

NEW DICTIONARY
ARMENIAN-ENGLISH

BY

REV. MATTHIAS BEDROSSIAN M. M.

D. D.

*« Tous les autres auteurs peuvent aspirer
à la louange ; les Lexicographes ne
peuvent aspirer qu'à échapper aux re-
proches ».*

ANDRIEUX

Librairie du Liban

Ն Ո Ր Բ Ա Ռ Ք Ի Ր Ք

Հ Ա Յ - Ա Ն Ք Լ Ի Ա Ր Է Ն

Ի

Հ. ՄԱՏԱԹԵԱՅ Վ. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

Մ. Մ.

New Impression 1985

« Այլ-մեկը ժողովրդի մասին է ասել
«անել զբարություն. այլ որոշ բարություն
«թողնել» չար է և զերե յեղբանս
մալ»:

ԱՆՏԻՔՈՑ

Printed by A. J

Librairie du Liban

... Դժուարին քուի ինձ հայ չեզոքն որ յերկուս ուզես բաժանի, — ի գրոց և յաշխարհիկ —, այլ ոչ անյադրելի, որպէս յուսամու. յառաջ դիմեցից...: Ճոխ է բարբառս, և առատապէս փոխաւորեցի զփաստախ յուսումն հորին տքենոց:

ԼՈՐՏ ՊԱՅՐՆ

ԱՌ ՀԱՆԴԻՊՈՂՆՍ

Ուսումն բազմութեան լեզուաց փնասել փնասէ արդարեւ յըստակութեան լեզուի ազգի միոյ, այլ բազում անգամ և ընդարձակէ զսահմանս մտաց ազգին, յաճախէ զնորանոր դարձուածս, զազգոյ և զգեղեցիկ ոճս մութանէ նորոգ և ճոխացուցանէ զայն: Մնդատին ի վազուց հայկական լեզուս մեր հանդիպեալ է միշտ ճոխ և ընտիր լեզուաց, յորոց բազում ինչ ամբարեալ է զանձս, որպիսի ոմանք են՝ Յոյն, Ասորի և Լատին բարբառքն. որք ճարտարութեամբ թարգմանչաց մերոց հնոց և նորոց՝ նոր իմն գրելթէ ասպարէզ բացեալ են հայ բարբառոյս և ընդարձակեալ զլորտս զաղափարաց նորա՝ իւրեանց նրբին և գողտր փափկութեամբն: Եթէ ոչ նոյնպիսի, թերեւս ոչ յոյժ նուազ օգտութիւնս բերցեն ի զաղափարս մեր և նոր արդի լեզուք, որ այժմ եւրոպականքն յորջորջին, առաւել ծանօթք մերայոց գոգցես ամենեցուն, մանաւանդ որք զաղթականութեամբ բնակեն ի կողմանս պետութեանց եւրոպացւոց, և ընդ նոսա ելանեն և մտանեն յիրս տուրեւառիկս վաճառաց: Ո՛րչափ արդարեւ շահս չգործեաց մեզ զալլիականն բարբառ, որ այսչափ ամբ են՝ զի փութով և ջանիւ ուսեալ է ի հայ ազգէն, մինչև սոսկականք իսկ և ռամիկ մարդիկն չթողուն ի ձեռանէ գքերականութիւնս զալլիարէն լեզուի, և փոքր ի շատէ հասկանան և բարբառին ի նոյն լեզու: Սմին բազդի հանդիպեալ է կամ հանդիպեցի տակաւ և անգլիականն բարբառ. թէպէտ ոչ նոյնպէս՝ որպէս զգալլիացին՝ զիւրին և հեշտ իցէ յուսումն, — քանզի զժուարութիւն հնչմանց թերեւ վճատեցուցէ զոմանս —. սակայն պանծալի ճոխութիւն նորա, որ ոչ սակաւ յորդորէ զբազումս յուսումն նորին, յընթեռնուլ զմատեանս նոցա գքերթողական և զհմտականս, այլ և անհրաժեշտ կարևորութիւն այնր ակն

յայտնի երևի այժմ որոց ի վաճառաշահութեան և ի գրագրութեան արուեստս թարթափիցեն, կամ յայլ զինչ և իցէ տեսակս ճարտարութեանց, եթէ ձեռագործականքն իցեն, եթէ փաստաբանիցն ուսումնս և եթէ գեղեցիկ գլորութիւնքն:

Վկայեացէ և կարևորութեան այսր լեզուի և ընդարձակութիւն գաղթականութեանցն՝ զոր ընդ իւրեւ գրաւեալ ունի անգլիականն պետութիւն. թող ի բաց զայնոսիկ՝ որ բուն իսկ ի քաղաքս Մեծին Բրիտանիոյ բնակեալն իցեն, յիշեսցուք և եթ զնոսա՝ որ արտաքոյ այնր սահմանաց, պանդխտեալ նժդեհին ի Հնդկային աշխարհի՝ ուսումնասէր Հայք՝ և համբակք և արք կատարեալք, որ ցանկացողք միշտ լեալ են ի պանդխտութեան անդ իւրեանց հայրենական լեզուի, և յիշեն ըզմամբ զանունս և զլեզուս ՀԱՅ: Աւաղ զի սնեալ թուին բազում անգամ յոճ լեզուի նոցա քան եթէ յիւրեանց բնիկ ազգային բարբառս: Այլ զի մի իսպառ անգլիական նացեալ կորուսցեն զհայրենի իւրեանց շնորհս լեզուին, գործածութիւն հմուտ բառագրոց կարևոր է յոյժ այնպիսեաց: Նուիրական իմն պարտս համարիմք մեզ՝ մերովանն ընդ զիղձս և զփափաք նոցա, նոքօք և այլոցն ամենեցուն ուսումնատենչ հայասիրաց, մերովս այսու հրատարակմամբ. և յուսամք զի յօգուտ ի վարարկեալ՝ պիտանի լիցի նոցա և առիթ յառաջագէժ՝ զարգացման: Եւ յայսպիսի աշխատութիւն, եթէ չիցեմք առաջինք, սակայն և ոչ կամիմք զվերջին ունել տեղիս. ի յորդորել զայս յուսումն և ի գիտութիւն ընտիր և ճոխագոյն լեզուաց:

Եղև մեզ և այլ կէտ նպատակի յաշխատութեանս յայսմիկ, զի և բանասէրք և հմուտք անգլիացիք, որ փափաքենն ուսանել զհայ բարբառ, ունիցին առձեռն իւրեանց դիւրամատոյց և օգտակար իմն գործի, որով և դիւրաւ իմանայցեն և ընթեռնուցուն զմեր մատենագիրս: Քանզի ոչ սակաւ և առ նոսա տարածեալ է ուսումն և փափաք ուսանելոյ զհայերէն բարբառս մեր: Եւ ահա այսու երկրորդք ևս պիտանի կարիցեմք լինել, մերայոցս՝ ի զարգացումն անգլիական լեզուի, և անգլիացոց՝ սիրելի և ցանկալի յարդարել զհայկական բարբառ:

Յետ ամաց ինչ հրատարակելոյ երկրորդ ապագրութեամբ զԱնգլիարէն-Հայ Բառգիրս Աւգերեան Հ. Յ. Վարդապետի մերոյ, — յոր ոչ սակաւ աշխատ եղաք յաւելմամբ, զեղչմամբ, և որչափ մարթն էր՝ ուղղելով զբառս —, ընծայեմք ահա ի լոյս և զայս ՆՈՐ ՀԱՅ-ԱՆԳԼԻԱՐԷՆ:

Նախկինն Հայ-Անգլիարէն Բառգիրք, երկասիրեալ ի նմին փատտականէր Ուխտիս Վարդապետէ՝ աշակցութեամբ անգլիացի ճոն Պրէնտ ասպետի (տպ. 1825), թէպէտև արժանաւոր եղև մեծի ընդունելութեան ի ժամանակին յանգլիացոց և ի համազ-

գեաց, այլ յետ կիսով չափ դարու ըստ ծաղկել մատենագրութեան և փոփոխմունս մեծամեծս տակաւ կարեւոր թուեցաւ յաւելուլ ի նոյն, եթէ ի բառս եւ եթէ յոճս բանից: Չայս զգացեալ բազմաց ոչ միայն ի կրօնակից եղբարց, այլ և յԱզգայնոց՝ մեծաւ թախանձանօք խնդրէին զնոյն միւսանգամ ի լոյս ընծայել ճոխագոյն բառիւք և ոճովք. զորս հաճել կամեցեալ՝ ձեռն արկաք յայս գործ տարժանական՝ աշխատ լեալ զցայգ և զցերեկ:

Առ այս զառաջինն զհետ չոգաք փոքր ի շատէ հին Բառագրոց Աւգերեան վ. այլ ընթացս անդ գործոյս տեսեալ զի ոչ էր բաւական այնու միայն ընդ զփափաք խնդրողացն, — քանզի բազում ինչ զեղչել և յաւելուլ հարկ լինէր, — փոփոխեցաք ամենին զոճ բառագրոցս, և ընտրեալ կալաք մեզ զայս յարդի բառագրոց եւրոպականաց. որպէս յայտնի երևի այս յառաջին թերթս, յորս պակասէ ճոխութիւն վերջնոցն:

Եւ քանզի առաւել քան զչափ ստուարանայր մատենաս, զամենայն փոյթ ի մէջ առաք՝ զի մի անհեթեթ իմն լիցի գիրս և անտանելի և դժուարատար ի հասարակաց կիրառութիւն. վասն որոյ, փոխանակ երկրորդելոյ ընդ վայր՝ Խ. զհայ բառս որ ի տուղազուխս, Խ. զտողաղիր զանգլիարէնսն, և Խ. զառաջին մասնիկս բարդ անուանց երկաքանչիւր լեզուաց, ի գործ ածաք զգծիկդ (—) հորիզոնական: Այսպէս իմա. Խ. Կարագ butter; թարմ —, fresh —. փոխանակ երկրորդելոյ յանպէտս զկարագ և զbutter բառս: Խ. Մեծաբան magniloquent; — հոգի magnanimous; — պանծ boastful; — ըգեմ, — ըեմ to respect; — ւոր, — փոր, — քիթ, և այլն, և այլն. փոխանակ գրելոյ մի առ մի ուրոյն ի տողազուխս Մեծաբան, Մեծահոգի, Մեծապանծ, Մեծարգեմ, Մեծարեմ, և այլն, և այսպէս խորշեցաք ի հնգապատկելոյ, տասնապատկելոյ և հարիւրապատկելոյ ի զուր ամենին զմի և զնոյն Մեծա մասնիկն:

Ըստ նմին օրինակի ի բաց թողաք և զսեռականս բառից յանգելոց՝

Խ. ի քիւն, որպէս բնութիւն. որոյ սեռականն է միշտ քեան, այս է բնութեան. Խ. ի գոյն, սեռ. գոռնի, գոռնից, բազմագոյն, — գոռնի, — գոռնից. Խ. ի ան, սեռ. ի, անց, բնակարան, — ի, — անց. Խ. ի անք, սեռ. անաց, բամբասանք, — անաց. Խ. ի ոռնն, սեռ. ման, գլորոռն, — ման, որպէս և յոգն. ուղղ. գլորմոռնք, սեռ. — մանց. Խ. ի կից, սեռ. կցի, կցաց, դատակից, — կցի, — կցաց. Խ. ի ոռնի, սեռ. ոռնոյ, ոռնաց, երանոռնի, — ոռնոյ, — ոռնաց. Խ. ի իչ, սեռ. չի, չաց, զարթուցիչ, — ցչի, ցչաց. Խ. ի ող, սեռ. դի, դաց, երգող, — դի, — դաց. Խ. ի դէն, սեռ. դիւնի, դիւնաց, ընչեղէն, — դիւնի, — դիւնաց. Ժ. ի որ, սեռ. թի, թաց, թագաւոր, — թի, — թաց. Ժ. ի կան, սեռ. ի, անց,

Յողովակաւն, -ի, -աց, Յէ. ի ալին, սեռ. ալնոյ, ալնոց, իւ-
րային, -ալնոյ, -ալնոց. Յէ. ի ելի և ալի, սեռ. լշոյ, լեաց
լսելի, -լշոյ, -լեաց և բանալի, -լշոյ, -լեաց. ՅԷ. ի եւրի և
ւնի, սեռ. նշոյ, նեաց, նսնեւի, -նշոյ, -նեաց և ակաւնի,
-նշոյ, -նեաց. ՅՉ. ի ոց, սեռ. ի, աց, խնկանոց, -ի, -աց :

նշանակելով զսեռականս ամենայն արմատ բառից, դիւրին եղև մեզ յապաւել և զսեռականս ածականաց կազմելոց յարմատոց անտիւ. զոր օրինակ. ածականքն բարդեալք միով յարմատոցս միտ, ծիւն, գետ, և այլն, որպէս ծանրամիտ, պտղաճիւն, բանա, գետ, ունին զսեռ. վերջնոյ արմատոյն. այս է միտ, մտի, մտաց, ծիւն, ծնի, ից, գետ, գիտի, գիտաց: — Զնոյն իմանալ արժան է և զբարդ գոյականաց, ևս և զբայից. զայսոցիկ վերջնոցս ի բաց բարձաք յաճախ զկատարեալ ժամանակսն, որպէս. փոխանակ գրելոյ Մեղմուսցոցսնեմ, ցոցի, թողաք զցոցի կրկնութիւնն, որ է կատարեալ ցոցսնեմ բային: — Զեղաք և ոչ զածականաբար վարեալ սեռականս անցեալ ժամանակաց բայից, անփոփոխ յանդերձով միշտ ելոյ, ելոց, որպէս, օրհնեալ, — ելոյ, — ելոց: — Ի սեռականս յանդեալս յի իեզական և յի ից կամ ագ ի յոգնական, վասն ոչ կրկնելոյ հանդէպ ամենայն բառից երկիցս ի, ից կամ ագ, բարձաք զեզ. թողլով միայն զյոգն. զոր օրինակ, փոխանակ դնելոյ, բալ, ի, ից, մուրհակ, ի, ագ, եզաք, բալ, ից, մուրհակ, ագ: — Զսոյն իմա և զայլոց ամենայն սեռականաց յանդերց ի ոյ, ոց. ու, ուց. եղան, եղանց. որպէս, աթու, ոյ, ոց. արջ, ու, ուց. բա, դեղն, եղան, եղանց:

Զանգվածային բառա ըստ այլ և այլ նշանակութեանց հայոյն կարգեցաք. յորս զնոյնանիշն որոշեցաք ստորակիտիւ (,), և ըզտարբերութիւնս նշանակութեանց՝ մերթ միջակիտիւ և ստորակիտիւ միանգամայն (;), և մերթ կրկին կիտիւ (:) ուրանօր կարի իմն տարբեր էին նշանակութիւնքն:

Իմն տարբեր էին նշանակությունը։

Ի հայ բառան՝ զհետ զնացաք ըստ կարի մերոյս Առձեռն Ռառաբանի (ք տպ. 1865), ծաղկաքաղ արարեալ գրեալ թէ զհամօրէն ընտիր բառս մատենադրաց մերոց, ի բաց պարուրելով զուսմէտսն և զանսովորս և զխորթս և զբաղմունքիւն բարդ բառից՝ զորոց զնշանակութիւնս գիւրիւն իցէ և օտարի ումեք իմաստասիրել յարմատոց անտի։ Եւ լիովանակ այնոցիկ աստղանիշ (*) եղաք բաղում բառս ռամկականս կամ գաւառականս, զոր լուեալ և ընթերցեալ էր մեր ուրեք ուրեք։ Իսկ եթէ երբեք բառ ինչ անծանօթ և անստոյգ ել մեզ ընդ առաջ, եւրոպացի հարցաւ կան նշանակաւ (?) յայտ արարաք՝ իբր երկբայականս։ Բաց ի սոցանէ կարեւոր յոյժ թուեցաւ յաւելուլ և զայն բառս, որ ոչ գտանէին ի գիրս նախնեաց՝ վասն անծանօթ լինելոյ առ նոսա և ուսմանցն, որպիսի են՝ բառք ուսումնականք և արուեստականք. ևս և

Նորոգ իմն բառս ճարտարապէս յօրինեալս յարդի քաջ հմտից հայկականս բարբառոյ: Բայց զի մի մերովքս և եթ վաստակովք թուիլիմք պանծալ, ի դէպ էր արդեօք յիշատակել զհմտագոյնն ի նոցանէ յայսմ՝ ուսումնական ասպարիզին, որպիսի դը եկաց վ. Հ. Մանուէլ վ. մեր Քաջունի, որում պարտիմք զբառս տարրաբանականս և զմէքենականս, կամ զչափագիտականն և զաստեղաբաշխականն. որ յօգնաբեղուն արդեամբք և ջանիւք գոգցես առաջին եկաց յազգիս՝ որ խնամով ճգնեցաւ ի զարգացումն այսպիսի ուսմանց, և եթող արձան յաւեժական երախտեաց ի սիրտ և ի միտս հայկազուն մանկանց:

Յանգլիական մասին առաջնորդ կալաք զընդարձակ բառգիրս մեծանուն D. Johnsonի և A. Boyerի. որպէս և զՊոճեռնս Alfred Elwallի, John Millhouseի, J. P. Robertsի, E. Cliftonի և զեռաւ լեզու Արուեստական բառգիրս (տպ. 1873) A.-L. Tolhausenի. ուրոյ ամենեցուն կիրառութիւն մեծ է յամենայն եւրոպացի ճեմարանս և ի վարժարանս:

Ի սկզբան հատորոյս եղաք զճարերս հայ քերականութեան,
որպէս և ի վախճանի Յանկս երկուս համառօտս, մին՝ յատուկ
անուանց մարդոց, և այլն, և միւս այլ՝ քաղաքաց, տեղեաց, և այլն:

Այսչափ ինչ գոյզնաբանեալ վաճառական փոքրու աշխատութեանս, ոչ այլու՞մ իմիջ փոխարինի ակն ունիմք, բայց զներողամտութիւն եւեթ գտանել ի բարեւէր կամաց Հանդիպողացս. զայս աղաչելով՝ զի մի անաչառ դատաւորք միայն և քննողք լինիցին այսմ, յուշ ածեալ զբան մեծին Յ. Աբաղիկերեայ. երէ դատաւոր ի խիստ պատուհաս կաւիցի զոք արկանել, մատուցէ զնա ի բաւարգիւրս յօրինել: Զի արգահատութեան թէ գտցի արժանի մերս այս Զան, սրտապնդեցի արդեօք և աշխատող նորին ոչ ինչ վեհերել արկանել ձեռն և յայլ նմանօրինակ վատակս՝ յօգուտ և ի պատիւ թորգոմեան զրոհիս, որոյ անուն և սէր միշտ վառեաց զաջ և զսիրտս որդւոց Մխիթարայ՝ ճշնել ի զարգացումն նորին:

Ս. Ղազար, ի ք Մեհեկանի ոտիւ

Σ. Υ. Α.

... I find the Armenian language – which is twin, the literal and the vulgar – difficult, but not invincible; at least I hope not. I shall go on ... It is a rich language, and would amply repay any one the trouble of learning it.

LORD BYRON
to Messrs Moore and Murray
4 and 5 dec. 1816.

P R E F A C E

The Armenian language, celebrated for its antiquity, is modelled in a great measure by the Greek and Syriac, the richest idioms in the world; but it has undergone since its origin numerous and considerable alterations both in syntax and by the adoption of words from foreign languages. This is especially observed in the translations of Greek and Syriac authors during the VI, VII, X and XII centuries of our æra.

The progress of philology permitting us at present to study accurately our language, if not to be absolutely its masters, it behoves us to endeavour to prevent the influence of modern languages, such as French and English, from making too many encroachments. The first of these languages, written and spoken by so many foreigners, has become very familiar to many of our Armenian fellow-countrymen. The second, owing to the extension of British power in the East, visited to its extremities by English ships, and to the foundation of that vast Indian empire, could not fail to attract the attention of the Armenians. Its study became a necessity for their commercial transactions; and they found also in its literature treasures of a varied, rich and original style. It is strange to say, and yet it is an undeniable fact, that many Armenians know the English language better than their mother-tongue! Far from opposing this partiality for it, we wish to promote it, regulating and directing the study of that language, by means of good grammars and dictionaries.

This is no new idea of our's. The Armenian Academy of St. Lazarus has worked for many years, and is still seriously occupied in spreading the knowledge of the English language in Armenia, by publications of this kind.

All living languages require to be modified according to the progress of time. New objects require new names; nothing more rational. But it is an imperious duty for learned men to control these innovations so as to prevent too great an abuse of neology, that gnawing worm, which alters, corrupts and distorts the most beautiful languages. To attain this object, all friends of science should unite together to oppose with all their might such abuses, and the help of the most humble assistant is not to be despised.

Scholars of the highest order and distinguished compatriots, whose commendation is precious to me, have imposed a heavy task on me, requesting me to publish a new dictionary. I have done my best to repay their confidence. The stock of the first dictionary being exhausted, and having found it incomplete, it was necessary to consult several Armenian and English works, and to have recourse to a new method, and change the rules adopted by the Rev. F. Paschal Awker, that learned divine who has rendered great services.

As regards the number of words, our New Dictionary is much richer than the former one and at the same time more purified. It contains besides the terms of the Armenian language used by ancient authors, a great number of popular words in daily use at present in our country, the synonymes of which exist only partially in works of our classic authors. It contains also a scientific nomenclature, composed by the first scholars of our nation, and by our best Academicians more particularly, of words relating to astronomy, physic, anatomy, natural history, chemistry and alchymy. We have included also some "current" words; that is to say, words generally made use of in good society, making a judicious use of them, and explaining as well as possible their meaning.

It is some years since we published the second edition of the English-Armenian Dictionary; which we have revised, making additions, corrections, suppressions etc.; and now we have the pleasure of presenting to the public this ARMENIAN-ENGLISH NEW DICTIONARY.

The old Armenian-English Dictionary (pub. 1825) — compiled by the above-mentioned Rev. Father, with the assistance of J. Brand Esq. the eminent Armenian scholar, — was undoubtedly a

most excellent work and was very favourably received by the literary world of that period; but the many researches and studies made in both languages during the half century which has elapsed since the publication of that book, have caused a very detailed revision of the original work indispensable. That is what we have tried to do in as accurate and extensive a manner as possible, and we have done it most willingly as it seemed to us as necessary for our own countrymen as for foreigners.

We have done our utmost to make this dictionary as compact as possible, preferring to offer it to the public in a convenient portable size, so that its small dimensions may render it accessible to all. For this reason we have omitted the genitives of words terminating:

1st in *թիւն*, such as *քնութիւն*, whose gen. is always *թեան*, that is to say, *քնութեան*.

2dly in *զոյն*, gen. *զունի*, *զունից*, *բաղմագոյն*, — *զունի*, — *զունից*.

3dly in *ան*, gen. *ի*, *աց*, *քնակարան*, — *ի*, — *աց*.

4thly in *անք*, gen. *անաց*, *բամբասանք*, — *անաց*.

5thly in *ունն*, gen. *ման*, *գլորումն*, — *ման*, as well as the nominative plural *գլորմունք*, gen. — *մանց*.

6thly in *կից*, gen. *կցի*, *կցաց*, *գատակից*, — *կցի*, — *կցաց*.

7thly in *ունի*, gen. *ունւոյ*, *ունեաց*, *երանունի*, — *ունւոյ*, — *ունեաց*.

8thly in *իւ*, gen. *չի*, *չաց*, *զարթուցիւ*, — *չի*, — *չաց*.

9thly in *ող*, gen. *ղի*, *ղաց*, *երգող*, — *ղի*, — *ղաց*.

10thly in *դէն*, gen. *դինի*, *դինաց*, *ընչեղէն*, — *դինի*, — *դինաց*.

11thly in *որ*, gen. *րի*, *րաց*, *թագաւոր*, — *րի*, — *րաց*.

12thly in *կան*, gen. *ի*, *աց*, *ժողովական*, — *ի*, — *աց*.

13thly in *ային*, gen. *այնոյ*, *այնոց*, *խրային*, — *այնոյ*, — *այնոց*.

14thly in *ելի* and *ալի*, gen. *ւոյ*, *ւեաց*, *ւեի* and *բանալի*, — *ւոյ*, — *ւեաց*.

15thly in *եմի* and *անի*, gen. *նոյ*, *նեաց*, *նունենի* and *ականի*, — *նոյ*, — *նեաց*.

16thly in *ոց*, gen. *ի*, *աց*, *խնկանոց*, — *ի*, — *աց*.

As we have indicated the gen. of all the roots, we have naturally suppressed also the genitive of compound adjectives with the roots *միտ*, *ճիւն*, *գետ*, etc., such as *ծանրամիտ*, *պողածին*, *բանագետ*, etc. having the same genitive as their final radical; that is to say: *միտ*, *մտի*, *մտաց*; *ճիւն*, *ճնի*, *ճնից*; *գետ*, *գետի*, *գետաց*. — This occurs also in all compound words and also in

the verbs, of which we have often omitted the preterit tense: instead of putting *մեղմացուցանեմ, ցուցի*, we left the repetition *ցուցի*, which is at the same time the preterit of the verb *ցուցա- նեմ*. — We have also suppressed the genitives of participles employed as adjectives, as they are invariably *ելց, ելց: օրհնեալ, -ելց, -ելց*.

In those genitives which are declined in *ի* in the singular and *ից* or *աց* in the plural, not to repeat unnecessarily before every word *ի, ից, or աց*, we have suppressed the singular, and employed only the plural. For instance: instead of putting *բալ, ի, ից, մութակ, ի, աց*, we have made use of *բալ, ից, մութակ, աց*. — We have adopted this system for all other genitives declined in *ոյ, ոց; ու, ոց; եղան, եղանց; as, աթոռ, ոյ, ոց; արջ, ու, ոց; բաղեղն, եղան, եղանց*.

We have arranged the English words according to their different significations in Armenian; the synonymes are always divided by a comma only (,) and the different significations are separated sometimes by a semicolon (;) at other times by a colon (:) where there is a different signification. — Not to repeat the Armenian words which are at the head of the article, or the English words and phrases in the middle, we have employed the following small horizontal line (—), as also in compound words formed from it by the addition of a syllable or another word, when they follow in the same paragraph.

In the series of Armenian words, we have adopted as much as possible the method of our Armenian Academic Dictionary, making a summary of nearly all the words chosen from our classic authors; obsolete words being excluded, as also a number of compound words, the meaning of which would easily be understood even by those unacquainted with the Armenian language. All these words have been substituted by other recent terms referring to arts, sciences and trades, adopted by our best modern writers and grammarians. And if we met sometimes with doubtful or unknown words, we have expressed this uncertainty by making use of an interrogative point (?), thus denoting the word as an unknown one. As well as all popular terms or phrases are preceded by an asterisk (*).

For the English words we have followed the method adopted in the very extensive Dictionaries of the two most famous lexicographers D. Johnson and A. Boyer; as well as the Dictionaries of Alfred Elwall, John Millhouse, J. P. Roberts, E. Clifton and the Technological Dictionary in three languages of A.-L. Tol-

hausen, (pub. 1873); all which are much in use in many European Lyceums and schools.

This Preface is followed by a Table of the Armenian Alphabet. It contains a better and more correct explanation of the sounds of the Armenian letters in English characters, which has not been so fully explained hitherto. We have added also a Short Accidence of the Armenian language. At the end of the dictionary two lists will be found; one containing Proper Names, the other Geographical and Historical ones.

These details are given for the information of our Readers, but in no wise to lessen the merits of the works of our predecessors. Besides the compilation of a dictionary is a work of time, and if one can say so of industry and ingenuity — which brings neither glory nor profit to the Author, particularly so, if the critic discovers faults therein.

..... Quas aut incuria fudit,
Aut humana parum cavit natura.

HORACE

The wisest thing is to attribute inevitable imperfections to inadvertency and to human weakness, and to appeal, without the patronage of the poet, to the indulgence of the Reader.

St. Lazarus, the 24th February 1879.

F. M. B.

TABLE OF THE ARMENIAN ALPHABET

There are thirty eight letters in the Alphabet. The first thirty six from Ա to Ք, - which are also used as numerals -, were formed in the fourth century; the last two, Օ and Ֆ, being introduced into the Alphabet towards the end of the XIIth century, they are not included in the numeration. - The eight which are marked with an asterisk are vowels. - The letters *a* and *e* marked with a long accent (ա̄, ե̄), are pronounced like Italian *a* and *e*.

Capital	Small	Current	Vowel	NAME	SOUND	PRONUNCIATION	NUMBERS
Ա	ա	ա	A	ipe	a as in part	պիթ	1
Բ	բ	բ	P	pın	p soft	բին	2
Գ	գ	գ	K	kım	k, g	գին	3
Դ	դ	դ	T	tı	t soft	տին	4
Ե	ե	ե	YE	yētkh	ye as in yes	յեթ	5
Զ	զ	զ	Z	zı	z or s between two vowels	զին	6
Է	է	է	E	e	e as in met	էին	7
Ը	ը	ը	E	yētkh	e as in her, or like the French e mute in the monosyllables me, ne, ce	ըին	8
Թ	թ	թ	TH	tō	t hard	թին	9
Ճ	ճ	ճ	S or Z	shē	j French, or s in pleasure and z in azure	ճին	10
Լ	լ	լ	L	lewn	l short, or e as in he, be	լին	20
Խ	խ	խ	KH	khē	l as in lunatic	խին	30
Ծ	ծ	ծ	DZ	dzē	kh as Greek χ or German ch	ծին	40
Կ	կ	կ	G	ghēn	dz or ez in czar, o z as in mezzotinto	կին	50
Զ	զ	զ	H	hō	g hard, as good	զին	60
Տ	տ	տ	TZ	tzē	h	տին	70
Դ	դ	դ	GH	ghēd	ts soft	դին	80
Ջ	Ջ	Ջ	J	jē	gh as Greek γ, or Parisian r	Ջին	90
Մ	մ	մ	M	man	j or dg as in judge	մին	100
Յ	յ	յ	H	hē	m	յին	200
Ն	ն	ն	N	nō	h soft in the beginning of words; y as in boy in the midst; and mute at the end	նին	300
Շ	շ	շ	SH	shē	n	շին	400
Չ	չ	չ	W	wō	shē	չին	500
Խ	խ	խ	TCH	tchā	too as in word	խին	600
Պ	պ	պ	P	pē	tch as in fetch or ch in such	պին	700
Ր	ր	ր	FSH	rē	b	րին	800
Ս	ս	ս	S	sē	tsk or ch soft as in church, or like t in nature	սին	900
Տ	տ	տ	V	vē	r hard	տին	1000
Ծ	ծ	ծ	D	dē	e	ծին	2000
Զ	զ	զ	R	rē	d	զին	3000
Է	է	է	YZ	yzē	r soft	էին	4000
Պ	պ	պ	W	wē	ts hard	պին	5000
Ֆ	ֆ	ֆ	P	pē	u long as in mute, or w in vowel	ֆին	6000
Ք	ք	ք	P	pē	p hard	քին	7000
Օ	օ	օ	K	kē	k hard, or ch as in chaos	օին	8000
Ֆ	ֆ	ֆ	O	ō	o	ֆին	9000
Ֆ	ֆ	ֆ	F	fē	f or ph	ֆին	9000

The above sounds are the nearest that be given in English characters; but in some cases the master's voice is indispensable to convey a clear idea of the pronunciation.

NEW ARM.-ENGL. DICTIONARY

SHORT ARMENIAN GRAMMAR

WORD

Words in the Armenian language consist of eight parts of speech; Nouns, Pronouns, Verbs, Participles, Prepositions, Adverbs, Conjunctions, Interjections.

NOUN

In nouns six peculiarities are to be considered: Gender, Form, Species or Kind, Number, Case, Declension.

GENDER

In the Armenian language the genders are distinguished by their natural significations, as

MASCULINE

Ադամ Adam. Պետրոս Peter. Գրիգոր Gregory. Վարդան Vardan, &c.

Հայր father. Ուսար son. Թագաւոր king. ցուլ bull. Էղջերու a stag. աքաղաղ cock, &c.

Առեան tribunal. զօր soldiers. Հեծեալ cavalry, horse-troops, &c.

FEMININE

Եւայ Eve. Մարիամ Mary. Շուշան Susanna. Վարդուհի Rose, &c.

Մայր mother. քոյր sister. Հարսն bride. Թագուհի queen. Կով cow. Էրկից heifer. մաքի ewe. մարի hen. Էրկի kind, &c.

COMMON

Մարդ man. զաւակ child. տղայ infant.

Ժառանգ an heir. Թռչուն bird. ձագ chick, chicken. Հաւ fowl. ոչխար sheep. աղաւնի dove. ձի horse. շուն dog, &c.

NEUTER

Ջուր water. օդ air. հող earth. մարմին body. Երկինք heaven. լոյս light. ծառ tree. ձեռք hand. ոտք foot. հոգի soul, spirit. միտք mind. տուն house. աթոռ chair. կեանք life. մահ death. համբերութիւն patience. անիրաւութիւն injustice, &c.

FORM

The forms of the nouns are three: simple, as, մարդ man: Preceded by a particle, as, անմարդ inhuman: Composed of entire words, as, մարդասէր human, kind.

The different modes of producing compound epithets and words, are the treasure and ornament of the Armenian language; a thousand varieties of compounded words may be made in this tongue.

SPECIES or KIND

There are two kinds of words: Primitive, as, մարդ man: and Derivative or Derived having at the termination a particle, as, մարդկային human.

The Derivatives are most abundant in the Armenian language.

NUMBER

Numbers are two: Singular, as, մարդ man: and Plural, as, մարդք or մարդիկ men.

The plural of some nouns is formed in a particular manner, as, *կին woman, կանայք women. վանք convent, վանորայք or վանորեայք convents. գիր or գիրք book, գրեան books. մանուկ child, boy, մանկանի children, boys.*

CASE

The cases in the Armenian language according to the modern authors are *ten* (10) in number.

- 1 Nominative *մարդ the man.*
- 2 Genitive *մարդոյ of the man.* [man.]
- 3 Dative *մարդոյ or ի մարդ to the*
- 4 Accusative *զմարդ the man.*
- 5 Ablative *ի մարդոյ from the man.*
- 6 Narrative *զմարդոյ concerning the man.* [man.]
- 7 Instrumental *մարդով by means of*
- 8 Circumdativ *զմարդով about the man.* [man.]
- 9 Commorative *ի մարդ or ի մար-*
- 10 Vocative *մի մարդ o man!*

According to the ancient authors the cases are properly only *six* (6).

1 Nominative.	4 Accusative.
2 Genitive.	5 Ablative.
3 Dative.	6 Instrumental.

And these will be followed in the present grammar.

DECLENSION

Concerning the number of declensions of the nouns, the opinions of authors are various: we will number *ten* (X), dividing them into two classes.

The first class contains six *simple* or *regular* declensions, and the second four *mixed* or *irregular* declensions: and they are distinguished from the second and sixth cases in this manner.

Regular declensions

SINGULAR		PLURAL	
Gen.	Instr.	Gen.	Instr.
1 ի, իւ.		ից, իւք.	
2 ի, աւ.		աց, օք.	
3 ոյ, ով.		ոց, ովք.	
4 ան, ամբ.		անց, ամբք.	
5 ու, ու.		ուց, ուք.	
6 եր, երբ or եղ, եղբ.		երց, երբք or եղց, եղբք.	

Irregular declensions

SINGULAR		PLURAL	
Gen.	Instr.	Gen.	Instr.
1 լոյ, լով or եալ, լովք or եաւ.		եաց, եալք or եայց, եօք.	
2 ին, ամբ.		անց, ամբք.	
3 ոյ, աւ or ամբ.		անց, ամբք.	
4 այ or եայ, աւ or եաւ.			

I

SINGULAR

Արքայ the king.
 Արքայի of the king.
 Արքայի or յարքայ, ցարքայ to the king.
 զԱրքայ the king.
 յԱրքայի from the king.
 Արքայիւ with or by the king.

PLURAL

Արքայք the kings.
 Արքայից of the kings.
 Արքայից or յարքայս, ցարքայս to the kings.
 զԱրքայս the kings. [kings.]
 յԱրքայից from the kings.
 Արքայիւք with or by the kings.

II

SINGULAR

Կարդ the order.
 Կարդի of the order.
 Կարդի or ի կարդ, աւ կարդ to the order.
 զԿարդ the order. [order.]
 ի կարդի from the order.
 Կարդաւ with or by the order.

PLURAL

Կարդք the orders.
 Կարդաց of the orders.
 Կարդաց or ի կարդս to the orders.
 զԿարդս the orders.
 ի կարդաց from the orders. [orders.]
 Կարդաւք or կարդք with or by the

III

SINGULAR

Մարդ the man.
 Մարդոյ of the man. [man.]
 Մարդոյ or մարդու or ի մարդ to the man.
 զՄարդ the man.
 ի Մարդոյ from the man.
 Մարդով with or by the man.

PLURAL

Մարդք the men.
 Մարդոց of the men.
 Մարդոց or ի մարդս to the men.
 զՄարդս the men.
 ի Մարդոց from the men.
 Մարդովք with or by the men.

IV

SINGULAR

Հիմն the foundation.
 Հիման of the foundation.
 Հիման or ի հիմն to the foundation.
 զՀիմն the foundation.
 ի Հիմանի from the foundation.
 Հիմամբ with or by the foundation.

PLURAL

Հիմունք the foundations.
 Հիմանց of the foundations.
 Հիմանց or ի հիմունք to the foundations.
 զՀիմունք the foundations.
 ի Հիմանց from the foundations.
 Հիմամբք with or by the foundations.

V

SINGULAR

Փանձ the treasure.
 Փանձու of the treasure.
 Փանձու or ի փանձ to the treasure.
 զՓանձ the treasure.
 ի Փանձի from the treasure.
 Փանձաւ with or by the treasure.

PLURAL

Փանձք the treasures.
 Փանձուց of the treasures.
 Փանձուց or ի փանձս to the treasures.
 զՓանձս the treasures.
 ի Փանձուց from the treasures.
 Փանձաւք with or by the treasures.

VI

SINGULAR

Աղբիւր the fountain.
 Աղբիւր of the fountain.
 Աղբիւր or յաղբիւր to the fountain.
 զԱղբիւր the fountain.
 յԱղբիւր or յաղբիւրի from the fountain. [fountain.]
 Աղբիւրք or աղբիւրաւ with or by the

PLURAL

Աղբիւրք or աղբիւրք the fountains.
 Աղբիւրց or աղբիւրաց of the fountains.
 Աղբիւրց, աղբիւրաց or յաղբիւրս, յաղբիւրս to the fountains.
 զԱղբիւրս or զաղբիւրս the fountains.
 յԱղբիւրց or յաղբիւրաց from the fountains. [fountains.]
 Աղբիւրքք or աղբիւրաւք with or by the

VII

SINGULAR

Տեղի the place.
 Տեղւոյ of the place.
 Տեղւոյ or տեղւոյ or ի տեղի to the place.
 զՏեղի the place. [place.]
 ի Տեղւոյ or ի տեղւոյի from the place.
 Տեղեաւ with or by the place.

PLURAL

Տեղիք the places.
 Տեղեաց of the places.
 Տեղեաց or ի տեղիս to the places.
 զՏեղիս the places.
 ի Տեղեաց from the places. [places.]
 Տեղեաւք or տեղեօք with or by the

VIII

SINGULAR

Բեռն the burden.
 Բեռնի of the burden.
 Բեռնի or ի բեռն to the burden.
 զԲեռն the burden.
 ի Բեռնի from the burden.
 Բեռամբ with or by the burden.

PLURAL

Բեռնիք the burdens.
 Բեռնաց of the burdens.
 Բեռնաց or ի բեռնիս to the burdens.
 զԲեռնիս the burdens.
 ի Բեռնաց from the burdens.
 Բեռամբք with or by the burdens.

IX

SINGULAR

Կին the woman or the wife.
 Կնոյ of the woman.
 Կնոյ or ի կին to the woman.
 զԿին the woman.
 ի Կնոյի from the woman.
 Կնաւ or կանամբ with or by the woman.

PLURAL

Կանայք the women or the wives.
 Կանանց of the women.
 Կանանց or առ կանայս to the women.
 Չկանայս the women.
 Ի կանանց from the women.
 Կանամբք with or by the women.

*The following are declined
 in this manner.*

SINGULAR

Գիւղ or գէղ the village.
 Գիւղ of the village.
 Գիւղ or Ի գիւղ to the village.
 ՉԳիւղ the village.
 Ի Գիւղէ from the village.
 Գիւղեւ with or by the village.

PLURAL

Գիւղք the villages.
 Գիւղից of the villages.
 Գիւղից or Ի գիւղս to the villages.
 ՉԳիւղս the villages.
 Ի Գիւղից from the villages. [villages.
 Գիւղեք or գիւղօք with or by the

SINGULAR

Տէր the Lord, the Master.
 Տէառն of the lord.
 Տէառն or ցտէր to the lord.
 ՉՏէր the lord.
 Ի Տէառնէ or Ի Տէռնէ from the lord.
 Տէրամբք with or by the lord.

PLURAL

Տէարք the Lords, the Masters.
 Տէարց or տէրանց of the lords. [lords.
 Տէարց, տէրանց or ցտէարս to the
 ՉՏէարս the lords.
 Ի Տէարց or Ի տէրանց from the lords.
 Տէրամբք with or by the lords.

SINGULAR

Աւր or օր the day.
 Աւուր of the day.
 Աւուր or ցաւր or օր to the day.
 ՉԱւր or չօր the day.
 Ի Աւրէ or օրէ from the day.
 Աւուրք with or by the day.

PLURAL

Աւուրք the days.
 Աւուրց of the days.
 Աւուրց or ցաւուրս to the days.
 ՉԱւուրս the days.
 Ի Աւուրց from the days.
 Աւուրքք with or by the days.

SINGULAR

Հայր the father.
 Հաւր or հօր of the father.
 Հաւր, հօր or ցհայր to the father.
 ՉՀայր the father.
 Ի Հաւրէ or Ի հօրէ from the father.
 Հարբք with or by the father.

PLURAL

Հարք the fathers.
 Հարց or հարանց of the fathers.
 Հարց, հարանց or ցհարս to the fathers.
 ՉՀարս the fathers.
 Ի Հարց or Ի հարանց from the fathers.
 Հարբք with or by the fathers.

X

SINGULAR

Տիգրան Tigranes.
 Տիգրանայ of Tigranes.
 Տիգրանայ or Ի Տիգրան to Tigranes.
 ՉՏիգրան Tigranes.
 Ի Տիգրանայ from Tigranes.
 Տիգրանաւ with or by Tigranes.

SINGULAR

Հելենէ Helena.
 Հելենեայ of Helena.
 Հելենեայ or առ Հելենէ to Helena.
 ՉՀելենէ Helena.
 Ի Հելենեայ from Helena.
 Հելենեաւ with or by Helena.

ADJECTIVES

Adjectives in the Armenian language admit besides the number or case the degrees of comparison.

The Comparatives are formed in

three modes: 1. with the particle գոյն, as բարի, good, բարեգոյն, better. 2. with the prepositions քան, եւ, առաւել, as, մեծ, great, մեծ քան, մեծ էւ, առաւել մեծ, greater. 3. with different cases of the substantive, as, մեծն Ի մարգարէից, greater than all prophets; մեծն Ի մարգարէս, greater amongst the prophets.

The Superlatives are also formed in three manners: 1. with the particles առաւել, գէր, գէ, երէ, or էւ put before them, as, առաւելագորի, best. առաւել մաստուն, wisest, գերամարդ, most clean. մեծազայեղ, most convenient. եռամեծ, greatest. 2. by adding to them some adverbs, as, էւ մեծագոյն or մեծագոյն էւ, greatest. յոյժ վատթարագոյն, անհարկն չար, worst. առաւելին գեղեցիկ, most handsome. երկուս եղիկ, most miserable. 3. by redoubling the positives, as, մեծամեծ, greatest. չաւաշար or չար առաւելքան զչար, worst.

PRONOUNS

Pronouns supply the place of nouns and, like them, have case, number, and particularly the first, second and third persons, as, էւ I, դու thou, նա he.

In Armenian they have no genders.

There are four kinds of pronouns:

Substantive or Personal, as, էւ I, դու thou, նա he, himself, Իւր own, himself. Definitive, as, սա this, դա that, նա that, he, she, it. Possessive, as, Իմ or Իմոյն my, mine, մեր or մերոյն our, our's, քոյ or քոյն thy, thine, ձեր or ձերոյն your, your's, Իւր or Իւրոյն his, hers, its, Իւրեանց, their, their's; & Relative, as, որ who, which, that, what.

The three letters ա, ր, ն, are called Articles - distinctive-of-the-persons; and joined to the terminations of words and verbs, shew their persons or order, and are used as personal, possessive, and definitive pronouns; as: մարդ, I who am a man or my man, or this man; մարդդ thou who art a man, or thy man, or that man; մարդն he who is a man, or his man or that man.

DECLENSIONS OF THE PERSONAL PRONOUNS

Եւ I.
 Իմ of me, mine or my.
 Ինչ, ցիւ, առ Իւ to me.
 ՉԻւ me.
 Ինչէն from me.
 Ինչ with or by me.

Մեք we.
 Մեր of us, our or our's.
 Մեզ, ցմեզ, առ մեզ to us.
 ՉՄեզ us.
 Ի Մեզն from us.
 Մեք or մեք with or by us.

Դու thou.
 Դն of thee, thine or thy.
 Դեզ, առ քեզ, ցքեզ to thee.
 ՉԴեզ thee.
 Ի Դէն from thee.
 Դու with or by thee.

Դուք ye or you.
 Զեր of you, your or your's.
 Զեզ, ցձեզ, առ ձեզ to you.
 ՉԶեզ you.
 Ի Զէն from you.
 Զեք or ձեք with or by you.

Ինքն he or himself.
 Ինքան of him or his.
 Ինքան or առ Ինքն to him.
 ՉԻնքն him.
 Ինքենէ from him.
 Ինքամբք with or by him.

Ինքանք they or themselves.
 Ինքանց of them, their or their's.
 Ինքանց or առ Ինքանս to them.
 ՉԻնքանս them.
 Ինքանց from them.
 Ինքամբք with or by them.

VERBS

The Conjugations of the verbs are four, and are distinguished by the last vowels of their indicatives, which are, է, ւ, ան, ք.

The indicative of the First conjugation ends with the vowel է as, շար. Ժեմ, I move; of the Second with ւ as, լուանամ, I wash; of the Third with ան as, հեղամ, I pour out; of the Fourth with ք as, ուսանիմ, I learn.

Specimen of the four conjugations of the regular verbs, with their moods, tenses, numbers and persons.

INDICATIVE — Present

Sing. Pers.	Plur. Pers.
Շարժ-եմ-ես-է.	շարժ-եմք-ենք-են.
Լուան-ամ-աս-այ.	լուան-ամք-այք-ան.
Հեղ-ում-ու-ու.	հեղ-ումք-ոյք-ուն.
Ուսան-իմ-իս-ի.	ուսան-իմք-իք-ին.

Imperfect

Շարժ-էի-էիր-էր.	շարժ-էաք-էիք-էին.
Լուան-այի-այիր-այր.	լուան-այաք-այիք-ային.
Հեղ-ուի-ուիր-ուր.	հեղ-ուաք-ուիք-ուին.
Ուսան-էի-էիր-էր.	ուսան-էաք-էիք-էին.

Perfect

Շարժ-եցի-եցիր-եաց.	շարժ-եցաք-եցիք-եցին.
Լուան-ցի-ցիր-լուաց.	լուան-ցաք-ցիք-ցին.
Հեղ-ի-իր-հեղ.	հեղ-աք-իք-ին.
Ուս-աց-ար-աւ.	ուս-աք-այք-ան.

Future

Շարժ-եցից-եցես-եացէ.	շարժ-եացուք-եալիք-եացեն.
Լուան-ցից-սցես-սցէ.	լուան-սցուք-սլիք-սցեն.
Հեղ-ից-սես-սէ.	հեղ-ցուք-ջիք-ցեն.
Ուս-այց-ցիս-ցի.	ուս-ցուք-ջիք-ցեն.

IMPERATIVE — Present

Շարժեա՛, մի շարժեր.	Շարժեցէ՛ք, մի շարժեք.
Շարժեսցէ՛, մի շարժեսցէ.	Շարժեսցեն՛, մի շարժեսցեն.
Լուա՛, մի լուանար.	Լուացէ՛ք, մի լուանայք.
Լուացէ՛, մի լուացէ.	Լուացեն՛, մի լուացեն.
Հեղ՛, մի հեղուր.	Հեղէ՛ք, մի հեղուք.
Հեղցէ՛, մի հեղցէ.	Հեղցեն՛, մի հեղցեն.
Ուսիր՛, մի ուսանիր.	Ուսարուք՛, մի ուսանիք.
Ուսցի՛, մի ուսցի.	Ուսցին՛, մի ուսցին.

Future

Շարժեալի՛ր OR շարժեսցես՛,	Շարժեսցուք՛, շարժեալիք՛,
շարժեսցէ՛.	շարժեսցեն՛.
Լուալի՛ր OR լուացես՛,	Լուացուք՛, լուալիք՛,
լուացէ՛.	լուացեն՛.
Հեղլի՛ր OR հեղցես՛, հեղցէ՛.	Հեղցուք՛, հեղլիք՛, հեղցեն՛.
Ուսլի՛ր OR ուսանիլի՛ր, ուսցի՛.	Ուսցուք՛, ուսլիք՛ OR ուսանիլիք՛, ուսցին՛.

SUBJUNCTIVE

The Present is formed like that of Indicative.

Future

Շարժ-իցեմ-իցես-իցէ.	շարժ-իցեմք-իցենք-իցեն.
Լուան-այցեմ-այցես-այցէ.	լուան-այցեմք-այցենք-այցեն.
Հեղ-ուցում-ուցուն-ուցու.	հեղ-ուցումք-ուցունք-ուցուն.
Ուսան-իցիմ-իցիս-իցի.	ուսան-իցիմք-իցինք-իցին.

INFINITIVE

Շարժ-ել. Լուան-ալ. Հեղ-ուլ. Ուսան-իլ OR էլ.

PARTICIPLE — Present

Շարժող OR Շարժեցող. Լուացող. Հեղող. Ուսանող.
Past

Շարժեալ. Լուացեալ. Հեղեալ. Ուսեալ.

Future

Շարժելոց OR Շարժելի. Լուանալոց OR Լուանալի.
Հեղոց OR Հեղի. Ուսանելոց OR Ուսանելի.

CONJUGATION OF SUBSTANTIVE VERBS

Defective verb եմ, I am.

INDICATIVE — Present

Եմ I am ես thou art է he is.
Եմք we are էք you are են they are.

Imperfect

Եի I was էիր thou wast էր he was.
Եմք we were էիք you were էին they were.

IMPERATIVE

Ե՛ր be thou or do thou be.
Ե՛ք OR Է՛րուք be you or do you be.

SUBJUNCTIVE

Իցեմ I be իցես thou be իցէ he be.
Իցեմք we be իցէք you be իցեն they be.

INFINITIVE

Ել to be.

PARTICIPLE — Past

Եալ been or having been.

Future

Ելոց which is to be or about to be.

Defective verb գոմ I am or I exist.

INDICATIVE — Present

Գոմ I am գոս thou art գոյ he is.
Գոմք we are գոյք you are գոն they are.

Imperfect

Գոյիր thou wast գոյր he was.

Գոյին they were.

SUBJUNCTIVE — Future

Գուցէ he be, it may be, it would be.
Գուցեն they be, they may be.

INFINITIVE

Գոլ to be, to exist.

PARTICIPLE — Present

Գոյող being.

Substantive verb եղանիմ I am made
or done.

INDICATIVE — Present

Եղանիմ I am made եղանիս thou art
made եղանի he is made.
Եղանիմք we are made եղանիք you are
made եղանին they are made.

Imperfect

Եղանէի I was made եղանէիր thou
wast made եղանէր he was made.
Եղանէաք we were made եղանէիք you
were made եղանէին they were made.

Perfect

Եղէ OR Եղայ I have been եղեր thou
hast been եղև he has been.
Եղաք OR Եղեաք we have been եղէք
OR Եղայք you have been եղեն they
have been.

Future

Եղէց I shall be եղիցիս thou shalt be
եղիցի he shall be.

IMPERATIVE — Present

Մի եղանի՛ր be thou not եղիցի՛ let him be.
 Նզերու՛ք be you մի եղանիցե՛ք be you not եղիցին՛ let them be.

SUBJUNCTIVE

The Present is formed like that of the Indicative.

Future

Նղցիմ՝ or եղանիցիմ՝ I shall be made
 եղիցես thou shalt be made եղիցի՛
 he shall be made.
 Նղցիմք or եղանիցիմք we shall be
 made եղիցիք or եղիցինք you shall be
 made եղիցին they shall be made.

INFINITIVE

Եղանիլ to be, to be made, to be done.

PARTICIPLE — Past

Եղեալ been, made, done, having been.

Future

Եղանեալ or եղանելի which is to be.

Substantive verb Լինիս I am, I am
 made or done.

INDICATIVE — Present

Լինիմ I am լինես thou art լինի՛ he is.
 Լինիմք we are լինիք you are լինին
 they are.

Imperfect

Լինեի I was լինեիր thou wast լինեիր
 he was.
 Լինեաք we were լինեիք you were լի-
 նեին they were.

Future

Լիցիմ I shall be լիցես thou shalt be
 լիցի՛ he shall be.
 Լիցումք we shall be լիցիք or լիցինք you
 shall be լիցին they shall be.

IMPERATIVE — Present

Լի՛ր be thou մի լինիր be thou not լի-
 ցի՛ let him be.
 Լիք or լերու՛ք be you մի լինիք be you
 not լիցին՛ let them be.

Future

Լիցիր or լինիր or լիցես be thou լիցի՛
 let him be.
 Լիցու՛ք let us be լիցիք or լինիրք be
 you լիցին՛ let them be.

SUBJUNCTIVE

Present is like that of the Indicative.

Future

Լինիցիմ I be or may be լինիցես thou
 be լինիցի՛ he be.
 Լինիցումք we be լինիցիք you be լինիցին
 they be.

INFINITIVE

Լինել to be.

PARTICIPLE — Present

Լինող being.

Past

Լեալ or լեալ been, having been.

Future

Լինեալ or լինելի which is to be.

FIRST CONJUGATION

Active շարժիս To move.

INDICATIVE — Present

Շարժիմ I move շարժես thou movest
 շարժի՛ he moves.
 Շարժումք we move շարժեք you move
 շարժեն they move.

Imperfect

Շարժեի I moved or was moving շար-
 ժեիր thou movedst or wast moving
 շարժիր he moved or was moving.
 Շարժեաք we moved or were moving
 շարժեիք you moved or were moving
 շարժեին they moved or were mov-
 ing.

Perfect

Շարժեցի I moved շարժեցիր thou
 movedst շարժեցաք he moved.
 Շարժեցաք we moved շարժեցիք you
 moved շարժեցին they moved.

Future

Շարժեցից I shall move շարժեցես
 thou shalt move շարժեցի՛ he shall
 move.
 Շարժեցումք we shall move շարժես-
 ջիք you shall move շարժեցին they
 shall move.

IMPERATIVE — Present

Շարժես move thou մի շարժիր move
 thou not շարժեցի՛ let him move.
 Շարժեցիք move you մի շարժեք move
 you not շարժեցին՛ let them move.

Future

Շարժեցիր or շարժեցես move thou
 շարժեցի՛ let him move.
 Շարժեցումք let us move շարժեցիք
 move you շարժեցին՛ let them move.

SUBJUNCTIVE

The Present is like that of the Indicative.

Future

Շարժեցիմ I move, I may, might,
 could, should, would move շարժի-
 ցես thou move, &c. շարժիցի՛ he
 move, &c.
 Շարժիցումք we move, &c. շարժիցիք
 you move, &c. շարժիցին they move,
 [&c.]

INFINITIVE

Շարժել to move.

PARTICIPLE — Present

Շարժող or շարժեցող moving, who
 moves.

Past

Շարժեալ or շարժեցեալ having moved.

Future

Շարժելոյ which has to move.

Passive շարժիս To be moved

INDICATIVE — Present

Շարժիմ I am moved շարժիս thou art
 moved շարժի՛ he is moved.
 Շարժումք we are moved շարժիք you
 are moved շարժին they are moved.

Imperfect

Շարժեի I was moved շարժեիր thou
 wast moved շարժիր or շարժիր he
 was moved.
 Շարժեաք we were moved շարժեիք
 you were moved շարժեին they
 were moved.

Perfect

Շարժեցայ I have been moved շար-
 ժեցար thou hast been moved շար-
 ժեցաւ he has been moved.
 Շարժեցաք we have been moved շար-
 ժեցաք you have been moved շար-
 ժեցան they have been moved.

Future

Շարժեցայց I shall be moved շարժես-
 ջիս thou shalt be moved շարժեցի՛
 he shall be moved.
 Շարժեցումք we shall be moved շար-
 ժիցիք you shall be moved շարժե-
 ջին they shall be moved.

IMPERATIVE — Present

Շարժես or շարժեցիր be thou mov-
 ed մի շարժիր be thou not moved
 շարժեցի՛ let him be moved.
 Շարժեցումք be you moved մի շար-
 ժիք be you not moved շարժեցին՛
 let them be moved.

Future

Շարժեցիր or շարժիցիր be thou mov-
 ed շարժեցի՛ let him be moved.
 Շարժեցումք let us be moved շարժի-
 ցիք be you moved շարժեցին՛ let
 them be moved.

SUBJUNCTIVE

Present is like that of the Indicative.

Future

Շարժիցիմ I shall be moved շարժի-
 ցես thou shalt be moved շարժիցի՛
 he shall be moved.
 Շարժիցումք we shall be moved շար-
 ժիցիք you shall be moved շարժիցին
 they shall be moved.

INFINITIVE

Շարժիլ or շարժել to be moved.

PARTICIPLE — Past

Շարժեալ or շարժեցեալ moved, being moved.

Future

Շարժեալ or շարժելի which is to be moved.

In this manner many neuter-passive and common verbs are conjugated.

SECOND CONJUGATION

Active ԼՈՒՍԱԼ To wash

INDICATIVE — Present

Լուսում I wash Լուսաս thou washest Լուսայ he washes.

Լուսամք we wash Լուսաք you wash Լուսան they wash.

Imperfect

Լուսայի I washed or was washing Լուսայիր thou washedst or wast washing Լուսայր he washed or was washing.

Լուսայաք we washed or were washing Լուսայիք you washed or were washing Լուսային they washed or were washing.

Perfect

Լուսցի I washed Լուսցիր thou washedst Լուսց he washed.

Լուսցաք we washed Լուսցիք you washed Լուսցին they washed.

Future

Լուսցից I shall wash Լուսցես thou shalt wash Լուսցի he shall wash.

Լուսցուք we shall wash Լուսցիք you shall wash Լուսցեն they shall wash.

IMPERATIVE

Present and Future

Լուս, Լուսալիր or Լուսացես wash thou մի Լուսար wash thou not Լուսացի let him wash.

Լուսացուք let us wash Լուսցիք or Լուսալիք wash you Լուսացեն let them wash.

SUBJUNCTIVE — Future

Լուսայցեմ I wash, may wash, might wash, I could, should, would wash Լուսայցես thou wash, &c. Լուսայցի he wash, &c.

Լուսայցեմք we wash Լուսայցեք you wash Լուսայցեն they wash.

INFINITIVE

Լուսալ to wash.

PARTICIPLE — Present

Լուսցող washing, who washes.

Past

Լուսցեալ having washed.

Future

Լուսալոց who has to wash.

Passive ԼՈՒՍԱԼ To be washed

INDICATIVE — Present

Լուսնիմ I am washed Լուսնիս thou art washed Լուսնի he is washed.

Լուսնիմք we are washed Լուսնիք you are washed Լուսնին they are washed.

Perfect

Լուսցայ I have been washed Լուսցար thou hast been washed Լուսցալ he has been washed.

Լուսցաք we have been washed Լուսցայք you have been washed Լուսցան they have been washed.

Future

Լուսցայց I shall be washed Լուսցիս thou shalt be washed Լուսցի he shall be washed.

Լուսցուք we shall be washed Լուսցիք you shall be washed Լուսցեն they shall be washed.

IMPERATIVE

Present and Future

Լուս, Լուսցիր or Լուսալիր be thou washed Լուսցի let him be washed.

Լուսացուք let us be washed Լուսալիք

be you washed Լուսացին let them be washed.

SUBJUNCTIVE

Լուսայցիմ I may be washed Լուսայցիս thou mayest be washed Լուսայցի he may be washed.

Լուսայցիմք we may be washed Լուսայցիք you may be washed Լուսայցին they may be washed.

INFINITIVE

Լուսնիլ to be washed.

PARTICIPLE — Past

Լուսցեալ washed.

Future

Լուսալի which is to be washed.

The passives of the second conjugation are not so harmonious to the ear, whence they are sometimes formed by means of the verbs substantive, or the actives are adopted with a passive sense.

THIRD CONJUGATION

Active ՀԵՂՈՒ To pour out

INDICATIVE — Present

Հեղում I pour out Հեղուս thou pourest out Հեղու he pours out.

Հեղումք we pour out Հեղուք you pour out Հեղուն they pour out.

Imperfect

Հեղուի I poured out or was pouring out Հեղուիր thou pour'dst out or wast pouring out Հեղուր he poured out or was pouring out.

Հեղուաք we poured out or were pouring out Հեղուիք you poured out or were pouring out Հեղունի they poured out or were pouring out.

Perfect

Հեղի I poured out Հեղիր thou pour'dst out Հեղ or Հեղ he poured out.

Հեղաք we poured out Հեղիք you poured out Հեղին they poured out.

Future

Հեղից I shall pour out Հեղես thou shalt pour out Հեղցի he shall pour out.

Հեղուք we shall pour out Հեղիք you shall pour out Հեղցին they shall pour out.

IMPERATIVE

Present and Future

Հեղ, Հեղիր or Հեղես do thou pour out մի Հեղուք do thou not pour out Հեղցի let him pour out.

Հեղուք let us pour out Հեղիք or Հեղիք do you pour out մի Հեղուք do you not pour out Հեղցին let them pour out.

SUBJUNCTIVE — Future

Հեղուցում I pour out, I may, might, could, should, would pour out Հեղուցուս, thou pour out, &c. Հեղուցուց he pour out, &c.

Հեղուցումք we pour out, &c. Հեղուցուք you pour out Հեղուցուն they pour out.

INFINITIVE

Հեղուլ to pour out.

PARTICIPLE — Present

Հեղող pouring out.

Past

Հեղեալ having poured out.

Future

Հեղոց who has to pour out.

Passive ՀԵՂՈՒ To be poured out

INDICATIVE — Present

Հեղանիմ I am poured out Հեղանիս thou art poured out Հեղանի he is poured out.

Հեղանիմք we are poured out Հեղանիք you are poured out Հեղանին they are poured out.

Perfect

Հեղայ I have been poured out Հե-

դարձր thou hast been poured out Հե-
ղաւ he has been poured out.
Հեղաբ we have been poured out Հե-
ղաբք you have been poured out Հե-
ղան they have been poured out.

Future

Հեղայց I shall be poured out Հեղցիս
thou shalt be poured out Հեղցի he
shall be poured out.
Հեղցուք we shall be poured out Հեղ-
ցիք you shall be poured out Հեղցին
they shall be poured out.

IMPERATIVE

Հեղիր or Հեղցիս be thou poured out
Հեղցի let him be poured out.
Հեղարուք or Հեղցիք be you poured out
Հեղցին let them be poured out.

INFINITIVE

Հեղանիլ to be poured out.

PARTICIPLE — Past

Հեղեալ poured out.

Future

Հեղի which is to be poured out.

The deficiencies of the third con-
jugation passive are supplied from
it's active.

FOURTH CONJUGATION

Common verb ԴԻՄԱՆԻՒ To learn

INDICATIVE — Present

Դիմանիմ I learn ուսանիս thou learn-
est ուսանի he learns.
Դիմանիմք we learn ուսանիք you learn
ուսանին they learn.

Imperfect

Դիմանեի I learned or was learning
ուսանեիր thou learnedst or wast
learning ուսանեիր he learned or was
learning.
Դիմանեաք we learned or were learn-
ing ուսանեիք you learned or were
learning ուսանեին they learned or
were learning.

Perfect

Դիմայ I have learned ուսար thou
hast learned ուսաւ he has learned.
Դիմաք we have learned ուսայք you
have learned ուսան they have
learned.

Future

Դիմայց I shall learn ուսցիս thou shalt
learn ուսցի he shall learn.
Դիմուք we shall learn ուսցիք you shall
learn ուսցին they shall learn.

IMPERATIVE — Present

Դիմիր learn thou Դի ուսանիր learn
thou not ուսցի let him learn.
Դիարուք do you learn Դի ուսանիք do
you not learn ուսցին let them learn.

Future

Դիմիր or ուսանիր learn thou ուսցի
let him learn.
Դիարուք let us learn ուսցիք or ուսա-
նիք do you learn ուսցին let them
learn.

SUBJUNCTIVE

The Present is like that of the Indicative.

Future

Դիմանիցիմ I learn, may, might, could,
should, would learn ուսանիցիս thou
learn, &c. ուսանիցի he learn, &c.
Դիմանիցիմք we learn, &c. ուսանիցիք
you learn ուսանիցին they learn.

INFINITIVE

Դիմանիլ or ուսանիլ to learn.

PARTICIPLE — Present

Դիմանող learning, who learns.

Past

Դիմեալ having learned.

Future

Դիմանեց or ուսանեցի who has to
learn.

Thus are also conjugated the com-
mon verbs, which in the first person
of the Perfect terminate in ցայ.

They are at the same time active
and passive.

IRREGULAR VERBS

The Irregular Verbs are changed in their Perfect Tenses in the following
manner.

Infinitive	Indicative-Present	Perfect
Ստնել to do.	ստնեմ I do.	ստարի I did.
Պնել to put.	պնեմ I put.	եղի I have put, I put.
Լսել to hear.	լսեմ I hear.	լուայ I heard.
Ճանաչել to know.	ճանաչեմ I know.	ճանեայ I have known, I knew.
Մեղանշել to sin.	մեղանշեմ I sin.	մեղայ I have sin, or sinned.
Յառնել to rise.	յառնեմ I rise.	յարեայ I have been risen, I rose.
Տալ to give.	տամ I give.	եաւ I have given, I gave.
Գալ to come.	գամ I come.	եկի I came, or I was come.
Ուտել to eat.	ուտեմ I eat.	կերայ I have eaten, I ate or eat.
Ըմպել to drink.	ըմպեմ I drink.	արի I drank.
Ունել to take.	ունեմ I take.	կալայ I took, or I have taken.
Ելթալ to go.	ելթամ I go.	չոքայ I went, or I am gone.

VERBS IMPERSONAL

Ամպէ, it begins to cloud.	Լսի it is noised abroad.
Անձրիէ it rains; it is raining.	Հասանէ or Հասանի it happens, it falls
Ցոյէ the dew falls.	Պատահէ it happens. [out.
Հեղեղաւէ it comes pouring, it runs	Հանդիպի it happens.
Ձիւնէ it snows. [over.	Պիտի one must.
Ճառագայթէ it shines.	Ցաւէ or ցաւի it pains.
Առաւօտէ it begins to be day-light.	Անէ է it becomes, it is fit, must.
Մրդէ it blows very hard.	Արժան է it is convenient, it becomes.
Փայլատակէ it lightens.	Անհար է it is impossible.
Պողպեթի it produces fruit.	Բարւոք է it is good, it is well.
Մռնէ it bellows, it roars.	Խիստ է it is hard.
Կողկանձէ it howls.	Կամ է or կամք է it is wished, it wills.
Բառաթէ it bellows, it roars.	Հարկ է it must, it is necessary.
Այգանայ it clears up.	Մարթ է it may be.
Առաւօտանայ it dawns.	Յայտ է it is clear.
Երեկոյանայ it darkens; the night falls.	Շատ է it is enough, it suffices.
Գիշերանայ it is become night.	Պարտ է it must.
Լուսանայ it brightens.	Վայել է it is fit, it is proper.
Խաւարանայ it grows dusky.	Պէտք է it must, it is necessary.
Հրանայ it kindles.	Օրէն է or էն 't is lawful, it allows.
Որոտայ it thunders.	Փոյթ է it is cared for.
Արի it is reported, they say.	Օգուտ է it is expedient.
Երեի it appears, it seems.	Ի դէպ է it is suitable, or convenient,
Թուի it seems.	it becomes, it is fit.
Կարծի 'tis believed, it is thought.	

ՀԱՄԱՌՕՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ — ABBREVIATIONS

a. af.	adjective, adjective feminine	ածական, ած. իգական
ad.	adverb	մակբայ
agr.	agriculture	երկրագործութիւն
alg.	algebra	գրահաշիւ
anat.	anatomy	անդամազննութիւն
Ar.	Arabic	արաբերէն
arith.	arithmetic	թուաբանութիւն
art.	article	յօդ
ast.	astronomy	աստղաբանութիւն
bot.	botany	մանկաբանութիւն
Chald.	Chaldaic	քաղդէարէն
chem.	chemistry	տարրաբանութիւն
com.	commerce	վաճառականութիւն
conj.	conjunction	շաղկապ
fig.	figurative	փոխաբերական
Fr.	French	գաղղիարէն
geog.	geography	աշխարհագրութիւն
geol.	geology	երկրաբանութիւն
geom.	geometry	երկրաչափութիւն
gr.	grammar	քերականութիւն
Gr.	Greek	յունարէն
H.	Hebrew	եբրայեցերէն
int.	interjection	միջարկութիւն
L.	Latin	լատիներէն
mar.	marine, sea-term	ծովային
math.	mathematics	չափագիտութիւն
mech.	mechanics	մեքենականութիւն
med.	medical term	բժշկութիւն
mus.	music	երաժշտութիւն
pn. or np.	proper name	յատուկ անուն
Pers.	Persian	պարսկերէն
phil.	philosophy	իմաստասիրութիւն
phys.	physics	բնագիտութիւն
pl.	plural	յոգնակի
poss.	possessive	ստացական
pr.	preposition	նախադրութիւն
pron.	pronoun	դերանուն
rhet.	rhetoric	ճարտասանութիւն
S.	See	Տես
s. sf.	substantive, substantive feminine	գոյական, գոյ. իգական
Syr.	Syriac	ասորերէն
Turk.	Turkish	տաճկերէն
v.	verb	բայ
va.	— active	— ներգործական
v. aux.	— auxiliary	— օժանդակ
vd.	— defective	— պակասաւոր
v. imp.	— impersonal	— դիմազուրկ
vn.	— neuter	— չէզոք
vna.	— — active	— — ներգործական
vp.	— passive	— կրաւորական
v. pron.	— pronominal	— դերանունական
w.	word	բառ
zool.	zoology	կենդանաբանութիւն
.	popular	ուսմական

ՆՈՐ ԲԱՌԳԻՐՔ

Հ Ա Յ — Ա Ն Գ Լ Ի Ա Ր Է Ն

Ա.

Ա (*ipe*) այբ. *hy* s. the first letter & the first vowel of the alphabet; ա, ւ, one; first; ա, տen thousand.

— It is sometimes changed for է, է, ը & օ, as, աղաւթ-երաւիւր, Երոս, պա-Երոսէ, անկողին-ընկողին, ա-ճառ-օճառ. And sometimes it is used for ornament; as, առեամ-առեմ, զեակ-դեկ.

Ա, Ա՛ւ, *int.* ah! oh! alas! oh heavens! ա՛ւ, ա՛ւ, ա՛ւ, ա՛ւ, alas! o Lord God! ա՛ թշուառական, o miserable! o villain! o rascal!

Աբ s. ab, the twelfth month of the Hebrews. [abbot.

Աբաւ, Աբբաւ, ու s. H. w. father; Աբարբի, -ոն s. Gr. w. euphorbium.

Աբբայ, *hy* s. Syr. w. abba; S. Աբաւ; - or -աճայր s. abbot, superior; ընդ-Հանրական - , abbot general; յական a. abbatial; յարան s. abbey; յուծի s. abbey, abbacy, abbotship.

Աբբանա s. H. w. Bamah, high place.

Աբբասուհի sf. abbess, superioress.

Աբեթ, է s. tinder.

Աբելուհի sf. Abel's sister.

Աբեղաթաղ s. monk's funeral.

Աբեղայ, *hy* s. monk, friar; - լինել, to turn or become monk; -ական a. monachal; -աճաշ s. monk's food; -ուծիւն or

Աբեղուծի s. monachism, monastic Աբեղեան s. pl. monks. [life.

*Աբեղուկ s. zool. lark, tit-lark; Երդէ -, the - carols. [an; pn. Ebion.

Աբիոն, -ացի a. H. w. poor; Ebionit-Ագաթէս s. Gr. w. agate.

Ագահ, ագ a. avaricious, stingy, grasping, sordid; գոհային -, very greedy or insatiable avaricious; -աբար ad. avariciously, niggardly; -աժիւս a. very covetous, griping, miserly; -անամ or -եմ, եցի vn. to be avaricious, niggard, to save sordidly; to be sparing of, to hoard avariciously; -զագահութիւն, to be given to covetousness; -ի ժամանակն, to be sparing of one's time; -ուծի s. avarice, niggardness, stinginess.

Ագաղաղ S. Աբաղաղ. Ագան a. early-rising, diligent.

Ագանեղք, լեաց s. clothes, attire, dress, garb, raiment; -ոսից, shoes, slippers; -նիմ, գայ, գիր, գեալ or գուլ յեալ vn. to clothe or dress oneself, to wear, to put on: to take lodgings, to pass the night, to sojourn, to dwell; to stay; -զրահս, to put on a breast-plate or cuirass.

Ագանով, այ s. H. w. liquid vessel.

Ագապ, ագ s. Gr. w. agapæ, love-feasts.

Ագառ, *ի* a. bob-tailed; docked, tail-less.

Ագարակ, *այ* s. farm, land, field; country, village; - *մեղիք*, rural or country places; - *աբաշխ* s. farm-guardian, or inspector; - *ային* a. agrarian; rural, rustic, country; - *օրենք*, agrarian law; - *անամ* *տն.* to be deserted, unpeopled; - *իկ* s. small field.

Ագետակ *ս.* the under part of the tail.

Ագետոր *ա.* tailed; - *ասուղ*, comet.

Ագի, *աղւոյ* s. tail.

Ագոյց, *ուցից* s. lever, bar, crow-bar; ring; enchaining, jointing, staple of a lock.

Ագոն, *ի* s. G. w. agon, fight, Olympic game; - *աղիք*, *դրաց* s. agonothete; - *աղալա* s. arena; - *աղար*, - *արար* s. athlete, wrestler; - *խապց* s. athletes.

Ագոռանք *ս.* dung-hill.

Ագոգայք, *ից* s. G. w. pipe, tube, conduit, canal, aqueduct.

Ագոռ *ս.* palm, hollow of the hand: brick; a. hard.

Ագոցանեմ, *ցի* *տն.* to clothe, to dress; to enchain, to set, to fit in: to harbour, to lodge; - *հօգիս*, to put on the shoes of; - *մատանիս* *ուսմեք*, to put a ring in a person's finger.

Ագոցիկ *ա.* enchain. [*& Անչեմ*].

Ագռաւ, *ու* s. raven, crow; S. Անչեմ

*Անչեմ *ս.* the groin.

Ագցան S. Ագցան.

Ագամաթուղ *ս.* banana-fig, plantain; - *թղենի* s. banana-tree.

Ագամանդ, *ի* s. diamond; S. Մագնիս; - *էայ* a. adamantite; adamantean, hard; magnetic. [of the Hebrews.

Ագար, *այ* s. adar, the sixth month
Ագեն, *ի*, Ագին, *այ* s. H. w. Eden, paradise. [Lord God.

Ագոնիս, *յի* s. H. w. Adonai, the Ագազանամ, *ացայ* *տն.* to grow dry or lean, to fade, to wither.

Ագազեմ, *էցի* *տն.* to cause to fade, to tarnish, to dry.

Ագալիմ S. Ագալանամ.

Ագաղու *ս.* bot. carpesium.

Ագաղուն *ա.* dry, arid, dead; lean, slender, wasted away.

Ագառ, *այ* a. free, independent; freed, enfranchised, redeemed, quit, ransomed; large, vast; noble; - Մասիս, the great Ararat; - առնել S. Ագառեմ; - *հացուցանել*, to dispense, to exempt; - or

Ագառաբար *ad.* freely; nobly; - *բաշխեմ*, *էցի* *տն.* to speak freely, frankly; - *բերան* a. plain- or free-spoken, -

tongued, frank, bold; *ad.* freely, boldly; - *զեր*, *զրաց* s. freed-man, libertine;

- *զուհր* s. the noble corps, corps of nobles; *ա.* formed, composed of nobles; - *զրեմ* *տն.* to set free, to enfranchise;

- *զրուծիւն* s. libertinism, enfranchisement; - *զէմ* *ad.* openly, frankly; - *զարմ*,

- *զգի*, - *զնեայ* a. of noble birth, high-born, illustrious; - *զզր* s. regiment of nobles; - *ժողով*, - *խումբ* S. Ագառա-

զուհր; - *խոս* S. Համարձակախոս; - *կ* a. very noble; - *կան* a. liberal; free;

noble; - *կանուծի* s. liberty; liberality; generosity; nobleness; - *կին* s. gentle-

woman, dame, lady; - *կից* a. s. free-companion; - *կոյս* s. the nobility; -

կրօն s. free-thinker; - *զայ* s. public free mill; - *միտ* a. noble-minded, free-

hearted; generous, liberal; - *մտուծի* s. free-heartedness; liberalism; - *նամ*,

ացայ *տն.* to free or rid oneself, to shake off, to break away; to be ennobled or

exalted; - *նի*, - *տեարք* s. pl. the nobility, the aristocracy, the court; - *սէր*,

սիրաց a. fond of liberty, liberal; - *սի*, *րուծի* s. love of liberty; liberalism;

- *տոհմ* S. Ագառազարմ; - *տոհմուծիւն* s. noble birth, nobility of family; -

րար, *այ* a. s. liberator, saver, deliverer; - *բայլ* a. free-footed.

Ագառեմ, *էցի* *տն.* to liberate, to deliver, to save; to enfranchise, to

emancipate; to free, to exempt, to disentangle, to disengage; - *էցուցա-*

նեմ *տն.* to free.

Ագառորդի *ս.* free-born, son of a noble, nobleman; - *որեար* s. pl. the nobility, the peers.

Ագառուծիւն *ս.* liberty, freedom; exemption; privilege; emancipation,

deliverance, enfranchisement; nobleness; generosity; frankness.

Ագառուհի *ս.* gentlewoman. [բոս.

Ագառքեղ *ս.* bot. parsley, S. Բեղադա

Ագառորէն S. Ագառաբար.

Ագրախումբ *ա.* very close, serried.

Ագըն, *բին* s. weft, woof, warp.

Ագըց *ս.* simple stick.

Ագչ, *այ* s. nation, people; genera-

tion; race; gender; kind, sort, quality; sex, age, epoch; century; manner,

way; Գիրք - *այ* s. Book of Judges;

յ-է յ-, from age to age, from gene-

ration to generation; - Հայոց, the Armenian nation; Անգլիացի յ-է, of the English nation, English; Ամերիկացի *էմ* - *աւ*, I am American by birth; - *կանանց*, the female sex, the fair sex, the woman kind; - *մարդկան*, the human kind, humanity; - *ով*, with all the nation; *մի* -, the same, the same manner, equally; - *բ* - *բ* բանասիրութեան, the different kinds of literature; - *բ* *ւ* - *ազնիք*, all nations, all people.

Ագառան *ս.* genealogist.

Ագառանական *ա.* genealogical.

Ագառանեմ, *էցի* *տն.* to draw or write a genealogy, to number ancestors.

Ագառանութիւն *ս.* genealogy.

Ագչ ագչ, Ագչի ագչի *ս.* many nations, many people; a. various, different, manifold.

Ագչագով *ա.* admirer of his country, who praises his country.

Ագչաբաւ, Ագչաբորւ *ա.* who betrays his country.

Ագչադորդ *ա.* who shakes, overthrows, upsets the nation.

Ագչաթիւ *ս.* relation; genealogy: lineage.

Ագչածողով *ա.* united by nationality; s. national assembly.

Ագչախառն *ա.* relation, consanguineous. [consanguinity.

Ագչախառնութիւն *ս.* relationship, Ագչախոռով *ա.* who agitates, disturbs the nation.

Ագչածանութ *ա.* known by the nation; known to the nation.

Ագչական *ս.* relation, kinsman or kinswoman; *մերձաւոր* -, next of kin; a. like, analogous.

Ագչականութիւն *ս.* relationship, consanguinity, kin, cognation; race, family; likeness, analogy; *զոգք* ագչականութիւն, the ties of relationship.

Ագչականուհի *ս.* kinswoman.

Ագչակեղծ *ա.* who hides or dissimulates his nationality. [his nation.

Ագչակեցոյց *ա.* who rescues, liberates Ագչակից *ս.* parent, compatriot; a. national, of the same nation; allied to,

near, like, similar, analogous.

Ագչակցիւմ, *էցայ* *տն.* to make alliance by marriage.

Ագչակցութիւն *ս.* consanguinity: affinity, alliance by marriage: analogy, likeness, resemblance.

Ագչահամար *ս.* census; enumeration;

- առնել, to make the census of a nation or people.

Ագչահատուծիւն *ս.* extinction of a nation, race. [or race.

Ագչահաւ *ս.* chief, father of a nation Ագչային *ա.* national: related, allied to by marriage; s. parent, relation;

- բարք, national character; աւանդութիւն -, national tradition; - Ժողովուհայոց, the national assembly or synod of the Armenians.

Ագչայօր *ա.* which unites the nation; s. national tie.

Ագչանուէր *ա.* devoted to the nation; offered by the nation. [nation.

Ագչապանծ *ա.* who is proud of his Ագչապետ *ս.* chief, governor of a nation or family.

Ագչապետութիւն *ս.* charge or office of a governor of the people.

Ագչապիկ *ա.* incestuous.

Ագչապղծութիւն *ս.* incest.

Ագչասէր *ա.* loving his country or nation, patriotic.

Ագչասիրութիւն *ս.* attachment to his country or nation, patriotism.

Ագչապայէլ *ա.* worthy or becoming to the nation. [mily or race.

Ագչատ առնել *տն.* to extirpate a family; - *հայ* a. who hates his nation.

Ագչամեղութիւն *ս.* hatred of one's nation. [tion, progeny.

Ագչատոհմ *ս.* family, house, generation; Ագչովմբ, Ագչովն *ad.* throughout the nation, nationally.

Ագչութիւն *ս.* nationality.

Ագչ *ս.* sensation, feeling; advice; - առնել, to give notice or information, to notify; to instruct; to advise, to

admonish; to announce, to publish; - առնել յառաջագոյն or կանխաւ, to precaution, to premonish, to put on guard; - լինել, to be aware of, to be informed of; to be announced or published.

Ագչական *ա.* advising, monitorial: penetrative, energetic, efficacious.

Ագչարան *ս.* place where a public notice is proclaimed: instrument with which notice is given, horn, trumpet.

Ագչարար *ա.* monitorial, advising; s. monitor, adviser.

Ագչարարութիւն *ս.* advice, admonition, counsel; warning, summons; notice, information.

Ագչելի *ա.* sensible; sensitive.

Ազդեցիկ *s. pl.* the senses.
 Ազդեմ, էջի *va.* to inform, to advertise, to announce; to influence, to inspire, to dictate; to work upon, move or affect; to suggest, to insinuate.
 Ազդեցական, Ազդեցիկ *a.* efficacious, energetic.
 Ազդեցութիւն. Ազդեցուն *s.* notice, warning, admonition; perception, instinct; inspiration; suggestion, instigation: efficacy, force, power; emphasis, energy.
 Ազդեցունքանէմ *S.* Ազդեմ. [viser.
 Ազդիւ *a.* efficacious, energetic: *s. ad.*
 Ազդողաբար *ad.* efficaciously, energetically.
 Ազդողական *a.* efficacious, energetic.
 Ազդողութիւն *S.* Ազդեցութիւն.
 Ազդոյ, Ազդու *a.* efficacious, strong, energetic, penetrative; pathetic, expressive, emphatic, significant; active, vehement, spirituous, violent.
 Ազդուն *S.* Ազդեցութիւն.
 Ազդ, դէր *s.* thigh; back.
 Ազն, ազնիւ, զինք, զանց *s.* nation, people, generation; *S.* Ազգ.
 Ազնիւ, նուր, ուսաց *a.* fine, good, exquisite, excellent, precious, rare, choice, worthy; noble, great; genteel, civil; *ad. int.* well! very well! bravo!
 Ազնուաբար *ad.* genteelly, civilly; nobly, generously.
 Ազնուաբարոյ, էջ *a.* genteel, civil, well-mannered; noble, generous.
 Ազնուազին *a.* precious, rare.
 Ազնուազութ *a.* benign, clement, kind, merciful, humane.
 Ազնուազարմ *a.* noble, illustrious, of a noble family.
 Ազնուազգի *a.* of noble nation, race.
 Ազնուազգութիւն *s.* nobility of nation, race.
 Ազնուախոհ *a.* who has noble sentiments.
 Ազնուական *a.* civil, genteel, noble, generous: *s.* gentleman.
 Ազնուականութիւն *s.* nobility, birth, gentility: civility, genteelness; generosity, nobleness.
 Ազնուամիւս *a.* of good sentiments, noble, generous.
 Ազնուամտութիւն *s.* nobility of sentiments.
 Ազնուանամ, ազգայ *vn.* to grow better, to mend: to receive a grant of nobility: to be ennobled, to become noble.

Ազնուապաշտօն *a.* pious, religious; devout.
 Ազնուապետ, է *s.* aristocrat.
 Ազնուապետական *a.* aristocratic.
 Ազնուապետութիւն *s.* aristocracy.
 Ազնուասիրտ *a.* who has a noble heart.
 Ազնուասրտութիւն *s.* nobility of heart.
 Ազնուատոհմ *a.* noble, of a noble family.
 Ազնուատոհմութիւն *s.* nobility of family, high birth.
 Ազնուացունցանէմ, ուցի *va.* to improve, to civilize; to refine: to confer a title, to grant nobility, to ennoble.
 Ազնուութիւն *s.* fineness, goodness, costliness, excellence, rarity; genteelness, civility: dignity, nobility.
 Ազրիս, էջ *s.* sour grapes.
 Ազրիսաշուր *s.* verjuice.
 Աձար *s.* dry cow's dung.
 Աձու, ոց *s.* chair, seat; stool; throne; bench; նստուցանէլ յ-, to make one sit on a throne or chair; to throne; նստել յ-, to sit on a chair or throne; -ս արկանել, to give seats or chairs; էրանել յ-ոյ, to rise up, to get up.
 Աձուադարձ *s.* chair-maker.
 Աձուաժառանգ *s.* possessor, successor to any place or dignity.
 Աձուակ, այ *s.* stool; foot-stool.
 Աձուակալ, այ *s.* vicar; vice-president: successor.
 Աձուակալութիւն *s.* vicarship, vicarage; possession of a chair, succession to a dignity.
 Աձուակէջ *s.* colleague or companion in the same dignity, or on the same throne.
 Աձուակցութիւն *s.* company on the same throne.
 Աձութալք, յէջ *s. pl.* elements, letters, characters, alphabet.
 Աձութ *S.* Առ անութ.
 Աժան *a.* ad. cheap, cheaply; - գնել, to buy cheaply.
 Աժէք, էէջ *s. pl.* value, price.
 Ալ *S.* Ալի.
 Ալապատր *s.* alabaster.
 Ալաունք, Ալաունք *s. pl.* the pleiades or pleiads; *S.* Բազմաստեղք.
 Ալեզարդ *a.* gray-haired, gray-headed.
 Ալեսա *S.* Ալեսասա.
 Ալեքսիսաւն *a.* farinaceous, mixed with flour, mealy.
 Ալեքսիսաւն *s.* meal-man.

Ալեւոյթ *S.* Ալեւորութիւն.
 Ալեւոր *s.* gray-haired; old man.
 Ալեւորիմ, էջայ *vn.* to grow gray-haired, to grow old.
 Ալեւորութիւն *s.* old age, the state of being gray-haired.
 Ալելուիս *s.* hallelujah.
 Ալիսաւն *a.* gray, gray-haired.
 Ալիծուծ, Ալիծոն *a.* subject to tempests, tempest-beaten, floating, agitated, troubled; - առնեմ *S.* Ալիծոնեմ.
 - լինիմ *S.* Ալիծոնեմ.
 Ալիծոնեմ, էջի *va.* to beat to and fro; to agitate violently, to trouble.
 Ալիծոնիմ, էջայ *vn.* to float, to chafe, to grow troubled or agitated.
 Ալիծոնութիւն, Ալիծոնումն *s.* agitation of the sea, storm, tempest: trouble, agitation.
 Ալիսանք, Ալիսասան *a.* floating, swelling, rough.
 Ալի, ալույ, Ալ, է *s.* axle; millstone; pulley; phantom.
 Ալիսասաւն *a.* having large waves, swelling, stormy; subject to tempests.
 Ալիւր, ալիւր *s.* meal, flour; ցանել զ-է վերայ, to powder or whiten with flour.
 Ալիւր, ալիւր *s. pl.* wave, billow, surge, swell of the sea: gray hairs, old age; ծաղկել ալիւր, խոնարհել յալիւ, to grow gray-haired, to get old; ալիւ յալուցանել, to agitate the waves; հեր-ձանել պատաստել զալիւ, to cleave the waves.
 Ալիւր, էջ *s.* a small medlar.
 Ալիւրիւն *s.* small medlar-tree.
 Ալիւր, է, այ *s. f.* she-kid.
 Ալիւր, ալիւր *s. a.* hollow, cavity, inside: hollow, interior, deep.
 Ալիւրեւոյթ, Ալիւրեւոյթ *s. pl.* alphabet.
 Ալիւր, ալուց, ալիւր *s. pl.* *S.* Ալուց.
 Ալիւրիս *s.* alchemy.
 Ալի *S.* Ալի.
 Ալի *int.* ah! alas!
 Ալիւր *s.* ermine.
 Ալիւրիս *s.* acacia.
 Ալիւրիս *a.* foolish, gross-headed.
 Ալիւրիւր *a.* highwayman; indocile, ferocious.
 Ալիւրեւոյթ *s.* hanging cornice.
 Ալիւրակ *a.* vain.
 - յԱլիւրակն, յԱլիւրակն *ad.* vainly.
 Ալիւրիւր, Ալիւրիւր *s.* dregs.
 Ալիւրակակ *S.* Բախապակ.
 Ալիւր, etc. *S.* Տխուր, etc.
 Ալիւրակ, էջ, այ, Ալիւրակ, էնի, էջ

s. antagonist, adversary, opponent; rival, competitor: champion, hero; triumpher.
 Ալիւրիւր *ad.* as an antagonist; valiantly, heroically.
 Ալիւրիւր *a.* hypochondriac.
 Ալիւրիւր, նայ, Ալիւրիւր, դէպ *s. pl.* hypochondria: entrails, intestines, pluck.
 Ալիւր, ոյ *s.* stall, stable.
 Ալիւրակակ, այ *s.* groom.
 Ալիւրակակ *s.* equerry; groom.
 Ալիւր *a.* savoury; sweet, agreeable, delicious; - բանք, agreeable words; - վայրք, enchanting places; - յոժաւ, բուժեամբ *ad.* with great pleasure, willingly.
 Ալիւրիւր, էջ *s. pl.* appetite; desire, wish; savour, taste; satisfaction, pleasure; բոս մասնիւր ալիւրիւր, բոս ալիւրիւրիւր, capriciously.
 Ալիւրիւր *ad.* with appetite; with pleasure, readily, willingly.
 Ալիւրիւր *a.* appetizing, attractive.
 Ալիւրիւր *a.* full of pleasure, agreeable.
 Ալիւրիւր *a.* who grants, accords, listens willingly; pleasurable to the ear, gratifying.
 Ալիւրիւր, այ *s.* taste; appetite; affection, will, inclination, willingness; passion, sentiment; ունել, to be hungry; to have a taste; չունել - խիւր, to have a taste for nothing; պակասութիւն, want of appetite; - ալ ունել, to eat with appetite; չարեւել բանալ զ-, to excite the appetite; բանալ զ-, to take away the appetite; ընտիր կերթ, անկերթ -, good, bad taste; բոս խիւրիւր -, according to my taste
 Ալիւրիւր *a.* pleasing, agreeable, sweet, amiable, delightful.
 Ալիւրիւր *a.* pleasing, agreeable, sweet; good to eat, savoury.
 Ալիւրիւր *s. pl.* appetite; desire, pleasure; ալիւրիւր, with appetite; with pleasure. [agreeable.
 Ալիւրիւր *a.* desirable, pleasing.
 Ալիւրիւր, էջի *va.* to taste of, to relish, to like; to love, to take pleasure in; to desire, to aim at; ոչ -, to take a disgust for or to; թէ ալիւրիւր էք, if you please.
 Ալիւրիւր *a.* to inspire gratification, taste, pleasure.

Այնպիսիքութիւն *s.* jeweller's trade, jewelry or jewellery.

Այնախաղ, Այնախաղա *a.* dazzling.

Այնածեմ, էջի, Այն ածեմ, ածի *vn.* to respect, to reverence, to esteem highly; to fear; to take care of, to super-intend. [spire respect.

Այնածեցուցանեմ, ուցի *va.* to in-

Այնածու, աջ *a.* respectful; careful.

Այնածուլութիւն *s.* respect, consideration; fear, constraint, circumspection: care, superintendence.

Այնակապիճք, պճաց *s. pl.* socket of the eye: bezil of a ring in which a precious stone is set.

Այնակառուց *S.* Այնկառուց.

Այնահաճոյ, Այնասրար *a.* attractive; charming; delightful.

Այնահարեմ, Այնահարեմ *S.* Այնհա-
րեմ, Այնհարեմ.

Այնառեմ *S.* Այնառեմ.

Այնառու, աջ *a.* that pays respect to persons, partial. [partiality.

Այնառուլութիւն *s.* respect of persons,

Այնալճիւ *S.* Այնահակիւ.

Այնաս *S.* Այնաս.

Այնարկեմ, էջի *vn.* to make signs with the eyes: to indicate, to shew, to mark, to denote, to signify: to regard, to see, to revise: to concern, to belong to: to permit; - ընդ ախմբ, to scowl.

Այնարկի առնեմ *va.* to make signs with the eyes, to indicate; to laugh at, to make fun of, to mock at.

Այնարկութիւն *s.* sign, mark: meaning, signification: permission given with a sign.

Այնեքի *a.* evident, clear, visible, palpable; *ad.* evidently, visibly, in presence of.

Այնթարթ, ի *s.* wink; twinkling.

Այնկալեմ, էջի *va.* expect, to hope.

Այնկալիք *S.* Այնկալութիւն.

Այնկալու *a.* hoper, expecter.

Այնկալութիւն *s.* expectation, hope.

Այնկառոյց *a.* that looks attentively; - ընդ, to regard with attention or pleasure.

Այնկոր *a.* ashamed, confounded; sad.

Այնկորեմ, էջայ *vn.* to be confounded or ashamed.

Այնկորութիւն *s.* consternation, shame.

Այնհար *a.* fascinated, enchanted; - or առ -, *s.* scare-crow, bug-bear.

Այնհարեմ, էջի *va.* to fascinate.

Այնհարեմ, էջայ *vn.* to be fascinated.

Այն յայտնի, Այն յայտնիման *S.* Այն.

Այնոյ, աջ *s.* spectacles; spy-glass; -ագործ, spectacles-maker.

Այն ունիմ, ախկալայ *vn.* *S.* Այն.

Այնոյցալութիւն *s.* ear-ache.

Այն վանի *S.* Վանի.

Այնութ *s.* hearth, fire side.

Այնութ, ախմբայ *s.* circle, assembly, company: banquet, feast: mattress, canopy-bed, sofa; - բոլորէլ առնուլ, to assemble, to sit in a circle: to feast together.

Այնիւն *s.* thistle.

Այն, էջ, աջ *s.* furrow; - ձգել, to make a -, to plough.

Այնաբեկ *a.* furrowed.

Այնաձիգ *a.* that ploughs.

Այնութ, էջի *va.* to plough.

Ահ *int.* oh! ha!

Ահ, էջ *s.* fear, dread, fright, terror; - արկանել, to frighten, to terrify, to intimidate; յահի ընդ զահի հարկա-
նել, to fear, to be seized with alarm; առ ահի *ad.* for fear, lest; - ընդ -, with fear, with a timid air.

Ահ *ad.* behold!

Ահ աւարկի, Ահ աւանիկ, Ահ ա-
ւանիկ *ad.* behold here, there, yonder.

Ահաբեկ *a.* terrified, dismayed, thunder-struck; - առնել, to terrify, to frighten, to dismay; - ընդ, to be frightened or dismayed.

Ահաբեկեմ *S.* Ահաբեկ առնեմ.

Ահաբեկիմ *S.* Ահաբեկ ընդիմ.

Ահաբեկութիւն *s.* dismay, fear, fright, terror.

Ահաբին, գնի *a.* terrible, alarming, frightful; horrible, hideous, monstrous.

Ահաբին, Ահաբին իմն, Ահաբնադոյն *ad.* terribly, frightfully, horribly, atrociously; hideously. [hear.

Ահաբնալու *a.* frightful, terrible to

Ահաբնատեսիլ *a.* frightful, shocking to the sight; horrible, hideous.

Ահաբնութիւն *s.* enormity, atrocity; dreadfulness, hideousness, terrible, fearfulness.

Ահապարանոյց *S.* Ահապարանոյց.

Ահաբեկեմ, էջի, կեալ *va.* to terrify, to affright.

Ահաբեկ, աջ *a.* frightful, horrible, awful, terrible.

Ահաբեկութիւն *s.* terror, dismay, af-
fright, intimidation.

Ահապուցանեմ, ուցի *va.* to terrify, to intimidate.

Ահաւարկի, Ահաւանիկ, Ահաւանիկ *ad.* behold here, there or yonder.

Ահաւոր, աջ *a.* frightful, alarming, terrible.

Ահաւորագոյ *S.* Ահաւորագոյ.

Ահաւորալու *S.* Ահաւորալու.

Ահաւորանամ, աջայ *vn.* to be terri-
ble or frightful. [dreadfully.

Ահաւորապէս *ad.* horribly, fearfully,

Ահաւորատես *a.* formidable aspect.

Ահաւորափայլ *a.* that shines in a
frightful manner.

Ահաւորութիւն *s.* enormity; terri-
bleness, frightfulness; majesty, gran-
deur.

Ահաբեկ, փեղ *a. s.* *S.* Ահաբեկ,
Ահաբեկութիւն; - առնեմ *S.* Ահաբեկեմ.

Ահեակ, էկի, էկայ *a.* left, on the
left side: *s.* the left hand, the left; յաջի-
է յահեկէ, right and left, on both

Ահեկաբոր *a.* lefthanded. [sides.

Ահեկակողմն *s.* left, left side.

Ահեկան *a.* that is to the left: *s.* the
ninth ancient month of the Armenians:

S. Ահիս.

Ահեկեայ, էայք, էայց, Ահեկին, էնք
a. s. that who is to the left.

Ահեկ, էջ *a.* formidable, terrible.

Ահեկաբար *ad.* in a formidable man-
ner, terribly.

Ահեկագոյ *a.* roaring terribly, ma-
king an awful noise, loud.

Ահեկակերպ, Ահեկահրաշ *a.* wonder-
ful, prodigious, formidable, awful.

Ահեմ, էջի *va.* to terrify, to inti-
midate. [ble.

Ահընէց *a.* frightful, horrible, terri-
ble; Ահաբարանոյց *a.* that carries its neck
proudly, spirited (applied to horses).

Ահուր *S.* Յահուր.

Ալ, էջ, ոյ *s.* salt; - ուխտի, ուխտ
աղի, - կնքեալ, sign of true friendship;

- էհաց, commensality, love; - առնուլ,
- էհաց ուտել, to eat in company, to
be social, to be convivial.

Ալաբողոն, ի *s.* great coat, surtout,
cloak, mantle, gown. [sake.

Ալաբ, ի *s.* reason, cause, account,
Ալաբաւ *ad.* by reason of; in reason;

Էր -, why? for what reason?

Ալաբարանք *s.* vexation, grief.

Ալաբին, ինոյ, նայք, նայց, նանց,
նեայք, նեայց *sf.* maid-servant, house-
keeper: female slave; nursery-maid,
child's maid. [or maid-servant.

Ալաբնածին *a.* born of a female slave

Ալաբնորդի *s.* son of a female slave
or maid-servant.

Ալաբնութիւն *s.* the condition of a
female slave or maid-servant, domesti-
city, menial condition.

Ալաբրի *a.* tender, delicate, young.

Ալաբք *s. pl.* salt food: the action of
salting.

Ալապաւանք *s.* debauch, debauchery;
excess; յալապաւան հասանել, to fall
into debauchery.

Ալալ *s.* the action of tanning; յ-
գնել, to tan.

Ալալակ, ի *s.* cry, scream, clamour,
uproar, alarm, racket, noise, shout:
scolding: voice; exclamation; - հար-
կանել, to cry, to make a noise, to alarm.

Ալալակեմ, էջի *vn.* to cry, to make
a loud noise, to halloo, to shout; to
scold: to make an exclamation.

Ալալոյց *s.* tan-house, tan-pit.

Ալամ, ալի *va.* to grind; to pound,
to reduce to powder.

Ալաման *s.* salt-cellar.

Ալամառուկ ածեմ *va.* to destroy, to
throw down, to overthrow, to ruin.

Ալամար *S.* Տխմար.

Ալամարութիւն *S.* Տխմարութիւն.

Ալամուլ *a.* stray, misled; dissipated,
absent.

Ալամուլեմ, էջի, Ալամուլեմ, էջայ *vn.*
to stray, to dissipate.

Ալամուլումն *s.* wandering, wildness;
dissipation.

Ալանդանոյն *s.* laudanum.

Ալանդ, ոյ, աջ *s.* sect, false doctrine;
school, doctrine: magic, charm, en-
chantment, sorcery.

Ալանդագործ, Ալանդահար *a.* inven-
tor of a sect. [գաւոր.

Ալանդամիւ, Ալանդապալա *S.* Ալան-
դապալա, Ալանդապալա *s.* chief
of a sect, heresiarch.

Ալանդաւոր *s.* sectary: magician,
enchanter, sorcerer.

Ալանդեմ, էջի *va.* to seduce, to de-
ceive, to lead into error, to teach a
false doctrine.

Ալանդեր *s.* dessert.

Ալանդինք, Ալանդիք, Ալանդութիւն
s. formule of a sect: amulet, phylacte-
ry; heresy.

Ալանձեմ, էջի *va.* to brown, to roast,
to broil, to toast.

Ալանձումն *s.* roasting.

Ալալանք *s. pl.* supplication, prayer,

orison, entreaty, humble request; - or նամակ աղաչանաց, petition.
Աղաչաւոր, Աղաչելի *a.* suppliant, petitioner.

Աղաչելութիւն *S.* Աղաչանք.
Աղաչեմ, էջի *vn.* to supplicate, to pray, to conjure.

Աղաչողութիւն *S.* Աղաչանք.
Աղաչաստանք *s. pl.* sympathy, affection, tenderness. [ed.]

Աղաջուր *s.* brine: *a.* flagitious, wicked.
Աղարծի *S.* Աղարծի.

Աղարձան or Աղ արձան *s.* pillar of salt, statue of salt.

Աղարս վարեմ *va.* to spoil, to desolate, to ruin, to destroy.

Աղարսանք *s.* destruction, devastation, ruin: disparagement, defamation.

Աղարոտեմ, էջի *va.* to besprinkle with salt: to spoil, to desolate: to cast a stain upon, to wound the reputation of, to slander, to calumniate.

Աղարտութիւն *S.* Աղարտանք.
Աղացիկ *a.* ground, bruised, broken.

Աղաւաղ *a.* spoiled, vitiated, corrupted, adulterated, tainted, impaired; disordered, discomposed.

Աղաւաղեմ, էջի *va.* to spoil, to corrupt, to adulterate, to taint, to impair, to disorder, to discompose, to vitiate.

Աղաւաղիչ *a.* destructive.
Աղաւաղութիւն *s.* deterioration, destruction. [form of a dove.]

Աղանակերայ *a.* like a dove, in the Աղանակայ *S.* Աղանակ.

Աղանակաձառ, Աղանակաձառ *s.* dealer in doves or pigeons.

Աղանարոտ *S.* Աղանիւ.

Աղանեակ, նեկի, կաց *s.* a young pigeon; pigeon.

Աղանետուն *S.* Աղանոց.

Աղանի, նույ, նոյ, նեաց *s.* dove, pigeon; վարի -, stock-dove, wood-pigeon, wild pigeon.

Աղանիւ *s.* vervain. [dove-cot.]

Աղանոց *s.* dove-house, pigeon-house.

Աղբ, ոյ, էջ *s.* excrement, dung, faeces; muck, manure; - արկանել, to manure, to muck.

Աղբակոյտ *s.* muck-heap, dung-hill.
Աղբանոց *s.* privy: sink. [tious.]

Աղբեղն *a.* excremental, excremental.

Աղբեմ, էջի *vn.* to go to stool, to dung: *va.* to dung, to manure.

Աղբերաբար *ad.* like a fountain, fluently; abundantly, copiously.

Աղբերակն, աղան, կունք *s.* spring of water, source, fountain.

Աղբերակնու *a.* flowing like a fountain, fluent, streaming; copious, abundant.

Աղբերանամ, աջայ *vn.* to flow as a fountain, to stream; to abound.

Աղբերացուցանեմ, ուցի *va.* to make to flow as a fountain, to make to flow or gush out; to pour forth abundantly.

Աղբեւք, էւաց *s. pl.* excrement, dung; muck, manure; filth; place for the reception of all filth.

Աղբեւք, Աղբեւք *s. pl.* sweepings, filth. *S.* Աղբեւք.

Աղբիւր or Աղբիւր, բերց, բերաց *s.* fountain, source, spring, brook; origin.

Աղբիւրաբար *S.* Աղբերաբար.

Աղբիւրանամ *S.* Աղբերանամ, etc.

Աղբոտ *a.* slovenly, dirty, filthy, nasty.

Աղբորակ *s.* saltpetre, nitre.
Աղբոց *S.* Աղբանոց:

Աղբեկ *S.* Աղբեկ.

Աղբեկայ *S.* Աղբեկայ.

Աղբեկաւ *S.* Աղբեկաւ.

Աղբեկարծ *S.* Յեղակարծ.

Աղբեկէլ *S.* Աղբեկէլ. [sharp.]

Աղբեւմ *a.* salted, brackish, pungent.

Աղբին, էղան, դունք, դանց *s.* bow: arc of a circle, arch; - էրկնից, rain-bow; այր արեղան, archer. [ver.]

Աղբինարուն, Աղբինակապարճ *s.* quiver.

Աղբինաձն *a.* arched, bent in form of a bow.

Աղբինաւոր *s.* archer: Sagittarius.

Աղբինաւորութիւն *s.* archery.

Աղբիւ *S.* Յաղեմ.

Աղբաբեր, Աղբաբեր, Աղբաբեր, Աղբաբեր, Աղբաբեր *S.* Աղբաբեր, etc.

Աղբա, էջ *s.* supplication, petition, deprecation, entreaty; - արկանել, մատչել, - մատուցանել, to supplicate, to implore, to pray, to request.

Աղբաբան *s.* suppliant; flattering, adulator. [to pray.]

Աղբաբանեմ, էջի *va.* to supplicate, to implore, to pray, to request.

Աղբաբանութիւն *s.* supplication, entreaty, instance.

Աղբաբադի *s.* written entreaty, petition, memorial.

Աղբաբալ, Աղբաբալ *a.* full of supplication, suppliant.

Աղբաբանք *s. pl.* supplication, petition; գիր արկանաց *S.* Աղբաբադի.

Աղբաբալ, աջ *a.* suppliant.
Աղբաբալութիւն *S.* Աղբաբալ.
Աղբաբալ, էջի *va.* to supplicate, to implore, to entreat, to petition.

Աղբ *int.* now! now then! come on!

Աղբեկ *a.* gray-haired; *S.* Աղբեւմ.

*Աղբեւմ *a.* bursten, hernious, ruptured.

աԱղբեւմութիւն *s.* hernia.

Աղբաբալ, Աղբաբալ *a.* pitiable, worthy of compassion: afflicted with grief; heart-breaking.

Աղբեւմ, է *s.* truss, bandage.

Աղբեւմ, է *s.* distaff.

Աղբեկ *a.* eating bowels, that eats its young: cruel, barbarous, inhuman, devoid of pity.

Աղբեկէլ *a.* pitiable: afflicted with grief.

Աղբեկեմ, էջայ *vn.* to yearn with compassion, to be compassionate.

Աղբեկոտ *a.* pitiable, that excites compassion.

Աղբեկաւոր *a.* well-chorded, well-tuned: adapted, suitable.

Աղբ, էւայ *s.* misfortune, misery, evil, calamity, disaster; իմ արեւիցս, alas! oh how unfortunate I am!

Աղբաբեր, Աղբաբեր, Աղբաբեր, Աղբաբեր, Աղբաբեր *a.* fatal, calamitous, bringing evil, disastrous, grievous, mournful; full of misery, piteous, exciting pity.

Աղբաբեր *S.* Աղբաբեր.

Աղբ, աղբ *a.* salt, saline, brackish; *S.* Աղբ.

Աղբ, աղբ *sf.* prostitute, whore.

Աղբաբեր *a.* miserable, pitiable, unfortunate, calamitous, grievous.

Աղբ, ոյ *s.* brick; tile.

Աղբաբեր *s.* brick-maker.

Աղբաբերութիւն *s.* the employment, the art of making bricks.

Աղբաբեր, աջ *s.* little brick: tablet: draught-board: arithmetical table, logarithm. [աղբութիւն.]

Աղբաբեր, Աղբաբերութիւն *S.* Աղբ.

Աղբաբեր *s.* brick-maker.

Աղբաբեր *a.* made of brick, brick.

Աղբաբեր, էջի *va.* to floor with tiles; to imitate brick.

Աղբ, աղբ *s. pl.* bowels, guts; tripe, garbage; intestines, entrails: strings, chords; խաղիւն-իմ, I have pity, compassion; որդի արեւաց, well loved son.

Աղբ, էջ *s.* buckle, ring: button: lock: baggage, equipage: goods and chattels.
Աղբաբեր, էջի *va.* to join together, to chain, to fasten, to buckle: to button: to lock.

Աղբաբեր, է, Աղբաբեր *s.* moveables, goods, effects, commodities.

Աղբաբեր *a.* rude, barbarous, coarse, uncivilized, gross: that has a disagreeable sound.

Աղբեմ, էջի *va.* to lock, to fasten, to enclose, to shut up; to stop or close up: to button.

Աղբաբեր *a.* unchaste, lascivious.

Աղբաբերութիւն *s.* unchastity, lewdness.

Աղբեւմ *a.* salted.

Աղբաբեր, աջ *a.* destitute, indigent, poor, necessitous.

Աղբաբերութիւն *s.* indigence, destitution, poverty, beggarliness.

Աղբ *s.* sardel, sardine.

Աղբին, աջ *s.* kingfisher: halcyon.

Աղբաբեր *s.* idle talker, chatterer, prattler, babbler.

Աղբաբեր, էջի *va.* to talk extravagantly, to chatter, to prattle, to be tedious in conversation.

Աղբաբերութիւն *s.* talkativeness, loquacity, garrulity.

Աղբաբեր *S.* Աղբաբեր.

Աղբաբեր *s. pl.* idle words, frivolous discourse, chit-chat, nonsense: *S.* Աղբաբերութիւն.

Աղբաբեր, էջայ *vn.* to grow childish, to dote, to rave, to talk nonsense; to stagger, to reel, to waver; աղբաբեր, garrulous and decrepit old man.

Աղբաբեր *a. s.* loquacious, chattering, prating: putting into disorder, that spoils, ruinous, that causes the loss of reputation. [of confusion.]

Աղբաբեր *a.* tumultuous, noisy, full

Աղբաբեր, Աղբաբեր *a.* mutinous, seditious, turbulent, inclined to excite sedition.

Աղբեմ, էջի *va.* to trouble, to disquiet; to alarm; to put into disorder, to jumble, to mix, to confound.

Աղբութիւն *S.* Աղբութիւն.

Աղբութիւն, մի, միայ *s.* alarm, noise, uproar, tumult, bustle; squabble, fray, scuffle, broil, quarrel, contest; disorder, confusion; clamour, riot, rising, sedition, revolt, revolution; plot, intrigue; - յարուցանել առնել, յարու-

ցանկել-ս չիմեցի, -ս յուզել, to trouble, to disturb, to alarm, to embroil, to excite to mutiny or sedition; զաղմկալ լինել, to be troubled, in confusion, agitated, embroiled.

Աղու *a.* soft, sweet, agreeable, affable; delicious, tender, delicate: knavish, dodge.

Աղուամազ *s.* soft hair, down; hair.

Աղուաշ, Աղուաշիկ *a.s.* half-witted, apish, trifling, silly, that plays the fool: ninny, simpleton.

Աղուաշութիւն *s.* silliness, buffoonery, foolery, low jesting. [crafty.

Աղուեսաբար *a.* cunning, artful,

Աղուեսացաւ *s.* alopecy, fox-evil.

Աղուեսեկի, *s.* skin of a fox, fox-case.

Աղուէս, ւեսուց *s.* fox; կորիւն աղուեսու, fox's cub.

Աղութիւն *s.* saltiness.

Աղուհաջք, ցից *s. pl.* lent.

Աղուհակ, ի *s.* rock-salt.

Աղուհիւր, ունց *s. pl.* bitterness, grief, trouble: crime.

Աղուութիւն *s.* sweetness, insinuation: knavery, craft.

Աղուբայ, Աղուբի, բեայ *s.* slip, cutting (to plant), layer.

Աղար *s.* collyrium, eye-salve.

Աղամբիւն *a.* dark, obscure, gloomy, black. [rity.

Աղամուշ, միջի *s.* darkness, obscure.

Աղիկ, ջիւնիւր, կանց *sf.* maid, girl, virgin: chamber-maid, female servant; nursery-maid, child's maid.

Աղկորդի *s.* bastard.

Աղուութիւն *S.* Աղամուշ.

Աղուր *s.* brine; the action of salting in brine.

Աղ, ոյ, էց *s.* grease, scurf, stain, grease-spot, dirt, impurity: sweat: saltiness: after-birth; ծով աղաւից, salt-marsh.

Աղաղաւ, Աղաղաւի, Աղաղաւուկ *a.* salt, saline, brackish.

Աղաղաւուկ *s. pl.* salt-mine.

Աղտեղանամ, աջայ *vn.* to be stained or soiled, to grow greasy or dirty.

Աղտեղասէր *a.* that likes filth or dirt.

Աղտեղացուցանեմ, ուցի, Աղտեղեմ, էցի *va.* to soil, to dirty, to stain, to besmear with filth or grease, to befoul, to bedaub, to sully, to tarnish, to grease.

Աղտեղի *a.* soiled, dirtied, spotted,

befouled, stained: impure, filthy, obscene; greasy, muddy, mucky, nasty, dirty.

Աղտեղութիւն *s.* greasiness, dirtiness, foulness, stain, impurity: turpitude, excess: sweepings: excrement; առն աղտեղութեան, privy, necessary; առն աղտեղութեան, chamber-pot or utensil.

Աղտիւր *s.* marsh, swamp of stagnant water.

Աղտոր *s.* sumach-tree: sumach.

Աղան, ի *s.* salad.

Աղաւոր *a.* miserable, wretched, sorrowful; raging, violent. [sery.

Աղաւորութիւն *s.* wretchedness, misery, grief, pain.

Աղաւ, ցից *s. pl.* evil, misery, grief, pain.

Աղաւ, աջ *s. a.* beggar, mendicant, pauper; poor, indigent, needy, necessitous, miserable, beggarly.

Աղաւաբար *ad.* poorly, beggarly, like a beggar.

Աղաւախութիւն *s.* act of spoiling the poor, extortion of the poor.

Աղաւախութիւն *a.* of poor abilities, weak, foolish, imbecile.

Աղաւախութիւն, աջայ *vn.* to grow, to get poor, to render one's self poor, to become impoverished.

Աղաւախաց *s.* poor-house, almshouse, hospital for the poor.

Աղաւախութիւն *s. pl.* poverty.

Աղաւախութիւն *a.* that loves the poor, charitable.

Աղաւախութիւն *s.* love of the poor, charity. [uncharitable.

Աղաւախութիւն *a.* that hates the poor, uncharitable.

Աղաւախութիւն *s.* hatred aversion to the poor. [poverish.

Աղաւախութիւն *va.* to impoverish.

Աղաւախութիւն *a.s.* rather poor, poor.

Աղաւախութիւն, Աղաւախաց *a.* poor in understanding, shallow, empty, witless. [contemptible.

Աղաւախութիւն *a.* poor, sorry, pitiful, vile, indigent, poverty, indigence, beggary, want, necessity, penury: meanness.

Աղաւախութիւն *S.* Աղաւախութիւն.

Աղաւախութիւն *S.* Աղաւախութիւն.

Աղաւ *s.* mineral salt.

Աղաւախութիւն *s. pl.* prayer-book.

Աղաւախութիւն *a.* of or belonging to pray-ers: *s.* that prays to God.

Աղաւախութիւն, Աղաւախութիւն, Աղաւախութիւն *s.* that prays to God; *a.* suppliant.

Աղաւախութիւն *a.* that prays to God, that addresses his prayers to God: *s.* prayer-book.

Աղաւախութիւն *s.* chapel, house of prayer.

Աղաւախութիւն *a.* that offers up his prayers to God; suppliant.

Աղաւախութիւն *a.* that loves prayers.

Աղաւախութիւն *s.* chapel, place of prayer.

Աղաւախութիւն *s.* small chapel, chapel.

Աղաւախութիւն *a.s.* that prays to God; that addresses God in prayer.

Աղաւախութիւն, էցի *vn.* to pray, to address one's self to God in prayer: to supplicate; to intercede.

Աղաւախութիւն, etc. *S.* Աղաւախութիւն, etc.

Աղաւախութիւն, էցի *s. pl.* prayer, orison, supplication; աղաւախութիւն, կանխել յաղաւախութիւն *S.* Աղաւախութիւն.

Աղաւ, էց *a.* obscure, dull, dim, cloudy, dark, hidden, without lustre; tawny; wan: feeble, indistinct, small; - լոյս, darkness visible, glimmer, faint light; ընդ - տեսանելի աղաւախութիւն, to catch a glimpse of, to see indistinctly, to blink. [distinctly, dimly.

Աղաւախութիւն *ad.* obscurely, darkly, indistinctly, dimly.

Աղաւախութիւն *a.* more obscure or dim; very small or feeble.

Աղաւախութիւն *a.* having a feeble voice.

Աղաւախութիւն *a.* having a very feeble light.

Աղաւախութիւն, աջայ *vn.* to grow dim, to become obscure, to grow dark; to grow tarnished, to lose its lustre or polish: to grow feeble, to be diminished.

Աղաւախութիւն, ուցի *va.* to obscure, to cloud, to diminish the splendour of any thing or person, to eclipse, to extinguish; to tarnish, to sully, to take away the polish from any thing: to slander, to enfeeble, to debilitate, to diminish.

Աղաւախութիւն *s.* obscurity, darkness.

Աղաւախութիւն *s.* miller.

Աղաւ, բւոյ, բեայ *s.* mill: the teeth called grinders; - ձեռաց, hand-mill.

Աղ *s.* growth: *S.* Աղաւախութիւն.

Աղաւ *s. bot.* senna.

Աղաւախութիւն *S.* Աղաւախութիւն.

Աղաւախութիւն, էցի *vn.* to make haste, to use diligence; to forward, to hasten, to press or push forward; to prevent, to anticipate, to get the start.

Աղաւ, աջ *s.* cartilage, gristle: soap: *S.* Օղաւ.

Աղաւախութիւն, Աղաւախութիւն *a.* cartilage.

Աղաւախութիւն *S.* Աղաւախութիւն.

Աղաւ, էցի *vn.* to grow, to increase, to be augmented, to grow tall or stout: to make progress: to vegetate, to sprout, to come up; to be multiplied; to be heightened, to grow upon or out of: to grow dear.

Աղաւախութիւն, Աղաւախութիւն *a.* vegetable, vegetative. [getation.

Աղաւախութիւն, Աղաւախութիւն *s. ve.* grown, augmented.

Աղաւախութիւն, ուցի *va.* to increase, to make to grow, to augment, to enlarge, to heighten, to make stout, to multiply; to exaggerate; to make dear, to raise the price of.

Աղաւախութիւն *a.s.* that makes to grow or increases, augmentative: increaser.

Աղաւ, էցի *S.* Աղաւ.

Աղաւ, ի, ոյ *s.* ashes; - զարձուցաւ, to reduce to ashes.

Աղաւախութիւն *a.* mixed with ashes, dirtied. [to ashes.

Աղաւախութիւն, ուցի *va.* to reduce to ashes.

Աղաւախութիւն *S.* Աղաւախութիւն.

Աղաւախութիւն, Աղաւախութիւն *S.* Աղաւախութիւն.

Աղաւախութիւն *s.* growth, augmentation, increase, enlargement, progress, extension, amplification, multiplication; exaggeration; augment: vegetation.

Աղաւ *S.* Աղաւախութիւն.

Աղաւախութիւն *a.* bushy, thick, full of branches.

Աղաւախութիւն, աջ *s.* juggler; conjurer.

Աղաւախութիւն *s.* juggle, juggling.

Աղաւախութիւն *s.* public sale, auction: աղաւախութիւն, to sell by auction.

Աղ, աջ *s.* year; ածի ածի, - յամէ, - ըստ ածի, yearly, annually, a year, every year; յամէ, the following year, the year after; յամէ, the last year; յամէ, this year; ի վերջ, towards the end of the year.

Աղաւախութիւն *s.* amazon.

Աղաւախութիւն *s.* horn of plenty.

Աղաւ, աջ *va.* to pour out, to empty, to discharge; to cast forth or emit.

Աղաւախութիւն *a.* deserted, uninhabited; solitary.

Աղաւախութիւն, աջայ *vn.* to become deserted, to be uninhabited or uninhabitable.

Աղաւախութիւն, ուցի *va.* to devastate, to deprive, to spoil.

Աղաւ, էցի *va.* to pour out, to empty.

ty; to collect together; S. Ամանեմ, -ծաբիր յալս, to colour the eyes with prepared antimony.

Ամայի a. desert, uninhabited, deserted, uninhabitable, solitary, uncultivated, desolate.

Ամայութիւն s. solitude: desolation, depopulation; abandonment.

Աման, ոյ s. vase, vessel, pot; bag, sack, purse, cloak-bag; ուից -, shoe.

Ամանակ s. time; time or measure in music; S. Ժամանակ.

Ամանեմ, էջի va. to put in a vessel or bag, to bag.

Ամանոր, ոյ, ոյ s. new year; մօն ա. մանորայ, new-year's day.

Ամաշեմ, էջի vn. to be ashamed, to blush with shame, to be confounded.

Ամաշեցուցանեմ, ուցի va. to make ashamed.

Ամառն, արան, բունք s. summer.

Ամառնամուտ s. beginning of summer.

Ամառնային, Ամարային a. of or belonging to summer: s. summer-time; ամառային, ամարանի, in summer-time, during summer.

Ամարանց s. a summer-residence, summer-house, summer-quarters.

Ամարատան, Ամարատուն S. Ամարանց.

Ամբ S. Ամպ.

Ամբանալիք s. pl. lever, a piece of wood to raise or move any burden.

Ամբանամ, բարձի va. to raise, to raise up, to take up, to heighten, to lift up.

Ամբանամ, բարձայ vn. to rise, to get up, to go up, to ascend.

Ամբատան s. accuser, informer, plaintiff, complainant, prosecutor.

Ամբատանեմ, էջի va. to accuse, to inform against, to charge, to complain against: to plead guilty, to confess.

Ամբատանութի s. accusation, complaint, information, action; imputation.

Ամբար s. provision: S. Համբար.

Ամբարանց S. Համբարանց.

Ամբարեմ, էջի va. to provide, to store: S. Համբարեմ.

Ամբարիշտ, Ամպարիշտ, բշտի, տայ a. ungodly, impious, irreligious, sacrilegious, unholy, unrighteous, profane, extremely wicked, flagitious.

Ամբարհաւաճ, էջ a. proud, haughty, presumptuous, arrogant.

Ամբարհաւաճեմ, էջի vn. to grow

proud, to grow arrogant, to be presumptuous.

Ամբարհաւաճեցուցանեմ, ուցի va. to make proud, to render arrogant, to cause to be presumptuous.

Ամբարհաւաճութի s. presumptuousness, haughtiness, pride, arrogance.

Ամբարձումն s. elevation, exaltation: advancement, promotion.

Ամբարշտաբար ad. impiously; irreli-giously, ungodlily, sacrilegiously, un-righteously, profanely.

Ամբարշտական a. impious, irreligious, unrighteous, profane.

Ամբարշտանամ, ապայ, Ամբարշտեմ, էջայ vn. to be irreligious, to be ungod-ly, to be sacrilegious, to be profane, to be impious or unrighteous.

Ամբարշտութիւն s. impiety, irrelig-ion, ungodliness, iniquity, unrighteousness, profaneness, wickedness, flagitiousness.

Ամբարուստ s. victualling, supply.

Ամբարտակ, աջ s. bank, dam, dike, mound; beach, strand, bank of a river; mole, pier; tower.

Ամբարտաւան a. proud, haughty, stiff, high, arrogant, vain, conceited, presumptuous; -u ad. haughtily, proud-ly, highly.

Ամբարտաւանական a. haughty, proud.

Ամբարտաւանաւեայ a. that hates the proud.

Ամբարտաւանիմ, էջայ vn. to be proud, haughty, presumptuous.

Ամբարտաւանութիւն s. pride, haugh-tiness, arrogance, presumptuousness.

Ամբիծ, բծի, բծայ a. unsoiled, clean, neat; immaculate, spotless, pure, inno-cent, honest, just.

Ամբին, Ամբն s. pulpit.

Ամբութիւն s. cleanliness, purity, integrity, honesty, probity.

Ամբոխ, ոյ, էջ s. mob, riotous assem-bly, bear-garden; crowd, multitude; rabble, populace, the vulgar; riot, tu-mult; a. tumultuous.

Ամբոխայ a. turbulent, riotous, se-ditious; crowded, thronged, full of people.

Ամբոխեմ, էջի va. to crowd; to em-broil, to put in confusion, to disturb; to stir up or excite to sedition.

Ամբոխիմ, էջայ vn. to be in confu-sion; to be embroiled, disturbed, to riot, to be in commotion.

Ամբոխութիւն s. perturbation; com-motion.

Ամբոխումն s. turbulence, disorder, confusion, perturbation.

Ամբոկ s. finishing; յ- գործոյն ժա-մանել, to attain one's end or object, to complete, to bring to a conclusion.

Ամբող, էջ a. entire, complete; whole, total; neat, perfect, exact.

Ամբողական a. integral.

Ամբողանամ, ապայ vn. to be an in-teger; to be entire or perfect.

Ամբողապէս ad. entirely, completely, wholly, totally.

Ամբողացուցանեմ, ուցի va. to make whole, entire, to complete, to perfect.

Ամբողութի s. entire state, totality, completeness, whole; accomplishment.

Ամբոն S. Ամբին.

Ամբաւ S. Արմաւ.

Ամբ a. strong, firm, solid, massive.

Ամբոն, Ամբութիւն s. amethyst; granite. [intrepidly.]

Ամբաբար ad. furiously, audaciously,

Ամբեմ, էջի vna. to become wild, to be unruly; to make ferocious, ungo-vernable.

Ամբի a. fierce, ferocious, savage, wild, unruly, untameable; raging, fu-rious. [savageness; fury.]

Ամբութիւն s. ferocity, fierceness, Ամբն S. Ամբն and Ամբայն.

Ամբաբարեպաշտ, Ամբաբարեպաշտիկ a. very pious, religious, devout.

Ամբաբարի a. all-bountiful, super-excellent, most excellent, best.

Ամբաբարեւոյ a. ad. very good, best, very excellent: very well, excellently, exceedingly well.

Ամբաբեմիկ a. curing all diseases.

Ամբաբաւական a. all-sufficient, om-nipotent.

Ամբապէղ, Ամբապէղեցիկ a. very pretty, very handsome, charming, very genteel; extremely agreeable, most beautiful. [all-wise.]

Ամբապէտ a. omniscient, most wise,

Ամբապէտած a. most merciful, most compassionate, most kind, most tender.

Ամբապով, Ամբապովի a. most praise-worthy, very laudable, most commendable.

Ամբապով S. Ամբապէտած.

Ամբապիւր, Ամբապիւրեայ a. ve-ry hard, burdensome, very trouble-some, severe.

Ամբապիւր, Ամբապիւրեայ, Ամբապիւրեայ a. very difficult, grievous, rigid.

Ամբապիւրեայ մեհեան s. pantheon.

Ամբապիւրեայ a. very vigilant, watch-ful, diligent: very sober, moderate, most temperate.

Ամբապիւրեայ a. very amusing, full of pleasure.

Ամբապիւր a. omnipotent, all-suffi-cient; most powerful, very strong.

Ամբապիւրութիւն s. omnipotence.

Ամբապիւրեայ s. king of the uni-verse, the Creator.

Ամբապիւրեայ a. very unfortunate, most miserable, most calamitous.

Ամբապիւրեայ a. of general assembly.

Ամբապիւր a. best, finest, choicest, most exquisite; excellent, worthiest.

Ամբապիւր a. that takes care of all his creatures, all-provident.

Ամբապիւր a. all-consuming.

Ամբապիւր a. preserving or governing all things, omnipotent, all-powerful.

Ամբապիւրութիւն s. omnipotency.

Ամբապիւր a. all-perfect; very perfect. [tent, all-powerful.]

Ամբապիւր, Ամբապիւրեայ a. omnipo-tent.

Ամբապիւրեայ a. that saves all; all-preserving. [pleasant.]

Ամբապիւրեայ a. most agreeable, very pleasant.

Ամբապիւր a. very savoury, very highseasoned, most delicious.

Ամբապիւրեայ a. all-seeing.

Ամբապիւր s. father of all men, the Creator.

Ամբապիւրեայ a. very wealthy, very rich, very opulent. [peaceable.]

Ամբապիւր a. mildest, very gentle or easy.

Ամբապիւր a. easiest, very light or easy.

Ամբապիւր a. very ingenious, very artful, very dexterous, skilful, most able.

Ամբապիւր a. most miraculous, very prodigious, wonderful, amazing, asto-nishing. [certain.]

Ամբապիւր a. most true, very true.

Ամբապիւր a. very sinful, most cri-minal; s. great sinner.

Ամբապիւր a. all-conquering, sub-duing all enemies, very victorious, that gains the advantage always.

Ամբապիւր, էջ a.s. all, total, whole; each, every: all, every thing; -դ, e-very one; who ever, whosoever, what-

ever, whatsoever; - *ինչ*, every thing, whatever; *ամենայնիւ*, *յամենայնի*, altogether, entirely, quite; - *ուստեք*, from all sides, from all parts; - *ուրեք*, *ընդ* - *տեղիս*, every where, in all places; *զգիւէրն* -, all the night; *զ* - *ուուրս*, every day; *յառաջ քան զ* -, before all; *յետ* - *ի*, after all; *պատրաստ լինել* - *ի*, to be ready for every thing; *ի վեր քան զ* -, above all or every thing.

Ամենայրազոր, *Ամենյօժար* *a.* very prompt, very willing, very eager, very ready, very much inclined, very well disposed, very diligent. [little.]

Ամենանուազ *a.* least, smallest, very *Ամենանուշակ* *a.* very sweet, very savoury, very good, very delicate.

Ամենաւար *a.* worst, very bad; very wicked, very malicious, execrable, abominable.

Ամենապայծառ *a.* very bright, very clear, very shining; very splendid, very illustrious: most honourable, right honourable.

Ամենապատիր *a.* very deceitful, very fraudulent, very knavish, very roguish.

Ամենապատիւ *a.* very venerable, very respectable, very estimable: right or most reverend: most honourable.

Ամենապատրաստ *a.* very well prepared, quite ready.

Ամենապարգէւ, *Ամենապարգեւոյ* *a.* that gives to all, generous, liberal: given to all.

Ամենապարկեշտ *a.* very modest.

Ամենապարտ *a.* much obliged, much indebted.

Ամենապղծ *a.* very unclean, most impure, execrable, detestable.

Ամենապոռնիկ *a.* notoriously prostitute, abandoned to prostitution.

Ամենաւատ *a.* very abundant, most plentiful; very generous, most liberal.

Ամենաուրբ *a.* holiest, very sacred, very holy; - or *ամենաւրբուհի* *Աղս*, the very holy Virgin.

Ամենաստեղծ, *ի*, *Ամենաստեղծիչ*, *Ամենաստեղծոյ* *a.* that has created all things, all-creating, omnipotent.

Ամենասփիւռ *a.* diffused every where, spread far and wide, very extensive.

Ամենաքանչ *a.* most wonderful, very admirable.

Ամենավայելուչ *a.* most becoming, decent, suitable, appropriate, very convenient.

Ամենալարան *a.* most perplexed, very anxious, very embarrassed; very irresolute, full of inquietude.

Ամենաարած *a.* diffused every where, very extensive, most ample.

Ամենատեղ *a.* most desirable: most desirous.

Ամենատես *a.* all-seeing.

Ամենատեսչ *a.* all-watchful, that superintends all things.

Ամենաւեր *s.* the Lord or Creator of all things. [all-creating.]

Ամենարար *a.* that has made all things,

Ամենարուեստ *a.* very skilful, ingenious; very instructive; most wise.

Ամենափայլ *a.* most shining, brightest, very bright, resplendent, shiny, glittering, blazing or beamy.

Ամենափափաքելի *a.* very much to be wished, most desirable.

Ամենափրկիչ *s.* saviour of all.

Ամենիմիւր, *Ամենիմիւր* *ad.* not at all, by no means, no wise, not in the least: quite, wholly, totally, entirely.

Ամենեղանեան, *Ամենեղանիկ* *a.* most blessed.

Ամենեղանիկ *a.* very happy.

Ամենեղեան, *Ամենեղին*, *նեղունց* *a.* all men, all persons, every body, as many as, whoever.

Ամենիմաստ *a.* most wise, - scientific, - learned. [universe.]

Ամենիշխան *s.* prince or master of the *Ամենորոմ* *a.* very merciful.

Ամենունակ, *Ամենունակ* *a.* containing all: most capacious.

Ամենորհնեալ, *Ամենորհնեալ*, *Ամենորհնեալ* *a.* most blessed.

Ամէն, *մենից* *a.* S. *Ամենայն*; *ad.* amen, so be it, verily, truly, certainly, positively.

Ամիկ, *միկ* *sm.* he-kid.

Ամիշ, *միշ* *s.* dainty, daintiness.

Ամիս, *միս*, *միսան*, *միս* *s.* month; - *յամիս*, *ամիս*, *ամիս*, every -; *առաջին օր ամիս*, the first day of the -; *ի սկիզբն ամիսան*, the beginning of the -; *ի վերջ ամիս*, the end of the -; *ի մէջ կոյս ամիսան*, towards the middle of the -.

THE ARMENIAN ANCIENT AND MODERN MONTHS

1 Նաւասարդ 30	8 Աւգոստոս	August
2 Հոռի 30	9 Սեպտեմբեր	September
3 Սահմի 30	10 Հոկտեմբեր	October
4 Տրէ 30	11 Նոյեմբեր	November
5 Քարոց 30	12 Դեկտեմբեր	December
6 Արաց 30	1 Գոնուար	January
7 Մէհէկան 30	2 Փետրուար	February
8 Արեգ 30	3 Մարտ	March
9 Ահէկան 30	4 Ապրիլ	April
10 Մարերի 30	5 Մայիս	May
11 Մարգաց 30	6 Գունիս	June
12 Հրոսից 30	7 Գուլիս	July
Աւելեաց 5		Epagomenes.

Ամիրայ, *եյ* *s.* knight; sir, esquire, master.

Ամիրապետ *s.* caliph.

Ամլածին *a.* born of a barren woman.

Ամլանամ, *ացայ* *vn.* to be or become barren.

Ամլորդի *s.* son of a barren woman; St. John-Baptist.

Ամլութիւն *s.* sterility, infecundity, barrenness.

Ամլան, *ի* *s.* great coat, riding-coat or hood, cloak. [couple.]

Ամլ, լայ, *Ամլ, լայ* *s.* yoke: pair, *Ամլալիլ* *s.* ham-string, tendon of the ham.

Ամլախ, *աց* *s.* brought up together, comrade, companion, play-fellow; *a.* familiar.

Ամլածածին *a.* born of Amos, Isaiah.

Ամլածաւ *a.* castrated, cut, gelded.

Ամլածաւեմ, *եյի* *va.* to castrate, to cut, to geld.

Ամլալիլ, *ձեաց* *s.pl.* testicles; *պարկ ամլալիլ*, *scrotum*; - *շան*, *orchis*, *satyrium*.

Ամլուլ, *մլոյ* *a.* steril, barren.

Ամլուխ, *միկ*, *միս*, *նաց* *s.* consort, husband: wife, spouse.

Ամլանական *a.* conjugal, matrimonial, nuptial. [wed.]

Ամլանանամ, *ացայ* *vn.* to marry, to *Ամլանասեր* *a.* that loves his or her consort.

Ամլանացեալ *a.* married, wedded.

Ամլանացուցանեմ, *ուցի* *va.* to marry, to give in marriage, to wed.

Ամլանաւոր *a.* married.

Ամլանաւորեմ S. *Ամլանացուցանեմ*. *Ամլանաւորութիւն* *s.* the married

state, wedlock; S. *Ամլանութիւն*.

Ամլանութիւն *s.* marriage, nuptials, wedding; matrimony, wedlock; *անուլ*

յ -, to take in marriage; *եյծանել լոյ*

պակն ամլանութեան, to annul or do away a marriage; *գալ* *յ* -, to marry.

Ամլուր *a.* solid, stable, durable, tough, lasting; hard, strong, firm, fast; compact, massive, thick: locked, fastened.

Ամլուր, *ամրի*, *բաց*, *լոյ*, *բոց* *s.* fort, fortification, fortress: grotto, cave, cavern.

Ամլուրի, *բոյ*, *բեաց* *s.* unmarried person, maid, bachelor; that is about to be married, that is in a marriageable state; *վիշակ ամլութեաց*, celibacy.

Ամլը, *Ամլախան* *a.* soft, sweet, gentle, agreeable, inviting, engaging, winning, attractive, affable, conciliating, persuasive.

Ամլանիլ *s.pl.* seasoning, sauce.

Ամլեմ, *եյի* *va.* to soften, to calm, to compose; to conciliate, to appease, to allay, to pacify, to reconcile; to affect, to move, to touch; to abate, to diminish; to sooth, to caress; to engage, to win over, to persuade.

Ամլուլիլ *s.* appeasement, assuagement, moderation, abatement; inducement, persuasion.

Ամլ, ոյ *s.* cloud; - *փուլոյ* *ծիւղ*, a cloud of dust, smoke.

Ամլագոյն *a.* having the colour or appearance of a cloud.

Ամլախալաց *a.* moving towards the clouds, rising to the clouds.

Ամլածին *a.* which produces clouds.

Ամլալարեմ, *եյի* *va.* to strike with a thunderbolt or by lightning.

Անգալարիմ, եցայ *vn.* to be struck by lightning. [cloudy, misty.]

Անգամած *a.* covered with clouds, Անգամած, ագայ *vn.* to be transformed into clouds, to become clouds.

Անգառու *a.* that travels in the clouds, reaching the clouds.

Անգառուեմ, եցի *vn.* to travel, to be or to rise in the clouds.

Անգառաւ *S.* Անգամած.

Անգարիւ, etc. *S.* Անգարիւ, etc.

Անգեմ, եցի *vn.* to grow cloudy, to be clouded or cloudy.

Անգին *S.* Անգին.

Անգովանի *s.* canopy, awning; a pall; a portable canopy.

Անգրու, ագ *s.* thunder-clap, thunder: noise, explosion, crash, report.

Անգրուային *a.* thundering, loud, noisy.

Անգրիւ *s.* monthly news paper.

Անգրուի *s.* first day of the month, calends.

Անգրիւ *s.* day of the month.

Անգին *a.* monthly: *s.* menses: monthly pay. [calends.]

Անամուս *s.* beginning of the month, Անամուս, Անեայ, Անօրեայ, բէից

a. lasting a month, of a month's duration; - մի ժամանակ, a month's time, space of a month.

Անգոյն *a.* more solid or strong, very durable, well fortified.

Անգածուկ *a.* very secret, very private; very intricately fortified: protecting, sheltering.

Անգին *a.s.* inhabiting a fortified place: guard of a fortress.

Անգաւոր *a.* strongly built, very strong or solid.

Անգոյն *s.* strongest side of a fortress, most fortified part; citadel, castle, fortress.

Անգուռ *a.* extremely strong or solid, very hard: made hard under the hammer.

Անամում, ագայ *vn.* to establish one's self, to fortify one's self, to be intrenched, strongly posted.

Անգին *S.* Անգաւոր.

Անգաւ, ագ *a.* that guards well; strongly guarded.

Անգաւեւ *S.* Անգաւ.

Անգաւոր *a.* strongly walled.

Անգուռան, ուցի *va.* to fortify, to garrison, to put in a state of defence;

to re-enforce, to strengthen, to confirm, to corroborate, to establish, to settle, to cement; to encourage, to hearten, to animate, to imbolden; to prop, to support, to sustain, to stay, to keep up, to hold up; to bar, to fasten, to shut, to stop up, to close.

Անգաւ *a.* well shut or locked, strongly barred, well fastened.

Անգաւեւ, եցի *va.* to shut up strongly, to lock well, to preserve; to fasten, to bar, to close.

Անգ, ագ *s.* castle; citadel; fort, fortress; redoubt, outwork.

Անգութիւն *s.* solidity, durability, strength; re-enforcement, establishment, confirmation, settlement, corroboration; fort, fortification; redoubt, outwork.

Անգիւ *a.* gathered together, close, concentrated; - ունել, to keep together, to hold collected.

Անգիւեմ, եցի *va.* to assemble, to concentrate; to enclose, to confine; to fold, to furl, to tighten, to pack, to tuck; to shorten, to restrain, to contract; to straiten, to stint, to limit, to bound; - զմեռա՞ զանձն, to recollect one's self, to collect one's ideas; - զմեռաւոր, to bury the dead, to inter; - զանգ, to sheathe a sword.

Անգիւիմ, եցայ *vn.* to contain, to be closed or shut up; to draw closer, to be restringed, concentrated, to assemble; to fold up; to fall back; to reflect.

Անգիւիւկ *S.* Պատկառուկ.

Անգիւիւթիւն, Անգիւիւթիւն *s.* restriction, modification, contraction, limitation; - մտայ, attention.

Անգ, ոյ *s.* shame, confusion, abashment; bashfulness; ignominy, turpitude; baseness; - առնել, to put to shame, to confound; - լինել զանգիւ, to be ashamed, to be confounded, to blush; - ք, privy parts.

Անգաւ, Անգաւից *a.* shameful, disgraceful, ignominious, scandalous.

Անգաւիւ, լեաց *s.pl.* turpitude, obscenity; privy parts.

Անգաւիւ *s.pl.* shame, confusion, abashment; bashfulness; parts of shame.

Անգաւար, Անգաւարեւ *a.* abashed, confounded, put to shame, shamed, overwhelmed with confusion; bashful.

Անգաւեւ *a.* abashed, put to the

blush, confounded; shamefaced.

Անգաւ, Անգաւած, ագ *a.* bashful, modest. [desty.]

Անգաւածութիւն *s.* bashfulness, modesty, զք *S.* Անգաւ.

Այ *int.* oh! ho! ho there!

Այբէն, Այբէբէն, Այբուբէն, էց *s.* alphabet.

Այբուբէնական *a.* alphabetical.

Այբ, դոյ, դու, ուն, դուց *s.* day-break, dawn, aurora: day-light, morning; ընդ - ն, յայտուի, ընդ - ս յայտուի, յայտուի or յայտուցի, at day-break, at the dawn of day, in the morning; - լեւնել, *S.* Այբանամ, յայտուի մինչև ցերեկայ, from morning till night.

Այբանամ, ագայ *vn.* to dawn, to grow light, to be light, to be day-light.

Այբաւ *a.* wine-growing, planted with vines, full of vines.

Այբեբոր, ագ *s.* vine-dresser, husbandman, that cultivates the vine, wine-grower. [the vine.]

Այբեբորութիւն *s.* cultivation of Այբեբոր, Այբեբոր, կէոց *s.pl.* vintage; time of vintage.

Այբեբոր, կէի, լեաց *s.* vintager.

Այբեբոր, Այբեբոր, Այբեբոր, Այբեբոր *s.* vineyard, large extent of country planted with vines.

Այբեբոր *s.* wine-grower, owner or master of the vineyard.

Այբեբոր *S.* Այբաւ.

Այբ, դոյ, դու, ագ *s.* vineyard, land planted with slips of the vine; տնկել զայգիւ, to plant the vineyard; կէոց, յայտուի, *S.* Այբեբոր, տնկել, յայտուի, *S.* Այբեբոր; պահապան յայտուի, keeper or guard of the vineyard.

Այբուք *s.pl.* funerals performed the day after death.

Այբուք *S.* Այբեբոր.

Այբու, Այբուց *ad.* at day-break, at the dawn of day, in the morning; - , every morning.

Այբ, յայտուի, յայտուի, յայտուի, յայտուի *pron.* that, this, the.

Այբուք *ad.* there, in that place.

Այբաւ *a.* ad. so much, so many: so, so much, to such a degree.

Այբաւ *ad.* so, thus, in this manner.

Այբաւի, իւր, իւր *a.* such, like, similar, so.

Այբ, Այբեբոր *ad.* just there, in the same place: from the same place, again, over again, anew, afresh.

Այբեբոր *a.* indigenous.

Այբեբոր *S.* Այբաւ.

Այբ, է *s.* air, atmosphere: Juno.

Այբեբոր, Այբեբոր or Այբեբորեւ, *S.* Այբեբոր.

Այբ *ad.* now, at present, at this time; just now, immediately, instantly, by and by; recently, newly, freshly; - էսկ, presently; just now.

Այբեբոր *a.* new-born.

Այբեբոր *a.* recent, modern, new.

Այբեբոր *ad.* from this moment or time, henceforth, henceforward.

Այբեբոր *ad.* now, at present.

Այբեբոր, ուց *S.* Այբեբոր.

Այբեբոր, Այբեբոր, Այբեբոր *S.* Այբ.

Այբ, լեւ, լեւ, լեւ *a.* another, other; different, unlike: some; - ուլ ճանապարհաւ, by another way; - ուլ օրինակաւ, in another manner; - ուլ, another; է ուլ - ուլ, not even another; - մէ կողմանէ, another side, the other side; - է տնկել է - գործել, it is one thing to say, another to do; է - ն, - ուլն ճանապարհ, etc., and so on; - ընդ - ուլ, one for another, pellmell; - յ - մէ լինել, to lose one's presence of mind, to be overcome by joy or fear; ուլ - է, in no other way; - ընդ - ուլ տնկել, to say equivocally, ambiguously.

Այբ Այբ *conj.* but, yet, still, however; only, but; now, then.

Այբ *ad.* besides, moreover, more.

Այբաւ, էց *a.s.* that says or speaks otherwise; allegorical.

Այբաւաւ *ad.* differently, otherwise: allegorically, enigmatically.

Այբաւական *a.* allegorical, enigmatical, mystical; typical, symbolical; emblematic; figurative, metaphorical.

Այբաւեւ, էցի *va.* to use allegories in speech; to use the figures of rhetoric; to allegorize.

Այբաւութիւն *s.* allegory; symbol, type; emblem; figure, metaphor; enigma, riddle, rebus.

Այբաւորեւ *ad.* *S.* Այբաւաւ *a.* of a different nature or kind, heterogeneous.

Այբաւ *a.* of a different colour; unlike, different.

Այբաւեւեւ, էցի, Այբաւեւեւ, էցայ *va.* to discolour, to tarnish, to stain; to turn pale. [stain, paleness.]

Այբաւեւեւ *s.* discoloration, tarnish,

Այլաբան *a.s.* of a different religion; infidel.

Այլաբան *a.* of a different aspect; different, unlike. [dissimilar.

Այլաբան, էջ *a.* different, unlike, *Այլաբանեմ, էջի va.* to vary, to change, to diversify.

Այլաբանութիւն *s.* variation, diversity, difference, dissimilarity, variety.

Այլաբան *a.* of another kind, other, different; *ad.* otherwise, differently; else.

Այլաբանաբար *ad.* in a different manner, otherwise, differently: as an infidel, as a pagan, as a heathen.

Այլաբանաբար *a.* very or more different; *-ս, ad.* very differently.

Այլաբան, դէպ, դէպ, Այլաբան, զին, զանց *s.a.* foreigner, stranger: pagan, gentile, heathen: foreign; different, unlike. [nism.

Այլաբանութիւն *s.* paganism, heathenism.

Այլաբանաբար *a.* foreign, strange.

Այլաբան *a.* who speaks another language; foreign.

Այլաբանութիւն *a.* of a different opinion.

Այլաբան *S.* Այլաբանութիւն.

Այլաբանութիւն *a.* transformed, transfigured; changed, metamorphosed; different, unlike: disguised, masked; *-ս, incognito, in disguise; -ս լինել, to be masked, to be in disguise, to disguise one's self; to be transfigured; to be metamorphosed, to be transformed; -ս յորոշումն, allegory, metaphor.*

Այլաբանութիւն, էջի *va.* to transform; to disguise, to mask, to change; to transfigure; to metamorphose.

Այլաբանութիւն, էջի *vn.* to be transformed; to be disguised; to be transfigured.

Այլաբանութիւն, Այլաբանութիւն *s.* transfiguration; metamorphosis; transformation, disguise.

Այլաբան *a.* of a different religion.

Այլաբանութիւն *s.* heterodoxy.

Այլաբան *a.s.* of a different belief, sectary: pagan: heterodox.

Այլաբան *a.* of a different voice; discordant, dissonant. [gure.

Այլաբան *a.* of a different form or figure.

Այլաբան *a.s.* of another sect, of a different faith: sectary.

Այլաբան *a.* of a different sentiment or opinion; whose ideas wander, flighty, lightheaded.

Այլաբան, էջի *vn.* to be lightheaded, to undergo an alienation of mind, to be delirious.

Այլաբանութիւն *s.* alienation of mind, flightiness, delirium.

Այլաբանութիւն *a.* variegated; diversified; mixed. [various, different.

Այլաբան *a.* changeable, variable; *Այլաբան *a.* of a different sex or kind; mixed.*

Այլաբան, էջի *va.* to alter, to change; to vary, to diversify; to corrupt; to disaffect, to alienate; to discountenance; to falsify, to counterfeit; to distemper, to disorder.

Այլաբան, էջի *vn.* to vary, to be altered, to change; to degenerate, to become corrupt; to be disaffected, to be alienated; to be indisposed.

Այլաբանութիւն, Այլաբանութիւն *s.* alteration, change, variation, mutation; emotion, perturbation; corruption, degeneration; falsification; distemper, disorder, indisposition.

Այլաբան, էջի *a.* whimsical, odd, capricious, fanciful, fantastical, extravagant, mad, ridiculous, extraordinary, singular, strange, enormous, uncouth; grotesque, distorted.

Այլաբանութիւն, էջի *vn.* to be extravagant or whimsical; to be distorted, disfigured, spoiled; to be dissolute.

Այլաբանութիւն *s.* extraordinariness, uncouthness, extravagance, strangeness, oddness; dissoluteness, irregularity of conduct.

Այլաբան *a.* of another sign or mark.

Այլաբան *a.* allonymous.

Այլաբանութիւն *a.* who speaks differently to what he thinks, double-faced or dealer. [տութիւն.

Այլաբանութիւն, յորոշումն *S.* Այլաբան.

Այլաբան *ad.* otherwise, differently, in another manner.

Այլաբան *a.* allegorical; *-ս յորոշումն, allegory.*

Այլաբան, Այլաբան *a.* of a different sex; of a different gender, kind or species; heterogeneous, of a different nature or quality.

Այլաբանութիւն *s.* difference of sex, gender, nature and quality.

Այլաբան, էջի *va.* to change to a different gender or kind; to make degenerate, to spoil. [fashion, manner.

Այլաբան *a.* of a different mode,

Այլաբան *a.* of another family, nation.

Այլաբան, էջ *a.* heterodox.

Այլաբանութիւն, էջի, Այլաբանութիւն, էջի *vn.* to apostatize, to be heterodox, heretical; to teach heresy; to err in the catholic faith.

Այլաբանութիւն *s.* heterodoxy.

Այլաբան *a.* changed, altered, converted, turned; degenerate; different; allegorical; *ad.* differently.

Այլաբանութիւն, էջի *va.* to change, to alter; to counterfeit; to metamorphose; to diversify.

Այլաբանութիւն, էջի *vp.* to change; to grow worse, to degenerate.

Այլաբանութիւն *s.* change, transmutation, conversion; metamorphosis; corruption, degeneration.

Այլաբան *conj.* besides, over and above, moreover, also, more, in addition.

Այլաբան *a.* different, distinct, various; *Այլաբան *conj.* S. Այլաբան. [ried.*

Այլաբան *ad.* differently, on the contrary; *S. Այլաբան.*

Այլաբան *conj.* but, but if, but that.

Այլաբան *S. Այլաբան.*

Այլաբան, էջի *vn.* to change, to alter, to metamorphose; *Այլաբան *conj.* S. Այլաբան. [ried.*

Այլաբան *a.* of a different doctrine; of or belonging to a sect.

Այլաբան *ad.* from another place or situation: otherwise.

Այլաբան *ad.* from some other place, from somewhere else.

Այլաբան *ad.* elsewhere, in another place, in some other place.

Այլաբան, Այլաբան *S. Այլաբան.*

Այլաբան *S. Այլաբան.*

Այլաբան *conj.* but, yet, nevertheless, however, notwithstanding.

Այլաբան *a.* different; *ad.* differently.

Այլաբան, էջ, Այլաբան, էջի, էջի, էջի *s.* goat, she-goat.

Այլաբան *s.* satyr.

Այլաբան, էջ *s.* goat-herd, peasant who drives the goats to feed.

Այլաբան *s.* chamois, wild goat.

Այլաբան, էջի *s.* wild goat; roe; buck, hart; deer.

Այլաբան, էջի *s.a.* goat's hair; stuff made of goat's hair: of or belonging to goats.

Այլաբան *s.* Capricorn.

Այլաբան *s.* fawn of a roe.

Այլաբան *s.* stuff made with the hair of goats.

Այլաբան *S.* Այլաբան.

Այլաբան *s.* flock of goats.

Այլաբան *s.pl.* goat's hair.

Այլաբան *a.* goat-footed.

Այլաբան *S.* Այլաբան.

Այլաբան, էջի, էջի, էջի, էջի *pron.* that, it, the.

Այլաբան *conj.* because; where as; even as: more than, rather: since, that, seeing that.

Այլաբան, Այլաբան, Այլաբան *conj.* that is to say, to wit, namely, i: e: viz or videlicet.

Այլաբան *ad.* whilst, as long as, so long as: recently, freshly, newly.

Այլաբան *conj.* in as much as, because.

Այլաբան *conj.* ever, since, from that time, thenceforward, thenceforth.

Այլաբան *pron.* such, such one.

Այլաբան *a.* so great; such; *ad.* so, so much, in such a manner.

Այլաբան *ad.* so, also, equally, as much, in like manner, likewise, as well as.

Այլաբան, էջի, էջի, էջի, էջի *a.* such, similar, like; equal, same; as great, as much. [therefore.

Այլաբան *conj.* for that reason,

Այլաբան *S.* Այլաբան.

Այլաբան *ad.* yes, even so, truly.

Այլաբան *a.* full of derision, mockable, laughable.

Այլաբան, էջի *va.* to jeer, to make a jest of, to ridicule, to mock, to deride, to hold in contempt, to despise, to scoff at, to scorn, to banter, to rally, to rail at, to revile, to abuse; to treat with contempt, with abuse or ridicule.

Այլաբանութիւն, Այլաբանութիւն *s.* derision, mockery, raillery, ridicule, scorn, contempt.

Այլաբան *s.a.* that derides, ridicules: contemptuous, scornful; abusive, insulting.

Այլաբան *s.* raillery, mockery, derision; *- կատակահայ, ignominy, contempt; - առնել, - կատակ առնել, - կատակահայ, to jeer, to deride, to mock, to ridicule, to rail, to insult, to despise, to scorn; - լինել, to be derided or a laughing-stock.*

Այսինկատակ գուսան՝ *s. mime*, buffoon.

Այսինկատակ լինիմ՝ *S. Այսանեմ*.

Այսինարարութիւն *S. Այսանութիւն*.

Այսեք *s. noise*, brawling; gormandizing, gormandizer.

Այս, այսր, այսորիկ, այսու, այսուիկ *pron.* this; ասացից զայս ինչ և զայն, I shall say this and that, so and so.

Այս, այսոյ, սու, սոց *s. evil genius*, evil spirit, demon, devil; genius, spirit, ghost, apparition; goblin, imp, sprite, hobgoblin, familiar, elf, fairy; tempest, storm; thundering noise, hurlyburly.

Այսաբեկ, Այսաբնակ, Այսակիր *a.* possessed with a devil or evil genius, tormented with a devil, demoniac.

Այսախառն *a.* possessed with a devil.

Այսաշալած *a.* that drives away devils. [devil, demoniac.

Այսաշար, այ *a.s.* possessed with a devil: mad, phrenetic, frantic.

Այսաշարիմ, եցայ *vn.* to be possessed with a devil: to roar, to make a dreadful noise; to rave, to be frantic, to storm, to be furious.

Այսաշարութիւն *s.* the state of a demoniac or of a person possessed with a devil: madness, phrenzy, fury, frantiness.

Այսամուտ *S. Այսաշար*.

Այսանակ *a.* such, like, in this manner or fashion.

Այս անգամ *ad.* this time, this once.

Այս անուն *a.* such-a-one.

Այսգոյն *S. Այսպիսի*.

Այսգունակ *S. Այսպէս*.

Այսինքն, Այսինքն է *ad.* namely, that is to say, to wit. [mark, such.

Այս նիշ *a.* marked thus, having this

Այսու ամենայնիւ *ad.* still, nevertheless, as for the rest.

Այսուհետեւ *ad.* henceforth, henceforward, hereafter, for the future: as for the rest; now, then, but.

Այսչափ, ից *a.* to this degree, in this quantity, so great; *ad.* so much, so.

Այսպէս *ad.* thus, in this manner, in the same manner; so.

Այսպիսի, սեպ, սեպ *a.* such, like, in this manner, of this sort; such, so great.

Այսր *ad.* here, in this place; hither, to this place; - աղագաւ, therefore, for this reason.

Այսրէն *ad.* back, again; եկից - ընդհուպ, I shall return here immediately, I shall be back presently.

Այսքան, ոյ, ից, Այսքանի, նեպ, նեպ *a.* in this quantity, such, so numerous, thus great.

Այսօր *ad.* to-day, this day; ց-, մինչև ց-, մինչև ց- ժամանակի, to this day, up to this time.

Այսօրածին *a.* born to-day, new-born.

Այս, ից *s.* cheek; համարել զայսու, to embrace, to kiss the cheek.

Այսի *ad.* thence, from that place.

Այսնում, սեպ, սեպ *vn.* to swell, to puff, to be inflamed, to be bloated.

Այսոյց, ուցի *s.* swelling, protuberance, enlargement; excrescence, hump, wart, corn, wen, push, pimple, pustule; tumour, inflammation, tumefaction.

Այսումն *s.* inflammation, tumefaction, swelling, protuberance, enlargement: *S. Այսոյց*.

Այսուցանեմ, ուցի *va.* to swell, to inflame, to tumefy.

Այր, առն, յառնէ, արամբ, արբ, առնից *s.* man: husband, spouse: person: youth, young man; - երեւի, personage; - իւրաքանչիւր, every one, every person, every body; - ոք, a person, some one; - ընդ արամբ, - զարամբ, in competition; with emulation; - ցընկեր, one to another; ընդ - և ընդ կին, the men as well as the women, both men and women; առ -, յ-, each person, a head, a man; առն տալ, to marry; առն արանց լինել, to get, to be married; վատ արանց, coward; քաջ առնից, brave, courageous; - խաղաղութեան, peaceful man; - գործոյ, ingenious, active man; - զօրութեան, valorous man; - մահու, guilty, worthy of death; - պատերազմի, belligerous, warlike, martial; արբ արանց, sanguinary, bloody men; - Աստուծոյ, man of God.

Այր, ից *s.* antre, cavern, grotto, den.

Այրաբար *ad.* manfully, vigorously; valiantly, bravely, courageously.

Այրաթող, այ *a.* that abandons her husband.

Այրական *a.* virile, manly.

Այրակ *a.* manlike, manly.

Այրանամ *S. Այրիանամ, Արիանամ*.

Այրանէր *a.* that loves her husband.

Այրանիւթիւն *s.* love of the wife for her husband, conjugal affection.

Այրասպան *a.* that has killed her husband.

Այրատ, etc. *S. Յայրատ*, etc.

Այրացաւեր առնեմ, to burn and to ravage.

Այրեայ (յ) տամ, to burn; յայրեայ և յաւեր դարձուցանել, to burn and to ravage.

Այրեմ, եցի *va.* to burn, to enflame, to fire; to torrefy, to scorch, to parch, to dry.

Այրենոյ *s.* hospital for widows.

Այրեցած, ի, ոյ *s.* burning, deflagration; burn, mark caused by fire; soot; torrid. [caustic.

Այրեցող *a.* burning, scorching; *s.* Այրեցուած, ոյ *s.* burn, burning.

Այրեցումն *s.* conflagration, deflagration, combustion, burning.

Այր եւ ձի, առն եւ ձիոյ *s.* cavalry, horse.

Այրի, բոյ, բեպ *s.a.* widow; widow.

Այրիանամ, աջոյ *vn.* to become a widow or widower, to be a widow or widower. *S. Արիանամ*.

Այրիութիւն *S. Այրութիւն*.

Այրոյեմ, եցի *va.* to burn.

Այրութի *s.* virile age, age of manhood, virility, manhood: widow-hood.

Այրուկ *s.* dwarf, very little man.

Այրուձի, ձիոյ, or առնուձիոյ *s.* horseman; trooper; horse-soldiers, cavalry.

Այրումն *s.* burning.

Այց *s.* visit; search; inspection; - առնել, յ- ելանել, to visit, to go to see, to make a visit; - և ինդիր առնել, յ- և ի ինդիր ելանել, to search, to examine, to observe. [tor: bishop.

Այցելու, ուի, այց *s.* visitor; inspection; inspection; examine.

Այցել, եցի *va.* to visit; to search.

Այագ, ի, ոյ *s.* tin; օծանել գրուագէլ անագաւ, to tin, to cover with tin; օծումն անագաւ, act or employment of tinning.

Այագան *ad.a.* late, behindhand, tardily, long, slowly: late, tardy; long, slow, not ready, not prompt; - ուրեմն, - երբեք, too late, very late; at latest, at the latest.

Այագանեղ *a.* produced, done, born, created too late. [ning, at a late hour.

Այագանի *ad.* late, late in the eve-

Այագանիմ, եցայ, Այագանեմ, եցի *vn.* to delay, to linger, to loiter, to tarry, to stay: to arrive late, to be late.

Այագանութիւն *s.* tardiness, slowness, lateness; sluggishness.

Այագեայ *a.* made of tin; plated or covered with tin.

Այագեմ, եցի *va.* to tin.

Այագի, Այագոյ *s.* tinman.

Այագորոյն, Այագորոն, Այագորուն *a.* perfidious, disloyal, traitorous, treacherous, treasonable, faithless; cruel, ferocious, inhuman, barbarous.

Այագորոյնութիւն or բռնութիւն *s.* perfidy, treachery, disloyalty: cruelty, inhumanity, ferocity, barbarity.

Այագատ *a.* not free, dependant; mean, ignoble, niggardly.

Այագատութիւն *s.* want of nobility; niggardness, lowness.

Այագակցութիւն *s.* want of affinity; dissimilarity.

Այագի *a.* ignoble, vulgar, of low extraction, of mean birth.

Այագ *a.* unexpected, sudden.

Այագակ, այ *a.* strange, extraordinary; undutiful, insolent, impudent, froward, obstinate, stubborn; rascally, wicked. [dient, insolent.

Այագակեմ, եցի *vn.* to be disobedient.

Այագիւ *a.* insensible.

Այագեմայ *s.* anathema.

Այագեմայեմ, եցի *va.* to anathematize, to excommunicate.

Այալ *S. Այալ*.

Այալոյաղոյն *a.* insipid, tasteless; pernicious; very unproductive.

Այալութ *S. Այալութ*.

Այալորթ, Այալորթակ, Այալորթեղ *a.* insipid, tasteless, unsavoury; hated, disliked.

Այալա *a.* not subject to diseases or passions; innocent, pure.

Այալաւար *ad.* without vices or passions, honestly, innocently.

Այալապիւր *a.* not subject to diseases or passions.

Այալաութիւն *s.* apathy, dispassion; integrity, purity: good constitution, health.

Այալանութիւն *s.* irreverence.

Այալառու *S. Այալառ*.

Այալառութիւն *S. Այալառութիւն*.

Այալնալ *a.* hopeless, despondent, desperate: unexpected, unforeseen, unlooked-for, sudden.

Անտիոնեյի Տ. Անտիոնեյի.
 Անահ a. fearless.
 Անահիա or Արտեմիա *sf.* Venus, Diana (anagram of Անահիա written invertedly). [Venus or Diana.
 Անահապետ a. of or belonging to Անահ, Անահի a. without salt, unsalted; insipid, tasteless.
 Անահապետի a. incorruptible, unalterable; incontestable.
 Անահայ a. not ground or pounded.
 Անահելի a. not salted.
 Անահա a. unspotted, unstained, unsullied, pure. [neatness.
 Անահապետի a. cleanliness, purity, shining, clear, bright.
 Անահ, Անահապետ, Անահելի a. that does not grow, decreasing. [tion.
 Անահելի a. decrease, diminution.
 Անահապետի a. unmarried.
 Անահապետի a. celibacy.
 Անահա a. cloudless, clear, serene.
 Անահա a. shameless, unblushing, impudent; audacious, insolent.
 Անահապետ ad. without shame, impudently; audaciously.
 Անահապետի, ապա, Անահապետի, ելալ *vn.* to lose all shame, to be shameless.
 Անահապետի a. impudence, audacity, effrontery. [tably, constantly.
 Անահապետ ad. invariably, immutably, unalterable, immutable.
 Անահապետի a. invariability, immutability.
 Անահ a. unmarried (woman).
 Անահապետ a. abandoned, forlorn, helpless. [prehensible.
 Անահապետի a. irreproachable, irreproachable, Անահապետ a. inanimate, lifeless; impersonal. [one's self.
 Անահապետ a. that does not praise
 Անահապետ a. unconfined, wide, large: disagreeable.
 Անահապետ a. without rain, arid, dry.
 Անահապետ a. anonymous; ignoble.
 Անահապետ, Անահապետի a. inseparable, indivisible.
 Անահապետ ad. indivisibly. [ble.
 Անահապետ a. undivided, inseparable.
 Անահ, Անահապետ, Անահապետի a. that passes not away, eternal: impassable.

Անահապետ a. free from want, rich, affluent.
 Անահապետ a. unfatigued, fresh: easy, not difficult; *ad.* easily, without fatigue or trouble.
 Անահապետի a. banished or driven from his country; captive, enslaved: strange, foreign.
 Անահապետ a. impartial, shewing no respect of persons, upright, disinterested, just, fair, righteous, exact; strict, austere, severe, rigid, rigorous.
 Անահապետ, Անահապետ or ալի ad. impartially, without respect of persons, justly; rigorously, strictly, austere.
 Անահապետի a. that takes an impartial view, sincere, ingenuous.
 Անահապետի a. that scatters impartially, that diffuses liberally.
 Անահապետի a. impartiality, disinterestedness, uprightness, justness, sincerity; strictness, rigour, austerity, severity. [eyes; blinded.
 Անահապետ, Անահապետ a. blind; without
 Անահապետ, ապա a. pure, unmixed, neat, unadulterated.
 Անահապետի a. incorruptible; pure, chaste, inviolate. [purity, chastity.
 Անահապետի a. incorruption; incorruptibility.
 Անահապետ, Անահապետ a. impenitent, hardened, obdurate. [obduracy.
 Անահապետի a. impenitence, impenitence, *ից, ապա* a. desert, hermitage, solitude: solitary, uninhabited, lonely, unfrequented.
 Անահապետի, Անահապետի a. living in a lonely place, eremitical.
 Անահապետի, Անահապետի a. solitary, eremitical: hermit, anachorite.
 Անահապետի, ապա *vn.* to become a desert, to be deserted; to fall, to decay.
 Անահապետի a. loving solitude, or retired situations, retired, solitary.
 Անահապետի a. bred in a desert.
 Անահապետի, ապա *va.* to cause to be deserted, to lay waste, to unpeople.
 Անահապետի S. Անահապետի.
 Անահապետի a. without refuge, destitute, unprotected.
 Անահապետ, ապա a. dissolute, debauched, libertine, licentious, wanton, lewd: prodigal, profuse.
 Անահապետ ad. dissolutely, lewdly, wantonly: prodigally, lavishly.

Անահապետ, ելալ *vn.* to be dissolute, to be debauched, to be a libertine; to be prodigal or lavish.
 Անահապետի a. debauchery, dissoluteness, libertinism, excess, disorderly life, wantonness, lasciviousness, lust; in chastity, prostitution.
 Անահապետի a. without a guide or chief, indirected. [ble.
 Անահապետ a. impregnable, inexpugnable.
 Անահապետ a. unhealthy.
 Անահապետ a. unspeakable, ineffable.
 Անահապետ ad. brutally, coarsely.
 Անահապետի, *ից* a. brutal, rude, ill-mannered. [animals or cattle.
 Անահապետի a. that rears, breeds
 Անահապետ a. guilty of an unnatural crime with a beast, bestial.
 Անահապետի a. unnatural knowledge of a beast, bestiality.
 Անահապետի a. more brutal or coarse.
 Անահապետի, etc. S. Անահապետի, etc.
 Անահապետի, Անահապետի a. that sacrifices or immolates beasts.
 Անահապետի, Անահապետի a. immolation of beasts.
 Անահապետի, Անահապետի a. of or belonging to the brute creation, animal; brutal, brutish.
 Անահապետի a. that lives like a beast, brutal, bestial.
 Անահապետի, Անահապետի a. having the form of a beast, brutish. [բե.
 Անահապետի, Անահապետի S. Անահապետի.
 Անահապետի S. Անահապետի.
 Անահապետի a. having the understanding of a brute, stupid, dull.
 Անահապետի a. stupidity, dullness.
 Անահապետի S. Անահապետի.
 Անահապետի, ապա *vn.* to become quite a brute, to lead the life of a brute; to be clownish or churlish, to be besotted.
 Անահապետի S. Անահապետի.
 Անահապետի a. fit for a brute, brutal, bestial.
 Անահապետի S. Անահապետի.
 Անահապետի a. a small beast; animalcule; a lean beast.
 Անահապետի a. nature of the brute creation; brutality, bestiality.
 Անահապետ, մոլո a. irrational: s. animal, brute.
 Անահապետ a. without lining.
 Անահապետ a. atheistic, atheist; ungodly, irreligious.

Անահապետի a. atheism; ungodliness, irreligion.
 Անահապետի a. idolatry.
 Անահապետ a. impotent, imbecile, feeble.
 Անահապետ, *ից* a. immaculate, without sin, innocent, irreproachable; clear, refined; intact, pure, whole, perfect.
 Անահապետ ad. holily, inviolably.
 Անահապետի a. purity, uprightness, integrity, entire state. [hol y.
 Անահապետի a. immaculate, pure, unspotted.
 Անահապետ a. increase.
 Անահապետ a. sober, abstemious.
 Անահապետ, ապա a. worthless, contemptible, vile, abject, despicable, ignoble.
 Անահապետ ad. unworthily, basely, dishonourably, vilely, meanly.
 Անահապետի a. disconsolate; inconsolable.
 Անահապետի a. by an ignoble death, dying ingloriously. [humble.
 Անահապետի a. that honours the
 Անահապետի, ապա *vn.* to be debauched; to become abject or contemptible; to lose value; to humble or abase one's self.
 Անահապետի a. *pl.* affront, offence, wrong, insult; indignity, slight, contempt, disgrace, shame, opprobrium, discredit, blame.
 Անահապետի a. unfertile, unfruitful, poor, barren, sterile.
 Անահապետի a. barrenness, pooriness, sterility. [ugly, rugged.
 Անահապետի a. formless, deformed, without obstacle, freely.
 Անահապետի a. freedom, state of any thing free from obstacle or hindrance.
 Անահապետ, ելալ *va.* to offend, to shock; to despise, to depreciate, to disparage; to disapprove, to disallow, to refuse, to reject; to blame, to find fault with.
 Անահապետի S. Անահապետի.
 Անահապետի, Անահապետի a. contemptuous, disdainful, haughty, offensive.
 Անահապետի a. offence, slight, refusal, reprobation; humiliation; villainess, meanness, worthlessness; *յ-ի* ջանի, to demean, to degrade one's self.
 Անահապետ, Անահապետի uneven, unpolished.
 Անահապետ a. unjust, partial. [quity.
 Անահապետի a. unjustness, ini-

Անարդիւն *a.* unproductive, fruitless, useless; worthless.

Անարդուծիւն *s.* deformity.

Անարեւ *a.* without sun, dark, cloudy.

Անարժան, *ից, այ a.* unworthy, unfit, improper; condemnable, blamable, illegal, dishonest; - համարել, to disdain. [unworthily.

Անարժանաբար, Անարժանապէս *ad.*

Անարժանաւոր *a.* unworthy.

Անարժանի *S.* Անարժան; *յ-*, *ad.* unworthily.

Անարժանութիւն *s.* unworthiness.

Անարի, բոյ, բեայ *a.* weak, feeble, unmanly, timid, pusillanimous, cowardly; gigantic, enormous, monstrous.

Անարիւղայն *a.* more or very feeble, - weak, - timid. [wardly.

Անարիական *a.* timorous, fearful; co-

Անարիւթիւն *s.* timidity, pusillanimity, fearfulness, cowardice; gigantic size.

Անարիւն *a.* that has no blood, bloodless; that does not bleed.

Անարծաթ *a.* moneyless, poor; gratuitous, gratis.

Անարծաթասէր *a.* that does not love money, generous, liberal.

Անարժարժեղ *a.* that cannot be revived, or rekindled, not renewable, extinct. [up.

Անարմատ *a.* without roots, rooted

Անարուեստ *a.* of no trade, or profession; artless; guileless; immaterial, simple, natural; rough, rude.

Անարուեստութիւն *s.* simplicity; rudeness.

Անարութիւն *S.* Անարիւթիւն.

Անարտաբերելի *a.* that cannot be pronounced distinctly, difficult to articulate.

Անարօր, Անարօրադիր *a.* uncultivated, waste; intact, chaste.

Անաւադ *a.* feeble, poor, low, humble, petty; minor. [humble, to abase.

Անաւադեմ, եղի *va.* to weaken, to

Անաւադութիւն *s.* weakness, debility, lowness, inconsiderableness.

Անաւարտ *a.* infinite, interminable, endless, continual, perpetual; not finished.

Անբաժ *a.* without portion, destitute, unprovided for; indivisible, inseparable. [ded, inseparable.

Անբաժան, Անբաժանելի *a.* undivided, indivisibly.

Անբաժանաբար *ad.* indivisibly.

Անբաժանութիւն *s.* indivisibility.

Անբաժին *S.* Անբաժ.

Անբախտ, Անբախտելի *a.* unfortunate, unhappy. [fortune, adversity.

Անբախտութիւն *s.* unhappiness, mis-

Անբազադրելի *a.* simple, uncompounded.

Անբազայ *a.* irreproachable, irreprehensible; frank, sincere; *ad.* irreproachably; frankly, openly.

Անբազայաւոր *a.* incomparable, matchless; incongruous, disproportionate.

Անբաժաւոր *a.* that does not calumniate, that does not detract; irreproachable, irreprehensible.

Անբան, *ից a.s.* irrational; dumb; animal; blockhead.

Անբան, Անբանաբար *ad.* stupidly, irrationally, like a dumb animal.

Անբանական *a.* like a dumb animal, stupid; irrational.

Անբանազայն *a.* very stupid, more irrational or brutal.

Անբանանում, ազայ *va.* to brutify.

Անբանաւոր *a.* irrational; unreasonable, unjust. [ality, brutality.

Անբանութիւն *s.* stupidity, irrationality.

Անբառայ *a.* without bellowing, - roaring, - bleating.

Անբասիր *a.* innocent, irreproachable; - առնել, to exculpate.

Անբարբառ *a.* dumb, speechless, mute, silent.

Անբարբառութիւն *S.* Անբասութիւն.

Անբարդ, Անբարդելի *a.* simple, uncompounded.

Անբարեկամ *a.* without friends. [ed.

Անբարեկեր *a.* malevolent, evil-minded.

Անբարի *a.* bad, wicked.

Անբաց *a.* shut, closed, covered.

Անբացատրելի *a.* inexplicable, inexpressible.

Անբաւ, *ից a.* infinite, unbounded, unlimited, innumerable, immense.

Անբաւազօր *a.* whose power is infinite.

Անբաւածաւալ *a.* vasting in extent, immense, unlimited. [ble.

Անբաւական *a.* insufficient, incapable.

Անբաւականութիւն *s.* insufficiency, incapacity. [rable parts.

Անբաւաջօր *a.* composed of innumerable, ազայ *vn.* to grow or increase excessively, to be immense.

Անբաւելի *a.* incomprehensible, immeasurable, infinite.

Անբաւութիւն *s.* infinity, immensity.

Անբեկանելի *a.* infrangible.

Անբեղաւոր, Անբեղուն, Անբեր *a.* barren, sterile; unfruitful, unproductive. [infertility.

Անբեղաւորութիւն *s.* barrenness;

Անբերան *a.* mouthless, speechless.

Անբերելի *a.* intolerable, insupportable. [ness.

Անբերութիւն *s.* infertility, barren-

Անբեղի *a.* that cannot be blunted, unblunted, sharp. [ble.

Անբեղիական, Անբեղիելի *a.* incurable.

Անբեղիութիւն *s.* incurability.

Անբիւթ *S.* Ամբիւթ.

Անբնաբար *ad.* supernaturally.

Անբնակ *a.* houseless; uninhabited, desert; - առնել, to depopulate, to unpeopled.

Անբնական *a.* artificial, unnatural.

Անբնակութիւն *s.* depopulation.

Անբոկ *S.* Ամբոկ.

Անբոյժ *a.* incurable.

Անբոյս *a.* unfruitful, barren.

Անբովանդակ, Անբովանդակելի *a.* incomprehensible, inconceivable.

Անբովանդակութիւն *s.* infinity, immensity.

Անբոց *a.* without flame.

Անբոցակեղ *a.* unflammable.

Անբուժ, Անբուժական, Անբուժելի *a.* incurable, irremediable.

Անբուն *a.* of a different nature, bastard, spurious.

Անբնաբար *ad.* without force, willingly, freely. [ble.

Անբնադատ *a.* voluntary; inviolable.

Անգ *S.* Անկ.

Անգամ *ad. conj.* once, at one time; even, notwithstanding; այս - , this

once; այլ - , another time; առաջին - , the first time; մի - , only once; բազում - , many times, often; միւսանգամ, once more, over again; առ - մի, at once, this time; բանիցս - , every time; how many times?

Անգամագիւտ *a.* unsuccessful, unsatisfied.

Անգայթ, Անգայթակղ, Անգայթա-

կղելի *a.* not liable to stumble, surefooted; not liable to scandal.

Անգայտաբեղ *S.* Անգառաքեղ.

Անգայտ, *ից a.* thin, incompact, porous; rare, subtle; soft, liquid.

Անգայտանում, ազայ *vn.* to be dilated, to rarefy; to become liquid, to liquefy.

Անգայտացունեմ, ուշի *va.* to rarefy; to liquefy. [faction.

Անգայտութիւն *s.* rarefaction; liquefaction.

Անգառաքեղ *a.* that cannot be kept in a cage, wild, untameable.

Անգար, *ի s.* megrim.

Անգարշ *a.* that does not disgust; - լինել, not to disgust.

Անգեղ *s.* handle.

Անգեղ, Անգեղաղէշ, Անգեղեայ, Անգեղեցիկ *a.* deformed, ugly.

Անգեղ *a.* unspotted; not freckled.

Անգեւ *a.* ignorant, unlearned, stupid, awkward; *յ-*, ignorantly, inadvertently; at all events, at all hazards; *յ-*ս լինել, to connive, to dissemble.

Անգեւաբար *ad.* cruelly, unmercifully.

Անգեւական, Անգեւաւոր *a.* hardhearted, delighting in cruelty, cruel.

Անգեւութիւն *s.* cruelty, inhumanity.

Անգիծ *a.* not described, not marked, not written; that cannot be marked, hard. [without price.

Անգին *a.* inestimable, invaluable, Անգինեբու *a.* that drinks no wine, abstemious.

Անգիտակ *a.* ignorant.

Անգիտանում, ազայ *vn.* to be ignorant; to forget one's self.

Անգիտելի *a.* not to be understood, incomprehensible.

Անգիտութիւն *s.* ignorance, inexperience; ահաբաւութեամբ, ignorantly.

Անգիր *a.* without letters, - print; unwritten, verbal, oral; ignorant, uninstructed; verbally, by word of mouth.

Անգիւտ *a.* unfindable, rare, precious, dear.

Անգլուխ *a.* without a head, headless; without a leader or chief. [hard.

Անգեղի *a.* that cannot be marked, Անգլ, գեղ, գեղց, եղաց *s.* vulture.

Անգլիաբան *a.* who employs English phrases; who knows how to speak English. [English idioms.

Անգլիաբանեմ, եղի *vn.* to employ

Անգլիաբանութիւն *s.* anglicism.

Անգլիաբոս *s.* who speaks English.

Անգլիական *a.* English; - եկեղեցի, the Anglican church; - բարբառ, the English language; առ - , anglicism.

Անգլիաբէն *ad.* in English; after the English manner; *s.* English, the English language; - ուսանել խօսիլ, to learn, to speak English. [glishman.

Անգլիացի, յւոց *a.* English; *s.* En-

Անգո՛ւ *a.* ungrateful, unthankful; discontented, dissatisfied.

Անգոյ, *ից a.s.* not existing, having no being; non-existence, non-entity; nothing; արար Աստուած զաշխարհս յանգոյց, God created the world from nothing; յանգոյս, vainly.

Անգոյն *a.* colourless.

Անգոյութի՛ն *s.* nothingness, nothing.

Անգոնեմ, *էցի va.* to despise, to slight, to reprove, to blame; to jeer, to ridicule, to mock.

Անգոնեղ *a.* contemptible, despicable, blamable, condemnable.

Անգործ *a.* idle, inactive, indolent, lazy; ineffectual, inefficacious, ineffective; unexecuted, incomplete; uncultivated; երկիր -, waste land.

Անգործագրել *a.* impracticable.

Անգործագրութիւն *s.* inexecution, non-performance; unfinished state.

Անգործածութիւն *s.* disuse, obsolescence; [indolence; inefficacy.

Անգործութիւն *s.* idleness, inaction.

Անգութ *a.* incompassionate, un pitying, inhuman: cruel, barbarous, implacable.

Անգուշակ *a.* not foretold, not predicted.

Անգուստ, Անգուստիկ *S.* Անգիւտ.

Անգրագէտ *a.* illiterate, ignorant.

Անգրիճեմ *S.* Հանգրիճեմ.

Անգուսի *a.* without girdle.

Անգ, ոց, *ից s.* field; fallow, soil; -ք, the fields, country.

Անգ *ad.* there, yonder, in that place; -ի ներքս, therein, within; -ի վեր-, there above, yonder above; -ի վայր, down there, below; -... աստ, then... and now; աստ և -, here and there.

Անգարար *a.* incessant, continual; restless, agitated; *ad.* incessantly, continually.

Անգաճեմ, *էցի va.* to examine, to search; to think, to meditate.

Անգամ, ոց *s.* limb, member; - - յօ. չէլ, to dissect, to dismember, to anatomize, to carve.

Անգամազնական *a.* anatomical.

Անգամազնիկ *s.a.* anatomist.

Անգամազնութիւն *s.* anatomy; - աս. նէլ, to anatomize.

Անգամազնորէն *ad.* anatomically.

Անգամաթիւ *s.* the dissected parts.

Անգամալցծ, լուծի, ոց, ծից *a.s.* paralytic, palsical.

Անգամալուծիմ *vn.* to be struck with a palsy, to have a paralytic stroke.

Անգամալուծութիւն *s.* palsy, paralysis.

Անգամախել *a.* lamed, crippled.

Անգամախելութիւն *s.* lameness.

Անգամանդ *S.* Աղամանդ.

Անգանդալ *a.ad.* prompt, diligent; diligently, promptly, without delay.

Անգանոր *ad.* there, yonder.

Անգանալի *a.* irrevocable; *S.* Անգարձ.

Անգաստակ, ոց *s.* portico, porch.

Անգաստան, ոց *s.* cultivated land, fields; village.

Անգաստարակ *a.* without education, uneducated, ungoverned.

Անգատ *a.* not sentenced, not condemned.

Անգատապարտ *a.* not deserving condemnation, blameless.

Անգարձ, *ից a.* irrevocable, irreclaimable; impenitent; held in mortmain.

Անգարձ, Անգարձաբար *ad.* irrevocably.

Անգարման, Անգարմանելի *a.* irremediable, irreparable, incurable.

Անգեայ, դէոց, էից, դէայց *s.* flock, herd, cattle; fields, country.

Անգեղեւ, Անգեղեւուն *a.* unshaken, firm, resolute.

Անգեղայ, *ից, Անգեղեայ, էղաց s.* antidote, counter-poison.

Անգէն *ad.* there; -, - աս. նմին, - վազվազակի, - իսկ, - և անդ, on the spot, immediately, out of hand, without delay.

Անգէորդ, ոց *s.* herdsman, shepherd.

Անգէորդական *a.* bucolic.

Անգէորդութիւն *s.* herd.

Անգէպ *a.* indecent, unbecoming, unseasonable; absurd, clumsy, extravagant, ridiculous; - - աս, indecently, unbecomingly; awkwardly, unseasonably.

Անգժուար, Անգժուարանալի, Անգժուարին *a.* complaisant, easy, gracious, condescending.

Անգժրելի *a.* inviolable; that cannot be contravened or mistaken; irrefragable.

Անգիմադարձ *a.ad.* irresistible; irresistibly, beyond contradiction.

Անգլակի *S.* Անգուլ. [ble, firm.

Անգլորդելի, Անգլորդելի *a.* immovable.

Անգլորդակ *a.* dwelling in the abyss; infernal: spread over the abyss.

Անգնդալիւր *a.ad.* swallowed up in an abyss, sunk deeply; to a great depth.

Անգնդախոր *a.* deep as an abyss, unfathomable.

Անգնդական *S.* Անգնդային.

Անգնդաչէրձ *a.* dividing the abyss.

Անգնդայեղ *a.* sunk in an abyss; very deep. [hellish.

Անգնդային *a.* very deep; infernal.

Անգնդապետական *a.s.* belonging to the prince of hell; prince of hell.

Անգնդապտոյտ *a.* making a deep vortex; turning itself in the abyss.

Անգնդապտոյզ, Անգնդապտոյզեալ, Անգնդալիւթակ *a.* plunged, submerged, precipitated in an abyss; engulfed; - լինել, to plunge, to engulf, to sink to the bottom; - անել, to submerge, to precipitate, to sink.

Անգնդախոր *a.* fortified by a deep trench; very deep.

Անգո՛ւ, Անգո՛ւհական *a.* vexatious, grievous; melancholy.

Անգո՛ւհութիւն *s.* melancholy, grief.

Անգողոյ *a.* unshaken, firm.

Անգող *S.* Անգող. [tain, peak.

Անգողանդ *s.pl.* summit of a mountain.

Անգոր *a.* quiet, still, tranquil, calm, mild, peaceable; easy, convenient, comfortable; - - յանգորրու, peaceably, in tranquillity; comfortably, at ease; - անել, յ- հանել, to calm, to quiet, to soften, to appease, to comfort.

Անգորրազիւր *s.* receipt, discharge, quittance.

Անգորրամիտ *a.* possessing a tranquil mind, calm, of a peaceable disposition; magnanimous.

Անգորրամամ, աջայ *vn.* to compose one's self; to be easy, to be comfortable.

Անգորրացուցանեմ, ուցի, Անգորրեմ, էցի, Անգորրեցուցանեմ, ուցի *va.* to calm, to pacify; to comfort, to soften, to alleviate.

Անգորրիմ, էցայ *S.* Անգորրամամ.

Անգորրիչ *a.* quieting, calming, tranquillizing.

Անգորրութիւն *s.* tranquillity, calm, repose; ease, comfort.

Անգուլ *a.ad.* assiduous, continual; assiduously, continually, incessantly.

Անգուլդը, դիւղ *s.pl.* abyss, gulf; precipice; the infernal regions, hell, tartar.

Անգուռն *a.* without gates, open; -

բերան՝ լեզու, tattler, person of an unbridled tongue. [from above.

Անգուռն *ad.* thence; - 'ի վերուստ, Անգ. ուրեմն, Անգր. ուրեմն *ad.* there; *S.* Անգ. *ad.*

Անգարութիւն *S.* Անուստմութիւն.

Անգախի *ad.* from, since, as soon as, when; radically, originally, naturally; anew, afresh: even then; - 'ի մանկութեան իմմէ, from my infancy; - յարարութեան աշխարհի, from the creation of the world.

Անգր *ad.* there; beyond, on the other side; yonder; 'ի քաղաք, to the city; - քան, *pr.* beyond, further than, on the other side of, over; - քան զծով, beyond the sea. [position.

Անգրաբերութիւն *s.* metaphor; transposition.

Անգրագիր *s.* inscription.

Անգրագոյն *a.* further.

Անգրագարձ *a.s.* reciprocal, mutual; inverse; retrograde: requital, return, exchange.

Անգրագարձութիւն *s.* retrogression; reverberation, repercussion; reflection; rebound.

Անգրագարձուցանեմ, ուցի *va.* to drive back; to reverberate; to reflect; to repel, to cause to rebound.

Անգրանամ, աջայ *vn.* to go beyond, to go further, to pass, to go before.

Անգրանիկ, նկի or նկան, կայ *a.s.* eldest, first-born.

Անգրանիւծախ *a.* that destroys the first-born.

Անգրանիւծին *a.* first-born.

Անգրանիւծնունդ *S.* Անգրանիկ.

Անգրանիւծանամ, աջայ *vn.* to be eldest; to claim primogeniture.

Անգրանիւծաբար *a.* that gives the right of primogeniture.

Անգրանիւծացուցանեմ, ուցի *va.* to make eldest, to give the right of primogeniture.

Անգրանիւծութիւն *s.* seniority, primogeniture, right of primogeniture.

Անգրաւարալի *s.pl.* breeches, hose, trousers.

Անգրուելի *a.* immovable, firm, constant; inflexible.

Անգրուութիւն *s.* firmness, constancy, resolution.

Անգրէն *ad.* again, anew, afresh; from or to the same place, in the same situation; - դառնալ, to return; - սկըսանել, to recommence; - ասել, to re-

peat or say over again; S. Անդէն. [թ.
Անդժեղի *a.* inviolable; S. Անդժրե-
Անդրի, բայ, բեայ *s.* statue; bust;
- զնթարի, colossus. [tor.
Անդրիադործ, *այ a.* statuary, sculp-
Անդրիադործութիւն *s.* sculpture.
Անդրիանդ, *այ S.* Անդրի.
Անդրիանդործ, Անդրիաստեղծ S.
Անդրիադործ.
Անդրոլթ *s.* eruption.
Անդրոլթ, *այ a.* uninscribed; without
mark; unsealed; not ratified; without
confirmation. [nag, hackney.
Անդրուար, Անդրուար, Անդրուար *s.*
Անդր քան S. Անդր.
Անդր, Անդրական *a.* interminable,
boundless.
Անդ, Անդանդի *a.* much embarras-
sed, much perplexed, inextricable,
without escape; - և անմուտ անդէլ,
to hem in on all sides, to cut off all
means of escape from; - փողոց, blind
alley; street or court with only one
entrance. [uncreate.
Անդ, էյ, Անդական *a.* uncreated,
Անդածին *a.* born of increated God.
Անդական *a.* made by increated
God.
Անդանդի *a.* that cannot be created.
Անդանդի S. Անդական.
Անդայ *a.* without brother.
Անդծ, էյ, Անդծական, Անդծա-
նէի *a.* incorruptible, indissoluble; in-
delible, not to be effaced; inviolable.
Անդծութիւն *s.* incorruption, indis-
solubleness.
Անդծութիւն *s.* uncreated state.
Անդեր *a.* unblamable.
Անդ, ոյ *s.* wife's father, father-in-
law; - Լիւանանու or Լիւանանդ, An-
tilibanus.
Անդաժիւտ *a.* unmusical.
Անդաժառութիւն *s.* ignorance of
music.
Անդանամ, *այայ տ.* to become fa-
ther-in-law, brother-in-law.
Անդասան, Անդասանակ *a.* not bro-
ken in, unruly; unbridled, unreined,
ungoverned, debauched. [nal.
Անդ *a.* not bounded by time, eter-
Անդեկ, Անդեկոյ *a.* that has no
night, that always enjoys the light;
eternal, endless.
Անդեկակ, Անդեկական, Անդեկա-
կի, յԱնդեկակի *a.* ad. invisible, hidden,
obscure; ignoble: invisibly.

Անդեկակայի *a.* unimaginable.
Անդեկան S. Անդեկակ.
Անդեկոյթ, աւթից *a.* ad. invisible,
vanished; imperceptible, insensible;
gr. infinitive; յ-ս, անդեկութեամբ,
invisibly; - լիւնէլ, to vanish, to
disappear; - լիւնէլ, disappearance.
Անդեկութեամբ, *այայ տ.* to va-
nish, to disappear.
Անդեկութեամբ, *այայ տ.* to
cause to disappear, to hide. [hidden.
Անդեկութեակ *a.* whose veins are
Անդեկութիւն, Անդեկութեակ
s. disappearing, disappearance.
Անդեկաթ *a.* without iron, - chains.
Անդեկայ, Անդեկայաբար, Անդեկ-
այաբար, Անդեկայի *a.* doubtless,
indubitable, sure, certain, unquestion-
able, incontestable, indisputable; *ad.*
doubtless, indubitably, certainly.
Անդեկայութիւն *s.* certainty, cer-
titude.
Անդեկեան *a.* safe, free from dan-
ger; bold, fearless; certain, doubtless;
infallible, faithful; *ad.* safely, in safety;
certainly; boldly, fearlessly.
Անդեկեանութիւն *s.* safety; confi-
dence, security; boldness.
Անդեկեալ, յԱնդեկեալ, Անդեկեալ-
բար *a.* ad. fearless, bold, courageous,
intrepid; fearlessly; courageously, in-
trepidly. [God, irreligious.
Անդեկեալած *a.* that has no fear of
Անդեկեալածութիւն *s.* irreligion.
Անդեկեալութիւն *s.* fearlessness.
Անդեկմիտ, Անդեկմիտի *a.* without
hesitation, resolute, certain.
Անդեկունակ S. Անդեկունակի.
Անդեկադործեղի *a.* that cannot be
cultivated.
Անդեկադառ *a.* that does not adore,
indecent, irreligious. [in-law's son).
Անդորդի sm. brother-in-law, (father-
Անդի *a.* not enough cooked, raw.
Անդանդան *a.* indifferent.
Անդանդանութիւն *s.* indifference.
Անդարդ *a.* unadorned, without em-
bellishment; unpolished, uncivilized.
Անդարդանամ, *այայ տ.* to be divest-
ed of ornament.
Անդարդացունէմ, *այայ տ.* to divest
of ornament, to despoil, to disfigure.
Անդարդիմ, *էյայ տ.* S. Անդարդանամ.
Անդարդութիւն *s.* state of any thing
without ornament, disfiguration, despo-
liation.

Անդաւակ, *այ a.* childless; barren.
Անդաւակեմ, էյի, Անդաւակեցուցա-
նէմ, *այայ տ.* to deprive of childring,
to kill children.
Անդաւակիմ, էյայ տ. to be bereaved
of children.
Անդաւակութիւն *s.* state of a person
bereft of children; barrenness.
Անդաւ *a.* at leisure, disengaged,
unemployed, undisturbed.
Անդաւութիւն *s.* leisure, tranquillity.
Անդաւ S. Անդաւ.
Անդաւութիւն S. Անդաւութիւն.
Անդաւի *a.* insensible, imperceptible.
Անդամ, *այ a.* rascally, knavish, ro-
guish, wicked; foolish, mad.
Անդամաբար *ad.* foolishly, stupidly;
imprudently, perversely.
Անդամեցունէմ, *այայ տ.* to en-
rage, to make wicked.
Անդամիմ, *էյայ տ.* to be rascally,
to be knavish, to be wicked; to become
mad, to grow mischievous.
Անդամութիւն *s.* roguery, knavery;
malignity, ill turn, wicked action.
Անդայ, էյ *a.* insensible, inanimate,
dull, stupid; besotted, infatuated, stu-
pified.
Անդայ, յԱնդայ, յԱնդայ, Անդայ.
յաբար *ad.* insensibly, imperceptibly;
stupidly.
Անդայական S. Անդայ *a.*
Անդայանամ, *այայ տ.* to be insen-
sible, to be stupid; to be infatuated.
Անդայացունէմ, *այայ տ.* to infa-
tuate, to stupify, to hebetate; to de-
prive of reason.
Անդայիմ, էյայ S. Անդայանամ.
Անդայութիւն *s.* insensibility, stu-
pidity, apathy, indolence, lethargy.
Անդայուն, էյայ *a.* insensible.
Անդասա, էյ *a.* not vigilant, care-
less, inattentive; յ-ս, յ-էյ *ad.* in-
sensibly.
Անդասաութիւն *s.* want of a vigi-
lance, carelessness, inattention.
Անդայ, գուշից *a.* incautious, uncir-
cumpect, inconsiderate, imprudent,
unwary, heedless.
Անդայ, Անդայաբար *ad.* without
precaution, inadvertently, imprudently.
Անդայութիւն *s.* want of circum-
spection, unwariness, imprudence, in-
considerateness, negligence.
Անդահ, էյ *a.* stupid, foolish, sense-
less, indiscreet.

Անդեղ, էյ *a.* impenitent, irreclaim-
able; irrevocable.
Անդեղ *a.* inextricable.
Անդէն *a.* unarmed.
Անդերի *a.* undeprived.
Անդեկան S. Անդեղ.
Անդեկանի *a.* not to be repented of,
not to be regretted.
Անդեկութիւն *s.* impenitence, obduracy.
Անդին, Անդինական, Անդինի *a.* in-
considerable, imperceptible.
Անդի *a.* without sacrifice; unworthy
to be sacrificed.
Անդի *a.* odd, not a pair; different,
dissimilar; - գործել, to spoil the pair,
to render dissimilar. [ed.
Անդունակ *a.* that cannot be refresh-
Անդունակ *a.* matchless, incompa-
rable, unparalleled, unequalled.
Անդունակութիւն *s.* matchlessness,
incomparableness, excellence.
Անդունակութիւն *s.* disjunction, se-
paration: virginity.
Անդունակութիւն *s.* disparity, inequa-
lity; disjunction, separation; discord,
division, dissension, disunion: virgi-
nity. [ble, infinite, perpetual.
Անդաւ, Անդաւական *a.* intermina-
Անդաւալ *a.* disinterested.
Անդ, *այ a.* without power, weak,
impotent, feeble; unmanly, fainthearted;
inefficacious, insufficient; invalid.
Անդորանամ, *այայ տ.* to lose strength,
to be feeble.
Անդորացունէմ, *այայ տ.* to render
feeble, without force, to render po-
werless. [ness; invalidity.
Անդորութիւն *s.* weakness, feeble-
Անդ, էյ, Անդակ *a.* that does not
exist, null, none: nothing, non-entity.
Անդեք, նիծից *s.* pl. imprecation, ma-
lediction; execration, horror, detes-
tation.
Անդութիւն *s.* nothingness.
Անդայի, Անդայանակ *a.* not desi-
rable, detestable.
Անդայ, Անդայի *a.* impatient;
intolerable, insupportable.
Անդայի *a.* that cannot be ta-
ken; incomprehensible, inconceivable.
Անդայիմաբար, Անդայիմաբարի *a.*
a. incontestable, indisputable.
Անդայիմակ, Անդայիմակայ, Անդ-
այիմակայ *a.* unresisting; resistless, ir-
resistible. [parent.
Անդայիմաբար *a.* not opaque, trans-

Անընդել, etc. S. Անընդել, etc.
 Անընդհատ a. uninterrupted, continual, successive; ad. uninterruptedly, successively.
 Անընդմիջաբար ad. immediately.
 Անընդմիջական a. immediate.
 Անընդմիջելի a. inseparable, indivisible; continual.
 Անընդոստ a. that cannot be jolted out of its place, fast; firm, steadfast.
 Անընդունակ a. incapable, unqualified, insufficient.
 Անընդունակութիւն s. incapacity, inability.
 Անընդունելի a. inadmissible.
 Անընթեանի a. illegible, unreadable.
 Անընթիւք a. supperless.
 Անընկալ S. Անընդունելի; - լինել, to be inadmissible.
 Անընկեր a. without companion, alone.
 Անընկերական a. unsociable; unsocial.
 Անընկերականութիւն s. unsociability.
 Անընկերասէր a. that loves not his companions.
 Անընկճելի a. indomitable, invincible, inflexible, unconquerable.
 Անընդունի s. want of fortune, poverty.
 Անընտել a. not familiar, strange; unaccustomed; indocile, wild, savage.
 Անընտելութիւն s. want of familiarity; disuse; indocility, ferocity.
 Անընտրաբար, Անընտրողաբար ad. indiscreetly, imprudently.
 Անընտրող a. indiscreet, imprudent.
 Անընտրողութիւն s. indiscretion, imprudence.
 Անըսագիւտ S. Անսագիւտ.
 Անըստերիւր S. Անստերիւր.
 Անթ S. Անութ.
 Անթագաւոր a. kingless.
 Անթախանձ a. without importunity, - intrusion.
 Անթաղ a. unburied.
 Անթանոցիկ s. armful, any thing carried under the arm-pit.
 Անթառամ a. unfading; incorruptible: s. amaranth.
 Անթատակ s. arm-pit.
 Անթարգման, Անթարգմանելի a. without interpreter; that cannot be translated; inexplicable.
 Անթարգմանաբար, Անթարգմանապէս ad. inexplicably.
 Անթարթ, Անթարթափ a. earnest, steadfast; with fixed eyes.

Անթարթամ S. Անթառամ.
 Անթաց a. dry.
 Անթափ a. unsplilt; raw, unprepared.
 Անթափանց, Անթափանցիկ a. opaque, impenetrable. [penetrability.
 Անթափանցելութիւն s. opacity, impenetrability.
 Անթաքուն, Անթաքունս, Անթաքէն a. inconcealable, manifest, evident, public.
 Անթեղ, ի s. wood embers; - հարկանել, to cover the fire with ashes.
 Անթեղայ S. Անթեղայ.
 Անթերի a. entire, complete, perfect; ad. entirely, completely.
 Անթել, ից a. without wings.
 Անթեփ a. peeled, scaled.
 Անթեքելի a. inflexible, stiff.
 Անթեքունութիւն s. inflexibility, stiffness, hardness. [consul.
 Անթիպատոս, Անթիպատոս s. proconsul.
 Անթիպատութիւն s. proconsulship.
 Անթիւ a. innumerable, immense.
 Անթիւատ a. uncircumcised.
 Անթիւատութիւն s. uncircumcision; prepucce. [inexpiable.
 Անթող, Անթողի a. unpardonable.
 Անթոյն a. without poison.
 Անթոյակ a. without pension, wages; without the last Sacrament.
 Անթոռ a. without nephews or nieces.
 Անթուական, Անթուելի a. innumerable. [not baked.
 Անթուրձ a. unbaked; - սափոր, urn.
 Անթամ a. too late; unseasonable; unforeseen, unexpected.
 Անթաման a. that cannot arrive; not arrived, slow, tardy.
 Անթամանակ a. not limited or subject to time, eternal; unseasonable.
 Անթամանակաբար or պէս ad. unseasonably; eternally.
 Անթամանակաւոր, Անթամանակեայ, Անթամանակեայ, Անթամանակեան S. Անթամանակ.
 Անթամուծիւն s. mischance, disappointment; unseasonableness.
 Անթառանգ a. heirless.
 Անթառանգել, եղի va. to deprive of heirs; to disinherit.
 Անթառանգութիւն s. heirless state, want of succession; disinheritance.
 Անթախելի a. incontestable, undeniable.
 Անթոյժ a. intolerant, impatient; incontinent, intemperate, immoderate; violent.

ridicule, not scornful, not apt to deride. [tough.
 Անծամ a. that cannot be chewed.
 Անծանակ a. that is not mocked; free from shame.
 Անծանօթ, ից a. ignorant; unknown; foreign; ignoble, obscure; յ-ս, ad. ignorantly, unwittingly; incognito, without being known; յ-ս լինել, to be in disguise; to feign or counterfeit.
 Անծանօթամամ, աջայ va. to be unknown; to be disguised.
 Անծառ a. treeless.
 Անծառայ a. free; without servants.
 Անծառայական a. that is not servile, free.
 Անծառքելի S. Անծամ. [tile.
 Անծառքելի a. irreducible; notducible.
 Անծեղ, աջ s. magpie, pie.
 Անծեր, Անծերական, Անծերանալի a. not subject to the effects of age, perpetual, durable. [ren, steril.
 Անծին a. unbegotten, unborn; barren.
 Անծնելութիւն s. unborn state.
 Անծնութիւն s. barrenness: S. Անծնելութիւն. [steril.
 Անծնողական, Անծնող a. barren, sterility.
 Անծնողութիւն s. sterility.
 Անծուծ a. that does not give suck; that no longer suckles.
 Անծուփ a. not agitated by the waves, calm, peaceable.
 Անկ, ից a. proper, fit; - է, v. imp. it ought, it is right, it is proper; յ- էլանել, to be completed, accomplished, finished.
 Անկաղմ a. unbuilt, unfurnished, unprepared, not ready; unbound.
 Անկաղմութիւն s. want of construction, unfurnished state, imperfection.
 Անկախ a. independent, free; free from all attachment, disengaged.
 Անկախութիւն s. independence, freedom.
 Անկած, ից a. fallen; abject, vile, despicable; booty, spoil.
 Անկածութիւն s. fallen state, humiliation. [ad. involuntarily.
 Անկամ a. involuntary, forced; յ-ս, ad. unwillingness, constraint, compulsion.
 Անկայ, Անկայական, Անկայան, Անկայուն a. unestablished, unfounded, unsupported, uncertain, frail.
 Անկան, ից s. mortar; լեսու յ-ի, to pound or beat in a mortar.

Անկանգնելի a. that cannot rise again; that cannot be reestablished.
 Անկանեմ, անկի va. to lay the groundwork of lace; to weave; to twine.
 Անկանիմ, անկայ va. to fall; to chance, to happen; to descend, to flow; to steal away, to slip away, to escape; to fall to ruin, to decay, to be impaired, to decline, to fail; to place one's self, to fix one's self, to belong, to have relation to; to put down, to deposit; to pass away; - ընդ, to undergo; to sink under; - երեսայ, to be put out of countenance, to be abashed; - զբանիւք, to hold a long discourse; - յոք, to associate with (any one); to be intimate with, to confide in; - ի միտ, զմտք, ի սիրտ, to remember, to recall; - ի ճանապարհ, ի շուրջ, to voyage, to travel; - ի վերայ, to come upon unawares, to attack, to surprise; - ի մտայ, to become made, to lose one's reason; - ի կենաց, to die, to lose one's life; - ի յուսոյ, to lose hope, to become desperate; - ի վերայ երեսայ, to fall upon one's face, to prostrate; - յոտուրուք, to throw one's self or fall at the feet of some one; - ի ձեռք ուրուք, to fall in the hands or power of some one; - ընդ ումք, ընդ միեւնոյ, այր ընդայր, to come to blows, to fight, to combat, to quarrel, to dispute; - յիշխանութենէ, to lose one's authority, to fall from one's power.
 Անկանոն a. irregular, anomalous.
 Անկանոնութիւն s. irregularity, anomaly. [the apocrypha.
 Անկանոնական a. apocryphal; - գիրք, Անկաշառ, Անկաշառառ a. that does not take bribes, incorruptible, honest.
 Անկապ a. loose, untied, free.
 Անկապուտ, Անկապելի a. that cannot be plundered or robbed.
 Անկասելի a. incessant, unceasing.
 Անկասկած, ից a. sure, certain, indubitable.
 Անկասկած, Անկասկածելի, յԱնկասկածի, յԱնկասկածս, Անկասկածաբար ad. surely, certainly, doubtless.
 Անկասակ a. not in jest, serious.
 Անկատար a. imperfect, incomplete, defective, faulty; ad. imperfectly, incompletely, faultily; s. gr. imperfect tense.
 Անկատարած a. infinite, endless.
 Անկատարելութիւն, Անկատարութիւն

Անխառն *a.* unmixed, simple, pure.
 Անխառնութիւն *s.* purity, unmixed state; intemperance.
 Անխարդախ *a.* sincere, ingenuous; loyal, faithful; simple, unadulterated; well disposed; *ad.* sincerely; loyally, faithfully, with simplicity, innocently.
 Անխարխար *a.* unruined, solid.
 Անխարխախ *a.* without base or foundation; anchorless.
 Անխարչ *a.* not boiled, raw.
 Անխաւար *a.* clear, luminous, bright.
 Անխաւան *a.* incessant, unintermitted, unceasing, continual; unobstructed; *ad.* without opposition or intermission, constantly, incessantly, continually.
 Անխզեղ *a.* indivisible, infrangible.
 Անխէթ *a.* unsuspicious; sincere.
 Անխիզ՝ *a.* not scrupulous; unexceptionable.
 Անխիւ *a.* thin, uncompact, porous.
 Անխզական *S.* Անխիզ՝.
 Անխոր, ից *a.* unleavened, azymous, unfermented. [stitute.
 Անխնամ *a.* unprotected, forlorn, de-
 Անխնամակալ *a.* that does not protect; unprotected, forlorn.
 Անխնամեմ, էջի *va.* to be careless.
 Անխնամութիւն *s.* carelessness, heedlessness.
 Անխնայ, յ- *a.ad.* without compassion; indiscreetly, prodigally, profusely.
 Անխնայեմ, էջի *vn.* to be lavish, to be prodigal; to be void of compassion.
 Անխնայութիւն *s.* cruelty; prodigality, profusion.
 Անխնդիր *a.* unsought, unsearched.
 Անխոհեմ *a.* imprudent, indiscreet; inconsiderate, unadvised, rash.
 Անխոհեմաբար *ad.* imprudently.
 Անխոհեմութիւն *s.* imprudence.
 Անխոյզ *a.* that does not search or examine; unsought, unsearched; inscrutable, unsearchable.
 Անխոնարհեղ *a.* that cannot be humbled, stern, undaunted: firm.
 Անխոնաւ *a.* unmoist, dry.
 Անխոնջ *a.* indefatigable; fresh, unfatigued; stubborn, obstinate; *ad.* indefatigably. [diment.
 Անխոյ *a.* without obstacle or impediment.
 Անխոռ *a.* not stolen, not purloined, not undermined, entire, perfect.

Անխոր, Անխորդեակ *a.* that does not wander; straight. [artless.
 Անխորամանկ *a.* ingenuous, naive,
 Անխորհուրդ *a.* inconsiderate, rash, imprudent.
 Անխորհուրդ, Անխորհրդաբար *ad.* imprudently, inconsiderately, without reflection. [ness.
 Անխորհրդածութիւն *s.* thoughtlessness.
 Անխորհրդապահ, աջ *a.* that does not keep secret, indiscreet.
 Անխորհրդապահութիւն *s.* indiscretion.
 Անխորհրդութիւն *s.* inconsiderateness, rashness, temerity.
 Անխորչ *a.* without a bay.
 Անխորչեղ *a.* inevitable.
 Անխոյ, Անխոյեղ *a.* invulnerable.
 Անխոյութիւն *s.* invulnerability.
 Անխուզ *a.* indestructible; inconsiderate, blind, unthinking.
 Անխուշապ *a.* intrepid, calm.
 Անխուռ *a.* unruffled, calm, peaceable.
 Անխուռ, Անխուռաբար *ad.* without perturbation. [lity.
 Անխուռութիւն *s.* calmness, tranquillity.
 Անխախ, յԱնխախ, Անխախաբար *a.* *ad.* indifferent; indiscreet; indifferently; indiscreetly.
 Անխարոյ *a.* without interval or intermedium. [cretion.
 Անխարութիւն *s.* indifference; indifference.
 Անխարախոյ, Անխարախուտեղ *a.* disheartened, dispirited, cowardly.
 Անխարամ, Անխարամութիւն *a.* breachless, solid.
 Անխարատ, ից, Անխարատական *a.* undisciplined, irregular, licentious, incorrigible.
 Անխարատութիւն *s.* indocility; irregularity, licentiousness; incorrigibility.
 Անխառ *a.* dumb; irrational.
 Անխառանամ, աջայ *vn.* to become dumb; to be dumb; to be silent.
 Անխառութիւն *s.* dumbness; irrationality.
 Անխառուն, անոց *S.* Անխառ.
 Անծագեղ *a.* that cannot be enlightened, dark, gloomy.
 Անծախ, Անծախական *a.* inconsumable; incombustible.
 Անծախաբար, Անծախապէս *ad.* without being consumed.
 Անծաղիկ *a.* that does not flower or blossom. [serious.
 Անծաղր *a.* that never smiles, grave,
 Անծաղրածութիւն, աջ *a.* that does not

Անծուժաբար *ad.* impatiently; intemperately.
 Անծուժանամ, աջայ *vn.* to lose patience, to grow impatient.
 Անծուժեղ *a.* intolerable, insupportable. [nent, intemperate.
 Անծուժկալ *a.* impatient; incontinence; intolerance; incontinence, intemperance; immoderation, violence.
 Անծալիւ *a.* sorrowful, grave, serious (in countenance).
 Անիծ, անիծայ *s.* nit. [curse.
 Անիծաբանութիւն *s.* malediction,
 Անիծաբեր *a.* that bears a curse; that curses. [imprecation.
 Անիծաբերութիւն *s.* malediction, curse,
 Անիծակալ, Անիծակալ *a.* loaded with curses; - առնել, to load with maledictions.
 Անիծանեմ, իծի, Անիծեմ, էջի *va.* to curse, to imprecate; to detest, to loathe, to abhor, to forswear, to deny upon oath. [S. Անիծակալ.
 Անիծապարտ *a.* worthy to be cursed;
 Անիծեալ *a.* cursed.
 Անիծայ *S.* Անիծապարտ.
 Անիծանալ *a.* unintelligible, inconceivable, incomprehensible.
 Անիծանալութիւն *s.* unintelligibility; incomprehensibility.
 Անիծաւոր *a.* foolish, senseless, insipid; irrational, absurd.
 Անիծաւորաբար *a.* that does not love wisdom, ignorant; unphilosophical.
 Անիծաւորութիւն, Անիծաւորութիւն *s.* folly, senselessness, absurdity.
 Անիծայ *a.* incomprehensible; insensible. [nothingness.
 Անիծ, ընչից *a.* pennyless, poor; *s.*
 Անիշխան *a.* without a prince, - chief, - governor, in anarchy; vulgar, plebeian.
 Անիշխանութիւն *s.* anarchy.
 Անիշի, ից *a.* not real, false; accidental.
 Անիսն, ի *s.* anise.
 Անիւր *a.* bodiless, difformed.
 Անիւր, աջ *a.* unjust, iniquitous, wicked; injurious, offensive; perfidious, disloyal; false, illegitimate; tyrannical; *ad.* - յ-ի, յ-ս, unjustly, iniquitously.
 Անիւրաւորեաց *a.* that hates the unjust or the injustice.

Անիւրաւոր *a.ad.* unjust; *ad.* unjustly.
 Անիւրաւոր, էջի *va.* to offend, to sin against, to wrong, to injure, to abuse, to hurt.
 Անիւրաւոր, էջայ *vn.* to be unjust, to be unrighteous; to sin, to fail in duty.
 Անիւրաւորութիւն *s.* injustice, iniquity; injury, wrong, offence, affront; trespass; oppression.
 Անիւ, նուր, նուր, ուս *s.* wheel; - մեքենայի, ի- of a machine; - յետանի, grindstone; - խորակաց, jack; - աղալոյ, gig; - առաջակողման նաւին, capstern, capstan.
 Անիւզ *a.* without a tongue, dumb.
 Անիւութիւն *s.* imperfection, fault; - հասակի՝ ամաց, youth.
 Անիւր *a.* incomplete, imperfect.
 Անիւր *a.* free from vexation, tranquil.
 Անիւրակ, Անիւրորդ *a.* disjoined, separate; that cannot be united; virgin.
 Անիւր, լուծից *a.* indissoluble; insoluble.
 Անիւր *a.* dark, obscure.
 Անիւր *a.* disobedient. [pure.
 Անիւր, Անիւր *a.* unwashed, im-
 Անիւրական, Անիւրական *a.* indissoluble, incorruptible; insoluble, not to be decomposed; that cannot be deciphered. [ble.
 Անիւրակ *a.* indissoluble, incorruptible.
 Անիւրութիւն *S.* Անիւրութիւն.
 Անիւր *a.* moonless, dark.
 Անիւր *a.* unheard of, new, extraordinary; deaf; disobedient; without news, - tidings.
 Անիւրաբար, Անիւրական, Անիւր *a.* that never ceases to speak; incessant; *ad.* incessantly.
 Անիւր *a.* deaf; disobedient.
 Անիւրութիւն *s.* disobedience.
 Անիւր *S.* Անիւր.
 Անիւր *a.* infallible; sure.
 Անիւրաւոր, Անիւրաւոր, Անիւրաւոր *a.* firm, unshakeable; indissoluble, incorruptible; inviolable.
 Անիւր *a.* ripe. [peace, turbulent.
 Անիւրաւոր *a.* that loves not
 Անիւրաւոր *a.* without movement, stationary; indeclinable.
 Անիւրեմ, էջի *va.* to be economical; to spare, to except; to respect; to preserve.
 Անիւրութիւն *s.* economy; respect; exemption; preservation.

s. imperfection, incomplete state; defectiveness, want, faultiness.

Անկար a. seamless; not sewed: incapable, unable, weak, feeble, impotent; impossible; - է, it is impossible.

Անկարանամ, աղայ տ. to be unable, to be incapable, to be insufficient.

Անկարգ a. without order, in disorder, disorderly, irregular, confused, indistinct, not methodical; intemperate, inordinate, immoderate, excessive, licentious.

Անկարգ, յԱնկարգ, Անկարգաբար, Անկարգապէս ad. disorderly, out of order, in confusion, irregularly; inordinately, excessively, intemperately.

Անկարգեմ, էջի տ. to disorder.

Անկարգութիւն s. disorder, confusion, irregularity; inordinateness, intemperance, excess, immoderation.

Անկարէի S. Անհարին.

Անկարեկան S. Անխաւ.

Անկարեկիր, Անկարեկից a. incompassionate, cruel, inhuman; inflexible, inexorable.

Անկարեկցութիւն s. want of compassion, insensibility.

Անկարծ, Անկարծելի a. unexpected, unforeseen, extraordinary, unaccountable; յ-ս, ad. suddenly.

Անկարկատ, Անկարկատելի a. not mended, not repaired; irreconcilable.

Անկարող a. unable, feeble, incapable.

Անկարողանամ S. Անկարանամ.

Անկարութիւն s. impossibility; incapacity.

Անկարոտ u. not indigent, not in want.

Անկարտաճեմ a. not compelled to move on the ground.

Անկարտութիւն s. plenitude, fullness, abundance.

Անկաւոր S. Յանգաւոր.

Անկէանոց, աջ s. hospital.

Անկէպահարծ a. certain, sure.

Անկէզծ, էջ, Անկէզծական, Անկէզծաւոր, Անկէզծիկ a. sincere, candid, frank, ingenuous; true, loyal, faithful; ad. sincerely, ingenuously, candidly.

Անկէզծութիւն s. sincerity, candour; loyalty, fidelity; honour, truth.

Անկէզ a. unsullied, pure.

Անկէզան a. lifeless, dead; cold, without ardour, inanimation; inanimate; s. chem. azote.

Անկեր, Անկերակուր a. that does not eat; not eaten: that has nothing to eat, famished.

Անկերակութիւն s. want of food; hunger: phthisis.

Անկերակ, Անկերակաւոր a. shapeless; unformed, imperfect; ugly.

Անկերակաւորելի a. that cannot be figured; not to be described; unimaginal.

Անկերակաւորութիւն, Անկերակութիւն s. deformity.

Անկերակաւոր S. Անկերակ.

Անկէզ, Անկէզելի a. unburnt; unbustible.

Անկէ a. without a point; without Անկէզանոյ a. not fit to burn; that will not burn.

Անկէ a.m. unmarried.

Անկէ a. not subject to passions; impassive, incapable of suffering.

Անկէթ a. uncultivated, uncivilized, unpolished; indocile, untractable.

Անկէց a. not united, separate; not closed, not healed.

Անկիւն, կէանց s. angle; corner, nook; - շահապարհի, turning of the road; բութ - , obtus-angled, obtusangular; սուր - , acute-angled; - հասանել, S. Ական հասանել.

Անկիւնակալ a. angular; - վեմ, քար, corner-stone.

Անկիւնաչափ s. goniometer.

Անկիւնաչափութիւն s. goniometry.

Անկիւնաւոր a. angulous, angular.

Անկ S. Անգլ and Անգլի s. [lute].

Անկիւնանամ, աղայ տ. to be dissipated.

Անկիւնակ a. without incense, - oblation.

Անկիւն, Անկիւնելի a. not marked, unsealed; not baptized.

Անկիւն, Անկիւնելի a. that cannot be weighed; inestimable, incomparable.

Անկոխ, Անկոխելի a. untrodden, desert.

Անկողին, զնոց, նից, նաց s. bed; mattress; nuptial couch; - անախտան, ա-

նարք, truckle-bed; խորշ անկողնոյ, alcove; գնել յանկողնի, ննջեցուցանել, to put to bed; գնալ յ- , ննջել, to go to bed; փետրալից - , feather-bed; յար-

դալից - , straw-bed; -ս արկանել, to make a bed; մտանել յ- , to go to bed; յանել յանկողնի, to get up; յարգա-

րել զ- , to make the bed; անկեալ գնիլ յանկողնի, to take to one's bed.

Անկողնաւոր s. mattress-maker.

Անկողնակից s. bed-fellow.

Անկողնակցութիւն s. bed-fellowship.

Անկողնարկ լինիմ տ. to make a bed.

Անկողնաւոր, Անկողնաւորելի a. that cannot be plundered, not subject to devastation.

Անկոչ a. uncalled, not named; uninvited; - բազմակիւն, parasite, smell-feast, trencher-friend.

Անկոտոր a. infrangible, hard.

Անկործան a. not fallen; that cannot fall or be thrown down.

Անկորուստ a. that cannot be lost, imperishable; ad. without loss. [weft.

Անկուած, ոյց s. weaving, texture;

Անկուածոյ, էջ a. woven.

Անկուծի s. fall, tumble; overthrow, ruin, subversion; degradation; cadence; վերադարձ - , second fall; relapse.

Անկուշեմ, էջի տ. to kick, to strike with the hind feet; to resist, to reject.

Անկուռ a. rough, rude, uneven, rugged. [rough.

Անկոխի a. not carved, unpolished, Անկոխիչ a. without cries; unable to cry out.

Անկուռ a. without contention, - resistance, - quarrel. [ble.

Անկուռելի a. impregnable; invincible.

Անկուռ a. intestate.

Անկուռ a. impassive, insensible.

Անկուռի a. unable to bear; insupportable.

Անկրթական S. Անկրթ.

Անկրթութիւն s. want of discipline, indocility, rudeness.

Անկրթ, էջ a. irreligious.

Անկրթութիւն s. irreligion.

Անկրթ a. disjoined, separate; that does not participate, that takes no share.

Անկրթելի a. inflexible.

Անհագաւ a. speechless; without aspiration; breathless. [indigest.

Անհալ a. not fusible; indissoluble;

Անհալականելի a. indisputable, irresistible.

Անհալականութիւն s. pacific conduct.

Անհալորդ, էջ a. that does not participate; incommunicable: that does not receive the communion.

Անհալորդական a. incommunicable.

Անհաշի a. unpleasant, disagreeable, offensive; disgusting; - իմ օրինա-

կաւ, disagreeably; - լինել, to displease; to disgust.

Անհաշիւմամ, աղայ տ. to displease, to be disagreeable.

Անհամ, էջ a. insipid, unsavoury; nauseous, disgusting.

Անհամաձայն a. discordant, dissonant, incongruous; S. Անհամաձայն.

Անհամաձայնութիւն s. discord, dissension, misunderstanding; disconvenience, incongruity, unsuitableness; S. Անհամաձայնութիւն.

Անհամաձայն, աղայ տ. to grow insipid, to be nauseous, to be disgusting.

Անհամառ a. not brief, not concise, prolix.

Անհամար a. innumerable, infinite.

Անհամար S. Վաստահամար.

Անհամարեալ a. not divulged or made public.

Անհամբեր a. impatient; intolerant.

Անհամբերութիւն s. impatience; intolerance.

Անհամբար a. haughty, unsociable, reserved, austere, churlish, uncivil, morose, sullen, surly, harsh, forbidding.

Անհամեմատ, Անհամեմատական, Անհամեմատելի a. disproportionate; incomparable, unparallelled, matchless.

Անհամեմատաբար ad. incomparably, disproportionately.

Անհամեմատութիւն s. disproportion; inequality. [obscene.

Անհամեստ a. immodest, unchaste, Անհամեստութիւն s. immodesty.

Անհամիմ S. Անհամանամ.

Անհամիգելի a. unpersuadable.

Անհամութիւն s. insipidity, ill flavour; nauseousness.

Անհայր a. fatherless.

Անհայրէմ a. not conformable, dissimilar, unequal; inconsequent, not inferible.

Անհայրիւստ a. restless, fretful, agitated; turbulent, unquiet, tumultuous; ad. incessantly, always; - կալ, to fret, to be agitated, to fidget; - առնել, to fret, to agitate.

Անհայրիւստութիւն s. disparity, inequality. [easiness; agitation.

Անհայրստութիւն s. inquietude, unquietude.

Անհայրար a. fidgety, inquiet, noisy.

Անհայրարութիւն S. Անհայրարութիւն.

Անհայրէմ a. unclad, naked.

Անհայրութեալ, Անհայրութեալան, Անհայրութեալի a. intolerable, insupportable.

Անհանձար, *ից, այ* *a.* foolish, imprudent, ill-advised. [dently.

Անհանձարաբար *ad.* foolishly, imprudently. Անհանձարագոյն *a.* more or very foolish.

Անհանձարական *S.* Անհանձար.

Անհանձարութիւն *s.* folly, imprudence; insipidity, dulness.

Անհաշիւ *S.* Անհամար.

Անհաշա, Անհաշաական, Անհաշաեղի *a.* implacable, irreconcilable.

Անհաս, *ից* *a.* imperceptible, incomprehensible, inconceivable; unripe.

Անհասակոյ, Անհասական, Անհասանելի *S.* Անհաս.

Անհասութիւն *s.* incomprehensibility; unripeness.

Անհասաստ *a.* inconstant, changeable, variable, alterable; fragile.

Անհասաստութիւն *s.* inconstancy, instability, mutability, frailty; fragility.

Անհատ, *ից* *a.* undivided, indivisible, inseparable; incessant, continual; *s.* individual, one, atom.

Անհատաբար *ad.* indivisibly, inseparably; individually.

Անհատական *a.* individual, atomic.

Անհատաշնոյ *a.* that flows incessantly.

Անհատուած, Անհատուածեղի *a.* indivisible, inseparable.

Անհատութիւն *s.* inexhaustibleness; individuality. [payed.

Անհատուցումն *a.* that cannot be

Անարազատ *a.* illegitimate, bastard, base-born, natural; altered, corrupted, false.

Անարազատութիւն *s.* bastardy; falseness, alteration.

Անարթ *a.* crooked, uneven, rough, rugged; awkward, rude, unpolished, coarse.

Անարթութիւն *s.* unevenness, inequality of surface; want of politeness, rudeness, awkwardness, harshness, roughness, coarseness; - *ողոյ*, intemperance. [assured.

Անարթեղի *a.* inevitable; fearless.

Անարկ *a.* exempt from tax or impost.

Անարսն, Անարսնական, Անարսնացեալ *a.* *f.* unmarried; whose marriage has not been consummated, virgin.

Անարց *a.* *ad.* without asking.

Անաց *a.* without bread, - the means of subsistence.

Անաւան, *ից* *a.* incredulous, who

makes difficulties; obstinate, stubborn, headstrong.

Անաւանական, Անաւանեղի *a.* improbable, unlikely.

Անաւանիմ, *եցայ* *vn.* to differ in opinion, to disagree; to be obstinate; to disapprove, to disallow.

Անաւանութիւն *s.* incredulity; disapprobation; obstinacy.

Անաւասար *a.* unequal.

Անաւասարապէս *ad.* unequally.

Անաւասարութիւն *s.* inequality, disparity, disproportion.

Անաւաստի *a.* uncertain, unassured, doubtful; contingent, casual.

Անաւաստութիւն *s.* incertitude, doubt, uncertainty; contingency.

Անաւատ, *ից* *a.* incredulous, unbelieving, infidel, irreligious; incredible; - *լինել*, to disbelieve.

Անաւատելի *a.* incredible.

Անաւատամ, *ացի*, Անաւատամամ, *ացայ* *vn.* to disbelieve.

Անաւատարիմ *a.* unfaithful, disloyal, perfidious.

Անաւատարմութիւն *s.* infidelity, disloyalty, treason, perfidy.

Անաւատեմ, Անաւատիմ *S.* Անաւատամ.

Անաւատութիւն *s.* incredulity, infidelity, irreligion.

Անհեղեղ, Անհեղեղ *a.* unfit, inept, foolish, absurd, fantastical, whimsical, grotesque, ridiculous, extravagant, silly, ill-shaped, ill-contrived, awkward; - *ս*, *ad.* absurdly, fantastically, ridiculously, awkwardly.

Անհեղեղութիւն, Անհեղեղութիւն *s.* absurdity, whim, extravagance; awkwardness, unfitness.

Անհետ *a.* without vestige, untraced; - *աննել*, to annihilate; - *լինել*, to be annihilated.

Անհետացում, Անհետացումեղի *a.* that cannot be traced or investigated; impenetrable, inscrutable. [nել.

Անհետամ, Անհետիմ *S.* Անհետ *լի*.

Անհերքելի *a.* irrefutable; undeniable, incontestable.

Անհզոր *S.* Անզոր.

Անհիմն *a.* without foundation, - base.

Անհիւթ, Անհիւթական *a.* sapless, marrowless; incorporeal, immaterial, spiritual.

Անհմու *a.* unpractised, untried, new, inexperienced, ignorant.

Անհմաբար *ad.* inexperienced, without ability, - knowledge of.

Անհմութիւն *s.* inexperience, unskilfulness, ignorance.

Անհազանդ *a.* disobedient, refractory, rebellious; - *լինել*, to disobey.

Անհազանդիմ, *եցայ* *vn.* to disobey, to rebel. [transgression.

Անհազանդութիւն *s.* disobedience.

Անհար, *ից* *a.* impossible; - *ս մտա*.

նել, to get embarrassed, to be entangled, to want resources, to be reduced to extremities, not to know what to do; - *իցն է*, it is impossible.

Անհարազոյն *a.* quite impossible; very difficult.

Անհարաւոր *a.* impossible; imaginary; excessive, violent.

Անհարիմ, *եցայ* *vn.* to be impossible; to be irremediable, to be desperate.

Անհարիւն *a.* *ad.* impossible; extremely difficult; insupportable, intolerable; extreme, violent, excessive, enormous, horrible, terrible.

Անհարութիւն *s.* impossibility. [old.

Անհութիւն *s.* act of never growing

Անող, *աց* *a.* negligent, heedless, indifferent, inattentive; confident, sure;

- *ս*, *ad.* negligently, carelessly; confidently; indifferently; - *ս կալ լի*.

նել, to be negligent or indifferent.

Անողանամ, *ացայ* *vn.* to be neglectful, inattentive, indifferent.

Անողի *a.* without soul; spiritless; inanimate.

Անողութիւն *s.* negligence, heedlessness, carelessness, inattention, lethargy.

Անողով *a.* indeclinable.

Անողիմ *a.* not agitated by the wind, calm, serene. [serenity.

Անողմութիւն *s.* want of wind, calm.

Անողիւ *a.* without shepherd, untended.

Անողոմ *a.* without smell.

Անողն *a.* not fordable; unfathomable, immense.

Անողու *a.* that does not approach, come near, touch; inaccessible; distant, far. [need of fire.

Անողւր *a.* without fire; that has no

Անողատակ *a.* insubordinate; not subject. [tion.

Անողատակութիւն *s.* insubordination.

Անողար *a.* not haughty, humble, unpretending.

Անողարութիւն *s.* freedom from pride, humility.

Անողիւ *S.* Անողու.

Անողութեալ *a.* inevitable, indispensable, necessary; irrevocable; *ad.* indispensably, necessarily, inevitably, irrevocably.

Անողանդ *S.* Անողիւթ.

Անողան *a.* without permission or licence. [seduce.

Անողալոյր *a.* that does not allure or

Անողաւր *a.* who invites nobody: *S.* Անող.

Անողի *a.* without voice; mute, without sound; consonant.

Անողութիւն *s.* loss of voice; aphony.

Անողիւթ, Անողիւթ *a.* indefatigable, diligent; *ad.* indefatigably, diligently.

Անող, *աց* *s.* cavern, den, cave.

Անողալիւթ *a.* cavernous.

Անողաւոր, Անողաւոր *a.* not made by hands, natural, spiritual.

Անողն *a.* handless; without succour.

Անողանդիւթ *a.* that cannot be taken in hand, extremely difficult; untractable. [wild.

Անողանդեղ *a.* untameable, savage,

Անողանդալ *a.* helpless, without succour.

Անողանաս *a.* that cannot reach or accomplish, incapable, unskilful.

Անողոց, *աց* *s.* towel.

Անողոցիկ *s.* napkin.

Անող, *ից* *a.* unformed.

Անողանամ, *ացայ* *vn.* to lose shape, to become deformed.

Անող *a.* unproductive, unfruitful; ungrateful, unthankful.

Անողոմ *s.* *bot.* fumitory.

Անողալի *a.* panting with desire, very desirous. [sirable.

Անողալ, Անողալ *a.* narrow; de-

Անողալար *S.* Անողալեաց.

Անողամ, *ացայ* *vn.* to desire, to wish; to aspire to, to sigh for, to long for.

Անողալեաց *a.* burning with desire, sighing after. [Անողամ.

Անողանամ, *ացայ* *vn.* to be narrow; *S.*

Անողան *s.* lively desire, impatience;

անողանոց, *ad.* impatiently; *սպասել* *անողանոց*, to wait impatiently.

Անողացումեմ, *ուցի* *va.* to reduce to extremities, to force; to narrow, to contract, to restringe.

Անձկութիւն *s.* narrowness, contractedness; pressure; constraint; anxiety, inquietude, chagrin, trouble, vexation, care, affliction, tribulation, anguish.

Անձն, ձին, ձանց *s.* person; hypostasis, personality; creature, being; soul; mind; heart; myself, thyself, himself; անձամբ, personally; անձամբ անձին, by one's self, personally; զանձամբ դառնալ, to turn back; զանձամբ արկանել, to put on; յանձին բերել, to imitate; յանձին ունել, to accept, to approve; չառնուլ յ-, to refuse, to deny; սիրէ նա զ-իւր, he loves himself; վասն անձին եւեթ տամ պատասխանի, I only answer for myself; երդնում յ-իմ, թէ այդ այդպէս է, on my soul, it is so; զգաստանալ յանձին, to revive, to recover one's senses; փոյթ ունի նա վասն անձին, he takes care of himself; անձին առնել, to commit suicide; ձեռն յանձին հարկանել, to boast of, to flatter one's self, to prick one's self; յ-առնել, to recommend, to confide; յ-լինել, to commend one's self, to have confidence in, to confide in, to be committed.

Անձադէզ, ոյ *a.* well formed, elegant, handsome, beautiful.

Անձազով *a.* boasting, blustering, swaggering.

Անձազովութիւն *s.* self-praise, vain-glory, arrogance; egotism. [self.]

Անձազատ *a.* that condemns himself.

Անձադիր *a.* that gives bail for another, responsible.

Անձադիր S. Անձդիր.

Անձազարով *a.* that blames himself.

Անձախորթս *a.* vain, presumptuous, haughty.

Անձակամ *a.* voluntary, with good will; free; -կամք, *ad.* willingly.

Անձական *a.* personal; hypostatical; own. [accord.]

Անձակից *a.* unanimous, with one

Անձակործան, Անձակորդս *a.* that ruins himself. [tuous, vain.]

Անձաւաճ, Անձաւաճոյ *a.* presumption, pride, vanity.

Անձաւաճող *a.* unanimous, contemporaneous.

Անձամուտ *a.* that betrays himself; -լինել, to betray one's self.

Անձանախաւ *a.* that reproaches himself.

Անձանուէր *a.* self-devoted. Անձանուիրութիւն, Անձանուիրումն *s.* self-devotion, self-sacrifice.

Անձապահ *a.* on guard, cautious; *s.* royal guard, body-guard; -լինել, to be cautious, to be on guard.

Անձապահապետ *s.* the commander or captain of the guard.

Անձապանծ *a.* boastful, full of vanity; -լինել, to be extolled.

Անձապաշտ *a.* that adores himself, interested, selfish, egoistical.

Անձապարար *a.* that pampers himself, dainty, delicate.

Անձապէս *ad.* personally; properly; hypostatically.

Անձապուր, Անձապուրծ լինել երթալ *vn.* to escape, to fly, to have a narrow escape, to run away.

Անձասէր *a.* selfish, self-interested; guilty of egotism; mild, courteous.

Անձասիրութիւն *s.* selfishness, self-love; egotism.

Անձասպան, աջ *a.* that has committed suicide; *s.* self-murderer.

Անձասպանութիւն *s.* suicide, self-murder.

Անձաւաճաւ *a.* that sells himself.

Անձառէր S. Անձիւրան.

Անձառորդ *a.* that burns himself.

Անձատուր *a.* that surrenders; abdicated, subject; determined, desperate; -լինել, to abandon himself, to be abdicated; to surrender, to capitulate; to refer.

Անձացոյց *a.* ostentatious, pompous, full of affectation.

Անձացուցանեմ, ուցի *va.* to be the vital or principal to an organized body, to animate; to vivify, to personify, to personate.

Անձաւոր *a.* animated, alive, rational; personal; hypostatical.

Անձաւորաբար *ad.* personally; hypostatically. [statistical.]

Անձաւորական *a.* personal; hypostatical.

Անձաւորեմ, եցի *va.* S. Անձացուցանեմ.

Անձաւորիմ, եցայ *vn.* to have a soul; to be animate; to live, to exist.

Անձաւորութիւն *s.* personality; hypostasis; person.

Անձդիր *a.* given to pleasure, to one's own comforts, lazy, dissipated; selfish; comfortable.

Անձդիրութիւն *s.* dissipation; egotism,

selfishness; comfortableness; անձրեղիւրութեամբ շնչել, to live delicately.

Անձնեայ, Անձնեղ *a.* personable, of good appearance, tall, well made, fine limbed.

Անձնաիր լինել, առնել *va.* to seek for quiet, tranquillity, ease, to look after one's interests; -առնել, to choose among men. [independent.]

Անձնիւրան *a.* free, that has freewill, Անձնիւրանութիւն *s.* freewill, choice, free agency, independence.

Անձիւր S. Անձիւր.

Անձյարգութիւն *s.* self-esteem, presumption. [negation.]

Անձուրացութիւն *s.* self-denial, ab-

Անձուկ, ձկի, ձկոյ *a.s.* narrow, strait; narrow passage, defile, strait, pass; desire, wish; -առնել, to desire, to wish.

Անձրեւ, ի, ոյ, աջ *s.* rain; -լինել, to rain; -արտասուաց, a flood of tears, յորդ-, violent, pouring rain; անձրեւաչափ (գործի), rain-guage.

Անձրեւաբախ *a.* beaten by the rain.

Անձրեւաբեր *a.* that brings rain, rainy.

Անձրեւաթաց *a.* wet with rain.

Անձրեւաթիւք *s.* drop of rain.

Անձրեւածին *a.* that engenders rain; copious.

Անձրեւակ *s.* fine rain.

Անձրեւակաթ S. Անձրեւաթիւք.

Անձրեւակիւր *a.* that engenders rain.

Անձրեւային *a.* rainy, that abounds in rain, formed from rain.

Անձրեւայոյզ *a.* rainy. [rain.]

Անձրեւայոյզ *s.* shower, violent

Անձրեւանամ, աջայ *vn.* to fall like rain.

Անձրեւալիթ, -ք S. Անձրեւաթիւք.

Անձրեւաչափ գործի *s.* rain-guage.

Անձրեւաջուր *s.* rain-water.

Անձրեւանունդ *a.* produced by rain.

Անձրեւեմ, եցի *va.* to rain, to shower, to pour down; անձրեւէ, it rains.

Անձրուկ *s.* anchovy.

Անձաւ *a.* inconvenient, unbecoming; -ս, *ad.* unseemly.

Անձաւանդ *a.* not brilliant, gloomy.

Անձանաչելի *a.* unrecognizable.

Անձանապարհ S. Անձաւիղ.

Անձալակ *a.* *ad.* that fasts, fasting; without eating.

Անձաւ, ից *a.* ineffable, unspeakable.

Անձաւազայթ *a.* without rays, -light. [prodigious.]

Անձաւազրաւ *a.* very wonderful,

Անձաւաշնորհ *a.* of wonderful grace, very graceful, admirable; very abundant.

Անձաւապակեր *a.* that has an admirable figure or appearance.

Անձաւելի S. Անձաւ.

Անձաւութիւն *s.* ineffability; unspeakableness.

Անձար, Անձարակ *a.* unskilful, incapable; irreparable, irremediable.

Անձարակութիւն *s.* inability, incapacity.

Անձարանամ, աջայ *vn.* to be incapable; to be without remedy, to despair.

Անձարութիւն S. Անձարակութիւն.

Անձաւ *a.* without posterity; -առնել S. Անձիւրեմ.

Անձիւրեմ, եցի *va.* to destroy the race of, to extirpate the posterity of.

Անձիւրեմ, Անձիւրեմ *a.* incompressible.

Անձգութիւն *s.* inaccuracy.

Անձողոյրեղի *a.* inextricable.

Անձոռի *a.* gigantic, enormous, monstrous; grotesque, extravagant, absurd, ridiculous, unseemly.

Անձոռութիւն *s.* monstrosity, absurdity. [licious.]

Անմխաւեր *a.* not envious, not malicious.

Անմահ, ից *a.* immortal.

Անմաւեր *a.* that immortalizes, immortal. [ambrosia.]

Անմահական *a.* immortal; -ճաշակ, Անմահաճաշակ *a.* that does not taste death, immortal; that has a foretaste of immortality. [talized.]

Անմահանամ, աջայ *vn.* to be immortalize, to eternize.

Անմահացուցիչ *a.* that immortalizes.

Անմահութիւն *s.* immortality.

Անմայր *a.* motherless.

Անմասն *a.* without share or portion, that does not participate; bereft, destitute; -լինել, to be destitute, to be bereft; -առնել, to deprive.

Անմարդ, Անմարդեղի *a.* inaccessible, unapproachable.

Անմարդ, Անմարդաբնակ *a.* uninhabited; uninhabitable, desert, unfrequented, lonely.

Անմարդազորն *a.* more or very inhuman, - fierce, - unkind.

Անմարդանամ, ազայ *vn.* to be deserted, to be dispeopled.

Անմարդացուցանեմ, ուցի *va.* to depopulate, to dispeople, to desolate.

Անմարդի *a.* inhuman; unkind, uncivil, brutal; desert, uninhabited; - կացուցանել, դնել, to unman, to divest of humanity; to depopulate.

Անմարդութիւն *s.* depopulation; inhumanity, barbarity; incivility, brutality.

Անմարթ *a.* impossible; very difficult; indecent, unseemly; - է, it is not fit; it is impossible.

Անմարմն, Անմարմնաւոր *a.* incorporeal, immaterial. [մարմն.

Անմարմնական, Անմարմնային *S.* Անմարմնութիւն *s.* incorporeality.

Անմարս *a.* undigested.

Անմարսութիւն *s.* indigestion.

Անմարտ, Անմարտնչելի *a.* impregnable, invincible.

Անմաքոր, Անմաքական *a.* impure, filthy, indecent, obscene, vile. [ly.

Անմաքառաւ *ad.* impurely, indecently.

Անմաքասէր *a.* that does not love purity, uncleanly, filthy, indecent.

Անմաքութիւն *s.* impurity, uncleanness, filthiness, indecency.

Անմեծար *a.* vile, abject, degraded.

Անմեծարդի *a.* who desires not honour or preferment.

Անմեծարդութիւն *s.* want of ambition, indifference to honour.

Անմեծարութիւն *s.* want of respect; - հիւրոց, inhospitality.

Անմեկին *a.* not clear, indistinct, not evident, not explicit, not plain: indivisible.

Անմեկնելի *a.* inseparable, indivisible; inexplicable, inexpressible.

Անմեղ, ի, ազ *a.* impeccable; innocent; harmless, silly; - կացուցանել, to acquit.

Անմեղաբար, Անմեղ *ad.* innocently.

Անմեղադիր *a.* that excuses, pardons; - առնել, to excuse, to pardon; - զանձն, to excuse one's self, to justify himself. [able.

Անմեղադրելի *a.* excusable, pardonable.

Անմեղադրութիւն *s.* excuse, apology.

Անմեղանամ, ազայ *vn.* to be innocent.

Անմեղանական *a.* impeccable; innocent.

Անմեղացուցանեմ, ուցի *va.* to acquit, to declare innocent, to clear.

Անմեղկելի *a.* not to be softened, hardhearted, inflexible, inexorable.

Անմեղութիւն *s.* innocence; impeccability.

Անմեռ *S.* Անմահ.

Անմեռուկ *s.* bol. purslain.

Անմեռնալի *a.* not to be accosted, inaccessible; untouched.

Անմի առնեմ *va.* to leave not one, to exterminate.

Անմիաբան *a.* discordant, different, dissonant, diverse, divided, not agreed, at variance, contrary; irreconcilable; - լինել, to differ, to disagree.

Անմիաբանիմ *S.* Անմիաբան լինիմ.

Անմիաբանութիւն *s.* discord, dissension, disagreement, difference, misunderstanding; - ձայնի, discordance, dissonance.

Անմիասնական *a.* discordant, incompatible, inconsistent.

Անմիասնականութիւն *s.* incompatibility, inconsistency.

Անմիջաբար, Անմիջապէս *ad.* immediately, directly.

Անմիջական *a.* immediate, direct.

Անմիջնորդ *a.* without mediator.

Անմիս *a.* fleshless; without meat.

Անմիտ *a.* mad, silly, brainless, senseless, stupid, foolish, irrational, crazy.

Անմիտիւթար *a.* disconsolate, inconsolable; *ad.* disconsolately.

Անմասցական *a.* inconstant, variable, uncertain, transitory.

Անմշակելի *a.* incapable of cultivation.

Անմոլար, Անմոլոր *a.* infallible, unerring; - աստեղք, fixed stars.

Անմոլորութիւն *s.* infallibility.

Անմոլորապէս *ad.* infallibly.

Անմոռանալի, Անմոռաց *a.* that does not forget; unforgotten; that cannot be forgotten; *ad.* without fail, infallibly.

Անմոռացութիւն *s.* eternal remembrance. [ken.

Անմուկ, միկ *a.* indomitable, unbroke.

Անմուտ *a.* the entrance to which is shut; without entrance; impenetrable, inaccessible.

Անմուրուս *a.* beardless.

Անմունչելի, Անմունչ, մունչ *a.* mute, speechless; that will not speak.

Անմաբար *ad.* foolishly, stupidly, inconsiderately, ignorantly, rashly, madly.

Անմտազորն *a.* more or very senseless, - foolish, - stupid.

Անմտադիր *a.* inattentive, careless, inconsiderate, unmindful.

Անմտադրութիւն *s.* inattention, want of application, carelessness, inconsiderateness, inadvertence.

Անմտանամ, ազայ *vn.* to lose senses, to become crazy or stupid.

Անմտութիւն *s.* madness, craziness, fatuity; phrensy; folly, silliness, imprudence, extravagancy, absurdity.

Անմորու, Անմորուս *S.* Անմուրուս.

Անյազ, ազ *a.* insatiable, greedy, gluttonous; - ուտել, to devour.

Անյազ, Անյազաբար *ad.* insatiably, greedily, gluttonously.

Անյազութիւն *s.* insatiableness, greediness, gluttony.

Անյալթ, Անյալթելի *a.* invincible, unconquered, insurmountable, unovercomeable.

Անյայտ, էջ *a.* not evident, not manifest, obscure, hidden, secret; apocryphal. [re.

Անյայտազորն *a.* more or very obscure.

Անյայտեմ, էջի *va.* to annihilate; to hide.

Անյայտիմ, էջայ *vn.* to be annihilated, to vanish, to disappear.

Անյայտութիւն, Անյայտութիւն *s.* obscurity, occultness, secretness.

Անյանգ *a.* rhymeless.

Անյապաղ *a.* prompt, diligent; *ad.* promptly, diligently, without delay.

Անյաջող, Անյաջողակ *a.* unfavourable, unlucky, unfortunate, disadvantageous.

Անյաջողակ *a.* awkward, incapable.

Անյաջողակութիւն *s.* unskilfulness, awkwardness.

Անյաջողութիւն *s.* unfavourableness, unfortunateness, disadvantage.

Անյաջորդ *a.* without successor, - succession; unchangeable.

Անյատակ, Անյատակելի *a.* bottomless; very deep.

Անյատուկ *a.* improper.

Անյարդար *a.* unpolished, unfurnished, unprovided, unprepared, out of order; hard, cold, raw; կին - , slut.

Անյարբի *a.* that cannot rise.

Անյարկ *a.* shelterless, without roof, houseless.

Անյարմար *a.* incongruous, unsuitable, unbecoming, not appropriate; un-

skilful, insufficient, incapable.

Անյարմարադիր *a.* that writes in an unbecoming manner; indecently written.

Անյարմարութիւն *s.* incongruity, impropriety; incapacity, insufficiency.

Անյաւ *a.* infinite, interminable.

Անշեղ, Անշեղի, Անշեղեղուկ *a.* immutable, unchangeable, constant.

Անշեղաբար, Անշեղապէս *ad.* immutably. [շեղ.

Անշեղաշրջելի, Անշեղափոխելի *S.* Անշեղութիւն *s.* immutability.

Անշեղականալի *a.* indubitable.

Անշիւաշար *a.* that easily forgives, that does not bear malice.

Անշիւաշարութիւն *s.* forgiveness, amnesty, pardon. [rial.

Անշիւատակ *a.* forgotten; immemorable.

Անշիւատակութիւն *s.* forgetfulness.

Անշիւելի *a.* immemorable.

Անշիւողութիւն, Անշիւութիւն *s.* amnesty.

Անշուղդ *a.* unshakeable, firm, immovable.

Անշլ *a.* inscrutable.

Անշոյս, յուսից, ազ *a.* hopeless, desperate; despaired of; unhelped, unexpected; *ad.* desperately; - առնել, to render hopeless; - լինել, to despair, to give way to despair.

Անշուշ *a.* forgotten; - առնել, to bury in oblivion. [rate.

Անշուշազորն *a.* more or very desperate.

Անշուշալի, Անշուշալից *a.* desperate, despaired of; unhelpful.

Անշուշանամ, ազայ *vn.* to despair.

Անշուշութիւն *s.* despair.

Անշոյ, Անշոյական, Անշոյաւոր *a.* inarticulate; not joined, simple.

Անշոյար *a.* without desire, - wish or inclination; involuntary, forced.

Անշախանձ *a.* not envious; liberal, generous; *ad.* without envy; generously, abundantly.

Անշախանձաւորութիւն, Անշախանձութիւն *s.* absence of all feeling of envy.

Անշահանջելի *a.* irrevocable.

Անշաւազնաց *a.* unnavigable.

Անշեղ *a.* artless, guileless, sincere, upright, ingenuous; *ad.* artlessly, ingenuously.

Անշեղութիւն *s.* sincerity, simplicity, ingenuousness.

Անշեղործելի *a.* not susceptible; inefficacious.

Անկերելի *a.* unpardonable; intolerable.

Անկերհուն *S.* Անհմուտ.

Անկեցուկ *a.* without support.

Անկեալ *a.* not indigent; opulent.

Անկեալաբար *ad.* abundantly.

Անկերհ, Անկերհել *a.* sleepless, watchful. [material.]

Անկերթ, էջ, Անկերթական *a.* im-

Անկերթութիւն *s.* immateriality.

Անկար *a.* without painting, figure or device; unformed, imperfect, shapeless.

Անկարագիր, Անկարագրելի *a.* indescribable. [superable.]

Անկուռ *a.* invincible, tameless, in-

Անման, էջ *a.* unlike, dissimilar, different; not uniform; incomparable.

Անմանելի *a.* inimitable.

Անմանութիւն *s.* unlikeness, dissimilitude, difference; unsuitableness, disproportion.

Անշան, էջ *a.* without mark, - sign, - character; ignoble, unknown, obscure; - վարել կեանս, to leave retired. [ble.]

Անշար, Անշարելի *a.* unobserva-

Անշուր *a.* without lustre, dull, gloomy, dark.

Անորոգելի *a.* irreparable.

Անուռալ *a.* inexhaustible.

Անուռալ *a.* inextinguishable.

Անուռաճ *S.* Անհուն.

Անուէր, ուէրաց, բէջ *a.* without offering; implacable, inexorable, cruel.

Անուիրական *a.* that cannot be offered, not sacred, profane. [vain.]

Անուհ, էջ *a.* unprofitable, useless,

Անուհանդեր *a.* disinterested.

Անուհանդրութիւն *s.* disinterestedness. [etc.]

Անուհասեր, etc. *S.* Անուհանդեր,

Անուհասէտ, Անուհեկան, Անուհեկան *S.* Անուհ.

Անուհուութիւն *s.* unprofitableness, uselessness.

Անուղախ *a.* free from dirt, clean; not contaminated, pure, clear.

Անուանդալ *a.* unclouded, clear.

Անարագիր *a.* uncompounded, simple.

Անարթ, էջ *a.* immovable, fixed, stable, firm; not commutable; real, not personal.

Անարթաբար *ad.* immovably, firmly.

Անարթութիւն *s.* immobility, immovableness, stability, firmness.

Անաւիդ *a.* pathless, trackless.

Անեղ *a.* not oblique, straight, direct.

Անէն *a.* uninhabited, desert.

Անէլ *a.* inextinguishable.

Անշորհ, էջ, աջ *a.* ill-favoured, disfigured, deformed; ungracious, ungraceful, unpleasant; unfortunate, unlucky; ungrateful, unthankful.

Անշորհակալ, Անշորհակալու, աջ *a.* ungrateful, unthankful.

Անշորհակալութիւն *s.* ingratitude.

Անշորհուութիւն *s.* deformity, ugliness, ill-favouredness; ingratitude.

Անշուական *s.* breathless, dead; inanimate, senseless.

Անշանամ, աջայ *vn.* to expire; to die; to commit suicide by suffocation.

Անշուցեալ *a.* asphyxiated. [iate.]

Անշուցուցանեմ, ուշի *va.* to asphyx-

Անշուութիւն *s.* expiration, death; asphyxia.

Անշուկ, Անշուկ *a.* dumb with amazement, astonished, surprised; - լինել, to be astonished, to wonder; - բռնութի, utter or profound silence. [seless.]

Անշուկ, շնչից, ոչ *a.* inanimate, senseless.

Անշուշտ *a.* incontestable, sure, certain, assured, infallible; *ad.* assuredly, incontestably, certainly.

Անշուք *a.* inglorious, unhonoured, ignoble, vile; ill-favoured, deformed; - վարել կեանս, to live retired.

Անշրթելի *a.* unchangeable; that cannot be overturned.

Անշրթ, էջ *a.* *ad.* without confusion; unperplexed, not embarrassed; tranquil. [calm.]

Անշրթութիւն *s.* imperturbability,

Անշրթամ, աջայ *vn.* to become vile, to grow despicable; to grow ugly, to fade.

Անշրթանեմ, ուշի *va.* to disfigure, to deform, to spoil.

Անշրթութիւն *s.* awkwardness, deformity, ugliness.

Անշրթելի *a.* impalpable.

Անշրթութիւն *a.* unbounded, unlimited, infinite.

Անշրթակալ, աջ *a.* without malice, not revengeful, not malignant.

Անշրթակալութիւն, Անշրթութիւն *s.* absence of maliciousness, freedom from revenge or hatred.

Անշրթակ *a.* unpolished, uneven, rough.

Անշրթութիւն *a.* unpitying, imcom-

passionate, inhuman, barbarous, cruel, brutal.

Անշրթութիւն, Անշրթութեամբ *ad.* cruelly, barbarously, atrociously; - շարժարեւ, to tyrannize.

Անշրթ, Անշրթելի *a.* implacable, severe, inflexible, inexorable.

Անշրթախ *a.* unchaste, incontinent, impure, immodest.

Անշրթախ *a.* insanable, incurable.

Անշրթ *a.* without style, orderless, confused; - իմ, pellmell, promiscuously.

Անշրթ *a.* without force, feeble.

Անշրթ, նուշից, ուշուշից *a.* sweet, agreeable; հոտ - բուշից, to give an agreeable odour; հոտ անուշից, perfume.

Անշրթ, ուշից *s.* sweetness, suavity.

Անշրթ, էջ *a.* untoward, rude, rough, rustic; uncivil, disobliging; awkward, unbecoming.

Անշրթ *a.* without branches; that does not rise or stir.

Անշրթ *a.* footless, apode; baseless; յանուշից *ad.* at the feet.

Անշրթանաւոր անշրթ *va.* to walk on tip-toe; *vn.* to walk on the tip of one's toes. [dent.]

Անշրթ *a.* without quality or accident.

Անշրթ *a.* childless, heirless; steril, barren; - մեանել, to die without children.

Անշրթութիւն *S.* Անշրթակութիւն.

Անշրթ *a.* inseparable, indivisible.

Անշրթ *a.* that does not ruminate or chew the cud.

Անշրթ *a.* undetermined, indefinite, uncertain; vague, indistinct, confused; inarticulate; contingent.

Անշրթ, Անշրթաբար *ad.* indefinitely; confusedly, indistinctly; implicitly.

Անշրթութիւն *s.* indecision, indetermination. [wheel.]

Անշրթան, է *a.* in the shape of a

Անշրթագիր *a.* that gives a name to, that names. [me to, to name.]

Անշրթագրեմ, էջի *va.* to give a name.

Անշրթագրութիւն *s.* nomenclature.

Անշրթակիր *a.* that bears the name of another.

Անշրթակից *a.* of the same name; homonymous. [call.]

Անշրթակիցեմ, էջի *va.* to name, to

Անշրթակիցութիւն *s.* denomination; nomenclature.

Անշրթակութիւն *s.* act of bearing the same name, homonymy.

Անշրթակցեմ, էջայ *vn.* to share the same name. [թիւն.]

Անշրթակցութիւն *S.* Անշրթակցութիւն.

Անշրթալու *a.* that has many names.

Անշրթալու, աջ *a.* infamous, notorious; shameful, scandalous, disgraceful, vile; - առնել, to disgrace, to bring to shame, to dishonour.

Անշրթալուութիւն *s.* defamation, discredit.

Անշրթալուութիւն *s.* metonymy, change of name.

Անշրթալու, էջի *va.* to name, to call, to denominate, to term.

Անշրթալու *a.* renowned, famous, illustrious; - լինել, to become illustrious.

Անշրթալու *s.* nomination. [ly.]

Անշրթալու *a.* that has wheels, wheeled; - լինել, to become illustrious.

Անշրթալու, էջի *s.* arm-pit.

Անշրթալու *a.* crooked; indirect.

Անշրթալու *ad.* indirectly.

Անշրթալու, էջ *a.* incorrigible, perverse.

Անշրթ, նուան, ուանց, անց *s.* name; renown, glory, reputation, honour, title; - բայի, *gr.* nominative; noun, substantive; - շրջ, title. [etc.]

Անշրթագրեմ, etc. *S.* Անշրթագրեմ.

Անշրթակ *a.* that does not contain, that has not; poor, needy.

Անշրթ. առնեմ *va.* to destroy the name, the race. [macious.]

Անշրթագիր *a.* disobedient; contumacious.

Անշրթագրութիւն *s.* disobedience; contumacy.

Անշրթագիր *S.* Անշրթակ.

Անշրթագիր *a.* inattentive.

Անշրթագիր *s.* sal ammoniac.

Անշրթագրութիւն *s.* inattention.

Անշրթակ, աջ *a.* sweet, agreeable to the taste, savoury, delicate; benign, gracious.

Անշրթակամ *a.* sweet, savoury.

Անշրթակոտ *a.* sweet, odoriferous, delicate; - առնել, to perfume, to scent.

Անշրթակոտեմ, էջի *vn.* *S.* Անշրթակոտ առնեմ.

Անշրթակոտիմ, էջայ *vn.* to smell sweet, to be odoriferous.

Անշրթակոտութիւն *s.* sweetness of smell, perfume.

Անշրթակոտակ *S.* Անշրթակամ. [joy.]

Անշրթակոտութիւն *s.* mirth, gaiety,

Անուշարար *a.* that makes sweet: *s.* confectioner.

Անուշեմ, *եջի va.* to sweeten.

Անուշութիւն *s.* sweetness; delicacy, exquisite flavour; affability, cheerfulness.

Անուշեր *s. pl.* perfumes, odours; *S.* Անուշք.

Անուշոր *a.* mild weather.

Անուորդ *s.* windlass; gin or triangle for pullies; engine.

Անու, *ից, Անուսումն a.* ignorant, unlettered; stupid.

Անուսութիւն, Անուսումնութիւն *s.* illiterateness, ignorance, want of science.

Անուսեք *S.* Անուրեք. [food.

Անուսեք *a.* uneatable, unfit for *Անուր, անրդ s.* iron collar (of a pilory); collar; ring.

Անուրեք *a.* not confined to one place, unbounded, infinite: houseless, homeless.

Անուրք, անրդ, ջից *s. pl.* dream, vision, revery. [helpless.

Անոր *a.* destitute, abandoned by all, *Անար [a.](#)* not vicious, harmless, void of malice.

Անարութիւն *s.* ingenuousness, goodness, simplicity of character. [ble.

Անարար, Անարարեղի *a.* impassible.

Անարարութիւն *s.* impassibility.

Անշահ, *ից a.* immense, infinite; extreme, excessive, enormous, immoderate, superfluous, superabundant; intemperate, disordinate; dreadful, violent, grievous.

Անշահ, յԱնշահ *ad.* immensely, infinitely, beyond measure, excessively; intemperately, immoderately; hyperbolically.

Անշահադիր *S.* Անարարդիր.

Անշահակցութիւն *s.* want of symmetry, disproportion.

Անշահահաս, *ից a.* not adult, not arrived at puberty.

Անշահութիւն *s.* immensity; enormity; superfluity, superabundance, exuberance; immoderation, intemperance.

Անշահարեղի *a.* irreproachable.

Անշահաս, Անշահասեղի *a.* faultless, perfect, accomplished, complete; unfailing; indefectible, inexhaustible; *ad.* perfectly; without fail; incessantly.

Անշահանդութիւն *s.* indefectibility, continuance.

Անշահակիւմ, *եջի vn.* to be irresolute, to hesitate, to delay; *S.* Անշահակիւմ.

Անշահակ, Անշահասակ *a.* without a guardian or guard.

Անշահեւ *a.* not preserved.

Անշահանաբար, or *պէս ad.* negligently, without observation.

Անշահանութիւն *s.* want of observation, negligence, infringement, infraction.

Անշահայճ, չունայճ *a.* unadorned, simple, plain, unpolished.

Անշահունշարար *ad.* without ornament, simply, plainly.

Անշայման *a.* unlimited, immense; *ad.* without condition.

Անշատասխանի *a.* without answer; -անել, to confound.

Անշատեզ *a.* unbecoming, improper, unsuitable, unfit, absurd, unseemly.

Անշատեզութիւն *s.* absurdity, unsuitableness, incongruity, impropriety.

Անշատեղազմակ *a.* that loves not war, peaceable.

Անշատեմ, *եջի vn.* to remove punishment, not to punish.

Անշատիւ *a.* unpunished; *ad.* with impunity.

Անշատութիւն *s.* impunity.

Անշատիր *a.* not deceitful, sincere; that cannot be deceived.

Անշատիւ, տուից *a.* dishonoured, dishonourable, abject, base, vile; *ad.* dishonourably, vilely: - դրամ, false money. [պատեզ.

Անշատական, Անշատականաւոր *S.* Անշ.

Անշատկաւ, *ից a.* impudent, disrespectful, irreverent, immodest, shameless; *ad.* impudently, without shame, irreverently, disrespectfully.

Անշատկաւութիւն *s.* effrontery, impudence, shamelessness; irreverence, disrespect.

Անշատեղի *a.* without image.

Անշատաւ *a.* without cause, - principle, causeless; without reason or motive; *ad.* absolutely, peremptorily.

Անշատեղի *S.* Անշատութիւն.

Անշատաւ, etc. *S.* Անշատեզ, etc.

Անշատաւոր *a.* disrespectful.

Անշատաւոր *a.* that does not love honours.

Անշատաւոր, Անշատաւորեղի *a.* not grafted; that cannot be grafted; that cannot be united.

Անշատաւոր *S.* Անշատիւ.

Անշատութիւն, *եջի va.* to dishonour.

Անշատութիւն *a.* unpunished.

Անշատութիւն *a.* unspeakable, unutterable, inexpressible, ineffable.

Անշատութիւն *s.* irreverence; dishonour.

Անշատաւոր, Անշատաւորան *a.* unsupported, unprotected, abandoned.

Անշատաւոր, *ից a.* unprepared, unfurnished, unprovided; *յ-ից ad.* without preparation, unawares, unexpectedly.

Անշատաւորութիւն *s.* want of preparation; unfurnished state. [բոյր.

Անշատաւորիւ, Անշատաւորիւ *S.* Անշատ.

Անշատաւորութիւն *s.* immensity.

Անշատաւ *a.* busy, not at leisure; not engaged in business.

Անշատաւանամ, *պայ vn.* to be busy, to be occupied.

Անշատաւորութիւն *s.* want of leisure, business.

Անշատիւնակ *a.* incomprehensible.

Անշատիւ *a.* without rampart, unwalled. [est.

Անշատ *a.* without bragging, modest.

Անշատութիւն *s.* want of boasting.

Անշատեղա, *ից a.* immodest, unchaste, indecent, bawdy, obscene; dissolute, debauched; - *ad.* indecently.

Անշատեղութիւն *s.* immodesty.

Անշատեղ *a.* uncircumscribed; unbounded, immense; incomprehensible.

Անշատեղակ, Անշատեղակեղ *S.* Անշատեղ.

Անշատաւ *a.* irreproachable; *ad.* irreproachably.

Անշատաւոր *S.* Անշատիւ.

Անշատ, *ից a.* unblamable, innocent; not due; - *անեղ կացութեան* *եղ*, to clear, to acquit.

Անշատաւոր *a.* very or more innocent. [cent.

Անշատական *a.* not guilty; innocent.

Անշատակիր *a.* that suffers innocently, innocent.

Անշատանեղ *a.* indefatigable.

Անշատեղ *a.* invincible, unconquered; insurmountable, unsubdued.

Անշատեղակ *S.* Անշատեղակ.

Անշատ *a.* useless, vain, frivolous, insignificant; vile, abject, miserable, despicable, worthless; - *անեղ*, to render useless, to spoil; *յ-յ-յ ad.* vainly.

Անշատ *S.* Անշատ.

Անշատանամ, *պայ vn.* to be useless, to become useless, to spoil.

Անշատանացութեան, *եղ va.* to render useless.

Անշատանութիւն *s.* inutility; littleness, insignificance; baseness, vileness.

Անշատեղ, *յից s. pl.* useless things.

Անշատութիւն *S.* Անշատանութիւն.

Անշատեղ *a.* not lazy, diligent.

Անշատ *a.* untroubled, unclouded, clear, pure.

Անշատաւ *a.* pathless.

Անշատ *a.* without a dower.

Անշատ *a.* without a crown.

Անշատեղ *S.* Անշատ.

Անշատեղութիւն *s.* infertility, unfruitfulness; unprofitableness.

Անշատ *a.* unprofitable, useless; unfertile, unfruitful, barren; *ad.* unprofitably, uselessly. [broken.

Անշատեղ *a.* that cannot break; un-

Անշատ *a.* careless, remiss, negligent; *ad.* easily. [int.

Անշատ *a.* separated, divided, disjoined.

Անշատեղ, *եջի va.* to separate, to detach, to disjoin, to disunite; to uncouple.

Անշատութիւն *s.* separation, disjunction. [venly.

Անշատ, Անշատեղ *a.* indelible: slo-

Անշատ, Անշատ, *գ-գ, Անշատեղ a.* without water, dry, arid, anhydrous.

Անշատութիւն *s.* dryness, aridity.

Անշատ *a.* indelible; indissoluble; incontestable.

Անշատեղ, *ից, պ s.* intermedium, space, interval, interstice; partition, boundary. [tion.

Անշատեղան *s.* curtain of partition.

Անշատեղ, *եջի va.* to separate, to cut off, to shut out, to exclude.

Անշատութիւն *s.* space, interval; separation, partition.

Անշատան, Անշատանաւոր, Անշատանեղ *a.* infinite, unbounded; interminable; unlimited; indefinite; incomprehensible.

Անշատանաւոր *ad.* without limit; indefinitely; indeterminately.

Անշատեղ *a.* leafless, dead.

Անշատ, *պ vn.* to listen, to obey, to give ear to, to acquiesce, to yield, to consent, to submit; *չ-*, to turn a deaf ear, to refuse consent, to disobey.

Անայթաք, Անայթաքելի *a.* that is not slippery; that does not stumble; firm, sure; infallible.

Անանձ *a.* without bridle, - reins; unbridled, unrestrained; unruly, ungovernable.

Անասան, Անասանելի *a.* unshaken, immovable, firm.

Անաստ, Անաստելի *a.* ungovernable, unruly, disobedient, obstinate, incorrigible.

Անաստեմ, էջի *vn.* to disobey, to resist, to be refractory.

Անաստուծիւն *s.* disobedience, contumacy, obstinacy. [for eating.

Անեղան *a.* without having a table
Անեղ *a.* steril.

Անեղմ, Անեղմաւոր *a.* without seed; unfruitful, barren.

Անէր *a.* without love, - affection; cold, unfeeling.

Անին *a.* without nourishment.

Անիրելի *a.* who has neither lovers nor friends; antipathetic.

Անիրելութիւն, Անիրութիւն *s.* want of love or affection; antipathy.

Անիրա *a.* heartless.

Անխալ *a.* without fault; infallible, impeccable; *ad.* infallibly.

Անխալութիւն *s.* infallibility.

Անխուր *a.* without salary, unpaid, unrewarded.

Անկզնաբար *ad.* without beginning.

Անկզնական *a.* without beginning, that has existed from all eternity.

Անկզնակից *a.* equally without beginning, coeternal.

Անկզնութիւն *s.* uncreatedness, eternal existence.

Անկիզն *a.* without beginning, eternal: baseless.

Աննունդ *S.* Անին.

Անովոր *a.* unaccustomed; unusual; strange, extraordinary, new; irregular.

Անուաղ *a.* *ad.* hungry, unfed, troubled with hunger; fasting; without food; լինել կալ - , to fast.

Անուաղանամ, աջայ *vn.* to fast; to be hungry. [state.

Անուաղութիւն *s.* hunger; fasting

Անուգ *a.* without mourning, - affliction.

Անուտ *a.* real, true, certain.

Անուրբ *a.* impure, unclean; unholy, profane.

Անպար, Անպարական, Անպարե-

լի *a.* infinite, interminable; perpetual, durable; inexhaustible.

Անպաւութիւն *s.* inexhaustible state.

Անպիւ *a.* unscarred.

Անպաշակ *a.* docile, submissive.

Անպաշտած, էջ *a.* without means, - property, poor. [poverty.

Անպաշտութիւն *s.* want of means,

Անպաշտ *a.* irreproachable, unblemished, pure, blameless; *ad.* irreproachably. [ed.

Անպեղծ, Անպեղծական *a.* uncreated

Անպեղիւր *a.* infallible, sure, unerring, without mistake.

Անպին *a.* without breast or udder; without milk.

Անպայ *a.* uncertain.

Անպաւութիւն *s.* incertitude.

Անպաւ *a.* unshadowed, unclouded, clear, light.

Անպաւեղծ, Անպաւեղծ *a.* evident, manifest; indelible.

Անպաւեղծաբայ *a.* glittering, luminous, brilliant, bright. [falsehood.

Անպաւութիւն *s.* veracity, without

Անպաւութիւն *s.* uncleanness, impurity. [ness.

Անպաւութիւն *s.* good-humour, mild-

Անպաւութիւն *s.* inconsolable.

Անպաւութիւն *a.* endless, eternal.

Անպաւութիւն *a.* unsaleable.

Անպաւութիւն *a.* unbecoming, indecent, unsuitable, improper, unfit; dishonourable; - *ad.* indecently, improperly; dishonourably.

Անպաւութիւն *s.* indecency, impropriety; deformity.

Անպաւութիւն *a.* unlimited, unbounded; incomprehensible.

Անպաւութիւն *a.* that cannot be repulsed or put to flight, invincible, impregnable.

Անպաւութիւն *a.* indefatigable; idle, lazy; *ad.* without fatigue.

Անպաւ *a.* uncultivated.

Անպաւ, էջ *a.* inexperienced, rude, unpractised, unskilled, unexercised.

Անպաւութիւն *s.* unskilfulness, inexperience.

Անպաւ *a.* unforeseen, unexpected; vile, without esteem.

Անպաւ *a.* without salary, unpaid; without merit or recompense.

Անպաւ, Անպաւական *a.* invalid, null, illegal, insufficient; apocryphal; - առնել, to invalidate.

Անպաւեղծ *ad.* illegally, insufficiently. [lity, illegality.

Անպաւութիւն *s.* invalidity, nullity.

Անպաւ *a.* intrepid, fearless, courageous, bold; *ad.* intrepidly, fearlessly, boldly.

Անպաւութիւն *s.* intrepidity.

Անպաւական *a.* without inspector, - superintendent. [out pretext.

Անպաւական *a.* inconcealable, without mantle.

Անպաւական *a.* without cloak or

Անպաւական *a.* illegible.

Անպաւական *a.* without title or inscription.

Անպաւ *a.* unwounded, invulnerable.

Անպաւ, Անպաւելի *a.* exact, precise, perfect; *ad.* exactly, precisely.

Անպաւութիւն *s.* exactness.

Անպաւելի *a.* indisputable.

Անպաւ *a.* without pain, that has nothing to suffer. [nerable.

Անպաւ, Անպաւելի *a.* invulnerable.

Անպաւ *a.* unwitnessed.

Անպաւ *a.* firm, determined, steady, resolute, invincible, inexpugnable.

Անպաւ *a.* invaluable; unpaid; infinite, endless.

Անպաւ *a.* harmless, innocent, innoxious; unhurt, undamaged, safe and sound; *ad.* harmly.

Անպաւելի *a.* not liable to injury.

Անպաւ *a.* distrustful, suspicious; - լինել, to distrust, to suspect.

Անպաւութիւն *s.* mistrust, diffidence.

Անպաւ *a.* out of danger, safe; unhurt, free from harm.

Անպաւ *a.* fat, plump.

Անպաւ *a.* untroubled, tranquil; *ad.* peacefully, quietly.

Անպաւութիւն *s.* tranquillity, undisturbed state.

Անպաւ *a.* unfailing, punctual, exact, regular, correct, sure, certain; *ad.* without fail, punctually, precisely, exactly, correctly.

Անպաւական, Անպաւական *a.* unwearied; not tedious, not wearisome.

Անպաւելի *a.* insupportable, intolerable, heavy, burdensome; incomprehensible, inconceivable.

Անպաւական *a.* without moisture, dry.

Անպաւ, էջ *a.* rough, unpolished; hard.

Անպաւ, է, աջ *s.* forest, wood; - փոքր, grove, copse, thicket; - թաւ, thickest part of a forest; զբաղակա-

անապատ, ranger of a forest, forester.

Անպաւական *a.* brought up in a forest. [thick; bushy; woody.

Անպաւական *s.* strong, tough;

Անպաւական, է *s.* grove, thicket.

Անպաւական *a.* become a forest, overgrown with wood.

Անպաւական *a.* silvan. [forest.

Անպաւական, աջայ *vn.* to become a

Անպաւական *S.* Անպաւական.

Անպաւական *a.* unwavering.

Անպաւական *a.* indubitable, certain; *ad.* without doubt, - difficulty.

Անպաւական *a.* indifferent.

Անպաւական *ad.* indifferently.

Անպաւականութիւն *s.* indifference; neutrality.

Անպաւական *a.* resolute, determined.

Անպաւական, Անպաւական *a.* immaterial, incorporeal.

Անպաւական *a.* more or very absurd, - extravagant. [unskilful.

Անպաւական *a.* ignorant, unlearned,

Անպաւականութիւն *s.* unskilfulness, ignorance.

Անպաւական *a.* not confined to one place, uncircumscribed; absurd, extravagant; unbecoming, unsuitable.

Անպաւական *a.* hard, inflexible.

Անպաւական *s.* absurdity, extravagance, incongruity, unsuitableness, unfitness, impropriety.

Անպաւական *a.* who does not aspire, unaspiring, unambitious; - աւագութիւն, not desiring honour.

Անպաւական, էջ *a.* invisible; incomprehensible; - առնել, to neglect, to take no care of, to despise, to quit, to abandon.

Անպաւական *ad.* invisibly.

Անպաւական *a.* formless, shapeless.

Անպաւական, Անպաւական *a.* invisible; incomprehensible.

Անպաւական, էջ *va.* to neglect, to abandon, to slight; to connive at.

Անպաւական *s.* invisibility; incomprehensibility; blindness; connivance.

Անպաւական *a.* without master or governor; unassisted, forlorn, abandoned.

Անպաւական *a.* which does not last, inconstant. [ստեղծ.

Անպաւական *a.* free, independent; *S.* Անպաւականութիւն, Անպաւական *s.* anarchy, interregnum.

Անպաւական *a.* thence; there; 'է լինել

-, from yonder mountain; *սասի և -*, from each side.

Անտի, *ից* *s.* the world to come; *pl.* the blessings of the world to come.

Անտիական *a.* young; childish.

Անտիպ *a.* without type; unlike; shapeless, deformed.

Անտիս *S.* *Անտիական*.

Անտիքրիստոս *s.* antichrist.

Անտիքրիստոս *ad.* without deformity, - defect, perfect.

Անտիպա *a.* joyful, gay.

Անտիպար *a.* strong, able.

Անտիպար *ad.* inseparably.

Անտիպել *a.* inseparable.

Անտիպրիմի *a.* indispensable.

Անտիպի *a.* of low birth, ignoble.

Անտու *a.* without habitation, houseless; *ad.* like a pilgrim.

Անտուս *a.* joyful, cheerful; *ad.* without sorrow.

Անտակ, *այց* *s.* clavicle, collar-bone.

Անտիական *a.* that relates to dreams; visionary.

Անց *s.* abortive: Easter; *S.* *Անցք*.

Անցադիր *s.* passport; - *սալ*, to give a -; *Հաստատել զ-*, to vider the -.

Անցական *S.* *Անցադիր*.

Անցանեմ, *անցի* *vn.* to pass; to flow, to run; to pass away, to end, to cease; to pass over, to omit; - *զանցանել*, to exceed; to surpass, to excel; - *զբառնել* *բառ* *հրաման*, to infringe, to transgress, to violate, to break; - *ընդ մէջ*, to cross; to pierce, to penetrate; - *վերապահ*, to repass; - *ի տեղի պլլլ*, to succeed; - *ընդստա*, to leap; - *արագ*, to hasten; - *զաւորք*, to grow old; - *չքաղի*, to be extinguished; - *ժամանակի*, to elapse; - *անցից*, to happen; - *յաշխարհէ*, to die, to expire; *Հաստանել* - *to cross, to traverse*; - *բառ չափ* *բառ սահման*, to surpass, to exceed, to go beyond the limit; - *Հաստանալ զբազում իւրից*, to pass rapidly over many things; *սակաւ ինչ - բառնել*, to speak briefly.

Անցասուն *a.* soft, affable.

Անցարան *s.* passage.

Անցաւ *a.* healthy, free from pain; insensible; *ad.* without pain.

Անցաւոր *s.* a. passenger, traveller; fugitive, transitory, perishable, temporal, frail, vain.

Անցաւորութիւն *s.* instability, frailty, vanity.

Անցաւորութիւն *s.* health, freedom from pain; insensibility; apathy, inaction; impassibility.

Անցեալ *a.* passed; - *զաւորք*, old, advanced in age; - *ժամանակ*, the time past. [*ter.*]

Անցիկ *a.* passenger, traveller; *s.* East.

Անցիկ *a.* each, every.

Անցողական *a.* transitive.

Անցորդ, *այց* *s.* passenger.

Անցութիւն, *Անցում* *s.* journey, passage; transition.

Անցուկ *a.* open to the public, frequented by passengers; - *փողոց*, great thoroughfare.

Անցուցանեմ, *ուցի* *va.* to pass, to cause to pass; to transmit; to dissipate, to drive away; to consume, to employ; to transport; to carry back; to pierce; to twine; to enchain; to omit, to pass over; to surpass, to excel; - *զմեղս*, to pardon sins; - *զաւորք* *զժամանակ կենաց*, to pass away the time, to live; - *զճրագ* *զհոգ*, to extinguish or put out the candle or fire; - *ընդ սուր* *ի սայր սուրբի*, to put to the sword; - *զբառ փոխանակաւ* or *ի ձեռն դրամա* *փոխութեան*, to remit money, to send letters of change; - *զբառակն*, to miscarry in child-birth; - *զանցուցանել*, to excel, to surpass; - *ընդ թիւ*, to count, to enumerate; - *զսասուն*, to appease anger; - *զքննութիւն իւր*, to pass one's examination; *չարիս* - *ընդ*, to hurt some one.

Անցուցեալ *a.* passed, transmitted; *s.* abortive child.

Անցութիւն *s.* modesty, chastity.

Անցք, *ցից* *s.* *pl.* passage, journey; pass, defile; street, lane, avenue; channel, canal; hole, opening; gate; accident, event; leap; flux; - *բանկարանաց* *տեղեկաց*, gallery, corridor; - *ժամանակի*, space of time, lapse of time; - or *բերան անց* *թոց*, orifice; - *անց և անց առնել*, to pass, to go; *անց և դարձ առնել*, to come and go, to traverse; *բազում - անցին ընդ իս*, I have suffered much; *պատմէին իրեւոյց որ ինչ - ընդ իւրեանս անցեալ էին*, they told each other every thing that had happened them. [*ble.*]

Անփախուստ, *Անփախելի* *a.* inevitable.

Անփակ *a.* unclosed, open.

Անփաւ, *Անփաւացի* *a.* inglorious, unhonoured, abject.

Անփաւութիւն *s.* inglorious state, abject condition, vileness, baseness.

Անփաւունակ *S.* *Անփաւ*.

Անփոխ *S.* *Անփոխութիւն*.

Անփոխադրելի *a.* immutable, not liable to change, invariable.

Անփոխան, *Անփոխանակելի* *a.* immutable, invariable. [*replaced.*]

Անփոխանորդ *a.* which cannot be

Անփոխելի *S.* *Անփոխութիւն*.

Անփոք *a.* negligent, careless, inattentive, indifferent, indolent; - *անշնել*, *ինչեւ*, to neglect, to slight.

Անփոքութիւն *s.* negligence, carelessness.

Անփորձ, *ից* *a.* that does not put to the test; that is not tried or put to the test; inexperienced, untried, new; pure, chaste.

Անփորձութիւն *s.* want of temptation; inexperience.

Անփութութիւն *S.* *Անփոքութիւն*, *Անփութ* *a.* not rotten, incorruptible, not liable to decay.

Անփոփոխ, *Անփոփոխական*, *Անփոփոխելի* *a.* immutable, invariable, unalterable, uniform, constant; *ad.* immutably, invariably.

Անփոփոխութիւն *s.* immutability, invariableness, constancy.

Անփաւութիւն *s.* want of rottenness, incorruptibility.

Անփրկանաւոր *a.* that cannot be ransomed or redeemed.

Անքակ *a.* indestructible, indissoluble; insoluble; inherent; *ad.* indissolubly.

Անքակութիւն *s.* indissolubility. [*try.*]

Անքաղաք *a.* without a city or coun-

Անքաղաքագէտ *a.* who does not understand politics.

Անքաղաքավար *a.* impolitic, uncivil, unpolite, uncourteous.

Անքաղաքավարութիւն *s.* incivility, unpoliteness, rudeness.

Անքալ *a.* that does not walk.

Անքանակ *a.* without measure or quantity.

Անքաքնելի *a.* intrepid, fearless, bold.

Անքատ *a.* indigent, necessitous, poor, forlorn.

Անքատանալ, *ցայ*, *Անքատիւ*, *եցայ* *vn.* to be indigent, to be poor.

Անքատութիւն *s.* indigence, poverty.

Անքաւելի *a.* inexpiable, irremissible, unpardonable.

Անքէն *a.* void of malice, not vindictive.

Անքթթելի, *Անքթիթ* *a.* that does not wink the eye; *ad.* without winking, with fixed eyes.

Անքիւս *S.* *Անքամայր*.

Անքին, *Անքնելի* *a.* inscrutable, impenetrable, hidden, secret.

Անքնութիւն *s.* inscrutability; want of examination.

Անքյթ *a.* safe, secure.

Անքյթութիւն *s.* security, safety.

Անքուն *a.* awake, wakeful, sleepless, watchful; - *ընել*, *կալ*, to be awake; to be wakeful, sleepless.

Անքոյ *a.* without veil; without pretext, plain.

Անօգնական *a.* helpless, succourless.

Անօգնականիւ, *եցայ* *vn.* to be unassisted, to be helpless.

Անօգուտ *a.* useless, fruitless, vain, unprofitable; *յս* *ad.* unprofitably, vainly.

Անօթ, *ոց*, *ից* *s.* vase, vessel, pot; box; piece of furniture; tool, instrument; - *բ խոհակերպի*, kitchen-range, set of pots and kettles; *յս առնուլ*, *ինքրէլ*, to borrow; *յս սալ*, to lend.

Անօթագրութիւն *s.* angiography.

Անօթի *S.* *Անօթի*.

Անօթութիւն *S.* *Անօթագրութիւն*.

Անօթ, *ից* *a.* slender; rare; fine, subtile, thin, delicate; feeble, meager, lean; light. [*very subtile.*]

Անօթագոյն *a.* more or very thin,

Անօթաթեւ *a.* that has light wings.

Անօթաման *a.* composed of thin or subtile particles.

Անօթամարմին *a.* that has a body subtile, thin.

Անօթանալ, *ացայ* *vn.* to rarefy; to become thin; to be diminished; to waste; to become fine or subtile.

Անօթացուցանեմ, *ուցի* *va.* to rarefy; to make thin; to lessen, to diminish, to subtilize.

Անօթեմ *S.* *Անօթացուցանեմ*.

Անօթիւ *S.* *Անօթանալ*.

Անօթութիւն *s.* subtilty, thinness.

Անօրէն *a.* unjust, wicked; impious; untoward; illicit, base; profane.

Անօրէնութիւն *s.* iniquity, malice; impiety.

Անօրինաբար *ad.* illegally, unjustly.

Անօրինակ *a.* unexampled, unparalleled, unequalled.

Անորինեմ, եցի, Անորինեմ, եցայ տ. to be iniquitous, to be unjust; to sin, to transgress.

Աշաւուրբ, Աշաւուրբ s. aurora, dawn, day-break; ընդ արշաւուրբն ad. at dawn, at break of day.

Աշակերտ, է, աջ s. disciple, student, pupil, scholar; foster-child; sectator, follower; - արուեստի, apprentice.

Աշակերտաբար ad. like a scholar or disciple.

Աշակերտակից s. fellow-student, companion, school-fellow, comrade.

Աշակերտանոց s. school.

Աշակերտասէր a. that loves his scholar or disciple.

Աշակերտեմ, եցի va. to have in tuition, to teach, to instruct.

Աշակերտութիւն s. pupillage; apprenticeship.

Աշակերտուհի sf. school-girl.

Աշակերտօրէն S. Աշակերտաբար.

Աշարայ, էջ s. bot. rye.

Աշխատ առնեմ va. to give trouble, to fatigue, to harass, to incommode, to disquiet, to disturb; to torment, to plague, to rack; to weary; to importune, to pester; - լինել, to take trouble.

Աշխատաւոր, Աշխատաւոր a. active, diligent.

Աշխատանք S. Աշխատութիւն.

Աշխատաշուն, Աշխատասէր a. laborious, active, diligent, industrious.

Աշխատասիրաբար ad. diligently, carefully.

Աշխատասիրեմ, եցի va. to labour diligently; to compose, to write.

Աշխատասիրութիւն s. diligent labour, elaborate study, industry; work, production.

Աշխատուոր a. s. that works, that labours; servant; - եղբայր, lay-brother.

Աշխատեմ, եցի, Աշխատեցուցանեմ, ուցի va. to fatigue, to trouble, to incommode, to disquiet, to disturb.

Աշխատեցուցիչ, Աշխատեցուցանող a. troublesome, tedious; which makes work, fatiguing.

Աշխատիմ, եցայ տ. to work, to take trouble, to toil, to labour.

Աշխատութիւն s. fatigue, trouble, labour, care, endeavour, effort; work, business; exercise; fabrication; - մտայ, stretch of the mind, intense application; աշխատութեամբ ad. with difficulty, with great trouble.

Աշխար s. mourning, lamentation, complaint. [lamentation.

Աշխարան, է s. a place for tears or Աշխարանուագ a. plaintive, mournful, lamentable.

Աշխարեմ, եցի va. to complain of, to lament, to mourn, to deplore.

Աշխարելի a. deplorable, lamentable.

Աշխարհ, է, աջ s. world, universe; land, country, region; փոքր - microcosm; հանդերձեալ - the other world, future life; ընդ ամենայն - through all the world; - ամենայն, all the world or people, every body; ըստ - հանել, to expatriate, to exile; երանել, փոխել, յ-է, to go in the other world; գալ, յ-է, to be born, to come into the world; յաջա - է, in the eyes of the world; Թողուց, to leave the world.

Աշխարհաբնակ a. that inhabits the world or a country; cosmopolitan.

Աշխարհագիր s. geographer; cosmographer; geography; cosmography, poll-tax; - առնել, to take a census.

Աշխարհագրութեամբ va. to proclaim every where or with a loud voice, to divulge, to noise abroad.

Աշխարհագրող a. published or that publishes throughout the world.

Աշխարհագրող a. praised by all the world.

Աշխարհագրութիւն s. the reception of universal praise; universal praise.

Աշխարհագործ s. Creator of the world. [the world.

Աշխարհագործութիւն s. creation of Աշխարհագրութեամբ S. Աշխարհագրութեամբ.

Աշխարհագրութեամբ s. geographical globe.

Աշխարհագրական a. geographical.

Աշխարհագրութիւն s. geography; - բնական, physical -; - քաղաքական, political -.

Աշխարհագրութեմ, եցի տ. to observe or spy a country. [of warriors.

Աշխարհագրութեմ a. composed of all sorts Աշխարհագրութեմ S. Աշխարհագրութեմ.

Աշխարհագրութեմ a. that fills the universe.

Աշխարհագրութեմ a. that gives light to all the world.

Աշխարհագրութեմ a. heard throughout the world.

Աշխարհագրութեմ a. thought or done by universal consent.

Աշխարհագրութեմ a. in universal or general assembly; universal, general.

Աշխարհածանօթ a. acknowledged by all the world; notorious, manifest; - հրատարակութիւն, notoriety.

Աշխարհածուհի sf. empress, queen, princess.

Աշխարհածուհի a. that agitates or troubles the world; agitated or troubled in the world.

Աշխարհակալ, է, աջ s. conqueror; monarch, emperor, prince.

Աշխարհակալութիւն s. conquest.

Աշխարհական a. worldly, temporal; secular, lay; universal, general; s. lay or secular man; - առնել, to secularize; - լիւիւն, կարգ, a secular life.

Աշխարհականացեալ a. secularized; married.

Աշխարհականութիւն s. secular life.

Աշխարհակեաց a. secular, laical, temporal. [universe.

Աշխարհակեր a. that consumes the Աշխարհակերպ a. worldly, secular.

Աշխարհակեցոյց a. that saves, redeems the world. [world.

Աշխարհակիր a. that sustains the Աշխարհակիր S. Աշխարհակիր.

Աշխարհակործան, Աշխարհակործան a. that destroys the world.

Աշխարհակող a. that absorbs or swallows up the world.

Աշխարհակող s. father of the world.

Աշխարհակամ a. that surrounds all the world.

Աշխարհամար or Աշխարհամար s. list or register of the people, census of the population: a. that keeps the register of the people; առնել գիր, to register the number of the people.

Աշխարհամէջ s. public square or place in a town or country.

Աշխարհամու a. open to public entrance, frequented, resorted to; - Դուռն, Court.

Աշխարհային a. worldly, profane; secular, lay, temporal.

Աշխարհանազ a. esteemed or respected by all men.

Աշխարհաշէն a. that causes a country to flourish; blooming, in bloom.

Աշխարհապահ a. that preserves the universe.

Աշխարհապատմ a. that relates from the creation of the world.

Աշխարհապարունակ a. that surrounds the world, (Ocean).

Աշխարհասէր a. worldly, attached

to the wordly vanities.

Աշխարհասիրութիւն s. love of the world.

Աշխարհաստեղծ, էջ a. that created the world.

Աշխարհավար a. political; secular.

Աշխարհավար լինիմ, Աշխարհավարիմ, եցայ տ. to live according to the rules of good policy; to live a secular life. [lar life.

Աշխարհավարութիւն s. policy; secular life.

Աշխարհաստեղծ a. that takes care of the people.

Աշխարհաստեղծ a. spread throughout the universe.

Աշխարհաստեղծ a. that detests the world, that is not attached to the vanities of the world.

Աշխարհաստեղծ a. that has seen much of the world; known by all, notorious, public, manifest; - ցուցանել, to publish, to make known.

Աշխարհաստեղծ a. master of the world, conqueror; prince. [victress.

Աշխարհաստեղծ sf. queen; princess, Աշխարհաստեղծ S. Աշխարհաստեղծ.

Աշխարհաստեղծ s. creation of the world.

Աշխարհացոյց s. map; համաշխարհ - , map of the world.

Աշխարհաւանդ, էջ s. public-house; pot-house; wine-shop.

Աշխարհաւանդիկ s. publican; tavern keeper. [the world.

Աշխարհաւեր a. that ruins, destroys Աշխարհաւերացի s. cosmopolite.

Աշխարհիկ a. secular; lay, vulgar, popular; - լեզու, vulgar tongue.

Աշխարհօրէն ad. secularly; vulgarly; generally, universally. [tion.

Աշխարհօրէն s. complaint, lamentation.

Աշխարհօրէն a. reddish; of a fiery colour; - ձի, chesnut horse.

Աշխարհօրէն, խուժիկ a. ardent, spirited, lively, sprightly, mettlesome, fiery; a-droit, skilful; alert, vigilant; - ձի, a spirited horse.

Աշխարհօրէն, Աշխարհօրէն, ուժիկ, Աշխարհօրէն s. vivacity, spirit, gaiety, sprightliness; rapture; mettle.

Աշխարհօրէն a. autumnal.

Աշխարհօրէն s. beginning of autumn. [the autumn.

Աշխարհօրէն s. autumn; a. ad. of or in Աշխարհօրէն, ջնն s. autumn.

Աշխարհօրէն S. Յաշար.

Աշտանակ, *ի, այ* *s.* candle-stick.
 Աշտանակամալ *a.* hair on end, bristly.
 Աշտանակեմ, *էջի* *vn.* to be on horseback, to ride, to mount a horse; to break in a horse.
 Աշտարակ, *ի, այ* *s.* tower; donjon; watch-tower.
 Աշտարակագործ *a.* that builds a tower.
 Աշտարակագործութիւն *s.* construction of a tower.
 Աշտարակազարդ *a.* set round with towers or turrets, turreted.
 Աշտարակաձեւ *a.* which has the form of a tower, turreted.
 Աշտարակաշէն *S.* Աշտարակագործ.
 Աշտարակեալ, Աշտարակեայ *a.* having towers, set round with towers.
 Աշտեայ, Աշտէ, Էէջ *s.* pike; javelin, dart, lance.
 Աշտենաւոր *s.* lancer.
 Աշտիճան *S.* Աստիճան.
 Աշուռճ *a.* dry; - Հայ, dry bread.
 Աշագար *a.* who has bad or sore eyes.
 Աշագեղ, ոյ, Աշագեղեայ *a.* that has beautiful eyes.
 Աշարժաւ *a.* alert, sprightly, vigilant, active, gay; circumspect.
 Աշարժութիւն *s.* vigilance, circumspection; frankness; spirit.
 Աշակաբաւ *a.* that moves the eyes.
 Աշակէջ *s. pl.* space between the two eyes.
 Աշառանք *S.* Աշառութիւն.
 Աշառեմ, Էջի, Աշառիմ, Էջայ *vn.* to have respect to the appearance of persons.
 Աշառու, *ի, այ* *a.* that respects the appearance of persons, partial.
 Աշառութիւն *s.* respect of persons, partiality.
 Աշարձակութիւն *s.* look of love, longing eye, amorous glance, lust.
 Աշացաւ *a.* that has bad eyes: *s.* ophthalmia.
 Աշացաւութիւն *s.* complaint, pain in the eyes; ophthalmia.
 Աշացու, Աշիկայ *S.* Ձաշացու.
 Աշեայ, Էէից *a.* that has eyes, that sees.
 Աշեղ, *ի, այ* *a.* that has a fine eye.
 Աշեր, Աշիկ, Աշկունք *S.* Աշք.
 *Աշխիկ, *Աշխապակ *s.* blindman's-buff.
 Աշոյ *S.* Ակնոյ.
 Աշք, աշայ *s. pl.* eyes, sight, look;

աշտ արձակել, արկանել, to cast eyes upon, to desire; ըստ աշտ դատել, to judge by first sight; յաշտ դնել, to despise; առ աշտ Հայել, to pay respect to persons; յաշտ Հանել, to render odious; յաշտ Ելանել, to be in disgrace, to lose the good graces of any one; առ աշք, fantastical, fanciful, chimerical; visibly; առ աշք ինչ տեսիլ, երեւոյթ, spectre, phantom, ghost; vision, illusion; կալ աշայ, to become blind; թերաբայ, half-closed eyes; յաշտ դնել, to be bold, to brave, to defy; - յարտաառաւ, tears in the eyes, weeping; զաշտ ի վայր արկանել, to lower the eyes; ջաւ աշայ *S.* Աշայաւ, - ու թիւն.
 Ապա, Եւ ապա *ad.* afterwards, then, immediately afterwards; consequently, in consequence; finally, at last; secondly; *conj.* then, therefore; առ յապա, one day, some day; for the future; յ-յա, առ ի յ-յա, henceforth, for the future; առ ի յ-յան յիշատակ, a monument for posterity, for the remembrance or memory; առ յ-յա *s.* the future; future things; յիշեալ, որդեակ, զառ յ-յան, remember, son, the future. [- reply.
 Ապաբան *a.* without reason, - answer, Ապաբանութիւն *s.* eulogy, praise.
 Ապագայ, *ից, այց* *a.* that is to come, future, posterior.
 Ապագովանք, Ապագովութիւն *s.* blame, dispraise. [blame.
 Ապագովեմ, Էջի *va.* to dispraise, to Ապա Էթէ *S.* Ապա Թէ.
 Ապաղէն *a.* unarmed; յ- մարտնչել, to fight without weapons.
 Ապա Թէ *conj.* but if, if, in case that; - ոչ, if not, otherwise, else.
 Ապաթարց *s. gr.* apostrophe.
 Ապաթոյն *a.* without venom, - poison.
 Ապաթամ *a.* tardy, too late; out of season.
 Ապաթաման *a.* that comes or happens too late, tardy; out of season.
 Ապաթոյթ, Ժուժի *a.* intolerable, insufferable, insupportable: *s.* menses: blood, river or shedding of blood; ապաթիւ յարիւն յ- յ- թաւալիւ, յարիւն և յ- Համակիւ, արեամբ և ապաթիւն և յ- Համակիւ, to be bloody, stained with blood; ընդ արիւն և ընդ - գալ, ընդ քիւրտն և ընդ - գալ, to sweat blood and water, to make great force,

to fatigue one's self to death; - բեւութիւն, intemperateness, violence.
 Ապալեր, Ապալերի *a.* desert, uncultivated. [one's hat.
 Ապախուրեմ, Էջի *va.* to take off
 Ապախաւ *a.* vain, useless, neglected, slighted, forgotten; - առնել, to neglect, to forget, to slight, to violate, to infringe. [be ungrateful.
 Ապախտանամ, ապայ *vn.* to forget, to Ապախտարք, բայ *s. pl.* bad omen, sad destiny.
 Ապախտաւոր *a.* ungrateful.
 Ապախտաւորութիւն, Ապախտեք *s.* ingratitude. [glazier.
 Ապակագործ, *ի, այ* *s.* glass-maker; Ապակագործութիւն *s.* art of making glass; glass-house, glass-works, glass-trade; glazing, glazier's work.
 Ապական *a.* corrupted, corruptive.
 Ապականագործ *a.* that corrupts, corrupter, destructive. [tion.
 Ապականատեր *a.* that likes corrupt-Ապականարար *S.* Ապականագործ.
 Ապականացու *a.* corruptible.
 Ապականեմ, Էջի *va.* to corrupt, to spoil; to alter, to change, to falsify; to contaminate, to soil, to dirt, to spot; to cause to rot, to putrefy; to deform, to disfigure; to deprave, to seduce; to pollute, to profane; to poison, to infect; to vitiate; to debauch, to lead astray; - զիւրյա, to deflower, to debauch; - զիւրոյ, to corrupt the heart; - զտեսիլ մորուայ, to shave; - զառողջութիւն, to ruin the health; - զբարս, to corrupt the morals; - զօդ, to infect the air; - զհամբաւ, to libel; - հրոյ զերինս, to consume, to burn, to devour the mountains; - զխորհուրդս ուրուք, to render useless advice; - զմիտս, to seduce.
 Ապականիմ, Էջայ *vp.* to be corrupted, ruined, spoiled; to dirty one's self; - ընդ ումեք, to sin with some one.
 Ապականիւն *a.* corruptive, contagious, infectious.
 Ապականութիւն *s.* corruption; destruction, ruin; contamination, infection; depravity, perversion, degeneration; putrefaction, rottenness, sourness, staleness, rancidity; - կուտի, defloration, debauchment; տեղի՝ գուրք ապականութեան, sepulchre, tomb; - բարուց, corruption, depravation of morals or manners; յ- դնել, դարձու-

ցանել, կարգել, հարուցանել, *S.* Ապականեմ; յ- դառնալ, լինել, անցեալ դնալ, *S.* Ապականիմ; ձեռն ապականութեան, the winter destroyer or spoiler.
 Ապակեայ, Ապակեղէն *a.* made of glass.
 Ապակի, կւոյ, կեայ *s.* glass; drinking-glass; bottle; - պատուհանայ, window-glass.
 Ապահար, *ից* *a.* menstrual; having menses: excrement: privy.
 Ապահարգան, *ի* *s.* repudiation, divorce; զիւր, թուլթ - ի, act of divorce.
 Ապահարիւմ *S.* Ապահար.
 Ապահարի *a.* exempt from taxes; - առնել, to exempt one from taxes.
 Ապահարկեմ *S.* Ապահարի առնեմ.
 Ապահարկութիւն *s.* exemption, freedom from taxes, franchise, immunity.
 Ապահով *a.* sure, safe, assured; յ- *ad.* assuredly; յ- *ս* լինել, to be sure, to be certain.
 Ապահովանամ, ապայ, Ապահովիմ, Է-ջայ *vn.* to be sure, to be assured.
 Ապահովացուցանեմ, ուցի, Ապահովեմ, Էջի *va.* to make sure, to assure; to give security for.
 Ապահովութիւն *s.* surety, security.
 Ապաշաւ *s.* repentance, regret; remorse; penitence, compunction, contrition; - առնուլ, զեղծ և - լինել, to repent, to feel regret.
 Ապաշաւանք *S.* Ապաշաւ.
 Ապաշաւեմ, Էջի *va.* to regret, to repent of, to lament.
 Ապաշխարանք *s. pl.* penance.
 Ապաշխարեմ, Էջի *va.* to repent of, to regret.
 Ապաշխարող *s.* penitent.
 Ապաշխարողաշար *s.* penitentiary.
 Ապաշխարութիւն *s.* repentance, penitence; mortification.
 Ապաշորհ *a.* ungrateful; vain; vile, disagreeable.
 Ապաշորհութիւն *s.* ingratitude.
 Ապաշուք *a.* vile, base, abject.
 Ապա ուրեմն *conj.* then, therefore; *ad.* finally, at last.
 Ապառաժ, *ից* *s.* rock: *a.* rocky, rugged, hilly, stony; - ն Արաբիա, stony Arabia.
 Ապառաժաւոր *a.* rugged, rough, stony, rocky.
 *Ապառիկ *a.* on credit; - գնել, վա-չառել, to buy or sell on credit.
 Ապառնի, նուոյ, նեայ *s.* futurity; *a.*

future; - Ժամանակ բայից, gr. future tense.

Ապառաժ *a.* insolent, pert, bold, audacious; - *ad.* insolently, pertly.

Ապաստան, *ի, այց* *s.* asylum, refuge, place of safety, shelter; *a.* sheltered, placed under protection; - առնել, to confide, to intrust; to secure; - լինել, to take refuge; to confide, to trust, to be confident; յոգիս - լինել, յոգեոցն պարզել - լինել, to be in the last agonies, to be at the point of death.

Ապաստանապահ *a.* kept in a place of safety. [retreat.

Ապաստանարան *s.* refuge, asylum; Ապաստանեմ *S.* Ապաստան առնել.

Ապաստանիմ *S.* Ապաստան լինել. Ապաստանութիւն *s.* refuge, trust, confidence.

Ապառ *S.* Դէն.

Ապատոհմ, Ապատոհմիկ *a.* ignoble, obscure, low, plebeian.

Ապարահ *S.* Ապահար.

Ապարահանոց, Ապարահեղ *s.* privy.

Ապարահեղ *s.* excrement.

Ապարահիւ *S.* Ապահար.

Ապարահազարդ *a.* ornamented by palaces or mansions.

Ապարանք, *ից, այց* *s.* bracelet.

Ապարանք *s.pl.* palace, court, regal mansion; house, dwelling.

Ապարասան, *ից* *a.* unbridled, unrestrained, licentious, insolent, impudent. [bridled, licentious, insolent.

Ապարասանեմ, *եցի* *vn.* to be un-Aպարասանութիւն *s.* insolence, effrontery, impudence, licentiousness.

Ապարձանեմ *S.* Մեծարանեմ.

Ապարում *s.* border or edge of a tent or pavilion, fringe. [frontlet.

Ապարոշ, *ից* *s.* turban, head-band, Ապարոշ, *ցուցից* *s.* index, sign,

mark; example, model; proof, argument, reason, evidence, testimony; demonstration; յայտնի - , evident proof.

Ապացուցական *a.* demonstrative.

Ապացուցանեմ, *ուցի* *va.* to demonstrate.

Ապաւանդակ, *այց* *s.* cord, string, line.

Ապաւառ, *այց* *s.* excrement.

Ապաւարտակ *a.* dirty, unclean.

Ապաւեն, *ւինի, նայ* *s.* asylum, refuge, retreat; confidence, assurance.

Ապաւինեմ, *եցի, Ապաւինեցուցանեմ, ուցի* *va.* to confide, to attract.

Ապաւինիմ, *եցայ* *vn.* to trust, to con-

fide, to rely; to take refuge, to take shelter.

Ապաւինութիւն *s.* refuge, resource; confidence, security.

Ապաքէն *conj.* then, therefore; perhaps; already; in effect, in fact, indeed, truly, really; - ջապաք *ad.* nevertheless, however, yet, notwithstanding.

Ապաքինացուցանեմ, *ուցի, Ապաքինեմ, եցի* *va.* to cure, to restore to health; to take away, to cause to cease.

Ապեհաղ *S.* Անեհաղ.

Ապերախ, *ից* *a.* ungrateful.

Ապերախիմ, *եցայ* *vn.* to be ungrateful.

Ապերախութիւն *s.* ingratitude.

Ապերասան, etc. *S.* Ապարասան, etc.

Ապեղակ *s.* brooch.

Ապիկած *a.* varnished.

Ապիկար *a.* impotent, weak, feeble.

Ապիկարութիւն *s.* impotence, feebleness.

Ապիկի *s.* varnish: *S.* Ապակի.

Ապիրաւ, *ից* *a.* wicked, iniquitous, rascally, roguish, flagitious.

Ապիրատախ *a.* slanderous.

Ապիրատութիւն *s.* wickedness, iniquity, malice, flagitiousness, villainy.

Ապիտեմ, *եցի* *va.* to dry salt-meat, to cure hams. [to wonder.

Ապշմամ, *այցայ* *vn.* to grow stupid, Ապշեցուցանեմ, *ուցի* *va.* to astonish,

to surprise, to enchant, to enrapture, to amaze.

Ապշիմ, *եցայ* *vn.* to be astonished, surprised, enraptured, amazed; to grow stupid. [by force.

Ապշուպեմ, *եցի* *va.* to seize; to take Ապշութեմ *s.* astonishment, surprise,

amazement, stupor; dulness, heaviness, stupidity; lethargy; յ- կործա-

նել, to hebetate; *S.* Ապշեցուցանեմ; յ- կործանել, ընկղմել *S.* Ապշիմ.

Ապուզնայ, *ից* *s.* monkey.

Ապուխ *s.* salted and dried meat; ham; -բ, pig-meat.

Ապուշ *a.* stupid, dull, heavy, foolish, silly; astonished, surprised, amazed;

յ- կրթել, հարկանել, արկանել, դարձուցանել, to strike with astonishment, to surprise, to amaze; յ- կրթել, հարկա-

նել, դառնալ, լինել, to be struck with astonishment, to be surprised, amazed, to wonder. [fish-hook.

Ապուռ, ապուռից *s.* booty, plunder:

Ապուր *s.* pottage, soup; nourishment: *S.* Ապուռ.

Ապուռեմ, *եցի* *va.* to plunder, to pilage, to ravage.

Ապապարեմ, *եցի* *va.* to recommend.

Ապառաժ, *ի, այց* *a.* rebellious, disobedient, refractory, contumacious, factious, seditious; -բ, conspirators; ժողով, միաբանութիւն -այց, conspiracy.

Ապառաժական *a.* insurrectional.

Ապառաժեմ, *եցի, Ապառաժեմ, եցայ* *vn.* to rebel, to revolt, to mutiny, to conspire; - ի հաւատոյ, to apostatize, to abjure religion.

Ապառաժեցուցանեմ, *ուցի* *va.* to excite to sedition, to stir up to rebellion, to cause to revolt.

Ապառաժող *S.* Ապառաժ.

Ապառաժութիւն *s.* rebellion, revolt, mutiny, sedition, faction, revolution.

Ապառակ, *այց* *s.* slap, box, tap; - ածել, հանել մատուցանել, to slap; - առնուլ, ըմպել ուտել, to receive a box on the ear.

Ապառակից, Ապառակած առնեմ *va.* to slap, to buffet. [on the ear.

Ապառակառու, *ի* *a.* that gives a box

Ապառակեմ, *եցի* *va.* to box, to slap, to cuff.

Ապրանք, նայ *s.pl.* life, duration of life; ոչ լինել ապրանայ, to be in a dying state, to be dying.

Ապրում *S.* Ապրելում.

Ապրեցուցանեմ, *ուցի* *va.* to deliver, to set at liberty; to save, to preserve.

Ապրեցուցիւ *a.* that saves, preserves, delivers.

Ապրիլ, Ապրիլ, *ի* *s.* April.

Ապրիմ, *եցայ* *vn.* to live; to obtain freedom, to escape, to fly. [տաքս.

Ապրիում, շիւ, շիւց *s.* silk; *S.* Մե.

Ապրուստ *s.* livelihood, subsistence, maintenance, provision.

Ապրում *S.* Բաղաման.

Ապրիմ *s.* pail, vessel to hold water. [ful.

Ապրիմաւոր *a.* illegal, illicit, unlawful.

Աջ, ոյ, ու *a.s.* right; right hand; ընդ աջ, to the right; աջ ձեռամբ

յաջողակ, right-handed; յաջմէ և յաջեկէ, յաջուց և յաջեկաց, to the right and left, on each side; - թե բանակի,

right wing of an army; - հաւանութե տալ կարկառել ումբ, to offer one's hand, to consent; յ- և յաջեակ, right or wrong.

Աջակից *a.s.* coadjutor; assistant, helper; confederate.

Աջակիւմ *S.* Աջակողմ.

Աջակողմեան *a.* to the right, on the right side; յ- դասու, to the right.

Աջակողմ *s.* right side, right hand; - նուռ, starboard; յաջակողմեան, to the right.

Աջակոյ *S.* Աջակողմ.

Աջակցեմ, *եցայ* *vn.* to aid, to assist, to succour; to league, to confederate.

Աջակցութիւն *s.* coadjuvancy; aid, assistance, succour; confederation, league, alliance.

Աջահամբոյր *s.* kissing of the hand; homage; compliments.

Աջեայ, հայք or աջեք, եայց, եաց: *S.* Աջակողմեան.

Աջող, etc. *S.* Յաջող, etc.

Առ, *ից* *s.* taking, capture, seizure; plunder, pillage; - աւար, - և ապուռ

S. Աւար; յ- յապուռ, *ad.* plundering, sacking, pillaging.

Առ, *pr.* at; near; among; in comparison of; with regard to; relatively to;

during, in, under; against; with; towards; next to; by; for; on; in presence of, before; առ իս է յամենայն

Ժամ, he is always near me; արդարա-

ցուցիք զնա առ հօր իւրում, make excuses for him to his father; ազեպք քո

ոչինչ են առ իմոյս, your misfortune is nothing in comparison of mine; զնայց

առ դուքս, he is gone to the duke; առ Հայս և առ Յոնս, among the Armenians and Greeks; ոչ է նոյնպէս առ Անգլիա-

ցիս, it is not even among the English; սակաւ ինչ է այդ առ պարտեքս զոր

ոչինչ առ քեզ, it is little in comparison of what I owe you; յարգոյ՝ մեծա-

րու է առ ամենեւին, he is respected by all men; կայթել or խայտալ առ ինդու-

թեան, to leap for joy; պարտ է լինել ազնուաբարոյ առ անձն և առ այլ, it is

right to respect one's self as well as others; առ բարեկամս ունիմ զնա, I

keep him for my friend; նստել, բազմել առ ումեմ or առ ումք, to sit down

near any one; առ Թադաւորութեամբ Տրդատայ, under the reign of Tiridates; առ ի տեսանել զնա, to see him;

առ արտաքս, on the outside; առ երկ, near, towards; առ երկրաւ, on the ground; առ այր, to each person, a-

piece; առ չարութեան, for malice, through malice; առ ահի, երկիւղի, for

or through fear; առ նովին ժամանակաւ, at that time, then.

Աւաղաստ, էջ, այգ s. curtain, veil, net; pretext; nuptial couch: gynaeceum: bed-curtain; pavilion, sail of a ship; մանկունք -ի, young persons that accompany the bridegroom, par-nymphs; - պարզել, վերացուցանել, to sail; խնայանել գ, to strike sail.

Աւաղաստակաւ, այգ s. mar. sail-yard. [sail.

Աւաղաստածեւ a. in the shape of a Աւաղաստածիգ a. that draws the curtain; that veils; that sets sail.

Աւաղաստանութիւն a. given to the nuptial couch.

Աւաղաստասպաս a. for the service of the nuptial room.

Աւաղաստափակ a. veiled, covered with a veil or curtain.

Աւաղաստմ, էջի va. to veil, to cover with a veil or curtain; to cloak under a pretence, to mask; to set sail, to make sail, to sail. [ascribe.

Աւաղբեմ, էջի va. to attribute, to Աւաղբեմ, էջի va. to prefix, to put before; to set, to apply, to put, to join, to add; to establish, to appoint, to make.

Աւաղբութիւն, Աւղբութիւն s. ap-position, addition; proposition.

Աւաթուր կոխել առնել ճարկանել va. to trample under foot.

Աւած, էջ s. adage, proverb, saying, aphorism, sentence, apophthegm; axiom, maxim, general proposition, rule, principle: oracle.

Աւակ, այգ s. proverb, adage; figure, enigma; parable, simile, allegory; apologue, fable; spectacle; -աւ, proverbially; առ -է, to be exposed to public laughter or contempt; յ-ս աւակ, to expose to public attention or censure; յ-ս, - նշանակի լինել, to be exposed to public view, to lay open to public contempt; ըստ -ին, according to the proverb; - արկանել, -օք խօսել, to tell a proverb, parable, fables; to proverb; to give an enigma or charade to guess or divine; յ-ածել, to give an example, to quote; յ-գալ, յ-ս լինել, to become proverbial or a proverb.

Աւակաբան a. that speaks in proverbs; fabulist.

Աւակաբանեմ, էջի va. to proverb, to speak proverbs; to speak figuratively.

Աւակաբանութիւն s. figurative discourse, parable; enigma.

Աւակագիր a. that writes proverbs or moral fables.

Աւակագրութիւն s. book of proverbs or moral fables; the act of writing fables.

Աւակախօս, etc. S. Աւակաբան, etc.

Աւակական a. proverbial; enigmatical.

Աւականեմ, էջի va. to expose to public notice: to conceal, to hide; to dissemble, to play the hypocrite.

Աւականք s.pl. ignominy; private parts, nakedness.

Աւակարկու, այգ a. who propounds enigmas; who talks in proverbs.

Աւակաւոր S. Աւակական.

Աւակեմ, էջի va. to allegorize, to make use of parables; to confront, to compare, to resemble; to expose to public censure.

Աւակումն s. simile, allegory, parable; public censure. [poise.

Աւակումնք, Աւկումն s. counter-

Աւակորինակի a. mysterious; - ճրաւման, վարդապետութիւնք Հաւատոյ, eminent, sublime, mysterious dogma.

Աւաճական a. elastic.

Աւաճութիւն s. elasticity; spring.

Աւամենայք s. menses.

Աւ այժմ S. Այժմ.

Աւանձին, Աւանձինն a. peculiar, singular, special; insulated; solitary, lonely, obscure; specific; - յատկութիւն, speciality; ad. particularly, especially, expressly; singularly, specifically, narrowly; apart, in reserve, secretly, aside, separately, solitarily.

Աւանձնախօսութիւն s. soliloquy.

Աւանձնական a. peculiar, singular; lonely, solitary; own.

Աւանձնականութիւն s. peculiarity; propriety; solitude.

Աւանձնակեաց, կեցից a. solitary.

Աւանձնակեցութիւն s. solitude, state of living alone. [withdraw.

Աւանձնամ, այցալ v. to retire, to

Աւանձնաւորութիւն s. prerogative, privilege, exemption, immunity.

Աւանձնասէր a. that loves the solitude. [proprie.

Աւանձնաւորիմ, էջի v. to be ap-

Աւանձնաւորութիւն s. singularity; propriety.

Աւանձնոց s. solitude, monastery.

Աւանձնութիւն s. solitude, retreat.

Աւանք pr. without, except, save; - իմ, without me.

Աւանդանեմ, էջի v. to lose one's head, to rave, to talk nonsense; to surpass, to go to extremes.

Աւանդանք, Աւանդիկ a. false, feigned, imaginary, fabulous. [sage.

Աւանդք, էջի s.pl. axis; pivot; pas-

Աւանդ a. distinct; ad. distinctly.

Աւանդար, այգ, Աւանդարին a. stony, rugged, craggy, uneven, rough; s. rugged or rough road.

Աւանդ, ոյ, Աւանք s. front, head; arm, division, branch; -ք գետոյ, arm of a river; յ-ոյ or յ-ոյ կողմանէ, before, in front, at the head of; զ-ս ունել, առնուլ, to obviate, to be beforehand, to prevent; - նաւու, head, prow, bow of a ship; - զօրաց, division of forces; ընդ - գնալ, ելանել, to go to meet.

Աւանդաւ S. Յաւանդաւ.

Աւանդանք S. Յաւանդանք.

Աւանդակ a. placed before, set before, proposed.

Աւանդարեմ, էջի va. to set before, to place before, to propose; to intend, to design.

Աւանդարութիւն s. proposition, object; purpose, resolution.

Աւանդակայ, Աւանդակաց s. joint, commissioner, assessor: S. Աւանդակայ.

Աւանդակայութիւն s. assistance, joint-commission: S. Աւանդակայութիւն.

Աւանդակողմ s. front, fore-part.

Աւանդաւազ, այգ s. vanguard, van; guard; - նաւաց, pilot, steersman.

Աւանդաւազեամ, էջի s. outpost, out-guard.

Աւանդակեմ, էջի va. to propose, to offer; to propose for consideration.

Աւանդակութիւն s. proposition, proposal, project, question; establishment, introduction, motion; arrangement; theme; problem; discourse; -ք, premises.

Աւանդաւոր, այգ a. proposed; prece-

dent, prior, first; -ք, first-fruits.

Աւանդաւորութիւն s. proposition, proposal; first-fruits.

Աւանդաւք, էջի s. offering.

Աւանդեւ, զԱւանդեւ ad. before; զաւանդեւ անկանել, to go to meet (a person), to advance before (the enemy).

Աւանդեմ a. present.

Աւանք pr. ad. before, in presence of,

in front of, opposite; forward; - իմ, before me, in my presence; գնալ - , to go before, to precede; - առնել, գնել, արկանել, to propose, to assert, to project, to offer, to represent, to produce to decree, to exhibit; to explain, to declare; - կալ, to present one's self, to appear; to resist, to oppose; - կայ, v. imp. which is or are in front, forward, before; որ -ս կայ խրատ, the present maxim; կամքն - կան ինձ, I have the will before me; ինձ չարն - կայ, the ill is near me; զոր առեւ կայ մեզ - , what we have to say; ամենեւ յուն մեզ յանդիման լինել կայ - , it is necessary for us all to appear before.

Աւանդիկայ, էջ a. present; near, close; s. assistant; - տարի, the current year; - ամիս, present month; յ- շաբաթու, in the next week; - լինել, to be present, to interpose; յերեսուն - ամեան, the thirtieth inst.; յ-ան ad. for the future, henceforth.

Աւանդիկայութիւն s. presence, assistance, intervention.

Աւանքին, ջնում, ջնու, ջնուց a. first; prior, antecedent; ancient, primitive, chief; previous, original; precocious; in the first place; -ք, s. ancestors, predecessors; the ancients; - , յառաջմէ, յառաջում ad. before, at first.

Աւանդապատուք S. Աւանդապա-

տուք a. that is created first.

Աւանդեւորդ, այգ a. first.

Աւանդորդ, է, այգ s. author, creator; captain, chief, conductor, guide, escort, director, guardian, rector: ordinary, principal, provost, overseer, prelate, superior, father; - կարգել, to set over.

Աւանդորդական a. belonging to a prelate: that conducts, that regulates.

Աւանդորդապետ s. chief of authors or prelates.

Աւանդորդախիւրութիւն s. immoderate thirst of dignity or power.

*Աւանդորդարան s. residence of a prelate, - presbyter or ordinary.

Աւանդորդեմ, էջի v. to conduct, to lead, to guide, to command, to head, to rule, to govern, to direct, to escort, to accompany.

Աւանդորդութիւն s. conduct, command, governance, direction; provostship, prelature. [primacy.

Աւանդութիւն s. antiquity, priority,

Առաջ *ad.* forward, before; - *հոյժանէ*, in front of, in presence of; - *քան* *pr.* before.

Առասան, *ից, այ* *s.* packthread, string; waxed thread; rope, cord, line; thread.

Առասանեմ, *եցի* *va.* to tie with string; to cord.

Առասանութիւն *s.* name, title; diction, elocution; tale, recital.

Առասպել, *այ* *s.* fable, fiction, tale, romance, novel; apologue; mythology; enigma.

Առասպելաբան, *ից* *a.* *s.* narrator, fabulist; mythologist; romancer; quack, story-teller.

Առասպելաբանեմ, *եցի* *vn.* to tell tales, to talk nonsense.

Առասպելաբանութիւն *s.* tale, fable, story; tales, idle talk; quackery, romancing; mythology.

Առասպելագիր, Առասպելախօս *S.* Առասպելաբան.

Առասպելական *a.* romantic, fabulous.

Առասպելապատում *a.* who tells idle stories, novelist, who spreads news; fabulist; fabulous.

Առասպելարկու *S.* Առասպելաբան.

Առասպելեմ *S.* Առասպելաբանեմ.

Առասպելորէն *ad.* fabulously.

Առաստաղ, *ի, այ* *s.* ceiling, roof; floor; garret. [canopy.

Առաստաղակալ, *ալաց* *s.* wainscot;

Առատ, *ի, այ* *a.* abundant, superabundant, copious; rich, full, plentiful; liberal, generous; simple, plain, clear.

Առատաբան *a.* who gives or distributes bountifully, liberal, generous.

Առատաբանութիւն *s.* generosity, liberality, abundance. [fertile.

Առատաբեր *a.* fruitful, abundant,

Առատաբերութիւն *s.* abundance, fertility. [ly, abundant.

Առատաբուլիս *a.* that flows copiously.

Առատագութ *S.* Բաղմագութ.

Առատահոս *S.* Առատաբուլիս.

Առատաձեռն *a.* liberal, generous, bountiful: *ad.* plentifully, liberally, abundantly.

Առատաձեռնեմ, *եցի* *va.* to give bountifully, liberally, to gratify, to favour.

Առատաձեռնութիւն *s.* liberality, generosity, bounty, munificence, favour, gift, privilege.

Առատաձիր *a.* who gives liberally; that is given abundantly, abundant, copious.

Առատամիտ *a.* liberal, noble, generous, magnanimous; ingenious, intelligent.

Առատամտութիւն *s.* generosity, liberality; abundance, fertility of mind, intelligence.

Առատանամ, *ացայ* *vn.* to abound, to increase, to augment; to overflow; to run over: to be bountiful, generous; to be proud; to be angry, to be in a passion. [առտաձիր.

Առատաշնորհ, Առատապարգէ *S.* Ա.

Առտապէս *ad.* abundantly, superabundantly, copiously, plentifully, liberally, greatly, nobly, richly, splendidly; profusely; fruitfully.

Առտապտուր *S.* Առտաբաշխ.

Առտապուցանեմ, *ուցի* *va.* to fill, to heap up; to augment.

Առտաութիւն *s.* abundance, plenty, superabundance, exuberance, copiousness; fulness, repletion; fertility, fecundity; *անշափ* -, profusion. [cord.

Առտուկ, Առտիկ, տկաց *s.* small

Առարկական *a.* objective. [end.

Առարկայ, *ից* *s.* object; subject; aim;

Առարկանեմ, արկի, Առարկեմ, *եցի* *va.* to object, to oppose.

Առարկու, *այ* *s.* antagonist, adversary, rival, opponent.

Առարկութիւն *s.* objection; proposition; purpose.

Առաւել, աւ, զբ, ուլք *a.* redundant, superfluous, excessive; transcendent: - *ad.* more, rather; too much; - *ևս*, more, over and above, besides, so much, the more; - *քան*, more than; - *քան զ-*, - *ազոյն*, more and more, too much; - *եմ*, *լինիմ*, *գտանիմ* *S.* Առաւելում.

Առաւելաբանութիւն *S.* Աւելաբանութիւն. [dition, apposition.

Առաւելադրութիւն *s.* increase, ad-

Առաւելազանց *a.* excessive, exaggerated. [geration.

Առաւելազանցութիւն *s.* excess, exaggeration.

Առաւելահալ *a.* admirable, excellent, magnificent, superb.

Առաւելապէս *ad.* principally, especially, chiefly, rather.

Առաւելատաց *a.* greedy, eager; avaricious.

Առաւելում, *եղի* *va.* to favour, to advantage; to increase, to augment, to enlarge, to grow, to multiply, to accumulate, to amass; to raise, to enhance.

Առաւելում, *եղոյ* *vn.* to grow, to increase, to augment; to abound, to superabound, to overflow; to be redundant; to overcome, to surpass, to exceed, to excel, to predominate, to prevail; to remain.

Առաւելութիւն *s.* growth, increase, addition, augmentation, redundancy, superabundance, superfluity, exuberance, diffusion, transcendence; enhancement of price; excess; prerogative, distinction, superiority.

Առաւել or Առաւել *ad.* in vain.

Առաւուշ *s.* bladder.

Առաւուր *a.* diurnal, daily.

Առաւոտ, ուց *s.* morning; ուղոյն -, forenoon; ընդ -ն, ընդ -ս, the -; ընդ -ս ընդ -ս, every -; յառնել ընդ -ն, զաղբալ ընդ -ն, - առնել, to rise early or betimes; - է մինչև ցերեկոյ, from - till evening. [get light.

Առաւոտանամ, *ացայ* *vn.* to dawn, to

Առաւոտան *a.* morning, early; - ժամերգութիւն, matins.

Առաւոտեմ *S.* Առաւոտ առնեմ.

Առաւոտին *a.* morning, early; - *յ-ն* *ad.* every morning. [the morning.

Առաւոտու, ուց *ad.* very early in

Առաւտայ, *եղոյ* *a.s.* envoy, messenger; apostle; emissary; missionary.

Առաւելաբար *a.* apostolically.

Առաւելադոր *a.* who does or lives after the manner of the apostles; - մատեն, the Acts of the Apostles.

Առաւելախօս *a.* that is said or spoken like an apostle.

Առաւելական *a.* apostolic.

Առաւելակից *s.* companion of the apostles, - of mission.

Առաւելանշան *a.* who has the sign of the apostles; who performs miracles like the apostles. [of the apostles.

Առաւելաշնորհ *a.* who has the gifts

Առաւելապետ *s.* chief of the apostles.

Առաւելաւանդ *a.* that is founded or transmitted by the apostles, apostolic.

Առաւելութիւն *s.* mission; apostleship. [of an apostle.

Առաւելուհի *sf.* who fills the office

Առաւելորէն *ad.* after the manner of the apostles, apostolically.

Առաւելմ, *եցի* *va.* to send, to dispatch, to expedite; *անդրէն* - to send back, to return.

Առաւելաբար *ad.* virtuously; bravely, courageously.

Առաւելադոր *a.* more or very virtuous; very courageous.

Առաւելադոր *a.* who acts virtuously or bravely; virtuous; courageous.

Առաւելադար *a.* adorned with virtues, virtuous. [or bravery.

Առաւելակից *a.* companion of virtue

Առաւելանամ, *ացայ* *vn.* to labour, to strive, to take pains, to have or show

bravery; to be virtuous.

Առաւելան *a.* virtuous, brave.

Առաւելասէր *a.* who loves virtue or bravery, virtuous.

Առաւելարան *s.* place for the practice of virtue or bravery.

Առաւելացուցանեմ, Առաւելեցուցա-

նեմ, ուցի *va.* to render valiant, to inspire courage; to render virtuous.

Առաւելի, նուր, նեաց *a.* valiant, courageous; virtuous, honest.

Առաւելեմ *S.* Առաւելանամ.

Առաւելութիւն *s.* valour, bravery; virtue, probity; goodness; politics, government; conduct, behaviour.

Առաւելուսոյց *a.* who teaches virtue; who is taught by virtue, virtuous.

Առաւելորէն *S.* Առաւելաբար.

Առաւել, Առաւել *a.* sender.

Առաւելմ *s.* mission, emission.

Առաւելեմ, *եղի* *va.* to bring, to carry; to present, to offer.

Առաւել *s.* pattern, sample, specimen.

Առաւել *a.* broker, agent.

Առաւելմ, *եղի* *va.* to propose, to set over; to put, to insert; to suppose, to believe.

Առաւել, *այ* *s.* pole (of a coach).

Առաւելանելի *a.* dissolvable; explicable; that dissolves; that explains.

Առաւելանեմ, *ծի* *va.* to undo; to untie, to dissolve, to ruin; to explain an enigma.

Առաւելում, ոց *s.* dissolution; explication; enigma, proverb; -ս արկա-

նել, to propose an enigma or charade, to tell a parable, to proverb.

Առաւել *S.* Սող.

Առաւել *ad.* when? until when?

Առաւել *ad.* towards the evening.

Առաւել *S.* Նրեպ.

Առաւել *S.* Նրի.

Առաւել, *այ* *s.* rape, abduction; - առնել *S.* Առաւելեմ.

Առաւելեմ, *եցի* *va.* to rap, to seize, to carry off.

Առաւելութիւն *S.* Առաւելմ.

Առեւտրայ առնեմ S. Առեւտրեմ.
Առեւտրայ առնեմ. to take away, to carry off.

Առէջ, Առէջ, էջ, էջ s. chain (threads stretched lengthwise on a weaver's loom).

Առնիքեր pr. ad. near, next, close, contiguous, nigh, beside; նստել - ումք, to sit near some one; գիտել - , to observe closely; - ննձ, near me; կալ 'ի սպասու - ումք, to serve some one; գայ - , he comes near; սուռ նորա է - նիւում, his house is close to mine; լինել - , to be near or close; բնակէ նա - այն ինչ պալատի, he lodges quite close to such a palace; - կալ, to attend, to be present, to wait; - գնել, to put, to place near, to join.

Առնիքերակայ a. s. assistant.

Առնիքերակացութիւն s. presence.

Առնիկենում: կեցի va. to throw, to push; to despise, to abandon.

Առթեմ, էջի va. to occasion, to cause, to produce, to engender.

Առժամակալ a. new found, recent, new fashion.

Առժամայն a. recent, new; ad. presently, immediately; soon, forthwith, directly, suddenly; առժամայն, at present, now; for the present.

Առժամայն s. pl. the present world, things temporal; the moderns.

Առժամանակի S. ժամանակ.

Առժամանակեայ a. temporal, perishable; provisional.

Առժամայ, Առժաման S. Առժամանակեայ.

Առժամի S. ժամ.

Առ 'ի pr. to; from; for; by; towards, with respect to; in order to; - նոս, to them; - մէջ, from us; - սրբել, in order to purify; - յիշատակ, for the memory, for the remembrance; - չգոյե, not having, because he had not; - մահ վերաբերեալ, wounded to death or mortally wounded; - մահ մեղանշել, to commit a deadly sin; - հօրէ, from the father; paternal; - չգիտել, ignorantly; - զարդ, ornamental, by way of ornament.

Առիւթ, աք s. apron.

Առիթ, առիթայ s. occasion, opportunity, concurrence; subject, cause, matter, motive, convenience, conjuncture, object. [cause or reason?]

Առ իմ, Առ իմ ad. why? for what

Առ 'ի յետոյ s. pl. things past.

Առ 'ի ներքոյ pr. under.

Առ ինչ ad. how? why? for what cause? - ինչ է ննձ, no matter to me! what does it matter to me? - ինչն այն ամենայն, of what use is all that?

Առինչ, առնինչ S. Առնունքիւն.

Առնունքի S. Առնունքիւն.

Առնիւծ, ոյ or ու, ոյ or ույ s. lion; մատակ - , lioness; կորիւն - ու, lion's whelp, young lion; մանչիւն, մանչէլ - ու, roaring, to roar.

Առնիւծաբար ad. lionlike.

Առնիւծախոս s. bot. an evergreen shrub. [bles an ape.]

Առնիւծակայիկ s. lion that resembles

Առնիւծակորիւն s. lion's cub, lion's whelp. [like a lion.]

Առնիւծանամ, ագայ տ. to become

Առնիւծանման, Առնիւծապես S. Առնիւծաբար.

Առնիւծասիրտ a. lion-hearted.

Առնիւծացուցանեմ, ուցի va. to make to become like a lion.

Առնիւծենի s. skin of a lion.

Առնիւծոսկր s. bone of a lion.

Առնիւծ S. Յարալէզ.

Առնի a. full, replete, brimful.

Առնում, լցի va. to fill, to fill to the brim, to brim.

Առնիւթեմ S. խիւթեմ.

Առնիւթեմ a. suspended, in suspense: hung up, pendulous, declivous.

Առնիւթանամ, ագայ տ. to settle, to fix, to determine. [fix, to constitute.]

Առնիւթեմ, էջի va. to establish, to fix, to determine. [fix, to constitute.]

Առնիւթեմ, էջի va. to flame very little, to be nearly extinguished.

Առնիւթեմ a. common, general, universal; ad. generally, universally.

Առնիւթեմ, էջի s. earnest, earnest money; pledge, essay, token, sign, testimony.

Առնիւթեմ, էջի va. to call.

Առնիւթեմ, էջի s. appeal, call, voice

Առնիւթեմ a. ready to the hand, handy, manual, portatif; s. in part payment, on account; - տալ, to give in part payment; - բառարան, pocket dictionary.

Առնիւթեմ, էջի va. to call.

Առնիւթեմ, էջի s. appeal, call, voice

Առնիւթեմ a. ready to the hand, handy, manual, portatif; s. in part payment, on account; - տալ, to give in part payment; - բառարան, pocket dictionary.

Առնիւթեմ, էջի va. to call.

Առնիւթեմ, էջի s. appeal, call, voice

Առն, ունք, ունք s. he-lamb.

Առնաբար ad. manly, vigorously.

Առնապագետ a. that wears a man's dress.

Առնապէս s. armour; a. armed.

Առնակերպ, Առնաձեւ a. manly, virile; manly figure.

Առնակին sf. married woman.

Առնակնութիւն sf. condition of a married woman. [thed.]

Առնակոյս sf. an affianced, betrothed. Առնամուկ, etc. S. Առնապէս, etc.

Առնանոց s. men's room or dwelling.

Առնապատկեր s. figure or statue of a man.

Առնապես S. Առնաբար.

Առնապի a. manly, masculine; - անգամ, s. genitals.

Առնելի a. feasible; making, maker.

Առնելիք s. pl. actions, acts, deeds.

Առնեմ, արարի va. to make, to do, to form, to produce, to compose, to fabric, to operate, to act, to render, to commit, to effectuate, to execute, to cause; - յոնչէ, to create; - վերադն, to remake; կին - , to marry; ատելի - , to make odious; բարեք, չարեք առնէք, yo do well, - ill; բարի; չարիս, հիւսս - ումք, to do good, ill, wrong to some one; ինչ ոչ արարի քեզ, I have done nothing to you; զինչ - ինչ զայս, what to do with that? չգիտեմ որպէս - , I do not know how to do that; չգիտեմ զինչ - , I know not what to do; ձայն - ձայն, the singing of birds; - ողջակէզ, to sacrifice, to immolate; ինչիւր, մոռացումն, յիշատակ, ծառայութիւն, զարթոյնումն, դատաստան, վախճան - , to seek; to forget; to remember; to serve; to assail; to judge; to finish or end.

Առնեմ, արարի va. to make, to do, to form, to produce, to compose, to fabric, to operate, to act, to render, to commit, to effectuate, to execute, to cause; - յոնչէ, to create; - վերադն, to remake; կին - , to marry; ատելի - , to make odious; բարեք, չարեք առնէք, yo do well, - ill; բարի; չարիս, հիւսս - ումք, to do good, ill, wrong to some one; ինչ ոչ արարի քեզ, I have done nothing to you; զինչ - ինչ զայս, what to do with that? չգիտեմ որպէս - , I do not know how to do that; չգիտեմ զինչ - , I know not what to do; ձայն - ձայն, the singing of birds; - ողջակէզ, to sacrifice, to immolate; ինչիւր, մոռացումն, յիշատակ, ծառայութիւն, զարթոյնումն, դատաստան, վախճան - , to seek; to forget; to remember; to serve; to assail; to judge; to finish or end.

Առնեմ, արարի va. to make, to do, to form, to produce, to compose, to fabric, to operate, to act, to render, to commit, to effectuate, to execute, to cause; - յոնչէ, to create; - վերադն, to remake; կին - , to marry; ատելի - , to make odious; բարեք, չարեք առնէք, yo do well, - ill; բարի; չարիս, հիւսս - ումք, to do good, ill, wrong to some one; ինչ ոչ արարի քեզ, I have done nothing to you; զինչ - ինչ զայս, what to do with that? չգիտեմ որպէս - , I do not know how to do that; չգիտեմ զինչ - , I know not what to do; ձայն - ձայն, the singing of birds; - ողջակէզ, to sacrifice, to immolate; ինչիւր, մոռացումն, յիշատակ, ծառայութիւն, զարթոյնումն, դատաստան, վախճան - , to seek; to forget; to remember; to serve; to assail; to judge; to finish or end.

Առնեմ, արարի va. to make, to do, to form, to produce, to compose, to fabric, to operate, to act, to render, to commit, to effectuate, to execute, to cause; - յոնչէ, to create; - վերադն, to remake; կին - , to marry; ատելի - , to make odious; բարեք, չարեք առնէք, yo do well, - ill; բարի; չարիս, հիւսս - ումք, to do good, ill, wrong to some one; ինչ ոչ արարի քեզ, I have done nothing to you; զինչ - ինչ զայս, what to do with that? չգիտեմ որպէս - , I do not know how to do that; չգիտեմ զինչ - , I know not what to do; ձայն - ձայն, the singing of birds; - ողջակէզ, to sacrifice, to immolate; ինչիւր, մոռացումն, յիշատակ, ծառայութիւն, զարթոյնումն, դատաստան, վախճան - , to seek; to forget; to remember; to serve; to assail; to judge; to finish or end.

Առնեմ, արարի va. to make, to do, to form, to produce, to compose, to fabric, to operate, to act, to render, to commit, to effectuate, to execute, to cause; - յոնչէ, to create; - վերադն, to remake; կին - , to marry; ատելի - , to make odious; բարեք, չարեք առնէք, yo do well, - ill; բարի; չարիս, հիւսս - ումք, to do good, ill, wrong to some one; ինչ ոչ արարի քեզ, I have done nothing to you; զինչ - ինչ զայս, what to do with that? չգիտեմ որպէս - , I do not know how to do that; չգիտեմ զինչ - , I know not what to do; ձայն - ձայն, the singing of birds; - ողջակէզ, to sacrifice, to immolate; ինչիւր, մոռացումն, յիշատակ, ծառայութիւն, զարթոյնումն, դատաստան, վախճան - , to seek; to forget; to remember; to serve; to assail; to judge; to finish or end.

Առնեմ, արարի va. to make, to do, to form, to produce, to compose, to fabric, to operate, to act, to render, to commit, to effectuate, to execute, to cause; - յոնչէ, to create; - վերադն, to remake; կին - , to marry; ատելի - , to make odious; բարեք, չարեք առնէք, yo do well, - ill; բարի; չարիս, հիւսս - ումք, to do good, ill, wrong to some one; ինչ ոչ արարի քեզ, I have done nothing to you; զինչ - ինչ զայս, what to do with that? չգիտեմ որպէս - , I do not know how to do that; չգիտեմ զինչ - , I know not what to do; ձայն - ձայն, the singing of birds; - ողջակէզ, to sacrifice, to immolate; ինչիւր, մոռացումն, յիշատակ, ծառայութիւն, զարթոյնումն, դատաստան, վախճան - , to seek; to forget; to remember; to serve; to assail; to judge; to finish or end.

Առնեմ, արարի va. to make, to do, to form, to produce, to compose, to fabric, to operate, to act, to render, to commit, to effectuate, to execute, to cause; - յոնչէ, to create; - վերադն, to remake; կին - , to marry; ատելի - , to make odious; բարեք, չարեք առնէք, yo do well, - ill; բարի; չարիս, հիւսս - ումք, to do good, ill, wrong to some one; ինչ ոչ արարի քեզ, I have done nothing to you; զինչ - ինչ զայս, what to do with that? չգիտեմ որպէս - , I do not know how to do that; չգիտեմ զինչ - , I know not what to do; ձայն - ձայն, the singing of birds; - ողջակէզ, to sacrifice, to immolate; ինչիւր, մոռացումն, յիշատակ, ծառայութիւն, զարթոյնումն, դատաստան, վախճան - , to seek; to forget; to remember; to serve; to assail; to judge; to finish or end.

Առնեմ, արարի va. to make, to do, to form, to produce, to compose, to fabric, to operate, to act, to render, to commit, to effectuate, to execute, to cause; - յոնչէ, to create; - վերադն, to remake; կին - , to marry; ատելի - , to make odious; բարեք, չարեք առնէք, yo do well, - ill; բարի; չարիս, հիւսս - ումք, to do good, ill, wrong to some one; ինչ ոչ արարի քեզ, I have done nothing to you; զինչ - ինչ զայս, what to do with that? չգիտեմ որպէս - , I do not know how to do that; չգիտեմ զինչ - , I know not what to do; ձայն - ձայն, the singing of birds; - ողջակէզ, to sacrifice, to immolate; ինչիւր, մոռացումն, յիշատակ, ծառայութիւն, զարթոյնումն, դատաստան, վախճան - , to seek; to forget; to remember; to serve; to assail; to judge; to finish or end.

Առնեմ, արարի va. to make, to do, to form, to produce, to compose, to fabric, to operate, to act, to render, to commit, to effectuate, to execute, to cause; - յոնչէ, to create; - վերադն, to remake; կին - , to marry; ատելի - , to make odious; բարեք, չարեք առնէք, yo do well, - ill; բարի; չարիս, հիւսս - ումք, to do good, ill, wrong to some one; ինչ ոչ արարի քեզ, I have done nothing to you; զինչ - ինչ զայս, what to do with that? չգիտեմ որպէս - , I do not know how to do that; չգիտեմ զինչ - , I know not what to do; ձայն - ձայն, the singing of birds; - ողջակէզ, to sacrifice, to immolate; ինչիւր, մոռացումն, յիշատակ, ծառայութիւն, զարթոյնումն, դատաստան, վախճան - , to seek; to forget; to remember; to serve; to assail; to judge; to finish or end.

Առնեմ, արարի va. to make, to do, to form, to produce, to compose, to fabric, to operate, to act, to render, to commit, to effectuate, to execute, to cause; - յոնչէ, to create; - վերադն, to remake; կին - , to marry; ատելի - , to make odious; բարեք, չարեք առնէք, yo do well, - ill; բարի; չարիս, հիւսս - ումք, to do good, ill, wrong to some one; ինչ ոչ արարի քեզ, I have done nothing to you; զինչ - ինչ զայս, what to do with that? չգիտեմ որպէս - , I do not know how to do that; չգիտեմ զինչ - , I know not what to do; ձայն - ձայն, the singing of birds; - ողջակէզ, to sacrifice, to immolate; ինչիւր, մոռացումն, յիշատակ, ծառայութիւն, զարթոյնումն, դատաստան, վախճան - , to seek; to forget; to remember; to serve; to assail; to judge; to finish or end.

Առնեմ, արարի va. to make, to do, to form, to produce, to compose, to fabric, to operate, to act, to render, to commit, to effectuate, to execute, to cause; - յոնչէ, to create; - վերադն, to remake; կին - , to marry; ատելի - , to make odious; բարեք, չարեք առնէք, yo do well, - ill; բարի; չարիս, հիւսս - ումք, to do good, ill, wrong to some one; ինչ ոչ արարի քեզ, I have done nothing to you; զինչ - ինչ զայս, what to do with that? չգիտեմ որպէս - , I do not know how to do that; չգիտեմ զինչ - , I know not what to do; ձայն - ձայն, the singing of birds; - ողջակէզ, to sacrifice, to immolate; ինչիւր, մոռացումն, յիշատակ, ծառայութիւն, զարթոյնումն, դատաստան, վախճան - , to seek; to forget; to remember; to serve; to assail; to judge; to finish or end.

Առնեմ, արարի va. to make, to do, to form, to produce, to compose, to fabric, to operate, to act, to render, to commit, to effectuate, to execute, to cause; - յոնչէ, to create; - վերադն, to remake; կին - , to marry; ատելի - , to make odious; բարեք, չարեք առնէք, yo do well, - ill; բարի; չարիս, հիւսս - ումք, to do good, ill, wrong to some one; ինչ ոչ արարի քեզ, I have done nothing to you; զինչ - ինչ զայս, what to do with that? չգիտեմ որպէս - , I do not know how to do that; չգիտեմ զինչ - , I know not what to do; ձայն - ձայն, the singing of birds; - ողջակէզ, to sacrifice, to immolate; ինչիւր, մոռացումն, յիշատակ, ծառայութիւն, զարթոյնումն, դատաստան, վախճան - , to seek; to forget; to remember; to serve; to assail; to judge; to finish or end.

Առնեմ, արարի va. to make, to do, to form, to produce, to compose, to fabric, to operate, to act, to render, to commit, to effectuate, to execute, to cause; - յոնչէ, to create; - վերադն, to remake; կին - , to marry; ատելի - , to make odious; բարեք, չարեք առնէք, yo do well, - ill; բարի; չարիս, հիւսս - ումք, to do good, ill, wrong to some one; ինչ ոչ արարի քեզ, I have done nothing to you; զինչ - ինչ զայս, what to do with that? չգիտեմ որպէս - , I do not know how to do that; չգիտեմ զինչ - , I know not what to do; ձայն - ձայն, the singing of birds; - ողջակէզ, to sacrifice, to immolate; ինչիւր, մոռացումն, յիշատակ, ծառայութիւն, զարթոյնումն, դատաստան, վախճան - , to seek; to forget; to remember; to serve; to assail; to judge; to finish or end.

Առնեմ, արարի va. to make, to do, to form, to produce, to compose, to fabric, to operate, to act, to render, to commit, to effectuate, to execute, to cause; - յոնչէ, to create; - վերադն, to remake; կին - , to marry; ատելի - , to make odious; բարեք, չարեք առնէք, yo do well, - ill; բարի; չարիս, հիւսս - ումք, to do good, ill, wrong to some one; ինչ ոչ արարի քեզ, I have done nothing to you; զինչ - ինչ զայս, what to do with that? չգիտեմ որպէս - , I do not know how to do that; չգիտեմ զինչ - , I know not what to do; ձայն - ձայն, the singing of birds; - ողջակէզ, to sacrifice, to immolate; ինչիւր, մոռացումն, յիշատակ, ծառայութիւն, զարթոյնումն, դատաստան, վախճան - , to seek; to forget; to remember; to serve; to assail; to judge; to finish or end.

Առնեմ, արարի va. to make, to do, to form, to produce, to compose, to fabric, to operate, to act, to render, to commit, to effectuate, to execute, to cause; - յոնչէ, to create; - վերադն, to remake; կին - , to marry; ատելի - , to make odious; բարեք, չարեք առնէք, yo do well, - ill; բարի; չարիս, հիւսս - ումք, to do good, ill, wrong to some one; ինչ ոչ արարի քեզ, I have done nothing to you; զինչ - ինչ զայս, what to do with that? չգիտեմ որպէս - , I do not know how to do that; չգիտեմ զինչ - , I know not what to do; ձայն - ձայն, the singing of birds; - ողջակէզ, to sacrifice, to immolate; ինչիւր, մոռացումն, յիշատակ, ծառայութիւն, զարթոյնումն, դատաստան, վախճան - , to seek; to forget; to remember; to serve; to assail; to judge; to finish or end.

Առնեմ, արարի va. to make, to do, to form, to produce, to compose, to fabric, to operate, to act, to render, to commit, to effectuate, to execute, to cause; - յոնչէ, to create; - վերադն, to remake; կին - , to marry; ատելի - , to make odious; բարեք, չարեք առնէք, yo do well, - ill; բարի; չարիս, հիւսս - ումք, to do good, ill, wrong to some one; ինչ ոչ արարի քեզ, I have done nothing to you; զինչ - ինչ զայս, what to do with that? չգիտեմ որպէս - , I do not know how to do that; չգիտեմ զինչ - , I know not what to do; ձայն - ձայն, the singing of birds; - ողջակէզ, to sacrifice, to immolate; ինչիւր, մոռացումն, յիշատակ, ծառայութիւն, զարթոյնումն, դատաստան, վախճան - , to seek; to forget; to remember; to serve; to assail; to judge; to finish or end.

Առնեմ, արարի va. to make, to do, to form, to produce, to compose, to fabric, to operate, to act, to render, to commit, to effectuate, to execute, to cause; - յոնչէ, to create; - վերադն, to remake; կին - , to marry; ատելի - , to make odious; բարեք, չարեք առնէք, yo do well, - ill; բարի; չարիս, հիւսս - ումք, to do good, ill, wrong to some one; ինչ ոչ արարի քեզ, I have done nothing to you; զինչ - ինչ զայս, what to do with that? չգիտեմ որպէս - , I do not know how to do that; չգիտեմ զինչ - , I know not what to do; ձայն - ձայն, the singing of birds; - ողջակէզ, to sacrifice, to immolate; ինչիւր, մոռացումն, յիշատակ, ծառայութիւն, զարթոյնումն, դատաստան, վախճան - , to seek; to forget; to remember; to serve; to assail; to judge; to finish or end.

Առնեմ, արարի va. to make, to do, to form, to produce, to compose, to fabric, to operate, to act, to render, to commit, to effectuate, to execute, to cause; - յոնչէ, to create; - վերադն, to remake; կին - , to marry; ատելի - , to make odious; բարեք, չարեք առնէք, yo do well, - ill; բարի; չարիս, հիւսս - ումք, to do good, ill, wrong to some one; ինչ ոչ արարի քեզ, I have done nothing to you; զինչ - ինչ զայս, what to do with that? չգիտեմ որպէս - , I do not know how to do that; չգիտեմ զինչ - , I know not what to do; ձայն - ձայն, the singing of birds; - ողջակէզ, to sacrifice, to immolate; ինչիւր, մոռացումն, յիշատակ, ծառայութիւն, զարթոյնումն, դատաստան, վախճան - , to seek; to forget; to remember; to serve; to assail; to judge; to finish or end.

Առնեմ, արարի va. to make, to do, to form, to produce, to compose, to fabric, to operate, to act, to render, to commit, to effectuate, to execute, to cause; - յոնչէ, to create; - վերադն, to remake; կին - , to marry; ատելի - , to make odious; բարեք, չարեք առնէք, yo do well, - ill; բարի; չարիս, հիւսս - ումք, to do good, ill, wrong to some one; ինչ ոչ արարի քեզ, I have done nothing to you; զինչ - ինչ զայս, what to do with that? չգիտեմ որպէս - , I do not know how to do that; չգիտեմ զինչ - , I know not what to do; ձայն - ձայն, the singing of birds; - ողջակէզ, to sacrifice, to immolate; ինչիւր, մոռացումն, յիշատակ, ծառայութիւն, զարթոյնումն, դատաստան, վախճան - , to seek; to forget; to remember; to serve; to assail; to judge; to finish or end.

խորհուրդ - , խորհուրդ 'ի մէջ - , to consult, to deliberate; 'ի միտ - , to conceive, to comprehend, to understand; to learn by heart; խումբ - , to assemble; մեղս - , to sin, to be culpable; 'ի բաց - , to subtract, to take away; to remove; սուգ - , to mourn, to be afflicted; առիթ - , to take the opportunity, to profit by it; - ընդ կատակս, to take a thing in jest; կասկած - , to suspect; - է կին, է կնոթիւն, to marry; - ողջուն հրաժարական, to take leave of, to bid adieu to; - օրինակ, to take example; շունչ - , to breathe; զէն - , to take arms, to arm one's self; մարմին - , to incarnate, to be incarnate; ծագումն - , to take birth, to shoot out; առիթս առնեմ որ, how I should wish that some one had done it!

Առնական a. relative.

Առնական s. correlative.

Առնական s. relation.

Առնական, էջի va. to pronounce words regularly: to sprinkle, to wet.

Առնականութիւն s. prosody; pronunciation.

Առնական S. Առնական.

Առնական s. watering, sprinkling.

Առնական, աք, էջ, ոյ a. healthy; alive, vivacious; salubrious, wholesome; valid, entire, complete, perfect. [some.]

Առնական a. very or more whole.

Առնական a. who is in his senses, whose judgement is sound; lively.

Առնականութիւն s. good sense,

Առոյգաբարձ *a.* whose haunches are young, that has firm hips.
 Առոյգանամ, աջայ *vn.* to grow young, to become young again.
 Առոյգանման *a.* young, robust.
 Առոյգացուցանեմ, ուշի *va.* to make young, to make look younger.
 Առոյգութիւն *s.* youth, bloom, growing young again; prime of life, vigour.
 Առոյգի *ad.* privately, apart, separately.
 Առու, էջ, ոյ *s.* trench, channel; brook, small stream of water; հեղուհ հոսել - արտասուաց, to shed tears profusely.
 Առուակ, աջ *s.* rivulet.
 Առուակարկաչ *a.* that runs like a rivulet with a great noise.
 Առուահանք *s.* channel, aqueduct.
 Առուամէջք *s.* trench, channel, ditch.
 Առուգանամ, etc. *S.* Առոյգանամ, etc.
 Առումն *s.* taking, reception, capture, possession; acceptance, sense, signification; assumption (in logic); lemma; receipt.
 Առումննառ *a.* whisperer; informer, accuser, denunciator.
 Առուոյտ, ուտից *s.* bot. lucerne.
 Ապարաւստ *a.* prompt, prepared; - լինել, to be prompt, to prepare one's self.
 Ասանին *ad.* at home, at one's house; *a.* domestic, belonging to the house; familiar; - ուսուցանել, to teach at home; - անկարգութիւնք, family discords; - պատերազմ, civil war; - ճաշել, to dine at home; - էրք, domestic affairs; - հանդերձ, house dress; morning-gown.
 Ասորեայ, Ասորեական *a.* diurnal; ephemeral; daily; inconstant, uncertain, temporal, perishable. [tely].
 Ասորին *ad.* the same day, immediately.
 Ասացած, է, Ասացուած, ոյ *s.* saying, word, term, expression; proverb; dictate; recital.
 Ատէն, ասղան, զոնք, զանց *s.* needle; ծակ ասղան, eye of a -; մագնիսեալ - , magnetic -; անցուցանել զերծան ընդ ծակ ասղան, to thread a -.
 Ատեմ, ասացի *va.* to say, to express, to speak, to relate, to recite, to tell, to recount, to declare, to pronounce, to utter, to dictate; - յառաջագոյն, to foretell; - զեւրախն, to repeat; բարիս, չարիս - զուսկէք, to speak well, badly

of a person; ասա ինձ, tell me; պարտէ - , one must say; որպէս ասացաք, as we have said; համառոտ - , briefly, in one word; չգիտեմ զինչ - , I know not what to say; զինչ ասիցեն զքէն, what will they say of you? անհիմն է զոր ասեալք, what you say is without foundation; չգիտէ զոր ինչ ասէ, he does not know what he says; ցանգ զնոյն - , to repeat always the same thing; - զհարծիս իւր զիմեք, to give one's opinion on some thing; սուտ - , to tell falsehoods or lies; - զճամարտութիւն, to speak the truth; - այո, ոչ - , to say yes, no; զինչ կամիցի - այս, what does that mean? այլ զինչ ասեմս, but what do I say? ըստ ասելոյ իւրաքանչիւր, as every one says; - ընդ միտս, to say to one's self; զայս իբրեւ ասաց, when he has said that, at these words; զայս ասացեալ, that said.
 Ասիական *a.* asiatic.
 Աղանի *s.* needleful, thread, string; անցուցանել զ- ընդ ծակ ասղան, to thread a needle.
 Աղանոց *s.* needle-case.
 Աղնագործ, աջ *s.* embroiderer; *a.* embroidered; -ք, embroidery; lace; vellum lace. [to purple or purflew].
 Աղնագործեմ, էջի *va.* to embroider;
 Աղնագործութիւն *s.* embroidery.
 Աղնանի *s.* amulet.
 Աղնեգործ *S.* Աղնագործ.
 Ասորեակ, էկաց *s.* rocket.
 Ասորերէն *a.* *s.* syriac.
 Ասուեայ, էէից *S.* Ասուի.
 Ասուեղ *a.* woolly, fleecy.
 Ասուի, ուոյ, էաց *a.* woollen; *s.* blanket; cloth, stuff; flannel; drapery.
 Ասուն, ասնոց *a.* that is endowed with the faculty of speaking, reasonable, gifted with reason.
 Ասուս *s.* shooting star.
 Ասպազէն *s.* iron armour, horse armour; trooper, horseman; *a.* caparisoned. [horse].
 Ասպազինեմ, էջի *va.* to caparison (a horse).
 Ասպականասպաս *s.* hound.
 Ասպականի *s.* huntsman, hunter.
 Ասպահապետ *s.* *a.* cavalry general.
 Ասպանդակ, Ասպատանդ *s.* stirrup; փոկ -ի, stirrup-strap or -leather.
 Ասպատան, աջ *s.* stable; drove of horses, horses. [ble (horse)].
 Ասպատանիկ *a.* brought up in a stable.
 Ասպատակ, աջ *s.* straggler, marau-

der; inroad, incursion; - ծովու, corsair, pirate, sea-robber; - տալ, գնել, սփռել, to go marauding, to infest.
 Ասպատակաւոր *s.* marauder, freebooter, straggler.
 Ասպատակեմ, էջի *va.* to go marauding, to go plundering, to plunder, to infest; - է ծովու, to scour the sea, to rob at sea.
 Ասպատակի, յԱսպատակի *ad.* runing, rushing.
 Ասպատակութիւն *s.* cruise, excursion, incursion, descent, irruption, marauding, plundering; - է ծովու, piracy.
 Ասպար, աջ *s.* shield, buckler.
 Ասպարաբէկ *s.* fragment of a shield; small shield.
 Ասպարակիր *s.* bearing a shield.
 Ասպարապետ *S.* Ապարապետ.
 Ասպարաւոր *S.* Ասպարակիր.
 Ասպարափակ *a.* surrounded, protected by shields or bucklers.
 Ասպարեմ, էջի *vn.* to use a buckler.
 Ասպարեզ or էս, էգաց *s.* career, course, horse-race; furlong; field, place, area, arena; - ըմբշամարտութե, wrestling place; գիմել, իջանել, խոյաշաւ, էլանել, յ- , to throw one's self, to brave, to descend, to fling, to rush, to hurl in the arena.
 Ասպարընէց *a.* who throws away, who abandons his shield or buckler.
 Ասպարիզաճեմ *a.* that walks in the lists. [race].
 Ասպարիտեմ, էջի *vn.* to run in the lists.
 Ասպետ, աջ *s.* equerry, knight, squire, cavalier.
 Ասպետութիւն *s.* knighthood.
 Ասպնական, էջ, աջ *s.* receptacle, dwelling, inn, shelter; *a.* hospitable, who willingly shelters strangers.
 Ասպնականեմ *S.* Հիւրընկալեմ.
 Ասպնականութիւն *s.* reception; hospitality; lodging.
 Ասպուզան *s.* bot. marigold.
 Աստ *ad.* here, in this place; - է, he or it is here; - է անդ, here and there, this way, that way.
 Աստակոս *s.* lobster.
 Աստանդական *a.* wandering, vagrant, vagabond; - չըղի, *S.* Աստանդիմ.
 Աստանդեմ, էջի *va.* to lead about, to lead up and down, to walk about.
 Աստանդիմ, էջայ *vn.* to rove, to ramble, to wander.

Աստանդութիւն *s.* absence (of mind), evagation, dissipation.
 Աստանոր *ad.* here, in this place.
 Աստառ, աջ *s.* lining.
 Աստեղաբան *s.* astronomer; astrologer, observer of the stars.
 Աստեղաբանութիւն *s.* astronomy; astrology.
 Աստեղաբաշխ, էջ *s.* astronomer.
 Աստեղաբաշխական *a.* astronomical.
 Աստեղաբաշխութիւն *s.* astronomy.
 Աստեղաբէտ *S.* Աստեղաբան.
 Աստեղադիտութիւն *S.* Աստեղաբանութիւն.
 Աստեղադէտ *s.* observer of the stars.
 Աստեղազարդ, Աստեղալիւր *a.* full of stars, starry, studded with stars.
 Աստեղազարդեմ, էջի *va.* to decorate, to stud with stars.
 Աստեղանիւզ *a.* starlike, that has the shape of a star; *s.* asterisk.
 Աստեղատուն *s.* constellation.
 Աստեղոր *a.* sure, infallible, constant.
 Աստէն *ad.* here; hence.
 Աստի *ad.* *a.* hence, thence; here; this, present; գնացուք - , come let us go hence; - սկսանի թագաւորութիւնն Արշակայ, here begins the reign of Arsaces; - առ յապայ, henceforward; է մարդոյ - , from this man; է տանէ - , from this house; - է անիւք, this life, the present life; - է անտի, here and there, on each side.
 Աստի, տալ, տիւք, տեայ *s.* present life, world, temporal things; youth, young people, young folks; vigour, force, freshness; *a.* firm, sure; vehement, impetuous, strong; յ-ս մանկութեան, in the flower of age; յ-ս էրիտասարդութեան, in all the vigour of youth.
 Աստիճան, աջ *s.* stair, step; pace; stair-case; steps; gradation; graduation; story; degree, dignity, character, class, condition, honour, place; quality, rank; - էկեղեցական, holy orders; հոսիլ ընդ -ս է վայր, to run down stairs; տալ - , բաժանել յ-ս, to graduate.
 Աստիճանաւոր *s.* *a.* dignitary, graduated; gradual.
 Աստիճանեմ, էջի *va.* to graduate; to ascend gradually, to go by degrees.
 Աստիւք, տեայ *S.* Աստի, էք *a.* *s.*
 Աստղ, տեղ, էգաց *s.* star; asterisk; - գիշերոյ, star of night, the moon; - տուրընդեան, star of day, the sun; -

աստղաբան, morning-star, Venus, Lucifer; - սլացեալ, թռիչ, shooting, flying star; բևեռային, հաստատուն -, polar, fixed star. [etc.]

Աստղաբան, etc. S. Աստղաբան, Աստղաբան a. that is announced by a star; prognosticator.

Աստղաբանութիւն s. prognostic. Աստղաբան s. astrolabe; telescope.

Աստղաբ S. Աստղաբ.

Աստղաբայ a. that has the form of a star.

Աստղաբան s. astrologer. [logy.]

Աստղաբանութիւն s. judicial astro-

Աստղաբան S. Աստղաբան.

Աստղաբան S. Աստղաբան.

Աստղաբան a. studded with stars, starry.

Աստղիկ, տղան or կայ sf. Venus, Lucifer; morning-star; Venus, goddess of love and beauty.

Աստղիկ a. venereal; of Venus.

ԱՍՏՈՒԱԾ, Աստուծոյ s. God, the Supreme Being. [false gods, idols.]

Աստուածք, ածոց s. pl. heathen gods,

Աճաբան s. theologian.

Աճաբանական a. theological.

Աճաբանեմ, եջի տ. to write, to discourse or speak theologically.

Աճաբանութիւն s. theology; - հեթանոսաց, or դիցաբանութիւն, mythology.

Աճաբանութիւն ad. theologically.

Աճաբար ad. godlike, divinely.

Աճաբարաւ a. declared by God.

Աճաբան a. where God dwells.

Աճաբուղիս a. produced by God.

Աճաբուն a. that partakes of the nature of God, that belongs to God, divine.

Աճաբէտ a. who has the knowledge of God.

Աճաբիծ, Աճաբիր a. written or engraved by God. [of God.]

Աճաբնաց a. who walks in the ways

Աճաբործ a. made by God; that consecrates, that causes God to descend; divine, sacred.

Աճաբործեմ, եջի տ. to render godlike; to consecrate.

Աճաբործութիւն s. resemblance, conformity with God; consecration.

Աճաբութ a. who is divinely merciful. [by God.]

Աճաբիր a. established or ordained

Աճաբործ a. imprinted or marked by God.

Աճաբան a. divine.

Աճաբար, Աճաբարեալ a. adorned by God, or with the grace of God.

Աճաբեաց, Աճաբեաւ a. that bears God; carried by God.

Աճաբեցիկ a. inspired of God.

Աճաբեցութիւն s. inspiration of God; enthusiasm.

Աճաբուց a. joined by God.

Աճաբոր a. strengthened by God; who has divine strength.

Աճաբան a. who is united to God.

Աճաբան a. cared for by God; - տեսչութիւն, divine Providence.

Աճաբող a. who seeks God.

Աճաբումբ a. brought together by the inspiration of God.

Աճաբար a. instructed by God.

Աճաբու a. who speaks of God; declared by God.

Աճաբուեմ, եջի տ. to speak, to discourse of God or with God; to talk divinely.

Աճաբութիւն s. discourse of God or with God; theology.

Աճաբաց a. produced by, born of or proceeding from God.

Աճաբանութիւն a. who has the knowledge of God.

Աճաբանութիւն s. knowledge of God.

Աճաբիս a. Mother of God.

Աճաբար a. constructed or made by God. [to God.]

Աճաբամ a. willed by God, agreeable

Աճաբան a. divine; -ի, s. God, divinity, divineness. [by God.]

Աճաբար a. ordained or established

Աճաբեաց a. who lives with God or according to the will of God.

Աճաբեայ a. godlike, in the form of God, divinely.

Աճաբեաւ a. made or built by God.

Աճաբիր a. that bears God.

Աճաբից a. that participates in the divine nature or grace.

Աճաբիս a. where God has walked or placed his foot.

Աճաբողմ s. side or part of God.

Աճաբոյս կողմ S. Աճաբողմ.

Աճաբոյ a. called by God; where God was invited.

Աճաբիս a. pious, religious. [God.]

Աճաբանց a. agreeable to or pleases

Աճաբայր s. father of God.

Աճաբաւ a. that calms or appeases the anger of God.

Աճաբար a. chastised or punished by God. [mandated by God.]

Աճաբաման a. ordained or commanded by a miracle or divinely. [God.]

Աճաբուց a. invited or called by Աճաբիր a. given by God.

Աճաբաւ a. declared by God; who discourses of God.

Աճաբայր s. Mother of God.

Աճաբար a. God and man conjointly.

Աճաբար a. that wars against Heaven, that is repugnant to God; - թապել, to declare against Heaven.

Աճաբիւ a. that is near God.

Աճաբուաց a. who has forgotten God.

Աճաբուիս a. who is profoundly learned or versed in divine things; who is familiar with God; hardened by God.

Աճաբու a. where God enters or dwells.

Աճաբայտութիւն s. Epiphany.

Աճաբիս a. divine, belonging to God; sacred, pious. [sacred thing.]

Աճաբութիւն s. state of a divine or Աճաբական a. divine and human conjointly.

Աճաբամ, ապայ տ. to make one's self God; to become God; to unite one's self, to join one's self to God; to resemble God. [godlike.]

Աճաբան a. that resembles God,

Աճաբիս a. built by God.

Աճաբոր a. given by God; full of the grace of God.

Աճաբուց s. inspired by God, divine, holy: Bible, holy Scripture.

Աճաբուց S. Աճաբանութիւն.

Աճաբար a. who has caused God to suffer: who holds the doctrine that God is amenable to suffer.

Աճաբարութիւն s. passibleness of divine nature. [by God.]

Աճաբար a. preserved or protected

Աճաբար a. who worships God, pious, religious, devout, spiritual.

Աճաբար a. honoured by God, who has divine honour.

Աճաբար a. who relates, narrates, speaks of God.

Աճաբար a. given by God.

Աճաբար S. Աճաբար.

Աճաբար a. crowned by God.

Աճաբար a. sent by God.

Աճաբար a. chastised by God; that comes of divine wrath.

Աճաբար a. that loves God, pious.

Աճաբարութիւն s. love of God, piety, religion, devotion.

Աճաբան a. cherished by God; brought up in the fear of God.

Աճաբան a. that has put God to death.

Աճաբանութիւն s. deicide.

Աճաբար a. created by God.

Աճաբար S. Աճաբար. [God.]

Աճաբար a. that befits, becomes Աճաբար a. that hates God.

Աճաբար a. that has seen, that sees God. [divine.]

Աճաբար a. that resembles God, Աճաբարութիւն S. Աճաբարութիւն.

Աճաբարութիւն s. hatred, aversion of God.

Աճաբար s. given by God, infused: np. Deodatus. [fies.]

Աճաբար a. made by God; that deifies.

Աճաբար a. strengthened by God; friend of God or familiar with God; divine, holy; - հայրապետ, holy pontiff.

Աճաբարեմ, ուցի տ. to make a god of any thing, to deify, to admit into the number of gods, to idolize.

Աճաբար a. that makes a god of any thing; that deifies.

Աճաբար s. deification, apotheosis. [taught by God.]

Աճաբար a. given, transmitted or Աճաբար a. that drives away, that causes God to remove far off: unpleasant to God.

Աճաբար a. bright, brilliant, that shines divinely.

Աճաբար a. who preaches God.

Աճաբարութիւն s. knowledge of God, theodicy.

Աճաբար a. divine; s. deist.

Աճաբար a. divine. [tar.]

Աճաբար s. drink of the gods, nec-

Աճաբար a. repugnant to God.

Աճաբար a. that has received God; received or accepted of God, agreeable to God.

Աճաբար a. chosen of God.

Աճաբար, Աճաբար a. that has the wisdom of God, instructed by heaven.

Աճաբարութիւն s. oracle: S. Աճաբարութիւն.

Աճաբար s. Son of God.

Աճաբար s. divinity; deity; God. Աճաբար sf. goddess.

Աճուհակ *a.* that has received or embraced God.
 Աճուհայ *a.* instructed by God.
 Աճուհա, յԱստուծոս *ad.* heavenly, by God, of God, divinely.
 Աճուհայ *a.* atheist; *s.* apostate.
 Աճալառութիւն *s.* piety, religion, love or worship of God.
 Աճալառական *a.* theocratical.
 Աճալառութիւն *s.* theocracy; divine majesty.
 Աճալառութիւն *s.* love of God, charity, vision of God, divine intuition.
 Աճորէն *ad.* divinely, godly.
 Աստուծո՛ւ *S.* Աստուծո՛ւ.
 Աստուծաւ *ad.* hence, thence.
 Աստուծոն *ad.* hence; here.
 Ասր, բու, բոյ or ուս *s.* fleece, wool.
 Ասրաբեր *a.* lanigerous.
 Ասրաբործ, աջ *a.s.* dealer in wool.
 Ասրաբործութիւն *s.* wool-trade.
 Ասրաբեց *a.* woolly.
 Ասրեայ, Ասրեղէն *a.* lanigerous, woolly; woollen.
 Ասր *S.* Ասրացուած.
 Ասակ *a.* clever, capable; - լինել, to be capable. [be clever.
 Ասակեմ, էջի *va.* to be capable, to be capable.
 Ասաղ, էջ *s.* matter; timber; timber-work, carpentry. [ner.
 Ասաղձագործ, աջ *s.* carpenter, joiner.
 Ասաղձագործութիւն *s.* carpentry, joinery.
 Ասամահան *S.* Ասամահան.
 Ասամահեմ, էջի *va.* to bite.
 Ասամահեմ *S.* Ասամահեմ.
 Ասամի, ման, մուշ, մանց *s.* tooth; պար, շարք ատամանց, set, row of teeth; յորինել ատաման, to indent; խորտակել, փշրել զատաման, to break the teeth, to notch, to break off; - ածել, to bite; առնուլ ատամանց, to set the teeth on edge; հանել զ-, to extract or draw out a tooth; ցաւ ատամանց, tooth-ache; ցաւ - իմ, I have the tooth-ache; փուս -, carious tooth; մաքրել զատաման, to brush or clean the teeth; կրճակել զատաման, to gnash, to show the teeth.
 Ասամահարդ *s.* dentist, tooth-drawer.
 Ասամահարդ (գործի) *s.* forceps; *a.* toothless; - լինիմ, to lose the teeth.
 Ասամահարդ առնեմ *va.* to bite.
 Ասամահարդ առնեմ *va.* to extract or draw out a tooth.

Ասամահարդ *s.* tooth-pick, tooth-picker.
 Ասամահան *s.* forceps: dentist.
 Ասամահան *a.* denticulated, notched, indented; - գործել, to notch, to break a piece off. [edge.
 Ասամահանու *a.* that sets the teeth on edge.
 Ասամահանութիւն *s.* setting on edge.
 Ասամահարդ *a.* bit or bitten; - առնել, to bite, to wound with the teeth.
 Ասամահարդ *ad.* with the teeth.
 Ասամահարդ *a.* toothed, notched, dented.
 Աստան, տեղից *s.* tribunal, court, audience, auditory, assembly of judges, seat, bar; magistrate; senate; յ- մատնել, to call before a tribunal or council; գումարել զ-, to convoke, to call together an assembly.
 Աստեղ *a.* hateful, odious; tiresome, disagreeable, unpleasant; that bears hatred, malevolent.
 Աստեղութիւն *s.* hate, aversion, horror, rancour, enmity, dislike.
 Աստեմ, էջի *va.* to hate, to abhor, to detest; to become tired of, to take a dislike to. [claimer.
 Աստեղան *s.* speaker, orator, declamatory.
 Աստեղանական *a.* oratorical, declamatory.
 Աստեղանեմ, էջի *vn.* to harangue, to speak in public, to declaim.
 Աստեղանութիւն *s.* harangue, public speech, oration, declamation.
 Աստեղանեմ, էջի *va.* to report, to stenograph.
 Աստեղանութիւն *s.* reporting, judicial report.
 Աստեղանութիւն *s.* secretary: chancellor.
 Աստեղանութիւն *s.* secretaryship, secretary's office.
 Աստեղան *S.* Աստեղան. [tor.
 Աստեղակալ, աջ *s.* magistrate, senator.
 Աստեղակալութիւն *s.* magistracy.
 Աստեղական *a.* that belongs to courts of justice, judicial; public, oratorical; *s.* orator; magistrate; judge; practitioner. [judge.
 Աստեղակալ, աջ *s.* chief-justice, chief-justice.
 Աստեղակալ լինիմ *vn.* to be summoned before a tribunal.
 Ատլաս, էջ *s.* atlas.
 Ատոբ *a.* full, fat, abundant, fertile; - հասկ, eared, an ear (of corn).
 Ատոբանամ, աջայ *vn.* to fill, to be full, fertile or fat.

Ատոբանամ *S.* Ատոբ; - հասկ, yellow ear (of corn).
 Ատոբանամ *ad.* to fill, to make full or fat.
 Ատոբութիւն *s.* fulness, abundance, fertility, ripeness.
 Ատոբական, Ատոբեցի *a.* *s.* attic.
 Ատոբեցի *a.* red, of a fiery colour.
 Ատոբեցի *a.* fiery, ardent, burning, red-hot, inflamed.
 Ատոբեցի, աջ *s.* pistol.
 Ատոբեցի, աջ *s.* fire-temple (of Persians).
 Ատոբ, ուշ, աջ *a.* quick, prompt, dexterous, nimble; rapid; swift; expeditious; frequent; *ad.* quickly, promptly, adroitly, swiftly, speedily; --, very quickly, very soon. [quickly.
 Ատոբանամ *a.* that talks fluently.
 Ատոբանամութիւն *s.* quickness of speech, verbosity; facility of expression.
 Ատոբանամ *a.* that writes quick.
 Ատոբանամ *a.* that walks or goes quick, swift, rapid.
 Ատոբանամ *a.* very quick, quicker.
 Ատոբանամութիւն *s.* tachygraphy.
 Ատոբան, էջ *s.* toil, net to catch animals: *S.* Տանց, Վարդ.
 Ատոբան, էջ, Ատոբան *a.* that flies fast, winged, swift, rapid, nimble, prompt.
 Ատոբան *a.* that hears, understands easily or readily; that has fine ears. [quick.
 Ատոբան *a.* that moves, stirs.
 Ատոբան *a.* that fades, withers or dries soon.
 Ատոբան *a.* that speaks rapidly.
 Ատոբան *a.* that happens, arrives or comes quickly. [ty, clever.
 Ատոբան *a.* acute, ingenious, witty.
 Ատոբան *a.* that moves quick, light, active, nimble, quick, dexterous.
 Ատոբան *s.* agility, lightness, quickness, dexterity; flexibility.
 Ատոբան *a.* that is soon ended or dead.
 Ատոբան *a.* that soon changes.
 Ատոբան *a.* that walks fast, quick, nimble.
 Ատոբան, էջի *vn.* to hurry one's self, to hasten, to be diligent.
 Ատոբան *ad.* to hasten, to press, to accelerate, to dispatch.
 Ատոբան *a.* that runs quick, swift.

Արագիլ, գլի, գլայ *s.* stork.
 Արագիլ *S.* Արագիլ.
 Արագիլութիւն *s.* celerity, velocity, acceleration, rapidity, nimbleness, swiftness, speed.
 Արագիլ *S.* Արագ.
 Արագիլան *a.* who learns quickly.
 Արագիլ *S.* Յարալ.
 Արած, ոյ, էջ *s.* ulcer, ulceration; cicatrice; spot, stain.
 Արածեմ, էջի *va.* marked or pitted with the small pox.
 Արածեմ, էջի *va.* to graze, to pasture, to keep, to take care of; - զհոգն, to cherish vain hopes, to build castles in the air.
 Արածիմ, էջայ *vn.* to pasture, to feed.
 Արական *a.* male; *gr.* masculine; - բ, *S.* Արական; - թիւ, odd; - or արեկան, jaundice.
 Արական *a.* public; - ճանապարհ, պողոտայ, road much frequented, thoroughfare.
 Արամայ *s.* Jupiter, Jove.
 Արամայեայ *a.* Armenian.
 Արամի, բայ, բայ *a.* *s.* married woman; - առնել, to impregnate, to violate.
 Արամի *a.* Armenian.
 Արամայ *a.* hard, strong.
 Արամ, ոյ *s.* spot, stain, blemish; vice, fault, defect; sign, natural mark; blot, disgrace; յ- հայել, to regard amorously or indecently.
 Արամայեայ *a.* that regards indecently or amorously, immodest.
 Արամայ *a.* vitious, faulty.
 Արամայութիւն *s.* stain, contamination; vice, defect, imperfection; deficiency.
 Արամեմ, էջի *va.* to spot, to stain, to soil, to spoil, to blot, to vitiate, to contaminate.
 Արար, ոյ *s.* act, action, fact, deed, work; production, creation; -բ երեւել, exploit, achievement.
 Արարած, ոյ *s.* creature, created being; creation; generation; work, deed, action.
 Արարածապատում *a.* who writes the creation of the world, (Moses).
 Արարական *a.* of Ararat; - թագաւորութիւն, the kingdom of Armenia.
 Արարիչ *s.* creator; author.
 Արարչական *s.* master of the ceremonies.

Արարողութիւն *s.* rite, ceremony; - պատարագի *or* պատարագամատոյց, liturgy. [an act of theatre.

Արարուած *s.* action; work, deed; Արարչադիր *a.* written by the hand or by the inspiration of the creator.

Արարչագործ *s.* creator.

Արարչագործեմ, եցի *va.* to create.

Արարչագործութիւն *s.* creation.

Արարչադիր *a.* established or ordained by the creator.

Արարչական *a.* that belongs to the creator; that creates; efficient, plastic.

Արարչակերտ *a.* made or constructed by the creator. [carries the creator.

Արարչակիր *a.* that has carried or

Արարչակց *a.* associate in the creation.

Արարչապետ *s.* creator, author.

Արարչատես *a.* that has seen the creator; that is seen by the creator.

Արարչափայլ *a.* that resembles the creator, that is made after the image of the creator. [by the creator.

Արարչատուր, Արարչաանդ *a.* given

Արարչութիւն *s.* creation.

Արաց-*s.* sixth ancient month of the Armenians.

Արբանեակ, եկի, եկաց *s.* footman, groom, waiter; servant; - մուրակի, *ast.* satellite.

Արբանեկեմ, եցի *vn.* to serve; - ցանկութեանց, to be the slave of one's passions.

Արբանեկութիւն *s.* service.

Արբեալ *a.* drunk, inebriated, intoxicated; քան - , whipped, beaten with a stick.

Արբեւիք *s.* inebriety, drunkenness.

Արբեմամ, եցայ *vn.* to get drunk, to intoxicate, to drink to excess.

Արբեցող *s.* drinker.

Արբեցութիւն *s.* drunkenness, intoxication, inebriation; - աստից, intoxication of the passions; - հրճուանաց, transport of joy; զմայլել - թեամբ, to enjoy drunkenness.

Արբեցուցանեմ, ուցի *va.* to intoxicate, to inebriate; to soak, to make drink.

Արբջիւ, շուաց *s.* tippler, tipsy.

Արբջութիւն *s.* drunkenness, inebriation; յ-հատանել, to intoxicate, to get drunk, tipsy.

Արբունի *s.* act of drinking; drink.

Արբունք, ունց *s. pl.* puberty, age of

puberty; յ-ս հասանել, to attain the age of puberty, to grow; յ-ս հասեալ, adult, pubescent, marriageable.

Արբուցանեմ, ուցի *va.* to give to drink, to soak; to water, to steep.

Արբուցել *a.* who makes one drink.

Արբուցումի *s.* the act of making one drink; the act of watering.

Արգահատանք *s. pl.* S. Արգահատութիւն.

Արգահատեմ, եցի *vn.* to have pity or compassion, to grieve, to console, to comfort; to conjure, to entreat, to demand, to intercede.

Արգահատութիւն *s.* compassion, care; consolation, comfort; prayer, supplication, intercession.

Արգանակ, աջ *s.* broth.

Արգանդ, ի *or* ոյ *s.* matrix, womb, belly, bosom; abdomen; փող, անցք - է, vagina.

Արգասաւոր, աջ *a.* fertile, fruitful, abundant, fecund.

Արգասաւորութիւն *s.* fertility, fecundity, abundance.

Արգասիք, սեաց *[s. pl.* fruit, production; benediction, grace, favour; effect, work.

Արգաւանդ *a.* fertile.

Արգաւանդահող *a.* fertile soil.

Արգաւանդութիւն *s.* fertility.

Արգել, Արգելք *s.* hinderance, obstacle, opposition, impediment, embarrassment, difficulty, delay, obstruction; encumbrance; prohibition, forbiddance, inhibition, interdiction; arrest; detention, prison; contrary, opposing; - եկեղեցական, interdict; - աննել, առկանել, լինել, to arrest, to hinder, to contradict, to oppose, to embarrass; յ-արկանել, to arrest, to imprison, to immure, to encloister.

Արգելական *a.* encloistered, arrested, enclosed, detained, imprisoned.

Արգելան, Արգելանց *s.* arrest, detention, prison: lazaretto, quarantine; քնել յ-ս, to arrest, to imprison.

Արգելավանդ *s. pl.* cloister.

Արգելեմ, եցի S. Արգելում.

Արգելոց *s.* park, close; cloister.

Արգելում, ելի *va.* to hinder, to obstruct, to arrest; to close, to shut, to enclose; to sequester, to hold, to imprison; to forbid, to interdict, to prohibit; to amuse, to occupy; to interrupt, to disturb.

Արգելումի *s.* forbiddance, prohibition, interdiction; retention, hinderance; - եկեղեցական, interdict.

Արգոյ *a.* important, considerable; efficacious; working; -օր, a working day.

Արգ *conj. ad.* now; accordingly; at present, now, presently, recently, lately; - իսկ, just now, directly, newly, very lately.

Արգածին *a.* new-born.

Արգատունի *a.* new planted.

Արգար, ոյ *a.* just, upright, faithful, honest, loyal, well disposed, worthy, equitable, reasonable, legitimate; *ad.* justly, equitably, truly.

Արգարաբան *a.* veracious, just.

Արգարազնաց, Արգարազնացի *ad.* just, upright, honest, innocent.

Արգարադործ *a.* just, equitable, upright; justifying.

Արգարադործութիւն *s.* justice, equity, integrity, probity; justification, act of justifying.

Արգարադատ *a.* that judges equitably, just, equitable. [ment.

Արգարադատութիւն *s.* equitable judge.

Արգարալուծ *a.* justly tormented.

Արգարախոհ *a.* that thinks justly, that is just, equitable in his judgement.

Արգարախօս S. Արգարաբան.

Արգարակ *a.* just, equitable, upright, innocent.

Արգարակչիւ *a.* who weighs, judges equitably, just, equitable.

Արգարակորով *a.* very just, upright.

Արգարամիւ *a.* innocent, just, honest.

Արգարանամ, աջայ *vn.* to justify one's self, to prove one's innocence; to be justified.

Արգարապէս *ad.* justly, equitably, deservedly, rightly, fitly, exactly.

Արգարասէր *a.* that loves justice, just, upright.

Արգարաւճիւ *a.* sentenced or judged equitably; who sentences justly.

Արգարացի *a. ad.* just, equitable, legitimate; justly, legitimately.

Արգարացուցանեմ, ուցի *va.* to justify, to declare innocent, to acquit, to excuse, to exculpate, to clear, to absolve, to save; - քանն, to make excuses; - ն, justification. [cative.

Արգարացուցիւ *a.* justifying, justifying.

Արգարեւ *ad.* truly, in truth, certainly, surely, yes, yes truly, yes indeed, really.

Արգարութիւն *s.* justice, equity, right, uprightness, loyalty, fidelity; rectitude, reason.

Արգեան S. Արգի.

Արգեք *ad.* perhaps, never, if, not, still, even; certainly, undoubtedly, indeed; կամիք - , will you? ոչ կարեմ - , I cannot; այնչափ իմաստուն է, որպիսի ոչ դք - , he is as learned as any one; չգիտեմ արարից - թէ ոչ, I know not whether I shall do it or not? Հարցանէք թէ - սիրեցեմ դձեղ, you ask if I love you? մի - , God forbid! [now; before.

Արգէն, Արգէն իսկ *ad.* already, even

Արգի, դեռաց *a.* present, new, recent, modern; - ծնեալ, newly born; - բ, the moderns.

Արգիւն S. Արգիւնք.

Արգիւնաբեր, Արգիւնական *a.* meritorious, fruitful, useful, profitable.

Արգիւնանամ, աջայ *vn.* to be carried into effect, to produce some effect or fruit. [գիւնաբեր.

Արգիւնաշատ, Արգիւնատու S. Արգիւնատարեմ, եցի *va.* to fructify,

to bear fruit, to make a favourable impression, to be advantageous.

Արգիւնատրութիւն *s.* production, fruit, utility. [man.

Արգիւնարար *a. s.* fruitful; husband.

Արգիւնարարութիւն *s.* [production; tillage, agriculture.

Արգիւնացուցանեմ, ուցի *va.* to make useful or fruitful, to produce, to fructify; to effect, to execute, to complete.

Արգիւնաւոր, աջ *a.* meritorious, useful, fruitful.

Արգիւնաւորիմ, եցայ *vn.* to be meritorious or fruitful. [fruit, utility.

Արգիւնաւորութիւն *s.* fecundity.

Արգիւնք, դեռաց *s. pl.* production, fruit, utility; work; merit; deed, effect, operation; price; reality; արգեամբք, *ad.* in effect, really, actually, positively; յ-ս անել, to effect, to execute, to fulfil; բանքն - լինէին, the words were fulfilled, realized; իրացի իսկ - ապագան, the actions speak for themselves; - իրաց, experience; յարգեանց իրացն, by experience.

Արգկեմ, եցի *va.* to polish up; - զկաւիս, to iron linen.

Արգհարստեմ *sf. pl.* new-brides.

Արգն, դուռն *s.* lance, spear.

Արգնակիր, Արգնաւոր *a.* javelin-bearer, pikeman.

Արգիւնիկէց *a.* tilter; - լինել, to tilt;
- խաղարկութիւն, joust, tournament.
Արգու, *այ s.* artabe, epha, (an ancient measure of the capacity of 65 litres).

Արեգ, *ի s.* sun: the eighth ancient month of the Armenians; - քաղաք, *որ.* city of the sun, Heliopolis; *յ-* կուսէ, on the eastern side.

Արեգան, *ական, կուսք, կանց s.* sun; *S. Արեւ.*

Արեգանաբար *ad.* sunlike.

Արեգանակ *s.* balcony.

Արեգանակէզ *a.* burnt by the sun, tanned.

Արեգանաճմ *a.* where the sun shoots or enters, bright; solar.

Արեգանային *a.* solar.

Արեգանապէս *S. Արեգանաբար.*

Արեգանատես *a.* where the sun shines or shoots, luminous, clear.

Արեգանափայլ *a.* shining like the sun, brilliant, resplendent, clear.

Արեգաւէտ *a.* bright, luminous.

Արեգաւէմ *a.* exposed to the sun.

Արեգունի *a.* sunny. [warm.]

Արեգօր *a.* warmed by the sun,

Արեկ *a.* strong, violent.

Արեկան *s.* jaundice.

Արեկակից *a.* of the same blood, consanguineous, kindred, relation.

Արեկակցութիւն *s.* consanguinity, kindred.

Արեկաճմ *a.* bloody, sanguinary.

Արեւ, *ու s.* sun; light; life, day; *յ-* ու գաւ, to come in broad, day-light,

to come before the sun sets; *յ-ն երդ-* նուլ, to swear by one's days or life;

զքաղցր -ն յաչաց հանել, զրկել *յ-*է, to deprive of light, to blind; *յ-է արկա-* նել, *զ-* հասանել, to murder, to kill;

to lose one's life; *ի մասնել -ու,* the setting of the sun; *յեւանել, ի ծագել* -ու, the rising of the sun; *բմպել յ-* ուրուք, to drink to the health of

some one, to toast; *մուք, ելք -ու,* sun set or -- down, sun rise.

Արեւագալ, *ի s.* day-break, dawn, sun rise.

Արեւադարձ *s.* tropic.

Արեւադմ *s.* bot. vanilla; heliotrope.

Արեւադիտակ *s.* helioscope.

Արեւածաղիկ *s.* bot. litmus, turnsole, sun-flower.

Արեւածայրք *S. Արեւագալ.*

Արեւակայք *s.* solstice.

Արեւակէզ *a.* tanned; - լինել, to be sun-burnt. [stroke.]

Արեւահար լինիմ *vn.* to have a sun-stroke.

Արեւահարք *S. Արեւագալ.*

Արեւամերձ, Արեւամերձութիւն *s.* perihelion.

Արեւամասնութիւն *s.* parhelion.

Արեւաչափ (գործի) *s.* heliometer.

Արեւապաշտ *a.* who worships the sun.

Արեւացոյց (գործի) *s.* gnomon.

Արեւացուցակ *s.* sun-dial.

Արեւափառ *a.* splendid, brilliant.

Արեւալէզ *s.* orientalist.

Արեւալծառանգ *a. s.* conqueror

or master of the eastern regions.

Արեւելակողմ, Արեւելակոյս *s.* eastern region, East.

Արեւելանա *a.* that has appeared or

shone in the East.

Արեւելայ, եայց *a. s.* oriental; -ք,

արեւելք, the orientals; the eastern regions.

Արեւելան *a.* oriental, eastern;

հողմն -, east-wind; երկիր, կողմն -,

East, eastern region.

Արեւելք, ելք *s. pl.* East; sun rise;

eastern regions, the orientals; դար-

ձուցանել յարեւել, to set towards the

East; կորուսանել, շփոթել զարեւել,

to turn from the East. [ing term].

Արեւիկ *s.* little or sweet sun (jest-

ing term).

Արեւիչուտ *a.* ungrateful.

Արեւկայ *a.* a sunny day; fine

weather.

Արեւմուտք, մուկ *s. pl.* West; sun

set; the western nations; յարեւմուտս

կոյս, westerly, towards the west.

Արեւմուտայ, եայց *s.* west; -ք, the

western nations.

Արեւմտեան *a.* westerly, western,

west; հողմն -, west, westerly wind;

կողմն -, west, western region.

Արեւշատութիւն *s.* health; toast;

բմպել *յ-* ուրուք, to give a toast, to

drink to the health of some one.

Արեւորդիք *s. pl.* sons or worship-

pers of the sun.

Արգն *s.* alum.

Արէս, *ի s.* Mars, (god and planet);

-ի or -եան դաշտ, field of Mars.

Արթմիկ, *յ-* *ad.* awake.

Արթնական *a.* watchful, vigilant.

Արթնամ, ապայ *vn.* to awake.

Արթնութիւն *s.* watch; want of sleep;

vigilance, diligence, precaution, care.

Արթուն, թնոյ *a.* watchful, that does

not sleep; alert, lively, vigilant, diligent, careful; - կաւ, to watch; քուն ընդ -ս լինիմ, to doze, to drowse, to be half asleep.

Արժան, *ից a.* worthy, proper, suitable, fit; cheap; *s.* dignity; right, equity, justice; - է, it suits, it befits, it is necessary; ոչ է -, it is not just, necessary, convenient; - համարել, to

judge worthy; to deign; ոչ - համարիլ, to disdain, to judge unworthy; - էն էր, was it necessary? - է իրաւ է, it

is just to, fit; *յ-ս, - տալ, վաճառել, գնել,* to give, to sell, to buy cheap or

cheaply. [thy.]

Արժանազոյ *a.* laudable, praise-worthy.

Արժանաժառանգ *a.* worthy heir.

Արժանալուր *a.* that deserves to be

heard.

Արժանահայց *a.* justly demanded;

that demands worthily.

Արժանահաս *a.* that happens deserv-

edly, worthy.

Արժանահատոյց *a.* paid justly.

Արժանահաւատ *a.* credible, wo tly

of being believed, faithful, worthy to

be trusted or believed.

Արժանանամ, ապայ *vn.* to be worthy,

to deserve, to make one's self worthy.

Արժանապատիւ *a.* worthy of hon-

our, honourable, that deserves res-

pect, respectable.

Արժանապատուութիւն *s.* dignity,

eminent quality, greatness, honour,

character.

Արժանապէս *ad.* worthily.

Արժանակայէ *a.* worthy, just; very

suitable, becoming.

Արժանացուցանեմ, ուցի *va.* to make

worthy.

Արժանաւոր *a.* that deserves, wor-

thy, just, meritorious.

Արժանաւորեմ, եցի *va.* to deserve,

to render worthy; to obtain, to procure.

Արժանաւորիմ, եցայ *vn.* to be wor-

thy, to merit.

Արժանաւորութիւն *s.* dignity, merit.

Արժանափառ *a.* worthy of glory,

that deserves to be glorified.

Արժանեմ, եցի *va.* - արժանս, to

coin, to mint; to stamp, to impress.

Արժանընդունակ, Արժանընկալ *a.*

that is worthy of being received or

granted, agreeable.

Արժանի *a.* worthy, that deserves

something; just, convenient, suitable,

decent, proper; - համարել, to deign; գնաւ -, to go worthily, conformably; - , ըստ արժանւոյն, *յ-*, *ad.* worthily, justly, suitably; - լինել, to be worthy,

to deserve; - առնել *S. Արժանաւորեմ.*

Արժանիք, նեւայ *s. pl.* dignity, merit, importance; ըստ արժանեաց, worthily,

meritoriously. [stamp.]

Արժանք *s. pl.* dignity, merit: coin,

Արժեմ, եցի *vn.* to cost, to amount, to stand in; to be worth; հաւասար -,

to be equivalent.

Արժեցուցանեմ, ուցի *va.* to esti-

mate, to price, to value.

Արժեգին *s.* prime cost, cost price.

Արժեք, Արժողութիւն *s.* value, price.

Արի, բւոյ, բեւայ *a.* valiant, valo-

rous, courageous, manly, strong, bold,

intrepid, brave; Արիք, the Persians.

Արիաբար *ad.* valiantly, valorously,

courageously, manly, bravely, strong-

ly, vigorously; resolutely, generously,

magnanimously.

Արիական *a.* masculine, manly,

strong; valiant, courageous; - աղք, the Persian nation.

Արիանամ, ապայ *vn.* to have courage,

energy, to be strong, to be notable for

courage.

Արիանոս, *ի s.* Arian.

Արիացուցանեմ, ուցի *va.* to encour-

age, to embolden, to strengthen.

Արիութիւն *s.* valour, courage, brave-

ry, boldness, firmness, steadiness.

Արիւն, բեանց *s.* blood, kin; - խա-

ղուր, unpressed wine, must, wine; ա-

րեւմէ ներկել շաղախել, to imbrue with

blood, to spot with blood; - հեղուլ, to

shed blood, to kill, to wound; - հանել,

to bleed; հոսումն արեան, hemorrhage;

կցորդ արեան, who sheds blood with

another, consanguineous, of the same

blood, related; *S. Արաժող.*

Արիւնագոյն *a.* of a blood colour,

red, sanguine.

Արիւնազանգ *a.* bloody.

Արիւնաթաթաւ *a.* bloody, dyed,

stained with blood.

Արիւնալից *a.* full of blood.

Արիւնախանձ *a.* bloody, bloodthir-

sty, sanguinary, cruel, that delights in

shedding human blood; that loves

blood. [blood.]

Արիւնախառն *a.* bloody, mixed with

Արիւնակալ, ալ *s.* vessel to hold

blood, cup of libation.

Արիւնահան, Արիւնահեղ *a. s.* sanguinary; murderous, bloodshedder.
Արիւնահեղութիւն *s.* bloodshed, slaughter, massacre, carnage, bloodiness.

Արիւնահոս *a.* bleeding, bloody.

Արիւնայեղութիւն *s.* abundance of blood.

Արիւնային *a.* sanguine, that abounds in blood, sanguineous.

Արիւնանամ, ապա *vn.* to be turned or changed into blood; to become red.

Արիւններկ *a.* coloured with blood.

Արիւննշան *a.* marked with blood.

Արիւնաշատ *a.* who has much blood, sanguine. [blood shed.]

Արիւնապարտ *a.* responsible for
Արիւնասակաւ *a.* who has little blood.

Արիւնասէր *a.* that loves blood, sanguinary.

Արիւնարբու *a.* blood-sucking, bloody, sanguinary, bloodthirsty.

Արիւնաշայտ *a.* who emits blood, bloody.

Արիւնեմ, ելի *va.* to bleed.

Արիւնեբանդ *a.* colour of blood, red, bloody.

Արիւնընծայ *a.* offered with the blood.

Արիւնհեղութիւն *S.* Արիւնահեղութիւն *s.* hemorrhagy.

Արիւնուող *a.* watered with blood.

Արիւնուոյ *a.* sanguine, full of blood.

Արիւնորակ *a.* having the colour of blood, sanguine, red.

Արիւնուշատ *a.* bloody, full of blood; sanguinary, bloodthirsty.

Արծաթ, ոյ *s.* silver; coin, money, species; -ոյ տալ, վաճառել, to sell for ready money; քերել զ-, to take or wear the silver-off; անթիւ -ոյ, a silver vase. [s. slave.]

Արծաթադին *a.* bought for money;

Արծաթադոյն *a.* silvery, having the colour of silver.

Արծաթագործ, ի, աջ *s.* silver-smith; *a.* silver. [silversmith.]

Արծաթագործութիւն *s.* trade of a silver-smith.

Արծաթազօծ *a.* silvered.

Արծաթազօծեմ, ելի *va.* to silver, to plate, to wash with silver.

Արծաթածրար *a.* that hides or has hidden the money. [silver.]

Արծաթահանք, հանայ *s. pl.* mine of silver, silversmith; *a.* melted or made with silver; that is entirely of silver.

Արծաթաշող, ձուլից *s.* melter of silver, silversmith; *a.* melted or made with silver; that is entirely of silver.

Արծաթաշաւանջ *S.* Արծաթափայլ.
Արծաթապատ *a.* silvered.

Արծաթառու *a.* that has received or borrowed money.

Արծաթասէր *a.* that loves money, avaricious, covetous, too fond of money.

Արծաթափաշառ *s.* silversmith, who sells silver-plate; money-changer.

Արծաթաբար, աջ *s.* silversmith.

Արծաթափայլ *a.* shining or polished like silver, silvery, having the colour of silver.

Արծաթեղէն *a.* silvery, made of silver; *s.* silver plate.

Արծաթեմ, ելի *va.* to silver.

Արծաթի *a.* silvery, made of silver; *s.* silver-coin.

Արծաթումի *s.* silvering.

Արծաթունակ *s.* trunk; poor-box.

Արծաթակրութիւն, Արծաթաղցու-

թիւն *s.* love of money, avarice.

Արծարծանեմ, ծի, Արծարծեմ, ելի *va.* to stir, to poke, to blow the fire;

to incense, to animate, to irritate; to revive, to renovate, to renew.

Արծարծիչ *a.* kindler.

Արծարծումի *s.* rekindling.

Արծիւ *S.* Արծուի.

Արծնեմ, ելի *va.* to enamel.

Արծուառիւծ *s.* griffin.

Արծուաքար *s.* eagle-stone.

Արծուէջան *a.* that has the sign of an eagle; *s.* eagle (standard).

Արծուի, ծուղ, ծուկայ *s.* eagle;

ձագ արծուոյ, eaglet; էգ -, eagless.

Արծուունի *a.* that has an aquiline nose.

Արկած *a.* endorsed, cloathed.

Արկած, էջ *s.* misfortune, disaster, calamity, mischance, mishap, danger, peril, risk, hazard, chance, adversity, storm, tempest, evil.

Արկանեղի *s. a.* clothing, dress, apparel; cloak; that throws, that puts, that pours.

Արկանեմ, արկի *va.* to cast, to throw, to shoot; to put away, to reject; to reduce to, to bring to; to sow, to scatter, to spread; to pour out, to shed; to mix; ի մէջ - զանձն, to inter-

meddle, to intrude, to enter; ի մէջ, ի ներքս, to thrust in, to introduce, to mix; ի միտս, to insinuate; զանձն ընդ, ի ներքոյ, to undergo; զիւրեւ, զանձամբ, to endorse, to put on one's back; to put on, to dress one's self; -

արկաւ, to make bricks; - զկաւ, to win-

now corn; - ողորմութիւն, to pity; -

ընդ յետան, ընդ սրոյ, to whet, to sharpen; - ընդ սղոյաւ, to saw; - ջուր, to

pour water; գուծս -, to pity; խունի -, to cense, to perfume with incense;

ի ինդիր -, to seek, to trouble one's self to find; ձայն -, to cry, to scream, to shriek; վարձս, սակ -, to bargain, to make an agreement, to contract;

վիշակ -, to cast or draw lots; ի կեր, ի վար, ի գործ -, to use, to employ, to make use of; ձեռն -, to undertake; -

ընդ տարակուսանք, to make doubtful, to doubt; ի մոռացումս, to forget; -

զանձն ի վտանգ, to place one's self in danger; ի յուսահատութիւն, to reduce to despair.

Արկանեմ, արկայ *vp.* to throw one's self, to fall; to dress one's self.

Արկի, կեղայ *s.* chest; caisson; trunk, box; զնէլ յարկել, to pack up, to put in a chest; հանել յարկել, to unpack.

Արկադործ, Արկադերտ *s. a.* trunk-maker, box-maker; made like a box or trunk.

Արկաղաւ, աջ *s.* cashier. [box.]

Արկղիկ *s.* casket, cash-box, small

Արկնոյ *S.* վանդակ.

Արկունած *S.* Արկած *s. a.*

Արկամարտ *a.* despicable, contemptible, vile, abject, low, poor, sorry.

Արկամարտեմ *s. pl.* contempt, disdain; outrage, offence, injury; ար-

համարտեմ *ad.* disdainfully, contemptuously.

Արկամարտեմ, ելի *va.* to despise, to repulse, to disdain; to aggrieve, to offend; to vex; to debase.

Արկամարտիչ, Արկամարտոյ *a.* contemptuous, despicable, disdainful, offensive.

Արկամարտութիւն *s.* contempt, disdain, abjection, shame; vexation, offence, humiliation.

Արկաւիք, աւրաց *s.* fright, terror, great and sudden fear, dread, consternation, shock.

Արկեստ, etc. *S.* Արուեստ, etc.

Արկաւանդ, աջ *s.* echo; resound, repercussion; - տալ, to echo.

Արկակ, աջ *a.* free, loose, untied; open, unsealed; vast, spacious; ample; licentious, rash, dissolute, debauched, unbridled; prosaic; - բան, prose; -

համարձակ, boldly, frankly; --, freely.

Արձակագրան *s.* prose-writer.

Արձակահեր *S.* Հերարձակ.

Արձակավայր *s.* suburbs; outskirts (of a town).

Արձակաքաղաք *s.* open town, country town; without fortification.

Արձակաքայլ *a.* free, that goes without hinderance, freely.

Արձակեալի *sf.* woman divorced by her husband.

Արձակեմ, ելի *va.* to untie, to loosen, to detach, to break; to unchain, to slacken; to unpack, to unfold; to unload, to deliver; to dispatch, to expedite, to send; to release, to let go; to relax; to throw, to thrust, to fling, to shoot; to discharge, to disband, to dismiss; ի մեղաց, to absolve; - քա-

րկնս սարսափաւ, to sling; ձայն -, to scream, to cry; աչս -, to ogle, to cast eyes on; - շաւաղայթս, to cast a

brilliancy, to shine; բոցս, կայծակունս -, to sparkle; կիցս -, to fling, to yerk;

նետս -, to draw the bow; հրացան -, to let off a gun; հրետ -, to fire a canon; - զկին, to divorce; - զատեան, to dismiss the session; - զըբ, to dismiss a person; փուք -, to fart, to break wind.

Արձակերասան, Արձակերասանակ *a.* ad. unbridled, unruly; helter-skelter.

Արձակիմ, կեցայ *vn.* to be untied, delivered, detached, liberated.

Արձակիչ *a.* who delivers, unties, liberates.

Արձակումի *s.* deliverance; shoot; disbanding troops; dismissal; - ի

մեղաց. absolution; - հրացանի, discharge; - կնոջ, divorce.

Արձակուրդ *s.* leave, holidays; *S.* Արձակումի.

Արձան, աջ *s.* column; statue, figure, image, idol; instrument, writing;

Հերակլեան -ք, the pillars of Hercules; կալ - անմոռաց, to become an eternal monument.

Արձանագիր, գրաց *s.* inscription, title; epitaph; trophy, protocol; matriculation.

Արձանագործ *a.* stone, stony; *s.* S. Անդրիագործ.

Արձանագործութիւն *S.* Անդրիագործ.

Արձանագրեմ, ելի *va.* to inscribe, to write; to enrol, to check; to register; to record, to draw deeds; to enter a will.

Արձանագրութիւն *s.* acts, registers; enrolment, writing, deed, book, roll, record, protocol; inscription; account, list, memorial; calendar of the ancient Romans.

Արձանական *s.* register; epitaph; funeral sermon.

Արձանանամ, ացայ *vn.* to become like a statue, to be firm, fixed; to stop; to stand, to stand upright.

Արձանացուցանեմ, ուցի *va.* to convert into a statue; to raise, to erect; to establish; to exhibit, to represent; to inscribe, to write; to register, to record.

Արձանութիւն, Արձանումն *s.* stability; representation; establishment.

Արձանունակ *S.* Վիմաճին.

Արձեղ *s. pl.* pitch-fork.

Արձող *s.* hoop-net, net, snare, toils.

Արձիճ *S.* Վապար.

Արմ, ի *s.* stump, root; stem, set, block, chump; առ արմամբ խել, to eradicate; առ արմին դնել, to place near the root.

Արմանամ, ացայ *vn.* to be benumbed; to be stunned; to be astonished.

Արմատ, ոց *s.* root; stump; trunk, stem; source, origin, cause; -ս առ նուշ, արձակել, to take root.

Արմատագէտ *s.* botanist.

Արմատախի առնեմ, Արմատախեմ, էցի *vn.* to eradicate, to pull up, to extirpate.

Արմատական *a.* radical. [herbs.

Արմատակեր *a.* that eats roots or Արմատանամ, ացայ *vn.* to take root, to take hold, to grow.

Արմատաղինդ *a.* extirpated.

Արմատաղի *ad.* rootedly, radically; - խել, to pull up by the roots, to eradicate, to displant, to grub up; - խլումն, eradication. [phenix.

Արմաւ, ու, ոց *s.* date; date-tree;

Արմաւաստան *s.* spot planted with palm-trees.

Արմաւենի *s.* palm-tree, date-tree; palm; branch of a palm-tree, palm; իւր արմաւենույ, palm-oil.

Արմն *S.* Արմ.

Արմնիմ *S.* Արմատանամ.

Արմուկ, Արմուկն *s.* elbow; fore-arm; արմկամբ խել, մղել, to elbow, to push or thrust with the elbow.

Արմուկը, տեաց *s.* corn, corn-crops; production, fruit, product.

Արշարյս, Արշարուրթ *s.* dawn, day-break, twilight, aurora; *S.* Արշարուրթ.

Արշաւ *s.* course.

Արշաւակի *ad.* currently, rapidly.

Արշաւանդէս *a.* that runs, races; olympic.

Արշաւան, նայ *s.* course; eruption, invasion, incursion, excursion, descent; expedition; -ք ձիւյ, league (four kilometres, two and a half English miles).

Արշաւասոր *a.* that runs rapidly.

Արշաւեմ, էցի *vn.* to run; to go quick and with impetuosity, to run as fast as possible; to gallop; to make an incursion or excursion, to pursue.

Արշաւեմ, էցի, Արշաւեցուցանեմ, ուցի *va.* to gallop, to cause to gallop; to make run; to force one to make an excursion, invasion.

Արշըր, արուրի *s.* latten, brass.

Արու, ուաց *a.* male.

Արուագէտ *a.s.* sodomite.

Արուագիտութիւն *s.* sodomy.

Արուակեղդ *a.* that chokes the males.

Արուական *a.* male, masculine.

Արուամու *S.* Արուագէտ.

Արուայիկ *a.* arabian.

Արուարձական, Արուարձային *a.* bordering, frontier, neighbouring.

Արուարձան, ոց *s.* suburb.

Արուարձանայք, էայ *s. pl.* inhabitants of a suburb; outskirts, suburbs.

Արուգ *a.* meager, thin, dry, barren.

Արուեստ, էց *s.* art, trade, profession, study, condition, office; artifice, expedient, means, invention, ingenuity; sign, miracle; աղասական, մեքե-

նական, գեղեցիկ -ք, the liberal, mechanical, fine arts.

Արուեստաբար *ad.* artistically.

Արուեստագէտ *a.s.* artisan, artist, master, author.

Արուեստագիտութիւն *s.* knowledge of arts; state of one skilled in the arts; qualification to become master, skillfulness.

Արուեստագիր *s. a.* calligrapher; that is skillfully written.

Արուեստագիւտ *a. s.* inventor, author, master.

Արուեստախառն *a.* artificial.

Արուեստախօս, etc. *S.* Հարտարախօս, etc.

Արուեստական *a. s.* technical, artificial; artful; factitious; skillful; mu-

sical; musician, composer; music, symphony.

Արուեստակեալ *a.* affected, studied, formal, stiff, finical.

Արուեստակեմ, էցի *va.* to make with art or cunning; to invent, to affect, to pry into.

Արուեստակիտութիւն *s.* manufacture; -ս յորինել, to manufacture; *a.* embroidered with art; delicately painted in miniature.

Արուեստակից *ս.* companion, associate in the same art.

Արուեստակութիւն *s.* artifice; affectation, scrutiny.

Արուեստակցանդէս *s.* exhibition.

Արուեստահիւսակ *a.* woven or made with art. [fitted.

Արուեստալարմար *a.* well made, well room. [made.

Արուեստալէս *a.* well made; skilfully

Արուեստալետ *s.* master of arts, foreman, overseer; chief artist.

Արուեստալէս *ad.* skilfully, ingeniously, with art.

Արուեստաւեր *a.* industrious, who works diligently, skilful, ingenious, artful.

Արուեստաւոր *s.* artisan, artist, workman, manufacturer, maker; *a.* artificial, ingenious; artful.

Արուեստաւորեմ, էցի *va.* to make with art; to invent, to find.

Արուեստաւորութիւն *s.* artifice.

Արուեստագիտութիւն *S.* Արուեստագիտութիւն.

Արուեստեմ *S.* Արուեստակեմ.

Արուէք, լիւգայ *s.* hermaphrodite, androgyne.

Արուիւն, Արուիւն *s.* virility, manhood; courage, valour; fortitude, virtue; male sex; seed of man.

Արուեսակ, սեկի *s.* Venus, Lucifer; devil.

Արջ, ոց, ուց *s.* bear; - մասակ, she-bear; կորիւն արջու or արջուկ, bear's cub.

Արջային *a.* arctic.

Արջալան *s.* bear-ward.

Արջու, ոց *s.* ox; -ք, cattle.

Արջաւամիւս *s.* mortality of cattle.

Արջաւամորթ *s.* skin or hide of an ox.

Արջաւարկ *s.* pizzle; whip.

Արջասպ, ոց, Արջասպն, ի *s.* vitriol.

Արջնագաւ *s.* raven, crow.

Արջնագաւ *a.* dressed in a black or dark coat.

Արջնաթոր *a.* black, dark; dull, sad, melancholy.

Արջնաւես, Արջնաւեսակ *a.* dull, dark, black, gloomy, sad, melancholy.

Արջիկ *s. bot.* fennel-flower.

Արջուակ *s. bot.* truffle. [soil.

Արա, ոց *s.* field, piece of arable land, Արաւորեմ, էցի *va.* to utter, to pronounce.

Արաւորութիւն *s.* pronunciation.

Արաւորեալ *a.* produced; -ն, product. [express.

Արաւորեմ, էցի *va.* to produce; to Արաւորութիւն *s.* production, generation, reproduction; expression; - հաւատոյ, creed. [sate.

Արաւորում, էլայ *vn.* to extravaganate.

Արաւորում *s.* extravasation.

Արաւած *a.* driven out, banished, exiled.

Արաւածեմ, էցի *va.* to drive out, to banish, to exile. [dem.

Արաւալոր, ուրի *s.* tiara, mitre, diadem.

Արաւալորակ, ոց *s.* cover, veil; *S.* Արաւալոր.

Արաւալորեմ, էցի *va.* to crown.

Արաւալորում *a.* excentric.

Արաւալորութիւն *s.* excentricity.

Արաւալորեմ *S.* Արաւալորեմ.

Արաւայայ *a. ad.* evident, clear; evidently.

Արաւայայեմ, էցի *va.* to declare, to express, to utter.

Արաւէկ *S.* Արաւէկ.

Արաւիկազայ *a.* very or more ardent, much inflamed.

Արաւիկանամ, ացայ *vn.* to become ardent or red, to catch fire, to inflame.

Արաւիկութիւն *s.* ignition.

Արաւիկանամ, չալեալ *vn.* to expire, to die.

Արաւիկեմ, էցի *va.* to expire, to die; to exhale; to exude, to perspire, to transpire.

Արաւիկութիւն *s.* perspiration, exudation, exhalation; vapour.

Արաւալի *s.* land-surveyor.

Արաւալիեմ, էցի *va.* to survey; to measure (land).

Արաւալիութիւն *s.* land-surveying.

Արաւալորայ *a.* strayed, out of the road.

Արաւալորում *S.* Արաւալորում.

Արաւալորութիւն *S.* Արաւալոր.

Արտասանեմ, եջի *va.* to pronounce, to utter, to articulate, to sound, to recite.

Արտասանութիւն *s.* pronunciation, articulation, recitation.

Արտասուաբեր *a.* that causes, produces tears, that weeps.

Արտասուագին *a.* melting in tears, all in tears, weeping; lamentably.

Արտասուագոյ *a.* that cries while weeping.

Արտասուաթոր *a.* lachrymal, that sheds tears.

Արտասուալիւր, Արտասուալից *a.* tearful, all in tears; weeping.

Արտասուախառն *a.* mixed with tears; weeping, tearful.

Արտասուակաթ *S.* Արտասուաթոր.

Արտասուակից, Արտասուակցորդ *a.* that weeps with, that participates in the sorrow of another; - լինիմ, to weep together; to console.

Արտասուալից *a.* melting in tears, weeping.

Արտասուեմ, եջի *vn.* to weep, to shed tears; to lament, to groan, to complain; to deplore. [rable.

Արտասուելի *a.* lamentable, deplorable.

Արտասուեք, սուսց *s. pl.* tears, lamentation; յարտասու հարկանել, լուծանել, to melt in tears; արտասուեք, with tears; ջերմարտասու իջուցանել, լալ ջերմարտասուեք, to cry bitterly; աչք յարտասու, with tears in the eyes; արտասուեցն թանալ, ոռոգել, to water with tears; - հոսէին յաչաց նորա, the tears ran from his eyes; արբել զարտասու յաչաց, to dry one's tears.

Արտափար, աջ *s.* husbandman; ground for tillage, arable land.

Արտափայլեմ, եջի *va.* to shine, to sparkle, to be resplendent; to glitter.

Արտաքին, քնաց *a.* exterior, external, extrinsic; superficial; profane.

Արտաքնայարդար *a.* that is only outwardly clean, false, feigned, pretending; - առաքինութիւն, pretending, deceptive virtue.

Արտաքնաց *s.* privy, necessary.

Արտաքոյ *pr.* ad. out, abroad; outwardly, outward, externally; - քաղաքին, out of town; - Ժամու, beyond the hour.

Արտաքոյ *s. pl.* outward appearance, external part.

Արտաքուստ *ad.* out, outwardly, ex-

ternally; սուգն - միայն է, mourning is merely outward shown.

Արտաքս *ad.* out, outwardly.

Արտաքսեմ, եջի *va.* to put out, to drive out, to exclude.

Արտաքսումն *s.* exclusion; expulsion.

Արտեմիս, Արտեմուհի *S.* Անահիտ.

Արտեան, է, նայ *s.* top, summit, the highest part of a mountain, of an edifice; - ունք *pl.* eye-lid, eye-lash.

Արտիկ *s.* wild sheep.

Արտոյտ, տուտի *s.* lark, skylark.

Արտորայ, էց, Արտորեայ, բէից *s.* field, country.

Արտուղի *a.* stray, misled; - շաւղ, by-way; ըստ - անկանել, մոլորել, to go wrong way, to err.

Արտունութիւն, Արտունութիւն *s.* privilege, prerogative, right, favour, exemption, immunity.

Արտուր *s.* tear; *S.* Արտասուեք.

Արտուրաբեր, etc. *S.* Արտասուաբեր, etc. [weeps.

Արտուրահառաչ *a.* that sighs and weeps.

Արտուրահոս *S.* Արտասուաթոր.

Արփ *S.* Արփի.

Արփազեղ *s. pl.* sun and moon.

Արփաթեւեմ *vn.* to fly in the air.

Արփամերձ *a.* near the sun.

Արփեան, փենից, Արփենի *a.* solar; luminous, bright, celestial.

Արփի, փայ, փեաց *s.* sun, luminary; heaven, ether; light, brightness, splendour. [or light.

Արփիաբնակ *a.* that dwells in heaven.

Արփիազեղ *a.* beautiful, luminous like the sun, bright, brilliant.

Արփիազնայ *a.* that walks boldly in the light; that goes to heaven or towards the sun.

Արփիազարդ *a.* adorned by the sun or light, luminous, bright.

Արփիական *S.* Արփենի.

Արփիահրաշ, հրաւ or ճառանգ *a.* very luminous, extremely bright, brilliant, resplendent.

Արփիաշեմ *a.* that walks in the light; that goes like the sun; bright, luminous.

Արքայ, էց *s.* king; prince, monarch, potentate, sovereign; արքայից, king of kings, emperor; կեցցէ, God save the King! long live the King!

Արքայաբար *ad.* royally.

Արքայագունդ *s.* royal regiment or guard.

Արքայազն, զունք, զանց *s.* royal prince.

Արքայական *a.* royal.

Արքայակերպ *a.* royal; *ad.* kinglike, kingly, royally.

Արքայանիստ *a.* where the king resides; - քաղաք, *s.* capital.

Արքայաշէն *a.* made or built by the king; royal, magnificent.

Արքայաշուք, Արքայապատիւ *a.* that has royal honour; royal.

Արքայաջուր *s.* aqua-regia.

Արքայասպան *s.* regicide.

Արքայատուր *a.* given by the king.

Արքայարան *s.* palace or city of the king.

Արքայիկ օձ *s.* basilisk (lizard).

Արքայկաշի *s.* walnut-tree or almond-tree. [ce.

Արքայորդի *s.* son of the king, prince.

Արքայութիւն *s.* royalty, reign, kingdom; heaven, paradise.

Արքայուհի *sf.* queen; կեցցէ, God save the Queen!

Արքեան *a.* royal; - Թագաւորութիւն, reign; - տիկին, queen, royal princess. [tropolitan.

Արքեպիսկոպոս *s.* archbishop, metropolitan.

Արքեպիսկոպոսական *a.* archiepiscopal. [ric.

Արքեպիսկոպոսարան *s.* archbishop-copacy.

Արքեմանորիս *s.* archimandrite.

Արքունական *a.* royal; - Ճանապարհ, great thoroughfare, high-road.

Արքունատուր *a.* given by the king or Court.

Արքունի *a.* royal; aulic; - Ճանապարհ, պողոտայ, high-way, road-way.

Արքունիք, նեաց *s.* palace, royal residence; court, courtier; յարքունիս առնուլ, գրաւել, to confiscate.

Արքունուստ, յ- *ad.* from the Porte or Grand-Seignior's court; from the public treasure.

Արքոս, է *s.* bustard.

Արքոսի *s.* sorb-tree, beam-tree; sorb, sorb-apple.

Արքոսից *s.* pasturage, pasture, pasture-ground, herbage.

Արքոսական *a.* *s.* that pastures, eats grass, at pasture, at feed; that leads cattle to pasture, herdsman, shepherd; pasturage. [plough.

Արքոս, ոյ, է *s.* plough; - առնեմ, to

Արքորդի *s.* ploughman, plougher, husbandman; *a.* ploughed up, tilled; - , արքորաձիգ առնել, to plough up, to till; - լինել, to be ploughed up or tilled. [նել.

Արքորդեմ, եջի *S.* Արքորդի առ.

Արքորդութիւն *s.* tillage, ploughing.

Աւագ, աջ *a.* greater, eldest, oldest, senior; chief, first, noble, nobleman; prior, superior; - շաբաթ, holy-week; - ուրբաթ, good-friday; - սեղան, խորան, high altar.

Աւագագոյն *a.* older.

Աւագախումբ *a.* composed of nobility; - աստան, assembly of emperors, kings, etc.

Աւագամեծար *a.* noble, excellent, much honoured, very estimable.

Աւագանամ, աջոյ *vn.* to ennoble one's self.

Աւագանի *s.* court, nobility, grandee.

Աւագափող *s.* trombone.

Աւագերէց *s.* archpriest, parish-priest.

Աւագոյթ *s.* old age.

Աւագորեար *s.* court, nobility.

Աւագութիւն *s.* greatness, excellence, sublimity, dignity, degree, degree of honour, nobility; majority.

Աւագուհի *sf.* lady; - վանաց, prioress, abbess.

Աւագիկ *ad.* there is, here is.

Աւագ, ոյ *s.* sand, gravel; powder; - ցանել, to gravel; խրել յ-է, to run upon a sand, to stick fast in the sand; չփել-ով, to scour with sand; տեղի, փոս - ոյ, sand-pit; Ժամացոյց յ-ոյ, hour-glass.

Աւագակ, աջ *s.* thief, robber, rifler; assassin, brigand, high-wayman.

Աւագակաբար *ad.* like brigands.

Աւագականոց *s.* receptacle for thieves. [sand.

Աւագակապ *a.* bound or confined by

Աւագակապիւմ *s.* captain of robbers.

Աւագակեմ, եջի *va.* to assassinate, to plunder, to rob.

Աւագակոյտ *s.* sand-banks, shelves, quick-sands, downs; *a.* gathered together like sand, numerous.

Աւագակութիւն *s.* robbery, depredation, assassination.

Աւագակուտ *a.* full of robbers; who loves robbery.

Աւագահիմն *a.* built on the sand.

Աւագաման *s.* pounce-box, sand-box.

Աւաղան, այց *s.* basin of a fountain; bath, bathing tub; pool, reservoir of water; horsepond; basin; - մկրտութեան, font, baptistery. [ble.]

Աւաղանման *a.* like sand, innumerable. Աւաղանք S. Աւաղանքաց.

Աւաղանք S. Աւաղանքին.

Աւաղանքով *a.* fallen or ruined from having been built on sand.

Աւաղանքն *a.* sanded, sandy, sandish.

Աւաղանք, էջի *va.* to sand, to gravel.

Աւաղին, Աւաղու *a.* sandy, gravelly; -բ, sand-banks, quick-sands, downs; sand-pit; էջի *ս.* to run upon a sand. [plain, to lament.]

Աւալ *int.* alas! -ս արկանել, to complain. Աւալանք S. Աւալանքին *s.* complaint, moan, lamentation.

Աւաղեմ, էջի *va.* to pity, to complain, to bewail, to lament, to be displeased.

Աւաղեմ, Աւաղու *a.* lamentable, deplorable.

Աւան, այց *s.* small market town, borough, village.

Աւանագիւլ *s.* small town.

Աւանանամ, այցայ *vn.* to become a borough.

Աւանդ, էջ *s.* deposit; consignment; tradition; offer; -ս տալ, դնել *ս.* to consign, to deposit. [traditions.]

Աւանդագիտութիւն *s.* knowledge of Աւանդակիր, Աւանդապահ, այց *a.* that keeps a deposit; that preserves the tradition, depositary; sacrist, sexton.

Աւանդառու, այց *a.* that has received a deposit, depositary, trustee.

Աւանդատու, այց *a.* that deposits; who has given, who is the author of a tradition.

Աւանդատուն *s.* vestry, sacristy.

Աւանդեմ, էջի *va.* to consign, to deposit; to leave, to commit, to deliver, to remit, to transmit; to recommend; to teach; to give; - զգի, to give up the ghost, to die.

Աւանդիչ *a.* that consigns, deposits; that teaches; that gives.

Աւանդութիւն *s.* consignment, deposit; tradition.

Աւանդուն S. Աւանդութիւն; - հոգայ, commendation of the soul.

Աւանիկ *ad.* see there, see here; here is, there is.

Աւալ, ոյ, ի *a.* voice, sound; melody, harmony; - ասեմ, to sing.

Աւաղան *a.* tender, mild.

Աւաղի S. Աւանիկ.

Աւատ, ոյ *s.* faith; fidelity; - գործել, to make, to work faithfully.

Աւար, այց *s.* booty; pillage, sack, capture, recapture, prey; plunder, marauding; devastation, depredation, disorder; - առնուլ, ածել, հարկանել, յամանել, յի առնուլ, տանել, to spoil, to make booty, to pillage, to sack, to plunder, to ravage; լիաձեռն աւարաւ, charged with plunder; - մասնիկ, to be a prey, to be given to pillage.

Աւարաբաշխ *a.* that distributes the booty.

Աւարաբար *ad.* with plunder.

Աւարամասն *s.* portion of plunder.

Աւարառու, ոռաց *a.* plunderer, depredator, freebooter, marauder.

Աւարառութիւն *s.* sack, pillage.

Աւարեմ, էջի *va.* to make booty; to sack, to pillage, to ravage.

Աւարումն *s.* pillage, sack; devastation.

Աւարութիւն *s.* termination, completion, consummation, end, term, point, extremity, issue, exit, conclusion; fall, termination, cadence; - դնել, to end.

Աւարաբանութիւն *s.* epilogue, concluding discourse. [shape.]

Աւարաշատակ *a.* having a finest

Աւարեմ, էջի *va.* to terminate, to finish, to end, to complete, to consummate, to close, to conclude, to make an end. [end, completion.]

Աւարումն *s.* termination, term, Աւարումն *a.* ended, finished.

Աւարեմ, էջի *va.* to cure, to deliver from sickness; S. Հաւարեմ.

Աւել, ի, այց *s.* broom; hair or feather broom; brush; coat-brush; - ածել, to sweep; to brush; to dust.

Աւելբան *a.* that is redundant in words.

Աւելբանութիւն *s.* pleonasm, redundancy of words.

Աւելագոյն *a.* very abundant, much.

Աւելագրեմ, էջի *va.* to join, to add, to increase.

Աւելանց *a.* excessive.

Աւելանցութիւն *s.* excess.

Աւելախոս S. Աւելաբան.

Աւելած *s.* sweepings.

Աւելածու, այց *s.* sweeper.

Աւելածութիւն *s.* sweeping.

Աւելատայ *a.* avaricious, greedy.

Աւելատայութիւն *s.* acquisition of superfluous things, avidity.

Աւելեմ, էջի S. Աւել ածել.

Աւելի, էլեւաց *a.* exceeding, superfluous; more, above, beyond; աւելեաց բանք, exaggeration; աւելեաց *s.* the five epagomene days of the Armenian calendar.

Աւելորդ, այց *a.* exceeding, redundant, superfluous, too much; *s.* rest; -բ որովայնի, excrement.

Աւելորդապաշտ *a.* superstitious.

Աւելորդապաշտութիւն *s.* superstition. [perfluity.]

Աւելորդութիւն *s.* redundancy, superfluity.

Աւելուկ, լիկ *s.* bot. dock; -բ, sweepings. [sorry for.]

Աւելեմ, էջի *va.* to regret, to be sorry for.

Աւել S. Աւելեմ.

Աւելաբան *a.* that gives, brings good news.

Աւելաբանեմ, էջի *va.* to give, to announce good news.

Աւելաբեր *a.* that brings good news, messenger.

Աւելագիր *s.* copy or writing of good news; *a.* that writes good news.

Աւելագրեմ, էջի *va.* to write good news. [news.]

Աւելագրութիւն *s.* writing of good news.

Աւելալուրդ *s.* pl. good news.

Աւելապատմիչ S. Աւելագիր.

Աւելապարզեւ, Աւելատու *a.* that gives good news; that is given with good news.

Աւելաբան, այց *s.* Gospel; պատմել, քարոզել *զ.* to preach the -.

Աւելաբանագիր, գրաց *s.* evangelist.

Աւելաբանագործ or կան *a.* evangelic.

Աւելաբանեմ, էջի *va.* to give good news, to announce; to evangelize, to preach the Gospel.

Աւելաբանիչ *s.* evangelist.

Աւելաբանութիւն, Աւելաբանումն *s.* notification of good news; preaching the Gospel. [news.]

Աւելաւոր *a.* that has, brings good news.

Աւելաւորեմ, էջի, Աւելեմ *va.* to give, to bring good news, to announce.

Աւելեւ, տեւաց *s.* good news, notification of good news; էրկիր աւել, տեւաց, land of promise; -ս տալ, S. Աւելեմ; տեւ Աւելեւաց, Lady-day.

Աւելեւայ *s.* present given to one who brings good news.

Աւեր *a.* ruined, destroyed, desolated; *s.* ruin, destruction; demolition, dismantling, overthrow; waste, damage; havoc, devastation, desolation; - լինել, կալ, մասնիկ, դանաւ, to be ruined, to decay, to be desolate; - դարձուցանել, յամառել, դնել, to ruin, to destroy, to ravage, to desolate, to harass, to infest.

Աւերած, էջ, ոյց *s.* ruin, demolition, destruction, desolation.

Աւերակ, այց *a.* ruined, desolated; *s.* ruin, rubbish.

Աւերանք *s.* pl. ruin, desolation, ravage, devastation.

Աւերեմ, էջի *va.* to ruin, to destroy, to demolish, to undo, to overthrow; to ravage, to desolate, to break, to spoil.

Աւերուած, Աւերումն S. Աւերած.

Աւերումն *s.* bot. spanish camomile, pellitory of Spain.

Աւել, Աւելի, Աւելեւ *s.* lymph, humour, fluid substance, serosity, liquid.

Աւել *s.* fury, transport, enthusiasm.

Աւել S. Օշակ.

Աւելաւոր S. Օշակ.

Աւելոյց էլանեմ *vn.* to run away, to vanish, to drop off.

Աւելական S. Տրմուկ.

Աւելաւոր or Օտար *s.* old woman.

Աւել *s.* bile; dysentery.

Աւել, ոյց *s.* palm of the hand, handful; - յոյց *ad.* in haste, on a sudden; -ս զէ հարկանեմ, to clap the hands, to applaud.

Աւելաւոր, պիւց *s.* pl. summit, side, declivity of a mountain, rock, high and steep place.

Աւելեւան առնել, Աւելեւանեմ, էջի *va.* to confound, to stop the mouth of some one, to silence; - լինել, to be confounded, to be unable to answer.

Աւելին, ի *s.* opium.

Աւելաւոր S. խորաւոր.

Աւել, փին, փանց *s.* shore, bank, brink, coast; steep bank, bold shore.

Աւելածիւր *a.* confined by the shore.

Աւելի *s.* glean.

Աւելեմ, etc. S. Աւելեմ, etc.

Աւելայ, Աւել, էլից *s.* plate, dish; bowl; tray.

Աւելաւոր S. Օշակ.

Աւելաւոր, Աւելաւոր *una.* to regret.

Աւելաւոր *s.* pl. regret, repentance, grief.

Ափրոդիտեան, Ափրոդիտեան *a.* venereal, syphilitic; - ախտ, syphilis.
 Ափրոդիտե S. Աստղիկ.
 Ա. ք. ք. *s.* leg.
 Աքաղաղ, ք. *s.* cock; քաղաղել - ք. crowing of a cock.
 Աքացիւմ, քցի *vn.* to kick, to kick up one's heels.
 Աքացի *ad.* kicking; - քեծեւ, to kick.
 Աքացիք, քեաց *s. pl.* feet, legs.
 Աքացող *a.* kicking.
 Աքեացք S. Աքացիք.
 Աքիւ, քսից *s.* weasel; - սպիտակ, ermine.
 Աքսոտմ, քցի *va.* to leap, to skip, to bounce; S. Աքացեմ.
 Աքսոր, Աքսորանք *s.* exile, ban, banishment, transportation.
 Աքսորեմ, քցի *va.* to exile, to banish, to transport, to send away, to confine, to proscribe.
 Աքցան *s.* tongs, pincers; - առամա, քիւ, forceps.
 Աքցոտմ S. Աքացեմ.
 Աքիւն S. Աքիւն.

Բ

Բ (pēn) բէն *s.* the second letter of the alphabet and the first consonant; its sound is between ա and ք; բ, բ, two; second.
 Բա *conj.* that; առաջի բա, I have said that; *ad.* truly, indeed, really; *int.* hey! bah!
 Բաք *s.* door.
 Բաբախեմ, քցի *vna.* to strike; to palpitate, to beat; - քեռա, to clap the hands; - սրտի, to palpitate.
 Բաբախիւն, Բաբախումն *s.* pulsation, palpitation, irregular beating of the heart.
 Բաբան *s.* balister; swing, see-saw; Խաղալ բաբանաւ, to swing, to see-saw.
 Բաբանաքար *s.* stone of a balister.

Բաբելոնեան, Բաբելոնեան *a.* Babylonian.
 Բաբէ *int.* oh! hal fy! alas!
 Բաբէական *a.* admirable, surprising, astonishing.
 Բաբ, ք *s.* barnacle, muzzle; part, portion; արկանել ք- 'ի ցառին, to muzzle; - արկանել, to participate.
 Բազին, քնաց *s.* altar of an idol; idol, statue of a false god; altar; temple.
 Բազմաձայնք *ad.* collectively.
 Բազմաձայն *a.* gr. collective.
 Բազմաձեմ, քցի *va.* to amass, to gather, to collect.
 Բազմաձումն *s.* collection.
 Բազմաձեւ *a.* in the shape of idolatrous temples.
 Բազմապետ *s.* keeper of the temple; priest of the idol; pontiff of the heathens. [idols].
 Բազմասէր *a.* idolatrous, lover of idols.
 Բազորք S. Հազորք.
 Բաք, ուց *s.* drake; քք-, duck; ձաք-ու, duckling; - ընտանի, tame duck; - վայրենի, wild duck, teal; քքբայ-ն, the duck quacks.
 Բազեան, Բազէն *s.* sacerdotal robe.
 Բազրոն, Բազրոնակ *s.* bench; bedstead; sofa.
 Բազայ, Բազէ, քց *s.* falcon; merlin; gerfalcon; hawk.
 Բազէակալ, Բազէկիր, Բազէական *a.* that fowls with, carries or has a falcon, falconer.
 Բազէականութիւն *s.* falconry.
 Բազկակից *s.* helper, coadjutor.
 Բազկածիք *a.* that stretches out the arm; received with open arms.
 Բազկամրցութիւն *s.* wrestling.
 Բազկատարածու *a.* that puts forth branches, ramous (tree), branchy.
 Բազկատարած *a.* that stretches out its arms, spread; *ad.* with open arms.
 Բազկատարածութիւն *s.* stretching of the arms.
 Բազկարձակ S. Բազկատարածու.
 Բազկացի *ad.* with the arms.
 Բազկեմ, քցի *va.* to divide into several branches; to cut, to cut off; to abridge, to resume in a few words.
 Բազկուրար S. Բազկան.
 Բազմաբան *a.* verbose; talker.
 Բազմաբանեմ, քցի *vn.* to talk much, to be verbose.
 Բազմաբանութիւն *s.* redundancy of words, verbosity, polylogy.

Բազմաբաշխ *a.* that distributes, gives much; that is given abundantly, abundant: polynomial. [words].
 Բազմաբառութիւն *s.* abundance of words.
 Բազմաբարբառ *a.* that speaks, contains many languages; polyglot; - քնար, an harmonious lyre.
 Բազմաբեր, Բազմաբերուն *a.* very fertile, very abundant, fruitful.
 Բազմաբեր *a.* S. Բազմաբերուն; *ad.* fruitfully.
 Բազմաբերանեան *a.* that has many mouths or branches; քրաք -, chan-delier.
 Բազմաբերձ *a.* very high.
 Բազմաբերութիւն *s.* much fertility.
 Բազմաբեծ *a.* that has many stains.
 Բազմաբեր, Բազմաբերաւոր *a.* very numerous; that has many forces.
 Բազմաբնակ *a.* very populous.
 Բազմաբուրդ *a.* that flows abundantly. [good scent].
 Բազմաբուրդեան *a.* that spreads much.
 Բազմաբանձ *a.* wealthy, opulent, very rich; precious, very dear.
 Բազմաբերան *a.* that has many beams.
 Բազմաբէտ *a.* very learned.
 Բազմաբէտիւ *a.* very slippery, where one slips, stumbles often or very easily.
 Բազմաբութիւն *s.* abundance of mercy or clemency.
 Բազմաբին, Բազմաբին *a.* very dear, precious.
 Բազմաբառութիւն *s.* polymathy.
 Բազմաբեր *a.* written in many manners; polygraph.
 Բազմաբլեան, Բազմաբլին, Բազմաբլու *a.* that has many heads.
 Բազմաբնաց *a.* very frequented (road).
 Բազմաբոյն *a.* of many colours; more, much, various.
 Բազմաբով, Բազմաբովեան *a.* very celebrated: very praiseworthy; that praises or is praised much.
 Բազմաբութ *a.* very mild, merciful, full of fondness, compassionate.
 Բազմաբումար *a.* of a great assembly.
 Բազմաբունակ, Բազմաբունեան *a.* that has many colours or shapes, diverse, multifarious.
 Բազմաբունդ *a.* very numerous, of many forces.
 Բազմաբունի *a.* of several colours or shapes, diverse, multifarious; - ալն,

succinum (yellow amber).
 Բազմաբարեան *a.* of several ages; - հեռութիւն, remote antiquity; - ժամանակ, a long suite of centuries.
 Բազմաբարեան *a.* that is carefully nourished, of which much care is taken.
 Բազմաբեւ *a.* who is possessed by demons; idolator of many gods.
 Բազմաբեւ *a.* much hoarded up.
 Բազմաբեւ, Բազմաբեւի *a.* poly-edrical; equivocal; multiform, diverse, manifold, multifarious; *ad.* of many different manners.
 Բազմաբուն *a.* of many doors.
 Բազմաբան *a.* very various, of many kinds. [diversity].
 Բազմաբանութիւն *s.* great variety, Բազմաբարդ *a.* that is adorned magnificently; that has many ornaments.
 Բազմաբաւակ *a.* that has many children.
 Բազմաբաւ *a.* wandering; busy, eager; meddlesome.
 Բազմաբան *a.* of many nations.
 Բազմաբիւ *a.* of several species, sorts or kinds, diverse, manifold.
 Բազմաբեւ, Բազմաբեւուն *a.* copious, abundant.
 Բազմաբուարձ *a.* full of pleasures, very amusing.
 Բազմաբոր *a.* very strong, very powerful: *s.* numerous army.
 Բազմաբեւ *a.* filaceous.
 Բազմաբերթ *a.* polypetalous.
 Բազմաբիւ *a.* very numerous.
 Բազմաբիւր *a.* very wrong; perverse.
 Բազմաբանակ, Բազմաբանակ, Կեայ or Կեան *a.* long since, old, ancient, antique.
 Բազմաբանի *s.* harpoon.
 Բազմաբողով *a.* populous, numerous; *s.* great assembly, meeting, party; crowd, multitude.
 Բազմաբար *a.* of many chords.
 Բազմաբեւ *a.* polyglot.
 Բազմաբիւ *a.* surgy, billowy, tempestuous, agitated.
 Բազմաբոյն *a.* full of lights.
 Բազմաբար *a.* that deceives or that is much or often deceived.
 Բազմաբաւ *a.* gambling, sporting place. [materials].
 Բազմաբաւարդ *a.* composed of various Բազմաբաւ *a.* much mixed; in various voices. [ed, mischievous].
 Բազմաբարդակ *a.* very false, wick-

Բազմախիտ *a.* very thick; very frequented (way); very difficult; very abundant.
 Բազմախիտայթ or խիտայթ *a.* ulcerated, full of wounds. [care.]
 Բազմախնամ *a.* careful; kept with
 Բազմախնդիր *a.* that asks, demands much; liable to many discussions or disputes; much sought.
 Բազմախնդր *a.* feastful, joyful, splendid, pompous.
 Բազմախոտ *a.* that kills much.
 Բազմախոյ *a.* much sought; - լինիմ, to make researches; to be curious, inquisitive.
 Բազմախորան *a.* that has many tabernacles; - սաղաւարտ, helmet of many crests.
 Բազմախորտիկ *a.* full of victuals, splendid, magnificent entertainment or fare.
 Բազմախուզեմ, եղի *va.* to seek much.
 Բազմախուժք *S.* Բազմաժողով *a.*
 Բազմախուռն *a.* of a great concourse; thick, thronged, mixed.
 Բազմախտեան *a.* unhealthy, that is subject to many maladies.
 Բազմախուս, etc. *S.* Բազմաբան, etc.
 Բազմածախ *a.* expensive, costly; splendid, sumptuous, rich, magnificent.
 Բազմածաղիկ *a.* that has many flowers.
 Բազմածին, Բազմանունդ *a.* that generates much, fruitful, fertile. [ted.]
 Բազմածուփ *a.* stormy, much agitated.
 Բազմակ, աջ *s.* socket; snuffer-tray; candle; candle-light.
 Բազմակալ, աջ *s.* candlestick; snuffers: guest; *S.* Բազմակ.
 Բազմական *s.* guest, invited person: table, banquet; carpet, mattress, couch, sofa; bench, seat; -ս -ս բաշխել, to divide the guests, to form several banquets apart; -ս արկանել, to offer chairs or seats.
 Բազմականակից *a.* messmate, com-mensal. [feast or banquet.]
 Բազմականատու, ի *a.* that gives a
 Բազմակապ *a.* that is joined or tied with many strings. [wants.]
 Բազմակարօտ *a.* who has many
 Բազմակերութիւն *s.* voracity.
 Բազմակերպ *a.* in several shapes, diverse, various. [polygamist.]
 Բազմակին *a.* having many wives,
 Բազմակնքիւն *a.* embarrassing, very

entangled, complicated, embroiled.
 Բազմակնութիւն *s.* polygamy.
 Բազմակոխ *a.* that is trampled on or oppressed much or often; - ճանապարհ, public or much frequented road.
 Բազմակոհակ *a.* that has many waves.
 Բազմակոյտ *a.* *s.* of a great assembly, where there are many people, in great quantity, many; crowd; assembly.
 Բազմահամ *a.* savoury, that has much savour.
 Բազմահամար *S.* Բազմաթիւ.
 Բազմահամբար *a.* that has much provision, well provided with necessary things.
 Բազմահամբաւ *a.* very renowned.
 Բազմահանդէս *a.* pompous, with great solemnity; glorious, victorious.
 Բազմահանձար *a.* that has much wisdom, very wise, - learned.
 Բազմահառաչ *a.* that sighs much, lamentable, grievous.
 Բազմահատոր *a.* voluminous.
 Բազմահատուած *a.* divided into several parts or sections.
 Բազմահարկի *a.* very honourable, - respectful; splendid, magnificent.
 Բազմահարսւտ *a.* very rich.
 Բազմահաւաք *a.* that amasses, collects many things. [or ways.]
 Բազմահետ *a.* that has many tracks
 Բազմահեղեղ *a.* astonishing, surprising.
 Բազմահիւս, Բազմահիւսակ *a.* well woven, that has much web, closely woven.
 Բազմահմուտ *a.* very skilful, full of erudition, very learned.
 Բազմահմուտթիւն *s.* great erudition.
 Բազմահար *a.* very ingenious, dexterous; several, diverse, in several ways.
 Բազմահոգ *a.* pensive, gloomy, anxious, full of care or anxiety.
 Բազմահոլով *a.* that has many windings or ways.
 Բազմահոմանի, Բազմահոմեան *a.* that has many lovers, gallants.
 Բազմահոյլ *a.* very numerous, immense, infinite.
 Բազմահոս, Բազմահոսան *a.* that flows or spreads abundantly, copious.
 Բազմահունձ *a.* having an abundant harvest, that has much fruit.
 Բազմահունչ *a.* that has much sound;

that has several sounds, very sonorous; polyacoustic.
 Բազմահոյսակ *S.* Բազմահամբաւ.
 Բազմահրաշ *a.* astonishing, wonderful.
 Բազմաձայն *a.* that has several sounds, that speaks several languages, resounding; in various voices.
 Բազմաձեւ *a.* powerful, strong; numerous, much, in several manners.
 Բազմաձեւութիւն *s.* hand, power, great number of people.
 Բազմաձեւ *a.* multiform.
 Բազմաձիգ *a.* that is thrown or spread several times.
 Բազմազգալակ *a.* very noisy, loud.
 Բազմազեւ *a.* very unhappy, distressful, pitiful, unfortunate.
 Բազմազիւ *S.* Բազմաշար.
 Բազմաշառնիչ *a.* full of rays or light, splendid, brilliant. [colours.]
 Բազմաշունկ *a.* of many and various
 Բազմաշիւղ or շիւղ *a.* polypetalous, branchy, ramous, full of boughs.
 Բազմաշուկ *a.* that has many claws or fangs.
 Բազմաձեւ or մանուած *a.* that is well or in several ways woven, that has many turns and windings, tortuous.
 Բազմամանկութիւն *s.* having many children. [children.]
 Բազմամանուկ *a.* who has many
 Բազմամասն or մասնեայ *a.* that is formed of several parts; diverse, various, multifarious. [bundantly.]
 Բազմամատոյց *a.* given much or a
 Բազմամարդ *a.* populous; - առնել, բազմամարդացուցանել, to people.
 Բազմամարդութիւն *s.* state of an inhabited town; great population.
 Բազմամբար *a.* peopled; of great concourse, numerous; tumultuous.
 Բազմամբարութիւն *s.* great multitude of people; tumult, great noise with confusion and disorder.
 Բազմամեղ or մեան *a.* old, aged, ancient, of old date.
 Բազմամեղ *a.* burdened with many sins, great sinner.
 Բազմամետաքս *a.* abounding in silk.
 Բազմամեքենայ *a.* furnished with many machines; full of machinations, very cunning.
 Բազմամթեր *S.* Բազմահամբար.
 Բազմամիս *a.* plump.
 Բազմամիտ *a.* wise, learned.

Բազմամուծիւն *s.* longevity.
 Բազմամուսին *a.* who has had many wives or husbands; polygamist.
 Բազմամուսնութիւն *s.* polygamy.
 Բազմամոր *a.* dirty.
 Բազմալսածեան *a.* that wanders; tortuous, devious.
 Բազմալսալթ *a.* much renowned in wars, victorious.
 Բազմալսնդ *S.* Բազմամեղ.
 Բազմալեղ *a.* plentiful, abundant.
 Բազմալոյով *a.* much, numerous.
 Բազմալոյղ *a.* tumultuous, much agitated, uneasy.
 Բազմալորդ *a.* copious.
 Բազմալորդոր *a.* active, very diligent.
 Բազմալոյ *af.* who has many husbands: populous (town).
 Բազմալոյ *a.* that has many joints; false: *ad.* piecemeal.
 Բազմանում, աջ *vn.* to increase, to grow in great numbers, to shoot, to multiply, to enlarge; to abound, to overflow.
 Բազմանդամ *a.* that has many members: polynomial.
 Բազմանիստ *a.* polyhedron.
 Բազմանիւթ *a.* that abounds in materials; that contrives in several ways.
 Բազմանկար *a.* provided with many pictures; various.
 Բազմանկիւն *a.* polygonal.
 Բազմանկողին *af.* prostituted, whore-monger; prostitute; *S.* Բազմալոյ.
 Բազմանձուկ *a.* very affectionate, enamoured.
 Բազմանշան or նշանակ *a.* that has many significations, equivocal, ambiguous; that has many marks.
 Բազմանշիւղ *S.* Բազմաշառնիչ.
 Բազմանուագ *a.* that is composed of, or has many tunes; harmonious, melodious.
 Բազմանուն *a.* that has many names.
 Բազմաշահ *a.* very useful, profitable.
 Բազմաշառնիւղ *S.* Բազմաշիւղ.
 Բազմաշարժ *a.* trembling; mutable.
 Բազմաշուկ *a.* that has many tracks or turns; tortuous.
 Բազմաշխատ *a.* laborious, that loves work, that has worked much; laborious, painful, heavy, difficult, hard; *ad.* laboriously, with much difficulty and work.
 Բազմաշորհ *a.* that does many favours, that gives bountifully; that a-

bounds in favours. [bond.
 Բազմաշրջիկ *a.* rover, roamer, vaga-
 bond.
 Բազմաշրջութիւն *s.* state of a vaga-
 bond.
 Բազմաշար *a.* very wicked.
 Բազմաշարար *a.* that has suffered
 much.
 Բազմաշափ *a.* immense, vasty.
 Բազմաշէպ or շէան or շի *a.* furnish-
 ed with many eyes.
 Բազմապաշնոյժ *a.* well adorned, em-
 bellished.
 Բազմապայծառ *a.* very clear, bril-
 liant, most illustrious.
 Բազմապատիկ *a.* multiple; diverse,
 much, several; magnificent; - առնել,
 - լինել, to multiply; *ad.* more, more-
 over.
 Բազմապատիր *a.* that deceives much.
 Բազմապատիւ *a.* much honoured,
 very honourable, respectful.
 Բազմապատկառ *a.* very bashful.
 Բազմապատկեմ, եջի *va.* to multiply;
 to repeat.
 Բազմապատկելի *s.* multiplicand.
 Բազմապատկեր *S.* Բազմանկար.
 Բազմապատկիչ or կող *s.* multiplica-
 tion.
 Բազմապատկութիւն *s.* multiplica-
 tion.
 Բազմապարգէւ *a.* that gives or is gi-
 ven abundantly.
 Բազմապարունակ *a.* that contains
 much; multitudinous, much.
 Բազմապարտ *a.* that owes much;
 much obliged.
 Բազմապետութիւն *s.* polyarchy.
 Բազմապիսի *a.* of many forms or
 fashions, diverse, various, many.
 Բազմապտուղ *a.* that abounds in
 fruit, that produces much, fruitful.
 Բազմաբան *a.* painful, fatiguing; la-
 borious, busy, diligent, careful; *ad.*
 diligently.
 Բազմառատ *a.* superabundant.
 Բազմասեղէն *af.* prostitute.
 Բազմասերեմ, եջի *va.* to multiply,
 to increase by propagation.
 Բազմասխալ *a.* subject to many faults.
 Բազմաստեղ, ստեղիւն *a.* that has
 many branches, boughs or parts.
 Բազմաստեղ *s.pl. ast.* pleiades. [*ast.*
 Բազմասող *S.* Բազմաստեղք, Սայլ
 Բազմասուած, Բազմասուածեան
a.s. polytheist; -ք, idols.
 Բազմասուածութիւն *s.* polytheism.
 Բազմական *a.* polysyllabic.

Բազմաձառ *a.* mercantile.
 Բազմաձառ *a.* ardent, inflamed.
 Բազմաէպ *a.* that relates many
 things, polyhistor.
 Բազմաէր *a.* much wounded, that
 has many sores.
 Բազմաէլ *a.* tormenting, painful;
 gloomy, grievous. [gerous.
 Բազմաէլանդ *a.* very perilous, dan-
 gerous.
 Բազմաէրդ *a.* turbulent, much a-
 gitated, stormy.
 Բազմաէրդ *S.* Բազմասխալ.
 Բազմառազնապ *a.* tormenting, gloo-
 my, painful, sad. [extensive.
 Բազմառարած *a.* far extended, very
 extensive.
 Բազմառեղեակ *S.* Բազմաշմուտ.
 Բազմառեղեակ *a.* very desirous,
 eager, anxious.
 Բազմառես *S.* Բազմաշէպ.
 Բազմառեսակ *a.* of many kinds or
 sorts. [pects or forms.
 Բազմառեսիւ *a.* of many looks, as-
 pects.
 Բազմառեսեւ *a.* polypetalous.
 Բազմառեսիւ *a.* of many forms, edi-
 tions or types; various, different.
 Բազմառեսիւ *a.* very sad, grieved
 or melancholy; very vexatious.
 Բազմառեսիւ *a.* of many species or
 kinds; populous.
 Բազմառեսիւ *S.* Բազմոյ.
 Բազմառեսիւ *a.* very useful, profi-
 table; very meritorious; full of merit,
 well deserved. [meritorious.
 Բազմառեսիւ *a.* very worthy, very
 meritorious.
 Բազմառեսիւ *a.* very rich, opulent.
 Բազմառեսիւ *a.* ingenious, full of
 cunning, of ingenuity, artful; poly-
 technic. [Բազմառեսիւ.
 Բազմառեսիւ *a.* of many tribes; *S.*
 Բազմառեսիւ *a.* to aug-
 ment, to grow, to enlarge, to increase,
 to multiply; to accumulate; to re-in-
 force; to fill, to people, to repeople.
 Բազմառեսիւ *a.* very deplorable,
 pitiable, miserable.
 Բազմառեսիւ or բազան *a.* multitu-
 dinous, numerous; plural.
 Բազմառեսիւ *s.* plurality.
 Բազմառեսիւ *a.* very shiny, bright,
 brilliant. [practised.
 Բազմառեսիւ *a.* very experienced,
 practised.
 Բազմառեսիւ *a.* that has many
 fine sculptures; well engraved; well
 worked.
 Բազմառեսիւ *a.* very clever; very
 valuable, rich, precious; very heavy.

Բազմաբնիկ *a.* scrutinizing, very in-
 quisitive. [obliging.
 Բազմաբնիկ *a.* full of kindness, very
 obliging.
 Բազմաբնիկ *a.* of several flocks, or-
 ders or ranks, numerous.
 Բազմաբնիկ *a.* very happy, blessed.
 Բազմաբնիկ *a.* of several colours,
 variegated. [songs.
 Բազմաբնիկութիւն *s.* frequent use of
 songs.
 Բազմաբնիկ *S.* Բազմաբնիկ.
 Բազմաբնիկ *a.* of a thousand diffe-
 rent colours.
 Բազմաբնիկ *a.* to set, to
 place, to lay down, to put.
 Բազմաբնիկ *a.* well cooked; cook-
 ing mixed things. [cious.
 Բազմաբնիկ *a.* very avaricious, tena-
 cious.
 Բազմաբնիկ, եջայ *up.* to sit down, to sit,
 to place one's self.
 Բազմաբնիկ *a.* very wise, learned.
 Բազմաբնիկութիւն *s.* polyarchy.
 Բազմաբնիկ *S.* Բազմաբնիկ.
 Բազմաբնիկ *S.* Սայլ *ast.*
 Բազմաբնիկ *a.* knotty, nodous; *S.* Բազ-
 մաբնիկ. [polypous.
 Բազմաբնիկ *a.* having many feet; *s.*
 Բազմաբնիկ *a.* having many qualities
 or accidents; of many colours.
 Բազմաբնիկ *a.* having many children.
 Բազմաբնիկութիւն *s.* state of a person
 having many children.
 Բազմաբնիկ *a.* full of snares or
 springs, dangerous, perilous.
 Բազմաբնիկ *s.* altar or resting-place;
 chair, seat; mattress; couch, sofa.
 Բազմաբնիկ *s.* multitude, great
 number, quantity, crowd, gross, heap,
 mass, bulk, body; abundance, increase,
 inundation; multiplicity, plurality, in-
 finity; people, troops, regiment, force,
 retinue.
 Բազմաբնիկ *a.* that contains much
 or many things.
 Բազմաբնիկ *a.* very wise, learned,
 skilful, scientific. [ledge.
 Բազմաբնիկութիւն *s.* great know-
 ledge.
 Բազմաբնիկ, բէկ *a.* many days
 since; old, that has existed a long time.
 Բազմաբնիկ *a.ad.* in several ways or
 manners, divers, various; in many
 shapes.
 Բազմաբնիկ, զիկ, զկաց *s.* arm, forearm;
 power; branch, bough; *bot.* beet, straw-
 berry-spinach; - առ - մարտնչել, կար-
 կառնել, to come to blows, to fight; -
 առ - գնալ, to hold by the hand, to

give each other the hand, to go arm in
 arm, together.
 Բազմաբնիկ, զիկ, զկաց *a.* several, di-
 verse, much, thick, great, large, full,
 abundant, copious, numerous, consi-
 derable, frequent, very, too much, ex-
 cessive; ոչ -, but little, not much; -
 անգամ, բազմիցս, several times, often,
 frequently; - ինչ պէտք էն, it is ne-
 cessary much trouble, many things;
 յետ ոչ - առւոյց, in a few days; ի
 բազմաց հետեւ, a long time ago; -ք,
 many people; -ք է մարդկանէ, the
 most part of men; -ս, - ինչ, *ad.*
 much, too much; - ինչ գոչել ծովու,
 roaring of the waves; -ս չարարիւ, to
 suffer much; ընդ - ժամանակս, for a
 long time.
 Բազմաբնիկ *S.* Բազմաբնիկ.
 Բազմաբնիկ, աջ *s.* sacerdotal maniple;
 bracelet.
 Բազմաբնիկ, բայ *s.pl.* flight (of stairs),
 balusters, balustrade (-): bed.
 Բազմաբնիկ *s.* stair, step.
 Բազմաբնիկ *s.* impost, duty, tax, con-
 tribution, levy, custom; - անցից, toll.
 Բազմաբնիկ, աջ *s.* cup, glass, mug,
 goblet; chalice; bumper.
 Բազմաբնիկ *s.* saucer.
 Բազմաբնիկ *s.* salver.
 Բազմաբնիկ, եջի *va.* to soak, to wa-
 ter; - զգետինն, զառնիկս, to water
 the ground, the plants.
 Բազմաբնիկ *s.* small cup.
 Բազմաբնիկ *a.* distrustful. [cion.
 Բազմաբնիկ *s.* mistrust, suspi-
 cion.
 Բազմաբնիկ *ad.* dividedly, sepa-
 rately.
 Բազմաբնիկ *s.* heir.
 Բազմաբնիկ *a.* divisible.
 Բազմաբնիկութիւն *s.* divisibility.
 Բազմաբնիկ *a.* that partakes with
 another.
 Բազմաբնիկ *s.* distributor; divisor.
 Բազմաբնիկ *a.* divisible; *s.* dividend.
 Բազմաբնիկ, եջի *va.* to divide, to se-
 parate; to share, to distribute; to cut,
 to decompound, to disjoin, to uncouple,
 to disunite, to split, to cleave, to
 scatter, to behead, to make an inci-
 sion; - զիւսկաւ, to allot.
 Բազմաբնիկ, աջ *a.s.* partaker, con-
 cerned, participant; subscriber, shar-
 ing; - ինչել, to participate, to sub-
 scribe. [share, subscription.
 Բազմաբնիկութիւն *s.* participation;

Բաժանումն *s.* division, share, distribution, partition, repartition, dispensation; decomposition, dismemberment, disengagement, disjunction, distraction, dissolution; stitch, rupture, departure; separation, disunion, scission, retrenchment, section, segregation.

Բաժապետ *s.* custom-house officer. Բաժանու, *այ s.* receiver of duties or taxes, custom-house officer.

Բաժեմ, *եղի va.* to tax, to levy a duty.

Բաժին, ժնից *s.* part, share, portion, quota, proportion, distribution, equality, parcel, piece; dose; lot; - հարկաց, assessment.

*Բաժկաման *S.* Ժամանց.

Բաժուռն *s.* custom-house.

Բալ, *ից s.* cherry; large black cherry; morello cherry; fog, mist; pale colour, paleness.

Բալանիդ *a.* nebulous, misty, foggy; -ք, dull weather. [balsam-tree.

Բալաման, *այ s.* balm; balsam; Բալամանի *a.* dark, gloomy.

Բալենի *s.* cherry-tree.

Բալիկ *s.* sledge.

Բալիկի *s.* gad-fly. [gloomy.

Բալուռ *s.* acorn, tassel; *a.* cloudy,

Բախած, *ից a.* foolish, wanton, mad, cracked.

Բախծուծիւն *s.* folly.

Բախեմ, *եղի va.* to strike, to beat; to shock, to knock; to touch; to scourge; -ի քարի զոռո, to strike one's foot in a stone; - հողմից զառոն, raging of the wind against the houses; - զքուռն, *ի դրան*, to knock at the door; - զկուրծս, to beat one's breast; - զքնար, to touch a cithern, harp, lyre; - ճառագայթից զաչա, to dazzle the eyes; բախեալ արտասուեց, burst into tears.

Բախեցուցանեմ, *ուչի va.* to knock one against another.

Բախիմ, *եցայ vn.* to be beaten; to fight, to combat, to attack; - ընդ միմեանս, to fight together, to knock, to dash against each other.

Բախիւն, Բախումն *s.* beating, percussion, blow; knock, shock; ren-counter, combat.

Բախա, *ից s.* fortune, prosperity, luck; destiny, fate, fatality; chance, hazard; Fortune, Good Genius; չեղև

խնձ -, I have not had the happiness; բառ չար -ին, by ill luck, unfortunately; բառ յաղորդեց -ի, բառ յաղորդուածոյ -ի, բառ -ի եղեալ նորա մեռանի թշնամին, by chance, fortunately his enemy dies. [ner, foreteller.

Բախապիւռ *a.* prophetic; *s.* divi-

Բախապիւռիք *a.* adventurous; - լի-

նել, to seek fortune, to adventure.

Բախաւնոց *s.* Temple of Fortune.

Բախաւոյ *ad.* fortunately, luckily; at all events or hazards, by chance, by good luck.

Բախաւոր *a.* fortunate, lucky.

Բախաւորութիւն *s.* happiness, good fortune, luck. [or chance.

Բախիմ, *եցայ vn.* to have fortune

Բակ, *ից, այ s.* porch, portico; halo, red circle round the sun or moon;

sheepfold, fold; circumference, round, circuit; - առնուլ, ունել, արկանել, to encompass, to surround, to begird.

Բակաւեմ, *եղի va.* to encompass, to begird; to contain, to comprehend.

Բակեղաթ, *ի s.* wallet, bag.

Բակլայ, *ից s.* bean; lupine.

Բակուղ *s.* stick, staff.

Բահ, *ից s.* spade, hoe; mattock; բահեմ, to hoe.

Բահուանդ, *ից s.* necklace, diamond to hang on the neck; iron collar.

Բաղադրեմ, *եղի va.* to compose, to conjoin; to ally; to mingle, to mix; to compound.

Բաղադրութիւն *s.* compound, composition, synthesis, combination, condition, confection, formation, mixture.

Բաղադան *a.* suitable.

Բաղադանեմ, *եղի va.* to conform, to make conformable.

Բաղադանութիւն or նուան *s.* fitness, relation, conformity, connection: alliance.

Բաղաձայն *a.* consonant; unanimous.

Բաղաձայնութիւն *s.* consonance.

Բաղայք, պից or պյց *s.* pretext, excuse, subterfuge; suspicion; stain, fault; cause, reason; բաղայս *ի վերայ զնել*, զբաղայցն յօգել պատճառս, to seek excuses or pretexts; բաղայս ստուծեան կարկառել *ի վերայ*, to calumniate, to slander; առանց բաղայց, innocent, inculpable, blameless; *ad.* inexcusably.

Բաղանապետ or պան *s.* bath-keeper, bather; *sf.* bath-woman.

Բաղանիք, նեայ *s.pl.* baths, bath-house; bathing place; տաշտ բաղա- նեայ, bathing-tub; վերարկու բաղա- նեայ, bathing-gown; Եղանակ բաղա- նեայ, bathing season; սրահ, սենեակ բաղանեայ, bath-room; *ի բաղանիս մտանել*, բաղանիս առնուլ, to bathe, to take a bath; *ի բաղանիս ելթալ*, to go to the baths; գետոյ, ծովու -, river-baths, sea-baths; - գողըլույ, բժշկա- կան -, vapour, medicated bath;

նստական -, hip bath; ցուրտ, ջերմ ջրոյ -, cold, hot or warm baths.

Բաղանուծութիւն *S.* Փնդանուծութիւն. [compound.

Բաղարկեմ, *եղի va.* to assemble, to

Բաղարլ, *ից a.* unleavened, azymous; *s.* unleavened bread, azyme.

Բաղարկեցեք, բաց *s. pl.* the feast of unleavened bread.

Բաղախուշտ *s.* bladder.

Բաղբալայք, յից, Բաղբալանք *s. pl.* pretext, colour, cloak; calumny, false accusation; *S.* Բաղբալք.

Բաղբալեմ, *եղի va.* to pretend, to

conceal under a pretext; to calum- niate; to accuse, to impeach.

Բաղբանիւնք *S.* Բաղբանք.

Բաղք *S.* Բախա.

Բաղդասական *a.* comparative.

Բաղդասեմ, etc. *S.* Համեմատեմ, etc.

Բաղեմ, *եղի va.* to join.

Բաղեցն, Եղանց *s. bot.* ivy.

Բաղխար, *այ s.* stone-bow; cross- bow; catapult; dart, arrow; small dagger.

Բաղխեմ, etc. *S.* Բախեմ, etc.

Բաղխահան *a.* deliberative.

Բաղխակից *a.* conjoined.

Բաղխակցեմ, *եցայ vn.* to conjoin, to be united.

Բաղխանամ, *ացայ vn.* to consist; to be composed, constructed, constituted.

Բաղխացութիւն *s.* consistency, com- position, conjunction.

Բաղխացուցանեմ, *ուչի va.* to consti- tute, to compose.

Բաղխացուցիւն *a.* constituent.

Բաղխահան *a.* copulative.

Բաղխահեմ, *եղի va.* to make an in- termixture, to conjoin.

Բաղջալի, etc. *S.* Փափաղեղի, etc.

Բաղջալակ *s. bot.* acorus; yellow water-flag.

Բաղջամին *S.* Բալառան.

Բաղջուկ *S.* Մղջ.

Բաշին, *այ s.* vest; waistcoat; flannel waistcoat; night waistcoat; bodice; cloak, mantle; tunic.

Բաշկանակ, *այ s.* waistcoat; jacket; little old cloak; short cloak.

Բամ *conj.* that; ասացի -, I said that.

Բամս *s.* altar.

Բամք, *ից s. mus.* basse, base: *a.* thorough base. [wadding.

Բամբակ, *այ s.* cotton; - ալինիւ, Բամբակենի *s.* cotton-plant.

Բամբաս, *ից s.* guilt; *S.* Բամբասանք.

Բամբասական *a.* slanderous.

Բամբասանք *s. pl.* detraction, slan- der, defamation.

Բամբասանք *a.* that loves slander.

Բամբասար *a.* slanderous.

Բամբանեմ, *եղի va.* to detract, to

slander, to speak ill of, to calumniate, to defame, to backbite.

Բամբիշ, բշի, Բամբիշն, բշան *sf.* lady; princess; queen. [pers.

Բամբին, բանց *s.* castanets, snap-

Բամբոյ *s.* gum ammoniac; bamboo: agasyllis.

Բայ *S.* Բա, Բամ.

Բայ, *ից s. gr.* verb; word, speech, discours; *S.* Բայոց. [verb.

Բայածական *a.* derived from the

Բայանամ, ացայ, Բայիմ, *եցայ vn.* to be clayed, to hide one's self in a den.

Բայանումն *s.* supine; verbal.

Բայոց, *այ s.* den, cave, lair, haunt, kennel.

Բայոյ *conj.* but, yet, notwithstanding, however, nevertheless, though, still; save, except, without; - եթէ, except; unless; - միայն, if, provided, with the exception of, excepted, but, besides; if not; - սակայն, yet, however, ne- vertheless.

Բան, ներ, նեար *s.* thing; *S.* Բան.

Բան, *ից s.* speech, word, term, say- ing, dictate, expression, oration, dis- course, language, history; proposal, treaty, promise; thing; reason, intel- lect; understanding, intelligence; ora- cle: the Word; *bot.* myrobalan (fruit, tree and oil); acorn (fruit); 'ի -ի առնել, to interpose, to employ; ընդ -իւ առնել, to excommunicate; - առ -, word for word; միով -իւ, in a word; զ-իւք առնել, to converse, to speak; ի -ս արկանել, *ի -ի առնել*, to persuade, to convince, to gain; զ-իւք անկանել, to converse with, to hold a conversa-

tion; *ի -ս* Հրապարակող արկանել, *ի -ս* էլու առնել, to charm or to allure with one's words; *-ս ընդ իրեարս զնել*, to understand, to be understood, to come to an understanding; *ըստ իմումս -ի*, որպէս իմ -ս է, according to me; *ի -սանել*, արկանել, to employ, to serve one's self; *- էլ*, կալաւ, it is said; *զոյդ ընդ -իցս*, at these words; *ասել - չալ*, ըստ իմումս զուսէքէ, *-ս բարեաց խօսել վասն*, to speak ill or well of some one; *զինչ է -ս պս*, what is this? *- ասա*, to promise, to give one's word; *թողէք ի բաց զ-երդ*, leave these things; *-ի գործ առնել*, to begin to speak; *վախճանել զ-ս իւր*, to finish one's discourse; *- վճարել*, to do some thing; *ոչ ես ընդ -ս ինչ ածեալ*, without any hesitation; *- ինչ է ինչ առ քեզ*, I have a word to say to you; *ըստ -ի ամենեցուն*, according to every body; *վասն քո -իդ*, upon your word; *ըստ -ի քո*, according to what you have said; *զիտես ընդ ում է -դ*, you know well with whom you have to do; *մինչդեռ -քն ի բերան նորա կային*, hardly had he spoken; *-ք ինչ են իմ ընդ ումք*, I have a suspicion of some one; I have intrigues or connections with some one; *-ք ինչ ոչ էին or ոչ գոյին նոցա ընդ ումք ի մարդկանէ*, they have neither society nor commerce with other men; *առանց -ի պող նրկութե*, except for cause of adultery. *Բանաբերութիւն* *s.* embassy. *Բանադէտ* *a.* lettered, learned, wise, experienced, versed. *Բանագիր* *s.* writer, author. *Բանազնաց լինել*, to parley, to enter into a treaty of peace. *Բանազնացութիւն* *s.* treaty. *Բանագող* *s.* plagiarist. *Բանագողութիւն* *s.* plagiarism. *Բանազովութիւն* *s.* eulogy, panegyric, praise. *Բանազուակ լինիմ տ.* to excuse one's self, to pretend; to feign, to allege. *Բանագրութիւն* *s.* writing, work, *Բանադրանք* *s.* pl. excommunication, anathema. *Բանադրեմ, էջի տ.* to excommunicate, to anathematize. *Բանագրութիւն* *S.* Բանադրանք. *Բանալիւսան* *S.* Փակակալ.

Բանալի *s.* key; lock: explainer, expounder; *- նուագարանաց*, a tuning key; *- Հասարակաց*, master-key; *- ժամացույցի*, watch key; *գաղտ -*, false key. *Բանախոյզ*, *խուզաց* *a.* examiner. *Բանախօս* *a.* orator. *Բանախօսութիւն* *s.* oration, discourse, sermon. *Բանակ*, *աց* *s.* camp; army; encampment; castramentation; *- առնուլ*, *Հարկանել*, to encamp, to pitch a camp; *բառնալ զ-ն*, to remove the camp. *Բանակակից* *a.* companion of the field. *Բանակամէջ* *s.* the middle or centre of a camp or army. *Բանական* *a.* reasonable, endowed with reason, discursive, intelligent; logical; *-ն*, *s.* logic. *Բանականութիւն* *s.* reason, understanding. *Բանակառէլ*, *Բանակեռէլ*, *Էտէլ*, *զաց* *s.* camp, campaign, place where an army is encamped. *Բանակեցուցանեմ, ուցի տ.* to encamp, to pitch one's camp. *Բանակիմ, էջայ տ.* to encamp, to place one's self, to pitch the camp. *Բանակորով* *a.* eloquent. *Բանակուիւ* *a.* contentious, that is fond of disputing, captious, cavillous; *- լինել*, to cavil, to carp, to chicaner, to dispute; *- լինել յոչինչ պէտս*, to dispute about trifles. *Բանակուիմ, էջայ տ.* *S.* Բանակուիւ *լինել*. *Բանակուութիւն* *s.* disputation. *Բանակուութիւն* *s.* logomachy; *Բանակրկիտ* *a.* curious, that researches much; *s.* critic, censor. *Բանակցութիւն* *s.* conference, parley. *Բանակիւս*, *ի or ոյ, աջ a.s.* writer, author; poet: newsmonger. *Բանակիւսութիւն* *s.* composition; poetry. *Բանաշառեմ, էջի տ.* to reason, to narrate, to discourse. *Բանաշարակ* *a.* examiner. *Բանամ, բացի տ.* to open, to discover, to disclose, to develop, to explain; to loosen; to perforate, to pierce, to bore; to spread, to enlarge, to extend; to unfold, to untwist, to unlink; to rub; *- զգլուխ*, to take off one's hat; *- ումք զսիրտ իւր*, to unbosom, to open one's heart; *- զսիրտ ժակ*, to excite appetite; *- զէջ*, to uncork a bottle; *ծակ -*, to perforate,

to pierce, to bore; *- զկիւղ*, to unseal; *- զմիտս*, to illuminate, to enlighten the mind; *- զկցանս*, to unstop; *- զծրարն*, to unpack; *- ճանապարհ*, to trace, to mark out a path; to open a way, to make a road. *Բանամ, Բանիմ, բացայ տ.* to open; to be detached one from another. *Բանամարտ* *S.* Բանակուիւ. *[men.* *Բանասէր* *s.* philologist; *-ք*, literary *Բանասիրական* *a.* philological; *- Հմտութիւն or ուսմունք*, literature, humanity. *[nities; letters.* *Բանասիրութիւն* *s.* philology; human- *Բանաստեղծ, էջ* *s.* poet; *յոռի or գծուծ -*, poetaster, rhymmer. *Բանաստեղծական* *a.* poetical. *Բանաստեղծեմ, էջի տ.* to poetize, to versify. *Բանաստեղծութիւն* *s.* poetry; poem. *Բանաստեղծուհի* *sf.* poetess. *Բանաստեղծօրէն* *ad.* poetically. *Բանաւաճառ* *a.* boaster, braggart; *- լինել*, to boast, to exaggerate; to swagger. *Բանաւճար* *S.* Բանեք. *Բանարար* *a.* poet; writer, composer; complaisant, obedient; *delegate, deputy. *Բանարարութիւն* *s.* composition, work of sense; poem, poetry; *delegation, deputation. *Բանաւոր* *a.* reasonable; intelligent, wise; vocal; rational. *[sonable.* *Բանաւորազոյն* *a.* wiser, more rea- *Բանաւորութիւն* *s.* reason; intelli- *գենց*; rationality, understanding, intel- *լիկ*; prudence, wisdom. *Բանաբալ* *a.s.* plagiarist; compiler; curious. *Բանաբալութիւն* *s.* plagiarism. *Բանաքննիչ* *s.* critic, reviewer. *Բանաքննութիւն* *s.* critic, review. *Բանեք, աջ* *s.* messenger, envoy. *Բանդ* *s.* bot. hen-bane. *Բանդխտութիւն* *s.* erudition, learn- *ing*, literature, science; *վերնային -*, astronomy. *Բանդ* *S.* Բանո. *Բանդագուշանք* *s.pl.* folly, extrava- *gance*, revery, idle talking, delirium, *enthusiasm*; chimera. *Բանդագուշիմ, էջայ տ.* to talk ex- *travagantly*, to talk nonsense, to rave, to dote; to vacillate, to totter, *to stagger.*

*Բանդակ, ոյ *s.* jelly. *Բանդեմ* *S.* Բանեմ. *Բանդիւն* *S.* Բամբիւն, Փանդիւն. *Բանեար* *s.* feud, quarrel, dispute, wrangling; *S.* Բան, ներ, նեար. *Բանեղ, աջ* *a.* verbose, eloquent, vo- *luble*, fluent. *Բանդիւղդիմ լինիմ տ.* to contradict. *Բանիլուն* *a.* learned, skilful, expe- *rienced*, versed, wise; eloquent. *Բանիկ, բանիւնք* *a.* tale, story, *trifle*, bawble. *[reasonable.* *Բանիմաստ, Բանիմաց* *a.* intelligent, *Բանիկայ, բանիկան* *a.* confidential, *authorized*, accredited, estimable, in- *fluential.* *Բանիկ, կուրք* *s.* coarse language; *tale*, story, fable. *[կրկիւ. Բանորակ, աջ* *S.* Բանաբալ, Բանա- *Բանջար, ոյ, աջ* *s.* herb, herbage, *pot-herbs*, vegetables; beet. *Բանջարանոց* *s.* kitchen-garden. *Բանջարավաճառ* *s.* green-grocer; *- կին*, herb-woman. *Բանջարեղէն* *a.* herbaceous. *Բանաարկեմ, էջի տ.* to slander, to calumniate, to report. *Բանաարկու, աջ* *s.* tell-tale, tale- *bearer*, sycophant, opponent, adver- *sary*; satan, devil, tempter. *Բանաարկութիւն* *s.* tale, slander, *false accusation*, calumny; contrariety, *opposition*; witchcraft. *Բանա, էջ* *s.* prison, gaol; *զնել 'ի -ի*, *արկանել 'ի -ի*, to imprison; *խուսել 'ի -ի*, to make one's escape from prison, *to escape*; *Հանել 'ի -ի*, to let out of *prison*; *Էլանել 'ի -ի*, to go out of *prison.* *Բանաակալ, Բանաական, Բանաա- մուտ* *S.* Բանաարգել. *Բանաապահ, Բանաապան, Բանաա- պետ* *s.* gaoler, keeper of a prison. *Բանաարգել* *a.* prisoned; *- առնել*, *to imprison.* *[detention. Բանաարգելութիւն* *s.* imprisonment, *Բանաարկեալ, Բանաաւոր* *S.* Բանա- *արգել. Բանեմ, էջի տ.* to imprison. *Բալ, էջ* *s.* horse hair, mane. *Բաշխ, էջ* *s.* distribution; assessment; *share*, lot; division: weevil, mite. *Բաշխեմ, էջի տ.* to distribute, *to share*, to part, to divide, to dispense, *to assess*; to disseminate. *Բաշխիւ* *s.* gratuity, drink-money.

Բաշխոյք, *դից* s.pl. gift, present, gratuity, donation.
 Բաշխութիւն, *բաշխումն* s. distribution, apportionment, division.
 Բաշտ s. a kind of falcon.
 Բաշխ S. Բառաշ.
 Բաշխանք s.pl. silly story, idle talk, stories, nonsense, prattle, quackery.
 Բաշտեմ, *էջի տ.* to tattle, to prattle, to talk idly, to tell idle tales, to speak of trifles.
 Բաշտկոս a. prattler, great talker.
 Բառ, *էջ* s. word, term, speech, expression; air, song; - *առ* -, word for word; *բառ բառին*, literally.
 Բառագիրք S. Բառգիրք.
 Բառաշ, *ոյ* s. bellowing, lowing; roaring. [to roar.
 Բառաշեմ, *էջի տ.* to bellow, to low;
 *Բառարան S. Բառգիրք.
 Բառացի a. renowned, famous, excellent; rich. [cellence, beauty.
 Բառացութիւն s. renown, glory, ex-
 Բառգիրք s. dictionary, vocabulary, lexicon, glossary. [handle.
 Բանալիք s.pl. lever; porringer;
 Բանամ, բարձի տ. to take away, to remove, to carry off, to displace; to retrench; to derogate, to suppress, to withdraw; to cause to cease, to destroy, to dispel, to efface, to exting-
 quish, to stifle; to take away, to ravish, to take, to steal, to rob; to lift up, to raise; to bear, to support, to sustain;
 - 'ի վերայ, to put, to put on, to load;
 - 'ի հաշուէ, to discount, to deduct, to abate; - *զօրէնս*, to repeal a law, to cancel, to annul; - *զխաւ*, to clear, to extricate; - *զցանկն*, to unbar; - *զմա-
 նուն* յարգանդէ, to deliver a woman;
 - *թողուլ*, բարձի թողի առնել, to abandon, to forsake entirely; - *ի լուծ կշռոյ*,
 to weigh; - *զգլուս*, to behead; *աղա-
 դակ*, *կական*, *կառաշ*, *ճիւղ*, *ձայն* -, to
 scream, to cry out; to weep; - *ի միջոյ*,
 to carry away, to stroy, to annul; -
զամենայն դժուարութիւն, to take away
 all difficulty; - *զկեանս ուրուք*, to take
 away the life of some one, to kill, to
 murder; *բողոք* -, to appeal, to invoke,
 to lament; - *զցաւս*, to support pain; -
ուստեք, to go away, to depart; - *զթիւ*,
 to subtract; - *արձակել*, to dismiss;
 բարձեալ բերել, to carry.
 Բառնամ, Բառնիմ, Բարձեալ լինիմ,
 բարձայ տ. to be carried or brought;

to liken, to compare; to be taken a-
 way; to be destroyed; to be extinguish-
 ed; բարձիր է անկիր է ծով, be thou
 removed and cast into the sea; - *մտայ
 հպարտութեամբ*, to be proud of; *արք
 արդարք բանին*, the just perish; Դա-
 մասկոս բարձգի է քաղաքաց, Damascus
 will soon be no longer a city; բարձաւ
 ուխտն, the pact is broken; - *ի կենաց*,
 to die; նմա բարձին զխաշն, they put
 on him the cross.
 Բասիլիսկոս S. Աղբայիկ օձ.
 Բասիր S. Բասրէլ.
 Բասա, *էջ* s. fortune, luck; destiny,
 fate; wager, bet, stake; - *ս արկանել*, to
 lay a wager, to bet. [buke.
 Բասրանք s.pl. reproach, blame, re-
 Բասրեմ, *էջի տ.* to reproach, to
 blame, to condemn, to rebuke, to cen-
 sure.
 Բասրէլ a. reproachable, blamable.
 Բարաք s. shuttle.
 Բարակ, *այ* a. subtle; - *ցաւ*, *ջերմ*,
 phthisis; S. Նուրբ: brach (sporting
 dog): nitre; S. Բորակ.
 Բարակաման a. that spins or weaves
 finely; finely spun or woven.
 Բարակալիկ a. a skinny neck; a long
 or thin neck.
 Բարաշ a. hard: soft. [porter.
 Բարապան, Բարապետ s. usher,
 Բարանահան a. personified; - բան,
 prosopopœia. [legory.
 Բարանութիւն s. prosopopœia; al-
 Բարաւոր s. lintel, door-post, door-
 tree.
 Բարաւորութիւն s. manners, custom.
 Բարբանք, Բարբաշ, *էջ*, Բարբանջումն,
 Բարբաջանք s. idle tales, nonsense, tire-
 some repetitions, silly story, prating,
 gossip, dotage.
 Բարբանքեմ, Բարբաջեմ, *էջի տ.* to
 make tiresome repetitions, to chat, to
 prattle, to bawl, to tattle.
 Բարբառ, *ոյ* s. speech, voice, accent,
 language, idiom, dialect; acclamation,
 exclamation; cry, clamour; sound;
 կերկրեալ, դողդօղ, ընդհատ, սպառ-
 նալից -, a hoarse or gruff, trembling,
 interrupted, menacing voice; *յօդէլ* -,
 to offer a word, to speak; *ածեղի* -,
 to make one speak; - *արձակել*, to cry,
 to raise the voice, to exclaim; *հնչեցին
 օդքի* - *ցնծութեան*, the air was filled
 with cries or a thousand cries of joy;
ի Հայ -, in the Armenian language; -

ամպոյ, *որոտման*, thunder, noise; -
ամբոյին, clamour, cry; - *փողոյ*, *հաւ-
 ուց*, *վահանայ*, *հողմոց*, blast of trum-
 pets, ruff; cackling; noise or clashing
 of shields; whistling or bluster of the
 wind; - *առիւծու*, *զաղանայ*, S. Մաշն-
 չիւն; - *աղաղակի*, rumour.
 Բարբառիմ, *էջայ տ.* to speak; to
 cry out, to exclaim.
 Բարբառանք s. haggling, hesitating.
 Բարբառիկ, Բարբառիկոն S. Բարբա-
 ռոս.
 Բարբառիմ, *էջայ տ.* to hesitate, to
 haggle; to be busy, embroiled, per-
 plexed.
 Բարբարոս, *այ* a. s. barbarous, sa-
 vage; barbarian, cruel.
 Բարբարոսութիւն s. barbarity, cruel-
 ty, grossness.
 Բարբուռ s. mus. cithern.
 Բարգաւաշ, *էջ* a. signal, illustrious;
 cheerful; increased, flourished, flour-
 ishing, civilized.
 Բարգաւաշանք s. pl. increase, abun-
 dance; profit, improvement, bloom,
 lustre, splendour, renown.
 Բարգաւաշեմ, *էջի տ.* to make flour-
 ish; to civilize.
 Բարգաւաշիմ, *էջայ տ.* to increase,
 to flourish, to be in repute, in ho-
 nour, in vogue, to profit, to improve.
 Բարգաւաշութիւն S. Բարգաւա-
 շանք.
 Բարգ, *էջ* s. a. hay-rick; heaped up,
 piled, bound up; polypetalous; - *ա-
 նուն*, բառ, gr. compound word.
 Բարդեմ, *էջի տ.* to accumulate, to
 hoard; to bind up; to compound, to
 conjoin.
 Բարդութիւն s. accumulation, heap;
 composition, formation. [others.
 Բարեասայ a. that speaks well of
 Բարեատեայ a. that hates the good,
 evil, malicious, wicked.
 Բարեացակամ a. benevolent.
 Բարեացապարտ a. well deserved,
 worthy, obliging.
 Բարեաւ ad. well, right; safely; -
եկիք, be welcome; - *միւ*, adieu! -
մեալ տակ, to bid farewell, to take
 leave; to renounce, to forsake.
 Բարեբախտ, Բարեբախտիկ a. fortu-
 nate, lucky; prosperous, happy, fa-
 vourable, propitious.
 Բարեբախտաբար ad. fortunately,
 happily, luckily.

Բարեբախտանամ, *այցայ տ.* to pros-
 per, to be fortunate, to succeed, to
 be happy.
 Բարեբախտութիւն s. fortune, hap-
 piness, prosperity, chance, destiny.
 Բարեբաղ S. Բարեբախտ.
 Բարեբան a. that praises.
 Բարեբանակից a. that praises with
 another or together.
 Բարեբանեմ, *էջի տ.* to bless, to
 praise. [encomium.
 Բարեանութիւն s. benediction praise,
 Բարեբաշ a. beneficent, bounteous,
 that does good, liberal.
 Բարեբաշութիւն s. bounty, bene-
 fit, favour, liberality.
 Բարեբաստ, Բարեբաստիկ S. Բարե-
 բախտ. [Բարեբախտանամ.
 Բարեբաստանամ, Բարեբաստիմ S.
 Բարեբաստութիւն S. Բարեբախտ-
 թիւն.
 Բարեբարոյ, *էջ* a. good-natured,
 good-tempered, civil, benign, affable,
 kind.
 Բարեբարոյութիւն, Բարեբարութիւն s.
 excellent character, good-nature.
 Բարեբեր a. productive of good,
 fruitful, fertile, abundant.
 Բարեբերութիւն s. fertility, fructi-
 fication.
 Բարեբոյրոջ a. that has good suck-
 ers, shoots or sprouts.
 Բարեբոյս a. that produces good
 fruit fruitful; good-natured.
 Բարեբուղիւս a. that causes good to
 come forth.
 Բարեբուն a. naturally good, that
 has a good disposition, humane.
 Բարեգեղ a. beautiful, graceful,
 charming, genteel, pretty, handsome.
 Բարեգեղութիւն s. benignity, ele-
 mency, mercy. [verses, lives well.
 Բարեգնաց a. that runs, walks, con-
 Բարեգործ a. beneficent, virtuous,
 pious, that does good. [good.
 Բարեգործեմ, *էջի տ.* to do well,
 Բարեգործութիւն s. bounty, bene-
 ficence; good works.
 Բարեգութ a. benign, humane, mer-
 ciful, compassionate, tender, charita-
 ble, flexible. [proper.
 Բարեդէպ a. becoming, suitable, fit,
 Բարեդիպութիւն s. decorum, fit-
 ness; prosperity, luck.
 Բարեդրուժ a. ungrateful. [ed.
 Բարեզարդ a. well adorned; reform-

Բարեկարգեմ, եջի *va.* to embellish, to adorn; to reform.

Բարեկարգութիւն *s.* embellishment, ornament, finery; reformation, reform.

Բարեզարմ *a.* of good family, noble.

Բարեժառանգութիւն *s.* inheritance of great property; good inheritance.

Բարելա *a.* very good, very useful.

Բարեխառնութիւն *s.* great goodness, good-nature, nobleness, gentility.

Բարեխառն *a.* sober, temperate, moderate.

Բարեխառնեմ, եջի *va.* to temper, to moderate, to soften, to modify.

Բարեխառնութիւն *s.* temperance; temperature, moderation, modification, mitigation; - *օդոյ*, temperature of the air.

Բարեխնամ *a.* careful, that provides for wants, for an affair. [to provide.

Բարեխնամեմ, եջի *va.* to be careful,

Բարեխնամող *S.* Բարեխնամ.

Բարեխնդիր *a.* that asks for, that seeks for good things.

Բարեխոհ, Բարեխորհուրդ *a.* that thinks of good things.

Բարեխրատ *a.* that gives good advice, good instruction; well instructed.

Բարեխօս, աջ *a.s.* intercessor, mediator.

Բարեխօսեմ, եջի *vn.* to intercede.

Բարեխօսութիւն *s.* intercession, mediation.

Բարեկամ, աջ *s.* friend; familiar, dear; մտերիմ, անկեղծ, ճշմարիտ, անձնատէր, սիրելի, սուս -, intimate, sincere, true, devoted, dear, false friend.

Բարեկամաբար *ad.* friendly, familiarly, domestically.

Բարեկամական *a.* amicable, friendly.

Բարեկամանամ, աջայ *vn.* to be friendly, familiar, to make one's self familiar.

Բարեկամութիւն *s.* friendship, familiarity, attachment; սերտ -, intimacy; անկեղծ -, cordiality.

Բարեկամուհի *sf.* friend.

Բարեկարգ *a.* well regulated, corrected, reformed, policed.

Բարեկարգեմ, եջի *va.* to order properly, to dispose, to put in order; to amend, to reform.

Բարեկարգութիւն *s.* good order, organization; reform, reformation; discipline; policy.

Բարեկեայ *S.* Բարեկեցիկ.

Բարեկենդան, աջ *s.* carnival, holiday time; բուռն -, the day before lent, shrovetuesday, shrovetide.

Բարեկենդանութիւն *s.* happiness, felicity, prosperity, rejoicing.

Բարեկերպ *a.* that has a good figure, handsome, graceful, genteel, pretty, well-made. [shape, grace, gentility.

Բարեկերպութիւն *s.* fine figure, good

Բարեկեցիկ *a.* happy, prosperous, in good circumstances, rich.

Բարեկեցութիւն *s.* happiness, felicity, ease, contentment, comfort.

Բարեկիր *a.* good, honest, virtuous.

Բարեկիրթ *a.* well instructed, civil.

Բարեկրթութիւն *s.* good education, good-breeding, politeness.

Բարեկրօն, կից *a.* of good morals, pious, virtuous, honest, religious.

Բարեկրօնութիւն *s.* good morals, honesty, probity, piety, religion, goodness.

Բարեհաճիմ, ճեցայ *vn.* to vouchsafe, to accept, to receive favourably, to please.

Բարեհաճայ *a.* very agreeable.

Բարեհաճայանամ, աջայ *vn.* to be very agreeable or very amiable.

Բարեհաճութիւն *s.* approbation, consent, benevolence, favour, friendship.

Բարեհամ *a.* tasteful, savoury.

Բարեհամբաւ *a.* of good renown, of great reputation, famous, renowned, celebrated.

Բարեհամբաւեմ, եջի *va.* to celebrate, to publish with praise.

Բարեհամբաւութիւն *s.* good name, renown, reputation, fame, praise.

Բարեհամբոյր *a.* agreeable, amiable, graceful, polite, civil, gentle, tractable, humane, kind, courteous, complaisant, beneficent. [things.

Բարեհայց *a.* that demands good

Բարեհանձար *a.* very sensible, - wise, - learned. [or stature.

Բարեհասակ *a.* having a fine shape

Բարեհատոյց *a.* rewarder, that recompenses well, that does good.

Բարեհաւան *a.* obedient, submissive.

Բարեհնար *a.* very ingenious, - clever.

Բարեհոջակ, etc. *S.* Բարեհամբաւ, etc. [to good things.

Բարեհրաւեր *a.* that invites, exhorts

Բարեձեւ *a.* of a good shape, well made, genteel; graceful.

Բարեձեւութիւն *s.* fine figure, gracefulness, decorum.

Բարեձիր *S.* Առատաձիր.

Բարեմասն *a.* well matched, lucky, fortunate.

Բարեմասնութիւն *s.* good fortune, happiness, participation of good; goodness, perfection.

Բարեմարդիկ *a.* coxer, cajoler, gallant, complaisant; - լինել, to please, to flatter, to coax, to cajole, to adulate.

Բարեմարդութիւն *s.* flattery, adulation, complaisance.

Բարեմիտ *a.* sincere, ingenuous, frank, naive; innocent, good, well disposed.

Բարեմոյն *a.* peaceable, flexible, good-natured, good-humoured.

Բարեմոռաց *a.* unthankful, ungrateful. [ly, naively.

Բարեմոռաբար *ad.* ingenuously, frankly

Բարեմոռութիւն *s.* sincerity, innocence, goodness, indulgence.

Բարեյաջող *a.* favourable, prosperous; - լինել, to prosper.

Բարեյարմար *a.* well adjusted, well agreed; symmetrical.

Բարեյիշատակ *a.* of happy memory, whose memory is venerated.

Բարեյոյս *a.* of good or of great hope.

Բարեյորդոր *a.* that exhorts to good things; well inclined, very willing.

Բարեյուսութիւն *s.* good hope.

Բարեյօժար *a.* well inclined, very willing, benevolent.

Բարեյաւանդ *a.* zealous.

Բարեշան *a.* of good sign; signalized, remarkable, famous.

Բարեշէն *a.* well settled, rich, happy, prosperous.

Բարեշորհ *a.* that grants or does favours, that gratifies; handsome, graceful, agreeable, charming.

Բարեշորհութիւն *s.* bounty, goodness; gracefulness, elegance, charms.

Բարեշունչ *a.* mild (speaking of the wind), the mild zephyr.

Բարեշուք *a.* splendid, magnificent; superb, graceful, pretty; venerable; modest, chaste, bashful; առնուլ զիւրեաւ ծածկոյթ -, to cover one's self with a veil for modesty.

Բարեշքեղութիւն, Բարեշքութիւն *s.* splendour, magnificence, pomp, lustre, refugence; honesty, modesty.

Բարեչափ *a.* well measured or pro-

portioned, exact, well made.

Բարեչափութիւն *s.* exactness, beauty, exact proportion. [devout.

Բարեպաշտ *a.* *s.* pious, religious,

Բարեպաշտեմ, եջի *vn.* to be religious, to lead a pious life, to do good works.

Բարեպաշտութիւն *s.* piety, religion.

Բարեպաշտուհի *af.* pious, religious.

Բարեպաշտ *S.* Բարեպաշտ.

Բարեպատեհ *a.* very convenient, proper, decent, fit, worthy.

Բարեպարկշտ *S.* Բարեպաշտ.

Բարեպէր, սիրաց *a.* good, virtuous, pious, religious; benevolent, indulgent, obliging.

Բարեսիրութիւն *s.* bounty, goodness, kindness, obligingness.

Բարեսնութիւն *s.* good education.

Բարեսնուիւր *a.* well instructed, - brought up, - educated.

Բարեկայեղութիւն *s.* fitness, convenience; lustre, splendour. [nate.

Բարեկեանակ *a.* well settled, fortunate

Բարեկամահոյութիւն *s.* good assurance, certainty, boldness.

Բարեաւելի *a.* that sounds well, sweet, harmonious, well adjusted or organized.

Բարետեսակ, Բարետեսիւ *a.* having a good prospect, aspect or countenance, handsome, charming, graceful, genteel, delicate, pretty, agreeable.

Բարեախիւ *a.* becoming, proper; of good figure, genteel.

Բարեառն, Բարեառնիկ *a.* that is of good family, noble, illustrious.

Բարեառնութիւն *s.* nobility; noble birth; grandeur; fertility.

Բարեարութիւն *s.* gratification; production, fruit, profit, advantage.

Բարեբար, աջ *a.* beneficent, benefactor, friend, obliging, indulgent, favourable, kind.

Բարեբարեմ, եջի *vn.* to do good, to gratify, to favour, to oblige.

Բարեբարութիւն *s.* benefit, bounty, good, beneficence, kindness, favour, service, pleasure, gratification, liberality.

Բարեբանիկ *a.* blissful.

Բարեբանիկութիւն *s.* blissfulness; good fortune, happiness.

Բարեփառ *a.* glorious, illustrious, splendid, magnificent.

Բարեփառութիւն *s.* splendour, grandeur, magnificence, majesty.

Բարեփորձ *a.* well tried, - proved.

Բարեքեմ, եջի *va.* to hide, to veil, to dissimulate. [agreeable.

Բարեքի. քիկ *a.* personable, genteel, Բարե conj. at least, at the least.

Բարժանեմ *S.* Բարժանեմ.

Բարի, բոյ, բեայ *a.* good, nice, kind, indulgent; fit; fine, handsome; *ad.* well, right; *s.* good, benefit, favour; goods; - է, it is good; - առեւ, to do well; - or բարեաւ եկիք, be welcome! Համբաւ բարեայ, good reputation; ոչ գիտել զ- կամ զար, to ignore the difference between good and evil; զինչ - գործեցից, what shall I do well? Հա- առցեր ինչ - ս, you have done me good; ընկալար անպէն զ-ս քո, you have received good in your life; յորժամ - լինիցի քեզ, when will you be happy; *S.* Բարեաւ.

Բարիք *a.* good; *ad.* well, softly, leisurely; ծածկել - է, it is better to hide it; - է, it is well; որպէս է - թուի քեզ, as you like it, if you please.

Բարկ *a.* sharp, pungent, acrid; acid, sour, rough. [ԹԹուածին.

*Բարկածին *s.* chem. oxygen; *S.* Բարկանամ, աջայ *vn.* to be angry, provoked, to storm, to rage.

Բարկասիրտ *a.* passionate, apt to be angry, fretful, peevish, impatient. [ged.

Բարկացայտ *a.* angry, vexed, enra- Բարկացող *S.* Բարկասիրտ.

Բարկացողութիւն *s.* irascibility, ire.

Բարկացուցանեմ, ուցի *va.* to exas- perate, to irritate, to anger, to dis- please, to offend, to enrage.

Բարկութիւն *s.* anger, wrath, ire, indignation, passion; harshness; dis- grace; զինանել. ցածնուլ, դառնալ 'ի բարկութենէ, to be appeased, to allay one's anger; Թափել զ-, to give vent to one's anger; - or հրացան -, thun- der-bolt; սրամակ բարկութեամբ, to rage, to get into a passion; - սրամառ- թեան, սրամառութի բարկութե, fury, ire, wrath.

Բարձ, կց *s.* cushion; bolster, pillow; squab, mattress, divan; bench, sofa: hip, thigh: dignity, degree, throne: floor or board of a ship; փեարալից -,

downy pillow; - երեսայ, pillow; ա- ռաթին -, first place, place of honour; - տալ ումէք, to confer a dignity of some one.

Բարձրեկութիւն *s.* fracture of the leg, broken leg.

Բարձակից *a.* *s.* that sits on the same mattress, that is partaker of the same banquet or dignity; colleague.

Բարձակուիւ *s.* competitor.

Բարձազուլթի *s.* search of dignity, pursuit of honour; competition, rival- ry, ambition.

Բարձապան, աջ *s.* cuish.

Բարձառու լինիմ *vn.* to obtain some dignity.

Բարձերես *s.* pillow-beer, - case.

Բարձերեց *s.* president; - տեղի or -ք, the first place, honourable place.

Բարձրնոր *a.* that seeks the first place, fixed in an honourable place; - լինել, to seek the first place.

Բարձի թողի առնեմ *va.* to abandon, to leave, to forsake entirely.

Բարձիկ *s.* small cushion, bolster: compress. [shions, pillows.

Բարձկնեար, ներայ *s.* pl. small cu- Բարձուհեակ, նեկայ *s.* bot. south- ernwood.

Բարձումի *s.* act of raising; carriage; subtraction; exception; suppression, repeal, derogation; degradation, dis- solution, extinction; deduction, defal- cation. [burden.

Բարձուցանեմ, ուցի *va.* to load, to Բարձր, ձու, ձուռ, ձանց *a.* high, elevated; sublime, eminent, great, ex- cellent; հոսել 'ի բարձուէ, to fling, to throw from above; ի ձայն բարձր, - ձայնիւ, ձայնիւ բարձու, *ad.* aloud, loudly; - առնել, to elevate, to raise on high; to magnify, to exalt; - լինիմ, to be elevated, glorified; ճանաչել զբարձունս, to know sublime or pro- found things; սեղան -, splendid, sumptuous dinner, banquet; ի բարձուէ, from above; - ոճ, elevated style; - քանդակ, relief, basso-rilievo.

Բարձուք, ձանց *s.* pl. height, top, summit, eminence, elevation; heaven; Թագաւոր բարձանց, king of heaven; Թռչունք բարձանց, birds of air.

Բարձրազուլի *a.* that has a strong arm, strong hand, valiant; vigorous.

Բարձրաբարբառ *a.* that has a strong voice; sounding, that has a loud or

shrill sound; resounding, clamorous, sonorous, clangous; *ad.* loudly, aloud.

Բարձրաբերձ *a.* very high, much elevated, lofty.

Բարձրաբուն *a.* that has a long stalk.

Բարձրագագաթն *a.* whose summit is very high, lofty.

Բարձրազահ *s.* *a.* seat, the chair, the highest place; president, the most hon- ourable; high, elevated; -ք, the first place, precedence.

Բարձրազեղ *a.* very pretty, char- ming, excellent, supreme.

Բարձրազէտ *a.* that knows sublime or profound things.

Բարձրազուլի *a.* high, elevated; bold, frank, honourable; *ad.* boldly, highly.

Բարձրազոր *a.* higher, sublime; su- preme, grand; -, -ս, *ad.* highly, sub- limely, boldly.

Բարձրազոր *S.* Բարձրաբարբառ.

Բարձրազէր *a.* much accumulated.

Բարձրազիտակ *a.* very high, to wer- ing; *s.* observatory.

Բարձրաթռչ *a.* that flies above.

Բարձրախորհուրդ *a.* mysterious, pro- found.

Բարձրակայ *a.* high, great, supreme, sublime, excellent. [very high.

Բարձրակատար *a.* whose summit is large waves, stormy. [sublime.

Բարձրահայեաց *a.* that looks above; Բարձրահասակ *a.* that has a large size, tall. [mous, celebrated.

Բարձրահռչակ *a.* very renowned, fa- Բարձրաձայն *a.* that has very high branches.

Բարձրաձայն *S.* Բարձրաբարբառ.

Բարձրամիտ *a.* proud, lofty, arro- gant, presumptuous. [high place.

Բարձրամուր *a.* fortified in a very Բարձրամտեմ, եջի, Բարձրամտիմ, եջայ *vn.* to be proud of, to be selfcon- ceited.

Բարձրամտութիւն *s.* presumption, pride, arrogance, haughtiness.

Բարձրայծ *a.* lofty, proud, superci- lious, haughty.

Բարձրայծութիւն *s.* haughtiness, pride, arrogance.

Բարձրանամ, աջայ *vn.* to rise, to ascend, to re-ascend, to surmount, to exceed, to surpass; to increase, to grow; to be proud, to pride one's self.

Բարձրանշան *a.* remarkable, signal,

signalized, famous, renowned.

Բարձրաշէն *a.* built very high.

Բարձրաշափութիւն *s.* altimetry.

Բարձրապատիւ *a.* very honourable, much esteemed.

Բարձրապատում *a.* that relates su- blime things, sublime, profound.

Բարձրապարանոց *a.* puffed up, arro- gant, proud; - շրջիլ, to be puffed up, to be proud of, to bridle up. [walls.

Բարձրապարիսպ *a.* that has high Բարձրասրուն *a.* with long legs.

Բարձրալարս *a.* that has high bran- ches: covered with many leaves, leafy.

Բարձրալցանամ, աջայ, Բարձրալցիմ, եջայ *vn.* to be puffed up, to be proud of, to bridle up, to assume airs of im- portance.

Բարձրալզութիւն *s.* pride, haugh- tiness, arrogance.

Բարձրալից *S.* Բարձրապարանոց.

Բարձրացուցանեմ, ուցի *va.* to ele- vate, to lift up, to raise, to exalt, to raise higher, to raise again, to ascend, to promote, to advance.

Բարձրաւանդ, Բարձրաւանդակ, աջ *s.* height, hill, eminence, summit, top, ridge, hillock; promontory, cape; *a.* high, elevated.

Բարձրաքանդակ *s.* bass-relief, bas- so-rilievo. [High.

Բարձրեալ *as.* very high; the Most Բարձրութիւն *s.* height, eminence, elevation, act of raising up, summit, sublimity, grandeur, highness.

Բարձրուղէ *S.* Բարձրաձայն.

Բարձր, ձից *s.* leg; *S.* Բարձ.

Բարդապետ *s.* moralist.

Բարդապետութիւն *s.* moral, morality.

Բարդապետ *a.* moralist; *S.* Բարդապետութեամբ, եջի *vn.* to moralize.

Բարդապետ *a.* natural.

Բարդապետ *a.* moral, belonging to morals; *s.* moralist; moral; - իմաստա- սիրութիւն, ethics; - գիտութիւն, mo- rality, ethics; - իմաստ, morality; առ- նել - խորհրդածութիւնս, to moralize, to make moral reflections.

Բարդապետութիւն *s.* morality.

Բարդապետ *a.* that has the same dis- position or humour. [morally.

Բարդապետ, Բարդապետապետ *ad.* Բարդ, զից *S.* Բարդ.

Բարութիւն *s.* goodness, probity; benignity, mildness, clemency; pro- ceeds, produce.

Բարունակ, աջ s. vine-branch; branch, bough, shoot.

Բարութիւն, Բարութիւն s. crimination, imputation, calumny, false accusation; pretext; motive. [lust.

Բարսկիտութիւն s. concupiscence, Բարսի, տւոյ, տեայ s. bot. aspen (poplar).

Բարսի S. Բարսի.

Բարսի, եջի, Բարսի, եջայ տ. to pretend, to feign.

Բարսի, ոյ a. good; ad. well; եթէ - թուի առջիկ or յաջ. թ. if you please or like; - ծերութիւն, a prosperous old age; - վարդապետութիւն, good or sound doctrine; - այր, a good man; - խոտել, to despise or to scorn well; - է մեզ աստ լինել, it is a good thing for us to remain here; - է or - է բանդ, վարդապետ, you say well, master; ոչ է - մարդոյ միայն լինել, it is not well for man to be alone; տուժիլ զայր արդար չէ -, it is not a good thing to do ill to the just.

Բարսկապիւն a. better.

Բարսկապիւն, եջի va. to benefit, to do good to.

Բարս, բուց s-pl. manners, custom, disposition, inclination, conduct, manner of acting; բուց բարուց, nature, character, natural, disposition, inclination; - բարսկապիւն, good manners, morals; անբիծ, անարատ -, pure morals; խորիստ -, proud character; խանդարել, եղծանել զբարս, to corrupt the morals; անբիծ զբարս, to soften the morals; յիւրոյ բարուցն, ի կամաց բարուցն, կամաւոր բարութիւն, յօժարութիւն, willingly, spontaneously.

Բարսութիւն s. happiness, prosperity, well-being.

Բաց a. open, uncovered; բացառիւմ, with an uncovered head, bareheaded; impudently; աչք - օք or - աւ աչք ոչ զօք տեսներ, with the eyes open, he saw nothing; - աւ երեսօք or - օք երեսօք, with the face uncovered; Թողուի - զբաղաբն, to leave open the gates of a city; ի - է դուռն, the door is open; ի - ունել զգլուխն, to have the head uncovered; ի - գնա, go away! ի - գնացէ յինն, go away from me! - է ի -, ի -, ad. far, very far; quite; out, abroad; - ի -, openly, evidently; բացուտ ի -, from afar; far; ի - ի, in a field, out of the city, in the country,

in the open air, under the open sky; ի - առնել, to remove, to send away; բազ ի - անցանել զբաղմբ, to surpass many; ի - բառալ, to take away; եր. Թալ ի -, ի - գնալ, to go away, to depart; ի - եղաւ ձմեռնային ցրտութիւն, the rigour of winter is past; ի - բալ կէլ զաղաղան, to cease from crying; ի - տար, ի - անդր տար, int. never! no! God forbid! come along! fy! - 'ի, pr. except, excepted, besides, save; without.

Բացառանքեմ, եջի տ. to cry out, to scream; to exclaim.

Բացառանքութիւն s. exclamation.

Բացառութիւն, Բացառութիւն, Բացառութիւն a. ad. with uncovered head, bareheaded.

Բացառիւն a. distant, far off; diluted; pale; -, -u ad. far, at a great distance, very far; - կանաչ, sea-green.

Բացառեմ a. bold-faced; shameless.

Բացակայ, ից a. absent, distant, remote, far off.

Բացակայիմ, եջայ տ. to absent one's self, to go away.

Բացակայութիւն s. absence, removal, non-residence, distance.

Բացական, Բացակից S. Բացակայ.

Բացականագոյն a. very or farther removed.

Բացակայեաց գիծ s. divergent; - աչք, ալամբ, with open eyes.

Բացայայտ, ից a. evident, manifest, clear, intelligible; formal, express.

Բացայայտակի or պէս ad. evidently, manifestly, intelligibly; formally, expressly.

Բացայայտեմ, եջի va. to declare, to set forth, to explain, to utter; to unfold, to clear.

Բացայայտից a. declarative, determinative, significative, apodictical.

Բացայայտութիւն s. evidence; explanation; developement, disentanglement.

Բացանցութիւն s. looseness, flux, diarrhoea; excrement.

*Բացառական s. gr. ablative.

Բացառութիւն s. exception, abstraction.

Բացասաբար ad. negatively.

Բացասական a. negative. [vow.

Բացասեմ, սեջի va. to deny, to disavow.

Բացասութիւն s. denial, disavowal.

Բացաւայր s. camp, campaign, plain.

Բացառ, աջ a. s. distant, far off; camp; suburb; interval. [sible.

Բացառութիւն a. explainable, expressible; Բացառութիւն, եջի va. to explain, to set forth, to declare, to specify, to express; to comment; to remove, to scatter.

Բացառից a. explicative.

Բացառութեմ, եջի va. to remove, to distinguish, to discern, to divide, to separate.

Բացառութիւն s. explanation, exposition, enunciation, elucidation; commentary, gloss; տուանքն -, specification; - նշանագրաց, the act of deciphering.

Բացարան a.s. that opens; key, pick-lock; dilator.

Բացարձակ, աջ a. much extended, vast, ample, full; absolute, independent, despotic; free; distant, far.

Բացարձակապէս ad. absolutely, indispensably; boldly, resolutely.

Բացարձակութիւն s. distance, interval, great extent, breadth.

Բացեայ, ի - a. ad. remote, distant, far; ի - լինել, to absent one's self, to quit. [candid.

Բացերես a. barefaced, open; frank, Բացերեսութիւն s. barefacedness, evidence; frankness, candour.

Բացերես a. evident, clear, open; ad. evidently, plainly, openly, clearly.

Բացե, ի - ad. very far; from afar; out; S. Բաց.

Բացե ի բաց S. Բաց.

Բացքնկեցիկ a. abject, despicable, low, vile.

Բաց ի բաց S. Բաց.

Բացքնիկ or Բացքնիկ խաղամ, to unveil; to lose all shame, to be shameless.

Բացուած, ոյ s. opening; hiatus.

Բացում s. act of opening, opening, discovery, expansion, extent.

Բացուտ, ի - ad. far, very far; - ի բաց S. Բաց.

Բացութեմ, եջի, գայ, Բացութեայ, Թէից a. who lives, sleeps in the open air; shelterless; ad. uncovered, in the open air, under the open sky; - լինել, to sleep, to lodge in the open air or under the stars; to pass the night in the fields.

Բաւ s. end, limit; sufficiency; - է, v. imp. it suffices, it is enough; իմաստու.

Թէ նորա ոչ գոյ -, his wisdom is without measure.

Բաւական a. sufficient, fit, capable, competent, qualified; s. worthy, capacity, ability; - ն or Աստուած -, God, Omnipotent, Almighty; - լինել, to suffice, to be capable; - լինել տուանքն, to content one's self; - առնել, to enable, to capacitate; to content, to satisfy; ad. sufficiently, enough; բաւ - է, passably, tolerably, so-so; - է, it is enough, it suffices; չէ -, it is not enough or sufficient. [potent.

Բաւականագոր a. powerful, omniscient; Բաւականանամ, աջայ տ. S. Բաւական լինել.

Բաւականացուցանեմ, ուցի va. S. Բաւական առնել.

Բաւականութիւն s. capacity, ability, competence, aptness.

Բաւանդակ S. Բաւանդակ.

Բաւեմ, եջի տ. to suffice, to be capable, to be able; to furnish; to suffer.

Բաւեցուցանեմ, ուցի va. to render sufficient, to give sufficiently; to satisfy, to content; to suffice.

Բաւիլ, լիլ, զայ, Բաւիլ s. maze, labyrinth. [labyrinth.

Բաւիլաձեւ a. in the shape of a Բաւիլ s. noise, confused sound.

Բաւիլ, բաւիլ s. crest, comb, coxcomb.

Բաւիլ, Բաւիլ, աջ s. consul; mayor; prince; Բաւիլաձեւ - է, proconsul.

Բաւիլութիւն s. consulate.

Բաւիլ s. repair. [derbolt.

Բաւիլ, Բաւիլ s. sun; light; thun. Բաւիլ, աջ s. Belial; devil, demon.

Բաւիլ a. broken; deject.

Բաւիլեմ, բաւիլ va. to break; to break to pieces; to crack, to split; to dishearten.

Բաւիլիմ, բաւիլ vp. to break; to lose courage, to be discouraged; to reflect. [gible.

Բաւիլաւ a. brittle, frail; refran. Բաւիլ s. tribute, impost; vicar.

Բաւիլեմ a. broken; interrupted, discontinued; full of caresses, effeminate, soft, affectedly delicate, affected; s. affected woman.

Բաւիլեմ, եջի, Բաւիլեմ, եջայ տ. to break, to break to pieces; to reflect; to prim; to stammer, to stutter;

mus. to quaver.

Բաւիլեմ s. fracture; refraction;

inflection; quaver; affected ways, lolling, grimace.

Բեկոր, ոչ s. fragment, piece, morsel; -բ քարանց, շինուածոյ, rubbish.

Բեկումն s. breaking; rupture, fracture; fraction; refraction; rebuff; -ողոյ, discouragement, despondency.

Բեկումն, եջի va. to break to pieces, to break.

Բեհեզ, ոչ s. byssus, muslin.

Բեհեզեայ, Բեհեզեզէն a. of byssus.

Բեղմաւոր, Բեղմաւոր a. fruitful, fecund.

Բեղմաւորեմ, եջի va. to make fruitful, to fecundity, to produce.

Բեղմաւորութիւն s. fecundity.

Բեմ, Բեմք, ոչ, աջ s. step; sanctuary; seat, bench, bar; tribunal.

Բեմական a. s. that beholds the altar or sanctuary; clerk, clergyman.

Բեմասացութիւն s. oration or discourse delivered from the chancel, the pulpit or the tribunal.

Բեմկորձ s. a note in music.

Բեռն, Բեռն, Բեռն s. burden, load, weight; cargo; duty; bale.

Բեռնաբարձ, Բեռնակիր s. porter, bearer, labourer; waggoner.

Բեռնակրութիւն s. carriage, conveyance; cargo.

Բեռնաւոր a. burdened.

Բեռնաւորեմ, եջի va. to load, to burden.

Բեռնաւորեմ, եջի va. to be burdened.

Բեր, Բեր, Բեր s. product, fruit: a not in music.

Բերան, ոչ s. mouth; entrance, opening; narrow entrance of a harbour; orifice; defile; anus; -ի, face to face;

ի, -ի, -ի, by heart, by rote; ի - գիտել, ուսանել, առնուլ, ունել, to learn by heart; - սրոյ, edge; - գետոյ, mouth;

արկանել, կոտորել ի - սրոյ, հարկանել - ու սուտերի, to kill with the sword,

to put to the sword; ի - սովուն, at the beginning of the famine; ըստ - , each,

so much a head, apiece; աղաղակէր ամենայն - , every one or body cried out, all the people cried out; - Ժողովոյն, orator of the assembly or council;

նա եղիցի բեզ - , he will speak for you; գրել ինչ ի - ոյ ուրուք, to write under dictation; ի - ս լինել, հարկանել, տապալել, - ի վայր անկանել, to fall upon one's face; գոյժ ի - առնուլ,

to bring bad news; երգս ի - առնուլ, to sing, to warble; ի - ոյ ուրուք, on account of or in the name of some one; ի մի - , ընդ մի - , ի միմիջ - ոյ, with one voice, unanimous; - ի վայր, ի վերայ - ոյ, lying upon one's face; ընդ - ածել, to repeat incessantly; բանս ի - զնել, to suggest, to hint; -բ ճիշդաց S. Բազմակալ.

Բերանաբաց a. that has the mouth open, open-mouthed; delighted to admiration; ad. open-mouth, open-mouthed; - մնալ, կալ յալճիւս, պըռքեալ or բեալ հայել, to gape after, at, for, to desire ardently, to long for impatiently, to contemplate open-mouth.

Բերանալիք a. ad. with the mouth full.

Բերանալոյժ a. that says whatever comes uppermost; not fasting; gluttonous.

Բերանալուծութիւն s. too great a freedom of speech; gluttony; state of a person who is not fasting.

Բերանակալ s. lid; cork.

Բերանակալ s. bit, bridle, gag; a. with the mouth shut, dumb, speechless; - լինել, to become dumb.

Բերանանամ, աջայ տ. to form itself a mouth, to open, to flow away, to stream.

Բերանացաւ a. that has a pain in the mouth; s. sore mouth.

Բերանացի ad. with the mouth.

Բերանացուցանեմ, ուցի va. to make a mouth, an aperture, to open.

Բերդ, Բերդ s. fortress, castle.

Բերդակալ, աջ s. governor of a castle, commander of a fortress, castellan; -բ, garrison.

Բերդակալք, Բերդակալեանք s. pl. guard of a fortress, garrison.

Բերդամարտութիւն s. war against a fortress.

Բերդամէջ s. the interior or centre of a fortress.

Բերդապահ S. Բերդակալ.

Բերդաբազէլ a. imprisoned in a fortress. [garrison.]

Բերդեան s. pl. fortresses, castles;

Բերեմ, բերի va. to carry, to bring, to bear; to produce; to conduct, to lead back, to drag along; to provoke;

to refer; to render; to suffer, to support; - զմանութիւն, to imitate; to resemble, to be like; յինքեան - զկեղծիս, to feign, to dissimulate, to pre-

tend; - ընդ միոյ երեսուն, to give thirty for one; - զվճիւ, to give sentence; - զլուծիւն, to be silent, to hold one's tongue; ոչ բերէ ասել կարգ բաշխ, the order of mine discourse does not permit me to say; - ասելութիւն ընդ ումք, to hate, to dislike some one; նախանձ - ընդ ումք, to envy some one; - սրամտութիւն ընդ ումք, to be angry with some one; to be offended; ի գործ - , to make use of; խորհուրդ - ընդ ումք, to consult, to take counsel with some one; ուրիշ - , to strengthen one's self, to become strong; ոչ - զգիտաւ ուրուք, to envy the glory of some one; ի համար, ի հաշիւ - , to count, to enumerate; սաւ - , to cause to be conveyed, to despatch; ի միտս, ի յուշ - , to remember; օտարացուցիւ իմն բերես ի լսելիս մեր, you tell us strange things.

Բերիմ, բերայ տ. to go; to carry or to bear one's self; to be inclined, to lean; to behave one's self, to act; զինչ օգուտ յայնմանէ բերցի, what advantage will result from it? - ի վերայ ջրոյ, to walk on the waters; ընդ երկիր - , to travel, to voyage; to be busy with mundane things; առ երկրաւ - , to travel round the world; to shed on the earth; անխախտ ընդ մեզս - , to be given up to sin; պարսկապարս - or բերեալ լինել, to go here and there; to be taken hither and thither; շուրջ - զօրինոց Աստուծոյ, to observe the laws of God; - ի կործանումն, ի վայր, to fall into ruin, to fall down; ի նախանձ or նախանձու - , to envy, to covet; ի բարկութիւն or բարկութիւն - , to get angry; ընդ ջրան - , to sweat, to perspire; Լայլոր ընդ սոցք բերին, Լայլոր զինն բերին աւայտալէն, and so on for the rest, as follows.

Բերկալի, Բերկալի, Բերկալի, Բերկալի a. joyful, delicious, delightful, pleasant, diverting, delectable; content, cheerful.

Բերկամիտ a. joyful, cheerful.

Բերկանոց s. belvedere, stage.

Բերկանք s. pl. joy, mirth, pleasure, content, delight; բերկանք ad. deliciously. [cheerful.]

Բերկապատար a. joyful, joyous, Բերկաբար a. gay, joyful, that gives joy, delightful, pleasant.

Բերկեմ, եջի, Բերկեցուցանեմ,

ուցի va. to rejoice, to give joy, to recreate, to divert, to delight, to enliven, to please.

Բերկիմ, եջայ տ. to rejoice, to be delighted, pleased.

Բերկութիւն s. joy, mirth, contentment, pleasure, delight, gaiety, agreeableness, satisfaction, complaisance, mildness.

Բերուսի s. portage, carriage; exigence; tendency; proneness, propension, inclination; fertility.

Բերրի a. fruitful, fertile.

Բեւեկն, ոչ s. turpentine.

Բեւեկնի s. turpentine-tree; juniper-tree; բեւեկնի խիժ or կոկի, colophony, rosin.

Բեւեկ, ի, աջ s. nail: pole; զարնոց բեւեկաց, nail-trade; բեւեկոց հաստաւել, to nail; հանել զբեւեկն, to unmail; բեւեկով զ- թափել, one ill chases another; (diamond cut diamond).

Բեւեկադորժ s. nailer, nail-maker; -ութիւն, nailery.

Բեւեկակալ, Բեւեկապինդ a. nailed, fastened with nails.

Բեւեկաձեւ a. cuneiform.

Բեւեկեմ, եջի va. to nail, to nail up, to fasten with nails.

Բեք, Բեք a. rich, potent; int. o! oh! Բզար s. goat castrated.

Բզզամ, աջի, Բզզեմ, եջի տ. to buzz, to hum, to murmur.

Բզզումն, Բզզանք s. buzz, hum.

Բզեզ, եզոյ, Բզեզ, զոյ s. scarab, beetle; stag-beetle; cockchafer.

Բզուկ s. bot. myosotis, mouse-ear, forget-me-not. [devil.]

Բեզեբուբ s. Beelzebub; satan, Բէժ, Վէժ s. cover; curtain.

Բէկ s. prince, bey.

Բէկ մկոյ, բէկի մկոյ s. beaver, civet, civet-cat.

Բէշ, Բէշ s. back, shoulder; handle of a weaver's comb. [tuse.]

Բծամիտ a. stupid, dull, heavy, obtuse; Բծամիտ S. Բծիմ.

Բծանկիւն a. obtuse-angled, obtus- angular.

*Բծանշան s. gr. grave accent.

Բծացուցանեմ, ուցի, Բծեմ, եջի, Բծեցուցանեմ va. to blunt, to make less sharp or piercing, to take off the point, to rust; to stupify, to make stupid or heavy.

Բնութիւն *s.* nature; essence, substance; being, entity; the elements; disposition, constitution, temper; humour, inclination, genius; birth, naturalism; person, hypostasis; quality, manner; sex; *ստուեր է և ոչ - ինչ*, it is a shadow and not a substance; *ամ - դարանաց և թռչնաց*, all kinds of flesh and fowl; *Հասուցանել զհարկ բնութեան*, to pay the tribute of nature; *դարդիւն արարածոց -ք*, all nature is in commotion or confounded; *էն սղբա բնութեամբ Գերմանացի*, these are by origin Germans; *մի թէ յիւրմէ բնութեան էդ զբանն*, did he say it out of his own head? *բնութեամբ ad.* naturally; really, truly; physically; personally, hypostatically.

Բնուած, ի - ad. naturally, originally, radically. [roar.

Բնեմ, էջի vn. to bellow, to low, to roar. *Բնումն s.* bellow, roar; sound.

Բոք s. basket; sack.

Բոբոյն s. buffalo.

Բոգ, ոյ s. bot. gentian.

Բոգ, ից, աջ sf. whore, prostitute, strumpet, street-walker.

Բոգաբոյժ, Բոգաճումնի, Բոգարած a. whoremonger, whoremaster, that keeps a strumpet, that frequents brothels, lewd, lecherous, lecher.

Բոգանամ, աջայ vn. to prostitute one's self, to whore. [dy house.

Բոգանոց, Բոգատուն s. brothel, baw-

Բոգաւազ s. pimp, go-between.

Բոգորդի s. illegitimate child, bastard, whoreson.

Բոգութիւն s. whoredom, prostitution, whoring.

Բոգուն S. Բոգանոց.

Բոժոժ, աջ s. bell, small bell, handbell, rattle; coral.

Բոբր, ից a.s. all, total, entire; garland, crown, circle; bud, button; environs; - *գիր*, primer. [cular.

Բոբրածիւր a. circular, round, orb.

Բոբրակ a.s. round, circular; circle, circuit, orb. [make round.

Բոբրակեմ, էջի va. to round, to roundness, rotundity, circle, orb.

Բոբրաձեւ a. round, circular, orbicular; *ad.* roundly, circularly.

Բոբրանիսա a. circularly situate.

Բոբրանուէր a. all offered, very devoted.

Բոբրաւէն a. rotund. [caust.

Բոբրապառւ a. all offered; *s.* holobob; *էջի va.* to round; to crown, to finish; to environ, to surround, to begird; to bring together.

Բոբրեքեան, էջոնց, Բոբրեքին, էջոն s.pl. all, every body, every one, all things. [rotund.

Բոբրի a. round, circular, orbicular; **Բոբրովիմ, Բոբրովիմ ad.** all, entirely, totally, quite, utterly; *a.* all.

Բոբրութիւն s. whole, total; roundness, rotundity.

Բոբրութիւն s. rotundity; roundness, circle; completion, accomplishment, end.

Բոկ a. ad. barefooted.

Բոկազնայ a. that walks barefooted.

Բոկանամ, աջայ vn. to pull off one's shoes or stockings.

Բոկացուցանեմ, ուցի va. to pull off stockings or shoes. [nel.

Բոկեղ s. ring biscuit, simnel, crack-

Բոկոսն a. barefoot, -ed. [person.

Բոկութիւն s. state of a barefooted

Բոհ s. slaver; dark.

Բոհբոհեմ, էջի vn. to foam, to

slaver; to grunt.

Բոհմուշ s.pl. threat.

Բոգբոլ, ից, աջ, ոյ s. shoot, sprout, scion; bud, germ.

Բոգբոլաւոր a. having many shoots.

Բոգբոլեմ, էջի vn. to bud, to bud again, to pullulate, to shoot, to germinate, to sprout.

Բոգբոլումն s. germination.

Բոգի, ից s. horse-radish; *կարմիր -*, radish. [little horn.

Բոգիւկ s. new horn of animals,

Բոգն S. Աղբաղուն, Փիւն.

Բոգոբ, ոյ, աջ s. appeal; complaint, recourse; claim, lodging an appeal; -

բառաւ, Հարկանել, ունել, կարգաւ, արկանել, S. Բոգոբեմ.

Բոգոբական s.a. protestant.

Բոգոբականութիւն s. protestantism.

Բոգոբեմ, էջի vn. to appeal, to complain, to claim; to lodge an appeal; to complain.

Բոմբիւլա s. silk-worm.

Բոմբիւն s. sound, resound, detonation, crash, great noise, explosion;

echo; -ս արձակել, to resound, to clap; to crack.

Բոյթ, բութի, Թաց, Բոյթն, բութին, Թանց s. thumb: a tuning pin.

Բոյժ s. cure; remedy.

Բոյլ, բուլից s. company, body, assembly; - *բ, ast.* pleiades.

Բոյժ s. nourishment; expedient.

Բոյն, բունց s. nest; niche; dwelling, lodging; - *դնել, կառուցանել, to nestle, to make one's nest; Հանել ի բունց, to take out of the nest.*

Բոյս, բուսց s. herb, plant, simple; vegetative body; - *բարուց, -բ բնութեան, բարբ բուսց, nature, temper, natural character; - արձակել, to bud, to pullulate.*

Բոյբ, բութից s. pl. scent, smell; aroma.

Բոնոս, Բոնոսոս s. wild ox.

Բոնջա s. bot. yellow southernwood.

***Բոշայ, ից s.** gipsy man or woman.

Բոշոյ, Բոշոյ s. nag.

Բոռ, ոյ s. hornet, drone.

Բոսոր a. blood-colour.

Բոսորած a. reddened.

Բոսորային, Բոսորաւիւ a. reddish, red, dyed red; colour of blood.

Բով, բով, վուց s. furnace, forge, coppel; mine; chimney, stove: grief, affliction: heat, ardour.

Բովանդակ a. all, total, entire, perfect, complete; - *ն, the whole, the total, together.*

Բովանդակ, Բովանդակաւ ad. all, entirely, totally, completely.

Բովանդակեմ, էջի va. to assemble, to gather; to complete, to accomplish, to accomplish, to finish; to contain, to inclose, to comprehend; *ի Համառոտն -*, to abridge.

Բովանդակութիւն s. total, totality, sum, amount; summary, abridgement, contents; completion.

Բովեմ, էջի vn. to be able; to suffer; to wait, to expect.

Բովեւոր s. aromatics, spice; incense; perfume.

Բովեւեմ, էջի vn. to torrefy, to toast, to brown, to parch.

Բով S. Բով.

Բոսոս, ից s. mow-worm; moth, wood-fretter.

Բոսոսակեր a. mothy, worm-eaten; - *լնել, to get moth-eaten.*

Բոր, ոյ s. leprosy, itch, scurf; - *գրաստուց, farcy.* [vein of nitre.

Բորակ, ի s. nitre, borax; *Հանք -ի, Բորե, ի, ոյ s.* brightness; heat;

dark, mist; *a.* abundant.

Բորբոս, ի, ոյ s. mould, mouldiness, mustiness; *ունել զհոս -ի, to smell musty.*

Բորբոսաւամ, Բորբոսային a. mouldy. **Բորբոսիմ, էջայ vn.** to mouldy, to grow mouldy, to become musty.

Բորբորիւ, Բորբորիւն a. that loves mire or mud; lascivious, lewd.

Բորբոց s. heat, violent heat, inflammation, fire; effervescence; fervour, rapture. [ed, with great heat.

Բորբոց, Բորբոցախառն a. hot, inflammation, fire; *Բորբոցեցուցանեմ, ուցի va.* to inflame, to kindle, to set on fire, to burn; to warm, to heat; to rekindle, to revive.

Բորբոցիմ, էջայ vn. to be inflamed, kindled, to flame, to crackle; to be in a passion; to be mad.

Բորբոցիւ a. inflammatory.

Բորբոցումն S. Բորբոց.

Բորեան, էնից, Բորեհի, Բորե, Բորեհ, ից s. hyena.

Բորեկ S. Բոռ.

Բորեհիմ s. thistle.

Բորոս, ից, աջ a. leprous; scabby, itchy, scurvy.

Բորոսեմ, էջի, Բորոսեցուցանեմ, ուցի va. to render leprous or scurvy.

Բորոսումն, աջայ, Բորոսիմ, էջայ vn. to be or become leprous or scurvy.

Բորոսութիւն s. leprosy.

Բոց, ոյ s. flame; fury; - *արձակել, to flame.*

Բոցաւորիւ a. flame-colour.

Բոցախառն a. mixed with flame, ardent, inflamed. [brightness.

Բոցածագումն s. brilliancy, lustre, **Բոցածաւալ a.** that flames, flaming, blazing.

Բոցակեղ a. inflamed; kindled, burnt.

Բոցակեղեմ, էջի va. to flame, to pass above the flame; to burn, to kindle.

Բոցակեղութիւն s. burning, inflammation, deflagration.

Բոցակիծ a. that burns, consumes like flame. [eyes.

Բոցակիւղիւ a. that has sparkling

Բոցաւաւանել, Բոցանիւ a. flaming, blazing, bright, brilliant, sparkling.

Բոցանիւթ a. made or composed of flame or fire, luminous; *s.* angel.

Բոցանիւն, Բոցանիւյ S. Բոցաւաւանել, Բոցանիւթ s. act of sending out flames.

Բոցաւունց a. that sends out flames.

Բոցաւետ, Բոցաւետիկ, Բոցաւետիկ a. like a flame, flaming, blazing, sparkling, bright, brilliant. [leaves.]

Բոցաւետիկ a. furnished with red Բոցաւետիկ S. Բոցաւետիկ. Բոցաւետիկ a. of flame, luminous; s. angel.

Բու, ոց s. owl.

Բուէճ s. horned-owl.

Բուծ, բծի a. blunt, dull, whose edge is worn; stupid, heavy; - անկիւն, obtuse angle; - շէշտ, ողորակ, gr. grave accent.

Բութակ, աջ s. thumb; prop, support; pin, peg; coppel, crucible; cork; ring put on the thumb.

Բութանկիւն s. obtuse angle.

Բութակ, Բութակիւն, Բութիւն a. curative; medicinal.

Բութեմ, էջի va. to cure, to heal, to physic; to deliver; - զծարաւ, to quench or slake thirst.

Բութում s. cure, recovery of health; treatment, dressing of some disease or wound; medicament, remedy.

Բութակ s. little horned-owl.

Բութանկիւն s. aromatics, perfume, fragrance; drugs, groceries.

Բութերիկ s. chimney.

Բութ, բծայ s. sucking lamb.

Բութակիւն s. nourishing; therapeutic.

Բութանեմ, բութի va. to nourish, to feed; to treat, to dress; to fatten.

Բութարան s. park; food.

Բութեմ S. Բութանեմ.

Բութին, ծնոց s. wick, match.

Բութում s. nourishment, maintenance.

Բուղի s. bud, germ, offset.

Բուշուճ s. husk of chestnuts.

Բուն, բնից, ոց s. nature, native, origin, spring, root; stock, stalk, trunk, set, stake, stem: baggage: camp, army; ancestor; chief: a. own, natural, real, original, radical, true, principal; - աշտանակի, socket; - սեան, shaft of a column; Ի -, ց-, մինչև Ի -, մինչև ց-, Ի բնի, to the end, entirely; զգիւն Ի -, all the night; - Ի բնի ad. naturally, by origin; - Ի ներս մտանել, to enter precisely, exactly; Ի - Իսկ ուսանել, to learn thoroughly; Դուք որ - անարդ էք, you who are by nature vile; Ի քաղաքն Ի - նոցա, in their own capital; Ի - Իսկ յերկինս, in the heaven

itself; Ի բնի Իսկ Ի քաղաքն, in the same day of Easter; - բարեկենդան, quinquagesima Sunday; - բարեկամ, intimate friend.

Բունեմ, էջի, Բունիմ, էջայ vn. to nestle, to make one's nest; to place one's self.

Բունիկ s. small nest.

Բուն s. clod, glebe.

*Բունիկ s. nest-egg.

Բունիկն a. cells, pigeon-holes.

Բուշա, բշոյ, սի s. chyst; bladder; bubo; carbuncle.

Բուշ, բուշ s. lime; plaster; varnish.

Բուշ, բուշ s. fist; hand; violence, force, tyranny; a. tyrant, usurper; impetuous, furious, fiery, spirited, energetic, unruly, vehement, vigorous, angry, enraged, tyrannical, predominant, powerful; ad. violently, ardently; with violence; - մի, a handful; - առնել, լինել, Ի վերայ դնել, to force, to offer violence; - հարկանել, to undertake; Ի - արկանել, առնուլ, զբաւմը ածել, արկանել, ընդ բաւմը ունել, to take, to grasp, to arrest; to rule, to conquer, to subjugate; - հարկանել զօճեաց, to take by the neck; Ի բոլի ունել, դնել զոգի or զոգիսն, to risk, to hazard, to expose one's self to peril; Ի - դալ, անկանել, to be taken, seized, arrested; - դէս or դէս ունել, to aim at.

Բուշաբեր a. vegetative.

Բուշաբերութիւն s. vegetation.

Բուշազգեստ a. adorned with herbs or vegetables.

Բուշակ, աջ s. small plant; herb, plant, vegetable.

Բուշակիւն a. vegetable, vegetative; - բ, plants, vegetables.

Բուշանիմ, բուշայ vn. to spring, to grow, to pullulate, to bud, to shoot, to take root, to appear, to vegetate, to sprout out; to grow again.

Բուշարձակ S. Բուշաբեր.

Բուշուցանեմ, ուցի va. to produce, to put forth, to shoot, to sprout.

Բուշա s. coral.

Բուշ, բուշ s. nourishment, food.

Բուշազուարթ a. fragrant, odoriferous.

Բուշանոց s. censor.

Բուշաստան s. garden; orchard.

Բուշին, բուշանց s. pyramid; tower.

Բուշ, բուշ s. wool.

Բուշեմ, էջի va. to smell, to exhale, to issue; - զհոտ անոց, to embalm, to perfume; - ժաշահոտ, to stink, to have a bad smell.

Բուշում, աջ s. censor.

Բուշում s. smell, odour; flavour; fumigation; - անուշից, perfume, pleasant scent.

Բուշում S. Բուշում. [tion.]

Բուշ, բուշ s. snow-storm; tribulation; Բուշ, Բուշ S. Բուշ.

Բուշ S. Բուշ, Բուշ.

Բուշ S. Բուշ.

Բուշ s. buzzing, hum.

Բուշեմ a. plastered.

Բուշ, էջի va. to plaster; to white-wash; to roughcast.

Բուշաբեր ad. violently, forcibly, tyrannically. [force.]

Բուշաբերեմ, էջի va. to violate, to Բուշաբեր S. Բուշաբեր.

Բուշաբերութիւն S. Բուշաբերութիւն.

Բուշաբեր a. stronger, very violent, very impetuous.

Բուշաբեր a. violent, coercive, troubled, constrained, forced.

Բուշաբերութիւն s. violence, force, constraint.

Բուշաբերեմ, էջի va. to violate, to force, to oblige, to necessitate, to compel, to convince, to subject, to constrain, to exact, to persecute.

Բուշաբերութիւն s. violence, force, constraint, assault, persecution, extortion; violation, rape.

Բուշաբերութիւն S. Բուշաբեր.

Բուշաբերութիւն a. forced, constrained, affected. [թիւն.]

Բուշաբերութիւն S. Բուշաբերութիւն.

Բուշաբեր ad. with unsparing hand, by handfuls, liberally.

Բուշակալ, աջ a. s. tyrant, despot, usurper.

Բուշակալեմ, էջի va. to tyrannize.

Բուշակալ S. Բուշակալ.

Բուշակալութիւն s. tyranny; despotism.

Բուշակիւն a. violent, tyrannical.

Բուշակիւն s. wrestler; wrestling.

Բուշակալեմ, էջի va. to force, to oppress, to molest; to fist.

Բուշակալութիւն s. vexation, oppression.

Բուշակալ a. died by a violent death, killed, murdered; s. self-murderer.

Բուշակալութիւն s. wrestler, pugilist,

boxer, athlete, martial, warlike; inextinguishable.

Բուշակալութիւն, Բուշակալութիւն s. pugilism, wrestling, boxing, fisticuffs.

Բուշակալ, աջայ vn. to encroach, to invade, to subject, to tyrannize, to rule, to reign.

Բուշակալ a. violent (wind).

Բուշակալ s. blow with the fist, fisticuffs; Բուշակալեմ, էջի va. to beat with the fist, to thrash, to thump.

Բուշակալ s. handle.

Բուշակալ a. violent, impetuous; s. tyrant, usurper.

Բուշակալաբեր ad. tyrannically.

Բուշակալութիւն a. tyrannical, violent.

Բուշակալութիւն, էջի va. to force; to tyrannize, to encroach.

Բուշակալութիւն s. tyranny.

Բուշակալ s. stone thrown with the hand.

Բուշակալ S. Բուշակալ.

Բուշ ad. violently, forcibly, in spite of, by all means, involuntarily; a. forced, violent, involuntary, constrained; bound.

Բուշակալ s. cuff, boxing-match.

Բուշակալ s. violence, force, concussion, constraint; usurpation, tyranny; push, assault, vehemence, vivacity, transport; fury, phrensy, impetuosity.

Բուշի ad. with fist; - հարկանել, to cuff, to box, to fist; - հարկանել, to cuff. [multuous, troubled.]

Բուշ a. carried off by force; turbulent S. Բուշակալ.

Բուշ a. fattened.

Բուշիւն, աջ s. recompense, prize, laurel, palm; bot. tuberosa.

Բուշ s. hollow, cavity.

Բուշեմ a. struck with a stick; - առնել, to bastinado, to beat with a stick; - դան, bastinado.

Բուշիւն a. hollowed; - բ s. fossil.

Բուշիւն s. that carries a stick.

Բուշակալ a. pyramidal.

Բուշակալ a. hairy, furnished with wool, covered with mourning, woolly.

Բուշակալ a. ragged, tattered.

Բուշակալ, էջի va. to crumble; - Ի բուշակալ, - Ի սրամտութիւն բարկութեան, to be on a passion, to be angry, mad.

Բրդոն *s.* crumb, morsel.
 Բրդոն *s.* ospray.
 Բրեմ, էջի *va.* to dig, to hoe, to dig with a mattock, to hollow, to trench, to sink, to undermine; to scratch.
 Բրէս *s.* wasp.
 Բրինձ, բրնձոյ *s.* rice: prince.
 Բրէչ, բրչաց *s.* hoe, pickaxe, spade, mattock.
 Բրուա, բրաւից, աաց *s.* potter.
 Բրաւաբար *ad.* rudely, unmannerly.
 Բրաւանամ, ացայ *vn.* to become rude, rough, gross or uncivil; to thicken.
 Բրաւան *s.* pottery.
 Բրաւացունեմ, ուշի *va.* to make hard, coarse, thick or rusty.
 Բրաւաբար *S.* Խաւաբար.
 Բրաւութիւն *s.* harshness, asperity, roughness, crudity, aridity; rusticity, incivility, rudeness, impoliteness, brutality, caprice; - մարմնոյ, callosity, callus.
 Բրաւեր, Բրաւից, Բրաւոյդ, Բրաւար *a.* stormy; snowy, full of snow.
 Բոժ, է, ոյ *s.* sorrowful news.
 Բոժաբեր, էջ, ագ *a.* that brings sad news, sorrowful; bearer of unhappy news. [ful, vexatious.
 Բոժաւի *a.* full of sad news, sorrowful.
 Բոժեմ *S.* Գուժեմ.

Գ

Գ (*kim*) գիմ or գեմ *s.* the third letter of the alphabet and the second of the consonants. It is sometimes confounded with or used for the letters է and ք: ք, ք, three; third.
 Գաբ, է *s.* bot. rhubarb (the root); muzzle, snout; hook.
 Գաբձիլ *s.* bot. rhubarb (the plant).
 Գազաթի, թանց *s.* top of the head, skull, head; height, summit, top, ridge, pinnacle, extremity, end, brow.
 Գազաթիակէս *s.* zenith.

Գազաթիակէս *a. ad.* vertical; vertically.
 Գազաթիակէս *s.* pericranium.
 Գազաթիակ, էջայ *vn.* *S.* Բանդազուլիմ.
 Գազաթու *a.* lecherous, lewd, immodeste.
 Գազացեմ *vn.* to crow (of a cock).
 Գազիլ, գէի *s.* heap of sheaves or bundles of cut corn.
 Գազ, է *s.* bot. tragacanth; milk-vetch: cubit. [ashes.
 Գազիւ, Գազալ, աջ *s.* embers; Գազալանամ, ացայ *vn.* to be reduced to ashes, to burn to ashes.
 Գազալացունեմ, ուշի *va.* to reduce to ashes, to burn.
 Գազան, աջ *s.* wild beast; brute, animal, beast. [cruelly.
 Գազանաբար *ad.* brutally, fiercely, Գազանաբարոյ, or բու *a.* brutal, beastly, fierce, inhuman, savage, wild, rude.
 Գազանաբարոյութիւն or բուութիւն *s.* bestiality; cruelty.
 Գազանաբեկ, Գազանաբէշ *a.* torn by a wild beast. [beasts live.
 Գազանաբնակ *a.* desert, where the Գազանաբոյժ *a.* keeper of a menagerie.
 Գազանաբոյժ *a.* ferocious, savage.
 Գազանակ *s.* small wild beast.
 Գազանական *a.* brutal, beastly, fierce, wild. [that lives like a beast.
 Գազանակեաց *a.* brutal, beastly, Գազանակեր *a.* devoured by beasts.
 Գազանակերպ *a.* like a wild beast.
 Գազանակուր *a.* devoured or torn by a wild beast.
 Գազանամարտ or մարտիկ *a. s.* that fights with wild beasts; combat and place to combat with wild beasts; - լիւնի, to combat with wild beasts.
 Գազանամարտութիւն *s.* combat with wild beasts.
 Գազանամիտ *a.* brutal, beastly, fierce, savage, inhuman, cruel.
 Գազանամուտութիւն *S.* Գազանաբարոյութիւն.
 Գազանային *S.* Գազանական.
 Գազանանամ, ացայ *vn.* to become cruel, savage, to be fierce.
 Գազանասիրտ *a.* ferocious heart.
 Գազանասնոյց *a.* that produces or nourishes wild beasts.
 Գազանացունեմ, ուշի *va.* to render fierce or cruel.

Գազանեղէն *a.* brutal, beastly, like a beast. [beasts.
 Գազանընկէց *a.* thrown before wild Գազանութիւն *s.* brutality, bestiality; fierceness, ferocity, inhumanity, barbarity, cruelty, rage, madness.
 Գազանուա *a.* abounding in wild beasts.
 Գազար *s.* bot. carrot; parsnip.
 Գազերբուակ *s.* sort of aromatic gum.
 Գազի խէժ or խիժ or կռէժ *s.* pitch, gum tragacanth.
 Գազալէն *s.* honey-dew, manna.
 Գազար, էջ *s.* turn, rotation; tenderness of heart, bowel.
 Գազարաղի *a.* pitiful, that has a tender heart. [հոժ, matrass, retort.
 Գազարափող *s.* horn, trumpet; - ա, Գազարեմ, էջի, Գազարեցունեմ, ուշի *va.* to roll, to roll up; to twist, to writhe, to bend; to shrivel; to curl.
 Գազարիմ, էջայ *vp.* to wriggle, to shrink, to curl, to roll up; to squat.
 Գազարումն *s.* roll; fold, contraction, shrink; wrench, sprain, distortion, twisting, tortuosity.
 Գազարուն *a.* tortuous, puckered.
 Գազուաւ, լրասեան *s.* arrival, approach, accession.
 Գազ, էջ, ուշ *s.* throne; seat, chair; dignity; precipice, high and very steep place; անկանէլ է - է, - է է - կործանել, հոռիլ է - էջ, է - էջն վիժել, to be precipitated, to be thrown or to fall from one precipice to another; է - էջ մղել, to precipitate.
 Գազադիւնութիւն *S.* Գազերիցութիւն.
 Գազադուխ *s.* first rank, head, first place; president.
 Գազակ, աջ *s.* chair: ring, link.
 Գազակալ, աջ *s.* successor; vicar.
 Գազակալեմ, էջի *vn.* to succeed to the throne, to take the place of some one in dignity.
 Գազակալութիւն *s.* succession to the throne or to some dignity.
 Գազակից *s.* partner of the same throne or dignity.
 Գազակցիմ, էջայ *vn.* to sit on the same throne, to have the same dignity as another.
 Գազակցութիւն *S.* Ամուսկցութիւն.
 Գազամեծար *a.* honourable, primacy; - լիւնի, grandee, court, nobility.
 Գազանահ *a.* remarkable in dignity, royal prince.

Գազասէր *a.* ambitious, desirous of grandeur or dignity.
 Գազասիրութիւն *s.* ambition, immoderate desire of honour and grandeur.
 Գազակէժ *a.* precipitated; - առնել, to precipitate, to throw from a precipice; - լիւնի, to be precipitated, to fall from above; - առնել, precipice; - , - բերմամբ *ad.* precipitately, hurriedly.
 Գազակիժեմ, էջի *va.* to precipitate.
 Գազակիժութիւն *s.* precipitation; high precipice.
 Գազականդ, աջ, Գազականդակ *s.* cap, height, elevation, precipice, very high and steep place.
 Գազակոր *a. s.* that keeps a seat; page of the back stairs; throne.
 Գազակորակ, աջ *s.* throne; palanquin; high canopy; gridiron.
 Գազեմ, էջի *va.* to beat, to strike.
 Գազերէց *s.* president, principal; primate; dean.
 Գազերիցութիւն *s.* presidency; primacy; deanery.
 Գազընկէց առնեմ *va.* to dethrone.
 Գազընկէցութիւն *s.* dethronement.
 Գազիլ *s.* precipice.
 Գազոյ, ոյ *a.* a hunter's net.
 Գազոյ, յէջ *s.* pl. throne; high canopy, arm-chair; state-bed, palanquin.
 Գազատու, աջ *s.* stone-cutter.
 Գազափար, աջ *s.* idea, notion, image; opinion, thought; design, project, plan, conception; pattern, model, exemplar, form, example, cast, mould; copy, apograph.
 Գազափարական *a.* ideal.
 Գազափարեմ, էջի *va.* to conform, to imitate; to copy, to transcribe.
 Գազթ, էջ *s.* transmigration, emigration, flight; journey; pilgrimage; the colony, the settlers or fugitives.
 Գազթական *a. s.* fugitive, refugee, settler; colony.
 Գազթականութիւն *S.* Գազթ.
 Գազթանոց *s.* refuge, retreat.
 Գազթայր *s.* settler, fugitive.
 Գազթեմ, էջի *va.* to send abroad or from home.
 Գազթեմ, էջի, Գազթիմ, էջայ *vn.* to leave one's home or country, to emigrate; to steal away, to escape, to flee; to take refuge, to retire.
 Գազն, ձիւ *s.* bot. monk's rhubarb.
 Գազիմբաբ *a.* who employs French phrases; who knows French.

Քաղցրաբանեմ, եջի տո. to frenchify.
Քաղցրաբանութիւն s. gallicism.
Քաղցրախօս s. who speaks French.
Քաղցրական a. french; - եկեղեցի, the gallican church; - բարբառ, the French language; աճ - լեզուի, gallicism. [French, frenchified.

Քաղցրանամ, ազայ տո. to become
Քաղցրաբէն ad. in French; after the French manner; s. French, the French language; - գիտել, ուսանել, խօսիլ, to know, to learn, to speak French; խօսի՞ք - , do you speak French? չգիտեմ, Տէր, չխօսիմ - , I do not know, Sir, I cannot speak French. [man.

Քաղցրացի, ցւոյ a.s. French; french-
Քաղցրացուցանեմ, ուցի տա. to frenchify.

Քաղուծ, զթից S. Գաղթ.
Քաղը, ից a. tepid, lukewarm.
Քաղընամ, ազայ տո. to cool, to grow tepid, lukewarm; to slacken.
Քաղըացուցանեմ, ուցի տա. to cool, to make lukewarm.

Քաղըութիւն s. lukewarmness, tepidity, coolness, slackness: indevotion.
Քաղտ, Քաղտաբար ad. pr. in secret, secretly, by stealth, unknown, underhand; - ընդ - , covertly, clandestinely.
Քաղտազնայ լինիմ տո. to steal away, to slip away.

Քաղտազողի ad. by stealth, clandestinely, secretly; a. secret, furtive, stealthy.

Քաղտազողից s. pl. theft; ի գաղտազողնս անկանիմ, to conceal one's self, to hide.

Քաղտակեր a. that eats by stealth or secretly.

Քաղտակծուծի s. cheat, imposture.
Քաղտակուր, կրաց, Քաղտկրայ, ից, այց s. oyster; mother-of-pearl.

Քաղտաձիգ a. who throws secretly; that is thrown secretly.

Քաղտամարտ a. that makes war secretly or invisibly.

Քաղտամեա ad. secretly, artfully, cunningly, cheatingly.

Քաղտանոց s. hiding-place.

Քաղտառու, ազ a. that takes by stealth, deceitful, malicious.

Քաղտիկ S. Գաղտուկ.

Քաղտիկուր s. bot. borage.

Քաղտադործ a. that does, that works in secret; -ք, concealments, hidden actions, secret.

Քաղտնագրութիւն s. steganography.
Քաղտնածածուկ a. secret, occult, hidden, impenetrable; furtive, stolen.

Քաղտնակուր S. Գաղտակեր.

Քաղտնաձիգ S. Գաղտաձիգ.

Քաղտնամարտ S. Գաղտամարտ.

Քաղտնաշուշ a. that speaks or whispers in secret, informer.

Քաղտնի, նւոյ, նեաց a. secret, occult, latent, hidden; stolen, furtive; clandestine. [destinely.

Քաղտնի, նեաց, ի -ս ad. clandestine.

Քաղտնիք, նեաց s. pl. secret, mystery; hidden or private place.

Քաղտնորոգայթ a. that lays snares in secret, insidious.

Քաղտնութիւն s. occultation, hiding, concealment; secret.

Քաղտորակ a. that takes, pursues in secret.

Քաղտուկ ad. secretly.

Քաճ, ի s. gypsum, plaster; պատել -իւ, to plaster.

Քաճաճ, ից s. pigmy, dwarf.

Քաճային a. ygpseous, chalky.

Քամ, եկի տո. to come; to arrive, to attain; to behave, to demean one's self, to act; to be inclined; to apply one's self with ardour; յառաջ - , to spring, to proceed, to emanate, to rise, to derive, to result; - ի միտս, յինքն, to recover one's senses; - ի լաւութիւն, to amend, to reform; - ի յոռութիւն, to grow worse; ընդ արհամարհանս - , to be despised; եկն ի վախճանել, he was near death; - աւուր, it is getting light; ի - աւուրն, at the break of day, at dawn; ի - երեկոյն, towards evening; - ի վտանգ, to run into danger or peril; - ի զարմացումն, to admire; - ի հարցումն, to interrogate; յերկիւզ - , to fear; - յողորմութիւն, to have pity; - ի զղումն, to repent; - յիմն, to undertake; ի ընկն - , to examine; - ի կարծիս ուրուք, to consent; յաղերս - , to grant, to become compassionate; ընդ ձեռամբ - , to fall into the hands of; - ընդ աղբ or ապաւառ, to stain, to soil one's self; - ընդ ծուխ, ընդ փոշի, to be smoked; to cover with dust; - ընդ կուսական արգանդ, to be born of a virgin; ընդ ուրուք կեանս - , to examine the life of some one; - ըստ կամաց or ըստ բանի ուրուք, to listen, to give attention; ըստ կարծեաց ուրուք - , to speak according to the opinion of

some one; սիրով - զմասնիցաւ, to love traitors; - զայլ արամբ, to love another person's husband; - զտամբ իւրով, to take care of one's own household; զերկրաւ - , to turn, to travel round the world; - զեւիք, to applicate one's self, to give one's self to; զինւոյ - զակամբ, to see double from wine; զորինք - , to keep the laws; զանառակութիւն - , to be inclined to debauchery; - զարբեցութեամբ, զընկիւզ - , to give one's self to drink, - to avarice; զբանիւք - , to chatter, to tattle; որքան - է քեզ, according to your strength; որչափ իւր - էր, as much as he could; - ի վերայ, to assail, to come upon; to happen some misfortune.

Քամ, մոյ or մու s. means, resources, remedy; hold, crack, opening; time, retaking; ոչ կարել -ս գտանել, not to know where to put the hands or feet, to be without remedy; -ս է հնարս գտանել, to find the way to do a thing; ոչ կարացին - է մուս գտանել, they could not do more; - մի, ad. once; - ու, - ու, many times, successively, always; - քան զ - , little at a time, more and more.

Քամաղիծ գտանեմ, Քամաղիւ or Քամաղիւս լինիմ տա. to find means or place, to take, to lay, to have hold; to find the means of vanquishing or to wrong, to obtain one's intention or design; to succeed; ոչինչ - լինել, to succeed never; իբրեւ չլինէր - պարտմանն, despairing to take the city by siege.

Քամիկ s. bull-dog, mastiff.

Քայլ, ից s. slip, slide; scandal; obstacle, stumbling; fart; -ս արձակել, to fart, to break wind; - 'ի - , - 'ի - 'ի, a. hesitating, uncertain, inconstant; ad. irresolutely, remissly, in stumbling.

Քայլազակահ a. scandalous; scandalized.

Քայլազակից S. Քայլազակութիւն.

Քայլազակիւմ S. Քայլազակիւմ.

Քայլազակեմ, եջի, Քայլազակեցունեմ, ուցի տա. to scandalize, to supplant; to stumble, to trip.

Քայլազակեցուցիւ a. scandalous, who causes scandal.

Քայլազակիմ, եջայ տո. to be scandalized, offended, to take offence, to be in a passion; to stumble, to slip, to trip.

Քայլազակու a. slippery, slippy, slid- ing; who is easily scandalized.

Քայլազակութիւն, Քայլազակում s. scandal; stumble; obstacle. [etc.

Քայլազակիւմ, etc. S. Քայլազակիւմ, Քայլաձիգ, եջի, Քայլաձիւմ, եջայ տո. to stumble, to trip, to glid, to slip.

Քայլառու, ազ a. that stumbles, trips; slippery.

Քայլան s. lance.

Քայլ, ոչ s. wolf; - մատակ, she-wolf; կորիւն -ոյ, wolf's cub; ցնկիւն -ոյ, to whelp; ոռնաւ -ոյ, to howl.

Քայլ, ի s. gag; - 'ի բերան անել, արկանել, հարկանել, to gag.

Քայլախաղ, ից s. pebble, flint.

Քայլախաղայ a. made of pebble or flint.

Քայլակորիւն s. wolf's cub.

Քայլանամ, ազայ տո. to be like a wolf; to be ravenous.

Քայլենի s. wolf's skin.

Քայլիկոն, ի s. trepan, awl; wimble.

Քայլուս s. bot. hop.

Քայլու, ից s. mud, mire, filth; slough.

Քայլաւիւր a. muddy, miry, dirty.

Քայլում, աջի, Քայլում, եջի տո. to lie down.

Քան, ից s. bastinado, blows with a stick, whip, lash, whipping; scourge, chastisement, punishment; - հարկանել, to cudgel, to strike with a stick, to whip; - ըմպել, to receive a bastinado, beating, blows, to be beaten with a stick or whip.

Քանակց a. much cudgeled, punished, chastised; - առնել, to give a heavy blow with a stick, to strike with a stick; - լինել, to be struck with a stick.

Քանահար a. that which beats; - լի - նիմ, Քանահարիմ S. Քան ըմպել.

Քանից S. Քանիկ.

Քանգալեցուցանեմ, ուցի տա. to ring (the bells), to resound, to echo.

Քանգաս s. complaint, lament, quarrel, woe, claim; - ունել, առնել S. Քան գատիմ.

Քանգատիմ, եջայ տո. to complain, to implore, to grumble; - զմիմեանց, to quarrel together.

Քանգիւն s. sound; echo.

Քանգուր a. frizzled, curled; -ք, curl; -ք ջրոց, ալեաց, little waves, bubbles. [dorned with curls.

Քանգրագեղ a. curled, frizzled, a-

Քանգրահեր a. curled, frizzled; whose hair is curled.

Գանդրեմ, եջի *va.* to frizzle, to curl, to crisp, to buckle.

Գանդը, գից *S.* Գանդիւն.

Գանեմ, եջի *va.* to cudgel, to scourge, to whip, to thump, to beat.

Գանի, *ից* *s.* skull, cranium.

Գանկաբան *s.* craniologist.

Գանկաբանական *a.* craniologic.

Գանկաբանութիւն *s.* craniology.

Գանձ, ույ, *ից* *s.* treasure; heap; hymn; - արբունի, exchequer, finances; տուն - ու, treasure, treasury; - արբայի, privy purse of the king.

Գանձակ, *այ* *s.* abdomen, bowel.

Գանձաւոր, *այ* *a.* peculator, cut-purse, pick-pocket.

Գանձաւորութիւն *s.* speculation.

Գանձանակ, *այ* *s.* box, chest, casket; alms-box; poor-box; treasure, treasury; - մանկաւոր, money-box. [rer.

Գանձապահ, Գանձապետ *s.* treasurer.

Գանձապետութիւն *s.* treasury.

Գանձատուն, Գանձարան *s.* treasure, treasury; casket, chest, box (wherein money is put).

Գանձաւոր *s.* treasurer; receiver.

Գանձեմ, եջի *va.* to treasure up, to hoard, to amass treasures; to lay up in a trunk; to pocket.

Գանձող *s.* hoarder.

Գանուն *s.* bastinado; torment.

Գանկեմ, եջի *vn.* to cry, to scream.

Գառազեղ, գլաց *s.* cage, park: menagerie; den, haunt; prison; գնէլի - , to shut up in a cage.

Գառազեղեմ, եջի *va.* to imprison.

Գառացուցանեմ, ույի *va.* to stretch on the ground, to lay down.

Գառեմ, աջի, Գառիմ, եջայ *vn.* to stretch or to lay one's self down.

Գառն, ուին, ունից *s.* lamb; - մայի, the - baas. [rel.

Գառնադմակ *s.* bot. stone-crop, sor- Գառնազգեստ *a.* dressed in lamb-skins; hypocritical.

Գառնազէն *a.* belonging to the pascal lamb; *s.* immolation of the pascal lamb, Easter.

Գառնալեզու *a.* bot. plantain.

Գառնածին *a.* that brings forth lambs.

Գառնամուր *s.* pl. a couple of lambs.

Գառնամամ, աջայ *vn.* to become like a lamb.

Գառնենի *s.* lamb-skin.

Գառնիկ *s.* lambkin.

Գալարս, *ից* *s.* bot. cornel.

Գալին *s.* theorbo.

Գարգալիւն, Գարգալք *s.* crack- ing, noise of planks; *ի* գարգալիս յառ- նեմ, to jump, to dance, to stamp.

Գարգանակ, *այ* *s.* crest, tuft, plume.

Գարեթան *s.* barley broth.

Գարեհատ, *այ* *s.* grain (sort of weight).

Գարեհաց, *ից* *s.* barley bread.

Գարեղէն *a.* of barley, that is made of barley.

Գարեջուր *s.* orgeat, beer; հանել, յօրինել *զ-*, to brew, to make beer.

Գարի, ըւոյ, բեաց *s.* barley; grain; *a.* of barley. [spring; spring.

Գարնային, Գարնային *a.* s. vernal, Գարնային or նոյ *ad.* of or belonging to spring.

Գարնաբեր *a.* that brings spring; that is produced in spring.

Գարնառաւել *a.* vernal; green.

Գարնառաւոյր *a.* increased in spring.

Գարնամուտ *s.* entrance or com- mencement of spring.

Գարնային *S.* Գարնային.

Գարնային *S.* Գարնային *a.* *ad.*

Գար, *ից* *a.* execrable, ugly, deformed, slovenly; excrementitious; im- pure; unchaste, smutty, obscene, lewd.

Գարաբանութիւն *s.* immoral dis- course, impudent, immodest words.

Գարշտ *a.* stinking, fetid; *s.* stink; *ad.* stinkingly.

Գարշտութիւն *s.* stink, rank or bad smell, infection, fetidness.

Գարշտամ, աջայ *vn.* to be execra- ble; to soil one's self.

Գարշտի *s.* pl. execration, abomina- tion, horror; stain.

Գարշտար, *այ* *s.* heel; sole of the foot. [deous, horrible.

Գարշտակ *a.* ugly, deformed; hi- Գարշտի *a.* execrable, abominable, detestable; deformed, ugly, frightful, slovenly, dirty, filthy, fetid, loathsome, bad, base, infamous.

Գարշտի *s.* pl. abomination, abomin- able thing or person; excrement: idols.

Գարշտ *S.* Գարշտ.

Գարշտուցանեմ, ույի *va.* to cause to abhor; to abhor, to detest; to make execrable. [that abhors, detests.

Գարշտուցիւ *a.* that causes to abhor; Գարշտ, եջայ *vn.* to abhor, to abo- minate, to detest, to hate.

Գարուծիւն *s.* abomination, detes- tation, horror, execration; ugliness, deformity, the act of growing ugly; dirt, filth, ordure, stain, nastiness, filthiness.

Գարուռն *s.* disgust; abhorrence.

Գարուռնակ *S.* Գարուռն.

Գարուն, բնան *s.* spring.

Գարունաբեր *S.* Գարնանաբեր.

Գարուի *s.* beer.

Գաւաղ *s.* small hawk.

Գաւաղան, *այ* *s.* stick; rod, switch, whip; wand; cudgel; crook; flail; bar; sprig, shoot; twig; stock, lineage; - իշխանութեան, sceptre; - եպիսկոպո- սական, crosier.

Գաւաղանագիրք *s.* pl. book contain- ing the history or the series of kings and patriarchs of a nation, catalogue, list, index, series; chronicle.

Գաւաղանակիր *s.* crosier-bearer; verger, mace-bearer.

Գաւաղանակերձ *a.* divided by the rod (sea, stone).

Գաւաղանակէւ *a.* in the form of a rod.

Գաւաղանաստ *a.* that has punish- ed or is punished with a rod.

Գաւաղանակ *a.* that carries a stick or sceptre: *S.* Գաւաղանակիր.

Գաւաղանեմ, եջի *va.* to beat with a stick, to whip, to cudgel.

Գաւաղաներգութիւն *s.* rhapsody.

Գաւաթ *S.* Բաժակ.

Գաւակ, *այ* *s.* croup.

Գաւառ, *այ* *s.* province, region, country; sky, climate; native land.

Գաւառակ, *այ* *s.* small province.

Գաւառակալ *S.* Գաւառապետ.

Գաւառական *a.* provincial; native.

Գաւառակից *a.* s. of the same pro- vince, compatriot.

Գաւառակոյտ *a.* provincial; assem- bled from several provinces.

Գաւառապետ *s.* governor of a pro- vince, prefect; agent, manager; - մի- անմանց, provincial.

Գաւառապետութիւն *s.* dignity of a provincial; prefecture; - վանորէից, provincialship. [vernor of a province.

Գաւառապետ *s.* master, prefect, go- Գաւարս, *ից* *s.* yellow millet.

Գաւթ, լիթայ *s.* vestibule, court, forecourt, porch, portico, - , - ոչխա- րաց, sheepfold, sheepcote; - եկեղե- ցւոյ, parvise.

Գալար *s.* home, house.

Գալի, Գալի *a.* that dwells in a pit. Գաւառի *s.* pl. caresses, cajolery, flattery, endearments.

Գաւառեմ, եջի, Գաւառեցանեմ, ույի *va.* to caress, to cajole, to coax, to fondle, to flatter, to cocker, to dandle.

Գաւիւ *a.* caressing, fawning.

Գաւի, *այ* *s.* cap, bonnet, coif; big- gin; - ծաղկանց, calix.

Գեղգուր *S.* Հէն. [mark.

Գեղ, Գեղութիւն *s.* slit, rent, stain, Գեղ, գեղ *s.* S. Գեղարան. *a.* tight, stiff; intertwined, twisted.

Գեղաթիւր, Գեղաթիւ *S.* Խոտորակի.

Գեղանիւմ, լայ *vn.* to twist, to wring, to writhe; to distress, to break one's heart; to grow tender, to be moved, to pity.

Գեղարան, Գեղաց, *այ* *s.* an instru- ment of torture, press, gag, torture, fetters. [ding, distressing.

Գեղիւ *a.* heart-breaking, heart-ren- Գեղում, գեղի *va.* to tighten, to press, to close; to wring, to distress.

Գեղում *s.* distortion, contortion, sprain, strain, wrench, twist: com- motion. [flock, herd.

Գեհ *s.* valley; ditch, trench; grave: Գեհան *s.* furnace.

Գեհն, *ի*, *ոյ* *s.* gehenna, hell.

Գեհնաժառանգ *a.* heir or worthy of hell. [nal, hellish.

Գեհնական, Գեհնաշտ *a.* infer- Գեղ, *ոյ* *s.* beauty, charm, attrac- tion, allurements, good grace.

Գեղ, *ից* *s.* village, fields.

Գեղաբնակ *a.* countryman.

Գեղազոյն *a.* very handsome.

Գեղազրեմ, եջի *va.* to paint, to a- dorn; to write beautifully.

Գեղազրութիւն *s.* calligraphy.

Գեղազն *a.* handsome, charming, polite, pretty, genteel, graceful.

Գեղազատ, Գեղազատ *s.* courser, steed. [pretty, spruce.

Գեղազարդ *a.* well adorned, polite, Գեղազարդեմ, եջի *va.* to ornament, to embellish.

Գեղազարդութիւն *s.* embellishment.

Գեղածիծաղ *a.* smiling, graceful.

Գեղածուփ, Գեղածիծաղ *a.* undu- lating gracefully. [fully.

Գեղածիծիւմ, եջայ *vn.* to float grace- Գեղակ *s.* small village; villa.

Գեղականութիւն *s.* the condition of a peasant; peasant-life.

Գեղաճրաշ *a.* of an admirable beauty, enchanting. [ing.]
 Գեղալէշ *a.* pretty, genteel, charming.
 Գեղալորէն *S.* Գեղապաճոյճ.
 Գեղանի *S.* Գեղեցիկ.
 Գեղանիւի *a.* happy, lucky.
 Գեղապաճոյճ *a.* well adorned, adorned, compounded; embellished, decorated; - զարդարել, to embellish; to adorn, to decorate.
 Գեղապայծառ *a.* pretty, charming; splendid, shining.
 Գեղապանծ *a.* glorious, graceful, charming, superb, excellent.
 Գեղապառաշ *a.* becoming, well made, pretty, graceful.
 Գեղապար *a.* beautiful, attractive: that dances well.
 Գեղապարեմ, էջի *vn.* to dance prettily: to advance excellently.
 Գեղապարորդ *a.* encompassed or endowed with beauty, very handsome, graceful, charming.
 Գեղապարուծի *s.* dance or agreeable movement of the feet.
 Գեղապաճնեմ, էջի *va.* to adorn, to embellish, to deck, to decorate.
 Գեղասաղարթ *a.* adorned with leaves, very leafy.
 Գեղաստանեայք *s.pl.* villages, fields.
 Գեղատիւ *a.* well looking. [sad.]
 Գեղասուր *a.* undecked; fair and
 Գեղարձն, դանից, դանց *s.* dart, javelin, lance, halberd; - արձակել, to dart, to lance, to throw a dart.
 Գեղարձնախոյ *a.* broken or opened by a lance.
 Գեղարձնաւոր *s.* lancer.
 Գեղարուեստք *s.* fine arts.
 Գեղաւոր *a.* handsome, graceful, pretty, charming; *s.* dancer.
 Գեղափայլ *a.* noble, illustrious; charming, graceful.
 Գեղաբաղաք *S.* Գեղաբաղաք.
 Գեղեղ *s.* rotation, turning, rolling, wallowing. [dious.]
 Գեղեղաճայն *a.* modulated, melody.
 Գեղեղանք *s.* modulation, melody, trill, shake, quaver.
 Գեղեղափայլ *a.* brilliant, resplendent, fulgid.
 Գեղեղեմ, էջի *va.* to trill, to modulate, to quaver, to shake, to sing agreeably.
 Գեղեղուծն *S.* Գեղեղանք.
 Գեղեր *s.pl.* villages.

Գեղերեւեմ, էջի *va.* to polish; to paint, to plaster; to paint one's self.
 Գեղերովնեմ, էջի *va.* to embellish, to adorn with good colour.
 Գեղեցիկ, ցիկ, ցիկ *a.* handsome, pretty, genteel, gallant, agreeable, smiling, graceful, cheerful; polite, becoming, proper, decent, light, elegant, happy, good; - , -ս, - իմն *ad.* well, very well, prettily, politely, decently; bravely, excellently, gallantly; - գլարուծիւնք, fine letters.
 Գեղեցկաբան *a.* well spoken, eloquent, fluent.
 Գեղեցկաբանեմ, էջի *vn.* to speak well, elegantly, to have a fine language, a florid style.
 Գեղեցկաբանութիւն *s.* fine speaking, eloquence, elegance of expression.
 Գեղեցկաբուլի *a.* that flows agreeably. [ful, charming.]
 Գեղեցկազէղ *a.* very pretty, graceful.
 Գեղեցկազիծ *a.* well written.
 Գեղեցկազին *a.* very pretty, genteel, charming.
 Գեղեցկազիր *s.* writing-master, calligrapher; *a.* calligraphic; - լինել, to have a fine calligraphy. [excellent.]
 Գեղեցկազիւ *a.* ingenious, rare,
 Գեղեցկազոյն *a.* very pretty, agreeable, genteel, graceful, charming.
 Գեղեցկազործ *a.* who works well; done or composed elegantly.
 Գեղեցկազրուծիւն *s.* calligraphy.
 Գեղեցկազէմ, Գեղեցկազիւսակ *a.* well looking, handsome, graceful.
 Գեղեցկազիր *a.* becoming, decent, well made, situated, placed.
 Գեղեցկազարդ *S.* Գեղազարդ.
 Գեղեցկաթոյր *a.* of fine colour.
 Գեղեցկախոյտուց *a.* very speckled, much spotted or diversified with colours.
 Գեղեցկախոյտ *S.* Գեղեցկաբան.
 Գեղեցկածաղիկ *a.* furnished with good flowers. [placed.]
 Գեղեցկակարգ *a.* well ordered, -
 Գեղեցկակերպ *a.* well shaped, handsome, graceful. [- constructed.]
 Գեղեցկակերտ *a.* well made, - built,
 Գեղեցկաչայեաց *a.* good looking; of a fine aspect.
 Գեղեցկաչասակ *a.* of a fine form.
 Գեղեցկաչէր *a.* who has fine hair.
 Գեղեցկաչիւս *a.* well woven, - composed, - made.

Գեղեցկաճրաշ *a.* charming, astonishing, wonderfully fine or handsome.
 Գեղեցկաճայն *a.* that has a good voice, sweet, euphonical.
 Գեղեցկաճայնեմ, էջի *vn.* to sing or speak agreeably.
 Գեղեցկաճայնութիւն *s.* euphony, good voice, sweet sound.
 Գեղեցկաճէւ *a.* of fine form.
 Գեղեցկաճիւք, Գեղեցկալէն *a.* that is an excellent archer.
 Գեղեցկաճիւմ *a.* a graceful walk.
 Գեղեցկամարմին *a.* of a fine form or shape, handsome, well shaped.
 Գեղեցկամարմու *a.* who has a handsome beard.
 Գեղեցկաարմար *a.* worthy, proper, becoming, fit, well made, shaped, arranged, proportioned.
 Գեղեցկանազ *a.* very handsome, graceful, glorious.
 Գեղեցկանամ, աջայ *vn.* to become handsome. [tuation.]
 Գեղեցկանիւս *a.* that has a fine sight.
 Գեղեցկանուազ *a.* that sings, that is sung agreeably, sweet, harmonious.
 Գեղեցկանուն *a.* that has a good or mystical name; renowned, famous.
 Գեղեցկանիւի *S.* Գեղանիւի.
 Գեղեցկալար *a.* well composed, made.
 Գեղեցկալէն *S.* Գեղեցկակերտ.
 Գեղեցկապանծ *S.* Գեղապանծ.
 Գեղեցկապէս *ad.* very well, prettily, divinely, elegantly.
 Գեղեցկապառու *a.* provided with good fruit.
 Գեղեցկապեր *a.* who loves the beautiful, who admires fine things.
 Գեղեցկաթիրութիւն *s.* love of beauty.
 Գեղեցկաստեղն *a.* furnished with good branches or shoots.
 Գեղեցկատես, Գեղեցկատեսիլ *a.* having a good aspect, well looking, handsome, graceful, agreeable.
 Գեղեցկատիւ *a.* well shaped, made, printed, pretty.
 Գեղեցկացուցանեմ, ուշի *va.* to embellish, to adorn; to enrich, to fashion, to revive, to render handsome.
 Գեղեցկափայլ *S.* Գեղափայլ.
 Գեղեցկոլկոյլ *a.* beautiful bunch of grapes. [legs.]
 Գեղեցկոտն *a.* that has good feet or
 Գեղեցկութիւն *s.* beauty, charms, graces, delicacy, gentility, decency, neatness, elegance; ornament, enamel,

flower, embellishment, bloom; - տեղաց, amenity.
 Գեղեցկուղէշ *S.* Գեղեցկաստեղն.
 Գեղեցկորէն *S.* Գեղեցկապէս.
 Գեղձ, էջ *s.* bot. yew: cartilage, kernel, gland: *S.* Գեղձուծն.
 Գեղձամ, աջայ, Գեղձիմ, էջայ *vn.* to desire, to wish, to be inclined, moved, to grow tender.
 Գեղձուծն *s.* strong or intense desire, eagerness, wish, longing.
 Գեղին *s.* fleece, wool.
 Գեղինաբարձ, Գեղինաւէտ or ւոր *a.* woolly, hairy.
 Գեղինան *s.* sketch, outline, rough-draught; plan.
 Գեղուղէշ *S.* Գեղեցկաստեղն.
 Գեղջային *s.* peasant, countryman; *a.* rustic, rural, country.
 Գեղջաւազ *s.* burgomaster, major of a village.
 Գեղջերէց *s.* country priest.
 Գեղջկաբանեմ *va.* to speak vulgarly or like a peasant.
 Գեղջկապէս *S.* Գեղջկորէն.
 Գեղջկութիւն *s.* rusticity, incivility, rudeness, coarseness, impoliteness.
 Գեղջկորէն *a.* in a rural manner, rustically, rudely.
 Գեղջուկ, ջիկ, ջիկ *s.* peasant, villager, countryman, boor, plebeian; *a.* rustic, unpolite, uncivil, vulgar, low.
 Գեղյեմ, էջի *vn.* to modulate the voice.
 Գեղօն, էջ *s.* dancing music; dancing with singing; pomp, show.
 Գեղօրէք, էլէջ *s.pl.* villages, fields.
 Գեռ *S.* Գայռ.
 Գետաբա *s.* huntsman.
 Գետ, ոջ, էջ *s.* river.
 Գետաբերան *s.* mouth of a river.
 Գետախառնուիւնք *s.* confluence, conflux. [in a river.]
 Գետածին *a.* engendered or produced
 Գետակ *s.* stream, rivulet.
 Գետակուր, Գետաչէղ, Գետաչէղ-ձիկ *a.* drowned or suffocated in a river; - առնել, ծախել, կորուսանել, to drown, to drown in a river; - լինել, ծախել, կորնել, to drown one's self, to die in a river.
 Գետաչէտեմ, էջի, տեալ *va.* to flow or to make flow like a river.
 Գետաչէր *a.* that divides a river.
 Գետաչտեմ *S.* Գետաչէտեմ.
 Գետաձի *s.* hippopotamus.

Գերեկեց *a. s.* enslaved with another, companion of a captive or slave.

Գերեթափ, Գերեհան *a. s.* redeemer, that delivers slaves.

Գերեմ, էջի *va.* to make prisoner, to enslave; to take captive, to take: to seduce, to gain.

Գերեմար, աջ *a. s.* that makes prisoner, that leads into slavery, captivity, that takes captive.

Գերի, բեաց *s.* captive, slave, prisoner; - վարիլ, to be prisoner; - ունել, to keep prisoner; - վարել, to bring captive.

Գերիմ, էջայ *vn.* to become a prisoner, to go into captivity.

Գերիմաստ *S.* Հանձարեղ.

Գերիմաց *a.* incomprehensible.

Գերիմացական *a.* inconceivable.

Գերիչ *S.* Գերեմար.

Գերի վերայ *a.* supreme, superior, excellent, sublime, pre-eminent, higher; - քան *ad. pr.* over, upon, above, beyond; - լինել, to be above, to excel, to surpass, to surmount.

Գերծանեմ, ծի, Գերծեմ, էջի, Գերծում *ծի va.* to shave; to make bald. [ing bald.

Գերծումն *s.* act of shaving or making bald.
Գերմակ, ոյ *a.* fine, thin, subtle, delicate; white; - ալիւր, fine flour; - ձալ, finest bread.

Գերմանաբանութիւն *s.* germanism.

Գերմանախօս *s.* who speaks German.

Գերմանական *a.* germanic.

Գերմանացի, ցոյ *a. s.* German.

Գերմաներէն *ad.* in German; *s.* German, the German language; - ուսանել, գիտել, խօսել, to learn, to know, to speak German.

Գերմաստ, ոյ *s. bot.* lupine.

Գերմարգիկային *a.* superhuman.

Գերյարգոյ *a.* very estimable, most reverend.

Գերութիւն *s.* captivity, slavery, servitude, yoke; tie; transmigration; - վարեմ, վարիմ, ի գերութե վարեմ *S.* Գերեմ, Գերիմ. [cellent.

Գերունակ *a.* sublime, eminent, excellence, eminence, excellence.

Գերպանք *S.* Գերբունք.

Գերբեմ, էջի *va.* to ravage, to ruin, to pillage, to sack.

Գերբիւն *a.* that ravages, plunderer.

Գերբունք *s.* ravage, ruin, pillage.

Գեր քան *pr.* above, beyond.

Գերբորինակ *a.* extraordinary, excellent, rare, transcendent.

Գերդ, Գերդ, գերդ, գերդեց *s.* village, country.

Գերդեան *s. pl.* villages.

Գրաթ, ու, ի *s.* fleece, wool.

Գրեմ, էջի *va.* to card, to comb (wool); to tear; ի հուր - և ի ջուր աւալ, to make ropes of sand.

Գրեմեմ, էջի *va.* to attract, to grapple, to grasp, to catch.

Գրիչ *s.* carder. [ւադ.

Գրիւր, գրաց *s. bot.* rush; *S.* Գերջաւ.

Գրոց, աջ *s.* casket, drawer, small box, till; desk.

Գրոցիկ *s.* little box.

Գրչ *S.* Գրչ. [again.

Գրեմ *conj.* at least, however; only,

Գրչ, գրչ *s.* corpse, carrion, dead body: *a.* bad, ill; - արկանել, to devour or make beasts eat.

Գրչադէշ, Գրչ գրչ *ad.* in several pieces, by bits, piecemeal.

Գրչ, գրչոյ, ջաջ *a.* humid, moist;

lewd, libidinous; - ականջաց, ear-wax.

Գրչ, գրչոյ, աջ *s.* hair, head of hair, long hanging hair.

Գրչ, գրչոյ, աջ *s.* skilful, learned man; magician, sorcerer, astrologer, prophetic. [full.

Գրչ, գրչոյ *a.* fat; corpulent, plump,

Գրչած, ի *a.* clement, compassionate, merciful, humane, benign, mild, charitable, flexible, tender.

Գրչամ, աջի *vn.* to compassionate, to pity, to be moved to compassion, to pardon, to grow tender.

Գրչասէր *S.* Գրչած.

Գրչասիրաբար *ad.* tenderly.

Գրչասիրեմ *S.* Գրչամ.

Գրչասիրութիւն *s.* tenderness.

Գրչեմ, էջի *vn.* to stumble, to trip; to commit a fault; to fail.

Գրչեմ, Գրչեցուցանեմ, ուցի *va.* to stumble, to make one stumble; to seduce, to pervert.

Գրչութիւն *s.* clemency, mildness,

pity, compassion, mercy, humanity.

Գրչումն *s.* stumble, false step.

Գրչամիմ, մեցայ, Գրչամիմ, նեցայ *vn.*

to pout, to be sulky with, angry, offended, in a passion; to take offence.

Գրչամութիւն *s.* vexation, sulkiness, anger.

Գրչիւ *a.* harsh, unpleasant.

Գժտիմ, տեցայ *vn.* to differ, to disagree, to quarrel.

Գժտութիւն *s.* altercation, contention, dispute, quarrel, discord, dissension, disagreement.

Գի, ոյ *s.* juniper-tree.

Գիւ *s.* a stone easily thrown by the hand; ի - դաւ, to wheel.

Գիծ, գծից *s.* line, stroke, dash, trace; notch, incision, cut; flourish; hyphen.

Գիւնագոյն, etc. *S.* Գիւնագոյն, etc.

Գին, գնոյ *s.* price; value; tax, estimate, valuation; rate, tariff; purchase, bargain; - հասանել, արկանել, to rate, to appreciate, to value, to estimate, to tax, to set a price on a thing; անարգ - հասանել, to undervalue; գնոյ աւալ, գնոյ ստանալ, to buy, to purchase for money; գնոյ ըմպել զուր, to drink water that has cost money; գնոյ գնել, to buy dearly; բարձրացուցանել, աճեցուցանել, իջուցանել, նուազեցուցանել, գ- , to raise, to augment, to reduce, to lower the price; վիճել վաճ գնոյ, to bargain; սովորական - , price-current; որոշեալ - , no abatement; գնելով գնեցիք ի քէն գնոյ, I will pay you the price.

Գինարբու, աջ *a.* wine-bibber, drunk, intemperate, drunkard.

Գինարբութե, ուաջ *s. pl.* crapulence, intemperance, gluttony, feasting, drunkenness.

Գինաւէտ *S.* Գինեւէտ.

Գինդ, գնդաց, գից *s.* ear-ring, buckle, ear-drop.

Գինեակ, եկաց *s.* small wine.

Գինեբեր, Գինեբուզն *a.* that produces much wine, abounding in wine.

Գինեգոյն *a.* wine-colour.

Գինեզն *a.* tipsy, intoxicated.

Գինեկց *a.* tipsy, drunk.

Գինեխում *S.* Գինարբութե.

Գինեծափ *S.* Գինեվաճառ.

Գինեծաղիկ *s.* flowered sour grapes or verjuice; flower of the wild wine.

Գինեկարաս *s.* barrel or vase of wine.

Գինեկէզ *S.* Գինեհար.

Գինեհամ *a.* that has the flavour of wine, winy, vinous.

Գինեհան *s.* wine-taster (instrument).

Գինեհասութիւն *s.* abstinence from wine.

Գինեհար *a.* drunk, tipsy.

Գինեհարիմ, էջայ *vn.* to get drunk, intoxicated, to fuddle, to tipple.

Գինեհարութիւն *s.* drunkenness.

Գինեհոտ *a.* smelling of wine.

Գինեհան *a.* drunk, tipsy.

Գինեհանութիւն *s.* drunkenness.

Գինեմ, էջի *vn.* to be seasoned with wine.

Գինեման *S.* Գինեկարաս.

Գինեմոյ, աջ *a.* great drunkard, toper, sucking-bottle. [wine.

Գինեմոլութե *s.* dregs, sediment of Գինեմոլ, էջայ *vn.* to get drunk, tipsy. [drinker, tippler.

Գինեմեր *a.* that loves to drink, Գինեմաճառ *a. s.* tavern keeper, wine-merchant or seller; -ք, selling of wine, wine-shop.

Գինեվաճառիկ արուեստ *s.* commerce of wine.

Գինետու *a.* who offers wine.

Գինետուն *s.* tavern, wine-cellar; wine-shop.

Գինեբու, ուք *S.* Գինարբութե, ուք.

Գինեւէտ *a.* abounding in wine.

Գինեմոլութե *S.* Գինարբութե.

Գինեմոլութե *S.* Գինարբութե. [արբութե.

Գինեմոլութիւն, Գինեմոլութե *S.* Գին.

Գինի, նւոյ, նեաց *s.* wine; գուարթաւ.

նաւ որտե՛ ի գինւոյ, ընդ գինիս մտանել, զգինեօք անկանել, ի գինւոյ լինել, to be merry with wine, to drink, to get drunk; Թափել զ-, սթափել ի գինւոյ, to sleep one's self sober; գուարթաւցուցանել ի գինւոյ, to make tipsy, to fuddle; պարզել զ-, to clear the wine.

Գինձ, գնձոյ *s.* coriander.

Գինութիւն *s.* intoxication.

Գին *S.* Գինդ.

Գինագէշ *S.* Գինագէշ.

Գինախան, Գինախեր *a.* that eats dead bodies, carnivorous, ravenous.

Գինաւեմ, էջի *va.* to tear, to devour; -զմեմանա, to tear each other, to tear one another to pieces.

Գինախիւ *a.* ravenous,

Գինեմ, էջի *S.* Գինաւեմ.

Գիներ, ոյ, ի, աջ *s.* night; darkness, obscurity; -աւ, ի -ի *ad.* by night, during the night; nightly; զ-ն ողջոյն or ի բուն, all the night, անբուն - , sleepless night; - յաւիտեանական, eternal night, night of the tomb; հեշտաղի, աննշտաղի - , delicious, impenetrable night; զտիւն ամենայն և զ-ն ամենայն, all day and night; զհասարակ -աւ, at

mid-night; գ-իւր օգնական առեալ, hidden by the night or darkness; ան-քուն անդրանակ գ-ն, to pass a sleepless or bad night; -ի ատընդեան եղև, the day changed into night; օրև ան-նել գ-ն, to turn night into day; ընդ մութ -ոյն, in the darkness of night; ագանիւ ուրեք գ-ն, to set up all night, to pass the whole night; մաշել գերկայ-նութիւն -ացն յերգս, to pass every night in singing; մինչդեռ կայր ևս -ոյ, while it was yet dark.

Գիշերագնաց, ից a. that walks, goes by night.

*Գիշերազուարճ s. marvel of Peru.

Գիշերաժամ s. hour of night; nocturn.

Գիշերախառն ad. by night, nightly.

Գիշերական a. nocturnal.

Գիշերակերպ a. obscure, dark.

Գիշերահաւ s. bat.

Գիշերահաւասար s. equinox; գիծ -ից, equinoctial line.

Գիշերազուռ s. great mole.

Գիշերամարտ or մարտիկ a. that makes war during the night.

Գիշերամարտ, Գիշերամարտութիւն s. nocturnal combat.

Գիշերամուկ s. bat.

Գիշերայած or յածու a. noctivagant.

Գիշերային a. nocturnal.

Գիշերայն ad. by night, nightly, in the night time.

Գիշերանամ, ացայ տ. to grow dark, to become obscure.

Գիշերանման S. Գիշերակերպ.

Գիշերաշրջիկ a. s. noctambulist, somnambulist; night-rambler.

Գիշերաշրջութիւն s. noctambulism, somnambulism.

Գիշերապահ, աց a. s. nocturnal guard; -ք, -ութիւն s. bivouac, patrol, sentinel.

Գիշերապաշտօն s. nocturn.

Գիշերասէր a. that loves night or darkness.

Գիշերավար, ի s. Venus, the evening star; S. Գիշերագնաց.

Գիշերաց, Գիշերի, Գիշերոյն S. Գիշերայն.

Գիշերեմ, եցի, Գիշերութ առնեմ, Գիշերութիւն տ. to pass the whole night; to sit up or to watch all night in the open air.

Գիշա s. fur-coat, pelisse.

Գիշագոյն a. more damp or moist; bleared.

Գիշակն, կանց a. blear-eyed.

Գիշային, Գիշին a. damp, moist; lascivious, wanton.

Գիշանամ, ացայ տ. to get humid, to become damp; to pollute one's self.

Գիշութիւն s. humidity, moisture; pollution, masturbation, onanism; impurity. [hair grow.

Գիշաբուրդ a. that which makes the Գիշագերծ a. cut or shaved head of hair.

Գիշախուռ a. dishevelled hair.

Գիշակ, աց s. head of hair, long hair.

Գիշակալ S. Գամակալ.

Գիշարձակ S. Հերարձակ.

Գիշաւոր, աց a. hairy, long-haired:

s. comet: Greek monk.

Գիշագոյն a. more learned.

Գիշակ, աց a. knowing, wise, experienced. [confident.

Գիշակից a. conscious, acquainted.

Գիշակցութիւն s. conscience; knowledge.

Գիշանամ, ացայ տ. to know, to have commerce or intimate relations with some one.

Գիշացուցանեմ, ուցի տ. to acquaint, to instruct, to inform.

Գիշելի a. that may be known, perceivable; -ք, s. note, remark.

Գիշեմ, տացի տ. to know, to perceive; to learn, to understand; to feel, to recognize; to be able; to consider, to observe, to note; to believe: to know, to have a carnal connection with; ոչ -, to be ignorant of, not to know; -զայր or զկին, to lie with a man or woman; ոչ գիտե զամբ, he has no shame; քաջ, ճարտար գիտեմ զայն, I know it thoroughly; չգիտեմ, I do not know, I am ignorant of it; գիտալոր, know! չ- զինչ առնել, to be at a loss what to do. [cally.

Գիտաբար ad. learnedly; scientific.

Գիտաբոյն a. very learned.

Գիտական S. Գիտուն.

Գիտականութիւն S. Գիտութիւն.

Գիտու s. scholar, learned man; prophet.

Գիտութիւն s. science, knowledge; doctrine, understanding, wisdom, study, art; -լիցի, know, you are informed, you must know; գիտութեամբ, knowingly.

Գիտուն, անոց a.s. learned, lettered, literate, wise, knowing, well perform-

ed; skilful, intelligent: diviner, foreteller; -լիցի, know, you are informed, you must know; - առնել, to inform.

Գիր, գրոց s. letter, character; book, volume, writing; letter, epistle; letters, science, literature; holy scripture, Bible; -or Թուղթ մեկնելոյ, act of divorce; S. Ապագրգան; - առնել, հա- նել, to publish, to write; - հաստա- տել, to post up or stake on the wall a bill, writing or advertisement; ի-, ընդ- գրով անհանել, լինել, to be written or registered; գրով or գրովք գալ, to dedicate one's self to reading; ի- ար- կանել, հանել, գրովել, արձանագրու- նել, ի գրի առնել, գրի հարկանել, to write, to write down, to register; to treat a subject; to circumscribe.

Գիրանամ, ացայ տ. to fatten, to grow fat.

Գիրապարար a. fat, plump, corpulent; fertile, abundant.

Գիրացուցանեմ, ուցի տ. to fatten, to make fat; to make clammy.

Գիրացուցիչ a. fattening.

Գիրգ a. delicate, soft, downy, tender, genteel.

Գիրկ, գրկի, գրկաց s. the two arms extended, open arms; bosom, breast: fathom; -ս արկանել, - ընդ -ս խառն լինել, to embrace, to hug one another; ընդ -ս մտանել, - ընդ աղեղն լինել, to draw the bow well; այն ինչ լինէր զգիրն ի -ս իւր Թափել, whilst he drew his bow tight; - ընդ -խառնել or խառն լինել, - ընդ խառն or գրկնդխառն or գրկախառն լինել, to wrestle, to struggle with one; - ընդ խառն կռիւ or մարտ, wrestling.

Գիրութիւն s. plumpness, corpulence.

Գիրք, գրոց S. Գիր and Գրեան.

Գիւղ, գեղ. զից s. village; country; գնալ, բնակել ի -, to go to or live in the country.

Գիւղակ s. little village; villa.

Գիւղական s. peasant, clown.

Գիւղական, Գիւղաքաղաք s. small town, borough.

Գիւղապետ S. Գեղաւազ.

Գիւղեան, Գիւղօրէք, էից s.pl. vil- lages, country.

Գիւտ, ից s. invention, discovery, finding; profit: artifice: salvation: finder; առ չ-, for the want of; չքնալ -ք, fine or rare inventions or disco- veries; -ք ձկանց, fishing; - որոց,

hunting; -ք որովայնի, tape-worm; է- ղիցի քեզ անձն քո ի -ս, you will save your soul; ի - ածել, to invent; ի - ածիւ, to be invented.

Գիւտական S. Գիւթական.

Գլաթաւալ ad. in rolling, tumbling down.

Գլան, ի, աց s. cylinder.

Գլանակ s. rolling pin.

Գլանաձեւ a. cylindrical.

Գլանամ, ացայ տ. to become blunt- ed, to get dull.

Գլաւորք առնեմ տ. to break, to bruise with a stone. [noise.

Գլղղղ s. pl. gurgling; murmur;

Գլեմ, էցի տ. to roll; to wheel; to surpass, to excel; to bend, to in- cline; - զձեռն, to extend or stretch out the hand; - զըզ զինքեամբ, to win over, to attract, to gain one's favour; դիւնովք - խորհրդով, to be on the Greeks side, to be a partisan of the Greeks; - զգիւղումն արեգական, to din, offuscate, darken or eclipse the splendour of the sun.

Գլաւար, աց a. that has a head- ache; dizzy, giddy; whose brains are disordered, mad; - Թմբուլութիւն, diz- ziness.

Գլաւարութիւն s. head-ache; mad- ness; giddiness.

Գլաւգերծ, աց a. whose head is shaven: barefaced.

Գլաւգիր, գրաց s. initial, capital letter; inscription, title.

Գլաւգիր, գրի s. coif, head-dress: where is the head of a Saint preserved.

Գլաւանդութիւն s. heaviness of the head. [pudent.

Գլաւառ a. headstrong; bold, im-

Գլաւարգութիւն s. division into several chapters, order, arrangement; summary, compendium; index.

Գլաւոր a. ashamed, confused.

Գլաւորիմ, էցայ տ. to be ashamed.

Գլաւառեմ, etc. S. Գլաւառեմ, etc.

Գլաւար s. oppressor; tomahawk.

Գլաւարի, աց s. poll-tax, capi- tation, head-money.

Գլան ձուկն s. chub, mullet.

Գլանի s. pl. the heads.

Գլանոց, աց s. cap; helmet.

Գլաւովք կառւ. head-dress, veil.

Գլաւապահ, աց a.s. life-guard.

Գլաւան S. Գլաւնոց.

Գլաւաւառ, էց s. turban, head-band.

Գողափառն *a.* burning, ardent.
 Գողանամ, ազայ *vn.* to warm one's self.
 Գողացուցանեմ, ուցի *va.* to warm.
 Գողընի, Գողըրնի, շւղ, շեաց *s.* vapour, exhalation, smoke, expiration.
 Գողորանամ, ազայ *vp.* to evaporate.
 Գողորացումն *s.* evaporation.
 Գոհ *a.* content, easy, satisfied; - լինել, to be content, satisfied, to take it kindly.
 Գոհաբանս. that praises, thanks.
 Գոհաբանեմ, էջի *va.* to praise, to thank.
 Գոհաբանութիւն *s.* praise, thanks.
 Գոհանամ, ազայ *vn.* to thank, to return thanks.
 Գոհար, աջ *s.* precious stone, gem, diamond; a precious thing; սուտ - , false stone, paste; անկիւն - աջ, facet.
 Գոհարան *s.* place or instrument of praise, of thanks. [gem.
 Գոհարեղէն *s.* precious thing, jewel,
 Գոհացողական *a.* that praises, returns thanks.
 Գոհացողութիւն, Գոհութիւն *s.* grace, thanksgiving, thanks; - or Խորհուրդ-գոհութեան, Eucharist. [sharper.
 Գող, ոց *s.* thief, robber, bandit;
 Գողաբար *ad.* like a thief.
 Գողակից *s.* companion of the thief.
 Գողամիտ *a.* that is addicted to theft.
 Գողանամ, ազայ *va.* to rob, to steal, to take clandestinely, to take away, to purloin; to pillage, to filch; to embezzle, to misapply; գաղտ - , to juggle; հարկիւք - , to cheat; զմիտս, զսիրտս, to captivate, to entice.
 Գողանք *S.* Գողոն.
 Գողացիկ *a.* clandestine, stealthy.
 Գողեմ, էջի *va.* to hide, to conceal; to rob.
 Գող 'ի գող *ad.* by stealth, secretly.
 Գողութիւն *s.* theft, robbery, rapine, expilation; extortion, plunder.
 Գողումն *s.* robbery; stealth.
 Գողուղի *s.* by-road.
 Գողուն, Գողունի *a.* stolen, robbed; unlawful, natural.
 Գողոր *a.* mild, delicate, soft, morbid.
 Գողորաբարբառ *a.* who has a fine language or tender voice, soft or gentle in speaking; alluring.
 Գողորիկ *S.* Գողոր.
 Գողոն, Գողոնք, նից *s.* theft, larceny, thing stolen.
 Գոշազմ, ի *s.* turkois; lapis lazuli.

Գոշամորու *s.* bot. salsify, goat's beard.
 Գոշմակ *s.* bot. colt's-foot.
 Գոմ, գոմ, գոյ, գոյր, գոլցէ, գոլ, գոլով *vd.* to be, to exist, to subsist.
 Գոմ, ոց *s.* stable, sheepfold, stable for oxen. [stable.
 Գոմամուտ լինիմ *vn.* to retire into a
 Գոմէշ, մշոյ, մշաց *s.* buffalo.
 Գոմիզ *S.* Գոմիզ.
 Գոմոր *s.* sort of measure.
 Գոյ, ից *s.* being, existence, that is, substance; goods; բառ գոյին, գոյիւ, գոյիւ իւրով, գոյիւ չափ *ad.* as much as his means or property allow, as much as he had; entirely, completely; ի - ածել, to create, to cause to exist.
 Գոյակ, աջ *a.* extant; *s.* being.
 Գոյական, աջ *a.* that exists; *s.* gr. substantive.
 Գոյականութիւն *s.* existence, essence.
 Գոյակից *a.* of the same nature; con-substantial, coexistent.
 Գոյակցութիւն *s.* consubstantiality, coexistence.
 Գոյանամ, ազայ *vn.* to be created, to exist, to be; to be formed, produced.
 Գոյապետ, Գոյարան or արար *s.* that causes to exist, creator.
 Գոյապէս *ad.* substantially.
 Գոյացական *a.* substantial; essential.
 Գոյացութիւն *s.* substance; reality; essence, being, creature.
 Գոյացուցանեմ, ուցի *va.* to create, to give existence; to produce.
 Գոյացուցիչ *s.* creator, that gives existence or being.
 Գոյաւոր *a.* existing, extant: rich, opulent, wealthy.
 Գոյաւորիմ, էջայ *vn.* to be created, to exist; to be formed, produced; to grow rich.
 Գոյաւորութիւն *s.* existence; substance; creature. [tiate.
 Գոյափոխեմ, էջի *va.* to transubstantiate.
 Գոյափոխութիւն *s.* transubstantiation.
 Գոյեղ *a.* substantial.
 Գոյեղաբար *ad.* substantially.
 Գոյեղական *a.* substantial.
 Գոյեղինաբար *ad.* substantially.
 Գոյեղինութիւն *s.* substance.
 Գոյեղում *a.* substantial.
 Գոյժ, գուժից *s.* lamentation, complaint accompanied with groans and cries; sad news; - աւնուլ, - ի բերան աւնուլ, - զնէլ, to lament, to deplore;

- արկանել, առնել, սաւլ, to bring bad news.
 Գոյթեւանակ *s.* a kind of aromatic.
 Գոյն, գունոյ *s.* colour; complexion, ornament; tint, dye: jaundice; Թա-փել, հատանել or բառնալ գ- , to discolour; *pr.* as, like; *ad.* so, thus, in this manner.
 Գոյնագոյն *ad.* in divers colours.
 Գոյը, Գուշ, Գոյը Թէ, Գոյը ուրեք *ad.* God preserve us from it, God forbid; take care.
 Գոյութիւն *s.* existence, being, nature, essence, substance, reality; goods.
 Գոնգեղ, աջ *s.* turnip.
 Գոնեա, Գոնեայ, Գոնէ ցոյ. at least, above all things, however; only, yet.
 Գոնի *a.* scurfy. [scurf.
 Գոնջանամ, ազայ *vn.* to have the
 Գոնջութիւն *s.* scurf.
 Գոշ *S.* Գորշ and Գարձ.
 Գոշեմ, էջի *vn.* to cry, to exclaim, to cry out; to call; to bellow, to roar.
 Գոշեցուցանեմ, ուցի *va.* to sound, to cause to sound or resound.
 Գոշիւն, Գոշումն *s.* clamour, great cry, crash, noise, voice, exclamation; hue and cry, uproar; bellowing, roar.
 Գոշողական *a.* sonorous.
 Գոռ *a.* fierce, bold, haughty, war-like, martial; *s.* noise, anger, crash, attack, assault.
 Գոռամ, աջի *vn.* to make a great noise, to be violently angry; to assault, to attack; to insult.
 Գոռեխ or աեղ *s.* wasp; gad-fly; horse-fly.
 Գոռոզ, աջ *a.* arrogant, proud, haughty, imperious, insolent; *s.* tyrant.
 Գոռոզաբար *ad.* haughtily, proudly.
 Գոռոզանամ, ազայ *vn.* to be proud of, puffed up, elated.
 Գոռոզութիւն *s.* pride, haughtiness; insolence, arrogance, presumption; lordliness, tyranny.
 Գոռոշ *s.* noise, shriek, cry.
 Գոռութիւն, Գոռումն *s.* anger, violence, noise; haughtiness.
 Գոռ, գոռք, or գոռեր *s.* kettle-drum; գոռեր գոռել, to beat the kettle-drum.
 Գով *s.* praise, eulogy.
 Գովաբան *a.* *s.* that praises, praiser.
 Գովաբանեմ, էջի *va.* to praise.
 Գովաբանութիւն *s.* praise, eulogy.
 Գովանք *S.* Գովաանութիւն.
 Գովասան, ից *s.* that praises, praiser.

Գովասանական *a.* of praise.
 Գովասանեմ, էջի *va.* to praise.
 Գովասանութիւն *s.* praise, eulogy.
 Գովելի *a.* praise-worthy, plausible.
 Գովել, էջի *va.* to praise, to glorify, to exalt, to magnify, to applaud, to celebrate, to renown; to cense; - հա-րի իմ or յանչափս, to extol, to commend excessively; - զանձն, to glory, to boast.
 Գովեաւ, ից *s.* praise, eulogy, pane-gyric; incense; glory.
 Գովիչ *a.* *s.* praiser.
 Գովութիւն, Գովումն *s.* praise, eulo-gy; honour, glory; գովութեամբ, lau-dably.
 Գորգ *s.* carpet.
 Գործ, ոյ *s.* work, affair, thing, deed, action, operation, business, trade, ne-gotiation, practice, agency, enterprise, labour; commission; fact, effect, me-rit; manufacture; make; - քաջու-թեան, exploit, signal action in war; այր - ոյ or - ոց, an active man, a cle-ver man; օր - ոյ, a working day; - է գտանել, it is difficult to find; - առնել, ընդ - արկանել, ի - արկանել, զնէլ, to make use of, to employ, to use; to practise, to effect, to accomplish, to execute, to realize; ի - ածել, to use, to employ, to make use of; բանս ի - առնել, to establish, to advance, to take for granted, to agree; ձեռն ի - արկանել, to undertake, to begin, to commence; -, or -ք Առաքելոց, the Acts of the Apostles; նովին իսկ - ու, ipso facto, caught in the act; - առ - ու, - ընդ - ու, transitorily, indifferently; ի - or ընդ - մտանել, to enter on one's duties; - ունել ընդ ումեք, to have to do with some one, to have business with some one; ի - արկանել զերկիր, to cultivate or till the ground; - զնէլ հողմոյ, to make use of the wind; - օրական, journeywork.
 Գործադիր *s.* actor, executor.
 Գործադրեմ, էջի *vn.* to execute; to practise. [tice.
 Գործադրութիւն *s.* execution; prac-tice.
 Գործած, ոյ *s.* work, manufacture; web, weaving.
 Գործածական *a.* usual. [ploy.
 Գործածեմ, էջի *vn.* to use, to em-
 Գործածութիւն *s.* use, employ, prac-tice, exercise, management.
 Գործակ, աջ *s.* maker, worker.

Գործակալ, աջ s. officer, minister, commissary, commissioner; manager, agent, factor, negotiator; attorney.

Գործակալութիւն s. place, office; agency, business of an agent; procuration.

Գործական a. practical, active.

Գործականապէս ad. practically.

Գործականեմ, եցի vn. to make, to operate.

Գործականութիւն s. act, deed, action, operation.

Գործակաւոր s. diplomatic agent.

Գործակից s. cooperator; associate, coadjutor; - լինել, to cooperate; to contribute, to concur.

Գործակցութիւն s. cooperation, concurrence, coadjuvancy.

Գործանոց s. workshop, laboratory.

Գործանութիւն s. act, affair, work, enterprise, business, office, place, employment. [builder.

Գործառու, աջ s. contractor; master.

Գործաւոր u. laborious, active, diligent.

Գործասիրութիւն s. activity, love of work or labour.

Գործավոր, աջ s. intendant, officer; foreman, overseer.

Գործասեւեւ a. lazy, idle.

Գործատուն s. manufactory.

Գործարան, աջ s. manufactory; instrument; organ. [organical.

Գործարանական, Գործարանաւոր a. Գործարար, աջ s. negotiator, correspondent, agent. [agency.

Գործարարութիւն s. negotiation, a-

Գործաւոր, աջ s. a. maker, workman, labourer, worker; husbandman, farmer: efficacious; - օրական, journeyman; դաս - աջ, working-class.

Գործաւորութիւն s. work; labour.

Գործելի a. feasible; maker; s*. coal.

Գործեմ, եցի va. to work, to make, to do; to fashion, to manufacture; to commit, to perpetrate; to knit; to twist; - գերկիր, to cultivate, to labour, to till; - գերկաթ, to forge; չար գործեցէք զոր արարեքք, you have done very wrong; զինչ գործ գործեցէք զու ընդ մեզ, why have you done this to us? - զանորէնութիւն, to do wrong; to commit a crime; - զարդարութիւն, to act with justice; - զփրկկութիւն, to effect salvation; - զհանգեմ, to make clothes; խորշ խորշ -

զատական, to make small compartments in the ark; շաշ - , to give a dinner; շանասարհ - , to open up a way.

Գործի, ծւոյ, ծեաց s. instrument, machine, tool; organ; utensil, furniture.

Գործիական a. instrumental.

Գործնական S. Գործական.

Գործողութիւն s. act, action, proceeding, function, operation.

Գործուած, ոյ s. fabrication, work.

Գործուն, Գործուն, աջ or ից a. ploughed land; S. Գործունեայ.

Գործունեայ, Գործունեայ, նեկց or նեայց, եաց s. a. workman, maker; minister; active, busy; efficacious.

Գործունեութիւն s. efficacy; activity.

Գորշ, ից a. ash-coloured, gray.

Գորշաւայտ, Գորշաւարիւ a. dapple; grayish, grizzly. [ring.

Գորշապահանգ, աջ s. ear-drop, ear-

Գորով, ոյ s. tenderness, sensibility, pity, compassion; fondness, sympathy; a. affectionate, tender.

Գորովալիւ, Գորովալութիւն, Գորովալիւ, լիւ, լիւ, լից, կան a. tender, affectionate, sensible, affecting, charitable; compassionate, feeling; pathetic; ad. tenderly, feelingly. [touching.

Գորովալիւ a. affecting, moving,

Գորովալիւ a. affectionate towards one's mother, or who has an affectionate mother; s. pia-mater.

Գորովանք S. Գորով; գորովանք ad. tenderly.

Գորովաւոր a. affectionate, tender, feeling, charitable.

Գորովեմ, եցի vna. to be affected, touched with compassion; to affect, to flatter, to caress.

Գորովում s. affection, compassion, fondness, sympathy.

Գորտ, ոյ or ից or ուց s. frog; - թու նաւոր, toad; - կարկաչէ, the - croaks.

Գուբ, գոց s. ditch, hollow; well, cistern; abyss; subterraneous place; cell of honeycomb.

Գուգազ s. union of irregular troops.

Գուլ, գլոյ s. pity, compassion, tenderness, commiseration, feeling, mercy, sensibility, tender heart; ի - չարժեւ, ածել, - արկանել, ի - խանգաւորման, to act with justice; - զփրկկութիւն, to effect salvation; - զհանգեմ, to make clothes; խորշ խորշ -

յուսկեք, to harden one's heart a-

gainst another; - ք նորա առաւելեա եւ ի ձեզ, he loves you more intensely; առ - սոհմի նորա, for the love of his race; յիմարիւ ի - երեսաց ուրուք, to go mad on account of the beauty of some one; - մեր առաջի երեսաց քոց, let our supplications find favour in thy sight; կին աւուր ի նմանէ զի - անկցի, to marry into his family for the purpose of strengthening the bonds of friendship; - ք, np. the Goths, the nation of Goths.

Գուլ or ալ, ի s. several pair of oxen to draw the plough.

Գուլաւոր, աջ a. s. that brings sad news, sad, fatal; bearer of unhappy news. [plore.

Գուլամ, աջի vn. to lament, to deplore; - ալաւոր a. lamentable, deplorable, worthy to be deplored.

Գուլաւոր, Գուլաւոր, Գուլաւոր, կու S. Գուլահան.

Գուլարկեմ, եցի vn. to lament, to deplore; to carry or give sad news.

Գուլաւոր S. Գուլահան.

Գուլեմ, եցի vn. to bring or give sad news; to lament, to deplore, to cry, to scream; to sound.

Գուլիւ S. Գուլում.

Գուլահան, աջ a. s. that carries or gives sad news; bearer of unhappy news; weeping, in tears; sad news.

Գուլում s. lamentation, complaint, cry, groan.

Գուլ a. blunt, dull.

Գուլալ, ից s. sock; short-stocking; երկայն - , stocking, hose; հանել զ-ս, to pull off the stockings; դնել զ-ս, to put on one's stockings.

Գուլ or ձն s. handful.

Գուլ or ձն s. glebe, clod.

Գուլ, - ք s. knee, knees; ի գուլն իջանել, խոնարհել, անկանել, or հարկանել, կալ, to bend the knees, to prostrate one's self; to squat.

Գուլ or Գուլարաւ առնեմ S. Գուլարեմ. [harness of a carriage.

Գուլահ s. large waggon or cart; the Գուլահաւ s. colonel.

Գուլար, ից or աջ s. assembly, session; action; addition, summing up; sum, amount; - առնուլ, to assemble; - դնել ընդ ումք, to fight or quarrel with some one.

Գուլարահողով S. Բազմահողով.

Գուլարեմ, եցի va. to assemble; to

convoke; to gather together, to add, to sum.

Գուլարեմ, եցայ vp. to assemble together, to gather together; to be astonished amazed, surprised, confused.

Գուլարութիւն, Գուլարում s. assembly; mob; sitting; addition.

Գուլարաւ a. assembled, gathered together.

Գուլարաւակ, աջ s. assembly, assemblage, mob, band, corps, forces; a. assembled, gathered together; - նաւուց, squadron; - դնել, կազմել, սփռել, կարգել, առնել, to assemble, to gather together; to levy troops, to send a body of troops; ի - ի, in war.

Գուլարաւան a. of an assembly.

Գուլիւ s. urine: mud, dirt: all-flower's water: bot. soap-wort.

Գուլ s. effort; - գործել, դնել, - ի գործ առնել, to study, to devise, to strive, to try, to labour, to intrigue.

Գուլաւոր a. adorned with fine colours.

Գուլաւորեմ, եցի va. to colour.

Գուլաւորիւ a. in divers colours.

Գուլաւորեմ S. Գուլաւորեմ.

Գուլաւոր S. Գուլահան.

Գուլահ, աջ a. similar, equal, like; s. dye, colour; kind, sort; manner; difference; - - , in several colours; various, different; - - , -ս -ս, ad. differently, variously.

Գուլահաւորեմ S. Գուլահաւոր.

Գուլահեմ, եցի va. to colour, to illuminate; to dye.

Գուլահութիւն s. colouring; dye; variety. [ral colours.

Գուլահաւոր a. adorned with several colours; quick, diligent, violent. [lour.

Գուլահաւորեմ, եցի va. to dye, to colour, dye, tint.

Գուլահաւորութիւն, Գուլահաւորութիւն S. Գուլահաւոր.

Գուլահաւորութիւն s. transfiguration.

Գուլահ, դնել, դաց s. assemblage, band; troops, brigade, battalion, re-

gainst another; - ք նորա առաւելեա եւ ի ձեզ, he loves you more intensely; առ - սոհմի նորա, for the love of his race; յիմարիւ ի - երեսաց ուրուք, to go mad on account of the beauty of some one; - մեր առաջի երեսաց քոց, let our supplications find favour in thy sight; կին աւուր ի նմանէ զի - անկցի, to marry into his family for the purpose of strengthening the bonds of friendship; - ք, np. the Goths, the nation of Goths.

Գուլ or ալ, ի s. several pair of oxen to draw the plough.

Գուլաւոր, աջ a. s. that brings sad news, sad, fatal; bearer of unhappy news. [plore.

Գուլամ, աջի vn. to lament, to deplore; - ալաւոր a. lamentable, deplorable, worthy to be deplored.

Գուլաւոր, Գուլաւոր, Գուլաւոր, կու S. Գուլահան.

Գուլարկեմ, եցի vn. to lament, to deplore; to carry or give sad news.

Գուլաւոր S. Գուլահան.

Գուլեմ, եցի vn. to bring or give sad news; to lament, to deplore, to cry, to scream; to sound.

Գուլիւ S. Գուլում.

Գուլահան, աջ a. s. that carries or gives sad news; bearer of unhappy news; weeping, in tears; sad news.

Գուլում s. lamentation, complaint, cry, groan.

Գուլ a. blunt, dull.

Գուլալ, ից s. sock; short-stocking; երկայն - , stocking, hose; հանել զ-ս, to pull off the stockings; դնել զ-ս, to put on one's stockings.

Գուլ or ձն s. handful.

Գուլ or ձն s. glebe, clod.

Գուլ, - ք s. knee, knees; ի գուլն իջանել, խոնարհել, անկանել, or հարկանել, կալ, to bend the knees, to prostrate one's self; to squat.

Գուլ or Գուլարաւ առնեմ S. Գուլարեմ. [harness of a carriage.

Գուլահ s. large waggon or cart; the Գուլահաւ s. colonel.

Գուլար, ից or աջ s. assembly, session; action; addition, summing up; sum, amount; - առնուլ, to assemble; - դնել ընդ ումք, to fight or quarrel with some one.

Գուլարահողով S. Բազմահողով.

Գուլարեմ, եցի va. to assemble; to

giment, legion, cohort, phalanx: globe; sphere; ball, bowl; pincushion; pommel; sounding line, plummet; - *փղբլիկ*, bullet; globule; - *անուղ*, nave of a wheel; - *կշռոց*, weight; - *կապարեայ*, lead; *չափեւ զծով զնորոք*, to sound.

Գունդ Գունդ, *Գունդադունդ* *ad. a.* in several regiments; in a crowd, like a crowd; large, much.

Գունդխաղ *s.* tennis.

Գունդապար *S.* Սպար, Սպասալար.

Գունդասալ *s.* constable.

Գունեայ, *Գունեան*, *Գունեղ* *a.* of fine colour, fine, graceful.

Գունեմ *S.* *Գունակեմ*.

Գուներանդ *a.* of good colour or of many colours.

Գունչ *S.* *Գնիք*, *Գնչու*.

Գունտ, *գնտոյ* *S.* *Գունդ* and *Գնդակ*.

Գունակ, *այ* *s.* *a.* diviner, conjurer, prognosticator; informer, denunciator; sign, mark; that expounds, manifests; *մասն և - լինել*, to denounce, to impeach, to accuse.

Գունակական *a.* judicial.

Գունակաւոր *a.* already predicted; very evident.

Գունակեմ, *եջի* *va.* to predict, to prophesy; to foresee, to presage, to conjecture, to guess, to augur, to cast one's nativity, to prognosticate; to denounce.

Գունակութիւն, *Գունակումն* *s.* prophecy; presage, omen, prognostic; augury, auspice, divination, denunciation.

Գունար, *ից* or *այ* *s.* war, combat; wrestling; assembly; dispute; - *սնրաւիկ*, to assemble or sit down altogether; *ի - կուռոյ մտանել*, to enter the lists, to wrestle.

Գունարագիր *s.* fencing-master or chief of gladiators.

Գունարած *s.* struggle, wrestling, fight; duel; war; dispute; - *գնել*, to fight, to attack. [wrestling match.]

Գունարայաթ *a.s.* conqueror in a *Գունարեմ*, *եջի*, *Գունարիմ*, *եցայ* *vn.* to make war, to fight; to dispute.

Գունարումն *s.* war, combat; conflict.

Գուսան, *այ* *smf.* singer, musician; player; actor. [s. song, ballad.]

Գուսանական *a.* musical; theatric; *Գուսանամիլ* *a.* passionately fond of

operas or opera-singers; mad for musicians.

Գուսանամիլ *a.* where a singer or musician enters; - *աննել*, to receive opera-singers into one's house; - *լի- նել*, to visit the opera-singers.

Գուսանութիւն *s.* music, drama, comedy, ballad.

Գուրպայ *S.* *Գուլպայ*.

Գուցէ, - *երբեք*, - *թէ* *ad.* perhaps; for fear of, lest.

Գլիք *s.* wimble, auger; - *փղբլիկ*, small auger; - *տակաւաց*, piercer, gimlet. [gle, to bubble.]

Գոգում, *այի* *vn.* to croak; to gar-

Գոհ, *ից* or *այ* *s.* street, road.

Գոհիկ, *հիաց* *a.* s. plebeian, clownish, rude, coarse; peasant, clown.

Գոհիկանամ, *այցայ* *vn.* to become rude or clownish, to keep low company. [per's grass].

Գոգի, *զւոյ* *s.* bot. scorzonera (vi-

Գոհճ *s.* rock-salt, mineral salt.

Գոռ, *Գոռթ* *s.* crew, band, crowd; assault, attack; - *տալ*, to assault, to attack.

Գոռզ *S.* *Գանգուր*.

Գոռակ, *այ* *s.* cap, bonnet: calix, flower-cup: inventor, author; - *լինել*, to invent; - *աւ*, *ad.* exactly, surely, precisely.

Գոռնեմ, *գտի* *va.* to find, to invent, to discover, to find out; to gain, to have; to meet; - *շնորհս առաջի ուրուք*, to gain or acquire the heart, friendship, goodwill of some one; to regain the favour of some one.

Գոռնիմ, *գտայ* *vp.* to find one's self; to appear, to show one's self; *հաւատարիմ* - , to be faithful.

Գոռնիք *s.* the finding again; fiction, invention; *գրան* - , fiction, fable.

Գոռիչ *s.* finder, inventor.

Գոռական *a.* inventive.

Գոռումն *s.* invention, discovery.

Գոռանական *a.* written, literal.

Գոռաւ *s.* literary language; *ad.* in the literary language; *a.* literal.

Գոռգէտ, *գիտաց* *a.* book-learned, literate, lettered.

Գոռգիտական *a.* literary.

Գոռգիտութիւն *s.* book-learning, literature, letters, learning.

Գոռգիր, *գրաց* *s.* copier, transcriber; author, writer; secretary.

Գոռգրութիւն *s.* office of a copier.

Գոռարձ *s.* the dividing of words into syllables for the end of the line.

Գրագէղ *s.* ink.

Գրակեց *S.* *Կշանախեց*.

Գրակ, *այ* *s.* small writing.

Գրակաղմ *s.* book-binder.

Գրակաղմութիւն *s.* binding.

Գրակալ, *այ* *s.* desk; reading desk.

Գրական *S.* *Գրագէտ*.

Գրականութիւն *s.* literature; gram-

Գրակարգաց *s.* reader.

Գրակէս *S.* *Կշանախեց*.

Գրակոնիկոն, *ի* *s.* enamel.

Գրակաշիւ *s.* algebra.

Գրամար *s.* penny-weight; scruple.

Գրամարտիկ, *Գրամարտիկոս*, *այ* *s.* grammarian, literate.

Գրամոլ *s.* bibliomaniac.

Գրամոլութիւն *s.* bibliomania.

Գրայարկ, *Գրանոց* *s.* library.

Գրաւար, *այ* *s.* compositor; compos-

ing stick. [library.]

Գրապահ տեղի or *տուն*, archives, *Գրապան*, *այ* *s.* hem, border, list: collar of a coat; ephod.

Գրապանակ, *այ* *s.* phylactery, amulet; letter case; pocket: ephod.

Գրապետ, *այ* *s.* librarian.

Գրասեղան *s.* desk, writing-table, study, bureau, secretary. [ing-room.]

Գրասենեակ *s.* bureau, office, read-

Գրասեր, *սիրաց* *a.* studious, that loves study, bibliophilist.

Գրաստ, *ոց* *s.* led-horse, beast for the saddle, sumpter, sorry horse, ass, short or thick horse, animal, beast, tit; - *մասակ*, mare.

Գրաստամիտ *a.* stupid.

Գրավաճառ, *այ* *s.* book-seller.

Գրավաճառանոց, *այ* *s.* book-shop, book-store.

Գրավաճառութիւն *s.* book-trade.

Գրաւ, *ի* *s.* great coat, loose coat, Persian dress. [case.]

Գրաւուն, *Գրաւան* *s.* library; book-

Գրաւ, *ից*, *այ*, *ոց* *s.* earnest money, assurance, security, pledge, engage-

ment; mort-gage; wager, bet; deten-

tion; - *գնել*, to wager, to lay a bet; to hire, to give wages or salary; - *առ-*

նել ընդ ումք, to lay a wager.

Գրաւագիր, *գրաց* *s.* better, wagerer.

Գրաւական *s.* pledge, assurance; earnest money; mortgage.

Գրաւականեմ, *եջի* *va.* to hire, to engage; to mortgage; to detain, to occupy.

Գրաւահարկ *s.* exaction by seque-

stration; collector; *a.* who exacts by seizure.

Գրաւեմ, *եջի* *va.* to hire, to engage, to secure; to redeem; to hold, to detain, to usurp, to occupy, to seize, to appropriate, to encroach; to stride; to prepossess, to preoccupy; - *յարբու- նիս*, to confiscate.

Գրաւոր, *այ*, *Գրաւորական* *a.* writ-

ten; literary, literal.

Գրաւումն *s.* detention, encroach-

ment, usurpation, occupation, seizure; - *յարբուխ*, confiscation.

Գրաքնին *s.* critic.

Գրաքնական *a.* critic, critical.

Գրաքնեմ, *եջի* *va.* to critic.

Գրաքնութիւն *s.* critic; censure.

Գրգամ, *այցայ* *vn.* to cluck; to cocker.

Գրգանամ, *այցայ* *vn.* to enjoy, to amuse, to cocker one's self, to live a merry life.

Գրգանք *s.* pl. delicacy, effeminacy; delight, pleasure, voluptuousness; caress, cockering.

Գրգարան, *այ* *s.* place of pleasure, of delight, paradise.

Գրգեմ, *եջի*, *Գրգեցուցանեմ*, *ոցի* *va.* to fondle, to treat delicately or ef-

feminately, to caress; to feed delicately.

Գրգիմ *S.* *Գրգամ*.

Գրգիչ *a.* caressing.

Գրգիւ *s.* defiance, provocation, challenge, incitement, impulse, instigation, inducement, solicitation, suggestion, temptation, allurements, stimulation, motive. [dress, rag.]

Գրգեակ, *լեկաց*, *Գրգիւք*, *լեաց* *s.* old *Գրգուանք*, *Գրգութիւն* *S.* *Գրգանք*.

Գրգեմ, *եջի*, *Գրգեցուցանեմ*, *ոցի* *va.* to irritate, to excite, to provoke;

to incite, to alarm, to inflame, to instigate, to move, to foment, to nettles,

to urge, to rekindle, to revive, to rouse, to rebel.

Գրգիւչ *a.* exciter, provoker.

Գրգուութիւն *s.* incitement, impulse, provocation; contest, quarrel.

Գրգում *vn.* to cluck.

Գրգամ *vn.* to grunt; to murmur.

Գրգանք *s.* whirlpool, vortex, gulf.

Գրեւ *թէ*, *Գրեթէ* *ad.* conj. nearly, almost, about; hardly, like, well.

Գրեայ *S.* *Գրէ*.

Գրեան, *Էնց*, *Էանք*, *Էնց* *s.* pl. books; writings.

Գրեթէ Տ. Գրեա թէ.
 Գրեթէ *s.pl.* writings.
 *Գրեխ, *այ s.* clyster, injection, syringe.
 Գրեղէն *a.* written.
 Գրեմ, *եղի va.* to write, to compose; to engrave, to carve; to paint; to esteem, to value; *ոչ ինչ -*, to despise, to disesteem.
 Գրէ, *ից s.* crane (bird).
 Գրէ թէ Տ. Գրեա թէ.
 Գրթախաղաց *a.* stumbling (stone); seducer.
 Գրթաշարեմ *va.* to break, to cut in
 Գրթաղ, *այ Տ. Գրթախաղաց.*
 Գրթեմ *va.* to stumble; to deceive; to seduce.
 Գրթիչ *s.* cheater, sharper.
 Գրթցեմ, *եղի va.* to knock, to strike.
 (Ս.) Գրիգորի խոտ *s.bot.* marjoram.
 Գրիկ *s.* small book.
 Գրիմ, *եցայ vn.* to be inscribed; to be steamed or valued.
 Գրիչ, գրչաց *s.* writer, scribe, author; pen; - *երկաթի*, style; graver; steel-pen; *գետուր -*, goose-quill; - *նկարչի*, pencil.
 Գրիւ, գրուաց *s.* bushel.
 Գրկալիւր *a.* full bosomed; - *աղեղն*, a bow well drawn.
 Գրկախառն *a.* embraced; *ad.* with embracements; - *սիրով ողջունել զմիմեանս*, to salute by embracing each other; - *լինել*, to embrace; Տ. Գիւղ ընդ խառն լինել.
 Գրկախառնիմ, *եցայ vn.* to embrace; Տ. Գիւղ ընդ խառն լինել. [embrace.
 Գրկախառնութիւն *s.* embracement, Գրկալից Տ. Գրկախառն.
 Գրկակցութիւն *s.* familiarity, union of love: consubstantiality.
 Գրկանք *s.* embrace.
 Գրկաչափ *s.* fathom.
 Գրկատարած *ad.* with open arms.
 Գրկարան *s.* embracer.
 Գրկեմ, *եղի va.* to embrace.
 Գրկընդխառն Տ. Գիւղ ընդ խառն.
 Գրկընկալ *a.* who is in the arms or at the breast (a baby).
 Գրկոյք, Գրկունք, Գրկուք Տ. Գրքուկ.
 Գրձակ Տ. Գոձակ.
 Գրմունչ *s.* bird's crop.
 Գրոհ, *ի s.* assault, irruption; nation, people; - *տալ*, to storm; Տ. Գոհ, etc.
 Գրոհեմ, *եղի vn.* to assault, to storm.
 Գրոց *s.* burin.

Գրուած, *ոյ s.* writing.
 Գրուան, *այ s.* bushel.
 Գրութիւն *s.* writing.
 Գրուիճ *s.* grasshopper.
 Գրազիր *a. s.* written; manuscript.
 Գրաման, *ի s.* inkstand.
 Գրութիւն *s.* writing, manner of writing.
 Գրպան, *այ s.* pocket; purse; գնել *ի -ի*, to pocket.
 Գրլիք Տ. Գրլիք.
 Գրտակ, *այ s.* small loaf, roll.
 Գրտանակ, Գրտնակ *s.* rolling-pin.
 Գրքիկ, Գրքուկ, քուկաց *s.* small book, manual, small treatise.
 Գոշեմ, *եղի va.* to bite, to sting; to mangle, to lacerate.
 Գոս, *ից a.* dry, arid, dead; benumbed, impotent. [come dry.
 Գոսանամ, *ացայ vn.* to dry, to be-
 Գոսացուցանեմ, *ուցի va.* to dry.
 Գոսութիւն *s.* dryness, aridity.
 Գոսեղած *a.* girdled. [die.
 Գոսեղած *a.* that has untied his gir-
 Գոսեւած *a.* who girdles; *s.* the
 girdling one's self.
 Գոսեւոր, *այ a.* girdled, girt.
 Գոսեւորեմ, *եղի*, Գոսեւորիմ, *եցայ vn.* to gird one's self.
 Գոսեղիւկ, Գոսեմարտ *s.* wrestler; - *լինել*, to wrestle. [թիւն.
 Գոսեղիւկութիւն Տ. Գոսեմարտու-
 Գոսեմարտիմ, *եցայ vn.* wrestle.
 Գոսեմարտուիճ *s.* wrestling, struggle.
 Գոսեպինդ *a.* girt; prompt, active, diligent; - *լինել*, to gird one's self; to be prompt.
 Գոսեպինդիմ Տ. Գոսեւորիմ.
 Գոտի, աւոյ, տեւաց *s.* girdle; twist; belt; zone; - *ածել*, - *ընդ մէջ ածել*, to gird, to tie or to draw close round the body; to be prompt; *պրեցած*, բարեխառն, սառուցեալ - , torrid, tem-
 Գոտանց, chain of mountains; - *աստուածական*, տե-
 Գոտեան, Արամազդայ, rain-bow.
 Գոտածու, *այ a.* that girds the bo-
 dy; that girds on the sword.

Դ (tā) *գա s.* the fourth letter of the alphabet and the third of the conso-
 nants. It is sometimes used for, or con-
 founded with the letters *ա* and *թ*: *դ*,
չ, four; fourth.

Դ *s.* article and *pron.* thou, thee, you;
 this, that, it; these; *սուրբ սրբոյ*, you
 who are the holy of holy ones; *կորու-
 սեր զհոգիւր և զինչոր*, you have lost
 your soul and your property; *արձա-
 կեալ զհոգիւրդ*, let this or the people
 go; *որ խօսիւր ընդ քեզ*, he who talks
 to you. [this.

Դա, գորա, գորա, գորա *pron.* that,
 Դա աւագիկ *conj.* here is, there is;
 see here; behold; but; now; *գա և
 գորա աւագիկ*, there you too.

Դաբիր, *այ s.* sanctuary; altar of the
 oracle. [sanctuary.

Դաբիրայօրէն *a.* that resembles the
 Դաբնային *a.* of laurel.

Դաբնի, նույ, նեաց *s.* laurel.

Դաբր Տ. Դաբր.

Դաբ Տ. Դեբ.

Դադալ, Դադալք, զայ *s.* bier, coffin;
 litter, sedan; gridiron, grate.

Դադար *s.* cessation, rest; pause;
 establishment, dwelling; station; -*ք
 դադանաց*, den; -*ք խառնաց*, անանաց,
 stable; -*ք հաւուց*, roost; perch; -*ք
 նաւուց*, harbour.

Դադարեմ, *եղի vn.* to cease, to stop,
 to interrupt; to become calm, to give
 over; to desist, to rest one's self, to
 remain; to drain.

Դադարեցուցանեմ, *ուցի va.* to cease,
 to stop, to calm, to interrupt; to ex-
 tinguish, to stanch, to quench; to drain.

Դադարիմ, *եցայ Տ. Դադարեմ.*

Դադարումն *s.* cessation, desistance,
 repose, rest, pause; discontinuance,
 vacation; extinction, redemption, act

of stanching; silence; interruption;
 inaction.

Դաժան, *այ a.* hard, harsh, rough,
 sharp, sour, atrocious, austere, mo-
 rose, blunt, cross, froward, difficult, in-
 accessible, cruel, merciless.

Դաժանաբարոյ or բու *a.* wild,
 fierce, savage; rude, cruel.

Դաժանաբոյս *a.* whose productions
 are harsh or hard.

Դաժանաբոյս *a.* harder or very hard;
 very harsh; haughty, cruel.

Դաժանական Տ. Դաժան.

Դաժանահոտ *a.* that has a bad
 smell, stinking.

Դաժանանամ, *ացայ vn.* to become
 cruel or atrocious.

Դաժանատեւակ, Դաժանատեւիւ *a.*
 deformed, ugly, horrible.

Դաժանիմ, *եցայ vn.* to be angry,
 mad, to sour, to turn sour, to get
 worse.

Դաժանութիւն *s.* atrocity, haughti-
 ness, austerity, harshness; sharpness,
 asperity. [Դալլ.

Դալ, *ի s.* yellowish: colostrum; Տ.
 Դալակիմ, *եցայ vn.* to endeavour, to
 study, to labour.

Դալապր *s.* sabre, sword.

Դալար, *ի or ոյ a.* green, that is not
 dry; fresh; - , *դեղ -*, *s.* verdure, herb,
 grass, greens. [dure, grass.

Դալարաբեր *a.* that produces ver-
 Դալարաբեր լինիմ, Դալարաբերեմ,
եղի vna. to produce verdure; to be-
 come green, to become green again.

Դալարագեղ, Դալարագոյն, Դալարա-
 զարդ, Դալարազգեաց *a.* green, cover-
 ed with verdure, verdant, fresh.

Դալարահէր *a.* furnished with new
 hair.

Դալարանամ, *ացայ vn.* to become
 green, verdant, to sprout.

Դալարավայր *s.* meadow, pasture-
 field; *a.* verdant. [ness.

Դալարարար *a.* what produces green-
 Դալարացուցանեմ, *ուցի*, Դալարեմ,
եղի va. to make green; to renew, to
 restore.

Դալարեղէն *s.* herbs, greens.

Դալարիմ, *եցայ Տ. Դալարանամ.*

Դալարի, բույ, բեաց *s.* verdure,
 grass, herbage, vegetables.

Դալարութիւն *s.* green, verdure.

Դալարուս *a.* green, fresh.

Դալարիւ *a.* horrible, dreadful.

ի - տարւոյն, the year after; ի զէն -, to arm one's self, to take arms.
 Դաւանման a. of a painful or violent death.
 Դաւանաւաճ a. melancholy, irascible.
 Դաւանաւաճ, ազայ տ. to become bitter, to turn sour; to be offended, irritated; to be tired, displeased.
 Դաւանաւոր a. lethargic sleep.
 Դաւանաւոր a. rough, violent; bad, venomous.
 Դաւանաւոր ad. bitterly, harshly, Դաւանաւոր S. Դաւանաւոր.
 Դաւանաւոր a. cruel, barbarous, ferocious.
 Դաւանաւոր a. deep, mortal (wound).
 Դաւանաւոր a. of a horrid aspect.
 Դաւանաւոր a. bitter (to drink).
 Դաւանաւոր a. whose root is bitter.
 Դաւանաւոր a. vexatious, offensive, irritating, maddening.
 Դաւանաւոր a. to imbit-ter; to sour, to irritate, to offend, to tire, to displease. [ritates].
 Դաւանաւոր a. that imbitters, ir-ritates.
 Դաւանաւոր a. whose fruits are bitter.
 Դաւանաւոր, նախ s. bot. endive; wild lettuce; a. bitter. [bitter].
 Դաւանաւոր a. whose branches are bitter.
 Դաւանաւոր S. Դաւանաւոր.
 Դաւանաւոր s. bitterness, disgust, sharpness, gall, distaste; grief, dis-pleasure, vexation; rigour; enormity; mordacity.
 Դաւ, ուց s. order, rank, division, body, class; choir; place; lesson, pre-cept, dictate, instruction; - աւել ու-մէք, to lecture, to read, to teach.
 Դաւանաւոր, էջի տ. to arrange, to put in order. [the choir].
 Դաւանաւոր s. chorister, master of
 Դաւանաւոր, էջի տ. to enrol one's self.
 Դաւ դաս, Դաւանաւոր ad. in several orders or assemblages, in several companies.
 Դաւանաւոր a. deserter; - լինել, to de-sert; to apostatise.
 Դաւանաւոր s. desertion. [bly].
 Դաւանաւոր s. meeting, assem-
 Դաւանաւոր a. ordered, assembled.
 Դաւանաւոր, էջի տ. troop, order, division; flock (of sheep, etc.); herd (of oxen, etc.). [ranged, divided].
 Դաւանաւոր a. ordinal; classical; ar-
 Դաւանաւոր s. order, class.

Դաւանաւոր, էջի տ. to put in or-der, to associate, to enrol.
 Դաւանաւոր s. order, sign; en-rolment; choir; hierarchy; category.
 Դաւանաւոր a. of the same order or class; s. colleague, comrade.
 Դաւանաւոր, էջի տ. to be in the same class or society, to enrol one's self.
 Դաւանաւոր s. admission, com-pany.
 Դաւանաւոր, էջի տ. the first of an or-der or class; chorister, precentor, master of the choir.
 Դաւանաւոր, էջի տ. to be the first or chief in an assemblage.
 Դաւանաւոր s. office of a mas-ter of the choir; hierarchy.
 Դաւանաւոր, etc. S. Դաւանաւոր, etc.
 Դաւանաւոր S. Դաւանաւոր.
 Դաւանաւոր, էջի տ. lecturer, profes-sor, teacher.
 Դաւանաւոր s. school-house.
 Դաւանաւոր s. instruction, les-son.
 Դաւանաւոր S. Դաւանաւոր.
 Դաւանաւոր s. order, ordon-nance, arrangement; system; - բանից, syntax.
 Դաւանաւոր, էջի տ. Դաւանաւոր, ուցի տ. to put in order, to order, to ar-range, to distribute; to enrol, to as-sociate.
 Դաւանաւոր s. hand.
 Դաւանաւոր, էջի տ. wrist; hand, palm; - սրդ, hilt of a sword; - ս զինել, to haft, to set in a handle. [cuffs].
 Դաւանաւոր s. pl. manacles, hand-
 Դաւանաւոր, էջի տ. place where one rests the wrist or hand.
 Դաւանաւոր, էջի տ. s. manufactory, edifice, building; estate, village, coun-try house, villa. [or cakes].
 Դաւանաւոր s. pl. exquisite food
 Դաւանաւոր, էջի տ. s. hilt of a sword; guard (of a gun).
 Դաւանաւոր, էջի տ. s. handkerchief; towel, napkin. [pedagogue].
 Դաւանաւոր, էջի տ. s. preceptor, tutor,
 Դաւանաւոր s. place of educa-tion; preceptor.
 Դաւանաւոր, էջի տ. to bring up, to educate, to instruct, to train up, to discipline.
 Դաւանաւոր s. education, in-struction, discipline; pedagogy.
 Դաւանաւոր, էջի տ. s. lawsuit, cause, litigation;

justice; - լարել, զնել, to proceed, to sue in law, to bring an action; - աւ-նել, to do justice; to judge a lawsuit;
 - աւել, Հաստատել, to judge one's self, to condemn one's self, to be con-demned; ի - լարել, to summon, to cite.
 Դաւանաւոր s. sentence pro-nounced or written.
 Դաւանաւոր, էջի տ. accuser, informer, plaintiff; - լինել, - զնել ընդ, S. Դա-ւանաւոր.
 Դաւանաւոր, էջի տ. to accuse, to denounce; to oppose.
 Դաւանաւոր, էջի տ. Դաւանաւոր s. accusation.
 Դաւանաւոր s. judge; pleader; - լինել, to litigate, to pleade, to contest; to be revenged.
 Դաւանաւոր a. litigant, pleading.
 Դաւանաւոր, էջի տ. s. sen-tence; condemnation, proscription, censure, fulmination.
 Դաւանաւոր, էջի տ. to sentence, to execute, to condemn, to censure, to proscribe, to fulminate.
 Դաւանաւոր, էջի տ. to judge rightly.
 Դաւանաւոր, էջի տ. S. Դաւանաւոր.
 Դաւանաւոր a. condemned; s. crime; - աւանել, to condemn; - լինել, to be condemned.
 Դաւանաւոր s. punishment.
 Դաւանաւոր, էջի տ. damned.
 Դաւանաւոր, էջի տ. a. damnable.
 Դաւանաւոր, էջի տ. to condemn, to damn, to censure, to reprobate; to sentence, to execute. [that damns].
 Դաւանաւոր, էջի տ. a. that condemns;
 Դաւանաւոր s. s. condemna-tion, damnation, perdition.
 Դաւանաւոր, էջի տ. s. judgement, di-scernment, criticism; sentence, con-demnation; act, arbitration, judgement; justice; cause, lawsuit, proceedings;
 - աւել, judicially; կողմ ի -, to sum-mon, to cite before a judge; - աւել, to be condemned. [of laws].
 Դաւանաւոր, էջի տ. s. codex, code
 Դաւանաւոր, էջի տ. a. judicial, done by legal authority.
 Դաւանաւոր, էջի տ. Դաւանաւոր s. tribunal, court of justice.
 Դաւանաւոր, էջի տ. S. Դաւանաւոր.
 Դաւանաւոր S. Դաւանաւոր and Դաւանաւոր.
 Դաւանաւոր, էջի տ. a. empty, void; hol-low; vain, useless; idle, indolent, un-

occupied, lazy; - ինչ ad. in vain.
 Դաւանաւոր, էջի տ. that speaks in vain.
 Դաւանաւոր, էջի տ. to speak to no purpose or in vain. [course].
 Դաւանաւոր, էջի տ. s. useless dis-
 Դաւանաւոր s. leisure-time.
 Դաւանաւոր, էջի տ. a. very inquisitive.
 Դաւանաւոր, էջի տ. a. slothful, lazy, idle, unoccupied.
 Դաւանաւոր, էջի տ. a. ad. emptyhanded, without a present, without offering.
 Դաւանաւոր, էջի տ. a. lazy, slothful; mad, foolish.
 Դաւանաւոր, էջի տ. a. vagabond, saunter-ing, lounging; - լինել, to lounge, to saunter, to stroll.
 Դաւանաւոր, էջի տ. to be va-cant, void; to be empty; to be use-less; to be idle or unoccupied.
 Դաւանաւոր, էջի տ. S. Դաւանաւոր.
 Դաւանաւոր, էջի տ. S. Դաւանաւոր.
 Դաւանաւոր, էջի տ. sauntering, rambling.
 Դաւանաւոր, էջի տ. a. uselessly.
 Դաւանաւոր, էջի տ. Դաւանաւոր a. blackguard, rogue, rover, vagabond;
 - կեանս լարել, to play the blackguard.
 Դաւանաւոր, էջի տ. s. place of vacation.
 Դաւանաւոր, էջի տ. to empty, to evacuate, to clear; to exhaust.
 Դաւանաւոր, էջի տ. s. emptying, va-cuum, space; evacuation; vacuity; vacancy; exhaustion; idleness, sloth-fulness, laziness, leisure.
 Դաւանաւոր, էջի տ. s. judge; arbiter; counsellor, corrector; bailiff; police-officer; censorer, critic.
 Դաւանաւոր, էջի տ. ad. like a judge, in justice, with authority.
 Դաւանաւոր, էջի տ. a. judicial, done by authority of justice.
 Դաւանաւոր, էջի տ. Դաւանաւոր s. court, seat of justice, tribunal.
 Դաւանաւոր, էջի տ. s. judicature, office of judge, bailiwick, officialty, admin-istration.
 Դաւանաւոր, էջի տ. a. summoned; ill-treat-ed; - աւանել, to condemn, to blame, to reprobate, to ill-treat, to offend in words. [ինչ].
 Դաւանաւոր, էջի տ. S. Դաւանաւոր աւ-
 Դաւանաւոր, էջի տ. Դաւանաւոր, էջի տ. to judge; to discern; to criticize; to know; to think, to esteem; to reason; to con-

demn; - ընդ ուժեք, to bring an action against some one; հրով, ի հուր -, to burn, to consume by fire; սրով, ի սուր -, to kill with a stroke of a sword.

Դատինք S. Դատանք.

Դատիչ, Դատող s. judge.

Դատողական a. judicial; critical.

Դատողութիւն s. judgement.

Դատուհի sf. wife of a judge.

Դատումն s. judgement, opinion, sentiment, advice, understanding; judgement, reasoning, criticism; discernment, decision.

Դար, ուշ s. age; century; ոսկի, ոսկեդիակ, the golden age; միջին -, the middle ages; ի մերում - ու, in our times; - ուշ ի - ու, from age to age, for ever and ever.

Դար, ել s. height, hill, eminence, precipice; a. even number; - իւ եւ - իւ քաւ, to come, to flow in many waves or surges; - եւ կոչաւ խաղաւ, to play at even or odd.

Դարագլուխ s. completion of a century. [embankment.

Դարալիւր a. nearly overflowing the Դարակ, ալ s. shelf: little hill.

Դարակոչաւ, ալ a. s. even and odd (number).

Դարահոս առնեմ, գործեմ, Դարահոսեմ, ել s. va. to precipitate; - ընկեմ, to throw, to precipitate one's self, to tumble down. [head.

Դարաշակատ a. having a high forehead. Դարան, ալ s. cupboard: watch, ambush, ambuscade; trap, caltrop, gin, snare; subterranean passage; plot, cheat, deceit, intrigue; - գործել or զնել, ի - մասնել, to lay an ambush, to lie in ambuscade, to be on the watch; to dupe, to cheat, to plot; - մասնելից, book-case.

Դարանագործ, Դարանակաւ, ալ a. s. insidious, footpad, plotter; - ընկել, to seek to surprize some one, to watch, to beset, to supplant.

Դարանակարութիւն s. ambush, ambuscade, obsession.

Դարանակեմ, ել s. va. to dilucidate.

Դարանամուտ S. Դարանակաւ.

Դարանայրջ առնեմ va. to investigate or observe the ambushes, to be ware of.

Դարանապետ s. chief of footpads.

Դարանիմ, ել s. va. to lie in ambuscade, to be on the watch, to suborn, to

circumvent; to hide one's self.

Դարանաւանդք տան s. ceiling, roof.

Դարապան, ալ s. porter.

Դարապաս S. Դարապաս.

Դարապետ S. Դարապետ.

Դարապուկ s. pimento.

Դարաստան, ալ s. garden; orchard,

place planted with trees.

Դարաւանդ, ալ s. height, eminence,

precipice: eyebrow; - ք S. Դարանա-

ւանդք.

Դարափն s. river-bank.

Դարափոս, Դարափոր, ել s. cavern,

cave, hollow.

Դարբին, բնայ s. forger; brasier;

lock-smith; ironmonger.

Դարբնական a. belonging to a smith;

- ն, smithcraft.

Դարբնասայ s. anvil.

Դարբնեմ, ել s. va. to forge.

Դարբնոց, ալ s. forge, smithery,

smithy.

Դարբնութիւն s. lock-smith's trade

or work, ironmonger's trade, iron-

ware, smithcraft.

Դարբուկ S. Դարբուկ.

Դարգիւն, գալ s. bed, litter.

Դարգչակաւ, a. that lies on a litter,

thatis ill in bed.

Դարեմ, ել s. va. to roost, to perch;

to remain, to stay.

Դարեւանդ S. Դարաւանդ.

Դարեան, etc. S. Դարեան, etc.

Դարիճակ, ալ s. pattern, model.

Դարիճենիկ, Դարիճենիկ s. cinnamon.

Դարձ, ել s. turn, circuit, return;

reference; reduction; increase; burden

(of a song); conversion, change; -

յետու or ընդ կրունկն, recoil, putting

or drawing back, retreat; - հիւանդու-

թեան, paroxysm; - փոխարինի, re-

compense, return; retaliation, com-

pensation, retribution; - առնել, to

turn, to turn about, to return; - ad.

again.

Դարձադարձ s. return; relapse; new

fall; - առնել, to turn or return seve-

ral times.

Դարձաւած a. of routine, habitual.

Դարձաւածութիւն s. routine, habit.

Դարձաւեր a. that loves to turn often.

Դարձարան s. penitentiary.

Դարձաւոր a. that turns; that is

converted. [version.

Դարձաւորութիւն s. return; con-

Դարձաւորմիւ, ել s. va. to vault.

Դարձեաւ a. turned, returned; con-
verted.

Դարձեաւ ad. again, anew; more-
over, besides, otherwise, even, like-
wise; bis; also.

Դարձնել ալ ընկմ va. to pass by; to
return running.

Դարձուած, ոլ s. circuit, return;
reward, retribution; answer, report,
signification; - բանից, phrase, sen-
tence, style.

Դարձումն s. return; repentance.

Դարձուցանեմ, ուլ s. va. to return,
to turn; to avert; to restore; to bring
or carry back, to reinstate; to bring
back, to recall; to return, to send back;
to make over again; to reduce; to
distract; to abate; to resolve; to con-
vert; - յետու or ի բաց, to revoke; to
reject; to reflect; - անդրէն, to cede,
to resign, to yield; - զերախմիս, to
renumerate; - զմալ, to vomit.

Դարման, ոլ, ել s. cure, dressing;
culture; remedy, reparation; refresh-
ment; provender, provision, victuals;
subsistence, nourishment, mainte-
nance; - տամ, S. Դարմանեմ. [tive.

Դարմանական a. remediable, cura-

Դարմանաւոր a. curing.

Դարմանելի a. curable.

Դարմանեմ, ել s. va. to nourish, to
sustain, to feed; to fodder; to cherish,
to foment; to physic, to dress, to heal;
to repair. [rishes.

Դարմանիչ a. careful of; who nou-

Դարմանոց s. hospital.

Դարմանութիւն S. Դարման.

Դարձնի S. Դարձնի.

Դարձնակաւ S. Սուսերաւոր.

Դարում, ալ s. end, term, limit.

Դարումն S. Դարաւորումն.

Դարունաճ s. bot. corn-poppy, corn-
rose.

Դարուփոս a. scabrous, scraggy.

Դարապաս s. palace, royal house,
court.

Դարապասան s. courtier.

Դաւ, ոլ or ու, ուլ s. stratagem,
fraud, contrivance, machination, cheat,
circumvention, deceit, trick, impos-
ture, plot, snare, trap, device; - զնել
or գործել, to conspire, to circumvent,
to plot, to lie in wait; - անձին առնել,
to kill one's self; - ուլ, deceitfully,
treacherously. [contriver.

Դաւաբեր, Դաւադործ a. s. factious;

Դաւադործութիւն s. stratagem;
faction; rebellion.

Դաւաճան, ալ a. s. fraudulent, fal-
lacious, disloyal; impostor; felon,
cheat, prevaricator, sycophant, traitor.

Դաւաճանաբար, Դաւաճանեաւ ad.
deceitfully, craftily, silyly.

Դաւաճանեմ, ել s. va. to betray, to
defraud, to deceive, to prevaricate.

Դաւաճանող S. Դաւաճան a.

Դաւաճանութիւն, Դաւաճանումն s.
treason, deceit, intrigue, rebellion,
fraud, prevarication; stratagem; am-
bush.

Դաւանակից, Դաւանահամբար a.
that holds the same faith.

Դաւանարան S. Վկայարան.

Դաւանաւոր a. that has or gives
the confession of faith.

Դաւանեմ, ել s. va. to confess, to avow,
to profess, to protest.

Դաւանիչ S. Դաւանաւոր.

Դաւանութիւն, Դաւանումն s. con-
fession or declaration of faith.

Դաւանք S. Դաւ.

Դաւեմ, ել s. va. to defraud, to cheat,
to contrive.

Դաւիլ s. charter-party.

Դաւողութիւն, Դաւումն s. fraud,
deception, cheat. [rine.

Դաւի s. tambour; cymbal, tambou-
Դաւեմ, ել s. va. to strike or sound
the tabour.

Դաւիւն, Դաւումն s. the sound of
a tabour; uproar, noise, rumour.

Դաւիւն or նի S. Դաւիւն.

Դաւիւր հասանեմ va. to tap, to stamp
with the foot, to scrape the ground.

Դաւ S. Դաւաւ.

Դաւեմ, Դաւեմ S. Խոխոյնեմ.

Դաւիւն, Դաւումն, Դաւումն s.
noise, murmuring of a river; uproar,
noise, cry.

Դաւաճ, ի s. macaroni, macaroon.

Դաւիւնի s. pumpkin, gourd.

Դաւում, գաւոյ s. pumpkin; calabash,
gourd; - գաւոն, bot. colocynth, colo-
quintida.

Դեգ a. odd, fantastical, morose,
difficult, extravagant, surly, humour-
some man, peevish, unsociable, in-
tractable, froward, untoward, restive.

Դեգերանք s. pl. frequenting compa-
ny; evagation, distraction, dissipation.

Դեգերիմ, ել s. va. to frequent com-

pany; to trifle; to wander, to recreate one's self.

Դեղերուն S. Դեղերանք.

Դեղութիւն s. caprice, oddness.

Դեղեւեմ, եջի va. to vacillate, to stagger, to totter.

Դեղեւեմ, եջայ vn. to vacillate, to totter, to waver, to shake, to fluctuate.

Դեղեւեմ a. vacillating, wavering.

Դեղեւում s. vacillation, unsteadiness, uncertainty, irresolution.

Դեղին, փինի or փինի s. dolphin, porpus.

Դեղին S. Դեղեկան.

Դեղեմբեր, Ի s. december.

Դեզ, Ի s. side, part; S. Կողմ.

Դեզկան, Ի s. governor of a province; S. Կողմնակալ.

Դեզկանութիւն s. government of a province; office or dignity of the governor of a province; S. Կողմնակալութիւն.

Դեզպետ S. Դեզկան.

Դեղ, ոց or Ից s. remedy, medicine, medicament, purgative, potion, draught; spice, drug; cure, dressing; poison, venom; ink; die, colour; amulet, talisman; - դարբ, grass, herbage, green; verdure; ամնարոյժ -, panacea; - մատուցանել, to physic, to dress; - առնուլ, to take a remedy; to take poison; անոյշ, դառն, սաստիկ, զօրաւոր, ազդու -, sweet, bitter, violent, powerful, efficacious remedy.

Դեղաբանական a. pharmaceutical.

Դեղաբանութիւն s. pharmacopœia, pharmaceutic.

Դեղագործ, աջ s. apothecary; that prepares tinctures, physic or poison.

Դեղագործեմ, եջի vn. to prepare physic or tinctures.

Դեղագործութիւն s. pharmacy; art of preparing tinctures or physic: painting.

Դեղադիր, դրի or դրոյ a. who applies a plaister or administers medicine; s. hair-pencil to dye the eyes.

Դեղախոնկ s. spice, aromatic or medicinal drug.

Դեղակուր a. poisoned; - առնել, կորուսանել, to poison, to give poison, to infect with poison; - լինել, to be poisoned.

Դեղաշաւ, Ից s. pill; bolus: S. Դեղատու.

Դեղահոնկ s. seed; dried fruit for table. [skirt, border.

Դեղանի s. beggar's pouch or wallet;

Դեղանկար a. painted in colours.

Դեղառեւալ a. poisoned.

Դեղավաճառ, աջ s. druggist, grocer, quack, apothecary; seller of tinctures.

Դեղատու, աջ s. that gives medicaments; poisoner; sorcerer, bewitcher.

Դեղատուեմ, եջի va. to physic, to cure; to poison.

Դեղատուութիւն, Դեղատուութիւն s. medicament, remedy, medicine, cure; poisoning, act of giving poison; witchcraft, enchantment.

Դեղարան s. pharmacy, apothecary's or chemist's shop; drug-box.

Դեղարար S. Դեղագործ.

Դեղբ s. yellow.

Դեղգիր S. Դեղագիր.

Դեղեմ S. Դաւաճան.

Դեղեմ, եջի va. to poison, to infect with poison; to physic; to dye.

Դեղեմու s. that takes physic; that takes poison.

Դեղմաժ, Ից s. antidote, counterpoison; - քար, bezoar.

Դեղին, դիւ or դիւ a. yellow; fallow; wan, pale, palid.

Դեղիչ a. empoisoner; sorcerer.

Դեղձ, Ից s. peach.

Դեղձան, Ի a. yellowish, light.

Դեղձանամուղ a. fair-haired.

Դեղձանիկ s. canary-bird.

Դեղձենի, Դեղձի, ձւոյ s. peach-tree.

Դեղձուկ s. small peach.

Դեղնագոյն or դոնեան a. yellow.

Դեղնախոնկ s. ochre; yellow incense.

Դեղնաներկ s. massicot.

Դեղնաւա s. jaundice.

Դեղնափայլ a. yellow, rather red.

Դեղնգեղ S. Դեղնախոնկ.

Դեղնիմ, եջայ vn. to become yellow; to become fair; to grow red; to become pale.

Դեղնու, աջ a. become yellow, grown pale.

Դեղնութիւն s. yellow colour; jaundice; paleness.

Դեղնուց, Ի s. yolk of an egg.

Դեղու, Ից a. venomous, poisoned.

Դեղորայք, բէից s. pl. spices; drugs.

Դեմար, Ի np. Ceres; s. earth, ground, soil. [terrestrial.

Դեմարածին a. sprung from earth,

Դէն, Ից s. religion, faith, sect, belief (of infidels).

Դէնազարձ, Դէնակորոյս a. that has forsaken his religion, irreligious.

Դէնար, Ի s. penny, denier, denarius.

Դէնիմազդէզն s. Persian religion.

Դէնպէս աջ s. head of religion or sect.

Դեռ, - եւ ad. still, yet, to this hour; newly, recently.

Դեռարդըջ, Դեռարդ, Դեռարուսիկ a. born, grown or produced recently; young, new.

Դեռագիւս a. new found.

Դեռագեւ a. recent, new; ad. recently, newly. [to speak.

Դեռախոս a. that has recently begun

Դեռածաղիկ a. recently blossomed.

Դեռածին a. recently born or produced; that has recently engendered.

Դեռակայ a. present.

Դեռակիթ a. fresh; - կաթն, ձու, fresh milk, new-laid eggs.

Դեռակիրթ a. new, inexperienced.

Դեռահասակ a. young, junior.

Դեռահաւակ a. new, recently begun.

Դեռահաւատ, Ից a. neophyte, newly converted to christianity.

Դեռամուսին a. new married.

Դեռավարժ S. Դեռակիրթ.

Դեռափթիթ S. Դեռարդ.

Դեռնաիր s. conscript, recruit.

Դեռալի, աջ s. litter, palankeen.

Դեռական, աջ s. ambassador, messenger, envoy; legate.

Դեռականաջ լինիմ vn. to go on an embassy.

Դեռանաժողով, ոյ s. congress.

Դեռանաւատ s. embassy.

Դեռանաւութիւն s. embassy, message; legation; nunciature.

Դեռանուսի sf. ambassadress.

Դերայ, Ի s. antichrist; * priest.

Դերանդերձապէս s. vice-prefect; treasurer. [through a vow.

Դերանիկ s. first-born granted

Դերանուն s. pronoun.

Դերանունական a. pronominal.

Դերանունութիւն s. antonomasia.

Դերասան, աջ s. buffoon, mime; actor, comedian.

Դերասանական a. comical.

Դերասանութիւն s. histrionism; quackery, puffing, mime.

Դերաբարձար s. antichrist.

Դերբայ, Ի s. gr. gerund, supine.

Դերբուկ, բէայ a. rough, stiff, rude; s. scabrous place.

Դերեւ a. eluded, vain, useless, frustrated; -, Ի -, Ի -ս առնել, կացուցաւ, նեւ, չանեւ, to frustrate, to deceive, to deprive, to elude, to avoid, to render vain, to render abortive, to make useless; to annul, to invalidate; -, -ս Ի -նեւ, ելանեւ, to deceive one's self, to be frustrated, to deprive one's self, to be vain, useless, to miscarry, to escape.

Դերեւանամ S. Դերեւ ելանեմ.

Դերեւանք s. pl. vanity, uselessness, privation, want.

Դերեւացուցանեմ, Դերեւեցուցաւ S. Դերեւ առնեմ.

Դերեւիմ S. Դերեւ լինիմ.

Դերեւում S. Դերեւանք.

Դերձակ, աջ s. maker of clothes, tailor; shoemaker. [clothes.

Դերձակութիւն s. art of making

Դերձան S. Դեռական.

Դերձիկ s. tumult, uproar.

Դերձուկ s. bot. centaury.

Դեւ, դեւայ s. demon, devil, evil spirit; gnome, spirit, genius.

Դեւպէս S. Satan.

Դդի s. courser.

Դէզ, դիզ or դոյ s. heap, assemblage, collection, confused collection, mass, pile.

Դէզագէզ a. ad. much heaped up; in great quantity.

Դէմ, դիմ S. Դէմք; - դնել, to propose, to purpose, to design; դ - ունել, to oppose, to resist, to face, to endure, to thwart, to cross; Ի դիմ or դգիմ հարկանիլ, to encounter, to assail, to attack; to strike, to oppose; - ընդդէմ pr. ad. opposite; directly, diametrically; - յանդիման pr. ad. before, opposite, in presence; publicly, openly, in face; - Ի -, - առ -, face to face, man to man; Ի դիմ, before, opposite to.

Դէմք, դիմայ s. pl. aspect, sight, visage, front; face, presence; air, mien, countenance; manner, fashion, form; regard, consideration; person, hypostasis; - բայից, the persons of verbs; - դերանունայ, the persons of pronouns; Ի դիմայ, in front, before; սա՛մ նմա Ի դիմայ իմայ, tell him from me; Ի դէմն ածել, to represent, to remonstrate; to reproach, to object; դեղնեալ or այլադուռեալ, առդդ, արխուր, զուարթ, խոժոռ, խորշոմ, մե.

աւելաւիպ, պղնձակեալ - , pale, florid, sad, serene, severe, wrinkled, livid, disfigured countenance; դիմու ելանել, to run up to one; յամենայն դէմս, thoroughly.

Դէն *int.* bravo! o! oh!

Դէպ, դիպի *a.* fit, proper, suitable, decent, convenient; accident, case, incident, hazard, chance; Ի - լինել, to suit, to be proper or fit; Ի - ժամանակի, in due time; - լինել, to chance, to happen, to fall out accidentally; Ի - դաւ, պատահել, ելանել, տալ, to agree, to suit, to be convenient; to succeed, to happen; Ի - է, it is becoming, necessary; - է, it is possible; - թուիլ, to appear suitable; Եթէ - ասցէ, if by chance; - եղև ինձ, it has happened to me; - եղև ի միում առաջ, it happened one day; - *pr.* towards, with respect to, in the place where; to the side of; - է - , very suitable; properly; - ու - *ad.* fixedly, attentively; - նկատել, to look at with surprise or astonishment. [directly.]

Դէպուղի, Դէպուղակի *ad.* straight, Դէպ վերայ *pr.* above, over, on.

Դէպք, դիպաց *s.* pl. occurrence, accident, chance, event, incident, hazard, fortune, fate, conjuncture, circumstance, contingency; season, place; ըստ դիպաց, Ի դիպաց իմն *ad.* fortuitously, by chance, incidentally, occasionally.

Դէտ, դիտաց *s.* guard, guardian, inspector; spy; sentinel, sentry; informer, emissary; examiner: object, design, end: observatory; - ունել, առնել, to look, to observe attentively.

Դէտակն ունիմ, կարչ *vn.* to regard, to look attentively; to be on the watch, to lie in wait; - Ի վեր ունել, ամբասնալ, to look with attention, to raise the eyes.

Դըրջին, Դըրջնուն *S.* Դըրջին.

Դիբան *a.* having a tart tongue.

Դիակ, Դիական *a.* barbarian.

Դիականութիւն *s.* barbarity.

Դիար *S.* Դիուար.

Դիբախ, Դիբաղ, Ի *a.* unfortunate, disgraced, unlucky, fatal.

Դիբաստաբար *ad.* unfortunately.

Դիբաստութիւն *s.* misfortune, ill luck, disgrace, disaster, adversity.

Դիգրմիմ, Դիգրմիմ *S.* Դիգրմիմ.

Դիգրմիմ *a.* discontented, dissatisfied.

Դիգրմիմ, Դիգրմիմ, եցի *vn.* to complain, to be dissatisfied.

Դիգրմութիւն *s.* complaint, discontent.

Դիգրմիմ *a.* discoloured, dead, pale.

Դիգրմիմ, եցայ *vn.* to be discoloured, to fade, to lose colour.

Դիգրմութիւն *s.* paleness.

Դիգրմ *a.* obstinate, headstrong, insolent.

Դիգրմութիւն, Դիգրմութիւն *s.* obstinacy, stubbornness, insolence.

Դիգրմ, Դիգրմակ *a.* involuntary, disgusted, tired; disastrous, disagreeable; - լինել, դառնել, to be angry, displeased.

Դիգրմակիմ, եցի, Դիգրմակիմ, եցայ, Դիգրմակից լինիմ *vn.* to be angry, displeased, tired, to dislike, to grieve; to disobey, to oppose.

Դիգրմակութիւն *s.* disgust, aversion, dislike, distaste, vexation; resistance.

Դիգրմութիւն *s.* ugliness.

Դիգրմ *a.* malignant.

Դիգրմաբար *a.* cruel, inhuman.

Դիգրմայ *a.* of a bad plant; whose production is bad.

Դիգրմայեաց *a.* that has a bad or malignant look or aspect; haggard.

Դիգրմակ, աչ *a.* painful, troublesome, uneasy, tiresome, bitter, odious, cruel; haughty, austere, grievous, vexatious, mortal, terrible.

Դիգրմաբար *ad.* rigorously, tediously, cruelly.

Դիգրմակայիմ *a.* very troublesome, very harsh, haughty, wicked.

Դիգրմակամ, ազայ *vn.* to be angry, to make one's self odious, rude or troublesome.

Դիգրմակարմա *a.* that has a bad or bitter root.

Դիգրմակարմա *a.* that has a bad or bitter root.

Դիգրմակութիւն *s.* atrocity, enormity; cruelty, inhumanity, inclemency; bitterness; harshness; intemperateness.

Դիգրմակ, Դիգրմայ, նէլ *a.* atrocious, haughty, violent, tyrannical; harsh, grievous, severe, austere, difficult.

Դիգրմ, եցի *vn.* to be angry, haughty, to become atrocious or fierce. [ly.]

Դիգրմաբար *ad.* atrociously, severely.

Դիգրմաբար, Դիգրմաբար *a.* of a horrible aspect.

Դիգրմակութիւն, Դիգրմակութիւն *s.* stench, bad smell.

Դիգրմութիւն *s.* atrocity, asperity;

- հայեցաւոր, hurtful aspect.

Դիգրմ, նկայ *s.* buck-thorn.

Դիգրմ *a.* hard, harsh, austere, vexatious, difficult.

Դիգրմակ *a.* that dwells in hell.

Դիգրմայ *S.* Դիգրմայ.

Դիգրմայ *a.* more vexatious, very bad.

Դիգրմայ *a.* infernal.

Դիգրմայ *a.* harsh to the ear, that has a disagreeable sound.

Դիգրմակ *a.* very bad, wicked, atrocious, fierce, wild.

Դիգրմակ *a.* vexatious, obstinate.

Դիգրմակութիւն *s.* vexation, obstinacy.

Դիգրմակ *a.* infernal.

Դիգրմակ *a.* what burns or is burnt in hell.

Դիգրմակ *a.* devoured by hell.

Դիգրմակ *a.* very difficult to believe. [ble.]

Դիգրմակ *a.* implacable, inexorable.

Դիգրմակ *a.* inexpugnable; that wars against the devil.

Դիգրմակ *a.* infernal.

Դիգրմակ *a.* moved with much difficulty.

Դիգրմակ *s.* chief or prince of hell, Satan.

Դիգրմակ *ad.* infernally.

Դիգրմակ *a.* cruel, fierce, very tormenting.

Դիգրմակ, Դիգրմակ *a.* very hideous, horrible.

Դիգրմակ *a.* whose root is bad.

Դիգրմակ *s.* lunar caustic.

Դիգրմակ *a.* very difficult to ascend or to issue.

Դիգրմակ *a.* unruly, insolent.

Դիգրմակ *a.* haggard, rude, severe; ugly, deformed.

Դիգրմակ or Դիգրմակ *a.* hard, insupportable, intolerable.

Դիգրմակ *a.* more or very hard, very insupportable.

Դիգրմակ *a.* obdurate, disobedient.

Դիգրմակ *a.* voracious, gluttonous. [pulchre, tomb.]

Դիգրմակ, խոց *s.* hell; limbo; se-

Դիգրմակ *a.* difficult, vexatious, incommensurable; rough, rugged; -ք լե-րանց, rock, craggy or steep place; Ի

- լինել, to be in agony; Ի - առկանել, to run the risk, to be in danger; -ք բերել, to be afflicted.

Դիգրմակ *a.* obscure, difficult to understand. [onerous.]

Դիգրմակ *a.* burdensome, Դիգրմակ or Դիգրմակ *a.* whimsical, odd, capricious, humoursome, hard, impracticable.

Դիգրմակ *a.* obscure, that is not clear or open.

Դիգրմակ *a.* very heavy, troublesome; very tired. [difficult to cure.]

Դիգրմակ or Դիգրմակ *a.* difficult to find.

Դիգրմակ or Դիգրմակ *a.* difficult to walk, rough, rugged.

Դիգրմակ *a.* difficult, painful.

Դիգրմակ *a.* rare, extraordinary, that happens with difficulty.

Դիգրմակ *a.* that can be freed or set at liberty with difficulty.

Դիգրմակ *a.* steep; rough, rugged. [or explained.]

Դիգրմակ *a.* difficult to be untied

Դիգրմակ *a.* hard of hearing, rather deaf; inexorable, hard, inflexible. [to root out or detach.]

Դիգրմակ or Դիգրմակ *a.* difficult

Դիգրմակ *a.* that brings forth with difficulty.

Դիգրմակ *a.* impracticable, difficult to execute.

Դիգրմակ *a.* difficult to burn.

Դիգրմակ *a.* burdensome, onerous, heavy; difficult, painful, vexatious.

Դիգրմակ *a.* full of difficulties, very complicated, embarrassed.

Դիգրմակ *a.* rough, rugged, impracticable.

Դիգրմակ *a.* difficult to gather.

Դիգրմակ *a.* warlike, invincible. [gestible, difficult to digest.]

Դիգրմակ *a.* indissoluble; indigestible.

Դիգրմակ or Դիգրմակ *a.* discontented, disgusted, weary; disgusting, unpleasant, disagreeable, tiresome.

Դիգրմակ *a.* bitter, disgusting.

Դիգրմակ *s.* disgust, bitterness. [ting, unpleasant.]

Դիգրմակ *a.* nasty, disgusting.

Դիգրմակ *a.* obscure, difficult to understand. [stinate, stubborn.]

Դիգրմակ *a.* incredulous, ob-

Դժուարահաւատ *a.* incredible, un-
heard of. [lect.
Դժուարահաւաք *a.* difficult to col-
lect.
Դժուարանշու *a.* difficult to pass.
Դժուարանշու *a.* impracticable, dif-
ficult, painful.
Դժուարանշու *a.* difficult to explain,
difficult, obscure.
Դժուարամահ *S.* Դժուարամեռ.
Դժուարամատոյց *a.* inaccessible,
steep, craggy.
Դժուարամարս *a.* raw, indigested,
difficult to digest.
Դժուարամարսութիւն *s.* indigestion.
Դժուարամարսութիւն *S.* Դժուա-
րակուլ. [culty.
Դժուարամեռ *a.* that dies with diffi-
culty.
Դժուարամիջոցութիւն *s.* strangury.
Դժուարամիտ *a.* incredulous, capri-
cious, peevish, odd.
Դժուարամուտ *a.* difficult to enter.
Դժուարամղեղ *a.* inexorable, in-
flexible. [price.
Դժուարամոռութիւն *s.* oddness, ca-
piciousness.
Դժուարացալ *a.* difficult to conquer.
Դժուարանալ *a.* to be diffi-
cult, to have trouble; to be angry,
perplexed.
Դժուարանք *S.* Դժուարութիւն.
Դժուարաշարժ *a.* or շարժելի *a.* slow,
tardy; cold; heavy. [location.
Դժուարաշնչութիւն *s.* asthma; suf-
focating.
Դժուարաշնչ *a.* asthmatic; out of
breath; broken-winded.
Դժուարապահ *a.* difficult to keep
or preserve.
Դժուարապատմ *a.* difficult to ex-
plain or narrate.
Դժուարաջնջ *a.* or ջնջելի *a.* difficult
to strike out.
Դժուարասեւ *a.* steep, craggy.
Դժուարաստաց *a.* difficult to gain
or acquire. [steep.
Դժուարաւայր *a.* rough, rugged;
Դժուարաւաստակ *a.* difficult to cul-
tivate, rough, hard, uncultivated;
painful. [dict.
Դժուարաւէճ *a.* difficult to contra-
dict.
Դժուարաւիճակ *a.* contentious.
Դժուարատես *a.* that sees, com-
prehends with difficulty; obscure.
Դժուարատեսութիւն *s.* difficulty
or trouble of seeing, of understanding;
obscurity.
Դժուարարգել *a.* or դիւրի *a.* difficult
to impede or hinder.

Դժուարարթութիւն *a.* difficult to awake,
profound (sleep).
Դժուարարձակ *a.* indissoluble, dif-
ficult to loose.
Դժուարացուցանեմ, ուշի *va.* to ren-
der difficult, to embarrass, to entangle.
Դժուարաւ *ad.* with difficulty, hard-
ly, painfully.
Դժուարափակ *a.* shut or enclosed
in a narrow compass.
Դժուարափոխ *a.* or փոխիւ *a.* that
changes with difficulty, immutable.
Դժուարափուտ *a.* rotting with dif-
ficulty.
Դժուարաքակ *S.* Դժուարաքակ.
Դժուարաքայլ *a.* who staggers in
walking.
Դժուարաքերտ *a.* most painful.
Դժուարաքնն *a.* difficult to exa-
mine, to scrutinize.
Դժուարընդել *a.* or ընտել *a.* difficult
to tame, to domesticate.
Դժուարընկալ *a.* that has trouble in
conceiving or understanding; difficult
to understand, obscure.
Դժուարիմ, եղայ *vn.* to be angry,
enraged, vexed, offended; to have
trouble or difficulty.
Դժուարիմաց *a.* difficult to under-
stand, obscure, unintelligible.
Դժուարին *a.* difficult, hard, imprac-
ticable, painful, laborious, fatiguing,
grievous, unpleasant, vexatious, thorny,
delicate, imposing; heavy, weighty,
onerous, rough, rugged.
Դժուարոտ *a.* vexatious, difficult.
Դժուարորս *a.* or որսալի *a.* difficult to
be caught in hunting or fishing.
Դժուարութիւն *s.* difficulty, trouble,
fatigue, distress, perplexity, intrigue,
inconvenience, contrariety; difficult
point, knot, hinderance, obstacle;
asperity, rigidity; բայց ոչ առանց -
թեան, but not without fatigue; բառ-
նալ դ- , to smoothe difficulties; - կրել,
to meet with difficulties; -ս հանել, to
make difficulties; յաղթել -թեանց,
to overcome difficulties.
Դժուարութեամբ *a.* difficult to learn;
who learns with difficulty.
Դժուարութեամբ *a.* rugged, impractica-
ble, rude, rough.
Դժուարութեամբ *a.* hard, raw, harsh.
Դժուար *S.* Դժուար.
Դժուարութիւն *s.* impiety.
Դժուարեւ *a.* indecent, unsuitable,

unbecoming, unworthy, impertinent,
loathsome; -ս or -ս իմի *ad.* indecently,
impertinently, slovenly.
Դժպատեհութիւն *s.* indecency, in-
dignity, impertinence.
Դժպարտեցուցանեմ, ուշի *va.* to
confound, to convince, to cover with
shame.
Դժպէտ *a.* refractory, discordant,
contrary, opponent, disagreeable,
vexatious.
Դժպէտ, եղայ *vn.* to be angry, en-
raged; to resist, to oppose.
Դժպէտ *s.* dissension, resistance;
vexation, regret, displeasure.
Դժբանտ *a.* perfidious; traitorous,
disloyal; wicked, malicious.
Դժբանք *S.* Դժբողութիւն.
Դժբեմ, եղի *vn.* to defraud; to
deceive.
Դժբողութիւն, Դժբողութիւն *s.* fraud,
infidelity, perfidy, non-observance;
snare, contravention; deceit.
Դժբիւ, Դժբող *a.* s. cheat, infidel,
perfidious, disloyal, traitorous.
Դժ, ոչ *s.* dead body, corpse; carcass.
Դժառ *a.* who lifts or plunders
dead bodies; who steals idols.
Դժառար, աջ *s.* that dresses a
dead body.
Դժառարեմ, եղի *va.* to dress a dead
body; to embalm; to bury.
Դժառարութիւն *s.* act of dressing
a dead body; act of embalming; bu-
rial. [to strip dead bodies.
Դժառեմ առնեմ *va.* to disinter,
Դժառ, աջ *s.* grave-digger.
Դժառաւ *a.* dead, killed, stretched
on the ground; - կայուցանել, արկա-
նել, առնել, յերկիր կործանել, to over-
turn, to throw down dead bodies, to
strike stiff to the ground.
Դժաթիկ *s.* testament, will.
Դժակապուտ *a.* that strips dead
bodies. [the dead.
Դժակիր *a.* s. that carries, buries
Դժակն, կանց *s.* corpse, dead body;
պաշտօնէ դեղովք դ- , to embalm;
առնել - անթուրել, to make great
carnage; դժակուրէ կողմ, destruction
of idols.
Դժակնանալ, աջայ *vn.* to become a
corpse, to die.
Դժակողութիւն *S.* Դժակապուտ.
Դժակոյտ *or* կուտեալ *s.* heap of corp-
ses.

Դժակոյտ *s.* deacon.
Դժակոյտութիւն, Դժակոյտ *s.* burial,
funeral procession, obsequies.
Դժանամ *S.* Դժեմ.
Դժապահ *s.* guardian of the dead.
Դժապատութիւն *s.* idolatry.
Դժապատեմ *S.* Դժապարդեմ.
Դժապատիկ *S.* Դժապարդ.
Դժապատութիւն *S.* Դժապարդութիւն.
Դժանուն, Դժանուն լինիմ *vn.* to be
nourished with a mother's milk, to
suck milk from the breast.
Դժանիկ *S.* Դժեցիկ.
Դժգրամաց, էջ *s.* didrachm, piece
of money; *S.* Երկգրամեան.
Դժեմ, էջի *va.* to suck, to suck milk
from the breast.
Դժեցիկ, ցիւց *a.* suckling, that sucks.
Դժեցում *s.* act of sucking.
Դժեցուցանեմ, ուշի *va.* to suckle, to
nourish with milk, to give suck.
Դժգաղէզ *a.* ad. much heaped up, in
a heap.
Դժգան *a.* piled, raised.
Դժգանամ, աջայ *vn.* to gather; to
rise; - հերաց, to bristle up, to stand.
Դժգանեմ, դիւր *va.* to amass, to
gather, to heap up, to pile, to accu-
mulate, to sheaf; to pile up; to raise,
to make straight.
Դժգանիմ *S.* Դժգանամ.
Դժգեմ, Դժգում *S.* Դժգանեմ.
Դժգաւալ *S.* Դժգաւալ.
Դժգաւոր *s.* dictator.
Դժգեցիկ, Դժգեցիկ *s.* omentum.
Դժգում *s.* bol. dittany.
Դժգումեմ *S.* Դժգումեմ.
Դժգումեմութիւն *S.* Դժգումեմութիւն.
Դժգում *ad.* on the contrary.
Դժգում, էջ *a.* that exposes him-
self, that ventures, adventurous, ha-
zardous; adventurer; bold, insolent;
ad. boldly; - լինել, to expose one's
self, to venture.
Դժգումեմ, Դժգումեմ *S.* Դժ-
գում *s.* rage, assurance.
Դժգումութիւն *s.* boldness, cou-
rage.
Դժգում, աջ *a.* that resists, op-
poses; contumacious, disobedient,
contrary.
Դժգում, էջի, Դժգում, էջի,
էջայ *vn.* to oppose, to resist.
Դժգումութիւն *s.* opposition, re-
sistance, contrariety.
Դժգում *a.* opponent, contrary.

Դիմադրեմ S. Դիմադարձեմ.
 Դիմադրութիւն s. antiperistasis; S.
 Դիմադարձութիւն.
 Դիմադուրի a. gr. impersonal.
 Դիմախօսեմ S. Ընդդիմաբանեմ.
 Դիմակ, աջ s. facet; face, visage,
 presence; sort, manner, fashion; mask;
 -ս արկանել, to mask, to put a mask on
 the face; բառաւ զ-, to unmask; -
 -, several, in several ways or manners.
 Դիմակալ լինիմ, Դիմակալեմ, էջի տ.
 to oppose, to resist, to abide by.
 Դիմակայ S. Դիմադարձ.
 Դիմակաւոր a.s. masked; mask, per-
 son masked.
 Դիմակաւորութիւն s. masquerade.
 Դիմակերպութիւն s. resemblance.
 Դիմակցիմ, etc. S. Դիմադարձիմ, etc.
 Դիմաշար a. opaque; S. Ընդդիմա-
 շար.
 Դիմաշորութիւն s. opacity.
 Դիմամարտ or մարտիկ a.s. opponent,
 contrary, enemy, adversary.
 Դիմամարտիմ, էջայ տ. to oppose,
 to resist.
 Դիմամարտութիւն s. war, contrast,
 opposition, resistance, 'enmity, adver-
 sity.
 Դիմանամ S. Ընդդիմանամ.
 Դիմառական a. of prosopopœia, that
 partakes of prosopopœia; allegorical,
 metaphorical.
 Դիմառնութիւն s. prosopopœia.
 Դիմառութիւն s. metaphor, allegory.
 Դիմաւոր a. personal, having the
 person.
 Դիմեմ, էջի տ. to run, to fall upon
 one, to run to, to rush, to dart; to have
 recourse, to apply.
 Դիմեցումն s. tendency, decline; eja-
 culation: recourse.
 Դիմեցուցանեմ, ուշի va. to make
 run or to rush on.
 Դիմումն S. Դիմեցումն.
 Դիմար S. Դիմար.
 Դիպակ, աջ s. gold stuff, brocade.
 Դիպակագործ a. brocaded.
 Դիպակազգեստ a. furnished or dress-
 ed in brocade.
 Դիպակահիւսած a. embroidered on
 a stuff; furnished with embroidered
 stuff.
 Դիպական S. Դիպաւոր.
 Դիպահ s. arrest; prison; է -ոջ, ar-
 rested, prisoner; զնէլ է -ոջ, to arrest
 some one; to make prisoner; լինէլ է

-ոջ. to be arrested, detained or under
 arrest.
 Դիպաձգութիւն s. the art of draw-
 ing the bow. [with a bow.
 Դիպակէզն a. that shoots very well
 Դիպան a. suitable, proper, decent,
 fit; - պատահեմ, էլանեմ, to brave, to
 attack, to touch.
 Դիպանաւոր S. Դիպաւոր.
 Դիպանեմ S. Դիպան պատահեմ.
 Դիպաւոր a. suitable, proper, fit.
 Դիպաւորութիւն s. fitness, conve-
 nience. [touch or strike.
 Դիպեցուցանեմ, ուշի va. to cause to
 Դիպիմ, էջայ տ. to happen, to ar-
 rive by chance; to match, to suit.
 Դիպոյ S. Դիպան.
 Դիպոյութիւն s. opportunity.
 Դիպուած, ոյ s. chance, accession,
 accident, adventure, event, incident,
 luck, hazard, lot; contingency.
 Դիպուածական, Դիպուածոյ a. ca-
 sual, eventual, accidental; contingent.
 Դիպումն s. accident, occurrence,
 chance; meeting, rencounter; col-
 lision.
 Դիտակ, աջ s. watch-tower; scuttle
 of a mast; mark at which one aims in
 shooting; summit or top of plants,
 flowers etc.; observer, guard; aspect,
 sight, face: writing: telescope; bin-
 ocle, double opera-glass; - տէղէք,
 box (at a theatre).
 Դիտակագործ or վաճառ s. optician.
 Դիտակաւայելուչ a. that has a fine
 face, elegant, charming.
 Դիտանոց s. observatory; watch-tow-
 er; height, elevated place.
 Դիտապատ անկանիմ տ. to be kill-
 ed on the spot; - արկանել or առնել,
 to kill one on the spot.
 Դիտապետ, աջ s. the chief she-
 pherd, or overseer; archbishop.
 Դիտարան S. Դիտանոց.
 Դիտաւոր s. sentinel, sentry.
 Դիտաւորեմ S. Դիտեմ.
 Դիտաւորութիւն s. intention, design,
 counsel; destination, end, regard, look.
 Դիտեմ, էջի տ. to consider, to look,
 to observe, to remark, to recognise, to
 see, to stare; to leer; to spy, to watch;
 to examine, to study; to speculate, to
 contemplate; to consult; to look, to
 aim; to aim at, to tend; to expect, to
 mean, to intend.
 Դիտող, աջ s. observer: bishop.

Դիտողութիւն s. observation; re-
 mark; speculation: episcopacy; - առ-
 նել, to observe.
 Դիտումն s. sight, aim; intention.
 Դիր, դիւր s. position, situation, po-
 stance; state, place, figure, seat; sys-
 tem; theme; application; tomb, se-
 pulchre; - օձաւի, bar, stick of soap;
 - գրոց, size of a book; - է տար առ-
 նել, to scatter, to disperse.
 Դիրմ S. Դիրմ.
 Դիցաբան s. mythologist.
 Դիցաբանական a. mythological.
 Դիցաբանութիւն s. mythology.
 Դիցախումբ a. composed by the gods.
 Դիցաւարդութիւն s. deification, a-
 potheosis.
 Դիցամու a.s. idolatrous.
 Դիցամուլութիւն s. idolatry.
 Դիցանոյջ sf. goddess.
 Դիցանուէր a. consecrated (to idols),
 holy. [trous, idolator.
 Դիցապաշտ, Դիցակրօն a.s. idola-
 Դիցապաշտութիւն s. idolatry.
 Դիցասէր S. Կաամուլ.
 Դիցաւան s. small town where idols
 are worshipped.
 Դիւաբալի S. Դիւահար.
 Դիւաբար ad. diabolically.
 Դիւաբանակ a. where demons dwell.
 Դիւադին a. devilish, furious, despe-
 rate.
 Դիւազնիմ, նեցայ տ. to be furious,
 enraged, to play the devil.
 Դիւադունդ a. assembly of demons.
 Դիւադդեայ or դդեյիկ a. demoniac.
 Դիւադդի a. whose origin is of the
 devil.
 Դիւադուկ a. possessed, demoniac.
 Դիւախառն a. diabolic, where the
 devil is concerned.
 Դիւածին a. produced by the devil.
 Դիւակամ a. that has a devilish will;
 that is desired by the devil, diabolic.
 Դիւական a. diabolic; enraged.
 Դիւահաղորդ a. that has a commu-
 nication with the devil.
 Դիւահար, աջ a. demoniac; torment-
 ed, possessed.
 Դիւահարեմ, էջի, Դիւահարիմ, է-
 յայ տ. to be possessed; to play the
 devil, to be enraged.
 Դիւահարութիւն s. being possessed
 by the devil, possession.
 Դիւահմայ s. sorcerer, magician.
 Դիւահմայութիւն s. sorcery, magic.

Դիւահող a. melted or made to ho-
 nour the devil. [devil.
 Դիւահնէնէր a. sacrificed to the
 Դիւամու or մոլոր a. devoted to the
 worship of the devil.
 Դիւային S. Դիւական.
 Դիւան, աջ s. court, seat of justice;
 chancery; archives; library; control,
 register; court of records.
 Դիւանագիր s. comptroller; register.
 Դիւանագրութիւն s. chancellor; recor-
 der; register.
 Դիւանամ, աջայ տ. to torment, to
 play the devil, to enrage.
 Դիւանապետ, Դիւանապետ s. keeper
 of the records; librarian; great officer.
 Դիւանապետութիւն s. office of great
 officer or of keeper of the records.
 Դիւանաւան s. chancery; court of
 records.
 Դիւանուէր a. dedicated or sacri-
 ficed to the devil. [diabolic.
 Դիւաշունչ a. inspired by the devil,
 Դիւապաշտ a. s. that worships the
 devil.
 Դիւապաշտութիւն s. idolatry.
 Դիւապաշտի a. deceived by the de-
 vil; diabolic. [vil.
 Դիւապարտու a. agitated by the de-
 Դիւապանի a. tormented by the de-
 vil, possessed. [bolic.
 Դիւապանակ a. like the devil, dia-
 Դիւապաշտ S. Դիւական.
 Դիւիթ, էջ s. charmer, enchanter,
 sorcerer, magician.
 Դիւիթական a. magical, enchanted.
 Դիւիթարան s. place of witchcraft.
 Դիւիթեմ, էջի va. to charm, to en-
 chant, to conjure, to fascinate.
 Դիւիթութիւն s. charm, incantation,
 enchantment, witchcraft, sorcery, ma-
 gic, theurgy.
 Դիւութիւն s. devilry, witchcraft,
 wickedness, bad humour.
 Դիւր, էջ s. plain; ease; content-
 ment; convenience; a. easy, conve-
 nient; flat, bare; է -ի, է -ոյ լինել, to
 live comfortably; - առնել, to facili-
 tate; to relieve; to give convenience;
 ըստ անձին or ըստ մտայ -ի, at his ease,
 as he likes; է -ի, է -ոյ, in a plain.
 Դիւրաբեկ a. easy to break, brittle,
 fragile, frail; refrangible; tender.
 Դիւրաբեկութիւն s. fragility.
 Դիւրաբոյժ a. easy to be cured,
 curable.

Դիւրաբոյս *a.* what buds easily.
 Դիւրաբորբոք *S.* Դիւրաբոյս.
 Դիւրաբայթ *or* Գայթակղ, Դիւրաբայթոս, Դիւրաբթեղ *a.* decayed, fragile, weak, slippery.
 Դիւրաբին *a.* very cheap, of little value, vile, common; - վաճառել, to sell at a very low price.
 Դիւրաբիւտ *a.* common, ordinary; easy to be found or understood; - լեւել, to be found easily.
 Դիւրաբնաց *or* Գնալի *a.* easy to walk, commodious, easy. [dious.
 Դիւրաբոյն *a.* easier, very commodious.
 Դիւրաբործ *a.* that makes or is made easily, easy.
 Դիւրաբորով *a.* tender, pitiful.
 Դիւրաբորդիւ *a.* hasty, fretful; susceptible.
 Դիւրաբորդութիւն *s.* irritability.
 Դիւրաբութիւն *a.* flexible, supple.
 Դիւրաբարձ *or* Գարձիկ *a.* that turns easily, mutable, changeable; convertible. [versatility.
 Դիւրաբարձութիւն *s.* volubility;
 Դիւրաբաւ *a.* that is easily deceived.
 Դիւրաբգած *a.* sensible, tender, delicate, susceptible.
 Դիւրաբերծ *a.* that escapes easily.
 Դիւրաբթաւամ *a.* that fades easily.
 Դիւրաբթաւալ *a.* rolling, that is easily rolled.
 Դիւրաբեղ *a.* flexible, compliant, supple, pliable, pliant.
 Դիւրաբեղութիւն *s.* flexibility, suppleness, fickleness.
 Դիւրաբոյծ *a.* dissoluble.
 Դիւրաբոյց *a.* easily kindled or inflamed.
 Դիւրաբուր *a.* condescending, compliant; gentle, easy, commodious.
 Դիւրաբաւար *a.* easily deceived, that can be taken, dupe.
 Դիւրաբաւազ *a.* moveable.
 Դիւրաբաւորակ *a.* refrangible; fragile, frail.
 Դիւրածալ *a.* pliable, pliant.
 Դիւրածախ *a.* easily consumed.
 Դիւրածան *a.* easy to recognise.
 Դիւրածեմ, ածի *va.* to bear or produce easily. [ders easily.
 Դիւրածին *or* Ծնունդ *a.* that engenders easily.
 Դիւրաշէլ *a.* that burns or is burnt easily.
 Դիւրաշիկրթ *a.* docile, disciplinable.
 Դիւրաշիւր *a.* flexible, supple.

Դիւրաշործան *a.* decayed, ruinous, that falls easily.
 Դիւրաշործութիւն *s.* flexibility.
 Դիւրաշորդիւ *a.* portable, that can easily be carried. [easily.
 Դիւրաշալ *a.* that liquefies or melts
 Դիւրաշակ *S.* Դիւրաշիւր.
 Դիւրաշամար *a.* that can be easily related. [tle.
 Դիւրաշամբոր *a.* mild, affable, gentle.
 Դիւրաշաշտ *a.* that agrees easily with his enemies.
 Դիւրաշաս *a.* that happens quickly; easy, conceivable, that can be easily understood. [to comprehend.
 Դիւրաշատոյց *a.* that causes easily
 Դիւրաշաւան *a.* easy, condescending; credulous; credible, that can be easily believed. [simplicity.
 Դիւրաշաւանութիւն *s.* credulity,
 Դիւրաշաւատ *a.* credulous, that believes easily.
 Դիւրաշաւատութիւն *s.* credulity, facility of believing readily.
 Դիւրաշեւտ *a.* very easy.
 Դիւրաշեւտի *ad.* easily, with great facility. [spoils.
 Դիւրաշիւծ *a.* that easily decays or
 Դիւրաշնազանդ *a.* that obeys easily, ready or easy to obey. [ble.
 Դիւրաշնար *a.* very easy, or possible.
 Դիւրաշոս *a.* flowing, that flows easily. [ble.
 Դիւրաշուպ *a.* easy of access, affable.
 Դիւրամած *a.* adhesive, viscous.
 Դիւրամածութիւն *s.* tenacity, viscosity, adhesive quality.
 Դիւրամաշ *a.* what soon wears out.
 Դիւրամատոյց *a.* accostable, accessible.
 Դիւրամարդ *a.* disciplinable, docile.
 Դիւրամարդութիւն *s.* docility.
 Դիւրամարս *a.* easy to digest, light.
 Դիւրամեռ *a.* easy to die.
 Դիւրամերձ *S.* Դիւրաշուպ.
 Դիւրամէտ *a.* inclined.
 Դիւրամուտ *S.* Մուտք.
 Դիւրամուտ *a.* that enters easily, insinuating; - լինել, to enter easily.
 Դիւրամոքելի *a.* gentle, affable, tractable, flexible, supple; sweet, agreeable to the taste.
 Դիւրամոռութիւն *S.* Զոժարամոռութիւն.
 Դիւրաշալթ *a.* what is soon overcome. [per, becoming, convenient.
 Դիւրաշարմար *a.* very suitable, pro-

Դիւրաշեղ *a.* mutable, changeable, easily changed.
 Դիւրաշոյս *a.* easy to hope; full of hope, hopeful.
 Դիւրաշոյեաց *or* Կոյեղի *S.* Դիւրաշեղ.
 Դիւրանամ, աշայ *vn.* to make one's self easy; to accommodate one's self; to be at one's ease, to make one's self at home.
 Դիւրանաց *a.* easy, gentle, obedient, plaint, flexible, supple, condescending, docile.
 Դիւրանց, Դիւրանցով *a.* transitory, transient, of short duration.
 Դիւրաշահ *a.* easy to be gained.
 Դիւրաշահութիւն *s.* great gain or business; opulence, wealth.
 Դիւրաշարժ *a.* nimble, moveable, light, lithe, active, free.
 Դիւրաշարժութիւն *s.* agility, pliability, mobility, versatility, fickleness. [ive.
 Դիւրաշըղիկ *a.* versatile, fickle; active.
 Դիւրաշըլափ *a.* easy to touch, palpable.
 Դիւրապաւիր *a.* that deceives himself easily; easily deceived.
 Դիւրապատում *a.* intelligible.
 Դիւրապատրաստ *a.* active, prompt, nimble, resolute.
 Դիւրապուր *a.* easily got rid of.
 Դիւրաւ, -առիկ, -առու *a.* expugnable, that can be easily taken.
 Դիւրաւահութիւն *s.* fragility; lubricity.
 Դիւրաւաղապ, -աղապ *a.* slippery; fragile, weak. [take.
 Դիւրաւիւտ *a.* easy to miss or mis-
 Դիւրաւնունդ *a.* delicate, brought up delicately.
 Դիւրաւուն *S.* Դիւրանաց.
 Դիւրաւասաց *a.* easy to gain, to acquire. [inflamed.
 Դիւրաւաւ *a.* inflammable, easily
 Դիւրաւաւութիւն *s.* inflammability.
 Դիւրաւաւաս *a.* delicate, sensible.
 Դիւրաւար *a.* light; portable; condescending. [despicable.
 Դիւրաւաւարձ *a.* very vile, very
 Դիւրաւոյցանեմ, ուղի *va.* to facilitate; to lighten, to relieve; to give repose; to soften, to alleviate.
 Դիւրաւ *ad.* easily, with facility, at pleasure; pliantly; currently.
 Դիւրաւոր *a.* easy, commodious.
 Դիւրաւիւտ, -փրկելի, -փրկելի,

-փրկելի *a.* friable, easy to reduce to powder.
 Դիւրափխրութիւն *s.* friability.
 Դիւրափոխ, -փոխելի, -փոխիւ *a.* that changes easily, changeable, mutable, variable, versatile.
 Դիւրաքակ *a.* very dissoluble.
 Դիւրաքալ *a.* easy, commodious; that walks easily; *ad.* currently.
 Դիւրեւ *S.* Դիւրաւ.
 Դիւրեղծ *a.* easily cancelled or soon effaced.
 Դիւրեմ, էղի *va.* to facilitate, to make easy; to accommodate; to allay, to solace, to relax, to soften; to unravel; to level; to defer; to untie; to abate. [be easily tamed, pliable.
 Դիւրերասան *a.* tameable, that can
 Դիւրերմբեր *a.* tolerable, supportable. [to understand.
 Դիւրերմբելի *a.* easy to take; easy
 Դիւրերմաց *S.* Դիւրաքալ.
 Դիւրերկալ *a.* susceptible, sensible, easy to understand, acceptable.
 Դիւրերկեւ *a.* tameable, tractable.
 Դիւրերմաց *a.* easy to understand, intelligible, plain, clear, expressive.
 Դիւրերի *a.* easy, light, gentle, commodious; flat.
 Դիւրիւ *a.* that makes easy.
 Դիւրոյր *a.* soft, flexible.
 Դիւրութիւն *s.* facility, means; ease, comfort, convenience, well-being, leisure, utterance, liberty; alleviation, relief.
 Դիւցաբան, etc. *S.* Դիւցաբան, etc.
 Դիւցան *s.* hero.
 Դիւցանաբանութիւն *s.* epopee.
 Դիւցանաբար *ad.* heroically.
 Դիւցանական *a.* heroic; epic.
 Դիւցանային, -ազնայեալ, -ազնեալ, -ազնեայ *a.* that is become a hero, heroic.
 Դիւցաներդակ *a.* epic.
 Դիւցաներդութիւն *s.* epopee.
 Դիւցանութիւն *s.* heroism.
 Դիւցանունի *sf.* heroine.
 Դիւցանաւ *a.* deified, placed in the number of heroes or gods; heroic.
 Դիւցանեւար *a.* excessively devoted to idolatry.
 Դիւցանիւ *a.* of idols, of gods.
 Դիւցանաւար *a.* sacrificer to idols.
 Դիւցանաւարութիւն *s.* apotheosis, deification.
 Դիւցակրօն *a.* idolatrous.

Դիւցամուլ, -պաշտ S. Դիւցամուլ, etc.
Դիւցընկէց լեւան, բարձունք s.
Olympus.

Դիւք, դիւք s. pl. divinity, false god;
idol; կարգէլ ընդ դիւս. to deify, to
place in the number of gods; դաշտային
-, the rural gods.

Դլամ or Դլամ, աջայ or յի vn. to
discontinue, to cease.

Դլիւն, Դլիւն S. Դլիւն. [trivet.

Դլիւնիւք երեքոսնեանք s. tripod;

Դկուլ or Դկուլ s. kidney-bean.

Դղեակ, եկայ s. fortress, dungeon,
fort; redoubt.

Դղորդ s. shivering, shudder, horror.

Դղորդեմ, Դղորդեմ, եցի va. to shake;
to move, to shake off, to agitate; to
raise commotions in a state.

Դղորդիմ S. Դղորդիմ.

Դղորդումն S. Դղորդումն.

Դղորդեցուցանեմ, Դղորդեցուցանեմ
S. Դղորդեմ. [to be agitated.

Դղորդեմ, եցայ vp. to shake, to stir,

Դղորդիւն, Դղորդումն s. shock, concus-
sion, agitation; disturbance.

Դմակ, աջ s. tail of a sheep.

Դմին իրի conj. therefore, for that
cause, on account of.

Դմեք, աջ s. muscle.

Դմեքային u. muscular.

Դմեքիւն S. Թմեքիւն.

Դմեքանք s. pl. wave, billow: contest,
contrariety.

Դմեքումն S. Դմեքումն.

Դմեքուլ a. trembling, moveable.

Դմեքեմ, եցի vn. to make a noise;
to murmur, to grumble: S. Հմեք.

Դնեմ, եգի va. to lay, to set, to put,
to place; to constitute, to found, to
establish; to apply; - է վերայ, to
impose; to put on; - ընդ մէջ, to inter-
pose; վերադնեմ, to reinstate; անուն -,
to give a name, to name; մարտ -, to
make war; պատիւ -, to honour, to
show honour and respect; - զանկն,
to obey; - արծաթ է շահ, to place
money, to invest; - գիրս, to compose
books; - է սրտի, to think; - առաջի, to
propose; - զանն է ձեռնի, - զոգի է
բռնի, to expose ones' life; to dedicate
one's self; - յապականութիւն, to
destroy; մեղս -, միտս ինչ or բաղայս է
վերայ -, to blame; to accuse, to im-
pute; - բանս, բան - ընդ ումեք, to
agree, to come to an understanding;
to promise, to make an appointment;

վերս -, վերս է վերայ -, to wound; -
է դպրոց, to send to a boarding-
school; - զոգ է նախասինս ազգայ, to
make one the shame or laughing-stock
of nations; է պահ -, to reserve, to
put by; խորհուրդ յանձն -, to take a
resolution or decision; պատուէր -,
to give orders, to command; - առ մի-
մեանս, ընդգէմմիմեանց, to compare, to
confront; ընդգէմ բանս -, to speak a-
gainst, to contradict, to oppose; ձայն
զկնի - ուրուք, to cry after some one, to
call; կեանս և մահ - ընդ ումեք, to agree
to live or die together; զգիւնք ախ -,
to turn night into day; քայլ - է գնալ,
to begin to walk; եգի զքեզ յազգս, I
will make thee a father to nations;
եգի զքեզ յանապատ, I will turn
thee into a desert; սուր է վերայ
եգեալ կոտորել, to condemn to be
shot; (to put to the sword); Հանգըս-
տեան և գիւր կենաց - զանն, to abandon
one's self to dissipation; դարձանս,
թշնամանս -, to outrage, to offend, to
insult; ասպատակ -, to ravage with
troops; արշաւանս -, to make inroads;
to plunder; երկիւղ մահու - է վերայ,
to threaten with death; ալալակ -,
to cry; աշխար -, to weep; - առ իմիւք,
to add, to subjoin; - զանն ուրուք,
to kill some one, to slay.

Դնիմ, եգայ vp. to place one's self;
to become; եգաւ դուռն, the door was
shut; եգաւ զթագ, he crowned him-
self.

Դշխեմ S. Դշխեմ.

Դշխայ, էց sf. queen, empress,
princess.

Դշխայիւրայ a. like a queen.

Դշխայահաւ s. wood-hen, water-
quail. [queen.

Դշխայութիւն s. dignity, state of a

Դոպոլ S. Դոպոլ.

Դոին, խին s. mill-hopper.

Դոլ, է s. tremor, trembling, shi-
vering, fear; զ-է հարկանիւ, to tremble;
է - է եւ յերբի կալ, to shake, to stir,
to shudder; է - է կացուցանել, to cause
to tremble.

Դոլամ, աջայ or աջի vn. to totter,
to stagger; to tremble; to start; to
shudder; to quake, to shiver.

Դոլանի, զ- հարկանիւ, to tremble.

Դոլացուցանեմ, ուցի va. to shake,
to push, to move; to astonish; to cause
to tremble, to agitate.

Դոլացուցիւ a. which frightens; tre-
mendous, frightful, terrible, horrible.

Դոլդոլ, Դոլդոլ a. vacillating, trem-
bling, staggering, reeling.

Դոլդոլային ad. in trembling.

Դոլդոլամ, - լեմ, էցի vn. to vacillate,
to totter, to waver; to shudder.

Դոլդոլում, - լում S. Դոլդոլ.

Դոլդոլում s. vacillation, staggering;
ast. nutation.

Դոլուլթիւն, Դոլուլթիւն s. trepidation;
start; shudder, horror; convulsive
motion; whim; shiver, shivering; է
զոլման լինել, կալ, զոլման հարկանիւ,
to tremble; աշխար և զոլմութեամբ, with
fear and trembling; եմուս - յոսկերս
իմ, (the shudder penetrated to my
bones); I trembled with fright, I shud-
dered with fear; - կայցի է քէն զերինս,
at thy presence the mountains will
tremble; - էրկրի, earth-quake.

Դոշ, Դոշի խեթ s. shell-lac; sealing
wax.

Դոշիւ a. very little, exiguous; small;
frivolous, light; - ինչ, very little;
pinch, drop.

Դոշիւագիւտ a. rare.

Դոշ, դոշից s. pail; tub; - կաթի,
churn; S. Խոնցի.

Դոյն, դոյնիս pron. this, that; same.

Դոյն, Դոյն ինչ S. Դոյն, Դոյն.

Դոյնդոնակ S. Դոյնդոն.

Դոյնդոն ad. as much as.

Դոյնդոն ad. so, in such a manner.

Դոյնդոնակ a. ad. such; in such a
manner.

Դոն, էց s. tunny: loaf; biscuit; -
յալեալ, pickled tunny.

Դոնդոլ s. jelly. [bushel.

Դոնակ, աջ s. jar, pitcher; half a

Դոնոմիւմ, էցայ vn. to languish, to
grow weak, to die of hunger.

Դոն, ըո pron. thou, thee; է քէն,
from, by or of thee; thyself; զքէն,
upon thee; of thee.

Դոնար, աջ s. cattle.

Դոնդալ S. Թոնդակ.

Դոնդալեմ, էցի vn. to make a
short discourse.

Դոնդալեայ, քէից a. little, very
little, moderate, small, light, thin.

Դոնտ, էց a. barbarous; savage.

Դոնտ s. cessation, intermission,
pause, relaxation, truce; - էւ դադար
լինել, to cease; - էւ պատուէր տալ, to
permit; to give directions; to order,

to bid, to command; to exhort; - տալ,
to cause to cease; to give rest, to re-
pose; - առնել, to halt; to pause; -
առնուլ, to cease, to break off, to take
rest or relaxation, to stop; - զինուց,
armistice, truce.

Դոնան s. beam.

Դոն, դոն s. catarrh; S. Հարբուլի.

Դոն, - ինչ S. Դոյն; - ուրեք, sel-
dom, rarely.

Դոն S. Դոյն.

Դոնոյ հասիկ s. kidney-bean.

Դոնչ s. chin.

Դոնայ s. coat, dress.

Դոնէճ s. heat-cock: venison.

Դոն, դոն, Դոն, դոն, դոն s. door,
entrance; sluice; - մեծ, portal; - or
- արբուլի, the Ottoman or Sublime
Port; the Court; դոն մարդիկ, the
courtiers; դոն երեց, almoner, cha-
plain; արտաքին դոն, porch, por-
tico; դոնի է դոն, դոնի է -, from
door to door; դոն փակելովք, with
closed doors; դոն դոն, the street
door, the gate, portal; է դոն, out; է
դոն մեծեալ, եկեալ, հասեալ, im-
pending, very near; առ դոն մահու,
at death's door; դոն դոն, the
gates of Hell.

Դոնար, դոն, աջ sf. daughter,
girl; - եղբոր or քեռն, niece; - որդւոյ or
դստեր, grand daughter; դոնք, քա-
ղաքի, villages, suburbs; - Սինի, the
old and new church; - վերին Սինի,
the church triumphant.

Դոնարիկ S. Դոնարիկ.

Դոն, դոն or դրի s. carpenter's
tool, plane; auger; - պայտառայ, but-
teris, horse-picker.

Դոնդն, դոնդն s. potter's wheel.

Դոնք, դոն S. Դոն.

Դոն, դոն s. duke; general, chief.

Դոնեմ, էցի vn. to tap, to stamp with
the foot. [feet.

Դոնիւն, Դոնիւն s. stamping of
Դոն, դոն s. lecturer; scholar,
one brought up at a seminary; tran-
scriber; notary; scribe, copyist; ար-
քունի or յիշատակաց -, chancellor;
հրովարտակաց -, secretary of State.

Դոնանց S. Դոնանց.

Դոնարայ, աջ s. protonotary;
chancellor; chief lecturer.

Դոնարուն, Դոն, աջ s. school;
college; տալ (զոն) է -, to send to a
boarding-school.

Դպրոցական *a.* school; of a scholar, of a school-boy.

Դպրոցակից *s.* school-fellow.

Դպրութիւն *s.* office of notary; literature, letters; book, register; lecture, study; order of lecturers; պր առանց դպրութեան, an idiot, ignorant, unlettered, illiterate person; գեղեցիկ -ը, the belles lettres, or polite literature.

Դռնակ, այ *s.* wicket; door of a carriage, etc.

Դռնահար *s.* knocker of a door.

Դռնապահ, Դռնապան, այ *s.* porter, usher, door-keeper.

Դռնապանութիւն *s.* porter's office or employment.

Դռնապանուհի *sf.* portress.

Դռնափակ, այ *s.* latch, small bolt; lock, bar.

Դռնեբակ *s.* the vena portæ.

Դռնէմ, էջի, Դռնէցուցանեմ, ուցի *va.* to make ring, to resound, to toll, to ring.

Դռնչիմ, էջայ *vn.* to toll, to ring; դռնչին ականջք իմ, my ears tingle.

Դռնչիւն *s.* tinkling, ringing in the ears.

Դռոյթ *S.* Դռոյթ.

Դռոհ or Դռոյթ մամ *S.* Դռոհ մամ.

Դստերգիր *sf.* adopted daughter.

Դստիկն, այ *s.* story, floor.

Դստիկ *sf.* a little girl.

Դսրով *s.* blame, reprehension; - առնել, to blame; - լինել, to be blamed.

Դսրովեմ *S.* Դսրով.

Դսրովեմ, էջի *va.* to blame, to condemn, to reprove.

Դսրովել *a.* blamable, condemnable.

Դսրովել *a.* contemner, blamer.

Դսրովութիւն, Դսրովումն *S.* Դսրով. Դրագմէ, Դրագմայ *s.* drachm, dram; penny.

Դրազարկու *s.* that knocks at a door.

Դրահա, էջ, այ *s.* paradise; garden, orchard; - կորուսեալ, Paradise Lost.

Դրահառաջաւ *s.* bird of paradise.

Դրահառան *a.* grown or born in paradise, in the garden.

Դրահառապան *s.* gardener.

Դրական *a.* positive.

Դրականաբար, -սէս, -օրէն *ad.* positively.

Դրակից *a.* *s.* neighbour; that resides near, that dwells in the neighbourhood.

Դրակնդիկն *s.* *bot.* dragon's wort, grass plantain; *S.* Ծաւալարիւն, Նուխ:

Դրակցութիւն *s.* neighbourhood.

Դրամ, ոց *s.* drachm; coin, money; penny; -ովք վճարել, to pay ready cash; - հատանել, հարկանել, կոփել, գրել -ը, to coin, to make money.

Դրամագէտ *s.* numismatist.

Դրամագիտական *a.* numismatic.

Դրամագիտութիւն *s.* numismatics.

Դրամագրութիւն *s.* funds, capital.

Դրամագործութիւն *s.* act of coining money.

Դրամագրութիւն *s.* numismatography.

Դրամաթուղթ *s.* bill of exchange; banknote, bankbill.

Դրամաժողով *a.* that amasses money; collector, gatherer; tributary; *s.* collection; - առնել, լինել, to collect money. [nummery.

Դրամական *a.* numismatic; pecuniary;

Դրամակէս *s.* half-penny; half a drachm; two pence half-penny.

Դրամակշիւն *s.* drachm, penny.

Դրամակոփ, էջ *s.* forger, counterfeit.

Դրամահատ *s.* minter, coiner, money-

Դրամահատութիւն *s.* coining, minting of money.

Դրամանոց *s.* money-box or -case; bank.

Դրամաշահ *s.* agio.

Դրամաւեր *s.* capitalist.

Դրամափոխ *s.* money-changer.

Դրամափոխութիւն *s.* change; exchange.

Դրամափորձ *s.* assayer. [money.

Դրամեմ, էջի *va.* to buy or farm for Դրանդ, էջ, Դրանդի, դեաց *s.* jamb, threshold; door-posts; portal, entry.

Դրանիկ, նկաց *s.* courtier.

Դրանի *a.* *s.* beggar, that begs from door to door.

Դրասանդ *s.* festoon.

Դրասանդեմ, էջի *va.* to festoon; to work in festoons.

Դրաստ *S.* Դրախտ, Դրաստան.

Դրացի, ցւոյ, ցեաց *a.* *s.* neighbour.

Դրացութիւն *s.* neighbourhood.

Դրաքմայ *S.* Դրագմէ.

Դրգալ, է *s.* spoon; - մի, spoonful; խորովիք -ի, bowl of a spoon.

Դրդեմ, էջի, Դրդեցուցանեմ, ուցի *va.* to incite, to solicit, to instigate, to induce, to raise. [eiter.

Դրդիւ *a.* *s.* abettor, instigator, ex-

Դրդիւն *S.* Դրդիւն.

Դրդուպեմ *vn.* to stammer, to lisp.

Դրդուեմ, էջի. Դրդուեցուցանեմ, ուցի *va.* to shake, to stagger, to move, to agitate, to excite.

Դրդուիմ, էջայ *vp.* to stagger, to move, to stir.

Դրդումն, Դրդումն *s.* suggestion, instigation.

Դրդիւն, Դրդումն *s.* prattle, chattering, chit-chat.

Դրժանք *s.* infringement, contravention, faithlessness. [contravene.

Դրժեմ, էջի *va.* to fail, to infringe, to Դրժող *s.* violator, transgressor; *a.* faithless. [S. Դրժանք.

Դրժողութիւն, Դրժութիւն, Դրժումն Դրիժ *s.* talisman, amulet.

Դրնդեմ, էջի *vn.* to tap, to stamp with the feet; to toll. [tinkling.

Դրնդիւն *s.* stamping with the feet;

Դրոյլ *s.* porter, usher.

Դրոյսք *s.* hair-band.

Դրոյմ, էջ or այ *s.* character, mark, print, note, impression, stamp; seal; bodkin; blemish; confirmation.

Դրոյմաձ *s.* medal.

Դրոյմաւոր *a.* marked.

Դրոյմեմ, էջի *va.* to print, to mark, to stamp, to decipher, to register; to seal; to confirm; - խաբանաւ, to mark with a hot iron.

Դրուագ, այ *s.* incrustation; sculpture; ceiling, wainscoting; thin plate of metal; emblem; well finished work.

Դրուագական *a.* emblematic.

Դրուագեմ, էջի *va.* to incrust; to sculpture; to ceil; to wainscot; to ornament, to embellish, to plaster.

Դրուագիւ *s.* veneerer; plater.

Դրուատ, էջ *s.* eulogy, praise.

Դրուատեմ, էջի *va.* to praise, to give praises, to celebrate.

Դրուատիք, Դրուատումն *S.* Դրուատ. Դրուդ *S.* Դրոյթ.

Դրութիւն *s.* act of putting or laying down; place, position, posture, situation; system; theme, thesis.

Դրութ *S.* Դրժանք.

Դրութ, Դրութան *S.* Դրժող. Դրսով, etc. Դսրով, etc.

Դրօշ, ուց or էջ *s.* banner, ensign, flag, standard; gonfalon: idol, statue;

-ս արձակել, to hoist a flag; իջուցանել -ը, to lower the flag, to strike one's colours. [ture.

Դրօշագործութիւն *s.* statuary, sculpture. Դրօշաձ *S.* Դրօշեալ.

Դրօշակ, այ *s.* hem, skirt; streamer, pennant; flag; banner, ensign, standard, colour; *S.* Դրօշ.

Դրօշակիր, կրաց *s.* ensign, standard-bearer; gonfalon-bearer; banneret.

Դրօշաւոր *a.* banneret; ensign.

Դրօշեալ, էրց *s.* sculpture, image, idol, statue; - գիրք նուիրականք, hieroglyphics. [images.

Դրօշեմ, էջի *va.* to sculpture, to make Դրօշեաձ, ոց *s.* sculpture, image.

Դքսական *a.* ducal.

Դքսութիւն *s.* duchy, dukedom.

Դքսուհի *sf.* duchess.

Դօրօշ *s.* toad; stellion (lizard).

Դօլ *S.* Դոյլ.

Ե

Ե (*yēlch*) էջ *s.* the fifth letter of the alphabet and the second of the vowels. It is sometimes used for, or confounded with the letters է, ի, ա; for example; էրէց, էրէց; էրէ, էրէ; էւլ, էւլ; ալլ, ալլ; աղբեր; աղբերաւան, աղբերաւան; էղինձ, աղինձ; է, է, five; fifth.

Եաւթն, etc. *S.* Եօթն, etc.

Եբենադործ, այ *s.* cabinet-maker.

Եբենադործութիւն *s.* cabinet-work.

Եբենեայ *a.* ebony.

Եբենոս, է *s.* ebony; ebony; ebony-tree.

Եբիձալ, է *s.* hooded cloak.

Եբրայական *a.* hebrew; - բարբառ, hebrew, the hebrew language; - ոճ, hebraism, hebrew idiom.

Եբրայաբէտ *s.* hebraist.

Եբրայեցեբէն *ad.* in hebrew, in the hebrew language.

Եբրայեցի, ցւոյ *s.* *a.* *ad.* jew; hebrew; -ը, the Hebrews, the Jews.

Եգիպտական *a.* egyptian, of Egypt.

Եգիպտականործան *a.* that has destroyed or ruined Egypt.

Եգիպտական *s.* maize, Indian corn or wheat; buck-wheat.
 Եգիպտական *s.* turkey-cock: ibis.
 Եգիպտացի *s.* egyptian alphabet, or life of the holy fathers of Egypt.
 Եգիպտացի, ցւոյ *s.* a. egyptian.
 Եգիպտացորենի *S.* Եգիպտական.
 Եգիպտուհի *sf.* egyptian woman.
 Եգիս, *ի* *s.* aegis, shield.
 Եդեն, *այ* *s.* Eden; the terrestrial paradise.
 Եդենաբուխ, -ծին *a.* that has its origin in Eden, born or produced in Eden.
 Եդենական, -մեան *a.* of Eden.
 Եդենահիւ *a.* composed of the flowers of Eden; of choice flowers.
 Եդենատունկ *a.* planted or placed in Eden.
 Ել, *ոյ* *a.* one, alone. [alone.
 Եզաբան *a.* unanimous: that speaks
 Եզաբանութիւն *s.* soliloquy.
 Եզաբար *ad.* solely, only.
 Եզաբուն *a.* sole, only, even.
 Եզախմբեմ, ելի *va.* to assemble, to unite.
 Եզակ, *այ* *a.* one, sole, only; *s.* unity.
 Եզական, *այ* *a.* gr. singular.
 Եզականապէս *ad.* singularly.
 Եզականութիւն *s.* singularity.
 Եզակի *a.* gr. singular; *s.* singular number; *ad.* singularly.
 Եզաձայն *a.* of one voice only; unanimous.
 Եզաձի *s.* a cavalier, rider, horseman; *ad.* with a single horse: small boat.
 Եզանամ, *ացայ* *vn.* to assemble, to be united.
 Եզանած *s.* enthymeme.
 Եզերանամ, *ացայ*, Եզերեմ, ելի.
 Եզերիմ, ելայ *vn.* to terminate, to finish; to confine.
 Եզերումն *s.* end, term.
 Եզերութեան սից *s.* pl. confines, limits, boundaries; horizon.
 Եզն, զին, զանց *s.* ox; *ast.* Taurus; եզին ադի *bot.* mullein; եզին աչք *bot.* camomile; *S.* Եզնակն.
 Եզնադի *s.* bot. mullein, shepherd's-cub.
 Եզնադուռ *s.* bugloss, ox-tongue.
 Եզնալուծ *s.* team, yoke.
 Եզնակ *s.* calf; Աստուծոյ -, ոսկի -, cockchafer, may-bug.
 Եզնակն *s.* chasselas. [couple.
 Եզնամուկ or մուկ *s.* a couple of oxen;

Եզնանոց, Եզնոց, *այ* *s.* ox-stall.
 Եզնավար, Եզնոյ, Եզող *s.* cow-herd; ploughman; Եզող, *ast.* Bootes.
 Եզնաբաղ *s.* bulimy.
 Եզր, եզերք, բաց *s.* border, extremity, end; limit; term; shore; edge; - ունեւ, յ- եւնեւ, to end, to terminate.
 Եզրածիրանի *s.* prætecta (a long white robe fringed with purple).
 Եզրակացութիւն *s.* conclusion; result; epilogue.
 Եզրակացութեանեմ, ուլի *va.* to conclude, to infer.
 Եզրացութեանեմ, ուլի *va.* to conclude, to terminate.
 Եզրացուցիչ *a.* conclusive.
 Եզրեղի *s.* laurel; եզրեղայ պտուղ, laurel's berry.
 Եթեր, *այ* *s.* ether; heaven; *chim.* ether; - ծծմբական, sulphuric -; - քաջախական, empyreumatic acetic spirit.
 Եթերականաց, կան, շեմ, յին, նման, ընթաց *a.* ethereal, aerial; celestial.
 Եթերածին *s.* chim. ethyle.
 Եթե *conj.* if; provided, on condition; perhaps; be it so; - սիրէք զիս, if you love me; - ասենք եւ, if you be told; - արասցէ եւ - ոչ, whether he do it or not; - իցէ, whether; perhaps; - ոչ, save, if not, except; unless.
 Եթիայ or Եթիւայ, *այց* or *այ* *s.* plungeon. [thiopian.
 Եթեովայցի, Եթեովայցի *a.* *s.* E-
 ի *S.* Եթ; - ի ալստ, means, expedient; - ի ազգա գտանել, to devise, to find means, to remedy; ոչ էր նոցա ոչ - եւ ոչ մուտ, they could not neither get out nor in; ոչ գիտեմ զ- եւ զմուտ իմ, I do not know how to act.
 Ել, ելս, լով *S.* Եմ.
 Ելագ or Ելակ, *այ* *s.* straw-berry; arbutus-berry; ասունկ -ի, straw-berry-plant.
 Ելամուտ, *սը* *s.* place through which one goes and enters.
 Ելանելի *s.* ladder, scale; stairs, stair-case; *a.* of going out or going up; - շրջանակաւ, a round stair-case.
 Ելանեմ, ելի *vn.* to go out, to go from the inside to the outside; to ascend, to go to a higher place; to be born, to take rise, to be produced, to proceed, to emanate, to flow from, to derive; to attain, to arrive; to agree, to be proper and suitable; to surmount, to

surpass, to go beyond, to overflow, to advance; to stray; ելանէ արեգակն, the sun rises or begins to appear on the horizon; - ի վեր or ի վերայ, to reascend; to leap over, to cross; to gush out; - ազաղաղի ի վերայ մարդին, to tread the hen; - ի վերայ մատակի, to cover a mare, a bitch; - ի ցամաք, to disembark; - յորջոյ, to dislodge; - զմիմեմք, to concur; to surpass; յորւոյ -, to sigh; ի գլուխ, ի լուսն -, to be ended, finished; - ի կենաց, ի կենցաղոյս, to make one's exit from this world, to depart this life, to die, to debase; to become defunct; - ի հիւանդութենէ, to recover; - ընդ սուր, զէնս, to commit suicide, to run one's self through with a sword; ի պատիւ -, to exalt or raise one's self to honour; - յանկողնս ուրուք, to commit adultery; to seduce; անմասն, դատարի -, to have no part, to be excluded; - զհետ ուրուք, to pursue, to give chase; յաչաց -, to render one's self hateful or odious, to fall in disgrace; - ըստ չափ, to pass beyond, to exceed; - կուսին ըստ չափ, to pass the flower of her youth; - ըստ ձեռն, ընդ իշխանութիւն ուրուք, to revolt, to rebel, to rise up against; - ըստ քաղաքն, ըստ գուռն քաղաքն, to leave the city; - ի նաւ, to embark; - ի կառս, ի ձի, to mount in carriage, on horseback; - ընդ առաջ, to meet, to go out to meet; - ի պատերազմ, to go to battle; ի յորս -, to go hunting; - յանկողնս մահաց, to go to bed; ընդ հակառակս -, to oppose one's self to, to resist; - ընդ ինչ, to occupy one's self, to dedicate one's self to; ի չարեաց ի չարիս ելին, from one perverseness they passed to another; յայլոյ յայլ ճառս -, to pass from one subject of discourse to another; ընդ գին -, to buy, to traffic; - ի սիրտ, to think, to conceive an idea; to hope; զարդարել եւ ընդ ոսկի -, to clothe or adorn one's self with golden apparel; - իմիք յայդ, to remain, to rest over for the next day; - յաջողութեան գործոյն ի ձեռս ուրուք, to progress, to succeed, to promote an affair by another person's means; օրհնեալ լիցիս դու յ- եւ ի մտանել քում, (blessed be thy going out and coming in), God be with you, good luck to you.
 Ելեկարագէտ *s.* electroscope.

Ելեկարածագէ, -ծայրք *s.* phys. electrode.
 Ելեկարական *a.* electric; - մեքենայ, - machine; - ջնցումն, - shock.
 Ելեկարականութիւն *s.* electricity.
 Ելեքտրակիր *s.* electrophorus.
 Ելեկարամագնիս *s.* electro-magnet.
 Ելեկարամագնիսական *a.* electro-magnetic.
 Ելեկարամագնիսութիւն *s.* electro-magnetism.
 Ելեկարանամ, *ացայ* *vp.* to become electric, electrified.
 Ելեկարաչափ *s.* electrometer.
 Ելեկարացութեանեմ, ուլի *va.* to electrify.
 Ելեկարացուցիչ *s.* electrifier.
 Ելեկարսն *s.* yellow amber.
 Ելեկարութիւն *S.* Ելեկարականութիւն.
 Ելեւել, -ս ասունեմ, to concur, to vie with, to emulate; to surpass; -ս զմիմեմք ասունելով, with emulation, vying with each other, in concurrence; ճառ զճառից - արարից, I will pass from one subject to another.
 Ելեւելք, գլեւելք *s.* act of ascending and descending; undulation, wavy motion; mus. gamut, scales; -ս ասունել, to go up and down; to swing, to undulate, to wave; - ձայնից, երգոց, modulation, cadence, trill, quaver, tune.
 Ելեւմուտք, մուկ *s.* act of going out and in; expenditure and income; vestige, foot-step, trace; զ- երկրիս եկեալ էք ասունել, to spy the nakedness of the land you are come.
 Ելեկանդական *a.* belonging to elephantiasis; affected with elephantiasis; - ասիս, բորոտութիւն, elephantiasis.
 Ելլողական *a.* that belongs to Greece; Grecian, Greek.
 Ելլեանիստ *a.* philhellenist, philhellene, philhellenic.
 Ելլեացի *a.* *s.* Greek.
 Ելլոյ, *այ* *a.* that which comes out of, which proceeds from.
 Ելլութիւն *s.* proceeding, emanation.
 Ելլազակ, *այ* *s.* highwayman, robber, bandit, vagabond.
 Ելլազակաբար *ad.* highwayman-like.
 Ելլազակից *s.* companion of a highwayman, of a robber. [bery.
 Ելլազակութիւն *s.* depredation, robbery.
 Ելլազանեմ, զի *va.* to extract; to

produce; - զբառակուսի արմատ *math.* to extract the square root.

Ելուզումն *s.* shoot, sprout, production; extraction; - արմատաց *math.* evolution.

Ելութիւն *s.* being, existence.

Ելումն *s.* proceeding, emanation, birth, emission.

Ելումնուտ *S.* Ելումնուտք.

Ելունդն, լնգան *s.* carbuncle, boil; pimple, blister, bubo, malignant tumour; - Ելանել, հանել յանթս, to form a gathering under the arm-pits; - քանդակաց, alto-relievo.

Ելք, ելից *s.* pl. elevation, ascension; act of going up; gushing out; issue, exit; proceeding, emanation, birth, production; end, term; effect, event, success; resort, resource; the east, sun-rise; disbursement, current expenses; death, decease; opening, aperture, market; excrement; - հնարից, means, expedient; - շանսարհի, the turning of the street; - Ի կենաց, յաշխարհէ, decease; - ձախողակ, յաջողակ, disaster; success; - Գիրք ելից, Exodus; զէլս իրաց գտանել, իմանալ, հնարել, խորհել, յարգարել, to devise, to find means, to remedy; յէլս արեւու, առաւ. տու, at sun-rise, at day-break, at dawn; յէլս գարնայնոյ, towards the end of spring; Ել ի մտի գնել, to bethink one's self, to reflect, to exercise one's ingenuity, to find a means; առ ելիւք սահմանաց նոցա, at their bounds, limits, confines; յարեւմտից Ի յէլս արեւու, յեկից մինչեւ Ի մուտս, from east to west; Եկաց նա զհազար ամաց Ելս, he lived a thousand years; յէլս պիտոյնէն է, he is in the privy; ուղիւ - *ast.* right ascension.

Եկ *s.* act of coming, arrival.

Եկ, աջ *s.* a. alien, foreigner; external; - ք, income; Ի վերայ - ք, accident, misfortune. [come now!]

Եկ, - բեր! - գու! *int.* come on!

Եկակոյց *a.* summoned, cited; - առ նել, to summon, to cite, to go to law.

Եկամուտ, մոկից or աջ *s.* a. revenue, income, settled income, annuity, interest, rent; proselyte, neophyte; foreign, extrinsic, exotic, false; - ք արքունի, finances; - տարեկան, revenue, annual income; ստանալ զ-ն, to receive one's income.

Եկաւոր, աջ *a.* that comes, foreign.

Եկաւորեմ, եցի, Եկաւորիմ, եցայ *vn.* to come. [arrival.]

Եկաւորութիւն, Եկելութիւն *s.* coming, Եկեղեցախորան *s.* field or camp-chapel.

Եկեղեցական *a.* ecclesiastic, belonging to the church; *s.* ecclesiastic, clergyman.

Եկեղեցականութիւն *s.* clericalism; holy orders; Ետողւ զ-, to abandon the career or state of a clergyman, to throw off the surplice or the cowl.

Եկեղեցականացում or կողոպուտ *a.* sacrilegious, despoiler of the Church.

Եկեղեցանամ, աջայ *vn.* to assemble, to be convoked.

Եկեղեցապաշտ, - պան *S.* Եկեղեցական.

Եկեղեցապատում մատենագիր *s.* historian of the Church, ecclesiastic historian.

Եկեղեցացուցանեմ, ուցի *va.* to assemble, to convoke.

Եկեղեցական *S.* Եկեղեցական.

Եկեղեցի, ցւոյ, ցեաց *s.* church, assembly of the faithful; temple consecrated to God; assembly; զինուորեալ -, the church militant; յալմական -, the church triumphant.

Եկեղեցական, աջ *s.* church-warden; patron of a church; sacrist.

Եկեղեցականութիւն *s.* office of church-warden; office of patron of a church, of a sacrist. [of a church.]

Եկեղեցորհնէք, նեաց *s.* consecration Եկեղեցախորան *s.* Ecclesiastes or the Preacher; Ecclesiasticus (book).

Եկեղեցի, ծիւց, ծիւց *s.* thistle; chard.

Եհ, Եհ *int.* oh!

Ել *S.* Իւլ.

Ելագ, աջ *s.* way; means.

Ելական, աջ *a.* created, made.

Ելականապէս *ad.* with creation; like a created being.

Ելականացուցանեմ, ուցի *va.* to create, to cause to exist.

Ելաման *s.* cruet, vial for oil.

Ելան, աջ *s.* fork, pitch-fork.

Ելանակ, աջ *s.* mode, modification; form, formule, make, manner, way; sort, kind, quality, condition, conduct; means, expedient; turn, trick; *mus.* air, tone, modulation; time, measure; *gr.* mood; - տարւոյ, season; անգործ -, dead season.

Ելանակաւոր *a.* harmonious.

Ելանակաւորեմ, եցի *va.* to modify.

Ելանակաւորումն *s.* modification.

Ելանակեմ, եցի *va.* to sing harmoniously.

Ելանիմ, եղե or եղայ *vn.* to be, to become, to be created; to happen; - ուրեք, to sojourn; - ընդ կնոջ, to know a woman; Եղեցի լոյս եւ Եղեւ լոյս, let there be light! and there was light; Եղեցի or Եղեցի Եղեցի, amen, so be it, be it so; մի Եղեցի, God forbid!

Ելանութիւն *s.* creation; being, creature.

Ելար, աջ *sf.* spouse, wife.

Ելարամայր *S.* Ելարամայր.

Ելարկեմ, եցի *va.* to anoint, to oil.

Ելարոյր, բոր, բարոյ *s.* brother; մեծ, աւագ, երէց -, eldest -; կրտսեր -, youngest -; - հօր or մօր, uncle; աշխատար -, lay -; - Ի Քրիստոս, - in Christ-Jesus.

Ելարարեալ *ad.* fraternally, brotherly; - կեալ ընդ միմեանս, to live together like brothers.

Ելարարեալ, զբի *s.* adopted brother.

Ելարարեալ, զբաւ *S.* Ելարարեալ.

Ելարարեալ *a.* fraternal. [ber.]

Ելարարեալ *s.* fellow, fellow-member.

Ելարարեալութիւն *s.* fraternity, brotherhood; fellowship. [member.]

Ելարարեալ, աջայ *vn.* to be fellow-member.

Ելարարեալ *s.* monastery.

Ելարարեալ, սիրաց *a.* that loves his brother. [deceives his brother.]

Ելարարեալ *a.* fratricide, that murders a brother.

Ելարարեալութիւն *s.* fratricide, murder of a brother. [brother.]

Ելարարեալ *a.* that hates his brother.

Ելարարեալութիւն *s.* hatred, ill will towards a brother. [hood.]

Ելարարութիւն *s.* fraternity; brotherly love.

Ելարարութիւն *s.* charity, brotherly love.

Ելարար *s.* bot. hellebore.

Ելարարեալ, եկաց, Ելարարեալ, զւոյ or զեաց *s.* son of a brother; nephew.

Ելարան, զեման *s.* hoar-frost, rime, frost; իջանել եղեման, to drizzle.

Ելարար *S.* Ելարար.

Ելարարեալ, աջ *a.* dwelling in places planted with reeds or canes.

Ելարարեալ *s.* sweet calamus.

Ելարարեալ *s.* heap of broken canes.

Ելարարեալ *a.* in the form of a cane.

Ելարարեալ, -պուրակ *s.* reedy fen; place planted with canes.

Ելարարեալ *s.* walking stick, cane.

Ելարարեալ *s.* pipe, flute.

Ելարարեալ *s.* species of aquatic vegetation found in stagnant pools.

Ելարարեալ *a.* made of cane; - քաւալան, cane, stick made of cane.

Ելարարեալ *s.* small cane.

Ելարարեալ *a.* reedy; *s.* reedy fen.

Ելարարեալ *S.* Ելարարութիւն.

Ելարարեալ *a.* loaded with hoar frost, frosty. [drizzling rain.]

Ելարարեալ *a.* drizzled, spoilt by drizzling rain.

Ելարարեալ *a.* covered with drizzling rain.

Ելարարեալ *a.* that casts, produces drizzling rain.

Ելարարեալ *S.* Ելարարեալ.

Ելարար, ուսն or րան, երանք or Ելարար *s.* rascality, offence, misdeed, malice, crime, wickedness, fatality; catastrophe; - անկեղծանալ, to commit a crime; - քաւանել, to experience misfortune, losses; to risk, to be in danger. [ed, rascally.]

Ելարարեալ, աջ *a.* flagitious, wicked, rascally; bad, malicious; enormous, atrocious.

Ելարարեալ *s.* flagitious, wicked, rascally; bad, malicious; enormous, atrocious.

Ելարարեալ *s.* rascality, wickedness.

Ելար, Ելար, բուռն *s.* complaint, lamentation; tragedy.

Ելարեալ *a.* mournful, dismal, dreary; lamentable, plaintive; tragic; - կատակերգութիւն, tragi-comedy; - վախճան, մահ, tragic end or death; - տեսիլ, tragic, sad spectacle, tragedy.

Ելարամայր *sf.* weeper, mourner.

Ելարգ, Ելարգակ, աջ *s.* wild lettuce; succory, endive.

Ելարգակ, -գական *a.* elegiac.

Ելարգակ, աջ *a.* elegiac; *s.* elegist.

Ելարգակութիւն *s.* funeral song; elegy.

Ելարին, եւնոյ *s.* pine; fir; cedar; mugwort, artemisia; kidney-bean; southernwood.

Ելարարեալ, ից *s.* cedar; cedar wood; fir-tree; fir-wood.

Ելարարեալեայ *s.* Ելարարեալ, նեկից, Ելարար, եղեգի *s.* endive, succory.

Ելար, զեգանց *s.* reed, cane; pen; stem, stalk of corn; rush; straw, stubble; perch, pole: sweet calamus; walk-

ing-stick, stick, cane; - ապակափոր-
ծաց, glass-blower's pipe, blowing-iron,
bunting-iron; - շաքարի, sugar cane;
- հնդկային, bamboo; - տարրաբանական,
(glass or brass) blow-pipe.

Եղեգնաշաքար *s.* sugar-cane.

Եղեգնիկ, etc. *S.* եղեգնիկ, etc.

Եղի, եղւոյ *s.* green corn; - խան-
ձեալ, roasted corn or grain; *S.* Մուրկ.

Եղիճ, Եղինճ *s.* bot. nettle; մկան -
indigo; եղճի սերմ, bot. ivy.

*Եղեցյ *a.* delicate, tender; smooth,
glossy.

Եղիսական or Եղիսեան դաշտք *s.*
Elysian fields.

Եղիցի *S.* եղանիմ; - թէ, suppose,
supposing that, that being supposed.

Եղծ *s.* destruction; refutation; *a.*
spoilt, corrupted, misshapen, bad; -
զէղծ *ad.* disorderly, confusedly.

Եղծագործ *a.* ruinous, corruptive,
destructive, noxious.

Եղծագործիմ, ծեցայ *vn.* to fall, to
ruin, to decay, to crumble, to be
destroyed by time or accident.

Եղծագործութիւն *s.* wicked action,
iniquity.

Եղծական, Եղծանելի *a.* corruptible;
fragile; that may be effaced.

Եղծանեմ, եղծի *va.* to corrupt, to
spoil; to vitiate, to destroy, to ruin,
to undo, to efface; to erase, to scratch
out; to disfigure; to abolish, to abro-
gate, to annul, to cancel; to disconcert,
to put out of tune, to disorder; to
overthrow; to waste; to notch, to
mar, to choke, to bruise; to cross
out; - զկեանս ի ճշմարտութենէ, to
deprive one's self of, to shut one's ears
to the truth.

Եղծանիմ, եղծայ *vn.* to corrupt, to
spoil, to destroy; to disfigure.

Եղծանուտ *S.* Եղծական.

Եղծեմ, ծեցի, Եղծում, ծի *S.* Եղ-
ծանեմ. [destroyer.

Եղծիչ *a.* *s.* destroying, destructive;

Եղծուած, ոյ, Եղծումն *s.* corruption,
depravity, decay; destruction, extinc-
tion; blot, erasure; abolition, abroga-
tion; յ- եւ յապականութիւն հասու-
ցանէլ, յ- դնէլ, to destroy, to ruin, to
annihilate; յ- աւերանայ բերիլ, յ-
դնիլ, մասնիլ, to waste one's self, to
throw one's self away, to consume
one's self, to wear one's self out; to
faint.

Եղջ *a.* lukewarm, tepid.

Եղկական *a.* plaintive, mournful.

Եղկանամ, աջայ *vn.* to cool, to be-
come tepid. [tepid.

Եղկացուցանեմ, ուցի *va.* to make
Եղկելի *a.* lamentable, deplorable,
unfortunate, miserable.

Եղկութիւն *s.* misfortune, misery,
disaster, calamity: lukewarmness.

Եղձանամ, աջայ *vn.* to implore, to
beseech, to conjure.

Եղն, եղին, եղանց *sf.* hind; roe.

Եղնաշաքար, աջ, Եղնակայ բար *s.*
onyx, sardonyx.

Եղնորթ, ուց *s.* fawn.

Եղուկ *s.* disgrace, misfortune, dis-
aster; *a.* wretched, unhappy, misera-
ble, unfortunate; *int.* alas! what a
pity! how unlucky! - զիս! - եմ ես!
woe is me! wretch that I am! oh!
how unfortunate I am! unlucky me!
-ս կարդալ անձին, to believe one's self
unfortunate; յ- անկանէլ, to supplicate,
to entreat, to beseech, to expose one's
grievances, to pray, to implore on hended
knees.

Եղունգն, եղնագանց *s.* nail; claw,
talon; hoof: onyx.

Եղուչ *s.* hinderance, obstacle.

Եղուա, եղաի *a.* substantial.

Եղջերագեղ *a.* horned, having fine
horns.

Եղջերախէժ *s.* gutta-percha.

Եղջերակնձիթ *s.* rhinoceros.

Եղջերաւոր, աջ *a.* horned.

Եղջերեայ, եաւ, եայց *a.* horny, cor-
neous; *s.* trumpet, horn.

Եղջերենի *s.* carob-tree; carob-bean.

Եղջերիկ *s.* cerastes, horned serpent:
cornelian: *a.* brazen-faced, bold,
shameless. [-, the stag bells.

Եղջերու, աջ *sm.* stag; hart; բառաչէ
Եղջերուաբալ, ից *s.* chimæra, fab-
ulous monster.

Եղջերուկ, րկաց *s.* tame jack-daw.

Եղջերցեմ, եցի *va.* to butt (as a
ram); to gore.

Եղջիւր, ջեր, ջերաց or ջերց *s.* horn;
hunter's horn, French horn; vessel
or cup made of horn; salient angle:
power, force; glory, honour, praise:
*cupping-glass: bot. carob-bean: chem.
retort; - խողովակաւոր, tubulated -;
- ածեւ *S.* Եղջերցեմ; to puff one's self
up with pride; to threaten, to menace; -
ամբառնալ, բարձրացուցանել զ-ս, համ-

բառնալ ի բարձունս զ-ս, բարձրանալ
Եղջիւր ամբարտաւանութեան, to lift
up the horns, to become insolent, ar-
rogant, proud, tyrannical; to raise
one's crest, to rebel; փրկել խորագեղ
զ- ամբարտաւանութեան, to break
the horns, to humble, to humiliate, to
break down, to lower the pride; -
փրկութեան իմոյ, horn of my salvation;
reliance, support, strength, prop;
բարձր եղիցի - արդարոյ, the just shall
lift up his head; the righteous shall
be exalted.

Եղջիւրաբոյս *a.* horned, cornigerous.

Եղջիւրիկ, etc. *S.* Եղջերիկ, etc.

Եղիւր *S.* Աղաւթ.

Ե՛, ես, է, էի, էիր, էր. Եր. Եր. Երեմ.
Եղէ. եաւ. *v.* auxiliary. to be; է զի.
էր զի, է ուրեք, է երեք զի..., some-
times; it happens, it turns out; էս եմ
Աստուած' որ էն, I am that I am;
էս եմ էս եմ նոյն որ ջնջեմ, I am, it is
I, it is I who blot out and pardon;
առն միտք էին երկու որդիք, a certain
man had two sons; էր ամաց երկուսա-
սանից, he was twelve years old; յու-
տեւ եմ, I am eating.

Եմակ, աջ *s.* dark or obscure place,
valley, side. [pallium.

Եմիփոքուն, ի, աւ, Եմիփոք *s.* pall,
Ենթ *pr.* under; *S.* Ընդ.

Ենթադրաբար *ad.* hypothetically.

Ենթադրական *a.* hypothetical.

Ենթադրեմ, էցի *va.* to submit, to
subdue, to subject: to suppose, to
presuppose.

Ենթադրութիւն *s.* submission, sub-
jection; supposition, assertion, demand;
hypothesis.

Ենթադրանեայ *a.* sublunary.

Ենթակայ, ից *s.* subject.

Ենթակայական *a.* hypostatical;
constitutive. [to exist.

Ենթակայանամ, աջայ *vn.* to subsist;
Ենթակայացուցանեմ, ուցի *va.* to
cause to subsist or exist.

Ենթակայութիւն *s.* existence; hy-
postasis.

Ենթակէտ *S.* Ստորակէտ. [mission.

Ենթազուլութիւն *s.* subjection, sub-
Ենթալ *s.* chem. basic salt, subsalt.

Ենթամայ, ի *s.* hyphen, mark of
division of a word (.)

Ենթանրակ *s.* subclavian.

Ենթեղէս *s.* eel.

Ենթեր *s.* towel.

Եպարքոս, աջ *s.* prefect; viceroy,
vizier. [royalty, vizirate.

Եպարքոսութիւն *s.* prefecture; vice-
Եպենէս, ի *s.* pinna-marina.

Եպերանք *s.* pl. blame, contempt.

Եպերեղի *a.* reprehensible.

Եպերեմ, էցի *va.* to blame, to despise.

Եպերիչ *a.* *s.* blamer, contemner.

Եպերումն *S.* Եպերանք.

Եպիկուրեան *s.* epicurean.

Եպիմանիկոս *s.* sacerdotal maniple.

Եպիսկոպոս, աջ *s.* bishop.

Եպիսկոպոսական *a.* episcopal.

Եպիսկոպոսակից *s.* suffragan, com-
panion of a bishop.

Եպիսկոպոսանիստ *a.* where a bishop's
see is; - Եկեղեցի, cathedral.

Եպիսկոպոսանոց *S.* - արան.

Եպիսկոպոսապետ *s.* archbishop.

Եպիսկոպոսապետութիւն *s.* archbi-
shopric. [bishop's palace.

Եպիսկոպոսարան *s.* bishop's see,

Եպիսկոպոսեան *s.* pl. the bishops.

Եպիսկոպոսութիւն *s.* episcopate,
dignity of bishop, bishopric.

Եռ *s.* ebullition, bubbling: three; *a.*
boiling: third.

Եռաբաժին առնեմ *va.* to trisect.

Եռաբաշխ *s.* trinomial.

Եռաթիւ, -թուեան *a.* three, com-
posed of three numbers; ternary.

Եռաթիւուիկ *s.* tritoxide.

Եռաժանի *S.* Երեքժանի.

Եռալուսեակ *a.* chem. triphanous.

Եռալուսեան *a.* having three lights.

Եռականգուն *a.* of three cubits or
fathoms.

Եռակերպ *a.* chem. trimorphous.

Եռակրկանոց *a.* furnished with
three couches or seats.

Եռակի *ad.* trebly.

Եռակողմեան, -կողմն *a.* trilateral.

Եռահատոր *a.* in three volumes.

Եռահիւսակ, -հիւսեակ *a.* that
consists of three things or words; -
նուագ, trisagion.

Եռահրաշ *a.* wonderful, astonishing,
surprising.

Եռաձեղ *a.* having three branches.

Եռամ, աջի *vn.* to boil; to bubble;
to shudder; to swarm; to crawl.

Եռամանակ *a.* of three times or
measures.

Եռամասն, -մասնեայ *a.* that consists
of three parts; tripartite.

Եռամեայ, -մեան *a.* triennial.

Եռամեծ *a.* supreme, very great; trismegistus.

Եռամիլիոն, եր *s.* trillion. [months. Եռամսեակ, երե *s.* quarter, three Եռամսեայ *a.* of three months; - Ժամանակ, term of three months, quarter. [mar. three-decker.

Եռայարկ *a.* of three stories (house); Եռանդ, ե *s.* ad. two days ago, day before yesterday. [fervently, devoutly. Եռանդալիս *a.* fervent, ardent; *ad.* Եռանդեան *a.* of yesterday.

Եռանդն, դեան *s.* ardour, heat; warmth, bubbling, ebullition, overheating, effervescence; fervour, fire, fury, rapture, zeal, devotion; activity, vivacity, vigour; abundance; - մնաց, enthusiasm; - անհեղձ, to inspire one with ardour; - մարտի, ardour for battle. [ous, eager.

Եռանդնալից *a.* fervid, ardent, zeal- Եռանդնակայծակ *a.* sparkling; fiery. Եռանդնալարժ *S.* Եռանդնոտ. Եռանդնաւոր *a.* devout, spiritual. Եռանդնոտ, աջ *a.* boiling, hot; fervent, ardent; fiery, spiritual; devout.

Եռանդուն *S.* Եռանդն. Եռանդուն *S.* Եռանդնոտ. Եռանկիւն *s.* triangle. [trical. Եռանկիւնաչափական *a.* trigonome- Եռանկիւնաչափութիւն *s.* trigonometry. Եռանկիւնի *a.* triangular. Եռանձնեայ *a.* of three persons. Եռանուն *a.* of three names.

Եռաչափ *a.* verse of three measures; *s.* trimeter. [times. Եռապատիկ *a.* triple; *ad.* trebly, three Եռապատիկեմ, երե *va.* to triple. Եռապատկութիւն *s.* trebleness, tri- plicity, triplication.

Եռապետ, աջ *s.* triumvir. Եռապետական *a.* triumviral. Եռապետութիւն *s.* triumvirate. Եռապնակ *a.* trisyllabical; triphthong. Եռատեսութիւն *s.* phys. triptopy. Եռատուութիւն *s.* math. trisection. Եռարոյս *a.* divided into three parts, divided trebly, trisected.

Եռացեալ ակն *S.* Սուտակն. Եռացումն *s.* chem. boiling, ebullition; *S.* Եռանդն.

Եռացուցանեմ, ուցի *va.* to make to boil; to warm, to give heat; to make to swarm or crawl.

Եռացուցիչ *s.* mech. boiler, water- space (in the steam-engine).

Երեւ *s.* priest.

Երեւոյ *s.* melody, song.

Երեւանի *s.* tripod, trivet.

Երեւոյ *a.* triduan, of three days.

Ես, եմ, ինձ *pron.* I; ես ինքն, myself; յինչն կողմանէ, as for me, for my part; ըստ իս, in my opinion; ահա ա- սիկ ես, here I am, here am I; ես եմ, it is I; ոչ եմ ինձ և յիս, I am beside myself, distracted, I am not master of my self-possession, I am driven mad.

Ետեղակալ, աջ *s.* lieutenant, vice- gerent; successor; *a.* stationary, firm, stable.

Ետեղալարժ *s.* mech. movable, tra- velling steam-engine; locomotive.

Ետեղապահ, աջ *s.* vicegerent, vicar.

Ետեղապահութիւն *s.* lieutenantancy.

Ես ընդ ես *ad.* very soon, as soon as, immediately; ես զեանէ, successive- ly, by degrees.

Ետդ, ետեղ *s.* place, spot, stead; առ ետեղ *ad.* there, in that very place, in the same place; immediately, directly, forthwith; զ- անուշ, to stop, to cease to go. [S. եր.

Եր, be; ողջ -, live, fare thee well; Երադ, եր, դք or ուք *a.* quick, nimble, prompt, rapid, swift, current; - - or - - *ad.* quickly, currently; very soon.

Երազար *S.* Երազ *ad.*

Երազալիս *S.* Արազալիս.

Երազալաց *a.* that goes, that walks quick, rapid, prompt.

Երազալ *S.* Արազալ.

Երազալութիւն *S.* Արազալութիւն.

Երազալութիւն *S.* Արազալութիւն.

Երազալալաց *S.* Արազալալաց.

Երազալալ *a.* that points, that begins to appear soon. [fied.

Երազալալ *a.* soon thawed or lique-

Երազալալ *S.* Արազալալ.

Երազալալ *a.* that runs rapidly (steed). [ingenious, sly.

Երազալիս *a.* subtle, brisk, cunning,

Երազալիս *s.* subtilty, slyness.

Երազալիս *a.* soon changed.

Երազալիս *S.* Վաղանցուկ.

Երազալիս *S.* Արազալիս.

Երազալիս *ad.* quickly, rapidly.

Երազալաց *a.* that darts forward, that runs quick, quick.

Երազալալ *a.* that fails, soon or easily mistaken.

Երազալալալ *a.* that passes, that dies soon, transitory, transient.

Երազալ *a.* soon ruined.

Երազալից *a.* quick, nimble, prompt, diligent.

Երազալից *S.* Երազալից.

Երազալից *S.* Արազալից.

Երազալ, երե *va.* to make haste, to hasten; to double the pace, to go quicker, to run, to trot; to accelerate, to hasten, to press.

Երազալաց *a.* quick, that runs quick, nimble, swift.

Երազալ *a.* light or swift of foot; brisk, nimble.

Երազալութիւն *s.* quickness, celerity, velocity, swiftness; expedition; ac- celeration; frequency; *phys.* velocity, speed; - անկիւնային, angular, circular velocity.

Երազալ *s.* velocity, swiftness; haste, hurry; acceleration.

Երազ, ոչ *s.* dream; fancy; vision; - անանիւ, to dream, to have a dream, to dream a dream; եւ ոչ յ-ի անգամ անանիւ, not even to dream of; գե- ղեցիկ -ս անանիւ, to have pleasant, or bright dreams; զնորք զանգեղի խաղական -ոց, spectres or monstrous visions, dreadful, ghastly, frightful dreams; յ-ի լինել, յ-ի անցք անցանել, to have a nocturnal pollution, a las- civious dream; - է կեանք մարդոյ, life is but a dream.

Երազալ *a.* *s.* that explains dreams.

Երազալութիւն *s.* oneiromancy.

Երազալ *S.* Երազալից.

Երազալ *S.* Երազալից; - երազոյ, dreamer, visionary. [dreams.

Երազալութիւն *s.* explanation of Երազալ *s.* oneirocritic, diviner by means of dreams; - լինել, to divine by means of dreams.

Երազալ *a.* fanatical, visionary.

Երազալ *S.* Երազալից.

Երազալ *s.* dreamer; visionary, enthusiast, fanatic.

Երազալ *a.* *s.* that shows, that explains dreams.

Երազալ *a.* subject to pollution during sleep.

Երազալութիւն *s.* pollution which happens during sleep.

Երազալ *S.* Երազալից.

Երազիմ, զեցայ *va.* to dream, to fancy, to see things in a dream.

Երազոյ *s.* dreamer.

Երազիլ, ժըտաց *s.* musician; com- poser; music; - թէ, the Muses.

Երազալ *s.* *a.* singer.

Երազալական *a.* musical; *s.* musician; -ն, music.

Երազալականութիւն *s.* music.

Երազալալ *s.* music-master; chief of musicians, leader of the band.

Երազալալ *s.* academy of music; music-school.

Երազալ, երե *va.* to play music.

Երազալութիւն *s.* music; - անիւ, to play -; ձայնական, գործիական -, vocal, instrumental -.

Երազ, աջ *s.* mouth, muzzle.

Երազալ, աջ *s.* haft, hilt.

Երազալութիւն *s.* act of leading by the mouth. [catechumen.

Երազ, եր *s.* child, little boy, babe;

Երազալալ, աջ *va.* to cause one's self to be instructed in the mysteries of the faith.

Երազալալ, ուցի *va.* to instruct in the mysteries of the faith, to catechise, to teach the catechism.

Երազալութիւն *s.* state of a cate- chumen. [first-fruits.

Երազալ, եր *s.* early fruits,

Երազալ, աջ *s.* assembly, company, circle, banquet, table-companions;

բազմակ -ս -ս, to sit down by compa- nies or groups; -ք, mouth, lip.

Երազալիմ, եցայ *va.* to eat by com- panies. [etc).

Երազալ, աջ *s.* muzzle (for dogs,

Երազալ *a.* thankful, grateful;

- լինել, to be thankful, grateful.

Երազալութիւն *s.* thankfulness, acknowledgment, gratitude.

Երազալ *a.* favoured, that has received a favour, a kindness, a benefit.

Երազալ, աջ *a.* beneficent, obliging. [grateful.

Երազալ *a.* unthankful, un-

Երազալ *a.* that recompen- ses, grateful; - լինել, to be thankful;

-ք, *s.* thankfulness. [կորոյս.

Երազալ *s.* -մնաց *S.* Երազալ.

Երազալ *s.* act of reminding some one of benefits received.

Երազալ *S.* Երազալից.

Երազալ *a.* obliged; - լինել, գտանելու, to be obliged, indebted, or to owe obligations to some one;

- անիւ, կացուցանել զքեզ, to oblige a person highly.

Երախտապարտութիւն *s.* obligation.
 Երախտառու *S.* Երախտագիւտ.
 Երախտաւոր, *այ* *a.* thankful; *s.* benefactor, beneficent, obliging.
 Երախտաւորիմ, *էցայ* *vn.* to be favoured, to receive benefits.
 Երախտաւորութիւն *s.* bounty, beneficence, obligingness.
 Երախտեմ, *էցի* *vn.* to remind some one of benefits received.
 Երախտիք, *տեպ* *s.* favour, kindness, benefit, service, pleasure; - *առնել*, to oblige, to please, to do an act of kindness, to deserve well, to favour.
 Երակ, *այ* *s.* vein; string, filament, fibre; metallic vein; slender thread; pulse; *սնդէլ զ-ս*, *զննել զթնդիւնս -ի*, to feel the pulse of; *զարկ*, *Թնդիւն -ի*, beating, throbbing; - *առնուլ*, *Հատառնել*, to breathe a vein, to bleed, to let blood; *զննել զ-*, *ից*, to sound.
 Երակաբուն *s.* vena cava.
 Երակահատ, *այ* *s.* bleeder; lancet.
 Երակահատութիւն *s.* blood-letting, phlebotomy, bleeding.
 Երակալից *a.* veiny, veined.
 Երակաձեւ *a.* in form of a vein.
 Երահ, Երահիկ *a.* glorified; delighted.
 Երամ, *ոյ*, *ից* or *այ* *s.* troop, flock; assembly, company; *a.* gathered, assembled; - *ad.* in several troops, in company; - *Թռնոց*, flight; - *Հօտից*, *անդէպ*, flock, herd.
 Երամախմբիմ, *էցայ* *vn.* to go in a flock, in company, to associate. [flock.
 Երամախմբաւ, -*խումբ* *a.* *ad.* in a Երամակ, *այ* *s.* herd, flock, cattle; - *ձից*, stud; - *այծից*, *ոչխարաց*, flock of goats, of sheep; - *խոզից*, herd of swine. [sociable.
 Երամական *a.* that goes in company, Երամակապան, *այ* *s.* shepherd.
 Երամակից *a.* of the same flock, or company. [of children.
 Երամալ, *ի*, Երամալի, *զ-ոյ* *s.* a troop
 Երամանամ, *ացայ* *vn.* to assemble in troops, to flock, to go in company.
 Երամապետ, *այ* *s.* chief, keeper of a flock, or herd, shepherd.
 Երամապետութիւն *s.* state of a person at the head of a troop.
 Երամասէր *a.* social, loving its own kind or species.
 Երամացուցանեմ, *ուցի*, Երամեմ, *էցի* *va.* to assemble in company, to gather together, to associate.

Երամովն, -*օրէն* *ad.* in company, in several troops.
 Երանազոյն *a.* happier, very happy.
 Երանալից *a.* happy, full of felicity.
 Երանական *a.* happy, blissful; beatific. [fortunate.
 Երանանամ, *ացայ* *vn.* to be happy, Երանանորհ *a.* happy, blessed.
 Երանատուր *a.* that gives, announces felicity.
 Երանացուցանեմ, *ուցի* *va.* to beatify.
 Երանացուցիչ *a.* beatific.
 Երանացուցումն *s.* beatification.
 Երանաւետեալ *a.* happy; that is declared happy.
 Երանաւետեմ, *էցի* *va.* to make happy; -*իմ* *vn.* to be happy.
 Երանաւետ *S.* Երանալից.
 Երանաւոր *S.* Երանելի.
 Երանիչ, *ոյ* or *այ* *s.* dye, colour, hue; - *ad.* in many colours, variegated.
 Երանդեմ, *էցի* *va.* to colour, to stain.
 Երանդիչ *s.* colourist; colourer.
 Երանեալ *a.* happy; - *է* *այր* *որ*, blessed is the man that. [Fortunate.
 Երանեակ *S.* Երանելի; *ոբ.* Felicity, Երանելի *a.* happy, blessed; - *առնել*, to make happy; - *լինել*, to be happy.
 Երանեմ, *էցի* *va.* to declare happy, to felicitate.
 Երանի *a.* int. happy! *s.* *S.* Երանուլ Թիւն; - *Թէ*, if it please God! would to Heaven! - *նմա* *որ*, happy he who; - *քեզ*! how happy you are! lucky fellow! fortunate man! - *տալ*, - *ս* *կարգաւ ու մէք*, to deem or consider some one happy.
 Երանիկ *S.* Երանեակ.
 Երանութիւն *s.* felicity, happiness, beatitude; - *քաջարհի*, fortune, wealth; - *ք Տեառն*, the beatitudes of J. C.; - *քո*, *ձեր*, *իւր*, thy, your, his blessedness, your holiness; Your Grace.
 Երանուհի *af.* happy; blessed; *ոբ.* Fortunate.
 Երանիչ, *նայ* *s.* pl. groin; loins, reins; hip, haunch, thigh; knees; lap; *առաջակողմն -նայ*, mons Veneris; *քունջ -նայ*, groin; *Երանել յ-նայ ուրուք*, to be born of, to spring from the loins of; *լինել յ-նա Հօր իւրոյ*, to be yet in the loins of his father; *զ-նա ածել ի վերայ*, to infork, to mount, to ride.
 Երաշխ *a.* *S.* Աշխէտ.
 Երաշխ, *ից*, Երաշխիք, *խեպ* *s.* pledge, caution, guarantee; *յ-ի* *առնուլ*,

առնել, to take in pledge; to give caution, to become bail, to answer for, to become security for.
 Երաշխաւոր, *այ* *s.* pledge, guarantee, surety, answerable, responsible; assurer, certifier; - *լինել*, *կալ*, to be, to become surety or guarantee; *S.* Երաշխաւորեմ.
 Երաշխաւորեմ, *էցի* *una.* to guaranty, to bail, to promise, to become answerable, to assure.
 Երաշխաւորութիւն *s.* guarantee, gage, bail, assurance, protestation, promise, surety; *տալ զանձն* or *անկանիլ յ-*, *S.* Երաշխաւորեմ.
 Երաշխէպ, *խեպ* *s.* torment, great pain, trouble; scar, seam; wound.
 Երաշա, *ի* or *ոյ* *a.* dry, arid, parched; *S.* Երաշաութիւն.
 Երաշտաճաւ *s.* tom-tit, tit-mouse.
 Երաշտանամ, *ացայ* *vn.* to dry, to become dry (speaking of earth or air).
 Երաշտութիւն *s.* dryness, aridity.
 Երասան, Երասանակ, *այ* *s.* bridle, curb, rein, snaffle; halter; scatch, bit; - *արկանել*, to bridle, to put on a halter.
 Երասանակալ *a.* *s.* that holds the bridle or the rein, coachman, driver; conductor, leader. [pany.
 Երաստ, *ից* or *ուց* *s.* assembly, community.
 Երաստանք *s.* buttock, arse, fundament; *Հարկանել զ-նա*, to flog; *Հարուած*, *զան -նայ*, flogging; *Հարկանիլ յ-նա*, to be subject to, or afflicted with hemorrhoids.
 Երաստոյ *S.* Արաստոյ.
 Երբ, *երբի*, *զերբն* *s.* time, moment, hour; *ad.* when, in what time; - *եւ է*, no matter when; - *ք* *առ* - *ք* when? *ք-ք* *մինչև յ-ք* or *ք-ք* how long? - *իցէ՛ զի*, please God! o! when shall I be! when will it be that!
 Երբեմն *ad.* sometimes, now and then, from time to time; - *էր* - *յ* - *ժամանակի*, once, in days of yore, in bygone times, of old, of yore, already, formerly, in time past; - ..., - ..., now ..., now ...; at times ..., at other times ...; some-times..., some-times...; at one time..., at another; one while..., another while; - *այս ինչ* - *այն ինչ*, now one thing, now another.
 Երբեք *ad.* sometimes, from time to time; never, at no time; - *ոչ* - *մի* - *նոյն*, never, no, not, for ever; *ոչ - եկեացէ*, - *ոչ եկեացէ*, he will never

come; *մի* - *մի զլանար*, do not refuse him; *է* - *էր* - *էր* - *էր*, from time to time, now and then, ever and anon; - *ուրեք*, sometimes.
 Երբուծ, *բծոյ* *s.* breast of an animal.
 Երգ, *ոյ* *s.* chant, song, canticle; air; hymn; recitative; ballad; canto; language, voice; - *Համառօտ*, canzonet; - *ս* *առնուլ*, to sing; *յ- արկանել*, to sing or compose a song; to make songs on, to lampoon; *յ- անկանիլ*, to be the subject of a song; - *անհրեղ*, bad song; *Նուագարան - ոյ*, musical instrument; - *երգոյ*, the song of songs, the song of Solomon.
 Երգաբան, *ից* *a.* *s.* ballad-maker, singer; singing.
 Երգաբանեմ, *էցի* *vn.* to sing, to celebrate, to praise.
 Երգաբանութիւն *s.* song, canticle, hymn; praise. [writer.
 Երգագիր *s.* book of songs; song-Երգագրութիւն *s.* song-writing; song, praise. [pose songs.
 Երգադրեմ, *էցի* *va.* to make or com-Երգակ *S.* Երգեցիկ.
 Երգակից *s.* that sings together or with another; - *լինել* *S.* Երգակցիմ.
 Երգակցիմ, *էցայ* *vn.* to sing together, to accompany. [accompaniment.
 Երգակցութիւն *s.* song in company, Երգահան *s.* tragic poet; *mus.* composer. [composer.
 Երգայարգար *s.* comic writer; *mus.* Երգարան *s.* singing book; place of songs; musical instrument; - *տարրաբանական*, chemical harmonicon.
 Երգեհոն *S.* Երգիւն.
 Երգեմ, *էցի* *va.* to sing; to praise; to play; - *Թռնոյ*, to warble, to chirp; - *քարաւ*, to play on the lyre. [stress.
 Երգեցիկ *s.* singer, songster, song-Երգեցող *s.* singer; song-writer, composer; musician; chorister.
 Երգեցողութիւն *s.* singing.
 Երգիծաբան *s.* satirist; lampooner.
 Երգիծաբանական *a.* satirical.
 Երգիծաբանեմ, *էցի* *va.* to satirize, to lampoon. [acrimony.
 Երգիծաբանութիւն *s.* satire, taunt, Երգիծական *a.* satiric, pungent.
 Երգիծանեմ, *զիծի* *va.* to bite, to tear, to jeer, to cavil, to nettle, to irritate.
 Երգիծանիչ, -*նող* *a.* that blames, that finds fault; mocking, taunting, scoffing.

Երգիծանութիւն, -ծանր, -ծանուսն
s. laceration; sarcasm; satire, jeering,
taunting.
Երգիծեցուցանեմ, Երգիծուցանեմ,
S. Երգիծանեմ.
Երգիծն, աջ s. organ; -հարկանել,
to play on -.
Երգիծնահար, աջ s. organist.
Երգիչ, Երգող S. Երգեցող.
Երգութիւն s. act of singing; song,
canticle. [roof, house, family.
Երդ, ոյց s. dormer window, sky-light;
Երգակից a. s. neighbour.
Երգիք s. dormer window.
Երգնազանց, էջ a. perjured, for-
sworn; -գտանիլ, լինել, to perjure one's
self, to break an oath, to take a false
oath.
Երգնազանցութիւն s. perjury.
Երգնախոր, -կեր S. Երգնազանց.
Երգնակից s. conspirator, plotter.
Երգնակու a. swearer, that swears;
sworn. [juratation, plot.
Երգնակցութիւն s. conspiracy, con-
spirator, plotter.
Երգնաշար լինիմ, Երգնաշարիմ,
էջայ տ. to perjure one's self, to swear,
to utter oaths. [ուժիւն.
Երգնաշարութիւն S. Երգնազանց.
Երգնասեր s. a. swearer.
Երգնասուտ s. forswearer; S. Ստեր-
դում. [serts on oath.
Երգնեմ s. the fact which one as-
Երգնեմ, էջ տ. to swear, to take
an oath.
Երգնեցուցանեմ, ույց տ. to make
swear; -զգուս, to conjure, to adjure,
to exorcise.
Երգնեցուցիչ s. exorcist.
Երգնեցուցութիւն s. exorcism,
adjuration, conjuration.
Երգնի s. oath; a. swearer; -առ-
նել, լինել, to swear, to affirm or ratify
by oath.
Երգնուրաց S. Երգնազանց.
Երգնաւութիւն s. false oath, perjury.
Երգնի S. Երգնեմ.
Երգնող, աջ s. swearer.
Երգնում, դուայ տ. to swear, to
take an oath; to curse, to detest;
սուտ -, to swear falsely, to perjure
one's self, to take a false oath; -
յանձն իւր, to swear to one's self; -
յԱստուած, է.գիս or աստուածով, to
swear by one's God, by all that is
sacred.

Երդուիմ, էջայ S. Երդնում.
Երդումարդ, աջ or ոյց s. family,
house.
Երդում, դման s. oath; սուտ -,
perjury, false oath; -դնել, առ, to
take an oath; -առ չաւաստարմութիւն,
to take the oath of fidelity, to swear
fidelity; ստել զ-, to take a false oath,
to break an oath; անհաստատ -, an
unstable oath, a drunkard's oath; առ-
ձակել, յերդմանել, to unbind, to libe-
rate from an oath, to release from an
engagement.
Երեակ S. Երեկ.
Երեամ s. three years; a. of three
years; -, զ-, յ-, ad. in or during
three years, every three years.
Երեայ, etc. S. Երախայ, etc.
Երեայրեք S. Երախայրեք.
Երեկ s. eve, even, evening, after-
noon; the evening star; west; ընդ,
առ -, about or towards evening, at
the close of day; յ-ս կըլ, towards
evening; to the west; զըն յ-, from
morning till night; դարձաւ օրն յ-ս,
the daylight fades, the day wanes, the
day is going down; որպէս or իբրեւ
յ-ն եւ յեռանդն, as heretofore; ընդ
-ս է, it grows late; S. Երեկ.
Երեկանամ, աջայ, Երեկեմ, էջ տ.
to amuse one's self until the evening,
to pass the whole day, to stay till the
evening; to remain, to pass the day;
- յանկողնի, to sleep very late.
Երեկոյ, է s. evening; ընդ -ս, զ-սն
ad. towards -; բարի -, good -, good
night.
Երեկոյանայ, կոյցաւ տ. imp. the
day is going down, the day wanes, it
is getting dusky.
Երեկոյն, Երեկոյն a. of the evening;
Երեկոյն, towards evening.
Երեկորեայ, էայց a. of the evening;
westerly; s. evening; յ-, ad. from the
evening; the evening; -ց ծով, the
Atlantic Ocean.
Երեկորեան a. of the evening; -
պաշտօն, vespers.
Երեկորի, բւոյ, բեայց s. evening; ad.
towards evening.
Երեկորին a. of the evening; ad. the
evening.
Երեկորնական, Երեկորնեայ a. of the
evening; western; - պարտեզ, the
Hesperides.
Երեկութիւն S. Յերեկութիւն.

Երեկուն s. evening; a. of the even-
ing; ad. the evening, about or towards
evening.
Երեկութեք, թից, թիւք s. night's
lodging; -ս առնել, առնուլ, to take a
night's lodging; to remain, to pass the
night in some place.
Երեկորի S. Երեկորի. [nial.
Երեմեան, մեկից, Երեմեանի a. trien-
Երեկուոր S. Երախուոր, etc.
Երես, է, Երեսք, աջ s. visage, face,
look, countenance, mien, air; forehead;
exterior, surface; person; eyes, sight;
body; reputation, honour, respect;
meaning, sense, explanation; mask;
geom. area, superficies, surface;
- կոկաց, vamp; վերին -ք յարկաց,
roof; - եւ աստու, outside and lining;
- դրոց, page; -ք մի հոլոյ, stratum,
layer, bed; ոչ -ք ինչ Երեկեղք էին, they
were not remarkable or important
personages; եւ քո -ք Երեկեղքն առաջի
նորա, and thou shalt be in their midst
or among them; բաւ ժամանակի եւ
-այ, according to the period and
people; զ-ք ջուրց, at the water's
level; upon the face of the deep; զ-ն
բարի ապէ, so much the worse for
him; to his harm or damage; հոռոյ
ընդ -ս հարկանիլ, to perceive the
odour, bad smell, stink; առ զ-ս
լնդրել զՏէր, to turn his face towards,
to seek God, to be converted; զ-ս
հաստատել, դնել, to turn towards, to
go to; դնել զ-ս իւր առնել ինչ, to
turn the mind or attention towards,
to form or conceive an idea; -ս առնել,
to have regard for, to respect; յ-ս
բերել, դաւ, to manifest, to show, to
display, to make known, to discover;
to appear, to present one's self; յ-ս
անկանիլ, to appear; անկանիլ է վե-
րայ -այ, to fall prone, to prostrate
one's self; խոնարհիլ անկանիլ -այ, to
sulk, to be in ill humour; ելանել յ-այ
ուրուք, to go out of the presence
of; յանդիման լինել միմեանց -ք, to
see one another, to meet; Թաքել
յ-այ ուրուք, to hide or conceal one's
self, to keep out of sight of some one;
հաստանիլ ընդ յ-այ, to have the sleep
broken or troubled, to be unable to
sleep more; անի առնուլ -այ ուրուք,
to honour, to respect a person; է իս-
նարհ կախիլ -այ, to knit one's brows,
to be melancholy, to frown, to look

displeased, sullen or vexed; զ-ս ծռել,
to make wry faces; առնուլ զ-ս ու-
րուք, to assume the appearance of
some one, to sustain a part or charac-
ter, to bear a part; յ-այ, for, on
account of; յ-այ նորա, for his sake;
յ-այ հօր քոյ, from your father, in
your father's name; առաջի -այ Տեառն,
in presence or before the face of God;
յ-ս, to one's face; in the face of; -
-, - առ -, face to face; man to man;
ինձ - արա, I entreat you! listen to
me! do me the favour! առ -ս, է վերին
-ս, externally, apparently; բացաւ
-ք, with the face uncovered; unmas-
ked (man), unveiled (woman); bare-
faced, impudent; frankly, openly; ընդ-
ամենայն -ս երկրի, over or throughout
the whole earth; հայ -այ, S. Առաւ-
ջաւորութիւն; օժանդակ զ-ս անոյշ իւրով,
S. իւր; որով -ք, with what an air!
with what audaciousness! ազնիւ -ք,
of a handsome countenance.
Երեսագիր, դրոյց s. address, direc-
tion, superscription.
Երեսան S. Երասան.
Երեսանակ S. Երասանակ.
Երեսանամ S. Երեսեմ.
Երեսաւոր a. bold, courageous.
Երեսեմ, էջ տ. to offer one's self;
to appear; to see one another.
Երեսամեայ, -մեան, -մեանի, -մի a. of
thirty years; thirty years old. [units.
Երեսաւոր a. that contains thirty
Երեսեակ, էկի a. s. thirty.
Երեսեմեան, -մի S. Երեսամեայ.
Երեսեմորդ, աջ s. thirtieth.
Երեսեմից ad. thirty times.
Երեսեմեակ, -օրեայ a. of thirty days.
Երեսուն, սնից a. thirty.
Երեսալալութիւն S. Մարգահալութիւն.
*Երեսաբէլ s. towel; wrapper. [puty.
Երեսափոխան, աջ s. vicegerent; de-
Երես S. Երես.
Երեր, է s. tremour, motion, agita-
tion, vacillation; wavering; a. trem-
bling; - եւ տատան լինել, to wander up
and down, to ramble, to rove, to stroll,
to range; յ-է կաւ, զ- հարկանիլ, S.
Երերիմ. [my.
Երերածուկ a. much agitated, stor-
Երերան S. Երեր. [to swing.
Երերեմ, էջ տ. to move, to agitate,
Երերիմ, էջայ տ. to tremble, to
move, to shake, to be agitated; to
quake like a simpleton; to wander.

Երեբունի S. Երեբ.
Երեբունի a. trembling; wandering;
vagrant; ast. erratic.

Երեւակ, Ի s. Saturn (planet); S.
Երեւոյթ, Տեւել.

Երեւակայական a. imaginary, fan-
tastical; imaginative.

Երեւակայեմ, Էջի va. to imagine,
to fancy, to dream. [gination.

Երեւակայոտ a. fraught with ima-
gination; Երեւակայութիւն s. imagination,
fancy, whim, idea; վառ -, lively ima-
gination. [shadow.

Երեւակերպ s. pl. phantom, ghost;
Երեւակի ad. visibly, openly, mani-
festly. [show.

Երեւակութիւն s. imagination; pomp,
Երեւան s. apparition; a. remarkable,

notable; Ե-Հանել, ածել, to show, to
make evident, to develop; Ե-գալ,
to be evident; to show one's self, to
appear.

Երեւելաբար S. Երեւելապէս.
Երեւելաբար a. more illustrious,
famous.

Երեւելապէս ad. evidently, visibly.
Երեւելի a. visible, palpable, evident;

celebrated, eminent, signal, illustrious,
heroic, high, serious, great, glorious,
famous, brilliant, important, memora-
ble, noble, principal, solemn, splendid;
- առնել, to illustrate, to render il-
lustrious or famous; to manifest; -
լինել, to signalize or distinguish one's
self, to acquire undying fame. [ance.

Երեւելութիւն s. visibility; appear-
ance; Երեւելանք, ուշի va. to make

appear, to represent, to show, to make,
to figure; to feign; to produce, to bud,
to sprout; - զերես, to visit.

Երեւելի s. weevil.
Երեւիմ, Էջայ vn. to appear, to

show one's self, to offer one's self;
to dawn; to bud; երեւի, it appears;
I think.

Երեւոյթ, ութից s. appearance,
exterior; vision; air, aspect, face, mien,
sight; colour, semblance, indication,
display; feint, false appearance, illu-
sion; shadow, figure, image; exhibi-
tion, show; - ք ընդեմ, the phenomena
of nature; a. visible, palpable; notable;
ridicule; whimsical, chimerical; առ
-ս, externally, outwardly, in appear-
ance.

Երեւութեան a. fantastic, ideal.
Երեւութեամբ, աջայ vn. to appear,
to present itself, to be represented.
Երեւութիւն, Երեւում s. appari-
tion, manifestation; appearance; re-
presentation.

Երեփս, Երեփոսեմ s. priest.
Երեք, Երեց, Երես a. three; three
times; third.

Երեքալեւան a. much agitated, stormy.
Երեքալեւան, -մեան S. Երեքալեւան.
Երեքամեայ, -մեան S. Երեքամեայ.
Երեքանկիւն, -անկիւնի S. Երեքան-
կիւն.

Երեքանձնեայ a. of three persons.
Երեքարեւ S. Երեքարեւ.

Երեքարեւ, -ձի, -ձին s. trident,
fork with three prongs.

Երեքանգեան a. that is worth
three pence; vile, despicable.

Երեքեան, -քին, Էջոյն or ցոյն
a. all three. [sed.

Երեքերանեան a. very happy, bles-
sed; Երեքեւեան a. of three wings.

Երեքթեան a. of three spans. [te.
Երեքթեանեան a. very unfortuna-

Երեքթանի a. of three prongs; s.
fork, trident.

Երեքին S. Երեքեան.
Երեքանգեան a. of three cubits.

Երեքարեւեան a. of three orders,
or degrees.

Երեքկին a. ad. triple; trebly, three-
fold; s. thrice wived or married (man).

Երեքկարոր առնեմ va. to till three
times; ֆց. to examine thoroughly.

Երեքկեմ, Էջի va. to triple; to make
triple.

Երեքկուռ a. triple, tripled.
Երեքկուռի a. that has three sides or
angles, triangular.

Երեքհազարեան a. of three thousand.
Երեքհարիւր, ոչ a. s. three hundred.

Երեքհարիւրեքին a. s. every three
hundred.

Երեքհեղեան a. trisyllabical.
Երեքձեղունեայ a. of three stories.

Երեքձիւն a. of three branches or forks.
Երեքմասնեայ, -մասնեան a. com-

posed of three parts, tripartite; of
three sorts, triple. [branches.

Երեքմասնի a. of three fingers or
Երեքնուկ s. bot. French grass, sain-
foin.

Երեքշաբթի, Թու s. tuesday; Գէր -
shrove -; աւագ, մեծ -, - before Easter.

Երեքաթիկ a. ad. triple; trebly.
Երեքայրի a. having three edges.
Երեքբաշեան a. having three por-
ches or vestibules.

Երեքբրեան, բենի a. s. composed
of three holies; praised with the
Trisagion; - երգ, օրհնութիւն, Trisa-
gion. [river).

Երեքվտակեան a. of three brooks
Երեքտակեան, -կէն a. triple, of
three strings (of pearls).

Երեքտասան, փց a. thirteen.
Երեքտասանամեայ, -մեան, մենից a.
thirteen years.

Երեքտասաներորդ, աջ a. thirteenth.
Երեքտասանեքեան, նեցունց s. a.
every thirteen.

Երեքտերեւուկ s. trefoil.
Երեքխաւարեան ad. much glorified,
very holy; glorified with the Trisagion.

Երեքխաւարեան a. much to be
wished, very desirable.

Երեքքաղաքեան a. that belongs to
Tripoli, or to the three towns.

Երեքքարեան a. built or furnished
with three stones.

Երեքօրեայ, օրեկց a. of three days;
ad. the third day.

Երեքօրեմ, օրեցայ vn. to stay, to
remain or sojourn in a place three
days.

Երէ, երէ, ոչ s. deer, fawn-coloured
animals; game; venison.

Երէդ, րիւայ a. desert, uncultivated;
s. sandy plains.

Երէկ, երէկ, յերէկ, յերէկ, զե-
րէկ s. ad. yesterday.

Երէց, երէցու, րիցունք, ցանց a.
elder, senior; s. eldest brother: priest;

Երէցանց -, pontiff; - գահ, the first
or highest place.

Երէցաւորց a. elder.
Երէցեղայր s. a priest's brother.

Երէցութիւն S. Երէցութիւն.
Երթ, փց s. walk, way, gait, depar-
ture, journey; S. Տոմար.

Երթամ, չոգայ, երթ vn. to go, to
march, to repair, to follow a road; -
առ հարս, զճանապարհ ամենայն երկրի,

to sleep with one's fathers, to die;
- զիւրովն, to kill one's self; - զիւրիւ,
to give one's self up to, to apply one's
self; - զըրց, to go to fetch water;

to make water; - հեռի or հեռիոտս,
to go on foot, to walk; - հեռի յոչ
կամս, նեղութեամբ or դժուարաւ, to

trudge along; - հեծեալ Ի ձի, to go
on horseback, to ride; - կառք, to go
or ride in a carriage; - սուրհանգա-
կաւ, to travel post; - չոգեմուկ կառք,

երկաթուղեաւ, to go or travel by
rail; - (երանել) Ի կարիս որովայնի, to
go to the water-closet, to stool, to the
privy; երթայ (գիւն) Ի կորուստ իւր,

he hastens to his ruin; այս ճանապարհ
երթայ Ի..., this road leads to...;

զհեռ, զհին -, to follow; վախտեայ -,
to flee, to take to flight; յաւարի -,
to be sacked or plundered; Ի գլուխ -,
to finish, to come to an end; յերգումս

-, to swear, to take oath; զուրմբ -
ձից, to trip, to fall headlong as a
horse; երթ Ի բաց, երթ յետս իմ,

be gone, go away, get you gone, get
away, or off with you, be off; երթ
խաղաղութեամբ, part in peace! adieu!

ողջ երթ, երթ ողջամբ, adieu! God be
with you! luck be with you!

Երթանամ S. Երթամ.
Երթեւեկ, կայ a. s. that goes and
comes; going to and fro; turn, walk:

life, conduct; -ս առնուլ, առնել, to
go to and fro; to go and come; to make
several cruises; - ծովու, the ebb and
flow.

Երթեւեկեմ, Երթեւեկիմ S. Երթ-
եւեկս առնեմ.

Երթեւեկութիւն s. going to and fro.
Երթումս s. walk, step.

Երի, երայ s. spine, or part of the
back of animals; -, առ -, Ե-ր, pr.
on the edge, towards, on the side of,

near; առ - ընթանալ, to go, to rank,
to put on the same footing with, to
agree, to be of one mind.

Երիւ, Ի or ոչ s. band, bandage,
ligature, fillet, string.

Երիզապատ, -պինդ a. bound.
Երիզապնդեմ, Էջի va. to bind, to tie
with a band.

Երիզուտ վայր s. sandy plains.
Երիթ, աջ s. wedge, peg, stake; bolt,
square bolt, iron-pin.

Երիթամաճեալ, -թացեալ a. driven
in like a wedge.

Երիթանամ, աջայ vn. to sink down,
to waste, to be consumed, to grow lean.

Երիկամաճեալութիւն s. nephritis.
Երիկամաճեալ, ժեւաց a. nephritic.

Երիկամուկ, մանց s. reins, kidney;
bowels, entrails; խորակել զ-նս, to
break or sprain one's back.

Երեկեան *a.* of yesterday; - վարդապետ, ignorant doctor.
 Երեկոյն, *յ-ն ad.* towards evening.
 Երնիշ, երնիշ or ջուշ *sf.* heifer, young cow; *ից* wife, spouse.
 Երկվար, *աց s.* horse, palfrey; saddle or riding-horse; - բաջրեմաց, pad, ambling nag, stead; *S. Ձի*, etc.
 Երկվարաբուծ *s.* horse-breeder.
 Երկվարական *a.* horse, of a horse, equestrian.
 Երկվարաշատ *a.* having many horses.
 Երկվարեմ *vna.* to ride; to lead, to guide. [horse].
 Երկվարութիւն *s.* cavalcade, riding.
 Երեսասարդ, *աց s.* young man, young gentleman; Թէ գոյր -ի գիտութիւն եւ ծերոյն զօրութիւն, if young folks had experience, and old ones strength.
 Երեսասարդական *a.* youthful, juvenile, young.
 Երեսասարդանամ, *ացայ vn.* to be or become a young man, to make one's self look young again. [circus].
 Երեսասարդանոց, *աց s.* gymnasium.
 Երեսասարդապէս *ad.* youthfully.
 Երեսասարդութիւն *s.* youth, youthfulness, adolescence; young people, young folks; յաստիս -թեան, in earliest youth; եւ - անցանէ, young men will be young men.
 Երեսասարդուհի *sf.* young woman, girl, maiden, lass.
 Երեր *a. s. ad.* third; three; thirdly.
 Երկն անգամ *S.* երեսու.
 Երեցազոյն *a.* more ancient, ancient, elder, eldest, senior; first, principal.
 Երեցախումբ *a.* group of priests.
 Երեցական *a.* presbyterian.
 Երեցականութիւն *s.* presbyterianism.
 Երեցակին *sf.* priest's wife; priestess.
 Երեցակից *a. s.* companion of a senior or of a priest.
 Երեցանի *s. pl.* the priests.
 Երեցապետ, *աց s.* archpriest.
 Երեցացուցանեմ, *ուցի va.* to make senior, to raise, to advance.
 Երեցութիւն *s.* antiquity, seniority, full age; priesthood.
 Երեցուկ, ցիկ *s.* camomile.
 Երեցուհի *sf.* priestess.
 Երեցունիք *S.* երեցանի.
 Երեցս *ad.* three times, trebly; very, much; - ատեի, very hateful, very odious; - երանեի, very happy, thrice

happy, blessed; - անգամ, three times.
 Երկար *S.* երկվար.
 Երկբեմ *S.* երեքբեմ.
 Երկ, *աց s.* work, labour; endeavour; pain, trouble, toil; -ս արկանել, to strive hard, to make an effort to, to tire one's self; to endeavour, to try.
 Երկաբնակ, *աց a.* believing in two natures in Jesus Christ: having two dwelling-places.
 Երկադիտակ *a.* that looks through two apertures; - գգայարանք, the eyes.
 Երկաշն, -շնի *a.* of two kinds, double.
 Երկաթ, *ոյ s.* iron; iron weapon, sword, razor, nail; - կակուկ, soft, malleable iron; - դիւրահերձ, red-short iron, hot-short iron, red shear or sear iron; - կալուսանացեալ, galvanized iron; - կռանահար, forged, tilted, bar, or malleable iron; - հայեղական, specular, oligist iron, iron ore; - հրաբեր, pyrophoric iron; - սպիտակ կամ թանաք, plate, white iron, tinned iron plate, tin, tin plate; -ք, irons, chains, fetters, gyves; - հնոտի, old iron; կոտորք -ոյ, grape shot; սայր -ոյ, tag; վաճառական -ոյ, smith, blacksmith; սրառէլ -ով, to bind or mount with iron; բաղմանիողնող - , sharp; -ի դար, iron age; կռանել դ - մինչ ատարանէն է, to beat the iron while it is hot.
 Երկաթազամ *a.* furnished with iron; fastened with iron, nailed.
 Երկաթագիր *a. s.* written with a style or large needle, capital; capital letter.
 Երկաթագործ, *աց s.* blacksmith, forger; *S.* երկաթագամ. [of iron].
 Երկաթագործի, ծեաց *s.* instrument
 Երկաթախառն *a.* ferruginous.
 Երկաթակապ *a.* chained, bound with iron; - առնել, to enchain, to put in chains or fetters.
 Երկաթակուճ *s.* basalt.
 Երկաթակուռ *a.* made or furnished with iron; - շաւիղ *S.* երկաթուղի.
 Երկաթակորուծիւն, երկաթաշանք *s.* iron mine.
 Երկաթաշատ, *ուց s.* miner; -ք or -մեաւք *S.* երկաթաշանք.
 Երկաթապատ *a.* bound, furnished with iron. [chained].
 Երկաթապինդ *a.* closed with iron;
 Երկաթաքիւղուր *s.* scoria, cinders, slag.

Երկաթեղէն, երկաթի *a.* of iron; - գործիք, tool, instrument of iron.
 Երկաթուղի *s.* railway, railroad, line; - ամերիկեան, tramway, American railway; օդամուղ - , atmospheric, or pneumatic railway; հիւսիսային - , the Northern railway or line; գնալ -դեաւ, to go or travel by rail; շոգեմուղ շէւալընթացիք, մեղմնթացիք -ուղւոյ, by express; by goods train; հանգույց -ուղւոյ, railway station or -terminus; բաժ, պարտաթուղթ -ուղւոյ, railway-share; գամանիշ -ուղւոյ, railway-guide or -tables; տոմսակ -ուղւոյ, railway ticket; կառք, սայլ -ուղւոյ, railway carriage, waggon, car; ուղեւորութիւն, երթեւեկ, շէմք -դեաւ, run, trip, excursion on a railway; արկածք -ուղւոյ, railway accident; ուղղիչ -ուղւոյ, railway guard, guard; brakeman; գործավար -ուղւոյ, public servant on a railway, railroad clerk; ռաշահորդ -ուղւոյ, railway guard, watchman, warden, line-keeper; վերատեսուչ -ուղւոյ, railway inspector; *S.* կառուարորմ, Հանգույց, Տոմսակ, Շոգեկառք.
 Երկախառնեմ, *իմ vn.* to cooperate.
 Երկախումբ *a.* that consists of two sets; two, double.
 Երկածին *s. chem.* body composed of two substances.
 Երկակ, *աց s.* binary, two; - եռակ or կի, six, (three times two are six).
 Երկակենդան, -կենցաղ *a.* amphibious, that lives on land and in water.
 Երկակի *a. ad.* two, double, binary; twice, doubly.
 Երկակին *a.* bigamist (man).
 Երկակիսակ *s.* twice two and a half, (five).
 Երկակշիռ *a.* that measures two opposite things; *s. mech.* beam, lever of an engine; - գրամաշատ, lever for coining; - փոխարինիչ, compensating balance.
 Երկակողմ, -կողմանի *a.* having two sides; two sided, reciprocal.
 Երկակուր *s.* diameter.
 Երկաշանք *s. chem.* amphibole, hornblende, tremolite.
 Երկաշիւ *a.* two footed, biped.
 Երկամ *s.* two years, duration of two years; *S.* երկեամ. [or measures].
 Երկամսակ *a.* that has two times
 Երկամեայ *a.* biennial; *S.* երկեմեան.
 Երկամասն *a.* bipartite.

Երկամակին *s. a.* bigamist.
 Երկամանութիւն *s.* bigamy.
 Երկայն, *ի a.* long, extended; far; վաղը փ - , rather long.
 Երկայնաբազուկ *S.* երկայնաձեռն.
 Երկայնաբան *a.* prolix, too diffusive, too long, long-tongued.
 Երկայնաբանեմ, եցի *vn.* to be prolix in discourse, to make long tiresome speeches.
 Երկայնաբանութիւն *s.* prolixity, tiresome length in a discourse.
 Երկայնաբոյն *ad.* too long.
 Երկայնաբեւ, գիգաց *a.* too long or extended, gigantic.
 Երկայնածնոտ *a.* having a long jaw, long-jawed.
 Երկայնակեաց *a.* that lives long; - վնեկ բան զոք, to outlive, to survive.
 Երկայնակեցութիւն *s.* longevity.
 Երկայնահասակ *a.* of too long or extraordinary a size, tall.
 Երկայնահեր *a.* long-haired.
 Երկայնադի *S.* երկայնամիւ.
 Երկայնաձգեմ, եցի *va.* to prolong, to extend.
 Երկայնաձեռն *a.* long-handed.
 Երկայնաձեւ *a.* long, extended; parallelogram, oblong.
 Երկայնաձիգ *a.* very long, elongated; that lasts long; far.
 Երկայնաշիւղ *a.* furnished with long branches.
 Երկայնամիտ, մտաց *a.* patient, that suffers patiently, that perseveres; - վնեկ *S.* երկայնամտեմ.
 Երկայնամտեմ, եցի *vn.* to be patient, to suffer patiently, to persevere.
 Երկայնամտութիւն *s.* longsuffering, patience.
 Երկայնամորուս *a.* longbearded.
 Երկայնամ *S.* երկայնիմ.
 Երկայնանիստ *a.* extended, great.
 Երկայնաչափ *a.* very long.
 Երկայնաչափութիւն *s.* length; longimetry. [fuse].
 Երկայնապատում *a.* prolix, too diffusive.
 Երկայնաորունք *a.* long-legged, long-shanks.
 Երկայնատարած *a.* much extended.
 Երկայնատուն *a.* long-tailed.
 Երկայնացուցանեմ *S.* երկայնեմ.
 Երկայնաւուրց *s.* long life, long days; -րս or -րց *a.* long lived; -րս վնեկ *S.* երկայնորեայ.
 Երկայնաքիթ *a.* long-nosed.

Երկայնաձևութիւն S. երկայնաբա-
նութիւն.

Երկայնեմ, եցի va. to lengthen, to
extend, to stretch, to draw, to draw
out; to prolong; - զոտս or զսրունս, to
stride, to straddle.

Երկայնամանակեայ, -կեան a. that
lives or lasts long; of a long while or
time.

Երկայնեմ, եցայ vn. to extend or
stretch one's self; to be prolonged.

Երկայնամութիւն s. longsuffering,
patience.

Երկայնորդ s. mech. lengthening
piece; adjutage, tube or pipe for
waterworks.

Երկայնութիւն s. length; court; longi-
tude; depth; geog. longitude; - աւուրց,
կէնաց, long days; length of days, long
life, longevity; խաղալ գնալ ընդ - գե-
տոյն, to skirt, to run along the river;
յ-, of the length of; to the...

Երկայնորեայ լինիմ vn. to live long.

Երկար sf. bigamist: two men.

Երկան, աջ s. mill; mill-stone; grind-
stone; - իւյ, mill-stone turned by an
ass; վերին -, upper mill-stone; ներքին
-, lower mill-stone; S. երկանաքար.

Երկանաղաց s. miller.

Երկանաքար (վէմ, արձան) s. mill-
stone; mill-stone quarry; a. of mill-
stone; - հաստառուն, bedstone, bed
mill-stone, lower mill-stone; - շարժա-
կան, runner, upper mill-stone, top
mill-stone.

Երկանաւոր մեքենայ s. winding-
machine or engine, whim-engine.

Երկանիւ a. of two wheels; s. cabrio-
let, one-horse chaise; two-wheel-
carriage, cab, hack-cab.

Երկանուն a. binominous, having
two names.

Երկապաշտ, -պաշտեայ a. parasitic.

Երկասեր a. hermaphroditic.

Երկասեր, սիրաց a. that loves work,
laborious, diligent.

Երկասիրեմ, etc. S. Աշխատասիրեմ.

Երկավանդ or վանկ, ից a. dissyllabic.

Երկավտակ S. երկավտակ.

Երկատեսակ a. of two kinds; - աղ
s. chem. amphot salts.

Երկատեմ, եցի va. to divide into two
kinds, to divide.

Երկատուութիւն s. division into two
parts; - լուսնոյ, dichotomy.

Երկար, աջ a. long, extended, ample;

prolix: slow, tardy; s. length; - , ընդ
- ad. long, a long while; at length.

Երկարաբան, etc. S. երկայնաբան,
etc.

Երկարակեայ S. երկայնակեայ.

Երկարաձգեմ, եցի va. to lengthen,
to prolong, to drag, to delay; to draw
back; to continue.

Երկարաձգութիւն s. elongation,
prolonging; duration, length, prolon-
gation; act of going back.

Երկարաձիգ a. long, extended, that
lasts a long time, durable. [diffuse.

Երկարապատում a. long, prolix,

Երկարատեւ a. long, that lasts long,
durable.

Երկարատեւութիւն s. duration, length.

Երկարաւոր a. long, extended; re-
moved, distant.

Երկարեմ, եցի va. to lengthen, to
prolong, to stretch, to extend; to sus-
pend; to delay, to temporize.

Երկարութիւն, երկարումն s. length,
elongation, extent, reach; prolixity.

Երկաւոր, երկաւորեակ, երկաւորից
S. երկաւորեակ, երկաւորի.

Երկաւորք, ւորքս, ւորքս ad. of, or
for two days.

Երկաւորիւր, ոյ a. s. both, each,
every.

Երկայ a. doubtful, uncertain, un-
determined, perplexed; յ-ս լինել, to
doubt, to have doubts; to scruple, to
demur; յ-ս արկանել, to call into
question; յ-ս առնել, to bring into
suspicion, to make suspicious.

Երկայաբար ad. uncertainly, doubt-
fully.

Երկայական a. suspicious, doubt-
ful, problematic, uncertain.

Երկայանամ S. երկայան.

Երկայանք S. երկայանութիւն.

Երկայեմ, եցայ vn. to doubt, to
suspect, to hesitate, to mistrust.

Երկայութիւն s. doubt, hesitation,
perplexity, irresolution; suspicion;
incertitude, ambiguity.

Երկան, ից a. amphibological,
double, ambiguous; double-dealing,
double-tongued.

Երկանութիւն s. amphibology, am-
biguous discourse, ambiguity.

Երկաշէն a. s. binomial; - Նեւտոնի,
Newton's binomial theorem.

Երկաշէնական a. binomial.

Երկարբառ a. s. diphthong.

Երկբացիկ a. that opens on two sides
or doubly, double; - դուռն, folding-
door; - խեցեմորթ, bivalve.

Երկբերան, -նեան, -նի a. that has
two apertures; two edged, double-
biting, two-bladed.

Երկբոյս a. born or produced doubly,
double; having two qualities.

Երկգլխի, խւյր, երկգլուխ a. bicipital;
two-headed; double-headed.

Երկզորիմ, եցայ vn. to assemble in
two troops or regiments.

Երկգոգաւոր s. phys. bi-concave,
double concave.

Երկոյն a. of two colours.

Երկ դունակ a. of two sorts, diverse.

Երկդիմեան, -դիմի a. of two faces;
of two sorts, diverse; deceitful, coun-
terfeit; doubtful, equivocal, ambi-
guous, amphibological.

Երկդիմութիւն s. equivocation; dissi-
mulation, duplicity, falsehood.

Երկդրամեան, մենից s. didrachm, two
drachms or pence.

Երկեակ a. binary.

Երկեամ a. of two years; biennial;
չ-, lasting two years.

Երկեղ, etc. S. երկիւղ, etc.

Երկեղունկ s. fear; -ս արկանել, to
terrify, to frighten.

Երկեղուն a. frightful.

Երկեմեան, մենից a. of two years,
two years old; յերկեմենից եւ ի խո.
նարհ, from two years old and under.

Երկեռեակ, երկերեան a. twice
three, six.

Երկերիւր, ոյ a. two hundred.

Երկեցուցանեմ, ուցի va. to intimi-
date, to frighten, to terrify, to cast
down; to startle.

Երկեւան, երկեւանութիւն s. doubt,
suspicion, fear. [sheets.

Երկերթի a. of two leaves or
երկերեան a. of two wings.

Երկերթուռիկ s. deutoxide.

Երկթանի s. fork, prong; table-fork;
- զսպանակաւոր, trigger, brake with
spring.

Երկին, կին, երկինք, կնից s. heaven;
heavens, the sky, the firmament; pa-
radise, dwelling of the blessed; air,
ether; Էլանել յերկինս, to ascend up
into heaven; յերկինս ամբառնալ, to
raise to the skies; կապուտակ -, the
blue sky; կամար երկնից, the arch or
vault of heaven; հուր, շանթ երկնից,

the bolts of heaven; ցառու՞ն երկնից,
the wrath of heaven; -բ եւ եր-
կիր, heaven and earth; -բ! արդար -բ,
heavens! good heavens! ջինջ, պարզ,
անամպ, ամպամած -, clear, serene,
cloudless, cloudy sky; հրեղէն -, the
Empyrean.

Երկնեան a. of two columns (page).

Երկեր, կրի s. earth, globe; ground,
land, territory, soil, district, depart-
ment, jurisdiction; land, country,
province, region, climate; the world;

the earth; յ- անկանել, խնարհել, to
prostrate one's self; - ծննդեան, birth-
place; յ- կործանել (գիւթաւալ), to
strike dead on the spot; յ- օտար, in
a foreign land; Թնդայր - յընթացս
մեր, the ground shook beneath our
feet; -! -! land! land! - աւետեաց,
the Holy Land.

Երկեր a. second; ad. secondly, in the
second place.

Երկեր պաշտանեմ, պաշի vn. to wor-
ship, to adore; to prostrate one's self;
- կույ, to idolize, to adore idols.

Երկիցս ad. twice; - անգամ, two
times.

Երկիւղ, ի, իւ s. fear, timidity; ter-
ror, apprehension, fright, dread; doubt,
distrust; աւ -ի, for fear of; յ- ան-
հաւան վարանել, զ-ի հարկանել, to
fear, to apprehend, to be much afraid;

- արկանել յոյ, to frighten, to startle,
to strike with terror; խուրկան -, a
panic; - մահու անկաւ ի վերայ իմ, the
terror of death is fallen upon me; եր-
կեան երկիւղ մեծ, they were sore a-
fraid.

Երկիւղաբեկ S. Ահաբեկ.

Երկիւղալին a. frightful, dreadful,
terrible; timid.

Երկիւղալի է, it is to be feared.

Երկիւղալիւր, -ից a. timorous, timid,
astonished, fearful. [with fear.

Երկիւղախառն ad. mixed with fear,

երկիւղած, աջ a. timorous, con-
scientious, scrupulous, pious, religious.

Երկիւղածութիւն s. fear of God,
piety, religion, conscience; -թեամբ,
religiously, conscientiously.

Երկիւղամեծար a. pious, timorous.

Երկեղու a. deceitful, ambiguous,
equivocal; S. երկեան.

Երկուսնեայ a. of two moons; -
աւուրք, duration of two moons, two
months.

Երկրագնաց *a.* that walks on the earth.

Երկրագործ, *այգ a. s.* agriculturist; planter, husbandman, labourer.

Երկրագործեմ, *եցի va.* to till, to cultivate, to plough.

Երկրագործութիւն *s.* agriculture, tillage, culture. [globe.

Երկրագունտ, *գնտայ s.* terrestrial
Երկրագիր, -գրութիւն *S.* Աշխարհագիր, -գրութիւն.

Երկրալիւր *a.* that fills the world.

Երկրածին, -ծնեալ, -ծնունդ *a.* produced by the earth, terrestrial.

Երկրածուփ *a.* that torments, or agitates the world; tormented or agitated on the earth.

Երկրակալ, etc. *S.* Աշխարհակալ, etc.

Երկրական *a.* terrestrial.

Երկրակեաց, -կենցաղ *a.* that lives on earth, terrestrial, worldly.

Երկրակոխ *a.* that treads, walks on earth; terrestrial.

Երկրակործան *S.* Աշխարհաւեր.

Երկրաչեւիութիւն *s. ast.* apogee.

Երկրահայ, etc. *S.* Գեանակոչ, etc.

Երկրամած *S.* Գեանամած.

Երկրամերձ, -ութիւն *s. ast.* perigeum, perigee.

Երկրային *s.* terrestrial; worldly.

Երկրանախնամ *S.* Գեանանախնամ.

Երկրաշարժ *S.* Գեանաշարժ.

Երկրաչափ, *ից* or *այգ s.* geometrician.

Երկրաչափական *a.* geometrical; -ն, geometry.

Երկրաչափութիւն *s.* geometry.

Երկրաչափորէն *ad.* geometrically.

Երկրապատեան վերարկու *s.* sepulchre, tomb. [ing.

Երկրապարար *a.* manuring, fertilizing
Երկրապարփակ *a.* that surrounds the earth (sea).

Երկրապիւլ *a.* worldly-minded.

Երկրասէր *a.* mundane, worldly; patriot. [terrestrial.

Երկրամուծնդ *a.* maintained on earth,

Երկրասոյց *a.* rooted in the earth.

Երկրաստեղծ *a.* that has created the world; created of earth, terrestrial.

Երկրատարած *a.* spread in the world or throughout the world; stretched on earth.

Երկրաւոր *S.* Երկրային.

Երկրաւորութիւն *s.* worldly vanities.

Երկրաբարշ, *ից a.* worldly; *S.* Գեաւաբարշ; *այր -*, carnal-minded, lustful.

Երկրաբարշութիւն *s.* worldliness; sensuality.

Երկրմայր *s.* earth-worm.

Երկրորդ, *այգ a.* second; secondary, accessory; *ad.* secondly, in the second place; - *օրէնք*, Deuteronomy; - *ք*, bigamists; - *անգամ*, once again, once more, a second time. [cessorily.

Երկրորդաբար *ad.* secondarily, accessorially, subaltern.

Երկրորդեմ, *եցի va.* to say again, to repeat, to reiterate; to repeat often, to resume; - *համառօտիւ*, to recapitulate; - *ի միտս*, to pass again.

Երկրորդութիւն, Երկրորդումն *s.* repetition, resumption, reiteration; - *օրինաց*, Deuteronomy.

Երկրորդութեան *s.* list, roll.

Երկրպագեմ *S.* Երկիր պագանեմ.

Երկրպագութիւն, *այգ a. s.* worshipper.

Երկրպագութիւն *s.* adoration, worship; prostration; - *կոտայ*, idolatry; - *մատուցանել*, to worship.

Երկրեղ, Երկրեղի, *յ-ս լինիմ S.* Երկ. պառակ, Երկպառակիմ.

Երկրեղեմ, *եցի va.* to divide in two, to cleave.

Երկք *S.* Երկ. [days.

Երկօթի աւուրք *s.* space between two

Երկօթիմ *S.* Երկօթիս աւուրք.

Երկօրեայ *a.* of two days; in two days.

Երմոս *S.* Երմոս.

Երնեմ, *եցի va.* to fan; *S.* Հոսեմ.

Երնեակ *S.* Երանի.

Երնակ, -ջան, -ջանակ, *ի s. bot.* thistle (eryngium); *Երնջանակ* *տակ, bot.* gentian; *S.* Բոգ.

Երնիկ, շիկ *s.* sausage.

Երուխ *s.* flock of cotton.

Երուք *s.* wild beasts.

Երջանիկ, նկաց *a.* happy, blessed, prosperous, fortunate, lucky; - *լինել*, to be happy.

Երջանկաբար *ad.* happily.

Երջանկազարմ *a.* of a happy family.

Երջանկալիւր *a.* happy, blessed, holy,

pious, angelical. [to be fortunate.

Երջանկանամ, *այցայ vn.* to prosper,

Երջանկաւէտ *a.* very happy, blessed,

full of felicity.

Երջանկաւոր *a.* very happy, superb,

magnificent.

Երջանկութիւն *s.* happiness, fortune,

prosperity, beatitude, felicity.

Երբ *s.* cariosity, cancer, rottenness, mouldiness.

Երբադարձ *a.* much agitated, stormy.

Երբակի *a. ad.* triple; trebly.

Երբեակ *a.* ternary, three; *s.* trey.

Երբորդ, *այգ a. s. ad.* third; third part; thirdly.

Երբորդական *a.* ternary.

Երբորդեմ, *եցի va.* to treble, to triple, to repeat three times.

Երբորդութիւն *s.* Trinity; triplicity.

Երբօրեայ *S.* Երբօրեայ, Երբօրեայ.

Երբի, *ի, փունք, փնից s.* colour, hue, dye; fashion, form.

Երբի երբի *a.* speckled, variegated, diversified with colours; *s.* diversity of colours; *ad.* in several colours or manners; - *հարկանիլ, հասանիլ*, to shine with many colours; - *երանգօք*, of a thousand colours, party-coloured.

Երբիազեղ *a.* having good colours.

Երբիազոյն *a.* of many colours, variegated.

Երբիաների *a.* dyed of many colours.

Երբիափայլ *a.* having a shining colour.

Երբիերանդ *S.* Երբիազոյն.

Եւ or ե *conj.* and; also, likewise; - ..., - ..., both ..., and; - ոչ, neither, no, nor; ոչ մին - ոչ միւս, neither; neither one nor the other; - երիտաւարդք - ծեղք, both young and old; - այլ *ad.* et cætera, and so on; - այն զի, - այս զի, the more so; - արդ, now, then; - եթ *ad.* only, solely; - եւ *conj.* *ad.* also, more, over, still, moreover, likewise; - զի, - քանզի, since, because.

Եւթն *S.* Եւթն.

Եւղ *S.* Իւղ.

Եւղադուռն *s. phys.* aelopile.

Եւս *conj.* also, still, more; - աւաւել *ad.* the more so; - քան զ-, more and more, instantly.

Եւրոպական *s.* European.

Եւրոպացի, *ցւոյ a. s.* European.

Եփ, ոյ *s.* cooking, dressing; *յ-արկանել*, to cook.

Եփեմ, *եցի va.* to cook, to dress, to do; - *ի փուռն*, to bake; - *ի ասպակի*, to fry; - *ի կասկարայի*, to broil.

Եփենի or ֓ենի *s.* ossifrage.

Եփիլ, Եփոլ *s.* cook.

Եփոյ, *ից, Եփոյ, այց s.* cooked meat; cooling draught, decoction.

Եփուկ *s.* fusion of bronze.

Եփումն *S.* Եփ; - մետաղաց, ապա-կւոյ, annealing of metals or glass.

Եփում *s.* ephod.

Եփնէիս *s.* remora.

Եփնոս *s.* sea-hedgehog, sea-urchin.

Եփնասնամեայ, -մեան *a.* seventy years old.

Եփնասնեակ, *եկաց s.* seventy.

Եփնասնեկի, -եկին *a.* seventy; *ad.* seventy times.

Եփնասնեկի *a.* seventy years old.

Եփնասնեկորդ, *այգ a.* seventy;

- կիրակէ, Septuagesima Sunday.

Եփնասուն, մնից *a.* seventy; -ք, the Septuagint.

Եփնեքեան, -քին, Եփնեքեան, -նեքին, նեքունց *s. a.* all the seven.

Եփն, Եփն, Եփն, Եփն, Եփն *a.* seven; - մնգամ, - times, many times.

Եփնազուլ, -գլի *a.* seven-headed.

Եփնաթիւ *a.* septenary, that consists of seven numbers or letters.

Եփնալոյս *a.* that has seven lights.

Եփնաճին *a.* that has engendered seven times. [times.

Եփնակի *a. ad.* septenary; seven

Եփնակողման *a. s.* heptagon.

Եփնաղի *a. s.* heptachord.

Եփնաշարդ *a.* of seven candles or lights (chandelier).

Եփնամեայ, -մեան *a.* septennial, seven years old.

Եփնամեայ *a.* of seven months.

Եփնակին *a. s.* heptagon.

Եփնանշու *S.* Եփնալոյս.

Եփնաշահեան *a.* of seven branches (chandelier).

Եփնաստեղեան *a.* having seven branches or columns; of seven stars.

Եփնաստեղն *S.* Եփնաշահեան.

Եփնաթիւն, -փենի, -փի *S.* Եփն. [seven; week.

Եփնեակ, *եկաց a. s.* septenary,

Եփնեկին *ad.* seven times.

Եփնեմեան *a.* seven years old.

Եփնեքեակ, *եկաց a. s.* septenary;

week. [week; seventhly.

Եփնեքորդ, *այգ a. s. ad.* seventh;

Եփնեքորդեմ, *եցի va.* to repeat seven times.

Եփնեւորան, մնաց *a.* seventeen.

Եփնեքեան, -քին *S.* Եփնեքեան.

Եփնազարեակ, -բեան *a.* of seven thousand years.

Եփնուսանամեայ, -ամի *a.* of seventeen years.

Եօթնուտասներորդ, աջ a. seven-teenth. [times as many.
Եօթնպատիկ a. ad. sevenfold, seven
Եօթնպարսպեան a. having seven walls.
Եօթնօրեայ, բեկ ա. of seven days.

2

2 (zā) զա s. the sixth letter of the alphabet and the fourth of the consonants; չ, չ, six; sixth.

It is sometimes changed for, or con-founded with the letter u: զգեստ, սգեստ; սքօղել, զքօղել; զգալ, սգալ.

- art. that marks the accusative: սիրել զԱստուած, to love God; տեսա ինչ զարեգակն, to see the sun; ուտել զհաց, to eat bread. This article is sometimes understood, for example: մնացի զի բերցե խաղող, եւ բերք փուշ (instead of զխաղող, զփուշ). - It is often repeated: որք միշտ փրփրեն զեւրեանց զանձանց զամբ (instead of զա մբ անձանց իւրեանց). - It often changes its place: ետուն նմա գիրս զԵսայեայ (usually զգիրս Եսայեայ).

- It marks the narrative or sixth case, on, of, for: երթալ զօսկւոյ, to go and fetch gold, or in order to bring gold; առաքել զջրոյ, to send in order to bring water; խօսել զմանեմ, to speak of him.

- It marks the eighth case, round, about, on, above: արկանել զմովաւ, to put on him; անցել զբոցով, to pass above the flame, to singe; անցուցանել զամենեւորեմ, to surpass, to surmount, to excel more than all.

- augmentative letter: զբզուել, զբզուել; եղծանել, զեղծանել; անցա նել, զանցանել.

Չաղիր, զբաց or բեկ a. ugly, deformed, slovenly; dirty, filthy, indecent, impure, lewd, obscene.

Չաղրաբան a. obscene in words or language.

Չաղրաբանեմ, եցի vn. to discourse obscenity, to hold filthy language.

Չաղրաբանութիւն s. coarse expressions or language, obscene words.

Չաղրաբանեմ a. unchaste, lascivious, obscene in words.

Չաղրագործ, աջ a. unchaste, lascivious, obscene; luxurious, dissolute.

Չաղրագործեմ, եցի va. to be lewd, dissolute.

Չաղրագործութիւն s. lewdness, turpitude in actions.

Չաղրազեմ a. nasty-looking, ugly.

Չաղրաթորմի a. nasty, ugly, impure.

Չաղրալի, -լից S. Չաղիր.

Չաղրալուր a. that wounds chaste ears, obscene.

Չաղրախօս S. Չաղրաբան.

Չաղրաշուտ, etc. S. Գարշաշուտ, etc.

Չաղրաձայն a. having a bad voice; of perverse doctrine.

Չաղրանամ, աջայ vn. to loathe, to nauseate; S. Աղտըղանամ.

Չաղրառեմ S. Չաղրագործ.

Չաղրառես, -տեսի, -տեսիլ a. nasty-looking, ugly, deformed, unpleasant to the sight.

Չաղրացուցանեմ, ուցի va. to disfigure, to make ugly or dirty, to soil.

Չաղրիմ S. Չաղրանամ.

Չաղրոտի, աւոյ, տեսայ a. dirty, ugly, impure; s. idol.

Չաղրութիւն s. ugliness, filth, act of growing ugly; deformity, uncleanness; impurity, dirtiness, nastiness, foulness, lewdness.

Չածած a. small, mean.

Չահանեմ, եցի va. to look, to cast eyes on some thing.

Չահառիմ, եցայ vn. to be extremely fond, to become excessively affectionate, to love with too much passion, to bend one's whole soul to; to get furious; - ի խաղա, ի զբօսանա, to give one's self up to gambling, to pernicious amusement; - զհետ գեղարուեստից, to be devotedly fond of the fine arts.

Չահանդելի a. dreadful, ghastly, frightful.

Չահանդիմ S. Երկնչիմ.

Չահի հարկանիմ; հարայ vn. to dread, to fear much; S. Ահ.

Չահոմիմ, եցայ vn. to be suitable.

Չաղիւի առնում vn. to grow weak.

Չաղիւաղիւն a. inconstant, unstable, not solid, slippery.

Չաղիւում S. Գիւումն.

Չամբիկ sf. mare.

Չամբիկ, -բիւկ, բոկ, աջ or ոյ s. basket; - մի, a - full; - զգեստուց, գործոյ, պողոյ, հացի, clothes-, work-, - of fruit, bread-.

Չայգոյ ad. till to-morrow, to-morrow morning.

Չայրազին a. passionate, desperate, furious, turbulent; grievous; - , -գնաւ բար ad. abruptly, turbulently, angrily.

Չայրազնեցանեմ, ուցի va. to anger, to rouse the wrath or ire, to incense, to provoke, to exasperate, to drive to extremities.

Չայրազնիմ, նեցայ vn. to be angry, to fire up, to feel wroth, to become incensed.

Չայրազնութիւն S. Չայրոյթ.

Չայրանամ, աջայ vn. to grow angry, to be enraged, to put one's self in a passion, to fly into a passion, to bluster, to be angry, vexed, exasperated, to lose patience, to fret, to be mad, to inveigh.

Չայրանիւ s. increase, irritation.

Չայրացեալ a. irritated, vexed, angry, fretful; furious, outrageous, mad.

Չայրացիւտ, աջ a. hasty, passionate, fiery, wrathful.

Չայրացութիւն, -ցուկ, -ցումն s. anger, indignation; passion.

Չայրացուցանեմ, ուցի va. to irritate, to put in a passion, to enrage, to anger, to make angry, to fret, to vex, to nettle, to affront, to provoke.

Չայրոյթ s. flight, gust of passion, anger, wrath, spite, vexation, indignation, fury, rage, revolt; առ -, in despite of.

Չայրուկ, -ումն, -ուց S. Չայրոյթ.

Չանազան, ից a. diverse, different, various, distinct.

Չանազանիւ S. Չանազան, -ութիւն.

Չանազանեալ a. variegated.

Չանազանեմ, եցի va. to distinguish, to diversify, to discern, to vary.

Չանազանիմ, եցայ vn. to signalize one's self (by), to excel, to surpass.

Չանազանութիւն, -ումն s. distinction; difference; diversity, variety.

Չանալուծ S. Ընծուլաւ.

Չանակ s. piece, bit.

Չանապ s. ast. dragon's tail.

Չանգակ, աջ s. bell; clock bell; hand bell, small bell hung on the neck of cattle; - էլեքտրական, electric chimes; - բուսոյ, bell-glass; - հանձեղի, lamp-glass, glass-globe, glass-shade; գանգիւն -ի, stroke of a bell; ձուլիչ -աջ, bell-founder; ձուան -ի, bell-rope, bell-pull; - հարկանեմ, to ring the bell; - ժամանակեցեաց, to toll for the dead; հնչեին -ք պատարագի, the bells were ringing for church. [of a bell.

Չանգակազան a. ad. at the ringing

Չանգակածաղիկ s. bot. bell-flower.

Չանգակահար a. s. bell-ringer, ringer.

Չանգակաձեւ a. bell-fashioned, bell shaped.

Չանգականի s. pl. the bells.

Չանգակատուն s. steeple, bell-tower, belfry; ելանել ի -, to go up on the -.

Չանգակեմ, եցի vn. to adorn with little horse-bells.

Չանգակիկ s. little bell, hand-bell; bot. hare-bell, blue-bell.

Չանգանեմ, գի, Չանգեմ, եցի va. to knead, to bake; to adhere; to mix mortar; to mix; - իւլով, to butter.

Չանգիկ s. uvula, epiglottis; chem. receiver.

Չանգիտակ S. Չանգիտող.

Չանգիտանամ S. Չանգիտեմ.

Չանգիտանիւ s. fear, dread, apprehension, fright, dismay.

Չանգիտեմ, եցի vn. to fear, to be afraid of, to dread; to doubt.

Չանգիտեցուցանեմ, ուցի va. to make afraid, to frighten, to terrify, to dismay.

Չանգիտութիւն, -ումն S. Չանգիտանիւ.

Չանգիտող a. timid, fearful, afraid.

Չանգուած, ոյ s. dough, leaven; mole; mass, mixture; amalgam.

Չանգուածիկ s. particle.

Չանգիկ, գիւսայ s. a. follower of Zoroaster; manichean; - ալանդ, manicheism.

Չանիւլաբար S. Չանիւլալ ad.

Չանիւլանամ, աջայ vn. to hide one's self, to steal away, to retire; to be ignorant of.

Չանիւլանիւ S. Չանիւլութիւն.

Չանիւլացուցանեմ, ուցի va. to hide, to conceal.

Չանիւլութիւն s. state of a thing hidden, secret, concealment, hiding.

Չանիւլալ a. hidden, secret; ad. secretly, clandestinely, by stealth, incognito, without being known; s. hiding-

place, lurking-place; - *խնդրա սարդեւ*, to creep, to slip, to steal stealthily.
Չանկ S. *Չանգակ*.
Չանկապան, ապ s. stocking, hose.
Չանկիկ s. uvula.
Չանց s. passage, transition; - *աննել*, to pass, to omit, to skip, to leave, to neglect, to fail; - *լինել*, to be wanting, to fail; - *անուել*, to flee, to run away.
Չանցանեմ, *զանցի* տ. to pass; to surpass, to surmount, to excel; to go beyond, to exceed; to escape, to leap; to be wanting, to fail; S. *Անցանեմ*; - *զհասակաւ*, *ծերութեամբ*, to grow old; - *զարամբ*, *զամուսնութեամբ*, to be unfaithful to the husband's or marriage bed.
Չանցառու, ապ a. negligent, careless; indolent, sluggish.
Չանցառութիւն s. omission, negligence, carelessness.
Չանցումն S. *Օրինազանցութիւն*.
Չանցուցանեմ, ուցի տ. to pass, to surpass; to go beyond; to cause to fail or be wanting, to make to sin; *անցուցանել* -, to excel, to exceed.
Չաւացու, ապ s. blind, sightless, eyeless.
Չաւածանեմ or *ծիմ*, *ծի*, *Չաւածա*, *նիմ*, or *ծիմ*, *ծայ տա*. to avert, to scatter, to distract; to render useless; to mislead, to deceive; to pervert; *ի տխուր խորհուրդս* -, to have the spleen or blue-devils; *յախոս իւր* -, to give a loose to one's passions; *զանձամբ* -, to come to one's self again, to recover one's self.
Չաւածանք, *Չաւածումն* s. wandering, error, bad conduct, perversion, perversity.
Չաւածեալ a. averted, scattered.
Չաւամ, ապ a. decrepit, broken down, crazy. [or extremely old.
Չաւամանամ, ապ տ. to be decrepit
Չաւամացեալ, *Չաւամեալ* S. *Չաւամ*.
Չաւամութիւն s. decrepitude, decrepit age.
Չաւանցանք s. delirium, raving, frenzy, dotage, madness, fanaticism, rage. [changed, past.
Չաւանցեալ a. delirious, fanatic;
Չաւանցեմ, եցի տ. to go astray; to dote, to rave, to muse.
Չաւանցութիւն S. *Չաւանցանք*.
Չաւանցուցանեմ, ուցի տ. to turn aside, to mislead, to deceive; to make to rave.

Չաւանջաւոր a. precedent; first, chief; before, present.
Չաւանջաւորութիւն s. proposal; *հաց* - *թեան*, show-bread. [sence of.
Չաւանջեալ, *Չեօք* ad. before, in pre-
Չաւանջեմ S. *Յաւանջեմ*.
Չաւանջն a. first, chief, principal;
-ն or *-ն* ad. first, at first, at first sight; originally.
Չաւ *ի* *թափ*, *ի* a. inclining, that bends, that goes stooping; s. slope, declivity, brow, side of a hill.
Չաւիկ s. arsenic; *tinsel; - *կարմրագոյն*, realgar, red arsenic, orpiment; - *սուկեգոյն*, orpiment.
Չաւիկակ s. arsenite. [senical.
Չաւիկական, - *կոյն* a. arsenic, arsenic, arsenate. [ի *թափ*.
Չաւ *ի* *կող*, *Չաւ* *ի* *կողեալ* S. *Չաւ*.
Չաւիկուկ s. arseniuret.
Չաւ *ի* *հեւ* a. flat, level.
Չաւինա s. orpiment.
Չաւ *ի* *վայր*, *ից* s. down-hill, slope, declivity, descent, brow, hill; a. sloping, inclining, down-hill.
Չաւ *ի* *վեր*, *ի* s. steepness, acclivity, up-hill, ascent, steep mountain; hillock, rising ground; a. steep, hilly, up-hill.
Չաւ *ի* *վերակ* s. knoll, little hill, ascent or acclivity.
Չաւանուխ, *ի* s. satin; brocade.
Չաւաքալ, *Աւաքալ* s. trailing gown, tail coat.
Չաւ a. isolated, separate; ad. apart, aside; pr. except; - *ի* -, different, various; ad. diversely. [disjoined.
Չաւական a. disjunctive; separate,
Չաւանամ, ապ տ. to be separated, disjoined.
Չաւանեմ, *զաւտի*, *Չաւեմ*, *եցի* տ. to separate, to divide, to distract, to scatter, to disjoin, to detach, to dry up, to disunite, to take to pieces, to disentangle, to pick.
Չաւանիմ, ապ տ. *Չաւիմ* տ. to separate; to retire.
Չաւիկ, *ակի* s. Easter; - *Հրէից*, the Passover; *զաւն զաւակի*, paschal lamb; *ի* *թումն զաւակի*, - eve.
Չաւիկածալիկ s. bot. Easter-daisy.
Չաւիկական a. paschal; *ընդունել զհաղորդութիւն*, to receive the Sacrament at Easter.
Չաւիկաշաբաթ, ու s. holy-week, Passion-week.

Չաւնում, *զաւայ տ.* to part, to retire. [distinction.
Չաւուլթիւն, *Չաւուլն* s. separation,
Չաւուլանեմ, ուցի տ. to separate; to divide; to distinguish, to discern; to consecrate, to offer.
Չաւուլեալ a. insulated, separate; offered: excommunicated; s. offering: excommunication; - *բ*, suburb, farm.
Չաւուլումն s. insulation.
Չաւիմ, *սեայ* S. *Չաւնում*.
Չարամուր a. violent; dense, thick; s. impetuosity; density.
Չարանամ, ապ տ. to grow, to increase, to improve, to profit; - *ի մասնութեամբ եւ հասակաւ*, to increase in wisdom and stature.
Չարանք s. bombast, pompous nonsense.
Չարացումն s. profit, progress.
Չարացուցանեմ, ուցի տ. to increase, to promote.
Չարդուն a. adult, of age.
Չարդ, ուց s. ornament, finery, embellishment, preparation, furniture, clothes, fringe, decoration; dress, toilette; attire; - or - *բ* *երկնից*, the stars; *անուլ զզանձամբ*, - *անուլ*, to adorn one's self; *ի զէն եւ ի վառիլ*, to arm one's self, to fly to arms.
Չարդալեղ a. embellished, adorned, beautified.
Չարդալիք s. ornamentor, ornamentist: ornamental letter.
Չարդալաւթիւն s. ornamenting, ornamentation.
Չարդախ a. who speaks with politeness or embellishments; bragger.
Չարդակից a. uniform in ornaments.
Չարդանեար, *Չարդանք* s. ornament.
Չարդանք a. that loves ornaments, that decks him or herself; dandy, coxcomb, coquettish.
Չարդախութիւն s. love of dress; affectation in dress; coquettishness, coquetry.
Չարդար, *Չարդարանք* S. *Չարդ*, *Պաշտանք*.
Չարդարեմ, եցի տ. to adorn, to deck, to embellish, to fashion, to enrich, to furnish, to decorate; to enliven, to enamel, to trim, to polish, to set off, to stuff; - *զգլին*, to dress or tire the head; - *իմ տ.* to adorn or bedeck one's self; *յարեալ զարդարեցաւ զարդաւ իւրով ըստ զարդաւ կանանց*, she

arose and arrayed herself in all her woman's attire; - *փեարովք սիրամարդի*, to deck one's self in borrowed feathers.
Չարդարեցուցանեմ S. *Չարդարեմ*.
Չարդարիչ s. decorator; a. adorning.
Չարդարիտ S. *Չարդարեմ*.
Չարդարուած, ոց s. ornament.
Չարդարուն a. ornamented, polished, spruce, smart. [rich.
Չարդաւալ a. splendid, magnificent,
Չարդաւալեմ, *իմ տա*. to adorn pompously; to be richly embellished, to be splendid.
Չարդեր, *երբ* s. pl. ornaments.
Չարդի, *Չարդիս* a. recent, new; S. *Արդի*; - *ս* ad. at present, presently, now.
Չարդուն S. *Չարդարուն*.
Չարթիմ S. *Չարթում*.
Չարթում a. awakened after a debauch, drowsy, heavy; *տրեմաճմուր*.
Չարթական S. *Արթական*.
Չարթանամ S. *Արթանամ*.
Չարթում, *թեայ տ.* to awake, to rise; to be sensible of; - *յանկարծ ի քնոյ*, - *ընդոստ*, to wake up with a start; to start out of one's sleep.
Չարթումն s. awaking, waking; *ի զարթման հարկանիլ*, *լինել*, to wake up, to sit up; *ի զարթման* ad. wakefully.
Չարթուն S. *Արթուն*.
Չարթուցանեմ, ուցի տ. to awake, to raise; to move, to incite, to reanimate, to sharpen, to revive; - *յանկարծ (ի քնոյ)*, to startle out of one's sleep; - *զաւ ուրուք*, to open one's eyes; to comprehend, to become aware of; - *զախորժակ*, to make one's mouth water; S. *Ախորժակ*.
**Չարթուցիկ* s. time of awaking, alarm-clock or watch, alarum.
Չարթուցիչ s. S. *Չարթուցիկ*; a. awakening, who awakens or arouses; who excites or animates.
Չարթուցումն s. the awaking.
Չարթիմ S. *Չարթում*.
Չարի, ապ s. impulse, motive: pulse, basilic vein; *mus. time*; - *բաղիլ*, pulsation, beating of the pulse; S. *Երակ*, *Չարիւած*.
Չարիւած S. *Չարիւած*.
Չարիւնեմ, *կի տ.* to beat down, to beat, strike, to knock, to thump; - *զգլաւնի*, to beat down, to throw on the ground, to strike down; - *զգլաւնի*

զորմով, to strike one's head against the wall; - որգամբ, to breed worms (in the members).

Ջարկանիմ, հայ տ. to hit, to strike; - զգեմի S. Գեմի; - նաւուն ի վէմի, to collide, to strike against a rock.

Ջարկուած, Ջարկումն s. percussion, striking, friction, knock, shock, conflict, blow.

Ջարկուցանեմ S. Ջարկանեմ.

Ջարհուրազին a. astonishing; frightful, horrible.

Ջարհուրական a. dreadful; timid.

Ջարհուրանք s. pl. horror, terror, fright, fear, agony, trouble; ի զարհուրանայ գիշերոյ, because of fear in the night.

Ջարհուրելի a. hideous, dreadful, formidable; horrible, execrable.

Ջարհուրեմ, եջի, Ջարհուրեցուցանեմ, ուցի va. to astonish, to frighten, to intimidate, to afflict, to terrify, to shake, to scare, to fright away.

Ջարհուրեցուցիչ S. Ջարհուրելի.

Ջարհուրեմ, եցայ տ. to be frightened, terrified, to dread, to be much afraid, to tremble, to be alarmed; to be confounded.

Ջարհուրումն S. Ջարհուրանք; լինել ի զարհուրման S. Ջարհուրեմ; - ածել, S. Ջարհուրեցուցանել.

Ջարմ, ից s. family, house, blood, race, stock, line; nation.

Ջարմանագեղ a. charming, very fine, genteel.

Ջարմանագործ, այ a. charming, admirable; wonder-working; -ք, s. miracles, wonders, prodigies.

Ջարմանագործեմ, եջի va. to do admirably; to perform miracles or wonders.

Ջարմանագործութիւն s. wonderful action; miracle.

Ջարմանագրեմ, եջի va. to write admirably, or wonders.

Ջարմանազան, -զանեալ a. in several admirable ways, very admirable, wonderful, surprising, excellent.

Ջարմանազանութիւն s. variety or admirable beauty, magnificence.

Ջարմանալի a. admirable, astonishing, surprising, miraculous, wonderful, bewitching, incredible, extraordinary, excellent; -ք s. wonder; miracle; admiration; -ք առնուլ զըք, to be astonished.

Ջարմանակերտ a. admirably made, magnificent, charming.

Ջարմանահրաշ, -աքանչ a. wonderful, surprising.

Ջարմանամ, աջայ տ. to admire, to wonder, to be astonished; to be enraptured.

Ջարմանաւոր S. Ջարմանալի.

Ջարմանուհի af. charming, admirable, excellent.

Ջարմանք S. Ջարմացումն; wonder, miracle; S. Ջարմ; զարմանալ -ս, -ս առնել or համարել, ընդ -ս դալ, to be astonished or amazed, to be struck with admiration, to wonder, to marvel; ի -ս ածել, կրթել, կացուցանել, to astonish, to amaze; ի -ս ըմբանել, to strike with amazement; որպիսի -կալան զիս մինչ... what was my surprise when...; - կալան զամենեւին, they were all amazed; զինչ - իցեն, what is there astonishing in that? - էն, it is wonderful, strange, surprising; չեն ինչ - , ոչինչ են -, there is nothing wonderful in that; no wonder, no marvel.

Ջարմացական a. of admiration; - նշան ('), a note of - (!).

Ջարմացումն s. admiration, astonishment, surprise; enchantment, stupefaction, stupor; ecstasy; wonder; ի զարմացման լինել, to be wrapped in wonder; ի - գալ, to be in raptures; - էաւ զիս, I was struck with wonder, I was surprised; զարմացաւ Խաչակ - մեծ յոյժ, Isaac wondered exceedingly; զարմացայ տեսեալ զնա - մեծ, I wondered with great admiration.

Ջարմացուցանեմ, ուցի va. to astonish, to surprise, to be seized with admiration.

Ջարմացուցիչ a. surprising, astonishing.

Ջարտուղեցուցանեմ, ուցի va. to mislead, to lead astray, to turn, to take a person out of his way.

Ջարտուղի a. misled, led astray: anomalous, heteroclitical; - զնալ, ընթանալ, անկանել S. Ջարտուղիմ; - հաշել, to seduce, to pervert.

Ջարտուղիմ, եցայ տ. to be led astray, to lose one's way, to deviate, to turn aside; to lose one's self.

Ջարտուղումն s. going astray, wandering, deviation, digression; ast. anomaly; - աստեղաց, aberration.

Ջարոշ, ի s. bot. germander.

Ջաւակ, այ s. child, son, blood, infant; descendants, descent, generation, posterity. [forth children.

Ջաւակագործեմ, եջի va. to bring Ջաւակաւորութիւն s. act of propagating, generation, production. [dren.

Ջաւակասեր a. that loves his child.

Ջաւեալ, ից s. joke, jest; farce.

Ջաւեալարար S. Կատակերգու.

Ջաւան S. Ճշ.

Ջափրան s. saffron; S. Բըբում.

Ջալալան a. occupied, busy.

Ջալալք s. intrigue, affair, traffic; occupation; evagation, distraction; motion; care.

Ջալալեմ a. intriguing, that meddles with many intrigues; fond of play or trifles (child).

Ջալալեմ, եջի, Ջալալեցուցանեմ, ուցի va. to intrigue; to occupy, to amuse; to distract, to busy.

Ջալալիմ, եցայ, Ջալալում, զեցայ տ. to be occupied or busy, employed in doing something; to intrigue, to be embarrassed, to meddle; to be distracted or agitated.

Ջալալիտ, Ջալալա a. very occupied, busy, engaged.

Ջալալութիւն, Ջալալումն s. occupation; distraction.

Ջաւանամ, աջայ, Ջաւանիմ, այ S. Ջաւանում; to take some relaxation, to unbend one's mind.

Ջաւանք s. diversion, relaxation, refreshment, recreation, pastime, sport, amusement, toy; occupation, distraction, care; pleasure; trouble, agitation, flutter of spirit; water, torrent, the ebb and flow; - ծովու, waves, fluctuation, storm; - ջրոց, watering places, well watered pleasure-grounds or gardens, lake scenery; - բարձանի, irrigated uplands; - հովտայ, pleasant valleys; - աչաց, proud or haughty glance.

Ջաւասեր a. that loves amusement or pleasures. [or pleasure.

Ջաւասերութիւն s. love of diversions Ջաւացուցանեմ, Ջաւեցուցանեմ S. Ջաւացանեմ.

Ջաւումում, զբոսայ տ. to divert one's self, to make merry, to relax one's self, to unbend one's mind, to take some diversion, to recreate one's self; to play, to amuse one's self; to refresh one's self; - (մոայ յաղթմ), to be dissipated, to get heedless.

Ջաւումն s. diversion, sport, pastime. Ջաւացանեմ, ուցի va. to divert, to recreate, to make joyful, to relax.

Ջաւեցուցիչ, Ջաւուցիչ, Ջաւուցիչ a. entertaining, amusing, diverting.

Ջալալադէս ad. sensibly; sensually; materially; openly.

Ջալալի a. sensible, perceptible, palpable; -ք, the senses; intellectual faculties; ընդ -ս աշնուլ, to abandon one's self to passions; - ad. really, truly.

Ջաւածիմ, ծայ, Ջաւածում, ծայ տ. to be infected; to fly into a passion: to clothe, or to dress one's self.

Ջաւածումն s. infection; sensibility: act of dressing.

Ջաւած, աջի տա. to feel, to be sensible of, to hear, to have a glimpse of, to learn, to know; to scent; - յառաջագոյն, to foresee; անձին -, - խելաց, մոայ, to come to one's senses, to recover one's wits. [ly.

Ջալալադէս ad. sensibly; intellectual.

Ջալալալի a. that has lost all sensation or sentiment, insensible.

Ջալալան a. sensitive; sensible; sensual; discreet, vigilant; -ք, the sensible things; the beasts, brutes; the senses.

Ջալալանութիւն s. sensuality; sensation; sensibility. [te.

Ջալալից լինիմ տ. to be compassionate.

Ջալալադէս ad. sensibly.

Ջալալադէս a. sensual, carnal.

Ջալալալութիւն s. sensuality.

Ջալալան, այ s. the five senses or wits, senses, sensorium, seat of sense; a. sensible; - երկադիւսակ or հայեւեաց, the eyes; - հանձարոյ, մոայ, իմաստից, intellect, mind, understanding; - որտի, the heart. [intellective.

Ջալալադէս a. sensible; rational, Ջալալի a. sensitive; sensible.

Ջալալութիւն s. sensation; sense; reason, understanding; ի - գալ, to recover, to recover one's senses; ընդ -թեամբ անկանել, to come under the senses; to stand to reason; - առնել, աալ, բերելի -, to inform, to advise; - առնուլ, ի -թեան լինել, to perceive, to be sensible of; -ք, the senses.

Ջալալի a. sensitive, that has the faculty of feeling; lively, brisk; witty, intelligent, judicious; -ք, the senses.

Ջալալական a. sensual, carnal.

Զգայութիւն, *եջ* s. belch, eructation, rising (of the stomach).

Զգայութեամբ, *եջի*, **Զգայութեամբ**, *եջայ տա*. to eruct, to belch; to vomit, to throw up; to blow, to fetch one's breath; - or **զգաւորեալ** *արեւելեցեալ* *պղծութեան*, to soil, to dirty, to daub one's self, to cast one's self in the mire.

Զգայութեան, **Զգայութեան** s. belch, eructation; vomiting; eruption; - **արեւելեցեալ**, to eruct, to belch.

Զգաստ, *եջ* a. vigilant, discreet; clever, alert; sober, moderate; wise, prudent; honest; - **առնել**, to warn, to admonish; to apprise of, to give notice; - **լինել**, to perceive.

Զգաստանամ, *ացայ տա*. to awake, to come to one's senses; to repent, to reflect; to restrain one's self; to correct, to disabuse, to undeceive one's self, to recover one's wits.

Զգաստաւոր a. sober, honest, moderate; philosopher.

Զգաստաւորութիւն s. sobriety; philosophy.

Զգաստացունեմ, *ուցի տա*. to awake, to lead back, to recall, to correct, to undeceive, to disabuse, to put out of conceit, to teach wisdom.

Զգաստութիւն s. recovery of senses, return to sense, amendment; wisdom, prudence; sobriety, chastity; watchfulness, watching; - **թեամբ** ad. soberly; - **ի կերակուրս**, abstemiousness; - **մըւտաց**, readiness of wit, presence of mind; **զառնալ**, **զալ** *ի* -, to recover one's self, or one's wits, to come to one's self again; to be cured (of), weaned (from); **ածել** *ի* - S. **Զգաստացունեմ**.

Զգաստուն, *անոց* S. **Զգաստ**. [vice].

Զգացումն s. sensation, feeling; **զգացունեմ**, *ուցի տա*. to warn, to advise, to notify, to instruct, to inform, to announce.

Զգեկի a. wearable.

Զգեկիք s. pl. clothes, garments.

Զգեկում, **զգեցայ տա**. to clothe, to dress one's self, to put on one's back, to put on, to wear, to put on clothes; - **հանդերձ սպոյ**, to put on mourning; - **հանդերձս ուրախութեան**, to put on garments of gladness; **մի զգեցցի ալր զգեստ կանացի**, man shall not put on the garments of woman; **բարեւոյ զգեկում**, he dresses

well, with taste; **մարմին** -, to incarnate, to take on himself human nature; - **զարդարութիւն**, to clothe one's self with justice; to do good works; **փառս եւ պատիւ** -, to clothe one's self with glory and honour; **զորութիւն** -, to clothe one's self with strength, to gather strength; - **զգաստեալ ուրուք**, to assume the appearance of another person, to resemble.

Զգեա հանեմ, **Զգեաւոր** S. **Զգայութեամբ**.

Զգեստ, *ուց*, *եջ* s. dress, robe, garment, clothes; - **յորինել ումք**, to dress, to make a dress for one; - **ամենօրեայ**, every day clothes; - **հարսանեաց**, wedding garb; - **այրութեան**, widow's weeds; **սեւա -ք**, dress coat; **պաշտօնական** -, regimentals; **հասարակաց -ուք**, in plain or private clothes; - **աւագանին**, baptismal grace; **ծառայական** -, towel, napkin; - **ոտին**, boot, shoe; **մերկ** *ի* -ուց, undressed, disrobed, naked; **զարան** -ուց, clothes-press; S. **Հանդերձ**, **Զեւ**, **Պատմութեան**, **Աբեմ**, etc. [manteau].

Զգեստակալ, *ի* s. clothes-peg; port-
Զգեստապարոյր a. clothed, dressed; as a dress, that serves to clothe one's self with; surrounded, covered with a dress.

Զգեստառութիւն S. **Աբեմառութիւն**.

Զգեստաւոր, *սիրաց* a. loving to array one's self in finery.

Զգեստաւորութիւն s. love of fine clothes, of dressing showily, dandyism.

Զգեստաւորեմ, *եջի*, **Զգեստաւորեցունեմ** S. **Զգեցունեմ**.

Զգեստաւորիմ, *րեցայ* S. **Զգեկում**.

Զգեստիկ s. bad dress; little coat, small garment.

Զգեստեմ, *եջի տա*. to fling down, to throw on the ground, to beat down, to overturn; **զգեստեաց զնա զեւն** *ի միջի անդ*, the devil had thrown him in the midst.

Զգեցութիւն, **Զգեցումն** s. dressing or robing one's self; **մարմնոյ զգեցմամբ**, clothing himself in flesh.

Զգեցունեմ, *ուցի տա*. to clothe, to dress, to put a dress on any one; to furnish with clothes, to adorn; **Եթէ զնոսն** *ի վայրի Աստուած պնդէս զգեցունեմ*, if God so clothe the grass of the field.

Զգեցունցի a. that robes or dresses.
Զգլխեմ զինուտ տա. to inebriate, to

get tipsy; to fly to the head as wine does.

Զգիւմ, *ացի տա*. to walk, to take a walk, a turn, to walk out; - **ի վերայ տանեաց**, **ի բուրաստանի**, to walk upon the roofs, in the garden; - **ընդ եզր ծովուն**, to wander along the sea shore.

Զգիւր, **զգուշ** a. sly, circumspect, considerate, guarded, wary; sure, safe, secure; - **լինել**, **կայ** S. **Զգուշանամ**; **ի զգուշ անեմ** S. **Զգուշացանեմ**; - **վայր**, place of safety.

Զգուշաբար ad. silly, cautiously, prudently.

Զգուշաւորն a. very or more circumspect, very strict, rigorous; more sure; - **անիցէք զորդին իսրայելի** *ի պղծութեանց նոցա*, you shall cause the children of Israel to avoid their uncleanness.

Զգուշի a. hurtful, to be abstained from or avoided; important, imposing, considerable; cautious, circumspect; certain, secure, sure.

Զգուշակ a. that renders cautious; that announces, warns.

Զգուշական a. hurtful; to be avoided; S. **Զգուշաւոր**; sober, moderate; - **կենցաղ**, **կեանք**, ascetic life.

Զգուշակեաց a. cautious, circumspect; smart, open-eyed.

Զգուշանամ, *ացայ տա*. to take care, to provide one's self, to watch, to superintend, to look after, to be cautious, to defend one's self, to mistrust; to evade, to fly, to keep, to stand out of the way; to manage with economy; to abate, to secure one's self, to observe, to parry, to consider, to reserve to one's self, to act up to one's dignity, to retain; - **անձին**, to take care of one's self, to be on one's guard; - **յաւաջ**, to await the future; - **պահել**, - **ի կերակոյ**, to fast; to diet; - **զոստ ուրուք** *ի վայրի*, to put in irons, to lay by the heels; - **ի կառաց**, to get out of the way.

Զգուշիք S. **Զգուշութիւն**.

Զգուշապէս S. **Զգուշաբար**.

Զգուշացոյ a. cautious, wary, circumspect, prudent; ոչ -, inconsiderate, unwary, negligent.

Զգուշացունեմ, *ուցի տա*. to precaution; to forewarn, to preserve; - **զգեքան իւր**, to guard one's tongue, to keep the tongue between the teeth.

Զգուշացուցիչ a. preservative.

Զգուշաւոր, *աց* a. provident, circumspect, considerate; exact, just, punctual, scrupulous; sly, politic; sober, moderate; wary, mature.

Զգուշեալ ad. with circumspection, sily; strictly, punctually.

Զգուշակահ a. that conserves or keeps in safe custody.

Զգուշութիւն s. sliness, precaution, circumspection, consideration, guard, watch, attention, measure, constraint, preservation, management, heed, admonition, defence; discretion; exactitude, accuracy, punctuality; foresight; reserve; diet; sobriety; **զնել** *ի* -**թէ**, to heed, to assure; **զնել ծովուն** -, to set a bar to the sea, to put a dyke; - **տալ**, to prohibit, to forbid; - **ի կերակոյ**, diet, regime; **յաւաջատեա** -, foresight; - **Եղեալ նմա զոր նայն խոյար**, he having divined his thoughts; - **թեամբ** ad. S. **Զգուշաբար**.

Զգրգռեմ, *եջի տա*. to provoke, to incite, to excite, to irritate, to incense.

Զգրգռիմ, *եջայ տա*. to grow angry, to become incensed, provoked, exasperated, to chafe at.

Զգիւ, *եջ* a. wise, learned, skilful; sober, discreet, prudent; tame, familiar, gentle.

Զգիւաբարոյ **Զգիւամիտ** a. good, well-behaved, peaceful, quiet, affable, courteous. [to grow familiar].

Զգիւանամ, *ացայ տա*. to become wise; **Զգիւացունեմ**, *ուցի տա*. to render wise; to tame, to subdue, to humanize.

Զգիւութիւն s. wisdom, maturity, good sense, good judgment; mildness, gentleness, benignity, affability; -, **Գիրք -թէ**, the Book of Wisdom and the Proverbs of Solomon; **սկիզբն -թէան երկիւղ Տեառն**, the fear of the Lord is the beginning of wisdom.

Զեւն s. damage, loss, prejudice; - **անել**, to damage, to injure.

Զեւնեմ, **զեւն տա**. to go out, to free one's self, to set one's self at liberty.

Զեւ, etc. S. **Զեւն**, etc.

Զեւ s. advice, news.

Զեւացունեմ, *ուցի տա*. to warn, to announce, to declare, to notify, to learn, to instruct, to inform; - **կանխաւ**, to foretell.

Զեւուցիչ a. s. declarative; declarer; *alg. arith.* exponent, index.

Ձեկուցում *s.* declaration, notification, warning, advice.

Ձեկանիմ, *զայ* *vn.* to flock together, to abound, to overabound, to flow, to inundate, to overflow, to purge, to run over, to gush out; to diffuse itself, to spread itself; to rush upon one, to assault; *S.* **Ձեղում**.

Ձեղև, *ից* *a.* intemperate, lewd, debauched, luxurious, dissolute, spoiled; slippery, lubricious, inconstant, voluble; frail, weak; *-ք են ճանապարհք նորա*, his ways are dissolute.

Ձեղևագործութիւն *s.* licentiousness, luxury, wantonness.

Ձեղևակց *a.* brimful, heaped up, overloaded.

Ձեղևանամ *S.* **Ձեղևիմ**.

Ձեղևանք *s. pl.* habitual debauch.

Ձեղևանք *a.* debauched, lewd.

Ձեղևեմ, *եցի*, **Ձեղևիմ**, *եցայ* *vn.* to abandon one's self to luxury, excess, debauch, to be dissolute; to be intemperate, licentious, prodigal, extravagant; *-ի գինւոյ*, to drink hard, to gormandize; *լստ մոլորութեանն Բաղամուր զեղևեցան զճեմ վարձուց*, they ran greedily after the error of Balaam for reward.

Ձեղևութիւն, **Ձեղևում** *s.* intemperance, orgies, debauch, luxury, excess, extravagance, extremity, depravation, lust, licentiousness.

Ձեղծ, *ից* *a.* dissolute, incontinent, free, wanton, debauched; spoiled; careless, neglected, indolent, sluggish; *s.* negligence, carelessness, inattention; *ad.* negligently.

Ձեղծադործ *a.* destroying, injurious; badly done, wicked. [*perverse.*]

Ձեղծամեալ *a.* corrupted, spoiled, **Ձեղծանեմ**, *ծի*, **Ձեղծեմ**, *եցի*, **Ձեղծեցուցանեմ**, *ուցի* *va.* to spoil, to ruin;

to abuse, to deceive, to delude, to seduce, to beguile; to rob, to steal, to ravish; **Ձեղծեմ զգաւաւորս (ընչեք)**, to corrupt judges.

Ձեղծանիմ, *ծայ*, **Ձեղծիմ**, *ծայ* or **ծեցայ** *vn.* to be spoiled, ruined; to be abused, corrupted; to make a bad use of, to misuse; *-ի խանութեամբն*, to abuse one's power.

Ձեղծմունք *s.* mental aberration, madness, folly.

Ձեղծութիւն *s.* corruption, depravation, debauchery; disorder.

Ձեղծուցանել *a.* fallacious, deceitful.

Ձեղծուցանեմ *S.* **Ձեղծանեմ**.

Ձեղուած *s.* plenty, abundance.

Ձեղում, *զի* *va.* to shed, to pour out, to spill; to fill up; *- ումեք, (յոք)* **զվարդապետութիւնն**, to preach redundantly, to be verbose; **բազում ծաղր զեղեալ հեղուլ**, to laugh immoderately; **զեղուին զնովա զամենայն ամբոխն**, the people crowded around him.

Ձեղում, *եղայ* *vn.* *S.* **Ձեղանիմ**; *- խնդութեամբ*, to be filled with joy; *- ծովու*, to be at the flood; *- իմեք ի յուշայ*, to slip one's memory, to forget; *- զմամբ*, to embrace, to clasp to one's bosom; **զեղաւ սիրտ նորա**, his heart swelled with emotion, overflowed, outpoured itself.

Ձեղումն *s.* affluence, abundance, exuberance; breaking out, overflowing, defluxion; shedding, effusion; jet, eruption; *- խնդութեան*, transport, rapture; *- շորհաց*, fullness or abundance of grace; *- սրտի*, overflowing, outpouring, effusion, largeness of heart; *- վտակաց*, overflowing or inundation.

Ձեղուն *a.* heaped, brimful, redundant; **թաթաղուն**, **շարժուն եւ** *-*, pressed down, shaken together and running over.

Ձեղուցանեմ, *ուցի* *va.* to heap, to overflow.

Ձեղական *a.* elliptical.

Ձեղեմ, *եցի* *va.* to restrain, to retrench, to contract; to throw into the shade, to eclipse, to darken, to obscure, to cloud; *com.* to discount, to cash. **Ձեղումն** *s.* ellipsis; *com.* discount; *- առնել*, to discount bills.

Ձեղջ, **զղջ** *s.* regret, compunction, penitence; remorse; *a.* repentant, contrite; *- լինել մտաց ուրուք*, to scruple; to have qualms of conscience, to be smitten with remorse; *- լինել ումեք*, *- ապաշաւ անկանիլ ի միտս*, **զղջն ունել զղբ**, *ի* *-* **գալ**, **հարկանիլ**, *ի* *-* **ապաշաւանաց գալ**, *- ընդունել*, to repent, to afflict one's conscience; *ի* *-* **ածել**, *- բերել*, to cause to repent, to reform; **որպիսի** *-* **կայցի զմեզ**, how we shall repent!

Ձեմեզ or **մուզ** *S.* **Ձեմեզ**; *- պահել*, to place in safety.

Ձեմեզեմ *vn.* to have pity or compassion; to free from danger.

Ձեն, **Ձենագործութիւն** *S.* **Ձոհ**, etc.

Ձենածոյ, *ից* *a.* sacrificed, immolated.

Ձենական *S.* **Ձենիկ**.

Ձենակար *a.* hurtful, pernicious.

Ձենանիմ, **զենայ** *vn.* to be sacrificed or immolated.

Ձենարան, *այ* *s.* shambles, slaughterhouse; altar; the Cross, the Holy Rood.

Ձենարար *S.* **Ձենակար**.

Ձենելութիւն *S.* **Ձոհ**.

Ձենիթ *S.* **Գաղաթնակէտ**.

Ձենիկ, *էայ* *s.* victim, that is ready to be sacrificed; immolation.

Ձենում, *նի* *va.* to slaughter, to kill; to immolate, to sacrifice.

Ձենումն *s.* act of slaughtering; victim, sacrifice.

Ձեռալութիւն *s.* tossing, tide, ebb and flow.

Ձեռամ, *այցի* or *այցայ* *vn.* to creep; to swarm; to crawl; *- եռալ*, to burn, to be fervid; *- ցանկութեամբ*, to burn with concupiscence; **յամենայն զեռնոց որ զեռայցեն ի վերայ երկրի**, from all creeping things that creep upon the earth.

Ձեռնական *a.* creeping.

Ձեռնում *vn.* to boil, to bubble up; to be inflamed, to be on fire.

Ձեռումն *s.* crawling, creeping.

Ձեռուն, *ունց* *s.* reptile, creeping animal; aquatic insects; *a.* creeping, crawling.

Ձեռուբէս *s.* arabian wolf, hyena.

Ձեռեզ *s.* place, spot; *a.* placed, arranged; assured, firm; *- առնուլ*, to place one's self, to put one's self, to stop, to stand still, to halt.

Ձեռեզանամ, *այցայ* *vn.* to be placed, established.

Ձեռեզեմ, *եցի*, **Ձեռեզեցուցանեմ**, *ուցի* *va.* to place, to deposit, to put, to establish, to dispose, to plant, to install, to procure a situation or place for.

Ձեռեզիմ, *դեցայ* *vn.* to place one's self, to install or settle or establish one's self; to find a situation, to obtain or find a place.

Ձեռեզում, **Ձեռեզութիւն**, **Ձեռեզումն** *s.* placing, settlement, installation; disposition, arrangement, ordering.

Ձեռագեղ առնում *S.* **Արշաւեմ**.

Ձերդ *S.* **Ձերթ**.

Ձերեմ *ad.* triennially, three years.

Ձերթ *pr.* as, the same as, as well as, like.

Ձերծ *a.* exempt, frank, free; safe, sure; *s.* deliverance, safety; *- առնել*, *S.* **Ձերծանեմ**; *- կալ*, **լինել**, to be secure from, sheltered from, exempt from; *- կացուցանել*, to shelter, to secure, to screen; to exempt, to free, to dispense from.

Ձերծանեմ, *ծի* *va.* to take away, to carry off; to detach; to strip, to despoil, to rob.

Ձերծանիմ, *ծայ*, **Ձերծիմ**, **Ձերծում** *vn.* to be freed, delivered, to escape, to make one's escape, to disengage one's self, to save one's self, to run away, to detach one's self; to slip off, to slide away; *- յառողջութիւն*, to be cured; *- ի խաւարէ ի լոյս*, to pass from darkness to light; *- յամուսնոյ*, to be widowed, deprived of one's husband.

Ձերծում, *ծի* *va.* to dispossess, to strip, to carry away; to snatch, to deprave, to ravish, to pull off; *- vn.* to free one's self, to get rid of, to have recourse to, to escape to, to take refuge.

Ձերծումն *s.* deliverance, liberation, freedom; stripping off, spoiling, divesting; *- եղից*, decease, death.

Ձերծուցանեմ, *ցի* *va.* to deliver, to free, to save, to undo, to disengage, to liberate, to preserve, to get out; *- ի մահու պարտեաց*, to reprieve from capital punishment, from death.

Ձերծուցիւ *a.* *s.* deliverer, rescuer.

***Ձեւայ** *s.* square; *- երկաթի*, iron knee.

Ձեւ *s.* Jupiter; *S.* **Արամազդ**.

Ձեփիւռ, **Ձեփիւռոս**, *ից* *s.* zephyr; **բաղքաշունչ** *-*, the gentle *-s*; **զովարար** *-*, refreshing breeze; *S.* **Էրան**.

Ձլում *s. pl.* oppression, vexation, vexatious measures; nausea, disgust, aversion, loathing, rising of the stomach; horror, detestation, abomination. [detestable, hateful.

Ձլուելի *a.* disgusting, abominable, **Ձլուեմ**, *եցի* *va.* to disgust, to vex, to persecute, to importune; to revile, to abuse, to outrage.

Ձլուիմ, *ւեցայ* *vn.* to be disgusted,

tired, to hate, to abhor, to abominate, to detest.

Ձէն, զինուոյ or *ից* *s.* arm, weapon; armament, armour, munition, harness; *հին -ն*, woman, female; - *եւ զարդ*, armour, arming; - *ի ձեռքն*, in arms; armed, arms in the hands; *զինու զօրութեամբ*, with arms; by main strength; - *ս կրել*, to carry, to bear arms; *ի - զնալ, ընթանալ, դառնալ*, - *առնուլ, գգնուլ, ի վեր առնուլ, ի - վառել*, to fly to arms, to buckle on one's armour, to take up arms, to arm one's self; - *առնուլ ընդդէմ*, to bear arms against; *ի - վառել*, to put under arms; *ի բաց թողուլ զ-ս*, to lay down one's arms; *հրաման կրելոյ -ս*, license to shoot; *հրաթափ -ք (հրազէնք)*, fire arms, guns, muskets, rifles; *հատու -ք (սուսեր սուխ)*, side arms, weapons, cutting, edge; *վառեալ ի - եւ ի զարդ*, armed from head to foot; *առաջին փորձ զինուոյ*, one's first passage in arms; *այր զինու*, man at arms; *ազգ կերթ ի հրահանգս զինուոյ*, a nation inured to war; *ի -! ի -! to arms! - ի վեր! - յառաջ! - ի վայր!* carry, present, ground arms! *կազմ ի -! ready! - կաւէք*, - *առէք*, - *ի ձեռս!* support arms! *սպանանել զինուք*, to put to the sword; *եղանէլ ընդ -ս* *S. Յլանեմ*; *զուգլինուոյ*, a truce; *սահմանք քաջաց -ն իւրեանց*, the arms of the brave decide the limits of their power.

Ձէնընկէց *a.* that abandons, throws away his arms, fugitive; - *փախստեայ զնալ*, to throw down one's arms and flee; - *լինել*, to lay down one's arms, to unarm, to surrender; - *առնել*, to unarm, to disarm.

Ձէնընկէցութիւն *s.* disarming.

Ձէնընտիր *a.* splendidly armed, well mailed; - *Ժողովել*, to reunite well-armed troops or persons.

Ձմբաղ, Ձմբիմ, Ձնդամ, Ձնդան *S. Ձմբաղ*, etc.

Ձնկենում, էջի va. to throw, to thrust, to cast far from one; to drive away, to remove; - *զամթ*, to throw off all sense of shame, to become immodest.

Ձթափ անցանեմ *S. Թափ անցանեմ*.

Ձի conj. for, because, in order that, to the end that; that; *զի ad.* what? what thing? why? for what reason? *զիկայ իմեւ քո*, what do you want, or

what do you want of me? *զի է զի*, what is the motive for which? why? what is it? why then? *զի է զի յարեւու եկիք այսօր*, how happens it that you are returned before sun-down? *քեզ զի փոյթ է*, what does it matter to you? *զի է որդեակ*, what do you want my son? *զի int.* how! how much! *զի անգուլ իս*, how cruel you are! *զի բարի կամ զի վայելուչ*, how good and how pleasant!

Ձիարդ ad. how, of what sort, in what manner, according to; what? how? why? for what reason? *int.* how! how much! - *դժուարին է!* how difficult it is! - *ն, զ-ն s.* condition, quality, how, the why, the wherefore; *գիտել զ-ն ամենայնի*, to know the why and the wherefore of every thing.

Ձիարդեօք ad. what? how? what is it? - *Պետրոսն էղէւ*? what has happened to Peter? [pleasure.

Ձիարդուպէս ad. at one's will or *Ձիգն s.* hammer-headed shark.

Ձիլ s. mus. first string; treble voice, soprano.

Ձիղ s. regret, grief; - *է ինչ*, I regret, I repent; - *մեծ է ինչ*, I bitterly reproach myself, I am very sorry; *S. Ձեղ*.

Ձի մի, Ձի մի երբեք conj. lest, for fear that, that never.

Ձինադործ, աջ s. armourer.

Ձինադործութիւն s. trade of making arms; arming, armament.

Ձինադադար, Ձինադադարումն s. armistice, truce; - *առնել*, to make a truce.

Ձինազարդ, Ձինազգեստ a. armed, invested, furnished with arms; - *լինել*, to arm one's self, to take, to bear arms.

Ձինազարդիմ, էջայ vn. to arm one's self, to put on arms.

Ձինազգեստ S. Ձինազարդ.

Ձինազգեստիմ S. Ձինազարդիմ.

Ձինախաղ s. fencer; *S. Ձինախաղութիւն*; - *առնել*, to fence; *ուսուցիչ -ի*, fencing-master; *մարզարան -ի*, fencing-school.

Ձինախաղութիւն s. fencing.

Ձինակիր, կրաց s. that carries arms; squire; soldier, swordsman; officer.

Ձինակից a. companion (in arms), fellow-soldier, comrade.

Ձինակրութիւն s. the carrying of arms, armament.

Ձինակցիմ, էջայ vn. to fight together, to accompany in battle.

Ձինակցութիւն s. accompanying in war; alliance.

Ձինահամբարձեալ լինիմ, to arm against, to rebel. [ness.

Ձինահար a. struck by love, or sad-
Ձինահարիմ, էջայ vn. to be wounded with a weapon.

Ձինամարտիկ a. armed combatant.
Ձինամարտութիւն s. armed warfare.

Ձինանոց, աջ s. arsenal, magazine of arms. [S. *Ձինախաղ*, etc.

Ձինաշարժ, էջ a. that fences, fencer;
Ձինապատեանք s. sheath, scabbard.

Ձինապետ s. corporal.

Ձինավաճառ, աջ s. armourer; - *հրացանից*, gunsmith; - *սրազինուց*, sword-cutler.

Ձինատեայ a. avoiding, abhorring war, desiring peace at all price.

Ձինարան S. Ձինանոց.

Ձինաւոր, etc. S. Ձինուոր, etc.

Ձինաբաղ a. gathering the arms of the fallen.

Ձինեմ, էջի va. to arm, to provide with arms, to man, to equip; to provide with, to fortify.

Ձինիմ, էջայ vn. to arm one's self, to take up arms, to oppose; to provide one's self with.

Ձինի, ի s. zinc.

Ձինուոր, աջ s. militia-man, warrior, soldier; *երբեւ զ-*, in a military manner; - *սոսկական*, private or common soldier; *հետեակ -*, foot-soldier; *հեծեալ -*, horse-soldier. [like a soldier.

Ձինուորաբար ad. in a military way,
Ձինուորագրութիւն s. conscription, enlistment; *ինքնակամ -*, enlisting.

Ձինուորական a. military, soldierly, soldier-like; *s.* soldier; - *արուեստ*, tactics.

Ձինուորակից s. fellow-soldier; - *քիմ*, my comrades, my brothers in arms.

Ձինուորանամ, աջայ vn. to be a soldier, to turn soldier.

Ձինուորանոց s. barracks.

Ձինուորապէս ad. in a military manner. [militant.

Ձինուորեալ եկեղեցի, the church
Ձինուորեմ, էջի, Ձինուորեցուցանեմ, *ուցի va.* to enlist, to maintain soldiers;

to exercise in the art of war; to arm.

Ձինուորիմ, էջայ vp. to take up arms, to fly to arms, to arm one's self; to

oppose; to take up the profession of arms; *նոք երբեք զինուորիցի իւրով թողալոք*, who goeth a warfare any time at his own charges? *զի դու զինուորիցիս նոքօք զգեղեցիկ զինուորութիւնն*, that thou by them mightest war a good warfare.

Ձինուորութիւն s. militia, arms, profession of war; army; armament; tactics; soldiery; *մասնէլ, գրիւ ի -*, to enlist; - *հրեշտակաց*, *զուարթանոց*, *անմարմնոց*, choir, or host of angels.

Ձինչ s. a. who? which? what? *ad.* how? why? *pr. ad.* that, which, what; - *կերկրոք*, *կամ - արեցոք*, *կամ - զգեցոք*, what ye shall eat, or what ye shall drink, what ye shall put on; - *եւ իցէ*, whatever, whichever; - *է ինչ?* what does it matter? - *կամիք?* what do you like? - *ինդրեք?* what are you seeking? - *ալագաւ?* why? for what cause? - *օրինակ?* in what manner? - *ասիցեն?* what will they say? - *ինչ?* what? - *ինչ առնէլ էր եւ ես ոչ արարի?* what is that which I ought to have done and have not done? - *ապա?* what? what then?

Ձինչ էն, էին, էումն s. nature, substance, state of a thing.

Ձինչուզինչ a. s. how? what can it be? how can it be?

Ձինչպէս a. futile, vain, frivolous; *ad.* capriciously. [how?

Ձինչպիսի a. what? in what manner?

Ձինչպիսիք ad. capriciously, conceitedly.

Ձինչպիտութիւն s. caprice, whim, freak, humour, fantasy; *ի կամս անձին - թեան բերիլ*, to follow one's own caprice or fancy; *թողուլ զդք ի կամս անձին - թեան*, to leave one to his ways or caprices.

Ձիջայիս a. lower, sunk.

Ձիջական a. mild, humble, condescending, complaisant.

Ձիջանեմ, ջի, Ձիջանիմ, ջայ vn. to calm one's self, to relent, to grow tranquil, to yield, to cool, to comply; to acquiesce, to listen, to condescend, to connive; to become extinct; - *յառաջին զուարթութեանէն*, to lose one's cheerfulness; - *յաղաչան*, to be moved by entreaties, to acquiesce in, to comply with, to yield to; *զիջանէր սակաւ էր. թայր ջուրն եւ թուրնայր յերկէ*, the waters returned from off the earth

continually; էջ եւ զերէր ի խորս եւ կրի, yet shalt thou be brought down unto the nether parts of the earth.

Զիւրութիւն, Զիւրումն *s.* calmness, tranquillity; subsiding; condescension, connivance, deference; indulgence.

Զիւրացանեմ, ուցի *va.* to calm; to cool; to extinguish; - զորս առ ի վշտս կցուցիւն, to soften, to render compassionate.

Զիստ, զստից *s.* thigh; haunch; - կենդանեաց, leg; - կամրջի, stern; - նաւու, keel of a ship.

Զիրարեմ, ըմբռնա. to raise a tumult or disturbance; - զազանգ, to divulge, to publish.

Զիրիւ *a.* destitute, deprived; - լինել, գտանել, to be --.

Զիրովն երթալ, գնալ, to kill one's self, to put one's self to death.

Զլանամ, աշայ *va.* to deny, to retract, to refuse, to deprive, to retain.

Զացող *a.* that denies, refuses; ungrateful.

Զացողութիւն, Զացութիւն, Զլացումն *s.* denial; recantation, refusal; wrong.

Զկեռ *s.* medlar; medlar-tree.

Զկծանք *s. pl.* chagrin, grief, vexation, crabbedness.

Զկծեմ, էցի *va.* to embitter, to afflict, to torment; *S.* Զկծիմ.

Զկծեցուցանեմ, ուցի *va.* to displease, to vex, to trouble, to offend, to chagrin; to nettles, to sting, to peck at; զկծեցուցից եւ ես զձեզ բանիւք, I will sting you with my words.

Զկծեցուցիւ *a.* sharp, biting, piquant; - բանք, biting words, sarcasm.

Զկծիմ, էցայ *vn.* to be vexed, grieved, concerned, moved, soured, exasperated; - գինուով, to intoxicate, to get drunk.

Զկծումն *S.* Զկծանք.

Զկնի *pr.* after, since; behind, back, backward; *ad.* after, since, then, afterwards, hereafter, underneath, behind, one after another, next to, subsequently; Տրայանոս կալա զինքնաւ կալութիւնն - Ներուասայ, Trajan was emperor after Nerva; - միմեանց, զմիմեանց կնի, մի զմիոյ կնի, one after the other, subsequently, blow upon blow; - երկուց ամաց, two years ago; - ոչ բազում աւուրց, some days after; - ապա, at length; զերիս ամս ամ զամի

-, during three successive years; էկայք - իմ, follow me; որ զմեր կնի ոչ չըլի, who is not of us; զգուռն ձգել - իւր, to shut the door behind or after one; մի զմիոյ կնի կցեալ, one tied to another; linked; եւ որ ինչ - այսորիկ, եւ որ -, and so on, &c. etc.; - բնութեանս, suitable or according to the nature, natural, like nature; - գալ, գնալ, երթալ, ընթանալ -, to follow; - պնդիլ, մտանել, լինել, to pursue, to follow up, to hunt, to persecute; - խոտորիլ, to be allured; to be carried away; մարդիկ - խրատու, to be swayed by bad advice; - կամայ իւրոց անել, to make the slave of one's will.

Զկնիս, զկնեաց *s.* that which follows, following, posterity, future, hereafter; *ad.* afterwards.

Զկրկտանք *S.* Զգայր.

Զկեռ *pr. ad.* after, then, since; with, together; - առաքել, to send for; - բերել, to add, to subjoin; - գալ, to follow, to come after; to result; to depend; գնալ, երթալ -, - շըլիլ, to follow, to go after; to imitate; - երթալ դատարկութեան, to love idleness; - ելանել, ընթանալ, հեծանել, մտանել, յարձակիլ, ունել, պնդիլ, վարիլ, to run after, to pursue, to overtake, to follow, to persecute, to be at the heels, to give chase; իւրաքանչիւր - միմեանց, one near the other, close to; - լինել ճանապարհաց ուրուք, to follow tracks; զհայ ոչ առաք - մեր, we have brought no bread with us; մի զմիոյ հետ, one after the other, a little at a time, by degrees; զմի - ելեալ ես, who is he whom thou pursuest?

Զկեռերթանք *s. pl.* consequences; accessories.

Զկեռերթութիւն *s.* the following. Զլալ, ի *s.* cornelian cherry, cornel; cornel tree.

Զլեար, երոյ *S.* Զկեռ.

Զլեական *a.* plaintive; penitent.

Զլեամ, աջի, Զլեանամ, աշայ *vn.* to repent; to be sorry, to regret, to complain, to acknowledge one's fault.

Զլեաներս *a.* tender, affected, plaintive, moaning. [grieved.

Զլեացեալ *a.* repentant, contrite, Զլեացուցանեմ, ուցի *va.* to make repent, to affect, to move.

Զլեութիւն, Զլեումն *s.* compunction, repentance, contrition; penitence; է

- գալ, ի զղման լինել, to repent; է - անել, to make repent.

Զճանապարհայն *ad.* by way of, by the way, on the way.

Զմայրական *S.* Զմայրեցուցիւ.

Զմայրամ *S.* Զմայրիմ.

Զմայրեցանեմ, ուցի *va.* to charm, to please extremely, to fill with rapture, to enchant, to put in extasy; to satiate, to satisfy, to sate.

Զմայրեցուցիւ *a.* charming, surprising; enchanting.

Զմայրիմ, էցայ *vn.* to be charmed, delighted; to enjoy; to take one's fill of, to glut one's self with, to be satiated, glutted, to be intoxicated, enraptured.

Զմայրութիւն, Զմայրումն *s.* satiety; delight, transport, rapture; witchery, enchantment.

Զմալ *s.* anguish, affliction, anxiety, trouble, tribulation, consternation; whimsy, wild fancy, phantom.

Զմալիմ, էցայ *vn.* to torment one's self, to toss about, to tumble and toss.

Զմբուլ *S.* Սմբուլ.

Զմբիմ, Զմբիմ, էցայ *vn.* to grow torpid, stiff, numb, to be benumbed, dulled; to lose one's senses, to be stunned; to feel giddy.

Զմեկն, ի, աւ *s.* pen-knife.

Զմէ *ad.* why?

Զմուռ, զմուռ, սով *s.* myrrh.

Զմաւեր, Զմաւեր *a.* producing myrrh.

Զմանամ, աշայ *vn.* to be perfumed with myrrh.

Զմեմ *S.* Զմեմ.

Զմեմեմ *s.* myrrh tree.

Զմեմիս *s.* emery.

Զմաւիւր, - լից *a.* full of myrrh.

Զմեմաւ *a.* mixed with myrrh; embalmed.

Զմեմ, էցի *va.* to mix or fill with myrrh; to embalm.

Զմաւումն *s.* embalming.

Զմաւ անեմ, անի *va.* to think, to regard, to consider; *S.* Միւ.

Զմաւածութիւն *s.* thought, consideration, reflection, meditation.

Զմրիմ *S.* Զմրիմ.

Զմրիսեայ, - աի *a.* emerald, made of emerald.

Զմրուխ, ըխայ or աի *s.* emerald.

Զմրամ, աջի *va.* to spare, to save, to

be careful; *vn.* to tremble, to shiver; to throb, to palpitate.

Զմրան, ի *s.* prison; աւալ ի -, արգելաւալ, to put in -, to throw into a dungeon; *S.* Բանա.

Զմրանարգել, - աւար *S.* Բանարգել. Զմրանեմ *S.* Բանեմ.

Զմրացումն *s.* care, sparing; heart-breaking, grief.

Զմիւ, զմիւ *s.* observation, examination; spectacle, view; է - ելանել, մատչել, կալ, to visit, to go to see; to look at, to observe, to examine; է - գալ, to come within view, to be observed.

Զմիւս *a.* low, lower. [ing.

Զնկազոծումն *s.* zinking or galvanizing. Զնկաւ *s.* zincate.

Զնական *a.* *S.* Զնիւն; observing, examiner.

Զնարան *s.* judgment hall; court of justice, tribunal.

Զնիւն *a.* visible, tangible, palpable.

Զնիւն, էցի *va.* to look at, to observe, to stare at, to aim at, to contemplate; to examine, to study, to discuss; to remark, to clear up, to recognize; to visit; to feel, to touch.

Զնիւն *s.* observer; examiner.

Զնութիւն, Զնութիւն *s.* observation, speculation, theory; visit. [sunk.

Զսաւազոյն *a.* lower or very low, Զսաւանիմ, Զսաւիմ, աշայ *vn.* to settle, to grow calm, to relent.

Զսաւացանեմ, ուցի *va.* to weigh down, to cause to sink; to depress, to calm.

Զոգիական *S.* Կենդանական.

Զոհ, էց *s.* victim, sacrifice, immolation, host; - ողջակեղ, holocaust; - մատուցանել, to make a sacrifice; - անել (զոք), to kill.

Զոհագործ, աջ *s.* that immolates, sacrificer.

Զոհագործեմ *S.* Զոհեմ.

Զոհագործութիւն *s.* immolation, sacrifice.

Զոհական *S.* Նուիրական. [rifices. Զոհակեր *a.* eating the flesh of sac-

Զոհամատոյց *a.* sacrificing. [ficer.

Զոհասպաս *s.* assistant to the sacrificer.

Զոհատուն *s.* heathen temple.

Զոհանոց, Զոհարան, աջ *s.* altar of sacrifice; vase of immolation.

Զոհարար *S.* Զոհագործ.

Զոհաւոր, աջ *a.* immolated, sacrificed; sacrificial.

Չոհալ *a.* sacrificed, immolated; *s.* things offered to idols, flesh of the victims. [rifice.

Չոհեմ, *էջի* *va.* to immolate, to sacrifice. *s.* sacrificer, immolator.

Չոհում *s.* immolation, act of immolating, sacrifice.

Չող *S.* **Չղալ**, *չղն*.

Չոմ, *ոյ* *s.* draw-bridge.

Չոյդ, *զուգից* *a.* even; conjoined, united, equal, alike, similar; *ad.* level, without odds, equally; close to; conjointly, with, together; *s.* pair, couple; *-ք*, *-ք* *կշռոյ*, balance; a coach and two or four; *- պարանոցին*, nape of the neck; *- մի եղանոյ*, a yoke of oxen or bullocks; *-ք էրոյ*, a couple of asses; *-ք* *կարգուց*, *սարձանակաց*, brace of partridges, of pistols; *- մի կոշկաց*, a pair of boots; *-*, *- ընդ*, directly, forthwith, as soon; *- ընդ բանին եղեւ*, no sooner said than done; *-ս -ս*, in pairs, by twos, two and two.

Չոյգանուն *a.* *gr.* synonymous; equivocal; *S.* *Հոմանուն*.

Չոյդերկնային *a.* God-like, divine.

Չոյդընթաց *S.* **Չուզընթաց.**

Չոյդոստատ, *աց* *s.* aid-de-camp.

Չոչ, **Չոչոտեմ**, etc. *S.* **Չոչ**, etc.

Չոպայ, *ի*, *իւ* *s.* hyssop; holy-water sprinkler, asperges-brush.

Չով *a.* fresh, cold; *s.* cool, freshness.

Չովական *a.* fresh; refreshing.

Չովամարմին *a.* chilly, sensible to cold.

Չովանամ, *ացայ* *vn.* to cool, to grow cool, to become cool.

Չովարար *a.* refreshing, cooling, refrigerative; *s.* refreshment.

Չովացութիւն *s.* refrigeration.

Չովացումն *s.* refreshment.

Չովացուցանեմ, *ուցի* *va.* to refresh; to give freshness; to refrigerate.

Չովացուցիչ *S.* **Չովարար**.

Չովոյ or **Չուոյ**, *աց*, **Չովոյակից** *s.* companion, fellow, comrade, mate; school-fellow, fellow-student; associate, partaker; accomplice, party, abettor, follower.

Չովոյութիւն *s.* company, society; correspondence, intelligence; participation.

Չովութիւն *s.* coolness, freshness, refreshment, refrigeration; *ի* *-թեան երեկոյի*, in the cool of the evening.

Չոր *օրինակ* *conj.* for example, as; *ad.* as well as, as, how.

Չուարակ, *աց* *s.* bullock, steer; ox; bull; *ast.* Taurus, the Bull.

Չուարակագործ *S.* **Յրագործ**.

Չուարակագէտութիւն *s.* immolation of bullocks or steers.

Չուարակափիկ *s.* chimera partaking of the bull and the elephant. [stall.

Չուարակափակ, **Չուարափակ** *s.* ox.

Չուարթ *a.* joyful, cheerful, smiling; gay, sprightly, lively, merry; serene, clear.

Չուարթագեղ *a.* blithesome, smiling, cheerful; *- մանկութիւն*, joyful youth.

Չուարթագին *S.* **Չուարթ**; *ad.* joyfully, gaily; *- էն աչք նորա ի գինւոյ*, his eyes are merry with wine.

Չուարթագէմ *S.* **Չուարթերես**.

Չուարթածաղիկ *a.* smiling, florid, young, graceful; *- հասակ*, sprightly youth, youthfulness; *- մանկութիւն*, infancy, childhood, the prime of life, best time of life; *- ալիք*, gray-beard.

Չուարթակից *a.* rejoicing together; *- լինել*, to congratulate, to share one's joy, happiness or satisfaction; *- առնել*, to make a sharer in one's joy.

Չուարթահայեաց *a.* of gentle aspect, mild looking, laughing, joyous, happy.

Չուարթաճաճանք *a.* bright, shining splendidly, fulgid.

Չուարթամիտ *a.* sweet or good-tempered, gay, sprightly; joyful, merry.

Չուարթամոտութիւն *s.* good humour, joyfulness, gaiety; generosity, benignity.

Չուարթանամ, *ացայ* *vn.* to be joyful, to rejoice, to be diverted; to rouse one's self, to give one's self up to gaiety; *fig.* to shine, to enlighten, to cheer up, to be kindled; to be vigilant, sober, to watch; *- ի գինւոյ*, to be seasoned with wine; *զուարթացեալ ի գինւոյ*, tipsy; *S.* **Գինի**; *զուարթացաւ սիրտ նորա*, his heart was merry, expanded, dilated; *զուարթացան երեսք նորա*, his countenance brightened up; *- հրոյ*, to relight, to rekindle.

Չուարթաշար *a.* malignant, crafty, cunning.

Չուարթառատ *a.* generous, liberal; *- առք*, liberality.

Չուարթատեսիլ *a.* of fine aspect, pretty, beautiful, handsome; *- գէմք*, *երեսք*, cheerful countenance, serene aspect.

Չուարթարար *a.* jesting, that makes merry, diverting; that gives joy, joyful.

Չուարթացուցանեմ, *ուցի* *va.* to divert, to exhilarate; to drive away melancholy, to enliven, to animate, to revive; *- զմիտ*, to cheer, to soothe the spirit; *- զսրտէս*, to delight the ears, to please, to solace.

Չուարթերես *a.* blithe, smiling, graceful, cheerful, laughing, pleasant looking; shameless, bold.

Չուարթութիւն *s.* gaiety, joy, good humour; activity, vigilance.

Չուարթուն, *թնոյ* *a.* sprightly, lively, vigilant; *s.* angel.

Չուարթ *S.* **Չուարթ**; *-*, *-աբար* *ad.* joyously, merrily.

Չուարթաւան *a.* facetious, pleasant, joker, comic fellow; jocose, waggish, droll. [jest.

Չուարթաւանեմ, *էջի* *vn.* to joke, to **Չուարթաւանութիւն** *s.* facetiousness, pleasantry, jest, facetious saying.

Չուարթաբոյս *a.* green, flourishing, covered with leaves.

Չուարթալի, *-լից* *a.* pleasing, recreative, delectable, delicious, diverting, mild, agreeable; jocose, merry, pleasant, jovial, smiling; *-ք*, pleasures, enjoyments of this world.

Չուարթախառն *a.* mixed with joy.

Չուարթախոս *S.* **Չուարթաբան**; *- լիւնել*, to amuse, to joke, to tell stories; *այր* *-*, an amusing fellow; story-teller.

Չուարթախօսութիւն *S.* **Չուարթաբանութիւն**.

Չուարթական *S.* **Չուարթալի**.

Չուարթակից *S.* **Չուարթակից**.

Չուարթաձայն *a.* sweet-throated.

Չուարթանալի *a.* pleasing, enjoyable, to be enjoyed; *S.* **Չուարթալի**.

Չուարթանամ, *ացայ* *vn.* to enjoy, to rejoice, to delight in any thing, to be delighted, to amuse one's self, to be diverted, to play; to laugh, to jest, to divert one's self; *fig.* to flourish; *- սրտի*, to rejoice one's heart, to solace; *- ընդ գեղ*, to be delighted with beauty; *- երբեւ զգալարի*, to flourish like an herb; *զուարթացեալ ալիք*, grey hairs, hoariness.

Չուարթանք *S.* **Չուարթութիւն**.

Չուարթաբան *s.* abode of happiness.

Չուարթացումն *s.* rejoicing, happiness, delight; flourishing anew, growing green again.

Չուարթացուցանեմ, *ուցի* *va.* to rejoice, to recreate, to delight, to divert, to drive away melancholy, to amuse, to give pleasure.

Չուարթութիւն *s.* joy, enjoyment, rejoicing, pleasure, deliciousness, delight, diversion, cheerfulness; contentment, complaisance, pleasure, pleasantry; amusement, recreation, pastime; gaiety, frolicsomeness; *- տեղւոյ*, amenity.

Չուարթան *a.* unanimous, with one opinion or voice.

Չուարթանեմ, *էջի* *vn.* to agree, to be of one mind. [tion.

Չուարթանութիւն *s.* analogy, proportion.

Չուարթաբառ *S.* **Համաձայն**.

Չուարթանակ *a.* that lives or dwells together, neighbouring, adjacent.

Չուարթին *a.* of equal price.

Չուարթոյն *a.* equal, companion; *ad.* equally.

Չուարթործ *a.* that works or labours together, that does the same thing.

Չուարթասեմ, *էջի* *va.* to range together, to put in the same class.

Չուարթիր *a.* combined; *phys.* coefficient. [compose.

Չուարթորեմ, *էջի* *va.* to combine; to **Չուարթութիւն** *s.* combination; composition, conjunction.

Չուարթանութիւն *s.* equidifference.

Չուարթոր *a.* *phys.* isodynamic.

Չուարթիւ *a.* even; equal, alike; of the same number; consubstantial.

Չուարթոռ *S.* **Աթոռակից**.

Չուարթութեմ, *էջի* *va.* to relate, to join together.

Չուարթապայ *a.* that stirs together, that walks with another.

Չուարթառն *a.* combined, mixed.

Չուարթառնեմ, *էջի* *va.* to mix together, to compose, to allay.

Չուարթառնութիւն *s.* combination, mixture, medley, miscellany; *-*, *- նուաճի* *phys.* inflection.

Չուարթնորդ *s.* competitor.

Չուարթոտոր *a.* *phys.* divergent.

Չուարթերանի *a.* clothed with the same purple, that has the same dignity.

Չուարթան *a.* even, alike, equal; *s.* counterpart.

Չուարթանութիւն *s.* likeness, equality; equivalent.

Չուարթարեմ, *էջի* *va.* to put in order, to dispose; to put into verse.

Չուգակերպ *a. chem.* isomorphous.
 Չուգակերպութիւն *s. chem.* isomorphism.
 Չուգակիր *a.* alike, partaking.
 Չուգակից *a.* alike, equal, same; *s.* spouse (man or woman).
 Չուգակիւն *a.* equivalent, equipollent; just, equal; *s.* equilibrium; compensation.
 Չուգակշուեմ, էջի *va.* to reduce to an equilibrium, to render equivalent; to equal, to compare; to counterbalance, to make up for, to counterveil.
 Չուգակշուութիւն *S.* Չուգակիւն *s.* Չուգակողմն *a.* equilateral.
 Չուգակրոն *a.* of the same religion.
 Չուգակցեմ, էջի *va.* to join together.
 Չուգակցորդ *a.* participant; equal.
 Չուգակցութիւն *s.* participation, equality; coupling, match, union.
 Չուգահակ *a. phys.* at an equal level.
 Չուգահայր *a.* of the same paternity, that has the same quality as the father.
 Չուգահասակ *a.* of equal age; of the same height.
 Չուգահաւան *a.* unanimous.
 Չուգահաւասար *a.* equal, just, equivalent; alike, same.
 Չուգահաւաքումն *s.* assemblage.
 Չուգահեռակիւն, դծի *s.* parallelogram; - *զորութեանց*, - of forces; - *յորաւոր*, parallel joint.
 Չուգահեռական *a. s.* parallel.
 Չուգահեռականութիւն *s.* parallelism.
 Չուգահեռոն *s.* paralleliped.
 Չուգահեռ *ad.* together, contiguous.
 Չուգաձայն *a.* correspondent, equal, unanimous; joining in accord; *ad.* of one accord; - *գաւանդել*, to come to terms, to agree, to be of one mind; *mus.* to be in tune.
 Չուգաձայնեմ, էջի *va. mus.* to form an accord, to put in tune, to make harmony; - *իմ* *vn.* to agree with, to correspond; *mus.* to sing in concert.
 Չուգաձայնութիւն *s.* correspondence, union, equality, concord; unison, symphony; *mus.* accompaniment. [(lines).
 Չուգաձմեռնային *a. phys.* isochimal
 Չուգամանակ *a. mech.* isochronal.
 Չուգամանակութիւն *s. mech.* isochronism, uniformity of vibration. [(lines).
 Չուգամանային *a. phys.* isothermal
 Չուգաման *a.* participant.
 Չուգամանեմ, էջի *va.* to impart, to make partake of.

Չուգամանութիւն *s.* participation; *chem.* isomeria.
 Չուգամերձ *a. phys.* convergent.
 Չուգայարմարեմ, էջի *va.* to accommodate, to adjust. [to join.
 Չուգանամ, աջայ *vn.* to be united,
 Չուգանկիւն *a.* isogonous.
 Չուգաշար *s. gr.* syllable.
 Չուգաշարիկ *a.* that holds the same course, companion on the road.
 Չուգաշարիք *a.* of the same tongue or language. [symmetrical.
 Չուգաշարի *a.* of the same measure,
 Չուգաշարութիւն *s.* exact proportion, symmetry.
 Չուգապատիւ *S.* Հանգիտապատիւ.
 Չուգապատուութիւն *s.* the same dignity, participation in the same dignity.
 Չուգապարակցեմ, էջի *va.* to receive or rank in the same company, to associate.
 Չուգապարիմ, էջայ *vn.* to mix in the same company or circle.
 Չուգապարուի *s.* the same company, participation in the same company.
 Չուգապէս *ad.* equally, alike, likewise.
 Չուգաջերմ *a. phys.* isothermal.
 Չուգաստուած *a.* equal to God; (the Man-God).
 Չուգավանկ *a. gr.* parisyllabic.
 Չուգավերակ *s. ast. S.* Հեղումն.
 Չուգամուն *a. ast.* in the same constellation. [together.
 Չուգաժողով, էջի *va.* to celebrate
 Չուգաց *ad.* together, conjointly; - *նստել*, to sit beside, contiguous; - - , by twos, two and two, in pairs.
 Չուգաւորեմ, էջի *va.* to join together, to couple, to pair, to match, to tie or put two by two, to unite, to join; to liken, to compare; to marry, to join in wedlock.
 Չուգաւորութիւն *s.* conjunction, union; coition, embrace; parity, equality; the equinox; relation, connexion; union, match, marriage; *երջանիկ* - *գարնայնոյ ընդ աշնան*, happy union of spring and autumn.
 Չուգաքանակ *a.* of the same measure, equal, equivalent.
 Չուգեմ, էջի *S.* Չուգաւորեմ; - *զմիւս*, *math.* to sum up; - *զկերակուր*, to season, to flavour; - *զսալաւ*, to make basket-work; - *զոք ընդ աշնան*, to join in wedlock.

Չուգերգող *S.* երգակից.
 Չուգընթանամ, աջայ *vn.* to concur; to coincide.
 Չուգընթաց *a.* that runs together, that accompanies, concomitant; - *զօրութիւն*, concurrent.
 Չուգընթացական *a. ast.* synodical; - *շրջաբերութիւն*, synodic revolution.
 Չուգընթացութիւն *s.* concurrence, concomitance, accompanying; coincidence; coexistence.
 Չուգիմ, էջայ *vn.* to couple, to join together, to be united; to pair, to yoke, to match; to be connected with, in correspondence, in communication, to have friendly intercourse.
 Չուգից *ad.* in like manner, likewise, equally, as much; twice, double.
 Չուգորդ, է *s. geom.* parabola.
 Չուգորդական *a.* parabolic.
 Չուգորդաձեւ *a. s.* paraboloid.
 Չուգորդեմ *S.* Չուգակցեմ.
 Չուգութիւն *s.* conjunction, coupling; equality, likeness; union, concord, agreement; coupling, pairing; conjunction, union, wedlock; communication, intercourse; *կէն* - *թեան բերել* (*ընդ ումէք*), to be like, to resemble, to seem like.
 Չուգորեայ *a.* equinoctial.
 Չուգորութիւն *s.* the equinox.
 Չուգրակ, աջ *s. bot.* origanum, wild marjoram.
 Չուգըմբիմ, էջայ *vn.* to splay, to fall headlong, to dislocate or sprain the shoulder, to put the shoulder out of joint; *S.* երթամ.
 Չուկ *s.* udder; - , է *S.* Ստաշին, Ստիւրակ, Շեր; *չոր* - է, storax; - է ձէթ, liquid storax.
 Չուկայ *a.* close, narrow; subdued; - *էւ դերծ է մարդկանէ (սեղի)*, distant, far from, isolated.
 Չուկ, զտոյ *a.* pure, refined, clean.
 Չուր *a.* vain, useless, futile, trifling, frivolous; - , է - , ընդ - , - ուրեմն *ad.* vainly, in vain, uselessly, invalidly, unjustly; - *ստրկանք*, unavailing regrets; - *լան*, *անօգուտ վաստակ*, labour lost; - *խօսել (զուլեքէ)*, to calumniate, to impute, to accuse; է - *ճիւղել*, to labour in vain.
 Չուրվաստակ *S.* Չրվաստակ.
 Չուրկ *S.* Չիրկ.
 Չուրմ, աջայ or աջի *vn.* to tremble, to shudder, to shake, to quiver, to take

fright, to be scared, startled; to be uneasy, alarmed, to concern one's self; - է *ջրայ*, to shiver with cold.
 Չորան, է *sf.* mother-in-law, mother of the wife.
 Չարանամ, աջայ, Չարիմ, էջայ *vn.* to be exasperated, irritated, to put one's self in a passion, to take offence, to resent, to be vexed, to bear malice; to grieve, to complain, to lament.
 Չարութիւն *s.* disgust, aversion, dislike.
 Չում, Չունամ, աջի *vn.* to bray.
 Չոնչիւն, - *չումն* *s.* braying of an ass.
 Չալանակ, աջ *s.* spring; - *պարուրաձեւ*, spiral - .
 Չալանակաւոր *a.* with a spring; - *անկողին*, spring-mattress.
 Չալեմ, էջի *va.* to bind, to tie close, to press; to subdue, to hold, to hinder; to draw, to draw again.
 Չարան *s.* refinery.
 Չաւեմ, էջի *va.* to clear, to cleanse, to fine, to refine; to clarify, to filter, to purify; to rectify; to revive.
 Չախ *s.* refiner; *a.* depurative; - *սիւնակ chem.* refiner, beater.
 Չաղական *a.* cleansing.
 Չառութիւն, Չառումն *s.* cleaning, fining, refining, purification; filtration.
 Չարբան *a.* that speaks uselessly or unjustly; *s.* everlasting or great talker, chatterer; accuser.
 Չարբանեմ, էջի *vn.* to speak uselessly or unjustly, to talk nonsense; to calumniate.
 Չարբանութիւն *s.* useless discourse, idle talk, nonsensical stuff; calumny.
 Չարբան *a.* that judges uselessly; false, untrue; *ad.* falsely, wrongfully.
 Չարեշական *a.* that belongs to Zoroaster. [vain, inquisitive.
 Չարինդիր *a.* that seeks uselessly; *չարսորչուրդ* *a.* that thinks uselessly, vain, foolish.
 Չարիս, etc. *S.* Չարբան, etc.
 Չրահ, Չրահք, հէյ *s.* cuirass; corslet; coat of mail, small coat of mail; breast-plate. [esquire.
 Չրահաբարձ *s.* knight's attendant,
 Չրահագործ, աջ *s.* cuirass-maker.
 Չրահազետ *a.* armed with a cuirass, cuirassier.
 Չրահանք *s.* heap, mass, pile.
 Չրահապատ, - *վառ*, - *ւոր* *s.* armed with a cuirass, cuirassier.

Չրահաւորիմ, եղաց *vn.* to arm one's self with a cuirass.

Չրահեղել *a.* that flows, inundates uselessly or unjustly.

Չրահեմ, եղի *vn.* to cuirass, to arm with a cuirass; -իմ *S.* Չրահաւորիմ.

Չրահեմ վարիմ, բերիմ, լինիմ *vn.* to run or seek uselessly.

Չրահեական *a.* vain, useless, false. **Չրապանծ**, -պարծ *a.* vainglorious, proud, boastful, braggart.

Չրալան *a.* vain, labouring in vain, fatiguing uselessly; - լինել, to labour in vain, to work without result, to make a hole in the water, to make ropes of sand, to miscarry; - վաստակ, labour lost.

Չրավաստակ *a.* that labours in vain.

Չրաւ *s.* limit, end; - առնել, to end, to finish; - առնել կենաց (ուրուք), to exterminate, to extirpate; - լինել, to end, to be bounded.

Չրաւամահ լինիմ *vn.* to die, to cease to live, to be killed.

Չրաւեմ, եղի *va.* to terminate, to finish; - ի կենաց, to kill, to take away life, to put to death, to slay, to cut the thread of one's days; -իմ *vn.* to put an end to, to end, to come to a conclusion, to draw to an end; - ի կենցաղոյս, յաստեացս, to depart this life, to die.

Չրաւեցուցանեմ, ուցի *va.* to take away, to deliver.

Չրափառ *S.* Չրապանծ.

Չրափառութիւն *s.* vain glory, self-conceitedness. [root.

Չրեւանդ *s.* bot. birth-wort, snake-

Չրկահարանք *s.* injustice; privation.

Չրկանք *s.* յլ. extortion, exaction, encroachment, injustice, insult, rapine; breach, diminution, loss, grief, wrong, injury, hardship; despoiling, privation, degradation, exclusion, dispossession.

Չրկեմ, եղի *va.* to deprive, to rob, to despoil, to commit rapine; to defraud, to frustrate; to vex; to strip, to displace, to depose, to leave destitute; - զանձն, to deprive, to debar one's self from; -իմ *vn.* to deprive one's self of; to abstain from.

Չրկիւն *a.* that deprives; oppressive.

Չրկողութիւն, **Չրկութիւն**, **Չրկումն** *S.* Չրկանք.

Չրոյ, եղ *s.* nought, cipher; - ջերմաւ, չափի, freezing point, zero.

Չրոյց, զրուցաց *s.* term, word, discourse, recital, narrative, narration; talk, conversation, familiar chat; news, hearsay, rumour; - առնել, բերել, տալ, to bring, to give news, to announce, to recount, to inform, to relate; - արկանել, to talk, to converse; -ի- or -ի -ս լինել, to become a by-word; ընդ հանձարեղս եղիցի - քո, let thy conversation be with the wise; ել-, the tale spreads, the report prevails.

Չրուցաբան *s.* talker; *a.* narrative, historical.

Չրուցաբանեմ *va.* to recount, to narrate.

Չրուցաբանութիւն *S.* Չրոյց.

Չրուցասեր *a.* talkative.

Չրուցատար *a.* who brings news; - լինիմ, to bring news.

Չրուցատեղ *s.* parlour.

Չրուցատրեմ, եղի *va.* to narrate, to relate, to discourse, to talk.

Չրուցատրութիւն *s.* recital, discourse, narration, dialogue.

Չրուցեմ, եղի *S.* Չրուցատրեմ.

Չրպարա, ի *s.* calumnious, unjust; false; *s.* calumny; - առնել *S.* Չրպարաւեմ.

Չրպարանք *s.* calumny, slander.

Չրպարանեմ, եղի *va.* to calumniate, to be censorious; to slander.

Չրպարաւիչ *s.* calumniator, imposter; *a.* slandering, defaming.

Չրպարաութիւն *s.* calumny, imposture, inculpation, slander; - թեամբ *ad.* calumniously. [run away.

Չրախիւն *vn.* to flee hurriedly, to

Չոգ, եղ *s.* withe, band; tie, bond, link, joint, union.

Չոգակապութիւն *s.* binding, junction, fastening, conjunction.

Չոգամանեալ *a.* tied, joined, annexed, connected; malicious, cunning, hidden, embroiled.

Չոգեմ, եղի *vn.* to tie, to bind, to fasten, to attach; to solder.

Չոգուած, **Չոգումն** *s.* chem. seam, joint, suture; *S.* Յոգ. **Յոգուած**.

Չշ *a.* immodest, impudent; filthy, shameful.

Չշաբաղ, եղ *a.* avaricious, sordid, stingy, niggardly, miserly.

Չշաբաղեմ, եղի *va.* to seek unlawful profits, to gain illicitly, to procure by fraud; to flatter, to allure.

Չշաբաղութիւն *s.* sordid interest,

avarice; sordidness, niggardness, stinginess; **Թիւրիւ զհէտ** - **Թեան**, to turn aside after lucre.

Չշոտ *S.* Չշ. **Չշոտեալ** *a.* lascivious, wanton; covetous.

Չշոտեմ, եղի *va.* to dazzle, to charm; to effeminate; գեղ նորա զշոտեր զաշտ ամենեցուն, her beauty attracted every one's gaze. [dazzling.

Չշոտիւն *a.* witching, enchanting; **Չշոտութիւն** *s.* covetousness, lust; ogling, wooing; filthiness, lewdness.

Չոր, ու, աջ *s.* army, host, soldiery, militia, soldiers, forces, troops; **Հեռեակ** - **բ**, infantry, foot-soldier; - առնել, հաստանել *S.* **Չորաժողով լինել**; **ընտիր ընտիր** - **ույ**, the flower of the troops, the best troops in an army; - **ծանր**, ստուար, բազմաձեւ, great army, numerous troops, overwhelming forces; **բաշակիր** **թ**, պատերազմափորձ, **մարզիկ** - , disciplined, experienced, troops inured to war; - **բ** **երկնից**, **երկնաւոր** - **բ**, the host of angels; - , strength, vigour, force; **մինչդեռ** - **ն** **եւ ողբն անդէն կային**, and still breathing, giving signs of life.

Չորաբար *ad.* bravely, valorously.

Չորագլուխ *a.* belonging to a general, or to his command.

Չորագլուխ *s.* staff, staff-corps.

Չորագլուխ, **գլխաց** *s.* general, commander, leader; - **հաւատոյ**, author of the faith.

Չորագլուխ *a.* stronger.

Չորագլուխ *a.* amusing the army.

Չորաժողով *s.* levy of troops, enrolment, recruiting; - **առնել**, **լինել**, to levy soldiers, to enrol troops, to subsidize an army, to recruit; - **է նա**, he is gathering together an army; he is ready with an army; - **առնել** **հոգաց**, to select, to separate, or to gather together souls.

Չորախաղաց լինիմ *vn.* to lead troops against, to make an expedition, to enter on a campaign.

Չորական, աջ *s.* army, guards, soldiery, militia; soldier, militiaman; *a.* soldierlike, military; strong, robust, valorous.

Չորականուհի *sf.* female soldier.

Չորահանդէս *s.* review; - **առնել**, to pass in review, to review troops, to review.

Չորակից *a.* fellow-soldier, comrade. **Չորահաւոյց առնել**, **լինել** *vn.* to detach troops, to expedite forces.

Չորամարտ, - **մարտութիւն** *s.* fierce combat, bloody battle.

Չոր ամենայն *ad.* every day; always.

Չորանամ, աջաց *vn.* to grow stronger, to recover one's self; to take root; to revive; to reign, to predominate; to grow, to increase; to be able; - **ան**, **գրէն**, to collect one's strength, to gather strength, to recover; to fortify one's self; **զորացն ձեռք քո**, courage! thy arms shall be strengthened; **զորացն**, take heart! courage! cheer up!

Չորանիստ, նստի *a.* garrisoned; *s.* quarters, barracks; head-quarters.

Չորապետ, աջ *s.* commander in chief, supreme head of the army, generalissimo.

Չորապետեմ *S.* **Չորապետեմ**.

Չորապետ *ad.* valorously, courageously; energetically, efficaciously.

Չորապետ, աջ *s.* general, commandant.

Չորապետեմ, եղի *vn.* to command, to lead an army.

Չորապետութիւն *s.* command of an army, generalship.

Չորափէշ *a.* *s.* aid, support, help; defender, partisan; succour, reinforcement; - , - **օգնականութեան լինել**, to aid, to help, to bring succour; - **ունել զը**, to be sustained, or supported by; **որդեակ**, - **լեր ծերութեան հօր քում**, my son, help thy father in his age.

Չորացուցանեմ, ուցի *va.* to fortify, to strengthen, to sustain, to harden, to fence, to establish, to secure, to repair, to reinforce, to restore, to corroborate; to brighten up, to comfort, to embolden, to reanimate, to revive, to cheer up, to make revive; - **զձեռս** or **զբազուկս ուրուք**, to lend or bring help, to succour, to aid; **ի յաղթութիւն** - **զը**, to render victorious, to give the victory.

Չորացուցիւն *a.* strengthening, comforting; corroborative, cordial; fortifier.

Չորափէշ *S.* **Չորափէշ**.

Չորաւոր, աջ *a.* strong, vigorous; powerful; energetic, pathetic; possible, efficacious; valorous. [might.

Չորաւորութիւն *s.* strength, power, **Չորեղ** *S.* **Չորաւոր**.

Զօրեղապէս S. Զօրապէս.
 Զօրեղութիւն s. valour, vigour.
 Զօրեմ, էջի տ. to be able, worth;
 to govern; to act, to produce an effect.

Զօրէն pr. ad. as, like, so that; as if; almost; for instance; - անասնոց, like beasts; ad. conj. for instance.

Զօրընտիր լինիմ տ. to assemble the staff; S. Զօրաժողով; to pick out or unite the flower of the army.

Զօրհանապազ ad. daily, every day, always.

Զօրութեամբանութիւն s. mech. dy-

Զօրութեամբար ad. virtually.

Զօրութեամբան a. virtual; dynamic;
 - միութիւն, dynamic unity.

Զօրութեամբանութիւն s. virtuality.

Զօրութեամբիւր a. virtuous, powerful.

Զօրութեամբաւի s. mech. dynamo-meter.

Զօրութիւն s. power; authority, vigour, valour, heart, courage, nerve, force, spirit, faculty; corroboration, supply, reinforcement, aid, energy, efficacy, virtue; resource; sense, meaning, signification; weight, importance; prodigy, miracle, virtue; army; person; distinct substance or person;
 - բ. էրկիւր, the angels; celestial bodies, stars, &c.; - բ. մասց, the faculties, qualities of the mind; Տէր - թեանց, the Lord of hosts; այր, կին - թեան, valorous man, virtuous woman; բաւ աւն եւ - իւր, as the man is, so is his strength; գո՛ւ ազուցե՛ր ձեռնոյ - , hast thou clothed the horse with strength? զինու - թեամբ, with arms; by main strength; գիտել զ-արուի, to lie with a man; - թեամբ ad. powerfully, emphatically; understood; by virtue of; with all one's strength; բարձրացն - թեամբ զբարբառ. բո, lift up thy voice loudly; սիրել յամենայն - թեան, to love with all one's heart; անկանելի - թեան, to be weakened or exhausted; - իսպի. բո Գրիստոս, զի... upon my faith! i' faith! - arith. &c. square; mech. &c. force; - անգործութիւն, vis inertiae; գիմակալ - , resistance; էլեքտրական - , electric - ; զուգահեռաւի - , parallel - ; կեդրոնական - , central - ; կեդրոնախոյս - , centrifugal - ; կեդրոնաձիգ - , centripetal - ; կենդանի - , vis viva; կենսական - , vital power; ձողական - , attractive power;

մագնիսական - , magnetic - ; մասնակցին - , molecular - ; շարժիչ - , motive - ; վանողական - , repulsive - ; օդընկէց - , projectile force.

Է

Է (ē) է s. the seventh letter of the alphabet and the third of the vowels;
 է, է, seven; seventh.

- It is sometimes changed for, or confounded with the letters է and ա, for example: էրէ, էրէ; էրէկ, էրէկ: բազէ, բազայ; Եւրոպէ, Եւրոպա.

- It often enters into the composition of words, for example: ալէկոծ, հոգեմոլորտ, ոսկեօղ.

- prefixed to a missive letter signifies the Supreme Being.

Է, է, էն or էնն, էնն s. that exists, existence; that is of itself, the Supreme Being, the Most High, God; էս եմ որ էն, I am that I am; որ էն առաքեաց զիս առ ձեզ, I AM sent me unto you; էք pl. the divine persons, the Trinity.

Է, էց s. being, existence, that exists; creature, matter; v. aux. he is; անդ է տեսանել, one saw there, one sees; գեղով էիցս զուարճացեալ, intoxicated with the beauties of nature.

Է int. eh! hey! oh! o! alas! է Պէտրէ, oh Peter!

Է զի, է էրբեմն, է ուրեք, էր զի ad. sometimes; now and then.

Է որ, էն որ s. some, some one; one... and the other; some... others; some... some; ad. sometimes.

Էակ, աջ s. being, existence, that exists; creator, that causes to exist, that extracts from nothing.

Էակաբանական a. ontological.

Էակաբանութիւն s. ontology.

Էական, աջ a. that exists, that is of itself, increate; essential, substantial; - բայ gr. substantive, auxiliary.

Էականամ S. Էանամ.

Էականութիւն S. Էութիւն.

Էակից a. that partakes of the same existence, consubstantial, coexistent.
 Էակցութիւն s. consubstantiality, identity of substance. [to subsist.

Էանամ, էացայ տ. to be, to exist,
 Էապէս ad. essentially, really, in reality, in fact.

Էացուցանեմ, ուզի տ. to cause to exist, to extract from nothing, to create. [- sex.

Էգ, էգաց a. s. female; - ազգն, the Էկորձ s. mus. an Armenian note (—).

Է՛հ int. ah! oh!

Էմբ s. key-hole.

Էս s. God; S. Է, Որ էն.

Էշ, էռոց, շուշ s. ass, jackass, donkey; machine of war, (battering-ram); mus. bridge of a violin, &c.; - մասակ, she-ass, donkey; կաթ էռոց, ass's milk; հեծանել յ- , to ride on a donkey; խանչէ, անրակէ, զոնչէ - , the ass brays; զոյգք էռոց S. Չոյգ.

Էշոյծեամի s. she-goat that resembles an ass; deer; chamois.

Էութիւն s. essence, nature, constitution; existence; substance; divinity, God; property, fortune, wealth; յ-ածել, յորինել, to create.

Էշ, էջի s. page (of a book); descent, going down; declivity; -ս առնել, to descend, to go down; -ս եւ էլս առնել, to go up and down; ահա գեղապանծ - կենաց նորա, this is the brightest page in his life; - անդէի ի ծանրաշափի, falling of the mercury.

Էր, էր ազգաւ, էր բնդէր, էր ում, էր սակս, էր վան, վան էր pr. ad. why? for what reason or cause? յէր վերայ, on what? on which?

Էրան s. gentle breeze, pleasant wind, zephyr; քեզ շունչ համայն պախըրցի, ինձ - շունչ փոթորկի, each breeze for you is a furious blast, while to me the blast is a gentle breeze.

Էրէ S. Երէ.

Էփեմերակ s. ephemeris; S. Աստեղացոյց.

Ը (yet) ըթ s. the eighth letter of the alphabet and the fourth of the vowels;
 ը, ը, eight; eighth.

- At the beginning of words it is sometimes redundant, for example: շտապ, ըշտապ; ստոյգ, ըստոյգ; ըստ, ընդ, 'ստ, 'նդ.

- Between two or more consonants it is always understood; but in the division of words it is actually put, for example: ծնունդ, ծննդեան, ծընունդ, ծըննդ, գեան; ննջել, գրգռել, նընջել, գըրըռել. As also in poetry: ըզկողածնին ընջեաց ըզկղզ (զկղզածնին ընջեաց զկղզս). [ah!

Ըհ, ըհ, ըհ int. alas! alack! oh!
 Ըղեղ S. Ուղեղ.

Ըղերձեմ S. Ուղերձեմ.

Ըղձալի a. desirable, to be wished for, amiable; desirous, anxious; - է ինձ, I wish. [cordial.

Ըղձակաթ a. desirous, longing after;
 Ըղձական S. Ըղձալի; gr. optative (mood); - գիւթութիւն, witchcraft, sorcery, spell, charm.

Ըղձականութիւն s. desire, wish.

Ըղձակերա a. desirable, to be wished for; desirous, longing, greedy, thirsty, eager; - or -ս առնել, to render desirable, to make valuable, interesting, to excite desire; - ինել, to desire, to wish for, to aspire after, to covet, to long after, to be greedy of.

Ըղձակերանութիւն s. desire, wish.

Ըղձաձայնութիւն s. agreeable song or voice.

Ըղձամ, աջի. Ըղձամամ, աջայ տ. to desire, to wish, to long for; to guess, to divine; ող լինել ձեզ - , I wish you health, I hope you will enjoy good health; adieu! good bye!

Ըղձանք *s. pl.* strong desire, longing, eagerness; - առաջնորդութեան, ambition.

Ըղձապատու *a.* conjuror, diviner. Ըղձաւոր *a.* eager, greedy; lovely, affectionate.

Ըղձափափաք *a.* very desirable; - առնել, to make one's mouth water; - լինել, to desire passionately.

Ըղձիկ լինիմ *S.* Ըղձակերտ լինիմ. Ըղձութիւն *s.* desire, wish; divination, augury, omen.

Ըղձումն *s.* desire, wish, fancy.

Ըղտապան *S.* Աղտապան.

Ըմբան *s.* throat, pharynx.

Ըմբերանեմ, եցի *va.* to shut a person's mouth, to put to silence; to leave one not a word to say, to dispirit, to convince, to put to a nonplus; - զէպն կարտի, to muzzle the ox; - իմ *vn.* to keep silence, to hold one's tongue, to remain silent, to be struck dumb, to be tongue-tied. [light.]

Ըմբերելի *a.* tolerable, bearable, Ըմբերեմ, Ըմբերութիւն *S.* Համբերեմ, &c. [fig. champion.]

Ըմբել, բաց *s.* athlete, wrestler; Ըմբական *a.* athletic; - մրցութիւն, wrestling.

Ըմբամարտ, էց *s.* wrestler; *a.* athletic; - , -ք, wrestling. [tler.]

Ըմբամարտիկ, տկաց *s.* athlete, wrestler; Ըմբամարտիմ, եցայ *vn.* to wrestle, to contend in wrestling.

Ըմբամարտութիւն, -մրցութիւն *s.* wrestling.

Ըմբոն *a.* proper, suitable, convenient; probable; - է, it is proper, right.

Ըմբողմանեմ, եցի, -իմ, եցայ *vn.* to taste, to eat, to feed on: to enjoy, to delight in, to take pleasure in; to gain, to obtain, to possess: to chew, to masticate, to break with the teeth; - զպատիւ, զվարձս, զփառս, զպատիւ, to obtain honours, to gain recompense, or reward, to acquire glory, to win crowns; - զուսումն, զմահ, զեղբարան, to acquire knowledge; to die; to be despised, contemned, abused.

Ըմբոս *a.* refractory, contumacious, disobedient, indocile, crabbed, stubborn, peevish, rebellious.

Ըմբոսանամ, աջայ *vn.* to resist, to kick, to disobey, to revolt, to mutiny; to grow insolent, bold, proud.

Ըմբոսութիւն *s.* disobedience, insolence, impertinence.

Ըմբոնալ *s.* 23rd. November (the day on which sheep are folded).

Ըմբոնեմ, եցի *va.* to take, to surprise, to hold, to seize; to entrap, to catch again, to retake, to grapple, to match; to reach; to comprehend, to conceive, to undertake; ձուկն - , to catch fish, to fish; - զոք բանիւք, to surprise, to convince or confound one in argument; to address or question with art, insidiously.

Ըմբոնեալ *s.* handful, hold; pin.

Ըմբոնիմ, եցայ *vn.* to let one's self be taken, to be taken, surprised; - յոռոգայթ, to be caught in a trap; to entangle one's self; - ի շնութեան, to be taken in adultery; - խաւարաւ, to be surrounded by darkness; - յաւառայ մեղաց, to be contaminated, or stained by sin; - բանիւ բերանոյ իւրոյ, to be surprised, or convinced in argument, to be confounded; - ի պատրանս, to be deceived, caught, duped; - մոտայ, to wonder; - աջք, to be deceived by the eyes, to deceive one's self; - ցաւով երկանց, to be in travail, to be surprised by the pains of childbirth; Ըմբոնեցան ծածուկը նորա, his secrets were discovered. [vice.]

Ըմբոնիչ *a.* holding; *s.* a mechanic's Ըմբոնողական *a.* having the virtue or power to take, to apprehend, to understand; - մէք, surrounding, circumambient; foggy; - կոկորդ, attracting, swallowing.

Ըմբոնողութիւն, Ըմբոնումն *s.* hold, retention, surprise; comprehension, perception; - արտից, attack, fit, stroke.

Ըմպակ, սց *s.* cup, drinking-glass.

Ըմպակից *a.* commensal, mess-mate.

Ըմպակհանք *s. pl.* contempt; insolence, impudence.

Ըմպակեմ, եցի, -իմ, եցայ *vn.* to resist, to grow proud, ferocious, to rebel.

Ըմպակեմ, Ըմպակեցունեմ, ուցի *va.* to restrain, to bridle, to repress, to tame, to break in.

Ըմպակեալ *a.* contumacious, stubborn, rebellious, ferocious.

Ըմպակումն *S.* Ըմպակհանք.

Ըմպանակ *s.* drinking vase; dish, mug, cup.

Ըմպանոց *S.* Ըմպակ.

Ըմպեական *a.* potable, drinkable, fit to be drunk.

Ըմպելի *a.* potable, drinkable; *s.* drinker; drink, draught, beverage, liquor, potation; *S.* Ըմպակ; զովացուցիչ - , refreshing draught; կերակուր եւ - , food and drink; Թակոյիք եւ -ք, vessels and drink; ի տուն ըմպելեաց մի մտաւ նիցես նստել ընդ նոսա՝ ուտել եւ ըմպել, thou shalt not go into the house of feasting, to sit with them to eat and to drink; անուշակ - *S.* Օշարակ; -ք զից *S.* Նեկասար.

Ըմպեմ, արբի, արբ *vn.* to drink; - անպագաբար, - eagerly, greedily; - սաստիկ յոյժ, - hard or deep, to be a piper, to tipple, to tope, to be a hearty toper; - ի կենդանութիւն Թագաւորի, - the king's health; - ի յաջողութիւն... , to the success of; գան - , to receive a thrashing, a blow; ապաակ - , to be struck in the face; զնուր գնոյ - , to obtain water by dint of money, to pay for water; - , որ ըմպէ զանորէնութիւնս հանգոյն ըմպելոյ, who drinks iniquity like water; տուր ինձ - , give me... ; pour me out some; *S.* Արբեալ, Արբեմ, &c.

Ըմպիկ, Ըմպոց *S.* Ըմպակ.

Ըմպող *a.* drinking; *s.* a drinker.

Ըմպումն *s.* the act of drinking.

Ըմբերանեմ, &c. *S.* Ըմբերանեմ, &c.

Ընդալք *s. pl.* fabulous monsters, Erinnys, Furies.

Ընդդդ *S.* Ընդդդ.

Ընդ *pr.* to, at, towards, by; through; among, in the midst, into, in; with; for; under, below; upon; soon, as soon as; in the place, instead of; հայել - , երկինս, to look at the sky; Թագաւորել - նորա, to reign instead of him, to succeed him; տուր - իմ եւ - քո, give for me and for you; - աղօս, obscurely; - ամենայն, totally, in all; - ակամբ հայել, to look upon one with an evil eye or with aversion; - ձեռն, with or by the hand; - մէջ, in; into, inside, in the midst; through; - մէջ կարել, to split, to pass or go across; - աջմէ, to the right; - զիրկս մասնել, to draw the bow strongly; - Ժամս Ժամս, sometimes; - խաբս, fraudulently, erroneously; - խաղ, կատակս, ludicrously, facetiously; - այր եւ - կին, as much the man as the woman; - ծառով, under a tree; փոխանակ -

այնր, for it; - մի բերան, with one voice, unanimously; գիր գգիրսդ - այլս, put these books with the others; եկ - իս, come away with me; - անցանէն, going along; - մի քանապարհ, by what road? - արեւելս, towards the East; - ամենայն երկիր, in all countries; անցանէլ - կարին, - այն, to pass through Erzerum, to go that way; - ջուր եւ - ցամաք, by sea and land; - երկինս եւ - երկիր, between heaven and earth; - հեծեալ եւ - հեռեալ, between cavalry and infantry together; - աւուրսն - այնուիկ, - Ժամս, նակն - այնուիկ, - այնու Ժամանակաւ, in those days, at that time; - ջատ եւ - փոքր, more or less, a little more, a little less; - այս եւ - այն, between this and that; altogether, unitedly; ընկենուլ - սպառնանէ, to throw out of window; - ամենայն տեղիս, every where; - մահճք, under the bed; - երկինք, under heaven; - իւրեւ or իւրեաւ, under him; - սպառնալաւ, under pretence; - առաւօտն, այգն, at break of day; - երեկս, երեկոյս, or երեկոյն, towards the evening; մեկնեցաւ - լուր համբաւոյ դարստեան նորա, he set out on the report of his coming; - հակառակն, on the contrary; cross-wise; - միտ ածել or հարկաւ նել, to think, to reason in one's mind; - ոտն հարկանել, to trample under foot; - Թիւ մտանել, to be reckoned among; - ամս տասն, during ten years; եւ. Թանասուն եւ հինգ ամբ - ութ հարիւրով, eight hundred and seventy five years; - փթթելն եւ գոսացի, it will fade as soon as it uncloses.

Ընդաբեր *a.* leguminous.

Ընդաբոյս *a.* innate, native, natural, habitual.

Ընդաբուս *a.* fed with pulse.

Ընդաթուր հարկանեմ, to put to the sword, to kill with the sword; to trample under foot.

Ընդածին *S.* Ընդաբոյս.

Ընդախաղաղ *s.* cauliflower.

Ընդ ակամբ հայիմ *S.* Ակն. Ընդ.

Ընդականութիւն *s.* mild or gentle looking, affectionate or tender care, protection.

Ընդակեր *a.* that eats pulse.

Ընդակից *a.* dwelling with; neighbouring, familiar; *s.* playfellow, comrade.

Ընդ աղօս ad. S. Աղօսաբար; a. near sighted; hazy, obscure; Իբրեւ - իմն չունէ յունկունս ունէին, they were at the last gasp.

Ընդադատեսիւ a. seeing dimly; - աւնել, to darken, to obscure.

Ընդաշէմ S. Անդաշէմ.

Ընդանեկան, &c. S. Ընտանեկան, &c.

Ընդանթական a. under the armpits; - մաղք, the hair growing --.

Ընդ աջմէ S. Աջ.

Ընդ առաջ pr. before, against; - դաւ, յաւնել, գնալ, ելանել, լինել, to go to meet; to anticipate, to obviate, to prevent, to meet, to affront, to face.

Ընդառաջեմ S. Ընդ առաջ ելանեմ.

Ընդառաջաք s. pl. vanguard, van.

Ընդառուն a. tamed, domestic, familiar; sedentary, home-keeping; delicate, nice.

Ընդարձակ, աջ a. free; large; ample, vast, spacious, great; diffuse; - Ժամն, for a long time, or duration; - ի նեղութիւնս, magnanimous, long-suffering, patient; - կեանք, a dissolute life; - է, it is lawful, permitted, it is not prohibited; - կեալ, to live daintily; - զնալ, to live dissolutely; - աւնել, to facilitate; - , -ս ad. at length, lengthily; diffusely; dissolutely; - յ-ի, freely, at large; - ի լինել, to be free, in liberty, at large; to be unbound.

Ընդարձակաբան a. diffuse, extended; prolixious. [tious.

Ընդարձակաբանաց a. dissolute, licentious.

Ընդարձակաբան a. larger, vast; very long, lengthy, more diffuse, very prolix; ad. more diffusely, minutely, in all its details.

Ընդարձակաձեռն a. liberal, generous. [patient.

Ընդարձակամիտ a. magnanimous,

Ընդարձակամտութիւն s. magnanimity, long-suffering, patience.

Ընդարձակայրիկ a. vast, spacious, extended. [amply.

Ընդարձակապէս, -բար ad. widely,

Ընդարձակասուն a. reared in ease, dainty, delicate, commodious; unbridled, dissolute.

Ընդարձակասրահ s. saloon. [ձակ.

Ընդարձակատար, -տարր S. Ընդար-

Ընդարձակեմ, եջի va. to dilate, to enlarge, to make greater, to increase, to augment, to extend, to prolong;

to disband, to relax, to spread, to widen, to reach, to stretch, to give ground, to amplify; - բանիւ, to exaggerate; - ից, to relax, to give repose to; to tranquilize; ընդարձակելով - զձեռն յոք or ումէք, to open the hand, to give freely, to be generous; - ումէք, to give rest or repose, liberty, license; - իմ vn. to extend, to widen, to spread, to dilate; to be generous; սիրաք մեր ընդարձակեալք... ընդարձակեցարուք եւ դուք, our heart is enlarged... be ye also enlarged; ընդարձակեալ է, it is allowed or permitted, it is lawful.

Ընդարձակեցարանակ S. Արձակ-

Ընդարձակեցուցանեմ S. -կեմ.

Ընդարձակութիւն, -կումն s. extent, extension, size, latitude, greatness, width, amplitude, amplification, enlargement; diffusion; field; capacity, capaciousness; ից. disengagement, relaxation, freedom, liberty.

Ընդարմ S. Ընդարմացեալ.

Ընդարմանամ, աջայ vn. to grow stupid, numb, to fall asleep; ից, to be benumbed, dulled; - ի յրաջ, to be benumbed with cold, to be frozen, to become torpid; - աջք լինի, to gaze at, to stare at; - զբաղանք, to preoccupy one's self, to plunge in, to engulf one's self; զբաղանքս ոսկերաց նորա ընդարմացոյց, «he has benumbed the multitude of his bones.» [stupid.

Ընդարմացեալ a. numbed, dull; chill;

Ընդարմացումն s. stupidity, numbness, inaction; stupor.

Ընդարմացուցանեմ, ուցի va. to benumb, to lull asleep; to chill; ից, to stupefy.

Ընդարմացուցիւ a. that chills, lulls asleep; charming.

Ընդարմիկ s. zool. torpedo (fish).

Ընդաւաղեմ, եջի va. to cover with sand, to bury.

*Ընդբերանեմ S. Ըմբերանեմ.

Ընդգեղձանիմ, ձայ vn. to cry outright, or loudly.

Ընդգշիմ, եջայ vn. to fall on one's knees; to coil one's self up.

Ընդգոյեմ, եջի va. to take or receive to one's bosom, to make welcome.

Ընդգրկեմ, եջի va. to embrace, to clasp in one's arms, to clasp or throw one's arms round, to hug; to undertake;

- զձեռն ի վերայ լանջայ, to remain with the arms crossed. [together.

Ընդգոյեմ, եջի va. to unite, to tie

Ընդդէմ, դիմաց a. contrary, opposed; opposite, inimical; unfortunate; - պատասխանի, an adequate or prompt reply; pr. against, on the contrary, the wrong side, outward, the wrong way; before, in face; - դաւնալ, կալ, դաւնել, ճարկանել, to oppose, to resist, to counteract, to make head against, to cope with; - յաւնել, to rise up against; to combat; - զանձանակին, opposite the money-box; վէմ - զնեւ դրան, to place a stone against the door; զգուրս - զնեւ, to close the doors; բանիցն - բերել, to reply opportunely, to respond; - եղեւ նոցա իրն, they succeeded badly in that affair; յետս - ընթերցանել, to cavil, to sophisticate; - , յընդդէմէն, դ-ն ad. instead, otherwise, on the contrary; - չակառակութիւն S. Ընդդէմդարձութիւն; - յանդիման S. Ինքիմ ի դէմ.

Ընդդէմդարձութիւն s. contrariety, contradiction, teasing.

Ընդդէմերկիր s. antipodes.

Ընդդիմաբաժանեմ va. to divide in opposite parts, to place one against the other.

Ընդդիմաբախ a. resistant, solid, hard, compact, opaque; - իմ, - լինիմ, to come in contact with, to strike against. [hardness, solidity.

Ընդդիմաբախութիւն s. resistance,

Ընդդիմաբան, ից a. opposite; contradictory; s. contradicter, opponent; - լինել S. Ընդդիմաբանեմ.

Ընդդիմաբանական a. contradictory; after hearing both sides.

Ընդդիմաբանեմ, եջի vn. to contradict, to counteract, to contest, to answer; va. to object, to oppose.

Ընդդիմաբանութիւն s. contradiction, disputation; antiphrasis.

Ընդդիմաբար ad. on the contrary, in a contrary manner.

Ընդդիմադարձութիւն s. geom. opposed angles.

Ընդդիմադարձ a. opposite, contrary; - կալ, լինել, - ձեմ vn. to oppose, to resist.

Ընդդիմադարձութիւն s. opposition, resistance; antiperistasis.

Ընդդիմադիր, դրաց a. opposed, contrary; opposite.

Ընդդիմադրեմ, եջի va. to oppose, to object. [jection.

Ընդդիմադրութիւն s. opposition, ob-

Ընդդիմադրութիւն &c. S. -աբան &c.

Ընդդիմակ, աջ a. contrary, opposite; s. opposite extremes, adversity, disgrace, calamity; - զորութիւն, coercive power; -ս զնեւ, to oppose, to contract.

Ընդդիմակալ լինիմ, Ընդդիմակայեմ, եջի vn. to oppose, to resist.

Ընդդիմակալութիւն s. resistance.

Ընդդիմակայ S. Ընդդիմակաց; - ցաւք or -ք, adversity, calamity.

Ընդդիմակայութիւն, յուսն s. opposition, resistance; confutation, refutation, dispute, controversy.

Ընդդիմակաց, աջ a. that resists, opposite, contrary.

Ընդդիմակայութիւն s. opposition, resistance. [nist.

Ընդդիմակից a. s. adversary, antago-

Ընդդիմակիցմի S. Ընդդիմակիցմի s. opposite side, reverse, wrong side.

Ընդդիմակրութիւն s. antipathy.

Ընդդիմակրութիւն S. Դիմամարտութիւն.

Ընդդիմաճար, աջ a. opposite, that opposes, resists; hard, solid, opaque.

Ընդդիմաճարիմ, եջայ vn. to resist; to repel, to reperate.

Ընդդիմաճարութիւն s. opposition, resistance; counterblow, rebound; phys. impenetrability.

Ընդդիմամարտ, ից, -մարտիկ, տկայ a. contrary, inimical, opposite; s. adversary, antagonist.

Ընդդիմամարտութիւն s. opposition, resistance, action, combat.

Ընդդիմանամ, աջայ vn. to resist, to contrast, to be repugnant, to mutiny.

Ընդդիմաստեղ a. refractory, restive; S. Նակառակառէր.

Ընդդիմարդէլ, ից s. barricade; - կանգնել, to raise a -; կործանել դ- , to force a - .

Ընդդիմացնութիւն s. contrary thought or sentiment. [des.

Ընդդիմոտեք, ոտանց s. pl. antiposition; contradiction, contrariety, discord; hinderance, obstacle; strife; dislike, aversion, repugnance, conflict, trouble, implication.

Ընդդիմ, -ակ, -ական a. familiar, domestic, tame, easy, mild, tractable, approachable.

Ընդերակից *a.* familiar, intimate, bosom, linked or knit together in the closest bonds of friendship, intimately acquainted; - *լինել* *S.* **Ընդերակցիմ**.

Ընդերակցիմ, *եցայ* *vn.* to grow familiar, to make acquaintance.

Ընդերանիմ, *լայ* *vn.* to grow familiar, to become familiar; to make acquaintance; to get used or accustomed to, to habituate one's self. [*tic.*]

Ընդերասեր *a.* familiar, tame, domestic. **Ընդերացուցանեմ**, *ուցի* *va.* to make familiar, to tame; to instruct; to tame, to render mild and less ferocious.

Ընդերուզած *S.* **Ընդերուզուած**.

Ընդերուզանեմ, *ուցի* *va.* to enchase, to fit into, to set, to mount, to enchase, to set in a bezel; to string pearls, to interweave, to entwine, to braid, to form a tress; **ընդերուզեալ աւամբք**, *մարգարտով, ոսկեով*, adorned, set with jewels or pearls, ornamented with gold, or arabesqued; **ընդերուզեալ յոսկի**, set in gold.

Ընդերուզուած, **Ընդերուզումն** *s.* setting, mounting, enchasing, fitting in; weaving, web, braid, texture.

Ընդերութիւն *s.* familiarity; acquaintance; custom; *յ-ածել*, to familiarize with; - *ունել* *ընդ ումեք*, to be familiar with.

Ընդերուցանեմ *S.* **Ընդերացուցանեմ**. **Ընդերէք** *s. pl.* all kinds of pulse.

Ընդերզանեմ, *նիմ* *vn.* to supplicate, to implore, to beseech, to entreat, to beg.

Ընդերաբանութիւն *s.* enterology. **Ընդերական** *a.* intestinal.

Ընդերահմայ, *ից* *s.* aruspex, soothsayer. [*evening.*]

Ընդերեկ, *-կք*, *-կս* *ad.* towards. **Ընդերկայնամիս** *S.* **Երկայնամիս**.

Ընդերկայնիմ, *եցայ* *vn.* to extend.

Ընդերկար *a.* long, extended; prolix; *ad.* long, at length; long time; amply, diffusely, tediously; - *ունել*, to prolong; - *լինել*, to be prolonged.

Ընդերկարաձգեմ, **Ընդերկարեմ**, *եցի* *vn.* to prolong, to make last a long time; to extend; to defer, to spin out, to great length.

Ընդերկարաձիւ *a.* very long.

Ընդերկարանամ, *ացայ* *vn.* to last a long time.

Ընդերկարութիւն *s.* length, extent, duration; - *կենաց*, long life, longevity.

Ընդերկնաջալ *a.* baying the moon; barking at in vain.

Ընդերկուանամ, *ացայ*, *-կուիմ*, *եցայ* *S.* **Յերկուանամ**.

Ընդերք, *րաց* *s.* entrails, guts, bowels, intestine, tripe; caecum, blind-gut; *զուրս նոցա -րաց իւրեանց մաս*, *առցանել*, to slay others with their own swords.

Ընդէր *ad.* why? for what reason? wherefore? - *ոչ*? why not? [*&c.*]

Ընդիկ *s.* a few pulse, pease, beans, **Ընդիկահին**, *ի* *s.* Indiction; *շրջան* - *ի*, cycle of -.

Ընդլայնեմ, *եցի* *va.* to amplify.

Ընդլայնումն *s.* amplification; *chem.* ductility.

Ընդծեալ *a.* yoked together; bearing the same yoke. [*to intermix.*]

Ընդխառնեմ, *եցի* *va.* to incorporate, **Ընդխառնիմ**, *եցայ* *vn.* to become incorporated; to intermeddle; to come to blows, to come to battle, to join battle; **ընդխառնեցաւ պատերազմն**, the battle was commenced.

Ընդխառնութիւն *s.* incorporation. **Ընդհայեցողական** *a.* dioptric.

Ընդհայեցողութիւն *s.* dioptrics. **Ընդհանուր** *a.* universal, general, common; - *ք*, or - *աիւրեքք*, the universe, the whole world, or earth; - *աննել*, to generalize; *ad.* every where; in general.

Ընդհանրական *a.* universal, general, catholic; - *եկեղեցի*, the catholic or universal church; *S.* **Թուղթ**, **Ժողով**.

Ընդհանրանամ, *ացայ* *vn.* to become general.

Ընդհանրապէս *a.* universally, generally, commonly, absolutely.

Ընդհանրացուցանեմ, *ուցի* *va.* to generalize. [*generality.*]

Ընդհանրութիւն *s.* universality, generality.

Ընդհատ, *ից* *s.* interval, space; *a.* discontinued, intermittent; loose; different, separate; less, lesser; *mech.* intermittent; *ad.* differently, otherwise; nor more nor less; *ամբ սակաւ ինչ* - *ի բիւրուց*, a little less than 10,000 years; *իւ իւրեք եցեմք* - *ի նոցանէ*, in what do we differ from them? *ոչ ինչ* - *է ի նմանէ*, he differs not from him; *նուազ ինչ* - *ի փոքանէ լինել շնչոյն*, to be almost at the last extremity, or last gasp; *չեն* - *յերազոյց*, they resemble dreams.

Ընդհատեմ, *եցի* *va.* to interrupt, to discontinue, to cease; - *իմ* *vn.* to break off, to interrupt one's self.

Ընդհատիչ *s.* interrupter.

Ընդհատութիւն, *-ումն* *s.* interruption, intermittence, intermission, discontinuance, relaxation, cessation.

Ընդհարկանեմ, *հարի* *va.* to knock, to clash, to strike, to beat; - *զերկալ*, to strike fire.

Ընդհարկանիմ, *հարայ* *vn.* to fight, to smite, to knock, to strike, to thump at; - *ընդ միմեանս*, to knock against each other; to encounter each other; - *զլիւշի ընդ որմն*, to knock one's head against a wall; - *ընդ ճանապարհ*, to be on the way to ...; - *ի խղճէ մտաց*, to have remorse. [*fict.*]

Ընդհարումն *s.* collision, shock, con-

Ընդ հուպ *S.* **Հուպ**.

Ընդձեռնեմ, *եցի* *va.* to give, to put into one's hands, to grant; to take away, to appropriate to one's self.

Ընդ ձեռն *pr.* by means of, through. **Ընդ մէջ** *S.* **Մէջ**.

Ընդմիմեամբ *a.* subaltern. **Ընդմիջաբար** *ad.* by means of, by some expedient.

Ընդմիջական *a.* immediate. **Ընդմիջաւիւր** *s.* the middle of a way, or road, carriage-road, pitching.

Ընդմիջակութիւն *s.* interposition, intermission, obstacle; partition wall.

Ընդմիջեմ, *եցի* *va.* to interrupt, to discontinue; to divide into two parts; to separate, to hinder; to intermeddle; - *զիսսս ուրուք*, to interrupt, to break in upon; - *զճանապարհն*, to go half the way; *յ- կենաց իւրեանց սաւ աակիւ*, to die halfway on the road of life.

Ընդմիջիմ, *եցայ* *vn.* to be split, to be in half; to discontinue; *իբրեւ տօնն ընդմիջեցաւ*, passed the middle of the feast.

Ընդմիջութիւն *s.* mediocrity, mediocrity, middle way.

Ընդմտանեմ, *մտի* *vn.* to penetrate, to pierce, to strike through or pass across; to insinuate one's self; to pass through a filter.

Ընդմտանող *a.* piercing, keen, sharp. **Ընդմտաւար**, *աց* *a.* touchy, easily offended, sensible, feeling; thoughtful, pensive, anxious, gloomy, full of care.

Ընդոմին, *ծնաց* *s. a.* born in the

house of one's master, domestic, servant; - *ք*, family; *S.* **Ընդաբոյս**.

Ընդունեցուցանեմ, *ուցի* *va.* to render proud, insolent, impertinent.

Ընդունիմ, *նեցայ* *vn.* to lie down at length, supine; to become idle, negligent, feeble: to adorn one's self magnificently, gorgeously; to make an ostentatious display, to dress pretentiously; to become vain or insolent.

Ընդդր *a.* quiet; good.

Ընդոսա *a.* that leaps, that bounds; jumping, starting; *ad.* by stealth, stealthily; rebounding, by fits and starts; - -, by skips and jumps; palpitating, bounding; - *ի քնոյ լինել*, to awake suddenly, to start from sleep; - *ի քնոյն զարթուցանել*, to rouse suddenly, hurriedly; - *կաւ*, to leap, to hop, to rebound; to start back with fear, to be startled, to retire, to frighten; - *ի սողալ*, to leap, to jump up, to rouse one's self; - *երթալ*, to go with fear and trembling; to go by leaps; - *ի սողացումն ուսաց, շարժումն թիկանց, աչաց*, shrugging of the shoulders; nervous twitching of the eyes; - *անցանել*, to leap, to leap over.

Ընդոսախոս *a.* boaster, braggart. **Ընդոսական** *S.* **Ընդոսացիւ**.

Ընդոսանում, **Ընդոսանիմ**, *տեայ* *vn.* to leap, to recoil, to start with fear; to be aroused, frightened, dismayed; to shy, to be restive; to be disturbed, disconcerted; to get angry.

Ընդոսումն *s.* leap, rebound; shaking, concussion.

Ընդոսուցանեմ, *ուցի* *va.* to cause to leap or recoil; to shake, to move; to impel, to push, to spur on, to thrust; to awaken, to excite.

Ընդոսուցիւ *a.* exciting; stimulating, spurring on.

Ընդոսնեմ, *եցի* *va.* to trample under foot; to despise; to dishearten, to humble, to subdue, to drive out, to push.

Ընդոսնոց *s.* foot-stool.

Ընդունեմ, *եցի* *va.* to twist or break the neck; to tame, to bridle.

Ընդունակ, *աց* *a.* receiving, welcoming; capable, susceptible; acceptable, agreeable.

Ընդունակութիւն *s.* acceptance; capacity, reach; participation; *chem.* ca-

paicity; - ջերմութեան, heating -.

Ընդունայն *a.* vain, void, useless; empty; indolent, idle; *ad.* in vain, uselessly, empty; - աննեղակնկալութիւն, to deceive, to disappoint, to frustrate, to destroy the illusions of; ամենայն ինչ - է, all is vanity.

Ընդունայնաբան, *ից a.* romancing, prattling, chattering, prating; *s.* chatterer, idle talker.

Ընդունայնաբանութիւն *s.* prate, prattle, chitchat, nonsense, chattering.

Ընդունայնախօս *S.* Ընդունայնաբան.

Ընդունայնափա *a.* vain, frivolous, foolish.

Ընդունայնամաժ, *այցալ տ.* to be vain or empty; to vanish, to pass away, to come to nothing; to seek vanities.

Ընդունայնապարծ *a.* vain, proud, vain-glorious.

Ընդունայնաջան *S.* Զրաջան.

Ընդունայնութիւն *s.* vanity, frivolity, futility; nothing.

Ընդունարան, *այց s.* vase, vessel, receptacle; recipient, reservoir: asylum, refuge, shelter; *mech.* well, tank, cistern; - օդոյ, air-box; - ջրգույ, steam-chamber; - ջերմջրոյ, hot-water well.

Ընդունելի *a.* acceptable, admissible; agreeable, welcome; obtainable; that accepts, that receives.

Ընդունելութիւն *s.* reception, taking, acceptance, admission, obtaining, acquisition; cheer, feast, entertainment; *gr.* participle; - փոխանագրոյ, acceptance of a letter of credit, of a bill of exchange; - աննեղումք, to welcome, to feast, to entertain; - աննեղ օտարաց, to lodge strangers; - աննեղ ջրաղբին, to receive coldly, to give a cool reception; - դոյր յարգունին, *ի դեսպանատան*, there was a reception at court, at the embassy; *յ- լինել Աստուծոյ*, to believe in God.

Ընդունիմ, *ընկալայ տ.* to receive, to take, to admit, to embrace, to accept, to make welcome; to gather together; to derive; to impetrate, to obtain; to suit, to agree; to approve, to confess, to consent, to acknowledge; ոչ - . to deny, to disavow, to disapprove; - զոք յաւաքանէ, to stand godfather, godmother to a child; մեղս - , to fall into sin; - մտաց աչքք, to conceive, to seize mentally; պատուով

- զոք, to receive with honour; ոչ բարւոք - զոք, to give a bad reception; - յինքեան, to learn by heart; յաստուածս ընկալաւ զնոսա, he has made of them his gods; *ի քէն ընկալայ զկեանս*, I owe you my life.

Ընդունիչ, Ընդունող *a.* *s.* who receives, receiver, acceptor; recipient; - նոյ *ի մորուութենէ*, godfather, godmother; - նոյ խոստովանութեան, confessor.

Ընդունչարիւ *a.* grining, grimacing, mimicking; grumbling.

Ընդունոս *S.* Ընտունս.

Ընդսահեմ, *եցի տ.* to abandon, to despise; to compel to walk; to vex, to harass.

Ընդ վայր *ad.* in vain, uselessly; - հարկանել, to throw away, to abandon, to despise; - յածիլ, to run here and there, to rove, to wander; - *ի օտակէ*, to talk in vain, right or wrong, at random; - պայքարումն, idle dispute.

Ընդվայրաբան *a.* quack, charlatan, who talks in vain. [idle talk.

Ընդվայրաբանութիւն *s.* quackery, Ընդվայրաբեր *a.* vagabond.

Ընդվայրաբոյս *a.* wild, savage.

Ընդվայրաջան *S.* Ընդվայրաբեր.

Ընդվայրախոյզ *a.* seeking vain and foolish things; inquisitive.

Ընդվայրախօս *a.* *S.* Ընդունայնաբան, &c. *s.* magician, enchanter.

Ընդվայրահալ *a.* barking at in vain, bawling.

Ընդվայրահար *a.* abject, vile, despicable, useless, vain.

Ընդվայրամիտ *S.* Զրախորհուրդ.

Ընդվայրայած *a.* vagabond; prattling, chattering.

Ընդվայրայածութիւն *s.* vagrancy.

Ընդվայրայտի *a.* shameless, lewd; - պչրանք, coaxing, dalliance, coyness, affectation, coquetry.

Ընդվայրապաշտոյճ *a.* coquettish.

Ընդվայրամոռն *a.* savage.

Ընդվայրասուն *a.* ill-bred, rough, rude; idle, lazy, sluggish, unoccupied.

Ընդվայրաբարձ *S.* Գեանաբարձ.

Ընդվայրաբարձիմ, շեցայ տ. to be dragged along the ground, to be fastened to the ground.

Ընդվայրաբնի *a.* curious, that seeks after useless things.

Ընդվայրաբնութիւն *s.* inquisitiveness, curiosity.

Ընդվայրենիկեցիկ *S.* Ընդվայրահար. Ընդվայրենիկեց անիմա *va.* to debase, to vilify; to despise.

Ընդվայրեք *s.* haughtiness, pride.

Ընդվայրեմ, *եցի տ.* to twist, to wring the neck; - *իմ տ.* to revolt, to resist, to disobey, to rebel, to throw off the yoke; to lift up the horn, to become proud, arrogant, haughty, ostentatious; to turn the back disrespectfully; to throw one's self headlong, to precipitate; ընդվայրեմ *ի բաց վազէլ յիշխանութենէ*, to free from domination, to shake off the yoke.

Ընդվայրեմ, *եցի տ.* to copy, to take a copy, to transcribe.

Ընդվայրեմող *a.* perspective; *s.* painter of perspectives; copist.

Ընդվայրեմութիւն *s.* perspective; transcription.

Ընթադրեմ, *եցի տ.* to trample under foot; to subdue, to submit; to strike, to knock; to drive away, to disperse.

Ընթադրութիւն *s.* trampling upon; subjection; project, purpose, design; սպանանել ձիախորհաւ - թեամբ, to ride over and trample to death.

Ընթանալի *a.* that runs, that walks; current; - շանապարհ, practicable, passable.

Ընթանամ, *այցալ տ.* to run, to run to; to apply; to slide; to gallop; to walk; to go, to depart, to pass; *արշաւադր* - , to run full speed, to rattle along full speed; *երամովին, խուռն* - , to run in company, in crowds, in a throng, to rush, to crowd, to flock; - *զհետ ուրուք*, to follow, to run after; - *զհետ հետոյ, շաւղայ ուրուք*, to follow the tracks, to tread in the steps; - *զճանապարհս իւր*, to follow one's career; *այսր անգր* - , to dip into, to run over a book; *ընթանալով ասել*, to say in few words, to touch lightly; - *ի ճանապարհս պատուիրանաց*, to observe or obey the commandments; բարւոք ընթանալի երբ, affairs are thriving, business is prosperous; *S.* Զէն, &c.

Ընթանոց *S.* Դէնդակ.

Ընթաց, *ի. Ընթացք, ցից s.* course, race, gait, step, pace, way, means; progress, succession, train, trace, thread; method; - *ս անուլ*, to run; - *ից դործի*, the feet; - *մի*, walking distance; *հետի* - , foot-race; - *մտաց*,

flight of thought; - *կենաց*, life's career; *յ-ս կենաց*, in the course of life; *յ-ից ճանաչել զոք*, to know one by his gait; բարւոք ընթալ *զ-ս իւր*, to fulfil the duties of one's station, to discharge one's functions honourably; *արդեւալ զ-ս բանին*, to say concisely, to shorten discourse; - *ք հողմոյ*, direction of the wind; - *ք արեգական, լուսնի, եղանակաց*, course of the sun, moon, seasons; - *ք սակարանի, վաճառանոցի*, *հրապարակի*, course of Exchange, of the market.

Ընթացական *a.* racing; swift.

Ընթացակից *a.* concurring; accompanying; agreeing, concordant; coincident; concomitant.

Ընթացակցութիւն *s.* concurrence; accompanying; concomitance; retinue; coincidence.

Ընթացատեղ, Ընթացարան *s.* gymnasium or place for gymnastic exercises; *S.* Ասպարէզ. [index.

Ընթացիկ *s.* mech. slider, cursor,

Ընթացող *s.* walker, pedestrian.

Ընթացուցանեմ, *ուցի տ.* to cause to run.

Ընթացք *S.* Ընթաց.

Ընթեանի *a.* legible, readable; *s.* reader, lecturer.

Ընթեանում, *երցայ տ.* to read; - *ընդ միտս, դաշն ձայնիւ*, - to one's self; - *ի ձայնիւ*, բարձրաձայն - , aloud; - *յականջս ուրուք*, - in the presence of; *անալթաք* - , currently; *կակալեւով* - , hesitatingly; to stammer; - *հարեանցի, վեր ի վերոյ*, to look through, or to skim over a book; *յառաջ վարել զ-ն*, - on; *կրկին եւ երեք կէն* - , over and over again; *ասլ - ,* to cause - ; *մանուկ քո գիտէ* - , can your boy read? *ընթերցեալ զթուղթդ*, after the perusal of your letter; *յեսոս ընդդէմ* - , *S.* Ընդդէմ.

Ընթեր *S.* Աւթնթեր.

Ընթերակայ, *ից, - կաց, աց a.* adjacent, adjoining; assisting, present.

Ընթերցակից *a.* reading together.

Ընթերցանելի *a.* legible; *s.* reader, lecturer.

Ընթերցանեմ, - *նիմ տ.* to read.

Ընթերցանութիւն *s.* reading.

Ընթերցաւեր, սիրաց *a.* that loves study, studious, well-read.

Ընթերցաւորեմ տ. to study, to read with pleasure.

Ընթերցասիրութիւն *s.* love of study.
Ընթերցարան *s.* reading book; lesson; school; *reading room.

Ընթերցիչ, -ցու *s.* reader, lecturer;
ազդ առ -ցուն, advertisement, address to the reader; ներդասիր -ցող, gentle reader.

Ընթերցողութիւն *s.* reading; lectureship, order of lecturers in the church.

Ընթերցում, ոչ *s.* lecture; lesson.
Ընթերցումազգիր *s.* catechism (of S. Cyril).

Ընթերցումասէր *S.* Ընթերցասէր.
Ընթերցումն *s.* lecture; տալ յ-, to give to read; to cause to read.

Ընթերցիչ *S.* Հաշակիչ.

Ընթրասու *a.* who gives a supper.

Ընթրարան *s.* dining-room, supper-room; tea-garden; eating-, chop-house.

Ընթրեկերը *s.* supper-time.

Ընթրեմ, եջի *vn.* to sup, to take the evening's repast.

Ընթրիք, բեայ *s.* pl. supper, evening's repast; - տերունեան, the Lord's -, the Last -; -ս առնել, գործել, տալ, to invite to -, to give a banquet; -ս առնել առ ուժեք, to sup with...; Ի ժամ ընթրեայ, at supper-time.

Ընծախոս *S.* Ընծախոս.

Ընծայ, ից *s.* present, gift, offer, offering; - առնել, տալ, մատուցանել, to give, to make a present.

Ընծայաբեր, ից or այ *a.* that carries presents or offerings; - լինել *S.* Ընծայաբերեմ.

Ընծայաբերեմ, եջի *vn.* to carry presents, to offer, to make a present.

Ընծայաբերութիւն *s.* offer, offering; offertory.

Ընծայական, այ *a.* sacred; *s.* dedication; - գիր, թուղթ, dimissory letter, testimonials; - գետականաց, credentials; - բարեկամաց, letter of recommendation. [is offered.

Ընծայամատոյց *a.* that offers; that Ընծայանամ, այց *vn.* to be presented, given.

Ընծայատար *S.* Ընծայաբեր.

Ընծայարան, այ *s.* place of offering, altar.

Ընծայաւոր *S.* Ընծայաբեր.

Ընծայեմ, եջի *va.* to offer, to present, to sacrifice, to give, to dedicate, to attribute, to lend, to propose, to refer, to confer, to devote, to

render, to ascribe; to make, to furnish; to impose, to inscribe; Ի լցու -, *S.* Լցու; - զոր Ի կեանս, to give life to; to vivify; - զոր առատ պարգեւօք, to load with presents; to confer great services; - Իմ *vn.* to offer, to present one's self; to shew, to make one's self seen; - առաջի ուրուք, to introduce one's self to the presence of; մահու -, to die.

Ընծայեցուցանեմ, ուցի *va.* to offer, to present; to show, to expose, to place in sight; to recommend, to introduce; զանձն -, to pass one's self off for another, to counterfeit; այլ իմն միսս -, to possess, or bear another meaning; սիրելի զանձն -, to make one's self beloved.

Ընծայեցուցիւ *a.* that presents; producing, productive.

Ընծայութիւն *s.* offer, offering, dedication; presentation; թուղթ - թէ, letter of recommendation; Կոչումն - թեան, catechism; *S.* Ընծերցումազգիր; - լուսնի, new moon.

Ընծայումն *s.* act of offering, of dedicating one's self; presentation; offering, present; - Ս. Կուսի, Presentation of the B. V. M.; առաջնորդ ընծայման, godfather; - լուսնի, new moon.

Ընծուիմ, լեցայ *vn.* to rise, to shine, to blaze forth, to glitter, to sparkle, to glare, to be bright.

Ընծուլա *S.* Ընծուլա.

Ընկալուչ, լի *a.* that receives; *s.* betrothed, husband; Խոսեալ -, affianced wife; -, *mech.* receiver.

Ընկապշիմ, շեցայ *vp.* to bind one's self closely, to adhere to, to entwine one's self with.

Ընկեղի *a.* to be thrown away, to be despised.

Ընկեռում, եջի *va.* to throw, to cast, to hurl, to repulse, to fling, to pour; to destitute, to depose, to deprive; - յերեսաց, to drive from his presence, to despise, to abandon; - յերկիւղ, to frighten; - յոք զհոգս իրեք, to confide the care of, to confide to; - զանձն իւր յառաջ, to present one's self, to throw one's self forward, to expose one's self; - զգէնս, to throw down one's arms, to surrender; - Ի կալանս, to thrust in prison; - յերկիր, to throw down, to slay, to fell to the earth; -

արտաքս, to thrust out, to hunt or drive away: to empty the stomach; - քարինս, to throw stones; կիցս -, *S.* Կիցք; to despise; - զխարխիս, to cast anchor; զառաւանակութեամբն -, to attribute to God; Ի վերայ միմեանց - զանցանս, to lay the blame on one another; -, *vn.* to be thrown, or cast away; - արտաքս, արտաքոյ գրան, to be thrown out, driven away; - Ի ճաւնապարհի, to be cast on the streets, to be thrown out on the common way.

Ընկեր, այ *s.* companion, comrade, partner; female companion; consort; fellow; agent; neighbour; partaker; peer; clerk; assistant; չիք իմ -, I am peerless, I have no equal; - զ-, այլ զ-, one to another, mutually; երգուան այի - Ի իւրում, they bound themselves by mutual oaths.

Ընկերաբար *ad.* as a companion or comrade, friendly.

Ընկերագիր, գրաց *s.* subscriber; - առնել *S.* Ընկերագրեմ; - լինել *S.* Ընկերագրիմ.

Ընկերագրեմ, եջի *va.* to subscribe to; - Իմ *vn.* to become a subscriber to.

Ընկերագրութիւն *s.* subscription; մտանել յ-, to subscribe to; ելանել յ- թէնէ, to cease to subscribe, to be no longer a subscriber; պայմանք - թեան, terms of -.

Ընկերաբաւ *a.* that betrays or kills his neighbour.

Ընկերական *a.* social, sociable.

Ընկերակից *s.* companion, comrade, colleague; associate, partner; fellow-member, friar.

Ընկերակցիմ, ցեցայ *vn.* to accompany one's self, to associate one's self, to become a partner. [ciety.

Ընկերակցութիւն *s.* association; so- Ընկերահաշտ, -հաշտայ *a.* supporting social, or public harmony.

Ընկերահաշտայք, տից, -հաշտիք, տեայ, -հաշտ *S.* Ընկերահաշտութիւն.

Ընկերահեղձոյց *a.* that suffocates his neighbour; annoying, molesting one's friends.

Ընկերանամ, այց *S.* Ընկերակցիմ.

Ընկերանի *s.* pl. companions.

Ընկերասէր, սիրաց *a.* that loves his neighbour, charitable; sociable, companionable. [bour.

Ընկերատեայ *a.* that hates his neighbour; Ընկերեմ, եջի *vn.* to accompany,

to escort, to follow; to pair; to associate; to convoy; to aid, to assist.

Ընկերհաշտութիւն *s.* social harmony under various forms of government, monarchic, oligarchic, or democratic.

Ընկերակեմ, եջի *vn.* to associate with, to conspire, to plot.

Ընկերութիւն *s.* company, society; accompanying, assistance, partnership, match; train, retinue; fraternity, brotherhood, congregation, order, commonalty, body; conversation: knowledge; sociability.

Ընկերսիրութիւն *s.* love of one's neighbour, charity; sociability.

Ընկերոյ *a.* that accompanies, that assists.

Ընկեցիկ *a.* thrown away, cast off, flung off; abject, vile; exposed, abandoned; *mech.* projectile; - շարժումն, projection; - ինչ, refuse; - առնել, to throw, to cast; - առնել զմանկունս Ի գետ, զկարասին Ի ծով, to throw the children in the river, merchandize in the sea; - առնել զմանուկ, to expose a child; - լինել, to be thrown out, abandoned.

Ընկեցումն *s.* cast, projection, out-cast; *phys.* projection.

Ընկիշեալ կամ *vn.* to resist, to act as an obstacle, to hinder; Ի ծուռը -, to kneel down.

Ընկնում, կայ *S.* Ընկնիմ.

Ընկնում, կի, Ընկուզանեմ, ուղի, կլմ *S.* Ընկնիմ.

Ընկուզիւ *a.* submerging, engulfing, swallowing.

Ընկուզումն, Ընկումն *S.* Ընկումն.

Ընկումն, եջի *va.* to sink, to deepen, to submerge; to flow, to inundate, to drown, to plunge, to absorb, to bury; to dim, to cloud; նիւհումք -, to lull, to make sleepy.

Ընկումեցուցանեմ *S.* Ընկումեմ.

Ընկումեմ, եցայ *vn.* to founder, to sink, to be plunged; to lose one's self; - Ի քնոյ, to sleep soundly; յանհարկն արամուկութիւն, յանմիթար սուգ -, to abandon one's self to melancholy, to be plunged in inconsolable grief; - Ի ծով փախկութեանց, to swim in pleasure, in delight; Ի նախանձ -, to envy, to be jealous of.

Ընկումիւ *a.* immersing, submerging; *s.* corsair, pirate, buccaneer.

Ընկղմութիւն, Ընկղմում s. depression; immersion, submersion.

Ընկշեմ, եցի va. to oppress, to humble, to bring down, to debase, to throw down, to subdue, to humiliate; to blunt; -իմ vn. to sink, to faint, to succumb; - զոր, to be a hindrance, or stumbling block to; - ընդ բեռամբ, to bow beneath a weight; to be overwhelmed, or disheartened; ընկշեալ յամաց, ընդ ամբ, bowed by the weight of years; - զմն, to retire, to withdraw; to impede, to hinder.

Ընկողին S. Անկողին.

Ընկողմանեցուցանեմ, Ընկողմեց, ուցի va. to stretch, to lay down, to put to bed.

Ընկողմանիմ, եցայ, -միմ, -միմ, -զնիմ vn. to stretch one's self in bed, to lie down, to go to bed.

Ընկողմանում s. going to bed: the back of a chair. [to be a partisan.

Ընկողնակից s. bed-fellow; - լինել.

Ընկույզ, Ընկույզ, կուզից or զուց s. walnut; - մելահոտ, nutmeg; - հնգկաց, cocoa-nut; - արքայական, the finest quality of -; - ործացուցիչ, nux vomica; կեղեւ ընկուզի, nut-shell; S. Կորձ, Փեռեկ; կանանց կեղեւ ընկուզի, green husk of -; S. Կլեզ, Ողորն; (ներքին) մաշկ ընկուզի, epidermis or brown cuticle of -; S. Պոպոկ, Փեռեկ; միջուկ ընկուզի, the kernel of -; S. Կթուռ; ծառ ընկուզի, -tree; S. Ընկուզի; փայտ ընկուզի, - wood; գործի է բեկանել զ-, nut-cracker; S. Ընկուզաբեկ; է գոյն ընկուզի, nut-brown; S. Ընկուզադոյն; քաղել -ս, to nut; երթալ է քաղել -ս, to go a-nutting; գաւազան է ժողովել -ս, nut-hook; S. Թափիչ.

Ընկուզաբեկ (գործի) s. nut-cracker.

Ընկուզադոյն a. nut-brown, hazel.

Ընկուզազարդ, -ձեւ a. made like a nut. [walnut wood.

Ընկուզենի, Ընկուզի s. walnut-tree; Ընկուզուտ a. full of walnut trees; abounding in walnuts.

Ընկրկեմ, եցի va. to reject; to draw back, to pull back; to subdue; to roll; -իմ vn. to recede, to retreat, to flinch; to be repulsed, driven back; - անուոյ, turning of the wheel; - յաղթաստ, to compassionate the poor; to pardon; - երասանաւ, to be restrained, bridled, reined in; պատերազմաց - ընդ ձեռամբ

ուրուք, to take by force, to storm, to subdue, to conquer.

Ընձախոտ s. bot. choke-weed, orobanche.

Ընձանակ s. earthen flower-pot.

Ընձառիւծ, ուց s. leopard.

Ընձեհի s. leopard skin.

Ընձեռաք, յից s. pl. gift, present, drink-money.

Ընձեռեմ, եցի va. to consign, to place in the hands of some one; to lend, to give; to undertake, to prove; to transmit, to refer, to leave in writing; -իմ vn. to receive from, to take, to obtain; to be given, consigned, recommended; Թողութիւն -, to pardon, to forgive; կոչմունս - աստեղաց, to give names to the stars.

Ընձեռութիւն s. giving; tradition, treatise, discourse.

Ընձիւղ, ղյ s. sucker, bud, shoot, spring, button, gem.

Ընձիւղեմ, եցի va. to bud, to shoot, to put forth, to sprout, to germinate, to blossom.

Ընձիւղում s. budding, sprout.

Ընձում, եցայ vn. to unclothe, to blossom, to be born; to dawn, to appear, to show one's self.

Ընձուլտ, ըզուուց s. giraffe, camelopard.

Ընջաթափ առնեմ, -իմ, լինիմ, -իմ vn. to deprive one of his property, to despoil, to exhaust, to extenuate, to reduce to the last shifts; to be deprived of one's property, &c.

Ընջաթողով a. avaricious, greedy, desirous. [created.

Ընջանում, ագայ vn. to exist, to be Ընջալտ S. Ընջաւտ.

Ընջապտուկ a. grimacing (as a monkey).

Ընջասէր a. loving riches, avaricious, greedy, covetous; - լինիմ, -սիրեմ, to hoard up, to save sordidly, to be niggardly.

Ընջասիրութիւն s. passion for riches, avarice, avidity, greediness.

Ընջասացու a. accumulating, gathering, acquiring wealth.

Ընջալման a. spendthrift, prodigal.

Ընջասեաց a. despising worldly wealth.

Ընջաց, յ- S. Ունչ.

Ընջաւտ, -եռաց a. rich, fortunate, monied, opulent; loaded with riches;

- լինել, to be rich, to have one's nest well feathered; անթիւ -, very wealthy, extravagantly rich; ըստ երկրի մասանց -, well off, in easy circumstances.

Ընջաւտանում, ագայ vn. to be enriched, to become wealthy.

Ընջաւտութիւն s. riches, abundance of wealth.

Ընջաբաց, ից a. avaricious, niggardly, miserly, sordid.

Ընջաբացութիւն s. avidity for wealth, insatiable avarice; անյար -, insatiable thirst for riches. [cher.

Ընչեզ S. Ընչաւէտ; -ագոյն a. rich; Ընչեզանում S. Ընջաւտանում. [ble.

Ընչեղէն a. created; visible, sensitive; Ընչեղութիւն S. Ընջաւտութիւն.

Ընչիկ, -չուկ s. trifles, gewgaws, small matters, toys.

Ընչիւ ad. why? Ընչովն S. Արմատաքի.

Ընչուղ, ջուղ or զու s. heifer, bullock, calf of a year old. [approach.

Ընտանակցիմ vn. to have affinity, to Ընտանակցութիւն s. familiarity, participation.

Ընտանում, Ընչ-, ագայ vn. to seed, to come to seed.

Ընտանանում S. Ընտանեմ.

Ընտանաւոր S. Ընտանութիւն.

Ընտանացուցանեմ S. Ընտանե-.

Ընտանեակ, եկաց a. s. familiar, one who is of the family, acquaintance, intimate friend. [tically, confidently.

Ընտանեաւ ad. familiarly, domestic; Ընտանեգոյն a. very familiar; proper.

Ընտանեկան a. familiar; - կեսնը, domestic life.

Ընտանեկոտոր a. s. murderer of one's family, parricide, &c. [bitation.

Ընտանեկցութիւն s. familiarity; cohabitation.

Ընտանեմ, եցայ vn. to familiarize one's self, to grow tame, familiar with,

to keep company, to frequent, to communicate; to get inured, to accustom one's self; անապատի -, to be accustomed to a hermit's life; - կանոնի

հաւատոյ, to observe the precepts of the Faith.

Ընտանեմ a. loving one's family.

Ընտանեւոր S. Ընտանութիւն.

Ընտանեցուցանեմ, ուցի va. to render familiar, to tame, to civilize, to humanize; to accustom.

Ընտանի, նույ, նեաց a. s. familiar,

domestic; proper; native; tamed; intimate, friend, relation; domestic; -բ, family; հայր -նեաց, the father of a family; - պատերազմ, intestine strife, domestic broils; civil war; - դաւաձան, թշնամի, traitor, intestine foe; - հաւատոյ, faithful to the Truth; - լինել գրոյ, to be familiar with, or versed in literature.

Ընտանութիւն s. familiarity, confidence, communication, frequentation; habit; intimacy; friendship; - ընդ կնոջ, carnal intercourse with a woman; յ- կոչել, to domesticate, to tame.

Ընտանուհի sf. female neighbour, intimate friend; house-maid, servant.

Ընտանուտ S. Ընտանութիւն.

Ընտանութիւն, -անուղ a. familiar, brought up in the house; S. Ընդաւոր.

Ընտել, -ութիւն S. Ընդել, &c.

Ընտելակաց a. immovable, firm in one place.

Ընտիր a. chosen, worthy; fine, good; civil, of good family, elegant, excellent, exquisite, nice, genteel, pretty, noble, polished, precious, pure, singular, sovereign, superb; - -, the best, the most excellent, the choice, the select, the flower, the cream; զ- զարդուցն եղին ի հպարտութիւն, precious ornaments served to beget pride; զ-ս Գաղիկոյ սասակեաց, he beat down the choice troops, the flower of France; գուժարեղ զ- նախաստիւ, զօրս, to re-unite the bravest warriors, the picked soldiers; - - անասունը, very fat animals; - յոյժ, best, first quality; S. Ընտրելաբոյն; - մատենագիր, classic author; ընդ -ս հանել, to select, to make choice of, to elect; յ- առնել, to give the choice, to permit the selection; - առնել, to choose, to make choice of, to appreciate; ընտրոյ տէր, he who has the choice, arbiter; զնսա թողացոյց ընտրոյ տէրս լինել, he left them the choice.

Ընտոմի S. Ընդոմի.

Ընտուտ ad. by one's self, or itself; of one's self, naturally; of one's own head; of the house, from one's home; of the family possessions, of one's own wealth.

Ընտրական a. elective, eligible, electoral; better, singular, exquisite.

Բարականութիւն s. elegance, goodness, excellence; examination.

Բարան s. choicest, flower; -աւ a. select, choice, picked; ad. by choice, by selection; մանկուղի -աւ, the flower of the youth; կաշառք -աւ, rich or precious gifts.

Բարանք s. pl. choice, election, prime; act of picking; garbling; արծաթ -նայ, pure silver.

Բարեալ a. select, elect; virtuous, honest, upright.

Բարեբաղնի a. better, excellent, very good, preferable.

Բարեկից a. elected with another.

Բարեկամ a. elect and graceful.

Բարեկի a. eligible; most select, best; - է քեզ զմի յայտնանէ, you must choose one of these alternatives.

Բարեմ, եղի va. to elect, to choose; to pick, to sort, to cull; to discern; to judge; to distinguish, to difference, to know; to decide; to love, to embrace, to prefer; - զարժանն, to discern what is just; - զժամանակն, to choose the time, to select the opportunity; անկէնս անկէնս Բարեալ, angular; Բարեալ կաշառք, he has chosen; Բարեւ յիշ մեռանէ, I would prefer to die.

Բարեւ a. choosing, electing; s. elector.

Բարոյ S. Բարեւ; discreet, prudent, judicious, wise.

Բարոյական a. able to discern, having judgment, rational; of one's free will; wise, discreet; s. judgment, criterion, free will or choice.

Բարոյութիւն s. choice, election; discernment, discretion, judgment, understanding; - թեամբ ad. discreetly.

Բարութիւն s. choice, election, suffrage, choosing, wish; arbitration, deliberative, decision, discernment, distinction, discretion; option; scrutiny, taste; անօթ - թեան, a vessel of mercy, chosen instrument; - ինքնակամ, liberty, free will; - առնել, to distinguish; - թեամբ ad. by election, or choice.

Բարութիւն s. pl. rebuff, refuse, trash, offal, scum, cheat.

Բարութիւն S. Բարանք.

* Բարութի S. Յոնք.

Բարութի S. bol. fennel.

Բարեկիցի S. Ռեգիզիւր.

Բարեկից S. Ռեգիզիւր.

Ըստ pr. according to, in relation to, as for, conformably with, agreeably to; proportionably, at the rate of; after; near, relatively; for, as for; on; of; out; - իս, - իմումն կարծեաց, according to me, in my opinion; - իւրում կարի, according to capacity, to the best of one's ability; ար - սրտին Աստուծոյ, a man after God's own heart; կին իցէ քո - միտս, if thou hast a wife after thine own heart; - բախտի եղեալ նորա, fortunately; - պատկերի մերում էւ - նմանութեան, in our image and likeness; - Հիւսիսայ Կարնոյ, north of Erzeroum; - անձին, upon one's back; wearing upon, - the shoulders, - the body; - ճանապարհին, about the streets; - հրապարակի գնալ, to pass through, or to wander about the public places; - բնութեան բարի, naturally or essentially good; ի չափու կաշառք գտնան - օրինակի նորա, I shall be governed by his example; ելանէ - քաղաքն, to go out of town; ար - առնէ, one after the other; ար - ամէ, annually, every year; օր - օրէ, daily, every day; - նախաձորն յանցաւ, for the sin of the first father; - չափու եկամուտն, in proportion to his income; - աչս դատել, to judge from the appearance; - իրեարս պատշաճեալ, well proportioned, symmetrical; - տեղիս տեղիս էւ - աշխարհս աշխարհս, according to the various places and different provinces; - տունս ազգացն ոչխար - երգ, a lamb for every family and every house; հրաժարել - նմանութիւն, to have no equal, unique; անցանէ - սահմանս քո, to pass through your confines; - բանս անցանէ, to be inexpressible; - միտս անցանէ, to be beyond understanding, to be past finding out, inconceivable, incomprehensible; անցանէ - չափ, to go beyond; - ակն լինել յուրեքէ, to be far from the sight of, alienated; - ինքեան, of one's self; naturally, essentially; - ամենայնի, totally, in all, entirely; - այնմ, as is said; as they say; - երիւ, - իմիւ, in some part, in a certain sense, in some way, or manner; in part; - որում, as; since; therefore; - որում... - նմին, or նոյնպէս, or այսպէս, as..., as; so..., as; - օրէն, like, after the fashion of; - նմանէ, after him; -

այսմանէ, like this, similarly, equally; էւ որ - այսմանէ, &c. &c. and so on.

Ըստանանէմ, եղի va. to assume, to take, to put on, to put on one's back, to embrace, to undertake.

Ըստանանութիւն s. the wearing, the clothing.

Ըստգիւտ, ից s. accusation, blame, reprimand, censure, reprehension, reproach, stain, imputation, criticism; defect, fault, wrong; a. blamable, reprehensible; - լինել, to be blamed, or scolded; to accuse, to charge with, to blame, to scold, to censure, to condemn: to know, to be informed of, to understand; - լինել իմիւ, to obtain, to succeed in, to enjoy, or realize one's wishes; - յանձն առնուլ, to be blameworthy, to be in the wrong; - ad. reprehensibly; culpably; with shame, or remorse.

Ըստգտանէմ, գտի va. to accuse, to blame, to reprove, to censure, to condemn, to reproach, to rebuke, to jeer, to reprimand, to impute.

Ըստգտանք S. Ըստգիւտ.

Ըստերիւր, &c. S. Ստերիւր, &c.

Ըստերջ S. Ստերջ.

Ըստիւրիւց S. Ստիւրիւց.

Ըստիմանիմ, եղի va. to shoe, to put on shoes, or boots.

Ըստմանեալք, նեայց, - սուցք, սանց s. pl. individuals, particulars.

Ըստմիջէք s. pl. all the rest, all; each one. [companions.

Ըստմիջք, այց s. pl. their fellows, Ըստմանեք s. pl. the following, successors, posterity.

Ըստ որում S. Ըստ.

Ըստ օրէն S. Ըստ.

Ըրջուի S. Ուրջու.

Թ (toe or tow) Թ s. the ninth letter of the alphabet and the fifth of the consonants; Թ, Թ, nine; ninth.

- It is sometimes confounded with the letters Գ and Խ, for example:

թաղիւթ, թաղիւրդ; Թաղարթ, Թաղարդ; կաթնայ, կառնայ.

Թագ, ից or աջ s. crown, diadem, royal crown; the Crown or regal authority, kingdom; glory, honour; - պապական, tiara, the pope's crown; - եպիսկոպոսական, mitre; - ազնուականաց, coronet; - ոսկի, crown of gold; S. Պաակ; - առնուլ, to become king, to reign; - դնել, կապել (անձին) va. to crown one's self, to put on the crown, to bind on the diadem; - (պլլում) va. to crown, to place a crown on the head of, to cause to rule; եղաւ զ- զասկացւոյ, he crowned himself with the diadem of Asia; -աւ or -իւ պաակիլ, to be crowned; առնուլ զ- ուրուք, to mount another's throne; - ի գլուխ, crowned, wearing a crown on the head.

Թագապանգուր a. curled in form of crown or diadem, curled, crisp.

Թագապառիւս a. crowned, having a crown on the head.

Թագապառիւս a. royal, regal, kingly; crowned.

Թագադիր, դրաց a. placing the crown on the king's head; having the hereditary office of crowning the king at his coronation; - լինել, to crown.

Թագադրութիւն s. coronation; հանդէս - թեան, inauguration.

Թագազարդ, - զարդեան a. crowned, adorned with a crown.

Թագադրութեմ, էջի *va.* to crown, to adorn with a crown. [այն.

Թագադրամ, Թագադր S. Թագաւոր. Թագադրմունսի *af.* princess (of the royal family).

Թագաժառանգ, *այ a.* inheriting the crown; *s.* heir to the throne.

Թագակալ, *այ a.* crowned, that has a crown, reigning, that holds a crown; - *գլխոյ*, queen.

Թագակալ, &c. S. Թագադիր, &c.

Թագակից *a.* that shares a crown; that reigns jointly.

Թագաւոր *a.* that gives a crown, that crowns.

Թագաւոր, *այ s.* king; *bridegroom; - *այ*, the - of - *s*; - *Հայոց*, the - of Armenia; *կեցցէ* -, long live the -! God save the -! - *կենդանեաց*, the - of beasts, (lion); - *թռչնոց* -, of birds, (eagle); - *ծաղկանց* -, queen (Arm. king) of flowers, (rose); - *իժ* S. Արքայիկ *օձ*; - *բ*, certain hymns of the Armenian Church; - *կալ յաւիտեան* *ի վերայ աշխարհի ուրուք*, to be made - of some country; - *առնել*, to make -, to cause to reign.

Թագաւորաբար *ad.* kingly, royally.

Թագաւորաբան S. Արքայանիստ.

Թագաւորադիր մատենիք *s.* The Book of Kings.

Թագաւորազարմ, *այ*, - *զգի*, *բայ*, *գեաց*, - *զն*, - *զուն*, *զնի*, *զանց a.* of royal race, blood or house, descending from kings; *s.* prince (royal).

Թագաւորական *a.* royal, regal; *s.* royalist; - *ճանապարհ*, the king's highway, main road, the highway; - *օձ*, *իժ* S. Արքայիկ *օձ*.

Թագաւորականութիւն *s.* royalism.

Թագաւորակաց քաղաք S. Արքայանիստ.

Թագաւորակերպ *a.* king-like, like a king, regal, royal.

Թագաւորակից S. Թագակից; - *ըն*, *նիմ*, - *կցիմ* *vn.* to reign together; to reign contemporarily.

Թագաւորանիստ *a.* capital, where the king resides.

Թագաւորանք *s.* court, courtiers.

Թագաւորապէս S. - *բար*.

Թագաւորաստ *a.* with royal threats.

Թագաւորեալ *a.* crowned; - *քաղաք*, royal or capital city, seat of government.

Թագաւորեմ, էջի *vn.* to be crowned; to reign.

Թագաւորեցունեմ, *ուցի va.* to make king, to crown; - *ուցի ձեզ* Թագաւոր, I have given you a king; - *զնչմարտութի*, to preach the truth publicly.

Թագաւորոյ *a.* reigning; *s.* reigning prince, a crowned head.

Թագաւորութի S. Արքայորդի.

Թագաւորութիւն *s.* reign, empire;

royalty, crown; kingdom; *միջոց պա-*

րապոյ - *թեան*, interregnum; - *or -բ*,

The Book of Kings. [crown.

Թագեմ, էջի *vn.* to make king, to

Թագընկալութիւն *s.* coronation.

Թագընկէց *a.* that refuses a crown;

- *առնել*, to dethrone.

Թագնաբար &c. S. Թագնաբար, &c.

Թագուած *s.* hiding-place, lurking-

place.

Թագուհի *sf.* Queen; *fig.* church:

moon; - *ն Սաթինիկ* -, Sathinice; *մայր*

- *հոյն*, the - mother; *կեցցէ -ն*, long

live the -! God save the -!

Թագուհութիւն, Թագուհւոյութիւն

s. dignity of queen.

Թագուտ, Թագուցանեմ, Թագչիմ

&c. S. Թագուտ, &c.

Թագեմ, էջի *vn.* to run.

Թաթ, *ից s.* hand; palm of the hand;

- *ոտից*, foot; the sole of the foot;

- *կենդանեաց*, paw, claw, talon; - *եր-*

կաթի, gauntlet; (*գործի ասանդղական*)

fang, claw, grappling iron; - *կշռոց*,

scale; S. Նժար.

Թաթախ *a.* covered, overspread;

wet, moistened, immersed, soaked,

imbued; dirty, muddy.

Թաթախաւ *a.* mutilated, maimed,

cut off.

Թաթաշէրձ *a.* cloven-footed, clo-

ven-hoofed, fissiped.

Թաթաղեմ, էջի *va.* to fill to the

brim, to load; S. Թաթաւեմ.

Թաթաղուն *a.* full to the brim,

loaded, overflowing.

Թաթառ, Թաթիռ, Թառոյ, Թաթառն

s. whirlwind, water-spout.

Թաթաւ *a.* S. Թաթախ; *s.* *rain.

Թաթաւեմ, էջի, Թաթաւեցուցա-

նեմ *va.* to plunge, to immerse, to soak,

to steep, to drench, to imbue; - *իմ*

vn. to plunge, to dive, to bathe one's

self, to be imbrued; - *ի քիթան* -,

յաւիտեան, to be reeking with

sweat; - *ընդ աղբեւս* or *յաղաեղու-*

թիւն, to wallow in the mire, to

grovel in filth, to drag in the mud; -

արեամբ or *յարեան*, to be imbrued

or covered with blood, to wade, to

welter; - *աղմով*, to get splashed, co-

vered with mud; - *մարմնոց զաղբու-*

թիւ որդանց, to be covered with filth,

to be full of vermin; - *ի բանս մատե-*

նից, to apply one's self with the great-

est attention, to study with diligence.

Թաթաւումն *s.* soaking, drenching,

dipping.

Թաթաւուն, - *ուլ a.* full, very full;

running over, full to the brim; fur-

nished; endowed; adorned.

Թաթեմ, էջի *va.* to supplant, to

trip up; to insnare, to dupe, to deceive.

Թաթուլ, Թաթոյ *s.* paw, foot.

Թաթպան, *այ s.* glove; S. Ձեռէք,

Ձեռնոց.

*Թաթաւ, - *թայ S.* Թարմ.

Թարմ, Թարմամ, *այայ vn.* to faint,

to loose feeling, to become insensible;

- *ի ծաղուէ*, to laugh till one faints,

to split one's sides with laughing, to

choke, to burst.

Թարաւ or Թարաւեղ *s.* an ewe;

wether.

Թաթաւ *s.* acre; - *խաղամ vn.* to

struggle, to writhe in the agonies of

death, to be in convulsions, in agony.

Թաթալ *s.* fine thread.

Թաթամ *vn.* to abhor, to detest.

Թաթանամ, *այայ vn.* to fall into a

fainting fit, to faint, to swoon, to fall

in a swoon; to feel giddy, dizzy, to

have a swimming in the head.

Թաթացումն *s.* swoon, fainting, lipo-

thymy.

Թաթացուցիչ *a.* that causes fainting.

Թաթուկ *s.* fainting fit, swoon, swim-

ming in the head, giddiness; nausea,

disorder or rising in the stomach;

- *զարտիւն դալ*, to turn the stomach,

to disgust, to loathe, to be sick or

ready to vomit.

Թախան, *ից s.* importunity, in-

stance, solicitation, entreaty; grief, sor-

row, trouble; - *բ*, dowry, marriage-

portion, dower; - *արկանէլ*, to solicit

earnestly, to importune, to entreat.

Թախանձապիւն S. Թախանձանք.

Թախանձանք S. Թախանձ; - *նօք ad.*

humbly, in a suppliant manner, ear-

nestly, urgently.

Թախանձեղ *a.* troublesome, impor-

unate, annoying, tedious, tiresome,

disgusting.

Թախանձեմ, էջի, Թախանձեցու-

ցանեմ, *ուցի va.* to solicit earnest-

ly, to importune, to entreat with ear-

nestness; to molest, to annoy, to vex,

to torment, to cease not from entreat-

ing, or causing annoyance.

Թախանձեցուցիչ *a.* importunate,

urgent, troublesome, tedious.

Թախանձիմ, էջայ *vn.* to wish for, to

desire; to have need of, to want; to

sadden, to afflict. [Թախանձանք.

Թախանձութիւն, Թախանձումն S.

Թախ S. Թալ.

Թախիծ *s.* affliction; grief; *a.* griev-

ous, afflicting, disconsolate, forlorn;

- *բ դժնդակք*, black bile, deep sadness;

- *բ մաաց*, compunction, regret, remorse;

ընկենուլ զ- սրտի, to console, to

cheer up; - *ա արկանէլ առաւի ռուրք*,

to supplicate, to beseech, to implore.

Թախձապիւն *a.* ad. sorrowful, mourn-

ful; sorrowfully, mournfully.

Թախձաղեմ *a.* of a mournful coun-

tenance, melancholy, sorrowful, sad.

Թախձալի, - *ընց a.* full of sadness,

of bitter grief, very sad, painful, bitter;

- *առնել զգը*, to afflict, to sadden, to

cast down.

Թախձական *a.* sorrowful, grievous,

melancholy.

Թախձանք S. Թախձութիւն.

Թախձեալ *a.* sorrowful, afflicted,

melancholy, gloomy.

Թախձեղի S. Թախձական.

Թախձեցուցանեմ, *ուցի va.* to sad-

den, to afflict, to make desolate.

Թախձիմ, ծեցայ *vn.* to grieve, to be

afflicted, to mourn.

Թախձողական S. Թախձական.

Թախձութիւն *s.* sorrow, grief, sad-

ness, affliction, melancholy, mourning.

Թակ, ի. Թակն, կան *s.* mallet; large

hammer; paver's beetle, rammer; - *ն*

կոչանիչ զգլխոյ ձեռմէ կապէք զիս,

you will make me your scourge.

Թակալակ *s.* dalmatica.

Թակակով *a.* beating with a sledge-

hammer; hardening with the hammer.

Թակալ, Թակալալ *s.* mallet, mall,

sledge-hammer, beetle.

Թակալակ *s.* small beetle: archi-

trave; - *or -ղաղ*, capital (of a pillar);

- *նաւու*, top (in the rigging of a ship).

Թակարդ or -րթ, էջ or այ s. trap, snare, gin, net; -օք որսալ, պարփա կել, փակել, արկանել է - , to draw into a snare, to entrap, to catch; շարել է -ի, է -ի հարկանել, to fall into a snare, to be entrapped; -աւ ջուր բե րել, to beat the water, or the air, to toil in vain, to have one's labour for one's pains; որպէս - զհոյժման անցու ջանել զերաւ, to be heedless, to dis regard warning or admonition, "in at one ear, out at the other;" S. Որո զայթ.

Թակարդադիր s. he who lays snares or spreads nets.

Թակարդապատ, -եալ a. trapped; ensnared; S. Թակարդադիր.

Թակարդապատիր a. that entraps, ensnares; deceitful.

Թակարդափակեմ, էջի va. to enve lope or take in nets or snares, to en trap, to entangle, to catch.

Թակարդեմ, էջի va. to entrap, to ensnare, to decoy; to take in a net, to catch, to lace; to entangle, to allure, to dupe; - զմեքենայս, to spread a net, to lay snares.

Թակեմ, էջի va. to hammer; to beat; to ram.

Թակնակուս S. Թակակոփ.

Թակոյկ, կուլաց s. pitcher, water vessel, jug, jar, water-pot, vessel, pot; cup, mug, goblet, bowl: the saveall of a candlestick.

Թաղ, էջ s. quarter, ward, district; part; neighbourhood; - or -ի, felt; -եաւ պատել, to felt.

*Թաղաթափ a. unveiled (female).

Թաղակ, այ s. felt head-piece.

Թաղակից լինիմ, Թաղակցիմ, էջայ vn. to be buried together.

Թաղանթ, -նդ, ոց, էջ, այ s. mem brane, cuticle, pellicle, tegument; o mentum, caul, reticulum; diaphragm.

Թաղանթադեղ, -զարդ a. furnished with a membrane, membranous.

Թաղանթաթեւ a. bat-winged, hav ing membranous wings.

Թաղանթային a. membranous.

Թաղանթապատեալ a. enveloped with, or in a membrane.

Թաղանթիմ vn. to produce or form a pellicle. [castrated, gelt.

Թաղամաւոր, Թաղամաւոր, այ a. Թաղար, այ s. earthen-pot or vessel, basin; flower-pot.

Թաղեայ a. worked in felt.

Թաղելու թիւն S. Թաղումն.

Թաղեմ, էջի va. to inter, to bury, to entomb, to inhume; to bury in the ground, to pay the last honours; to hide; -իմ vn. to be buried; - կենդան ւոյն, to bury alive; է ջաւս Թաղեալ, sunk in grief.

Թաղերգիչ s. tragedian.

Թաղերգութիւն s. tragedy.

Թաղէգործ s. felt-maker.

Թաղթ, էջ s. bot. cyclamen, sow bread.

Թաղի s. felt cloak; S. Թաղ, Կաշ; bot. wild artichoke.

Թաղիանամ, աջայ vn. to harden, to become hardened.

Թաղի s. tale.

Թաղիանամ S. Թաղիկիմ.

Թաղիավարս a. rumpled, disordered, discomposed.

Թաղիկիմ, էջայ vn. to grow tighter, thick, to condense, to be condensed.

Թաղկումն s. thickness, condensa tion.

Թաղչար, այ, Թաղչալ s. woman's cap (in form of an earthen pot).

Թաղմանական a. funeral, funereal; - հանդէս, funeral, burial, funeral rites, procession or train.

Թաղնորդ a. living in the same neighbourhood.

Թաղումն s. sepulture, burial, in terment; funeral; զ- իշայ Թաղել, to be buried like an ass.

Թաղուն a. thick, close, compact, dense; chem. stable.

Թամ s. enemy, foe.

Թամբ, այ s. saddle; pack-saddle: calf of the leg; - վան կանանց, կող մնակի - , side-saddle, pillion; աշտանա կել, ոստնուլ է - , to mount, to vault into the saddle; -ս հարկանել, - է նուս զնել, to saddle; բանալ զ-ն, to throw off the saddle, to dismount.

Թամբագործ, այ s. saddle-maker, saddler.

Թամբակալ S. Թանդ.

Թամբահարեմ S. Թամբեմ.

Թամբատեակ, -տոց s. rag, tatter, old clothes; a. old, ragged, shabby, threadbare, all in rags; S. Գրգռեակ. Թամբեմ, էջի va. to saddle, to harness.

Թայլ S. Թաղթ. [kindred. Թայլթաթոց s. pl. the relations, the

Թան, էջ s. soup, porridge, broth; skimmed milk; - սասնեայ, pottage of lentiles, lentile soup; dish of pot tage. [Թէնէքէ.

Թանաթ, էջ s. sheet-iron; turk. Թանահաս, էջ a. abstaining from soups.

Թանամ, Թացի va. to wet, to bathe, to dip, to drench, to soak; to moisten, to bedew, to water; - զանկոյն իւր արտասուօք, to bathe one's pillow with tears; արտասուօք - զսոս ուրուք, to bathe the feet with one's tears; - զուր է պարանոց ուրուք, to cut the throat, to massacre; - յարինս բազմաց, to butcher, to slaughter, to shed much blood, to swim in blood; - է գինի, to soak, to steep in wine; գնացին առանց Թանալոյ է վերայ ծովուն, they passed the sea dry-shod.

Թանաման, էջ s. soup-tureen.

Թանաթ, է, աւ s. ink; սեաւ - , black ink; կարմիր - , red-ink; S. Կարմրա ղեղ; կապոյտ - , blue-ink; ապագրու թեան, printing-ink; - ձենաց, Indian or China ink; անելծ - , indelible, in destructible ink; համակիր, ծածկա ղիր - , sympathetic, invisible, secret ink; - նշանագրութեան, marking ink; արատ, բիծ -ի, ink-spot, ink stain; արատել -աւ, to ink; մըշտուի, արտելիլ -աւ, to be inked all over; պոյտն, շիշ -ի, ink-pot, ink-bottle; ա ման -ի, ink-horn, inkstand; S. Կաղա մար. [girth.

Թանդ a. S. Թանկ, &c.; s. saddle- Թանդար, այ s. merchant; shop keeper; retailer; inn-keeper.

Թանդարական a. mercantile, com merciale; esteemed, precious, dear.

Թանդարան, այ s. treasure, treasury; museum; cabinet, collection; - Բրիտանեան, the British Museum; - Ալեքսանդրեան, the Museum of Alexandria.

Թանդուգեմ, էջի vn. to shun, to elude, to set one's self free, to steal, or to get away, to escape, to fly from, to avoid; to be ashamed, to shuffle, to use chicanery; - զելով խօսել, to speak with respect or reverence.

Թանթ s. fine blade, thin plate; fine membrane, pellicule; - ապակեայ, window-glass.

Թանթրուենի s. elder-tree.

Թանիկ s. a little broth, pottage.

Թանկ, -գ a. dear, high priced; precious; - է, it is dear; փոքր մի - , rather dear; - մարմնով, corpulent.

Թանկա S. Թանկ.

Թանկագին S. Թանկ; - առնել, to make dear; - վաճառել, գնոյ տալ, to sell dear; - գնոյ առնուլ, գնոյ ստա նալ, to buy at a high price.

Թանկար S. Թանդար.

Թանկուգի S. Փորանկեալ.

Թանկութիւն s. dearness, high price, dearth, famine, scarcity; արտուշ ունել զ-թենէ իրաց, to complain of the high price of things.

Թանձր, ձու, ձուռ a. thick, big, great; fat; dense; deep; coarse, gross; rude, clumsy, rough; gr. deep, flat, low (sound); mus. barytone; s. zool. bustard; ad. in great quantity, thickly; - միտք, dull-witted, stupid; - տգիտութիւն, gross ignorance; - մար մին, weighty, heavy; corpulent; - աւ սառ, մօրուք, dense wood; thick or bushy beard; - քուն, deep sleep.

Թանձրաբարբառ a. of a gruff voice; stammering.

Թանձրաբարոյ a. coarse, rude, un polished, clumsy, awkward.

Թանձրաբնութիւն S. Տխմարութիւն.

Թանձրագոյն a. very thick, very dense; heavy, weighty, coarser; ad. more intelligibly. [lubber.

Թանձրադանդալ a. heavy and slow, Թանձրաթաղանթ a. very fat.

Թանձրաթափ S. Թանձրաթափ.

Թանձրաթեւ s. tow (hemp or flax); S. Բուլ. [woody.

Թանձրաթուփ a. thickly branched, Թանձրալար a. of thick cords or ropes.

Թանձրալեզու a. of an hard lan guage; who speaks thick, indistinctly; of a strange speech.

Թանձրախիտ, -խուռն a. thick; dense; leafy, wooded, full of branches; heaped up, heaped together.

Թանձրախոր մօր. very deep mud; pond, marsh. [dense.

Թանձրահոծ a. very thick, very Թանձրահող a. thick with earth, fertile.

Թանձրամած a. thickened, condens ed; heavy, hard; viscous, curdled, clotted, congealed; bushy.

Թանձրամածութիւն s. thickness; viscosity, tenacity.

Թանձրամայրի *a.* bushy, thick, woody, wooded, sylvan, woodland.

Թանձրամարմին *a.* heavy; plump, fat, corpulent, obese, fleshy, bulky.

Թանձրամիս *a.* fleshy, muscular, plump, fat, greasy.

Թանձրամիտ *a.* thick-skulled, stupid, dull, block-headed, dull-witted, awkward.

Թանձրամորթ *a.* thick-skinned.

Թանձրամուկութիւն *s.* obesity, stoutness, corpulency.

Թանձրամուկութիւն *s.* stupidity, dullness, heaviness of mind, slowness of apprehension. [well-bearded.

Թանձրամորուս *a.* thick-bearded,

Թանձրայտակ *a.* thick bottomed; having a solid foundation.

Թանձրանամ, աջայ *vn.* to thicken, to grow thick; to grow hard; to curdle, to coagulate, to clot; to augment, to increase, to accumulate; - *ի մարմնի*, to become incarnate; Թանձրացաւ սիրտ ժողովրդեանս, this people's heart is waxed gross; Թանձրանայր աղաղակն, երկիւզն, the uproar increased; the fear redoubled; Թանձրացեալ *a.* *s.* thickened, thick; concrete; լեռն - , very fertile hill; ջուր - , impure water.

Թանձրապարտ *a.* big-bellied, corpulent, thick. [leafy.

Թանձրասաղարթ *a.* densely leaved,

Թանձրասիրտ *a.* thick-witted, rustic, stupid, half-witted, hard, obstinate.

Թանձրասփռւ, -տարած *a.* spread thickly over a great space, scattered, spread everywhere; very thick, crowded.

Թանձրատարակ *a.* that pours, that falls thick like hail, heavy, abundant, closed, compact; - նետք, countless arrows; - ամպը նետից, a shower of arrows.

Թանձրացեալ *S.* Թանձրանամ.

Թանձրացուցանեմ, ուցի, Թանձրեմ, եցի *va.* to thicken, to condense; to coagulate, to congeal.

Թանձրախուշ *a.* thorny, having many hard thorns. [board.

Թանձրաքարտ *s.* paste-board; card-

Թանձրութիւն *s.* thickness; solidity, density, bigness; concretion, coagulation, condensation; consistence; fatness, plumpness; plenty, abundance; rusticity, awkwardness; stupidity, dullness; - ծերութիւն, great old age.

Թանջ, *ի*, Թանջք, չից *s.* diarrhoea, looseness; dysentery; piles, hemorrhoids; colic; fistula. [morrhoids.

Թանջակալ *a.* affected with the he-

Թանջեմ *va.* to mutter, to grumble on awakening.

Թանջ *pr.* without, except; *S.* Առանջ.

Թանջիկակ, աջ *s.* handkerchief; towel; - ռնգաց, քրտան, pocket - ; - պարանոցի, neckcloth, neckerchief; - մետաքսեայ, silk--.

Թաշտ *s.* mus. an Armenian note (♭).

Թաշեմ, եցի *vn.* to mumble, to mutter.

Թապուլ *S.* Դրիճ.

*Թապուլ *S.* Սիմակ.

Թառ, *ի* *s.* roosting place, perch; bar, stake for supporting vines: *-, swing; see-saw.

Թառամ *a.* faded, tarnished.

Թառամեցուցանեմ, ուցի *va.* to cause to fade, to wither, to tarnish.

Թառամիմ, մեցայ *vn.* to fade, to wither, to decay; to be tarnished.

Թառամութիւն, -ութիւն *s.* fading, withered state, decay.

Թառանջ, ից, Թառանջանք, Թառաջ, ից *s.* sigh, groan: colic, bowel complaint.

Թառանջեմ, Թառաջեմ, եցի *vn.* to sigh, to groan: to lament, to weep; to have a severe colic.

Թառանջութիւն *S.* Թառանջ; - եղջերուաց, belling of the stag.

Թառափ, *ի* *s.* sturgeon.

Թառիմ, եցայ *vn.* to perch, to roost, to go to roost.

Թաս, *ի* *s.* cup, mug.

Թասակ *s.* white skull-cap.

Թասամ, աջի, Թասեմ, եցի *vn.* to wheeze, to pant, to be out of breath, to breath short, to breath gaspingly; Թասեմ ոգաց, to be asthmatic, to have difficulty in breathing.

Թասու, աջ *s.* farthing.

Թասուն *a.* panting for breath, asthmatic, short-breathed, wheezy; - or Արքունի գինի, Taxos wine; strong, generous wine.

Թատերախաղք, լուց *s.* dramatic representation, play, piece; Հարկանին - , բանի վարպետը, the play-begins, the curtain rises.

Թատերակահ *a.* theatrical.

Թատերադեր *s.* a play-goer, lover of theatrical representations.

Թատերասիրութիւն *s.* fondness for theatres and public spectacles.

Թատր, տերց or տերաց *s.* theatre, play-house; drama, play; the audience, the spectators; խաղեալ Թատեր, scene, stage; Հրապարակ Թատեր, pit; օթեակ Թատեր, box; գիտակ տեղիք, աստիճանք, կայք Թատեր, tiers of boxes; տոմսակ, պիտակ Թատեր, ticket for the play; ծանուցումն Թատեր, play-bill; շուրջ Հասեալ գումարեալ կալ Թատերն, to crowd to the play; շուրջ վթատերքն այրեցաւ, the amphitheatre was burnt; - իմն էն տիեզերք, all the world's a stage; *S.* Թատերախաղք.

Թատրատես, աջ *s.* spectator.

Թատրոն *S.* Թատր.

Թատրոնակահ *a.* theatrical, scenic; - նկարք, scenery, scene; - բանաստեղծութիւն, dramatic poetry, the drama.

Թարախ, ոյ, աջ *s.* matter, sanies, corrupted matter.

Թարախայից, -ածոր *a.* purulent, sanious.

Թարախածոծ *a.* that draws off corrupted matter.

Թարախարգել *a.* hindering the discharge of purulent matter.

Թարախեցուցանեմ, ուցի *va.* to render sanious, to make purulent, to corrupt.

Թարախիմ, եցայ *vn.* to become sanious, to be purulent, full of corrupted matter.

Թարգման, աջ *s.* translator; commentator, paraphrast; interpreter; translation; - կալ, լինել ումեք, to be an interpreter.

Թարգմանել *a.* translatable.

Թարգմանեմ, եցի *va.* to translate; to interpret, to explain; - յանգիլական լեզուէ ի Հայ բարբառ, to translate from English into Armenian; - յանպարարտից, ափ յափոյ, to translate off hand, extemporally, fluently; - բառ առ բառ, to translate literally, word for word.

Թարգմանիչ *s.* translator; interpreter; - ք. The Seventy, (translators of the Septuagint); the Interpreters of the Armenian Scriptures, (*S.* Isaac, *S.* Mesrob, &c.)

Թարգմանութիւն *s.* translation, version; interpretation, explanation;

Նոխարոյն, ընդարձակ - , paraphrase; ազատ - , բառական - , free translation; literal --. [lators.

Թարգմանադիւր *a.* written by translation; Թարգմանորէն *ad.* by translation; by interpretation.

*Թարթ, Թարթափ *s.* twinkling of an eye, wink, twinkling, trice; *ի-ական*, in a twinkling, in a trice, in a wink, in no time; - ք. eye-lid.

Թարթափանք *S.* Թարթափումն.

Թարթափեցուցանեմ, ուցի *va.* to cause to loiter, or wander about, to lounge, to idle; to skirmish, to divert; to keep at bay, to occupy with, to distract; to lull with vain hopes.

Թարթափիմ, եցայ *vn.* to wander, to loiter, to lounge about; to be involved in difficulty, perplexed with business; to haunt, to frequent; *ի-ական S.* Թարթափ.

Թարթափումն *s.* loitering, idling, lounge, sauntering; perplexity, entanglement in business; frequent resort; - ական *S.* Թարթափ.

Թարթիւ or Թարթիւական, աչաց, to Թարթեալք *S.* Արտեւան *pl.*

*Թարխ *s.* sketch, essay.

Թարխանութիւն *s.* freedom from taxation. [tender.

Թարմ *a.* fresh, young, green, soft,

Թարմատար, աջ *a.* vain, frivolous, useless; vile, abject, inferior; superadded, false, factitious, artificial; *gr.* expletive. [greenness.

Թարմութիւն *s.* freshness, verdure, Թարմեցուցանեմ, -միմ, -մութիւն *S.* Թառամեցուցանեմ, &c.

Թարջի, չի, Թարսիս, սսի or սսայ *np.* Tarsus; ափն Թարջի, jacinth, precious stone of a flame colour.

Թարց *pr.* without; *S.* Առանց.

Թաց, Թացանամ, Թացութիւն *S.* Խնաւ, Գէջ, &c.

Թացան, *ի* *s.* victuals eaten with bread, made dishes; pittance.

Թաւ, աջ, ուց *a.* thick, bushy; woolly, shaggy; *gr.* grave (accent); *mus.* flat. [long-haired.

Թաւաղէս *a.* shock-headed, hairy,

Թաւաղոր *S.* Թաւաղադոր.

Թաւաղուխ *a.* shock-headed.

Թաւաղործ *a.* who makes or sews coarse articles.

Թաւաղարդ *a.* full, thick, bushy, leafy, green, branchy.

Թաւաթուհի S. Թաւուս a.
 Թաւայ s. roll, act or state of rolling; S. Թաւալում; a. rolling, tumbling down; առ ի -, on a precipice, steep; - առնուլ, to roll, to revolve, to turn round; - բանից, a winding discourse; - առ արեան, to cause one to roll in his own blood; - անկեալ գոր խաղալ S. Թաւալալոր խաղալ.
 Թաւալալոր, -լալոր ad. in rolling, revolvingly, rolling along or down; - խաղալ (գիտական, վերաւորաց), to tumble down, to roll down, to prostrate one's self; to agitate one's self, to fall dead; to be thrown down, to be upset; to throw a somerset; to throw one's self headlong, to precipitate one's self; - խաղալուցանել, to roll, to prostrate, to precipitate, to fell, to upset; - անկու յարեան իւրում, he fell rolling in his blood.
 Թաւալալորաց a. which goes rolling.
 Թաւալական a. rolling, that rolls.
 Թաւալանիմ S. Թաւալիմ.
 Թաւալալոր S. Թաւալալոր.
 Թաւալեմ, եցի, Թաւալեցուցանեմ, ուցի va. to roll, to turn, to set rolling, to revolve, to wheel; to upset, to overturn, to capsize; ի բաց -, to turn topsy-turvy, to turn elsewhere; to remove, to take away; - լիմ va. to roll, to tumble; to wallow, to plunge in, to penetrate; յերկիր -, to roll on the earth; ընդ մոխիր, յաշիւն -, to get covered with ashes, with dust; ընդ արկով -, to roll in the mud, to wallow in the mire; - ի փափկութիւնս մարմնաց, to give one's self up to sensual pleasures, to abandon one's self to, to plunge into; առաջի -, - անկանել, - առաջի ուրուք, to prostrate one's self at the feet of, to implore; - առ ինչ, to give one's self up to, to incline to, to bend towards.
 Թաւալոց, աջ s. bog, marsh, muddy place, miry hole, puddle.
 Թաւալում s. rolling, turning, wheeling; rotation, revolution; inclination, propension.
 Թաւամաղ, -գեայ a. shaggy, woolly, hairy; woollen.
 Թաւամուր a. rendered safe by
 Թաւայառակ a. hairy, hirsute (an epithet of Hercules).
 Թաւայոն a. heavy eye-browed, beetle-browed.

Թաւանամ, աջայ տո. to grow thick; to become shaggy or hairy.
 Թաւարծի a. shaggy, hairy, hirsute; - այր, hairy man, covered with hairs.
 Թաւացուցանեմ, ուցի va. to render thick with branches; to make hairy or hirsute.
 Թաւիչ s. velvet; - մետաքսայ, silk-; բամբակախառն -, cotton-; - առուկայ, woollen-, or plush.
 *Թաւիչ S. Տապիւ.
 Թաւութ s. thicket, coppice.
 Թաւութիւն s. thickness; hairiness; aspiration of letters or sounds; thickness of voice.
 Թաւուս a. thick, bushy, tangled, [briery].
 Թաւընդակ S. Խաթուրիկ.
 Թափ, ոյ or ու, ից or ուց s. bottom; depth, profound depth, abyss; fury, passion; fire, spirit; impetuosity, violence; effort, furious attempt, struggle; -բ, sheath, scabbard; - ընդ -, or զ-անցանել, to penetrate, to pierce, to run through, to bore; to thread, to spit; - անկանել, մտանել, to run rapidly, to pass through, or traverse with impetuosity, to enter with violence or impetus; - or ընդ-անցուցանել, հանել, հասուցանել, to pass, to bore, to pierce, to transfix, to thread, to run through; - առնուլ, զ-առեալ չընել S. Թափառիմ; զ-առնուլ, to prepare for an effort, to gather one's self up; - առլ, to hurl, to launch, to fling, to throw; - կրից, fit, outbreak, burst of passion; ի -ս գոխոց, in the depths of hell; - ընդ -, -ն ընդ -ն, Թափնթափ ad. penetrative, piercing, with penetration.
 Թափան S. Քաղերդ.
 Թափանջող a. transparent, clear, pellucid.
 Թափանց ածեմ va. to reflect, to shine; Թափանց առնել S. Թափ անցուցանել.
 Թափանցական, -ցային a. penetrative, subtle, piercing, pervious.
 Թափանցականութիւն s. penetrability.
 Թափանցանց S. Թափանցական; - ելանել, ընել, բերել, to penetrate, to pierce; - ընել մտաց, to think, to understand, to penetrate, to perceive.
 Թափանցանցութիւն s. penetration; penetrability.
 Թափանցեմ, եցի տո. to penetrate, to pierce, to pass through, to enter;

to be filtered through; to search thoroughly, to dive to the bottom of.
 Թափանցելի a. penetrable, permeable.
 Թափանցեցուցանեմ S. Թափ հանեմ.
 Թափանցիկ a. that penetrates, piercing; transparent, diaphanous; - ընել S. Թափ անցանել.
 Թափանցկութիւն, -ցութիւն s. transparency, pellucidity, diaphaneity.
 Թափանցում s. penetration, perviousness.
 Թափառ a. vagrant; ad. like a -.
 Թափառական a. vagabond; vagrant, wandering, roving, rambling; - առապետ, knight-errant; - Հրեայ, the Wandering Jew; - չընել S. Թափառիմ.
 Թափառականութիւն s. a roving or wandering life, vagrancy, vagabondage.
 Թափառանք s. pl. the act of idling
 Թափառիմ, եցայ տո. to wander, to roam, to be vagrant, vagabond; to ramble, to rove, to stroll, to range; - առ եւ անդ, to wander up and down.
 Թափառնակի ad. quickly, without delay, incontinent.
 Թափառոս S. Թափառական.
 Թափառում S. Թափառանք.
 Թափեալ a. emptied; - առող, falling star; S. Առուկ, Ասող; - ուղեղ, hare-brained, empty-headed, giddy-pated, mad; s. giddy-pate, light-witted person, blockhead, idiot, fool, madman.
 Թափեմ, եցի va. to overturn, to cast down, to fling or throw down; to spill; to empty, to exhaust; to take away, to take by force, to possess one's self of; to cast off; to disengage, to deliver, to release, to relieve; - զառամն, to extract, to pull out, to draw a tooth; - զգրունս, to unhinge the doors; բեւեռովք զբեւեռ -, one nail drives out another, (new things or persons make old ones forgotten); S. Բեւեռ; - կապուտ, աւար բաղում, զկապուտ սասանիկ, to make a great booty, to pillage, to sack; - զղբ յիմեք, to despoil, to deprive of; - զողի ուրուք, to harass, to hold in suspense; - զբուն, to rouse one's self, to awaken; - զգինի, to get sober again, to sleep off drunkenness or debauch; - զղբ ի ձեռաց ուրուք, to save one from the hands of another, to li-

berate, to rescue; - զբարկութիւն յուրեք, to free from the effects of another's resentment, to pardon; - ի բաց զողի, to die, to perish; - զգաւ սունն, զոնս ի վերայ ուրուք, to vent one's anger, to wreak one's vengeance; - զլծոյնս յղբ, to give vent to one's angry passions; - զմաղձն, to discharge one's bile, to vent one's spleen; առ ձեւ -, to add, to subjoin; to conclude; - զառնն, to remove, to change habitation, to empty a house of its furniture; - զսուր իւր յղբ, to draw the sword against, to brandish the sword; - զբաժակ, to drink off the cup to its dregs; to drink up; - զանն, to escape, to disengage one's self, to get rid off, to abscond; fig. to humiliate, to abase, to lower one's self to; - զինքն ի գրաստէն, to dismount, to leap from horseback; - զինչս, to spend, to dissipate, to waste, to squander; - զոյժ եւ զգորութիւն, to make great efforts, to employ all one's energy, to do any thing in the world; to strive with all one's heart, to sharpen one's tools, to prepare one's self; - ի լծոյ, to throw off the yoke; - զղբ ի կենաց, to deprive of life, to massacre; - ի միմանց (զարս ի կռուի), to separate the combatants; - զբանն յուրեք, to interrupt a discourse; Թափեաց նաւն զբեւեռ, the ship is unloaded; Ելթ Թափեալ զմեզ ի քէն, flee from our hands.
 Թափիմ, եցայ տո. to pour out, to spread, to flow, to throw down, to overturn; to take refuge, to emigrate; to be deprived of; to get rid of, to free one's self from, to disentangle one's self, to flee, to save one's self by flight; - ի վերայ, to fall on (the enemy); to rush against; to dash, to dart, to rush upon; - յուրեք ի բաց, to leave, to desert, to abandon; - ի մտաց, ի խելաց, to grow foolish, to become mad, to lose one's mind; - տրամութեան յարաառուաց, to vent one's grief in tears; - ամանս յամանէ, to be decanted, poured from one vessel to another; - գինւոյ, to recover from intoxication; - յերկնից յերկիր, to descend from heaven; - զրոյ յերկալ, to strike fire, to produce sparks; - զունոյ, to lose colour, to fade; - զրոց, to be dried up, exhausted; ի

բայ թափերուք յինէն, երթ թափեաց յինէն, be off! get out! go away! ծուր կրկնեցի թափեցերուն վան մէր, let every knee bend before the incarnate Word. [rushing (river).

Թափընթաց *a.* impetuous, violent, Թափթափիլ *սրտի*. to palpitate, to flutter, to throb, to go pit-a-pat.

Թափիչ *s.* bleacher: washerwoman, laundress; fuller: a washerwoman's beetle; stick for gathering fruit; - վարոց, the penis of animals; - Համու գահեր, a judge, arbiter, he who confers rewards; he who separates combatants; ագարակ, տուն թափիչ, bleaching-house; bleaching-field; fuller's field.

Թափումն *s.* effusion, shedding; evacuation, expulsion, egestion; - Մեծնին, descent, humiliation, incarnation of J. C.

Թափում *S.* Դադար.

Թափոց *s.* fullery, bleaching-house.

Թափուլթիւն *s.* fulling, act of bleaching linen.

Թափուր *a.* vacant, empty; abandoned, forsaken; uninhabited, desert, unpeopled; deprived of; wanting in; - առնել, թողուլ, to make or render desert, to devastate; - լինել, մնալ, to be deserted, desolate, unpeopled; - առնել զտուն, to remove from a house; - է Հանձարոյ, deprived or devoid of talent; - է *s.* wooden tray, tea-tray.

Թափուրիմ, եցայ, Թափրանամ, ա. ցայ *vn.* to remain empty, without; to be emptied, evacuated; to be uninhabited, devastated; to become desert, desolate.

*Թափուր *S.* Թանգ.

Թափուլթիւն *s.* emptiness, vacuity.

Թափոր, է, ա. *s.* religious procession; է - ելանել, to go in procession; - ահան լեռան, mount Tabor; - ապէս *ad.* processionally.

Թաթթաթուն, -բուր *a.* hidden, secret, private, stealthy, clandestine; *ad.* in secret, privately, furtively, by stealth, stealthily, slyly.

Թաթթաթար *ad.* secretly, stealthily, furtively; unknown to others; silently, softly, quietly, noiselessly; enigmatically, allegorically.

Թաթթաթարհուրդ *a.* secret, occult, hidden, mysterious, dark, obscure.

Թաթթանամ, ացայ *vn.* to become hidden, to remain concealed.

Թաթթաթէս *S.* -բար. [նաբար.

Թաթթի *a.* *ad.* *S.* Թաթթաթուն, Թաթթաթունթիւն *s.* hiding, occultation, concealment; secrecy, mystery, arcanum.

Թաթթում, Թաթթում *S.* Թաթթիմ.

Թաթթուն, ընդ *a.* occult, hidden, secret; *phys.* latent; է - *ad.* in secret, privately.

Թաթթում, քստի or քստան *s.* act of concealing, of being concealed; concealment, secret; hiding-place; retreat; *a.* hidden, occult, secret; Թաթթում *ad.* secretly, privately, in a hidden manner; Թաթթան լինել, է - մտնել, նստիլ or Թաթթիլ է Թաթթում, լինել է Թաթթում, to be concealed, hidden, placed in ambush; - ունել, to hide, to abscond, to lie in ambush; դնել է Թաթթան, to place or hide upon the sly, or in a dungeon; է նմանէ չէր լինէրա - , he hid nothing from him, he had no secrets with him.

Թաթթանմ, ուցի *va.* to hide, to cover, to conceal; to mask, to cover with a pretence; to veil; to envelope; to hide or bury under ground, to inter; որդայթ - , to lay snares for; չգիտէր ուր - զանն, he did not know what hole to creep into.

Թաթթանող, -ցող *a.* that hides, or conceals.

Թաթթիմ, քեայ *vn.* to hide, to be concealed, to lie hid, to abscond; to disappear. [tives.

Թաթթաթայ, աէից *s.* *pl.* the fugitives. Թաթթաթայ, առից *s.* *pl.* hidden things, arcana.

Թաթթայթ, Թաթթայթ, աջ *s.* hiding-place; է Թաթթայթ լինել, to hide or conceal one's self.

Թեզան, ոյ or է, աջ *s.* woof, warp; *S.* Թեզանիք.

Թեզանաւ, աջ *s.* sleeveless cloak.

Թեզանաւոր, աջ *s.* sleeved cloak.

Թեզանիք, նեայ *s.* *pl.* sleeves.

Թեթեւ, աջ or ոյ *a.* light; active, nimble; slender; venial; frivolous; *s.* ease, leisure; - , -ս, -ով *ad.* quickly, lightly, easily; - ոտիք, light-foot, light-footed, nimble; - Թեթեւ, light-winged; - ձեռն, վերք, բուռ, light hand; slight wound; light sleep; - գինի, Թէյ, կերակուր, սուրճ, light

wine; weak tea; slight repast; weak coffee; -ս յանցանել, to commit slight faults; -ս կայունանել, to lighten, to facilitate; - լինելաւ երգումն, to take an oath lightly or inconsiderately; - ինչ թուիցի ձեզ? - ինչ էիցէ յաջ ձեզ? does that seem to you a light thing? - եղևնիս յաշխարհութեան, he rested from his labours.

Թեթեւաբար *ad.* lightly, swiftly; easily.

Թեթեւաբար *a.* giddy, inconsiderate, trifling; volatile, inconstant.

Թեթեւաբարութիւն *s.* levity, thoughtlessness, unsteadiness; puerility, childishness.

Թեթեւաբուն *a.* of light weight, light, easy to carry.

Թեթեւագին *a.* cheap, low-priced.

Թեթեւագիւց, էյ *a.* swift, nimble, light. [աէլ, to sell - .

Թեթեւագին *ad.* cheaply; - վաճա. Թեթեւագին *a.* lighter, very light; very easy. [slight, light.

Թեթեւագործ *a.* slightly made, Թեթեւագործ, -թուից *a.* swift-winged, swift flying, active, nimble.

Թեթեւամիտ *a.* light, frugal; - սեզան, a light dinner.

Թեթեւակի *ad.* lightly, briskly; slightly, hastily; thoughtlessly.

Թեթեւամիտ *a.* light-minded, light-headed, hare-brained, giddy.

Թեթեւամիտ, եցայ *vn.* to be giddy, volatile, inconstant.

Թեթեւամիտութիւն *s.* weakness of mind, giddiness; levity, inconstancy, fickleness; imprudence.

Թեթեւանամ, ացայ *vn.* to be lightened, disburdened, exonerated; ից. to ease ones' self, to relieve one's self.

Թեթեւանորմ *a.* light-limbed, nimble, agile, brisk, active, alert.

Թեթեւանթ *s.* *pl.* levity; inconstancy, volubility; adulation.

Թեթեւաշարժ *a.* agile, lithesome, dexterous; quick, swift.

Թեթեւացունմ, ուցի *va.* to lighten, to disburden; to relieve, to ease; ից. to relieve, to alleviate, to assuage, to lighten, to allay; - զձեռն յուրեքէ, to withdraw ones' hand, to cease to afflict; ապաշաւ թեթեւացունմ զյանցանս, repentance extenuates a fault.

Թեթեւաբար *a.* of a light step.

Թեթեւեմ *S.* Թեթեւացունմ.

Թեթեւութեան *a.* light in the race, rapid, swiftly-rushing, wing-footed, light of foot, light-footed, nimble; *ad.* swiftly, rapidly.

Թեթեւիմ *S.* Թեթեւանամ.

Թեթեւութիւն *s.* lightness; activity, agility; alleviation, exonerated, relief; frivolousness, futility; inconsideration, thoughtlessness, folly; levity; ignominy, scorn, dishonour; ից. relief, sollevation. [sing (cloud).

Թեթեւութիւն (ամպիկ) *a.* light or pas-

Թեթեւութիւն *s.* relief, ease (from pain).

Թեթեւութիւն, ուս *s.* conjecture; proof, essay; է - ուս մտաշէլ, to conjecture; to put to the proof, to test, to prove, to essay, to try.

Թեթեւութիւն, ուս *s.* thread, filament; fibre; mus. chord; - ոսկի, արծաթի, երկաթի, gold or silver thread; iron or metal-wire; Հասանել -ս -ս, to reduce to filaments; to atomize; - զ-ն յօրինել, to weave thread by thread; to adorn symmetrically; -բ

բանից, պատմութեան, the thread of a discourse or story; Հասանել զ-բանին, to break the thread of one's argument; - կենաց, the thread of life; Հա-

տանել զ-կենաց, to cut the thread of life, to cut off one's days.

Թեթեւութիւն, &c. *S.* Հեռագիր, &c.

Թեթեւութիւն *a.* that instigates, that advises; - լինիմ *S.* Թեթեւութիւն.

Թեթեւութիւն, էցի *va.* to instigate, to prompt, to incite, to suggest, to inspire, to advise, to counsel, to dictate.

Թեթեւութիւն *s.* suggestion, instigation, persuasion, incitement, counsel, advice, dictate.

Թեթեւութիւն, աջ *s.* oar; rudder.

Թեթեւութիւն, աջ *s.* agent, bailiff, procurator, manager, saving man.

Թեթեւութիւն, է *s.* wire drawing-plate.

Թեթեւութիւն, Թեթեւութիւն *s.* top of the shoulder, acromion; shoulder-bone, shoulder;

arm: end of a book; *S.* Թեթեւութիւն; -

ածել զերկի, to undertake, to attempt; to aspire to, to pant for, to seek; to embroil; to sell off, to dispose of; *vn.* to explain one's self, to pretend to be; զվարդապետի, զլեւանի - ածել, to pass one's self off for a doctor, for a

prince; to play the grandee, to lord it; - անէլ զաւագութեան, զպատուոյ, to desire eagerly, to covet the primacy, to aspire to honours; - անէլ ումեք, to favour, to support, to assist, to protect, to aid, to defend; - անէլ ընդդէմ ուրուք, to rebel, to revolt; - Ի Թեկին, strutting, looking big, playing the swell, walking or acting in a stately, imposing or boastful manner.

Թեղս. a heap of unwinnowed grain. Թեղեայ ծառ, Թեղի, զւոյ s. pitch-tree; bdellium.

Թեղոյ, Ի s. oak, oak-tree; holm-oak. Թեմ, Ի s. diocese, bishopric; episcopal revenues. [diocese.

Թեմակալ, -կան a. diocesan, of the Թեպեկ s. monkey, ape.

*Թեպուր S. Փետուր. Թեւ s. woollen thread.

Թեք, Ի s. side, part; ընտրել զբարին Ի մի -, to select, to separate; ընկել Ի -է ուրուք, to sustain, to defend, to side with.

Թեքաւաց a. half open, half shut, a-jar, on the jar.

Թեքագիծ s. geom. ellipsis.

Թեքագոյն a. most imperfect, very defective.

Թեքագրեմ, եջի va. to write imperfectly or erroneously, to wrest a book (from its proper sense).

Թեքածափ ընկել Ի գինւոյ, to be still half drunk.

Թեքաւոյ, -կատար a. imperfect, defective, half formed, incomplete, unfinished.

Թեքածին a. abortive.

Թեքակատարութիւն s. imperfection, defect, blemish.

Թեքակէ S. Թեքակէ.

Թեքակղզի s. peninsula.

Թեքահաւատ, Ից a. whose belief is imperfect, distrustful, unbelieving, incredulous.

Թեքահաւատեմ, եջի, -տիմ, եջոյ vn. to be distrustful, mistrustful, to distrust, to suspect.

Թեքահաւատութիւն s. distrust, mistrust, unbelief, incredulity.

Թեքահոգ a. negligent, careless.

Թեքաձեւ s. geom. ellipsoid.

Թեքափա a. mistrustful, irresolute.

Թեքամեմ, եջի vn. to be mistrustful, irresolute, to doubt.

Թեքամոռութիւն s. distrust, mistrust, doubt.

Թեքանամ, աջոյ vn. to want, to be deficient, imperfect, defective; to distrust, to doubt, to suspect; - Ի հաւատս, to deny the faith, to become a renegade; - Ի յուսոյն, to lose hope; - Ի պարտուց, to fail in one's duty.

Թեքառուց a. convalescent, recovering. [recovery.

Թեքառուցութիւն s. convalescence, Թեքաստուեր, Ի s. penumbra, dim light.

Թեքավարժ, Ից a. unpractised, young, unexercised, new, unversed.

Թեքսո s. geom. ellipsis.

Թեքասեան a. elliptical.

Թեքասեւ a. shortsighted: obscure, not distinct.

Թեքացուցանեմ, ուջի va. to diminish, to render imperfect.

Թեքափ, Թեքափեմ s. household gods, the penates.

Թեքաքամ a. imperfect; half opened; half shut; scarce, obscure, dark; ad. superficially, obscurely, darkly.

Թեքաքամաւ a. not well placed in the scabbard.

Թեքեւ ad. perhaps, it may be; certainly, also, already; եւ - յիշուի, in truth, truly, really, indeed; եւ ոչ - եւ ոչ իսկ -, ոչ ինչ -, certainly not; - մոռացան, have they perhaps forgotten? - ոչ է այսպէս, is it not so? - ասել, to doubt, to have doubts, to question.

Թեքըմպեաւ s. remaining in a glass after drinking.

Թեքթ, Ից s. leaf; bot. petal; sheet of paper; lamina, foil, spangle, plate, sheet, leaf; մի - խաւարս, a leaf of salad; մի - Թուղթ, a sheet of paper; ութածաւ - (գրոյ), in octavo.

Թեքթաքար s. slate.

Թեքթիկ s. small leaf, leaflet; bot. foliole. [to bloom.

Թեքթիմ vn. to leaf, to put on leaves;

Թեքի a. imperfect, defective, incomplete, faulty; ad. imperfectly, faultily; s. the half, moiety; a part, a side; the rest; երեւի արեգակն կէս -, half the sun is seen eclipsed; ընուլ զ-ն, to supply; - գաւառի յիւրեք, to be wanting in, in need of, to want for, to lack; to be at a loss.

Թեքիակէ S. Թեքիակէ.

Թեքիաբշ, Թեքիաբոյ a. boiled soft; - ձու, boiled egg.

Թեքիս a. stammering; mus. dissonant, discordant.

Թեքութիւն s. want, imperfection, incompleteness, defectiveness, faultiness.

Թեքութիւն a. not altogether right, not perfectly equitable.

Թեւ, ոյ s. wing; arm; pinion; flight, rush, dash; փց. wing, protection; - ալորեաց, sails of a wind-mill; sweep, fan; - զօրաց, wings of an army; - ձկանց, fins of fish; - հանդերձից, sleeve of a coat; - նաւու, rudder, oar, or sail of a ship; -բ հոյճոց, the wings of the wind; - դրանց, leaf, fold of door; - տաշարի, towers of the temple; pyramids; - գառազգի, portcullis; gratest door of menagery; -բ երկրի, the ends of the earth; -ս առնուլ, to have wings, feathers; -ս անէլ, to flutter, to take wing; to fly away; - արկանի S. Թեւարկեմ; - Ի -, - Ի - խառնեալ or յեռաւ, arm in arm; - տալ ումեք, to give one's arm to; բա- նալ, պարզել, տարածել զ-ս, to spread the wings; հասանել զ-ս, to clip or crop (a bird's wings); փց. to fetter or paralyze a person.

Թեւաբերիմ S. Թեւաբերեմ.

Թեւաբոյ ընկիմ, Թեւաբուիմ, Թեւաբուիկ ընկիմ vn. to fledge, to get feathered; to be winged, to have wings; to begin to fly, to spread the wings for flight.

Թեւաբուսութիւն s. growth of wings.

Թեւազգեաց, -զգեցեալ, -զգեցիկ a. winged, furnished with wings, plumed, fledged.

Թեւազուարթ a. having fine wings.

Թեւածափ a. plucked, without feathers, clipped; - առնեմ, to pluck, to clip, to crop.

Թեւածափիմ, եջոյ vn. to be plucked; փց. to be put to shame.

Թեւափ a. well feathered.

Թեւածածուկ ընկիմ S. Թեւաբոյիմ: Թեւածեմ, ծի vn. to flutter, to flap the wing, to beat or flutter the wings; to fly, to fly about; to study, to exercise one's self, to apply one's self to; - մորթոյ, the growing of the hairs.

Թեւածուկութիւն s. flutter, flapping of wings.

Թեւակ, աջ s. small wing, pinion:

clavicu, lacollar-bone: skirt, lappet, fringe.

Թեւական a. winged, flying. [thers. Թեւակիկիմ vn. to burn one's fea-

Թեւակից a. of the same party; allied; - ընկել, to take wing; առնուլ զոք իւր -, to take aid.

Թեւակիտեմ, եջի, -իմ, եջոյ vn. to flap, flutter or beat the wings, to soar up, to wing one's flight, to spread the wings for flight; փց. to try, to endeavour, to compel one's self to, to apply one's self to, to do without help; to occupy one's self with; to undertake, to follow; - Ի, to be bordering on; յապտամբութիւն -, to insurge, to revolt; յուսման -, to give one's self up to study; - զփմեմք to help mutually or one another, to assist each other; Ի տուրեւան -, to devote one's self to commerce.

Թեւակիտութիւն, -ումն s. effort, eagerness, alacrity, earnestness, assiduity; inclination; application; occupation, study.

Թեւակու ընկիմ S. Թեւակիտեմ.

Թեւակիմ, եջոյ vn. to join, to unite wings; to assist each other.

Թեւամուկ ընկիմ S. Թեւակիտեմ.

Թեւանամ, աջոյ vn. to fly.

Թեւանեցուկ s. mech. diagonal brace or piece. [wings; to fly.

Թեւապարեմ, -իմ vn. to stretch Թեւապարեակ a. that keeps under the wings; kept under the wings; that protects; protected.

Թեւապետ s. the commander of one wing of an army, brigadier.

Թեւաբոյեմ, եջի va. to shelter with the wings, to cover.

Թեւաարած a. with spread wings; - ընդունել զոք, to receive with open arms or wings.

Թեւառեալ S. Թեւածափ.

Թեւարկեմ, եջի vn. to extend the wings; to be a protector, to patronize: to obtain possession.

Թեւարկու a. that protects, that patronizes; s. protector; - ընկել, հան- դիւանաւ, to be the protector, to protect, to sustain, to support.

Թեւարկութիւն s. protection, patronage; S. Թեւածութիւն.

Թեւարկումն s. manner of working or managing a rudder or oar, act of steering or rowing.

Թեւացեմ *vn.* to beat with the wings.

Թեւաւոր, *այ a.* winged, that has wings; - *անիւ, mech.* paddle-wheel; - *շղթայ, chain-pump, chain of buckets.*

Թեւաւորիմ, *եցայ vn.* to fledge, to get feathered.

Թեւաւորութիւն *s.* the being winged or feathered.

Թեւեմ, *եցի vn.* to fly.

Թեւիկ *s.* small wing, pinion; fin; little arm.

Թեւշակ, *այ s.* oar, scull; *mech.* fastening bar, tringle; - *ի ժամացուցի, appendix.*

Թեւոյ *s.* ruffle; muff; *woman's maniple or sleeves; *mech.* casing.

Թեւի, *այ s.* bran; - *ձկանց, scale;* - *գլխոյ, scurf of the head, dandruff;* - *քերել զս ձկան, to scale.*

Թեւամորթ *a.* scaly, that has a scaly skin; crustaceous, shelly with joints; - *թ s.* crustacean, crustata.

Թեւաւոր, - *փոռ, -տեւաւ a.* scaly, squamous, covered with scales.

Թեւաւիկ, *փկան s.* white scab, furfur; *impetigo, moist tetter; ring-worm.*

Թեքան *S. Շէլ.*

Թեքեմ, *եցի va.* to edge, to sharpen, to point, to grind; to forge, to fashion, to fabricate; to twist, to warp; *fig.* to bend, to incline; to exercise, to instruct, to inform; - *զեղու, to become biting or sarcastic.*

Թզաչափ, Թզեան մի *s.* span, palm, hand; *a. ad.* a palm long.

Թզեմապատ, - *նեկապատ a.* girded with leaves of the fig-tree.

Թզենի *s.* fig-tree; - *թ, orchard of fig-trees.* [fig-ground.]

Թզենոյ *s.* plantation of fig-trees; Թզերուկ *s.* becafico, fig-eater.

Թզուկ, Թզկաց *s.* pigmy, dwarf, shrimp. [Թզենոյ.]

Թզուս *a.* loaded with figs; *s. S.*

Թէ *conj.* if; that; whether; perhaps; - *անէք զայդ, if you do it; ոչ գիտեմ*

-արարից զայդ եթէ ոչ, I do not know whether I shall do it or not; կարծեմ

-եկեցեք, I think that he will come; -արացեք եւ եթէ ոչ, whether he do it or no. [supposed.]

Թէական *a.* conditional, hypothetical, Թէապէս *ad.* conditionally, hypothetically.

Թէատրասէր, Թէատրոն *S.* Թատէրասէր, &c. [notwithstanding.]

Թէեւ *conj.* even if, although, though, Թէկն *S.* Թէկն and Թիկուց.

Թէյ, ի, իւ *s.* tea; - *կանանչ, green*

-; - սեւաւ, black -; տունկ -ի, -shrub, -plant; տերեւ -ի, -leaves; տուր

եւաւ -ի, -trade; արկղիկ -ի, -chest; տուփ -ի, -caddy, -canister; կաշ

մածք, սպասք -ի, -service, -set, -things; ափսեայ -ի, -board, -tray;

սափոր -ի, -urn; ջեռուցիկ -ի, -kettle; կուժ, անոթ -ի, -pot; սկահակ,

բաժակ -ի, -cup, cup of -; Թաս մի -,

-cupful; դրօշաւ -ի, -spoon; դրօշաւ մի -,

-spoonful; դաստապակք, ծաղք, հաստեպք, բլիթք, մանր պաքսիմաթ

-ի, -cake; բմպէլ -, *տանուլ - ի յուժիկ, to drink -; to take -;*

հրաւիրել ի -, *to give a -party; հաշիւ դալ առ իս եւ բնդիւ -,*

will you come and take - with me?

Թէյաման (Չայնիկ) *s.* tea-pot.

Թէութիւն *s.* condition, clause, hypothesis, supposition.

Թէպէտ, - *եւ conj.* even if, although, though; whether; - *...., -...., whether*

...., or....; either...., or....; -եւ էցէ, however, whatever.

Թէեհի *s.* mulberry-tree. [yeast.

*Թթմոր, Թթու խմոր *s.* leaven, Թթու, *այ a.* acid, sour, tart, sharp;

bitter, harsh, grievous, sad; *s. chem.* acid; * - *խմոր S.* Թթմոր.

Թթուաբար, - *գին ad.* rudely, ruggedly, fiercely.

Թթուաբեր *a.* that bears sour fruit. Թթուածին, ծնի *s. chem.* oxygen.

Թթուածնաւ *s.* acid salt. Թթուածնեաւ *a.* oxygenized, oxygenated.

Թթուածնեիկ *a.* oxydable. Թթուակենցալ *a.* austere.

Թթուահամ *a.* sour-tasted. Թթուաւ *a.* acidulated, sourish,

somewhat or rather sour, half-sour half-sweet.

*Թթուարաւ *S.* Թթուիկ.

Թթուեհի *S.* Թթուաբեր; - *թ, s.* acid fruits in general, lemons, oranges, limes, &c.

Թթուեցուցանեմ, ուցի *va.* to acidulate, to sour; *fig.* to exasperate, to provoke.

Թթութիւն *S.* Թթութիւն.

Թթուիկ *a.* subacid, sourish; *s.*

weak or small wine, thin watery wine. Թթութիւն, *եցայ vn.* to sour, to turn

sour; *fig.* to be soured; to be exasperated.

Թթութեան, Թթութեան *s.* acidity, sourness; - *գինուց, acescence.*

Թթութեւ *s. chem.* oxyd, oxide; - *անամ, to oxydate, to oxydize; -ա*

ցութեւ, oxydation; -իկ, protoxide.

Թթութեւ *a. S.* Թթութեւ; *s.* *pickles; - *կաղամբի, վարունգի, &c., pickled*

cabbage, cucumber, &c.; chem. acid, salt of hydrogen; - *հեղանիւթ, liquid*

-; - ջրախառն, diluted -; - տկար, weak -; - բարկ, concentrated -;

Թթութեան -, *oxalic -.*

Թթութեւ *s. acid-meter.*

Թթութիւ, Թթութիւ *s. bot.* sorrel.

Թի, *այ, Թիակ, այ s.* shovel; blade of an oar, oar; rudder, helm: bagnio,

hulks; Թի պարտիկի, spade, shovel; Թի փռան, a baker's shovel; Թիակ

կրակարանի, fire-shovel; - *փայտեայ, wooden shovel; - վարել S.* Թիակ

րեմ; - վարել ուժգին, to row vigorously; քառեակ Թիակ, four-oared;

Թիակ ուսոյ, shoulder-blade, blade-bone, scapula.

Թիարուն *s.* row-lock, (that part of a boat's gun-wale in which the oar rests in rowing).

Թիակար, *այ rower, oarsman, boatman, bargeman, waterman.*

Թիակարեմ, *եցի va.* to row, to pull, to oar. [rowing.]

Թիակարութիւն *s.* the art or act of Թիզ, Թիզ, Թիզ *s.* span; palm;

Թիզաւ յերկայնութիւն, a palm's length; Թանձրութիւն նորա Թիզաւ,

four inches thick. Թիթեղն, Թիզն *s.* plated metal, plate, lamina; tin, tin-plate.

Թիթեղնագործ, *այ s.* tinman; gold-beater.

Թիթեղնագործութիւն *s.* tin wares. Թիթեղնոյ *s. mech.* flattening-mill.

Թիթեղն, Թիզն, Թիզն, Թիթեղն *s.* butterfly, papilio; Թիթեղնիկ *s.* to become a butterfly. dung.

*Թիթեղն or Թիթեղն *s.* dried cow-dung. Թիթեղն *s. mica, amochrysos.*

Թիլ, Թիլ *s.* suburb, village. Թիլ, Թիլ, Թիլ *s.* amulet, talisman.

Թիկն *S.* Թիկն, Թիկուց.

Թիկնաթոռ, *այ s.* elbow-chair, arm-chair.

Թիկնաթիւ *a.* having one's back injured, or one's shoulders out of joint.

Թիկնակից *a.* who succours, supports, takes the part of, *backs up.

Թիկնամեջ, մէջք *s.* chine, back-bone, back. [plaid.]

Թիկնանոց, *այ s.* frock, mantle, Թիկնապահ, *այ s.* body guard, life-

guardsman, yeoman of the guard, satellite; guard, guardsman; - *թ, life-*

guards, body-guards.

Թիկնացաւորութիւն *s.* pain in the back or shoulders.

Թիկնաւեւ, Թիկնեղ, *այ a.* strong-backed, broad-shouldered.

Թիկնոց, *այ s.* frock-coat, surtout; *S.* Թիկնանոց.

Թիկնոցակ, ի *s.* dress coat, habit.

Թիկունք, կանց *s.* back, shoulders; back, hind part; *fig.* aid, succour, assistance, *backing up; բարձրացու

քան զամենայն ժողովուրդն Թիկամբ չափ ի վեր, he was taller than all the

people from the shoulders upward, (head and shoulders taller than all the people); ձեռքն ուրուք լինել ի

վերայ Թիկանց Թիկամբ, to place one's hand on the necks of one's

enemies; to put one's enemy under, to subjugate; - *նա դարձուցանել, to*

turn the back, to take to flight, to flee; -նա տալ արեւելից, to turn to

the west; -նա առնել or -նա օգնակաւ, to form an alliance,

to enter into an alliance, to confide in, to recur to, to rely on; -նա հաստ

առնել, to strengthen one's self, to be reinforced; ի -նա հասանել, կալ, իջաւ,

to fly to the rescue, to send aid or reinforcements, to give a helping

hand; դառնալ ի -նա or ի -նա կոյս, to turn back, to turn one's back, to fly;

ի -նա առաքել, to send back, away; - նաւին, poop; ի Թիկանց, ի -նա or

ի -նա կոյս, զԹիկամբ, behind, from behind, backward.

Թին, Թնոյ *s.* grape-stone.

Թինդ, Թնոյ, Թնոյ *s.* noise, sound, din, uproar, crash; resounding,

booming, echo; wriggling, frisking; - *տոկց, stamping of the feet; - հրճուաւ,*

նայ, transport of joy; -ս առնուլ, to make a noise, to resound; to wriggle;

to rebound, to jump, to frisk or turn about; to thrill.

Թիւ, Թիւք S. Թիւք; desire, eagerness, longing.

Թիւք S. Թիւք.

Թիւ, Թիւք s. number; enumeration; list, order, rank; quantity; era, epoch; number of chapters (in a book); gr. number; -ք, arithmetic; վերացեալ -, abstract number; -ք or Թիւք Թիւք, Book of Numbers; -10- N° 10; ոչ էր or ոչ գոյր նոցա -, բազում էին քան զ-, their multitude was innumerable; Թիւքով ամբ, մարդիկ, few years; few men, persons; Թիւքով են առաքելներ, virtuous people are rare; Ի Թիւք փախեալ, to be innumerable, numberless; անցուցանել ընդ -, Ի - or ընդ - արկանել, - համարել, to count, to calculate; to range, to set in order; Ի - արկանել զգորս, - համարել անել զորաց, to review the troops; Ի - or ընդ - մտանել, Ի - անկանել, to be of, or among the number; հարգել Ի - այլոց, to reckon or rank among; հարգել զոր Ի - սրբոց, to canonize, to number among the saints; Ի - անել, to recite; Ի - գիտեմ, ուսեալ եմ, I know by heart, memory or rote; - համարուց, - համարել ամենայնի, the detail; the sum total; S. Ոսկեթիւ.

Թիւք, այ, Եթիւմայք, այք s. bot.

Թիւն, &c. S. Թիւն, &c.

Թիւնամուս a. poisoned (arrow).

Թիւնիկ s. mackerel (fish).

Թիւնոս, այք s. tunny (fish).

Թիւք, Իք or ոք a. twisted; crooked, oblique; stunted; erroneous, mistaken; perverse, froward; ad. wrongfully; awry, obliquely; crookedly; - մեկնել, Խօսել, to interpret malignantly, to misconstrue, to put an ill construction on; to preach a perverse doctrine; - ճանապարհ, unfrequented, winding, tortuous road.

Թիւքաւան a. erroneous.

Թիւքաթեք a. very crooked.

Թիւքաթի s. butt, mark, aim, target.

Թիւքակ, այք s. storax (odoriferous gum); S. Սիւքակ, Զեր.

Թիւքակե, Ի s. theriac.

Թիւքակից լինիմ vn. to fall in error together, to stray.

Թիւքակն S. Զիւ.

Թիւքաշուրթի a. double tongued, deceiving.

Թիւքաւոր a. perverse, malign, wicked.

Թիւքեմ, էջի va. to turn aside; to wrest, to sprain, to wring, to twist, to make crooked, to bend; fig. to deprave, to pervert, to lead astray; -իմ vn. to be sprained, wrung; to turn aside, to err; - զիրաւունս, to give unjust judgments; - զճանապարհս խոնարհաց, to cause the steps of the weak to err; - զխաւն, to run aground, to run on the rocks; - զհետ զզարթալ ունեան, to run after error for reward, to become corrupt through avarice.

Թիւքուլթիւն s. sprain, twist; distortion, crookedness; fig. depravation, perversion.

Թիւն առնեմ va. to despise.

Թիւքք, ցայք S. Թիւ, Զիւք.

Թիւքի, Զիւքի s. hem, border: the privy parts; prepuce; - ածել, to border, to hem; to ornament, to trim, to embellish; - ածեալ պաշտօնէն զանաւարտեանանց, to tint the eyelashes carefully.

Թիւքալ s. the reins.

Թիւքաւ, &c. S. Թիւքով, &c.

Թիւքայորդ a. obscure, dark, gloomy round about.

Թիւքաւ, Ի s. circumcised member; prepuce; foreskin.

Թիւքաւեմ, էջի va. to circumcise; զգեթեման -, to desecrate sepulchres and despoil the dead.

Թիւքաւութիւն s. circumcision.

Թիւքաւոյն a. of a dark colour, brown, dusky, dun.

Թիւքակն a. brown-eyed.

Թիւքամորթ a. that has a dark skin, brown, dusky, tawny, swarthy, sun-burnt.

Թիւքամաւ, այք vn. to become brown; to grow gloomy, to darken; to be brown.

Թիւքաւակ, -աիւ a. brown, dark, obscure, blackish.

Թիւքաւանեմ, ուքի va. to make brown, to tan.

Թիւքեմ, էջի vna. to sit on eggs, to sit brooding, to hatch, to brood: to bake. [wren.]

Թիւքաւոր s. tom-tit; black-hooded

Թիւքութիւն s. darkness, swarthy, brown-colour. [incubation.]

Թիւքան s. the sitting on eggs,

Թիւքաւոր a. very dark, very gloomy, very foggy (sky or weather).

Թիւքեմ S. Թիւքեմ.

Թիւքայոր, մոր s. bird that broods; sitting hen.

Թիւքեմի s. bot. birch-tree, birch.

Թիւքաւոր, -բեր, այք s. letter carrier, postman, courier, post, messenger. [er, clerk.]

Թիւքաւոր, -գրող s. scrivener, writer. Թիւքաւոր, այք s. paper-maker, seller.

Թիւքաւորութիւն s. paper-making.

Թիւքաւորութիւն S. Թիւքաւորութիւն.

Թիւքաւոր S. Կրօնականութիւն.

Թիւքաւոր s. card-playing, game at cards; ընկերակցել Ի -, &c. S. Թիւքութիւն.

Թիւքաւոր a. stitched, sewed; s. stitched book, pamphlet. [to sew.]

Թիւքաւորեմ, էջի va. to stitch,

Թիւքաւորեմ s. stitcher.

Թիւքաւոր a. of paper, like paper; epistolary, literary; gr. dative.

Թիւքակից s. correspondent.

Թիւքակցիմ S. Թիւքեմ. (by letters).

Թիւքակցութիւն s. correspondence

Թիւքաւոր s. paper-knife.

Թիւքամարտից լինիմ vn. to present a letter or petition.

Թիւքաւոր, -պան s. keeper of the rolls; notary; chancellor.

Թիւքաւոր, Իք s. heading of a letter.

Թիւքաւոր, այք s. paper-seller, stationer. [ters.]

Թիւքաւորութիւն s. carriage of let-

Թիւքաւոր S. Կրօնականութիւն.

Թիւքաւոր s. paper-mill, paper warehouse.

Թիւքեան, Թիւքեր s. pl. letters, epistles; certificates, instruments, documents. [a letter.]

Թիւքեմ, էջի va. to write or send Թիւքի s. lime-tree, linden; turk. օգլամ.

Թիւքի, Թիւքի s. slice; rod, stick.

Թիւքի s. torpor, numbness, sluggishness; narcotic medicine; hemlock,

poison; a. narcotic, benumbing; Թիւքի, -գլ, to recover from a state of torpor, to be one's self again; - առնուլ, to take poison, to grow torpid.

Թիւքի S. Թիւքի, Բոքի.

Թիւքաւոր, այք s. drummer; -իկ, a drummer boy or girl.

Թիւքաւորութիւն s. the drum-beat, beat of drum.

Թիւք, բկայ s. drum; big drum, kettledrum; side drum; tambourine, tabor; child's rattle; - ալան. Զայ. drum, tympanum; Թիւքի, Զայ. drum, tympanum; Թիւքի, beat or sound of the drum; a tattoo; Թիւքի, հարկանել -, to drum, to beat the drum; - Ի գումար գումար, to beat the tattoo or evening retreat; Թիւքի, Զայ. drum-stick; Թիւքի, drum-head; - քողապատ, muffled drum; Ի ձայն Զայ. to the sound of drums, drums beating.

Թիւքաւոր a. producing torpor or stupefaction, narcotic, opiate, stupefying, soporific.

Թիւքաւոր, ոյ s. narcotic medicine, stupifier.

Թիւքաւոր S. Ընդարմիկ, Կարիւ.

Թիւքաւոր s. lethargy; a. lethargic.

Թիւքեմ, Թիւքեմ, ուքի va.

to lull asleep, to make sleepy, drowsy, lethargic, to benumb.

Թիւքեմ, ուքի a. soporific, sleepy, somniferous, opiate; narcotic.

Թիւքեմ, էյք vn. to fall asleep, to doze, to be lethargic, drowsy; to be astonished, thunder-struck, to get deranged; - Ի գլխու, to get intoxicated, to be plunged in drunkenness; Թիւքեմ սիրա, a sluggish understanding.

Թիւքի s. chem. narcotine, (one of the active principles of opium).

Թիւքութիւն s. numbness, stupefaction; sleepiness, drowsiness, dozing; Թիւքութիւն, -գլ, to awake up from one's stupor; անկանել Ի խոր -, to fall in a profound lethargy.

Թիւքաւոր S. Թիւքաւոր.

Թիւքեմ, &c. S. Թիւքեմ, Զանեմ, &c.

Թիւքաւոր S. Թիւք. [stones].

Թիւքաւոր s. sultana raisins (without

Թիւքամ, այք, Թիւքեմ, էյք, Թիւքի, էյք vn. to tremble, to quake, to agitate; to move, to disturb, to get angry; to beat, to palpitate.

Թիւքանութիւն, &c. S. Զրեմ, &c.

Թիւքեմ, էյք, Թիւքեմ, ուքի va. to resound, to boom, to make a noise or uproar, to echo; to shake, to agitate violently; to stun, to stupefy with noise, to deafen.

Թիւքի, Թիւքի s. sound, noise, detonation; sound of bells, gingle, clatter; crash; - արձակել, to resound,

to make a noise; *Թնդմամբ հարկանիլ*, to be perturbed by the uproar, to be alarmed or frightened; - *սրտի*, palpitation, throbbing of the heart; - *երակի*, throbbing, beating, pulsation; *զննել զ-նս երակի*, to feel the pulse; - *կայծիւն ձեռաց*, clapping; - *դռ- փիւն ոտից*, tramp, trampling; - *ժա- մացուցի*, tick, tick-tack; - *դան- դիւն զանգակաց*, peal; - *բաղխիւն դրան*, slam, bang; - *շաշիւն կառաց*, rattling; - *Թմբիւն* or *դռուռ դրոմման*, peal of thunder, thundering noise, rumbling, roll; - *դափիւն Թմբիկ*, roll; - *շառաչիւն զինուց*, clash, clang; - *բոմբիւն հրետից*, boom; - *շխահիւն զնդակաց* (հրազինուց), whiz.

Թնդուխ s. pulp, brawn, the calf of the leg. [dock.

Թնդուլ s. bot. monk's rhubarb, **Թնթուլ* S. *Գնդեղ*.

Թնծկամ, *Թնծկամ*, *ացի տ.* to yelp, to whine, to howl.

Թնջուկ s. bot. boletus, laseras, the most beautiful of mushrooms.

**Թնտիր* S. *Թնտիր*, *ձնիկ*.

**Թշեմ տ.* to stuff one's self, to eat voraciously.

Թշամաբար ad. in a hostile manner, offensively.

Թշամական a. hostile, inimical, ad- verse.

Թշամանաբար ad. injuriously, re- proachfully, offensively, outrageously.

Թշամանադիր, *գրաց* a. libellous, opprobrious, defamatory.

Թշամանալից a. full of enmity; in- jurious. [minded.

Թշամանակամ a. malevolent, ill- *Թշամանամ*, *ացայ տ.* to become hostile; to be hostile.

Թշամանաւեր a. insulting, provok- ing; S. *Թշամանակամ*.

Թշամանեմ, *եցի տ.* to offend, to enrage, to insult, to shock, to affront, to jure; to reprove, to scold, to upbraid; - *զոյց ամուսնութիւն*, to violate or defile another's bed.

Թշամանիկ, *նիւն*, *նոյ* a. offensive, insulting, injurious, outrageous, in- solent, saucy, impertinent; *նիկ բանք*, offensive words or expressions.

Թշամանք s. pl. insult, affront, offence, injury, outrage; *նս զննել ումք*, to abuse, to scold, to slang, to revile, to affront; *ի նս լննել*, to be

despised, to fall in ignominy or op- probrium; to be put in the pillory, to be object of insult; *նոք ad.* injurious- ly, insultingly, offensively. [նամ.

Թշամենամ, *Թշամիմ* S. *Թշամա- մի*, *մեղ*, *մեաց* s. enemy, foe,

adversary, opponent, antagonist; *ա- ներեւոյթ* or *հասարակաց* -, the Devil, the invisible enemy of mankind, de- mon; - *լննել* S. *Թշամանամ*; *լննել ումք* *ի - յաւիտենից*, to be one's eter- nal enemy; - *ս յարուցանել*, to raise up enemies; - *ք առն ընտանիք իւր*, a man's foes shall be they of his own household; S. *Ընտանիք*.

Թշամութիւն s. enmity, hostility, hatred, aversion, misunderstanding;

ի - դառնալ, to become an enemy;

Թշամիւր լննել կալ ընդ ումք, to be at enmity, in contest with, on bad terms; - *Թշ ad.* in a hostile manner.

Թշու s. horse's clog, fetters.

Թշուաւ, *աց* a. unfortunate, unhap- py, miserable, pitiable, poor, wretched, pitiful; disastrous, calamitous.

Թշուաւաբար ad. miserably, unhap- pily, unfortunately, wretchedly, poor- ly, pitiable; fatally, deplorably.

Թշուաւական a. unfortunate, me- lancholy, miserable. [serable.

Թշուաւայեց a. full of misery, mi- serable; to be miserable.

Թշուաւանամ, *ացայ տ.* to become miserable; to be miserable.

Թշուաւանք S. *Թշուաւութիւն*.

Թշուաւապէս S. *բար*.

Թշուաւացուցանեմ, *ուցի տ.* to render miserable.

Թշուաւաբերան a. painful, disast- rous, unfortunate.

Թշուաւել a. deplorable, lamenta- ble, pitiable.

Թշուաւութիւն s. misery, misfor- tune, evil, calamity, wretchedness, disastrous state; *ի - անկանել*, to fall into misfortune or misery; *դառնալ* *ի -*, to be unfortunate.

Թշուաւութիւն af. miserable, unhappy.

Թոքի, *բեկաց* s. mole; S. *Թեպեկ*.

Թոք S. *Թոք*.

Թոքան s. cuttle-fish.

Թոքով S. *Սղոյեղջիւր*.

Թոթով, *Թոթովախ* a. tongue-tied, stuttering, stammering, that speaks thick.

Թոթովեմ, *եցի տ.* to stammer, to stutter; to lisp, to speak thick.

Թոթովութիւն s. act of stuttering, impediment of speech, lisping, stam- mering.

Թոթիւն, *ից* s. young one, little one;

- *գազանաց*, cub; - *արջոյ*, bear's cub; S. *Կորիւն*.

Թոթոր s. pole-cat.

Թոթորն, *աց* s. viper; aspic, asp.

**Թոկ* s. cord.

Թոհ *եւ* *Բոհ*, *Թոխ* *եւ* *Բոխ* s. chaos, abyss, gulf, pit, hell, the bottomless pit; - *Ոկկանաւ*, the deep, the great deep, or the depths of Ocean.

Թոզ ad. leave off! come on! *pr.* save, excepting, besides that; - *անդր*, set aside, leave out, pass over, non- sense! go! get away, or out! fy! pooh!

- *Թէ*, so much the more, more than, rather than; - *զայն*, - *զի*, not only;

- *լիք լննել*, to be abandoned, outcast.

Թողանամ, *ացայ տ.* to be left, giv- en, conceded; to be abandoned,

outcast, rejected, derelict, forlorn, permitted, allowed, conceded, lawful;

to relent, to slacken; - *ի հաւատաց*, to waver or vacillate in the faith; - *ի մնաց իւրոց*, to change opinion; -

բոջխոնոթեամբ, to give one's self up to luxury, to lead a dissolute life;

Թողացեալ կին, divorced woman.

Թողարան, *աց*, *Արձակարան* s. start- ing-post, barrier.

Թողացուցանեմ, *ուցի տ.* to permit, to let, to allow, to concede, to forego, to relax.

Թողութիւն s. remission, relaxation, pardon, discharge, release, deliverance;

defection; - *խնդրել*, to ask pardon, to make excuses; - *տալ*, *չնորհել*, to

pardon, to grant pardon; - *արա ինձ*, I beg pardon, excuse me; have the goodness; with permission, by your

leave; - *աննել ումք*, to pardon, to condone, to absolve; - *աննել երկրին*, to remit taxes or tribute; to con- done the burdens of taxation, to light- en; to let the earth lie fallow; - *առ- նել ի կապանաց*, to unbind, to release;

արձակել զնեղեալս - *Թեամբ*, to set prisoners free; - *լննել մեղաց ումք*, to be absolved, or freed from the ef- fects of sin; - *տարի* or *ամ* - *Թեան*, the sabbatical year, or year of jubilee.

Թողում, *Թողի տ.* to let, to permit, to allow; to commit, to abandon, to resign, to yield, to give up, to forsake,

to cast off, to leave, to desert, to get rid of; to deliver, to free, to pardon, to remit, to release, to acquit, to forego, to pass over, to tolerate;

to repudiate; to renounce; - *տալ*, to omit, to leave out, to pass over in silence; - *զմեղս*, to pardon, to ab- solve, to remit; to expiate; - *զինն ի*

զուրիս ուրուք, to let one go one's own way; *ձայն* -, to cry out; - *աննել*, to permit, to allow; - *առ ժամանակ մի*, to suspend; - *զոք ի մահուանէ*, to free from death; *չ* -, to refuse, to hinder, not to allow; *սիրտ իմ է Թող զին*, my heart failed me; *ի բաց Թողցուք զայս*, let us leave that aside; - *Թողանիմ*, *զայ տ.* to be left, abandoned.

Թողումն s. abandonment, resigna- tion, desertion, cession, renunciation, alienation, estrangement; permission.

Թոյլ, *Թուլոց* or *լից* a. languid, faint, feeble, weak, soft, delicate, tender; - *աննել տալ*, to permit, to accord, to give leave; - *աննել պար- տուցն*, to remit or cancel debts; -

լննել, to be permitted, accorded, con- ceded; - *տալ ումք աւուրս ինչ*, to concede a few days, to give time; -

տուք ինձ, let me, permit me, allow me; - *տուք ինձ զհամբերութիւն*, don't make me lose patience; leave me at peace, let me alone; - *տուք մինչեւ ջայդ վայր*, enough of that, enough; -

տարին Աստուծոյ, բառ - տալոյ բարե- բարին, God willing, by divine permis- sion.

Թոյլանդամ a. whose limbs are weak, feeble, languid, faint.

Թոյլաւութիւն s. permission, allow- ance, concession, grant; alienation; toleration.

Թոյն, *Թունից* or *նոյ* s. poison, ve- nom; *ից* s. spite, virulency, venom;

Թափել զ-, to remove or extract the venom, to give antidotes; *Թափել զ-ս յոք*, to give vent to one's anger, rage, malice, to grow fierce or fero- cious; S. *Թափեմ*; - *անուլ*, to take poison; - *մահացու*, mortal poison; -

մահու արբուցանել, to cause one to drink a mortal poison; - *դառնութեան*, bitter poison.

Թոյր, *ից* S. *Երանդ*. [swarthy.

Թոյրաթուխ a. blackish, brown,

Թոյրուք, *Թոյր*, *նոյ* or *րի* s. eastern stove and oven, (tandoor).

Թոնձ *a.* crippled, lame, maimed, mutilated.

Թոնձ *s.* shell-fish.

*Թոշ or Թորշ *s.* film of any substance on the surface of waters.

Թոշակ, աջ *s.* provision; viaticum; pay, wages, hire, salary, stipend; pension; - եկեղեցական, benefice; ուսանել - աւ, to be in a boarding-school; - յետին, վերջին, viaticum; տալ, պաշտել ուսեք զյետին -, to administer the viaticum.

Թոշակաւեր, -աւոր *a. s.* stipendiary; that has a benefice; hired person; pensionary, pensioner; beneficed clergyman.

Թոշակեմ, էջի *va.* to hire, to keep in pay; to pension; to purvey.

Թոշմիմ *S.* Թառամիմ.

Թոշամահ *a.* that suffered a violent death, that died a death of torture; - լինել, to be beaten to death; - առնել, սպանանել, to belabour, to maul, to beat to death.

Թոշեմ, էջի *va.* to torment, to torture, to vex; to treat with violence, to beat, to strike, to cudgel, to hit, to bemaule, to beat to death; - իմ *vn.* to be cruelly beaten; to be killed by blows; - ի սուր սուտերի, to be slain.

Թոշիւն, Թոշումն *s.* beating, thrashing, blow, stroke; torment, vexation.

Թոշողոց *s.* cudgel; pruning-knife, hedging-bill.

Թոռակուռ *s.* awl; packing-needle.

Թոռապ *S.* Թոռապ.

Թոռն, ուն, անց *s.* grandson; granddaughter, grandchild; Թոռունք or Թոռանց Թոռունք, descendants, children's children, progeny, race, lineage, family.

Թոռնեայ *sm.* great grand-child.

Թոռնորդի, Թոռորդի *s.* great grandson. [of mail.

Թոռոպ, էջ *s.* rag, tatter; mail, coat

Թովեմ, Թովել, Թովելութիւն *S.* Դիւթեմ, Դիւթ, Դիւթութիւն.

Թոր *a.* that flows down, drops, falls; - աջ, blear eyes; - բ *s.* fall; tear; - աջ, blearedness.

Թորած *s.* anything distilled or obtained drop by drop; anything filtered.

Թորանոց, աջ *s.* alembic; still; chem. cucurbite, pelican.

Թորացուցանեմ *S.* Թորե-

Թորգանձին, -կան, -մեան *a.* de-

scended from Togarmah, Armenian.

Թորեմ, էջի *va.* and *n.* to distil; to flow down, to drop; to sweat; - արու- Թեանց մարմնոյ, to suffer gonorrhea.

Թորեցուցանեմ, ուցի *va.* to distil; to cause to drop or sweat.

Թորեցուցիչ (գործի) *a.* distillatory; *S.* Թորանոց.

Թորթ or Թորթն *s. bot.* scammony.

Թորթոշ *a.* rank, flourishing.

Թորթորիմ, էջայ *vn.* to distil; to drop, to fall drop by drop.

*Թորիծ *s.* bore in the ears for ear-

rings; a hole made in planks or beams for a drag-rope.

Թորումն, Թորեցումն *s.* distillation; ejection, evacuation.

Թուաբան, էջ *s.* arithmetician.

Թուաբանական *a.* arithmetic.

Թուաբանութիւն *s.* arithmetic, ciphering, science of numbers; algorism; ուսուցիչ - Թեան, ciphering master.

Թուաբանորէն *ad.* arithmetically.

Թուաբերութիւն *s.* supputation, reckoning; epoch, date.

Թուադէմ, &c. *S.* Թուաբան, &c.

Թուադիր *s.* arithmetical letter, number.

Թուադրեմ, էջի *va.* to number.

Թուադրութիւն *s.* numbering.

Թուական *a.* numeral, numerical; *s.* date; epoch; era; գնել զ-, to put the date, to date; - աւ, dated; - ան-, undated; - ն, arithmetic.

Թուականագիր *s.* datary.

Թուականագրութիւն *s.* datary's employment or office.

Թուականութիւն *s.* ciphering; calculation, account; era, epoch.

Թուականութիւն *s.* date.

Թուակից *a.* of the same number, counted together; *s.* fellow.

Թուակցեմ, էջի *va.* to aggregate.

Թուակցութիւն *s.* aggregation.

Թուահամար *s.* number; enrolment.

Թուայ, էջ *s.* *S.* Թոնիր; kitchen-stove with a frying-pan.

Թուանշան, աջ *s.* cipher, figure; number; mark.

Թուանշանակ, աջ *s.* logarithm.

Թուանշանեմ, էջի *va.* to number, to mark.

Թուարկեմ, էջի *va.* to number, to count.

Թուարկութիւն *s.* numeration.

Թուեղական *s.* ciphering, arithmetic.

Թուելութիւն *s.* opinion, judgment, mind, advice.

Թուեմ, էջի *va.* to number, to count, to calculate; to rank, to range, to reckon; եւ զի մի մի -, in a word; - իմ *vp.* to be numbered, counted, enumerated; to be numbered among, aggregated; to seem, to appear; to esteem, to believe, to imagine, to fancy; Թուի իմն, Թուի Թե, it seems, it appears that; Թուեր զի, it seemed, it appeared that; Թուի ինձ, ինձ այսպէս Թուի, it seems to me, I think, I fancy, I believe; զիմից Թուի քեզ, what do you think of it? բարեւոք Թուի ինձ, I think it good, I think well of it; բարեւոք Թուեցաւ նմա, he thought it proper, right, fit, meet, he deemed it expedient; չար Թուեցաւ առաջի աչաց նորա, he did not approve of it; he was very indignant at it; եթէ բարեւոք Թուի քեզ, if you agree to it, if you think fit; արա որ ինչ բարի Թուի առաջի աչաց քոյ, do as you think fit; որպէս շնորհաւորութեանն եւ ինձ Թուի, as it is in fact, so it seems to me; չար -, to displease; չար Թուեցաւ նմա, or յաւ նորա, it displeased him.

Թուեցեալն *S.* Թուելութիւն.

Թուեցուցանեմ, ուցի *va.* to cause to appear, or to seem; to show, to make believe.

Թուգ, Թղոյ *s.* fig; պաղաւտի Թղոյ, dried-fig; բլիթ Թղոյ, cake of figs; ծառ Թղոյ *S.* Թղենի.

Թութ, Թթոյ *s.* mulberry; սպիտակ կամ սեւաւ -, white or black -; Թթոյ

օշարակ, a drink made from mulberries; ծառ Թթոյ *S.* Թթենի: - or -բ, piles, hemorrhoides.

Թութակ, աջ *s.* parrot; էգ -, female -; փոքրիկ -, paroquet; - խօսի, the parrot talks. [eye-water.

Թութի աչաց or աչաց - *s.* collyrium, Թուի *S.* Թուեմ. [ments.

Թուեք, էեաց *s. pl.* opinion, sentimentally, feebly, softly, languishingly.

Թուեմիւ *a.* weak of mind, spiritless, effeminate, pusillanimous.

Թուեմորթ, աջ *s.* effeminate, delicate, feeble.

Թուեմորթութիւն *s.* effeminacy, feebleness, delicateness, softness.

Թուեմորթութիւն *s.* weakness of mind, want of spirit, cowardice.

Թուեմորթ, աչայ *vn.* to grow faint-hearted, to be dispirited, to grow weak, to abate, to slacken, to be loosened, relaxed; to decrease.

Թուեմորթ, արայ or աից *a.* faint-hearted, cowardly, pusillanimous.

Թուեմորթութիւն *s.* faint-heartedness, cowardice, pusillanimity.

Թուեմորթ *s.* soft; flabby; *s.* mollusk.

Թուարան *s.* race-course, race-ground; (hippodrome, circus).

Թուարացանեմ, ուցի *va.* to loosen, to relax, to slacken, to unbend, to untie; to enfeeble, to enervate, to effeminate, to debilitate; to let, to permit; - զալեղն, to unstring the bow; - ի խնամոյ, to neglect, to abandon; առանց Աստուծոյ - ներոյ, without God's permission.

Թուելութիւն *s.* looseness, relaxation, slackness; weakness, feebleness, debility; faintness, languour; enervation, effeminacy, softness; - առնել, to give relief; to set at liberty; to permit, to allow.

Թուի, Թիւյ *a.* brown, tawny, swarthy, dark; - հաց, brown bread; - or -ս զգեմուք, ի -ս համակել, to wear mourning, to dress in mourning, to put on mourning; to be in mourning, to go into mourning; to be plunged in grief; - զգեցուցանել, ի -ս համակել, to clothe in mourning, to dress in black, to put into mourning; to throw into mourning, to plunge in grief; ի -ս համակեալ, in deep mourning: -բ *s.* brood, covey; ի -ս նստել, to brood; *S.* Թիւեմ.

Թուիւռ *s.* zool. porpoise, sea-hog.

Թուիւս *s.* dark or gloomy weather; fog, mist, cloud.

Թուլթ, Թղթի, Թոց *s.* paper; letter, missive, epistle; com. bills; - գրել, առաքել, ընդունել, to write, to send, to receive a letter; - աղաչանայ, an instance; *S.* Աղերագիր; ընծայական - *S.* Ընծայական; ընդհանրական -բ, general epistles; *S.* Վաթուղիկեայ; ընդհանրական -բ հայրապետայ *S.* Նրբաբերական; արժէից, յարգուն -, paper-money, paper, bills; *S.* Դրամա.

Թուլթ; պատառ մի -, կոտորակ Թղթոյ, a bit of paper; շրջալեզ զ-ս գրոց, to turn over the leaves of a book; ծրաբեւ ի -, to put in p.; սողորեւ, արաւեւ զ-, to blot, to waste p.; գանակ,

Հատիչ թղթոյ, paper-cutter or --knife;
- գրութեան, writing p.; - նամակի,
letter-p.; - տոմսակի, note-p.; - ու-
րուագրութեան, drawing p.; ծծուն -
blotting or bibulous p.; թաւ - paste-
board; S. Թանձրաքար, - ծրարի,
wrapping or packing p.; - յոռի, ան-
պիտան, waste p., old papers; մածո-
ցիկ - sized p.; - տպագրութեան,
printing p.; - մագաղաթեայ, parch-
ment, vellum, (աշիւ) wove p.; - ձե-
նաց, India p.; - ծրահանելոյ, tracing
p.; - ապիկեայ, զմանիտեայ, emery-p.,
glass-p., sand-p.; - մզելոյ, filtering-p.;
- գունաւոր, կճեայ, սեկանման, co-
loured, marbled or stained p., morocco
p.; - դրոմեայ, stamped p.; - արծնե-
լոյ, smoothing p.; - ձիւթեղէն, brown
p., tar p.; - մեքենական, machine p.;
- տաշտական or -կաղմ, vat-p., hand-
made p.; - դաղափառեայ, laid p.; -
խաղաղ, խաղթուղթ, card, playing card,
(արցակ) pack of cards; խաղ թղթոյ,
թղթախաղ, game at cards, card-
playing; - or թղթի խաղալ, to play
at cards; ընկերակցել ի խաղ թղթոյ,
to have a game at cards; չափ խաղ
թղթի ի տան նորա, there is no card-
playing at his house; նկարէն, հզօր,
թուանիւ, court-cards; սոսկ, անգէմ,
անզօր, անթիւ - small cards; սին,
ունայն, թարմատար - odd card; բա-
ժանել զ-ս, to deal the cards; խառ-
նել զ-ս, to shuffle the cards; քեզ անկ
է սկսանիւ, քո է կարգ թղթոյ, it is
your lead; բանալ, ցուցանել զձեռնին -
to show one's hand; գիտել զներքոյս
թղթոյ, to be in the secret; խարդա-
խել ի խաղ թղթի, to show tricks with
cards; հմայել թղթովք, to tell fortunes
with cards; ապիկեայ, արծնեայ -ք,
glazed, enamelled cards.
Թումբ, թմբի, բոյ s. bank, mole;
causeway, pier, dam; - նաւի, gunwale,
breast-works. [(speech).
Թունաբեր a. poisonous; biting
Թունադեղ S. Իեղթափ.
Թունաթափ լինիմ S. Թոյն and
Թափեմ.
Թունալի, -լից a. full of poison, ve-
nomous, poisonous; envenomed.
Թունատուութիւն s. venefice, act
of poisoning.
Թունաւոր S. Թունալի.
Թունաւորեմ, եցի va. to poison; to
envenom.

Թունաւորութիւն s. poisonous quality
or state; poisoning.
Թունդ, թնդ S. Թնդ, Թնդիւն;
սիրտ իմ էր ի թնդոյ, my heart throb-
bed.
Թունեմ S. Թունաւորեմ.
*Թունի թունալ արջոյ, the growling of
a bear.
Թուչ S. Այտ.
Թուլ a. thin, puny, ill-developed,
half-grown (fruit).
Թուռ s. mouthful; S. Թուչ.
Թուր, թրոյ s. sabre; sword; Հա-
րուած թրոյ, sabre-cut, sword-cut; -
ի ձեռնի, sword in hand; յիւր ապա-
րանին - չողացուցանել, to boast one's
prowess hiding at home; zool. sword-
fish (Թրաձուկն): weaver's shuttle;
mus. an Armenian note (յ).
Թուրինջ, բնոյ or ջի s. bitter orange,
Seville orange; - խոտ, bot. balm-mint;
Ժառ թուրինջ S. Թնդի.
Թուրծ, թրծոյ s. cheek: act of
baking or burning bricks and earthen
vessels; a. S. Թրծուն.
Թուրմ, Թուրջ s. bath; infusion; ի
- արկանել, գնել, to bathe, to infuse,
to steep, to soak.
Թուփ, թփոց s. tuft of shrubs, bush,
bramble; thicket, copse, underwood.
Թուփայ, ի s. harbour, summer-house.
Թուք, թքոյ s. spit, spittle; - ար-
ձակել, to spit; S. Թքանեմ; աման
Թքոյ S. Թքանոց.
Թոք, ոց s. lungs; -ք ծովական, sea-
nettles, medusa, rhizostoma, acule-
phans.
Թոքադար, -ուութիւն, Թոքածէտ,
-ուութիւն S. Թոքացաւ, &c.
Թոքախոտ s. bot. lung-wort.
*Թոքած S. Թոքացաւ.
*Թոքամ տո. to cough.
Թոքային a. pulmonary, pulmonic.
Թոքառաւք s. fore part of the lungs,
or the part between the stomach and
the lungs. [breast, chest.
Թոքառուն, Թոքառուն s. thorax,
Թոքացաւ s. consumption, phthisis;
a. consumptive, phthisical.
Թոքացաւութիւն S. Թոքացաւ s.
*Թոք a. tough, difficult to masticate.
Թուլիւր a. whose cheeks are full,
puffy, bloated.
Թուական S. Թաշական.
Թանիմ, թռեայ S. Թռչիմ.
Թռնամ, աղի, Թռնեմ, եցի տո.

to flutter, to flap, to fly about; - սրտի
S. Թափթափիւ.
Թռիւ, or -ք s. flight, soaring; -
ասող, falling star; -ք մտաց, flight of
fancy; -չս ապ մտաց, գրչի, երեւա-
կայութեան, to give loose to one's
genius or pen; to let one's fancy
ramble; -չս առնուլ, արձակել, to take
wing or flight, to wing one's flight,
to soar on high; ի -չս, flying, on the
wing, as it flew by, in the air.
Թռուցանեմ, ուցի va. to cause to
fly; ից, to elevate, to raise, to exalt
the mind; - զթռւ, to spread out the
wings.
Թռչական a. flying, volatile.
Թռչականութիւն s. volatility.
Թռչան s. flight; ի Թռչանի, in flight,
in flying.
Թռչարան s. wing; - նաւու, sail of
a ship; meck. fly-wheel.
Թռչիմ, Թռեայ տո. to fly, to take
flight, to soar; - ի մտաց, to escape
one's memory, to go out of one's
mind, to be forgotten; - բանին, to
divulge immediately, to make public.
Թռչնաբան, ից s. ornithologist.
Թռչնաբանութիւն s. ornithology.
Թռչնահմայութիւն s. ornithomaney.
Թռչնաձանձ, ից s. humming-bird.
Թռչնավաճառ, աց s. dealer in birds,
bird-seller.
Թռչնարան s. aviary; bird-cage.
Թռչնաբաշտ, ից s. large black kite.
Թռչնիկ s. young or little bird.
Թռչնորս, աց s. bird-catcher, fowler.
Թռչնորսութիւն s. bird-catching;
երթալ ի -, to go shooting, fowling,
bird-catching.
Թռչող a. flying.
Թռչուն s. the flight, the flying.
Թռչուն, շնոց s. bird, fowl; - բնու-
թիւն, the winged tribe; a. flying,
volatile; -ք, the feathered songsters,
the singing birds; - օձ, winged ser-
pent or dragon; - բան, word or ex-
pression slipped by chance; արու -,
cock bird; էք -, hen bird; երգչոյ -,
singing or song-bird; բոյն թռչնոյ, a
bird's nest; գողանալ ի բոյն զ-ս, to go
a bird's nesting; վանդակ թռչնոյ,
bird-cage; շուռոյիւն թռչնոյ, warbl-
ing, twittering, chirping; - որսալ, to
fowl; S. Թռչնորս, -ուութիւն; - արա-
գութեամբ Հասանել, to arrive like
lightning; to fly as swift as a bird; -

զմիտան գործել, to elevate, to exalt
the mind; լաւ է - մ'ի ձեռնին քան թէ
երկուք ի ծառին, a bird in the hand
is worth two in the bush.
Թրախաղ, &c. S. Չինախաղ, &c.
Թրածեծ առնեմ va. to strike with
the flat of a sabre.
Թրաձուկն s. sword-fish.
Թրայիանէ, Թրանէ s. phenix (bird).
Թրեմ, եցի va. to knead; chem. to
amalgamate. [oxalic (acid).
Թրթիլական (Թրթուռ) a. chem.
Թրթիլաւ s. chem. saccharate, ox-
alate. [գուրու գուրաղը.
Թրթիլոկ, ջի s. bot. sorrel; turk.
Թրթուր, թրոյ s. caterpillar, grub.
Թրթուրեմ, եցի տո. to vibrate; to
shudder; to tremble.
*Թրթիւ S. Թրթիւ.
Թրթում s. vibration; quake,
tremour.
Թրթուն, Թրթական a. vibrating;
oscillating; trembling; that shudders,
quakes; - ձայն, thrilling voice.
Թրթակ s. good speaking, flatter-
ing, fawning, deceitful.
Թրթական a. creaking (wheels).
Թրիք, Թրքաց s. cow's dung; ma-
nure, soil, compost.
Թրծեմ, եցի va. to bake or burn
(bricks or earthen vessels).
Թրծոյ, աց s. brick-kiln.
Թրծում s. burning, baking.
Թրծուն, Թրծեայ a. burnt, baked;
- աղիւս, հող, brick; terra cotta.
Թրիւս s. belt, shoulder-belt.
Թրմեմ, եցի va. to wet, to soak, to
steep; to knead or mix with water;
chem. to dilute.
*Թրմիմ S. Թրմիմեմ.
Թրմու s. bot. lupine.
Թրնի, ջոյ s. bitter-orange-tree.
Թրուկ s. bot. gladiolus, sword lily,
corn-flag.
Թրուշայ, ից s. rag, tatter; glass
beads, rings, &c.; trifles, toys.
Թրլած a. bathed, wetted, moist-
ened; s. S. Թուրլ.
Թրլեմ, եցի va. to bathe, to wet, to
moisten; to drench, to soak; to ma-
cerate; -իմ տո. to wet one's self; -
գինուով, to get tipsy, to booze; - ա-
մօթով or առ ամօթոյ, to perspire from
shame; to blush for shame.
Ի Թրլոյ գնեմ տո. to steep, to soak,
to macerate.

Թրքաժողով *a.* gathering manure.
 Թրքած *S.* Կղկղանք.
 Թրքեմ, *եցի տն.* to evacuate, to void, to go to stool; - *անասնոց,* to stale, to dung.
 Թխատեսակ *a.* like bushes, bushy.
 Թիկի *s.* shrub.
 Թիւռա *a.* thick, bushy, full of bushes; - *թ.* *s.* thicket, copse, brush-wood, bushes. [*S.* Թթակոծեմ.
 Թթակց *a.* full of spittle; - *աննեղ*
 Թթակոծ աննեմ, Թթակոծեմ, *եցի տն.* to spit upon; *թց.* to scorn, to despise, to shower down abuse on.
 Թթաման *S.* Թթանոց.
 Թթանեմ, Թթի տն. to spit; to spit out; to spit upon, to fling, to cast, to spout; to vomit, to throw up; *թց.* to slight, to disdain, to condemn openly, to treat with scorn, to point one's finger at, to set at nought; *ստեպ* - *S.* Թթթթթ; - *ի խօսեմ,* to sputter; *արիւն* - *թ.* to spit blood; - *թնդ երեսս* or *յերեսս ուրուք,* to spit upon a person, in his face.
 Թթանոց, Թթարան *s.* spitting-pan or box, spittoon.
 Թթաբարբ *s.* ptyas, (sort of asp).
 Թթեմ, *եցի S.* Թթանեմ.
 Թթթթթ, *եցի տն.* to spit often, or continually, to be always spitting.
 Թթնում, Թթի *S.* Թթանեմ.
 Թթումն *s.* spitting, expectoration;
 - *արեան,* spitting of blood.
 Թոթափեմ, *եցի տն.* to shake, to jolt, to move violently; to beat down; to throw down, to overturn; to drive away, to repel, to remove; to wink; - *զիռնե,* to shake off the dust; - *զանկողին,* to make or shake up the bed; - *զբուն,* to shake off sleep; - *զուռծ,* to throw or shake off the yoke; - *զբաղաքն,* to shake, to tremble; to destroy, to ruin; - *զսուր,* to brandish a sword; - *զոք ի ստացուածոց,* to deprive one of his wealth; *յական* - *թ.* in the twinkling of an eye; - *իմ տն.* to arouse, to agitate one's self; to go away, to retire; to be dispersed, dissipated; to sparkle, to throw out sparks, or flashes of light; to fall, to be despoiled, deprived of, to lose; *սրտակոտոր* - *թ.* to become disheartened, to dismay one's self, to lose heart, courage; - *(սխտացելոց)* *ի հիւանդութենէ,* to gather strength,

to get well, to get up, to be cured;
զվաշառօք - *թ.* to devote one's self to commerce; - *ծաղկան,* to shed its leaves, to wither, to lose the flowers;
ծաղիկ Թոթափեալ ի փառաց, a withered or faded flower; *Թոթափեցան ի նմանէ,* they removed themselves far from him, they abandoned him.
 Թոթափումն *s.* quake, shock; - *սրտի,* palpitation; - *ական,* wink of the eye.
 Թոն, *ից s.* humidity, wet; rainy weather, rain; shower.
 Թոնընկեցք *s.* shower, storm, tempest; - *են օդք,* it threatens a storm; there is a storm gathering.
 Թոնուա *a.* wet, showery, stormy.
 Թօք *a.* broad, wide (coat, boot).
 Թօշիմ, *եցայ տն.* to grow weak or faint, to decay, to languish, to droop.
 Թօւեմ *S.* Թաղեմ.

Ժ

Ժ (zhē) Ժէ *s.* the tenth letter of the alphabet, and the sixth of the consonants; Ժ, Ժ, ten; tenth.
 - It is sometimes confounded with the letters շ and ք, for example: *նժդեհ, նշդեհ; աժխոյժ, աքխոյժ; Աժ դահակ, Աշդահակ; մազխտորոս, մաշխտո;* *Դիողինէս, Դիոժէն.*
 Ժաժ *s.* tow: sweepings; earthquake.
 Ժաժմուկք *s.* witchcraft, sorcery.
 Ժաժումն *s.* earthquake.
 Ժախ *S.* Ժաչ & Ժախուկ; * - , *Ժեխ, sweepings, filth, dirt. [dust-pan.
 *Ժախնոց, *Ժեխնոց *s.* heap of dirt;
 Ժախուկ *s.* bot. horse-radish; spurge.
 Ժաչ, *ից* or *ուց s.* fetid odor, stink;

decaying matter, rottenness, putridity; filth.
 Ժահաղէմ *a.* of a horrible countenance, ugly, hideous, horrible, dreadful, frightful, shocking.
 Ժահաղիմութիւն *s.* ugliness of countenance, ghastly, dreadful look or appearance.
 Ժահահոտ, *ի a.* stinking, mephitic, infectious, fetid; *շունչ* - *թ.* foul or tainted breath; *սեղի* - *թ.* stinking hole; infected spot; - *աննեղ,* to infect, to taint; - *ոյ s. S.* Ժահահոտութիւն.
 Ժահահոտիմ, *եցայ տն.* to stink, to be fetid, to smell.
 Ժահահոտութիւն *s.* stink, stench, offensive smell, taint; mephitism, miasma; *շունչ* - *Թեամք,* to stench, to cause to stink, to taint.
 Ժահին *s.* chem. bromine.
 Ժահական (Թթուում) *a.* bromic (acid).
 Ժահակերպ *a.* bromoform.
 Ժահաա *s.* bromate.
 Ժահուկ *s.* bromide, metallic - .
 Ժահուա ջրածնական *s.* bromhydric acid.
 Ժահր, *ի s.* venom, virus.
 Ժամ, *ուց* or *այ s.* hour; time, moment; proper time, precise time; leisure-time, opportunity, occasion; canonical hours, divine service; season; horoscope, nativity, ascendant; *church; *Վրան* or *Խորան Ժամու,* Tabernacle; *ast.* time; *միջին* - *թ.* mean; *աստղական* - *թ.* sideral; *արեւային* - *թ.* solar; *ճշմարիտ* - *թ.* true; *հնչել երկրորդ* - *թ.* to strike two; *քանի՞ են* - *թ.* what o'clock is it? what's o'clock? - *է երկրորդ,* it is two o'clock; - *ք երկու եւ վայրկեանք տասն,* it is ten minutes past two (o'clock); *երկու ք եւ քաւորդ մի,* it is a quarter past two; - *ք երկու եւ վայրկեանք քսան,* twenty minutes past two; - *ք երկու եւ կէս,* half past two; - *ք երկու եւ վայրկեանք յիսուն,* it is ten minutes to three; - *ք երկու քաւորդաւ ընդհատ,* a quarter to three; - *ք երկու եւ վայրկեանք քաւասուն,* twenty minutes to three; *զերրորդ* - *թ.* about three o'clock; *առաջին* - *եւ կէս,* an hour & a half; *կէս* - *թ.* half an hour; *քաւորդ մի* - *թ.* a quarter of an hour; *ի վեցերորդ* - *թ.* at six (o'clock) in the morning, or at six AM.; *յեթն* - *թ.*

յեթ միջօրեի . at seven in the afternoon, or at seven PM.; *ի սմին իսկ* - *թ.* or *պահու,* just now, now; *յամենայն* - *թ.* *յորում եւ է* - *թ.* every hour in the day, at every moment; *ի նշանակեալ* - *թ.* or *պահու,* at the appointed time; *ամենայն* - *ուց են նորա գործք,* every hour of his time has its appointed task; *ի -ս պարապոյ իմոյ,* *ի -ս զբօսանաց,* in my leisure hours; - *առնուլ,* *գտանել,* to take occasion, to find time, or opportunity; - *բարեպաւեհ,* favorable moment; - *թ.* *ի -թ.* *ի դէպ* - *թ.* in time, in good time, at the proper time; - *առնել, գնել, ապա,* to appoint an hour, a time, to fix a day; *յորժամ* - *լինիցի,* when the opportunity arrives; - *է,* it is time, it is the fitting moment; *այլում* - *թ.* *եւ Ժամանակի սպասել,* to wait better times, or for a more favorable occasion; *բազում* - *ս ընդ իմն հանել,* to stay some hours with; - *հարկանել,* to ring the bell; - *առնել,* to pray; to say the mass; *յամենայն* - *թ.* at all times, always; - *ի -,* from hour to hour; - *ի -առնել, սահմանել,* to put off from time to time, to spin out, to prolong; - *ի -է,* *-է ի -,* at every moment, hourly, from hour to hour; *առ - մի, ընդ -ս, առ -ս,* at present, for the moment, now, provisionally; - *ս -ս, ընդ -ս -ս, -ս ընդ -ս,* from time to time, now and then, sometimes; *յառաջ քան զ-ն,* out of time, before the time, too soon; *եկեալ հասանէր -ն,* the moment had arrived; - *ճաշոյն* - *թ.* dinner-time, the dinner hour; - *ճաշոյ է,* it is dinner-time; *ըստ -ուն պիտոյնց,* according to circumstances, seasonableness; *զօգուա -ս, ի բազում -ս, -ս ձիգս, ցմեծ -ս,* for hours together, whole hours, hours at a time, a long time; *ի -թ.* *եւ տարածամու,* seasonably and unseasonably; *հասանել -թ.* *կնոջ,* to be near her time; *յեթն* - *թ.* dying hour, hour of death, last moments.

- The 12 Hours of the Day are thus called in Armenian:

1	այդ	7	շանթակող
2	ծայդ	8	հրակաթ
3	զայրացեալ	9	հօր փայլեալ
4	ճառագայթեալ	10	Թաղանթեալ
5	շառաւիղեալ	11	առաւօտ
6	երկրաւառ	12	արփող

and those of the Night thus:

1	խաւարակ	7	խօթափեալ
2	աղջամուղջ	8	գիշակ
3	մթացեալ	9	առաւելմ
4	չաղաւտ	10	առաւտ
5	կամաւտ	11	լուսափայլ
6	բաւական	12	փայլածու

Ժամաբակ s. church-yard, yard.

Ժամաբաշխ, էջ s. astrologer, caster of nativities. [prayer-book.

Ժամագիրք, գրոց s. breviary; hours;

Ժամագործ, այ s. watch and clock-maker.

Ժամագործութիւն s. watch and clock-making, clock-work.

Ժամագրութիւն s. horography.

Ժամագէտ s. horoscope, nativity.

Ժամագիր a. appointed, settled, fixed, assigned; s. ժամագրութիւն; -առնել, լինել, to make an appointment; to appoint, to assign the place, time, or day of meeting, or rendez-vous.

Ժամագրեմ S. ժամագիր լինիմ; է ժամագրեալն պահու, at the appointed time.

Ժամագրութիւն s. appointment, time, place of meeting, rendez-vous; fixed time, term, appointed time, assignation.

Ժամակալ լինիմ S. ժամագրեմ.

Ժամակալութիւն S. ժամագրութիւն.

Ժամական a. horary; -անկէն, -angle.

Ժամակարգութիւն s. canonical hours, divine service, hours.

Ժամակոչ, է s. beadle. [ral.

Ժամահամբոյր a. transitory, temporary; ժամահար, է, -ձայն s. rattle; bell-ringer.

Ժամահար գործի, ժամահարութիւն s. mech. clock-work.

Ժամամուտ, մտի s. introit.

Ժաման a. arriving quickly; that which hastens; hurried, hasty, quick, prompt; - առնել, կացուցանել, to cause to arrive; to forestall, to anticipate.

Ժամանակ, է or եան, այ s. time; year; century, epoch, period; age; the end of life, death; the present life, our times; season; opportunity, leisure; appointment; mus. time; gr. tense; ast. time; Զմարիտ -, true or correct; - միջին -, mean; - արեւային -, solar; - աստղական -, sidereal; - գիշերահաւասարային -, equinoctial

season, equinox; -բ թագաւորաց, The Books of Kings; անցանէլ զ-ք, to grow old, to advance in years; - պա-տէհի գտանել, to find a favorable moment; յօգուտ վարել զ-ն, to make a good use of time; կորուսանել, ան-ցուցանել զ-ն, to lose, to waste one's time, to while away; դէպ - , a favor-able moment; -ի մնալ, սպասել, or սպասել գիշորդ -ի, to wait the favor-able moment; - առնուլ, գտանել, to find a favorable occasion or opportu-nity; ընտրել զ-ն S. ընտրեմ; ոչ բա-զում -բ էն, a short time since, not long since, lately, of late; ոչ սակաւ -բ էն, a long time since, a long, long while ago, long since; առ այնու -ք էր տեսանել, then one saw, it was at that period one saw; առ -ք վարդա-նայ Մեծի, in the time of Vardan the Great; յաւուրս -աց սորա, of his epoch; է վաղեմի -ան, in remote ages; է սուղ, է սակաւ -ի, in a short time, in a moment; է միւսմ, է նմին -ի, at the same time; է յետին -ս, in these latter times, years or days; անդամին է -աց անտի, or յառաջին -աց, thence-forth, from the earliest or olden times; առ նովին -ք, towards this period, about the same time; հզոր է -ին, pow-erful at that time; - ինչ, some time, a short time; առ - մի, provisionally, for a certain period, for the present; -աւ, with time, in the course of time, in time, in the long run; ընդ or ըստ -ս -ս, from time to time, at intervals, now and then, ever and anon; զայնու or առ այնու -աւ, զայնու -ք, ընդ -ս, or յամն -ացն այնոցիկ, առ սովեմք, or զսովին -աւ, ընդ -ս ընդ այնոցիկ, ընդ ամն -ացն այնոցիկ, then, at that time, in those times, at that epoch, during that century; է -ին՝ յորում..., in the time when...; ընդ ամենայն -ս, at all times; -աւ, once upon a time; once there was; formerly; - ինչ առ-նել առ ձեզ, I shall remain some time among you; -ս ձիգս, long time; բա-զում -ս աշխատ եղէ է վաստակս այս, this work has cost me much time; բազում -ի պէտք էն առ այս, that re-quires much time; հասեալ է -բո, you are no longer a child: the end of thy days is therefore at hand; անցանէ -ն, time flies.

Ժամանակաբան, &c S. -ախոս, &c.

Ժամանակաբար ad. at a fixed or established time.

Ժամանակագիր, գրոց s. chronicler, chronologist; a. chronological; -բ s. chronicle.

Ժամանակագրական a. chronological. Ժամանակագրեմ, էջի va. to chro-nicle, to write a chronicle; to write on chronology.

Ժամանակագրութիւն s. chronogra-phy; chronology; chronicle; վրիպակք -թեան, anachronism.

Ժամանակազանց a. advanced in years, aged, stricken in years, very old.

Ժամանակախոս, է s. chronologist.

Ժամանակախոսական a. chronologi-cal.

Ժամանակախոսութիւն s. chronology. Ժամանակական a. of time; temporal, worldly; -ս, recent, modern, of our time.

Ժամանակակէտ s. expiration, falling due, term, last moment, close; - պա-ման, appointed time; assignation; ex-piration of a term agreed upon.

Ժամանակակից a. contemporary, coetaneous, synchronous, happening at the same time.

Ժամանակակցական a. synchronical.

Ժամանակակցութիւն s. synchronism.

Ժամանակաչափ a. that measures or counts the time; s. chronometer, time-keeper, time-piece. [time.

Ժամանակացոյց a. that shows the Ժամանակաւոր a. temporary, of short duration.

Ժամանակաւորութիւն s. temporari-ness, transitoriness, perishableness.

Ժամանակեայ, կէից, -կեան a. tem-porary; transitory; -կեայ վարձք, tem-poral or mundane rewards; -կեայք, earthly riches; temporality; -կեան, genitive of Ժամանակ.

Ժամանակեմ, էջի va. to assign, ap-point or fix a term.

Ժամանեմ, էջի vn. to arrive; to happen, to come to pass; to ripen; to be able; to have time or leisure; ոչ -, to have no time; to be unable; - է գահ թագաւորութեան, to gain the throne, to succeed to the throne; Ժամանեցին արդիւնքն՝ բանիցն, the words are realized.

Ժամանեցուցանեմ, ուցի va. to cause to arrive or happen.

Ժամանիմ, էջայ vn. to arrive.

Ժամանիչ a. horal, horary; s. time-table; S. Երկաթութիւն.

Ժամանող a. that arrives, or comes; that is able.

Ժամանոց, այ s. cruet (for the mass). Ժամանութիւն, -նումն s. arrival, coming; - սպորց, the ripening, matu-ration.

Ժամաւար, է s. misfortune, mischance.

Ժամապահ a. punctual, exact to the time appointed, watchful, vigilant; - լինել, to seek, to look out for, to spy, to watch, to be on the watch, to keep watch; - դարանակալ լինել, to lie in wait for, to be on the watch for.

Ժամասացութիւն s. canonical hours, divine service.

Ժամաւաճառ, այ a. that kills, or loses time, loitering, lounging, trifling; - լինել, to kill, or lose time, to trifle, to loiter, to while away.

Ժամաւաճառութիւն s. loitering, trifling.

Ժամատեղ, -դի s. church, temple, chapel, house of prayer.

Ժամատուն s. parsonage-house, vi-carage; - Հրէից, synagogue, Jewish chapel.

Ժամարար, այ s. officiating priest.

Ժամացոյց, ցուցից s. clock; watch; - ճօճանակաւոր, pendulum; - ծովային, chronometer; S. Ժամանակաչափ; - էլեքտրական, electric clock; - արեւ-ային, sun-dial; - աւաղի, hour-glass; - ջրոյ, clepsydra; խաւիսաւոր -, anchor watch; գլանաւոր -, lever watch; գլխաւոր -, keyless watch; հնչակ -, repeater, repeating watch; զար-թուցիչ -, alarum (watch or clock); երաժշտակ -, musical watch; կնքահան-չակ -, striking watch, hour and quarter watch; րոպէացոյց -, seconds-watch; ութօրեայ լարեղ -, eight-day clock; ուղղել զ-, to set one's watch right; լարել զ-, to wind up a clock; քա-կել զ-, to take a clock to pieces; բանալի -ցուցի, watch-key; սոււփ, պատեան -ցուցի, watch-case; շղթայ -ցուցի, watch-chain; Թնդիւն, զարկ -ցուցի, tick-tack; հնչել -ցուցի, to strike; S. Ժամ.

Ժամացուցակ s. dial, dial-plate; սլաք -ի, the hand, index; արեւային -, sun-dial; աստղական, գիշերահաւասա-րային, բեւեռային, հորիզոնական -,

sideral, equinoctial, polar, horizontal dial.

Ժամերգութիւն *s.* performance of divine service; *S.* Ժամասացութիւն; առաւօտեան —, matins; երեկոյեան —, vespers.

Ժամիրջ *S.* Ժամակոչ.

Ժամուց, *ի* *s.* offering, alms, charity.

Ժայթքեմ, *էջի* *va.* to vomit, to throw up; to bubble up; to gush out; *ից* to pour forth, to vomit, to utter; *արիւն* —, to vomit blood.

Ժայթքումն *s.* vomiting; eruption.

Ժայռ, *ից* *s.* tooth, indentation; rock; — *ի* ծովու, shoal, reef, shelf, sand-bank, sunken-rock. [shelvy.

Ժայռաւոր *a.* rocky; jagged; shoaly,

Ժանաւոր *S.* Ժանու.

Ժանդ, Ժանկ, *ոյ* *s.* rust, verdigris, oxyde; rustiness; venom, poison; moss; blight, mildew: plague, pestilence.

Ժանգաբեր, —բուղի *a.* deadly, deleterious, pestilent, venomous, baneful. Ժանգալից *a.* full of rust, quite rusty, rusty. [ous.

Ժանգախառն *a.* venomous, pestifer-

Ժանգակեր, —հար *a.* rusty; corroded with verdigris; mildewed, blighted; —առնել, to rust, to oxydize, to mildew, to blight; —լինել, to grow rusty, to oxydize. [dation.

Ժանգահարութիւն *s.* rustiness, oxy-

Ժանգառ, Ժանկառ *s.* verdigris, rust; *a.* rusty, mildewed, blighted.

Ժանգառութիւն *s.* mildewed state; rustiness. [sonous.

Ժանգաւոր *a.* rusty; venomous, poi-

Ժանգոտեմ, *էջի*, Ժանգոտեցուցա- նեմ *va.* to rust, to oxydize; —ախմ *vn.* to grow rusty, to oxydize.

Ժանդ, &c. *S.* Ժանու, &c.

Ժանեղ, Ժանեւոր *a.* furnished with tusks, tusked, tusky.

Ժանէհէտ *s.* marks of teeth.

Ժանի, նւոյ, Ժանիք, նեւոյ *s.* tusks, teeth of wild beasts; the molars, or grinding teeth; *ից* face, wry face, look; —փղաց, elephant's tusks, ivory; —ս արկանէլ յոք, to seize with the teeth, to force one's teeth into, to bite.

Ժանկ, &c. *S.* Ժանդ, &c.

Ժանու, Ժանուար, *ի*, առ *s.* palanquin, (kind of carriage used in the East, born on the backs of elephants or camels).

Ժանա, *ից* or *այ* *a.* wicked, bad, profligate; mischievous, hurtful, noxious, injurious, baneful; pestilential, pestiferous, pestilent, contagious; obscene, wanton, lascivious; bitter, sour, harsh to the taste; —, —ախտ, plague, contagion; —օդ, foul air; —ք դժոխայինք, the Furies.

Ժանաբարոյ, *ից* *a.* immoral, wicked, of evil manners, perverse.

Ժանաբեր *a.* pestiferous, malignant, pestilent, pestilential.

Ժանապործ, *այ* *s.* malefactor, scoundrel, rascal; obscene, immodest; pernicious, pestilential, contagious; —ցաւ, հարուած, pest, plague, pestiferous scourge.

Ժանապործութիւն *s.* misdeed, wickedness, rascality, villany; obscenity, libertinism.

Ժանաթղենի *s.* sycamore-tree.

Ժանաթուղ *s.* sycamore (fruit).

Ժանաթուռ *a.* abandoned to wickedness, very wicked, remorseless, hardened in sin.

Ժանախտ, *ից* *s.* plague; pestilence, contagion, mortality, disease; հարկա- նել, վարակել —իւ, to plague, to infect with the plague; հարկալի —է, plague-stricken, infected with the plague; շարակեցաւ —ի զօրուն, the plague broke out in the army; կեղա —ի, plague-spot. [tiferous.

Ժանախտակուն *a.* pestiferous; mor-

Ժանախին *sf.* she-devil, fury.

Ժանաշամ *a.* of a harsh taste, crude, sour, bitter.

Ժանաշայեաց *a.* of an evil coun- tenance, stern; malignant, malicious.

Ժանաշար *a.* infected, plague-strick- en; pestiferous.

Ժանաշարութիւն *s.* infection.

Ժանաշոտ, &c. *S.* Ժահաշոտ, &c.

Ժանաւաճ *S.* Ժանաւաճ.

Ժանաւամ, ազայ *vn.* to fall into a passion, to become enraged, angry; to become ferocious, cruel; to degener- ate; to spoil, to get spoiled, to rot.

Ժանաւառնիւ *a.* ill-favoured, of bad aspect, ugly.

Ժանաւոր *s.* aquafortis.

Ժանաւորեցանեմ, ուցի *va.* to render wicked or cruel, to divest of humani- ty; to irritate, to enrage; to corrupt, to spoil.

Ժանաւորիւ *s.* bot. holly.

Ժանակէն *a.* filthy, dirty, nasty.

Ժանառութիւն *s.* bitterness, harsh- ness of taste; rage; ferocity, cruelty; perversity, impurity, vice; մահ —[թէ, plague, pestilence.

Ժապակէն, շինաց *s.* hem, border of a garment, trimming; purl (of lace); furbelow; riband, string; ferret; gal- loon; lace.

Ժապակինեմ, եջի *va.* to hem, to border, to trim; to lace, to ornament with lace or ribands.

Ժառայծ *s.* chamois, wild goat of the Alps.

Ժառանդ, *այ* *s.* heir, successor; owner, possessor; beneficed clergyman; *S.* Ժառանգութիւն; արժանաւոր — հայրենականացն առաքինութեց, wor- thy inheritor of his father's virtues.

Ժառանգակալ *S.* Ժառանդ.

Ժառանգական *a.* hereditary.

Ժառանգակից *s.* coheir, coheiress, joint-heir, or -heiress.

Ժառանգակցութիւն *s.* co-inheriting, sharing in inheritance.

Ժառանգատու *s.* patron of a living, advowe; *a.* that presents a living, that gives an ecclesiastical benefice.

Ժառանգատուութիւն *s.* advowson, patronage.

Ժառանգաւոր, *այ* *s.* heir; posses- sor; beneficed clergyman, incumbent.

Ժառանգաւորութիւն *s.* ecclesiasti- cal benefice, living.

Ժառանգեմ, եջի *va.* to inherit, to succeed to, to take possession of, to seize; —զոք, to inherit from; —զսիրա, to gain the affections; —զառաքինու- թիւն, զխառն նախնեաց, to inherit the virtues, the glory of one's ances- tors; —զանուն, զզարծանս, to acquire a glorious or renowned name, glory; —զամօթ, to be overwhelmed with shame.

Ժառանգեցուցանեմ, ուցի *va.* to make heir, to cause to inherit or pos- sess; անուն պանծանաց անձին —, to achieve great renown; —զկորուսա, to cause to perish.

Ժառանգիւ *s.* he who inherits.

Ժառանգորդ, *այ* *s.* heir, heiress; անմահից կենաց լինել —, to inherit eternal life; հայրենի առաքինութեան լինել —, to inherit or possess the paternal virtues.

Ժառանգութիւն *s.* inheritance, herit-

age, patrimony, succession; seizure, possession; diocese; ecclesiastical state, the clergy; —[թուլութեամբ, to leave an inheritance to one's son; մերժել, հառանել, զրկել —[թէնէ, to disinherit, to deprive of inheritance, *to cut off with a shilling; առնուլ զինն —, to have in inheritance; —ի —ընձեռել զոք, to place one in the church or ecclesiastical career; —[թի, or բառ կրօնայն —[թեան, hereditarily, by inheritance.

Ժարդոն *s.* chem. zircon, jargoon.

Ժարդոնիւն *s.* chem. zirconium.

Ժէխ, Ժէխնոյ *S.* Ժախ, Ժախնոյ.

Ժէռ *S.* Ժայռ.

Ժէռաւոր *S.* Ժայռաւոր.

Ժէան, *այ* *s.* inflammable matter.

Ժէմակ, Ժէմուկ *s.* animalcule, insect, worm; shell, shell-fish: buzzing, humming, buzz; *S.* Հպուռն.

Ժիժի *S.* Հպուռն.

Ժիժմակ, Ժիժմանք, Ժիժմուկ *S.* *Ժիշա *a.* inattentive, neglectful.

Ժիշակ *S.* Մոգիկ.

Ժիւ *a.* that searches, inquisitive; bold, brazenfaced, impudent, importu- nate, troublesome.

Ժիր, Ժրաց *a.* active, busy, stirring, diligent, lively, brisk, vigorous; —լէ- րուք! now! be lively! courage! cheer up! —, —ի —ad. diligently, unweariedly; —զնալ, to quicken the pace, to advance swiftly, bravely, intrepidly.

Ժիրաժիր *a.* very active, very dili- gent, very brisk, very vigorous.

Ժլառ, *ից* *a.* niggardly, stingy, mean, avaricious, sordid, covetous, tena- cious, parsimonious.

Ժլառամամ, սցայ, Ժլառիմ, եցայ *vn.* to be niggardly, sordid, parsimonious.

Ժլառութիւն *s.* niggardliness, sting- iness, sordidness, tenacity, avarice, parsimony.

Ժխոր *a.* confused, indistinct; *s.* con- fusion, tumult, turbulence, uproar, hubbub, clatter, rout, rattle, dreadful or deafening noise; —կախուլ, to go mad or crazy, to be delirious, to rave, to be beside one's self, to wander; —մեծ է, there is such a hubbub one cannot hear one's self.

Ժխորեմ, եջի *va.* to confound, to confuse, to perplex; to make noise, to alarm, to rouse up.

Ժխորումն *S.* Ժխոր *s.*

Ժխտական *a.* negative.
Ժխտելի *a.* deniable, which may be denied.

Ժխտել, *եջի vn.* to deny, to gainsay, to disown, to disavow; to falsify, to contradict; to oppose; to be unmindful of favours received, to be ungrateful, unthankful; -իմ *vn.* to simulate; *S.* խիմ.

Ժխտող *a.* that denies, disavows, disowns; ungrateful.

Ժխտողական *a.* negative.

Ժխտողութիւն, Ժխտութիւն *s.* ingratitude, unthankfulness, ungrateful conduct.

Ժխտումն *s.* denial, negation, disavowal, contradiction. [pastime.

Փղանք *s.* miscellany; diversion, Ժմերոս *a.* insolent, barefaced, impudent.

Փմերախիմ *vn.* to become insolent, saucy, arrogant.

Փմիւր *S.* Գալիւս.

Փմիրակ *s.* cassia (purgative).

Փմիւրիմ, *եջայ vn.* to smile; to sneer, to laugh in one's sleeve.

Փմուռն *s.* smile; sneer.

Փոխ *s.* bot. raspberry.

Փողեխիմ, *եջայ vn.* to liquefy, to melt; to spoil, to get spoiled, to grow corrupt, or putrid, to rot, to fester.

Փողով, *ոց s.* assemblage, collection; heap; assembly, levy; company, convention, college; chapter, congregation; council, synod, consistory; session, sitting; meeting, assembly, conference, club; crowd, multitude, people; solemnity; synagogue; *a.* assembled, reunited; պատկառելի - , honorable assembly; - Հաւատարմեայ, assembly of the faithful, church, solemnity; - Կանական, chapter, congregation; - Եղբարոց, convent, monastery; - Հայրապետաց, council, synod; - Երեւելական, or ընդհանրական, oecumenical council; - քահանայապետական, consistory; - դեսպանաց, congress; - ծերակուտի, աւագանւոյ or պաշտօնէից տէրութեան, Parliament; diet; գումարումն - ոյ ծերակուտին, meeting of Parliament; - յանձնարարական, committee; - Հերեմիական, հերձուածուղաց, conventicle; - զարանի, plot, secret meeting; - , ակումբ, երեկոյին or գիշերական, evening party; - ջուրց, mass of water; - առնել, ի - գումար.

րել, to unite in council, in sitting, to hold an assembly, to convoke; արձակել զ-, to dismiss an assembly; - լիւնել, to be convoked, or convened in council; -ս ժողովել, to excite to rebellion; -ս ժողովել ը վերայ տան ուրուք, to bring down a tempest of misfortune on one's family; -ս կուտել ի վերայ ուրուք, to revolt against; ի -ս մեծամեծաց յաշխիւ, to frequent fashionable society, or high life.

Փողովածոյ, -ծոս *a.* assembled, collected; -բ, compilation, collection, miscellany.

Փողովակ, *այ s.* conventicle; plot, secret meeting; club.

Փողովական *a.* belonging or pertaining to a council or assembly; *s.* member of the council; member of Parliament: Ecclesiastes (sacred book).

Փողովակոյտ *s.* assembly; multitude. Փողովանոց *S.* Փողովարան.

Փողովասեր *a.* social, sociable, companionable.

Փողովարան, *այ s.* council-hall; committee-room; club, club-house: paradise; church; synagogue; mosque: Ecclesiastes. [tor.

Փողովարար, *այ s.* plotter, conspirator. Փողովեղբարք *s.* congregation, community.

Փողովեմ, *եջի va.* to assemble, to collect; to heap, to amass, to gather together; to receive, to reap, to gather, to get; to receive, to welcome; to furl; to infer, to deduce, to argue, to conclude; *math.* to add or sum up; - աւ իւր, ի առն, to entertain, to receive hospitably, to welcome; to lodge; - ի մի, to concentrate; - զյետին չունչ ուրուք, to receive the last sigh of; զորս - , to levy soldiers, to assemble troops; - զկաց մնաց փախստէից, to rally the flying; -իմ *vn.* to convene, to be reunited, brought together; յինքեան - , to be wise or judicious, to have one's wits about one, to return to reason.

Փողովեալ *S.* Փողովարան.

Փողովիչ *a.* who collects or gathers together.

Փողովող *s.* convener, convoker: the Wise Man, Solomon, the Preacher; the Book of Ecclesiastes.

Փողովումն *s.* assemblage, reunion; collection.

Ժողովուրդ, վրդեան, վրդոց *s.* people, the multitude, the vulgar; the mob; assembly; synagogue.

Ժողովրդական *a.* popular, plebeian; secular, laic; *ս.* a private person.

Ժողովրդակեր *a.* exterminating, deadly.

Ժողովրդանոց *s.* place of assembly; synagogue; *S.* Փողովարան.

Ժողովրդապետ, *այ s.* rabbi; parish priest, archpriest. [parish.

Ժողովրդապետական *a.* parochial, Ժողովրդապետութիւն *s.* curacy, parish. [popular.

Ժողովրդասէր *a.* loving the people, Ժողովրդասիրութիւն *s.* popularity.

Փոյժ *s.* patience, long-suffering; power, strength; hardihood, boldness;

- առնել, առնել, to be patient, to endure suffering, to tolerate, to sustain, to bear, to suffer, to support; - առնել արտասուաց, to withhold one's tears;

- առնել պաշարման, to sustain a siege; մեզ առնոսա մերձեանալ ոչ գոյր - , it was impossible for us to approach them;

ոչ առնիմ - ի նայելոյ, I cannot refrain from looking at, or contemplating him; չկարան - չմարտութեան, they could not endure or suffer the truth.

Փուլայթեմ *vn.* to eat and drink to excess, or voraciously.

Փութալի *a.* supportable, that can be supported.

Փութամ, *այցայ or այցի, Թութեմ, եջի S.* Թոյժ առնիմ.

Փութկալ, *ից or այց a.* patient; abstinent, sober, continent, temperate, chaste; - կեանք, continence; - լինել or կալ *S.* Թոյժ առնիմ, Թութկալեմ.

Փութկալեմ, *եջի vn.* to be patient, to suffer patiently; to resign one's self to; to be courageous, to suffer or bear with courage; to oppose, to resist; to abstain from, to be continent; to do without; - ի կերակրոց, to fast, to live on a diet; - ի գինւոյ, to abstain from wine.

Փութկալութիւն *s.* patience; abstinence, continence, temperance, chastity; sobriety, soberness; fortitude, constancy; fasting, diet; ի - թէ կեալ, to live continently.

Փուկ, Թում *s.* time, moment; Թում մի, once, once on a time; sometime.

Փուռ, Թութ *s.* sour grapes; - քալել, to gather unripe grapes; - ումուռ մե-

ռանել, to die prematurely; ի - քալ, to walk, to take a walk.

Փախ *s.* smile; laugh, grin, simper; - Ժանտ, երգիծական, կեղծ, քաղցր or արտրժ, չարիմաց or դժնդակ, malicious, mocking, affected laugh; sweet, sardonic smile; - ելանել ու-

մեք, to wish to laugh.

Փախիչ, պրհայ *a.* bold, audacious, insolent, rash, presumptuous, impudent.

Փախանք *s.* sneer.

Փախեցուցանեմ, ուցի *va.* to cause to smile, to draw a smile (from).

Փախիմ, տեցայ *vn.* to smile, to sneer, to give a constrained laugh.

Փախումն *s.* smile, sneer.

Փարհեցուցանեմ, ուցի *va.* to render insolent, or presumptuous.

Փարհիմ, *եջայ vn.* to be bold, to have the audacity, to dare.

Փարհութիւն *s.* boldness, audacity, presumptuousness, insolence, effrontery.

Փուսս *s.* sour grapes.

Փուռութիւն *s.* unripeness, immaturity.

Փասնք *s.* earnest entreaty, solicitation, conjuration, importunity.

Փաեմ, *եջի va.* to entreat earnestly, to conjure, to beseech, to importune, to tease; to dare, to be bold.

Փաեցուցանեմ, ուցի *va.* to embolden, to give or inspire with courage.

Փաիմ, *եջայ vn.* to be importunate, to persist in entreaty; to be bold, audacious.

Փառութիւն *s.* demand, solicitation, instance; importunity, hardihood;

Վասն - թեան ըր, it is at your prayer that I...; Վասն - թեանն, on account of his importunity.

Փրազուր *a.* courageous, bold, brave; noble, magnanimous; diligent, careful.

Փրահաւ *S.* Աղկինն.

Փրանամ, *այցայ vn.* to take courage, to gather spirits, to grow stronger, to put forth one's strength, or courage, to be courageous; to be diligent, active, laborious.

Փրաննակ *S.* Փիր, Փրազուր.

Փրանն, -սեր, -վաստակ *a.* industrious, diligent, careful, active, bustling.

Փրացուցանեմ, ուցի *va.* to inspirit, to animate, to encourage.

Փրութիւն *s.* courage, vigour; in-

dustry, diligence, activity; assiduity.
Ժքթեմ, էջե *va.* to shake up, to stir,
 to agitate (the water); **Տ. Շքթեմ**.
Ժոռատ *a.* toothless.
Ժոռատութիւն *s.* toothlessness.

Ի

Ի (in or enee) **ին**, **ինի** *s.* the eleventh
 letter of the alphabet and the fifth of
 the vowels; **ի. ի**, twenty; twentieth.
ի *pr.* to, of, by, for, in, at, upon,
 during, with; **հայեցաւ ի Պետրոս**, he
 looked at Peter; **ի ժամ երրորդ**, at
 three o'clock; **գնալ ի Հայաստան**, **ի**
Լոնդրա, to go to Armenia, to London;
յերկրէ ի յերկինս, from earth to
 heaven; **տեղեաց հուր ի Սոդոմ**, he
 caused fire to fall on Sodom; **ի պատ-**
կեր Սասունի, in the image of God;
ի փրկութիւն առաքեաց, he sent to
 save; **բաշխեաց ի մարդ հաց մի**, he
 distributed a loaf to each person;
մեկնեցաւ ի Փլորենտինոյ, he departed
 from Florence; **որ ելանէ ի բերանոյ**
ի սրտէ անտի գոյ, that which comes
 out of the mouth comes from the
 heart; **ոչ կարէր տեսնել ի բազմու-**
թեանէն, he could not see on account
 of the crowd; **չընէ ի ցպոյ**, to walk
 with a stick; **ի ձախմէ Դամասկոսի**,
 to the left of Damascus; **նստել ի տան**,
 to be at home; **ի տեղում անդ**, in that
 place; **ի տունքեան եւ գիշերի**, by day
 and night; **ի նմին ամի**, in the same
 year; **ի գարնան**, in spring; **ի ննջելն**,
 asleep, sleeping; **ի գնալն**, in going,
 while going; **ի գլուխ իմ**, on my head;
ի բարկութեան իմում, in my anger;

ի հանդերձս արտեղիս, with soiled
 clothes. [above].
ի բարձուստ, **բարձուստ** *ad.* from
ի բաց *ad.* far, afar; outside; apart,
 aside; - **գնալ**, to depart; to steal
 away; - **կալ**, to keep away, to desist,
 to leave off; to refrain; - **կալ ի հաւա-**
տոց, to renounce the faith; - **արձա-**
կել, to deliver up, to abandon; - **իա-**
փանել, to hinder; - **առնել**, **բառնալ**,
 to take away, to estrange, to remove;
 to snatch away; - **առնուլ**, to carry
 or clear away, to take off, to abstract;
 - **թողուլ**, to abandon, to leave off, to
 cease from; - **դնել**, to put on one
 side, to lay aside or apart; **զոգի** -
դնել, to affront, to brave death; -
մերժել զերկիւնս, to drive away fear;
անդր - **քաջ** - **բաշ** - **քան**
զնոցա անասնութիւնն *գնաւ* **գնացա**,
 you are filthier than a beast; - **տար!**
 God forbid! fie! fie upon you! - **գնա!**
 begone! get out! go away! to the devil
 with you! **Տ. Բաց**.
ի բացեայ *ad.* afar; **Տ. Բացեայ**; - **առ-**
նել, to remove, to put away, to send
 afar, to drive away, to dispel, to avert;
 - **առնիլ** or **լնիլ**, to be removed, sent
 away, absent, put away, dispelled,
 averted.
ի բացէ *ad.* from afar; afar; in an
 open place, abroad; - **առնել**, to send
 away; **Տ. Բաց**.
ի բաց ընկեցիկ *a.* cast out, cast off;
 abject; **Տ. Բաց ընկեցիկ**.
ի բացի *ad.* in the open air, abroad,
 out, in an open place; **Տ. Բաց**.
ի բացուստ *ad.* from afar; **Տ. Բա-**
ցուստ.
ի բնէ **Տ. Բուն**.
Իբր *pr.* *ad.* conj. as, like, in the same
 manner as; whilst, when, while;
 nearly, within a little, almost, about;
 as if; - **այն թէ**, - **զի**, - **եթէ**, as if;
 like as it were; - **ոչ թէ**, not
 that, not only; - **?** how? by what
 means? in what manner? - **ապա**? -
արդեօք? how then? how ever? - **է**?
 how is it? - **ոչ**? of course, without
 doubt.
Իբրեւ *pr.* as; in quality of; nearly,
 rather like; *ad.* when; - **այն**
թէ, - **զի**, - **եթէ**, as if, as though;
 because, seeing that; - **ոչ եթէ**,
 not as if, not only, as if it were
 not; - **զմոյ մոյ** **լերանց**, like the

mountains; - **զարմանալով իմն**, as if
 surprised; **ամաց** - **երեսնից**, about
 thirty years of age; - **զի** *conj.* how!
 how much! how many! - **գեղեցիկ է**
առաքինութիւնն! how beautiful is
 virtue!
Իբրեւ *pr.* *ad.* conj. as, so that, like;
 when; almost, nearly; - **այն թէ**, -
թէ, as if, in some way; - **զի**, as,
 because; - **ոչ եթէ** **Տ. Իբրեւ ոչ եթէ**.
Իգարար *ad.* *gr.* to the feminine
 gender.
Իգարարութիւն **Տ. Իգարարութիւն**.
Իգարահ *a.* feminine, womanlike;
 effeminate, womanish; *gr.* feminine
 gender; - **տոհմ**, the fair sex, women;
 - **ախտ**, hemorrhage; - **ն** *s.* female,
 woman. [like a woman].
Իգարար *a.* that has a female form,
Իգարար, **այ** or **ից**, - **ի**, **լեաց** *a.* ad-
 dicted to women, abandoned to the
 love of women, immoderately fond of
 women, in love, amorous madman; *s.*
 slave of the fair sex, general lover.
Իգարարիմ, **եցայ** *vn.* to be addicted
 to women, abandoned to the lust of
 women.
Իգարարութիւն *s.* lust of women.
Իգարամ, **ացայ** *vn.* to become effe-
 minate; to be guilty of sodomy; **իգա-**
րար *a.* effeminate, womanish; *s.* sodo-
 mite.
Իգարէր, **իգարահ** *a.* loving, fond
 of women; dandy, coxcomb; gallant;
Տ. Իգարահ.
Իգարուցանիւմ, **ուցի** *va.* to effemi-
 nate, to enervate. [effeminacy].
Իգու թիւն *s.* feminality, female sex;
Իգորէն *ad.* effeminately.
Ի գերեւ, - **ս** **Տ. Գերեւ**.
Ի գէտ **Տ. Գէտ**.
Իգոս *s.* idea, kind, sort, form, model;
 - **բ**, **Իդես**.
Ի դուրս *ad.* out; - **կրկնել**, to pull
 out, to extract; **Տ. Գուռն**, **Գուրբ**.
Ի զուր *ad.* in vain, vainly, to no
 purpose; without force; unjustly; **Տ.**
Զուր.
Ի թիկանց, &c. **Տ. Թիկանց**.
Իժ, **ից** *s.* viper; aspic, asp; adder;
ից, viper; *a.* malicious; **որորդ իժի**,
 viper-catcher.
Իժաբար *a.* like a viper.
Իժաբարոյ, **ից** *a.* viperous, malicious,
 wicked. [adder's wort].
Իժախոս *s.* bot. viper's bugloss,

Իժակորիւն *s.* young viper; young
 adder. [to rage].
Իժանամ, **ացայ** *vn.* to get waspish,
Իժանանա *a.* like or similar to vipers.
Իլ, **ոյ** *s.* spindle; - **փաթութեալ**, -
մի լի, spindle-ful; **իւր ասլ զմասունս**,
 to twirl the spindle.
Իլաճեւ *a.* spindle-shaped.
Իլէշի *s.* spindle-tree.
Իլիկ, **իլիկ** **Տ. Իլ**.
Իլձ, **լլձից** *s.* desire, wish, will;
 prayer; avidity, eagerness; magician,
 sorcerer, foreteller of events; guess-
 ing, divination, prophecy; - **լլիկ**, to
 wish for, to envy, to covet, to desire
 eagerly, to burn with envy, with im-
 patience; **լնուլ զ-ս** **իւր**, to satisfy
 one's desire, one's curiosity.
Իմ, **ոյ**, **ում**, **իմ**, **իմաց** *pron.* my,
 mine; *s.* my own, mine, my family,
 friends, people, &c.; **իմ է այս**, this is
 mine; **զմէլն իմ**, **գրեանն իմ**, my pen-
 knife, my books; **մին ի բարեկամաց ի**
մաց, a friend of mine; **ոչ է իմ մեղ**, it
 is no fault of mine; **իմ եւ քո**, mine
 and thine; **իսպաղութիւն մեծ յաջու-**
ղէր ի յերկրի, **եթէ** **ի բաց բառայր**
անտի իմ եւ քո, peace would be ge-
 neral in the world if there were neither
 mine nor thine.
Իմածին *a.* begotten, born of me.
Իմանալի *a.* intelligible, comprehen-
 sible, perceptible, conceivable; intel-
 lectual, intelligent; - **բ**, spiritual intel-
 ligences; - **է**, it is to be understood,
 it means.
Իմանամ, **ացայ** *va.* to understand,
 to know, to feel; to conceive, to com-
 prehend, to perceive, to learn, to
 find out, to discover; to think, to
 consider; to believe; **զորութեամբ** -
 to understand (something omitted);
հարս - **զեւ** or **զեւ իրաց** - to find
 means, to exercise one's ingenuity,
 to invent; **իմաստս չարս** - to weave
 a conspiracy, to form a plot, to cabal,
 to conspire; **զանձին** - **բարի**, to seek
 one's interest, to consult one's own
 happiness; **գիտէ** - **զամենայն հարս**,
 he knows how to attain his end, how
 to manage; - **նիմ** *vp.* to be known,
 manifest, evident.
Իմաստ, **ից** *s.* signification, sense,
 meaning, substance, drift; acceptation;
 understanding, good sense, judgment;
 notion, knowledge; conception; thought,

idea, design, project; maxim, axiom; invention; expedient, means; intrigue, machination, plot, snare; -ք ուղղութեան, առաքինութեան, sentiment of probity, of virtue; մեծահրաշք, mysteries; գգայարանք -ից, the mind, intelligence; ուշ -ին or -ից, spirit, thought; յ- եւ ի բան հասնել, to arrive at the years of discretion; գալ յ-, to return to one's self, to recover the senses: to be known, understood; ունել զ-ս իրից, յ-ս իրից երթալ, to understand, to seize the meaning, to comprehend; -ս չարս իմանալ S. իմանալ; զ- իորհրդեան կատարել, to execute the deliberation of council; զ-ս խաբէութեանն լուծանել, to frustrate a plot, to baffle an intrigue; -քն գործք լինէին, the ideas were realized.

Իմաստագործ a. intelligent, skilful, clever; well made, well constructed, skilfully made.

Իմաստագեղ, -ից a. replete with wisdom, very learned, very skilful; sententious, pithy; sentimental.

Իմաստախոհ, -խորհուրդ a. thinking wisely or judiciously, wise, sensible, judicious, provident, cautious.

Իմաստակ, աջ s. sophist, pedant, sophister; a. sophistical, pedantical; finespun, subtle.

Իմաստակական S. իմաստակ a. intellectual; sensible; sophistical.

Իմաստակեմ, եջի տ. to sophisticate, to play the pedant, to subtilize, to quibble. [tive; sensible.

Իմաստակիր a. intellectual, intellectual; իմաստակութիւն s. sophism, sophistry, pedantry, cavil, chicanery, quibble, paralogism, paralogy; -թեամբ վարել, to pretend to wisdom.

Իմաստակորէն ad. sophistically, pedantically.

Իմաստաճեմ a. that studies the sciences, that cultivates wisdom, lettered, learned; - հանձար, elevated genius.

Իմաստայեղ S. իմաստագեղ.

Իմաստանամ S. իմաստանամ.

Իմաստաւել ad. wisely, learnedly.

Իմաստաւեր, սիրաց s. philosopher; sage, man of science, of learning.

Իմաստաիրաբար ad. philosophical; wisely, learnedly.

Իմաստաիրական a. philosophical.

Իմաստաիրանամ, աջայ տ. to be philosophical; to be virtuous.

Իմաստաիրապէս S. -բարբար.

Իմաստաիրեմ, եջի տ. to study the sciences; to philosophize, to reason philosophically; to argue, to conclude, to infer; to live or behave wisely.

Իմաստաիրութիւն s. philosophy; wisdom. [senses, mad, foolish.

Իմաստապառ a. that has lost his wisdom.

Իմաստաբար ad. wisely, learnedly, skilfully, sensibly, prudently, judiciously, ingeniously; discreetly; sentimentally.

Իմաստախոհ S. իմաստախոհ.

Իմաստանամ, աջայ տ. to grow wise, to learn, to know, to be instructed; to understand, to comprehend.

Իմաստաւել S. իմաստաւել.

Իմաստաւարան s. the seat of wisdom; intellect, sense.

Իմաստաւար a. instructive.

Իմաստաւարացանեմ, ուշի տ. to render wise, to improve in wisdom; to free from infatuation, to disabuse, to undeceive.

Իմաստաւարացի S. իմաստաւար.

Իմաստաւար, աջ a. intelligent; knowing, learned:

Իմաստութիւն s. wisdom; sense, reason; understanding, knowledge; philosophy; skill, science; գերաբուն - , sovereign wisdom; - , Գիրք - թէ, the Book of Wisdom; - թեամբ, wisely, sensibly, judiciously; prudently, discreetly. [woman.

Իմաստուհի sf. wise, sage, learned

Իմաստուն, անոց a. wise, learned; intelligent; prudent, judicious, discreet, sensible; skilful; sentimental; philosopher; - ն, the Wise Man; - , - ս S. իմաստութեամբ; - առնել S. իմաստաւարացանեմ. [իմացուցանեմ.

Իմաց S. իմացութիւն; - առնել, առաջ S. իմացական a. intellectual, intellectual; intelligent; spiritual; - ն s. the mind, the intellect, the understanding; - ք, the spirits of light, the Angels.

Իմացականութիւն S. իմացութիւն.

Իմացող a. of quick apprehension, attentive, intelligent, discerning.

Իմացողութիւն S. իմացողութիւն.

Իմացութեմ, ոչ s. intellect, understanding; sense, sentiment; conception; meaning, sense, signification; thought, design.

Իմացութիւն, իմացութիւն s. intelligence; intellect, understanding, comprehension, perception; sentiment, opinion; thought, design, project; - ք, the celestial intelligences, the angels.

Իմացուցանեմ, ուշի տ. to inform, to apprise, to acquaint.

Ի մէջ S. Մէջ.

Ի միասին ad. together, at once; conjointly; altogether, wholly, totally, completely, entirely; գալ - , to assemble; - էական, consubstantial.

Ի՞նչ իմիք ad. to what end? to what purpose? [among.

Ի միջի ad. in the middle, between, from the middle.

Ինչ, իրիք, իմիք, իւրիք a. s. some, a, an; somewhat; ad. really, in effect; մեծ - է ինչ, it is a great thing for me; կամէի - , I could wish; I would.

Ինչ ինչ, իրիք իրիք, իւրիք իւրիք a. different, several, many.

Իմաստաւել ad. in some manner.

Իմացական, իմացիւն a. mine, my.

Իմացք s. pl. my goods and chattels.

Իմացան ad. as far as I possibly can, as much as is in my power, as much as I can, the best I can; as for me.

Ի մօտայ, ի նանիւր S. Մօտ, նանիւր.

Ինչիկան S. Ընդիկան.

Ի ներս, ի ներքայ, ի ներքուստ S. ներքայ, &c.

Ինծ, ընծուց, ինծ, ընծուց s. leopard.

Ինձէն ad. by myself, personally.

Ինն, ինուը, ունց a. s. nine; - մայիսի, the ninth of May, or May 9th.

Իննակնեան a. having nine sources.

Իննամեայ, -մեան, մեկից a. nine years of age, nine years old; եղեւ իննամեան եւ - , he had attained the age of ninety-nine years, he was 99 years old.

Իննամեայ, սէի, -սեան, սեւի a. of nine months; ad. during nine months.

Իննակիւն a. s. enneagon, nonagon.

Իննեակ, իննեակ, եկի a. nine; no-venary.

Իննորդ, աջ a. ad. ninth; ninthly; Կարոլոս Թ., Charles the Ninth.

Իննեւասան, սին, սանց a. nineteen.

Իննեւասանամեայ a. of nineteen years; nineteen years old.

Իննեւասանորդ, աջ a. nineteenth.

Իննեքեան, -քին, նեցուց s. a. all the nine.

Իննից ad. nine times.

Իննհարիւր, ոչ a. nine hundred.

Իննհարիւրամեան a. nine hundred years old.

Իննուասան S. իննեւասան. [որդ.

Իննուասանորդ S. իննեւասան.

Իննամեայ, մէի, -մեան, մեկի, -մեկի, իննամեայ a. nonagenarian, ninety years of age.

Իննակալ a. s. ninety (number).

Իննիւրդ, աջ a. ninetieth.

Իննիւց ad. ninety times.

Իննուն, նանից a. ninety. [novena.

Իննորդ, բէից a. of nine days; s.

Ինչ, իրիք, իմիք, իւրիք s. thing, some thing; a. some, a, an, one, certain, single, any; առաւ - , some days;

սառու - , some fruit; չիք - , չէ - , nothing, it is nothing, no matter; չըգիտեմ - , I know nothing, I know nothing about it; Ի՞նչ, what? which?

զ- ժամ է? what o'clock is it? զ- ասէ? what says he? առ զ- իցէ? to what purpose? S. Չի՞նչ; յ- օրէնս? in what law? in what religion or custom? Իւրիք իւրիք ad. in something, somehow; by which, whereby.

Ինչ, ինչ, իրիք իրիք s. something; զ- ինչ? what? what thing? S. Չի՞նչ.

Ինչ, ընչի s. thing, something; ունիմ - ասել քեզ, I have something to tell you; յ- ասել, to create; ամենայն ոք - իմ է՝ քո է, all that I have is thine.

Ինչք, ընչից s. pl. property, fortune, substance, possessions; riches, effects, goods and chattels; estate, domain; արկանել յընչից, to despoil or deprive of one's possessions.

Ինչի, ինչեան, ինչեանք, ինչեանք pron. he; she; self; ես - , myself; զու - , thyself; նա - , himself, herself;

ընդ - բարբառել, to say to one's self, to talk with one's self; յ- գալ, գալ - առ - , to come to one's self; յ- ամփոփել մտայ, to concentrate one's ideas, to collect one's thoughts; յ- արկանել, to attract, to win, to allure, to draw on, to entice, to gain; յ- հառնել, to snatch away, to possess one's self of, to appropriate; ինչեան զուրութեամբ, by one's own power or force; ըստ ինչեան, of oneself.

Ինչեաբար ad. by himself, spontaneously, voluntarily, of one's own accord.

Ինչեաբար a. self-sufficient.

Ինքնաբեր *a.* self-produced, natural, spontaneous. [tion.
Ինքնաբերութիւն *s.* natural production.
Ինքնաբերութեամբ *a.* of natural growth.
Ինքնաբեր *a.* self-produced, natural; that produces naturally.
Ինքնաբերորէ *a.* that which inflames, or excites itself.
Ինքնաբերութիւն *a.* that flows or takes its rise naturally; self-produced; spontaneous, natural.
Ինքնաբեր *a.* natural, innate; - բարի, naturally good.
Ինքնագէտ *a.* that knows by himself.
Ինքնագիր *a.* original, autographic; *s.* autograph, original manuscript.
Ինքնագիտ *a.* found out, discovered or invented by one's self; self-produced, spontaneous.
Ինքնազուրկ *a.* independent, absolute, free; *s.* autocephalus.
Ինքնազայ *a.* self-existent; natural.
Ինքնազայութիւն *s.* self-existence.
Ինքնազոր *a.* self-created; self-acting, that makes or works for himself, or by himself.
Ինքնազորեմ, *էջի va.* to make by himself, to produce.
Ինքնազորութիւն *s.* own work, sole agency, own action, own composition.
Ինքնազուրկ *a.* fortuitous, casual.
Ինքնազեմ, -գիմաբար *ad.* face to face, personally, in person.
Ինքնազորով *a.* that blames himself.
Ինքնազարդ *a.* self-adorned, simple, natural; - շնորհք, ingenuous grace; - բանք, unaffected words. [veraign.
Ինքնազոր *a.* absolute, supreme, sovereign.
Ինքնաթոյն *a.* of a venomous nature.
Ինքնաժառանգ *a.* hereditary, in his own right, possessed by inheritance.
Ինքնալոյս *a.* of a luminous nature, bright, shining.
Ինքնալուր *a.* auricular, that has heard with his own ears; that only takes counsel of himself, or only obeys himself.
Ինքնախաբ *a.* self-deceiving, self-beguiled; - լինել, to deceive, or flatter one's self. [self.
Ինքնախաղաց *a.* which flows of itself.
Ինքնախորժ *a.* desired by himself, voluntary.
Ինքնախօս *a.* that speaks to himself; that soliloquizes. [nologue.
Ինքնախօսութիւն *s.* soliloquy, mo-

Ինքնածին *a.* self-begotten, self-born; innate, natural.
Ինքնակալ, աջ *s.* autocrat, monarch, emperor; *a.* self-depending, independent, absolute, free; - կամք, free will.
Ինքնակալական *a.* despotical.
Ինքնակալութիւն *s.* autocracy, monarchy, empire. [empress.
Ինքնակալուհի *sf.* female autocrat;
Ինքնակամ *a.* voluntary, spontaneous, willing; wilful, self-willed; capricious; *ad.* voluntarily, willingly, spontaneously; - կրօնք, superstition; - անձնիշխանութիւն, free will.
Ինքնակամութիւն *s.* spontaneousness, voluntariness, free will.
Ինքնակայ *a.* that subsists by itself.
Ինքնակայութիւն *s.* distinct substance, hypostasis.
Ինքնակալ *a.* self-bound. [absolute.
Ինքնակատար *a.* perfect, complete, **Ինքնակաց** *S.* **Ինքնակայ**.
Ինքնակերպ *a.* in his own form, in proper form. [innate; primary.
Ինքնակիր *a.* own, proper, natural;
Ինքնակոչ *a.* uninvited, self-invited;
Ինքնակուր, -գիմաբար *ad.* to come without invitation;
Ինքնակործան *a.* self-destroying; self-destroyed, self-ruined.
Ինքնակրակ *a.* idiopathic.
Ինքնակրութիւն *s.* idiopathy.
Ինքնաշարժ *a.* fugitive, that flies of his own accord; - լինել, to take to flight.
Ինքնաշահ, -հանդ *a.* self-admiring, self-conceited, self-pleasing, presumptuous, arrogant; capricious, whimsical; affected.
Ինքնաշահիմ, *էջայ vn.* to be arrogant, presumptuous, conceited.
Ինքնաշահութիւն *s.* self-admiration, self-conceit, presumption, vanity, arrogance.
Ինքնաշաւան, &c. *S.* **Ինքնաշահ**, &c.
Ինքնաշիւակ *a.* woven by himself.
Ինքնաշնորհ *a.* fantastic, fictitious; *S.* **Ինքնաշնորհ** *S.* **Ինքնախաղաց**. [-ազիւա.
Ինքնաշրաման *a.* self-acting, independent, spontaneous.
Ինքնաշայն *a.* vowel; that has a sound by itself.
Ինքնաձեռագիր *S.* **Ինքնագիր**.
Ինքնաձեռն *a.* voluntary; powerful; self-sufficient; - լինել, to take too much liberty, too great a latitude; - լինել յիմն, to dare to undertake some

thing, to attempt, to dare, to presume; - լինել յիւր որդիս, to kill one's children with one's own hands; - խեղդամահ ստանալիւ, to strangle, or choke one's self, to commit suicide.
Ինքնամասն *S.* **Անձնամասն**.
Ինքնամատոյց *a.* self-devoted; that produces naturally, natural; favorable; *s.* accident, fate, destiny; - զիմազրաւել, to expose one's self, to devote one's self; - տալ զօրինակն, to give an example easily imitated.
Ինքնամարտ *a.* that mortifies himself, that wages war against his passions: that wars against self.
Ինքնամեռ *a.* that dies a natural death; - լինել, to die a natural death.
Ինքնամուխ *a.* forward, bold, presumptuous.
Ինքնաորդոր, յօժար *a.* voluntary, spontaneous, prompt, ready, inclined; - լինել, to crave, to have a longing for, to desire, to want, to long; յորդոր յօժարութեամբ, of one's own free will, willingly, cheerfully, voluntarily.
Ինքնալոյսութիւն *s.* spontaneity.
Ինքնանախա *a.* self-upbraiding, self-reproving.
Ինքնանամ, աջայ *vn.* to become a man, a free man; to emancipate one's self; to exist by itself.
Ինքնանուր *a.* that offers his services, that gives himself, voluntary, free, self-devoted.
Ինքնաշարժ, իջ *a.* self-moving, automatic; presumptuous; forward; - մեքենայ, automaton. [ful.
Ինքնապանծ *a.* self-glorious, boastful.
Ինքնապատկոյնութիւն *s.* self-deceit, self-deception.
Ինքնապատկոյն *a.* that relates himself; related by himself.
Ինքնապարծ *S.* **Ինքնապանծ**.
Ինքնապարտաւ *S.* **Ինքնանախա**.
Ինքնասահման *a.* unbounded, illimited, immense, infinite.
Ինքնասանձ լինիմ *vn.* to restrain oneself, to keep within bounds.
Ինքնասաց *a.* said or pronounced by himself.
Ինքնասէր *a.* self-loving, selfish, egotistical. [selfishness.
Ինքնասիրութիւն *s.* self-love; egotism,
Ինքնասպան *S.* **Անձնասպան**; - լինել անձին իւրոյ, to commit suicide, to kill one's self.

Ինքնաստեղծ *a.* self-created, invented; fictitious, imaginary, fancied, fantastical. [vention.
Ինքնաստեղծութիւն *s.* fiction; invention.
Ինքնաստորակայ *a.* subsistent, existing by itself.
Ինքնասեւ *S.* **Ազնասեւ**.
Ինքնասէր *a.* one's own master, absolute, independent; - էմք գործոյ մերոյ, we are masters of our own actions.
Ինքնաստեղծութիւն *s.* being one's own master, free will, liberty, independence; absolute or supreme dominion.
Ինքնարդոյ *a.* conceited, vain, vain-glorious, presumptuous.
Ինքնարշաւ *a.* that runs by itself.
Ինքնաւոր *a.* proper, own, natural.
Ինքնեակ, աջ *a.* that comes of his own accord, voluntary; self-produced, fortuitous, natural; *ad.* by chance, naturally. [turn-coat.
Ինքնեկ, կայ *s.* deserter, fugitive,
Ինքնեղ *a.* self-existent, uncreated; natural, spontaneous.
Ինքնեղութիւն *s.* self-existence, substance, natural production.
Ինքներկրեայ *a.* indigenous.
Ինքնին *ad.* by himself, personally, in person; դու -, yourself, (thyself); ես - իսկ եմ, it is I (myself); Թագաւորն -, the king himself, in person; դուռն - բացաւ, the door opened of itself.
Ինքնիշխան *a.* absolute, sovereign, independent, free, uncontrolled; despotic. [dependently, supremely.
Ինքնիշխանաբար *ad.* absolutely, independently.
Ինքնիշխանական *a.* absolute, supreme.
Ինքնիշխանութիւն *s.* absolute power, independence, freedom, despotism.
Ինքնյայտնապէս *ad.* in the very act.
Ինքնյօժար *S.* **Ինքնալոյս**.
Ինքնոգոր *S.* **Ինքնամարտ**.
Ինքնութիւն *s.* selfhood, individuality, personality; essence, nature, property.
Ինքնուս, -ուսմ *a.* self-taught; self-educated. [self-denial.
Ինքնուրացութիւն *s.* abnegation,
Ինքնուրոյն *a.* particular, separate, peculiar.
Ինքնօրէն *a.* autonomous, independent; իջ. capricious, fanciful; *ad.* capriciously.
Ինքնօրինութիւն *s.* autonomy, inde-

pendence, freedom; law established by caprice; *fig.* caprice, whim, humour.
Իշտ. Oh! fie! pish! pugh!
Իշակէս *s.* mule.
Իշակեղու *s.* hornet, wasp.
Իշամորուկ *s.* ass's foal or colt.
Իշար, *ոյ* *s.* wild ass.
Իշահ *S.* **Իշահ**.
Իշահամ *S.* **Գիշահամ**.
Իշահամ, *ից* *a.* lascivious; whose flesh is as the flesh of asses.
Իշապան *s.* keeper of asses.
Իշապար, *ից*, *-ի*, *ընդ*, *ընաց* *s.* wild ass, onager.
Իշապար, *աց* *s.* donkey-driver; goad, spur, stimulus for asses.
Իշացու, *յրուց* *s.* onocentaur, jumbart; *S.* **Յուշապարիկ**.
Իշաքէլ *S.* **Աղապքէլ** & **Վառվառուկ**.
Իշահ, **Իշարք** *s.* *pl.* asses.
Իշահ, *աց* *s.* prince, sovereign, despot; minister; magistrate; ruler, governor, chief, commander; *-աց*, *-աշխարհի*, the sovereign, the king; prince, crown-prince, heir-apparent; *-գորուն*, general of the army; *-երգոց* *S.* **Դասապետ**; *-աշխարհի*, *խաւարի*, *մուրուրութեան*, the prince of darkness, satan, demon, fiend; *-ք*, the authorities; *-լինել*, to rule, to command, to be in power, in authority; *-առնել զոր*, to give power to some one; *-էր իւրոց ամսից*, he was master of himself, or his own master; *բում գլխոյդ չես* -, you are not lord of your own life; *չէ* -, he cannot, he is not authorised to; *S.* **Թեկն**.
Իշահաբար *ad.* as a sovereign, as a commander, authoritatively; magisterially, imperiously; willingly; *-կեալ*, to live like a prince, to lead a princely life.
Իշահազն, *զին*, *զունք* *s.* prince, prince royal, prince of the blood; petty sovereign.
Իշահական *a.* sovereign, imperial; seigniorial, of or belonging to a baron; magisterial; absolute; lordly; noble; ruling, in power, in authority; *-առնիքան*, *գլխոյդ*, the sun; the moon, the stars.
Իշահականութիւն *S.* **Իշահութիւն**.
Իշահակին *sf.* sovereign's wife, princess.
Իշահակից *s.* joint ruler, joint sovereign; partner in dignity, colleague.

Իշահանամ, *ացայ* *vn.* to become a prince or sovereign; to rule, to have dominion, to sway, to command.
Իշահանիստ *a.* where the sovereign resides, capital, metropolitan.
Իշահապանծ *a.* boastful, haughty.
Իշահապետ, *աց* *s.* chief ruler, first prince; prime minister; dictator.
Իշահապետութիւն *s.* dictatorship.
Իշահաստատ *a.* imperious, lordly, dictatorial.
Իշահատէր *a.* ambitious.
Իշահասիրութիւն *s.* ambition, immoderate thirst of dignity or power.
Իշահատուն *s.* principality, dominion, lordship, power, rule, state; family or household of a prince, court.
Իշահաւոր, *աց* *s.* subject, vassal: dignitary. [one's prince or king.
Իշահափոխ լինիմ *vn.* to change
Իշահորդէ *s.* son of a prince.
Իշահութիւն *s.* sovereignty, principality, lordship; authority, faculty; empire, dynasty, sway, rule, dominion, domination; absolute power; dignity; right, privilege; government, command, power, jurisdiction; free will, liberty; licence, exclusive permission; place, post; diocese; *-ք*, principalities (the third order in the celestial hierarchy); *Հոգեւոր եւ ժաւմանականոր* -, spiritual and temporal power; *առաւելազանց* -, too much authority; *յ-Հասանել*, to rise to dignities; to get into office, or power; *աւալ ունէք զամենայն* or *լիութիւն* -, to empower, to give carte-blanche, or full powers to; *լինել ընդ -[թեամբ ուրուք*, to be in the power of some one, or dependent on some one; *չունենալ* -, not to have the authority to, the power to, not to be able; *այս ի վերջան զիմս է* -, that is beyond my power, that surpasses my capacity; *S.* **Չեղծանիմ**, **Ընդգեմ**.
Իշահուհի *sf.* princess.
Իշահորէն *S.* **Իշահաբար**.
Իշիւմ, *եցի* *vn.* to reign, to rule, to govern, to be master; to be in power, to have power or authority; to presume, to take the liberty, to dare; *-կրից*, *ախտից*, to master, to dominate, or command one's passions; *-մուսց ուրուք*, to hook, to lay one's hand on some one, to influence the thoughts and actions of some one;

երկուց զանգայ ոչ իշիւմ, he can't even command a half-penny.
Իշիւցեալ *s.* subject.
Իշիւցոյ *s.* ruler, prince, governor; *a.* predominant.
Իշիւցուցանեմ, *ուցի* *va.* to give power, authority, to cause to dominate; *Իշիւցուցեր ի վերայ իմ զմահ*, you placed me in the power of death, you put death in authority over me.
Իշկոյ *S.* **Իշիւցոյ**.
Իշկոյ վարունք *S.* **Իշուկ**.
Իշկոյնկան *S.* **Չուկրակ**.
Իորդէ *s.* ass's foal; mule.
Իոցք *S.* **Յիւոցք**.
Իշուկ, *իշահ* or *իշկոյ* *s.* young ass, foal; great ass, blockhead; *իշկոյ վարունք* *bot.* elaterium, wild cucumber; colocynth. [there! holla!
Իշտ *int.* oh! fie! pugh! pish! ho
Իշորմուկ *S.* **Չայլամ**.
Իշակ *s.* half a page, little column (of a book).
Իշահեմ, *իջի*, *էջ* *vn.* to descend; to fall; to decline; to sink; to settle, to subside; to light, to sit down; to empty itself; to lodge, to stop at, to sojourn; *S.* **Աերիմ**; *ի ծառայութիւն* -, to lower one's self to servitude, to become a servant; *յաղքատութիւն* -, to impoverish one's self, to become poor; *-ի նաւէ*, *ի կառաց*, *յերիվարէ*, to disembark, to go a-shore, to land; to alight, to get out of a carriage; to dismount or alight, to get off, to get down from a horse; *-ի գերեզման*, *ի Հոյ մահու* -, to descend into the grave, to be buried; *-յօթեւան ուրեք*, to put up at an hotel; *-ի Հասարակութենէն*, to humiliate one's self; to relent, to soften, to become calmed, appeased; *ի Թիկուն* -, to go to the rescue, to succour; *-ի Հանդէս մարտի*, to come to blows, to fight; *-գետոց ի ծով*, to discharge, to fall into, to disembody, to disgorge, to empty itself, to overflow; *այս ճանապարհ իջանէ ի Տրապիզոն*, this route leads from Trebizond to Erzerum; *արտասուք զկարմրեղեւան ծնօտիւն իջանէին*, the tears fell down his (or her) rosy cheeks; *էջ մըրիկ Հոյմոյ ի ծովանէ*, a storm broke over the lake.
Իշավան, *աց* *s.* inn, hotel, lodging; *-առնել*, to take lodgings, to lodge; *-առալ*, to lodge, to receive into one's

hotel, to accommodate with lodgings, to harbour; to entertain.
Իշավանիմ, *եցայ* *vn.* to lodge, to take up one's abode, to stop, to reside, to dwell, to nestle.
Իշահան, &c. *S.* **Իշեւան**, &c.
Իշուոր, *աց* *s.* a traveller, passenger; guest, lodger. [վան, &c.
Իշեւան, **Իշեւան**, *-առուն* &c. *S.* **Իշա**.
***Իշուածք** *s.* inflammation.
Իշուիմ *s.* descent; fall; declivity; act of sinking; subsidence.
Իշուցանեմ, *ցի* *va.* to make to descend, to cause to fall; to let down, to lower; to pull down, to take down; to unfasten, to untie; to turn out, to discard, to dismiss, to remove; *-զաւազատ նաւու*, to lower sail, to strike sail; *արտասու* -, to shed tears, to weep. [Միածան.
Իռիս, *իռեայ* *sf.* Iris, rainbow; *S.* **Ի սահա** *S.* **Սահա**.
Իռի, *ից* or *ոց* *s.* essence, reality, substance, truth; *a.* essential, real, effective, true; *conjunction* besides, moreover; but, still, yet; in fact, really; even; as for, as to; *զ-ն գիտել*, *զ-ն ասել*, to be thoroughly acquainted with; to tell the simple truth; to exhaust a subject; *մեզէն -լուաք*, we ourselves have heard; *ինձ -գլխովն*, to me; to myself; *բնաւ -ոչ*, not at all; *բնաւ -զի լսէք նմա*, why do you listen to him? *չէ եւ չէ* -, by no means, in no way whatever; *յայտ -է*, it is palpable, evident, clear; *-ես*, for me, as for me; *-վան*, as for; *-արդ*, but, now; *-էթէ*, *-ապ'էթէ*, if, if really, but if; *-եւ* -, *ad.* in a moment, soon, speedily, immediately, instantly, directly, forthwith; truly, in effect, really.
Իսկական *a.* real, effective, true, essential, natural, proper; *-ն* *s.* the Eternal, the Everlasting One.
Իսկակից *a.* of the same nature, or essence, consubstantial.
Իսկակցութիւն *S.* **Իսկցութիւն**.
Իսկանեմ *a.* walking, or flying with a graceful motion: seeking after the truth.
Իսկապէս *ad.* really, in effect, in fact, truly; *-բարի*, essentially good; *-բերեղանք*, true or durable pleasures.
Ի սկզբանէ *ad.* from the beginning, at the beginning; *S.* **Սկիզբն**.

Իսկիզբն, բան, յիսկիզբանէ S. Սկիզբն.
Իսկոյն, - իսկ S. իսկ եւ իսկ.
Իսկութիւն s. reality, truth; essence, substance, nature; naturalness: personality, hypostasis; chem. essence, essential or volatile oil; - բւերեղանայ, spirit, or - of turpentine; - խընկունայ, կինամոնի, - of rosemary, cinnamon; - կիտրոնի, - of citron; - նարնջի, orange -, or neroli; - վարդի, attar, otto of roses; - յասմկի, - of jasmine; - նարդի, - of lavender; S. Իւլ.
Իսկուհի sf. queen; - Կոյս, the Holy Virgin; - Երկնից, queen of heaven.
Ի սպառ. ad. to the end; finally, at length, at last; fully, altogether, wholly, entirely, quite.
Իսպառազէն S. Սպառազէն.
Իսպառապուռ S. Սպառապուռ.
Ի ստորեւ, Ի ստորեւ S. Ստոր.
Ի վարկ, Ի վայր, Ի վեր, Ի վայրաձիգ, Ի վեր, Ի վերայ, &c. &c. S. վաղիւ, &c.
Իր, ի, այ s. thing; affair; fact, effect, substance; reality; յարկանել, to use, to wear; to put in execution; օգնելիւք, to procure assistance; - ոչ կարեմ առնել - ոչ ինչ, I can do nothing; - քան յառաջագոյն, this man's affairs prospered; այր հմուտ - այր պատերազմի, a man experienced in warfare; կարեւոր, - an important affair; - քան յարկանել, public business; Իրաց Իրաց, of various, or many things; յս յս, in various matters; - քան, by deeds; really, effectively; աւանդի - քան, in any way, or manner, at all events; ամէն, դմէն, նմէն - ի, for this, therefore, for this, that reason; բարեւոյ ընթանան - քան S. Ընթանամ; ընդ բան եւ ընդ - է մեծ ինչ խոր, saying and doing are two things.
Իրազէտ, գիտի, տաջ a. well versed, well informed, acquainted, intelligent; - լինել, to be in confidence, to be made acquainted with an affair, to know the case.
Իրագործեմ, էջի va. to effect, to do, to execute. [ance, deed.
Իրագործութիւն s. action, performance.
Իրազեմ or - գաջ, Իրազեմ աւանդել, to inform, to initiate, to let into a secret, to make acquainted; - լինել, to be informed, to be made acquainted, to be aware of, to acquaint one's

self with, to know; զորոց - եղեն զբէն, those things they have heard about you. [ledge, investigation.
Իրազեկութիւն s. information, knowledge.
Իրախոյզ a. curious, that makes researches.
Իրական a. real, effective, actual, substantial, positive; - այր պատմութիւն, the history of events.
Իրակութիւն s. action, act, deed.
Իրահամարձակ a. meddling, fussy, busy; s. factotum, busy-body, meddler.
Իրան, այ s. trunk, upper part of the body.
Իրանուէր, նայ s. temple, (side of the forehead).
Իրապէս ad. really, in effect, positively; substantially, physically, naturally.
Իրաւ s. justice, equity, law; a. just, true, lawful; ad. justly, reasonably, rightly; - առնել, to do justice, to justice; դուք ձեզնի տուրք դն, be ye yourselves the judges, judge for yourselves.
Իրաւաբան, ից s. speaker of truth; lawyer, barrister; a. just, true.
Իրաւաբանական a. juridical.
Իրաւաբանեմ, էջի va. to speak truth: to plead; to practise law.
Իրաւաբանութիւն s. veracity: reasoning, argument; pleading.
Իրաւաբար S. Իրաւապէս.
Իրաւագէտ s. jurist, lawyer, counsellor. [law, right.
Իրաւագիտութիւն s. jurisprudence, Իրաւագիտ a. that judges righteously, just, equitable, incorruptible.
Իրաւագաւորութիւն s. justice; right judgment.
Իրաւախոյզ or - խորհ, այ or ից a. whose thoughts are bent on justice, just, equitable; - լինել, to be composed, adjusted; - առնել, to accord, to conciliate, to reconcile.
Իրաւախոյզութիւն s. adjustment, accommodation; agreement, articles.
Իրաւախոյզ a. truth-speaking, truthful, veracious.
Իրաւակ, - ան a. true and just.
Իրաւակալութիւն s. usucaption.
Իրաւակցիւն S. Արդարակցիւն.
Իրաւամերժ a. cast out or rejected deservedly.
Իրաւանամ S. Արդարանամ.
Իրաւապէս ad. justly, worthily, equi-

tably, deservedly.
Իրաւապէս S. Արդարապէս.
Իրաւասոյզ a. unjust, corrupt; that conceals the truth or justice, corrupting, bribing. [risdiction.
Իրաւասութիւն s. law, justice; justice, judge, arbiter, umpire, mediator; - կացութեանել, to make judge; - անդադրել, sovereign judge.
Իրաւացի, ցեայ, - ցեկ a. just, equitable, right, reasonable; lawful, legal; honest, worthy, righteous; ad. justly, equitably, reasonably; - է, it is right, just.
Իրաւացուցանեմ, ուցի va. to justify, to approve, to do justice; - զիրաւունս պարտիւն, to support the cause of widows; - զգը Թագաւորել, to confer the right to reign, to legitimate the reign.
Իրաւընտիր a. who discerns between and judges, who decides; s. judge, arbiter.
Իրաւի S. Իրաւացի & Յիրաւի.
Իրաւորեմ, էջի va. to effect, to put in execution, to do.
Իրաւունք, աւանդ s. pl. right, justice, equity; due; law; duty; reason; rectitude, uprightness; right, faculty, power, competence; Իրաւամբ or ըստ Իրաւանց ad. by right, rightfully, justly, duly, lawfully; որով Իրաւամբ, by what right? with what authority? աւանդաւային -, divine-right; ամենայն Իրաւամբ, with all one's authority; - ան առնել or ընտրել, to render justice, to judge; - ան ուրուք ի գործի հանել, to justify completely; առնել ումբ - ան ի ձեռաց Թնամեայ, to free one from his adversaries, to acquit; - ան համարել, վարկանել, to think, or repute right, to think it proper, to believe oneself right; - ան տալ, to show with reason, to bring proofs; to justify, or exculpate oneself; - ան ցուցանել, to prove one's rights, to adduce or allege proofs in one's defence; to contest, to bring an action against; - ան հանել, to judge rightly; to justify; - ան ի նա հանել, to pronounce judgment in one's favour; - ան իւր կացութեանել, - ան անձին ցուցանել, to put in one's claim, to avail oneself of one's rights; - ան խորհել, to ask for

justice, to demand one's right; պինդ կալ յ-նա, պահանջել զ-նա, to sustain one's rights; Թիւրել զ-նա, to cavil, to sophisticate, to overstrain the law; - էն նոցա բոլորը ունեւոյ, they have reason for complaint; եւ Իրաւամբ արդեօք, that is not without reason.
Իրեար, զիրեար, յիրեար, Իրեարայ, Երբ, եարս s. one another, each other; reciprocally; չեն յ-նման, they are not like, they do not resemble each other; շարկապէ զինքեանս առ-, it unites one to the other, colleagues; ընդ - անկանել, to rise one against the other, to fall out, or disagree among themselves, to quarrel, to come to blows, to fight; անդամբ ընդ Իրեարս պատշաճ, well proportioned limbs; տեսանել զԻրեարս Իրեարայ, to see each other; Ի վերայ Իրեարայ սպանանել, to kill one after the other; անդոսնել զԻրեար, to despise one another; Իրեարբ օգնել միմեանց, to help one another; զԻրեարբ անցուցանել, to surpass, to excel, to outdo; առնել զԻրեարս մինչ փոքին զԻրեարբ, they embrace while mutually hating. [ards -.
*Իրիկացք s. evening; ընդ -ն, tow-
Իրիւ, ի, Իրիւտէ, տեայ S. Իրիւ.
Իրողութիւն s. affair, transaction, circumstance; occupation, employment, negotiation of affairs, business, practice; S. Գործ.
Իրողեմ S. Իրապէս.
Իրողեմ S. Իրապէս.
Իցէ, Իցէ արդեօք ad. conj. can it be! is it possible? - Թէ տեսից? when shall I see? will it ever happen that I shall see? Իցէ Թէ, oh that! would to Heaven that! when will it be? please God! Իցէ Թէ հաճեցին զիւր, the gods permitting; Իցէ Թէ արշաւեցեն երկվարբ ընդ վէմն, can horses run on loose stones!
Իցիւ, - Թէ S. Իցէ Թէ; Իցիւ ad. why? for what reason? Ինչպէս էր - քան զոնեայ, if you had but, or only asked!
Ի՛ւ, Ի՛ւ Իւիւ ad. in what? with what? in what way, or manner? Ի՛ւ զիւրացից, how shall I know it? ոչ իւիւ, in no way, or manner; S. Ընդհատ, Իւիւ, Իւիւ.
Իւիւ Իւիւ S. Իւիւ.
Իւլապառի s. bot. jujube; S. Յունապ.
Իւլապէնի s. bot. zizyphus, lok- or jujube-tree; S. Յունապի.

Իւղ. ոյ s. oil; olive-oil; butter; ointment, salve, unguent; pomatum; essence, essential oil, perfume; S. Իւ կուծիւն; - անոյշ, անուշից, անուշուծիւն, perfume, scent, essence; fragrancancy; - ք անուշուշից, անուշից, perfumery; - օծուծիւն, extreme unction; holy oil; chrism; - օղորմուծիւն, alms, charity; օծանել զերեսս անոյշ - ուղ, to anoint one's face with precious ointment; անուշ զհոտ - ոյ, to smell of oil; զաւել զ- , to clarify oil; Խանուծ - ոյ, oil-shop; Հնձան - ոյ, oil-press; Վաճառականուծիւն - ոյ, the oil-trade; շէշ - ոյ, oil-bottle, or cruet; - սեղանոյ, salad-oil; - կանթեղի, lamp-oil; - օծուծիւն, rancid oil; chem. oil; - կոյս, virgin, pure -; - Թաղուշ or սերտ, fixed, solid -; - չորացուցիչ, seccative, drying -; - արմաւենոյ, palm -; - ընկուզի, nut -; - նշոյ, almond -; - կարճի, scorpion -; - կիւտի, whale, fish - or train -; - կնձիւն or շուշմոյի, sesame -; - կաւաւաւի, linseed -.

Իւլաբեր, ից a. that produces, or brings oil, ointment or essence; - կաւաւաւ, the three Maries. [oily, unctuous.

Իւլաբուղիւ a. that produces oil, Իւլաբուղիւն, եջի va. to anoint the head, to initiate, to consecrate, to ordain; - Խիմ սր. to be initiated; to be consecrated, ordained; - Խիմ զիւղաւ գլխուծի or Իւլաբուղիւն, to be admitted to, or initiated in the mysteries of the pagan rites.

Իւլաբուղիւն s. hair-ointment; sacred unction for the head only; initiation; admission to the rites and mysteries of a religion. [sacred.

Իւլաբուղիւ a. anointed; initiated,

Իւլաբործ, աջ s. perfumer; S. Իւլաւարար; գինի - աջ, aromatic or perfumed wine.

Իւլաբործուծիւն s. perfumery.

Իւլաթուրմ a. steeped in aromatic oil, unctuous, all over oil; - գլուխ, perfumed head.

Իւլալի, - լիւր, - լից a. oily, oleaginous, unctuous, fat, greasy.

Իւլաձին կաղ S. Գաղ.

Իւլաման, ի s. cruet-stand; oil-cruet, oil-bottle.

Իւլային a. oleaginous.

Իւլայիւ s. chem. elaidine.

Իւլաների s. oil-colours; - նկար,

պատկեր, oil painting; նկարել - , to paint in oil.

Իւլաճաւառ, աջ s. oil-man, oil merchant; կրպակ - ի, oil-shop; Հնձան - ի, oil press.

Իւլաւ s. chem. oleate.

Իւլաւերեւ, ի s. bot. malabathrum.

Իւլարան s. pot, or vase for ointment; the vase for holy oil; place for anointing: *oil factory.

Իւլարար, ի a. olefant, yielding oil, oil-forming; s. butter man, dealer in butter.

Իւլարկեմ, եջի, Իւլեմ, եջի va. to oil, to anoint, to grease. [unctuosity.

Իւլաւոր a. unctuous; - ուծիւն s.

Իւլեմ S. Իւլարկեմ.

Իւլեմի s. that produces oleaginous fruits, perfumes, incenses; olibanum, frankincense, incense-tree.

Իւլեմիեայ, փեցաց s. perfumer.

Իւլեմիեցուծիւն s. perfumery.

Իւլընձիւղ a. oil-producing; - փայտ, olive-tree.

Իւլիկ s. a little oil. [of oil.

Իւլիւ s. chem. oleine, elain, fat

Իւր, ոյ pron. his, her; his own;

- ուլ անձամբ, personally, in person;

Իւրեւ - ոյ Հայեր մեծուծեանն, he considered riches as belonging to himself; - աւել, to be appropriated; S.

Իւրացուցանեմ; յ- վերայ or ի վերայ - , on him; - քն, his relations, friends,

dependents, &c.

Իւր or Իւրեան, եանց, եամբք pron. himself; - վարկանել զին, to think it his own; - ն հետեւել, to follow him;

Իւրեան գործակցօք, with his coadjutors; ունել զիւրեաւ, to put on, to wear; գեաղումն զիւրեաւ էած, he attracted many people; եկին աւ իւրեանցն, they came to their people;

Ինն անդ իւրեւ, God who exists by himself; ըստ - ինքեան ասելոյն, conformably to what he had himself said. [his habitation.

Իւրաբնակ a. where he dwells; of

Իւրագործ a. made by himself, his.

Իւրագիր a. founded or established

by himself.

Իւրածին a. produced by himself, his.

Իւրակայան S. Իւրաբնակ.

Իւրական, աջ a. his own, his.

Իւրակերտ a. built or constructed

by himself. [junction with him.

Իւրակից a. the same as he, in con-

Իւրահոգ a. egotist, that thinks only of self; - չահասիրութի, self-interest.

Իւրային, յոյ a. s. his, his own; - քն; his parents, servants, &c.; his works, deeds, property, wealth, goods, &c. [own nature.

Իւրանման a. like himself, of his

Իւրապէս ad. like him.

Իւրաստեղծ a. created by himself.

Իւրացուցանեմ, ուցի va. [to appropriate to himself; to usurp.

Իւրաբանիւր, ոյ a. s. each, every;

respective; - դք, each individually;

- ոք առանձինն, each one separately;

մեկնեցան - յեղբորէ իւրմէ, brother was separated from brother; առն - ,

to each one; - ումք ի նոցանէ, to

each of them; գործք - ուրուք, each

man's acts; յ- աւուր, each day, every

day.

Իւրեան, -ք, -յ S. Իւր, Իւրեան.

Իւրեանցակուռ a. forged by themselves.

Իւրեանցային, յոյ s. a. their, theirs.

Իւրոյին a. his, his own. [chance.

Իւրովաբար ad. accidentally, by

Իւրովի, - ն ad. of or by himself;

spontaneously, voluntarily, of his own

free will; a. his, her; - զիւր անձն ա-

նիծանէ, he curses himself; Ինքն -

կործանէ զանձն չարութիւնն, malice

prepares its own punishment; - էր-

թաւ, to go personally; գ- էրթաւ, to

commit suicide.

Իւրովանն ad. as much as he could,

as much as lay in his power, as much

as is possible for him, his best.

Իւրութիւն s. the act of appropriation;

property, substance.

Իւրուրոյն a. his, his own.

Իք v. is, it, there is; - սպիտակ

մարդ, there is a white man; ոչ - չըլ-

մարիտ, it is not true; չ- դք, there is

nobody; - or - ն s. what is, what

there is; էքեր, things.

Լ (lewn) լիւն s. the twelfth letter of the alphabet, and the seventh of the consonants; Լ, Է. thirty, thirtieth.

— It is sometimes confounded with the letter զ, for example: լուակ, զուակ; լիւն, զիւն; Լեւոն, Ղեւոնդ, &c.

Լաբիւրիմիտ S. Լամբ & Բաւիլ.

Լազուծիւն s. luxury; debauchery, disorderly conduct, excess. [zuli.

Լազուարդ, Լաժուարդ s. lapis la-

* Լաժ S. Կաւաւ.

Լաժուրդ s. ultramarine.

Լաւ, ի s. balass ruby.

Լաւ, ոյ S. Լամ, Լալիւն; գ- առնուլ,

Հարկանել, լինել, to wail, to weep, to

lament, to deplore; to be in mourning.

Լաւալիւ a. tearful, pitiful, rueful,

weeping, in tears; ad. tearfully, all in

tears.

Լաւական, աջ a. that weeps, plaintive,

mournful, dreary, sad; groaning,

moaning, wailing; -ք s. female mourn-

ers, hired female weepers at funerals,

mutes; - ն, faculty of weeping.

Լաւականչ a. crying (like a child).

Լաւահաւաջ a. broken by sighs and

sobs, groaning, moaning, wailing.

Լաւատեղ, ի, Լաւտղ, Ետեղ s. place

for weeping.

Լալի a. weeping, in tears.

Լալիւն, Լալիք, լեաց, Լալութիւն,

Լալում s. weeping, bewailing, tears,

lamentation, mourning, groaning; Լալ

ի լալիւն, Լալ ի լալիւն մեծ, Լալ զլալիւն,

to melt or burst into tears, to weep

bitterly, to shed a shower of tears, to

shed bitter tears; Լալիս գնել, to weep,

to cry, to groan; Լալիք, mourning,

time of mourning.

Լալան, Լալում S. Լալի.

Լալիք, նից S. Լալիւն & Լալտղ.

Լալուր, ի s. apium; նեմեական - (ի

յաղմանակա ուղիմուկան), a crown of

apium (in the Nemean games).

Լախո, *խ. s.* club, mace, mall, bat; *սոսախո* -, knotty club.

Լակ *s.* licking, lapping; *dog-porridge, (made of meal and water for the dogs); bread boiled in water.

Լակն *S. Կոնք.*

Լակնադէտ or -դէտ *s. a.* sorcerer by means of a basin full of water.

Լակեմ, *էջի va.* to lap up, to lick up.

Լակիւ *S. Կոնք.*

Լակոնաւան *a.* laconic.

Լակոնաբանութիւն *s.* laconism.

Լակոնական *a.* laconic, short, concise; - *ոճ.* laconism; - *ոճով*, laconically, briefly; *վարել զոճ* -, to be laconic, to speak laconically, to express much in few words.

Լակոնացի *a. s.* Laconic; Spartan; Lacedaemonian. [whelp; *S. Սկունդ.*

Լակոս, *ի* or *կոսոյ* *s.* puppy, pup,

Լաճ *s.* boy, lad; waiter; pot-boy; shop-boy; page, servant; serf.

Լամ, *լացի, ւայ տ.* to weep, to shed tears, to cry; - *դառնալէս*, to weep bitterly, to shed bitter tears; - *վայ-բապար, զ-կեղծաւորիւ*, to have tears at command; - *ի ծաղուէ*, to cry with laughing; - *զմեղս իւր*, to mourn for, or bewail one's sins; - *զոք*, or *ի վե-րայ ուրուք*, to weep, to bewail, to deplore some one; *S. Լալիւն.*

Լամա *s.* lama, (the human idol of the Asiatic Tartars); *zool.* lama, (a South American beast of burden).

Լամայականութիւն *s.* lamaism, lama-worship.

Լամբ, *ից* or *այ* *s.* ring, circle, hoop, handle; buckle, staple; *mech.* axle-bearing.

Լամբաւք, *սայ* *s. pl.* torches, flam-beaux; a sort of meteor like a torch.

Լամբար, Լամպար *S. Դամբար & Լապար.*

Լամբեմ, *էջի տ.* to bear, to carry.

Լամբիւրինթոս, Լամբրինթ, *ի s.* labyrinth; - *կրեթացի*, the - of Crete; *S. Բաւիլ.*

Լայն, *ից* *a.* large, broad, ample, vast, spacious, extensive; *դէտ* *ի-ծաւալեալ*, a mighty mass of flowing water, an immense, or overflowing river; *բարձր եւ - հասակաւ*, a tall and stout man, fleshy, corpulent.

Լայնագոյն *a.* wider, more ample, very extensive; -, - *ս ad.* largely, co-

piously, amply; - *ս եւ պարարտագոյնս ասել*, *պատմել*, to tell, to relate diffus- edly.

Լայնադէմ *a.* having a bloated face, whose features are too large.

Լայնադիր *a.* of a wide and roomy situation. [wings (the eagle).

Լայնաթեւ *a.* having very large

Լայնաթիկունք *S. Թիկնաւէտ.*

Լայնալն *a.* high chested, broad chested; - *երասանաւք*, rudders, helms.

Լայնալիճ *a.* well-bent (bow); - *զրկեք կորովակի իր թուցանէլ զնեան*, to speed the arrow with a vigorous arm; - *ալեղնաւոր*, who uses a long bow, who bends the bow vigorously; -, *s.* a well-braced bow, a great and strong bow, a far-shooting bow; *ի քարէլ պինդ զ-ն*, to well draw the stubborn bow.

Լայնալիւ *S. Լայնատարած.*

Լայնախորհուրդ *a.* that has great longanimity, or great forbearance, very patient.

Լայնածաւալ, -ծիր *S. -տարած.*

Լայնականոր *a.* that has a large girdle, or zone.

Լայնակալակ *a.* flowing copiously.

Լայնական *S. Լայն.* [furrows.

Լայնակոս *a.* having wide and deep

Լայնահանձար *a.* of a great wit.

Լայնաձիւ *a.* long-drawn, far stretch- ed, long and large; - *բ երկրի*, the im- mense size of the earth. [head.

Լայնաճակատ *a.* having a large fore-

Լայնամեծ, *այց տ.* to widen, to stretch, to extend, to grow larger, to branch out; - *մարմնոյ, թիկնոյ*, to pick up flesh, to fatten, to get fat,

plump, chubby, stout. [vast.

Լայնանիստ *a.* spacious, extensive,

Լայնապատկեր *S. Լայնադէմ.*

Լայնաջիւ *S. Ամրաջիւ.* [branched.

Լայնասաղարթ *a.* large-leaved, or

Լայնափիւ, -տարած, -տարր *a.* far-spread, great, extensive, ample,

vast, spacious; *ի - դաշտի*, in the middle of a large plain.

Լայնացուցանեմ, *ուցի, Լայնեմ, էջի va.* to widen, to enlarge, to extend; to dilate, to stretch; to unfold, to unrol, to draw out, to spread, to open.

Լայնափողոց, *այց s.* wide street; *a.* of wide streets.

Լայնափորս *s.* a wide dalmatic.

Լայնեղունիւն *a.* having wide nails (human), hoofs (horse's).

Լայնեղես *S. Լայնադէմ.*

Լայնեղուցանեմ *S. Լայնաց-.*

Լայնիմ, *նեցայ տ.* to be widened, enlarged, extended; - *շրթամբք*, to prate, to chatter, to blab, to croak; - *ամենայն անցաւորաց ճանապարհի*, to abandon, or prostitute oneself to every passer by.

Լայնի *a.* rather large, wide; flat.

Լայնոյն *S. Լայնաթիկունք.*

Լայնոսն *a.* large- or web-footed, palmipede.

Լայնութիւն *s.* width, breadth, extent, space, size; enlargement; *geog.* latitude; *ast.* amplitude.

Լայնումն, Լայնույց *S. Լայնութիւն.*

Լայնաբերեւի, *ւոյ s. bot.* catalpa.

Լայնաբերեւոյն *s. bot.* holy-thistle.

Լայքայ, *ի s.* lake, gum-lake; *S. Դոճ.*

Լանկախ *s.* amentum, (a leathern thong fastened to the middle of a dart); *bot.* ament, catkins.

Լանթաբերձ *a.* high breasted; up to the breast.

Լանթաբեւ *a.* that ornaments the neck; -, - *մանեակ*, necklace, collar; - *կամար* *s.* scarf, shawl; stomacher, stays.

Լանթական *a.* thoracic.

Լանթակից *a.* in mutual embrace; - *լինիմ*, to embrace each other, to be embraced.

Լանթակոյմն, *մանց s.* the shoulder, (that part of a mountain which lies between the summit and the middle).

Լանթանոց *այց s.* neckerchief, brooch; *bodice, stays; Jewish high-priest's rational, the « Urim and Thummim »; stole worn by deacons in the Eastern Churches.

Լանթապաճ, -պան, -պանակ, *այց s.* corselet, habergeon, cuirass, breast-plate. [chest; throat, thorax.

Լանթք, *լայց s. pl.* lungs, breast,

Լանթամաշ *S. Լեշ-*

Լանթար, *այց s.* army, troop, power; battalion, regiment.

Լանթաւ *s. zool.* condor.

*Լաւակ *S. Գոյ.*

Լապատ *s. bot.* lapathum (a purga- tive plant); *S. Աւերուկ.*

Լապար, *այց s.* lantern; - *գողոց*, dark -; - *մոգական*, magic -; - *նաւուց*, ծովեղերաց, նաւահանգստից,

ship's -; signal light; light-house, bea- con; - *ապահովութեան*, Davy's lamp, safety-lamp; - *ուղղիչ*, moderator lamp; - *ջրաբաշխական, էլեքտրական*, hydrostatic lamp; electric light; *S. Կանթեղ.*

Լապտերագործ *s.* lantern-maker.

Լապտերակալ *s.* lantern-bearing; - *գերան mech.* the spindle of a lantern.

Լապտերավաճառ *s.* lantern-seller.

Լաւա, *ից s.* train of boats; raft, float; vessel, ship, boat; Noah's ark: bedstead; *mar.* keel of a ship; *դաւ- դաբք -ի*, port, haven, harbour.

Լաւաւոտոր *ստեղծ տ.* to break, or take to pieces, or destroy a raft or ship; to sink.

Լաւաւայոյ, *ից s.* float or raft of timber; ship; *դոյզն* -, a light or buoy- ant ship.

Լաւեմ, *էջի va.* to build or con- struct; to put in a serviceable state; to get ready.

Լաւեռնի *s. bot.* alder-tree; timber adapted for shipbuilding.

Լաւան *s. med.* laudanum, opiate.

Լաւաննի *s. bot.* Bourbon-palm, macaw-tree.

Լաւին, *ի a.* latin; - *բարբառ*, the - language; - *էկեղեցի*, the - church.

Լաւինաբանութիւն *s.* latinism, lat- in idiom.

Լաւինաբէտ, *գիտաց a.* latinist, skilled in the latin language.

Լաւինական *a.* latin; latinizing.

Լաւինականութիւն *s.* latinisation.

Լաւինաճայ, *այց s.* latinizing, or romanizing Armenian.

Լաւինամոլ, *ից a.* latin-mad.

Լաւինամոլութիւն *s.* mania to be- come latinized or romanized. [ed.

Լաւինանամ, *այց տ.* to be latiniz-

Լաւինացի *a. s.* latin, roman. [ize.

Լաւինացուցանեմ, *ուցի va.* to latin-

Լաւինեբէն *ad.* in latin; *s.* latin, the latin language. [speak ill of.

Լաւորատեմ, *էջի տ.* to bark; to

Լար, *ից s.* string, packthread, twine; line, rope; galloon, ribbon; snare, gin,

noose; bird-cage: opisthotones, con- traction of the tendons of the neck; *S.*

Լորոք; back-bone, or spinal marrow: 30, anciently 60 stadia or furlongs a- mong the Egyptians; *mus.* chord,

string; *geom.* chord; - *շինողաց*, plumb line; - *ալեղան*, bow-string; - *իւկղ-*

ման, halter, rope; - անյարգար mus. a false chord; - իւ թակարդէլ, - ս ձգել յորոգայթ, to lay, or set snares, to inveigle, to set gins.

Լարաբաժին a. measured with a surveyor's chain; - չք s. measurement; Gunter's chain, land surveyor's chord; - աննէլ, to measure with the chain, to lay out by the line, to survey, to parcel out; - աննէլ զերկիր, to divide, to portion, or to measure out the land; - բաժանել, to be divided, or measured by line.

Լարաչիր առնեմ vn. to take the measurement and plan.

Լարախալ S. - ացութիւն.

Լարախալաց, ի s. rope-dancer, fun-ambule; mountebank.

Լարախալացութիւն s. rope-dancing.

Լարախեղ լինիմ vn. to be strangled.

Լարախիլ, ք s. a puppet-show-man.

Լարախալ, ի s. mus. bridge; S. Է.

Լարաձիգ չուանք s. mar. braces, brails; tackle, cordage.

Լարանոց s. bird-cage.

Լարաչափ a. surveying; s. land-surveyor; - եմ vn. to measure with a line or chain.

Լարեկ, աց s. larch-tree.

Լարեմ, եցի va. to stretch, to draw, to spread; to set, to fix; - արեղունա, to shoot with the bow, to be a skilful archer; - որոգայթս, to lay snares, to stretch out nets; - զոք ի պարանս, to spread a snare, to deceive; - զքել, to stretch forth the hand; խոզի - զբաշն, to bristle up.

Լաց s. tears, weeping; S. Լալիւն.

Լացուցանեմ, ուցի va. to make to weep.

Լաւ, աց a. good, excellent; superior, better; praiseworthy; honest, upright; - համարել, վարկանել, to esteem or love more, to prefer; առ - ս ունել, to hold in honour, to reverence; ի - անդր գալ, to become better, to improve, to ameliorate; - է, it is good, it is better or worth more; - եւս, so much the better; ոչ - եւս իցէ, would it not be better? ոչ - եմ ես քեզ քան զտասն որդի, am I not worth more than ten sons to you? - էր թէ մեռեալ էայք, would that we also had not survived! [ըր, - բութիւն.

Լաւաբարոյ, - բութիւն S. Բարեբաւ.

Լաւաղոյն a. better; - աննէլ, to a-

meliorate, to make better, to improve; - վարկանել, համարել, to consider highly, to prefer; - կեանք, the future life.

Լաւաղի a. of good family, noble.

Լաւախոս a. fair- or sweet-spoken, courteous. [meant.

Լաւակամ a. well-minded, well- [աւակամութիւն s. bounty, bene- volence, kindness, good disposition, obligingness.

Լաւակեաց a. living comfortably.

Լաւակն a. gentle-eyed.

Լաւաշայեաց a. right-minded, equit- able, good-hearted. [sons.

Լաւամանկութիւն s. the having good

Լաւամտութիւն s. right-mindedness.

Լաւանամ, ացայ vn. to grow better, to be ameliorated, to improve.

Լաւաշ S. Եօթ. [ate, to improve.

Լաւացուցանեմ, ուցի va. to amelior- [աւիմաց, աց a. knowing, clever, wise.

Լաւորեար, երոյ s. pl. good people.

Լաւութիւն s. goodness, improve- ment, excellence, worthiness; good quality; գալ ի - , to amend, to reform; - թեանցի հանգէս, parts.

Լաւի, ից s. S. Լակ; paste; pap (for the babies); hasty-pudding, hodge- podge.

Լաւաւեմ, եցի va. to devour, to swallow, to drink hard, to gulp down; ից. to affront, to outrage.

Լաւեմ, եցի va. to lap up, to lick up, to eat up greedily, to quaff, to toss down, to swill; to devour, to consume. [voracious, consuming.

Լաւիկէզ, Լաւիկիզոյ a. devouring,

Լաւիկիզեմ, եցի va. to devour, to eat up, to raven, to gorge, to glut, to consume; - զմատեան, to devour, to be a book-worm, to pore night and day, to read over hastily and greedily.

Լաւութիւն s. act of licking or lap- ping up.

Լեալ, Լեալ S. Լինիմ.

Լեան, Լերին, Բանց s. mount, mountain; - տեան, - Եր, heaven, pa- radise; Լերինք յաւիտենից, յաւիտե- նական or մշտնջենաւոր, the angels, the prophets, the apostles; արտեւան, գա- ղաթն, կառար լերանց, the summit, the ridge of the mountain; կապան, կիրճ լերանց, strait, defile, pass; գալի, չըզ- թայ, պար լերանց, chain, ridges of

mountains; հրաբուխ, volcano, a burning mountain; սառնառափ Լե- րինք, glaciers; լուսական Լերինք, ice- berg; - , or Լերինք, mountaineers, highlanders; ast. մոլորակային, լուս- նային Լերինք, the planetary, the lunar mountains; Գ- Լեւնայն գնալ, to go from mountain to mountain, or by mountain paths; - Սինա, Մասիս, mount Sinai, Ararat; Լերեւ զԼերինս Ելանին բարձրանային փոքրագէզ ա- լիքն, the foaming waves ran moun- tains high; եւ - մուկն ծնաւ, the mountain brought forth a mouse.

Լեանական, &c. S. Լեւնական, &c.

Լեարդ, Լերդի s. liver; - որթու, calf's - ; ցաւ Լերդի, - complaint; տապ, բորբոքումն Լերդի, hepatitis, in- flammation of the liver.

Լեգէն, Լեգէնի, աց or ից s. le- gion; - պատուոյ, - of honour.

Լեգէնականութիւն a. composed of many legions. [legionary.

Լեգէնական a. numerous; - ռնեան,

*Լէզ s. the licking, lapping up.

Լեզու, ի or ոյ, աց s. tongue; lang- uage, speech, idiom; nation, people;

- սալբաւեալ, smoke-dried tongue;

- աղակէղ, med. foul tongue; - կոշկի,

toe of a boot or shoe; - զանգակի,

clapper, tongue of a bell; - Երկրի,

geog. neck of land; հայ, անգլիական

- , the Armenian, the English lang- uage, or the Armenian, the English;

գաւառական - , dialect, idiom; մայ-

րենի - , mother-tongue, vernacular

idiom, native language; կենդանի, մե-

ռեալ - , living, dead language; ուսու-

ցիչ - աց, language-master; վարժա-

պետ գաղղիական - ի, teacher, profes-

sor of french; - չար, սուտ, նենգաւոր,

a malicious, slanderous tongue; - ա-

նուշակ, մեղրակալ, honey-tongued;

- քաջ, վեհմ, eloquent; խօսել այլ եւ

այլ - ս, to speak many languages; to

have the gift of tongues; - ի տալ, to

speake inconsiderately; to be full of

talk; ի - գալ, արձակել - , to be able

to talk, to receive the faculty of

speech; արձակել ձգել առ ոք զ- , to

speak openly against, to contradict;

- ոյ դրոշմս գնել, ունել զ- ն, կարճել or

սանձել զ- ն, to hold one's tongue; to

bridle one's tongue; մերձ ի ծայր - ին

ունել, to have at one's tongue's end;

- ն ի քիմս կցել, գաղաղանալ - ի, to

lose the use of speech, to be tongue- tied, speechless or dumb, to be struck dumb; անսկիւր է - , այլ զոսկերս Լեւու, the tongue has no bones and yet it breaks bones; որպիսի - չաղակրատ, what a chatter-box! կարի քաջ փո- խեաց զ- իւր, he has much changed his language, he now sings quite an- other tune. [languages.

Լեզուաբանութիւն s. science of Լեզուագար, աց or ից a. talkative, loquacious, garrulous, prating.

Լեզուադարեմ, եցի, - ըմ, եցայ vn. to have a great itching to talk, to be all tongue, to let one's tongue run on, to chatter, to prattle.

Լեզուադարութիւն s. too great a free- dom of speech, flippancy of tongue, the being too free with one's tongue, prate, prattle, loquacity.

Լեզուագէտ s. linguist.

Լեզուագիտութիւն s. linguistics, knowledge of languages.

Լեզուագրութիւն s. glossography.

Լեզուագրեաց a. skilled in many languages.

Լեզուախօսութիւն s. the gift of tongues, gift or power of speaking many languages; med. glossology.

Լեզուածար a. pronounced with the tip of the tongue.

Լեզուակ, աց s. tongue, epiglottis, uvula; - գործեաց, index; - նուագա- րանաց, key; - սրնգաց, reed; - or

մէտ կըռոց, index, tongue; - զանգա- կի, tongue; - or ձգանք հրաղինուց,

trigger of fire-arms.

Լեզուակալ a. tongue-tied.

Լեզուահատ a. having the tongue cut out; - եմ va. to cut out the tongue.

Լեզուաձեւ a. tongue-shaped.

*Լեզուաձուկն s. zool. a sole (sea-fish).

Լեզուային, Լեզուանի a. *eloquent, fluent; S. Լեզուագար; - լինել, Լե-

զուանիմ, եցայ vn. to have a glib or flippant tongue, *to have the gift of the gab.

Լեզուանութիւն s. loquacity, talka- tiveness; garrulity, flippancy.

Լեզուալարախ s. detraction, slan- der, evil-speaking, diffamation.

Լեզուատ a. that lisps or stammers; S. Լեզուահատ.

Լեզում, Լեզի, Լեզ va. to lick; to lap.

Լեզ S. Լոյ, Լեզի, Դարբի.

Լեզախառն a. mixed with gall, bitter.

Լեզակ, Լ. s. indigo; գործատուն -ի, -manufactory.
 Լեզակաբեր a. producing indigo.
 Լեզակագոյն a. indigo colour, blue.
 Լեզակենի, Լեզակի s. bot. indigo plant.
 Լեզակիւ s. chem. indigotine.
 Լեզակամ a. of a bitter taste.
 Լեզամ, աջայ S. Լոյիմ, Լուզամ.
 Լեզանդ s. a sandwich.
 Լեզի, զւոյ, զեայ s. gall; bile; fig. gall, spleen, rancour, malice, wrath, cholera; a. *bitter; պարկ Լեզոյ, gall-bladder.
 Լեզութիւն s. bitterness. [dissolve.
 Լեզում տ. to temper, to dilute, to [Լեմն, &c. S. Լիմն, &c.
 Լէլ a. hairless, napless, worn out, consumed, wasted.
 Լէլամուկ, աջ s. hide, skin.
 Լէլեայ, կէի s. a fur coat, pelisse.
 Լէլիմ, կեցայ տ. to lose the hair; to lose the nap, to wear out.
 Լեպեշտի a. brazenfaced, bold.
 Լեռնաբեր a. high, very high, as high as a mountain.
 Լեռնաբեր a. like a mountain (hill).
 Լեռնաբնակ s. highlander, mountaineer; hermit, anchorite; a. dwelling in the mountains; mountainous.
 Լեռնագիւղ, կց s. mountain-village.
 Լեռնագիր s. oreographer.
 Լեռնագրական a. oreographic.
 Լեռնագրութիւն s. oreography.
 Լեռնադնայ a. passing or winding among mountains. [plain, table-land.
 Լեռնադաշտ, -ակ, աջ s. mountain.
 Լեռնախոյզ a. seeking among mountains; wandering or roving among mountains. [mong mountains.
 Լեռնախոյս a. retiring or hiding a-
 Լեռնակ, աջ s. small hill, hillock, eminence.
 Լեռնական a. mountain, mountainous; s. mountaineer; hermit, solitary.
 Լեռնակարկառ a. steep, rising high, very elevated, very lofty, towering.
 Լեռնակեայ, -կեցիկ a. s. mountaineer; hermit; - Լինել, to live, to dwell in the mountains.
 Լեռնակեցութիւն s. sojourn, retired life among the mountains; զանաւ-
 -թէ տալ, to withdraw to the mountains; to live a hermit's life.
 Լեռնակողմ, կողմանց s. mountain-

side, highland, mountainous country, region or place.
 Լեռնակոյտ, -կուտակ a. heaped up, gathered into a mass, amassed, drifted into a heap like a mountain; Լեռնակոյտ կարկառ, heap, mass; rick; pile; Լեռնակուտակ ալիք, a heavy sea, mountainous billows.
 Լեռնահանգէս a. like a mountain, very high, enormous.
 Լեռնահոլով a. surrounded by mountains; mountainous, alpine.
 Լեռնաձեւ a. mountain like, very high; - կուտակել, to be heaped up; - կահալք, waves like mountains, enormous billows. [ձեջք.
 Լեռնաձոր, Լեռնամէջ S. Լեռնաձագ.
 Լեռնամուտ a. retired to, or fled in the mountains.
 Լեռնային a. mountainous, alpine; s. mountaineer, highlander. [ains.
 Լեռնայնից a. beyond the mountain.
 Լեռնամաժ, աջայ տ. to become a mountain; to rise like a mountain, to rise aloft, to elevate, to tower.
 Լեռնաման S. Լեռնաձեւ.
 Լեռնասեր a. that loves the mountains, fond of mountainous country.
 Լեռնավայր S. Լեռնակողմ.
 Լեռնացուցանեմ, ուցի տ. to hoard, to accumulate, to heap together.
 Լեռնոտեայք, էայց s. pl. the dwellers on the slopes, or at the foot of a mountain, lowlanders.
 Լեռնոտն, ոտին s. foot of a mountain; the country extending from the foot of mountains, lowlands.
 Լեռնորդեայք, էայց s. pl. mountaineers, mountain population, people dwelling in the mountains.
 Լեռնիկ a. s. mountaineer; աղջիկ -
 Լեռնակ, աջ s. small hill, hillock, eminence.
 Լեռնակառ a. mountain, mountainous; s. mountaineer; hermit, solitary.
 Լեռնակարկառ a. steep, rising high, very elevated, very lofty, towering.
 Լեռնակեայ, -կեցիկ a. s. mountaineer; hermit; - Լինել, to live, to dwell in the mountains.
 Լեռնակեցութիւն s. sojourn, retired life among the mountains; զանաւ-
 -թէ տալ, to withdraw to the mountains; to live a hermit's life.
 Լեռնակողմ, կողմանց s. mountain-

Լիք int. now! come on!
 Լեռնադաշտ s. mountain valley, vale, dale, dell; սառնակոյտ Լի -ջս, glacier.
 Լիր S. Լեարդ.
 Լիրաբեկեմ տ. to frighten, to dread, to terrify, to scare. [lungs).
 Լիրաբոյժ, բուժի s. lobe (of the
 Լիրաբոյն a. liver coloured.
 Լիրախոտ s. bot. germander; turk. գրասաճիգ մահմուտ.
 Լիրակեղ a. whose heart is touched; fig. sad, melancholy.
 Լիրակից, -աշատոր a. akin, related, consanguineous; - արիւն, relation-ship, consanguinity, ties of blood. [side.
 Լիրակողմ, -կոյս կողմն s. the liver
 Լիրազանց s. haruspex, augur, diviner, soothsayer; - Լինել, to examine or consult the entrails, to prognosticate like an augur.
 Լիրազանցութիւն s. soothsaying, (divination by the entrails of victims); augury, omen.
 Լիրազանցիկ s. bot. liver-wort; turk. քէլի օթու, գայա գընասը.
 Լիրացաւ s. consumption, phthisis, decline; a. consumptive.
 Լիրաբար, Լիրորակ քար s. hepatic, liver-stone.
 Լիրիւթիւն a. causing the mountains to tremble and quake.
 Լիրի, էջ a. hairless, bald; gr. soft.
 Լիրիւթայն a. mus. shrill, acute, sharp. [or skin is without hair.
 Լիրիւթաւորին, -մորթ a. whose body
 Լիրիւթամ, աջայ տ. to become bald, to peel off, to come off.
 Լիրիւթ տ. to peel, to strip off.
 Լիրիւթիւն s. baldness, smoothness, nakedness.
 Լեւիթան, աջ s. leviathan.
 Լեւի s. declivity, incline, slope; steepness, a steep & profound declivity; առ - , - առ - a. ad. precipitous; in a sloping manner, downwards.
 Լեւիտն S. Լեւիտն.
 Լի, ոյ a. full; superabundant, copious; ad. fully, completely, thoroughly, entirely; perfectly; Լի առնել, to fill, to load, to heap; զբաղում լիւ-
 լիս Լի արար բանն, many have heard him; Լի Լինել S. Լիւնամ; Լի եւ Լի S. Լիւնել; Լի ափով, ձեռք, by handsful, profusely, generously; Լի աւարաւ, loaded with booty; Լի փառք, cover-

ed with glory; Լի աւարքք, full of years, old; Լի մաթ, sensible, judicious, wise; Լի երախտագիտութեամբ, սիրով, զիպակօք, full of gratitude, of affection, of faults; զաւուրս տան Լի, ten entire days; Լի կատարեալ, բոլան, զակ, perfectly full, entire, complete, perfect; Լուսն Լիով լուսով նկարեալ, full moon; բաժակ գինի Լի արկեալ, a glass of wine full to the brim; Լի ըզ-
 ճառակ մարմնոյն ունել, to be adult, to arrive at man's estate; Լի են բերանը նոցա ծաղու, they are full of laughter, of merriment; Լի սասցեր, you are quite right. [very happy, joyful.
 Լիւթախակ a. full of happiness, plenitude, copious. [ile, fruitful.
 Լիւթալի a. bountiful, generous; plentiful, copious.
 Լիւթեր a. copious, abundant, fertile; Լիւթերան a. open-mouthed, greedy, eager; ad. greedily, eagerly.
 Լիւթուղի a. copious, abundant; - սեղանասպաս, a generous cupbearer.
 Լիւթուռն a. with full hands; ad. bountifully, plentifully, generously; S. Բռնալիւթ.
 Լիւթախակ Լի s. perfect knowledge.
 Լիւթիւր a. well-bent (bow); -ք s. skilful archers.
 Լիւթոյն a. full, abundant, very copious, in the highest perfection.
 Լիւթոր a. who has unlimited authority, plenary powers; - սասիկան, minister plenipotentiary.
 Լիւթիւք S. Լիւթալիւք & Լիւթալիւր.
 Լիւթիւր a. superabundant; brimful.
 Լիւթուսին s. full moon; ad. at full moon; by moon-light.
 Լիւթորակի a. abundant, plentiful; sumptuous; festive, merry; gluttonous.
 Լիւթիւր a. vast, immense (Ocean).
 Լիւթանութիւն S. Լիւթանութիւն.
 Լիւթատար a. plenary, full, complete, absolute; ad. perfectly, entirely, fully; - Լիւթանութիւն, absolute power, full authority; - Լիւթանաւոր, a plenipotentiary; - ներողութիւն, plenary indulgence.
 Լիւթանաւոր a. full of wisdom, sensible, prudent; ingenious, skilful.
 Լիւթեւն a. with a bountiful hand, liberal, generous. [bent (bow).
 Լիւթիւր a. skilful in archery; well-
 Լիւթիւր a. abundant, copious; generous, liberal. [claws, or talons.
 Լիւթալիւր a. clawed, armed with

Լիւնամ, ապա տ. to be full, to abound; to be filled with, to be satiated.
 Լիւսաւար a. heaped up, running over, full to overflowing; complete, perfect. [munificent.
 Լիւսաւորդեւ a. liberal, bountiful, Լիւսաւտ ad. abundantly, plentifully.
 Լիւսաւորդ a. fruitful, fertile, productive, teeming. [vast.
 Լիւսաւորդեւ a. extensive, spacious, Լիւսաւորդեւ a. full of anger, angry.
 Լիւսաւորդեւ, ուրի տ. to fill up, to fill with; to satiate, to fill to overflowing, to load with; to satisfy; to perfect, to finish, to ultimate.
 Լիւսաւոր a. full, abounding with; wealthy, opulent.
 Լիւսաւորդեւ np. Anti-Libanon.
 Լիւսաւոր s. frank-incense; S. Կրն. Կրն. [ant, overflowing.
 Լի եւ Լի a. brimful, replete, abundant.
 Լիւնամ, զի տ. to lick; to lap; to devour, to consume; to destroy, to annihilate. [devour, to exterminate.
 Լիւնամ, աւնեւ տ. to lick up, to Լիւնամ, եջի, Լիւնամ, զի S. Լիւնամեւ.
 Լիւ, Լիւ s. lake, lagoon; basin; wash-hand basin, wash-pot, tub.
 Լիւն, Լիւն s. wash-hand basin.
 Լիւ, Լիւ s. lake, mere, pool, pond; Լիւ, Լիւ or արաւաւաւ, lake of tears, eye; - Լիւ, lake of fire, hell; - արեւան, the space between the chord and the bow; աւ աւն Լիւ, on the margin of the lake.
 Լիւն, Լի s. lemon, citron; օշարակ -ի, or -ալուր, lemonade.
 Լիւնի s. lemon-tree.
 Լիւնու, Լի s. limbo.
 Լիւնիւր s. lyncurium, tourmalin.
 Լիւն, Լիւն s. gum; ցաւել Լիւն, to have sore gumes. [alogy.
 Լիւնաւորդեւ s. Genesis, gene- Լիւնու a. future, coming, inevitable; s. the future, time to come.
 Լիւնաւորդեւ s. being, origin, generation, creation, birth; Լի - ածել, to create, to produce from nothing, to call into existence; ցանկութեան or Երեւի Լի - գալ, to be created, to exist; - or Գրք - Թեան, Genesis; - or -ք, creatures, entities.
 Լիւնիւ, ելի, Լիւ, Լիւ, Լիւ or Լիւաւ v. aux. to be; to exist, to live; to consist; to become, to turn, to make one's self; to happen, to take place,

to occur, to chance; to come to pass; - աւն, to marry, to be married; - Լիւն Լիւն, Լիւն Լիւն, to have commerce with, to be in intimate relation with; - Լիւն ումեք, to stay with, to live together; - ումեք, to sojourn; to dwell; - Լիւն Լիւն, to be the joy or happiness of; - ալ, to become a man, to arrive at man's estate; - Լիւն, to be ordained priest; Լիւն Լիւն, what shall I do? what will become of me? Լի Լիւն Լիւն եւ Լի Լիւն Լիւն, he was the glory and admiration of the whole world; Լի Լիւն Լիւն, he has two sons; Լիւն ալաւիկ որպէս եւ Լիւ, whatever it may be; Լիւ եւ Լի Լիւն, God forbid! արանց եւ Լիւն Լիւն, they married and were given in marriage; Լի Լիւն Լիւն, Լիւն Լիւն, happen what may! ողջ Լիւ or Լիւն, adieu! good bye! fare-well! [birth, delivery.
 Լիւնու որդւոց s. procreation, Լիւն S. Լիւն.
 Լիւն ad. plentifully, abundantly, copiously, fully; completely; amply, largely; diffusely.
 Լիւն Լիւն s. plenty, abundance, fullness; repletion; riches; Լիւն Լի - Լիւ, to live in abundance; Լի - in abundance, profusely; Լի - բաւականի, sufficiently, enough.
 Լիւն Լի a. full, copious; abundant; ad. fully, plentifully, abundantly.
 Լիւնու, Լիւնու s. axle-tree; whirl put to a spindle: shin or shin-bone, the tibia. [ounces); litre.
 Լիւն, Լիւն, Լիւն, Լիւն s. pound (16 Լիւ, Լիւ, Լիւ s. fulness, plenitude; - արկանել, to fill a ditch; Լիւն Լիւն, totally, entirely, completely; ալաւ Լիւն, Լիւն, Լիւն, Լիւն, Լիւն, to lay waste the land; to desolate the land in the fulness thereof; Տեան Լիւն Լիւն Լիւն, the earth is the Lord's and all that therein is.
 Լիւն, Լիւն a. impudent, insolent, impertinent, brazenfaced, bold; immodest, indecent, shameless; cynic.
 Լիւն s. stuffing; any thing used to fill up a vacancy: knuckle-bones: dice; - Լիւն, to play at knuckle-bones.
 Լիւն, Լիւն S. Լիւ, Լիւն.
 Լիւն s. bot. linder-tree.
 Լիւն, Լիւն s. vexation, torment,

oppression, ill usage; anguish, sorrow, affliction, trouble; - Լիւն, obsession; hypochondria, spleen, blue devils.
 Լիւն, Լիւն տ. to vex, to torment, to oppress, to torture, to maltreat; to afflict, to trouble, to molest; to be possessed by devils; to violate, to deflower, to dishonour; to ravish.
 Լիւն a. that which vexes, torments, oppresses, troubles.
 Լիւն S. Բողանոց.
 Լիւն Լիւն, Լիւն S. Լիւն.
 Լիւն s. torment, vexation; affliction, trouble. [obedient, submissive.
 Լիւն Լիւն a. that bears the yoke; Լիւն a. that imposes a yoke: - Լիւն, to subject, to place under the yoke.
 Լիւն, ալ s. lever; balance; - բաւական, arms of the cross; mech. lever; - Լիւն, beam of an assaying balance; - Լիւն or արկանել, crook or elbow; - արկանել, detent.
 Լիւն Լիւն Լիւն s. horse-gin.
 Լիւն Լիւն a. s. bearing the same yoke, yoke-fellow, companion, fellow, colleague, partner; husband, spouse; gr. (letters) of similar sounds; - Լիւն, Լիւն, consanguinity; - Լիւն, to be united, accompanied; to be married.
 Լիւն Լիւն Լիւն, Լիւն Լիւն, Լիւն տ. to quarrel (among yoke-fellows); to fall out with one's companions, to make a quarrelsome household; to litigate, to contend, to dispute.
 Լիւն Լիւն Լիւն s. yoke-fellow war, dispute among persons subject to the same authority; a quarrelsome household; controversy, dispute, quarrel; law-suit.
 Լիւն Լիւն, Լիւն տ. to place under the same yoke, to harness together; to conjoin, to join, to league, to unite, to confederate; to couple, to pair; to unite in marriage; - Լիւն, Լիւն տ. to be united, conjoined; to be agreed; to be married.
 Լիւն Լիւն s. conjunction, junction, union, tie; marriage; ast. conjunction, syzygy; gr. substitution of letters having similar sounds.
 Լիւն Լիւն a. yoked; that draws; Լիւն - Լիւն, drawn by six horses.
 Լիւն Լիւն a. unharnessed, detached;

separated, divorced. [separation.
 Լիւն Լիւն Լիւն s. partial divorce, Լիւն, Լիւն տ. to yoke; to couple, to join; - Լիւն, to harness the horses to a carriage, to get a coach ready; - Լիւն, to match two horses; to put horses to a coach; - Լիւն Լիւն, to apply oneself to; gr. to substitute one letter for another.
 Լիւն Լիւն a. contumacious, rebellious, stubborn, wilful, disobedient.
 Լիւն Լիւն a. that shakes off the yoke, disobedient, refractory, froward, rebellious; - Լիւն, to shake off the yoke, to obtain liberty; to be refractory. [yoke (oxen).
 Լիւն a. capable of bearing the Լիւն Լիւն S. Լիւն.
 Լիւն a. united under the same yoke; joined, associated, allied; equal, matched; gr. S. Լիւն.
 Լիւն Լիւն a. germane, uterine.
 Լիւն Լիւն, Լիւն տ. to join, to conjoin; - Լիւն gr. to conjugate a verb; Լի - , to unite in one; - Լիւն, Լիւն Լիւն, Լիւն Լիւն, to unite chastity with beauty.
 Լիւն Լիւն s. conjunction, yoke, union; ast. conjunction of two planets, syzygy; gr. conjunction. [pairs.
 Լիւն Լիւն ad. proportionally; in Լիւն s. acre (land measure).
 Լիւն s. bridle, reins. [tender; moist.
 Լիւն, Լիւն տ. to become soft, or Լիւն, Լիւն, Լիւն, Լիւն, ալաւ տ. to be impudent, shameless, insolent; to lose all sense of shame, to lay aside decency, to become shameless, to lead a debauched life: to dare; Լիւն ալաւ, to look impudently.
 Լիւն Լիւն, Լիւն s. impudence.
 Լիւն Լիւն S. Լիւն.
 Լիւն Լիւն s. house of ill-fame, brothel.
 Լիւն Լիւն S. Լիւն.
 Լիւն Լիւն, Լիւն S. Լիւն, &c.
 Լիւն Լիւն, Լիւն տ. to render impudent, obscene, filthy.
 Լիւն Լիւն s. obscene, filthy, licentious language.
 Լիւն Լիւն a. impudently, immodestly clothed or jewelled.
 Լիւն, ալաւ, ալաւ a. impudent, immodest, shameless, lecherous, lewd, libertine, licentious, insolent, unblushing, brazen-faced; lascivious, wanton,

lustful, obscene; - կաքաւել, to dance indecently.

Լկախմ S. Լկախմաւ.

Լկախմ, տեւաց s. litter; sedan-chair.

Լկառութիւն s. impudence, effrontery, immodesty, indecency, shamelessness, licentiousness, obscenity, libertinism, dissolute life.

Լճաձով, Լի or ու s. great lake, sea.

Լճակ, աջ s. pool, pond, marsh: molt-en-sea, laver. [the deepest part.

Լճամէջ, միջի s. the middle of a lake,

Լճամաձ, աջայ տ. to be stagnant, to stagnate. [of a lake.

Լճափն, Լճեզր s. side, margin, shore

Լմակ, աջ S. Լկամ:

Լման a. entire, whole, complete; ad. entirely, totally, quite.

Լմիմ, էջի va. to press, to squeeze; to soften, to make tender; to knead; chem. to combine.

Լմլմեմ S. Լմլմեմ.

Լմլմեմ տ. to dirty the cradle.

Լմլմայ S. Որորան.

Լմլմիւն s. greediness, gluttony.

Լնգած a. churned.

Լնգեմ va. to churn.

Լնում, լնի va. to fill; to accomplish, to fulfil; to spread, to diffuse; to complete, to consummate; to load, to reload, to fill again; to repeople; to glut; to stuff; - զաղեղն, to bend the bow; - լումնի, to be at the full (moon); - զօրէն, to fulfil the law; - զօրէնս բնութեան, to satisfy the laws of nature; - զօր օրինաց տեառն, to instruct in, to fill with knowledge of the divine law; - զքաղց, զծարաւ, to drive away hunger, to satisfy; to quench thirst; - զիղձս, to satisfy or content one's wishes; - զպէտս, to satisfy one's necessities; - զձեռս, to give to the priest, to consecrate; to be consecrated; արեամբ - զձեռս, to dip the hands in blood, to assassinate; - զօր պարգեւօք, to load with gifts; - զտեղի, to take the place of, to substitute, to replace; - մինչ Լ զէր, to fill up to the brim; ընդ ամենայն տեղիս - զաւետարանն Քրիստի, to spread the Gospel of Christ everywhere.

Լնում, լնայ տ. to be filled, to come to its highest pitch, to complete; Լնուչափ Հասակին, he becomes adult.

Լոգանամ, աջայ տ. to wash, to bathe oneself, to take a bath; - բու-

սոց, անկոյ, to bedew; to water plants. Լոգանք s. bath, bathing, ablution, washing.

Լոգարան s. bath; bathing-place; lavatory; S. Լոգանք. [to bathe.

Լոգացուցանեմ, ուշի va. to wash, Լոգութիւն, Լոգումն S. Լոգանք.

Լոլիկ s. tomato.

Լոկ, ոյ, ու a. sole, alone, only, simple; empty, desert; deprived of; - օր, work-day; - մնալ Լ մարդկանէ, to be, or to remain unpeopled; - եւ մերկ Լ սփոփութենէ, disconsolate, very sad; -, or - Լ - ոյ ad. only, simply; բանիւ - ու, with the word alone.

Լոկաբար ad. S. Լոկ.

Լոկաւոր a. pennyless, naked, nude.

Լոկիմ, էջայ տ. to be alone, abandoned; to be empty, void, desert; to deprived of.

Լոկութիւն s. privation, want, emptiness, void; - ընչեց, poverty, indigence.

Լոհ s. mould for soap.

Լոկ s. swimming; flying; - բար, stone-roller; Լ - անկանել, to swim, to take to the water, to jump into the water; արկանել Լ -, to set floating; to float, to launch; Լ -, by swimming; Լ - Հասանել անցանել, to swim over, or across; Լ - Հասանել Լ բամբ, to swim to the shore; Լ - Երթալ, to swim to, to swim beyond.

Լոկակ, -ան, աջ a. that swims, swimming; aquatic; s. swimmer; aquatic animal, fish; - օգային, volatile, bird.

Լոկամ, աջայ, Լոկիմ, էջայ տ. to swim; to float, to be buoyed up; - յօդս, to fly, to float in the air.

Լոկարան S. Լոկարան.

Լոկացող մարմին mech. floating body.

Լոկեմ va. to roll, to level with a cylinder. [plunger.

Լոկորդ, աջ s. swimmer; diver; mech.

Լոկորդութիւն s. art of swimming.

Լոկուկ s. zool. tipula; podura.

Լոկումն va. to masticate, to chew.

Լոյծ a. liquid, fluid; loose, free; soft, mellow, tender; - որովայն, open, easy in the bowels; - լինել բնութեան, to be easy in the bowels; to have the diarrhoea, flux, looseness; - Հանդերձ, immodest dress; - կեանք, debauchery, dissolute life.

Լոյզ S. Լոյ.

Լոյս, լուսոյ, սոճ s. light; brightness, splendour; fire; illumination; day; sun; sky; eye; fig. consolation, relief, balm, balsam; - or - անէլ, Eternal Light; - Հաւատոյ, - մտաց, the light of faith; light of intellect; - բարձր, a gentle light; - զօրիակոսի, northern lights, (aurora borealis); - Երեբորաւ, electric light; - կազի, gas light; Լ -, ad. by the light of, in broad daylight, openly, visibly; Եղեցի Լ, եւ Լ - դեւ, let there be light! and there was light; - զբ! ողջիւն ընդ քեզ անդրանիկ դու երկնից ծնունդ, եւ կամ՝ մըշտընէն ինչ յաւետակից դու Հաւատացի, hail, Holy Light! offspring of heaven first-born, or of the Eternal coeternal beam; Էրբ - անմեծար կամբաժակ անմեծար, no joy without alloy; ծարէլ լուսոյ, to dawn; մինչ -ն զբերէն մերկանայր, it was scarcely break of day, at day break, at early dawn; Լ - գալ, Լ - կենաց Հասանել, to come out, to appear; to come into the world, to be born; to give birth or life to; կորուսանելը - աչաց, to lose one's sight; - սալ աչաց, to open the eyes, to cause to perceive; to warn; ամիսիկ լուսոյ ուրուք, no longer to behold the light of day, to die; Լ - ածել, Հանել Լ -, to bring to light, to discover, to publish, to illustrate; Լ - ընծայել զմաւ տեան, to bring out, to publish a work; - աւուր, to see the day; to grow light; Բց, to be enlightened, illuminated; Լ - դառնալ, to issue from an eclipse; - ալ, to instruct, to enlighten; - աչաց իմոյ, - դ իմ անձկութեմ, light of my eyes, my life, my heart, my love, my darling, my dearest one, my sweet one; աչք իմ մի տեսցեն դ - , may I be struck blind! *damn my eyes! [window.

Լոյսիկոյ երդք s. sky-light; garret.

Լոյսք S. Լուսանք.

Լոսիկ s. zool. salmon.

Լոկիս s. kidney-bean.

Լոր, Լ, Լորամարդ, աջ, Լորամարդի, գւղ s. quail; ձագ - , young -.

Լորանոց s. cage for quails.

Լորձ or Լորձն, -ձուր, ձանց s. saliva, spittle, slobber, slaver, drivel; Լորձունս ծորեցուցանել, to slaver, to slabber, to drivel; - ձիւ, foam; - օձի, venomous slime; - խղճիկաց, slime; Լորձն գարեջուր, yeast, barm.

Լորձային, Լորձաւաւաւ a. salival. Լորձեմ, էջի va. to set on edge.

Լորուս s. obscene song.

Լորս a. inert, idle, lazy, sluggish.

Լորանիմ, էջայ տ. to be tired, fatigued, wearied; Լորանեալ մշակ, a wearied peasant.

Լորանուկ S. Խրուշք.

Լորուս, աջ s. adder, a small non venomous yellow serpent adored by the ancient Egyptians.

Լորցք, ցից s. convulsion, violent contracting of the sinews, spasm.

Լու, ոյ s. flea; մաքրել, որոնել դ - ս, to flea, to clear from fleas; խայթ - ուած - ոյ, --bite, --biting; խայթեալ Լ - ոյ, --bitten.

Լու s. the hearing, the act of hearing; - առնել, to make known, to bring intelligence, to announce, to publish, to divulgate, to spread the news; - ընկել, to be heard of, to be announced, to be made known, to be published, promulgated; - Եղին բանք նորա, his words were heard; Լ - ad. publicly, in presence, in the hearing of; եւ ասէ ցնոսա՝ ինձ - Լ -, he told them in my hearing.

Լուաղեղ, ոյ s. bot. flea-bane, -wort; Երկ. պուստիկ.

Լուալի, -ք s. bath; wash-house; scullery; privy, watercloset, closet, stool; slop-pail; Լուր - լեաց, suds, slop, sink, drain; Զերմ - ք, thermal baths, hot baths.

Լուանալի s. cleansing substance; -ք, washer, scourer, fuller; washer-woman, laundress; bath.

Լուանամ, աջի va. to wash, to cleanse, to bathe; to rinse; - զերեսս, to wash the face of; to wash one's face; Լուանամ զձեռս, I wash my hands of it, I'll have nothing to do with it; - զօր Թճամանօք, to scold, to upbraid, to reprimand, *to blow up; Զուրբ - , to inundate, to wash away, to destroy by floods; աղիւս - , to wash a blackamoor white, to lose one's labour.

Լուանամ, աջայ տ. to wash, to wash one's self; to bathe, to bathe one's self; fig. to clear one's self from, to wash out a stain of dishonour; - զփոխարէնն, to refuse a recompense; - զտերմն առն, to lose, to abort, to fail, to miscarry, to have an abortion, a

premature birth; զայս եւս լուանաս քոյով անորէնով թեամբն, you contaminate others by your iniquities.

Լուարան s. wash-hand basin; basin or tub to wash in; lavatorium: lavabo.

Լուացած a. washed.

Լուացան ջուր, Լուացաջուր s. dish-water, slops, suds; filth, dirt.

Լուացանոց s. wash-house, laundry; washing place; bath.

Լուացանք s. al lution. [S. Լուարան.

Լուացարան s. towel; linen napkin;

Լուացարար, այ s. washer, bleacher; -կին, or -ուհի, washer-woman, laundress. [կոնք -, washing tub, bath.

Լուացիկ a. that serves to wash in;

Լուացու, -ք, -կք S. Լուացաջուր.

Լուացումն s. washing, bathing; ablution; -ցմունք, bath.

Լուացք, ցից s. washing, whitening; bleaching; օր -ցից, washing day.

Լուբիա s. kidney-beans; Թարմ -. French-beans; սպիտակ -, haricot -; -սողնական, scarlet runners.

*Լուեմ, էջի va. to hem. [&c.

Լուեթրական, &c. S. Լուսեթրական, Լուիճ s. aphid, plant-louse, wine-fetter, insect blight on plants.

Լուլա s. sleet.

Լուխոտ S. Լուադեղ.

Լուծ, լծոց s. yoke; fig. yoke, subjection, slavery, bondage; pair, couple; ast. libra, the balance (sign of the zodiac); mar. yoke; -ք եղանց, yoke of oxen; -կռոց, pair of scales; beam of a balance; բառնալ կնիք է -կռոց, to weigh with scales; -ք, a pair; --, in pairs; -իմ քաղցր է եւ բեռն իմ փոքրոգի, my yoke is easy and my burden light; առնուլ զ-կրօնաւորական կարգի, to take the cowl (monk), to take the veil (nun), to pronounce the vows, to become a monk or nun; մտանել ընդ լծով ամուսնութեան, to bear the yoke of matrimony; ընդ լծով արկանել, to place under the yoke; fig. to subject, to reduce to slavery; խոնարհել ընդ լծով, to bend under the yoke; fig. to submit tamely to slavery; ընդ լծով կալ, ընդ լծով ծառայութեան մտանել, to pass under the yoke, to become a vassal, or tributary; լուծանել, բառնալ զ-, to unharness; to take off the yoke; ընկենուլ թօթափել, նշխարել զ-, է բաց ընկենուլ զ-ն, to throw off the yoke, *to slip the col-

lar; զերծանիլ է լծոյ, to be freed.

Լուծական a. liquid, fluid; soluble; fusible; volatile; fig. fugitive, transitory; -կերակուր, flesh, meat food; -քղք, purgative medicine.

Լուծականութիւն s. fluidity; solubility; fusibility.

Լուծանելի a. soluble; fusible.

Լուծանեմ, ծի va. to untie, to unyoke, to unchain, to unbind, to undo, to loose; to dissolve, to decompose, to break; to resolve, to decide; to temper; to dilute, to soften; to unfold, to develope; to dissipate, to disperse; to melt, to dissolve; to explain; to analyse; to change; to violate, to infringe; - զերկունս, to free from the pains of labour, to cause to bring forth; - զերկունս նորա, to be born of her; - զքաղց, զբերան, to breakfast, to take refreshment; - ըզպահս, to break one's fast; - զգրի կենցաղոյս, to take away a person's life, to kill, to slay, to murder; - ըզկեանս աշխարհիս, զկեանս իւր, զկենյալ մարդկան, to end one's days, to depart this life, to cease to live, to die; - զմեղս, to absolve, or remit sin; - զգատակնիք, to annul a sentence; - զօրէնս, to violate the laws, to transgress; - զաբաթս, to break the sabbath; - զեաւար, to shed a light in the darkness, to make darkness light; վրէժս -, to be punished; - զէզու, to untie, to cause to speak; - զամուսնութիւն, to dissolve a marriage; - զարդանդ կուսին ի պղծութիւն, to deflower, to violate; - զսերն հայրենի, to act in disregard of paternal love; - զքուրձ, to open a sack; - զորովայն, to loosen, or move the bowels; to purge; զարժանին պատուհաս ելլոյժ զյանցանացն, he met with the punishment his crimes deserved.

Լուծանիմ, ծայ vn. to get loose, to become untied, to be dissolved, decomposed; to languish, to fall off, to flag; to be consumed, to waste away; to grow soft or slack; to stop, to stay, to lodge with; to be dismissed, destituted, deposed; - է վաւառ ցանկուլ թիւնս, to give up oneself entirely to luxury; յարաառու -, to melt into tears; - է կենաց, յաշխարհէ, to cease to live, to die; - է շոգի, to evaporate; - է ծաղուէ, to laugh heartily, S.

Թախանամ, լուծան պէտք նոցա, their wants were provided for.

Լուծանք s. cessation; the laying waste, ruin, spoiling, destruction.

Լուծեալ a. degraded, dismissed; sickly, infirm; languid, faint; paralytic.

Լուծեմ, էջի S. Լուծանեմ.

Լուծիչ a. solvent, dissolving; med. opening, laxative, purgative. [brains.

Լուծիլք s. zygomatic nerves;

Լուծուած, Լուծութիւն s. fluidity, liquefaction; weakness, languor.

Լուծումն s. solution; decomposition, resolution, dissolution, dispersion; explication, discovery, explanation; dilution; liquefaction; fluidity; abolition; infraction, infringement, violation; fainting; - ամուսնութեան, Ժողովոյ, dissolution of matrimony; dissolving of an assembly; - օրովայնի, diarrhoea, looseness, flux; - կենաց, death; - սառնամանեաց, thaw.

Լուզ, &c. S. Լուզ, &c.

Լուզակ s. mech. float; - աշնիկէց, alarm--; S. Լուզակ.

Լուզալ, ոյ s. emulsion.

Լուզիկ s. zool. diver. [money.

Լումայ, էջ s. mite, small piece of

Լումայափոխ, Լումափոխ, էջ s. money-changer; banker; տուհ, սեղան -ի, exchange office; bank.

Լումայափոխութիւն s. exchange, change; շահէլ, կորուսանել -թք, to win, to lose by the exchange; գիր -թեան, bill of exchange, S. Փոխա. նակագիր.

Լուուցանեմ, ցի va. to cause to hear.

Լուռ, լուի, լուաց a. mute, silent, taciturn; - բերանով, in silence; - հաւատք, absolute, blind faith; - լինել, կալ, to be silent, to keep silence, to remain mute; - լինել է թշնամութէ, to cease from being enemies; to conceal enmity; - լինել յաստիճանէ, to be deprived of, to be degraded, deposed; - լեր, silence! hush! hold your tongue! է - լեր, do not celebrate; չկարէր - կալ, he could not refrain from speaking.

Լուռ լուռ, Լուռ մուռ ad. silently, tacitly, in silence; զմանկունս - ուսուցանել, to teach the children silence; a. S. Լուռ.

Լուսաբան a. that speaks distinctly.

Լուսաբանեմ, էջի va. to speak

clearly; to explain, to make clear.

Լուսաբեր, այ a. luminous, bright; s. window; Lucifer, the Morning-star; heavenly bodies, sun, moon, stars.

Լուսաբնակ a. dwelling in light, celestial.

Լուսաբորբոք a. fiery, on fire, in flames, bright with heat, red hot.

Լուսաբուլիս a. that sheds light, luminous. [diseased; blind.

Լուսագար, այ a. whose eyes are Լուսագարական a. ophthalmic.

Լուսագրիմ, էջայ vn. to be deprived of sight; to be blind.

Լուսագրութիւն s. ophthalmia.

Լուսագեղ a. beautiful as light, lucid, clear, luminous, bright.

Լուսադնաց a. illuminated, lighted; that walks in light. [globe of light.

Լուսագունտ s. ast. photosphere,

Լուսագրութիւն S. Լուսանկար. [(eyes).

Լուսադուռ s. the gates of light

Լուսազարդ a. furnished with light, well lighted; -եմ va. to furnish with light, to illuminate. [lestial, bright.

Լուսազարմ a. illustrious, noble; celestial; - զգեցիկ a. clothed or surrounded with light, bright, luminous, radiant.

Լուսազուարթ S. -զարդ.

Լուսաթեւ a. having bright wings; -եմ vn. to fly with bright wings.

Լուսաթոյք a. bright, lucid, splendid, shining, radiant. [bright.

Լուսալի, -լիք a. full of light, very luminous, brilliant; -իմ vn. to shine, to give light, to illuminate.

Լուսածին a. engendering, or producing light, photogenic; phys. phosphor.

Լուսածնակ s. phys. phosphite.

Լուսածնաւ s. phys. phosphate.

Լուսածնեմ va. phys. to phosphorize.

Լուսածնող a. phys. phosphoric.

Լուսածնութիւն s. phys. phosphorescence.

Լուսածնուկ s. phys. phosphuret.

Լուսակազմ a. formed of light, bright.

Լուսակալ a. s. light-bearing; candlestick; acolyte.

Լուսակերպ a. like a light, clear, luminous; -ք s. angels.

Լուսակիզն a. of very white wool; bright, shining. [inous.

Լուսակիր a. that bears a light, lum-

Լուսակրճն *a.* candid, holy, pure, spotless, without stain or blemish.
 Լուսաշէր *a.* white haired.
 Լուսահոգի *a.* of happy memory.
 Լուսաճաճանդ, -ճեմ *a.* resplendent, brilliant, sparkling, glittering, twinkling.
 Լուսամուտ, մտից *s.* any opening to admit light; sky-light, window, casement, dormer-window. [lamp-shade.
 Լուսամփոփ *s.* sun-shade, blind;
 Լուսանամ, աջայ *vn.* to be light, to be daylight, to dawn; մինչեւ լուսա-
 ցի օր, till tomorrow's dawn, till day-
 break, tomorrow; օրն լուսանայ, day-
 break begins to appear; լուսացաւ
 նոցա ի Բէշնա, they arrived at Plew-
 na with day-break; ընդ - միաշաբա-
 թին, early on Sunday morning; Էւ
 շաբաթ լուսանայր, and Saturday com-
 menced to appear; յաւաջ քան զ-
 աւուրն, before day-break.
 Լուսանկար, աջ *s.* photography,
 photograph; photographer; *a.* pho-
 tographic; մոգական - , photogra-
 phic puzzle; - գունաւոր *phys.* pho-
 tochromatic image; բացասական, դրա-
 կան-ի, negative, positive photograph;
 դնամ ի սալ Հանել զ- իմ, I am going
 to have my photo taken. [graph.
 Լուսանկարեմ, եցի *va.* to photo-
 graph; անուն, անունը, նունց *s.*
 lynx; անել աչա լուսանունա, to be
 lynx-eyed.
 Լուսանցոյց, ցուցաց *a.* that permits
 the light to pass; *s.* Տ. Լուսամուտ.
 Լուսանց or -ք, ցից *s.* margin; - բը-
 նութեանց, the eyes; գրել ի -ս, to
 make marginal notes.
 Լուսաշաւիղ Տ. Լուսագնաց.
 Լուսապաճոյճ Տ. Լուսապարգ.
 Լուսաչափ *s.* photometer.
 Լուսաչափութիւն *s.* photometry.
 Լուսապայծառ *a.* brilliant, bright,
 luminous, resplendent.
 Լուսապատար *a.* full of light; - լու-
 սին, full moon.
 Լուսապատկերացոյց *s.* spectroscopy.
 Լուսապարգեւ *a.* that gives light,
 that illuminates.
 Լուսապսակ *a.* that has a luminous
 crown; *s.* glory, nimbus, halo.
 Լուսաստման *a.* surrounded with
 light, splendid, bright, luminous.
 Լուսանունդ *a.* furnished with di-
 vine light; illustrious, brilliant.

Լուսափիւռ *a.* that sheds light,
 resplendent, shining, radiant. [inous.
 Լուսալուռ *a.* burning, shining, lum-
 inous.
 Լուսալուռութիւն *s.* illumination.
 Լուսալիմադրութիւն *s.* lithophoto-
 graphy.
 Լուսատարմիկ *a.* surrounded by a
 bright array; - երկնային թռչունք,
 angels.
 Լուսատարր *a.* lucid, very clear.
 Լուսատենչիկ *a.* wishing for, longing
 for light. [(eye); of brilliant aspect.
 Լուսատես *a.* that sees the light
 Լուսատեսակ, -սիկ, -սիկ, -սիկ *a.*
 like the light, clear, bright, brilliant;
 beautiful.
 Լուսատու, աջ *a.* that gives light,
 enlightening; - լինել, to teach, to en-
 lighten, to illuminate; - աշտարակ,
 light-house; -ք, the stars.
 Լուսարան *s.* window, casement; fig.
 baptistery; -ք, the eyes.
 Լուսարար, աջ *s.* sacristan, vestry-
 clerk, sexton. [shade.
 Լուսարգել *s.* screen, fire-screen;
 Լուսարփիւռ *a.* sun-lit, bright, splendid.
 Լուսացուցանեմ Տ. Լուսաւորեմ.
 Լուսաւոր, աջ *a.* clear, bright, bril-
 liant; *s.* luminaries, stars; fig. apostles,
 prophets, doctors, &c. - աւանդ Տ. Լու-
 սաւորեմ.
 Լուսաւորադոյն *a.* very luminous,
 most splendid; - , -ս *ad.* clearly, evi-
 dently, in the clearest manner.
 Լուսաւորամիտ *a.* *s.* enlightened-
 mind; intelligent.
 Լուսաւորապէս *ad.* clearly.
 Լուսաւորեմ, եցի *va.* to illuminate,
 to make light, to render clear, to
 brighten; fig. to enlighten, to illumine;
 to light, to kindle; to make serene;
 to restore to sight, to open the eyes
 of; to manifest; *vn.* to shine, to glit-
 ter, to sparkle, to brighten; փողոցին
 Կալկաթայ լուսաւորեալք են կաղիւ,
 the streets of Calcutta are lighted
 with gas; յերեկոյն ի գալստեան թա-
 գաւորին ճանապարհքն լուսաւորեալ
 էին լապտերք, on the evening of the
 king's arrival the streets were illum-
 inated with lanterns. [րեմ *va.*
 Լուսաւորեցուցանեմ Տ. Լուսաւո-
 րեմ *a.* *s.* illuminator; սուրբ
 Գրիգոր Պարթեւ - որ լուսաւորեաց ըզ-
 Հայաստանեայքս, St. Gregory, the -
 of the Armenian nation.

Լուսաւորութիւն *s.* light, bright-
 ness, glare, splendour; illumination;
 - կաղիւ, gas-lighting; Հարուէստա-
 կան - , Bengal-lights; - լուսաշնաւիկ,
 illumination with lanterns.
 Լուսափայլ *a.* shining with light,
 resplendent, glittering, refulgent,
 dazzling; - որդն *s.* glow-worm, Տ. Փո-
 սուռայ.
 Լուսափայլեմ, եցի, -լիմ, եցայ *vn.*
 to shine, to shed light, to be brilliant.
 Լուսափայլութիւն, -լուսն *s.* light,
 brightness, splendour; lustre; perspi-
 cuity; - թիւնդ, your grace; your lord-
 ship; your reverence.
 Լուսափառ *a.* brilliant, luminous;
 splendid, illustrious; -ք *s.* burning
 and shining light. [plumage.
 Լուսափեռուր *a.* having very white
 Լուսեղէն *a.* bright, celestial, ange-
 lic; -ք *s.* angels.
 Լուսերակք *s.* *pl.* optic nerves.
 Լուսերամ *a.* belonging to the cel-
 estial chorus.
 Լուսերանդ Տ. Լուսաթոյր.
 Լուսիկ *s.* small light; rush-light,
 night-light; an agreeable light.
 Լուսին, միկ or միկ *s.* moon, the
 planet, or the luminary of the night;
 moon, month; ծագումն լուսնի, moon-
 rise; լոյս լուսնի, moon-shine, moon-
 light; շող լուսնի, moon-beam; նոր or
 ամսադրուի - , new moon; կարակնա-
 ձեւ, ուռձալիւր - , full moon; աճե-
 ցուն, նուազուն, լուսալիւր - , crescent,
 waning, harvest moon; կարմիրակ - ,
 red moon, April moon; փուլ լուսնի,
 the waning of the moon; *ast.* տեսիլ
 լուսնի, phase; ընթացք լուսնի, luna-
 tion, the lunar course; Տ. Քառորդ; Էւ
 ոչ - կասէ ի մաշէլ եւ ի ընդ, not even
 the moon ceases to wax and wane;
 եւ եր գիշեր պայծառաւորայ լուսնիւ,
 it was a beautiful moon-lit night, the
 moon shone bright; - ձիոց, horse-shoe.
 Լուսինեակ Տ. Սոխակ.
 Լուսն, լուսունք *s.* speck, film, ca-
 taract; pearl or web; բուժել, կեղե-
 լել զ-ն, to couch a cataract.
 Լուսնագանջ *s.* lunacy.
 Լուսնադրութիւն *s.* selenography.
 Լուսնաժէս Տ. Լուսնոտ.
 Լուսնախիթը *s.* superstitious re-
 gard for the moon.
 Լուսնակ, ի, Լուսնակայ *s.* moon-
 light, moon-shine; moon-light night;

ի լուսնակի, by moon-light, in the
 moon-light.
 Լուսնական *a.* lunar, lunary; month-
 ly; lunatic; epileptic; - ամիս, տարի,
 lunar month, - year; նահանջական -
 ամիս, embolismic or bissextile lunar
 month; - տեսիլք *ast.* lunar aspects.
 Լուսնաշար Տ. Լուսնոտ.
 Լուսնաձեւ *a.* moon-shaped; cre-
 scent-shaped; orbicular.
 Լուսնամէջ *s.* *ast.* interlunium.
 Լուսնամուտ *s.* neomenia, (Roman
 feast of the new moon). [mock-moon.
 Լուսնամմանութիւն *s.* *ast.* paraselene,
 Լուսնապաշտ, աջ *s.* moon-wor-
 shipper.
 Լուսնապէս *ad.* like the moon.
 Լուսնաբեւեան *a.* *ast.* lunisolar.
 Լուսնացոյց *s.* almanac, calendar.
 Լուսնաւոր Տ. Լուսնական; -ուի *s.*
ast. lunation.
 Լուսնաբար *s.* selenite.
 Լուսնեակ Տ. Լուսնոտ. [(planet).
 Լուսնթագ, ի *s.* *ast.* Jupiter, Jove
 Լուսնիկ Տ. Փոսուռայ.
 *Լուսնիկայ Տ. Լուսնակ.
 Լուսնոտ, աջ *a.* lunatic, moon-
 struck, mad; epileptic.
 Լուսնոտիմ, եցայ *vn.* to be lunatic;
 to be subject to epileptic fits.
 Լուսնոտութիւն *s.* lunacy, madness;
 epilepsy, the falling-sickness. [sible.
 Լուսայի *a.* blameable, reprehend-
 Լուսական *a.* outrageous, offensive.
 Լուսամ, Լուսամամ, աջայ *vn.* to
 scold, to reproach, to abuse, to im-
 precate.
 Լուսանք *s.* injury, outrage; im-
 precation.
 Լուսաս or Լոսաս, ի *s.* *bot.* lotus.
 Լուսերական *a.* *s.* lutheran; -ուի *s.*
s. lutheranism.
 Լուսուտ *s.* *bot.* agriot, black-cherry.
 Լուր, լըր *s.* hearing, audition; aud-
 ience; news, account, report, rela-
 tion; hearsay, rumour; renown, fame;
 discourse, sermon; obedience; noise
 that wakes or rouses; sound, voice,
 cry; Աստուած տմիւ - է, the all-hear-
 ing God; - չարեաց, bad news, ill
 news; - առնել, to warn, to avert; to
 acquaint; to announce; զլուր ի - առ-
 նել, to cause the deaf to hear; - լի-
 նել, to be heard; to be announced; -
 զնել, to listen; to hear; - լինել առ
 զք, to come to one's knowledge; Էլա-

նեւ լայն ուրուք, to spread one's fame; *ի* - ահանջաց լեւել, to hear with one's own ears; *ի* լայն ad. by hear-say, by current report; -! listen! - a. only; simple, without ornament; - օր, work-day.

Լուրթ, Լուրթ a. greenish-grey, ash-coloured; azure, blue, sky-coloured, sky-blue.

Լուրջ, լըջ a. gay, joyful; sprightly, lively; sober, grave, imposing, serious; - երեսոյք, seriously; *ի* բարբառ, - with a serious voice; *ի* լըջաց, *ի* լըջ ad. in a waking state.

Լուրս s. spirit, imp; S. Լորսու.

Լուցական a. burning, scorching.

Լուցանեմ, զի va. to light, to kindle; to inflame, to burn.

Լուցափայտ, Լուցիկ, կեայ s. match, tinder; տփիկ լուցիկաց, - box; լուցիկ հրապիտուց, percussion-cap.

Լուցում s. lighting or setting on fire; illumination; fire, conflagration.

Լուք or Լըք s. zool. S. Թողան; shad.

Լպիր a. lubricous, slippery.

Լպիր S. Լիք, Լպի.

Լպուս s. bowyer, cotton beater.

Լպրծեմ, էջի, Լպրծիմ, էջայ vna. to cause to slip; to slip; to slide, to glide.

Լպրծուկ s. zool. earth-worm; bot. sea-weed, sea-grass.

Լպրծում or -ծում S. Լպիրծ.

Լպրծիք S. Լպրծիւթիւն. [տանամ.

Լպրծիմ, էջի, Լպրծիմ, էջայ S. Լըկ.

Լպրծիւթիւն S. Լպուծիւթիւն.

Լպկաց, էջ, Լպնիստ a. taciturn, silent, quiet; solitary, retired.

Լպկացութիւն s. silence, taciturnity.

Լպսէր a. fond of silence, taciturn.

Լպսիրութիւն s. taciturnity.

Լարան s. place of silence; -բ, silence; -բ Պիւթագորացուց, the five years' silence imposed on his scholars by Pythagoras.

Լպրկայի or -լեան ad. tacitly, by implication; secretly, in secret; silently, without bustle, in a private

Լպրկութիւն s. silence. [manner.

Լպմ, էջի vna. to hold one's tongue, to remain silent, to be silent; to keep silence, to cease to speak, to hold one's peace; to cease, to be at rest, to repose, to rest; to be out of work; va. not to mention, to say nothing of, to suppress, to pass over in silence.

Լպցուցանեմ, ուցի va. to silence,

to put to silence, to impose silence; to interrupt, to cause to cease; - լըկիւք մտաց, to stifle one's remorse or compunction.

Լպիկ, Լպիս a. taciturn, silent, mute; lonely, solitary; quiet, calm, peaceful; private; secret; ad. tacitly, silently, in silence; without bustle; - կալ, to be silent; Լպիկ միջիկ, silent, mute; ad. silently.

Լպութիւն s. silence, secrecy; taciturnity; calm, quiet, tranquillity; պա.

առեւելք, to preserve silence; լըծա.

նեւ, ալմիկէլք, to break silence; նը.

առեւելք - թեան, to live in tranquillity, to lead a peaceful life; ընդ - թեամբ.

անցանել, to pass over silently; *ի* խոր - թեան գիշերոյ, in the deep silence of night; *ե* թե խորն է արծաթի - ն է.

սպիկ, words are silver, silence is gold; -! silence! hush! [sation.

Լպում s. silence; interruption, cessation.

Լպու S. Լպիկ.

Լաբանական a. acoustic.

Լաբանութիւն s. acoustics.

Լապան a. acoustic.

Լասէր a. that loves to hear, eager to listen; attentive, obedient.

Լասան s. hearing, ear; hall of audience, auditory; university.

Լսեալիկ a. that stops his ears; that shuts his ears to.

Լսելի a. audible; that hears; - առ.

նեւ, to cause to hearken to, to cause to grant; - լսել, to be heard or listened to; to be hearkened to; - էղեն.

ալմիքք, ըն, your prayers have been heard; - էղեն գիշ մալթանք նորա.

the gods grant him.

Լսելիք, լեայ s. pl. ears; sense of hearing; S. Զուարթացուցանեմ.

Լսելութիւն s. the hearing; granting; obedience.

Լսեմ, լուայ, լըք, լըկալ va. to hear; to give audience to, to listen to; to grant, to hearken to the prayer of;

to understand; - զլար հոս, to perceive the odour; չսեղոյն, չլուելոյն առ.

նեւ, to turn a deaf ear to; լուայ զի, I have heard it said that; լուարուք ինձ.

listen to me, hear me; լըք մեզ, hearken to us, grant our prayer; ոչ լսեն ինձ, they do not listen to me.

Լսեանիկ s. zool. torquilla, wry-neck.

Լսեցուցանեմ, ուցի va. to cause to hear.

Լոնպոյն a. whitish, rather white.

Լոնամամ, աջայ vna. to become white, to whiten, to bleach.

Լոնպուցանեմ, Լոնե- ուցի va. to whiten, to render white, to bleach.

Լոնսկի s. platina.

Լոսկ a. s. listening, hearing; auditor; scholar, disciple; obedient, docile; - լրեւել, to hear, to hearken to, to lend an ear to. [oustic nerves.

Լոսկան a. auditive; - ջիղք, ac-

Լոսկութիւն s. hearing, audition; obedience, docility.

Լոսկ լրեւել, to hear and understand.

Լոսկ S. Լոսկու.

Լոսկի s. bot. black-cherry-tree.

Լոսկիք, զրայ s. gazette, newspaper; paper, journal; gazzetteer, newsmen. [for a newspaper, journalist.

Լոսկրապետ, աջ s. editor, writer

Լոսկրութիւն s. journalism.

Լոսկան a. perfect, entire, full.

Լոսկանութիւն s. accomplishment, perfection; fulness.

Լոսամ, աջայ vna. to be accomplished, finished; to overflow with.

Լոսպասար a. brimful. [fectly.

Լոսպէս ad. fully, copiously, perfectly.

Լոսպուցանեմ, ուցի va. to complete, to accomplish, to finish, to crown, to complete the measure of, to carry to its highest pitch. [ly, with effrontery.

Լոսպար ad. impudently, insolent.

Լոսպոյն a. very or most impudent.

Լոսպուս a. insolent, impudent, foul-mouthed. [թիւն.

Լոսպամ, Լոսպիք S. Լոսպիմ, Լոսպու.

Լոսպուցանեմ, ուցի va. to render impudent, to divest of shame.

Լոսպի S. Լոսպ; - երեսք, brazen-face, bare-face; - սէք, illicit love.

Լոսպիմ, էջայ vna. to be shameless, impudent, bold, brazen-faced; to behave with insolence, to say silly, or impertinent things.

Լոսպի S. Լոսպ.

Լոսպութիւն s. impudence, impertinence, insolence, shamelessness, arrogance, cynism; *ի* - զարծուցանել, to render insolent.

Լոթապոյն a. bluish grey. [ish grey.

Լոթանամ, աջայ vna. to become bluish.

Լոթութիւն աչայ. obscurity of vision, indistinct sight.

Լոթի s. side-pavement, foot-way.

Լոթութիւն, Լոթմ s. entire estate,

complement, completeness, fulness; accomplishment, completion, perfection, consummation; satiety; reunion, multitude; - լուսի, full moon; *ի* - ա. ծէլ, to accomplish, to complete, to finish, to crown; *ի* - գալ, ելանել, հա. աանել, to be accomplished, to be fulfilled; *ի* - , for the completion of; *ի* - աղեանցս, to complete my misfortunes, to give me the finishing blow, to fill up the measure of my misfortunes; - ժպրհուծեան, եղերան, the height of insolence; the lowest depth of crime; - էղեւ փառաց նորա, his glory was at the highest pitch.

Լոթան S. Լոթու.

Լոթար ad. merrily.

Լոթարցս s. bot. woad.

Լոթալէմ a. joyful, gay, of a cheerful countenance. [merriment, jollity.

Լոթանութիւն s. gaiety, mirth,

Լոթալիս a. lively, sprightly; gay,

joyful, merry; ad. gaily, joyfully, merrily.

Լոթամանք S. Լոթմութիւն. [rily.

Լոթամ, աջայ vna. to awaken, to wake up; to become sprightly, to indulge in mirth, to make merry.

Լոթացուցանեմ, ուցի va. to awaken;

to rouse to gaiety, to render merry, to put into good humour; to lighten; to brighten. [small.

Լոթարցս s. glazing, coarse enamel,

Լոթիս S. Լոթմիս.

Լոթմութիւն s. good humour, merriment, jollity, gaiety, joy; vivacity; vigilance, alertness, watchfulness.

Լոթուակ s. chem. isatine; - լիս, isatide.

Լոթու, աջ s. spy, informer, police-spy; betrayer, traitor; emissary; scout.

Լոթուեմ, էջի va. to spy, to play the spy, to watch, to search narrowly, to observe in secret; to waylay, to lie in wait for.

Լոթութիւն s. office or employment of a spy, espionage.

Լոթան s. mar. ship's hold.

Լոթի S. Լոթիցի. [tisfying.

Լոթական a. that fills; satiating, satisfying; to fill up, to fill, to fill up;

to satiate; to accomplish, to complete, to effect. [completes.

Լոթիցի a. that which fills, satiates,

Լոթանեմ, Լոթի va. to leave, to abandon, to desert, to forsake, to quit, to give up; to disable; to dismantle; to

discourage, to dishearten; -իմ, քայտ. to grow weak, to be disabled, to languish, to want force; to despair, to be dispirited.

Լքեմ, էջի S. Լքանեմ & Լքուցանեմ. Լքուցանեմ S. Լքուցանեմ.

Լքումն s. abandonment; desertion, defection; weakness, debility; lowness of spirits, loss of courage.

Լքուցանեմ, ուցի va. to weaken, to enfeeble; to dispirit, to discourage, to dismay, to drive to despair.

Լքուցումն s. discouragement.

Լոգիկ, րկի s. frock; surtout; cloak.

Լոչ, է s. bannocks, meal cakes; bot. cyclamen; S. Թալի.

Լոյսակ, է s. bot. bryony, snake-weed; anthropomorphon, mandragora root. [sea-weed.

Լոռ or Լոռ, ոց s. bot. moss; lichen;

Լոռադեղ s. turnsol, dutch orchal.

Լոռամարգը, րայ s. pl. place covered with moss. [orchal.

Լոռաներկ s. cudbear, alga tintoria,

Լոռաներմ, Լոռի սերմ s. bot. betony.

Լոռաւէտ a. mossy.

Խ

Խ (khē) խէ s. the thirteenth letter of the alphabet, and the eighth of the consonants; խ, Խ, forty, fortieth.

— It is sometimes confounded with the letters չ & զ, for example: խաղըք, չաղըք; խրատախ, չրատախ; խախաք, խախաք; բախա, բաղդ; սանդուխք, սանդուղք; վախճան, վաղճան.

Խաբ, -ք, էջ s. deceit, fraud, cheating, knavery; a. fraudulent, deceitful; deceived, cheated, defrauded, duped; - քործել, տալ, to cheat, to defraud, to dupe, to swindle; է -ս անկանել, to be deceived, to fall into error; է -ս խնդիր, to be in fault; ընդ -ս գտաւ նել, to detect in fraud; ընդ -ս, ընդ -ս, ad. fraudulently, deceitfully, knav-

ishly, roguishly; cunningly, astutely; - շրթանց, the spell of eloquence; գուցէ ընդ -ս խնդիր, perhaps it was done by mistake. [ery, imposture.

Խաբանք s. fraud, deceit, cheat, roguishness, imposture, deception; chicanery, dissimulation; villainy, dishonesty; - է խաղաւ, cheat, a cheating trick.

Խաբեայ, բէից, Խաբեայ, էջ a. deceitful, fraudulent, fallacious; false, treacherous, knavish, crafty, full of imposture, roguish, cunning, villainous, rascally; fleeting, transitory; s. sharper, swindler; hypocrite, dissembler; bait, lure, decoy; - է խաղաւ, cheat, sharper, trickster; խաբեայ կերպարանք, mask.

Խաբեայութիւն s. deceit, imposition, cheat, imposture.

Խաբեղայ, էջ s. wicked monk.

Խաբեմ, էջի va. to cheat, to deceive; to defraud, to dupe, to trick, to gull, to inveigle, to ensnare; to plot, to hatch, to contrive; to pervert, to seduce, to mislead; to mock, to laugh, not to care, to trifle; - է խաղել, to cheat at play.

Խաբեկաւոր, Խաբեկան a. fraudulent; deceitful, false, illusory, insidious, sophistical.

Խաբեութիւն s. fraud, knavery; deceit, cheat, fallacy, trick, artifice, roguishness, imposture, deception; chicanery, dissimulation; villainy, dishonesty; - է խաղաւ, cheat, a cheating trick.

Խաբեող s. stratagem, artifice.

Խաբիմ, էջայտ. to be cheated, deceived; to be laughed to scorn, to be jeered at. [ducing, insinuating.

Խաբիչ a. deceitful, fallacious; se- Խաբեանք S. Խաբանք.

Խաբու, Խաբուկ a. cheating, deceitful, fallacious; crafty, smirking, smooth-tongued.

Խաբուհի af. deceitful; sf. deceiver.

Խաբուսիկ S. Խաբու.

Խաբ s. two edged sword.

Խաղ, էջ s. mus. note; line, letter; notch of an arrow; նուազել -ս, to solfa; նուազումն -էջ, solfeggio; քրոշմել -էջ գեղանակ խնդ, to note an air, to write it down; - a. immoderately addicted to: immature, unripe.

Խաղեմ, էջի va. to draw lines, to roll; to mark out, to delineate, to outline; to mark, to brand.

Խաղմ, էջ s. war; dispute, quarrel, sedition, fight; - առնել to dispute,

to contest, to debate; to fight, to come to blows.

Խաղմադործ, Խաղմարար a. warlike, martial, brave, valiant; troubling, perturbing, seditious, factious.

Խաղմուղ, մից s. must, new wine.

Խաթ s. flat side of the carpus in sheep, (small knee-bone used in the game "knuckle-bones").

Խաթարեմ, էջի, va. to damage, to spoil; to corrupt; to ruin, to shatter; to rumple, to crumple. [of a pale grey.

Խաւ, էջ a. rude; gr. aspirate; - գոյն,

Խաւածին s. chem. cyanogen.

Խաւական a. chem. cyanic.

Խաւան a. blue-eyed.

Խաւանու a. low, vulgar, plebeian; - , - ամբոխ, մարդիկ, the mob, the rabble, the populace.

Խաւերկաթ s. chem. cyanide of iron.

Խաւուկ chem. s. cyanuret.

Խաւուրդ s. chem. Prussian blue.

Խաւուրիկ, է s. bot. primrose; cowslip. [skin.

Խաւ s. speak, point; mole on the

Խաւամ, է s. skull of animals.

Խաւամոկի ad. with the head.

Խաւարակցք s. ornaments on freizes or capitals. [or buildings.

Խալիզն, է s. snail: suit of rooms

Խախալ s. coarse sieve, corn sieve.

Խախանք, աջ s. man-cook. [shout.

Խախանքեմ va. to howl, to yell, to

Խախանք s. immoderate, derisive laughter.

Խախաց, էջ s. chyle; rennet; curdled milk, curds. [curdle.

Խախացեմ, էջի va. to coagulate, to

Խախացոց, է s. first stomach, ventricle.

Խախու a. unstable, ill-built, weak, frail; inconstant, mutable; -ք s. emigration; - ընել, to emigrate, to quit one's country. [pleasant; barbarous.

Խախաւոր a. rough, harsh, un-

Խախած a. spoiled, ruined; s. ruin, waste.

Խախեմ, էջի va. to remove, to displace, to dislodge; to move, to change; to shake, to cause to totter; to ruin; to refute, to confute; to emigrate; - զանդամ, զսկերս, to dislocate, to disjoint, to put out of joint; - բանել, to tease, to annoy, to torment with idle gossip.

Խախումն s. destruction; displac-

ing, removal; emigration; - ոսկերաց, dislocation, luxation.

Խած S. Հաս եւ խած.

Խածանեմ, ծի va. to bite; to chew, to gnaw, to tear in pieces; fig. to nettle, to sting, to snarl at, to revile; - զմիմեանս, to bite one another.

Խածանոց a. biting, pungent; fig. satirical, cynical; - լեզու, tart tongue; - բարք, mordacity, sharpness.

Խածասանք s. bite.

Խածասեմ, էջի va. to bite, to nibble.

Խածեակ, էլի s. bird's crop, craw.

Խածի, ծւոյ s. gizzard.

Խածիթայ, էջ s. salary; quarterly stipend.

Խածուած, ոյ s. bite, biting; sting.

Խածուան s. act of biting.

Խակ, աջ s. unripe, immature; sour, bitter, harsh; fig. harsh, rugged, rough, unkind, cruel, inhuman; inexpert, unpractised, ignorant; ill-bred, boorish, awkward, rude. [harsh.

Խակաբարց a. hard-hearted, rude,

Խակագործ a. seditious, factious, turbulent; - ստահակութիւն, - ութի s. sedition, revolt, rebellion.

Խակախորհութիւն s. immature judgment, puerility. [ripe fruit.

Խակակիթ առնեմ va. to gather un-

Խակակութ a. gathered prematurely, harsh, unripe; new, fresh; premature; - էւլ, pure oil.

Խակամի a. whose judgment is immature, foolish, puerile.

Խակամութիւն s. want of mature judgment, folly, youthful ignorance or inexperience.

Խակութիւն s. unripeness, crudity; fig. sourness, harshness, cruelty; sedition, rebellion. [cooked meat.

Խահ, էջ s. dish, viand, mess; meat,

Խահագործեմ, էջի va. to cook.

Խահակեր, Խահանք, Խահարար, աջ s. head-cook; օգնական -է, under-cook.

Խահարան s. kitchen; աղախին է -է, kitchen-maid; լուացաջուր -է, dish-water.

Խահարարութիւն s. cookery; the dishes served up; seasoning of dishes; dainty meats.

Խահարարուհի sf. cook; cook-maid.

Խահուէ, &c. S. Սուրճ, &c.

Խահրեմ, էջի va. to overdo, to cook too much, to burn, to spoil; to cor-

rupt, to ruin.

Խաղ, ույ or **ից** *s.* play, game; recreation, pastime, amusement, sport; fun, joke, raillery, pleasantry, mockery; mummery, foolery; games; scene, stage, theatre; *mus.* a note; *song, air; *սէր* - ույ, gambling, gaming; - **բ** *Ոլիմպիայ*, Olympic games; - **բ** *Ըմբշամարտից*, wrestling; *գնդակ* -, the game of tennis; - *կճեայ գնդակաց*, game of marbles; - *նարտի*, backgammon; - *աղիւսակի*, draughts; - *սաարնջոյ*, chess; - **աչկապուկի*, blind man's buff; - *Թղթոյ*, card-playing, *S. Թուղթ*; - *բախտի*, game of chance; - *բառից*, a pun, play upon words; *չլինել կամակի* -, to be in no mood for sport, not to be in a sporting mood; *ի* - *հատանիլ*, *զակատիլ* *ի* - *ս*, to abandon oneself to amusements; *ի* - *մտանել*, to join a game; to sit down to play; *լինել յաջողակ* *ի* - *ի*, to have a good game; to have a good-hand (cards), to be a lucky player; *լինել գթբաղդ* *ի* - *ի*, to have ill luck at play; *կորուսանել* *ի* - *ի*, to play or to gamble away; *զաննել զամենայն* *ի* - *ի*, to gamble away one's fortune, to lose one's fortune by gambling; *զադարել* *ի* - *ոյ*, to leave off playing; - *համարել*, to take as a joke; *չեն ինչ* - *ոյ*, it is not to be trifled with, it is no joke; - *աննել զոք*, *ընդ* - *արկանել*, to ridicule, to deride, to mock, to make sport or mockery of, to laugh at a person; *ընդ* - *աննել*, to rally, to joke with, to jest with; to turn to ridicule; *ընդ* -, *ընդ* - *ս* *ad.* for fun, in jest, for a joke, jestingly; *մըլափ* - *խաղացի ընդ նոսա*, how many tricks I played on them! *Թղլ տուր անդր զդ*, *Թղլ զդ*, joking apart, in good earnest; - **կանչել*, to sing a song.

Խաղ, ից *s.* shore, side of a river; meadow; marsh, moor; gulf, roadstead: division, pigeon-hole.

Խաղաղիկ, լիաց *s.* player; dancer; game, play, toy, plaything; trifle, trifling amusement, foolery; gewgaw, hawble; *fig.* laughing-stock, butt; - *լինել*, to become the laughing-stock of; - *աննել*, to make game of; - *էղեւ բախտին*, he was fortune's plaything, or the sport of fortune, fortune mocked him; *հովոնց եւ ալեաց* -, at the mercy of winds and waves.

Խաղաղիկ, լիաց *s.* plaything, toy,

knick-knack, trinket; trifle, trash, thing of nought; game, play; *anat.* joint, articulation, socket; touch, feeling; *վաճառող* - *լեաց*, toy-man; *մի Ժամալաճառ*, *լինիր* *ի* - *լիս*, do not waste your time with trifles. [skin.

Խաղախ *s.* boat, barge; *raw hide, **Խաղախորդ**, *աց* *s.* leather-dresser, currier; tanner. [tan.

Խաղախորդեմ, էցի *va.* to curry, to **Խաղախորդութիւն** *s.* tanning.

Խաղակ, աց *a.* childish, playful.

Խաղակից *a. s.* playfellow, playmate.

Խաղակատակ, &c. S. խեղդատակ, &c.

Խաղահանգիստ *s.* interlude.

Խաղաղ *a.* calm, tranquil, serene, peaceful, undisturbed, quiet; - *միտք*, serene mind; - *աբար* *ad.* placidly, peacefully, calmly, quietly, serenely.

Խաղաղական *a. S.* **Խաղաղ**; *s.* supplementary vesper service: certificate of poverty; - *Ովկիանոս*, the Pacific Ocean; - *զոհ*, peace-offering.

Խաղաղածաւալ *a.* calm, placid, tranquil.

Խաղաղակեաց *a.* living in peace.

Խաղաղակոյր *a.* peacefully assembled.

Խաղաղամբոխ *a. s.* peace-breaker, turbulent, unquiet, restless, seditious, rebellious.

Խաղաղանամ, ացայ *vn.* to be appeased, tranquillized, to grow calm.

Խաղաղապահ, ից *a.* pacific, quiet.

Խաղաղասէր *a.* fond of peace, that loves tranquillity, peaceable, peaceful.

Խաղաղասիւք, - *սիւք* *a.* mild, soft, gentle. [moderation.

Խաղաղասիրութիւն *s.* love of peace,

Խաղաղարար, աց *a.* peace-making, pacifying, conciliating; *s.* peace-maker, pacifier, reconciler.

Խաղաղարարութիւն *s.* pacification, reconciliation.

Խաղաղացուցանեմ, ուցի *va.* to pacify, to calm; to conciliate, to reconcile. [tranquil, serene.

Խաղաղաւէտ *a.* very calm, peaceful,

Խաղաղեմ, էցի *va.* to pacify, to appease, to calm, to allay, to assuage; to conciliate, to reconcile, to accommodate, to adjust; to hide, to conceal, to keep secret; - *իմ, էցայ* *vn.* to become calm, to be pacified, tranquilized; to be reconciled; **Խաղաղեաց**, be quiet, be tranquil, compose your-

self. [quietly, softly, gently.

Խաղաղիկ *ad.* peacefully, calmly, **Խաղաղութիւն** *s.* peace; calm, tranquillity, quiet, rest, repose; pacification, conciliation; - *ընդ* - *ձեզ*, peace be with you; - *ոգոյց, մտաց*, peace of mind; *այր* - *Թէ*, angel or messenger of peace; *քաղցր, խորին, անդորր* -, perfect peace, profound tranquillity, sweet repose; - *աննել*, to make peace; *կեալ* *ի* - *Թէ*, to live in peace; *աննել* - *ընդ* *ուսմէք*, to make one's peace with; - *Թեամբ լինել ընդ ուսմէք*, to be at peace with; *զայելել* *ի* *խոր*, *յանկողով* - *Թեան*, to enjoy profound peace; to live in comfort; *ալմկել զ* -, to disturb, to break the peace; *ալաւ չէլ, խօսել* *ի* - *or* *ի հաշտութիւն* - *Թէ*, to sue for peace; *մերթել զբան* - *Թէ*, to refuse terms of peace, to reject means for reconciliation, to be opposed to conciliatory measures; - *Թէ* *ad.* peaceably, peacefully, in peace; *արտասուհայց* -, - *ըզմէք ըզձայեալ*, the longed for peace; - *է ինձ*, I am happy and contented; - *պարգեւեցէ նմա Տէր*, God rest his soul; peace to his soul; *Երթ* *ի* -, *Երթայք* - *Թեամբ*, go in peace; God be with you; *միմ, մնայք* - *Թէ*, goodbye! adieu!

Խաղամ, ացի *vn.* to play, to sport, to amuse oneself; to jump, to leap, to dance, to gambol, to frolic, to frisk about; *fig.* to ridicule, to mock, to deride; to jest, to joke, to play the fool; to move, to walk, to go, to depart; to go away, to march, to start on a journey; to take the field; to rush at, to swoop down on; to gush out, to spout forth, to spirt; **Խաղասցէ** *ի* *վերայ քո Հոգի Տեառն*, the spirit of the Lord shall fall upon you; *ամուք զամպեր ելեւել խաղային*, the clouds were gathering round; - *ընդ միմեանս*, to fall in love with, to be smitten with love; - *զոմամբ*, to make game of, to deride, to jeer, to insult; *մուս եւ ելս* -, to go in and out, to frequent; *ընդ ամուրս խաղալով* -, to laugh, to scorn, to scoff at fortresses; - *ի պատերազմ*, - *ի վերայ մարտիւ պատերազմի*, to move against, to advance to the attack, to rush to battle; - *բանակին*, to decamp; to change quarters; **Թաւալ-դրոր**, *գիւթաւալ* -, to fall dead, to drag oneself along, to be thrown down,

to roll on the ground; *յառաջ* -, - *չէ նալ*, to march, to advance; *յետս* -, to retrograde, to retreat; *սիգօք* or *սիգաւ աչաց* - *ի վերայ ուրուք*, to scowl at, to menace with threatening looks, to frown; - *բանիւք* *ի վերայ*, to apostrophize, to rail at or against some one, to revile, to burst into bitter invectives, to inveigh against; - *գլթոյ*, to pity, to have compassion on; - *ի սնոսիս*, to trifle, to waste one's time on trivial occupations; - *ի ...*, to play at ...; *S. Թուղթ, Խաղ*; **Խաղան մանկունքն** *ի պարտիզի*, the children are playing, are at play in the garden; *միմ անկ է* -, whose turn is it to play? whose move is it? *գործն զինի բանին խաղայր*, no sooner said than done. [brace.

Խաղապատանք *s.* affectionate embrace **Խաղապատիմ, էցայ** *vn.* to embrace affectionately, to caress, to fondle; to embrace the knees, to supplicate with weeping; *օձատիւպ* - *եալ*, interwoven, interlaced, entwined like serpents.

Խաղալ *s.* gargle, gargling; - *աննել*, to gargle. [ments.

Խաղասէր *a.* playful, fond of amusement **Խաղարան** *s.* play-ground; gaming-house; theatre.

Խաղարկութիւն *s.* play, sport, diversion; **Թատրոնական** - *բ*, theatrical representations. [fluid; *s. S.* **Խաղացք**.

Խաղաց, ից *a.* flowing, running, **Խաղացող, աց** *s.* player.

Խաղացումն *S.* **Խաղացք**; - *ցմիւնք շնորհաց*, inspiration of the Divine Spirit.

Խաղացուցանեմ, ուցի *va.* to cause to move, to march, to transfer, to transport, to carry away; to advance, to drive forward, to push on; to pour out, to spirt; *S. Թաւալդրոր*.

Խաղացք, ից *s.* course, current; pouring out, effusion; forward movement, progress, advance.

Խաղաւարտ, ից *s.* abscess, apostume; swelling; wen; wart; pimple, pustule, tubercle; *եաւ*, *ի վեր եաւալ* - *ից*, to suppurate, to form an abscess, or tumour.

Խաղբակեմ, էցի *va.* to deceive, to entrap, to draw into a snare, to inveigle; to vex, to trouble.

Խաղբք, բից *s.* snare, trap, ambush; *ընդ ալք եւ ընդ խաղբ դալ*, to be ill-

clothed, to be poorly or shabbily dressed.

Խաղեղ, ետեղ *s.* play-ground; tennis court; - Թատեր *S.* Թատր.

Խաղթուղթ *s.* card, playing card; արցակ խաղթուղթ, pack of cards; հըմայել խաղթուղթ *S.* Թուղթ.

Խաղիամ, աջ *s.* bars, rails; grating, railing, rail-fence; palissade.

Խաղիամեայ *a.* grated, cross-barred; open, openwork; - Կուռն, iron-gate.

Խաղճախուղճ *s.* gristle, cartilage.

Խաղճիւնէք *s.* anat. glands.

Խաղող, ոյ *s.* grapes; պտուղ - ոյ or - ապուղ, a grape; կուռ - ոյ, grape-stone; խակ -, աղիւ, sour -; կթէլ զ-, to gather -; արիւն - ոյ, wine.

Խաղողաբեր *a.* bearing or producing grapes. [*sour.*]

Խաղողազան *a.* whose grapes are Խաղողախոտ *s.* bot. louse-wort, peduncularia. [*coat of the eye.*]

Խաղողեայ Թաղանթ *s.* uvea, uveous

Խաղողենի *s.* vine. [*cricket.*]

Խաղողեփեայ *s.* zool. staphylinus;

Խաղողիկ *s.* currants, small grapes; gooseberry; night-shade, bane-wort, morel; anat. uvula.

Խաղալեղու, -ուր *a.* guttural, rough, harsh, hard, unpleasing, grating to the ear (language).

Խաղտար *s.* music-book.

Խամ *a.* inexpert, unskilled, unpractised, ignorant; *s.* new wine, must.

Խամանամ, աջայ *vn.* to be unskilful or inexpert; to leave off a habit, to break a custom. [*skill, or practice.*]

Խամութիւն *s.* ignorance, want of Խամճերք *s.* chin.

Խամուլ *s.* traces, (harness).

Խամրանամ, աջայ *vn.* to fade, to wither, to dry, to shrink, to waste away, to languish, to grow weak, to be stunted; to spoil, to tarnish.

Խամրացուցանեմ, ուցի, Խամրեմ, էջի, Խամրեցուցանեմ *va.* to wither, to cause to shrink, to weaken, to stunt, to kill; to tarnish, to spoil.

Խամրիմ, էջայ *S.* Խամրանամ.

Խայթ, էջ *s.* sting; spur, goad, prickle; *fig.* incentive; -ք մտաց, խրդախ, remorse, stings of conscience, compunction.

Խայթահար *a.* pungent, stinging, sharp; *s.* bot. dwarf holly. [*to goad.*]

Խայթահարեմ *va.* to sting, to spur,

Խայթեմ, էջի *va.* to sting, to prick; *fig.* to nettle, to pique; խիղճն խայթէ զնա, he feels remorse, he scruples at.

Խայթոց, աջ *s.* sting; point; prick; -ք, *S.* Խայթուած.

Խայթոցաւոր, աջ *a.* stinging, furnished with a sting.

Խայթուած, ոյ *s.* sting, prick, insect-bite; bite; - վերաբուժական, puncture.

Խայթումն *s.* stinging, tingling, pricking; quilting, stitching, pinking.

Խայծ, է *s.* bait, decoy; slice, bit, piece, morsel; spot, speckle; *dark or ripening colour of fruits.

Խայծեմ, էջի, Խայծիմ, էջայ *vn.* to begin to ripen, to ripen, to grow ripe (grapes). [*to mature; to ripen grapes.*]

Խայծեցուցանեմ, ուցի *va.* to ripen, Խայծոտ *a.* spotted, speckled.

Խայծուած, ոյ *s.* colouring, beginning of ripeness in grapes.

Խայտ, Խայտաբղէտ *a.* spotted, chequered, dappled, speckled, variegated.

Խայտաբղէտութիւն *s.* odd medly of colours, motley. [*icsome.*]

Խայտալից *a.* joyful, vivacious, frolic; Խայտախարի, -իւ *a.* speckled, spotted; dapple, motley, sorrel, roan, piebald; կիճ -, serpentine marble.

Խայտալիւն *a.* mild, pleasing, sweet looking.

Խայտաճամուկ *a.* spotted, speckled, marked; Գործ -, inlaid work; - Երինէլ, to inlay, to mark, to speckle.

Խայտամ, աջի *vn.* to leap for joy, to be in extasy, to frolic, to sport about; - զիւր, to become insolent, to rebel.

Խայտանք *s.* extasy, transport, thrill of joy.

Խայտապիսակ *S.* Խայտախարիւ.

Խայտառակ *a.* covered with disgrace, loaded with shame, infamous, ignominious, disgraceful, shameful; - աբար *ad.* shamefully, ignominiously, disgracefully, infamously.

Խայտառակամահ *a.* of an ignominious death.

Խայտառականք *S.* Խայտառակութիւն.

Խայտառակեմ, էջի, Խայտառակեցուցանեմ, ուցի *va.* to put to shame, to shame, to make ashamed; to unmask; to debauch, to ruin, to corrupt; to expose naked; to violate, to dishonour, to blast.

Խայտառակութիւն *s.* shame, oppro-

brium, disgrace, ignominy, infamy, turpitude, dishonour; the private parts. [*to variegate.*]

Խայտապուցանեմ, ուցի *va.* to spot, Խայտուկ *s.* harlequin; zool. spotted red-shank.

Խայտուկ *s.* speck, spot, mark.

Խայրի, բոյ, բեայ *s.* fruit, production; offering, oblation.

Խան, էջ *s.* dish, platter, tray; basket, hamper: crumbs; raspings; filings, chips: *inn, hostelry.

Խանութ *s.* trace, footstep; է - ան, կանէլ, to trace, to follow a track.

Խանգար *s.* disorder, confusion, disturbance; waste, ruin, corruption; perversion, depravation; overthrow; *a.* disordered, confused, spoiled; - առնէլ *S.* Խանգարեմ.

Խանգարեմ, էջի *va.* to disorder, to disturb, to confuse, to confound, to disconcert, to put out of countenance; to spoil, to mar, to break, to destroy; to corrupt, to ruin; - զառուջութիւն, to ruin the health.

Խանգարիմ, էջայ *vn.* to be out of order, to be spoiled; to give one's self up or over to, to addict one's self to.

Խանգարիւ *a.* causing disorder, spoiling, corrupting, disorganizing; *s.* disturber, corrupter, destroyer; perverter, seducer; perturber.

Խանգարումն *S.* Խանգար *s.*

Խանգ, էջ *s.* desire, inclination, wish; fury, transport; poetic fire, genius, enthusiasm; tenderness, affection, love; - առնէլ, to despise, to reproach, to condemn.

Խանգագորով լինիմ *vn.* to be moved, touched, affected.

Խանգակաթ, Խանգալակաթ *a.* tender, compassionate, full of tenderness, affectionate, loving, warmly attached, dotingly fond; affecting, moving, touching, piteous; *ad.* tenderly, affectionately, lovingly; - սիրէլ, to love dearly, to be passionately fond of; - սէր, tender love, fondness.

Խանգակաթիմ, Թեալ *vn.* to melt with tenderness, compassion or love, to grow attached.

Խանգալատագին, - ալան *a.* tender, fond, loving, affectionate; moving, melting, affecting, pathetic.

Խանգալատանք *s.* tenderness, affec-

tion, emotion, compassion, pity; է - նս ածէլ, to move, to affect, to touch; - նոք *ad.* tenderly, affectionately.

Խանգալատեմ *a.* moving, affecting.

Խանգալատեմ, էջի *va.* to move to compassion, to excite pity, to compel to tears; - տիմ, էջայ *vn.* to melt to tenderness, to be moved with compassion, to have pity; to entreat, to beseech, to supplicate, to implore; Խանգալատէր սիրտ նորա, he was deeply moved; Խանգալատեցաւ զնովաւ, he took compassion on him; - ընդ, to be moved to pity by. [*զալատանք.*]

Խանգալատութիւն, - տումն *S.* Խանգալամ, աջի *vn.* to envy, to be envious of, to grow or to be jealous of, to look at with a jealous eye.

Խանգանք, Խանգութիւն *s.* envy, spite, jealousy; desire, covetousness, greed. [*net: diamond.*]

Խանգումանդ, է *s.* load-stone, magnet.

Խանթէփար *s.* bot. dittany.

Խանթուր *s.* fringe, trimming.

Խանծ, Խանձ, էջ *s.* bait, lure, decoy; *fig.* allurements, charm, attraction: match; percussion-cap; burn, burning, scorching; odour of burning or scorching, *burnt smell; - իւ որսալ, to bait, to allure, to decoy, to entice; - արկանէլ, to kindle, to light; to stir up, to poke a fire; - փառաց, շահու, the attraction of glory; the allurements of gain.

Խանձաւ *a.* burnt.

Խանձաւեմ, էջի *va.* to burn, to scorch, to singe; - տիմ *vn.* to be burnt.

Խանձարուր, արրոց *s.* swaddling-band, swaddling clothes; cradle; պառէլ է - ս, to swathe, to swaddle; արձակէլ է Խանձարոց, to unswathe, to take out of swaddling clothes; է Խանձարոց, անդամին է Խանձարոց, from the cradle, from childhood, from infancy; ուր - ք էն նորա, his birth-place; - ք քաղաքակրթութեան, the cradle of civilization.

Խանձարապաւ *a.* swaddled; - լի նէլ, - տիմ, to be wrapped in swaddling clothes. [*swathe.*]

Խանձարեմ, էջի *va.* to swaddle, to toast, to scorch, to singe, to burn; to set fire to, to kindle; - զպատե-

րազմ, to inflame to war, to kindle the flames of war; - զհուր ապստամբու-

թէան, to stir up the fire of rebellion.
 Խանձեցուցանեմ, ուցի տա. to allure, to entice; to familiarize, to attach, to attract, to draw with.
 Խանձիմ, եցայ տն. to roast, to broil, to scorch, to burn, to glow; fig. to be fired with, to bend one's whole soul to, to become attached to, to apply one's self to, to get accustomed or inured to, to give one's self up to; to be eager, to long, to burn with envy or desire, to be enamoured of, to be smitten with, to burn with love, to be mad with love for; - յանաւակո՛ւնս, to be sunk in dissoluteness. [smoke].
 Խանձիք s. odour of burning, of
 Խանձող s. brand, fire-brand; live-coal; lava.
 Խանձոց s. fish-hook.
 Խանձրոջամ, -հոտ a. that has an odour or flavour of burning, having a burnt taste or smell.
 Խանութ, նիւթից s. shop; manufactory; treasure; store, warehouse, magazine; Խանութի տիկին sf. shop-keeper; Խ - նստել, to keep a shop, to traffic; -ք ալեաց, the depths of ocean; -ալք s. pl. shops.
 Խանութապան, -թափան, աջ s. shop-keeper, retailer, tradesman.
 Խանջանամ, աջայ տն. to be puffed up, proud, swollen with pride.
 Խանջեմ, եջի տն. to roar, to bellow; to bray; to grunt.
 Խանջիւն, -չուն s. roaring, bellowing; braying; grunting.
 Խանջումն s. inflation, distension; fig. swelling, puffing up, pride; inclination, propensity.
 Խանա a. dishonest, lewd, lascivious.
 Խանտածութիւն s. envy.
 Խանտամ, Խանտանք or Խանտառ-րութիւն S. Խանդամ, Խանդանք.
 Խաշ, Խ s. stew of sheeps' trotters; bot. pennyroyal.
 Խաշար a. S. Խաշոր; s. young tree, shoot, sucker; stake, pile. [eine].
 Խաշխաշ S. Մեկոն; -խա chem. cod-
 Խաշն, շին, շինք, շանց s. flock of sheep, sheep. [herd].
 Խաշնաբոյժ, Խաշնադարման a. shep-
 Խաշնադարմանութիւն s. shepherd's employment.
 Խաշնամաշ, ոյ or Խ s. rot, murrain.
 Խաշնարած, աջ, Խաշնարտ, Խց s. shepherd; կին, աղջիկ -, shepherdess;

մանուկ -, shepherd boy.
 Խաշնաւէտ a. rich in flocks.
 Խաշնդեղ, ոյ s. bot. rhubarb.
 Խաշոյ, Խաշու s. broth; decoction.
 Խաշ, Խ s. cross; crucifix; fig. cross, sorrows, tribulation; սուրբ -, the Cross, the Holy Rood; Խ - չանել, կա-
 խել զ-է, to crucify; Խ - էլանել, to be crucified; - առնել, չանել, to make the sign of the cross, to cross one's self. [bearer; crusader].
 Խաշարած a. cross-bearing; s. cross-
 Խաշագլուխ a. cross-headed.
 Խաշագրոջ նշանակ S. Խաշլուս.
 Խաշագգեաց, -գգեցիկ, -գգեստ a. bearing the cross, enduring patiently, patient; -գգեստ, crossed.
 Խաշալուայ առնեմ, to bless water by immersing a crucifix. [crucifix].
 Խաշակալ, -ք s. desk or rest for a
 Խաշական a. crucial, that appertains to the cross.
 Խաշակիր, կրաց a. cruciferous; s. bot. cruciferous plant; cross-bearer; crusader; -ք, the crusades, the crusaders.
 Խաշակից a. companion in crucifixion; crucified together; - լինել S. Խա-
 չակցիմ. [sign of the cross, to cross].
 Խաշակնքեմ, եջի տն. to make the
 Խաշակրութիւն s. crusade.
 Խաշակրոն a. suffering for Christ's sake, patient, austere; christian.
 Խաշակցեմ, ցեալ տն. to crucify to-
 gether; -ցիմ, եցայ տն. to be a com-
 panion in crucifixion, to be crucified with another.
 Խաշակցութիւն s. the being cruci-
 fied with another; participation in the passion of our Lord.
 Խաշահան, -հանու, աջ s. crucifier.
 Խաշահանութիւն s. crucifixion.
 Խաշաձեւ a. cruciform, crossed; ad. cross-wise; - դնել, to place across.
 Խաշամած a. nailed to a cross, crucified.
 Խաշամահ a. dead on the cross, crucified; - սպանանել, to put to death on the cross, to crucify.
 Խաշամարտութիւն s. hostility to the adoration of the Holy Cross.
 Խաշանիշ S. Խաշաձեւ; - փայտ, the cross; - հատանել, to cross, to place across.
 Խաշանման a. cross-like.
 Խաշանշան S. Խաշաձեւ; s. the sign

of the cross; - առնել, to make -.
 Խաշաշարար a. crucified, tortured on the cross. [parson].
 Խաշապահ s. parish priest, country
 Խաշապաշտ, Խց s. worshipper of Christ crucified, christian.
 Խաշապէս ad. in form of a cross, crosswise; - զնէլ առ իրեարս զձեռս, to cross the arms.
 Խաշափայտ, Խ s. wood of the cross, cross; crucifix; bot. peony; anemone.
 Խաշափառ, Խ s. crab, craw-fish.
 Խաշգիււս s. discovery of the Holy
 Խաշկեալ a. crucified. [Cross].
 Խաշկրութիւն s. crucifixion; crucifix.
 Խաշեմ, եջի տն. to crucify, to fix on the cross; - իմ տն. to be crucified.
 Խաշերկաթ s. tripod.
 Խաշկառ, աջ s. gonfalon, holy stand-
 ard; - ահիր, gonfalonier. [Holy Cross].
 Խաշկերաց, Խ s. exaltation of the
 Խաշորհէք s. benediction of the
 Խառ s. thorny shrub. [Holy Cross].
 Խառամանեմ տն. to twist rope.
 Խառան, աջ s. rope, cord, string; iron collar. [collar or chain].
 Խառանաձիգ a. collared, wearing a
 Խառանեմ, եջի տն. to chain up; to tie with ropes. [ble; to gnaw, to bite].
 Խառատեմ տն. to destroy, to crum-
 Խառատումն s. destruction, waste.
 Խառեմ, եջի տն. to wring the neck, to twist, to wrench, to draw, to pull out.
 Խառխառոտ սիւն s. spiral column.
 Խառն, Խց a. mixed, compound; con-
 fused, in disorder; complicated, indistinct; impure, obscene, lewd; ad. confusedly, indistinctly; together, conjointly; s. mixture, conjunction; coition, copulation, coupling, pairing, rut, rutting; Խ -ս լինել, to be in rut, on heat, in pairing time; Խ -ս գալ, to pair, to couple, to leap, to mount, to cover (mares, &c.); ածել Խ -ս, to yoke, to match, to pair, to couple, to join together.
 Խառնաբան a. obscure in speech, difficult to understand; indistinct, con-
 fused. [chimæra].
 Խառնազազան a. hybrid; - հրէշ,
 Խառնազնաց a. licentious, dissolute, rakish, libertine. [riegated].
 Խառնազոյն a. parti-coloured, va-
 Խառնադործ a. wicked, villanous.
 Խառնադեղ, դք s. an emetic.
 Խառնաթան s. vegetable soup.

Խառնախուժ S. Խաժամուժ. [fame.
 Խառնախուց իշտիկ s. house of ill-
 Խառնախոս, աջ a. that speaks con-
 fusedly or impurely, confused; un-
 chaste, impure.
 Խառնախոսութիւն s. idle talk, prat-
 tling; buffoonery, scurrility; confused or impure language, barbarism; ob-
 scene discourse.
 Խառնակ, աջ a. mixed, confused, embroiled, complicated; impure, ob-
 scene; s. tie, bond, union; copulation, pairing; the rabble, the mob.
 Խառնակաբան a. ad. abusively; im-
 properly said. [կեաց].
 Խառնակեաց, եցայ S. Միաբանա-
 Խառնակեմ, եջի տն. to mix, to blend;
 to confuse, to perplex, to embarrass, to confound; to intrigue; to disturb, to embroil; to twist; to couple or pair; - իմ տն. to be mixed, confused, con-
 founded with; to come to blows, to fight; to be in communication with, to haunt, to frequent; to have commerce
 Խառնակեցիկ S. Խառնաշնաց. [with].
 Խառնակեցութիւն s. licentious life, debauchery. [persons, profaned].
 Խառնակոխ a. trodden by impure
 Խառնակութիւն, -ումն s. medley, confusion, disorder, chaos; disturb-
 ance, perturbation, tumult; profana-
 tion; coition, copulation; ast. conjunc-
 tion; որդի - թէ, bastard son; արդա-
 րեւ վայր - թէ է, it is a perfect Babel.
 Խառնակրոն a. incredulous, unbe-
 lieving, impious; vulgar; S. Խառնա-
 զնաց.
 Խառնաձայն ad. indistinctly, inarti-
 culate; a. not clearly audible, in-
 distinct, confused; -, -ութիւն s. reson-
 ance; - հնչել, to give an uncertain
 sound; to utter confused cries; -
 շուշ, confused murmur; էթէ - ար-
 ձակեցի փողն, if the trumpet give an
 uncertain sound.
 Խառնազանձ ou - զանջ, Խց s. the
 mass, the common herd, the multi-
 tude, the rabble, the mob; a. low,
 vulgar, plebeian; - ամբոխ, the lower
 classes, the common people, the scum
 or dregs of the people, the vulgar.
 Խառնամաղ կոշտ s. siftings. [gled].
 Խառնաման, -եալ a. twisted, entan-
 Խառնաման, -եալ a. mixed, con-
 fused. [a disorderly rabble].
 Խառնամբոխ a. tumultuous; ad. with

Խառնապատու՝ *ad.* related indistinctly, confusedly, without method.

Խառնավար *a.* ill-used, ill-treated; - առնել, to abuse, to misuse, to make a bad or ill use of.

Խառնարան *s.* goblet, cup, bowl; banquet, feast; crater; *fig.* recipient of the Word (Virgin Mary).

Խառնարձակ *a.* pronounced confusedly, indistinctly; *ad.* in a huddle, pell-mell.

Խառնափնդոր *a.* embroiled, disordered, intricate, confused; *ad.* confusedly, disorderly, pell-mell.

Խառնափնդորեմ, էջի *va.* to throw into disorder or confusion; to embroil, to confuse, to perplex, to disturb.

Խառնափնդորութիւն, -ումն *s.* confusion, disorder, disturbance, embroiling, perplexity.

Խառնելի *s.* cup, goblet, bowl; liquor, beverage, drink, potion, libation; crater; - բ թեւոյ, the tiller ropes; Խառնել -ս, to offer, to pour out libations.

Խառնեմ, էջի *va.* to mix, to mingle, to blend; to join, to incorporate, to unite; to combine, to amalgamate; to confound, to confuse, to perplex; to mix up, to season; to intermix, to intermingle; to intertwine, to interweave; to adulterate, to taint, to tinge; - բարեկամութիւն, to knit in friendship; սեր -, to fall in love with; - զերբակուրս, to lay the cloth, to spread the table, to serve up; - զօղս ընդ շարմանդս, to button; to buckle; to unite; - զձեռն իւր ընդ ձեռն ընկերի, to take one another by the hand; խելս -, to exert all one's powers of ingenuity; - ի ծով, to sail in the open sea; զխորս -, to swim in the sea; - զանձն, to meddle, to intermeddle, to interfere, to interpose, to intrude; - իմս, to intermingle, to mingle together, to get mixed up, to amalgamate, to meddle; to engage, to entwine; to engage in conflict, to fight, to come to blows; to be joined, to join, to unite; to take a share in, to be concerned in; to conjoin, to have carnal knowledge of; to join, to form a friendship; Խառնեցաւ պատերազմն, the battle began.

Խառնիխուռն or Խառն ի խուռն *ad.* confusedly, tumultuously, disorderly, at random, right and left, right or

wrong, helter-skelter, pell-mell; - բանք, rigmarole; - Խառնել, to bungle, to stammer out.

Խառնիճ, նձաց *s.* zool. grasshopper. Խառնիճաղանձ *S.* Խառնաղանձ.

Խառնիչ *a.* mixing, that mixes; *s.* slice, spatula. [scenity in discourse.

Խառնիստութիւն *s.* impurity, ob-

Խառնող *s.* intriguer, meddler. Խառնոց *S.* Խառնելի.

Խառնուած, ոց *s.* mixture, composition, compound; temper or tempering; paste, luting; complexion, constitution, temperament, nature; junction; consanguinity, relationship; conjunction, union; the sense of feeling, touch; tie, bond; concert, harmony. [pared, compounded; seasoned.

Խառնուածոյ, ից *a.* composed, pre-

Խառնութիւն *s.* mixture, composition; incorporation, junction, union.

Խառնումն *s.* *S.* Խառնուած; - զօրաց, engagement, conflict; - զհաոց, confluence of rivers; - ստամոքսի, * rising of the stomach, indigestion.

Խառնուրդ *s.* mixture; jumble, medley; conflict, close fight, engagement, action; union, reunion; carnal connection; confluence.

Խառնելմ *vn.* to bray; to growl. Խառնուղ *s.* dried grapes, raisins; bun, plum-cake. [linen.

*Խառնակ or -տեկ *s.* fine strong

*Խառնուիճ *s.* wooden mould for pastry.

Խար *s.* grass, hay, forage; food for cattle, pasture; - or Խառ, thorn; - ի պտուղ, hips, haws.

Խարաբուղ *s.* cooper's adze; plane.

Խարադուղ *s.* zool. species of locust, attacus.

Խարազան, աջ *s.* rod, switch, whip, knout, lash, scourge, cat-o-nine tails; discipline, flagellum; Զարուած -ի, stroke of a whip; Զարկանել -աւ, *S.* Խարազանեմ.

Խարազանաբախ լինիմ *vn.* to thrash oneself with the discipline, to scourge, to flagellate oneself.

Խարազանաբախութիւն *s.* scourging, flagellation, discipline.

Խարազանաճարած առնեմ *vn.* to drive away with the whip.

Խարազանեմ, էջի *vn.* to whip, to scourge, to lash, to thrash, to flog.

Խարազն *a.* rude, coarse, rough, of

hair-cloth; *s.* hair-cloth, sack-cloth, hair-shirt; - զգեհու, to wear hair-cloth.

Խարազնազգեաց, -զգեստ *a.* wearing sack-cloth; - լինել, to wear hair-cloth.

Խարակ, աջ *s.* rock. [rocky.

Խարակաձեւ *a.* steep, craggy, Խարակաձուկն *s.* zool. gudgeon.

Խարակեմ, էջի *va.* to burn, to scorch, to tan, to brown; to toast; to heat, to warm; to imbibe, to anoint.

Խարակիչ *s.* burning, caustic. Խարամ *s.* scoria, dross, slag.

Խարամանի *s.* the devil, demon; venomous serpent.

Խարան, աջ *s.* med. cautery; cauterization; blister; brand; (կնիք) brand-iron; -ս արկանել, -ս ի վերայ գնել, ի -ս մատչել, to cauterize; Գարամանել, պատել զ-, to dress an issue.

Խարանաքար *s.* lunar caustic, nitrate of silver; caustic potash.

Խարախ *s.* ditch; trap, snare.

Խարբ, ից *s.* sword; *a.* flagitious, iniquitous, wicked; ill-bred; lewd.

Խարբաւ, ից *s.* sieve, cribble, bolt-er; *mech.* bolting-mill.

Խարբալեմ, էջի *va.* to sift, to riddle, to bolt; *fig.* to tempt, to try.

Խարբալիչ *s.* sifter. [temptation.

Խարբալումն *s.* act of sifting; *fig.* Խարբուղ, բզաց *s.* zool. roe-buck.

Խարբութիւն *s.* iniquity; libertinage.

Խարբուխ, բիւի *s.* catarrh, cold; ծանր, թեթեւ -, severe, slight cold;

- զլնոյ, cold in the head; - լինել, ախտանալ զ-, to catch a cold; Ըմբռնել խարբաւ զլնոյ, to have got a cold in one's head; պատճառել զ-, to give a cold, to cause to catch a cold;

բառնալ, փարատել զ-, to cure a cold.

Խարբախ, աջ *a.* knavish, roguish; that falsifies, that forges; false, counterfeit, adulterated. [ious.

Խարբախական *a.* deceitful, fallacious.

Խարբախանք *S.* Խարբախութիւն; -ն նիւթել, to deceive, to dupe, to entrap.

Խարբախեմ, էջի *va.* to cheat; to falsify, to counterfeit, to forge; to feign, to simulate; to corrupt, to adulterate; to sophisticate; to the death of.

Խարբախիչ, -խող *S.* Եւնդիչ.

Խարբախութիւն, -ումն *s.* fraud,

knavery; falsification, forgery, act of counterfeiting; adulteration; chicanery; violation, rape.

Խարբաւանակ լինիմ *va.* to conspire against, to attempt evil, to deceive; *vn.* to risk, to be exposed to danger.

Խարբաւանական *a.* traitorous, deceitful, fraudulent, knavish.

Խարբաւանեմ, էջի *va.* to cheat, to overreach, to circumvent, to defraud; to implicate, to involve, to entangle; to precipitate; to deflower, to violate.

Խարբաւանութիւն, -անք *s.* fraud, deceit, circumvention, crime, outrage;

- կուսի, violation, deflowering.

Խարեմ, էջի *va.* to cauterize; to brand; to blind with hot irons; *fig.* to stigmatize, to afflict, to distress, to cut to the heart.

Խարի *s.* anat. penis.

Խարխա, բխաց *s.* base, foundation; pedestal; legs, feet; anchor; - արկա-

նել, ընկենուլ զ-, to anchor, to cast anchor; - վերացուցանել, լուծանել

զ-, to weigh anchor; - արկեալ կալ, to be, to ride or to lie at anchor; - յուսոյ, anchor of hope; - փրկութիւն, sheet anchor; *fig.* last resource, last shift.

Խարխալանք *s.* shaking, tottering, ruin; *fig.* perverseness, error, aberration.

Խարխալեմ, Խարխալեմ, էջի *va.* to shake, to shatter, to demolish, to ruin, to destroy; to deteriorate, to hurt, to corrupt; to renew pain or grief; - բզ-

վերս, to tear open healing wounds; *fig.* to irritate, to excite anew; - զգը-

ժնդակութիւնս, to renew one's griefs; - զմասս, to vacillate, to waver; - լիմ

vn. to fall to ruin or decay, to perish.

Խարխալիչ *a.* destructive, ruinous.

Խարխալումն *s.* destruction, waste.

Խարխալի, ի, -բ. -, առ -, ընդ -ս

ad. gropingly; - գնալ, ջրել, to grope along, to feel one's way, to go grop-

ing; - խնդրել, to grope about for; *S.* Խարխալի.

[ing about.

Խարխալանք *s.* groping along, feel-

Խարխալեմ, էջի *vn.* to grope along, to feel one's way; to fumble: to shake, to rustle.

Խարխիմ, Խարխիմ *S.* Խարխալիմ.

Խարխանեմ *vn.* to bray.

Խարխուլ, -ուր *a.* ruinous, falling, tottering to decay.

Խարձ, Խց, ձուճք *s.* cane-brake, reedy fen; thorny brake.
 Խարմեայ ակն *s.* paste diamond.
 Խարշ *s.* the boiling, boiled meat, &c.
 Խարշատիմ, Խցի *va.* to burn; -տիմ *vn.* to burn, to scorch, to be parched, to wither; -ի ծարաւոյ, to be parched with thirst; -գորովով, Գթով, to burn with love, with tenderness.
 Խարշափ, -ուճն *s.* rustling, murmur.
 Խարշափեմ, Խցի *vn.* to rustle.
 Խարշափուն *a.* rustling, murmuring.
 Խարշեմ, Խցի *va.* to boil, to stew; to scald; to scorch, to burn.
 Խարդկ, բուկայ *s.* fire, fire-brand; live-coal; pyre, funeral-pile; -արկա նեւ, վառել, լուցանել, to light a fire, to set on fire; -մահահամբոյր, funeral pile.
 Խարուանք *s.* misfortune, calamity.
 Խարուխմ *vn.* to be unhappy, unprosperous, extenuated.
 Խարուկածին *a.* born of, or produced by fire, ardent, luminous, fiery.
 Խարուկեմ, Խցի *va.* to burn; -կիմ *vn.* to be on fire.
 Խարումն *s.* cauterization.
 Խարսխաձեւ *a.* anchor-shaped.
 Խարսխանիչ *s.* mar. buoy.
 Խարսխեմ, Խցի *va.* to fix, to establish, to found; -գիւան, to cast anchor; -գլոյս իւր յիմն, to fix or anchor one's hopes on; -իմ *vn.* to be fixed, established, based, founded.
 Խարսի *s.* stallion, entire horse or
 Խարտ, Խց *s.* filing. [ass.
 Խարտած, ոյ *s.* filings.
 Խարտածոյ, Խց *a.* filed.
 Խարտաւիակ *s.* patron of living.
 Խարտաւաշ, տեղի, -տեղ, Ի *a.* fair, light, flaxen; fallow.
 Խարտեմ, Խցի *va.* to file.
 Խարտեւաղեղ *a.* fair-complexioned; -վարք, fair-hair, golden-hair.
 Խարտեւանամ, աջայ *vn.* to become
 Խարտիչ *s.* filer. [fair or flaxen.
 Խարտոյ, Ի *s.* file. [rough horse-tail.
 Խարտոցախոտ *s.* bot. shave-grass,
 Խարտոցաձուկն *s.* zool. dab, burt, bret-fish.
 Խարտուած, Խարտուկ *S.* Խարտած.
 Խարտումն *s.* act of filing.
 Խաւ, ոյ *s.* couch, cot, bed; plait, fold; nap on cloth, down on fruit or plants; -հանածոյից, stratum, layer, bed; -ի -, -ի -ոյ *a.* ad. folded, plait-

ed, doubled; in folds, doubly.
 Խաւար, Ի, աւ *s.* darkness, obscurity; Խց grief, sorrow, affliction; blindness, delusion, ignorance; hell; devil; *a.* dark, obscure, gloomy, murky; Ընդ - Ի -ի *ad.* in the darkness, darkly; -աղջամուղջ, utter darkness; -ջոջափեւ լի, darkness that could be felt; -գիւ շերոյ, the shades of night; -ադիտու թեան, the darkness of ignorance; Ի -դառնալ, to get or to grow dark, to become obscure; Ընդ -գնալ, to walk in darkness; to be ignorant of; բա ժին -ին առնել, to condemn, to damn; -կարաւ զամենայն երկիր, darkness covered the whole earth; *S.* Ըմբռնիմ.
 Խաւարաբեր *a.* bringing darkness, tenebrous.
 Խաւարաբնակ *a.* dwelling in obscurity, obscure, gloomy; -բ *s.* devils, demons.
 Խաւարաբորբ *a.* dark, murky, dim.
 Խաւարադնայ *a.* walking in the darkness.
 Խաւարադդած *a.* dark, gloomy, dismal, sad; -լինել, to become darkened, or obscured; -խափնուլ, to become blind.
 Խաւարադդեաց, -դգեսա *a.* clothed in darkness, surrounded with gloom,
 Խաւարածիւր *a.* s. ecliptic. [darkling.
 Խաւարակեաց *S.* Խաւարաբնակ.
 Խաւարակոյր *a.* blinded by darkness.
 Խաւարակուլ *a.* that dissipates darkness; plunged in obscurity.
 Խաւարակուլ *a.* utterly dark.
 Խաւարահալած *a.* chasing away darkness.
 Խաւարամած *a.* surrounded with darkness, obscure, gloomy, dark.
 Խաւարամոլար *a.* tortuous & tene-
 Խաւարայած *S.* -բազնայց. [brous.
 Խաւարային *S.* Խաւարին.
 Խաւարանամ *S.* Խաւարիմ.
 *Խաւարանեանակ *s.* camera obscura.
 Խաւարասէր *a.* loving obscurity or darkness. [obscurity.
 Խաւարասնունդ *a.* brought up in
 Խաւարասոյղ *a.* immersed in obscurity, buried in darkness. [darkness.
 Խաւարասովոր *a.* accustomed to
 Խաւարարդեւ *a.* kept in obscurity, hidden; that keeps in obscurity (tomb), sombre, obscure, black, dark.
 Խաւարեայ *S.* Խաւարին. [բիմ.
 Խաւարեմ *S.* -եցուցանեմ & Խաւա-

Խաւարեցուցանեմ, ուցի *va.* to darken, to spread darkness, to obscure, to dim; to eclipse; to extinguish; to blind; լուսինն -նէ զարեգակն, the moon eclipses the sun.
 Խաւարիմ, Եցայ *vn.* to be darkened, obscured, eclipsed; to be blinded;
 Խաւարեցաւ արեգակն ընդ ժամս եւ ըրիս, the sun remained eclipsed three hours.
 Խաւարին *a.* obscure, gloomy, dark.
 Խաւարծի *s.* tendril; shoot, offshoot, bud, sprout, germ.
 Խաւարծիլ *s.* bot. rhubarb plant; the tendrils of the vine.
 Խաւարումն *s.* darkening, offuscation; tenebræ; *ast.* eclipse; -արեգական, լուսնի, solar, lunar; -բոլորական, մասնական, մանեկաձեւ, total, partial, annular -.
 Խաւարուտ, -չուտ, -չափն *a.* obscure, gloomy, dark; murky, misty, foggy; Ի Խաւարաւի, in the darkness or obscurity.
 Խաւար, Խց *s.* greens, pot-herbs, vegetables, garden-stuff; salad; -ալաւաւ, green-grocer.
 Խաւարածին *a.* bearing or producing vegetables; reared on vegetables.
 Խաւեակ *s.* amphora, urn, earthen pitcher, jug, jar, pot. [layers (dish).
 Խաւեղ *a.* composed of alternate
 Խաւիծ *s.* hasty-pudding.
 Խափ, Ի, -բ *s.* surprise, surprising; seizure, seizing; impediment, hindrance; agitation, transport, fury; Ընդ -ս *ad.* by surprise; Ի -ս անկանել, to be surprised, seized, led away.
 Խափական լինել արտի, to palpitate.
 Խափան, աջ *s.* hindrance, impediment, obstacle; encumbering; inactivity, idleness, sloth; *a.* idle, unoccupied; hindered, prevented; stopped, discontinued; -առնել, լինել, to hinder, to impede, to prevent; -կալ, to be disoccupied; to be in idleness.
 Խափանածոյ, Ի, -ծու *s.* hindrance; delay; idleness, leisure; *a.* revocable.
 Խափանեմ, Խցի *va.* to hinder, to stop, to impede, to obstruct, to embarrass, to cross, to delay, to interrupt; to intercept; to interdict, to prohibit; to abolish, to abrogate, to annul, to revoke; to take away; to suppress; -զանապարհն, զանցս ու ընթեք, to stop the way or passage, to

stop up, to obstruct, to encumber; -զերկեր, to encumber the earth; -իմ *vn.* to be hindered, impeded, prohibited, forbidden; to cease, to remain suspended; to be abolished; -սովորութեան, to fall in disuse.
 Խափանիչ *a.* hindering, obstructive.
 Խափանուած, ոյ, -նուծիւն, -ուճն *s.* hinderance, impediment, obstruction, obstacle; difficulty; interdiction, prohibition; diversion; interception; abolition, abrogation; suppression; cessation; Ի -ուճն գալ, անկանել, to cease, to fall in desuetude, to be no longer in force.
 Խափարական, -ձայն *S.* Խաղաղարկ.
 Խափնում, փեայ *vn.* to shut; to faint; to be extinguished; to be blinded.
 Խափիլիկ *a.* s. negro, blackamoor.
 Խափուցանեմ, ցի *va.* to hinder; to shut; to extinguish; to blind; -զճրագ, to put out the candle, to blow out the light; -զճուր, to quench the fire, to extinguish the conflagration.
 Խափուցիչ *s.* extinguisher.
 Խափիլիմ *S.* Խափնում.
 Խբարդեայ *s.* incense-box, censer.
 Խեդ, Խեթ, Խց or աջ *a.* squinting; short-sighted; dim- or bleary-eyed; -ի հայել, to look askance at, to look surlily, to scowl upon, to look at with aversion or dislike.
 Խեթամ, աջի or աջայ *vn.* to regard with a rancorous or malevolent eye, to detest, to hate, to envy.
 Խեթեմ, Խցի *va.* to push, to thrust, to drive forward.
 Խեթի *ad.* squintingly; surlily, grimly, bitterly, angrily, crossly; -գնալ, to go astray, to fall into knavish practices.
 Խեթկեմ, Խցի *va.* to strike, to clash, to shock, to knock, to hit; to vex, to torture; -եղեբոբ, to butt; to toss, to gore.
 Խեթիլիկ *a.* that butts, clashes. [ing.
 Խեթկումն *s.* butting, shock, clash.
 Խեթումն *s.* remorse, compunction.
 Խեղաբերեմ, Խցի *va.* to cause one to recover his senses, to restore from fainting. [tic, insane.
 Խեղաբար, աջ *a.* mad, crazy, luna-
 Խեղաբարանք *S.* Խեղաբարութիւն.
 Խեղաբարիմ, Եցայ *vn.* to become crazy, to go mad, to lose one's senses, to be mad.

խելագարութիւն *s.* madness, craziness, insanity, lunacy.

խելածափ, -ժէտ *S.* խելագար.

խելամուտ *a.* intelligent, well-informed, skilful, learned; - առնել, կաշուցանել, to initiate, to instruct, to inform; - լինել, to be well-informed, to have profound knowledge, to be well versed in, to understand thoroughly, to know perfectly; - լինել ապագայից, to penetrate the future; - լինել ի մէջ բարւոյ եւ չարի, to distinguish, to know good from evil; - լինել յամենայն ճանապարհս իւր, to behave prudently or wisely; - լինել ի սրտի իւրում, to revolve, to turn over in one's mind, to reflect, to consider, to meditate, to ruminate, to ponder; - լինել ոգւոյ նորա, to seize the meaning, to enter into the spirit of; - ամենայն իմաստութեան, learned in all knowledge.

խելամոռմ, *S.* խելամուտ լինել. [ինել.

խելամոռեցանեմ *S.* խելամուտ առ.

խելամուտութիւն *s.* understanding, intelligence, comprehension, knowledge, capacity; reflexion, consideration; synechdoche; յիմաստիցն անել -ս, to teach science; առ. քաջ - իրացդ, in order thoroughly to understand these things. [ed, cracked, foolish.

խելայեղ *a.* hare-brained, giddy-pat; խելայեղիմ, զեալ *vn.* to be cracked, to have taken leave of one's senses, to be mad; to lapse into second childhood.

խելայեղուն *S.* խելագարութիւն. [hood.

խելաշուրջ *a.* mad, insane.

խելապատակ, աջ *s.* anot. cerebellum, coats of the brains, meninges.

խելատար, խելար *S.* խելագար.

խելացի *a.* intelligent, clever, sensible, judicious, steady, prudent, wise.

խելացոր, ից *a.* raving, mad, furious, frantic.

խելացորեցուցանեմ, ուցի *va.* to distract, to madden, to craze, to drive to fury, to goad to insanity.

խելացորիմ, եցայ *vn.* to be out of one's senses, to rave, to be delirious, mad, crazy, insane; to swoon or faint away, to fall into a swoon.

խելացորութիւն *s.* delirium, light-headedness, frenzy, madness.

խելք, լաց *s.* brains; mind, sense, wit, understanding, intelligence, wisdom; խելք *ad.* skilfully, ingeniously,

cleverly, dexterously; - նաւի *mar.* poop, stern of a ship; bench for rowers; ի խելս նաւին, on the poop; - կամրջաց, bridge-head; - գետոց, source of a river; - լուռնել, to be wise, judicious, prudent; ի խելաց ելանել, to lose one's reason, to become mad; գնալ խելք, յայլ խելս չըլել, յայլայլ խելս լինել, to be out of one's mind, to turn mad; ջորիլ ի խելաց, to faint, to swoon; ի խելս գալ, to come to one's self, to recover one's self; to amend; խելս խառնել, to tax one's ingenuity, to contrive, to set one's wits to work, to try, to attempt; to dupe, to outwit, to use artifice, craft, guile; ի խելս կերպարանեալ, feignedly, with simulation, in appearance; astutely, cunningly; բանք բազում - սակաւ, much tongue and little judgment; ի խելաց եւ ի մտաց թափեալ, hair-brained, cracked, foolish, insane, mad; գինին կալաւ զխելս նորա, he became intoxicated, tipsy.

խելքիմ *S.* խելքիմ. [bling about.

խելքեկոտ, halting, hobbling, stum-

խել, աջ *a.* crippled, maimed; infirm, helpless; bad, wicked; ugly; filthy; - ձեռք, crippled in the arm; - ոտիք, lame, crippled in the feet; bandy-legged. [wilful, obstinate.

խելաբարոյ *a.* perverse, stubborn, խելաբարութիւն *s.* perversity, caprice; insolence, impertinence.

խելաթիւր *a.* bent, crooked, twisted; ից. perverse, wicked, villanous, depraved.

խելաթիւրեմ, եցի *va.* to grimace, to grin, to make wry faces; to pervert; - իմ *vn.* to be bent, ill-fashioned, awkward; to be perverted, depraved.

խելաթիւրութիւն *s.* obliquity, crookedness, contortion; grimace, wry face, mouth; ից. perversity, depravity.

խելախեռ *a.* wayward, stubborn, խելանդամ *S.* խել. [refractory.

խելանք *S.* խելութիւն.

խելախեռութիւն *s.* waywardness.

խելք *S.* խելք. [bound to.

խելքիմ, եցայ *vn.* to be attached or խելք, ից *s.* halter, rope, noose;

bowstring; strangulation, suffocation; - ք շլմանց, flattery, wheedling, cajolery; - արկանել or առնել անձին, ի - գալ or մտաբերել, to strangle, to choke one's self; - չ անձն ուրուք ար.

կանել, առ -ս անել զգը, to put a rope on the neck of, to bring to the halter, to strangle, to throttle, to choke; - ընդ անձին հեղձամղձուկ պաշարիլ բա. նիւն, to be embarrassed & confounded by, not to know what to say or do.

խելգամազ *a.* strangled, suffocated; - առնել, to strangle, to suffocate; - լինել, to be strangled, suffocated.

խելգան, աջ, խելգեղեք *s.* halter, rope; bowstring; gibbet, gallows.

խելգեմ, եցի *va.* to strangle, to suffocate, to stifle; to wring, to twist (the neck); to vex, to torment, to do violence to; - իմ *vn.* to choke one's self, to be suffocated, stifled; ից. to burst, to crack, to break out, to melt away. [tion.

խելգուռն *s.* strangulation; suffoca- խելգեմ, եցի *va.* to cripple, to lame, to maim, to mutilate, to mangle.

խելգեփ, ի *s.* part, half; - ք, twin.

խելկատակ, աջ *s.* buffoon, jester, banterer, wag, mimic, merry-Andrew, fool; *a.* scurrilous, waggish, jocular, given to buffoonery or rillery.

խելկատանք *S.* խելկատակութիւն.

խելկատակեմ, եցի *va.* to play the buffoon, to play the fool, to jest, to jeer, to joke, to mimic.

խելկատակութիւն *s.* buffoonery, scurrility, lampoon, bantering, jeering, mockery, rillery, jocular, խելք *S.* թշուառ, խելք. [waggery. խելութիւն *s.* crippled state of a limb, privation of the use of a limb, lameness, palsy, paralysis.

խելեպ, ոյ *s.* egg- or nut-shell; հա. նել ի -ոյ, to shell, to husk.

*խեմ *s.* thin scantling for making sieves, bandelets, &c.

խենդ, &c. *S.* Յիմար, &c.

խենդաբար *ad.* immodestly, impudently, with effrontery.

խենդանամ, աջայ *vn.* to live in effeminacy, to plunge into voluptuousness and debauchery, to revel, to feast, to be immodest, dissolute, debauched.

խենդացուցանեմ, ուցի *va.* to corrupt, to debauch, to make dissolute.

խենդութիւն *s.* voluptuous and effeminate life, lasciviousness, debauchery, wantonness, dissoluteness.

խենեշ, նեշ, աջ or ից *a.* effeminate, luxurious; lascivious, debauched,

wanton, dissolute.

խենթ, &c. *S.* Յիմար, &c.

խեշակ *s.* a good horse.

խեշերանք *s.* minutiae, trifles; trash, rubbish; parings, leavings.

խեշ *s.* spot on grapes.

խեշակ *s.* support, prop; *S.* խեշ.

*խեշակեմ, եցի *va.* to support, to prop, to prop up, to shore. [fish.

խեշափառ, խեշեփար *s.* crab; cray- խեշմար *S.* Սարփնայ.

խեռ, ից *a.* froward, wilful, stubborn, perverse, rebellious, refractory; currish, surly, bitter; *s.* rancour, hatred, spite, envy; - հայեւ, to look surlily; - իւ լինել, to be enraged or furious with. [malice.

խեռամ, աջայ *vn.* to bear hatred, խեռեմ, եցի *vn.* to be disobedient, insubordinate, to rebel, to revolt, to be disheartened; - ի սանձուց, not to obey the bridle; - զարագին ի վերայ միմեանց, to be furiously maddened one against the other.

խեռութիւն *s.* insubordination, disobedience, indocility, obstinacy, stubbornness. [of a cow.

խեր *s.* dish made from the first milk խերեւէշ *S.* [ուսայ; -ս -ս, piece by piece, little by little, slice by slice.

խեց, ի *s.* tortoise shell; *S.* խեցի, շեց.

խեցագործ *S.* խեցեգործ. [brick.

խեցակարկառ, խեցակոյս *a.* built of խեցակերտութիւն *S.* խեցեգործութիւն.

խեցեկ *a.* badly pronounced, barbarous, corrupted, spurious, harsh.

խեցեկագոյն *a.* very barbarous, unpolished, very corrupt, very rude, very harsh.

խեցեկեմ, եցի *va.* to jabber; - զանգիւարէն, to speak broken English, to talk gibberish. [cancer, crab.

խեցեկեմ, խեցեկեմն *s.* lobster; *ast.* խեցեգործ, աջ *s.* earthen-ware manufacturer; potter; brick- or tile-maker; գործատուն - աջ. earthen-ware manufactory.

խեցեգործութիւն *s.* ceramic art, fictile art; the potter's art, pottery.

խեցեկոյս վաշիս *s.* ostracism.

խեցեղէն *a.* made of brick or baked earth; - ք, - անթեք, crockery, earthen-ware, delft-ware.

խեցեմերթ, ից *s.* shell-fish; shell, conch; tortoise-shell; nut-shell.

խեցեցուցանեմ, ուցի *va.* to dry, to

dry up; to parch.

Խեցի, *ցւոյ, ցեաց* *s.* brick, tile; pottery, earthen-ware, crockery; porcelain, China-ware, Wedgewood-ware; potsherd, fragment of earthen-ware; fish-shell; shell, conch; *-ք*, pottery; Wedgewood-ware, *-manufactory*; *a.* earthen, delft; *չ-կարկասեալ*, to beat the air, to pound the water.

Խեցիկ, *կից* or *այց* *s.* accent, point. **Խեփոր**, *այց* *s.* bivalve-shell; *fig.* allegory.

Խզեմ, *էջի* *va.* to cut, to cut off, to break off, to tear off or away; to burst open; *-զհերս*, to tear out the hair; *չեղբերիս* *-*, to castrate; *-իմ* *vn.* to be cut or torn off, to be broken off.

Խզում *s.* breaking, rupture, bursting, tearing.

Խէթ, *խէթի* or *խիթի* *s.* knock, blow; obstacle, hinderance, impediment; fraud, cheat; hate, ill will, aversion; jealousy; remorse, scruple; pain, affliction, grief; doubt, distrust, apprehension; gripes, colic; *-եւ* *խուծ ընդ ոսն անկանեալ*, to trip up, to oppose, to obstruct, to embarrass; *խէթիւ հայել*, *տեսանեալ*, to look daggers, to look grim, to scowl; *խէթիւ հայել արեգա-կան*, to sunburn, to tan, to freckle, to **խէթ** *S.* **խիթ**. [brown.]

Խէչ, *խէչ, կից* *s.* prop, stay, support; back, back-side: clothes' pocket; *zool.* crab; *craw-fish*; *-գնեալ* *S.* **խէչակեմ**.

Խծան, *այց* *s.* spur, goad; *fig.* spur, incentive; *a.* butting; *-կոյ*, ass-goad; *ընդդէմ* *-ի* *աբացեալ*, to kick against the pricks.

Խծեմ, *էջի* *va.* to goad, to spur, to incite, to drive, to spur on, to urge on; *կաշառս* *-*, to bribe, to corrupt, to buy over; *-իմ* *vn.* to thrust one's self in, to creep into.

Խծիմ, *խծիմ* or *խծնում* *vn.* to fast on milk-food.

Խծիչ *a.* stimulating. **Խծում** *s.* vigil; fast-day with milk-food; fasting on milk-food.

Խժարանութիւն *s.* barbarism.

Խժարար *ad.* barbarously, harshly, roughly. [barity.]

Խժական *a.* barbarous; *-բարբ*, barbarity, brutality *s.* cruelty, inhumanity, brutality.

Խժայնութիւն *s.* mucosity. **Խժան**, *ի* *-կալ*, to be obstinate,

headstrong, stubborn, to persist doggedly.

Խժտաղոյն *a.* very rude, very barbarous; *-ս* *ad.* barbarously, coarsely, harshly.

Խժուժ *a.* barbarous, fierce, ferocious, savage; rude, rough, harsh, **Խժենի** *s.* *bot.* gum-tree. [coarse.]

Խխար, *-իկ, -ուկ* *s.* *bot.* **Վարունգ**; citron: pestilential sore, bubo.

***Խժիժ**, **Խժուժ** *S.* **Կճճ**.

Խիզախ *a.* bold, courageous, brave, manly, spirited, haughty.

Խիզախեմ, *էջի* *vn.* to hector, to swagger, to brave, to bully, to insult; to laugh to scorn, to laugh at; to advance fearlessly, to have the hardihood or boldness, to face, to brave; to attempt, to risk; to rush upon, to assault, to attack; *-ի վասնդս*, to run risks, to seek perils, to brave or to face dangers; *-ի մարտ*, to plunge into the thickest of the fight; *յարժես* *-*, to confide in prayer.

Խիզախեցունեմ, *ուցի* *va.* to embolden, to encourage, to inspirit, to give heart to.

Խիզախիւն, *-ուծիւն, -ուծն* *s.* boldness, audacity, hardihood, confidence; bravado, rodomontade; insult; assault, rushing.

Խիզան, *այց* *s.* a hut & its inhabitants.

Խիզար, **Խիզարեմ** *S.* **Սոց, Սոցեմ**.

Խիթ, *խիթից, խիթոց* *s.* gripes, colic; twinge, twitch, shooting pain; blister, sore, swelling: rock, reef, sand-bank; *zool.* crocodile; *-սրբանին*, tenesmus; *-ք ոսկից*, gout.

Խիթամ, *այցի* *vn.* to doubt, to suspect, to disbelieve, to distrust; to look at with an evil eye.

Խիթացուցանեմ, *ուցի*, **Խիթեմ**, *էջի* *vn.* to be tortured by remorse; to pain, to afflict, to grieve, to vex.

Խիթում *s.* doubt, mistrust, suspicion; remorse.

Խիթ, *խիթաց* *s.* gum; *-արաբացի, -արաբի*, *-tragacanth*; *-աւուս*, *india-rubber*, caoutchouc; *դռճի* *-*, *-lac*, shell-lac. [tree.]

Խիթաբեր *a.* gummy; *-ծառ*, gum-

Խիթալից *a.* gummy.

Խիթակաթ *s.* gamboge.

Խիթահող *s.* gum-resin.

Խիթային *a.* mucous, glutinous; viscous; *-հիւծ*, mucus, snot; *-ուտինը*,

gum-resin.

Խիւ *s.* search, perquisition, investigation, strict inquiry; plucking up, snatching away; *-արկանեալ*, to search out, to investigate, to rummage, to **Խիւայ** *S.* **Խիւայ**. [inquire into.]

Խիւաւորս *s.* filth, filthiness, fetid matter.

Խիւար, *ի* *a.* learned, wise; pedantic. **Խիւ** *a.* unclean; profane.

Խիւբ *s.* tendril, clasper; sucker, shoot; fibre, filament, stamen; *-ս արկանեալ*, to cling to, to hold fast to, to clasp, to strain to; to twine, to entwine; *-արկանեալ* or *առնուալ*, to be thoughtful, melancholy; to clasp one's knees.

Խիւճ, *խիւճի, իւ* *s.* scruple; conscience; doubt, distrust; anguish, sorrow, affliction; *a.* scrupulous, conscientious; *-մտաց*, conscience; scruple; remorse, compunction; *խիւճի մտաց*, conscientiously, scrupulously; *ազաւուր*, *խիւճի*, liberty of conscience; *կըշտամբանք*, *խիւճի մտաց*, accusation, reproach of conscience; *-պահել*, *ի խիւճի վիճել մտաց ուրուք*, to pretend to have scruples, to scruple to, to be conscientious; *ընդուցանել զ-մտաց*, to stifle remorse; *յազատուծիւն խիւճի մտացն*, for conscience sake.

Խիճ, *խիճից* *s.* small stone, pebble, gravel; *-նաւու*, ballast; *-երկիւմ մանց* *med.* gravel; stone. [joy.]

Խիւք *s.* joy, mirth; *աւ խիւքին*, for **Խիւք** or **Խիւք** *s.* bosom, cavity, hollow; bottom; *-սրտի*, ventricle; *-ք արդանդի*, cavity of uterus. [խիւք.]

Խիւն *s.* lance, spear; *-ք, իշտաց* *S.* **Խիւնիկ**, *կիւց* *s.* night-mare, incubus; phantom; bug-bear.

Խիւս, *խիւսից* or *տաց* *a.* hard, stiff, harsh, tough; sharp, strict, severe, rigorous, rigid, austere; rough, rude; cruel, merciless; haughty, arrogant, supercilious, overbearing; inflexible, obstinate, untoward, stubborn, untamable; difficult, inaccessible; *-*, *-ս*, *խիւսիւ* *ad.* harshly; roughly, cruelly; severely; *-բանք*, harsh words; *-կեանք*, austere, hard life; *խիւսիւ գնալ*, to be blunt with; to treat with brutality or severity; to maltreat; *-ս բարբառել*, *խիւսել ընդ ումեք*, to speak bluntly or harshly to, to say unpalatable things; *-էքեք*, it is hard for thee.

Խիւս, *խիւսի* *s.* thickness, density; *a.* close, dense, thick, serried; compact, dense; crowded, numerous, frequent; full; *-*, *-սա* *-*, *-ընդ* *-ad.* thickly, densely; frequently, often, much; *-սա* *-հարուածք*, repeated blows.

Խիւր *s.* white violet.

Խիւրա *a.* startling; *-ընկեալ*, to shy, to start at; to doubt, to fear, to suspect; *-ս ի -ս* or *-ի -ս* *a.* inconstant, vacillating; *ad.* doubtfully, suspiciously; with a start.

Խից *s.* closing or shutting; cork, stopper, bung, plug; valve; *-ս արկանեալ*, to cork, to bung, to dam, to stop; to hinder, to oppose.

Խիւ *s.* *zool.* black-bird.

Խիւս, *ի* *s.* hasty-pudding; gruel; paste; starch. [to give a -]

Խիւայ, *կից* *s.* robe of honour; *-եմ* *va.* **Խիւանմ**, *այցայ* *vn.* to become deaf, to be made deaf; *fig.* to stop one's ears, to turn a deaf ear to.

Խլատեա *s.* outer garment or veil of oriental women. [զրեթա, to stun.]

Խլացուցանեմ, *ուցի* *va.* to deafen; *-խլացուցիչ* *a.* deafening, stunning.

Խլեմ, *էջի* *va.* to pluck up, to root out, to extirpate; to unclasp; to sweep away; to force, to take by force, to extort, to take away; to demolish, to destroy, to pull down, to ruin; *-զաւաւան*, to draw, to pull out, to extract a tooth; *-զաւա*, to put, to tear the eyes out. [(species of willow).]

Խլեփ, *ի* *s.* *salix caprea latifolia* ***Խլեզ** *S.* **Մողեզ**.

Խլիւք, **Խլիւք** *s.* snot, mucus.

Խլիւքային *a.* snotty, mucous; *-մարմին*, *թաղանթ*, mucous body, *-membrane*. [tirpator.]

Խլիւք *s.* rooter out, weeder out, ex-

Խլիւքի *s.* *med.* cancer; *fig.* a shrewd person, a sly one.

Խլիւքեմ, *էջի* *va.* to pull or haul about; to tease, to plague: to neglect, to omit; to counterfeit, to feign, to pretend; to pretend not to understand.

Խլուս *a.* snotty; snotty-nosed; *mu-*

Խլուծիւն *s.* deafness. [cous.]

Խլուծն *s.* pulling out, tearing up, rooting out, extirpation.

Խլուրդ, *լըրդից, Խլուրդն, Լըրան* *s.* mole; *զհողակոյտ խլուրդան կարծեալ* *Մաւսեաց արտեւան*, to make mountains of mole-hills.

խղճեմ *s.* gangrene; *a.* horrid, dark-
 խղճամ, -անամ *S.* -անմ. [working.
 խղճեմ, էջի *va.* to move; to stir;
 to agitate, to shake; -իմ *vn.* to be
 moved, stirred, shaken; to creep, to
 insinuate. [agitation.
 խղճումն *s.* movement, impulse;
 խնդական *a.* neighing; -ն *s.* neigh.
 խնդեմ, էջի *vn.* to neigh; to shout,
 to halloo, to roar out, to yell, to hoot.
 խնդան *s.* neigh, neighing; *S.* խը-
 դանքն. [խնիմ.
 *խիում, խիմիմ *S.* Չրաթաթախ, -
 թծեմ, բծաց *s.* censure, criticism;
 discussion, examination, research.
 թծեմ, էջի *va.* to censure, to criti-
 cize; to discuss, to examine, to de-
 bate, to sift. [to stitch.
 թծիկ *s.* quilting; -անեկ, to quilt,
 թծեմ, էջի *va.* to stuff, to cram, to
 gorge; -զորովայն, to gorge one's self.
 թծուծ, թծուց *s.* tow, hards of flax
 or hemp; ընդ թծուծ, to stop with
 tow; *mar.* to calk.
 թծպեմ, էջի *vn.* to quilt, to stitch,
 to pink; -իմ *vn.* to grow narrow, to
 shrink. [lehem.
 թղամեղ *s.* the manger at Beth-
 թղիկ, դկան *s.* small cottage, hut,
 cot; small room, closet, cell.
 թղայթ, էջ *s.* ulceration, suppur-
 ation, pus, purulent matter; *fig.* hy-
 pocrisy; -ք էրկրի, earth-worms; -ք
 խոտոց, liquid refuse from putrid
 vegetation.
 թղայթեմ, էջի *va.* to exulcerate;
fig. to dissemble, to conceal enmity;
 to foment, to plot; -իմ *vn.* to be ul-
 cerated, to form an abscess, to gather,
 to discharge matter, to suppurate.
 թղիթեմ, էջի *va.* to apply, to de-
 vote one's self to; to explore.
 թղադատ լինիմ *vn.* to be judged by
 one's own conscience.
 թղալի *S.* Եղկերի.
 թղալան *a.* guilty, pricked by con-
 science: miserable, pitiful.
 թղալար, աջ *a.* scrupulous.
 թղալարութիւն *s.* scruple.
 թղամ, աջի *vn.* to scruple; to doubt,
 to mistrust; to abstain from, to shun:
 to have pity, compassion.
 թղամիւս *a.* over-scrupulous, over-
 nice, too rigid; cowardly, pusillani-
 mous, chicken-hearted.
 թղեմ, էջի *vn.* to make case of con-

science of, to scruple, to doubt; *աշ*
 ինչ թղեմ, my conscience does not
 blame me; էրթ առանց իրիք -ոյ, go
 without scruple or hesitation.
 թղեմանք *s.* conscience, scruple;
 -նք *ad.* conscientiously, scrupulously.
 թղեմութիւն *S.* թղիչ.
 թղուրբախ *s.* noise, clatter, hub-
 bub, uproar, rumour, turmoil, din,
 confusion.
 թղուշն, աջ *s.* snail; sea-shell,
 purple shell-fish; -անպատեան, slug.
 թախառն *a.* gravelly.
 թաքար, աջ *s.* sand-stone.
 թաղեմ, էջի *va.* to fill, to heap up,
 to stuff, to cram; -զորովայն, to gorge,
 to gormandize, to stuff or cram one's
 self, to eat too much. [age.
 թառու *s.* stuffing, force-meat; saus-
 թաղիկ, գրաց *s.* collection of na-
 tional historical facts: editor; com-
 piler. [to contain, to enclose.
 թաղործեմ, էջի *va.* to assemble;
 թաղարարեմ, էջի *s.* chief editor.
 թաղարեմ, էջի *va.* to compile, to
 write, to edit. [ship; compilation.
 թաղարութիւն *s.* editing; editor-
 թաղիկ *a.* of the same troop or
 regiment, comrade, companion; *S.*
 թաղանդի *s.* group. [Գասակից. &c.
 թաղան *s.* assembly; -եկեղեցւոյ,
 nave. [together.
 թաղաւոր *a.* assembled, gathered
 թաղաւորեմ *S.* թաղեմ. [gregation.
 թաղաւորութիւն *s.* assembly, con-
 թաղեմ, էջի *va.* to assemble, to
 rally, to gather together, to convoke;
 to excite to blows, to set fighting: to
 keep, to celebrate a feast; -պատե-
 րամ, խուճա - , to fight, to come to
 blows, to join battle; -իմ *vn.* to be as-
 sembled, convoked, gathered toge-
 ther; to rally, to flock together, to
 form groups; to be engaged in war;
 թաղեցաւ պատերազմն, the battle
 began. [in troops.
 թաղովն *ad.* in company, in crowds,
 թաղեմ, էջի *va.* to drink; to imbibe,
 to suck up, to absorb.
 թաղ, ոյ, ուլ *s.* leaven, ferment; *fig.*
 sect; -գարեջուց *S.* Լորձն.
 թաղալիկ *s.* zymosimeter.
 թաղեմ, էջի *va.* to cause to fer-
 ment; -իմ *vn.* to ferment, to rise;
 -եալ *S.* թաղուին. [tative.
 թաղեցուցիչ *a.* fermenting, fermen-

Թաղուիկ, ըկի *s.* bot. strawberry;
 բոյս -ըկի, --plant.
 թաղուին *s.* fermentation.
 թաղուին *a.* risen, fermented, leaven-
 ed; -հաց, leavened bread.
 թաւ, ոյ *s.* care, attention, solici-
 tude; nursing, attendance, duty, task;
 mindfulness, diligence, assiduity; -ով
ad. carefully, mindfully, attentively;
 -ածել, ունել, տանել, to take care
 of, to be mindful of, to look after; to
 nurse, to tend, to attend; to provide,
 to procure; զամենայն փոյթ եւ զ- ու-
 նել զուսկէքէ, to take every care of; to
 take great pains with; տարածել է վե-
 րայ ուրուք զ-ս իւր or զդուր -ոյ, to
 surround with loving cares or kind
 offices, to be particularly attentive to,
 to wait assiduously upon; հաստա-
 տեալ է -ս չարին, prone to evil; յու-
 ղեցան -ք իմ, my compassion is excited.
 թաւալութ *a.* careful, mindful,
 regardful, solicitous, attentive.
 թաւած, -ու, աջ *a.* careful; *S.*
 թաւակալ. [pection, guardianship.
 թաւածութիւն *s.* care, cure, ins-
 թաւակալ, աջ *a.* tutelar, tutelary;
s. guardian; trustee, administrator;
 regent; prefect; curator, custodian.
 թաւակալեմ *S.* թաւարկեմ.
 թաւակալութ *S.* թաւակալ.
 թաւակալութիւն *s.* care, attention,
 solicitude; tutelage; regency; protec-
 tion, guardianship; Divine Provid-
 թաւակալեմ, էջ *s.* regent. [ence.
 թաւակալութիւն *s.* regency.
 թաւամար, -ութիւն *S.* թաւակալ,
 թաւամար *S.* թաւակալ. [-ութի.
 թաւարկեմ, էջի *va.* to take care
 of, to attend to, to occupy oneself so-
 licitously about, to patronize.
 թաւարկու, -ի *S.* թաւակալ, -ու.
 թաւակալ, աջ *s.* matrimonial me-
 diator, go-between, match-maker; -
 լինել, to arrange a wedding between;
 -հնալ, to go to conclude a marriage.
 թաւմեմ *S.* թաւարկեմ.
 թաւմեմ, աջ *vn.* to become re-
 lated, allied, to be united by marriage.
 թաւմի, մույ, մեայ *s.* relation, kind-
 red, connexion; -տանել, to ally, to
 unite, to match; -լինել *S.* թաւմեմ.
 թաւմոյ, աջ *a.* careful, diligent, at-
 tentive; full of regard, of solicitude,
 benevolent, charitable.
 թաւմութիւն *s.* affinity, alliance,

relationship; հոգեւոր - , sponsorship;
 արկանել - , - առնել *ք.* *S.* թաւմեմ.
 թաւ առնեմ *S.* թաւարկեմ.
 թաւարկեմ, թաւարկեմ, էջի *vn.* to spare,
 to be sparing of; to pardon, to respect,
 to exempt, to privilege; to save, to
 spare, to husband, to be thrifty, to
 administer or manage well, to be spar-
 ing of expence, to economize; - է կե-
 րակրոյն, to stint one's self; - է ժա-
 մանին, to economize time; - է շք-
 թուին, to bridle one's tongue; - է
 բարկութիւն, to abstain from wrath.
 թաւարկեցուցանեմ, ուցի *va.* to cause
 to be sparing, to create thrift or eco-
 nomy. [son, house-keeper, house-wife.
 թաւարկ *s.* economizer, thrifty per-
 թաւարկութիւն, -ուին *s.* regard, com-
 passion, pity; pardon; thriftiness, sav-
 ing, economy, parsimony, frugality.
 թաւարկին, -լի, -լից *a.* joyful, cheer-
 ful, gay, merry; *ad.* gaily, cheerfully,
 merrily; - լինել, to be transported
 with joy.
 թաւակից *a.* rejoicing together; -
 լինել, to rejoice with any one, to com-
 pliment, to congratulate, to felicitate.
 թաւակութ *s.* bot. *S.* Մոլախինդ.
 թաւակութիւն *s.* congratulation,
 felicitation, complimenting; թուղթ
 -թեան, letter of congratulation.
 թաւամ, աջի *vn.* to rejoice, to be
 merry, delighted, glad; greeting; -
 ընդ ուսկէք, to rejoice with; բարում-
 տեալ, to wish good morning, good bye;
 ինդա, rejoice! good morning, good
 day; adieu, God be with you; Արիս-
 տոլե Ալեքսանդրի որդւոյ - , Aris-
 totle to Alexander, greeting!
 թաւամիւս *a.* gay, merry, cheerful,
 delighted, glad.
 թաւամուլ, -մուլի *a.* mad with joy, too
 merry; *s.* bot. *S.* Մոլախինդ.
 թաւամուր *ad.* gaily, merrily.
 թաւամիւս, տեցայ *vn.* to rejoice, to
 be joyful, glad. [mour, wantonness.
 թաւամութիւն *s.* gaiety, good hu-
 թաւանք *S.* թաւութիւն.
 թաւացուցանեմ, ուցի *va.* to make
 merry, to rejoice, to give joy, to di-
 vert, to recreate.
 թաւաւոր *a.* unequal, uneven, rug-
 ged, winding; -ք *s.* spot, stain; ine-
 quality, unevenness, roughness, rug-
 gedness, asperity.
 թաւիկ, գրոց *s.* question; interroga-

tion, inquiry, demand; discussion, examination; perquisition, search, quest; visit, inquisition; proposition, thesis; litigation, contest, dispute, debate, quarrel; request, requisition; - բայի gr. accusative or objective case; խօսեցուք զայսր խնդրոյ, let us discourse on this chapter; - առնել, է - երթալ, գալ, ելանել, շրջել, անկա- նել, արկանել, to seek, to look for, to search for or after, to make inquiries, to investigate, to examine, to inquire into; է - լինել ուրուք, to trace, to be in search of, to follow the track of; - է մէջ առնուլ, to commence an argument; -ս յուզել, to raise a doubt, to create a discussion; - եղել, there arose a question; a dispute was raised; - է միտի կայ, the question is; - է ինձ է քէն, - մի ունիմ է քէն, I have a favour to beg of you; ոչ եթէ այնր ինչ է - է, it is not what we seek to know; տայի անձն իմ խնդրոյս իմում, let my life be given me at my petition. Խնդունի, -ուհի s. joy, mirth, pleasure, gaiety, cheerfulness, merriment. Խնդրակ, այ s. seeker-after, inquirer; guardian, trustee; emissary; -ս արձակել զինի ուրուք, to run after, to hunt for or seek after some one. Խնդրականք s. object of research; subject of dispute. [wish. Խնդրակատար a. fulfilling another's Խնդրանք s. demand, request. Խնդրեմ, էջի va. to search for, to ask, to solicit, to implore; to demand, to claim, to require, to run after, to pursue; to ransack, to rummage; - զանձն ուրուք, to seek one's life; զա- րին նորա է ձեռաց քոյ խնդրեցից, I will require his blood at your hands; զքէնս վրիժուց, - , to revenge oneself, to be avenged; - գերեսս Աստուծոյ, to seek God's face; զազս անձին եւ- իթ -, to have no other aim but self-interest. Խնորունածք, ծայ or ծոց s. prayer, supplication, demand, request, requi- sition; է -ս սնդիլ, to pray devoutly; to fervidly implore. Խնորութիւն s. search; demand; - վրիժուց S. վրէժխնդրութիւն. Խնծիկ, ծղից s. laugh, laughter, gaiety, toying, dalliance, rapture. Խնծղակ a. sprightly, gay, merry. Խնծղամ, այցյ or ջի vn. to laugh, to

rejoice, to leap with joy. Խնծոր S. Խնծոր. Խնկաբեր, այ a. that bears or pro- duces aromatic or odoriferous gums; S. Խնկազգեաց. Խնկազգեաց, -զգեսս, -զգեցիկ a. carrying incense, aromatic gums, or precious ointments. Խնկալի, -լի a. full of incense, odor- iferous; praiseworthy, honourable; -լից, drunk with incense and myrrh. Խնկախառն a. mixed with incense. Խնկածալիկ s. bot. salvia, sage. Խնկածու, այ a. odoriferous, aro- matic. [upon; censer. Խնկակալ, այ s. altar to burn incense Խնկահոտ a. perfumed, fragrant. Խնկաղաց, այ s. mortar for pound- ing incense; incense-box; perfumer. Խնկաման, Խնկանոց, այ s. incense- box; censer; pan to burn incense on; perfume-box. [censing like incense. Խնկանուէր a. ardent, fervent, as- Խնկարան s. incense-box; censer. Խնկարեմ, էջի va. to incense. Խնկարկու, այ s. incense-bearer; fig. flatterer, fulsome praiser, adulator. Խնկարկութիւն s. incensing. Խնկաւորութիւն s. censing; praise, respect, adoration. Խնկելի a. worthy to be incensed, praiseworthy, honourable. Խնկեմ, էջի va. to incense; to per- fume; to embalm; to offer up, to offer: to intoxicate; fig. to praise, to honour, to adore; to extol, to flatter, to flatter grossly. Խնկենի s. bot. incense-tree, oliban, frankincense; incense, perfume. Խնկեփեաց, փեցայ s. perfumer. Խնկիկ s. grain of incense. Խնկիւ a. incensing. Խնկողկուղիկ s. bot. marjoram. Խնկունի s. bot. rosemary. Խնծոր, ոյ or է s. apple; apple-tree; pommel, knob, ball, head; - վայրի, azarola or Neapolitan-medlar; գետնի - , S. Երեյուկ; -ք, այսից -ք fig. rosy cheeks. Խնծորակուլ s. med. lozenge. Խնծորենի, Խնծորի, բւոյ s. apple- tree; -ենիք, apple-orchard. Խնծորոյի s. cider. Խնչոյք, յից s. treat, feast, banquet, great feast, entertainment; feasting, rejoicing; assembly, company; գազ-

լիճ՝ յից, banqueting-hall; յս խրախ- ձանաց, luxurious entertainment; յս առնել, յորինել, տալ, to regale, to feast, to give a treat; յս ուրախու- թեան յարգարէլ ումք, to feast one with high ceremony. [churn. Խնոյի, ջւոյ s. churn; շարժելը -, to Խոռւմ, էջի va. to cork, to stop, to bung; to close, to shut; to oppilate, to constipate; - զբերան ուրուք, to put to silence; - զպատուհան լսելաց, to turn a deaf ear to, to refuse to listen. Խնչեմ, էջի va. to grunt; *to blow Խոյոյք S. Խնչոյք. [the nose. Խոտուզ S. Խնչիկ. Խաւար a. lancer. Խռտեակ, էկաց, Խռիք, տեաց s. bedstead, pallet, truckle-bed; halting- place; den, haunt, lair, cave of wild beasts; զտեկ է խռիս, to hide in a den. *Խառուկ s. gusset. [able. Խառեկ a. contemptible, despic- Խառեմ, էջի va. to despise. *Խռիմ vn. to have a thirsty longing for acid things. Խոզ, էջ or այ s. boar, sow; pig; hog, swine; -ք, spoke of a wheel; *scrofula, king's evil; - մատակ, sow; - մալեալ, hog; - ծովային, sea-hog; Հնդիկ -, guinea-pig; ցնկիւնի - է, to far- row, to pig; ծնունդք - է, litter of pigs; կաթնիկ - , sucking-pig; գոմք - էջ, pig-sty; Երամակ - էջ, herd of swine; միս - է, pork; ապուխտ - է, ham; խորիս - է, rind (of bacon); մորթ - է, pigskin; խանէ, բոհոհէ, կնչէ, գրդայ, կունչէ -, the hog grunts; - է փուշ bot. anagyris, bean-trefoil; - է մալ, S. Չարխուս. Խոզաբար ad. hoggishly. Խոզաբարոյ a. hoggish, behaving like a hog, rude. Խոզաբոյժ a. swine-fattening. Խոզաբուս կերակուր s. hog's wash, food for swine. Խոզակ, այ s. fruit of cypress, plane- tree, &c.; - չէրամոյ, cocoon. [a pig. Խոզակերպ, - ձեւ a. hog-shaped, like Խոզամիս a. pig-headed; swinish, dir- Խոզան, այ s. stubble. [ty, filthy. Խոզանակ, այ s. clothes-brush; whisk; -ադորժ, brush-maker; -եմ va. to brush; to whisk. Խոզանամ, այցյ vn. to be changed into swine; fig. to behave like a hog, to be hoggish. [erect, like stubble. Խոզանացեալ, Խոզանեալ a. bristly,

Խոզանոց s. pig-sty. Խոզանաւ s. long bristle. Խոզանանձ s. bot. wild-pear; med. king's evil, scrofula. [driver. Խոզարած, այ s. swineherd, pig- Խոզան s. pl. hogs, swine. Խոզենի a. swinish, hoggish; s. pork. Խոզերամակ, այ s. herd of swine. Խոզկալին s. bot. acorn, beech-mast. Խոզութիւն s. hoggishness; fig. nast- iness, filth. Խոզուկ s. zool. porcupine. Խոլի s. zool. kingfisher, halcyon; -ական աւուրք, halcyon days. Խոլթոսեմ, էջի vn. to see with dis- pleasure, to scowl at; to despise. Խոտու a. harsh; frowning, surly, threatening; hideous, frightful, hor- rible, dreadful, shocking; coarse, gross, rude, rough; sad, sorrowful; grave, stern; - գէմք, stern and haugh- ty countenance; - աչք, threatening eye, gloomy eye; - ախարիկէլ յոք, to look at sternly or angrily, to frown, to scowl, to knit the brows; - Հայեւ, to look surly at, to sulk, to turn a wild haggard look upon. Խոտուապեղ, -աղէմ a. gruff-look- ing, surly-looking, of a stern or aus- tere countenance, scowling, lowering; sorrowful, gloomy, sullen; - ցնորք, frightful spectres. [looking. Խոտուահայեաց a. surly- or gruff- Խոտուեղուցանեմ, ուցի va. to irri- tate, to anger, to incense, to chafe, to provoke, to exasperate; - զքէմս, to pucker up one's features, to put on a surly look. Խոտուիմ, ուցայ vn. to frown, to knit one's brows, to be sulky, cross, ill-tempered, to grow angry, to be net- tled; to be soured, embittered, exas- perated; - Երկնից, to cover with gloomy clouds, to lower, to get cloudy, murky. Խոտուութիւն s. frown, wrinkle, knitting of the brows, scowling, pout- ing, sulkiness, sulks, wry face; vexa- tion, sorrow, melancholy. [tumour. Խոլային a. tumorous; - մարմին, Խոլեմ, էջի va. to disperse, to scat- ter, to drive. [nant sore. Խոլեցեցեալի s. med. cancer, malig- Խոլմուկ S. Հոլմուկ. Խոլոր S. Խոտու. Խոլորձ, լւձան s. bot. orchis, bee-

flower, salep, satyrion.

խոխ s. dressed victuals; S. խաչ.

խոխոց ad. dreadfully, frightfully.

խոխոմ a. well-watered, abounding in springs, or running waters; -ք, մայ s. ravine, deep hollow; sylvan valleys, forest; mountain streams, torrents.

խոխոմաձիգք s. gloomy ravines; long valleys.

խոխոմեմ, էջի va. to bathe, to water; -խմտ. to spring; to inundate.

խոխոմ, էջ, խոխոմանք, խոխոմեն s. murmuring, purling, babbling, gurgling; զառ. է վայր -ջանք, evacuation, going to stool.

խոխոմեմ, էջի vn. to murmur, to purl, to babble, to gurgle; է վեր -, to vomit.

խոխոմեմ, էջի, -ախմ, էջայ vna. to think, to invent, to attempt, to try.

խոկ, աջ s. thought; a. thoughtful, discreet, prudent; է -արկանեմ, to think, to consider, to ruminate; -է միտս կայր նորա, he had the intention to, he intended to.

խոկամ, աջի va. to think, to reflect, to meditate, to consider, to contemplate, to imagine.

խոկամիս s. thought, meditation, consideration, contemplation, reflexion, imagination, speculation.

խոկ, էջ s. S. խոկ; meat, victuals.

խոկադործ, &c. S. խոկակեր, &c.

խոկական, աջ a. thoughtful, prudent, wise, judicious, sensible, intelligent, cautious, provident, circumspect, discreet; -ն s. intellect, intelligence, reason, judgment.

խոկականաբար ad. prudently, wisely, judiciously, sensibly.

խոկականութիւն s. prudence, wisdom, discretion, wariness, circumspection, cautiousness, good sense.

խոկակեր, աջ s. cook, man-cook; քաջ -, capital cook, first rate cook; -այ տուն, kitchen; -ք, cookery; S. խոկակեր.

խոկակերապետ, աջ s. chief-cook: chief executioner; օգնական-է, under-

խոկակերեմ S. խոկարարեմ. [cook.

խոկակերոց, աջ s. kitchen; անօթք -է, - utensils; S. խոկարան.

խոկակերութիւն S. խոկարարութիւն.

խոկամանամ vn. to precipitate one's self, to fling, to cast or throw one's self headlong.

խոկանոց S. խոկակերոց.

խոկալաձառ s. eating-house keeper.

խոկարան s. intellect, sense.

խոկարար, աջ S. խոկակեր; -ուհի sf. cook; քաջ -, very good, excellent cook. [dress victuals.

խոկարարեմ, էջի va. to cook, to խոկակ, էկի s. scullion; sf. kitchen-

maid. [խան, &c.

խոկեմ, -աբար, -ութիւն S. խոկա-

խոկեմազարդ a. adorned with prudence, judicious.

խոկեմամիտ a. sober-minded.

խոկեմանամ, աջայ vn. to be wise or prudent. [prudent, judicious.

խոկեմնիւթայ a. circumspect, calm,

խոկեմտութիւն s. sober-mindedness.

խոկեր, աջ s. filth, dirt, muck, mire, mud; իջ. filth, obscenity, villany, wantonness; է -ի or ընդ - թաւալիւ, to get splashed, to be be-mired, covered with mud; -ք պղծութեանց, defilement; -ք միմեանց, sodomites.

խոկերական a. muddy, dirty, filthy, impure, obscene; - ձեռք, unclean hands; առեւ բանա -ս, to talk obscene-

խոկերանոց s. sink, drain. [ly.

խոկերանի միաց or դէմք. syllogism.

խոկտոկեմ, էջի va. to butcher, to slaughter, to kill, to massacre.

խոկտոկում s. act of killing, massacre, carnage. [of laughter.

խոկտոկեմ vn. to hear a loud burst

խոկտոկանիւթ, -ջանք, -ջեմ S. խո-

խոյ, &c.

խոյովակ, խոյովակ, աջ s. pipe, tube, canal, conduit; -ջուր, spout; - տա-

նեայ, gutter; - լուսալեայ, drain; - շողեւաւու, steam-pipe; - ծխնելուզի,

chimney-flue; - ջրհանի, engine-hose; - կազի, gas pipe, main; - խօսուն,

speaking-tube; - ձայնատու, acoustic-tube; - շնչողական, suction pipe.

խոշկոր, խոշոր, -ակ, աջ s. suck-

ing-pig, porker.

խոշոճ s. thought; -եմ vn. to be thoughtful, anxious, absorbed in

thought.

խոյ, ոչ s. zool. ram; ast. Aries, -;

mech. battering-; mar. windlass, cap-

stan; ջրաբաշխական -, hydraulic -.

խոյակ, աջ s. capital of a column.

խոյանամ, աջայ vn. to soar up, to fly on high, to dart forward, to swoop

down, to rush headlong on, to dash at, to pounce on, to fall on.

խոյեղողութիւն s. conquest of the golden fleece; իջ. violation, rape, ra-

խոյեանք s. pl. rams. [vishing.

խոյզ, խուզից s. search, inquisition, inquest, perquisition, research, examination; - է խնդիր, strict inquiry; - արկանեմ, է - է խնդիր արկանեմ or լինեմ, է - էրանեմ, անկանեմ, to search, to examine, to inquire strictly, to pry into; - է խնդիր առնեմ ումք, to be in search of, to trace, to follow the tracks.

խոյթ, խութից s. zool. crocodile.

խոյլ, խուլից s. swelling, blotch; schirrus, scrofula; - պարանոցի, wen, goitre.

խոյս s. flight, running away; - տալ, առնուլ, լինեմ, to fly, to take to flight, to escape, to decamp, to steal or slip away, to break loose; to be guilty of tergiversation; to avoid, to flee from, to shun.

խոյր, խուրի s. cap, diadem, tiara; - էւրոպական, hat; - տաճիկ, turban; - պաղական, tiara. [maker, hatter.

խոյրադործ, -արար s. cap- or hat-

խոյրադիր a. crowning, covering another's head.

խոյզ, աջ s. hook; pick-lock.

խոնարհ, աջ a. low; humble, submissive, respectful; lower, inferior, mean, base, low; feeble, weak; - է - pr. ad. low; down, down below; downwards; from top to bottom; at the foot of; beneath, below, underneath; below, lower, under; - առնեմ, to humble; - լինեմ, to be humble or meek, to humble one's self; to be humbled; զերես է - արկանեմ, to be sulky or sullen; - սրտեք, lowly in heart; աչք է -, with downcast eyes; յերկամեանց է է -, from two years old and under; է միջին է է -, from the loins downward; է վեր է է -, un-

ceasingly, always, at every moment.

խոնարհաբար ad. humbly, submis-

sively. [below.

խոնարհազոյն a. inferior; lower; ad.

խոնարհակողմ s. the lower part.

խոնարհաձակ a. inclining, aslant.

խոնարհամիտ a. humble, meek, mo-

dest. [abase one's self, to be humble.

խոնարհամտեմ vn. to humble or

խոնարհամտութիւն s. humility, mo-

desty, meekness. [to conjugate verbs.

խոնարհեմ S. -էջուցանեմ; - զբայս,

խոնարհեցուցանեմ, ուցի va. to humble, to abase, to subject; to bring down, to lower, to abate, to depress; to bow or bend down, to incline; - զուկն, to lend an ear to, to listen to; - զանձն, to humble oneself; to do penance, to mortify oneself, to fast; - զամբարաւանութիւն ուրուք, to lower, to abase, to bring down the pride of; - զԱստուած առ մարդիկ, to move God to compassion, to implore divine mercy; Աստուած -նէ զամբարաւանս, God humbles the proud.

խոնարհիւմ, հեցայ vn. to be humble; to lower oneself, to descend; to yield, to acquiesce; to lean, to bend downwards; to decline; gr. to be conjugated; - յամբարաւանութեան, to descend from one's haughtiness, to have the pride of one's countenance humbled; յերկիր -, to prostrate oneself; - առաջի Աստուծոյ, to bow before God; - անկանիւլ երեսայ, to go downcast, to be dejected; - յիջեւան ուրուք, to deign to dwell in; - յալիս, to grow old; - ձի օրն, the daylight fades, the day wanes or is going down; յոսն էկաց յերեսայն խոնարհեցուց, he rose from his prostrate attitude.

խոնարհութիւն s. humility; deference, submission, humiliation, abasement; baseness, lowness, inclination, declination.

խոնարհում s. abasement; humiliation; fall, decline; gr. conjugation.

խոնաւ, աջ a. humid, damp, wet, moist; s. humidity. [humid.

խոնաւալից a. full of humidity, very

խոնաւալցած a. deliquescent; - լու-

ծութիւն, deliquescence. [moist.

խոնաւական, -ային a. humid, wet,

խոնաւայրոյզ s. damp weather; wet, rainy weather.

խոնաւանամ, աջայ vn. to grow wet,

to become damp or moist.

խոնաւաչափ, է s. hygrometer; -ա-

կան, hygrometric; -ութիւն, hygro-

metry.

խոնաւարար a. moistening, wetting.

խոնաւացոյց s. hygroscope.

խոնաւեմ, էջի, -էջուցանեմ, ուցի

va. to damp, to moisten; to wet, to steep, to bathe.

խոնաւութիւն s. humidity, damp,

moisture, wet; humour, radical moist-

ure; - օդոց, damp weather.

Խոնաւուս *a. S.* Խոնաւ.
 Խոնձ. *ի* - *ad. pr.* below; under; inside, within, in. [drawers & trousers.
 Խոնձան, ունք *s.* running string for
 Խոնք *s.* fatigue, lassitude; *a.* fatigued, tired, weary, faint, jaded. [some.
 Խոնքական *a.* fatiguing, hard, toil-
 Խոնքան *S.* Խոնքան; -ք *S.* Խոնքուի.
 Խոնքեցուցանեմ, ունքի *va.* to tire out, to fatigue, to weary. [fatigued.
 Խոնքիմ, ջեցայ *vn.* to be tired, weary,
 Խոնքութիւն, -ուսն *s.* fatigue, lassitude, weariness.
 Խոնքիւն *s.* noise, murmur. [խոնքիմ.
 Խոնք *S.* Մարգարտոյ: -եմ *S.* Խոնք.
 Խոնքոս *s.* hay; dried herbage.
 Խոնքոր, *ից a.* stout; great; thick; rough, rude, rustic, unpolished; awkward, ill-shaped, ill-made; rugged, toilsome, difficult; - զգեստ, coarse cloth; - ձայն, rough voice; harsh sound; - գոյնք, stiff or unconnected colouring. [lished.
 Խոնքաբար *a.* rude, rough, unpolished.
 Խոնքադեղ *a.* coarse featured, hard-favoured, ugly.
 Խոնքադոյն *a.* very rude, very coarse; - *ad.* rudely, coarsely.
 Խոնքանամ, աջայ *vn.* to grow up; to become stout or bulky; to grow rude or rough.
 Խոնքացոյց *S.* Մանրացոյց.
 Խոնքեցուցանեմ, ունքի *va.* to magnify, to increase, to make larger.
 Խոնքութիւն *s.* coarseness, rudeness, want of politeness; bigness.
 Խոնքամ, -անամ *S.* Կաղամ. [ing.
 Խոնքանդալից *a.* tormenting, torturing.
 Խոնքանդանք *s.* torture, torment, punishment, rack, pain.
 Խոնքանդեմ, եցի *va.* to pain, to torment, to torture; to thrash, to beat.
 Խոնքար or Խոնքար *s.* boy, son; pupil.
 Խոնք, *ից s.* obstacle, opposition; embarrassment, inconvenience, difficulty, hitch, hinderance, clog; the spines of the hedgehog; - խափանարար, great obstacle, impossibility; ահա - անկոխելի, there is an insurmountable difficulty; - եւ խուծ լինել, to hinder, to clog, to embarrass, to prevent, to be a bar to; տապալել զամենայն զ- եւ զխուծ, to surmount the greatest obstacles; *S.* Խուծ. [hobble.
 Խոնքաւ լինել *vn.* to go lame, to

impediment to the sight; - լինել, to put a stop to, to hinder.
 Խոնքեցան, Խոնքան *s.* obstacle, stop, hinderance, embarrassment; - լինել, to oppose, to hinder, to clog, to embarrass. [about.
 Խոնքամ, աջի *vn.* to leap or frisk
 Խոնքան, *ի a.* uncultivated; *s.* waste land, desert; *ի* - *ի*, waste, fallow.
 Խոնքանամ, աջայ *vn.* to become desert, uncultivated; to lie waste or fallow; to spoil, to deteriorate, to go to ruin.
 Խոնքանցուցանեմ, ունքի, Խոնքանեմ, եցի *va.* to let lie fallow, to leave uncultivated; to lay waste, to spoil, to ruin.
 Խոնք, Խոնքայ *S.* Խոնքայիք. [to ruin.
 Խոնքուեմ, եցի *va.* to curl, to frizz, to put in ringlets, to crisp; - *իմ vn.* to curl one's hair; to fall into curl, to curl of itself.
 Խոնքուի *a.* curled; -ք *s.* curl, lock, ringlet of hair; - *ս առնել*, to curl, to frizz. [breach, gap.
 Խոնք, -ն *s. bot.* iva; - պարսպի, Խոնքայեան *s.* prime minister.
 Խոնքեմ, եցի *va.* to hollow out, to excavate. [hole; cavern, den.
 Խոնք, աջ *s.* hollow, cavity, cave,
 Խոնքանամ, աջայ, Խոնքիմ, եցայ *vn.* to become hollow, empty, void.
 Խոնք *s.* confession; promise; *ի* - *առնել*, to cause to confess; *ի* - *գալ*, to confess, to tell the truth; - լինել, to confess one's sins.
 Խոնքանուծութիւն *s.* promise. [rity.
 Խոնքակալք *s.* descendants, posterity.
 Խոնքանամ, աջայ *vn.* to promise, to engage, to pledge one's word; to vow; to protest; to offer, to proffer; to propose.
 Խոնքան առնել, լինել *vn.* to confess, to own, to acknowledge; to make confession, to confess, to go to confession; - լինել զյանցանս, to acknowledge one's fault; - զմեզս իւր, to confess one's sins.
 Խոնքանաբար *ad.* confessedly, avowedly; in confession. [tent.
 Խոնքանադուսար, -քոյր *sf.* penitence.
 Խոնքանադրամ *s.* bribe for confession. [rector of one's conscience.
 Խոնքանազայր *s.* confessor, director.
 Խոնքանարան *s.* confessional.
 Խոնքանեցուցանեմ, ունքի *va.* to confess, to hear confession.

Խոնքանեմ, եցի, Խոնքանեմ, եցայ *vn.* to own to, to acknowledge, to confess; to protest; to profess; to confess, to make confession; պարտ է - , it must be acknowledged; - զմեզս, to confess one's sins; - զյանցանս, to acknowledge one's faults; զպարտութիւն, to acknowledge oneself overcome.
 Խոնքանող, աջ *s.* confessor to the
 Խոնքանորդի *s.* penitent. [faith.
 Խոնքանութիւն *s.* confession, avowal, acknowledgment, declaration; - մեզայ, confession of sins; երթալ *ի* - , to go to confession; առաւ - , to make confession; առնուլ զ- ուրուք, to hear the confession of.
 Խոնքուի *s.* colic, gripes, stomach-ache, pain in the bowels; - ունքել, to have the gripes; - լինել, to confess, to own.
 Խոնքուսն *s.* promise, engagement, obligation; word, word of honour, good faith; offer, tender; protestation, declaration; profession; - առաւ, to give one's word, to promise; պահել զ- , կալի խոստման, to keep one's word or promise; զպահել զ- , չկալի խոստման, to break one's promise, to fail to keep one's word; մեծամեծ խոստման առնել, to promise mountains of gold, wonders; մնասի խոստմանք, vain or empty promises, fair words only; մնասի խոստմանք պարտել, to nourish with vain promises. [note ().
 Խոնքուսնի *s. mus.* an Armenian
 Խոնք, ոյ *s.* grass, herbage, turf, verdure; pasture; չոր - , hay, forage.
 Խոնքաբեր *a.* bearing or producing grass, grassy, herbaceous. [on herbs.
 Խոնքաբուս *a.* fed on grass; living
 Խոնքագետ *s.* herbalist, herborist.
 Խոնքալից *a.* abounding in grass, full of forage. [getarian.
 Խոնքակեր *a.* eating vegetables, vegetable.
 Խոնքամբար *s.* hay-cock; haystack.
 Խոնքաճարակ *a.* herbivorous, pasturing on herbs; - լինել, չընել, to pasture, to feed.
 Խոնքան, աջ *a.* abject, vile, base, mean, worthless, despicable; - առ *ad.* meanly, basely, shamefully; in excess; - առնեմ *S.* Խոնքեմ.
 Խոնքանոց *s.* hay-loft. [seller.
 Խոնքաճառ *s.* herborist, herb-
 Խոնքաւ *a.* abounding in grass.
 Խոնքաբալ *s.* herborizer; - լինել, to

herborize. [s. herbage, vegetables.
 Խոնքեղէն *a.* grassy; made of grass;
 Խոնքեմ, եցի *va.* to despise, to condemn, to scorn, to slight, to disdain; to undervalue, to depreciate; - *իմ vn.* to be despised, contemned, disdained.
 Խոնք *a.* oblique, crooked; deluded; strayed, erroneous, wrong; *S.* Խոնքիակի; - հանել, to cause to err, to turn aside; - ելք *ast.* oblique ascension.
 Խոնքադիտակ *s.* polemoscope.
 Խոնքադալ, *ի s.* declinator.
 Խոնքեմ, եցի, Խոնքեցուցանեմ, ունքի *va.* to turn aside, to mislead, to lead astray; to divert, to distract; to twist, to contort, to bend, to make awry; *fig.* to lead astray, to cause to err, to delude, to unsettle.
 Խոնքեցուցիւ *a.* perverting, turning aside, leading astray.
 Խոնքիմ, եցայ *vn.* to turn aside, to deviate, to swerve; to go astray, to lose the way; to decline, to shrink from; to slope, to slant; *fig.* to go astray, to err, to be perverted, to abandon oneself to; to avoid, to shun.
 Խոնքիակ, աջ *a.* oblique, crooked, aslant, aslope, athwart, across, transverse; out of the way, indirect; ill-turned, ill-made; bad, perverse, wicked, froward; *s.* cross beam, traverse; - , - *ad.* obliquely, crossly, transversely.
 Խոնքիակի *ad.* obliquely, transversely; at random; confusedly.
 Խոնքիակիմ, կեալ *vn.* to slant, to slope; to turn aside, to go astray.
 Խոնքութիւն, -ուսն *s.* obliquity, crookedness, deviation, declination, winding, sinuosity; turning aside, going astray; *fig.* perversity, error, depravity.
 Խոնք or Խոնք *s.* anat. tibia, shin, shin-bone, shank; articulation.
 Խոր, ոյ *a.* deep, hollow, excavated; *fig.* profound, deep; *ի* - *ad.* deeply, profoundly; thoroughly; grievously; - տգիտութիւն, վերք, profound ignorance; deep wound; խաւար - , thick, dreadful darkness; - աղքատութիւն, profound misery, abject poverty; - ծերութիւն, decrepitude; *ի* - ձմեռան, in the depth of winter; *ի* - ամառան, in the middle of summer; պեղել *ի* - , to excavate deeply; *ի* - խուզել, *ի* - մե-

քննել, to investigate minutely, to examine thoroughly; - Ի քուն լինել, to sleep soundly; Ի - խոցել, to wound severely, mortally; փյ. to cut to the heart, to grieve deeply, to break one's heart; Ի - խոցել, to be touched to the quick, to be cut to the heart; Իբրեւ Ի - խոցեցաւ պատերազմն, at the hottest moment of the fight; Ի - մոռացումն անկեալ, buried in forgetfulness; Խաղացի Ի - ն, go out to the open sea.

Խորք, բոց s. hollow, cavity, pit, depth, bottom; gulph, abyss; - ծովու, the high sea; the open sea; Ի խորս մար, the offing; - չարեաց, depth of misery or misfortune; - սրտից, the heart's secrets; Ի խորոց սրտէ, from the bottom of the heart; Ի խորս անասուն, in the depth of the forest; Ի խորս քարայրին, at the bottom of the grotto; բանք նորա Ի խորս սրտի իմոյ ազդեցին, his words touched me to the quick; - խորհրդոց Աստուծոյ, the inscrutable designs of God; Ի՞նչ - Ի մաստուծեան, o depth of wisdom!

Խորաբանութիւն s. enigma; dark saying, profound import, hidden meaning.

Խորագէտ a. sagacious, shrewd, judicious; sensible, prudent, cautious; wary, subtil, sly, crafty; ingenious, skilful; - քաղաքավարութիւն, sagacious policy; sly conduct.

Խորագիտութիւն s. prudence, shrewdness, sagacity; craft, cunning.

Խորագիր s. title (of a book).

Խորագնաց or - գնաց a. sailing on the open sea, navigating the ocean.

Խորագոյնս ad. to the bottom, profoundly, thoroughly. [versed.

Խորագոյնս a. very skilful, deeply

Խորազնին a. scrutinizing minutely; - խուզարկու, accurate observer.

Խորազնութիւն s. inscrutable investigation. [cane; penetrating, acute.

Խորախորհուրդ a. mysterious, ar-

Խորախոս a. profound, difficult; enigmatical, obscure; jabbering, talking gibberish.

Խորախոսութիւն S. Խորաբանութիւն.

Խորակն a. sunken-eyed.

Խորաձոր s. deep valley; a. profound, difficult, rugged, scabrous; ընդ - ս արկանել զմիտս, to exercise one's mind in inscrutable things.

Խորամանկ, աջ a. cunning, sly,

crafty, knavish, wily, roguish, artful; fraudulent, deceitful, rascally, villainous; malicious; - Կեղծաւորութիւն, profound hypocrisy.

Խորամանկեմ, էջի, - Կիմ, Կեցայ տ. to chicane, to quirk, to quibble, to use stratagem and artifice, to deceive, to cheat; to be cunning, artful, fraudulent, knavish.

Խորամանկութիւն s. cunning, artifice, craft, chicane, quibble; cheat, deceit, fraud, base stratagem; knavery, roguery; malice.

Խորամէջ, - միջոց a. deep & spacious in the center; concave.

Խորամուկ a. penetrating, acute, piercing; profound, deep; - լինել, to penetrate, to fathom, to dive into, to enter deeply; - լինել Ի ցաւս, to be swallowed up by, to be plunged in grief; - Ի ներքս խաղալ, to enter too far, to plunge in too deeply; - դրոշմել, to inculcate, to impress deeply on the mind.

Խորամուկ s. diver; a. S. Խորամուկ.

Խորայատակ a. profound, deep, hollow.

Խորայոյզ a. searching at the bottom; - լինել, to search into, to go to the bottom of, to sift, to scrutinize, to investigate.

Խորան, աջ s. pavilion, tent; vault of heaven; altar; residence, habitation, dwelling; arith. table; chess-board, back-gammon board, &c.; - վկայութեան, the Tabernacle; - արքունի, royal palace, court; աւագ - , high altar; * գոցնոց - Ի, frontal; - Կանգնել, հարկանել, պարզել զ-, to pitch a tent; բառաւ, ամբողջել զ-, to strike a tent.

Խորանաբնակ a. nomad, wandering.

Խորանագործ, - կար s. tent-maker.

Խորանակից a. dwelling in the same pavilion or tent. [encamping.

Խորանահարութիւն s. pitching tents;

Խորանաձեւ a. tent- or bell-shaped.

Խորանամ, աջայ տ. to become hollow or deep; to dive into, to go to the bottom of.

Խորանայար a. pitching a tent.

Խորանայարդար s. architect of the Tabernacle. [or bell-shaped.

Խորանայարկ a. vaulted, cupola-tent

Խորանանման S. - աձեւ. [camping.

Խորանաչու a. travelling with tents,

Խորանապահ, աջ s. tent-guard.

Խորանարդ, աջ a. vaulted: cubical, cubic, hexahedral; s. cube; - Երկնից, vault of heaven; - արմատ, cube root; վերածել Ի - , to cube, to raise quantities, to the third power.

Խորանարդաձեւ a. cubiform. [volve.

Խորանարդեմ, էջի, to cube, to in-

Խորանաւոր S. Խորանաբնակ.

Խորանափեղկ s. tent-curtain.

Խորանեմ, էջի va. to pitch a tent.

Խորաչափ, Ի s. bathometer; sound-

ing-line, lead, fathom-line; plummet; - Էմ va. to sound; - ու թիւն, sounding,

bathymetry, measure of depth.

Խորաշուրթիւն a. guttural. [able.

Խորաշուրթ a. very deep, unfathom-

Խորասոյզ, սուզի a. sunk deeply,

deep; s. abyss, gulf, pit; - աչք, sun-

ken eyes; - աւնել, to submerge, to sink to the bottom, to plunge into, to immerse; - լինել, to dive to the bot-

tom, to sink; mar. to founder; - Ի ցաւս, sunk in grief; - Ի թախիծս մը,

ապ, plunged in remorse. [նեմ, լինիմ.

Խորասուզեմ, - զիմ S. Խորասոյզ առ.

Խորալէմ s. grotto.

Խորարթուն a. dormant.

Խորարմատ a. deeply rooted; - հաս

առախել, կանգաղել, to strike deep into the soil, to take deep root, to be deeply rooted.

Խորացուցանեմ, ուշի va. to make deeper; to make abstruse, obscure, unintelligible.

Խորափիտ s. cavity, hollow, cave, cavern, excavation; - ս հասանել, to excavate, to hollow. [profound.

Խորափոր a. deeply excavated, very

Խորաբանդակ s. basso-relievo.

Խորաբնին a. scrutinizing, investi-

gating; profound, sublime, past find-

ing out.

Խորդ, ոյ s. hair-shirt, sack-cloth,

hair-cloth; ապաշխարել - ու, to repent in sack-cloth. [sack-cloth.

Խորդազգեաց, - հանդերձ a. clad in

Խորդ, ոյ or ուց s. zool. crane.

Խորդամ, աջի տ. to snore; to snort,

to rattle in the throat; to roar, to bluster (sea).

Խորդաձուկն s. zool. pike.

Խորդապար s. flight of cranes.

Խորդացոյ s. snorer.

Խորդեան s. pl. cranes.

Խորդիւն, - դում s. snoring, snore;

snorting; rattling, rattle in the throat.

Խորեմ, էջի va. to hollow, to exca-

vate; to fathom; to withhold, to re-

tain; to purloin, to steal, to rob, to embezzle; to peculate.

Խորեջ, էջայ s. diver.

Խորթ, ոյ a. step-son, step-daughter;

bastard, natural, illegitimate; dege-

nerate, spurious, false; alien, foreign;

zool. crane.

Խորթաբարոյ, էջ a. unsociable, mo-

rose; capricious, whimsical.

Խորթանամ, աջայ տ. to be degene-

rated, estranged, spoiled.

Խորթացանեմ, ուշի va. to change

the nature of, to adulterate, to cor-

rupt, to debase, to spoil, to impair.

Խորթութիւն s. bastardy, adultera-

tion; degeneracy, corruption, decay.

Խորինաց a. profound, impenetrable,

inscrutable; penetrating, profound.

Խորին a. deep, high; impenetrable,

abstruse, obscure, hidden, difficult to

understand; - ականողիք, sunken eyes.

Խորիւ s. peculator. [ney-cake.

Խորիւն, բոկոյ s. honey-comb; ho-

Խորիւ, Ի s. slough; skin, hide; shell,

bark, rind, peel; * spittle, phlegm.

Խորխանամ, աջայ տ. to toughen

like leather.

Խորխոլմ, էջայ տ. to fall in, to

sink, to give way; - լումն s. falling in,

sinking; land-slip.

Խորխորատ, էջ s. gulf, abyss, chasm,

Խործուիւ S. Խաւարծիւ. [pit.

Խորհ, Խորհումն S. Խոհ.

Խորհիմ, հէցայ տ. to think, to medi-

tate, to consider, to cogitate, to study;

to reason, to reflect; to suppose, to

judge, to imagine, to fancy; to bring

to memory, to call to mind, to recol-

lect; - ընդ միմեանս, to consult, to

advise together, to deliberate, to con-

cert; - Ի սնոսիս, to meditate on tri-

flles; Խորհիմ մեկնել վաղիւ, I think of

leaving, I propose to leave tomorrow;

Ի - ն անգամ ստեղծամ, the mere thought

of it makes me shudder; Եթէ Խորհէր

հանապազ, he thought of nothing else.

Խորհուրդ, հրդեան or դի, հրդոյ s.

thought; design, intention, resolution;

imagination, fancy, inspiration; sen-

timent, disposition; idea, fantasy, re-

very; advice, counsel; deliberation,

consultation; secret; mystery; sym-

bol; sacrament; Խորհրդով ad. design-

edly, intentionally, on purpose, purposely; *հրկան* - , the Holy Sacrament; *տուն*, *տաճար* *խորհրդոց*, council-hall; - *պաշտօնէից*, cabinet council; *խորհրդան գալիք*, secretary; - *չար*, pernicious advice; - *առնել*, *ի մէջ առնուլ*, *ոչնէլ*, *ի - մտանէլ*, to consult, to determine, to decide on, to resolve on; to deliberate, to confer together, to take counsel, to advise with; - *տալ*, to counsel, to give advice, to advise; - *հարցանել*, to ask advice, to consult, to take counsel; *ի մի - միաբանել*, to think together, to deliberate unanimously; *շրջել ի խորհրդոց*, to change or alter one's mind; *շրջել զքե ի խորհրդոց*, to dissuade from, to advise against; - *ի մտի եղի գիտել*, I had conceived the idea of knowing; - *ի մտա իմ անկաւ* or *եղեւ*, I thought of, I had the idea or the intention to; - *արարի ընդ մտա իմ*, I deliberated with myself; - *կարաւ*, he conceived the idea to; *զանդուզն զայն խորհեցաւ* - , he formed the hardy design to; *մինչդեռ յայտ խորհրդի էր*, in the midst of these thoughts, while thus deliberating.

Խորհրդաբար ad. figuratively; sacramentally; mysteriously; confidently.

Խորհրդազէտ, - *զգած a.* astute, shrewd, wary, cautious; initiated, adept; - *առնել*, to let into a secret, to initiate into a mystery; - *լինել*, to be initiated.

Խորհրդազգածուի s. initiation.

Խորհրդածեմ, *էջի տ.* to reflect, to ponder, to think, to revolve, to meditate, to consider; to imagine, to form an idea of, to suppose; to consult, to deliberate; to explain, to expound, to comment upon; to administer the sacraments; to celebrate mass.

Խորհրդածու, *այ s.* thinker; counsellor; the initiated; minister, priest.

Խորհրդածու թիւն s. thought, reflection; deliberation; secret; mystery; administration of the sacraments; celebration of mass. [mysteries, priest.

Խորհրդակ, *այ s.* functionary in *Խորհրդակալ*, *այ a. s.* confident.

Խորհրդական a. mystical; mysterious; sacramental; emblematical, symbolical; rational, thinking, prudent; s. adviser, counsellor; - *խնամ*,

rhapsody, religious rapture; - *խնամ*, *աւու թիւն*, auricular confession.

Խորհրդականութիւն s. deliberation, council, consultation; mystery, sacrament; mysticalness, mysteriousness; wisdom, prudence, wariness, cautiousness.

Խորհրդակատար, *այ a.* accomplishing, performing.

Խորհրդակիր a. mysterious.

Խորհրդակից s. adviser, counsellor; confident. [centric.

Խորհրդակորոյս a. foolish, odd, eccentric.

Խորհրդակցիմ, *ցեցայ տ.* to consult, to confer, to hold a parley or conference.

Խորհրդակցութիւն s. council, consultation; conference, parley; confident.

Խորհրդանոց S. - *գարան*. [ence.

Խորհրդապահ, *այ a.* secret, discreet, prudent. [discretion, prudence.

Խորհրդապահութիւն s. secretness, *Խորհրդապետ s.* prime adviser or counsellor. [book.

Խորհրդատետր, *ի s.* missal, mass.

Խորհրդատու s. adviser, counsellor.

Խորհրդատուն s. place of conference, council-chamber; vestry-room; offertory.

Խորհրդատուն s. mysteries: orgies, drunken revelry, feasts of Bacchus, bacchanals, drinking-bout.

Խորհրդարան s. house of Parliament, hall of Assembly, chamber of deputies: place of administration of the sacraments; offering-place; fig. mind, intellect.

Խորհրդաւոր a. mysterious, mystical, arcane; figurative, emblematic, symbolical; hieroglyphical; - *նշան*, *պատկեր*, emblem. [fickle.

Խորհրդափոխ a. inconstant, voluble, *Խորհուրէլ s.* bot. bryony; tendrils of vine.

Խորհուն s. piece of soiled linen.

Խորշ, *ից s.* corner; compartment, division, pigeon-hole; chess-squares, chequers; niche; cell, partition; nook, lurking-place, hidden corner; hollow, cavity; - *հանդերձից*, fold, plait, crease; - *երեսաց*, *ճակատու*, dimple; wrinkle, puckering; - *գրաշարաց*, printer's box; - *ծովու*, gulf, bay; - *լերանց*, cave, cavern; - *կենդանայ*, den, haunt, lair; - *թռնոց*,

eyrie, nest; *ի - մի*, in a corner; - *աւառ*, *աւառաւոր*, to swell or fill the sails, to get the wind; - *զիւ իջանել*, to fold, to plait, to crease; to become wrinkled, to knit the brow; - *սքալել*, to fold variously; - *ս - ս գործել*, to make small rooms or cells: to gather, to plait; - *ս արկանել յայտ*, to wrinkle, to pucker.

Խորշակ, *այ s.* excessive heat; hot dry or parching wind, simoon; drought, dryness, aridity; - *ժանա*, pestilential blast.

Խորշակաւոր a. sun-burnt, parched by excessive heat, or by a burning wind; - *առնել*, to burn, to parch; - *լինել*, to be burnt, parched.

Խորշակաւորուի s. sun-stroke.

Խորշակաւ a. sun-burnt; - *լինել*, to be burnt.

Խորշակեմ, *էջի տ.* to frown, to wrinkle, to pucker: to plait, to fold.

Խորշակ s. aversion, antipathy;

Խորշակ a. cellular. [S. *Խորշակ*.

Խորշակաւ առնեմ, *Ժողովեմ տ.* to plait, to arrange gracefully, to fit, to adjust with elegance.

Խորշակ a. avoidable, evitable.

Խորշակէն a. flowing, waving; mar. undulating, flowing gently, rippling.

Խորշակցանեմ, *ուշի տ.* to cause to avoid or shun.

Խորշեմ, *էջայ տ.* to feel an aversion to, to loathe, to turn from with disgust, to avoid, to shun, to eschew, to flee; to be shy, to beware, to show or pay regard to; to be respectful; - *յուլ մեքէ*, to take a dislike to, to avoid of.

Խորշիւն s. thunder, noise, uproar, rumour.

Խորշիւրան, *այ s.* plait, double, fold, gather; wrinkle, crease; a. plaited, folded, turned down; wrinkled,

Խորշմերես S. *Խորշմերես*. [puckered.

Խորշմիմ, *էջայ տ.* to grow wrinkled, to shrink, to shrivel up; - *հանդերձից*, to fold, to plait, to crease.

Խորշմիմ s. aversion, repugnance, dislike, reluctance; reserve, caution; regard, respect.

Խորշու s. the hymen; maidenhead. *Խորշուիմ*, *էջի տ.* gynæceum, harem, women's apartments.

Խորշուած, *ի s.* roast-meat.

Խորշուանք s. earnest prayer, urgent entreaty, lively instance.

Խորշուեմ, *էջի տ.* to roast, to toast, to brown; to grill, to broil, to fry; *ձուկն - եալ*, broiled fish.

Խորշում, *էջայ տ.* to suffer, to be afflicted; to sympathise, to have pity or compassion on; to entreat earnestly: to be roasted; *ցրակէղ* - , to be

Խորշուք S. *Խորշուած*. [frost-bitten.

Խորշուում, *Խորշուք s.* roasting; *ի*

- ձա արկանել, to roast, to fry.

**Խորշուակ s.* whooping-cough.

Խորշութիւն s. depth, profundity.

Խորշիկ s. concavity, cavity.

Խորշիւմ, *էջի տ.* to make the honey-comb; to fill with honey-cakes.

Խորշաւոր a. ragged, rough, uneven; - *ք s.* rough, craggy places, asperity, roughness, unevenness, ruggedness.

Խորշակեմ, *էջի տ.* to bruise, to crack, to break, to crush, to dash to pieces; - *զիւնամիմ*, to crush, to bear down, to defeat, to rout, to put the enemy to flight; - *զգուհա*, to disband the troops; - *զգուհա*, to force open the door; - *զգուհա*, to break the head; - *զմարմին*, *զանն*, to mortify one's flesh, to do penance; - *կիմ տ.* to break, to dash to pieces; to be broken, undone, defeated, destroyed; *անդէն ի քեզ խորշակեցին անքէր*, here shall thy proud waves be stayed.

Խորշակում s. fracture, break, crack; rout, defeat.

Խորշիկ, *ակաց s.* dish, viand, mess; roast-meat; cooked victuals.

Խորշիւրան s. chop-house. [keeper.

Խորշիւրար, *այ s.* cook; chop-house

Խորշիւրարութիւն s. cookery.

Խոց, *ից* or *ոց s.* wound, sore, ulcer; a. wounded; *խորամուխ*, *կարկէր* - , deep, mortal wound; - *տալ*, *զնէլ*, to wound; - *մնալ*, to be wounded.

Խոցաւորեմ, *Խոցեմ*, *էջի տ.* to wound, to pierce, to stab; to prick, to smite; *fig.* to pierce or cut to the heart; - *Թափանցանց*, to transpierce, to pierce through and through, to run through; - *իմ տ.* to be wounded, pierced; - *սիրով ուրուք*, to be smitten with love, to fall in love; S. *Խոր*.

Խոցաւորեմ, *էջի տ.* to wound severely, to cover with wounds; *fig.* to prick the conscience.

Խոցող a. wounding, biting, cutting; poignant, tart.

Խոցողումն *s.* act of wounding severely. [—ումն, act of wounding.]

Խոցում, *ոց*, —ումն *s.* wound; Խուհմ, *եցի* *va.* to deal harshly with, to ill-use, to maltreat, to vex, to torment, to trouble, to incommode; to worry, to harass, to annoy.

Խուզածք *s.* felt, stuffing, wadding. Խուզակ, *աց* *a.* searching, scrutinizing; —իմել, to search, to examine, to explore, to rummage. [quisitive.]

Խուզական *a.* curious, searching, inquisitive; *s.* examiner, searcher, observer, busy inquirer, pryer, scrutator; —իմել, to make researches, to seek for, to hunt after.

Խուզում, *եցի* *va.* to search, to inquire, to seek diligently, to hunt after, to pry into; to shear, to shave; to cut off; to strip off. Խուզողութիւն, —զումն *s.* busy search, curiosity, quest, investigation; shearing; —զումն հերաց, shaving, tonsure.

Խուժ, խժից, խժոց *s.* obstacle, embarrassment, hinderance; —եւ խոչ լինել, խժեւ — ընդ ուն անկանիլ, to hinder, to embarrass, to clog; Ի բաց անկել զխոչ եւ զ—, to disencumber, to free from embarrassment; —ք, rock, reef, hedge of rocks.

Խուժ, Խուժաղուժ, ից *a.* barbarous, savage, rude; rough, cruel, inhuman; Խուժք եւ զուժք, the barbarians. [rough.]

Խուժական, —ին *a.* barbarous, Խուժան, Ի *s.* multitude, populace, the vulgar, crowd; throng, press; hurly burly, confusion, noise, clatter; —աւերանաց զաշխարհան զեղուլ or ածել, to devastate, to lay waste.

Խուժան *s.* obstinacy, stubbornness, pertinacity; Ի խժան եւ յոխորաի կալ, *S.* Խժան.

Խուժողութիւն *S.* Խուժաղուժ. Խուժում, *եցի* *vn.* to invade, to rush on, to fall impetuously on, to flock, to resort in numbers to. [negro.]

Խուժիկ, ժկաց *a.* barbarous; black, Խուլ, խլից *a.* deaf; deaf, dead, dull; *eyeless (needle, &c.); —անկել, to deafen, to stun; —անկել զունկն, — լի նկել, to turn or give a deaf ear to.

Խուլակոյր *a.* deaf & blind. Խուլահամբ *a.* deaf & dumb.

Խուլինջ *s.* phlegmon, inflammatory tumour on the shoulders.

Խուլլուլլութիւն *s.* cooing of doves. Խուլ, խոսց *s.* phlegm, ptiuite; Երանել զ—, —արկանել, to expectorate; —բերել, to cough up.

Խուլ, խլից *s.* cot, hut; cell, small room; —պահակաց, sentry-box.

Խուլք *s.* filth, sweepings, dirt. Խուճ *s.* scarecrow, bugbear.

Խուճապ, աւ *s.* fright, terror, alarm, dread, haste, hurry, precipitation; —աւ *ad.* in haste, in a hurry; —ք, phantom, spectre.

Խուճապական *a.* alarming, startling, frightful, dreadful; urgent, pressing; precipitate, too hasty.

Խուճապանք *s.* alarm, eagerness, haste, precipitation, flight.

Խուճապում, *եցի*, Խուճապեցուցաւ նեմ, ուցի *va.* to startle, to alarm, to frighten, to terrify, to appal, to strike with terror; to frighten away; to hasten, to precipitate.

Խուճապում, *եցի* *vn.* to be startled, alarmed, terrified; to waver, to be in suspense; to be hasty, precipitate; to flee precipitately.

Խուճապումն *S.* Խուճապ. Խուճ *s.* drinking, eating; *tin drinking pot; *mus.* an Armenian note (♫).

Խուժք, խժից *s.* party, band, troop, detachment, company, regiment, brigade, division, cohort, legion; —կղզեաց, group of islands, archipelago; —անուլ, to assemble, to flock together; —կազմել զորաց, to muster, to form into a regiment, to embody, to enlist, to enrol, to collect together; Ի խժքէ եօթանց իմաստնոցն էր, he was one of the seven wise men.

Խուլն *a.* little; —ինչ, —մի *ad.* a little, very small quantity, however little; —ինչ ժամանակ, a short time; —ինչ իրք էն, there is very little; Ի —վայրկենի, in a moment, in an instant.

Խուլայար *s.* chem. paraffine. [ing.] Խուլաւազութիւն *s.* seasoning, flavour.

Խուլիկ *s.* incense; aromatic substances; *fig.* incense, flattery; կարմիր —, storax; Հոռոմի or սպիտակ —, laudanum; —ք անուշից, անուշուք, perfumes, fragrant, drugs; —ս անկել, արկանել, to incense; —աւ, to flatter.

Խուլիկեղէն *s.* bot. sweet calamus. Խուլիճ *s.* *mus.* an Armenian note (♫).

*Խուլն *s.* trunk of a tree.

Խուան, խաան *s.* crowd, concourse, multitude, throng of people; affluence, great quantity; noise, tumult, confusion; *a.* thick, close, dense, crowded; many, numerous; *ad.* in crowds, in throngs; —աւ —, —ի —, in a huddle, pell-mell, disorderly, hurriedly; Ի խաան, among the crowd; Ի խաան մարտին, in the thickest of the fight; —բազմութիւն, a numerous crowd, a throng; —բազմութեամբ մտանել, ելաւ նկել, to crowd in; to crowd out; —բազմութիւն ժողովրդեան, immense concourse of people; —հասանէն աստ օտարականք, strangers flock here.

Խուաներամ *a.* in many flocks; in vast numbers; —փունջ, nosegay of various flowers.

Խուանինթաց *a.* *ad.* very numerous, multitudinous, in a crowd; conjointly, together; —բազմութիւն, concourse, crowd.

Խուակ, աց *s.* mech. escapement; —ալատ, գլանաւոր, խորխուր, chronometer, cylinder, anchor—.

Խուափական *a.* evasive, shuffling, ambiguous.

Խուափանք, —փունջ *s.* flight, evasion; subterfuge, shift, excuse, tergiversation, shuffling.

Խուափում, *եցի*, Խուափում, *եցի* *vn.* to escape, to flee, to take to flight, to steal away; to retreat, to retire, to disappear; to shuffle, to elude, to tergiversate. [flight.]

Խուափուլ, —կ *a.* fleeing, taking to Խուափումն *S.* Խուափանք.

Խուանում, Խուսխուսում *S.* Խոյս տամ. Խուսեցուցանում, ուցի *va.* to cause to escape, to save, to extricate.

Խուրձն, խրձան, խրձուք, ձանց *s.* bundle, faggot, bunch, package, packet; —փայտի, fascine of wood; —խուայ, truss of hay; —ցորենոյ, sheaf of corn; —թղթոյ, file or bundle of papers; —ջրոյ mech. wheat-sheaf jet; մագնիսական —, pencil of magnetic

Խուլ, խլից *s.* chamber; cell. [rays.] Խուլի, —ն, խփան *s.* lid, cover; mech. cap, head; —պատուհանի, shutters.

Խուլի, ոց *s.* coultter, plough-share. Խուլիս *s.* wen, goitre.

Խուլիւ, խուլոց *s.* bushes, briars, brushwood, underwood.

Խուկում, *եցի* *va.* to heap, to pile; to

fill, to cram, to stuff. [cow's lungwort.]

Խուլաւ or Խուլաւ *s.* bot. mullein, Խուանում, *եցի* *va.* to assemble, to muster; to collect, to gather; to augment, to enlarge; —իմ *vn.* to assemble in a crowd, to collect or gather together, to flock, to crowd round; Խուան ներ զնովաւ ժողովուրդն, the people crowded round him; Խուանցաւ պատեւ, the fight began.

Խուլում, *եցի* *vn.* to emit a gurgling sound; —շանց, to howl. [winkle.]

Խուլայլ, Խուլոյ *s.* zool. snail; perihelion. Խուլ *s.* confusion, tumult, trouble, disorder, sedition, insurrection; *a.* confused, confounded, troubled; —հարկանել, արկանել, to trouble, to cause disorder, to excite sedition, to create factions, to stir up to rebellion; —կալ, լինել ընդ ումք, to have quarrelled with, to fall out, to be at variance, to disagree with.

Խուլայլոյ *a.* turbulent, tumultuous, seditious. [bulent.]

Խուլաւոր *a.* restless, unquiet, turbulent, unquiet, restless; meddling, mischief-making; revolutionary.

Խուլաւոր, —րիւ *a.* factious, mutinous, turbulent, seditious, riotous, unquiet, restless; meddling, mischief-making; revolutionary.

Խուլում, *եցի*, —եցուցանում, ուցի *va.* to trouble, to put into disorder, to agitate; to perplex, to disconcert, to disquiet, to disturb; to upset, to unsettle, to distract; to alarm, to rouse; to stir up, to excite to insurrection; —զմիս, to dispirit, to unhinge; —զսիրտ, to dishearten, to unnerve.

Խուլեցուցիչ *S.* Խուլիւ. Խուլում, *եցի* *vn.* to be troubled, disturbed, agitated, perplexed, disquieted, disconcerted; Խուլեալ էս, you are looking quite confounded, or flurried. [seditious, factious.]

Խուլիւ *s.* perturber; *a.* disturbing, Խուլութիւն *s.* bustle; perturbation, confusion, agitation, trouble; tumult, disorder, turbulence, insurrection, sedition, revolt, revolution, mutiny, rebellion; —ս յուլել, to foment troubles; Ի —թէ էն Արեւելք, affairs are becoming very serious in the East.

Խուլանում, ացայ *vn.* to dry up, to fade, to wither; to grow old, to become extenuated; Խուլացեալ հերք,

bristling hair; dishevelled hair.
 Խուռառեալ *a.* bushy, briery.
 Խուռալ *S.* Խուռալոց.
 Խուռալոց *s.* tibia, shin-bone.
 Խուռալոց *s.* wind-pipe; larynx.
 Խուռալոց *vn.* to breathe with difficulty arising from diseased lungs.
 Խուռալ *a.* rough, unpleasant, disagreeable; ill-natured, ill-tempered;
 Խուռալ *S.* Փսիւթ. [- ձայն, shrill voice.
 Խուռալ *a.* severe, hard (winter).
 Խուռալոց *s.* harsh, threatening or bitter words.
 Խուռալոց *a.* severe, harsh, rigorous; -ու *s.* austere, severe character.
 Խուռալոց *s.* heavy loads.
 Խուռալոց *ad.* severely, harshly, hardly, rigorously; - զնալ, to proceed with severity, to take severe steps, to punish with rigour.
 Խուռալոց, -կրոն *a.* austere, rigid, severe, hard. [ity, mortification.
 Խուռալոց *s.* austerity, severity.
 Խուռալոց *a.* having a harsh, rough, disagreeable voice.
 Խուռալոց, &c. *S.* Խուռ, &c. [Խ.
 Խուռալոց, -ու *S.* Խուռալոց, -ու
 Խուռալոց, ապա *vn.* to harden, to become hard; to be obstinate, to persist; to be severe, rigorous, austere; ում, to treat mercilessly; - որոժայնի, to constipate, to close the bowels. [ous, high, violent (wind).
 Խուռալոց *a.* boisterous, impetuous.
 Խուռալոց *a.* stubborn, stiff-necked, pertinacious, opinionative, dogmatic. [wilfulness, stubbornness.
 Խուռալոց *s.* pertinacity.
 Խուռալոց *a.* very hard.
 Խուռալոց *a.* hard-hearted, merciless, inflexible, obdurate, insensible, relentless; *fig.* hardened, impenitent.
 Խուռալոց *s.* hardness of heart, obduracy; pertinacity, obstinacy; *fig.* impenitency.
 Խուռալոց *s.* life of privations & hardships, a Spartan existence.
 Խուռալոց *vn.* to harden, to make hard; to render obstinate; - զոք, to render obdurate or callous, to harden the heart; - զորոժայն, to constipate.
 Խուռալոց *s.* chem. cold-hammering.
 Խուռալոց *a.* hardening, making hard; - որոժայնի, astringent, binding,
 Խուռալոց *s.* trachyte. [costive.

Խուռալ *a.* hard mouthed, intractable, untamable, ungovernable; inflexible, obstinate, pertinacious, impetuous, headlong, fiery, rebellious; - էրկար, fiery, spirited, high-mettled steed, courser or charger.
 Խուռալ *ad.* hardly, harshly, roughly, rudely; cruelly, severely, rigorously; rigidly, strictly; - զնալ, to treat harshly, to maltreat, to rule with a high hand; - պատուհան, to punish rigorously, severely; - ու պատուհանի, to reply harshly; *S.* Խիստ. [branches.
 Խուռալ *a.* furnished with thick
 Խուռալ, ոյ or է *s.* garlic; պճեղն-ոյ, clove of -; փարսախաւ հեռի բուրբ զհոռ -ի, he stank of - fifty yards off; -ակեր, garlic-eater.
 Խուռալ *s.* elephantiasis; venereal disease; *bol.* * a Cretan grape; -ք, garlic sauce.
 Խուռալ *s.* hardness; stiffness; roughness, harshness, asperity, austerity, rigidness; rigour, severity, cruelty, inclemency, inflexibility; - սրտի, obduracy, hardness of heart; - բարոց, օրինաց, severity of customs, of laws; - կարծեաց, too great austerity of morals, puritanism; - որոժայնի, tightness of the bowels, costiveness, constipation.
 Խուռալ *a.* condensable; -ութիւն *s.* condensability.
 Խուռալ, ապա *vn.* to condense, to thicken, to grow thick, to coagulate, to congeal.
 Խուռալ, է *s.* chem. densimeter, volumometer; *mech.* condensing-engine.
 Խուռալ *s.* condensation, coagulation, concretion, congelation.
 Խուռալ *vn.* to condense, to thicken, to coagulate, to congeal.
 Խուռալ *s.* condenser. [congeal.
 Խուռալ, խարոց *s.* difference, variety, distinction, disparity, disproportion; -ք, prognostic, augury, omen; աւ - մտայ, according to the judgment; Խի լիցի - ընդ բարին եւ ընդ յոռին, he shall not search whether it be good or bad; ոչինչ է - Տեառն ասկեցուցաւ, նեղ բազմոց կամ սակաւոց, the Lord can give the victory to the smaller or the greater number; աւուրց խարոց, superstitious regard for unlucky days; է -ս անկանիլ, to fall into vain

or superstitious observances; ընդ կապանք խարոց արկանել զանձն, to conform oneself to superstitious customs.
 Խուռալ, Խուռալ *S.* Խուռալ, Խուռալոց.
 Խուռալ, Խուռալ *va.* to tickle, to titillate; to dazzle, to bedazzle; *fig.* to tickle, to please, to gratify, to delight, to flatter; - զաւ, to dazzle the eyes; -իւ *vn.* to be tickled, dazzled; to be delighted, gratified, flattered.
 Խուռալ *s.* tickling, titillation; dazzling; burning desire, prurience, itching, inciting, lust; *fig.* delight, pleasure. [thickness, consistence.
 Խուռալ *s.* condensity, density,
 Խուռալ *s.* softness, effeminacy; deceit, insidious caresses, dalliance.
 Խուռալ, Խուռալ *S.* Խուռալ, Խուռալոց.
 Խուռալ, Խուռալ *S.* Խուռալ, Խուռալոց.
 Խուռալ, Խուռալ *s.* physiognomy.
 Խուռալ, Խուռալ *a.* physiognomist;
 Խուռալ *a.* ceremonial.
 Խուռալ *s.* observance, ceremony; superstition; prognostic, augury, omen; oddness, imparity.
 Խուռալ, էցի *va.* to distinguish, to discern, to make a difference; to observe rigorously or scrupulously; - զբարեկամն է մարդեղութե, to distinguish a friend from a fawner.
 Խուռալ *a.* consulting witches.
 Խուռալ, ապ *s.* interval, space; division, separation; distinction, difference; - ընդ մէջ անկանիլ, to interpose; to interfere, to intermeddle.
 Խուռալ *vn.* to distinguish, to classify.
 Խուռալ *S.* Խուռալ, Խուռալ. [sify.
 Խուռալ, էց *s.* rejoicing, cheerfulness, merriment; banquet, feast; *a.* joyful, gay, merry, cheerful; առն, տաւար -ից, banqueting-house, -hall; - մեծ ուրախութեան առնել, to banquet; - առնել, to make merry, to rejoice; - լինել, to rejoice, to be delighted.
 Խուռալ *a.* that rejoices with, joining in merriment, feasting together; - լինել, to rejoice with; to congratulate.
 Խուռալ *a.* cheerful, merry, joyful, gay, joyous; - լինել, to joy, to rejoice.
 Խուռալ, ապա *vn.* to rejoice, to be joyful; to feast, to make merry with.
 Խուռալ *s.* banqueting-room; place of feasting or entertainment.

Խուռալ, ապ *a.* feasting, entertaining.
 Խուռալ *s.* boon-companion, fellow guest; - լինել, to feast together.
 Խուռալ *S.* Խուռալ.
 Խուռալ *a.* fond of feasting, of good-living.
 Խուռալ *s.* feast, banquet, entertainment, festivity; rejoicings, public joy.
 Խուռալ, խուռալ *s.* shout of encouragement or incitement, encouragement, comfort, incitement; *a.* encouraging, animating; exhorting; - ու, մատուցանել, to encourage, to give heart to or inspirit, to rouse, to excite, to urge on; - բառաւ, հարկաւ, նեղ, to shout encouragingly; - աւ, նու, to take heart, to cheer up, to take courage.
 Խուռալ *S.* Խուռալ *s.* to give a banquet to.
 Խուռալ *s.* rejoicings, feasting, entertainment; -ն առնել, to feast, to hold a feast, to give a banquet.
 Խուռալ *S.* Խուռալ.
 Խուռալ, էցի *vn.* to encourage or excite by mutual shouting, to call loudly, to address with a loud voice; to encourage, to give courage to, to raise the spirits of, to reanimate, to excite, to incite, to embolden; -իւ *vn.* to take courage; - յոք, to rely on or confide in.
 Խուռալ, էց or ոյ *s.* trench, hollow way, ditch; mine or sap; breach, rupture, rent; division, separation; - հա, տանել, to cut a trench; to make a gap; to open a breach; յորդիս իմ է զեւ, there was a gap among my sons.
 Խուռալ *a.* that repairs a breach; - առնել, to repair a breach, to patch.
 Խուռալ, ապ *a.* breaching, making breaches; separating, dividing.
 Խուռալ *s.* the opening a breach.
 Խուռալ, ապ *s.* trench-guard.
 Խուռալ, էց *s.* breach, rupture, opening; hollow way, ditch, trench.
 Խուռալ, էցի *va.* to breach; to break, to defeat, to disperse; to exterminate; - զհամբաւ լուռութեան, to diffuse, to destroy one's reputation; - զգալանիս, to betray a secret.
 40

Խրամառութիւն *s.* breach; crack, crevice; rupture; division, party.

Խրասախ, *ից* *s.* league.

Խրատ, *ուց* *s.* admonition, reprimand, reproof; advice, counsel; caution, remonstrance; discipline, instruction; correction, punishment; -*ք* *ուղղութեան*, moral maxims; - *չար*, bad advice; evil counsel; - *տալ*, to give advice; to lecture, to admonish; *տալ - ս բարեաց*, to give good advice; *գուգալ*, to devote oneself to science; *ի - անել*, to educate; to discipline; *չունել* *զ*-, to be indisciplined, wild, ill-mannered; *S.* Թակարդ.

Խրատաբանեմ, *եցի* *va.* to moralize, to advise, to admonish, to warn.

Խրատաբանութիւն *s.* admonition, warning, advice, counsel.

Խրատադիր *a.* admonishing by letter; *s.* letter or book of admonition.

Խրատական *a.* admonitory, didactic, moral, instructive. [advice.

Խրատատեաց *a.* hating, scorning
Խրատատու, *աց* *a.* advising; *s.* admonisher, adviser, instructor.

Խրատեմ, *եցի* *va.* to admonish, to advise, to warn; to instruct, to discipline; to reprimand, to reprove; to correct, to chastise, to punish; -*եալ* *ի նմանէ*, counselled by him.

Խրատիչ *s.* councillor, adviser; instructor; chastiser.

Խրատուկ, Խրատուու, *աց* *a.* advising, giving advice. [ing.

Խրատուուիկ *s.* admonition, warning; *եցի* *va.* to put on shoes; to lace on boots or shoes.

Խրացք, *ցից* *s.* shoe-lace, shoestring; *լուծանել* *զ*-ս *կոշիկաց*, to loosen shoe-latchets.

Խրեմ, *եցի* *va.* to thrust in, to plunge; to stick in the mire, to be mire; to run aground, to strand; -*իմ* *vn.* to plunge into, to stick fast in the mire, to run aground, to be stranded.

Խրթին *a.* obscure, dark; *fig.* hidden, enigmatical.

Խրթնաբան *a.* obscure, enigmatical; -*ութիւն* *s.* obscure language, enigma.

Խրթնագրութիւն *s.* short-hand, stenography.

Խրթնանամ, *ացայ* *vn.* to be difficult to understand; to darken, to become obscure; to lose pristine excellence or beauty, to grow dull, to deterior-

ate, to get spoiled.

Խրթնացուցանեմ, *ուցի* *va.* to darken, to obscure, to dull, to disfigure, to degrade, to spoil; - *զգիւռս*, to tarnish the glory.

Խրթնիկ *S.* Խրթին; *երեկորեայն* -, Venus, Vesper (the evening star).

Խրթնութիւն *s.* obscurity; meanness.

Խրթնիչ, &c. *S.* Խթնիչ, &c.

Խրթնոր *s.* fragment, relic.

Խրթնամ, *ացայ* *vn.* to become like a bundle, to be bound in a sheaf; *խրթն ձաջեալ տուտ սիրամարդին*, spread peacock's tail.

Խրթնիւթ, ճիւղաց *s.* cell; hut, cabin.

Խրթնեղ *a.* wrinkled, shrivelled or puckered (face).

Խրթնաւ, *ից* or *աց* *a.* imperious, haughty, insolent, proud, arrogant, boastful, supercilious, braggart; *s.* haughtiness, pride, arrogance; - *աւ բար* *ad.* haughtily, proudly, in a bold manner. [haughtiness.

Խրթնաւի, -*լըր* -, *ախան* *a.* full of
Խրթնաւայն *a.* talking in a lofty or threatening manner.

Խրթնամ, *ացի* -, *անամ*, *ացայ* *vn.* to carry the head high, to bid defiance, to bully, to hector, to gasconade, to brag, to laugh to scorn, to rail at, to use insolent language, to swagger, to be disdainful, overnice, to turn up one's nose at, to be proud, pretentious, defiant, arrogant.

Խրթնամե S. Խրթնամեմ.

Խրթնամայան *a.* braggart, boastful, insolent, presumptuous, swagger-

Խրթնեմ, -*սիմ* *S.* Խրթնամ. [ing.

Խրթնութիւն *s.* gasconade, bravado, empty boast, rodomontade; defiance, insolence, haughtiness; *չգիւննել* *ի խրթնութեանէն*, to lose nothing of his arrogance. [-*դիչ* *s.* patcher; cobbler.

Խրթնագեմ *va.* to patch; to cobbler; *խրթն* *s.* chem. cinnabar, vermilion;

bot. dragon's blood.

Խրթնիւ *s.* mar. stranding.

Խրթնաւ, *ուից* *s.* sand-banks, shallows, quick-sands.

Խրթնիւ *a.* skittish, shy.

Խրթնութիւն *S.* Խրթնութիւն, Ծրանութիւն.

Խրթնութիւն, **-ակ* *s.* scarecrow, bugbear; *դոյզն* *ինչ* -, a mere trifle, a nothing.

Խրթնացանեմ, *ցի* *va.* to scare, to startle; to scare or fright away.

Խրթնացում *s.* start, shuddering.

Խրթնիմ, *ուեայ* *vn.* to be scared, to take umbrage, to shy, to start aside, to take fright, to be restive; *խրթնիմ ժողովարացն*, it scared the mind, it was too difficult to be understood.

Խրթնիւ, *աց* *s.* corkscrew.

Խրթնեմ, *լցի* *S.* Խրթնեմ; -*նիմ* *vn.* to be shut; *խրթն բերանը նոցա*, they are put to silence.

Խրթնիւ *s.* cork, stopper, bung, plug.

Խրթնաւ, Խրթնաւ *a.* retired, lone, lonely, solitary.

Խրթնիւ, Խրթնիւ *S.* Խրթնիւ. [hut, cabin.

Խրթնիւ, Խրթնիւ *s.* small room, cell,

Խրթնաւիւ *a.* obstructive.

Խրթնիւ *s.* stoppage, obstruction.

Խրթնիւ, Խրթնիւ, Խրթնիւ *va.* to cover; to shut. [milk-pots (cat).

Խրթնիւ *s.* thievishly uncovering
Խրթն, *ից* *a.* sick, sickly, unhealthy, infirm; - *է*, he is sick. [foolish.

Խրթնաւիւ *a.* silly, simple; stupid,

Խրթնութիւն *s.* silliness, foolishness, stupidity, dullness.

Խրթնամ, *ացայ* *vn.* to be sick, ill, indisposed, unwell, poorly. [sickness.

Խրթնապառաւ *ինիմ* *vn.* to feign
Խրթնաւիւ *a.* stupid, dull-witted, idle, lazy, slothful.

Խրթնութիւն *s.* sickness, illness, indisposition, infirmity.

Խրթն, *աց* *a.* foolish, senseless, inconsiderate, extravagant, rash, absurd; - *առաւուի*, profusion; - *մանկութիւն*, imprudent youth; *լնդ* - *ad.* groundlessly, wildly, inconsiderately.

Խրթնաւ *a.* foolish; -*ութիւն* *s.* foolishness, want of judgment or understanding.

Խրթնիւ *S.* Խրթն; - *ախա*, extravagant desire or inclination; - *երկիւղ*, a panic; - *խրթնութիւն*, extravagant joy, sportiveness, wantonness; - *ցնորք*, nocturnal phantoms or spectres.

Խրթնամ, *ացայ*, Խրթնիւ, *եցայ* *vn.* to go mad; to become unhappy. [folly.

Խրթնութիւն *s.* foolishness, nonsense,

Խրթնաւ *a.* fond of refined living.

Խրթնիւ *s.* noise, murmur, rumour, uproar.

Խրթն *s.* cock-crowing; *S.* Խրթն.

Խրթնիւ *a.* eloquent; *S.* Խրթնիւ.

Խրթնիւ *a.* conversing with another; - *լինել*, to have an interview, to converse, to talk, to discourse, to

have a chat together, to hold a conversation with.

Խրթնիւ *S.* Խրթնիւ *ինիմ*.

Խրթնութիւն *s.* conference, dialogue, conversation, parley, interview; interlocution; discourse. [four.

Խրթնիւ *s.* mouth, tongue; **par-*

Խրթնաւ, -*եցեալ* *a.* betrothed.

Խրթնիւ *a.* speaking, that speaks.

Խրթնացանեմ, *ուցի* *va.* to cause to speak.

Խրթնիւ, *եցայ* *vn.* to speak, to talk, to discourse, to converse; to confer, to treat, to negotiate; to betroth, to

affiance; - *լեզու*, or *ի լեզու*, to speak many languages; - *եզակի*, to thee-thou; - *ուղիւղ*, to speak out, distinctly; - *ի սրտի*, to think, to meditate, to ruminate; - *սպանաւորք*, to

speak threateningly or sharply; - *քաղաքականութեան*, to talk politics;

տալ - զանձնէ, to be talked of; to get a bad name; - *զուսմէք* *ի մահ*, to compass a person's death; - *չարութիւն*, to speak ill of, to slander; *լնդ* *օդս* -, *յականիւ մեռելոց* -, to preach to the winds; to reprove a fool is but lost labour; - *հաւու*, to crow; *նա խրթն*, *ցի առ* *ի քէն*, he shall be thy spokesman; - *ուսմէք զկին*, to betroth, to promise or to give in marriage; - *իւր զկին*, to espouse, to marry; *կոյս* *խոսեցեալ առն*, a vergin espoused to a man; *խրթնացց ինչ զքեզ*, I will marry you; *S.* *Ընդ վայր*.

Խրթնիւ, *աց* *s.* mediator, intercessor, advocate; messenger, announcer; chanticleer.

Խրթնիւ *a.* speaking; *s.* mediator.

Խրթնիւ *s.* herald, messenger, negociator; flag of truce; - *լինել*, to parley, to negotiate, to treat.

Խրթնայր *s.* betrothed, affianced husband, intended.

Խրթն, *աց* *a.* speaking, rational; *s.* speaker, orator; -*ութիւն* *s.* faculty of speech.

Խրթնիւ *s.* betrothal, betrothing; *ի*

խրթնիւ լինել, *կալ*, to be affianced or betrothed; *խրթնիւ ժամանակ*, interval between betrothal & marriage.

Խրթնիւ, *անոց* *a.* gifted with the faculty of speech; endowed with reason, rational.

Խրթն, *սից* *s.* word; speech, language, tongue; discourse, sermon;

saying; diction; talk, conversation, chat; word, promise; report, news; - ընդ. Աստուծոյ, prayer; - հաւու, cock-crowing; իտալական խօսիւք, in the Italian language; խօսս արկանել, առնել, to speak, to talk; խօսս առնել, գնել, to compose, to write; ի խօսս դալ, մատչել, to begin to speak in one's turn; to converse, to talk; ի խօսս առնել, to cause to speak; ի խօսս լինել, - կանանց or լեզուաց լինել, to be the public scorn, to become a byword; կարծել զխօսս ուրուք, to interrupt a person, to break in upon; - քո յայտ առնեն զքեզ, thy speech bewrayeth thee; S. Բան.

Մ

Մ (dzá) ծա s. the fourteenth letter of the alphabet, & the ninth of the consonants; ծ, ծ, fifty, fiftieth.

— It has much affinity with the letters ծ, չ & ա, & is sometimes confounded with them, for example: դժուծ, դժուծ; ծկոյծ, չկոյծ; մածա, նիւ, մատպիւ, &c.

Մագ, աջ s. apex, head, top, summit, ridge, end, tip, point, extremity; end, conclusion, heaping, over-measure; -բ աշխարհի, the entire globe, the universe; -բ լեռանց, the top or summit of mountains; - մատին, the tip of a finger; - մեծութեան, the topmost height or pinnacle of greatness; -է ի - , -աջ ի -ս, right through, from one extremity to the other, from beginning to end; from top to bottom, entirely; ի -աջ երկրի մինչեւ ի -ս երկնից, from the uttermost part of the earth to the uttermost part of heaven; մինչեւ ի -ս երկրի, to the ends of the earth; լինել ի -ս փառաց, to be at the highest pitch of glory; ածել ի - կաւաւարման, to bring to the acme of perfection.

Մագեմ, եջի, -եզուցանեմ, ուշի սա. to irradiate, to cause to shine; to cause to germinate, or to sprout forth; ծագեցից Գաւթի ծագումն արդարութեան, I will cause the Branch of righteousness to grow up unto David; - ումեք, յոք or զոմամբ զողորմունւն, to spread his mercy on; առաւօտն ծագեաց զլոյս իւր, the sun shone forth, day broke; -իմ, եջայ տ. to dawn, to shine, to begin to appear, to rise; to be born; to take rise; to emanate, to proceed from; to sprout, to germinate, to pullulate; to blossom; to ensue, to result, to derive; ի - առաւօտուն, at the peep or break of day, at daybreak; ի - արեգական, at sunrise; ծագեցաւ արեգակն, the sun appeared; արդարքն ծագեցեն ի - քրեւ զարեգակն, the righteous shall shine forth as the sun.

*Մագկապ S. Կոյզկապ.

Մագունի s. dawn, rising; birth, origin, source, rise; emanation; lineage, descent; derivation; զ-ն ունել, to take its rise in, to draw one's origin from; - արեգական, արեւու, sunrise, --rising; - արեւային, արեւելական, արեւակացական ast. heliacal-, cosmical-, acronychal-rising.

Մալ, բ s. fold, plait; wrinkle; - ի - ad. in folds, in plaits; - առնուլ, to flow gently, to ripple, to undulate; - ի - առնուլ, to flow loosely, to curl, to float, to wave; S. Մալ, &c.

Մալած, -ոյ, -ով a. pliant, folding, pliable; wrapped up, enveloped; -ոյ թղթեան, roll of papers; -ոյ խորան, աթոռ, portable altar; camp-stool, folding-chair. [legged.]

Մալապատակ նստիմ տ. to sit cross-legged. Մալեմ, եջի սա. to plait, to ruffle, to fold; to turn in or up, to roll or wrap Մալիչ s. paper-knife; folder. [up. Մալով s. folder.]

Մալովի a. wrapped up, enveloped. Մալում s. folding; - ծովու, rippling, undulation; ծալմունք ամպոյ, gathering cloudiness.

Մախ, ուշ s. outlay, expenditure; cost, expense; consumption; waste, damage; * sale; մանր -բ, trifling expenses; տարապարտ, աւերորդ, տաւապայման -բ, useless, superfluous, exorbitant expenses; առանց -ուշ, gratis; սակաւ -իւք, at a slight cost,

cheap; -իւք իմովք, ազգին բարեկամին, at my, at the nation, at his friends' cost or expense; -ս առնել, առնել -ս մեծամեծս, to expend; to make great expenses, to spend a great deal; to live in great stile.

Մախեմ, եջ, սա. to spend, to expend; to eat, to use, to consume, to waste, to reduce to nothing, to exhaust; to absorb; to devour; to corrode; * to sell; - զժամանակն, to waste, to throw away one's time; - զինչս, to dissipate one's fortune; զվատակաւ, to lose one's labor, to have one's labor for one's pains; ի զուր զբանսն, to speak to no purpose, to talk to the winds; հրոյ, ի հուր, to consume by fire; - առաւելքան զսովորականն, to exceed the ordinary expenditure.

Մախիչ a. devouring; consuming, wasting; corrosive; -խոյ a. corrosible. Մախում s. wast, consumption; corrosion.

Մածանիմ, եջայ տ. to flow gently, to ripple; to wave, to undulate.

Մածանում s. rippling, undulation, waving motion; - ճանաչակի, oscillation.

Մածկարանութիւն s. cant-words, jargon, gibberish, slang, cant; խօսել -թեամբ, to talk jargon, slang or rogue's language. [secretly, stealthily.]

Մածկարար ad. in secret, by stealth,

Մածկազէտ a. that knows secrets;

-գիտութիւն s. the knowing secrets.

Մածկազրուութիւն s. cryptography.

Մածկամիտ a. close, dissembling, incomprehensible.

Մածկամունութիւն s. cryptogamy.

Մածկանք s. hiding, secret.

Մածկապէս S. Մածկարար.

Մածկատես a. that sees secrets.

Մածկարան s. coverlet; fig. shelter.

Մածկեղիք s. covering, cover, lid.

Մածկեմ, եջի սա. to cover; to hide, to conceal; to dissimulate, to mask, to cloak, to veil; -իմ տ. to be covered, hidden, concealed; to remain unknown; - զմեզս ուրուք, to hide, to overlook or pardon another's faults; - զոք իւրեք, to surpass, to excel; - եւալ a. hidden, obscure; secret.

Մածկիչ s. that which conceals or hides; cover, lid.

Մածկոյթ, կուծի s. hiding, con-

cealment, secret; cover, covering; dress; եգ զխաւար ի - իւր, he made darkness his secret place; - թաղման, shroud; - անկողնոյ, counterpane; - կահուց, cover; - կառաց, hammer-cloth; - ձիոց, horse-cloth; housing; - նաւուց, awning.

Մածկոյ, աջ s. veil, muffler; roof, cover, refuge, shelter.

Մածկութիւն s. act of hiding; occultness, secrecy, mystery; cover, covering.

Մածուկ a. hidden, secret, occult; stealthy, clandestine, underhand, furtive; - ի - ad. in secret, privately, secretly, by stealth, clandestinely; -բ s. hiding-place; the secrets; the private parts; -բ սրտի, bottom, the inmost recess of the heart; - հրամանք լեւրին Տեսուցեան, the inscrutable ways of Divine Providence.

Մակ, ուշ s. hole; opening, aperture; a. bored; perforated; - բանալ, to make or bore a hole; խնուլ զ-, to stop up a gap; ի - կարաս կրկին, to draw water with bottomless buckets, to labour in vain.

Մակախիթ լինիմ տ. to creep into a hole or cavern, to burrow; to shut oneself up, to isolate; to seclude oneself.

Մակամուտ a. burrowing; - առնել, to drive into a hole; to cause to dwell in caverns; - լինել, to enter a hole; -բ np. the Phrygian sectaries.

Մակեմ, եջի սա. to bore, to pierce, to perforate, to make a hole; - զբանակ, to break out of camp; -իմ տ. to be bored or pierced; ծակեցաւ պաւարն, the abscess has broken.

Մակիչ a. boring, perforating.

Մակոտ a. pierced, bored, perforated; porous. [to bore, to pierce.]

Մակոտեմ, եջի սա. to fill with holes,

Մակոտեան, -կէն a. porous, spungy; open, in open-work; s. zool. pholias, pholades.

Մակոտեանութիւն s. porosity.

Մակոտաւ, ուշ s. mark of a bite, cicatrix, scar. [pierced.]

Մակոտ, ուշ s. place bored or

Մակում s. piercing, opening, perforation.

Մակի, տեայ s. pore. [foration.]

Մալ s. tart, pastry.

Մալարար, աջ s. pastry-cook; - ուն, pastry; pastry-cook's business.

Ծաղիկ, *զկան* or *զկի*, *զկանց* *s.* flower; *med.* small-pox; *fig.* beauty, youth, bloom; flower, choice, best; - *աղի*, fine salt; - *զինւոյ*, mother or floating lees of wine; - *պղնձոյ*, verdigris; *ծիծառն* - *bot.* celandine, swallow-wort; *արանց* -, *S.* Լէշ; - *գունոց*, splendour, vivacity of colour; *ցոյցք ծաղկանց*, --show; *նկարիչ ծաղկանց*, --painter; *աման ծաղկի*, --pot; - *մանր*, floweret; *սուտ* or *զուգցու*, սլարզ, բարդ -, artificial, simple, double -; *գեղեցիկ*, *հոտաւէտ*, *քաղցրաբոյր*, *անհոտ*, *գեղափթիթ*, *գեղափայլ*, *թարշամ*, *սիրուն*, *երգնէրանգ*, *կարմրագեղ* -, beautiful, sweet, fragrant, inodorous, fresh-blown, splendid, faded or withered, lovely, variegated, scarlet -; *ծաղկէ ի* -, from - to -; *քաղցրաբոյր հոտ ծաղկանց*, the sweet perfume of -s; *ծածկէլ զերկիր ծաղիք*, to cover the earth with -s; *ծաղկունս սիրուէ*, to strew with -s; *փթթին*, *թարւամին ծաղկունք*, the -s are blooming; - fading; *ի* - *մանկութեանն*, in his earliest years; *ի ծաղկի լինէլ*, to be about to blossom; *fig.* to be in the bloom of youth; *ի ծաղկի* or *ի* - *հասակին*, in the prime of life; in the - of manhood; *S.* *Թօթափեմ*.
Ծաղկաբեր, -բուս *a.* floriferous, flowering, bearing flowers.
Ծաղկազիր *s.* ornamental capital letter, flourished or figured initial.
Ծաղկազործ, *այ* *s.* artificial florist.
Ծաղկազարման, *ի* *s.* flower-gardener, florist; -*ութիւն* *s.* floriculture.
Ծաղկազարդ *a.* adorned with flowers, flowery; *s.* palm-sunday; - *բուլբուլ*, garland, wreath of flowers; - *քարոզուի*, furbished discourse.
Ծաղկազարդեմ, *եցի* *va.* to adorn with flowers. [or loaded with flowers.
Ծաղկազրեաց, -զրեաց *a.* covered
Ծաղկազրեմ *a.* stripped of flowers; - *լինէլ*, to shed the blossom.
Ծաղկազուարճ *a.* full of flowers; full blown.
Ծաղկաթափ լինիմ *S.* **Ծաղկազրեմ** -
Ծաղկաթողով *a.* flower-gathering; - *աննէլ*, to gather flowers, to cull.
Ծաղկալի, -*լից*, -*խիտ* *a.* full of flowers, in full bloom. [floriferous.
Ծաղկածին *a.* producing flowers,
Ծաղկակալ, *ի* *s.* flower-stand.
Ծաղկահամ, -*հոտ* *a.* fragrant, per-

fumed with flowers; -*հոտ* *բուսեղի*, perfumed drinks; - *գինի*, fragrant wine. [flowers; - *պսակ*, garland.
Ծաղկահիւս *a.* interwoven with
Ծաղկաձեւ *a.* floriform, flower-shaped; *ընդ* - *ալիս* *ընդհանուրէլ*, to sail on placid waters.
Ծաղկանկար, *ի* *a.* flowered, painted with flowers; *s.* flower-painter; flow-
Ծաղկանոց *S.* **Ծաղկոյ. [er-painting.
Ծաղկապսակ *a.* crowned with flowers; *s.* wreath of flowers.
Ծաղկասէր *a.* fond of flowers; *s.* amateur florist. [with flowers.
Ծաղկասփիւս *a.* enamelled, strewn
Ծաղկալաւաճառ *s.* flower-seller; artificial flower-maker.
Ծաղկաւետութիւն *s.* floweriness, abundance of flowers, full bloom; *chem.* efflorescence.
Ծաղկաւետանամ, *ացայ*, -*տեմ*, *եցի* *va.* to blossom, to bloom, to flower, to flourish; *chem.* to exfoliate.
Ծաղկաւէտ *a.* abounding in flowers, flowery; blooming, florid, flourishing; *chem.* efflorescent. [ing, blooming.
Ծաղկափթիթ *a.* flowery, blossom-
Ծաղկաքաղ *a.* culling or gathering flowers: compiling; *s.* extract; abstract; summary, anthology; - *աննէլ*, to gather flowers, to cull; to extract, to collect, to compile; - *երթալ մեղուաց*, to rifle the flowers, to gather honey.
Ծաղկեայ, -*եղէն* *a.* flowered; party-coloured; figured, embroidered.
Ծաղկեմ, *եցի* *va.* to blossom, to bloom, to flower, to put forth flowers, to be in flower; *fig.* to flourish, to prosper, to thrive; *med.* to be pitted with small-pox; - *ալեաց*, to become grizzled, to grow grey; *ծաղկին տալաւ հէրք իմ*, my hair begins to grow grey. [broidered with flowers.
Ծաղկերանգ *a.* party-coloured; em-
Ծաղկեցուցանեմ, *ուցի* *va.* to cause to flower or flourish; to adorn with flowers.
Ծաղկընկէց *a.* that has shed its flowers, withered, faded; - *լինէլ*, to lose the flowers, to fade, to wither.
Ծաղկիմ, *եցայ* *S.* **Ծաղկեմ**; *սրտի բերկրեցելոյ երեսք ծաղկին*, a merry heart makes a cheerful countenance; *ծաղկին ամենայն աղքէ արուեստից*, all the arts flourish.**

Ծաղկոյ, *այ* *s.* flower-garden.
Ծաղր, *ղու* *s.* laugh, laughter, laughing; derision, mockery, raillery, banter; sneer; - *աննէլ*, *գնէլ*, *հեղուլ*, to laugh; to joke, to jest; to laugh at, to scorn, to deride, to make sport of, to ridicule; - *լինէլ*, *կալ*, *մնալ*, to be laughed at, derided, ridiculed, made a jest of, to make oneself the laughing-stock of; - *աննէլ զոք յայտ յանդիման*, to scorn, to deride one to his face; *զծաղու գալ*, *ի* - *հասանիլ*, to laugh, to burst out laughing, to suffocate with laughter; *S.* **Ծանակ**.
Ծաղրաբան *a.* facetious, witty, sprightly, waggish, jocose; - *եմ* *va.* to joke, to jest at, to banter; - *ութիւն* *s.* joke, sport, pleasantry, jocularly, waggishness.
Ծաղրալից *a.* laughable, funny, ridiculous, ludicrous, burlesque. [ingly.
Ծաղրախառն *ad.* laughingly, jest-
Ծաղրածու, *այ* *a.* droll, facetious, burlesque, comic; *s.* buffoon, clown, joker, jester.
Ծաղրածութիւն *s.* facetiousness, buffoonery, waggishness; mockery, jeering, bantering.
Ծաղրական *S.* **Ծաղրալից**; - *ն* *s.* risibility; - *ութիւն* *s.* ridiculousness.
Ծաղրանկար, *ի* *s.* caricature.
Ծաղրասէր *a.* laughter-loving, humorous, jocose, waggish.
Ծաղրաբաձակ *a.* laughing loudly.
Ծաղրելի *a.* ridiculous; contemptible.
Ծաղրեմ, *եցի* *va.* *S.* **Ծաղր** *աննեմ*.
Ծաղրեբառս լինիմ *va.* to be held up to public scorn. [laughing.
Ծաղրերես *a.* merry faced, jocund,
Ծամ, *այ*, *ոց* *s.* hair, head of hair; *կեղծ* -, wig, periwig, peruke; * - *S.* **Սամեակ**.
Ծամածուռ *a.* tortuous, winding, anfractuous; *շաւիղ* -, zigzag.
Ծամածուռեմ, *եցի* *va.* to writhe, to twist, to twine, to wind round; - *զերես*, to grin, to make grimaces at, to jibe.
Ծամածուռութիւն *s.* crookedness, sinuosity, winding; *fig.* grimace, contortion of face, distortion.
Ծամակալ, *այ* *s.* hair-band or ribbon.
Ծամել, *ք* *s.* jaw; cheek.
Ծամեմ, *եցի* *va.* to chew; *fig.* to reflect, to ruminate.
Ծամին, *ի* *s.* mastic.

Ծայր, *ից* *s.* end, extremity; border, edge; summit, head, top, point; the utmost pitch, the highest degree; *fig.* over-measure, excess; - *ի* -, -*իւ եւ* -*իւ* *ad.* from beginning to end, from one extremity to the other; to the full; punctually; *քաղեւ զաղմուն* - *ի* -, to recite the whole psalter; *ի* - *ն* *հասանիլ*, to reach or attain the maximum; - *իւք աւայ*, glancing slyly at; - *իւք ականջաց լսել*, to listen furtively, to eavesdrop; *S.* **Ծագ**.
Ծայրագոյն *a.* supreme, extreme; - *խտուի* *chem.* maximum density. [tion.
Ծայրադիր *s.* eking piece; prolonga-
Ծայրալիւս *a.* topful, well filled, very full; complete, fulfilled, perfect; - *պարագմամբ*, in detail, exactly, minutely, in every particular. [of corn.
Ծայրախուզ հնձեմ *va.* to reap ears
Ծայրածաւալ *a.* dilating everywhere.
Ծայրակարմիր *a.* red at the extremities; - *արեգակն*, rising sun.
Ծայրակոտոր, -*կոտոր* *a.* blunted, pointless; cut off, mutilated, maimed, mangled; - *աննէլ*, to blunt, to render pointless; to cut off the extremities, to mutilate, to maim, to mangle; to lop off; to retrench, to curtail, to abridge. [song, refrain.
Ծայրայտոյ *s.* chorus, burden of a
Ծայրայեղ *a.* extreme, utmost, in the highest degree; - *խտորմունք*, extremes, excess; - *իշխանութիւն*, abuse of authority; - *զառածանիւ իւրիք*, to carry to excess, to abuse; *ի* - *խտորմունս զառածանիւ*, to proceed to extremities, to commit excesses; - *լիւնէլ ի սէր*, *յատելութիւն*, to love, to hate to excess.
Ծայրանամ, *ացայ* *va.* to excel, to surpass, to arrive at the highest degree of; *ծայրացեալ* *a.* extreme, utmost, furthest.
Ծայրանուն *s.* *a.* acrostic. [buds.
Ծայրապատկէք, - *պատկէք* *s.* leaf-
Ծայրապատկէք *va.* to clip one's words; - *տեմ* *S.* **Ծայրակոտոր** *աննեմ*.
Ծայրապատկիւն *s.* mutilation; retrenchment.
Ծայրափթիթ *s.* acrospire.
Ծայրաքաղ աննեմ *S.* **Ծայրակոտոր** -; to abridge, to shorten; to cull, to gather, to extract, to compile, to make a collection or selection; to recapitulate; to refer briefly, to touch in

passing, to say in few words.

Մայրաքաղաք *s.* acropolis, citadel.

Մայրինք *s.* arith. first & last terms.

Մայրունի *s.* summit, highest pitch; excellence, perfection.

Մանակ, աջ *a.* shameful, contemptible, ridiculous, ignominious, infamous; - or ծաղր եւ - առնել, to cover or load with ridicule, to subject to contemptuous merriment; - or ծաղր եւ - կալ, to be lost to all sense of shame; - , -անք *s.* shame, reproach, ignominy, infamy, turpitude; derision, mockery, raillery; nakedness, the privy parts.

Մանակեմ, էջի *va.* to dishonour, to ridicule, to sport with, to turn into ridicule; -իմ *vn.* to be dishonoured, covered with shame; to commit scandalous acts.

Մանակութիւն *S.* Մանականք.

Մանծ. ոյ *s.* chaff, straw.

Մանծաղ, աջ *a.* shallow, fordable; *s.* low ground, flat; *mar.* shallows, banks; *ի* - երանել, to be disembarrassed, to get rid of, to extricate oneself from, to escape from danger; *ի* - հանել, to liberate, to disembarrass, to relieve.

Մանծաղամիտ *a.* shallow-brained, giddy-brained or -headed, silly.

Մանծաղամտութիւն *s.* vanity, emptiness, levity, folly. [ամիտ, Մանծաղ.

Մանծաղասիրտ, -դուտ *S.* Մանծաղ.

Մանծաղեմ *va.* to mumble, to chew.

Մանուցագիր *s.* advice; notice.

Մանուցանեմ, ուցի *va.* to warn, to notify, to make known, to signify, to relate, to communicate, to reveal; to declare, to denounce; to divulge, to publish; to manifest, to intimate, to mark, to denote; *կանխաւ* - , to forewarn; *էլէք առ մեզ եւ ծանուցուք ձեզ բանս*, come & you shall prove the temper of our steel.

Մանուցումն *s.* notice, advertisement; declaration; intimation; notification.

Մանր, նու, նունք, նունց *a.* heavy, weighty; massive, voluminous, great; difficult, hard, onerous; laborious; disagreeable, troublesome, importunate; grievous, serious, preponderating; sluggish, tardy, dull; hard (of hearing); strong, rank; *gr.* grave; - բուն, deep sleep; - կերակուր, indi-

gestible food; - չունչ, bad breath; - հարուած, violent blow; - կին, woman with child; ծանունս սխալել, to be greatly mistaken; ծանունս լսել, to give no ear, to pretend not to hear; - թուիլ, to take ill, to be displeased, angry, enraged; *Մի կին - թուեցիք*, do not take it ill, do not be displeased; - է քեզ բանդ այդ, the thing is above your ability; - է ինձ, that is a heavy sacrifice for me; - էրդ. մունք, dreadful oaths; *Թողէք զ* - օրինացի, you have omitted the weightier matters of the law; - , ծա. նունս *ad.* heavily; grievously; deeply; vigorously; seriously; painfully.

Մանրաբան *a.* rigid, severe, biting, sharp, bitter, pungent.

Մանրաբարոյ *a.* grave, serious; authoritative, staid, reserved, proud, majestic; - ուի *s.* gravity, seriousness.

Մանրաբեկ *a.* oppressed, sinking.

Մանրաբեւոն, -բեւոնի *a.* heavy, onerous; oppressive; difficult.

Մանրաբեւոնեմ, էջի *va.* to oppress, to overload. [den, surcharge.

Մանրաբեւոնութիւն *s.* additional bur-

Մանրաբերձ *a.* heavy, ponderous, weighty, burdensome.

Մանրագին, գին *a.* dear, costly, of great price, precious; - , գին *ad.* very dear, very costly; - գինի գինել, վաճառել, to buy or sell dear.

Մանրագնաց, -իաղաց *a.* slowly moving or pacing, sluggish.

Մանրագործ *a.* flagitious, villanous.

Մանրաթախիծ *a.* morose, melancholy, sombre; - արամութիւն, deep grief or sadness.

Մանրալեզու, -խօս *a.* of a slow tongue or hard language; lisping, stammering, stuttering; - լինել, to have an impediment in speech.

Մանրալուծ, -նուր *a.* whose yoke is heavy; burdensome, hard.

Մանրալուր *a.* rather deaf, hard of hearing; grating, insupportable.

Մանրախօսութիւն *s.* impediment in speech. [steady.

Մանրակաց *a.* serious, sedate, difficult, hard, onerous; laborious; disagreeable, troublesome, importunate; grievous, serious, preponderating; sluggish, tardy, dull; hard (of hearing); strong, rank; *gr.* grave; - բուն, deep sleep; - կերակուր, indi-

gestible food; - չունչ, bad breath; - հարուած, violent blow; - կին, woman with child; ծանունս սխալել, to be greatly mistaken; ծանունս լսել, to give no ear, to pretend not to hear; - թուիլ, to take ill, to be displeased, angry, enraged; *Մի կին - թուեցիք*, do not take it ill, do not be displeased; - է քեզ բանդ այդ, the thing is above your ability; - է ինձ, that is a heavy sacrifice for me; - էրդ. մունք, dreadful oaths; *Թողէք զ* - օրինացի, you have omitted the weightier matters of the law; - , ծա. նունս *ad.* heavily; grievously; deeply; vigorously; seriously; painfully.

Մանրակշիւ *a.* heavy, weighty; of a foreign tongue. [plump.

Մանրամարմին *a.* corpulent, fleshy,

Մանրամէլ *a.* sinning much. [stinate. Մանրամիտ *a.* stupid; peevish, obstinate. Մանրամիմ, էջայ *vn.* to be angry; to be obstinate.

Մանրամտութիւն *s.* stupidity; peevishness, obstinacy; cowardice.

Մանրամաւ, աջայ *vn.* to weigh, to be heavy, to grow dull; to increase, to grow heavier; to grow worse, to become more grievous; to be angry, enraged; - աչաց, to be oppressed by sleep; to become purblind, to lose one's sight; - տկանաց, to become hard of hearing; - կնոջ, to be with child; - ումէք, to be a burden or a charge to, to molest; ծանրացեալ է հոգոյ, loaded with anxieties; careworn; ծանրացեալ արեօք, bowed down by the weight of years; ծանրացեալ էր հասակաւ, he was very old; ծանրացի գործ նոցա, let more work be laid on them; ծանրացաւ պառտեալսն ի վերայ նորա, the battle went sore against him.

Մանրանաւէմ *vn.* to sail slowly.

Մանրանդամ *a.* heavy limbed.

Մանրաշարժ *a.* slow, heavy, difficult of motion.

Մանրաշնչութիւն *s.* asthma, shortness of breath; - չունչ *a.* asthmatic.

Մանրաչափ, ի *s.* barometer; - տկան *a.* barometrical; - ութիւն *s.* gravimetry; *S.* իջ. [fruit.

Մանրապտուղ *a.* heavily laden with fruit.

Մանրասիրտ *a.* hard-hearted, flinty-hearted, obdurate, callous, unfeeling, insensible. [food.

Մանրաստամոք *a.* overloaded with food. Մանրաստամոքի *S.* խտաւ.

Մանրաստաղուկ *a.* burdensome, tiresome, wearisome, tedious, importunate, vexatious, insupportable.

Մանրաթուն *a.* sleepy, drowsy, somnolent; *ի* - քուն տալ զանձն, to sleep profoundly.

Մանրացատուն *a.* full of anger, wrathful, out of all patience, furious, foaming with passion; - լինել, to be enraged, to fume with passion, to become excited, provoked, quite exasperated, to fret & fume, to give oneself up to bursts or fits of rage, to storm with passion; - էմ, I am out of all patience.

Մանրացուցանեմ, ուցի *va.* to increase in weight, to enhance, to weigh

down, to load, to render heavy, onerous or grievous, to overload, to oppress, to aggrrieve, to aggravate; - զունին, զականջս, to blunt the hearing, to stop the ears; - զանձն կերակուրէ, to stuff, to cram, to gorge oneself. [զամանք, - circumstances.

Մանրացուցիչ *a.* aggravating; - հան. Մանրաքայլ *S.* - դիպ.

Մանրաքուն *a.* sleeping soundly.

Մանրեմ, էջի, Մանրիմ, էջայ *vn.* to grow heavy or dull.

Մանրողութիւն *s.* mech. gravitation.

Մանրոյ, աջ *s.* baggage; furniture; household goods, chattels; wealth, possessions; mech. weight.

Մանրութիւն *s.* heaviness, gravity; weight, load; heaviness, grievousness; importance; heaviness, dullness; uneasiness, low-spirits, dejection; gravity, seriousness; - զիկոյ, ստամոքաց, oppression, heaviness in the head; weight on the stomach; - լսելէաց, hardness of hearing; - քնոյ, lethargic sleep; - ստղտանաց սրտի, remorse, compunction.

Մանթ, էջ *a.* knowing, known, manifest; recognizable; *s.* connoisseur, good judge of; acquaintance; friend; indication, token, sign; disciple, scholar; - սաւալ, to make known, manifest, to disclose, to reveal; to make acquaintance with; - սաւալ զանձն, to make oneself known, to manifest or reveal oneself; *ի* - սաւալ, to be known, manifest or revealed; - լինել, to know, to be acquainted with; - բեր, our acquaintances, friends, the people of our acquaintance.

Մանթական *S.* Մանթ.

Մանթանամ, աջայ *va.* to take or acquire knowledge of, to inform oneself, to know; to be acquainted, to become or get acquainted with, to make the acquaintance of.

Մանթարար *s.* annotator.

Մանթացուցանեմ, ուցի *va.* to cause to know or to become acquainted with; - զանձն, to make oneself known.

Մանթաւոր *a.* known, evident, manifest.

Մանթոյք *s.* knowledge; - յս լինել, to be known, manifest, evident.

Մանթութիւն *s.* knowledge; notion; information; acquaintance, familiarity, friendship; note, annota-

tion, notice, explanation; -ս առնել, յառնել, to annotate, to comment on.

Ծառ, ոչ s. tree; մատաղատունի -, sapling; հինաւորաց, զառամ -, old -; պաղատու -, fruit -; թզուկ -, dwarf -; -արուեստի, the ten Aristotelian categories; ելանել է -, to climb -s; to mount a -; յօտել, յապաւել զ-ս, to prune; to lop; պատուաստել զ-ս, to graft; ծաղկին -ք, the -s flourish; փթթին -ք ծաղկօք, ծաղկազարդին -ք, the fruit-s are in full bloom or blossom; -կացուցանել զհերս, to cause the hair to stand on end; եւրում -ոյ է վերայ ելանել, to do according to one's will or pleasure, to follow one's own bent.

Ծառադարման, էջ s. arborist; -ուհի s. arboriculture. [trees.]

Ծառազարդ a. ornamented with Ծառախիւ a. abounding in trees, woody, sylvan; -լինել, to hide oneself among the trees.

Ծառակոտոր, -կուր a. pruning; -առնել, to prune, to lop.

Ծառայ, էջ s. man-servant, domestic, waiter, boy, valet, footman; slave; vassal, dependent, subject; աղին, հաւատարիմ -, good, faithful servant; վարձ -ի, wages, hire; գրաստ or նշանազգեստ -ի, livery; -առնուլ, to hire or engage a servant; արձակել զ-, to discharge or dismiss a servant; է բաց արձակել զամենայն զ-ս, to clear the house; նորոգել զամենայն զ-ս, to engage new servants.

Ծառայաբար ad. servilely, slavishly. Ծառայաբարոյ a. servile, vulgar, low, trivial.

Ծառայազուն, -ծին a. s. belonging to the family of a servant; born of a servant, servile.

Ծառայական a. servile, slavish; զգենուլ զկերպ -, է - խնարհել պատկեր, to become man, to take the human form. [servant.]

Ծառայակերպ a. humble, like a Ծառայակից s. fellow-servant, help-mate; colleague, fellow-member, -professor. [together.]

Ծառայակցեմ, -ցիմ vn. to serve Ծառայամիտ a. servile, low, mean, ignoble. [vant or slave, to serve.]

Ծառայանամ, աջայ vn. to be a servant Ծառայապէս S. -բար.

Ծառայատուհի a. of servile race.

Ծառայեմ, էջի vn. to serve, to wait upon; - դանդաղանայ եւ քնոյ, to fritter away one's time in follies & idleness; - բանից, մտաց գրոյ, to translate literally; - freely.

Ծառայեցուցանեմ, ուցի va. to enslave, to subject, to subdue; fig. to enthrall. [jecting.]

Ծառայեցուցիւ a. enslaving, subjugating Ծառայորեար s. pl. the household, vassals, subjects.

Ծառայութիւն s. service, office; servitude, slavery, captivity, yoke; vassalage, dependence, subjection; է - արկանել, կացուցանել, նուաճել, վարել, է հարկի -է կացուցանել, to subjugate, to reduce to slavery; - առնել, հարկանել, մատուցանել, to serve, to render service; է -է կալ, լինել, է -է անկանիւ, to become a servant, subject or slave.

Ծառան s. anat. penis.

Ծառանամ, աջայ vn. to rise, to mount in tree-shaped masses; - հերաց, to stand erect or on end; to bristle up. [wood, grove.]

Ծառաստան, աջ s. trees, forest.

Ծառասած, -ութիւն S. Ծառաբարման, -ութիւն.

Ծառասունի s. place or streets planted with trees, boulevard; S. Ծառաստան, [mount up in tree-like masses.]

Ծառացուցանեմ va. to cause to Ծառաւէտ a. abounding with trees, wooded.

Ծառադարձար S. Ծաղկազարդ.

Ծառուղի s. walk, avenue, broad walk or alley, vista.

Ծառեմ, Ծառեմ, էջի vn. to chew, to grind, to crunch. [teeth.]

Ծառեղական a. masticatory; -ք s. Ծառեղան s. mastication.

Ծարաւ, ոչ, ով s. thirst, dryness, drought, thirstiness; fig. thirst, panting for; a. thirsty, dry; մեծ, սասանի -, great, over-powering thirst; չիմացանել, բժշկել, զովացուցանել զ-, to quench, to cool, to slake thirst; պապակիւ, սոջորի է -ոյ, to be quite choked or parched with thirst; մեռանիմ է -ոյ, I am dying with thirst.

Ծարաւահաս, -հիւս a. choked with thirst, very dry or thirsty. [րաւիմ.]

Ծարաւանամ, -ւեմ, -եմամ S. Ծարաւեցուցանեմ, ուցի va. to cause thirst, dryness or drought.

Ծարաւի, -ւոյ, -ւեաց a. thirsty, dry; fig. thirsting or panting for, ardent, eager; - սուր, slaughterous, exterminating sword; - արեան, blood-thirsty, sanguinary; - եմ յոյժ, I am very thirsty.

Ծարաւիմ, էջայ vn. to be or feel thirsty, to be athirst; - արեամբ, to be greedy of blood.

Ծարաւութիւն, -ուցի s. thirst.

Ծարաւուս a. dry, droughty, arid, scorched.

Ծարեր, բրոյ s. antimony black; ամալ - յաչ, to blacken with antimony, to paint the eyebrows; է - եւ է մեզոյր շաքրել, to put on rouge, to paint one's face; - քար, ծարուր, ծարրաքար, antimony, stibium; ծարրաս, antimoniate.

Ծարրեմ, էջի va. to dye with antimony, to dye one's eyelashes or eyebrows; - զաչ, to paint one's eyes.

Ծաւալ, աջ s. dilatation, expansion, development, diffusion; mus. diesis, sharp; a. dilated, spread, diffused; - առնուլ, to be dilated, diffused, expanded, spread, extended, propagated.

Ծաւալական, -յին a. dilatable, expansive, ductile; -ութիւն s. dilatability, expansibility, distensibility; ductility.

Ծաւալանամ S. Ծաւալ առնում.

Ծաւալեմ, էջի, -եցուցանեմ, ուցի va. to dilate, to expand, to propagate, to spread; to extend, to stretch.

Ծաւալիմ, էջայ S. Ծաւալ առնում.

Ծաւալոյ, է s. Propaganda.

Ծաւալում s. dilatation, expansion, diffusion; propagation; - ծովու, գետոյ, overflowing, inundation; - Աւետարանին, propagation of the Gospel; - հրոյ med. erysipelas; St. Anthony's fire; - մարմնից phys. dilatation; - ջերմութեան, բուսոյ, propagation.

Ծաւի, -ի a. blue-eyed, mild-eyed.

Ծափ, ոչ s. applause, clapping of hands; * earthen baking-dish; -ս or -զ-ի հարկանել, to applaud, to acclaim, to clap the hands; to praise, to approve. [applauder.]

Ծափահար, աջ a. applauding; s. Ծափահարեմ, -բութիւն S. Ծափահարանեմ, Ծափ.

Ծափաձայն a. ad. applauding; approving vociferously; - դրուստիք, գովութիւնք, cheers, applause.

Ծափեմ, էջի vn. to applaud.

Ծափծափեմ vn. to smack the lips.

Ծիթեւեթեմ, էջի vn. to lisp, to mutilate or mangle speech, to speak broken English, bad French, &c.

Ծեծ S. Գան, Հարուած.

Ծեծած, ոչ s. small fragments, crushed matter, trash; - վշտ, tow-cardings, fescue.

Ծեծեմ, էջի va. to strike, to beat; to crush, to grind, to pound; - զկուրծքս, to beat the breast.

Ծեղ s. stem, stalk; stubble.

Ծեռուկ s. fly-spots; * fly-blow.

Ծեր, ոչ a. old, aged, stricken or advanced in years; s. old man, elder; -ք ժողովրդեան, բաղաբին, the senate, seniors, elders; the ancients; էթէ -ի էր ուժեղ, կամ մանուկն էր ուժեղ, if young folks had experience, and old ones strength; if youth knew & old age could. [old man, or old men.]

Ծերաբոյժ լինիմ vn. to nourish an Ծերածէր a. very old; decrepit.

Ծերական a. senile.

Ծերակցոյ s. senate; assembly of elders; the ancients; առգամ-կուտի, senator; զժեռ -կուտի, senatus-consultum; -, -կուտական a. senatorial.

Ծերանամ, աջայ vn. to be no longer young, to grow old or aged, to become old, to grow in years, to be on the wane, to arrive at an advanced age, or at extreme old age. [poor-house.]

Ծերանոց s. hospital for the aged.

Ծերասածեմ va. to tend the aged.

Ծերասածուհի s. tending the aged.

Ծերաւորոյ a. full of years, old.

Ծերիմ vn. to absorb ink, to blot up; * to wither, to fade.

Ծերցիթ, Ծերութիւն s. old age; ալիք -թեան, ալեւորեալ, խորին, զաւաւս, great age, extreme old age; decrepitude; է - խնարհել, to be getting old; է խոր - հասանել, to attain an advanced age; մեռանել է բարւոյ -թեան or է - պարարտութեան, to die in a happy old age. [beard.]

Ծերուկ, Ծերունի s. old man, grey

Ծերպ, էջ s. hole, cavity; excavation, cavern; -եմ va. to keep half closed.

Ծեփ, -ած, ոչ s. plaster, stucco; cement, mortar; chem. lute.

Ծեփեղէ s. med. poultice, cataplasm; -իս դնել է վերայ, to apply a poultice.

Մեփեմ, էջի *va.* to plaster, to ce-
 Մեփիչ *s.* trowel. [ment; chem. to lute.
 Մեփուկ *s.* anat. prepuce, foreskin.
 Մեփումն *s.* plastering, cementing;
 chem. luting.

Մեք *a.* bent, crooked; -աբանեմ *vn.*
 to talk jestingly, to play on words.

Մեքածուռ *a.* pronounced badly.

Մեքեմ, էջի *va.* to overstrain, to
 distort the sense of a passage, phrase
 or word, to parody.

Մեքենայք *s.* parody; - բառից,
 quibble, pun, playing upon words,
 quiddity, quirk.

Մեքեքանք *s.* etiquette, ceremony.
 Մեքեքմունք *s.* affected airs, gri-
 maces.

Մեռ, ծիսից *s.* rite, form, ceremony.
 Մեթիմ *vn.* to grow rancid or rank;
 to smell rancid.

Մեթումն *s.* rancidity, rancidness.

Միածան, ի, աւ *s.* rain-bow, iris;
 halo. [bulb, bulbous root.

Միթրայ, -ասին *s.* vegetable pitch;
 Միւ *s.* bud, budding, shoot, sprout;
 -արձակել, to bud, to put forth buds,
 to shoot, to sprout, to germinate.

Միծ *s.* breast; - կենդանեաց, ud-
 der; S. Սմին, Տիւռ.

Միծաղ *s.* smile, simper; laugh,
 laughter; derision, sneering; - բար-
 ձրաձայն, burst of laughter; S. Մաղթ.
 Միծաղական *a.* laughable; pleasant;
 ridiculous; laughing; -ն, -ու թիւն *s.*
 risibility. [funny, droll, comic.

Միծաղալարժ *a.* facetious, jocular,
 Միծաղաւեր S. Մաղթաւեր.

Միծաղելի *a.* funny, laughable; ridi-
 culous, risible.

Միծաղերես S. Մաղթերես.

Միծաղեցունեմ, ուցի *va.* to raise
 a laugh, to excite laughter; յանչափս
 -, to set in a roar; -ցիչ S. Մաղթածուռ.

Միծաղիմ, էջայ *vn.* to smile, to
 laugh; to laugh at, to scoff, to deride,
 to mock; *fig.* to look pleasant, to
 smile, to laugh; ընդ քիմն -, to laugh
 constrainedly; - ընդ միտս, to laugh
 in one's sleeve; մեղմ -, to titter; -
 յանդէպս, to giggle; բարձրաձայն -,
 to burst out laughing, to laugh out;
 - յոյժ յոյժ, յանչափս, to burst, to
 split one's sides with laughing, to
 choke with laughter; չիք ինչ - ղեւոյ,
 there is nothing to laugh at; եւ - ղեւ-
 ցան յոյժ, and they burst out laugh-

ing; անդ ծիծաղէր լիւթիւն եւ գե-
 ղեցիւթիւն, the whole country laugh-
 ed with fertility & beauty. [laughter.

Միծաղոտ, աջ *a.* laughing, given to
 Միծառն, ուսն, Միծեռն, ծռան,
 ուռնք, ուսնց *s.* swallow; վայրի -,
 marten, marlet; ձագ - ուսն, young -;
 չչէ -, the - twitters; S. Մաղիկ; մի -
 ոչ բերէ քարուն, one - does not make
 spring; one bee makes no swarm.

Միծառնուկ, նկայ *s.* nightingale,
 philomel.

*Միծեռնիկ, -ծռնիկ *s.* pulley. [stem.

Միւղ, ծղղ or ծղի *s.* blade; stalk,
 Միւ, ծնից, ծնունք *s.* birth, delive-
 ry; after-birth; *fig.* origin, source,
 rise, birth; anat. ovarium; ի ծնէ, by
 birth; from one's birth; կյոյր ի ծնէ,
 born-blind, blind from his birth; զծնէ
 կալի գնացուցանել, to cause the born-
 lame to walk; * - *s.* mole; patch.

Միսական *a.* ritualistic, formal, cere-
 monial.

Միսարան *s.* Ritual. [- chirrups.

Միւռ, ծռի *s.* sparrow; չճուռ -, the

Միւր, ծրի *s.* circle, circumference;
 round, circuit; out-line, border; *a.*
 spread, diffused; - արտեւանանց, edge
 of eye-lids; - անուոյ, wheel-track;
 rut; - հանդերձից, skirt, border, pip-
 ing; - *բ.* geog. the tropics; - գնաց,
 colure; - ատեւութան, horizon; - *բ.*
 աստեղաց, chorus of the stars; - կա-
 թին, galaxy, milky way; - խաւար-
 ման, ecliptic; - գիշերահաւասարի,
 equinoctial; - անեւել, to gird, to sur-
 round; *բ.* - *a.* եղբայր, throughout the
 world; որ ոչ ընդ ծրաւ անկանի, un-
 bounded, infinite. [ծաւ, -tree.

Միրան, ի or ոյ *s.* bot. apricot; -, -ի

Միրանաղոյն *a.* purple-hued, purple,
 purplish, carnation. [imperial, royal.

Միրանաղարդ *a.* adorned with purple;

Միրանաղգեաց, -ղգեսա *a.* clad or
 arrayed in purple; royal, imperial,
 august.

Միրանածաղիկ *a.* purple flowered;
 embroidered with purple flowers; *s.*
 bot. lilac.

Միրանածայր *a.* purple-bordered.

Միրանածաւալ *a.* purple-coloured.

Միրանածին, -ծնունդ *a.* born in the

Միրանակիր S. -ղգեաց. [purple.
 Միրանանամ, աջայ *vn.* to become
 purple; to be dyed purple.

Միրանաներկ, աջ *a.* purple-dyed; *s.*

dye in purple.

Միրանազաւառ *s.* vendor of purple
 or of purple stuff: dealer in apricots.

Միրանացուցանեմ, ուցի *va.* to tinge
 or dye with purple.

Միրանաւոր *a.* S. -ղգեաց; *s.* empe-
 ror: cardinal: cardinal (bird).

Միրանախալ *a.* splendid as purple.

Միրանախառ, Միրանեղոյն S. -ւոր
a. -աղոյն.

Միրանեկի *s.* bot. apricot-tree.

Միրանեպատ *a.* arrayed in purple.

Միրանեղոյն S. Միրանանամ.

Միրանեղարդ, &c. S. -աղարդ, &c.

Միրանի *s.* zool. purple-fish, Venus-
 shell; purple; purple clothes, stuffs;
 imperial dignity; *a.* S. Միրանաղոյն; -

Տիւրոսի or Մուրայ, Tyrian purple; -
 արկանել, to be clad or clothed in
 purple, to assume the purple; *fig.* to
 assume the imperial dignity. [fritter.

*Միրիխալ, Մրեխալ *s.* pan-cake,
 muting; - ծռնից, fly-spots; - ա-

ղաւուոյ, pigeon's dung; - ծովաբա-
 ղից, guano. [in rags, in tatters.

Միւ, *բ.* *s.* piece, patch; flake; -- *ad.*

Միրական *a.* languishing, consum-
 ing, consumptive, hectic; - անա, ջաւ,
 hectic fever or flush; consumption,
 phthisis, decline; մեւանել - անախ-
 to die of a decline.

Միւրեմ, էջի, -էցուցանեմ, ուցի *va.*
 to debilitate, to weaken, to extenuate,
 to emaciate, to consume, to make
 lean or hectic; -իմ *va.* to grow or
 become lean, to languish, to droop,
 to pine, to dwindle or fall away, to
 fall into a decline, to perish with con-
 sumption.

Միւրութիւն *s.* debility, extenua-
 tion, decay, decline, consumption.

Մարձակութիւն *s.* germination.

Մեմ, Մեցուցանեմ, Մեմ S. Ընձիւ-
 դեմ; ծիւմ *vn.* to be intimidated, timor-

*Մուլ *s.* snivel, snot. [ous or fearful.

Միւազան *s.* cigar; -իկ *s.* cigarette;
 աուր - աջ, cigar-case.

Միւալից *a.* full of smoke, smoky.

Միւախառն *a.* mixed with smoke.

Միւախառն *s.* tobacco; էղէզն - ոյ,
 -pipe, pipe; քսակ, աուրի or արկիկի
 - ոյ, -purse or -pouch; --box; -ա-

վաւառ, tobaccoist; ձգել, ծխել -
 to smoke. [bowl.

Միւախալ, աջ *s.* cigar-tube; pipe-

curate.

Միւաչանք, նայ, Միւան, ի *s.* chimney;

--flue, funnel, shaft; մաքրիչ -ի,

--sweeper; յարգարիչ -ի, --builder or
 repairer; պաշտանակ -ի, fire-screen;

մաքրել - *va.* to sweep, to clean a --.

Միւամ S. Միւմ.

Միւամած *a.* enveloped in smoke.

Միւաման *s.* pipe-bowl.

Միւանեղից, լեաց *s.* perfumes, aroma-
 tic or odoriferous drugs, pastils.

Միւառնիչ *a.* smoking, fuming; -ի

բրտանի, reeking with perspiration;
 - յետս ձգել զուսերն, to withdraw
 the reeking sword.

Միւատուն *s.* rectory-house.

Միւախոլ, -բարչ, էջ *s.* pipe, tobacco-
 pipe; - արեւելեան, chibook or long
 oriental pipe; - Պարսից, narghileh or
 flexible pipe; գլուխ, բերան -ի, mouth-

piece of -; վաւարան, տաշտակ -ի,
 pipe-bowl; կորս -ի, drainage from -;

աւելուկ -ի, pipe-brush; -բարչ, smoker.

Միւաբարչութիւն *s.* smoking; ար-

գել - թեան, no - allowed; սովորա-

կան էղէլ -, - has become general.

Միւելի S. Միւանեղից & Միւախոլ.

Միւեմ, էջի *va.* to burn incense; to
 send forth, to emit smoke; to smoke-

dry; to smoke (tobacco); - խոնկս
 անուշից, to incense, to offer incense,
 to burn perfumes; - ծխելիս, to smoke
 the chibook or narghileh.

*Միւրդից, -ղիս *s.* chimney.

Միւմ, էջայ *vn.* to smoke, to emit

Միւիչ *a.* exhaling. [smoke.

Միւնեղոյ, Միւնի S. Միւաչանք, Միւնի.

Միւնիակալ *s.* mech. universal joint,
 Hood's key. [smoking-room.

Միւոյ, աջ *s.* smoker; անեւակ - աջ,
 Միւոտեմ, էջի *va.* to smoke, to black-
 en with smoke; - անիմ *vn.* to be smoked.

Միւումն *s.* fumigation.

Միւուն *a.* smoking, fumous, smoky.

Մծակ, ի *s.* med. strangles, quinsy.

Մծելի *a.* absorbable.

Մծեմ, էջի *va.* to suck, to imbibe;
 to suck up, to absorb; - ղկաթն, to
 suck the breast; - զօգ, to breathe the
 air; թուղթի ծծէ, this paper blots.

Մծիչ, Մծող *a.* absorbant; S. թուղթ.

Մծիկ *s.* the sucking place.

Մծմաքեր, -խառն or Մծմաւ- *a.*
 sulphurous, mixed with sulphur.

Մծմաւծին *a.* born of sulphur (fire);

-համ, -հոս *a.* having a sulphurous taste or smell; -հանք *s.* solfatara, sulphur-mines.

Ծծմբակ *s.* chem. sulphite.

Ծծմբահուր *a.* burnt by sulphur.

Ծծմբալ *s.* chem. sulphid-salt.

Ծծմբային *a.* brimstony, sulphureous, sulphury; -քար *s.* rock-sulphur; -առ *s.* lucifer match, lucifer; *S.* Լուցկի.

Ծծմբառ *s.* chem. sulphate; -երկաթայ, կալցոյ, կաւունկի, նատրոնի, ferrous -, - of potash, of baryta, of soda.

Ծծմբեայ *a.* sulphureous; -եմ *va.* to dip in brimstone; to powder with sulphur. [sulphureous; *s.* sulphid.

Ծծմբուկ *s.* chem. sulphuret; -ուս *a.*

Ծծողական *a.* absorbent, absorptive.

Ծծումբ, ծծմբոյ *s.* sulphur, brimstone; պատել, օծանել ծծմբով, to dip in, or to mix with sulphur.

Ծծումն *s.* suction; -կաշից, լուսոյ, absorption; -հեղանիւթոյ, imbibition.

Ծծուկ *a.* blotting; *S.* Թուղթ.

*Մկամ or Չկամ *vn.* to reach or stretch oneself out to see.

*Մկկի *s.* yule-log. [the little finger.

Մկոյթ, ութի or Թոյ, Մկկի մասն *s.*

Մկբ, ծղեայ *s.* fore-arms; ծղեսի զեր ամբանալ, մարդի or պարզել, to turn up one's sleeves, to prepare oneself for. [սփոյ, hinges.

Մկնի, նեայ *s.* hinge; pivot; -

Մկնի, բդի *s.* zool. cricket.

Մկոս, կոյ, ուց *s.* stem, stalk, cane, reed; culm.

Մմակ, աջ *s.* east-wind; east-side; shady place between mountains, cool & moist valley.

Մմակային *a.* umbrageous, shady, cool, fresh; -նիստ, misty, foggy.

Մմակեցուցանեմ, ուցի *va.* to shade, to darken, to opacate; ից. to cover, to hide, to veil, to obscure.

Մմէլ *s.* bot. spinage; beetroot.

Մմրդիմ *vn.* to become lean, extenuated, weakened, debilitated.

Մմրիմ, էցայ *vn.* to be grieved, cast down, disheartened, unnerved; to take to heart, to fret; ծմբեալի արքա մութենէ, weighed down with sadness, sorrowful, oppressed with grief.

Մնանելի *a.* confined, lying-in, parturient; -ք *s.* parents.

Մնանիմ, ծնայ *va.* to beget; to give birth, being or life to, to bring forth a child, to lie in, to be delivered; to

procreate, to produce; *vn.* to be begotten, engendered, produced, born; to originate, to arise, to spring; to pullulate, to bloom; to emanate, to issue, to proceed; - կենդանեայ, to engender, to litter, to bring forth; զերսանի -, to be regenerate, born again; ից. to revive, to come to life again; - Հօր, to procreate; զերսանի - մկրտութեամբ, to be new-born or regenerated by grace; որդիս -, to bring forth a child, to be delivered of a child; ծնաւ որդի or մանուկ արու, she brought forth or was delivered of a male; գողցես յայն ծնեալէր, Թուէր իմն յայն ծնեալ, he seemed born for; գետք զտորս ծնանին, the rivers nourish the sea; երեսք որ ծնանիցին ի հայեւոյ, a figure born or reflected in a mirror; այսի ծնաւ քերթողութի, thence poetry was born.

Մնգածալ, Մնկիմ, &c. *S.* Մարապա-տակ, Մնկիմ, &c.

Մնկեր *s.* genuflection, kneeling.

Մնեբէկ, ի *s.* bot. asparagus; կապոյ մի -աց, bunch of -.

Մնեկաւոր *a.* loving one's progeny; fond, paternal, maternal.

Մնեղիք *s.* parents. [neration.

Մնեղութի *s.* child-birth, birth; ge-

Մներ, Մնկներ *s.* mus. an Armenian note (ժո).

Մնիչ *a.* generating; *s.* generator; parents, progenitors; geom. generant.

Մնծալ, ից *s.* cymbal; cithern.

Մնոյ or ծոց *s.* the husk, shell, rind or peel of fruits; ից. insignificant, trifle, thing of nought.

Մնկակապ *a.* knotty, gnarled, jointed, full of knots; *s.* garter.

Մնկանամ *S.* Մնկիմ. [ing, timid, shy.

Մնկաւոր *a.* modest, bashful, retir-

Մնկեմ, Մնգեմ, էցի *va.* to exhaust, to tire out; to depress, to overdo; to mortify, to emaciate, to weaken, to make lean; -իմ *vn.* to decay, to pine, to dwindle or fall away, to languish, to sink; to be mortified, emaciated, weakened, to become lean, to lose one's strength; - ի սգիտութեան, to live, to abide or to be sunk in ignorance. [knees.

Մնկամէջ *s.* space between the

Մնկոս *a.* languishing, weakened, faint, lean, emaciated, extenuated, mortified.

Մնկու չափ *ad.* knee-high, knee-deep, up to the knees. [nativity.

Մնկաբախտ *s.* ascendant, birth, astrologer, genethliatic.

Մնկաբանեմ, էցի *va.* to write a genealogy, to cite one's ancestors; to profess astrology.

Մնկաբանութիւն *s.* genealogy, list of ancestors; genethliacs, horoscope, astrology; - դից, theogony.

Մնկաբաշխ ծննդոց, - բախտ, -ա-կանն, -ութիւն *s.* horoscope; ascend-ant, nativity; -ութիւն, classification of animals.

Մնկագործ, աջ *s.* genitor, parent; *a.* engendering; prolific, productive, fruitful.

Մնկագործեմ *va.* to engender; to give birth to; ից. to conceive, to form an idea.

Մնկագործութիւն *s.* faculty of re- production, generative faculty.

Մնկական *a.* lying-in, parturient, bringing forth a child; possessing the faculty of reproduction, generative, fruitful, prolific; fertile; -ք, - առ-գամբ, մասունք, genital organs, the privy parts; - կին, woman in child- birth; -ն, -ութիւն *s.* generative fa- culty; fecundity, fertility.

Մնկակարգ *s.* time for child-birth or delivery. [ing its young.

Մնկակերութիւն *s.* eating or devour-

Մնկակից *a.* twin-born, twin; coe- val, of the same age; innate, inborn.

Մնկանոց, Մնոց *s.* male genital organ. [thers.

Մնկապեալ *s.* ancestors, forefa- thers; -չէք *s.* Christmas-box.

Մնոյ, աջ *s.* parents, father, mother; cause; -ք մեր, the authors of our being, our parents; ըստ -ին էւ ծնուն- ղին, like produces like; - ծանունց չարեայ, source of the greatest evils.

Մնոյաբար *ad.* fatherly, motherly, like a father or mother.

Մնոյաբութ *a.* full of parental love.

Մնոյական *a.* concerning or relating to parents, paternal or maternal.

Մնոյաւոր *a.* loving, fond of one's parents. [maternity.

Մնոյութիւն *s.* generation, paternity, birth, confinement, delivery, lying-in;

birth, nativity, filiation; origin, rise,

source; generation, race, offspring; infant or child; fruit, production; ef- fect; -, -ք, horoscope, nativity; -ք, posterity, children, descendants; խը- թումն ծննդեան, Christmas-eve; - Քրիստոսի, Christmas, Xmas, nativity of our Lord; շնորհաւոր -! a happy Xmas to you! I wish you a happy Xmas; ծառ ծննդեան, Christmas-tree; -ք, գիրք ծննդոց, Genesis; զերսանի -, regeneration, renewing; միւսանգամ -, resurrection; - մասց, conception, conceit; - լուսնի, new moon; - փո- խոյ, interest; usury; - կենդանեայ, brood, litter, covey; մերձ ի -, near lying-in; about to bring forth young; կալի ծննդոց, to cease from bearing, to become sterile; օր ծննդոց, anniver- sary of birth-day; երկիր ծննդեան ի- մոյ, my native country or soil, birth- place, home.

Մնուցանեմ, ցի *va.* to assist a wom- an in lying-in; to aid in bringing forth.

Մնուցիչ *s.* man-midwife, surgeon- accoucheur; *sf.* midwife, matron. [tries.

Մնուի *s.* birth; midwifery, obste-

Մնրագրութիւն *s.* genuflection, kneeling. Մնոյ *S.* Մնոյ.

Մնոս, ից *s.* jaw; cheek; edge; frieze; brim; cornice; parapet, breast- work; ապառաժ ածելի -ն, հարկանիւ զ-ս ուրուք, to slap the face, to box the ear; *S.* իջանեմ.

Մնոսապակ *s.* cheek-pouch.

Մոթոր, ոյ *s.* bot. serpillum, wild thyme; -ին *s.* lemon thyme.

Մոթրին, -րուն *s.* garden thyme.

Մոծորակ, Մոծրակ, աջ *s.* nape of the neck; occiput, back of the head; խորովիք -ի, nape.

Մոմ, ոյ *s.* fast, fasting, abstinence; - կարգալ, to ordain a fast; - ունել, to fast, to abstain from food; լուծա- նել զ-ն, to break one's fast.

Մոմական *a.* relating to abstinence; -կաց *a.* fasting, abstaining.

Մոմանամ, աջայ, Մոմեմ, էցի *vn.* to fast, to keep a fast.

Մոմապահ *a.* keeping a fast, abstain- ing; - լինել, to keep a fast; -ութիւն *s.* abstinence. [to fast.

Մոմացուցանեմ, ուցի *va.* to cause Մոյլ, ծուլից *a.* idle, lazy, slothful, sluggish, cowardly, dastardly.

Մոս, ից, աջ *s.* fringe, thrum, trim- ming; tassels; edge, border.

Ծով, ուշ s. sea; lake; the molten sea in the Temple; -ն լայնասիրում, the main sea, the deep, the high or open sea; անդունդը -ու, the depths of ocean, the mighty deep; ի խորս -ու, far out at sea; կապույտան -ու, sea-green; ծովը -ու, sea-water; Ծալցոյց -ու, sea-chart; Հին -ու, sea-rover, pirate; ընտել -ու, accustomed to the sea; լեծով եւ լեցումը, by sea & land; գնալ լե - , to go to sea, to put to sea, to sail; անցանել լե - , to go over or across, to cross the sea; - Հեշտուկ թեանց, ցաւոյ ից, a sea of delights, of griefs or sorrows; զեփեւ -ու, sea-breeze; - Հոգմախաղալ, Հարթածաւալ - , calm sea, as smooth as glass; կապույտանային - , անհարժ, խաղաղաւէտ, լարձակ, անհուն - , blue, still, quiet, vast, immense ocean; մոլեգնու թի -ու, the raging or fury of the sea, the roughness of the waters; Հեղեղ -ու, sea-breach; ալեկոծ, յուզեալ է -ն, the sea is turbulent, swelling, rolling; ալեկոծի, փրփրէ -ն, the sea runs high, foams, froths; մրկալից, մոլեգին, զայրագին, փրփրադէզ, որոտըն, դոստ օր ահեղագոյ, անասն, սպառնալից, անգութ - , stormy or tempestuous, dreadful or furious, angry or raging, foaming, thundering or roaring, unruly or ungovernable, threatening, pitiless ocean; - ալեր, blue or sea-green eyes; գ- գովեսիր, այլ ի ցամաքի կայծեր, praise the sea, & keep on land; S. Զգուշաւ, Զեզոււմ.

Ծովաբաժին լինիլ տ. to divide the waters; to plough the sea.

Ծովագայլ s. zool. sea-wolf.

Ծովագիր, գրաց s. hydrographer; -գրական a. -phical; -գրուի s. -phy.

Ծովագնաց, ից a. that voyages or goes by sea, sailing; -իկ a. ploughing the sea; - լինել, to sail, to navigate; - ընդ երկիր բերեալ լինել, to pass over the sea as if by a bridge; -ու թի s. sea-voyage; navigation.

Ծովագոյն a. sea-green; blue, sky-coloured; s. ultramarine.

Ծովագուռ s. zool. cormorant.

Ծովաթաղանթ s. bot. sea-weed.

Ծովալիճ s. great lake, inland sea, lagune, loch; - լու s. bot. sea-wrack.

Ծովախառնիճ s. zool. lobster; -խոր a. very deep, bottomless.

Ծովածաւալ a. stretching like a sea;

-ծին a. born of or produced by the sea; -ծիր a. sea-girt or -surrounded; -ծոց s. gulf, port.

Ծովածուփ a. tempestuous, very agitated, stormy, billowy; ից. tempestuous as the sea; - նաւ, tempest-tossed ship; - լինել, to be agitated by waves; ից. to be harassed or tossed about, to turn on all sides; -ծփանք s. heaving, undulation.

Ծովակ, Ծովիկ, աջ s. sea-pool, lake, pond; կաթ մի խելք ինչ մանաւանդ եւ ոչ -ս բախտից, a drop of sense rather than a sea of fortune.

Ծովակալ, աջ s. lord of the sea; sea-king; admiral; մեծ - , փոխան -ի, երրորդ - , high, vice-, rear-admiral; աւսեան, խորհրդարան -աց, admiralty-board; նաւ -ի, flag-ship.

Ծովակալեմ, եջի տ. to be master or lord of the sea: to command a fleet or squadron of ships of war.

Ծովակալութիւն s. the empire of the sea: admiralty, navy office; պաշտօնեայ -թի, first lord of the admiralty; խորհրդական առեւի -թի, lord commissioner of admiralty.

Ծովակալին s. balan, glans marina.

Ծովական S. Ծովային; -բ s. aquatic animals. [-ու թի s. wreck, shipwreck.

Ծովակոծ a. wrecked; shipwrecked.

Ծովակողմն, -կոյս, -կոյս կողմն s. sea-cost.

Ծովակուլ a. engulfed by the sea; - լինել, to be swallowed up by the sea; -բ s. loss at sea.

Ծովակուր a. immersed, drowned, wrecked, lost; - լինել, to be the prey of the sea; - կորնէլ, to perish among the waves.

Ծովահայեաց a. facing the sea, that looks towards the sea, maritime, marine; - քաղաք, maritime town.

Ծովահար a. sea-sick.

Ծովահեղձ, -իկ, -ոյց, -ուկ a. drowned; - առնել, to drown; - լինել, to be drowned. [cleaves or ploughs the sea.

Ծովահերձ, -իկ a. that cuts, divides, Ծովահէն s. corsair, pirate, sea-robber or rover. [horse.

Ծովաձի s. zool. hippocampus, sea-kelp.

Ծովամամուռ s. bot. sea-weed, algæ, kelp.

Ծովամարտիկ a. combatting by sea; naval; - զօրուի, navy, naval service; -տու թի s. sea-fight, battle by sea.

Ծովամաց a. casting into the sea.

Ծովամէջ s. the offing, the open sea.

Ծովամոյն առնել տ. to plunge into the sea, to drown.

Ծովամուխ a. submerged in the sea; - լինել, to go to sea; to stand out to sea.

Ծովայած, -ուկ a. wandering on the sea (Neptune).

Ծովային a. belonging or pertaining to the sea, marine, maritime, naval; - զօրութիւն, marines, the navy, the naval strength, maritime forces; - շուկ, dog-fish; - օգաթուիլ երկվար, clipper-vessel; -բ s. sirens, mermaids.

Ծովայնիցյա a. transmarine, ultramarine; ad. beyond sea.

Ծովայոյզ s. diver.

Ծովանամ, աջայ տ. to turn into a sea, to fall into; to inundate, to immerse, to cover with water.

Ծովանկար s. sea-scape, sea-view; marine-painter.

Ծովանման a. resembling the sea.

Ծովաշուկ s. zool. dog-fish.

Ծովաչափ a. sounding; - գործի, sounding-line. [ծիր, -կալ, -Հեղձ.

Ծովապատ, -պէտ, -սոյգ S. Ծովա.

Ծովապատակ a. living by the sea, (sailor, fisher, &c.); - լինել, to labour on the sea, to exercise the calling of sailor, fisher, &c.; - վէժ a. thrown, plunged or precipitated into the sea.

Ծովարտոյս s. zool. frigate-bird, sea-swallow; -արծուի s. zool. sea-eagle, osprey. [(sea-bull).

Ծովացուլ s. sea-monster, chimera;

Ծովացուցանել, ուցի տ. to cause to turn into a sea; to inundate, to immerse.

Ծովաին, -եայ S. Ծովեզր, -եզրեայ.

Ծովափրփուր s. meerschäum.

Ծովեզրեայ, ց s. maritime, bordering on the sea; -բ s. coasts, shores.

Ծովեզր s. sea-coast, sea-side, shore, strand, beach; աւ. or ի ծովեզրին, on the sea-shore.

Ծովեզրեցի a. dwelling on the coast.

Ծովեմ, եջի տ. to keep out at sea; to stand for the offing.

Ծովեցի զօր s. marines.

Ծովընկէջ, -կէցիկ առնել տ. to throw, plunge or precipitate into the sea; - լինիլ տ. to throw or plunge oneself into the sea.

Ծովորոր s. zool. sea-gull, sea-mew.

Ծոր, ոյ s. dropping, trickling; bot.

barberry; * new-mown hay.

Ծորածոյ մեղր s. virgin honey.

Ծորակ, ի s. cock, tap; - գատարկիչ, մաքրիչ mech. delivery-, purging-cock.

Ծորան, աջ a. running, flowing, liquid, fluid; s. flow, flowing, running

Ծորեմ S. Ծորիմ; * to mow. [out.

Ծորենի s. bot. barberry-bush; lentisk, mastic-tree.

Ծորեցուցանել, ուցի տ. to set running, to cause to flow; գտնաւ իսկ ածելն -նէ զբերանս, the mere thought of it makes my mouth water.

Ծորիմ, եջայ տ. to trickle, to flow, to leak, to run down or out of, to ooze out, to run or pass away, to ebb; - մարմնայ, to be affected with gonorrhœa.

Ծորին s. fluor; ծորնաքար, --spar.

Ծործոր, ոյ, աջ s. valley, vale; -ակ s. little valley, dale, dell.

Ծորումն s. trickling, dropping; flowing, running; leaking; - ի մարմնայ med. gonorrhœa, running of the reins; - ըստ ամենանցն, the menses, menstruation.

Ծորուն, Ծորուն a. flowing, fluid.

Ծոյ, ոյ s. bosom, lap; cavity; * pocket; - ծովու, gulf, the bosom or depth of the sea; - գետոյ, channel of a river; - նաւու մար. the keel of a ship; գոգք ամփոփման -ոյ նաւին, the hold of a ship; - լերանց, cavern, grotto; - կաւայ, the interior of a carriage; - անկեան, sinus.

Ծոցածին a. born in the bosom; ից. the Only Begotten Son.

Ծուալ, աջ s. bot. laurel-cherry; -է. նի, cherry-laurel.

* Ծուստ s. lint; -եմ տ. to fray, to unweave; to tear to rags or tatters.

* Ծուեմ տ. to sift wheat; to separate wheat from tares.

Ծուէնք s. pl. piece of linen, bits, cuttings, shreds, strips, rags, tatters; ի -նս -նս պատառել, to tear, to rend, to pull to pieces; յերկուս -նս պատառել, to tear in two parts or pieces.

Ծուլակց a. very idle or lazy; - Հեղուկ թիւն, extreme idleness or

Ծուլամ S. Ծուլամամ. [slothfulness.

Ծուլամուռ թի s. idleness; listlessness, carelessness.

Ծուլանամ, աջայ տ. to idle, to be lazy, slothful or idle, to live in idleness.

Ծուլանք S. Ծուլու թիւն.

Ծուլապէս *ad.* idly, slothfully, lazily.
Ծուլացողանեմ, ուցի *va.* to make idle or slothful.

Ծուլացողիչ *a.* rendering idle.

Ծուլութի *s.* idleness, slothfulness, laziness, sluggishness; *ի -ս* հասանելի *S.* Ծուլանամ.

Ծուխ, ծխոյ *s.* smoke; fume, vapor, exhalation; *fig.* family, hearth, home; *tobacco; սիւն, ստեղծ ծխոյ, - ծառացեալ, pillar of smoke; մըրիկ ծխոյ, clouds or masses of smoke; ընդ - գալ, to be in the smoke; -ս արծաղեւ, to emit smoke; * - ծխել, ձգել զ-, to smoke tobacco; - որ ընդ մէջ մօր - ունի եւ ըրջուաց ծխիցի, unpleasantness or discord engendered between step-mother & step-children.

Ծուծ, ծծոյ *s.* sucking, suction; *marrow, pith; essence; ուղ եւ - , quintessence; -ք *s.* the nostrils.

*Ծուկամ *vn.* to be obstinate.

Ծուլակ, աջ *s.* snare, trap; net, springe, noose.

Ծուլամ, &c. *S.* Ծուլանամ, &c.

Ծունդ, Ծունկ, ծնգաց *s.* knee; *bot.* knot; *mus.* an Armenian note (°); առկանիլ ի վերայ ծնգաց, ընդգծիլ ի -ս, to fall on one's knees, to kneel; խոնարհեցողանել զ-ս, to bend the knee; առկանիլ առ -ս ուրուք, to fall or throw oneself at the feet of; փարել զծնգովք, to clasp the knees; ննջել ի մէջ ծնգաց, to sleep on the knees of; ի ծնգաց կալ, to be kneeling; ծնգովք կրկնելովք *ad.* with bended knees, upon one's knees; -ք նորա կթուցեալ գեղեւեկն, his legs tottered under him; *S.* Ծնկու չափ.

Ծունր *s.* knee; *bot.* knot; - դնել, կրկնել, ի - թննել, to kneel, to bend the knees, to fall on one's knees; առ - լալ, to weep all alone; - ածել, to adore, to worship; արկանել - զծնգաց եւ զսրտի, to worship on bended knees; հապա ի - ! down on your knees! ի - խոնարհեալ աղաչեմ գրեղ, I entreat it on my knees, or with bended knees; - կապել *bot.* to be knitted, to be formed with knots or joints.

Ծունդըրութիւն *s.* genuflection.

Ծուպ *S.* Ծուպ & Ծուփ.

Ծուռ, ծույ *a.* crooked, bent, distorted, oblique; - առնուլ, to wind round many times.

Ծուփ, ք *s.* fluctuation, undulation,

wave, billow, surge; *fig.* agitation, trouble, vacillation, wavering; care, anxiety, torment; examination, question; ընդ -ս միանանց, on the surface of the waves; ի -ս լինել, to be agitated; -ս ի մտի դնել, to care, to be concerned, thoughtful; ի -ս սարակուսանաց ընկմել, to be in great perplexity, to be uncertain or undetermined what course to take, to remain in *Ծոփ *s.* large earthen pot. [suspense.

Ծոփեմ, էջի *va.* to attach, to join.

Ծպտեմ, էջի *va.* to disguise, to travesty; to dissemble, to cloak; -իմ *vn.* to be disguised, dissembled; to shun, to avoid.

Ծպտումն *s.* disguise, dissembling.

Ծռավիզ *a.* wry-necked.

Ծռեմ, էջի *va.* to bend, to bow, to incline; - գգէմ, to make grimaces; -իմ *va.* to be bent, to bow down.

Ծռութիւն *s.* inclination, curve, bent; - գիմաց, grimace.

Ծրաբոլոր *s.* circle.

Ծրագիր *s.* sketch, outline; project, draught, plan, design; *a.* written, described, traced; -գրական *a.* graphical.

Ծրագրեմ, էջի *va.* to sketch, to trace the contours, to draw the outlines of; to describe, to write, to trace.

Ծրագրիչ *s.* pencil, lead-pencil.

Ծրագրուիչ *s.* laying out; *S.* Ծրագիր.

Ծրանամ, աջայ *vn.* to grow or become round; to surround, to enclose.

Ծրար, էջ *s.* packet; package; roll; envelope, cover; bag of money; -ք կախարդաց, fascination, talisman; *S.* Թուղթ.

Ծրարեմ, էջի *va.* to envelop; to pack; to wrap up; to roll; - զվաճառս, to pack up; զխրոխտ դադաթունս յամպս ծրարէին, they reared their proud heads to the skies; որոյ դադաթն յամպս ծրարի, whose top cleaves the skies; -իմ *vn.* to be enveloped or wrapped up; ծրարեալ *S.* Ներ.

Ծրարիչ, Ծրարոյ *s.* packer. [փակեալ.

Ծրարումն *s.* packing. [dirty oneself.

Ծրդիմ, էջայ *vn.* to stain, to soil or Ծրունք, ի մէջ - *s.* knot of a cane or reed; internodium, space between two joints or knots in a plant.

Ծրտեմ, էջի *va.* to mute, to guano, to dung as burds; - ձկանց, to spawn.

Ծփալից, -կան *a.* wavering, undulating, agitated.

Ծփամ *S.* Ծփիմ; - ընդ մէջ երկիւղի եւ յուսոյ, to fluctuate between hope & fear.

Ծփանք *S.* Ծուփ; surging of the sea; wave, billow, swell; *fig.* trouble, care, perturbation; - հերաց, hair floating in the breeze; ի -նի *ad.* afloat; *fig.* in trouble; ի -նի կալ, to waver, to fluctuate, to be agitated, billowy, vacillating.

Ծփեմ, էջի, Ծփեցուցանեմ, ուցի *va.* to excite, create or produce a tempest; *fig.* to agitate, to trouble.

Ծփիմ, ծփեցայ *vn.* to fluctuate, to ebb & flow, to undulate; to foam, to grow rough; *fig.* to be troubled, agitated, harassed; to be undecided in purpose, to fluctuate, to waver.

Ծփին. Ծփոց *S.* Ծփական. Խնոցի.

Ծփումն *S.* Ծուփ, Ծփանք; ինչաց - առնել, to waver, to be perplexed; to lose one's senses. [there! stop! I say!

Մօ. Մօյա *int.* oh! holla! hallo! ho

Մօլակ *S.* Ծուլակ.

*Մօփ *s.* zool. water-crane.

Կ

Կ (*ghen*) կեն *s.* the fifteenth letter of the alphabet, & the tenth of the consonants; Կ, ք, sixty, sixtieth.

— It has much affinity with the letters ք & ք, for example: ծունկ, ծունդ; անկ, անդ; կանչիւն, գանչիւն; ծասկել, ծաքել; պասկել, պաքել; կանոն, քանոն.

Կազ, ի, ոյ *s.* contention, debate, dispute, contest, quarrel, broil, strife, cavil; - յարուցանել, to excite contention, to create strife.

Կազազարթոյց *a.* contentious, quarrelsome, cavilling.

Կազացող *a.* litigious, fractious, quarrelsome, wrangling.

Կազեմ, էջի, Կազիմ, էջայ *vn.* to

contest, to debate, to dispute, to quarrel, to cavil, to squabble, to wrangle.

Կազ, ի *s.* gauze; *chem.* gas; - լուսաւորութեւ, illuminating; - լոյս, լուսաւորութեւ - ի, --light; - illumination; - կրէն, portative; - (մայր) խողովակ - ի, --main; (փոքր) --pipe; բերան or կառուց, լապտեր, յարգարիչ, ընդունաւորան, գործարան - ի, --burner; --lamp; --fitter; gasometer; --works; ի լոյս - ի, by --light.

Կազազործութիւն *s.* manufacture of gauze; *chem.* distillation of gas.

Կազակերպ, յին, -էղէն *a.* gasiform; gaseous; aeriform. [to gasify.

Կազանամ, աջայ *vn.* to turn to gas,

Կազաւափ *s.* gas-meter; -բան *s.* gasometer. [յոււնիս *s.* reduction to gas.

Կազացուցանեմ *va.* to gasify; -ու.

Կազգուրական *a.* corroborative.

Կազգուրացուցանեմ, -բեմ, էջի, -բեցուցանեմ, ուցի *va.* to strengthen, to corroborate, to sustain, to give strength to; to repair, to restore to vigour & good health, to re-establish; to encourage, to give heart to; -բիմ *vn.* to recover, to regain one's strength, to get well again, to be restored; to take heart, to cheer up; -բեմ պատառաս, to pretend, to allege.

Կազգուրեցուցիչ, -բիչ *a.* strengthening, cordial, invigorating, fortifying, analeptic, corroborant.

Կազգուրութիւն, -բումն *s.* restoration, re-establishment, recovery, convalescence.

Կազմ, ոյ, ի *s.* construction; preparation, furniture, ornament; - գրոց, binding of books; *a.* ready, quite ready, prepared; active, diligent; disposed; - լինել, to be ready, prepared; to be disposed to.

Կազմագործութիւն *s.* furniture-making.

Կազմած, ոյ *s.* apparatus; preparing, preparation; goods, furniture, household effects; moveables, utensils; equipage; armour; *S.* Կազմունք; - մարմնոյ, constitution, temper; - պատերազմականք, military stores; - ձիոյ, harness, caparisons, trappings; - նաւու, rigging; -ք *s.* astronomical instruments.

Կազմական *a.* well dressed or cooked.

Կազմակերպ *s.* implement; -եմ *va.* to project, to figure, to form, to fashion, to construct.

Կազմակերպութիւն *s.* form, formation, conformation, organization, construction, accomodating, setting in order. [S. Գործարան.

Կազմարան *s.* book-binder's shop; Կազմարար, *ի* *s.* book-binder.

Կազմեմ, *եցի* *ս.* to form, to model, to fashion; to construct, to erect, to build; to furnish, to provide, to supply; to fit up, to arrange, to set in order; to adjust, to put in repair; to adorn, to embellish; to get ready, to prepare; to equip; to arm; *գունդս* -, to enrol soldiers; - *զկառս* -, to harness the horses; *պարս ուրախութիւն* -, to give a ball; - *գիրս* -, to bind books; - *իմ* *ս.* to be formed, constructed; to prepare to, to get ready.

Կազմիկ *ս.* well prepared, well done, skillfully executed; - *շաշ* -, exquisite or choice repast. [paring.

Կազմիչ, - *մի* *ս.* constructing; Կազմուած *S.* Կազմած.

Կազմութիւն *s.* construction, organisation, order, arrangement, mechanism, constitution, formation, structure, composition; preparation, equipment; - *մարմնայ* -, constitution, temperament, complexion.

Կաթ, *ից* *s.* drop; - *մի* -, a little; - *մի ջրոյ* -, a - of water; - *մի քուն* -, a nap, short sleep.

Կաթեմ, *եցի* -, Կաթիմ, *եցայ* *ս.* to drop, to flow drop by drop; to trickle, to run down; to distil; *անձրեւ ոչ եւս կաթեաց յերկիր* -, not a drop of rain fell; - *լուսոյ* -, to shine forth, to appear.

Կաթեցուցանեմ, *ուցի* *ս.* to let fall drop by drop; to distil.

Կաթիլ, [թոյ] *S.* Կաթ; - *առ* -, drop Կաթիկ *s.* little drop. [by drop.

Կաթն, [թն, [թանց *s.* milk; - *կովու* -, *այծու* -, *մաքեաց* -, [ջոյ, cow's, goat's, ewe's, ass's -; - *ձկան* -, soft roe; *շէ- շուկ* -ին -, butter-; whey; [թարմ, [թթու -, fresh, sour -; *կաթամբ բու- ծանիլ* -, to live on milk; - *առլ* -, to suckle; *գիւել* -, to suck; *կթել* -, to milk; *անթառելի կաթանէ* -, to wean.

Կաթնաբեր *ս.* lactiferous, yielding milk. [շէլ, to suck, to be suckled.

Կաթնաբոյժ *ս.* fed with milk; - *լի* - Կաթնաբուղի *ս.* flowing with milk, Կաթնագոյն *ս.* milk-white. [milky.

Կաթնալից *ս.* abounding in milk. Կաթնածիր *ս.* galaxy, milky way.

Կաթնածուծ *ս.* sucking the breast.

Կաթնակեր *ս.* suckling; *s.* suckling.

Կաթնակից *ս.* baby-companion; - *եղբայր* -, foster-brother. [ablation.

Կաթնահատութիւն *s.* weaning; *med.*

Կաթնաձիւր, - *մատոյց* -, ջամբ *S.* - *տու* -

Կաթնաղբիւր *ս.* քց. breast; udder.

Կաթնանամ, *աջայ* *ս.* to be changed into milk.

Կաթնաչափ *s.* lactometer. [porridge.

Կաթնապուր. *պրի* *s.* rice-milk; milk-

Կաթնամուծութիւն *s.* feeding on milk.

Կաթնասուն, - *սնունդ* *ս.* milk-fed; suckling. [maid.

Կաթնավաճառ *s.* milkman; *սփ* milk-

Կաթնառ *s.* chem. lactate; - *ամի* *s.* milk-teeth, first teeth.

Կաթնատու. *ի* *ս.* suckling; *s.* nurse, wet-nurse; - *կով* -, milch cow.

Կաթնարան *s.* dairy.

Կաթնաբու, Կաթնիկ *ս.* babe, unweaned child, suckling.

Կաթնաւետ, - *ւոր* *ս.* milky, yielding milk, milch.

Կաթնեղբայր *s.* foster-brother.

Կաթնեղէնք *s.* pl. milk-diet, milk-food. [lacteous vessels.

Կաթներակք *s.* pl. lacteal veins,

Կաթնդի, - *ն* *ս.* passionately or dot-

ingly fond, amorous, very affection-

ate; languishing, eager, very anxious;

ad. passionately, lovingly, fondly,

eagerly; - *սիրել* -, to love to excess; -

տենչացեալ -, eagerly desired, longed

for; - *են ընդ միմեանս* -, they tenderly

love each other; - *լինել* or

Կաթնդիմ, *եցայ* *ս.* to love pas-

sionately, dotingly, fondly; to be

smitten with violent love, to be en-

amoured, to burn, to languish or long

for, to sigh or pant after.

Կաթողիկ, *այ* *ս.* catholic; - *ուծի* *s.* catholicism.

Կաթողիկեայ, *կէից* or *կեայց* *ս.* uni-

versal, general; catholic; [թուղթ

-*կեայց* -, epistle, universal letter.

Կաթողիկէ, *ի* *ս.* S. Կաթողիկեայ; *s.* cathedral, basilic.

Կաթողիկոս, *այ* *s.* an oriental ec-

clesiastical dignity, patriarch of a

people; - *Հայոց* -, Catholicos, Patriarch

of the Armenian Church.

Կաթողիկոսական *ս.* pertaining to the

Catholicos, patriarchal.

Կաթողիկոսարան *s.* patriarchal seat

or residence.

Կաթողիկոսութիւն *s.* patriarchal dig- nity, patriarchate.

Կաթոս *ս.* lustful, lascivious, libid- inous, lewd; ill with the gonorrhœa;

- *ն* *ուսմիք* -, illicit amours.

Կաթուած, *ոյ* -, *ուսմի* *s.* dropping,

trickling; drop; *apoplexy.

Կաթսայ, Կատսայ, *ից* *s.* copper,

caldron, kettle, pot; *mech.* boiler.

Կաթսայագործ, *այ* *s.* coppersmith,

brazier; *mech.* boiler-maker; - *ուծի* *s.* coppersmith's calling; *mech.* boiler

manufacture.

Կալ, *ոց* -, *ից* *s.* threshing-floor, barn-

floor; corn-sheaves, rick, stack; *ast.*

halo; *արկանել* -, *հոսել* -, *սրբել* -, to

winnow. [ւոր.

Կարական, Կարանական *S.* Կարանա-

Կարակառոյց *ս.* compound, combined.

Կարանաւոր *ս.* detained in prison,

prisoner, captive; *s.* police-man.

Կարանաւորակալ, *այ* *ս.* S. Կալա-

նաւոր; *s.* turnkey; lock-smith.

Կարանաւորութիւն *s.* detention, cap-

tivity, imprisonment. [duce a fracture.

Կալանդեմ, *եցի* *ս.* to bind, to re-

Կալանեմ, *եցի* *ս.* to arrest, to im-

prison, to shut up.

Կալանք *s.* arrest, caption; deten-

tion; prison; *ի* - *նա* *արկանել* *S.* - *նեմ*.

Կալաքար *s.* soda; alkali; - *կայուն* -,

ցնդական -, fixed, volatile alkali.

Կալէ կապ *S.* Կալանք.

Կալի *s.* potash; *bot.* kali, glass- or

salt-wort; - *կ* *s.* calico; - *ոն* *s.* potas-

Կալում, Կալում *S.* Կալում. [sium.

Կալումի, *ուրոյ* -, *տեաց* *s.* that thras-

hes or treads out corn, thrasher.

Կալորայ, *ից* *s.* pl. barns, granaries.

Կալուած, *ոյ* *s.* possession, domain,

land, estate, landed property, fief;

farm, arable land; possession, occu-

pancy, holding; dominion, empire,

power; * - *որովայնի* -, costiveness,

constipation of bowels.

Կալուածավարձք *s.* rent of a farm.

Կալուածատէր *s.* landed proprietor.

Կալուածատիրութիւն *s.* feudality.

Կալուանական, - *նեան* *ս.* galvanic;

- *էլեկտրութիւն* -, electro-galvanism;

- *ուծիւն* *s.* galvanism.

Կալուանածոյլ *ս.* galvanoplastic; -

ձուլումն *s.* - *ս* -, electrotypy.

Կալուանաչափ, *ի* *s.* galvanometer.

Կալուինական *ս.* calvinistic; *s.* cal-

vinist; - *ուծիւն* *s.* calvinism.

Կալուկապլինիմ *ս.* to be attached to.

Կալում, *ի* *ս.* to take, to lay hold of,

to seize; to arrest; to subjugate, to

rule over; to succeed.

Կալումն *s.* the seizing, taking, lay-

ing hold on; detention; relation, di-

pendance; constitution, composition.

Կախ. *ի* - *ս.* hanging, dangling, pen-

dent; hung up, suspended; *ի* - *ուսել* -,

to suspend, to hold in suspense; *ի* -

մնալ -, to remain in suspense.

Կախալան, *այ* *s.* gibbet, gallows;

Հանելի -, to hang by the neck, to

hang up a criminal; *արժանի* - *ի* -, that

deserves hanging; criminal; *գործ* -

աւ -, hanging, suspended or pensile

work; *բուրաստանք* - *աւ* or

Կախաղանաւորաստան, Կախաղա-

նաւոր բուրաստան *s.* hanging gardens.

Կախաղանեմ *ս.* to hang; - *իմ* *ս.* to

hang oneself; to be hung.

Կախարդ, *այ* *s.* charmer, enchanter,

sorcerer, wizard, conjurer, magician.

Կախարդաւորութիւն *s.* fairy or magic

art or power, witchcraft, demonology.

Կախարդական *ս.* pertaining to sor-

cery or witchcraft, magical, cabalistic.

Կախարդանք *s.* bewitchment, en-

chantment.

Կախարդասար, *այ* *ս.* practising sor-

cery, addicted to cabalistic practices;

magical; *գիրք* - *այ* -, conjuring books.

Կախարդեմ, *եցի* *ս.* to charm, to

bewitch, to enchant, to fascinate; to

flatter, to allure. [magician.

Կախարդիչ *s.* bewitcher, enchanter,

Կախարդութիւն *s.* charm, enchantment,

spell, fascination, sorcery, magic,

witchcraft, theurgy.

Կախեմ, *եցի* *ս.* to hang, to suspend;

to hang on, to attach to; to hang up,

to hook, to clasp; - *գրեւեռաց* -, to

hang from a nail; *գիր* *զգրոյ* - *ցր.* to

spell.

Կախիմ, *եցայ* -, Կախեալ կամ *ս.* to

hang, to hang oneself: to be hanged

or held in suspense; to suspend; to be

lowered; to depend, to be dependant,

in the power of; to become attached

to, to get fond of; - *զսիրոյ ուրուք* -, to

love tenderly; - *զընթանց ուրուք* -, to

listen open-mouthed, to hang on the

lips of a speaker; - *զառասպելաց* -, to

believe in fables; *Ժողովուրդն ամե-*

նայն կախեալ կային զմեմեմէ *ի* *լեւել* -, all

the people hung on his lips.

Կախորան *s.* swing; see-saw; whirligig. [dependance.

Կախուհի *s.* hanging; suspension; Կածան, *ի* *s.* lane, narrow way, pathway, footway or footpath; -եմ *vn.* to pass through narrow ways.

Կակաղ, -ոտ, աջ *a.* stammering, stuttering, lisping.

Կակաղեմ, եջի *vn.* to stammer, to stutter, to lisp; to hesitate in speech, to have a difficulty in pronouncing words, to speak in a confused manner; to give out-of-the-way answers; -զգան, to stammer out one's lesson.

Կական, *ի*, -ում *s.* loud lamentation, grievous complaint, crying, whining, howl, shriek; -բանալ, to lament or cry loudly, to utter or set up loud shrieks & cries, to mourn, to bewail or weep aloud, to complain, to moan, to wail, to squeak, to whine, to howl, to shriek.

Կականաբարձ, -գոյ *a.* bewailing aloud, mourning plaintively, howling with grief; *ad.* lamentably, plaintively, deplorably, with piercing cries.

Կականալի, -լի, -ւոր *a.* lamentable, rueful, mournful, full of lamentation or complaint.

Կականեմ *S.* Կական բանամ.

Կակաչ, -ջ, *ի* *s.* bot. tulip; արբուշի-, fritillary; վայրի-, poppy, corn-poppy; -ի, -ենի *s.* tulip-tree: *S.* Կարկաչ, &c.

Կակիժիրակ, *ի* *s.* med. cassia; conserve of cassia; cassia-tree.

Կակիւբան *a.* sweet-spoken.

Կակիւզոյն *a.* very soft, tender or delicate; gentle, mild, meek; -ս յանդիմանել, to reprove gently. [lusk.

Կակիւմիս *a.* tender-fleshed; *s.* mol. Կակիւմորթ *a.* thin-skinned.

Կակիւնամ, աջայ *vn.* to grow soft, to become tender; *fig.* to soften, to relent, to be appeased, to become more tractable; to become effeminate.

Կակիւցում *s.* softening.

Կակիւցումանեմ, ուցի, Կակիւմ, եջի *va.* to soften, to mollify, to make tender, supple or pliant, to macerate, to steep; *fig.* to soften, to enervate, to move, to affect. [tening.

Կակիւն *a.* emollient, lenitive, soft. Կակիւթիւն *s.* softness, tenderness, delicacy; fessibility, pliability; mildness; effeminacy. [branches.

Կակիւղէշ *a.* furnished with flexible

Կակիւղման *s.* softening, mollification.

Կակուղ, կոյ *a.* soft, tender, delicate; supple, flexible, pliant; sweet, mellow; *fig.* mild, soft, gentle, meek, affable; -մետաղ, soft metal.

Կահ, եյ, ույ *s.* furniture, moveables; baggage, luggage; equipage; apparel; utensils; implements, instruments; -առնել զոր, to employ, to give occupation to.

Կահակալ, աջ *s.* workman; labourer.

Կահակիր, -վար *s.* porter, carrier.

Կահաւորեմ, Կահեմ, եջի *va.* to prepare, to fit up, to provide with, to furnish, to stock.

Կահաւորութիւն *s.* conveniency; -համարել, to judge suitable.

Կահոյր *s.* pitcher, pot, jug, jar.

Կաղ, աջ *a.* lame, halt, crippled, limping; *fig.* defective; -ի-, -ի-ս, -սի-ս, -ք- *ad.* halting on one foot, hobbling along, with a halting gait;

so so, poorly, somehow or other, as well as may be; -ի-ս ասել, պատասխանել, to say or reply undecidedly or doubtfully; -ի- գիտել, to know imperfectly.

Կաղաբոյս *s.* bot. bulb, bulbous root.

Կաղակարծ *S.* Կեղակարծ.

Կաղակրկին *a.* wavering, hesitating, undecided; *ad.* hesitatingly, imperfectly.

Կաղաղ, ոյ *s.* den, lair, haunt; -անք *s.* pl. dens, caverns, hiding-corners.

Կաղաղեմ, եջայ *vn.* to hide oneself in a den, to creep into a den or hole.

Կաղամ, աջի, Կաղանամ, աջայ, Կաղիմ, եջայ *vn.* to limp, to be or go lame, to halt, to hobble; յերկուս հետս - *fig.* to hesitate, to waver, to halt between two opinions.

Կաղամախ, եյ, -ի, խեաց *s.* poplar.

Կաղամար, աջ *s.* inkstand; -ձուկն, cuttle-fish.

Կաղամբ, եյ, աջ *s.* cabbage; -ընդաւոր, cauliflower; -խոպոպի, sa-voy -; -վայրի, colewort, rapeseed;

-ի տակ, -stalk, -stump; -ակուրծ *s.* heart of -; -ավաճառ *s.* --seller; *S.* Թժուռուտ. [storax.

Կաղամբիտ, -միտ *s.* calamite, dry

Կաղանդ, *ի*, -բ, դաց *s.* calends, first day of month or year; new-year's day; շնորհաւոր -! a happy new-year to you, & many of them.

Կաղանդացոյց *s.* weather-almanack;

calendar, almanack.

Կալանդեմ, եջի *va.* to give a new-year's gift; *S.* Կալանդեմ.

Կալանդիկ, -դէտայ, -չէք *s.* new-year's gift; պատուէլ զոր -չէիւք, to make -s; -ընդունել, to receive -.

Կալանչան, -ան *s.* bot. euphorbia, spurge, tithyma, milk thistle.

Կալապար, աջ *s.* model, pattern, mould, cast; standard; -արկանել, to cite as example; -եմ *va.* to model, to mould, to shape; -իւ *s.* modeller, moulder; -ուծի *s.* modelling, moulding.

Կալացուցանեմ, ուցի *va.* to lame, to make lame.

Կալաւեմ, եջի *vn.* to remain torpid.

Կալին, զնոյ *s.* hazel-nut; acorn; hazel-tree; արքայական -, filbert.

Կալանձեմ, եջի *vn.* to yelp, to whine, to howl; -ձիւն *s.* yelping, whining, howling.

Կալնաբէկ *s.* nut-crackers.

Կալնազոյն *a.* hazel, hazelly.

Կալնակեր, աջ *a.* feeding on acorns.

Կալնահար, աջ *a.* wood-cutter.

Կալնաներկ *s.* quercitron bark.

Կալնատու *a.* bearing or producing acorns; -տուն *s.* *S.* Կալնիկ.

Կալնի *s.* nut- or hazel-tree; oak-tree; գետնի - bot. earth-nut; german-der; -բ, hazel- or oak-grove.

Կալուժիւն *s.* lameness, hobbling.

Կալըն *s.* cement.

*Կալորիկ *s.* pruning-axe.

Կաճ, իւ *s.* felt; -ակուռ թաղիք, compact felt.

Կաճառ, աջ *s.* assembly, meeting; academy, body, company, society; -բանասիրաց, academy of belles-lettres; օլիմպոսյէ գէղն -, Olympus.

Կաճառակից *s.* academician, member of an academy.

Կաճառակցութիւն *s.* membership.

Կաճառանոց *s.* hall of assembly or meeting. [reunite, to meet together.

Կաճառիմ, եջայ *vn.* to assemble, to

Կաճառորդ, աջ *s.* one aggregated to an academy, honorary member; *S.* -ակից; -ուի *s.* honorary membership.

Կաճառութիւն *s.* conference; discourse.

Կաճեայ, -աճ *a.* felt, made of felt.

Կաճին, ճնոյ, ճնի *s.* root.

Կամ conj. or; -գու -ես, either you or I; եւ -, -թէ, or else.

Կամ, *ի*, աւ, ով *s.* will, desire; -է ինձ, I will, I intend; *S.* Կամք, Կոր.

Կամ, կայի *vn.* to be, to exist; to remain, to stand; to subsist, to live; to last, to continue, to be permanent; to stop, to stay; to wait; -մնալ, to rest, to dwell, to reside; to persist, to persevere; *ի* բայ -, to hold aloof, to give up, to withdraw; *ի* վերայ -, to superintend, to oversee; *fig.* to understand, to comprehend, to perceive; հաստատուն, պինդ -, to hold fast in, to remain firm; անկեալ -, to lie, to lie down; -առջի երեսաց ուրուք, to make head against, to cope with, to resist; *S.* Առաջի; ստեպ -, to apply oneself, to be assiduous; ստեպ - օրիւնաց, to keep the laws; դատաւոր - *ի* վերայ, to be judge or arbitrator; շուրջ - զոմամբ, to beset some one; կայ մնայ նմա, it is reserved for him; զհարգ կայք, how do you do? զի կաս, why do you wait? what are you waiting for? զի կայ իմ եւ ձեր, what have you to do with me? what does it matter to you? եկաց, կային, there has been; there have been; եկաց զնովին ժամանակք, he lived or flourished about the same time or at the same epoch; կային *ի* նն չքնաղ օրինակք աւաքինութե, they possessed rare examples of virtue; կային աչք նր, he has lost his sight, he has become blind; չկարեմ *ի* վերայ - բանիցդ, I don't know what you mean, I do not understand you; կարով կայցեն բանք իմ, my words shall come to pass, my prediction shall be fulfilled. [capricious.

Կամազնաց *a.* voluntary, optional, Կամաթող լինիմ *vn.* to renounce, to abandon. [eous, free.

Կամածին *a.* voluntary, spontan-

Կամակ *a.* agreeable, sweet, pleasing, delicious; *ad.* agreeably, pleasingly; -լինել *ի*, to be disposed or inclined to; -բ *s.* pl. pleasures, delights.

Կամական *a.* voluntary. [dainties.

Կամակասար, աջ *a.* condescending, complaisant, obliging; -լինել ումէք, to be complaisant, very kind to, to do the obliging, to comply with the whims of, to oblige, to satisfy.

Կամակասարութիւն *s.* complaisance, obligingness, kindness.

Կամակար *a.* voluntary, willing, free, spontaneous; -, -մնոք *ad.* voluntarily, spontaneously, freely; willingly,

at one's will or pleasure, of one's own

accord or free will.

Կամակարճեմ *vn.* to act according to one's entire will, pleasure or caprice.

Կամակարող *a.* powerful, mighty, potent; - *ի տէգ նիզակի*, skilful at hurling the javelin.

Կամակարուծիւն *s.* free-will; spontaneity; - *ք Տ. Կամակար* *ad.* [froward.

Կամակարոյց *a.* wilful, headstrong,

Կամակից *a.* agreeing with, privy to, instrumental in; *s.* accomplice, partaker in; - *լինել*, to be a party to or instrumental in, to agree with, to approve of, to consent to.

Կամակոր *a.* crooked, bent, curved, tortuous, sinuous; *fig.* indirect, crafty; *S. Յամաւ*; - *շաւիղ*, winding path, crooked way; *ad.* crookedly, against the grain.

Կամակորախօս *a.* perverse, froward.

Կամակորեմ, *եցի* *va.* to wring, to twist; to bend, to bow, to curve; *fig.* to distort, to overstrain a phrase, to strain, to misinterpret; to pervert, to deprave; - *զարգարուծել*, to pervert justice; - *իմ* *vn.* to be bent, crooked, twisted; *fig.* to deviate, to turn away, to go astray; to be perverted; - *ի շանապարհս իւր*, to follow or pursue the indirect paths of vice or error; - *յուսմանէ*, to refuse to learn.

Կամակորուծիւն *s.* crookedness, tortuosity, winding; *fig.* perversity, depravation; *S. Յամաւուծիւն*.

Կամակուէ *s.* pleasure, contentment.

Կամակցիմ *vn.* to consent to, to agree with, to approve of. [complicity.

Կամակցուծիւն *s.* consent, accord,

Կամահաջոյ, - *չոռ* *իւն* *S. Կամակաւար*, - *ուծիւն*. [eide.

Կամամաչ լինիմ *vn.* to commit suicide.

Կամամարտ *a.* contentious, litigious.

Կամամաճական *a.* ideal, fantastic, chimerical.

Կամայ, *ից*, - *սկան* *a.* voluntary, spontaneous, free; - *եւ աւամայ* *ad.* willingly or unwillingly, nolens-volens, willing or unwilling. [untary.

Կամայորդոր, յօժար, - *սէր* *a.* vol-

Կամապաշտ, *ից* *a.* wilful, selfwilled, stubborn; - *ուծիւն* *S. Յամաւուծիւն*.

Կամար, *այ* *s.* vault, arch, arcade; porch, portico; girdle, belt; *phys.* sound-wave; - *սրոյ*, baldric, sword-belt; - *յաղթուծիւն*, triumphal arch; *կապուտակային* -, the arch, vault or canopy

of heaven, the vaulted sky.

Կամարածու, *այ* *a.* girdling, girding.

Կամարակալ *s.* flying-buttress.

Կամարակաւ *a.* arcaded; *s.* arcade; atrium, porch.

Կամարաձեւ *a.* vaulted, arched; - *գործել*, *յորինել*, to arch, to vault.

Կամարակից *s.* spring of an arch.

Կամարայտ *a.* of finely arched eyebrows. [to stoop, to grow crooked.

Կամարանամ, *ացայ* *vn.* to be bowed,

Կամարանաման, - *պատ* *S. - ձեւ*, - *կապ*.

Կամարար, &c. *S. Կամակատար*, &c.

Կամարաւոր *a.* girdled; enclosed.

Կամարիկ *s.* small arch.

Կամաւ *ad.* voluntarily, willingly; knowingly, purposely, designedly, expressly; *a.* voluntary, spontaneous; *S. Կամայ*. [voluntary, free.

Կամաւոր, - *աւան* *a.* spontaneous,

Կամաւորաբար, - *պէս* *S. Կամովին*.

Կամաւորուծիւն *s.* free-will, spontaneity; - *իմ* *ad.* willingly, freely.

Կամկուէ, - *եցոյուէ* *s.* will, wish.

Կամեմ *S. Կամիմ*.

Կամեցող, Կամող *a.* willing, desirous.

Կամեցուցանեմ, *ուցի* *va.* to bend to one's will or wishes, to persuade, to induce.

Կամիմ, *մեցայ* *vn.* to will, to intend, to mean; - *լնդ*, to like, to wish, to please; to be pleased with.

Կամն, մին, մուկ, - *ասայլ* *s.* flail, roller to thrash corn or beat out grain.

*Կամնայ *s.* coach-pole.

Կամանամ, - *չոտիմ* *vn.* to be stubborn, obstinate, obdurate.

Կամնոս *a.* capricious.

Կամովի, - *ն* *ad.* voluntarily, willingly, of one's own accord or free will.

Կամուրջ, մրջայ *s.* bridge; պսակ կամրի, parapet; - *շարժական*, *ամե*, *րիկեան*, *կախաղանաւ*, *շարապինդ*, *բացբարձիկ*, *շրջիւն* -, draw-, trellis-, suspension-; - *of* ropes; flying -; swing-; - *արկանել*, *լինել*, *կապել*, to construct a -, to throw a - across;

S. Կամրիւմ; *անցանել* *չ* - *ն*, to cross, to go over or across, to pass by a -;

S. Կաւակամուրջ.

Կամրջախէլ *s.* bridge-head.

Կամրջաձիգ *s.* pontoon-soldier, pontoneer.

Կամրջեմ, *եցի* *va.* to bridge over; to join or communicate with by a bridge.

Կամիսակ, *այ* *s.* oil-bottle; phial.

Կամք, մայ *s.* will, determination, intention, design; wish, desire; humour, fantasy, whim, caprice; *ի կամաց*, *կամք* *եւ* *սխորժիւք*, voluntarily, willingly; *կամք*, on purpose, designedly; *բաւ կամի*, *բաւ կամն*, at will, ad libitum, arbitrarily, at pleasure; at discretion; *յոչ կամաց*, unwillingly, in spite of oneself, against one's will, reluctantly, grudgingly; *յօժար* -, readiness, inclination, willingness; *Հաստատուն*, *անյորդող* -, firm will, determination, iron will, resoluteness; *յեղկեղուկ* -, caprice, fickleness; *ինքն իշխան*, *բացարձակ* -, absolute will, arbitrariness, despotism; *անձնիշխան* -, free-will; *անձնահաճ* -, humour, whim, caprice, fancy; *ի կամն անձին զնալ*, to indulge one's fancy or caprice; *փոխել զկամն*, to change one's mind; *անձնատուր լինել* *ի կամն ուրուք*, to submit to the guideness of; to comply with all the whims of; *ի կամն ուրուք զնել զինն*, to depend on another's will; *եթէ Տեառն* - *իցեն*, if God wills, God willing; *Տեռն* - *լիցին*, God's will be done; *որչափ եւ* - *իցեն նր*, as much as he may desire; *եթէ* - *իցեն ք*, if you wish or like; *ի հաճոյից կամաց քոյ*, at your will or pleasure; as well as you could wish; - *էին ինձ*, I wished to, I wanted to; - *էն ինձ ասել*, I would say, I mean; *կամ ող* - *էն բանին ասել*, or rather; - *եղեն նմա*, it pleased him to, he liked to; - *էին նր*, he desired or wished; *Հակառակ կամաց նր*, against his will; *որ ինչ* *ի կամն մեր*, as much as we can; *ող զիարդ եւ* - *իցեն նր*, in any way they like.

Կայ, - *ք*, *ից* *s.* posture, position, standing still; stage, pause, rest, stop, halt; dwelling, lodge, seat; situation, state; conduct, customs; being, substance; *a.* existing, existent; *չ* - *առնուլ*, to stop, to pause, to halt, to rest, to cease; *կալ յուրիւ* - *ի*, to remain in uprightness; *ոչ լինիցի* - *թաթից ամից քոյ*, neither shall the sole of thy foot have rest; *կայ* *ի* - *ի բում*, stand upright!

Կայական *a.* firm, solid, stable, stationary; - *ք* *s.* chant, plain-song.

Կայան, *ից* *s.* station, place, post, site; position; dwelling, residence, abode; *ast.* station; *a. S. Կայուն*; * - *ք*,

limbo; *վերին*, *գերակային* - *ք*, heaven; - *ք ոտից*, foot-stool. [composed; *S. Կամ*: *Կայանամ*, - *նանամ*, *ացայ* *vn.* * to be *Կայանաւոր* *S. Կայուն*.

Կայարան *S. Կայան*; station; railway station; terminus; *mar.* wharf; landing place; - *կառաց*, coach-stand; - *եղից*, *մոկից*, departure; arrival; *ուէ*, *սուչ* - *ի* or [superintendent.

Կայարանապետ *s.* station-master, *Կայեան*, *էնից* *S. Կայան*.

Կայթ, *ից* *s.* basket, pannier; *S. Կայ*. *Թիւն*; - *ք գրուատեաց*, rounds of applause, plaudits; - *ս* *Հարկանել*, *տալ* *S. Կայթեմ*.

Կայթանեմ *vn.* to gush, to spout out.

Կայթեմ, *եցի* *vn.* to clap the hands or stamp the feet in sign of joy, to applaud, to load with applause: to dance, to leap, to jump, to caper, to cut capers.

Կայթիւն, Կայթում *s.* clapping of hands; stamping; shouting, applause, cheers, acclamations; caper; clattering.

Կայթոս, *աց* *a.* leaping skittishly here & there, skipping, tripping along.

Կայրակ, *աց* *s.* drop, globule.

Կայրակահոս *a.* dropping; distilling.

Կայրականամ, *ացայ*, *Կայրակեմ*, *եցի* *vn.* to drop, to flow by drops, to fall drop by drop, to trickle; to leak, to run out; to stream, to flow.

Կայրակնացուցանեմ, *ուցի* *va.* to cause to trickle.

Կայրակում *s.* leaking; trickling.

Կայծ, *ից* *s.* spark; *S. Կարկէհան*.

Կայծախառն, Կայծակա- *a.* mixed with live coals; smouldering.

Կայծականամ, *ացայ* *vn.* to break out in flames, to blaze.

Կայծակեմ, *եցի* *vn.* to sparkle, to throw out sparks, to emit rays of light, to lighten; to fulminate.

Կայծակն, *կան*, *կուշք*, *կանց* *s.* lightning, thunder; thunderbolt; spark; live or burning coal, glowing embers; *med.* carbuncle, anthrax; *Հրացայտ* - *կուշք*, lively sparks; - *կուշա արձա* - *կել*, *թօթափել*, to emit sparks; to launch thunderbolts, to blast with lightning.

Կայծակահար *a.* thunder-struck; thundering; fulminating; *fig.* startling; - *ծառ*, tree struck with lightning, a blasted tree; - *առնել*, *սատակել*, to

blast or strike with lightning, to thunderstrike; - եղև տուն նորա, his house has been struck with lightning; - ութիւն s. fulmination.

Կայծակնաճաճանք a. sparkling, bright, brilliant.

Կայծակնամաքուր a. purified by fire.

Կայծակնայտա a. lightening, flashing; - կում s. lightning; thunder.

Կայծակնիւ մեղան S. Կարմրադեղ.

Կայծալափ s. phys. spintherometer.

Կայծիկ s. little spark.

*Կայծխոտ s. bot. S. Եղերդ.

Կայծան s. percussion-cap.

Կայծուկ s. furuncle, boil; S. Փո.

Կայծբար s. silex, flint. [տուռայ.

Կայկայիւմ, եղայ տ. to be established, consolidated, rooted.

Կայմ, կց s. mast; sail; weaver's beam; առջակողման, յետա - , fore - ; mizen - ; - դրօշու, flag-staff; կանգնել զ-ն, to raise a - ; խնարհեցուցա - նել զ-ն, to unmast; to dismast.

Կայուն, - ուն s. stability, firmness.

Կայուն a. stable, firm, constant, durable, immovable; - կնք, real estate, houses & lands, landed estate; - ութիւն s. stability.

Կայուն s. anat. penis.

Կայս s. boisterous wind.

Կայսերադիր a. written or signed by the emperor.

Կայսերազարմ a. of imperial family [or race.

Կայսերազն a. imperial; s. imperial prince or princess.

Կայսերական a. imperial.

Կայսերակերպ a. resembling an emperor, like an emperor, imperial.

Կայսերակից a. associated in the empire, ruling jointly.

Կայսերանամ, աջայ տ. to rise to imperial dignity, to become or to be crowned emperor. [claim emperor.

Կայսերացուցանեմ, ուցի տ. to proclaim s. empire; - Ռուսաց, the Russian - ; - ամբառնալ, to elevate to the purple, or to the imperial dignity.

Կայսր, սեր, բ, բաց s. emperor, caesar; Վէհափառ - ն, His Imperial Majesty.

Կայսրնաիր, տրաց s. elector; - ընտրական a. electoral; - տրութի s. elector.

Կայսրուհի s. empress. [torate.

Կայտա, աջ a. healthy; active, agile, lively, brisk, sprightly; swift,

quick, diligent; gay, merry, jocose, facetious; pretty, pleasing, prepossessing; s. fish; reptile; - առնել, - սյօրինել, to reanimate, to revive, to comfort, to invigorate.

Կայտառութիւն s. health, vivacity, loveliness; sprightliness, liveliness, gaiety, sportiveness. [baster.

Կայտեր s. marks or veins in alabaster.

Կայտիւ s. rejoicing, exultation; capering, friskiness, frolicsomeness, playfulness: aquatic animal, fish.

Կայտում, աջի, - ում, եջի, - ում, եջայ տ. to rejoice, to exult, to leap, to frisk or skip for joy, to romp, to sport, to frolic, to play, to be all alive; օձք կայտան զանդամք խնովք, the serpents are twining round me. [mal].

Կայտուկսակ s. kick (from an animal).

Կայտուկափ a. containing fish or aquatic animals.

Կանամբի, բայ, բեայ a. having a wife, married, conjugated.

Կանանի s. pl. women, the fair sex.

Կանանոց s. gynecæum; harem, seraglio; nunnery, convent.

Կանանցաբարդ a. feminine, weak, timid, cowardly, pusillanimous.

Կանանցածին, ծնաց a. born of a woman.

Կանանցական a. womanish, feminine.

Կանանցահանդերձ a. petticoated, clothed in woman's garments.

Կանանցապետութիւն s. gynecocracy, petticoat government.

Կանաչ a. green, verdant; s. verdure; - բացադոյն, sea-green; - հերիկ, iris-green. [fine green colour; greenish.

Կանաչադեղ a. painted green, of a green; dark green.

Կանաչադարձ, - զգեաց, - զգեստ, - զուարճ a. clothed with verdure, covered with leaves or grass, verdant, green.

Կանաչաձեւ a. fresh, blooming.

Կանաչանամ, աջայ տ. to become green, to grow green again; to be verdant.

Կանաչասաղարթ a. green leaved.

Կանաչացուցանեմ, ուցի տ. to paint or stain green, to make green.

Կանաչութիւն s. green, green colour; verdure.

Կանացաբար ad. womanlike, womanly; - զարդարել, to adorn or be deck oneself like a woman.

Կանացի, յեղ, յեաց a. female, feminine, womanly, womanish; effeminate; - սեր, աջ - , womankind, the fair sex; - ձայն, womanish voice; - զգեստ, woman's garments; - զարդ, female attire or ornaments; զգենուկ - , to dress oneself in female attire; մտանել զմուտ - , ննջել զգործ - , to lie with mankind; - բ s. pl. women: the

Կանափ, ի s. hemp; tow. [menses.

Կանգնադեղ, - կան a. standing, upright, straight, erect; - հասակ, beautifully shaped, erect stature.

Կանգնաչափ s. cubit measure; a. S.

Կանգնեան; - ութիւն s. measuring by cubits.

Կանգնաւոր S. - գեղ, - նեան. [cubits.

Կանգնեան a. a cubit long; Ժանիս - ս երեք, teeth three cubits long.

Կանգնեմ, եջի տ. to raise, to lift up, to re-instate, to re-establish; to raise up, to erect, to set up, to found, to build, to rebuild, to construct; - իմ տ. to get up or rise again, to be built or raised up; to stay, to stop; - յալ - թուլի, - զնան յալթուլի, to win or obtain the victory; - գրօշ, to unfurl a flag; - զգրօշ ապստամբութիւն, to raise the standard of rebellion; - զհամբաւ, զանուն ուրուք, to re-pristinate, to re-habilitate or restore the reputation or good name of; խորան, սեղան - , to pitch a tent; to erect an altar; - զբան, to reduce words to acts, to carry out a project, to accomplish a design; - իւլ երկվարի, to prance, to rear. [erect.

Կանգնորդ a. upright, standing, Կանգնութիւն, - ուն s. the raising up; re-establishment, building, erection, construction; restoring, reviving; resurrection.

Կանգուն, գնոց s. cubit; a. straight, standing, perpendicular, erect, on foot; firm, stable; - , ի - ad. quite, totally, entirely; - կալ, to be up or afoot; to rise, to get up; գնալ - , to be haughty, proud, vain; նստալ - , he sat upright; եկաց - , he stopped, stayed, or did not pass beyond.

Կանգ, ից s. male eagle.

Կանգալիւմ, եջայ տ. to be well established, deeply rooted, well founded, fixed; զաղփաղփուն - ղեալ, unstable, not well fixed; S. խորարմատ.

Կանգրիւ s. large wooden collar.

Կանեփ S. Կանափ; - եայ a. hempen,

made of hemp; - ի a. cannabine; s. drill, duck; - հաս s. hemp-seed; - ուկ s. urtica cannabina. [dicle, stalk.

Կանթ, ից s. handle; - պողոց, քանթար s. cantharis, spanish fly.

Կանթեղ, աջ s. lamp; - լուսաւորութիւն, կազի, գիշերոյ, օլոյ, illumination, gas-, night-light, spirit-; - յուլայիկ, հայելի - , street-; նշանատու - (երկաթուղոյ), signal-; - կիտուա - ծագործի, enameller's or glass blower's - ; անբոց - , aphlogistic - ; կնք - նաբորք - , - lighting by itself; անտուեր - , sinumbra - ; - մածուցիկ, soldering-; - բ խաղեսեղ թատեր, foot - s; յարդարել, վառել, անցուցանել, զ-ն, to trim, to light, to extinguish or put out a - ; S. Լապտեր.

Կանթեղագործ, աջ s. lamp-maker; - կիր a. - bearing; - վաճառ s. - seller; - վառ s. - lighter; - ւոր a. having a - ; - խոտ s. bot. celandine, tetter-wort.

Կանխաբանութիւն s. foretelling, prediction; introduction.

Կանխագէտ a. foreknowing, prescient; s. diviner, foreboder; prognosticator. [prescience, gift of prophecy.

Կանխագիտութիւն s. foreknowledge, Կանխագոյն ad. already, before, previously, formerly, antecedently.

Կանխագուշակ a. foreboding, foretelling; foreboded or foretold.

Կանխագրական a. forewritten.

Կանխագրեմ տ. to write beforehand, to predict in writing. [writing.

Կանխագրութիւն s. predicting in Կանխագրամ s. advance; - տալ, to advance sums.

Կանխագրութիւն s. introduction.

Կանխադէկոյց a. forewarning; forewarned.

Կանխաթիւ s. antedate. [warned.

Կանխաթման S. Վաղահաս. [cy.

Կանխախոսութիւն s. prediction, prophecy.

Կանխածանօթ a. foreknown, foreseen, predicted; - գիտութիւն S. Կանխագիտութիւն.

Կանխակալ, ոյ a. ancient, of antiquated date or observance, old, inveterate; - կարծիք, սովորութիւն, prejudice, prepossession, preoccupation; - գիտութիւն, prescience, foreknowledge; - ութիւն s. ancient custom or usage, ancientness; prejudice, prepossession.

Կանխահաս a. early, precocious, premature, forward.

Կանխահասոյց a. paid in anticipa-

tion, advanced; - գրամ, advance; - լինել, to advance, to advance sums.
Կանխահրաւեր a. invited precedently.

Կանխաձայնեմ va. to foretell, to announce beforehand, to predict; - ձայն ու թիւն s. prediction.

Կանխաձառ a. foretold, predicted.

Կանխամուտ a. introduced beforehand; - սովորութիւն s. prejudice, prepossession.

Կանխասահմանեալ a. predestinated; - մանութիւն s. predestination.

Կանխասաց a. predicting, foretelling; foretold, foreboded; - բանք, predictions; - լինել, to foretell, to predict, to prognosticate; to forewarn; - իկ a. prophetic; - ութիւն s. prediction.

Կանխատես a. provident, wary, cautious, prudent; - ութիւն s. foresight, precaution; prevision. [early.]

Կանխարկ a. thrown down or fallen

Կանխացոյց a. foreshown, presaged.

Կանխաւ ad. before, antecedently, formerly, anciently, in bygone times.

Կանխեմ, ելի vn. to rise or get up early; to arrive early, before day-break; to hasten, to hurry, to make haste, to arrive beforehand, to anticipate, to go or get before, to precede, to get the start of, to outstrip; - չաւառան, to rise with the dawn, to get up at day-break; - ունել, to preoccupy; - ի կատարումն ընկիւն ուրուք, to anticipate one's desires or wishes; - եւալ եւ անագանեալ արձանանայր աւուրս իս, he drew near morning & evening & presented himself forty days.

Կանխերգ a. predicted, foretold; s. mus. prelude.

Կանխիկ a. in cash, ready (money); - գրամ, ready money, cash; - հատուցանել, to pay in advance. [anticipation.]

Կանխութիւն s. priority, anteriority;

Կանխութիւն գիշերահաւասարից s. precession of the equinoxes. [or informed.]

Կանխուեալ a. already instructed

Կանկար, -կառ, ոյ s. thistle-head; ընտանի -, artichoke; սակ -ի, bottom of an artichoke; յիս -ի, artichoke-chard; -ի խէժ, S. Կինաբարիս; -անոց s. artichoke-ground.

*Կանկիւ s. wooden hook.

Կանձոխ, -ըւս s. rod, stick, switch; pole, perch.

Կանձրակ, ի s. rape, rapeseed.

Կանոն, այ s. rule, regulation; order, method, law, ordinance, precept, statute, regimen; model, example; canon; հանրական -, as a general rule; ի -ի, according to rule; strictly, regularly; ի -այ, canonically; - լինել, to serve as a rule or precept; պահել, լուծանել, to keep, to break the rules or regulations; - երկն arith. rule of three, proportion.

Կանոնագետ s. canonist; - գիտութիւն s. canon law; - գիրք s. book of canons.

Կանոնադիր s. law-giver, legislator.

Կանոնադրական a. relating to rules or regulations.

Կանոնադրեմ, ելի va. to establish rules or laws, to make regulations for: to admit into canon-law.

Կանոնադրութիւն s. regulation, statute, constitution. [s. -ness.]

Կանոնական a. canonical; - ութիւն Կանոնապահ a. observant of rules; - ութիւն s. observation of rules.

Կանոնաւոր a. regular, methodical; - եմ va. to regulate, to rule, to put in order; - իւ s. regulator; - ութիւն s. regularization.

Կանոնեմ, ելի va. to regulate, to determine, to order, to dispose, to arrange; to prescribe, to decree, to constitute, to establish: to canonize.

Կանոնիկոս, այ s. canon; կեանք -ի, an easy life; - սկան a. belonging to a -; - ութիւն s. -ry; - ունի sf. -ness.

Կանոնըմունք s. appendix or supplement to the canons.

Կանուխ, նիւց a. premature, precocious, ripe before the season; prior, anterior; old, ancient; ad. before the time, prematurely, very early; պտուղ - եւ անագան, early or first, late or backward fruits; անձրեւ - եւ անագան, the former & the latter rain, vernal & autumnal rain.

Կանչ, ոյ, ի, -իւն s. cry, scream, shriek; - եւ կառանչ իմ, my cries & shouts.

Կանչեմ, ելի vn. to cry, to cry out, to scream; to exclaim; * to call after, to halloo.

Կանչող a. crying; * calling after.

Կաշանամ, այցալ vn. to become as hard as leather, to grow hard or tough, to shrivel; ից, to become rude, coarse, to be clownish.

Կաշառ, այ s. bribe, present; fees;

-գր ad. by force of bribery, through corruption; - խթել, տալ, to bribe, to corrupt, to grease the palm; to suborn; - ս առնուլ, to take bribes.

Կաշառաբեկ a. bribed, corrupted, suborned; venal; - ս առնել, to bribe with gifts or with money.

Կաշառագնաց լինիմ vn. to suffer oneself to be corrupted, to take bribes.

Կաշառակործ S. Կաշառաբեկ; - առնել, to procure through bribery & corruption; to corrupt, to render venal; - լինել, to allow oneself to be corrupted by presents, to be venal.

Կաշառակործութիւն s. bribery, corruption; venality. [rupting.]

Կաշառանք s. act of bribing or corrupting.

Կաշառաւոր, այ a. taking bribes, greedy of gifts, corrupted, venal; suborned; - գառաւոր, venal or unjust judge; - թիւ s. the accepting or taking bribes. [presents to corrupt.]

Կաշառատու, այ a. giving bribes or

Կաշառեմ, ելի va. to bribe, to corrupt, to practise upon, to buy over, to suborn, to seduce with bribes. [orner.]

Կաշառիչ s. briber, corrupter; suborned; - կաշառ, made of leather.

Կաշեգործ s. currier; - ութիւն s. currying; S. Խաղախորդ, &c.

Կաշի, շույ s. hide, skin, leather.

Կաշիմ S. Կաշանամ.

Կաշանդեմ, ելի va. to bind, to tie fast, to bind tightly, to lash together.

Կաշկառ, այ s. heap of stones, mass of rocks.

Կաշկուռ a. strong, sturdy, robust, athletic, muscular, brawny.

Կաշկակ, ի s. magpie, pie.

Կապ, ոյ, ելի s. tie, fastening, knot; ligature, lace, lashing, band, withe, bandage, swath; rope, cord, string; gr. spelling; ից, tie, bond, link, obligation; a. sour, sharp, harsh, tart.

Կապալ, այ, ոյ s. tax paid for a dignity or privilege. [joined.]

Կապակից a. bound together; connected; Կապակիսոր լինիմ vn. to clear away any obstacles; ից, to break a treaty, to repudiate obligations. [sension.]

Կապակիւ a. causing strife or disunion; Կապակցեմ, ելի va. to bind, to unite, to join together.

Կապակցութիւն s. bond, joint, conjunction, connexion; coherence, relation, concatenation.

Կապայ, ի s. cassock, monk's gown.

Կապան, ի s. pass, defile.

Կապանապահ s. gaoler, gaol-keeper.

Կապանաւոր a. s. bound, detained, captive, prisoner.

Կապանձ, -ը s. jess, bewits.

Կապանք s. pl. bonds; hand-cuffs, fetters, manacles; rope, cord, string: pass, defile: censure, excommunication; տուն -նաց, prison, jail, gaol; ի -նս արկանել, to fetter, to put in irons; to imprison.

Կապար, այ s. lead; bot. caper; caper-bush; - արուս s. massicot; - ագրիւն a. lead-coloured; - ագործ s. plumber; - ագործութիւն s. lead-works or -manufacture; - ագրիւն s. lead-pencil; - սկիր դուռ, դերձան s. plummet, plumb-line; - աշտար, տայ s. lead-mine; - այլիւն a. of the nature of lead; - այոգ a. leaded; - եայ a. leaden, made of lead; - եմ va. to plug or stop with lead, to lead, to plumb; - ոյ ունի s. bot. anise-seed. [bond, cord.]

Կապարան s. detention; prison: Կապարձադարձոյց a. deserting, fugitive; rebellious. [bearer.]

Կապարձակիր, կրաց s. quiver.

Կապարձաւոր, - ձեւ a. furnished with a quiver, (archer).

Կապարձք, ձից s. quiver; - ձս դարձուցանել, to desert, to rebel; to retreat, to flee, to throw down one's arms. [extremities of sausages.]

*Կապգլուխ s. hock of a ham; tied

Կապելայ, - լանոց, - լինիւն s. tavern, public-house; eating-house: brothel.

Կապելայեւ s. - լուսի sf. tavern or eating-house keeper, publican.

Կապեմ, ելի va. to bind, to tie, to fasten; to bind or tie up; to bind fast, to pinion; to cord, to bind with cords; to bind, to connect or link with; to chain, to put in irons, to imprison; ից, to bind by friendship, by contract; gr. to spell; - լ չորովիւք -, to excommunicate; - եւ արձակել, to bind & loose; - խրձուս, to bind up in bundles, in fagots; - պատուհաս, դարձ, վանի ի վերայ, to chide, to correct, to punish, to chastise, to blame, to censure; - ղեղու, to tongue-tie; անուն - անձին, to gain celebrity, to win fame, to acquire a great name; - իմ vn. to be fastened, tied or bound; to thicken; ից, to become attached to, to

conceive affection for; - ոգւոյ ընդ ոգւոյ, - չ ումէք սիրով, to knit soul to soul, to be linked in the closest bonds of affection; կապեալ a. bound; imprisoned, enchained; կապեալ ձեռք եւ կապեալ ոտիւք, bound hand & foot; իրք կապեալք s. rebus.

Կապերոս, ից s. piece of linen or of cloth; - հնոսի, tatter, rag; - այծեայ, sack- or hair-cloth; սպտառելի - ս, to tear to shreds, to tatters; * S. Գորգ.

Կապերոսակ, - տիկ s. piece of rag, shred, strip, scrap, cutting of linen or cloth. [tution.

Կապէնք, սինայ s. price of prostitution. Կապիկ, սկայ s. ape; - փոքր, mar-moset; - մեծ, baboon; - երկայնա-ձեռ, monkey.

Կապիճ, պճայ s. cab, hin, ephah, bath: bezel, mounting, setting; - ք աչաց, socket or orbit of the eye; - ք կոշկաց, vamp of a shoe; iron greaves, armor for the legs; - ասամանց, socket, alveolus.

Կապիտոլիոն, ի s. Capitol. [grapes.

Կապծագ s. stem of a bunch of grapes. Կապիկեմ, եցի տ. to ape, to mimic.

Կապիկութիւն s. mimicry.

Կապիկեղ s. bot. lovage.

Կապոյտ, ուսոյ a. blue, sky-blue, cerulean, azure; s. light blue; Գորշ, - dark blue; - դաշտ, the liquid plain, the watery way, the main, the sea.

Կապուկիւն s. sourness, acridness, tartness.

Կապուկ s. tie, ligament. [tartness.

Կապուտ, ից, - կողոպուտ s. spoils, booty, plunder, loot; a. despoiled, stripped; - առնել, թողուլ, to despoil, to plunder; Ժողովել զ- անկերոց, to gather the spoils. [lean.

Կապուտագոյն a. blue, azure, cerulean.

Կապուտակ, աջ a. bluish, rather blue, sky-blue; livid; s. bluish, light blue; - կամար, the roof or canopy of heaven, the cerulean vault; - ն երկնից sky-blue; - ծովու, ultra-marine; բրուսիական - , Prussian blue.

Կապուտակագոյն, - ագործ, - կեալ, - կեայ a. blue, bluish, azure; livid, blackish.

Կապուտակիմ, եցայ տ. to become bluish or livid, to approach to blue.

Կապուտակութիւն s. lividness.

Կապուար, Կապրցախ S. Կապար bot.

Կապուաչ a. sky-blue, sky-coloured.

Կապուային a. chem. cyanic.

Կապուաիայ s. Brasil-wood.

Կապտեմ, եցի տ. to despoil, to depredate; to plunder, to loot, to collect booty, to rob, to strip, to deprive of, to bereave. [ping, depredation, pillage.

Կապտուկ, - ում s. spoiling, strip-

Կառ հարկանեմ տ. to fix the re-

gards on, to bend, to rivet on.

Կառաբարձ, - ձիգ a. harnessed, put to; - ձիգք s. team; pair of carriage

Կառաբոյս s. zoophyte. [horses.

Կառաբորձ, աջ s. coach-maker.

Կառաժուղ s. zool. gnat, mosquito.

Կառամ, աջի S. խենթանամ.

Կառամարտ, - իկ a. fighting from a chariot; s. fight in chariots.

Կառամուտ, մոսայ a. harnessed to a coach; - դուռն, carriage-gate.

Կառան, աջ s. cable.

Կառանոց s. coach-house; կառք - ի, job-carriage.

Կառանչ, Կառաչ s. cry, outcry; bel- lowing; croaking; - եմ տ. to cry, to shout, to utter cries, to bawl; to roar; to low, to bellow; to croak; - իւն s. crying; bellowing; croaking.

Կառապետ, - վար, աջ s. coachman, driver: drover; governor, regent, chief, rector; աթոռակ - վարի, coach- man's box.

Կառավարեմ, եցի տ. to drive a coach: to conduct, to direct, to guide, to govern, to rule, to regulate; սրար շաւ - , to drive, to rattle along at full speed; - իմ ի թեւս հողմոց, to be borne on the wings of the wind.

Կառավարութիւն s. act of driving: conduct, regency, direction, govern- ment; - տան, house-keeping, econ- omy; - քաղաքի, policy, politics.

Կառատորմ, ից s. carriage- or wag- gon-train; railway train; - երթի, down-train; - դարձի, up-train; երազ- րնթաց կամ յամրնթաց - , fast, slow train; հապճեպ, կայական, համաշ- խարհիկ, բեռնակիր or - բարձ, երթ- եւեկաց, դրօսանաց - , express, stop- ping, mixed, goods- or luggage- , passenger, excursion train; տեղափո- խիկ - , carriage-truck; եհաս ահա հինգ եւ կիսոյ Ժամուն - , the half past five o'clock train is just arrived; S. Եր- կաթուղի. [s. chariot-race.

Կառարշաւ, աջ a. racing in chariots;

Կառաւէտ a. having many coaches, waggons or carriages.

Կառախեմ, եցի տ. to strike on the head; to behead, to execute, to decapitate; տեղի - ելլոյ or

Կառախեալ s. Golgotha, place of the skull, place of execution.

Կառափն s. skull, cranium, head; չ - հանել, to cut off the head, to be- head, to decapitate.

Կառափնաւ a. whose skull or head is wounded; - եմ տ. to wound or strike on the head, to knock down; - ուի, փուռն s. beheading, decapitation.

Կառնթաց a. carriageable, along which a coach may go; - շաւիկ, car- riage-way. [hawthorn, may-.

Կառն, սին s. prickly artichoke; bot.

Կառոյց S. Կառուցումն.

Կառուցանեմ, ուցի տ. to construct, to build, to found, to erect, to set up, to raise, to edify; to establish, to fix; to place, to put; to fasten, to attach; to thicken; - դաւ յիմն, to fix eyes on, to gaze at, to stare at.

Կառուցումն s. establishment, con- struction, edifice, erection; elevation.

Կառչիմ, ուայ, ուայեալ տ. to grasp at, to lay hold of, to cling to; to be caught by, bent or fixed on.

Կառք, ուայ s. coach, carriage; car, chariot; - գերանդաղէր, chariots armed with scythes; - աղխալխեալք, չոգեմուղ - S. Կառատորմ; Ծոգեկառք; - երկանիւ, բառանիւ, two-, four- wheeled carriage; - քառաձի, վեց- ձիան - , a coach and four, and six; համաշխարհիկ - , - կառանոցի, երազ- րնթաց - , omnibus; hired-coach;

stage-coach; վարձուոր, հասարակաց, առանձնական - , hackney-coach; cab;

private coach; հովանաւոր - , carriage with awning or curtains; կայարան կա-

ռայ, cab-stand; աստիճանք, դռնակ, աթոռակ, կուրծք or դոդ, կոնք կառայ,

foot-board of a carriage; carriage- door; coachman's box; carriage-seat;

hood of a carriage; վարձ, սակ կառայ, coach-hire, fare; ելանել, մտանել ի

կառա, to get into the coach; օգնել, սալ բազուկ յեկեւէն ի կառայ, to

help into, or down from the coach; վա- րել զկառա, to drive a coach; երթալ

կառք, to go or ride in a coach; կա- ցուցանել զկառան, to stop the carriage;

դադարել - ն, the coach pulls up; S. Երկաթուղի, իջանեմ, Ծածկոյթ, Կազ- մեմ, &c.

Կասպրիոս s. zool. beaver, castor; ast. Castor. [Կասիմ, Կասոււմ.

Կասեմ, եցի տ. to thrash corn; S.

Կասեցուցանեմ, ուցի տ. to stop, to detain, to withhold, to keep in, to prevent, to hinder, to hold back, to interrupt. [interrupting.

Կասեցուցիչ a. impeding, hindering,

Կասի, սեայ, Կասիա, յի s. cinna- mon; - , - ման S. Կակիթրակ.

Կասիմ, եցայ տ. to stop, to cease, to desist, to leave off; to retard, to

restrain; to diminish, to lessen: to lose courage. [machine.

Կասիչ s. thrasher; mech. thrashing- Կասլայ, ից s. bot. laurel, bay-tree.

Կասիկ, ի s. pearl barley; malt: chestnut? S. Հերիսայ.

Կասկած, ի, ոյ s. suspicion, distrust, surmise, doubt, mistrust, umbrage; a.

suspicious, distrustful; - առնուլ, - ի մտի ունել, ի - անկանել, ի - ի լինել, to

conceive suspicion, to be suspicious, to distrust; փարատել զ-, to dissi-

pate, to cure of suspicion or distrust; - է ինձ զմանեմ, I suspect or doubt

him, I have no confidence in him, I am diffident about him.

Կասկածագին, - գոյն a. suspicious, doubtful, mistrustful.

Կասկածանք S. Կասկած; - նք ad. distrustfully; տարապարտ - նա ունել

զուրմէք, to suspect wrongfully or without cause.

Կասկածաւոր, - ձելի a. suspicious, distrustful, diffident, doubtful; - լինել

ումք, to become suspicious of.

Կասկածեմ, եցի տ. to suspect, to have a suspicion of, to be doubtful, to

doubt, to distrust, to mistrust, to be diffident, mistrustful of.

Կասկածոտ, աջ a. suspicious, mis- trustful, distrustful, umbrageous; ap-

prehensive, uncertain, irresolute; ի միտս - ս լինել վս, to suspect, to want

confidence in, to be suspicious of; - ունի s. diffident or irresolute character.

Կասկամ, ի s. zool. owl, owlet.

Կասկաշուր s. malt-liquor, beer; - սեղանոյ, table-beer; - ընտիր, ale;

զորաւոր or սեաւ - , porter; - յոռի, swipes.

Կասկարայ, ից s. gridiron: trivet, tripod; խորովել, եփել ի վերայ - ի, to

broil, to grill, to cook upon the grid- iron; միս ի - է, broiled meat; - եղին

գեանիննձորք , beefsteak with potatoes.

Կասկեմ՝ *va.* to profane, to pervert.

Կասկենի *s.* chestnut-tree; Զնդիկ - ,

horse-; -ք *s.* chestnut-grove.

Կասկում *s.* chem. malting.

Կասում, սի *va.* to thrash corn; to triturate, to pound, to bruise, to grind.

Կասումն *s.* cessation: thrashing.

Կասս *s.* pincers.

Կասսանայ, ի *s.* chestnut.

Կասար *s.* bird living on herbs.

Կասակ, աջ *s.* green wood-pecker.

Կասակ, ի *s.* jesting, trifling, pleasantry, trick, facetiousness; derision, mockery, sport; *S.* խաղ; *a.* jocose, waggish; humorous, diverting, droll, comical; ք - *ad.* pleasantly, jestingly, in jest; humorously, jocosely; Թող անդրդ-դ, joking apart; - առ- նեւ, to jest, to joke, to play the fool; ասել ք - *ս.* to say jestingly, to cut jokes on; այսին եւ - առնել, to laugh at, to mock, to jeer, to rally, to scoff at, to turn into ridicule; այսին եւ - լի- նել, to be laughed at, to be the laughing-stock of.

Կասակաբան *a.* droll, facetious, jocular, waggish; - ութի *s.* facetiousness, merry conceit, pleasantry, jocoseness, humour.

Կասականք *s.* pleasantry, jesting, foolery; mockery, jeering, jeer, scoff, taunting; opprobrium; Ժողր եւ այսին - նայ առնել, to laugh, to scoff or jeer at, to cover with ridicule; - or Ժողր եւ այսին - նայ լինել, to make oneself ridiculous, to render oneself an object of derision; to be the sport or laughing-stock of.

Կասակասեր *a.* given to wagery or jesting, jocose, waggish, jocular, sportive, playful.

Կասակեմ, էջի *va.* to joke, to jest; to rally, to mock, to laugh at.

Կասակերդ, - ալ, աջ *s.* actor; comedian; *a.* comic.

Կասակերդական *a.* comical, burlesque, farcical, facetious.

Կասակերդասեր *a.* fond of comedy.

Կասակերդեմ *va.* to act comedy; քգ. to jeer, to mock, to rally.

Կասակերդութիւն *s.* comedy; - յօ- րինել, to write -; - խաղալ, Զանգիսա- ցուցանել, to act a play, to represent plays; - իմն է, it is but a farce.

Կասակութիւն *S.* Կասականք.

Կասաղաբար *ad.* furiously, madly, frantically, desperately. [roistering.

Կասաղախոս *a.* speaking furiously,

Կասաղանք *S.* Կասաղութիւն.

Կասաղենի *s.* bot. sycamore-tree.

Կասաղեցուցանեմ, ուցի *va.* to enrage, to drive into a rage, to goad to madness, to drive mad, to plague to death. [ing, maddening.

Կասաղեցուցիչ *a.* enraging, provok-

Կասաղի, զւրյ, դեայ *a.* furious, im- petuous, fierce, frantic, fiery, passion- ate, violent, unruly, wild, untamed, ferocious.

Կասաղիմ, դեայ *vn.* to become fur- ious, to be enraged, to fly into a pas- sion, to put oneself in a fury, to break into a fit of rage, to fall into a violent passion.

Կասաղութիւն, - ումն *s.* fury, impe- tuosity, rage, ferocity, frenzy, mad- ness; - Զողմոց, wild rage, the fury of the winds; - Զան, rage, canine mad- ness.

Կասար, ոյ, ի, աջ *s.* summit, top, height; end, conclusion, term, accomp- lishment; - Զառու, cock's comb; crest; tuft; ի - ն է-հաս Զորհաց, he ar- rived at the height of favour; *S.* - ած.

Կասարած, ից, աջ *s.* end, extremity, term; accomplishment, consumma- tion; end, close, expiration; effect; destiny; ածել ի - , ի - Զասուցանել, to conduct to the end, to put the fin- ishing touch, to accomplish, to per- fect; Զորանան կալու նա - , strange was his destiny; Զինչեւ ի - Զի, to the end of time, when time shall be no longer; այլ չեւ է - , but the end is not yet.

Կասարեալ *a.* perfect, accomplished, finished, consummated, complete, en- tire; *gr.* preterite, past tense; այր - , man of ripe years, grown up; քգ. per- fect man; - աւուրբբ, advanced in years, old, aged; decrepit, worn out with age; լինել եւ եւս - , to improve; ալ ինանութիւն - , to empower, to give full powers to.

Կասարեալործ *a.* improved; im- proving; - եմ *va.* to finish; to improve, to perfect; - ութիւն *s.* improvement, perfection. [a perfect state.

Կասարեալածին *a.* produced, born in Կասարեալից *a.* equally perfect.

Կասարեալահաս *a.* grown up, adult.

Կասարեալամիտ, - լիմաս *a.* of ripe understanding, discreet, prudent, ju- dicious, sage. [fection; entirely.

Կասարեալապէս *ad.* perfectly, in per-

Կասարելիք, լեաց *s.* completion, ac- complishment.

Կասարելութիւն *s.* perfection, in- tegrity; crowning, perfecting; com- pletion, accomplishment, consumma- tion: martyrdom: consecration; ini- tiation; - ք or քո - , your Holiness.

Կասարեմ, էջի *va.* to finish, to end, to accomplish, to complete, to con- summate; to crown, to effectuate, to execute, to perfect, to fulfil, to real- ize; to improve; to consecrate, to hallow, to sanctify; to initiate; - քգ. պարաս, to perform, to fulfil a duty; - զխորհուրդ, to carry out a project; - զկամն անձին, to have one's will, to be contented, to do according to one's desire; - զկամն ուրուք, to fulfil the wishes of, to humour, to content; - զսրմամութիւն իւր յոք, to glut one's wrath or vengeance on; - զընթացս, զաւուրս իւր, to terminate one's car- eer; to end one's days; - զհոգի, to give up the ghost, to expire, to die; - իմ *vn.* to be ended, accomplished, finished, crowned; to end, to die.

Կասարիչ *s.* that conducts to the end, finisher, executor: consecrator; *a.* executive.

Կասարողապետ *s.* author of all Mys- teries; high-priest; minister, celebra- tor. [bration; consecration.

Կասարողութիւն *s.* administration, cele-

Կասարումն *s.* accomplishment, completion, consummation; execu- tion, realization; perfection; end, term, conclusion; end, death; conse- cration; initiation; - առնուլ, to be accomplished, finished; to improve; - ալ, ի - ածել, to finish, to termin- ate, to achieve; to improve, to per- fect; *S.* Ծաղ. [s. entelechia.

Կասարուն *S.* Կասարեալ; - ութիւն Կասաւան *s.* bot. origanum.

Կասու, աջ *s.* cat, puss; - արու, tom-cat; - էգ, she-cat; - ոչ մալեալ, he-cat; Զագ - ի, kitten, young cat; - քաջ մկրորս, a good mouser; - վայրի, cat-o-mountain; Զուալ, մլաւել - ի, to mew, to caterwaul; մլաւելն - ի, mew- ing; Էրաժշտութիւն - աջ, cater-

wauling; Զնիկ - ի, to kitten, to bring forth kittens; - աղուխ *s.* bot. cat's- head; - ախոս *s.* bot. cat-mint, valerian; - ախանջ *s.* bot. anagallis, chickweed; - ախի *s.* cat's-eye; - ածեւ *s.* bot. cat's- tail; - ածուկ *s.* zool. skate, ray, thorn- back; - իկ *s.* kitty, pussy; - ոսն *s.* bot. cat's-foot; ուր լիցեն - ք, անդ կայտուն մկուռք, when the cat's away, the mice will play.

Կասուապաշտ, ից *s.* worshipper of cats; - ութիւն cat-worship.

Կար, ոյ, ու ի, cord, line, string, packthread, twine; needlework; sew- ing; seam; - ս Զարկանել, to sew, to seam.

Կար, ի, իւ *s.* force, vigour; power; means, faculty, capacity, ability; - է, it is possible; ոչ է - , it is impossible; ք - ի, as much as possible; ք - ի քու- թով, with all possible speed; ք - ի նուազ, as little as can be; Իւրաքան լիւր ք իւրում - ի, every one accord- ing to his ability; որչափ ի - ի քում իցէ, as much as you can or as lies in your power; ք իւրում - ի, որչափ էր նր - եւ զօրութի, as much as he could or as was possible for him; ք - ի զօրութի իմոյ, to the utmost of my power, the best I can, all I can; ոչ քոյ ի ձեռս մեր - , it is not in our power, we cannot; ի վեր քան զ- իւրեանց, beyond their strength.

Կարագ, ի *s.* butter; Թարմ, ընտիր, ծթեալ - , fresh, best, rancid -; - ա- վաճառ, ի *s.* - dealer; *S.* Կողի.

Կարակին, կնաց *s.* compasses: arch, vault; - Զիւսանց, mason's plummet, level. [round, circular.

Կարակնաձեւ *a.* in form of a circle, Կարակեմ, էջի *va.* to measure with a compass; to round.

Կարակում *s.* thick dirt or mire, mud, slough; *a.* miry, muddy.

Կարաձմեւն *s.* rough, hard winter; *a.* wintry, brumal, hyemal, stormy.

Կարամուրք *s.* joints or articulations.

Կարան, ի *s.* seam; suture; առանց - ի, without seam.

Կարապ, ոյ *s.* swan; *ast.* cygnus; Զագ - ի, cygnet; Էրգ - ի, the tuneful strains of the expiring swan; - առման պարանոց, a swan-like neck.

Կարապետ, ի *s.* fore-runner, pre- cursor; out-rider; guide; *a.* precur- sory; *np.* St. John the Baptist.

Կարապետեմ, էջի *vn.* to fore-run, 44

to precede; to guide, to conduct: to announce. [sor; fore-running.

Կարասեռութիւն s. office of precur-

Կարաս, ոյ s. large jar for wine, cask, barrel; tun; S. Մակ.

Կարասեակ s. light baggage.

Կարասէկիր a. carrying goods; baggage-bearing; s. beast of burden.

Կարասի, սւղյ, սեայ s. moveables, furniture, baggage, equipage; implements, utensils; wealth, riches, money; goods & chattels; գիր -սւղյ, inventory; Հարեալ ի -սւղյ, covetous, miserly, niggardly. [s. caravansary.

Կարաւան, աջ s. caravan; -ասուռն

Կարաւանդ, գից s. seam, joint of a cuirass; anat. hypochondria.

Կարգ, աջ s. order, rank, rule, class, series, arrangement, disposition; turn, succession, sequel, train, concatenation; rank, state, condition; religious order, institution, congregation; orders, ordination; hierarchy: rank, line, battle-array: stratum, layer, bed; -աւ, ը -ի, -ը -է, -ը -ի ad. in order, orderly, regularly, systematically, by turns; one after another, each in his turn, successively; արտաքոյ -ի, extraordinary; -ընութեւ, order of nature; -ը ուղղութեւ, the laws of probity; դաշնակեալ -ը, harmony; -կա -նաց, the menses; -բանից, train, style; անգրէն ի -բանին ի վեր ելանել, to return to one's subject, to take up a discourse anew; գնել ի -ի, ի -ար -կանել, ածել, to put or set in order, to set to rights, to order, to arrange, to settle, to regulate, to dispose; to count, to enumerate, to run over; խանդարել, վրդովել, to trouble, to disturb, to disarrange (the order); գանձն ի -ի ունել, ի -գալ, to regulate oneself, to become discreet, orderly, methodical; ի -անկանիւ, to prepare, to dispose oneself; ի -անկեալ պատ -մել, to relate or narrate methodically; գնել ի վերայ -, to impose penitence; ի -Յի մասնել, to get married; եւ որ ի -ին, and so forth; & so on, et cetera, &c. [regular discourse.

Կարգաբանեմ, եջի vn. to make a Կարգաբանութիւն s. good order, method in oratory.

Կարգապիր a. written regularly; s. register, account book.

Կարգապրեմ vn. to write methodic-

ally, in order; to set down in writing.

Կարգադիր, դրաց s. orderer, disposer, regulator: tutor.

Կարգադրեմ, եջի va. to put in order, to order, to dispose, to arrange.

Կարգադրութիւն s. ordinance, disposition, arrangement; regulation, organisation, constitution.

Կարգաթող a. unfrocked; s. apostate; -ընել, to throw off the cowl, to renounce holy orders.

Կարգած, ոյ s. order, command; a. ordered, established.

Կարգակէս s. half a line.

Կարգակից a. of the same religion or order; s. comrade, colleague, companion, fellow.

Կարգապետ s. chief, founder or general of an order: Grand-Master.

Կարգապետութիւն s. hierarchy; supreme or highest order: generalship.

Կարգաւորութիւն s. succession.

Կարգաւոր, ի s. inspector.

Կարգաւոր a. well ordered, regular, methodical; s. ecclesiastic, clergyman.

Կարգաւորաբար, -պէս ad. orderly, regularly, suitably, methodically.

Կարգաւորեմ, եջի va. to order, to set in order or to rights, to regulate, to arrange, to array, to dispose.

Կարգաւորութիւն s. regularity, order, method; arrangement, regulation; -Հասարակաց աղօթից, office, divine service.

Կարգեմ, եջի va. to put in order, to arrange, to dispose, to distribute, to put, to place, to plant; to destine, to prescribe, to fix, to assign, to enjoin; to establish, to institute, to found; to constitute, to charge with; to number or place among; to range in battle, to put in order of battle or in battle-array; *to marry, to give in marriage; Կարգեալ ի իշխանութիւն, subaltern, inferior; խաղային յառաջ Կարգեալ եւ Կարգեալ, they cautiously advanced in good order. [dismissal.

Կարգընկեցութիւն s. degradation,

Կարգընկեց S. Կարգաթող; -առնել, to dismiss, to degrade from one's rank, degree or dignity; to expel from a convent.

Կարգամ, աջի va. to call, to call aloud, to send forth or utter cries; to cry to, to call upon, to invoke, to implore; to call, to name; to call, to in-

vite; to raise up, to evoke: to read; -գանուն ուրուք, to call on the name of; -յոգնութիւն, to cry out for help, succour or assistance; -գոհականութիւն, to implore, to crave the aid of; երջանիկ -ուժք, to call any one happy; վաշ վաշ -, to insult, to revile, to scoff at; աւաղ or ուղբ -, to deplore, to lament for.

Կարգացում s. lecture. [lament for. Կարգինալ, աջ s. cardinal; -ական a. of a -; -ուժի s. -ship.

Կարելի a. possible; -է, it is -; չէ -, it is im-, it cannot be.

Կարեկիր, -կից a. compassionate, feeling, sensible, merciful; -կիցք մարմնոյ, intimate friends; relations; -կից ընկել S. Կարեկցիմ.

Կարեկցաբար ad. compassionately, with compassion, mercifully, piteously; tenderly, affectionately; -Հայել, to regard with a compassionate eye.

Կարեկցիմ, եցայ vn. to compassionate, to pity, to have compassion on, to take pity, to be pitiful, to feel pity or compassion for, to interest oneself for.

Կարեկցութիւն s. compassion, pity; շարժել ի -, to move one's compassion, to excite pity.

Կարեմ, եջի va. to sew, to join or unite with thread; -Հարեւանցի, to tack, to baste; -զը ը որմն, to pin against the wall, to transfix.

Կարեմ, բացի vn. to be able, to have the power or faculty to, to be in a condition to; ոչ եւս -, to be quite exhausted or spent; չ-, to be unable; Հարեմ առնել զայդ, I cannot do it; արարից՝ եթէ Կարացից, I will do it if I can. [sary, it is urgent.

Կարեպէս է v. imp. it is very necessary. Կարեսէր a. fond of trifles; passionate, vicious.

Կարեւոր a. severely, seriously or mortally wounded; ad. cruelly, grievously, to death; -խոցել, առնել, to wound mortally or to death, to give a death blow or mortal wound. [ish.

Կարեցական a. self-interested, self-

Կարեւոր, աջ a. necessary; urgent, pressing, important, serious; grave, considerable; essential, expedient: devoted, attached; intimate; ad. much; -ը, the needful or essential, necessities, what is necessary; -ը or -ան, դամբ, the private parts; -Հարկ, great, absolute necessity, urgency; -սի

րեղի, a very amiable person; -բարեկամ, intimate friend; -եւ -, of great importance, very necessary; -պէտք, the real wants; -ը ընութեւ, կենաց, the wants of nature; the necessities of life; զրկել ի -աց, to want the needful; -Համարել, դատել, to deem necessary; -գանձն ընծայեցուցանել, to make oneself necessary; -ընել, to be necessary, wanting, needful; -է զի, it is important that; -է մեզ յոյժ զի, it is of the highest importance to us all that; առցուք սուղ կնչ -, let us take a little food, let us eat a little.

Կարեւորագոյն a. very necessary, -important, -pressing, urgent, of great or of the highest importance.

Կարեւորութիւն s. necessity; importance, urgency.

Կարծ, ից s. fish-hook, fishing line; line, rod; spur; hook, crook; nose-ring: shin-bone, tibia; -ընկենու, to throw a hook, to cast a line.

Կարծակոտոր առնեմ, Կարծահարեմ, եջի va. to hamstring, to hough, to cut the houghs of.

Կարծառնիկ s. astr. cancer.

Կարծեմ, եջի va. to fish with a hook or line, to angle; ից, to allure, to entice; to decoy, to inveigle; vn. to change one's direction, to turn out of one's way, to deviate, to swerve.

Կարծընկեց s. fisher with a hook or line, angler.

Կարծաւաղանք s. Carthusian convent; -սեան a. s. Carthusian monk.

Կարժ, ի s. skein; -գործել, to reel Կարժաւ, ի s. reel; winder. [a --.

Կարի ad. very, much, very much; -ինն, յոյժ, քաջ, enough, sufficient; a great deal, too much, to excess, to distraction, to the utmost, beyond all measure, excessively, unboundedly, supremely; եւ -քաջ, եւ -խիւ քաջ, certainly, surely, to be sure, assuredly, undoubtedly; -յոյժ ճանճրացուցիչ, excessively annoying, tiresome beyond description; -քաջ սիրել, to love to distraction.

Կարիճ, բճաց s. scorpion; ast. -; ից, thorny cudgel or stick; իւղ Կարճի, - oil. [պաս.

Կարիտոս (Greek word) S. Պինաս.

Կարիք, բեայ s. passion, mental or bodily affection; grief, sorrow, affliction, torment, trouble; pain, illness;

necessity, want, indigence, constraint, extremity: propinquity, nearness; -որովայնի, մարմնայ, excrement; անհրաժեշտ -, pressing need, urgent necessity, utmost distress; երանել արտաքս վն կարեաց, to go to the privy or to stool; կարեօք հասանելի վերայ, to assail, to assault or attack in force, to fall upon in crowds; կարիս առնել, to pity, to commiserate, to compassionately, to regret, to be sorry for; և կարիս իմ, in my troubles, during my adversity.

Կարծիք, *s.* opinion; conjecture, hypothesis, supposition; և -, և -ս *ad.* by conjecture, by guess, hypothetically; և - դատել, to conjecture, to judge by conjecture, to suppose.

Կարծական *a.* conjectural, speculative, of mere conjecture, hypothetical; al; suspicious, distrustful.

Կարծեալ *a.* remarkable, considerable, conspicuous; accredited, authorized; -ն իմաստունը, self-styled, would-be or self dubbed wise men, pretended philosophers; *S.* -ծեցեալ.

Կարծեխօս *s.* doctist; -ուհի *s.* -ism.

Կարծելի *a.* presumable, supposable; - է, it is to be presumed.

Կարծեմ, եցի *va.* to believe, to think, to imagine, to judge, to reckon, to estimate, to repute, to hold as such; to presume, to conjecture; to suspect, to have a suspicion of; - յանձն իւր, to believe or think oneself, to look upon oneself as, to think that one is; -ծէ թէ, he believes that; ուր -ծեմ, it seems to me.

Կարծեցեալ *a.* thought, believed, supposed, conjectured, imagined; so called, so styled; *S.* Կարծեալ.

Կարծեցուցանեմ *va.* to cause to believe, to persuade.

Կարծի *v. imp.* it seems, it appears; - թէ, it is believed that, it is thought that.

Կարծիք, ծեաց *s.* opinion; thought, mind, sentiment; conjecture, hypothesis, supposition; suspicion, presumption; fantasy, imagination; -ծեօք *ad.* by conjecture, hypothetically; հասարակաց -, public or general opinion, common sense; - ընկալեալ or բաղմուն գունից ընունելի, the generally received opinion, the general conviction, the best established opinion; նախա-

ժաման -, prejudice, prepossession; ազատամիտ, ձախողակի -, free, adverse or contrary opinion; և -իս լինել, -իս ի մտի դնել, to imagine, to fancy, to think, to surmise, to conjecture; -իս բերել զուսմեմէ, to suspect a person; տալ զպատշաճ -իս զուսմեմէ, to have a good opinion of, to think highly, well, much of; բերել մեծ ինչ -իս զուսմեմէ, to esteem a person highly, to make much of; զհետ երթալ -ծեաց ուրուք, to incline to another's opinion, to follow the opinions of; մեծ ինչ -իս բերել զանձնէ, to have a high opinion of oneself; յամառել, խորոխ տալ և -իս իւր, to be wedded to one's opinions; և -ծեօք լինել, to become suspicious; -իս ինչ տալ ուսմէ, to make another suspected; և իմումս -ծեաց, in my opinion, according to my way of thinking, to the best of my belief.

Կարծողական *S.* Կարծական; - զօրութի, imaginative faculty, power of thought.

Կարծր, ծերք or ծուրք *a.* hard, rough, harsh; stiff; solid, firm, steady; *fig.* harsh, severe.

Կարծրակեղեւ *a.* having a tough rind, thick-skinned.

Կարծրակուռ *a.* firm, solid, hard, dense, compact, close. [chisel (stone).]

Կարծրակոխ *a.* very hard to cut or Կարծրամիտ *a.* thick-headed, obstinate, perverse, stupid.

Կարծրանամ, ացայ *vn.* to harden, to be or become hard, to grow hard or tough, to toughen, to indurate.

Կարծրանիւթ *a.* indissoluble.

Կարծրասիրտ *a.* hard-hearted.

Կարծրաբուստ *a.* of a hard or laborious calling, or occupation.

Կարծրացուցանեմ *va.* to harden, to make or render hard, to temper, to make dense, firm, solid.

Կարծրեբախ *S.* Խառնեբախ.

Կարծրութի *s.* hardness, firmness, solidity; *fig.* asperity, roughness, inflexibility.

Կարկամ, ից *a.* bent, curved, bowed; twisted; contracted, ankylosed, stiff; precluded, impeded, impotent; *fig.* tenacious, niggardly, sordid.

Կարկամեմ, եցի, -եցուցանեմ, ուցի *va.* to bend, to curve, to bow, to twist, to contract.

Կարկամիմ, մեցայ *vn.* to be bent, folded, stunted; to bend, to bow, to contract, to shrink, to stiffen, to wrinkle, to shrivel up, to be ankylosed.

Կարկամութիւն *s.* bending, curvature; retraction, retiring, contraction, shrivelling; *fig.* tenacity, sordid avarice, niggardliness; -երեսաց, wrinkle.

Կարկանդակ, աց *s.* cake, pastry; մնարիւր -, pie, pasty; պաղաւթ - , fruit tart.

Կարկաչ, և *s.* noise; *fig.* prate, chit-chat, babble, chatter, tattle; - ջուրց, murmur, gurgling, purling, babbling; - թռչնոց, warbling, twittering, chirping; - հաւուց, clucking, cackling; - աքաղաղի, crowing; - հնդկահաւու, gobbling; - ագռաւուց, cawing; - գորտոց, croaking, croak. [of laughter.

Կարկաչանք *s.* burst, peal or shout

Կարկաչեմ, եցի *vn.* to make a noise; *fig.* to cackle, to prattle, to chatter, to babble: to burst out laughing, to roar with laughter; - ջուրց, to murmur, to purl, to gurgle, to babble; - թռչնոց, to warble, to twitter, to chirrup, to pip, to chirp; - հաւուց, to cackle, to cluck; to crow; to gobble; - ագռաւուց, to caw; - գորտոց, to croak.

Կարկաչուն *a.* noisy; murmuring; warbling; cackling; chattering, prattling, tattling.

Կարկաջ, -եմ *S.* Կարկաչ, -եմ.

Կարկաջահոս, -սահ *a.* rushing or running with a murmuring noise; - վտակ, purling brook.

Կարկաջեցուցանեմ *va.* to cause to murmur: to make a crackling noise.

Կարկառ, աց *s.* heap of stones.

Կարկառակոյտ *s.* heap, mass, pile.

Կարկառեմ, եցի, -ուսմ, ուի *va.* to hold out, to stretch forth, to tender, to offer, to present; to heap up, to accumulate; - զհեռն, to stretch forth the hand; ձեռն -, ձեռն օգնականութի - ուսմէ, to offer a helping hand, to lend assistance, to help, to succour; - զմիտս, զխորհուրդս ի, to fix one's mind on, to contemplate intently; -, - ուիմ, ուեցայ *vn.* to be presented, tendered, stretched out, to move, to bend or lean forward, to stand out, to project; - և պատահանն, to lean or look out of window; - զաչս, to fix one's eyes on, to gaze at intently, to stare at.

Կարկատ, -անք *s.* mending, repairing, patching; botching.

Կարկատեմ, եցի *va.* to mend, to darn, to patch, to piece; to unite, to join; *fig.* to invent, to imagine, to contrive, to fabricate; բիծս իմի or բաղադրս ստու թէ - ի վերայ, to find fault with, to lay the blame on, to impute falsely, to accuse wrongfully; պատրուակս -, to seek a pretext; եւ կարկատեցի անդրէն ջուրդ, that the waters return to their bed.

Կարկատուն *a.* mended, repaired, pieced, patched; botched; ragged, tattered; *fig.* invented, fictitious, false.

Կարկառանամ *vn.* to be mute, to become dumb, speechless, tongue-tied; - or -փեմ *va.* to roar: to fall furiously on.

Կարկեհան, աց *s.* carbuncle, ruby.

Կարկեմ, եցի, -եցուցանեմ *va.* to disconcert, to dumfound, to dumb, to impose silence on, to put to silence, to hush, to quiet, to still.

Կարկիմ, եցայ *vn.* to be disconcerted, put to silence, to hold one's peace, to keep silence; - ծովու, to become appeased, to grow calm, tranquil; կարկեաց, hold your tongue! silence! hush! [փեմ *S.* Կարկանեմ.

Կարկին *S.* Կարակին; կարկինաւ չաւ.

Կարկինոս, աց *s.* crab; *med.* cancer, gangrene; *S.* խեցքետի - [cular, round.

Կարկնաբոլոր, -ձեւ *a.* spherical, circular; Կարկնաստուփ *s.* case of mathematical instruments, compass-box.

Կարկուռ, կաի *s.* hail; - մեծ, հաս -կաի, -stone; տեղատարափի -կաի, -storm; հարուած -կաի, shower of -; տեղալ, արկանել -, to hail; հարկանել -կաի, to spoil or ravage by -.

Կարկուրայ, -րէ, ից *s.* ship, vessel; boat; caracore?

Կարկաբեր, -ծու *a.* causing, pregnant with or producing hail; hailing, tempestuous.

Կարկառահար *a.* destroyed by hail; - առնել, to destroy by hail.

Կարկտայ *a.* haily, like hail.

Կարկտեմ, եցի *vn.* to hail; կարկտէ, it hails. [with cold.

Կարկաշեմ *vn.* to be stiff or rigid

Կարճ, ոյ *a.* short; little; short, brief, curt, concise, succinct, laconic; - հասակաւ, short in stature; - ոյ ճանապարհ, the shortest way; և - ոյ գնալ,

to take the shortest or nearest way, to take a short cut; *ի -ոյ* or *-ի -ոյ* *a.* short, brief, abridged, summary; *ad.* in short, briefly, in a few words, laconically, succinctly, summarily; *ի -ոյ*, in a short time, quickly; *ի -ոյ հաւանել*, to cut short, to state in few words.

Կարճաբան *a.* laconic, succinct; *ad.* briefly; *-եմ* *vn.* to speak concisely, to say in few words; to abridge, to retrench; *-ուլթի* *s.* laconicism, brevity, conciseness; epichirema.

Կարճաբերձ *a.* short, stunted.

Կարճաբուն *a.* short handled; *-գեղարուն*, thyrus; *-տէգ*, half-pike.

Կարճագի *s.* scorpione.

Կարճագլուխ *a.* dressed succinctly; *s.* short garment. [few words.

Կարճալիզու *a.* close, reserved, of

Կարճակեաց *a.* short-lived, ephemeral. [mutilated, cut short.

Կարճակառու *a.* summary, concise;

Կարճահաս *a.* obtuse, dull, stupid.

Կարճահասակ *a.* short, little, of short stature; dwarf. [scorpion.

Կարճաշար *a.* bitten or stung by a

Կարճամիտ *a.* impatient, intolerant; pusillanimous; short-witted, silly, simple, foolish, ignorant, dull, stupid, solid.

Կարճամեմ, &c. *S.* *Կարճմեմ*, &c.

Կարճապատում *ad.* briefly, in a few words.

Կարճապարանոց *a.* short-necked.

Կարճառու *a.* short, brief, succinct, concise, laconic; *-աբար*, *-իւ*, *-իւք*, *-ս* *ad.* in few words, shortly, succinctly, briefly, concisely, summarily, laconically; *-հասանել*, *-ս* *կրուրել*, to epitomize, to condense, to state briefly. [cision.

Կարճառուութիւն *s.* brevity, con-

Կարճաստեղ *s.* brachyscian.

Կարճատեմ, *եցի* *va.* to shorten, to make short, to abridge, to abbreviate; *vn.* to grow shorter; *-տէն աւուրք*, the days are growing shorter; *-տէօրն*, *աիւն*, day-light fades, the day wanes or is going down.

Կարճատես *a.* short- or near-sighted; *-լինել*, to be -, to be myope.

Կարճատեսութիւն *s.* near- or short-sightedness, myopy. [transient.

Կարճատեւ *a.* of brief duration,

Կարճեմ, *եցի* *va.* to shorten, to cut

short, to abridge, to abbreviate; to lessen, to make short, to render shorter; to mutilate, to lop; to retrench, to curtail; to leave out, to suppress; to hold back, to withhold; to hinder, to prevent, to impede, to debar; to interrupt; to stop; to exhaust, to tire or wear out; *-ի կենաց*, to put to death, to kill; *-զանձն* *ի կենաց*, to kill oneself, to make away with oneself, to commit suicide; *-զբարբառուրուք*, to interrupt, to break in upon; *-իմ* *vn.* to be shortened or abridged; to become short, less; to discontinue, to leave off, to cease; to be exhausted; *-ի կենաց*, to depart this life, to expire, to die.

Կարճեմանակեայ *S.* *Կարճատեւ*.

Կարճիկ, *Ճկան* *S.* *Կարճահասակ*.

Կարճմտաբար *ad.* pusillanimously;

Կարճիք *s.* root. [impatiently.

Կարճմեմ, *եցի* *vn.* to be impatient, to lose patience.

Կարճմտեցուցանեմ, *ուցի* *va.* to tease, to provoke, to put out of patience. [impatience.

Կարճմտութիւն *s.* pusillanimity;

Կարճնովին *ad.* rooting or plucking up with the roots, radically, thoroughly, entirely. [tient.

Կարճուգի *a.* pusillanimous; impa-

Կարճուտ *a.* short-branched. [words.

Կարճութեւք *ասեմ* *vn.* to say in few

Կարճան, *տունք*, *տնայք* *a.* short-

footed; *s.* *zool.* terrier. [conciseness.

Կարճութիւն *s.* brevity, shortness,

Կարճումն *s.* shortening, abridging;

retrenchment.

Կարճունչ *a.* short-nosed.

Կարճօրեայ *a.* short-lived, transitory.

Կարմեղեան *a.* *s.* Carmelite; *-լուհի*

sf. - nun.

Կարմիր, *մրդ*, *մրով* or *մրաւ* *a.* red;

rubicund, ruddy, rosy; *s.* red, red colour, vermilion. [scarlet.

Կարմրակեղ *a.* bright-red, vermilion,

Կարմրագիր *s.* rubric.

Կարմրագոյն *a.* red, reddish; *-նէր*

կել, to dye red.

Կարմրագունիմ, *նեցայ* *vn.* to redden,

to become red; *-յամութոյ*, to blush,

to redden with shame; *-ի սրամտութեւն*, to flush, to colour up, to redden

with vexation. [red ochre.

Կարմրադեղ *s.* carmine; red ink;

Կարմրադեղձ *s.* red peach.

Կարմրագորգ *a.* ornamented with red; *s.* scarlet clothes. [in red.

Կարմրագլեաց, *-գլեւ* *a.* clothed

Կարմրալոյս *s.* red-breast, robin -.

Կարմրալար, *-ծիր* *a.* red-bordered

or fringed; *-շրթունք*, coral, ruby or

Կարմրալոյս *s.* *zool.* trout. [rosy lips.

Կարմրախնձոր *s.* red, rosy apple.

Կարմրակուռ *a.* red-beaked.

Կարմրահատ *a.* red-seeded.

Կարմրահեր *a.* red-haired.

Կարմրաձորձ *S.* *Կարմրագլեւ*.

Կարմրաձուկ *s.* red-mullet.

Կարմրայա *a.* rosy-cheeked, ruddy.

Կարմրանամ, *ացայ* *vn.* to redden, to

become or turn red; *S.* *Կարմրագու-*

Կարմրաներկ *a.* dyed red. [նիմ.

Կարմրանիւ *a.* red, reddish; *s.* *med.*

rosy-drop. [fodil.

Կարմրառուշան *s.* *bot.* amaryllis, daf-

Կարմրալար *s.* red rose.

Կարմրառանձ *s.* red pear. [dish.

Կարմրառեսիւ *a.* red-looking; red-

Կարմրատուն *a.* red-tailed; *s.* red-

tail, red-start.

Կարմրացուցանեմ, *ուցի* *va.* to red-

den, to make red; *fig.* to make blush,

to put to the blush; *-մեղուրաւ*, to

rouge, to paint, to fard.

Կարմրափայլ *a.* glaring with red.

Կարմրափայտ *s.* log-wood.

Կարմրաքար *s.* blood-stone, hematite.

Կարմրերանգ, *-երփեան*, *-երփին* *a.*

red-coloured, reddish.

Կարմրերես *a.* red-faced, ruddy.

Կարմրիկ *a.* red-coloured.

Կարմրիմ *S.* *Կարմրանամ*. [(pigeon).

Կարմրան, *առունք* *a.* red-footed

Կարմրորակ *a.* rather red.

Կարմրութիւն *s.* redness; red colour.

Կարն, *շին* *s.* nerve, sinew; *fig.*

strength.

Կարնեղ *a.* nervous, muscular, vig-

orous, robust, strong, sturdy.

Կարնեղութիւն *s.* robustness, sturdi-

ness, strength, vigour.

Կարող, *աց* *a.* powerful; able, ca-

pable, clever; healthy; rich, wealthy;

-լինել *S.* -անամ.

Կարողական *a.* potential; *s.* -ity.

Կարողանամ, *ացայ* *vn.* to be able,

capable, to be in a state or a way to.

Կարողապես *ad.* powerfully, accord-

ing to one's power, strength or ability.

Կարողացուցանեմ, *ուցի* *va.* to enable,

to make capable, to capacitate, to em-

power; to strengthen, to invigorate.

Կարողութիւն *s.* power, authority; might, strength, force; faculty, capacity, ability; reach; competence, means, resources, wealth; *-ք*, faculties; *-է*, *է -*, it is possible; *եւ թէ է - ասել*, & if it may be said; *Աստուծոյ միայն է - անհէղ զայն*, God alone can do it; *ոչ է -*, it is impossible, there is no way or means.

Կարոս, *ի* *s.* celery; *վարկ* - parsley.

Կարուակ, *աց* *s.* shoe-maker; cob-

bler; *կրպակ* *-ի*, *-ի* *s.* shop, workshop, cobbler's stall; *-եմ* *va.* to make boots

& shoes; *-ուլթի* *s.* boot & shoe-mak-

ing, shoe-maker's calling.

Կարութիւն *S.* *Կար*, *Կարողութիւն*.

Կարուբայ, *ի* *s.* chamber pot.

Կարոս, *ից* *a.* in want of; needy, ne-

cessitous, poor, indigent; desirous, anxious, eager; *s.* want, need, neces-

sity, poverty, indigence; desire, wish, longing; *-լինել*, to want, to need, to

be or stand in want of; *-միայն*, *գաւա-*

նիւ, to be in a state of privation, to be unprovided with, to be without; *-ա-*

մեղայնիւ, in want of all things, po-

verty-stricken, destitute; *ոչ իւրեք* *-*

եմ, I want for nothing.

Կարօտական *a.* indigent, necessitous.

Կարօտակէզ *a.* very desirous, most

anxious, longing, burning for, eager,

Կարօտանամ *S.* *-տիմ*. [impatient.

Կարօտանիւ *S.* *Կարօտութիւն*.

Կարօտացուցանեմ, *ուցի* *va.* to re-

nder indigent, to reduce to poverty.

Կարօտեալ *a.* in want of, unprovid-

ed, bare of, out of, without, poor,

needy, necessitous, indigent.

Կարօտիմ, *եցայ* *vn.* to be in want of,

to be in needy circumstances, to be

indigent or necessitous; to want, to

need; to desire, to wish, to long or

sigh for; *-իմիւք*, to want for nothing,

to possess in plenty, to revel in abun-

dance, to be in the enjoyment of every

good thing; *ոչ եւս - ումեք*, to dispense with one's

aid or assistance, to do without one;

-հացի, *լըոյ*, *քնոյ*, to be hungry,

thirsty, sleepy.

Կարօտութիւն *s.* indigence, penury,

want, necessity, poverty, misery, des-

titution; desire, wish; *անհարկն*, *ծայ-*

րագոյն -, great need of; extreme po-

verty, utter destitution; *փղձկիւլ - թք*.

to desire eagerly, to long or sigh for, to pant after; -*թէ ուտել զհաց կամ ըմպել զմուր*, to fare hard, to live upon bad cheer; to champ the bit.

Կայ մնաց, Կաց եւ մնաց s. remnants of troops, wreck of an army; S. *Ժողովարմ.* [trooper.

Կացաձի s. horseman; horse-soldier.

Կացի s. child, youth; scholar, pupil.

Կացին, ցոյ, ով s. axe, hatchet.

Կացիաւոր a. axe-bearing; s. pioneer.

Կացութիւն s. staying, standing up; state, position.

Կացութեան ցրտից, դոց s. solemn or general assembly; reunion, popular gathering; festival day, fair-day; solemnity, pomp; solemn games, spectacle: hymn, canticle.

Կացութեան, ուցի va. to establish, to place, to set, to lay, to fix, to put; to constitute, to institute, to create, to destine; to render, to make; to stop, to cause to cease; *իշխան, տէր* -, to constitute chief or master, to promote to high dignity; *շնորհապարտ* -, to favour, to oblige; *Ժառանգ* -, to appoint a heir; *հզոր, երջանիկ* -, to make powerful, happy; *զինքեամբ* -, to muster, to assemble or gather round oneself; - *զաչս*, to blind.

Կացութեան a. concerning to general assemblies, or to solemn festivals, solemn, festive, pompous; demonstrative (style).

Կացրդիմ, եցայ vn. to assemble together, to feast; to make merry.

Կացք, ցից s. behaviour, conduct, tenour of life.

Կաւ, ոյ, ով s. clay, argil, potter's earth; mud, mire, dirt; *հոռոմ, մաւ, նեհարած* or *նշաւոր* -, bole, bolary-earth; *ծեփել* -ով, to clay, to cover with clay; S. *Հայկաւ*.

Կաւագործ, աջ s. potter; brick-maker; brick-laying, --work, masonry; *ի-ի կաւ*, to make bricks; -ով *թէ* s. clay- or brick-work.

Կաւածեփ a. covered with clay.

Կաւակերպ a. argiliform.

Կաւակերտ a. made of clay, of brick or terracotta.

Կաւային a. argillaceous, clayey.

Կաւամամ, աջայ vn. to change into lute or mud.

Կաւան s. canal: bank, dike.

Կաւաստեղծ a. formed from the clay.

Կաւաստ, աջ s. ruffian, pander, pimp, go-between; *կին* -, procuress, bawd, go-between; -ով *թիւն* s. pimping, a pimp's or bawd's trade, pandarium, procurement.

Կաւատեսակ a. clay-like. [silver.

Կաւարծաթ s. argil mixed with

Կաւաքար s. clay-stone.

Կաւեայ, -եղէն a. made of clay, argillaceous, clayey, clayish.

Կաւիճ, լճաց s. chalk; *հանք կաւաճի*, -pit; *գծել կաւաճաւ*, to chalk out.

Կաւուտ a. clayey.

Կափ s. club, mace, mall, beetle.

Կափաւեմ va. to tear in pieces.

Կափարիչ s. stone cover for wells or tombs; *mech. valve*; - *սկւայ*, square pasteboard covering the chalice, pale.

Կափարուժ s. pl. tomb, grave.

Կափաւոր s. mace-bearer, beadle, verger. [beat, to strike.

Կափեմ va. to cudgel, to cane; to

Կափիչ s. tandoor-cover.

Կափկափեմ, եցի va. to gnash, to grind; - *զատամուտ*, to gnash one's teeth; - *ի ցրտոյ*, to shake or shiver with cold, to shiver all over.

Կափկափումն s. gnashing, chattering of the teeth.

Կափոյց, ուցի s. valve; plug.

Կափուլ, ից s. snare, trap; pit-fall, foot-trap; *fig. cloister*.

Կափումն, Կափիւն s. closing the eyes: glueing, pasting: creaking: gnashing or grinding the teeth.

Կափուցանեմ, ցի va. to cover, to shut, to close; - *զաչս ուրուք*, to close the eyes of; - *զաչս ի լոյս*, to shut the eyes against conviction; *Կափոյց խոր, խորանի զբերան իւր*, the abyss closed

Կափուցումն s. act of covering. [up.

Կափիւմ, փեայ, փուցեալ vn. to stick, to cling to, to hold fast by, to adhere.

Կարաւ, ուց, աջ s. partridge; *Կարմրոտն* -, red-legged -; *ձագ -ու*, young -; *Երամ-ուց*, covey; *Կրկէ* -, the - chucks or churrs; S. *Չոյգ*.

Կարաւ, -ք s. dance, ball, ballet; -ք *զինուց*, joust, tourney, tilt; -ս *յօրիւնել*, ի -ս իջանել S. -եմ.

Կարաւաձեւ ad. like a dance; dancing, skipping; - *պար*, dance, ball.

Կարաւանք S. *Կարաւք*.

Կարաւաւոր a. fond of dancing.

Կարաւարան s. ball- or dancing-room.

Կարաւեմ, եցի vn. to dance, to skip, to bound; *fig. to laugh at, to deride*; S. *Կուլ*; -*եցուցանեմ* va. to cause to dance; to dance with.

Կարաւիկ, -ուկ s. young partridge.

Կարաւիչ s. dancer.

Կարաւութիւն, -ումն S. *Կարաւք*.

Կընիմ, եցայ vn. to cling to, to crawl on the ground.

Կեամ, կեցի, կեցեալ vn. to live, to be alive, to breathe; to exist, to subsist; to be; *կերով* -, to be saved, to enjoy eternal life; *բարւոր* -, to be well, to be in good health; - *բարեբաստիկ, առատութեւ* -, to live happily; to be comfortable, at one's ease, to have a competency; - *ի ստացուածոց իւրոց*, to live or subsist on one's property, or on one's income; - *յրն չից պլոց*, to live at the expense of another; - *անառակութեւ*, to lead a dissolute life; *աշխարհաց արժանի կեանս* -, to lead a sad life; *զարժանի բազմանոյութեն զշմարիտ կեանս* -, to live like a true priest; *կեցցես*, hail! God save you, good morning; good bye; *զիտդ կեաս*, how do you do? how are you? *ոնց կեայ նա*, how does he do? *կեցցէ արքայ*, long live the king; *Եւր իցե ինձ* -, I am tired of life; *յաւիտեան կեաց*, may you live for ever; S. *Կեցցես*.

Կեանք, կենաց s. LIFE; being, days, existence; health; conduct, behaviour, manners, habits; subsistence, living, nourishment; means, circumstances, property, substance, goods, patrimony, inheritance, wealth, possessions, fortune; this -; the world; *ցկեանս*, for -; *ի կեանս իմ*, in all my -; *երբէք ի կեանս իմ*, never in my -; *զմամ աւուրս կենաց իմոյ*, for my whole lifetime; *յաւիտեանական, հանդերձեալ* -, eternal -, the - to come, the next world; *ընթացք, երկարութիւն եւ վախճան կենաց*, the course, the duration & the end of -; *մեկին* or *ամիսի*, *անյուր* or *աննշան* -, a retired -; obscure -, of obscurity; *խառնութեւ, գծով, ըմբեր*, *վտանգալից, բազմալիցով, վատ, չարակեաց, անգործ, ունայն* -, an austere, frightful or insupportable, perilous or hazardous, checkered, base, wretched, unoccupied or idle, useless -; - *զերծ ի հոգոց եւ ի կրից*, a - free from passion, uneasiness or

anxieties; *անպաշտօն, սակաւապէտ, շինական, վաստակասէր, Ժիր, զգաստ* -, a simple, frugal, rural, laborious, active, sober -; *անարատ, բարեկարգ, չափաւոր, տեսական, անհոգ* -, a pure, regular, moderate, contemplative, careless -; *անգործաւ, խաղաղաւ, փափկասուն, հեշտալի, զուարճալից* -, a quiet or tranquil, peaceful, delectable, effeminate or luxurious, agreeable -; *սոսկական, անդբոս, հովուական վարել կեանս* -, to lead a private, serious, pastoral -; *վարել. անցուցանել զկեանս* -, to pass one's life; *հասարակաց վարել կեանս*, to live in common; *բերկրալից, հաճոյական վարել կեանս*, to lead a happy, comfortable -; *գողալ ի վերայ կենաց ուրուք*, to tremble for another's - or days; *կեանս պարգեւել*, to grant - to; *չահել զկեանս*, to gain one's living; *ի վտանգ արկանել զկեանս*, to imperil, to hazard or expose one's - to danger; *ազատել կամ կորուսանել զկեանս*, to save or lose the -; *ի կենաց արկանել, զրաւել, բաւնալ, լուծանել*, to deprive of -, to put to death, to kill; *չ մէջ կենաց եւ մահու լինել*, to be a question of - or death; *ի կենաց անկանել, պակասել*, to lose one's life, to die; *հրաժարել ի կենաց*, to renounce -; *փոխել ի կենաց աստի*, to make one's exit from this world; *եւանել ի կենաց*, to depart this -; *սուղ են* -, is short; *ի վտանգի կան - նը*, his - is in danger; *ընդ կեանս եւ չ մահ*, half alive & half dead; *սուլ տաց զկեանս իմ վն նը*, I would lay down my - for him or her; *ի կեանս եւ ի մահու*, in - & death; *Ժամանակն է ստացն կենաց* or *որ հինու զկեանս*, time is the stuff that - is made of; *ը կենաց եւ վախճանն*, people die as they live; S. *Եջ, Ընդունիմ, Կեամ, Երազ, &c.*

Կեդրոն, &c. S. *Կենդրոն, &c.*

Կէլ, կէլ s. fraud, deceit, trick, cunning. [էկ a. ulcerous.

Կեղ, ոց s. ulcer; sore, wound; -ա.

Կեղակարծ a. doubtful, uncertain, ambiguous; undecided, wavering, pusillanimous, irresolute; suspicious, distrustful; - *լինել*, to be suspected, doubted; - *թուիլ*, to seem doubtful; - *-աբար* ad. doubtfully, uncertainly.

Կեղակարծեմ S. -կարծ.

Կեղակարծեմ vn. to doubt, to have

doubts about; to suspect, to surmise, to distrust.

Կեղակարծիք, -ծուխ s. doubt, misgiving, uncertainty, suspicion, mistrust. [ureter].

Կեղանիկ s. gangrene or fistula (of *կեղար s. cellar).

Կեղաւարտակ s. cupping-glass; -էմ va. to cup; S. Դաւաւեմ.

Կեղեմ, եղի va. to wound, to hurt; fig. to embitter, to gall, to ulcerate, to vex, to torment. [-nun.

Կեղեւախնեան s. celestine; -կուան, Կեղեղ, -ական s. complaint; -ական a. plaintive. [shell; fig. outside.

Կեղեւ, ոց s. bark; peel; rind; husk; Կեղեւանք s. scale; shell; S. Կեղեւ.

Կեղեւեմ, եղի va. to bark; to peel, to pare; to shell; to scale.

Կեղեքածք s. excoriation, scratch. Կեղեքեմ, եղի va. to excoriate, to scratch; to tear, to rend, to lacerate,

to flay, to wound; fig. to afflict, to vex, to harass, to oppress; -զտրա, to rend, to harrow, to break the heart;

-զտրմանա, to tear each other; fig. to revile or malign each other; -զտրա, to rip up old sores, to open wounds afresh.

Կեղեքում s. tearing, rending, laceration; violence, vexation, oppression.

Կեղթ, կց s. bushel; pannier, basket. Կեղծ a. feigned, dissembled, false,

counterfeit, sham, fictitious, artificial, factitious; affected, prim, finical; s. S. -կե; -սի -ս ad. of an affected manner, under a false aspect, under a feigned or counterfeit appearance; -սի -ս քննել, to appear under various forms, spectres or phantasms.

Կեղծամ s. false hair; S. Ծամ. Կեղծաւոր, աջ a. double-faced, double-dealing, dissembling; s. hypocrite, dissembler; -աբար ad. hypocritically, dissemblingly, like a hypocrite.

Կեղծաւորական a. hypocritical, dissembling, fallacious, feigned, simulated. [panion in imposture.

Կեղծաւորակից s. fellow cheat, com- Կեղծաւորանամ, աջայ, -րեմ, եղի, -րեմ, եջայ vn. to play or act the hypocrite, to feign, to dissemble, to counterfeit, to simulate, to pretend, to affect, to look demure, to assume a borrowed air, to counterfeit another; -րեալ բարեպաշտ, false devotee, cant-

ing rascal, bigot, hypocrite.

Կեղծաւորութիւն s. hypocrisy, dissimulation, duplicity, pretence, fiction, imposture, falsehood; -ի բարեպաշտութեան, bigotry, affected devotion, false piety, cant.

Կեղծեմ, եղի vn. to feign, to dissemble, to mask, to disguise, to hide, to conceal, to cloak, to cover; to counterfeit, to simulate; to pretend, to forge, to invent; չ-ինչ, to conceal nothing, to deal all fair & above-board;

խօթութիւն - , to sham illness, to play the invalid; ժեւանեւ - , to counterfeit death.

Կեղծիք, ծեաց s. dissimulation, feint, sham, fiction, counterfeit, forgery, fable, idle fancy, crotchet, fantasy, chimera; -ծեք ad. fictitiously. [ful.

Կեղծուպասիր a. fallacious, deceit- Կեղծօձիք s. shirt-collar, false-collar.

Կեղտ, ոյ, ի, ոց s. spot, stain, blot, blemish; brand, stigma; a. stained, soiled; -անուն, infamy, dishonour, discredit, disrepute; Հանել զ- , to clean, to scour, to take out stains; -ք np. the Celts.

Կեղտակից a. full of spots or stains. Կեղտահան, աջ s. scourer. [ed.

Կեղտանուն a. discredited, blemish- Կեղտաշոր s. dirty cloths or rags; soiled linen. [to dirty.

Կեղտեմ va. to spot, to stain, to soil, Կեղտաւ S. Բաղկեղ. [s. rush-mat.

Կեմ, ոյ, ու s. grass-ropes; - , -եղէն Կենագործ, -ակ a. vivifying.

Կենագործեմ va. to vivify, to give life to, to quicken, to animate, to revive, to restore.

Կենագործութիւն s. vivification. Կենազրաւ, -խուզ a. murderous, killing, mortal, deadly, lethal.

Կենակից s. comrade, companion, partaker; husband, wife, married couple; -ընեւ, to live together, to cohabit, to keep company with, to get intimate, to frequent, to converse; չիամիմ ընաւ - առնդ ընեւ, I will have no manner of conversation, no dealing with that man.

Կենակցիմ vn. S. Կենակից ընիմ; ա. սա ինչ չ ում կենակցիս, եւ սասցից ուղի որ ես, tell me the company you keep, & I will tell you what you are.

Կենակցութիւն s. living together, company, society, cohabitation; inti-

macy, conversation; matrimony; այն- պիսի սերա եղեւ ինչ - չ... , my life was so bound up with that of...

Կենասերիմ vn. to breed, to multiply, Կենասեր a. life-loving. [to increase.

Կենասպառ a. consuming, exhaust- Կենատու a. life-giving. [ing life.

Կենարար, աջ a. vivifying, vivifical; s. Saviour, Redeemer; bot. chamædrys, S. [երգախորտ. [the zodiac.

Կենդակ, աջ s. constellation, sign of Կենդանաբան s. zoologist; -ական a. zoological; -ութիւն s. zoology.

Կենդանաբաշխ a. distributing, giving life. [vital, vivifying; s. zodiac.

Կենդանաբեր, աջ a. life-bringing, Կենդանաբոյս s. animal-plant; S. Կաւաբոյս.

Կենդանադիր, գրաց s. portrait, likeness, picture; painter; Հասակաչափ, կիսանձնեայ, փոքր, մանրանկար - , full-length, half-length, head-size, miniature portrait; գեղեցիկ, շքեղիւ - , fine, exact portrait; տալ Հանել զ- , to get one's picture drawn or painted, to have one's likeness taken; S. [ուսա- նկար. [&c.

Կենդանագործ, &c. S. Կենագործ, Կենդանագրեմ va. to take or paint a portrait, to paint; to portray, to depict, to paint; to imprint, to figure.

Կենդանագրութիւն s. painting; zoo- graphy.

Կենդանադիւն s. zootomist; -զնա- կան a. zootomical; -զնուի s. zootomy.

Կենդանազոհութիւն s. burnt-offering, burnt sacrifice, holocaust.

Կենդանախարոյկ a. burning another alive; burnt alive; -բուկեմ vn. to burn alive. [mammiferous.

Կենդանածին, ծնաց a. viviparous, Կենդանածնական a. prolific, pro- creating.

Կենդանածնեմ, եղի va. to litter or bring forth; to breed, to give rise to; fig. to vivify, to give life to. [forth.

Կենդանածնութիւն s. birth, bringing Կենդանակ S. Կենդակ; -ամար s. zodiac.

Կենդանական a. vital, vivifical; ani- mal, living; -ն s. sign of the zodiac; -ուի s. vitality. [-պատկեր, portrait.

Կենդանակերպ s. sign of the zodiac; Կենդանակէզ առնեմ va. to burn alive.

Կենդանակիր a. containing life.

Կենդանահատ, &c. S. -զին.

Կենդանաձայն աւանդութիւն, oral tradi- Կենդանաձիւր a. life-giving. [tion.

Կենդանանամ, աջայ vn. to revive, to live again, to come to life again, to be resuscitated; fig. to brighten up, to become animated, to glow.

Կենդանապահ a. conserving life. Կենդանապաշտ s. zoolatry; -ութիւն s. zoolatry.

Կենդանապարգեւ a. granting life. Կենդանաբեր S. -ծին.

Կենդանաբեր a. desirous of living, fond of life; s. zoophilist. [zoophily.

Կենդանախորութիւն s. love of life, Կենդանասպառ S. Կենազրաւ.

Կենդանաստեղծ S. -արար. Կենդանաստեղծ S. -կերպ.

Կենդանասիւզ a. lively, enlivening. Կենդանատու, -ր a. life-giving, vivi- fying, vivificative; -առնիկ s. zoophyte.

Կենդանարար, աջ a. vivifying; -ութիւն s. vivification.

Կենդանացու a. living, alive; vivi- fying; մահկանացու ես գու եւ ոչ - , thou shalt die & not live; բանք -ք. words of health, of life.

Կենդանացուցանեմ, ուցի va. to vi- vify, to give life to, to animate, to re- animate, to revive; to resuscitate; -ուցիւ a. vivifying, reviving.

Կենդանաբար s. zoolite.

Կենդանի a. living, alive; animated, lively, vivid, vivacious, sprightly; vi- tal, vivifying, vivificative; s. animal, beast; -նեաւ, -նեք ad. in one's life- time, during one's life; -ընեւ, to be alive, to live; - առնել, to give new life to, to reanimate, to vivify; - պա- Հել զոր, to save another's life; Եր- դուաւ ի -ն յաւիտենից, he swore by the living God, by the Eternal; -է Տէր եւ - է անձն քո... , as the Lord lives, & as thy soul lives...; - է անձն քո, աբբայ, թէ գիտիցեմ, as thy soul lives, o king, I cannot tell; - է Տէր եթէ մեռանիցի, I swear by the Lord he shall not die.

Կենդանութիւն s. life, vitality; vi- vacity, animation, liveliness, spright- liness; freshness, bloom; * health; կրել զ- , to live, to breathe, to be liv- ing; ի -է արկանել, to deprive of life, to put to death, to kill; ի -է իւրում, in his lifetime, during his life; * ի - ձեր! your health! S. [մարտի.

Կենդանւոյն *ad.* quite alive, yet alive; during life; *a.* alive, living; - ունեւ, ըմբռնել զորք, to take one alive; - այրեցաւ, he was burnt with life yet in him. [quintal.

Կենդինար, *ի* *s.* hundredweight, cwt. Կենդանաւ *s.* rag, tatter.

Կենդրոն, *ի* *s.* centre, middle; - ծանրութիւն, centre of gravity; - արտրոս *a.* centrifugal. [-ity.

Կենդրոնական *a.* central; - ութի *s.* Կենդրոնակից *a.* concentric.

Կենդրոնաձիգ *a.* centripetal. Կենդրոնացումն *s.* concentration.

Կենդրոնացուցանեմ *va.* to concentrate.

Կենդրոնաւորեմ *va.* to centralize, to centre; - ւորիչ *a.* centralizing; - ւորութիւն *s.* centralization. [vivacious.

Կենդուաւ *a.* alive, living; vital; Կենսաբան *s.* biologist; - ական *a.* -gical; - ութի *s.* biology.

Կենսաբան *S.* Կենդանաւ - Կենսաբեր, - բուրի *a.* bringing, causing or giving life, vivifying.

Կենսագիր *s.* biographer; - գրական *a.* -phical; - գրութիւն *s.* biography; առնել, յորինել զգրութիւն ուրուք, to write the biography of.

Կենսածին *a.* generating or causing life, & health; - Կայս, Mother of Life, Կենսական *a.* vital. [Virgin Mary.

Կենսակիր *a.* vivifying, salutary; alive, lively.

Կենսառիթ *S.* Կենդանաւու. Կենսաւոր *a.* fond of life.

Կենսատու, - ր *S.* Կենդանաւու. Կենսացուցանեմ *S.* Կենդանաւ -

Կենսունակ *a.* life containing. Կենսուարդ *a.* salutary, wholesome.

Կենցական *a.* which may or ought to live.

Կենցաղ, ոյ *s.* life; conduct, behaviour, custom, manners; present life; world; սոսկական -, private life; վարել անփառունակ -, to pass life in obscurity; վճարել *ի* - ոյս, to depart this life, to die; *S.* Կեանք.

Կենցաղագէտ *s.* politician; - գիտութիւն *s.* politics.

Կենցաղական *a.* earthly, terrestrial, mundane, worldly, temporal, transitory; - ն *s.* biography, life; *S.* - օգուտ.

Կենցաղակից, - կցորդ *S.* Կենակից.

Կենցաղատեր *a.* mundane, worldly-minded, fond of life, of this world.

Կենցաղավարեմ, - բիւմ, բեցայ տ. to live; to subsist; to behave or conduct oneself; to live in society, to frequent, to converse, to talk.

Կենցաղավարութիւն *s.* life, tenour of life; conduct, manners, behaviour; good-breeding; conversation.

Կենցաղիւմ *S.* - զավարիմ.

Կենցաղօգուտ *a.* useful to the world, to every one; of public utility; useful, interesting.

Կենցաղօգուտութիւն *s.* the being useful; utility, public welfare.

Կէշ, էց *s.* religion; sect; *S.* Դէն.

*Կէռ *a.* crooked, hooked; *s.* hook, crook.

Կէռ, աջ, - էք, էաց *s.* tusk, tooth, Կէռաս, էց *s.* cherry; - էնի *s.* - tree; - էնիք *s.* - orchard; - օղի *s.* - brandy, kirsch-wasser.

Կէռիկ *s.* cog, catch, tooth.

*Կէռլիկ, էաց *s.* bucket.

Կէռնէխ, աջ *s.* black-bird; thrush. Կէսար, ու, աջ *s.* caesar, emperor; *S.* Կայսր, &c. [husband's mother.

Կէսուր, արի *s.* wife's mother-in-law, Կէսրայր *s.* wife's father-in-law, husband's father. [-գրութիւն *s.* punctuation.

Կէտադրեմ, էցի *va.* to punctuate; Կէտահարութիւն *s.* confines, limits.

Կէտային *a.* cetaceous.

Կէտոս, աջ *s.* whale; *ast.* cetus.

Կէր, ոյ *s.* nourishment, food; prey; ից, bait, decoy, allurements, lure; - առնուլ, to take nourishment; - արկանել, to bait, to lure, to allure, to decoy; - լինել, to be food for, the prey of; to allow, to let itself to be decoyed or allured; - լինել սուսերի, to be put to the sword.

Կերակուր, կրոյ *s.* meat, eatables, nourishment, aliment, subsistence, food, victuals; repast; bait, food, provender, pasture; prey; fuel; ունիք ինչ -, have you any thing to eat? - էւ ըմպելի, eating & drinking; քաղցր է -, sweet to eat; - վատաւոր, misdiet; առողջարար -, wholesome food; ազնիւ, քաղցրահամ, փափուկ -ք, exquisite, delicious, dainty meats; Թշնամիք մեր - մեր էն, we can eat up our enemies like bread; մասնեւոյ էն նորա է - ձեզ, they shall be your prey; - առարկանել, to give to eat, to feed; առնուլ է -, to take for nourishment; - առնուլ, to eat, to feed, to take food;

Կերակուր, կրոյ *s.* meat, eatables, nourishment, aliment, subsistence, food, victuals; repast; bait, food, provender, pasture; prey; fuel; ունիք ինչ -, have you any thing to eat? - էւ ըմպելի, eating & drinking; քաղցր է -, sweet to eat; - վատաւոր, misdiet; առողջարար -, wholesome food; ազնիւ, քաղցրահամ, փափուկ -ք, exquisite, delicious, dainty meats; Թշնամիք մեր - մեր էն, we can eat up our enemies like bread; մասնեւոյ էն նորա է - ձեզ, they shall be your prey; - առարկանել, to give to eat, to feed; առնուլ է -, to take for nourishment; - առնուլ, to eat, to feed, to take food;

Կերակուր, կրոյ *s.* meat, eatables, nourishment, aliment, subsistence, food, victuals; repast; bait, food, provender, pasture; prey; fuel; ունիք ինչ -, have you any thing to eat? - էւ ըմպելի, eating & drinking; քաղցր է -, sweet to eat; - վատաւոր, misdiet; առողջարար -, wholesome food; ազնիւ, քաղցրահամ, փափուկ -ք, exquisite, delicious, dainty meats; Թշնամիք մեր - մեր էն, we can eat up our enemies like bread; մասնեւոյ էն նորա է - ձեզ, they shall be your prey; - առարկանել, to give to eat, to feed; առնուլ է -, to take for nourishment; - առնուլ, to eat, to feed, to take food;

Կերակուր, կրոյ *s.* meat, eatables, nourishment, aliment, subsistence, food, victuals; repast; bait, food, provender, pasture; prey; fuel; ունիք ինչ -, have you any thing to eat? - էւ ըմպելի, eating & drinking; քաղցր է -, sweet to eat; - վատաւոր, misdiet; առողջարար -, wholesome food; ազնիւ, քաղցրահամ, փափուկ -ք, exquisite, delicious, dainty meats; Թշնամիք մեր - մեր էն, we can eat up our enemies like bread; մասնեւոյ էն նորա է - ձեզ, they shall be your prey; - առարկանել, to give to eat, to feed; առնուլ է -, to take for nourishment; - առնուլ, to eat, to feed, to take food;

Կերակուր, կրոյ *s.* meat, eatables, nourishment, aliment, subsistence, food, victuals; repast; bait, food, provender, pasture; prey; fuel; ունիք ինչ -, have you any thing to eat? - էւ ըմպելի, eating & drinking; քաղցր է -, sweet to eat; - վատաւոր, misdiet; առողջարար -, wholesome food; ազնիւ, քաղցրահամ, փափուկ -ք, exquisite, delicious, dainty meats; Թշնամիք մեր - մեր էն, we can eat up our enemies like bread; մասնեւոյ էն նորա է - ձեզ, they shall be your prey; - առարկանել, to give to eat, to feed; առնուլ է -, to take for nourishment; - առնուլ, to eat, to feed, to take food;

Կերակուր, կրոյ *s.* meat, eatables, nourishment, aliment, subsistence, food, victuals; repast; bait, food, provender, pasture; prey; fuel; ունիք ինչ -, have you any thing to eat? - էւ ըմպելի, eating & drinking; քաղցր է -, sweet to eat; - վատաւոր, misdiet; առողջարար -, wholesome food; ազնիւ, քաղցրահամ, փափուկ -ք, exquisite, delicious, dainty meats; Թշնամիք մեր - մեր էն, we can eat up our enemies like bread; մասնեւոյ էն նորա է - ձեզ, they shall be your prey; - առարկանել, to give to eat, to feed; առնուլ է -, to take for nourishment; - առնուլ, to eat, to feed, to take food;

Կերակուր, կրոյ *s.* meat, eatables, nourishment, aliment, subsistence, food, victuals; repast; bait, food, provender, pasture; prey; fuel; ունիք ինչ -, have you any thing to eat? - էւ ըմպելի, eating & drinking; քաղցր է -, sweet to eat; - վատաւոր, misdiet; առողջարար -, wholesome food; ազնիւ, քաղցրահամ, փափուկ -ք, exquisite, delicious, dainty meats; Թշնամիք մեր - մեր էն, we can eat up our enemies like bread; մասնեւոյ էն նորա է - ձեզ, they shall be your prey; - առարկանել, to give to eat, to feed; առնուլ է -, to take for nourishment; - առնուլ, to eat, to feed, to take food;

Կերակուր, կրոյ *s.* meat, eatables, nourishment, aliment, subsistence, food, victuals; repast; bait, food, provender, pasture; prey; fuel; ունիք ինչ -, have you any thing to eat? - էւ ըմպելի, eating & drinking; քաղցր է -, sweet to eat; - վատաւոր, misdiet; առողջարար -, wholesome food; ազնիւ, քաղցրահամ, փափուկ -ք, exquisite, delicious, dainty meats; Թշնամիք մեր - մեր էն, we can eat up our enemies like bread; մասնեւոյ էն նորա է - ձեզ, they shall be your prey; - առարկանել, to give to eat, to feed; առնուլ է -, to take for nourishment; - առնուլ, to eat, to feed, to take food;

Կերակուր, կրոյ *s.* meat, eatables, nourishment, aliment, subsistence, food, victuals; repast; bait, food, provender, pasture; prey; fuel; ունիք ինչ -, have you any thing to eat? - էւ ըմպելի, eating & drinking; քաղցր է -, sweet to eat; - վատաւոր, misdiet; առողջարար -, wholesome food; ազնիւ, քաղցրահամ, փափուկ -ք, exquisite, delicious, dainty meats; Թշնամիք մեր - մեր էն, we can eat up our enemies like bread; մասնեւոյ էն նորա է - ձեզ, they shall be your prey; - առարկանել, to give to eat, to feed; առնուլ է -, to take for nourishment; - առնուլ, to eat, to feed, to take food;

Կերակուր, կրոյ *s.* meat, eatables, nourishment, aliment, subsistence, food, victuals; repast; bait, food, provender, pasture; prey; fuel; ունիք ինչ -, have you any thing to eat? - էւ ըմպելի, eating & drinking; քաղցր է -, sweet to eat; - վատաւոր, misdiet; առողջարար -, wholesome food; ազնիւ, քաղցրահամ, փափուկ -ք, exquisite, delicious, dainty meats; Թշնամիք մեր - մեր էն, we can eat up our enemies like bread; մասնեւոյ էն նորա է - ձեզ, they shall be your prey; - առարկանել, to give to eat, to feed; առնուլ է -, to take for nourishment; - առնուլ, to eat, to feed, to take food;

Կերակուր, կրոյ *s.* meat, eatables, nourishment, aliment, subsistence, food, victuals; repast; bait, food, provender, pasture; prey; fuel; ունիք ինչ -, have you any thing to eat? - էւ ըմպելի, eating & drinking; քաղցր է -, sweet to eat; - վատաւոր, misdiet; առողջարար -, wholesome food; ազնիւ, քաղցրահամ, փափուկ -ք, exquisite, delicious, dainty meats; Թշնամիք մեր - մեր էն, we can eat up our enemies like bread; մասնեւոյ էն նորա է - ձեզ, they shall be your prey; - առարկանել, to give to eat, to feed; առնուլ է -, to take for nourishment; - առնուլ, to eat, to feed, to take food;

Կերակուր, կրոյ *s.* meat, eatables, nourishment, aliment, subsistence, food, victuals; repast; bait, food, provender, pasture; prey; fuel; ունիք ինչ -, have you any thing to eat? - էւ ըմպելի, eating & drinking; քաղցր է -, sweet to eat; - վատաւոր, misdiet; առողջարար -, wholesome food; ազնիւ, քաղցրահամ, փափուկ -ք, exquisite, delicious, dainty meats; Թշնամիք մեր - մեր էն, we can eat up our enemies like bread; մասնեւոյ էն նորա է - ձեզ, they shall be your prey; - առարկանել, to give to eat, to feed; առնուլ է -, to take for nourishment; - առնուլ, to eat, to feed, to take food;

Կերակուր, կրոյ *s.* meat, eatables, nourishment, aliment, subsistence, food, victuals; repast; bait, food, provender, pasture; prey; fuel; ունիք ինչ -, have you any thing to eat? - էւ ըմպելի, eating & drinking; քաղցր է -, sweet to eat; - վատաւոր, misdiet; առողջարար -, wholesome food; ազնիւ, քաղցրահամ, փափուկ -ք, exquisite, delicious, dainty meats; Թշնամիք մեր - մեր էն, we can eat up our enemies like bread; մասնեւոյ էն նորա է - ձեզ, they shall be your prey; - առարկանել, to give to eat, to feed; առնուլ է -, to take for nourishment; - առնուլ, to eat, to feed, to take food;

Կերակուր, կրոյ *s.* meat, eatables, nourishment, aliment, subsistence, food, victuals; repast; bait, food, provender, pasture; prey; fuel; ունիք ինչ -, have you any thing to eat? - էւ ըմպելի, eating & drinking; քաղցր է -, sweet to eat; - վատաւոր, misdiet; առողջարար -, wholesome food; ազնիւ, քաղցրահամ, փափուկ -ք, exquisite, delicious, dainty meats; Թշնամիք մեր - մեր էն, we can eat up our enemies like bread; մասնեւոյ էն նորա է - ձեզ, they shall be your prey; - առարկանել, to give to eat, to feed; առնուլ է -, to take for nourishment; - առնուլ, to eat, to feed, to take food;

Կերակուր, կրոյ *s.* meat, eatables, nourishment, aliment, subsistence, food, victuals; repast; bait, food, provender, pasture; prey; fuel; ունիք ինչ -, have you any thing to eat? - էւ ըմպելի, eating & drinking; քաղցր է -, sweet to eat; - վատաւոր, misdiet; առողջարար -, wholesome food; ազնիւ, քաղցրահամ, փափուկ -ք, exquisite, delicious, dainty meats; Թշնամիք մեր - մեր էն, we can eat up our enemies like bread; մասնեւոյ էն նորա է - ձեզ, they shall be your prey; - առարկանել, to give to eat, to feed; առնուլ է -, to take for nourishment; - առնուլ, to eat, to feed, to take food;

Կերակուր, կրոյ *s.* meat, eatables, nourishment, aliment, subsistence, food, victuals; repast; bait, food, provender, pasture; prey; fuel; ունիք ինչ -, have you any thing to eat? - էւ ըմպելի, eating & drinking; քաղցր է -, sweet to eat; - վատաւոր, misdiet; առողջարար -, wholesome food; ազնիւ, քաղցրահամ, փափուկ -ք, exquisite, delicious, dainty meats; Թշնամիք մեր - մեր էն, we can eat up our enemies like bread; մասնեւոյ էն նորա է - ձեզ, they shall be your prey; - առարկանել, to give to eat, to feed; առնուլ է -, to take for nourishment; - առնուլ, to eat, to feed, to take food;

Կերակուր, կրոյ *s.* meat, eatables, nourishment, aliment, subsistence, food, victuals; repast; bait, food, provender, pasture; prey; fuel; ունիք ինչ -, have you any thing to eat? - էւ ըմպելի, eating & drinking; քաղցր է -, sweet to eat; - վատաւոր, misdiet; առողջարար -, wholesome food; ազնիւ, քաղցրահամ, փափուկ -ք, exquisite, delicious, dainty meats; Թշնամիք մեր - մեր էն, we can eat up our enemies like bread; մասնեւոյ էն նորա է - ձեզ, they shall be your prey; - առարկանել, to give to eat, to feed; առնուլ է -, to take for nourishment; - առնուլ, to eat, to feed, to take food;

ճուճկալել, զգուշանալ է - կրոյ *med.* to be on a strict diet, to observe a regimen; - լինել, to be the prey of; - սրդ առնել, to put to the sword; - լինել հրոյ, to be for fuel to the flames; -ք որովայնի եւ որովայն - կրոյ, meats for the belly & the belly for meats; *S.* Չուգեմ.

Կերակրական *S.* - կրոյական.

Կերակրակից *s.* table-companion, who eats or messes with another; - լինել, to intercommon.

Կերակրանք *S.* Կերակուր.

Կերակրասեր *a.* fond of eating, dainty-mouthed; - լինել, to feast, to revel, to give oneself up to feasting.

Կերակրեմ, էցի *va.* to give to eat, to nourish, to keep, to feed; to maintain, to sustain, to treat; to bring up, to rear; - իմ տ. to eat, to mess, to nourish or feed oneself, to live, to be fed.

Կերակրիկ *s.* frugal fare, scarce nourishment. [nutritious.

Կերակրիւ *a.* nourishing, feeding; Կերակրողական *a.* nutritive, nutritious; - ն *s.* nutritive power.

Կերակրողութիւն, - կրչութիւն *s.* act of nourishing, sustentation; stewardship, administration, management.

Կերաս, աջ *s.* carob-seed: carat.

Կերեցութիւն *s.* gluttony.

Կերիւ *a.* eating, tearing, devouring; gnawing; corroding; *s.* weevil, worm; moth.

Կերկեր *a.* hoarse; - ձայն, - voice.

Կերկերիւ, էցայ տ. to be or to get hoarse, to make oneself hoarse.

Կերկերումն *s.* hoarseness.

Կերու *a.* eating; *s.* eater; - էւ արեցող, eating & drinking; gluttonous & wine-bibber; այր -, a lover of good living; glutton. [excess, gluttony.

Կերողութիւն *s.* stuffing, eating to Կերոն, *ի* *s.* wax-taper; wax-light.

Կերում, Կերած *s.* moth-hole; rust-hole, corroded part.

*Կերուխում *s.* eating & drinking, junketing, good living, good cheer, feasting.

Կերպ, էց *s.* form, figure, shape, cut, fashion, make; aspect, look, appearance, air, deportment; -ս *ի* -ս *a.* in many shapes or forms; in many ways, diverse; -ս *ի* -ս լինել, to assume a borrowed shape or appearance, to be disguised, dissembled or concealed;

Կերպ, էց *s.* form, figure, shape, cut, fashion, make; aspect, look, appearance, air, deportment; -ս *ի* -ս *a.* in many shapes or forms; in many ways, diverse; -ս *ի* -ս լինել, to assume a borrowed shape or appearance, to be disguised, dissembled or concealed;

Կերպ, էց *s.* form, figure, shape, cut, fashion, make; aspect, look, appearance, air, deportment; -ս *ի* -ս *a.* in many shapes or forms; in many ways, diverse; -ս *ի* -ս լինել, to assume a borrowed shape or appearance, to be disguised, dissembled or concealed;

Կերպ, էց *s.* form, figure, shape, cut, fashion, make; aspect, look, appearance, air, deportment; -ս *ի* -ս *a.* in many shapes or forms; in many ways, diverse; -ս *ի* -ս լինել, to assume a borrowed shape or appearance, to be disguised, dissembled or concealed;

Կերպ, էց *s.* form, figure, shape, cut, fashion, make; aspect, look, appearance, air, deportment; -ս *ի* -ս *a.* in many shapes or forms; in many ways, diverse; -ս *ի* -ս լինել, to assume a borrowed shape or appearance, to be disguised, dissembled or concealed;

Կերպ, էց *s.* form, figure, shape, cut, fashion, make; aspect, look, appearance, air, deportment; -ս *ի* -ս *a.* in many shapes or forms; in many ways, diverse; -ս *ի* -ս լինել, to assume a borrowed shape or appearance, to be disguised, dissembled or concealed;

Կերպ, էց *s.* form, figure, shape, cut, fashion, make; aspect, look, appearance, air, deportment; -ս *ի* -ս *a.* in many shapes or forms; in many ways, diverse; -ս *ի* -ս լինել, to assume a borrowed shape or appearance, to be disguised, dissembled or concealed;

Կերպ, էց *s.* form, figure, shape, cut, fashion, make; aspect, look, appearance, air, deportment; -ս *ի* -ս *a.* in many shapes or forms; in many ways, diverse; -ս *ի* -ս լինել, to assume a borrowed shape or appearance, to be disguised, dissembled or concealed;

Կերպ, էց *s.* form, figure, shape, cut, fashion, make; aspect, look, appearance, air, deportment; -ս *ի* -ս *a.* in many shapes or forms; in many ways, diverse; -ս *ի* -ս լինել, to assume a borrowed shape or appearance, to be disguised, dissembled or concealed;

Կերպ, էց *s.* form, figure, shape, cut, fashion, make; aspect, look, appearance, air, deportment; -ս *ի* -ս *a.* in many shapes or forms; in many ways, diverse; -ս *ի* -ս լինել, to assume a borrowed shape or appearance, to be disguised, dissembled or concealed;

Կերպ, էց *s.* form, figure, shape, cut, fashion, make; aspect, look, appearance, air, deportment; -ս *ի* -ս *a.* in many shapes or forms; in many ways, diverse; -ս *ի* -ս լինել, to assume a borrowed shape or appearance, to be disguised, dissembled or concealed;

Կերպ, էց *s.* form, figure, shape, cut, fashion, make; aspect, look, appearance, air, deportment; -ս *ի* -ս *a.* in many shapes or forms; in many ways, diverse; -ս *ի* -ս լինել, to assume a borrowed shape or appearance, to be disguised, dissembled or concealed;

Կերպ, էց *s.* form, figure, shape, cut, fashion, make; aspect, look, appearance, air, deportment; -ս *ի* -ս *a.* in many shapes or forms; in many ways, diverse; -ս *ի* -ս լինել, to assume a borrowed shape or appearance, to be disguised, dissembled or concealed;

Կերպ, էց *s.* form, figure, shape, cut, fashion, make; aspect, look, appearance, air, deportment; -ս *ի* -ս *a.* in many shapes or forms; in many ways, diverse; -ս *ի* -ս լինել, to assume a borrowed shape or appearance, to be disguised, dissembled or concealed;

Կերպ, էց *s.* form, figure, shape, cut, fashion, make; aspect, look, appearance, air, deportment; -ս *ի* -ս *a.* in many shapes or forms; in many ways, diverse; -ս *ի* -ս լինել, to assume a borrowed shape or appearance, to be disguised, dissembled or concealed;

ի -ս -ս առնել, to transform into various shapes; *ի* -ս աշագինս, in the most hideous shapes.

Կերպագրեմ *va.* to form, to figure, to fashion, to make. [shape.

Կերպագրութիւն *s.* form, figure, Կերպակերպ *a.* in many fashions, in various forms, diverse, varied.

Կերպակից *a.* conformable; like, resembling, similar.

Կերպակցութիւն *s.* conformity; likeness, resemblance, similarity.

Կերպաձեւեմ *S.* Կերպագրեմ.

Կերպամտեմ *va.* to form an idea of. Կերպանամ, աջայ տ. to be formed, to take the form.

Կերպառութիւն *s.* assuming a form, shape, similarity or likeness.

Կերպաս, ուց *s.* silk, silk-stuff; taffeta, light silk; silk goods; *a.* silk-en; - Անգղիոյ, court-plaster.

Կերպասաբեր *a.* producing silk; - որդ *s.* silk-worm. [-manufactory.

Կերպասագործ, աջ *s.* silk-weaver, Կերպասածին որդ *s.* silk-worm.

Կերպասեայ, - էղէն, - սի *a.* made of silk, silken, silky. [chant, --mercer.

idea of, to create an erroneous or exaggerated impression; *ընդունել* *զ-ս վանականութեւ*, to take the cowl.

Կերպարանակից *ա.* conformable; like, similar, resembling; - *առնել*, to conform; - *լինել*, to comply with.

Կերպարանակցութիւն *ս.* conformity. *Կերպարանաւորութիւն* *ս.* prosopoeia, personification.

Կերպարանաւոր *ա.* feigned, disguised, counterfeited; figured.

Կերպարանափոխ *ա.* transformed, metamorphosed; transmuted; - *լինել*, to be transformed, metamorphosed, to change from, to bear another aspect; - *առնել*, to counterfeit, to disguise, to transform, to metamorphose; to change the aspect or appearance; - *առնել զՅ.*, to change the face or state of the world; to reform; - *եղեն իրքն*, things bear quite another aspect; the tables are turned.

Կերպարանափոխութիւն *ս.* metamorphosis, transformation, change.

Կերպարանեմ, *եցի* *va.* to give form to, to form, to figure, to shape, to fashion, to model; to represent.

Կերպարանեմ, *եցայ* *vn.* to conform; to take the form, to put on or assume a look, state, manner or appearance, to give oneself airs; to affect, to pretend, to simulate, to feign, to counterfeit, to give oneself out for, to set up as, to pass oneself off for; - *զառաքելութիւն*, to simulate virtue or probity, to affect a sanctimonious exterior; - *զանմեղութիւն*, *զազպութիւն*, to put on a look of innocence; to play the child; - *զնուութիւն*, *զառատաձեռնութիւն*, to give a deaf ear to: to pretend to be generous, liberal; *Տ. Խելք.*

Կերպարանութիւն *Տ.* *Կերպարան*; fiction, fraud, feint, deceit.

Կերպարանեմ *Տ.* *Կերպարանեմ.*

Կերպարան *ա.* formed, figured; resembling, like, conformable; - *եմ* *Տ.* *Կերպարանեմ* & *Կերպարանեմ*; - *ուր* *ս.* form, formation; conformation.

Կերպարանաւոր *vn.* to disguise oneself. [shape or manner.

Կերպակ *ս.* mean, base, despicable *Կերպ* *ս.* building, construction.

Կերպեմ, *եցի* *va.* to make, to fabricate, to construct, to build, to erect.

Կերպուած *ս.* fabric, construction, edifice.

Կեցութիւն *ս.* existence, life; health.

Կեցութեանեմ, *ուր* *va.* to cause to live, to vivify, to give life to, to animate, to prolong life, to bring to life again, to reanimate, to revive, to revivify; to save; *Հաւատք ըս կեցութեան զքեզ*, thy faith hath saved thee.

Կեցութիւն *ա.* giving life; *ս.* saviour, deliverer.

Կեցցես, *Կեցցէ* *int.* bravo! hurrah! - *ցէ-ցէ Հայաստան*, Armenia for ever! hurrah for Armenia! prosperity to Armenia! - *ցէս ցնծութեան ձայնել*, to utter cheers or shouts of joy. *Կեփազ* *ս.* finest gold. [joy.

Կզակ, *այ* *ս.* chin; - *Կենդանեաց*, snout, muzzle; - *ն* (*խիժ*) gum damar (for varnish).

Կզակահապ *ս.* chin-bandage; chin-strap; - *լինել*, to hold one's tongue, to be silent, speechless.

Կզանամ, *ացայ* *vn.* to become hunch *Կզաքիս* *ս.* marten. [or hump-backed.

Կզուի *ս.* hunch, hump, humpback.

Կէս, *կիսոյ*, *ով* *ս.* half; middle; *ա.* half, semi, demi; *ad.* half, in halves, in part; *ի* -, *կիսով չափ*, by half; half done; - *ի* -, in part, half, by halves, imperfectly; - *ժամ*, half an hour; *զառան եւ - ժամաւ*, at half past ten; - *գիշեր*, midnight; *ի* - *Ճանապարհին*, half way; *Հեռի իբր երկու եւ - խրաւ սախք*, about two leagues & a half distant; *ի կանգնոյ եւ ի կիսոյ*, a cubit & a half; *ի տարւոյ եւ ի կիսում*, in a year & a half; *ի - ն վերածել*, to reduce to half; - *ի* - *բանիւ խոստանալ*, to make a half promise; to promise with the lips, insincerely; *ի - առուրց մեռանել*, to die early, in the flower or bloom of youth; *եթէ կիսոյ - ի մէջ մեռանիցիմք*, if half of us die; *մեծ - Յին աւերեցաւ*, half the country was ruined; *եւ ահա ի - չէ* or *ոչ է ի - զոր պատմեցին ինձ*, not half the truth was told me; that which was told me was not half the truth; - *ք.* *կիսոյ* *ս.* the one, the others; - *ք* *այլք* some ..., others ...

Կէսօր *ս.* midday, noon.

Կէտ, *կետի* or *կիտի* *Տ.* *Կետոս*; point, period, full stop; moment, instant; end, aim; - *նպատակի*, aim, end, scope, object, goal; *ի - մահուն*, at the point of death.

Կէտագրեմ, &c. *Տ.* *Կէտա-*, &c.

Կէտանիշ *ս.* guiding-mark.

Կէտորս, *այ* *ս.* whaler.

Կթան, *այ* *ա.* milch.

Կթեղէն *ս.* milk-diet.

Կթեղի *ս.* production, produce.

Կթեմ, *եցի* *va.* to milk: to gather, to reap, to get in, to harvest, to get in the harvest, to collect the fruits: *to win at play; - *զկոն*, to milk the cow; - *զպղի*, to gather the grapes; *ի քարէ կաթն* -, to skin a flint.

Կթիա *ս.* chem. amygdalin.

Կթիպ *ս.* drinking-glass; - *ընկեր* *ս.* bottle-companion.

Կթոռ *ա.* tottering; staggering; lingering, languishing, languid, feeble, weak.

Կթոռիմ, *եցայ* *vn.* to totter, to languish, to grow weak; *Կթոռէին բարձք նր*, he could hardly keep on his legs; *Կթոռէին դողդոջուն ծունկք նր*, his trembling knees sank beneath him, or failed under him.

Կթոց, *այ* *ս.* fruit-basket.

Կթուիթ *ա.* feeble, weak.

Կթուն *ս.* milky kernel of fresh nuts.

Կթուցանեմ, *ցի* *va.* to enervate, to weaken, to enfeeble, to emasculate; - *ցեալ* *ա.* *Տ.* *Կթոռ*; - *ցեալ ծունկք*, feeble, tottering knees.

Կիւ *ս.* burning; *ա.* burnt.

Կիւական *ա.* burning, caustic.

Կիւանեմ, *զի* *va.* to burn; *Տ.* *Կիւում.*

Կիւանողական *ա.* burning, sharp, caustic; inflammable; combustible.

Կիւանողութիւն *Տ.* *Կիւող.*

Կիւանուա *ա.* combustible, fit or liable to burn. [Կիւանուա.

Կիւել *ա.* burning, scorching; *Տ.*

Կիւեմ, - *եցուցանեմ* *Տ.* *Կիւում.*

Կիւիչ, - *զոյ* *ա.* combustible; caustic;

Կիւիւ *ս.* wool; worsted. [*ս.* incendiary.

Կիւղական *ա.* incentive; caustic.

Կիւղութիւն, *Կիւղում* *ս.* causticity; ignition; combustion; burning; conflagration.

Կիւում, *զի* *va.* to burn, to set on fire, to set fire to, to fire; - *արեգական*, to tan, to brown, to make swarthy.

Կիթ, *կիթոյ* or *կիթի* *ս.* act of milking; milk, milk-diet: emulsion; - *ք*, the vintage. [*Հարկանել*, to play on the -.

Կիթառ, *ի*, *ով* *ս.* guitar, cittern; - **Կիթ* *ս.* worthless, good for nothing fellow, ne'er do well. [bit, piece.

Կիծ *ս.* burn, ustion; smart: crumb,

Կիկլոպ, *այ* *ս.* cyclop.

Կիւք, *կիւյ* *ս.* marble; - *կարծրակուռ*, granit; *Հանք կիւյ*, -quarry.

**Կիւք* *ս.* sting of a bee.

Կին, *կնոջ*, *կնաւ* or *կանամբ* *ս.* woman; wife, spouse; - *մարդ*, woman; *այլ կանանց*, womankind, women, the fair sex; *Թշամբ կանանց*, woman-hater; *Տ. Կնատեաց*; - *առնակին*, married woman, wife; *Հնորհ*, *գեղ կնոջ*, the grace, the charm of -; *մանկահասակ - գեղեցիկ*, a young beauty; - *խնամածու տան*, house-keeper; - *սյրաւ սիրա*, heroine, courageous woman, championess; *գեղեցիկ*, *նազելի*, *առաքելի*, *բարեպաշտ*, *ամօթլի*, *ողջախոհ*, *Հաւատարիմ* -, pretty, charming, virtuous, pious, modest or bashful, chaste, faithful -; *ազել*, *սոսկալի*, *զարգասէր*, *Թեթեւամիտ*, *կամագնաց*, *փոփոխամիտ*, *անհաւատարիմ*, *լիտի*, *առփոտ* -, ugly, frightful, coquette, giddy or volatile, capricious, fickle, faithless, immodest, lewd -; *Հարկանիւ* *ի սէր կնոջ*, to be enamoured, smitten, in love with a -; - *առնել*, *առնուլ*, to take a wife, to wed, to marry, to take in marriage; - *լինել ումք*, to get married, to be spouse of; - *ածել զգուսար ուրուք*, to marry the daughter of; *Կեալ ի կնոջ*, to live with a -; *պատրել*, *մղրեցուցանել զ-*, to deceive or seduce a -; *բռնադատել*, *ապականել զ-*, to force, to dishonour a -; *ծանր նստել կնոջ*, to be with child, pregnant, in the family way; *Եւ առ նմա մայր նր* - *յերկրէն եգիպտացոյ*, & her mother gave him an Egyptian wife; *Եւ եղեւ ինձ* -, & I took her to wife; *Կանանց տուն* *Տ. Կանանց*; *կնոջ լրբեմնոյ տեսիլ անշնորհ*, *Հնորհ ի վերայ Հնորհաց* - *ամօթլի*, unchaste woman never was fair; *Տ. Ըստ*, *Ժամ*, &c.

Կինաբարիս *Տ. Խրուկ.*

Կինամուն, *ի*, - *ամուն*, *ոյ* *ս.* cinnamon; - *Հայոց*, an Armenian aromatic root. [*մասուկ*, wild sow.

Կինք, - *ք*, *կինքաց* *ս.* wild boar; -

Կինք *ս.* sole of the foot; trace, track,

Կիպարիս *ս.* cypress. [foot-print.

Կիսաբաժին *ա.* divided in halves;

- *բաղանիք* *ս.* hip-bath; - *բաց* *ա.* half open; - *բերան* *ad.* between the teeth, muttered; - *բոլոր*, - *ակ* *ս.* semicircle, half-circle.

Կիսապիւր *s.* half a line; -գործ *a.* half done, imperfect; -գունդ *s.* half-sphere, hemisphere; -գու *a.* half-withered; half-paralytic.
 Կիսադաւան *a.* heretical; -գիւ *s.* demi-god; a hero.
 Կիսաթափանց *a.* translucent, -lucent; -իկ *a.* semi-transparent, diaphanous; -թեւ *s.* hemipteron; -թռակ *a.* paying half for pension or board; on half-
 Կիսաժամ *s.* half an hour. [pay.
 Կիսալիւր *a.* half-full; -լոյս *a.* half-luminous. [half cut; half killed.
 Կիսախողխող *a.* having the throat
 Կիսակ *s.* sharp, diesis; *S.* -կատար; -կաթուած *s.* hemiplegia, -plexy;
 -կառք *s.* chariot, "coupé"; -կատար *a.* half done, unfinished, imperfect, incomplete; -կենդան *a.* half alive; half dead; -կեր *a.* half eaten; -կէզ *a.* half burnt; -կոււր *a.* cut in two, in half; cut off at the middle, divided in halves or in two, bipartite; -կոշիկ *s.* half-boot.
 Կիսազգագ *a.* half uttered; -բերան, half-open mouth; -հասակ *a.* young; -հատ *a.* half cut off; -հաւ *s.* harpy, monster half bird half human; -հաւատ *a.* half believing, believing in part.
 Կիսաձայն *s.* half-tone; semi-vowel; *mus.* diesis, semi-tone; flat; -ձայնեմ *va.* to mark with a flat; -ձեռնոց *s.* mitten; -ձի *s.* mule.
 Կիսամահ *a.* half dead, faint; swooned, fainted; -մասն *a.* *s.* *ad.* half; -մասնեայ *a.* half, in part, imperfect; -մարդ, -մարդիկ *s.* monster, half-human; eunuch; -մեայ *a.* half-yearly; -մեռ *a.* half dead; -մեկայ *a.* half-monthly.
 Կիսայր *a.* partly raised, half afoot, half up; -այր *S.* Կիսամարդ; -այրեաց *a.* half burnt.
 Կիսանդրիկ *s.* bust, head & shoulders, half-length; -նիստ *a.* hemiedric; -նկար or -պատկեր *s.* profile; -նձն, -նձնեայ *a.* down to the waist; -նուն *a.* mutilated (word).
 Կիսաչափ *s.* half-measure. [ing half.
 Կիսապարգէւ *a.* parsimonious, giving.
 Կիսասարկաւադ *s.* subdeacon; -ուհի *s.* -ate; -ry.
 Կիսապեւաւ, -սեւ *a.* brown; -ստեռ *a.* epicene; -սաստուածք *S.* Կիսադէք.
 Կիսառ *S.* Կիսակուր; -սող *s.* hemistich.

Կիսարձան *S.* Կիսանդրիկ.
 Կիսաւեր *a.* half ruined; -ուրջն *s.* prime of life.
 Կիսափակ *a.* half closed; half open.
 Կիսաքառորդ *s.* octant; eighth part.
 Կիսաքոյր *s.* half-sister.
 Կիսեղբայր *s.* half-brother.
 Կիսեղ *a.* half-warm, tepid.
 Կիսեմ, եղի *va.* to divide into two parts, to divide in halves.
 Կիսենթամաս *s.* *gr.* division.
 Կիսեփեաց *a.* half or partly cooked.
 Կիսէշ *s.* mule, half ass.
 Կիստորակ *s.* *mus.* semi-tone.
 Կիսովին *ad.* half, in part, by halves.
 Կիսօրեայ *a.* dead prematurely.
 Կիվոս *s.* Greek word. cube.
 Կիտարդեմ, եղի *va.* to establish, to determine, to prescribe; *S.* Կէտ-
 Կիտակ, աջ *s.* point, rule, guidance.
 Կիտակուր *a.* swallowed by a whale
 Կիտանիշ *a.* punctuated. [(Jonah).
 Կիտոս *S.* Կետոս. [maciti.
 Կիտիս *s.* chem. cetin, cetine, sper-
 Կիտուած, ոյ, ուլ *s.* dotting, pointing; embroidery; enamel; -ադործ, աջ *s.* embroiderer; enameller.
 Կիտր *s.* citron, lemon, lime; -առ *s.* citrate; -ոն *s.* cedrat, citron; -ոնի *s.* cedra, citron-tree.
 Կիր, կրոյ, ուլ *s.* lime; chem. calx; կենդանի, շրջալիս, պարարտ, վտիտ, ջրաբաշխական, - quick-, slack-, fat- or white-, meagre- or brown-, hydraulic-; հռոմեական, - Roman cement; փոխարկելի - , - գործել to reduce to -; to calcine.
 Կիր, կրի *s.* wooden bowl, vat, trough; *med.* albur, morpew (a malignant itch).
 Կիր *s.* the suffering, passion, any exterior influence; - , *ի* - արկունի, use, usage, common practice; *ի* - ածել, առնուլ, արկանել, to put to use, to make use of, to employ, to use; to practise, to put into practice; to exercise; չարաչար *ի* - արկանել, to abuse, to misuse.
 Կիրակադիր *s.* domenic letter.
 Կիրակամուս *s.* sunday eve, saturday night.
 Կիրակէ, Կիր- , *ի* *s.* sunday, the Lord's day; նոր, կանաչ or աշխարհամատրան, կարմիր - , first, second, third sunday after Easter.
 Կիրառութիւն *s.* use, employment;

չարաչար - , misemployment, misuse, misusage.
 Կիրթ *a.* well-bred, well-educated, versed, expert, experienced, practised; - անործակ, exquisite taste; ընդ-անցանել to exercise, to practise, to experience; *ը* - անցուցանել, to instruct, to teach, to educate, to bring or train up; *ի* - անկանել զհետ իրեք, to devote, to dedicate oneself to; *ի* - ձգեալ հասանել ումէք, to gain on or close up with one running; *S.* -ք.
 Կիրթերասան *a.* well-bitted, soft-mouthed, docile, subdued, tractable.
 Կիրթք *s.* exercise, practice, experience, instruction, knowledge; *ի* - թա առաքինութեան միւս, to exercise or practise virtue; անցանել *ը* - թա իրեք, to get used or accustomed to.
 Կիրք, կրքից, շաջ *s.* pass, defile, narrow passage; straits, channel; neck, isthmus; առնուլ, ունել *զ-ս*, to hold or defend a pass, to be master of the communications, to hold the roads, to close the passage.
 Կրք, կրկից *s.* passions; movement of the soul, emotion, sentiment, feeling; animal passions, sensuality, vice; suffering, pain, torment; accident; attributes, properties; - լուսնի, phases of the moon; յոյզք կրկից, transports, fits of passion; զաշաղու, խորական, մոլեգին, կատաղի - , blind, extravagant, furious, outrageous passion; յուզել զկրքս, to stir up, to provoke or excite the passions; գգուել զկրքս, to flatter, to soothe one's passions; անհամարան լինել *ի* կրքս *ի-ր*, to give oneself up, to abandon oneself to one's passions, to indulge, to let loose, to gratify one's passions; *ի* գգուարին կրքս գտանել, to find oneself in a painful, embarrassing or awkward position; նուաճել զկրքս, to rule, to subjugate or control one's passions, to bring one's passions under subjection; *S.* Թափ, իշխեմ, &c.
 Կից *a.* united, joined, conjoined, connected, annexed; contiguous, adherent, adhesive, sticking; adjoining, abutting, lying close to; *ad.* conjointly, together, at the same time; - ընթանալ, to run together; to concur with, to cooperate; to compete; - լի նել, to be annexed; -ք *s.* joint, conjunction, union: kick, kicking; -ք բա-

նից, composition, texture; -ք ճանապարհի, place where four roads meet or cross, cross-road or -street; -ք անդրեաց, group of statuary; -ս արձակել, ընկենուլ, հանել, to kick, to fling out or kick up the heels.
 Կիցնիկէց *a.* kicking, vicious, apt to kick.
 Կիւ *s.* mastic. [kick.
 Կիւիւ *s.* cuckoo.
 Կիւս, -աշմայ, *ից* *s.* soothsayer, conjurer, enchanter. [black art.
 Կիւսահայրութիւն *s.* demonology, Կիւրակէ *s.* sunday; սրբել *զ-ս*, to observe or keep the sabbath.
 Կիւրիս *s.* kestrel, small hawk.
 Կլայ, *ի* *s.* castle, fortress, fort.
 Կլանեմ, կլի *va.* to swallow; to devour; to ingulf, to absorb; *գգի* - , - զգոս, զընչ, to breathe, to take breath; - զբանս, to listen eagerly.
 Կլափաշարթ *a.* crotaphites.
 Կլափն, փին *s.* jaw, jawbone.
 *Կլարուկ *s.* pimple.
 *Կլթիկ *S.* Հեծկլուրք. [biscuit.
 *Կլիկ or Կլիկիկ *s.* ring-shaped ship.
 Կլիմ, -այ, *ի* *s.* clime, climate.
 *Կլուկ *S.* Կլուրք.
 Կլուցանել *va.* to cause to swallow.
 Կծանեմ, կծի, Կծառեմ, եցի, Կծեմ, եցի, Կծեցուցանեմ, ուցի *va.* to prick; to sting; to nip, to bite; to pique; կծանել զհաց, to cut or break bread; ձեռն իմ կծէ, my hand itches.
 Կծիծ *s.* nibbling, stealing a little at a time; *s.* pickpocket; *fig.* swindler, sharper, cheat.
 Կծիկ, կծկի or կծկան *s.* clew of yarn, ball of thread; *a.* wound in a ball, squat, clustered, crouching; պառելի -ն, to wind up, to wind into balls or skeins; - կալ, to crouch, to squat; to sit on one's heels; to creep.
 Կծիծ *a.* stingy, saving, scurvy, niggard, beggarly, paltry, shabby, mean, sordid, penurious, parsimonious, avaricious, covetous: filthy, dirty, impure, unchaste.
 Կծահիւր, Կծուլութիւն *s.* shabbiness, meanness, avarice, stinginess, penuriousness, sordidness, parsimoniousness, sordid avarice: impurity, foulness.
 Կծկեմ, եցի *va.* to wind, to coil up, to make into a clew or coil; to bind, to narrow, to contract, to straiten; - զձեռն յողքստայ, to shut one's hand

from, to be close-fisted, hard with the poor; -իմ տն. to squat down, to crouch, to cower; to be contracted, shortened; to shrivel up, to grow narrow.

Կծկուի, -ուսի s. shrinking, contraction, shortening, shrivelling; squatting; cramp.

Կծմնծուկ s. bot. garden-creases.

Կծու a. sharp to the taste, sour, acid, tart; fig. pungent, biting, piquant, slandering, rude, satirical.

Կծուազեղ s. bitter, bitter remedy or cure; -ս առնուլ, to drink bitter draughts or a potion made of bitter herbs. [smarting.]

Կծուած, ոյ s. stinging, pricking;

Կծուակիծ a. biting, sharp, acute, caustic, poignant: - առնել, to burn, to scorch; to pain, to torture. [to pick.]

Կծուեմ, էջի տն. to gather, to pluck.

Կծուծիւն, Կծուուծիւն s. sourness, sharpness, pungency, acidity, tartness; fig. bitterness, acridity, causticity. [shuttle.]

Կկեմ, էջի տն. to weave with the

Կկզայն a. scowling, lowering, gloomy, sullen, austere.

Կկզիմ, էջի տն. to sit squat, to squat down, to sit on one's heels.

Կկոյ, է, աւ s. weaver's shuttle.

Կկոցիմ, ցեալ տն. to grow hollow, to sink in; Կկոցեալ աչք, hollow, sunken eyes; է դուրս կկոցեալ աչք, starting-eyes. [eyes.]

Կկու, աջ s. cuckoo.

Կկուղ նստիմ S. Կկզիմ.

Կկչեմ, էջի տն. to blow, to blossom, to bloom, to open.

Կկարթք s. amulet, talisman.

Կկեղ s. walnut-husk.

Կկեր, էջ, -ական, աջ s. clerk, clergyman, ecclesiastic; clergy; -ք, the clergy, churchmen.

Կկերական a. clerical, priestly.

Կկերանոց s. seminary.

Կկերիկոս, աջ S. Կկեր; -ական a. clerical; -արան s. seminary; -ուծի s. clerkship; holy orders; է ձեւ -ի, in clerical attire.

Կկզայնի a. insular.

Կկզեակ, էկի s. islet, small isle.

Կկզեցի a. insular; s. islander.

Կկզի, զ-ոյ, զեայ s. isle, island; Բրիտանիական -ք, the British Islands.

Կկծեմ, էջի տն. to knot, to tie in a knot, to make a knot, to tie up.

Կկծկապ s. indissoluble knot.

Կկծկիմ տն. to afflict oneself, to be disheartened, discouraged, to grow faint-hearted, to languish.

Կկզաթ a. languishing, amorous, affectionate; tenderest, fondest, most heartfelt, passionate, cordial; -նայիլ, to look lovingly at; to woo; -եմ տն. to be enamoured of, smitten with, to burn for, to be ardently attached to, very fond of; to long for, to pant after, to sigh or die for. [S. Կկզաթեմ.]

Կկզաթ S. Կկզաթ; -լինիմ, Կկզաթ

Կկզանք s. excrements, evacuation, ordure; fig. scum; waste, loss; -հրա-հալաց, scoria, dross, slag; -նայ սու-կորուծիւն, old customs, obsolete usages; էրբեւ զ-ն համարել զամ, to look upon, or to count all things as but dross.

Կկզիմ, էջի տն. to strain or pass through a filter or strainer; to defecate, to clear from dregs, to purge of lees or impurities; to fine, to filter, to refine, to clarify.

Կկզուսի s. defecation, purification.

Կկզինդր, -նոր, որի, որոց s. tile, pantile; -քառանկիւն, brick; -տա-փարակ, flat tile; էրծոց, փուռն -ոյ, tile-kiln; ծածկել -օք, to tile, to roof; տանիք ծածկեալ -օք, tiled roof.

Կկզարադործ, աջ s. tiler, tile-maker.

Կկզուխ s. bot. elecampane, star-wort.

Կկուիմ, էջի տն. to shrivel up, to shrink, to double up, to contract, to collapse, to cuddle or coil up.

*Կկզանք, Կկզեմ S. փականք, փակեմ.

Կկածեկ s. stucco; յատակ a. mar-ble-paved. [ment.]

Կկառալ յատակ s. marble-pave-ment.

Կկեայ a. of marble, marble, mar-

morean.

Կկեայարկ a. marble-roofed.

*Կկեայ or Կկեաճ S. Կկեւ, փեշոկ.

Կկիճ, կիճոյ s. pot, earthen-pot,

Կկզակ, աջ s. hoof. [pipkin.]

Կկզակաբաժին, -բաշխ, -հերձ S.

թաթաշերձ.

Կկզականամ, աջ տն. to grow horny

Կկզակաւոր a. hoofed, having hoofs.

Կկզանամ S. Կկզականամ.

Կկզեմ, էջի տն. to merely say, to confine oneself to saying; *to bark, to peel. [skeleton; carcass; corpse.]

Կկմիւք, խեայ, Կկմիւք, խայ s.

Կկմեայ s. umbo, the boss of a shield or buckler.

Կկմեթ, &c. S. Գմեթ, &c.

Կկմեթանի s. pl. cupolas, domes.

Կկմեթեայ S. Կկմեայ.

Կկմարուկ s. bot. mercury, dog's caul.

Կկմաթիւր s. concubine, kept woman.

Կկմաթուլ, -հան, աջ s. who puts away his wife.

Կկմահանուի s. repudiation; divorce.

Կկմամարդ, -ի a. effeminate, timid, weak.

Կկմանլ, -ի, -ուծի S. Իգմանլ, &c.

Կկմաթ S. Իգմաթ; -սիրուծիւն s. fondness for women; uxoriousness.

Կկմաթ, աջ a. S. Կկմամարդ; faint-hearted, poor-spirited, cowardly, base.

Կկմաթաթորձ s. a sorry garment; rag, tatter. [woman-hating.]

Կկմաթեայ, էջի, ցայ a. mysogynous,

Կկմաթեուծիւն s. mysogyny.

Կկմաթիմ, էջի տն. to grow effeminate, to become enervated, feeble, cowardly.

Կկմաթուծի s. effeminacy, cowardice, softness, faint-heartedness, pu-
Կկմաթեալ a. effeminate. [sillanimity.]
Կկմաթեալանեմ, ուցի տն. to sensualize,
to enervate, to emasculate, to unman.

Կկմաթ S. Կկմաթիւ.

Կկմաթիւ s. ermine.

Կկմաթ, գղի or գղոյ s. cowl, hood; monk's gown or frock.

Կկմակ, աջ a. bald; S. Կկմակ, &c.

Կկմեմ, էջի տն. to tear out the hair; *to strip off leaves; fig. to ill-treat.

Կկմրկաթեր a. producing incense, thuriferous; -խառն a. mixed with frank

Կկմրկեայ a. of oliban. [-incense.]

Կկմրուկ, բկի, կայ s. olibanum, frankincense; benzoin; - էրեւելի,

Կկի S. Զկի & Կկիք. [pure -.]

Կկիւն, ոյ, ուլ s. sedge, flag, rush;

-աթեր a. producing -.

Կկիք, կիքոց s. seal; signet; stamp, impression of a seal; signature; mark, figure, sign, character; proof, witness; confirmation, sentence; sign of the cross; baptism; mus. tone, sound; - Հօր, the only Begotten Son; - ան-մահուի, the seal or stamp of im-mortality; - անիակ, flying seal; - կուսուի, maidenhead, hymen; - սողաւոր, coat of arms, armorial bearings, crest, arms; - դրամոյ, die, stamp; - բանից, conclusion, end; - հարկանել, to affix one's seal to, to

seal; լուծանել, պարզել զ-, to unseal, to break the seal; - տալ, to baptize; to seal up, to terminate, to finish; - առնուլ, to receive baptism, to be baptized; առնուլ զըք է կիքոյ, to stand godfather or godmother to; - բանիս, after all, in fine, in short, in a word; - դնել բանից, to wind up a speech, to conclude a discourse.

Կկզակ s. a small hood.

Կկզաւոր a. hooded, wearing a hood or cowl; s. capuchin monk or nun.

Կկմաթայն a. affected, prim; flatter-ing, wheedling.

Կկմի s. elm; -ք, --plantation, grove of -s. [(for oxen).]

Կկմակ s. the extremities of a yoke
Կկմանամ, աջ տն. to become as a wild boar; fig. to grow haughty, proud,
Կկմաթոյ s. siphon. [fierce, insolent.]
Կկմաթեմ, -կերպ, -ցեալ a. hog-gish, resembling a wild hog.

Կկմաթեմ a. having a large snout.

Կկմիթ, ճիթայ s. snout, muzzle, nose; trunk, proboscis; - ամպոյ, water-spout.

Կկմիթիւն, ճիթան s. sesame, sesamum.

Կկմիւն, ճիւն s. knot, tie; pucker, wrinkle; frowning, frown; embar-rassment, entanglement, complica-tion, intrigue, scrape, difficulty, hin-derance, hitch; - ծնանել յերեսս, to contract or knit one's brows, to frown; to look gruff, to put on a surly look; to turn up one's nose, to make wry faces; հասանել, բանալ զ-ն, to de-cide a question, to solve or set at rest a disputed point; - կառայ, plaits, folds; - խաղողոյ, husks of pressed grapes; S. Կկմած.

Կկմեմ, էջի տն. to wrinkle, to con-tract, to pucker up; to embarrass, to confuse, to render intricate, to com-
plicate; -իմ տն. to wrinkle, to be wrinkled; to frown, to knit one's brows, to scowl; to become entangled, complicated.

Կկմուծիւն s. female sex; woman-hood; marriage, matrimony; էկեւ-ուծել -թէ, to marry, to wed a hus-band; առնուլ -թէ or է, to take to wife, to espouse, to take in marriage; տալ ուծել դուստր էր -թէ, to give one's daughter in marriage; խօսել զաղջիկին որդւոյ իւրում -թէ, to de-mand a maiden as wife for one's son.

կնուկ *s.* baptism.
 կնկեմ, կնկեմ, *էջի տ.* to grunt.
 կնիւն *s.* grunt, grunting; - կանա-
 ցի, caressing, coaxing voice.
 կնուկ *s.* beast half camel half
 wild-boar, chimera.
 կնաակ, *այ ա.* bald, --headed or
 -pated; *էլ -*, *էլ -*, go up, thou bald
 head, go!
 կնաանամ, *այայ տ.* to become bald.
 կնապուցանեմ, *ուցի տ.* to make
 bald, to depilate, to cause the hair to
 fall off.
 կնախոց, *այ ս.* plectrum, ivory
 wand to play on a musical instrument
 with; bow, fiddle-stick.
 կնաութիւն *s.* baldness, depilation;
chem. chondrine.
 կնքաբանութիւն *s.* blazon, heraldry.
 կնքաբանութիւն *s.* oblation at baptism.
 կնքաբանաց, -գգեստ *a.* baptized.
 կնքաբայր *s.* godfather, sponsor;
 -լինել, to stand godfather; -ութիւն *s.*
 the state of a -.
 կնքամայր *s.* godmother, sponsor;
 -լինել, to stand -; -ութիւն *s.* the state
 or office of a -.
 կնքամիւս *s.* sealing-wax.
 կնքանշան *s.* arms, coat of arms,
 escutcheon, armorial bearings.
 կնքապաշտ, -պետ *s.* keeper of the
 seals, the Lord Keeper, Lord Chan-
 cellor.
 կնքատու, *այ ա.* baptizing, confer-
 ing baptism; *s.* the Institutor of the
 Sacrament, of Baptism.
 կնքաւոր *a.* baptized; -ութիւն *s.*
 baptism; spiritual affinity.
 կնքեմ, *էջի տ.* to seal, to close with
 a seal, to affix a seal, to seal up; to
 mark, to stamp, to sign; to hide, to
 cover, to close, to shut up; to con-
 firm, to ratify, to verify; to conclude,
 to decide; to pronounce sentence; to
 seal, to complete, to terminate, to fin-
 ish; to baptize, to confer baptism;
 to sign with sign of the cross, to make
 the sign of the cross; - արեամբ, to
 wafer; - արեամբ, to seal with blood;
 դաշն հաշտութեան - , to conclude a
 treaty of peace; -իմ տ. to be sealed,
 concluded, baptized, &c.; կնքեցաւ
 ուխտ հաշտութեան, peace was made
 between.
 կնքիւն *s.* sealer; *a.* conclusive.
 կնքոց, *այ ս.* seal, signet-ring.

կշայ, *էջ ս.* pitch, bitumen.
 կշիւ, կշուց *s.* balance; *ast.* Libra,
 the Balance; steel-yard, weighing
 machine; weight, heaviness, ponder-
 ousness; equilibrium, poise; equival-
 ent, equal value, counterpoise; pro-
 portion; parallel, comparison, liken-
 ing; trial, examination, ponderation,
 judgment; *a.* equal, just, tantamount,
 equivalent, proportional; *ad.* equally,
 justly, exactly, proportionately; per-
 pendicularly, directly over, vertically;
 կշիւք or կշիւք կշուց, scales, pair of
 scales; ծանրոց կշուց, counterpoise,
 the weights of a steel-yard or beam;
 նշար or թաթ, սլաք, լծակ կշուց,
 the scales, the tongue, the beam of a
 balance; - դաշնական, money-scales;
 - անութիւն, tare, tare & tret; - հաւա-
 սարութիւն, equilibrium, counterpoise;
 - տեսակարար, յարաբերական, բաց-
 արձակ, specific, relative, absolute
 weight; - քաղաքական, balance of
 power; - տաղաչափական, the scan or
 measure of verses, prosody; - գտա-
 կաւ, exactly, precisely; - վերուստ ի
 վայր, in equilibrium; perpendicularly,
 vertically; կշուով, by weight; զնոյն
 կշուով, as much, equally, of like mea-
 sure or weight; կանոն կշուց, մայր - ,
 standard-weight; պաշտօնեայ կարգեալ
 յուզութիւն կշուց, officer appointed to
 mark weights & measures; սահմանել
 զ-ս, to stamp with the public mark;
 - արդար, correct balance, scales;
 just weight; - նենգութիւն, false weight;
 - ստուգել անհեղձ, to falsify weights
 or scales; զմէս կշուցն անայլայլակ ու-
 նել, to hold the balance evenly; to
 counter-balance, to --poise, to --vail,
 to equipoise, to equilibrate; - գտա-
 կաւ գործել ինչ, to go by rule & com-
 pass, to do every thing with weight
 & measure; գնել ինչ ի - ոսկոյ, to
 pay exceedingly dear for, or at an
 extravagant rate; գնել զգլուխ ի - ս,
 առաւ զանձն ի - ս, to risk oneself, to
 incur danger, to run into jeopardy, to
 expose oneself to death, to carry one's
 life in one's hand, to encounter dan-
 ger or death; ի - մատուցանել, գնել
 ի - ս մտայ, to ponder, to examine, to
 consider, to weigh; ի - մտանել, to be
 weighed, carefully pondered or con-
 sidered; ի - գնել զգլուխ ի - ի
 միմեանս արկանել, to compare with;

ի - բերեալ համեմատել, ի - համեմա-
 տութիւն բերել, ի - կալ ի ումեք, to be
 compared with, to compare oneself
 with; զ-ն ընդունել, անուշ անդրէն
 զ-ն, to receive the equivalent, or in
 exchange; կորուսանել զ- կայից, to
 lose the balance or equilibrium; - հա-
 շուի, balance, balance-sheet; անհե-
 զ- հաշուի, to strike the balance; -
 անհեղձ կշակ, to balance or settle an
 account; պահապան կշուց, պահա-
 նեալ կշուով, door-keeper, porter; *S.*
 Չուգութիւն.
 կշաբանութիւն, -գիտութիւն *s.* statics.
 կշաբործ, *այ ս.* balance- or scale-
 maker.
 կշաբաւեմ *va.* to weigh in the
 mind, to ponder, to consider, to re-
 flect upon; to compare, to confront;
 * to conjecture, to judge by guess;
 -տուութիւն *s.* conjecture.
 կշակի *S.* կշիւ *a.* *ad.* [disinterested].
 կշարար *a.* judging rightly, just,
 կշացոյց *s.* baroscope.
 կշաւոր *a.* important, weighty;
 distinguished, much respected, emi-
 նէնտ *a.* ponderable. [nent].
 կշեմ, *էջի տ.* to weigh, to mea-
 sure; *fig.* to weigh, to calculate, to
 examine, to ponder on, to take into
 consideration; to compare, to con-
 front; to shoot, to dart, to take good
 aim at, to hit the mark; քաջ - , to
 weigh well, to ponder, to reflect with
 mature consideration, to pause; -
 զիտու իւր, to be cautious in one's
 words; - զիտարեմ, to return like
 for like, to recompense, to reward, to
 remunerate; - զհարուածն, to strike,
 to adjust one's blow; - զնիզակն, to
 poise or cast a javelin; - զամենայն
 աշխարհս, to be worth the whole world;
 ըստ կշակոյ ահան, judged by eye-
 sight; եւ ոչ կշակոյ արծաթ ի գնոյ
 նորա, neither shall silver be weighed
 for the price thereof. [quiter, rewarder].
 կշիւ, կշուց *s.* weigher; judge; re-
 կշարդ, *այ ս.* steel-yard; - զսպա-
 նակաւ, spring-balance; *S.* նշար.
 կշուց, *այ ս.* weighing-machine; *S.*
 կշիւ, կշուրդ.
 կշուած, *այ ս.* weighing.
 կշուութիւն *s.* weight, heaviness,
 weighing; *fig.* examination, judgment,
 consideration; proportion, equality;
 comparison; *ast.* libration; մէտ - թէ,

equilibrium. [rytes, baryta.
 կշուն *s.* chem. barium; -իւ *s.* ba-
 կշապող *s.* adulterer. [glutted].
 կշապիր *a.* stuffed full, gorged,
 կշապանակ *S.* -պանակ.
 կշապանակ *s.* reproach, upbraiding,
 reprimand, admonishing, reproof, re-
 prehension, rebuke, scolding, chiding;
 correction, admonition: adjuration.
 կշապեմ, *էջի տ.* to reproach, to
 reprove, to scold, to reprimand, to
 admonish, to chide, to reprehend, to
 rebuke, to censure; to correct, to pun-
 ish; to raise an outcry against, to cry
 out, to inveigh against: to adjure, to
 exorcise. [exorcising].
 կշապել *a.* scolding, grumbling:
 կշապել *S.* կշապանակ. [armlet].
 կշապանակ, *այ ս.* tablet? bracelet,
 կշապիր *a.* glutted, surfeited,
 very much satiated; *ad.* to satiety; -
 ուտել, վայելել, - սնդիւ, to eat one's
 belly full, to eat one's fill, to cram
 oneself. [surfeit, cloyment, repletion].
 կշապնդութիւն *s.* satiety, fulness,
 կշապաւ *s.* med. stitch, glancing
 pain in the side; pleurisy.
 կոգեվաճառ *s.* butter-dealer.
 կոգի, գոյ *s.* butter; *S.* կարագ.
 կողակ, *այ ս.* architrave; lateral
 construction; wood-work, frame work,
 planks, joists; * back of a house.
 կողպատ, *այ ս.* woman's veil; -եմ
va. to veil.
 կողուն, ուն or ուն, ումբ, * - ուն
s. camlet, camelot, camel's colt.
 կոթ *s.* handle; - դանակի, haft of
 a knife; - աւել, broom-stick or
 -handle; *S.* -ուն & Մեղեխ.
 կոթող, *այ ս.* obelisk; -եմ *va.* to set
 up, to erect an -.
 կոթուն *s.* stalk, stem; pedicle.
 կոթնի *S.* կոթնի.
 կոլոզ *s.* chem. collodion; * -լոթ *s.*
 female head-dress.
 կոխ *s.* trampling or stamping upon;
a. trampled upon, trodden underfoot;
 - ճանապարհ, beaten or frequented
 track, public road; առաւ ի - , to give
 to be trampled on, to cause to tread
 on; երկինք չեւ էին - , no one had as
 yet entered heaven.
 կոխած *s.* husks of grapes, refuse
 from the wine-press.
 կոխան *S.* կոխ *s.* *a.* - անհեղձ, գնել,
 to tread, to tread upon, to trample or

tread under foot; - *լինել, կալ*, to be trodden, trampled under foot; - *տալ*, S. *տալի* կոխ.

Կոխել, եջի va. to tread under foot, to trample on; to rack, to grind; to press, to crush, to squeeze; *ից*. to trample upon, to grind down, to ride roughshod over, to set at nought; to invade, to make an invasion; *առ ոտն* -, to trample under foot, to stamp upon; - *մարդկան զմիմեանս*, to crowd or crush one another; - *զբանակա*, to surprise, to make oneself master of, to take possession of the enemy's camp; - *զոռն ուրուք*, to make a descent on, to invade; *յիշխանութի* -, to attain to dignity or honour, to be invested with power. [pump.

Կոխել a. trampling; - *ջւհան*, force-
Կոխումն S. *Կոխան* s.; *լինելի* -, to be trodden under foot; *տալի* -, to give to be trampled on.

Կոծ, *ոյ*, *ով* s. lamentation, complaint, mourning, weeping, tears; blow; undulation; - *զնեկ, առնեկ, առնուկ, կոծեկ* -, *ի* - *մառնեկ*, to wear mourning, to complain, to lament, to deplore; - *մեծ առնեկ*, - *զառնութի* *առնուկ* *ի վերայ ուրուք*, to make great lamentation; to chant mournful hymns, to sing dirges over; - *ջերմացուցանել*, to cause to weep with exceeding bitterness; *ի* - *մրդկաց ծփել*, to rise or toss about in waves, to be agitated, billowy.

Կոծաբեր a. lamenting, weeping.
Կոծական a. deplorable; weeping,
Կոծամ S. *Կոծիմ*. [plaintive.
Կոծանք s. fluctuation, heaving, swelling of the sea. [ers.

Կոծապար s. chorus of hired mourn-
Կոծատեղի s. place of tears, house of mourning.

Կոծեմ, եջի va. to beat, to strike, to reiterate blows; - *զգէմն*, to give a slap on the face, a box on the ear; - *զկուրծս*, to beat one's breast; - *զանձն*, to bruise oneself; - *զոք*, to deplore, to lament, to bewail one; - *զհովն*, to beat the air, to labour in vain.

Կոծիծ s. wart, excrescence. [vain.
Կոծիմ, եջայ va. to wear mourning; to deplore, to lament; to be beaten, tormented; to be agitated, to upheave,

Կոծիսուր S. *Ծոր* bot. [to undulate.
Կոծումն S. *Կոծանք*.

Կոկ a. smooth, polished, glossy; tidy, set in order. [bush; bullace-tree.

Կոկան s. sloe; bullace; - *հնի* s. sloe-
Կոկեմ, եջի va. to smooth, to polish,

to gloss; to put or set in order, to
**Կոկիկ* a. clean, neat, tidy. [arrange.

Կոկնուտ a. gravelly, sandy, stony.

Կոկոզ a. poor & proud; bombastic.

Կոկոզբան a. boastful, bombastic;
- *եմ* va. to boast, to brag, to vapour,
to talk ostentatiously; to tell boast-
ful stories.

Կոկոզբանութի s. magniloquence,
boasting, bragging, pomposity; soph-
istry.

Կոկոզանամ, աջայ, - *զիմ, եջայ* va.
to grow proud, puffed up; to walk,
to act or to talk in a stately, boastful
or imposing manner; to strut, to stalk.

Կոկոզանք, - *զուսն* S. - *զբանութի*.

Կոկոզվիզ a. puffed up, bluff,
haughty, stately, lofty, ostentatious,
**Կոկոզ* s. tailless hen. [supercilious.

Կոկոն, աջ, ից s. flower-bud; * -
աչք, protruberant eyes.

Կոկոռ, ի s. bot. nenuphar, water-
**Կոկոկ* s. testicle. [lily.

Կոկոկանք s. high flown discourse;
boasting, swaggering; S. *Կոկոկ*.

Կոկորդ, աջ s. throat, gullet, gorge;
wind-pipe, larynx.

Կոկորդալի, -լի ad. at the top of
one's voice, with open mouth.

Կոկորդախոս a. speaking gutturally;

Կոկորդիկ, -ոս s. crocodile. [guttural.

Կոկոլթիւն s. rough-hewing, mo-
delling, trimming; cleanness, neat-
ness, tidiness.

Կոհակ, աջ s. billow, wave, swell,
surge, breaker; *ից*. mountain, hill,
height, eminence, rising ground;
փրփրադէղ-ք, foaming billows.

Կոհակալիւր, -ւէտ a. rough, swell-
ing, billowy. [tossed.

Կոհակալոծ a. wave- or tempest-
Կոլ, ից s. side, rib, flank; part; *ից*.

woman; wife; *է* - *այ* ad. aside, awry,
sidelong; *առ ի* - S. *Ձառ ի* -; *անդէն*
ի ի, directly, at once, forthwith; *ի* -
լինել, to stretch or lay oneself down,
to lie down, to go to bed; - *ք* *զրեանք*,
cover or binding of a book.

Կողաթորացաւ s. pleuropneumony.

Կողախիթ ջերմն s. pleurisy. [(Eve).

Կողածին a. produced from a rib

Կողակից s. consort, wife, spouse.

Կողահոս a. flowing or issuing from
Կողամուշի s. pleura. [one side.

Կողամայր s. colia, or -s (fish).

Կողացաւ, -ութիւն s. pleurisy.

Կողաւոր a. strong-sided, heavy-
flanked, robust.

Կողաւոր լինիմ va. to cease being a
partisan or adherent, to quit or aban-
don any one's party, to be disaffected.

Կողեալ ad. leaning or inclining to
one side. [mar. iron-clad.

Կողինաւոր a. armed with a cuirass;

Կողինձ, ոյ s. bread-crust.

Կողինջ S. *Խոլանջն*.

Կողկողալին, -ձայն a. groaning,
moaning, wailing; plaintive, mourn-
ful, querulous; lamentable, sorrow-
ful; ad. painfully, sorrowfully, most
sadly, lamentably, pitifully.

Կողկողանք s. whining, groaning,
tears, lamentation, complaint; com-
passion, pity. [or compassion.

Կողկողեցուցանեմ va. to excite pity

Կողկողիթ s. chin; S. *Սոսորդ*.

Կողկողիմ, եջայ va. to groan, to
moan, to wail, to bewail, to bemoan,
to complain, to lament; to beseech, to
implore, to entreat.

Կողկողումն S. *Կողկողանք*.

Կողմակալ, -մանակալ S. *Կողմակալ*.

Կողմանադնացիկ a. walking late-

Կողմանակի, -ւոր S. - *մանակի*. [rally.

Կողմանիմ S. *ի* *Կող լինիմ*.

Կողմանոց s. the jutting or project-
ing part of a building.

Կողմն, մանց s. flank, side; side,
part, party; climate; confine, quarter,
canton; country, soil, region, land;
- *մանք աշխարհի*, cardinal points; *Հա-
կառակ* -, the wrong side; the oppo-
site party; *ակար* -, weak side; *ի մի*
-, aside, apart; *առ ի* -, slantingly,
awry, sideways, laterally; *ի մի* - *թո-
ղուկ*, to set apart, to lay aside; *ի* -
լինել, *անկանիւ*, to lean on one's side,
to lay oneself down, to repose; *ի* -
առնել ի վերայ մաշխաց, to place in
bed, to put to bed; *փոխիւ* - *ի մանէ*,
to turn from side to side; - *տալ*, to
recede, to retreat, to draw back; *ի* -
երանել, to retire from, to withdraw
oneself, to stand aside; *ռնել զ- ու-
րուք*, to take up the cudgels for, to
take one's part, to range oneself on
the side of, to side with one; *երկու-
ցուն իսկ* - *մանց Հաճոյ լինել*, to run

with the hare & hold with the hounds,
to contrive, to stand well with oppo-
site parties; *ոչ միում յերկուցունց*
- *մանցն լինել ձեռնառու*, to preserve
neutrality, to remain neutral; *ի վտան-
գել յերկուց -մանց* *Հարկ է զթէթեւն*
առնուլ ի յանձն, of two evils choose
the least; *հասաւ ի մանէ նորա*, he
sate near him; *է ո՞ր -*, whence? *յ՞ր*
-, which way? *ի կողմանէ տան*, near
the house; *յայտմ -մանէ*, on this side;
ի միւս -մանէ, on the other side; *յիւ-
կուցունց -մանց*, on both sides; *ի -մանց*
- *մանց*, from different parts; *ի -մանս*
- *մանս*, in various parts; *ի միւր -մանէ*
ցմբան, from one side to the other;
through & through, right through;
յոմ -մանց, on all sides or hands;
from all quarters, everywhere; *յինէն*
- *մանէ*, on my side; on my part, as
for me; *ի ձեռք -մանէ*, from you; in
your name.

Կողմանագրութիւն s. chorography.

Կողմանաժու s. partisan. [-*ութիւն*.

Կողմակալ, -ութիւն S. *Կուսակալ*,

Կողմանակալ a. oblique, diagonal;
crosswise, indirect; - *ի* ad. laterally,
obliquely, sideways, indirectly.

Կողմակից, &c. S. *Կուսակից, &c.*

Կողմանապահ, -պետ S. *Կուսակալ*.

Կողմանաւոր a. partial; - *սիրութիւն*
s. partiality; party-spirit.

Կողմացոյց s. compass; - *ծովային*,
mariner's- or sea-; - *ծոցոյ*, pocket,
portable or travelling -; - *mar.* cho-
rographical-chart. [tia].

Կողմաւոր ad. S. *Կողմակի*; a. par-
Կողմափակ a. bounded, limited, cir-
cumscribed. [put to bed.

Կողմեցուցանեմ va. to lay down, to
Կողմնիմ S. *Կողմանիմ*.

Կողնոց s. the ribs of a vessel, knee.

Կոլոք, ից s. a sleeveless tunic; an
under waistcoat.

Կողովմ va. to conjecture, to guess.

Կոլոն, Կոլոսոս s. colossus.

Կողպուտ, պախց s. spoils, plunder,
booty, pillage, sack, robbery; a. spoil-
ed, destitute; *մերկ - կուցուցանել զոք*
ի Հանդերձից, յիշխանութենէ, to des-
poil of one's clothes, of one's autho-
rity; *մերկ - առնել զոք ի զինուց*, to
disarm, to strip off.

Կողպատած S. *Կողպուտ*.

Կողպատանք s. spoliation, robbery,
deprivation, depredation.

Կողոպտեմ. եջի *va.* to despoil, to strip, to plunder, to sack, to ravage, to rob, to rifle, to pillage; to deprive of, to bereave; *զեղանս* —, to commit sacrilege. [lager, plunderer, robber. Կողոպտիչ *s.* spoiler, despoiler, pillager; *պողոպ*, &c. fruit-basket, hamper; *S. Զամբիլ*. Կողովագործ, *այ s.* basket-maker; —*ուծիչ s.* —making, —work; —*վաճառ s.* —seller. [rattle, toy. Կողովի *S. Կողով*; —*ոյ s.* knee-pan; Կողբ, *դերբ*, *երջ s.* branch, bough. Կոշ, *ոյ s.* astragal; door-post, side-post, jamb; joint, articulation; ankle-bone; knuckle-bones (for play); —*վրացի bot.* hellebore; *դար եւ —խա. զաւ.* to play at cross & pile, or head & tail. Կոշակ, *այ s.* heel-bone: button; *trunk of a tree; *bot.* bud, germ; —*մեղուաց*, bee-hive or swarm of bees; —*անուշ սերմանց*, to bud, to sprout, to germogiate, to shoot; *արկանեւ —ս*, to button; *արձակել զ—*, to unbutton. Կոշակաձիգ *s.* button-hook. Կոշակարար *s.* button-maker. Կոշանք *s.* porker, pig; *ից.* corn, callosity. [—*է, —bread.* Կոշապղպեղ *s. bot.* ginger; *պանի Կոշատ*, *այ a.* uneven, odd; *դար եւ —*, odd & even; *S. Դար & Կոշ*. Կոշէք *s.* halter. Կոշկեմ, *եջի va.* to button; —*իմ vn.* to button one's clothes. Կոշկենիկ, Կոշկեն *a.* ornamented with raised embroidery; *s.* garment of divers colours; corsage, bodice. Կոշկեմ *va.* to vex, to torment, to deal harshly with. Կոշղ, *շեղ, զայ s.* trunk, log, block; trunk, body; fetters, shackles, stocks; rack, torture; *ից.* parent-stock, race, lineage; *դնել, պնդել Կոշեղ*, to put in stocks or fetters; *Կոշեղս մատուցանել*, to place on the rack, to put to torture. Կոշղեզաւոր *a.* bulbaceous, bulbous. Կոշղէղ, —*դիւ s.* bulb, bulbous root. Կոշոպեմ, *եջի va.* to lop off, to trim; to pluck or root up; to cut off, to break in pieces, to shatter, to smash. Կոշոպումն *s.* lopping off; rooting up; extirpation. Կոմէս, Կոմն, *ի s.* count; earl; —*ու*

s. county; earldom; —*ուհի sf.* countess. Կոյ, *ի s.* dung, cattle-dung. Կոյազնդիւ *s.* dung-beetle. Կոյանոց *s.* cloaca, sink, common-sewer, cess-pool. Կոյաւոր *s.* drain, sewer. Կոյզկաւ *s.* point of section in grape-stalk. [flux, dysentery. Կոյշ *s.* diarrhoea, looseness of bowels, Կոյս, *կուսից sf.* virgin, maiden; the Holy Virgin; *ast.* Virgo; *a.* virgin, virginal, maiden, maidenly; pure, chaste; uncontaminated, untouched, unmingled, inviolate; mysterious, secret, hidden; —*դեռահասակ*, young virgin, girl, maid; —*Թիւ*, the number seven; —*ճանապարհ*, untrodden path; —*դեռեղման*, empty tomb; *S. Երանեմ*. Կոյս, *կուսաց s.* side; party; *S. Կոյմն*; *pr.* towards, in the direction of; *է որ —*, which way? where? *ի կուսէ անտի*, on that side or part; *յամ կուսաց*, on all sides; *յոր — եւ կամիցի*, wherever he pleases; *յայս — յայն —*, from one side to another, on one side & the other, here & there; *պքնալ յայս — եւ յայն —*, to take a walk hither & thither, to & fro; *յայս — յայն — դեռոյն*, on this side & on that of the river, here & there; *յայն — ծո. վուն*, beyond the sea; *ի Թիկունս —*, *յեսու —*, behind one's back, behind, from behind; *յարեւելից կուսէ*, from the East; *յարեւմուտս —*, towards the West; *ի կայս եւ Կ — կոյմանց հիւսիսայ*, towards the North; *ի հարցաւ կոյմն կուսէ*, from the South; *ի մէջ կուսէ*, for us, for our part, as for us; *ի մեր — է*, he is on our side, he is favourable to us; *ոմն Կոյն —*, *եւ ոմն Կոյն*, one maintained this & another that; —*մի ը միոյ կուսին ըհարեալ*, one side fought with the other; *ի կատարածն — Թղթիս*, towards the end of my letter; *եւանել Կ բացեայ —*, to retire aside; *ի չորս — վիմաց*, of hewn stone. Կոյս, *կուսից s.* heap, mass, pile; great crowd, throng; flock, herd, drove; meadows, grazing grounds; —*ձիւց*, paddock; —*աստեղք*, constellation, cluster of fixed stars. [ter. Կոյտապան, *այ s.* stud-groom, —mas. Կոյր, *կուրաց a.* blind, sightless, eyeless; —*գործել*, to blind; — *հաւ զանդուծի*, *հաւատակուծի*, passive, implicit obedience; blind submission;

ժիով աւամբ —, one-eyed, blind of one eye; *լաւ է — աչքը քան — մառք*, is better to be blind of an eye than to want understanding; better want of sight than intellectual blindness; — *բաղդ!* blind fortune! *S. Մին*; —, * — *զկուրայն ad.* blindly, blindfold, rashly, unadvisedly, at all risks, inconsiderately. Կոն, *ի s.* cone; fir—, pine—; —*ա. գիծք s.* conic-sections; —*աւառաց a. zool.* conirostre; —*աճեւ a.* conic, —al. Կոնգակ, *այ s.* brief, bull, decree. Կոնգակագիր *s.* bullist, compiler or writer of bulls; —*ք or* [of bulls. Կոնգակարան *s.* bullary, collection Կոնիւն, *ի s. bot.* hemlock. [aziz. Կոնձեղ *s. bot.* cyperus; *turk.* habbul' Կոնոմ, —*ոս S. Տիւն*. Կոնոն, &c. *S. Կոն*. Կոնք, *ից s.* shell, conch-shell; basin, wash-hand basin; dish, bowl, porringer; back or console of a throne; arcade, arch, porch; nuptial-bed. Կոնքաճեւ *a.* in form of a cupola; concave, vaulted. [murex. Կոնքեղ, *այ s.* conchylia, purple-fish, Կոնքեւ, *ի s.* enchirium. [worn away. Կոնկոճ *a.* beaten, ruined, destroyed, Կոնկոճամահ լինիմ *vn.* to be beaten or cudgelled to death; to die on the rack. Կոնկոճեմ, *եջի va.* to beat, to strike, to bemaule, to beat to death, to torture, to put to the rack, to murder, to slay, to massacre, to butcher, to kill in a violent & cruel manner; —*իմ vn.* to torment or trouble oneself, to be extremely harassed, vexed, weary, very much fatigued. Կոնկոճումն *s.* torment, torture, rack; slaughter; *ից.* suffering, grief, trouble. Կոշ, *ից. ոյ s.* lump of clay, clod, sod, glebe; corn, callosity; *a.* hard, rude, rough, coarse; *rude, unpolished, clownish, boorish, ill-bred, ill-mannered, rough; awkward, clumsy; —*աբաղաղի*, spur. *Կոշտուծիւն *s.* grossness, coarseness, indelicacy, rudeness. Կոշայեմ *va.* to form, to shape, to fashion, to figure. Կոչ *s.* call, appeal, invitation; —*յաւ տան*, writ, summons, citation; — *ի մեհամարա*, challenge; — *զինուորական*, muster, roll-call; — *անուշ զե*

հուորաց, to call over; to beat the drum, the tattoo; *դաւանիլ Կ —ն*, to be present at roll-call; *տալ —ոյն պատասխանի*, to answer a summons. Կոչական, *ի s. gr.* vocative. Կոչելի *S. Կոչող*. Կոչեմ, *եջի va.* to call; to call in; to invite; to call, to name; *ի մի վայր —*, to convoke, to call together, to assemble; — *յոգնուծիւն*, to call on for help, to invoke; — *զոր յեսու*, to call back, to revoke; to call off, to bring back; *յեսու — դրանսն*, to unsay, to recall what one has said, to retract, to recant, to revoke; — *ի դաս*, to cite, to summon; *վկայս —*, to subpoena, to summon witnesses; — *ի վկայուծիւն*, to quote, to cite. [nowned. Կոչեցեալ *a.* called, surnamed; re- Կոչակ, *այ s.* rattle; clapper. Կոչնական, *այ s.* guest, table-companion; the host. [the house. Կոչնաւոր *s.* inviter, host, master of Կոչումն *s.* calling, call, nomination; appellation, name, nomination, denomination; appeal, summons, citation, assignation; invitation; invocation; vocation; *յեսու —*, retraction, recantation, unsaying, recalling; *S. Կոչ*, *Ընծայուծիւն*. Կոչուք, *չնոց s.* invitation; banquet, feast, entertainment, good cheer, good living; —*նա անուշել յօրինել*, to give a dinner party, to feast, to treat, to entertain, to give an entertainment, to banquet, to feed well; *մեծահաց —նա անուշել ումք*, to entertain one in a noble manner, to feed him luxuriously, to treat him nobly, to give him a splendid entertainment; *ի —նա ուրախուծեան*, in the midst of the festivities; *ի ժամ կոչնոցն*, during the entertainment. Կոպ, *ից. ոյ s.* eye-lid. [tainment. *Կոպալ *s.* shock of wheat-sheaves. Կոպար, *այ s.* confines, boundaries, limits. [gravel; sand-stone. Կոպիւճ, *պճոյ s.* pebble, shingle, *Կոպիւ, Կոպուծիւն *S. Կոշ* **a.* —*ուծիւն*. [sandy. Կոպումն *a.* pebbly, gravelly, stony, Կոպտարանձն *a.* monstrous, enormous, deformed, misshapen, ugly, churlish, rustic, rude, rough. Կու *s.* vellein or duty service; **S. վէգ*; *Գերեզմանատուն*; —*ն, ունիք S. Կոթուն & Ու.*

Կոռավար *a.* working in statute-labour. [ugly spittle.

*Կոռոփ *s.* buffalo-dung; large phlegm,

Կով, ուց *s.* cow; շառագոյն, խայտաբոյժ - , russet, spotted or speckled - ; վախ, պարարակ or դէր - , lean, fat - ; կաթնառ, կաթնաւէտ - , milch - , dairy - ; կթել - , to milk a - ; ծանր - , a - with or in calf; ծնալ - , to calve; ապաքինիչ - ուց, -leech; ստինք, պակուկ - ու, udder, dug; միս - ու, cow-beef; կաշի, մորթ - ու, neat-leather; -hide; սաւել - ու, -hair; գոմ - ուց, -house; կու, բա - կոր - ու, -dung; կորի - ուց, butter of kine; բիւն, բառաչ, պոչիւն, պոռուչիւն, *պոռաւ - ու, bellowing, lowing of a - . [lacertus facietanus.

Կովագիւղաց, -ծուծ *s.* eft, newt,

Կովակեր *a.* cow-eating, (a great eater). [-ուհի *sf.* cow-keeper.

Կովարած, ից *s.* cow-herd, neat-herd;

Կովեան *s. pl.* cows, kine.

Կովկիթ *s.* cow-milker.

*Կովնոց *s.* cow-house, vaccary.

Կոռակ *a.* little, short of stature.

Կոտիկ *s.* cotyla (measure).

Կոտին *s. bot.* cress.

Կոտինգ *s.* mug, drinking-vessel.

Կոռակեան, -մկէ *a.* hawk-nosed,

*Կոտու *S.* Եղջիւր. [aquiline--.

Կոտոր, ոց *s.* morsel, part, fragment, slice, bit, piece, lump; -հացի, piece of bread.

Կոտորած, ոց *s.* carnage, massacre, slaughter, butchery; defeat, rout, overthrow, loss; -անհարկն ի վերայ ածել, գործել մեծամեծ -ս, to make dreadful slaughter, to cut to pieces, to slay, to rout.

Կոտորակ, աջ *s.* small bit, piece or slice; -թուոյ, fraction; տասնորդական - , decimals, decimal fractions.

Կոտորակային *a.* fractional. [pieces.

Կոտորատեմ *va.* to cut into several

Կոտորեմ, էջի *va.* to break, to break in pieces, to shatter, to smash; to cut, to cut down, to fell; to destroy, to break, to rout, to defeat, to overthrow; to massacre, to kill; to cut, to pull to pieces or tatters; to divide, to share, to part; մեծամեծս - , to Hector, to brag, to boast, to swagger, to pretend to be of importance, to take much upon oneself, to be impertinent; -ի սայր սուսերի, to put to the sword.

Կոտորիչ *s.* destroyer, massacer; slaughterer, exterminator.

Կոտորուած, -ումն *S.* Կոտորած.

*Կոտորմ *vn.* to itch as a cicatrix, as healing wounds.

Կորատուն *a.* broken to pieces, smashed, shivered, shattered.

Կոր *a.* curved, bent, crooked, aduncous; *b.* -a. bowed, inclined; *ad.* down, below, downwards; *b.* - կորացեալ, depressed, cast down; *b.* - կործանել, to cut down, to overturn, to throw to the ground, to overthrow, to upset; *fig.* to dishearten thoroughly, to strike with dismay, to confound, to abash; *b.* - կործանել, to fall, to break down, to sink, to be overthrown; *fig.* to droop, to be disheartened, to give way, to lose heart, to be ashamed, abashed; -գիծ *s.* curve.

Կորագիծ *a.* curvilinear, -near.

Կորագիւղացիւն *S.* Կորահր.

Կորագլուխ, Կոր ի գլուխ *S.* Կորա - կոր; - առնել, to humble, to abase, to humiliate, to overwhelm with shame; -լնել, to hang one's head, to get confused, to humble oneself, to lose courage, to be ashamed, abashed, humiliated.

Կորակնեմ, էջի *vn.* to have the eyes cast down with shame or confusion, to be humiliated.

Կորակոր *a.* ashamed, confused, depressed, humbled, debased, humiliated; *ad.* with hanging head, humbly, full of shame, quite confused, abashed, ignominiously. [a curved beak.

Կորակառուց *a.* hawk-billed, having Կորամագիլ *a.* armed with curved claws or talons.

Կորանամ, աջայ *vn.* to be bent, bowed, crooked, curved, to grow cambered, to stoop, to warp; to fall in, to sink; *fig.* to bend the head, to bow down, to be humbled, depressed, confused, debased; յետս կոյս - կրկնաց *a.* ախ, to become bandy- or bow-legged.

Կորանք *s.* humiliation, shame, debasement, confusion, consternation; dishonour, ignominy, infamy, opprobrium; -նք մեծաւ, ամբարկից -նք *ad.* shamefully, ignominiously; եւ -քան դեմ! o dreadful, o unheard of thing!

Կորացուցանեմ, ուցի *va.* to bend, to bow, to crook, to camber; to incline,

to fold; to arch, to vault; *fig.* to humiliate, to mortify, to dishearten, to deject. [humiliating.

Կորացուցիչ *a.* bending, crooking;

Կորափիւս *a.* bent, bowed, huddled up.

Կորաքամակ *a.* hump-backed; -ուի *S.* Կըռթիւն. [alms-basket.

Կորբան, ի *s.* corban, gift, alms,

Կորդ, աջ *a.* rough, untilled, unploughed, wild, waste; fallow; *s.* waste

Կորդակ, աջ *s.* helmet, casque. [land.

Կորդանամ, աջայ *vn.* to lie fallow.

Կորագուցանեմ *va.* to let lie fallow.

*Կորդին, *Կուր- *s.* pack-saddle.

Կորդիւն, -դոյն *s. bot.* savory.

Կորդութիւն *s.* the becoming waste, sterile, uncultivated, desert. [lin-seed.

Կորեակ, էկաց *s.* millet; սեւաւ - ,

Կորեկահատ *s.* millet-seed; -հաց *s.* bread.

Կորեկեղէն *a.* made of millet.

Կորեկոյի *s.* millet-brandy.

Կորզան, ի *s.* draw-plate, drawing-

frame, wire drawing-plate, screw-

plate; *fig.* proof, experiment.

Կորզեմ, էջի *va.* to snatch, to take

away, to wrench, to wrest, to extort,

to take by force, to ravish; to deliver,

to free, to disengage; յանձն - , to

win, to gain over.

Կորէ *s.* young girl; *np.* Proserpine;

ի -ս or ի կոր եւս երանել, to be van-

quished, humiliated. [գլուխ, Կորակոր.

Կոր ի գլուխ, Կոր ի կոր *S.* Կորա -

Կորի *s.* conduit, pipe, tube, spout;

drain, channel, gutter. [med. bubo.

Կորիզ *s.* kernel, stone; grain, seed;

Կորիզն *s. bot.* daisy. [tine-spar.

Կորինդն, ի *s.* corundum, adaman-

Կորիւն, բեանց *s.* a cub or whelp of

any wild beast; - առնեմ, lion's

whelp; - արջու, bear's cub, young

bear; - գայլու, young wolf; - շան,

puppy, pup, whelp; - թիւց, young

viper. [նել, to upset, to overturn.

Կործ *s.* overturning; *b.* - or -ս լե -

Կործան *a.* prostrated, prostrate,

prone; - անկանիլ, to fall upon one's

face; to fall down; to go to ruin, to

sink into decay, to be overthrown,

to crumble away, to fall to pieces,

to be ruined; - արկանել, to throw down,

to overthrow, to destroy, to ruin.

Կործանեմ, էջի *va.* to overturn, to

subvert, to overthrow, to demolish,

to destroy, to ruin; to lay waste; to

extirpate, to exterminate; յերկիր - , to fell to the earth, to throw, strike or dash to the ground; - զպարիսպս, to dismantle, to pull down; - զքի հաւատոց, to pervert from the faith; - զմիմեանս, to throw down, upset or destroy each other; - զկեանս, to come to an untimely end; խաղն կոր, ծանեաց զնա, gaming has been his ruin; -իմ *vn.* to fall backwards or on one's back; *S.* Կործան անկանիլ; - կործանումն մեծ, to be routed, dispersed, defeated; to be exterminated, annihilated; - ի հպարտութիւն, to lay down one's pride or haughtiness, to cease to be puffed up or proud; *b.* սուգ - , to end in mourning; - պարստեք, to be over head & ears in debt; - յառասպելս, to subside into fable; փառքն մեր յաւար -նեցան, our glory is lost or vanished away.

Կործանեցուցանեմ *S.* Կործանեմ.

Կործանիչ *s.* destroyer, waster; *fig.* perverter; *a.* ruinous.

Կործանումն *s.* overthrow, overturning; ruin, waste, devastation, desolation, destruction, demolition; tumbling, crumbling, sinking; fall, downfall, decay; rout; extermination; համաշխարհական - , universal deluge; - ի վերայ ածել, to ruin, to destroy, to waste; *b.* - բերել, անկանիլ, to be on the brink of ruin, to be ready to fall, to fall or go to ruin or to decay; կանգնել ի կործանմանէն, to rebuild, to recover from ruin, to build up again, to restore, to repair; *fig.* to recover from disaster or misfortune, to raise again.

Կործեմ, էջի *va.* to empty.

Կորկ, ի or ոյ *s.* dirt-spot, dirt, filth,

ordure; *caked filth attached to the

long tails of oriental sheep. [wheat.

Կորկոտ, ի or ոյ *s.* decorticated

Կորկոտիչ *s.* speck, spot, speckle.

Կորչ, ից *s.* griffin; *S.* Պակուռ; *mus.*

crotchet; *a. crooked, hooded; **S.*

Փեշեկ.

Կորչալեզու *s.* jargon, brogue, cant.

Կորչային *a.* *mus.* chromatic.

Կորնգան, ի *s. bot.* organ.

Կորնթարդ, ի *a.* convex; -ութիւն,

*-թիւ *s.* convexity.

Կորնչել *a.* loseable, evanescent.

Կորնչիմ, բեայ *vn.* to be lost, to dis-

appear; to perish, to decay, to be de-

stroyed; to lose one's way, to lose oneself, to go astray, to err; to go to ruin, to ruin oneself; - սովամահ, to die of starvation, to be starved to death; to be dying of hunger; կորեալ յիշատակ իմ, all memory of me was lost; կորեալ յոյս իմ, my hopes have vanished; կորեր յերեսաց իմոյ, get you gone, be gone.

Կորովին *s. Gr. w. coral.*

Կորով *a. S. -ի; - or -ք s. vigour, force, strength, might, power; dexterity, skill, proficiency, address, ability, ingenuity; - մտաց, strength of mind; - մարմնոյ, bodily strength, vigor.*

Կորովաբան, -խօս *a. eloquent, fluent.*

Կորովաբեր *a. keen-eyed, keen, acute, piercing.*

Կորովակի *ad. stoutly, vigorously, valiantly; dexterously, cleverly; a. valiant, able, skilful, clever.*

Կորովահի *a. expert at drawing the bow, skilled in archery; well-bent (bow); - աղեղնաւոր, skilful archer.*

Կորովամիտ *a. keen-witted, subtle, penetrating, ingenious, perspicacious, sagacious, acute; shrewd, crafty, cunning.*

Կորովամտութիւն *s. sagacity, ability, perspicacity, acuteness, wit.*

Կորովանամ, աջայ *vn. to recover one's strength, to take courage; fig. to tax one's ingenuity, to set one's wits to ...*

Կորովեմ, եջի *va. to take careful aim at, to hit the mark; fig. to obtain one's scope or end; to weigh accurately or justly, to do justice.*

Կորովի *a. shooting skilfully, carefully aiming at; skilful in arms; dexterous, expert, skilful, handy; nervous, robust, vigorous, valorous, valiant; intelligent, ingenious, clever, witty, wily, keen; ad. S. կորովակի; - յաղեղն եւ ի սուսեր, skilful with the sword & bow.*

Կորովութիւն *s. ability, dexterity, address; S. կորովամտութիւն; - բաշից, eloquence, fluency of speech; - բբաց, piercing sight. [ing, curvature.*

Կորովիւն *s. curve, bend, camber.*

Կորունչ *a. aquiline-nosed, hook--.*

Կորուսանեմ, սի *va. to lose; to miss, to mislay, to be without; to ruin, to undo, to destroy; to put to death, to kill; to exterminate, to annihilate; -*

զճանապարհն, to lose one's way, to be lost, to stray; - զհամբաւ, to lose one's reputation or good name, to be defamed, disgraced; - զթել բանին, to lose the clew or the thread of one's speech; - յաչաց, to lose sight of; - զսլառեհն, to lose or let slip an opportunity; - զգրաւն, զկապն, զգրաւն, to lose a wager; to lose the game; to be cast.

Կորուսանող, -սիւ *s. loser; a. losing.*

Կորուստ, կորսեան *s. loss; waste; damage; disadvantage; misfortune; perdition, ruin, destruction; lost thing; ի - մասնել, to perish, to be lost; ի - մասնել, to lose, to cause to perish; to kill; անձամբ զանձն ի - մասնել, to cause one's own ruin; ի - ընթանալ, to hasten to one's destruction; լինել մերձ ի - or յափն կորսեան, to be upon the brink of ruin or destruction; մեծամեծ -ս սուսեր, to suffer heavy losses; կորսեանք վաճառել, to sell at a loss; գիմէ ի - իւր, he hastens to his ruin.*

Կորստական *a. loseable, perishable, transient, transitory; fleeting, vain; admissible; - ութի s. unstable nature, inconstancy; admissibility.*

Կորստապատիր *a. causing loss; deceitful, delusive. [ing the perdition of.*

Կորստաւեր *a. contriving or scheming.*

Կու, ոյ *s. dung, manure, muck.*

Կուէնի *s. pinaster, wild pine.*

Կուզ, կզեց, կզոց *s. pole-cat; cat; *hump; a. hunch-backed.*

Կուծք, կծոց *s. vintage; harvest; կուծ մորախաւն, wine-dregs or lees.*

Կուծ, կծոց *s. earthen-pitcher, jug, jar; water-pot. [low, to gulp down.*

Կուլ *s. swallowing; ի - աալ, to swallow.*

Կուլակ, ի *s. tonsure, shaven crown.*

Կուլբայ, Կուլիւյ *s. Gr. w. colyba, colyva, boiled grain.*

Կուլուխայ, ի *s. Gr. w. S. Ալպար.*

Կուլուլ *s. hood, cowl.*

Կուլ, կզի *s. plait, fold, doubling; texture; - կարծի, fishing-line.*

Կուլբ, կզբ *s. beaver, castor; կզբ մորթ, beaver; (զկարկ) beaver-hat; կզբ ձու, castoreum, castor-oil. [caldron used in torture.*

Կուլթ or Կուլթ *s. large boiler or*

Կուլիւ *a. gluttonous, greedy.*

Կուլ *S. կիւ.*

*Կուլ *s. draught, mouthful.*

Կուլ *s. navel, umbo, nombril of a scutcheon, boss of a shield.*

Կուլդ, -ա, կնաի *a. bald, hairless.*

Կուլդն, կնան *s. wheel; *nave of a --. [S. Գուլդն.*

Կուլն, -ծն, կնոնք *s. turf, sod;*

Կուլտ, կշտի *s. flank, side; belly; *a. satiated; մորակ ի - աւնել երկվարաց, to set spurs to a horse, to spur on, to gallop; ելից զ- իւր ի փափկութենէ իմէ, he hath filled his belly with my delicacies.*

Կուլպ, կպեղ *s. lock; padlock. [ine.*

Կուլպայ *s. carter's smock, gabardine.*

Կուլք, կարոյ, ուլ *s. bitumen, asphalt, pitch; tar, naphtha; petroleum, rock-oil; S. Կուլ.*

Կուլ *s. condensing, thickening; a. condensed, compact, firm, solid, hard; beaten, trodden, frequented; massive, large, heavy; carved, sculptured, hammered; pure, refined; ad. vehemently, forcibly; unceasingly, unremittingly, incessantly; - պորտայ, common or beaten road, high-road, main thoroughfare; - վառեալ, armed with a cuirass, armed cap-a-pie, from head to foot; - զմեծամբ, - զմեծանց զհեա՝ զինի or կնի, continually, one after the other; blow after blow; - գրել, to write close; շուրջանակի - յսակի համակել, to load oneself with gold ornaments; - նիզակ ոսկի, golden lance; - - զբեհիւ mus. refrain, burden of a song.*

Կուլն, կուան *s. back; գ-ուս տալ որմոյ, to lean against a wall; աւ կուլնու կալ, to be near, present; մերձ աւ կուան կայ, it is not far distant.*

Կուլք, կուց *s. idol; image, statue.*

Կուլազանցութիւն *s. deflouring, violation, rape, ravishment.*

Կուլածաղիկ *s. bol. pervinca, periwinkle. [Holy Virgin.*

Կուլածին *a. born of a virgin; s.*

Կուլակալ, աջ *s. governor, prefect, pacha; փոխանորդ -ի, lieutenant governor, sub-prefect.*

Կուլակալեմ, եջի *vn. to govern a province; to be governor of a --.*

Կուլակալութիւն *s. government of a province or department, prefecture.*

Կուլակն *a. virginal, maiden, maidenly.*

Կուլակից *s. partisan, abettor, adherent, follower; - լինել, to espouse*

a party, to adhere, to favour, to support; - լինել ումք, to side with one, to follow one's party, to be of the party of, to take one's part, to undertake his defence, to be wedded to one's own opinion; եւ ոչ փոռն լինել --, to rest or remain neuter; S. կողմն.

Կուլակրօն *a. living in celibacy, virgin, single, unmarried man or woman; - ութի s. unmarried state, single life, celibacy; sm. bachelorhood; sf. spinsterhood; կեալ - ութ, to live single.*

Կուլակցեմ S. Կուլակից լինիմ.

Կուլակցութիւն *s. party, partiality, favour; ոգի - թէ, party-spirit; թուլ զ- , to give up, to desert one's*

Կուլամայր *s. Virgin-Mother. [party.*

Կուլան, աջ *s. virgin; maid; nun; - լինել, to go into a nunnery, to take*

Կուլանակ, ի *s. ast. Virgo. [the veil.*

Կուլանամ, -նանամ, աջայ *vn. to be pure as a virgin; to lead a life of chastity, to keep one's maidenhood; to take the veil.*

Կուլանոց, Կուլանոան, աջ *s. maiden's apartment; gynecæum; girls' boarding-school; nunnery, convent.*

Կուլանամ sf. instructress in a nunnery.

Կուլորդի *s. the Virgin's Son. [nery.*

Կուլութիւն *s. virginity; maidenhead, pucelage; fig. pudicity; բաւնալ զ-, արկանել ի - թէ, &c. to defile, to ravish, to violate, to deflower; ի - է իւրմէ, from her youth; S. կնիք.*

Կուլ, կույ *s. grain, seed; fig. bait, food; S. կորիզ; - ջամբել ձագուց, to feed its young birds or chickens, to put into their beaks.*

Կուլակ, աջ *s. heap, pile, accumulation, mass; vault, roof; swelling; wave, surge; globe, globule; -ս -ս արկանել զգիական, to slaughter, to heap up the slain, to make havoc, carnage, butchery.*

Կուլակալեզ *a. piled one upon another, heaped up, accumulated.*

Կուլակն *a. cumulative; - բանք, exaggeration.*

Կուլակեմ, եջի *vn. to heap, to pile, to amass, to accumulate; to swell, to heave, to upheave; to exaggerate.*

Կուլակութիւն *s. convexity, sphericity; S. - ումն.*

Կուլակումն *s. accumulation, heap; swelling, heaving; exaggeration.*

Կուլամ, եջի *va. to amass, to col-*

lect, to heap up, to heap together, to
 կուտակել *s.* camel's hump. [pile.
 կուտակուիմ *vn.* to be covered with
 կուտոց *s.* mass, pile; body. [rash.
 *կուտուզ *a.* dwarf; *S.* կոկոզ.
 կուր, կրի, կրակ *s.* skiff; boat, barge,
 bark; hod, tray; *S.* կեր.
 կուրաբար *S.* կոր *ad.*
 կուրամիս *a.* mentally blind.
 կուրան, *ի* *s.* the Koran.
 կուրանամ, աջայ *vn.* to become
 blind, to lose one's sight, to be de-
 prived of sight; *fig.* to shut one's eyes,
 to be blind to; - ճանապարհի, to be
 no longer practicable, to be stopped,
 unpassable or impassable (road).
 կուրաշաւիկ *s.* blind alley. [-ուլի.
 կուրապաղատ, -ուլի *S.* կուսակալ,
 կուրացուցանեմ *va.* to blind, to
 make blind, to take away the sight,
 to excecate; to dazzle, to offuscate;
 կերբ-հեն զմիտս, passions cloud or
 darken the understanding; *S.* Շլացու-
 ցանեմ.
 կուրծք *s.* gnawing; core; - կաղամբի,
 cabbage-stump; - անկոց, ծառոց,
 pith; sap-wood.
 կուրծք, կրծից *s.* breast, bosom,
 chest; heart, mind; պղնձեք զ-ծն
 աստուածիւն, armed with a breast-
 plate, cuirassed; ուշ *ի* -ծն անկանել,
 առնել, to reflect well on, to recollect,
 to remember; մօտ առ -ծն կալ, to be
 imminent, near to, to impend; զկրծից
 չարկանել, to beat the breast; զձեռն
 ի վերայ կրծից չանդուցանել, to fold
 the arms in repose; մաքրել-ծն, to
 expectorate, to spit.
 կուրուծիւն *s.* blindness, cecity,
 excecation; *fig.* blindness, ablepsy,
 delusion; չարկանել -ծք, to strike
 blind; բարե մեծի -ծեանս, what a
 strange blindness!
 կուրտ, կրտայ *a.* castrated, gelded;
 կուրորէն *S.* կոր *ad.* [*s.* eunuch.
 կուց *s.* the hollow of the joined
 hands; double handful.
 կոփ *S.* կուռ *s.* -ք *S.* կոպ.
 կոփած *s.* carving, sculpture.
 կոփածոց, *ից* *a.* well carved or sculp-
 tured; smooth, polished; - քար, free-
 stone.
 կոփեմ, էջի *va.* to cut, to hew, to
 carve, to sculpture; to polish; to coin;
 to forge, to fabricate; to beat, to
 hammer; - զպատկեր, to carve an

image.
 կոփիչ *s.* stone-cutter; chisel;
 կոփիւն *s.* crash, din, clash, clash-
 կոփոն *s.* blows, beating. [ing, noise.
 կոքիլ *s.* *Gr.* w. conch-shell.
 *կուր կուրիւրի դամ *vn.* to come to
 blows, to fight, to fall to loggerheads,
 to fall together by the ears.
 կուրաձիւթ *s.* pissaspalte; ծեփել
 -ով, to caulk, to careen.
 կուրային *a.* bituminous.
 կուրանալ *s.* petroleum, rock- or
 կուրանք *s.* caulking. [mineral-oil.
 կուրաշաւիս *a.* tarred, coated with
 կուրեմ, էջի *va.* to tar, to caulk. [tar.
 կուրիչ *s.* caulker.
 կռած *s.* plate, sheet, lamina.
 կռածագ *a.* crooked or bent at the
 point; - բեւեռ, hook, crook.
 կռածոց, *ից* *a.* cut, carved, sculp-
 tured; laminated, forged; engraved;
 coined; զարպ -ք, thick, curly hair.
 կռակուց *a.* having a crooked or
 bent beak. [*մեմ.*
 *կռահ *s.* conjecture; -եմ *S.* կոր-
 կռամու, աջ *a.* given to idols, idola-
 trous; - պաշտօն or -ուլիւն *s.* idola-
 try, love of idols.
 կռան, աջ *s.* hammer; pick; chisel.
 կռանագործ, աջ *s.* smith, hammerer.
 կռանակուռ, -կոփ *a.* beaten with
 the hammer.
 կռանահար *a.* hammering, beating
 with a hammer; *s.* smith; -եմ *va.* to
 hammer, to beat with a hammer, to
 forge, to beat on the anvil; -ուլիւն
s. hammering.
 կռանաձայնք *s.* clang of the smithy,
 ring of hammers on the anvil, ham-
 mering, noise.
 կռանարկուլիւն *s.* hammer-stroke.
 կռանելի *a.* malleable, ductile, soft;
 -ուլիւն *s.* malleability, ductility.
 կռանեմ, էջի *va.* to hammer, to beat,
 կռաշուրթիւն *S.* կորակուց [to forge.
 կռապաշտ, *ից* *a.* idolatrous; *s.* ido-
 later; heathen; -ական *a.* idolatrous,
 pertaining to idolatry; -եմ, -իմ *vn.*
 to worship idols, to give up to idols;
 to idolize; -ուլիւն *s.* idolatry; heath-
 enism, paganism.
 կռապարիշտ *S.* կռապաշտ [horned.
 կռապող *a.* crooked, crumpled
 կռեմ, էջի *va.* to cut, to dress
 stones with the hammer; to carve, to
 hollow, to sculpture, to engrave, to

chisel; to hammer, to beat or strike
 the anvil; to smooth, to polish; *զա-*
շինս -, to make a convention, to con-
 tract, to enter into an engagement,
 to engage oneself; - ուխտ, to con-
 clude an alliance.
 կազի *s.* *bot.* *S.* կազի; hips & haws.
 կաէզ, կաէժ, *ի* *S.* խիժ արաբացի;
 կաթուղի *s.* back. [*կուց* -, mastic.
 կահիւն *s.* the least noise, the least
 thing; a mere nothing.
 կահիւնք *s.* creaking, creaking, cry or
 noise; - չառուց, cackling; - թռչնոց,
 chattering; - խորոց, crunk, crunkle
 of the crane; - աղաւառ, caw; -
 գորոց, croak; - եղբորուի, belling of
 the stag; *S.* կարկաշ.
 կահիւ, կուռոց *s.* scuffle, struggle;
 strife, contest, debate, dispute,
 squabble, difference, contention,
 quarrel, wrangling; skirmish, com-
 bat, battle; - ուկից, place to put one's
 foot; *ի* - կալ, էլանել or վառել *ի* -, *ի*
 - կաբաւել, *ի* - մապել *է* -, to oppose,
 to resist, to contend, to contest, to
 combat; to come to blows; *ի* - արշա-
 ւել, to take the field, to open the
 campaign; *ի* - կոշել, to throw down
 one's glove, to defy, to challenge.
 *կահիլ, - չուկ *S.* Ախառ, խաղա-
 կահիլ, *ի* *S.* կուռն, թիկունք [խուղճ.
 կահիւմ, էջի *vn.* to creak, to creak;
 to make a shrill noise, to cry out, to
 shriek, to squeak, to scream; to hiss;
 to whistle; - գորոանց, to croak; -
 աղաւառց, to caw; - խորոց, to
 crunk, to crunkle; - խորից, to grant;
 - շանց, to growl; to yelp; - եղբե-
 րուի, to bell; - թռչնոց, to chirp, to
 chatter; *S.* կարկաշեմ.
 կահիւն *S.* Երեւակ. [tenacity.
 կուռական *a.* tenacious; -ուլիւն *s.*
 կուռակից *a.* *s.* antagonistic; cham-
 կուռակցուի *s.* alliance. [pion; ally.
 կուռան, աջ *s.* hold; - գտանել, ու-
 չել, to get a hold on.
 կուռանոց, -ուել, -րան *s.* wrestling-
 place, palaestra, arena, lists, tilt-yard;
 battle-field.
 կուռասեք *a.* quarrelsome, quarrel-
 lous, shrewish; *s.* wrangler, brawler;
 disputer, caviller, sophist; -սիրուլիւն
s. quarrelsomeness, pugnacity.
 կուռարար, աջ *a.* *s.* contentious, li-
 tigious, quarrelsome, fractious, wran-
 gling, mischief-making, meddlesome;

-ուլիւն *s.* cavil, chicanery, conten-
 tion, dispute.
 կուռեցուցանեմ *va.* to set by the
 ears, to incite to strife, to urge to war.
 կուռեմ, կուռիմ, էջայ *vn.* to take
 offence, to wrangle, to strive, to con-
 tend, struggle or dispute with, to de-
 bate, to contest, to quarrel; to skir-
 mish, to grapple with each other, to
 clash together, to fight, to come to
 blows: to take hold of, to cleave to,
 to cling, adhere or stick to, to hold
 fast by, to catch or grasp at, to get
 entangled in; - չե միմեանս, to beat
 one another, to fight together; *fig.* to
 quarrel; թօթափել զփոքին կուռեալ
 յոտս, to shake the dust off one's foot;
ի բեւեռ կուռեցաւ չանդերձ նորա,
 his coat is caught by a nail; սարդ
 կուռեալ ձեռք յորմն, the spider
 holds on to the wall with its claws; *Է-*
մի կուռիցի ի ձեռնին քում ի նզովից
նորա, & there, shall cleave nought of
 the cursed thing to thine hand.
 կուռիւն *s.* *bot.* parietary, pellitory.
 կուռնիկ, կանիկան *s.* crane; *ast.* the -;
mech. -.
 կուռի, կուրաց *s.* fisticuff, blow
 with a fist; *fig.* blame, reproach, &c.;
 -ս չանել, to pommel, to cuff, to box,
 to beat with the fist. [(of the crane).
 կուռաձայն աղաղակ *s.* crunk, crunkle
 կուռեմ, էջի *vn.* to caw (as a crow).
 կուրահար *a.* cuffed, beaten; -եմ
S. կոփեմ; -ուլիւն *S.* կոփանք; -ուլիւն
S. կուռի.
 կուրամարտ, -իկ *s.* boxing-match,
 fight with fists; pugilism, boxing; *a.*
 boxer.
 կուրանք *s.* blow with a fist; *fig.* ill
 treatment, atrocious offence, wrong,
 injury.
 կուրեմ, էջի *va.* *S.* կուռիս չանեմ;
fig. to vex, to plague, to use ill, to in-
 jure or affront contumeliously, to
 outrage; - զանաւազն, to smite with
 the fist of wickedness; *fig.* to trample
 the poor under foot, to oppress.
 կուրիւն *s.* who strikes with the fist;
 who uses harshly.
 կուրիւն *S.* կուրանք.
 կսկիծ, կծոց, ծի *s.* smart, smarting,
 tingling; twinge, twitch, sharp pain;
 regret, vexation, displeasure, evil,
 affliction, heart-rending anguish.
 կսկծազին, -լի, -կան *a.* smarting,

poignant, sharp, acute; bitter, mournful, sorrowful, painful, woeful, sad; *ad.* painfully, &c. [painful, vexatious.

Կակծակիծ *a.* caustic, biting, very bitterness, sarcasm, taunt, scoff, mockery; **Կակծանայ բանք**, sharp, cutting, outrageous expressions.

Կակծելի *a.* biting, cutting, satiric, poignant, tart; witty, sarcastic, mordacious, keen, venomous, taunting, virulent, grievous, harrowing; **բանք** - *p.* keen words, bickering, teasing, taunt, rub, wipe.

Կակծեցանեմ *va.* to smart, to make smart, to cause pain; *fig.* to peck at, to bite, to taunt, to scoff; - **զսիրա**, to break a person's heart, to grieve most deeply, to wound, to rend, to harrow; - **զգբ բանիւք**, to nettle, to sting, to pique one with taunting or satirical words; - **ուցիւ** *a.* **Կակծելի**.

Կակծիմ, **էցայ** *vn.* to be in pain, in sorrow or affliction; *fig.* to grieve, to take to heart, to mourn for, to feel very sorry, to be too much vexed; to repine at.

Կակուծ հաց, well baked bread.

***Կամթեմ** *S.* Ողբեմ.

***Կամթ** *s.* pinch; - **առլ**, to pinch.

Կաակ, **այ** *s.* will, testament, last will & testament; - **առնել**, to make one's will; **կաակաւ առլ**, **թողուլ**, to bequeath by will, to leave a legacy to; **կաարել**, to execute a will.

Կաակագիր, **գրաց** *s.* testator; *S.* **Կաակ**; **մեռանել առանց** - **գրի**, to die intestate or without a will.

Կաակագրեմ *vn.* to make one's will.

Կաակական *a.* testamentary.

Կաակահաաար *s.* executor of a will.

Կաակաոււ, **այ** *s.* heir; *sf.* heiress.

Կաակարան *s.* Testament; **Հին**, **Նոր** - , the Old, the New -.

Կաակեր *a.* feeding on grain. [bread.

Կաակ, **ի**, **ոյ** *s.* bun, cake; ginger-

Կաակակ *s.* bot. marsh-mallow.

Կաակ, **ոյ** *s.* flax; linen; linen- or

cotton-cloth; linen-garment; *a.* linen.

Կաակագործ, **այ** *s.* weaver, linen-

manufacturer; linen-drafter.

Կաակամանութիւն *s.* weaving.

Կաակալաճառ *s.* dealer in linen-

manufactures; linen-drafter.

Կաակաւ, **ից** *s.* lin-seed; *S.* **իւղ**.

Կաակայ, -**եղէն** *a.* of linen, linen.

Կաակ *S.* **Կաակայ**; **շապիկ** - , linen-shirt; -**ք**, linen. [cloth; swathing linen. **Կաակառեակ** *s.* piece of linen, rag, **Կակեմ**, **էցի** *va.* to tattoo; to prick down; * to pinch; **գիր կակաւ**, tat-

Կակեւ *s.* nut-shell. [tooting.

Կակի *s.* small grain.

Կակի *s.* scallop.

Կակի, **կաակ** *s.* dung, muck.

Կակիք *s.* portion, dowry, dower.

Կակիք, -**դուցք** *s.* fury, frenzy; erotic madness; tickling, titillation; rutting.

Կակիմ, **զէցայ** *vn.* to become fur-

ious, to give up to a frantic transport;

to become mad with love, passionate,

frenzied with desire or lust; to tickle,

to titillate; to be in rutting, in pru-

Կակուք, **ուց** *s.* crop, craw. [riency.

Կակուած, **ոյ** *s.* keel.

Կակուեմ, **էցի** *vn.* to lop off, to cut

away, to prune, to trim.

Կակուք *S.* **Կակուք**.

Կակուք *a.* cut, cut out; - **լինել** *ի մի*

մեանց, to be disunited, at variance.

Կակուք, **կարոց** *s.* sheep-shearing;

fleece; **գնալ** *ի* - **բա** **խաշանց**, to go

sheep-shearing.

Կակուք, **կացի**, **ցաւ** *s.* beak, mouth:

bill; shoe-top; **կացաւ կեր ջամբել ձա-**

գուց, to feed a young bird, to put

into it's beak.

Կակուք *a.* putting to death cruel-

ly, barbarously; torturing, excruciat-

ing; - **սպանանել**, **սպանակել**, to kill in

a cruel manner, to kill with tortures.

Կակուք *s.* cruel torment, torture,

rack; *fig.* biting calunny, stinging ou-

trage or insult, outrageous sarcasm.

Կակեմ, **էցի** *va.* to torture, to ex-

cruciate, to tear, to lacerate, to set

on the rack, to torment atrociously;

fig. to abuse, to harass, to ill-treat, to

vex, to outrage: to play on, to touch;

to ring; - **զգաշնակ**, to play on the

piano; **կաուած գինի**, soured wine.

Կարած, **ոյ**, **ի** *s.* cut, cutting, inci-

sion; cut, shape, fashion; * *a.* cut out.

Կարածեմ, **էցի** *va.* to cut up, to cut

or tear in pieces.

Կարեմ, **էցի** *va.* to cut, to cut off, to

lop, to cut down; to divide, to separ-

ate; to take away, to discontinue, to

retrench: to shear sheep; to cut hair:

to castrate, to geld; - **ք մէջ** or **յեր-**

կուս, to divide in halves; - **ի չորս**

մատուռ, to cut in quarters, to quar-
ter; - **զանդամ մարմնոյ**, to cut off, to
amputate, to maim, to mutilate; - **զգ-
յիւս**, to draw, to gut, to disembowel;
to run through the bowels; **կարեալ**
գրամ, false coin.

Կարիւք *s.* sheep-shearer; paring-knife.

Կարողական *a.* decisive; peremptory.

Կարոց, **այ** *s.* knife; scissors; - **մէծ**,

cleaver, chopper; - **զսպանակաւ**, clasp

-knife; - **ծոցոյ**, pocket; - **թղթոյ**, pa-

per; - **զաշէկանայ**, clippings, shear-

ings of coins, sizer; **մէք**, **հարուած**

-**ի**, cut or stab with a knife; **սա-**

տեանք -**ի**, sheath, --case. [cutlery.

Կարոցագործ, **այ** *s.* cutler; - **ուի** *s.*

Կարուկ խոտոյ *s.* new-mown grass.

Կարուկ *s.* cut, cutting.

Կարուք *s.* pruning, lopping.

Կարծի, **ի** *s.* cut, cropping, part cut

off, cutting, chip, splinter; "coupon",

dividend-warrant; *geom.* abscissa.

Կարցաւար *a.* pecking; - **եմ** *va.* to

peck; - **ուծիւն** *S.* **Կարուկ**.

Կարցար, **ի** *s.* wood-cock; **Զրական** - ,

snipe; - **իկ** *s.* young - . [tock.

Կարցաւոր *a.* beaked; - **մուրձ**, mat-

Կարցեմ, **էցի** *va.* to peck.

Կարցում *s.* peck, stroke with the bill.

Կարքեր *a.* calcareous.

Կարքերիմ *vn.* to be enticed to evil;

to be impelled by evil.

Կարքործութիւն *s.* calcination.

Կարգուք *s.* lime-pit.

Կարծիւն *s.* calcium.

Կրակ, **ի**, **աւ** *s.* fire, flames; *fig.* fire,

heat, flame, spirit, ardour; - **լուցա-**

նել, **վառել**, to kindle, to light, to make

a fire; **արծարծել** *գ-*, to stir, to poke

the fire; **չէջնանել** *գ-*, to put out, to

extinguish, to quench; *S.* **Հուր**.

Կրակաբեր *a.* carrying fire; igneous;

ardent, fiery.

Կրակակալ, **այ** *s.* censer; *brazier.

Կրակամոխիւր *s.* burning embers,

Կրական *a.* passive. [live-coal.

Կրականի *s.* pl. fires; Fire-god of the

Կրականուի *s.* passibility. [Ghebres.

Կրակապաշտ, **ից** *s.* fire-worshipper;

-**ուծիւն** *s.* fire-worship.

Կրակասէր *a.* fond of fire-side or

chimney-corner, idle, lazy.

Կրակապահ *a.* fire-extinguishing.

Կրակապառ, **ի** *s.* fire-lighting; - **ուի**

s. bonfire. [կուի, thunderbolt.

Կրակատեղաց *a.* raining fire; - **բար**.

Կրակատուն *s.* fire-temple.

Կրակարան *s.* fire-place, hearth,
heart-stone; brazier, chafing-dish or
-pan; stove, furnace; chimney; fire-
temple; *S.* **Ծխնեղոյ**; **առնեւն** - , fire-

basket; - **ոսից**, foot-stove; **ծխանայ**

-**ի**, fire-tube; **չըջանակ** or **զարդ** -**ի**,

chimney-piece, mantle-piece or -shelf;

վանդակ -**ի**, fire-guard; **ծիակ** -**ի**, fire-

shovel; **ռնեղիք** -**ի**, tongs, fire-tongs;

փայտ -**ի**, fire-wood.

Կրակեալ *s.* fire-place, brazier; burn-

ing or live coals; wood fire.

Կրակից *a.* subject to the same pas-

sions or weaknesses.

***Կրակուրաց** *a.* fiery, ardent, lively,

sprightly, brisk, spirited, high-mettl-

ed, active. [flavoured.

Կրակոյտ *s.* lime-heap; - **համ** *a.* lime-

Կրամած *a.* plastered with lime.

Կրամ, **ի** *s.* gramme. [tortoise-shell.

Կրայ, **ից** *s.* turtle, tortoise; **խեցի** -**ի**,

Կրային *a.* chalky, calcareous.

Կրայրեաց *a.* burnt by chalk.

Կրանալի *a.* calcinable.

Կրանամ *vn.* to calcine.

Կրաշաղախ *a.* strongly built; *s.* lime,

Կրաշուր *s.* lime-water. [cement.

Կրաս *s.* caw, croak.

Կրացում *s.* calcination.

Կրացուցանեմ *va.* to calcine.

Կրաւորաբար *ad.* passively.

Կրաւորական *a.* passive; - **բայ**, -

verb; - **բուեայ**, - voice.

Կրակուռն *s.* lime-kiln.

Կրաքար *s.* lime-stone.

Կրելի *a.* wearable; portable; *s.*

bearer, carrier; litter; *fig.* mother.

Կրեմ, **էցի** *va.* to bear, to carry; to

convey, to transport; to carry, to wear,

to have on; *fig.* to bear, to sustain, to

support, to endure, to suffer, to un-

dergo; - **գժնդակս**, to be pained, grieved,

to suffer cruelly, to support ill

treatment, to be very ill used, to be

treated severely; - **զպատուհաս յան-**

ցանայ, to pay dear for, to smart for,

to bear the consequences, to suffer

the punishment of one's crime; -

գծանրութի գործոց, to bear the bur-

den of affairs; - **անուն գեղեցիկ**, to

bear a distinguished name, to be re-

nowned; **զամեթ** - , to remain confus-

ed; **ք կրելոյն**, in name only.

Կրեմեաց, **էցաց** *s.* lime-burner.

Կրեմակ *a.* exercising, that exercises.

Կրթական *a.* instructive, adapted to exercise; -ութիւն *S.* Կրթութիւն.

Կրթանք *s. pl.* exercises; -մարմնայ. Կրթարան *s.* gymnasium. [the -

Կրթեմ. էջի *va.* to exercise, to train up, to inure, to form; to instruct, to discipline, to accustom, to civilize; to educate, to polish; -զմիստ, to inform the mind; Ի զարմանս or յապուշ - , to astonish, to surprise.

Կրթիմ. էջայ *vn.* to exercise oneself, to improve, to be formed, to acquire instruction or knowledge, to instruct oneself, to improve one's mind; to become civilized; to conduce, to lead to, to tend, to incline to; to give oneself up to, to apply oneself; to be attributed, imputed; -յոք, to trust or abandon oneself to, to confide in; զհետ - , to run or follow after, to pursue, to persecute; յապուշ - , to be surprised, astonished, to fall from the clouds, to be thunderstruck, to marvel, to wonder; -ք ծերպս վիմաց, to trail through a hole, to crawl on the belly; ազատութիւն յապերասանութիւն կրթեր, the liberty tended to licence; զհետ մարմնայ կրթեալ, given to pleasure, sensual, voluptuous.

Կրթիչ *a.* instructive.

Կրթութիւն *s.* exercise, practice; discipline, instruction; հոգեւոր - , spiritual exercises; -մարմնայ. gymnastics. Կրկայ *S.* Կրկայ. [astics.

Կրկի *s.* trough, drawer of a bird-cage. [sions.

Կրկ *a.* weak, subject to the passions. Կրկիս *s.* censor, critic.

Կրծաբախ *a.* penitent; bigot; *ad.* beating the breast.

Կրծազգեստ *s.* bodice, body.

Կրծախտ *s.* consumption; *a.* con-

Կրծական *a.* thoracic. [sumptive.

Կրծանոց *s.* pectoral, breast-plate; -բաշանայապետին, - , - of the high-priest; - կանանց, stays.

Կրծացաւուի *s.* pain in the breast.

Կրծեմ, էջի, Կրծում, Կրծի *va.* to gnaw, to nibble; to corrode, to canker; to eat, to consume, to destroy; to take or carry away. [dy.

Կրծի *a.* rapacious, ravenous, greedy.

Կրծկալ, Ի *s.* bib.

Կրծող *s.* gnawer.

Կրկես, Կրկայ *s.* circus; course, race-ground; riding-school; Խաղք

Կրկիսի, games of the circus.

Կրկին, կնոյ, ով *a.* double, doubled, iterated; *ad.* doubly, two-fold, twice, as much again; - առգամ, afresh, again, anew; - եւ - , repeatedly, many times; - մեծ, twice greater; - Թուով, two; - գոյել, կարգալ, to enclose, to demand the repetition; - նոյնգոյութիւն, renewal, renewing.

Կրկնաբան *s.* twaddler; tautologist; -եմ *va.* to say again, to repeat, to twaddle, to say over & over again; -ութիւն *s.* useless repetition, idle twaddle, tautology; *rhet.* anaphora.

Կրկնագիր *a.* writing again; twice written, transcribed, copied, written in duplicate; -գրեմ *va.* to write again, to copy, to transcribe.

Կրկնազատ *a.* twice condemned.

Կրկնազատիկ *s.* first sunday after Easter, Domenica in albis.

Կրկնթուեմ *va.* to reckon again.

Կրկնած *a.* repeated.

Կրկնակ, այ *S.* Կրկին; *a.* binary; - or -նաւոր տառք *gr.* double consonants with one sound, as *ch, sh, &c*; - Թիւ *arith.* binary scale; -ք, folds, foldings, plaits.

Կրկնակի *a.* double; *ad.* doubly; a second time, again; in two ways; *S.*

Կրկնալ *s. chem.* double salt. [Կրկնոց-Կրկնակիք, -կնոնք, կնոց *s. ana-*

Կրկնաձիւր *a.* twice given. [baptist.

Կրկնամածեալ *a.* doubly plaited;

-մասն *s.* seconds; -մեռ *a.* doubly dead.

Կրկնայարկ *a.* two storied (house); -նաւ, two decker.

Կրկնանուն *a.* having two names.

Կրկնաշահ *a.* gaining two-fold.

Կրկնապատիկ *a.* double; *ad.* two-fold, twice; *ad.* doubly; again; -պատ-

կեմ *va.* to double, to redouble, to fold; -պատկութիւն *s.* duplication.

Կրկնապարիսպ *a.* double walled.

Կրկնապարոյր *a.* crooked & hooded.

Կրկնավանկ *s. gr.* dissyllable.

Կրկնավերտ *s.* camlet.

Կրկնավառ *a.* having two springs; ուղիք - աղի արտասուլայ, two torrents of bitter tears; աչք նր - աղ-բիւրք արտասուլայ, her eyes had become two fountains of tears.

Կրկնարօր առնեմ, -րեմ *va.* to hoe a second time; ֆգ. to re-examine, to examine more minutely or thoroughly; -րումն *s.* second hoeing.

Կրկնաւոր *gr. S.* Կրկնակ.

Կրկնաբայլ *s.* pace (measure).

Կրկնեմ, էջի *va.* to double, to redouble, to increase; to fold, to plait, to turn down or in; to tell or say again, to repeat, to reiterate; to reply, to rejoin, to resume; ստեպ - զբանն, to inculcate; - ջաւոց, to relapse; էրկցս, էրեքկին - , to triple, to treble; *S.* Յոնն.

Կրկնեալ *a.* boiled up or again.

Կրկնեթեւոյթ *s.* mirage, looming.

Կրկնեմ, էջի *s.* reheating; annealing.

Կրկնոց, այ *s.* mantle, cloak; hooded cloak; pilot-coat. [ignorance.

Կրկնոց, էջ *s.* bigamy contracted in

Կրկնուած, այ *s.* fold, plait; joint, articulation, juncture; * - ջաւ, relapse, return of unfavourable symptoms.

Կրկնութիւն, -ութիւն *s.* increase; repetition, reiteration, reply, answer, rejoinder; *mus.* da capo; *gr.* reduplication; *med.* paroxysm; - հիւանդութեան, relapse.

Կրկովիմ, Կրկովիմ *vn.* to have the eyes starting from their sockets.

Կրկուս, կաի *s.* sprig, twig; fagots, fallen-wood, brambles, bushes, briars.

Կրկնաձայն *a.* chucking. [*S.* Կարաւ.

Կրկնեմ, էջի *vn.* to chuck, to churr; Կրկնակերտ *a.* constructed with twigs.

Կրկնաբալ *a.* gathering small wood.

Կրկնեմ, էջի *va.* to seek, to search, to rummage; ֆգ. to sift, to dive into, to examine, to explore; *S.* Կարկուտեմ.

Կրկնաւ, այ *a.* docked, cropped, short-tailed; mutilated; circumcised; -ական, -եալ *a.* circumcised; castrated; mutilated; -եմ *va.* to castrate; to circumcise; to cut off, to amputate, to mutilate, to crop, to dock, to curtail, to maim; - զայնաւոր *gr.* to make an elision, to elide, to cut out; -ութիւն *s.* circumcision; maiming, mutilation; amputation; *med.* aphæresis; syncope; - ձայնաւորի, elision.

Կրկնեմ, էջի *va.* to gnash, to grind, to grate, to snap, to chatter; - ատաւանոց, gnashing, grinding of the teeth; - զատամուռն, to gnash one's teeth.

Կրկնիմ, -ն *s.* interval, space, bar, division; difference, distinction; objection, resistance, embarrassment, let, hinderance, obstacle, hitch; Ի - մեծ արկանեւ զանձն, to bring oneself

into trouble, into a scrape, to be in an intricate, embarrassed or entangled state.

Կրկնիւն, -ձուռն *s.* gnashing, grinding or chattering of the teeth.

Կրկնեմ *S.* Կրկնեմ; - զատամուռն Ի վերայ ուրուք, to gnash the teeth at, to threaten. [unbroken state.

Կրկնութիւն *s.* wild, untamed or unbroken, untamed.

Կրկնի, կրկան, կրկնոյք, Կրկնին, կրկան *s.* heel; back, hind part; դաւնալ է - , դարձ է - առնել, to fall or go back, to recede, to go backwards, to retreat; յետս է - դաւնալ է - նա - հանդիւ, to turn back, to retrace one's steps; *S.* Կրկնամ.

Կրկակ, այ *s.* shop; tavern, wine-shop or -vault; -ամուռ *a.* frequenting shops; tavern-haunting; -անոց *s.* street of shops; -ապետ, -աւոր *s.* shop-keeper, tradesman; tavern-keeper; -աւորութիւն *s.* shop- or tavern-keeping.

Կրկեր, Կրտեր, այ *a.* younger, junior; minor; inferior; - որդի, younger son; քանոյ ամաց է քոյր քո - , how old is your youngest sister? Եօթնամեայ - է քան զիս, she is seven years younger than I.

Կրտերազոյն *a.* younger; - յոյժ քան զժամանակս նորա, much prior to his time. [rity.

Կրտերութիւն *s.* minority; inferiority.

Կրօն, -ք, նից *s.* religion, faith; religious order, monastic life; law, right, custom, usage; manners, conduct, life; sect; - անպաշտութե, the true faith; Խարաղնաւոր - , a life passed in sack-cloth; ֆգ. an austere or severe life; փոխել զնա, to change one's religion; դաւնալ է - նա, to embrace or espouse the religion; մտա - նել է - նա, to take the cowl or veil; *S.* Խնքնակամ.

Կրօնագիտութիւն *s.* religious teaching.

Կրօնազգեստ *a.* religious, pious.

Կրօնական *a.* dogmatic. [devout.

Կրօնակից *s.* coreligionary.

Կրօնակրթութիւն *s.* religious exercises.

Կրօնամոլ, էջ *a.* fanatic; -ութիւն *s.* fanaticism.

Կրօնաւայր *s.* abbot, prior. [-ticism.

Կրօնասէր, սիրաց *a.* religious, pious, devout; -սիրութիւն *s.* religious zeal, piety, devotion.

Կրօնաստան *S.* Մենաստան.

Արնաւոր *s.* friar, monk, cenobite; -նորնծայ, novice; -ախառաւ, professed monk; -լինել, to enter a convent, to take the cowl, to turn monk; -ակահ *a.* monastic, monacal, monkish.

Արնաւորիմ, եցայ *vn.* S. Արնաւոր լինիմ; to accustom oneself to the monastic life; to deprive oneself, to abstain.

Արնաւորութիւն *s.* monastic life; religion, piety; թողուլ զ-, to throw off the cowl. [take the veil.

Արնաւորութիւն *sf.* nun; -լինել, to Արնաւորնական *a.* inquisitorial; -բըն նիւ *s.* inquisitor; -բընութիւն *s.* inquisition.

Արնաւոր *a.* having the wings tied Արնաւոր *S.* Արնաւոր. [together.

Արնաւոր *s.* sea-biscuit: account, memorandum. [to join, to unite, to tie.

Արնաւոր *s.* junction; -ի -ի հարկանել.

Արնաւոր, Արնաւոր *va.* to kick, to kick out, to fling out the heels; *fig.* to be refractory, to kick against the pricks.

Արնաւոր, եցի *va.* to join, to unite, to tie, to bind, to fasten; to reunite, to tie again, to rejoin; to insert, to annex, to add; to proceed, to repeat; *mus.* to accompany; -զկերս, to close, to cicatrize; *եւ ես կցեի զամենն*, amen I replied; -իմ *vn.* to be joined, united; to cling or stick to, to hold fast by; -զկերայ, to close up, to cicatrize, to skin over, to heal; -գետոց, to be frozen (of rivers); յաստեղս կցի, it reaches the stars.

Արնաւոր *a.* shabby, beggarly, mean, stingy, scurvy, niggardly, close-fisted, covetous, sordid, miserly.

Արնաւոր *S.* Արնաւոր. [bling, shuffling.

Արնաւոր *s.* affectation, fiction, quibble; Արնաւոր *va.* to conjoin, to bind together, to tie up; *fig.* to affect, to invent, to forge, to shuffle, to quibble, to quirk, to trump up, to borrow; կցեցեալ or

Արնաւոր, Արնաւոր *a.* patched up, botched, adventitious, forged, invented, contrived, fictitious, borrowed.

Արնաւոր *a.* curing, healing.

Արնաւոր, աջ *a.* participating, partaking, having part or share in; *s.* party, companion, associate; partaker, partner, consort; *S.* Արնաւոր; *կենաց* -, living together; consort, husband, wife; *կարկաց* -, compassionate; as-

sisting, helping, relieving; *արեան* -, consanguineous, related; -հարեաց, accomplice, accessory; -առնել, to impart, to acquaint with, to inform, to communicate; -լինել *S.* Արնաւորիմ.

Արնաւորակից, -կցուի *S.* Արնաւոր, -առնի.

Արնաւորեմ, եցի *va.* *S.* Արնաւոր առնեմ; to join, to unite, to fasten; - or

Արնաւորիմ, եցայ *vn.* to partake, to participate, to share in; to join in, to associate, to be connected with, in communication or connexion with; to have an understanding together, to agree, to be agreed; *mus.* to accompany; *կարողեմ* ի մահանց ի վառս, they shared the perils & the glory.

Արնաւորութիւն *s.* communication, participation, relations, connexion, association; *mus.* accompaniment, concert; -կենաց, company, society; -արեան, consanguinity, affinity; -հարեաց, the being an accomplice; *հարաւարհ* -ի, roads, means of communication; -առնել ի մահեմ, to be connected, in communication with, to form a connexion with; -թիւ *ad.* in compliance with.

Արնաւոր, ի or ոյ *s.* joining, union, joint; insertion, annex; -ոյ *a.* adventitious, additional.

Արնաւոր *S.* Արնաւոր.

Արնաւոր, կարգաց *s.* anthem.

Արնաւոր, եցի *va.* to be stingy, miserly, covetous; -զաստեղս, to grind the teeth at, to threaten.

Արնաւոր, եցի, Արնաւորացանեմ *va.* to curve, to bend, to bow.

Արնաւոր, կարգաց *vn.* to be bent, folded; *fig.* to be humbled, dejected.

Արնաւոր *s.* curving, bending, flexion; falling in; *fig.* humiliation.

Արնաւոր, կարգաց *vn.* to make head against, to cope with, to withstand, to face, to dare, to brave, to beard, to set at defiance; *բերեմ* -, to oppose, to resist, to withstand; *թիւ* -, to declare oneself enemy, to bear enmity.

Արնաւոր *s.* gourd, bottle-, calabash.

Արնաւոր *s.* essence-bottle.

Արնաւոր, եցի *vn.* to roar.

Արնաւոր, կարգի, կաց *s.* boot; shoe; *fig.* drink-money; *ներկել* մարդիկ զ-, to black, to polish or clean boots or shoes; *առնել* -ս, to put on one's

boots or shoes; *հանել* զ-, to take or pull off one's boots; *կարգաց* կարգաց, boot-tree, -last; *S.* Արնաւոր. *իրաց*.

Արնաւորութիւն *s.* boot or shoe-making, shoe-maker's calling.

Արնաւոր, աջ *s.* boot-maker, cord-wainer, boot & shoe-maker; *կարգի* -ի, shoe-maker's shop; *առնի* զ- զի առաւ.

մամբ պարզէր զմորթ, I saw a shoe-maker stretching the leather with his teeth.

Արնաւոր *a.* boot-shaped; -միւ *s.* shoe-horn; boot-hook; -ներկ *s.* shoe-blackening.

*Արնաւոր *s.* nut-shell; tortoise shell.

Հ

Հ (*hoe*) *հ* *s.* the sixteenth letter of the alphabet, & the eleventh of the consonants; *հ*, *հ*, seventy; seventieth.

— It has much affinity with the letters *խ* & *ւ*, & is sometimes used for or confounded with them; for example: *հաճապեալ*, *հախ* -; *հարաւ*, *մանի*, *խար* -; *հոյ*, *խոյ*: *հիւթել*, *հիւթել*; *հիւծեալ*, *հիւծեալ*; *հիւսել*, *հիւսել*.

— It is often eliminated at the beginning of a word; as, *համբաւեալ*, *հակայ*, *հապա*, *ամբ* -, *սկայ*, *ապա*; *Հեբրայեցի*, *Հեղիաս*. *Երբ* -, *Եղիա*.

Հա, Հայ *int.* come! come now! well! now then! courage! *ad.* yes, truly; *pr.* behold! lo! here is, there are.

Հազար, աջ *s.* breath, respiration; throat, gullet, larynx; aspiration; pronunciation; -այն *a.* guttural; -այն *s.* aspiration, pronunciation.

Հազարապիւր *a.* pronounced, uttered from the throat; -սփռութիւն *s.* pronunciation.

Հազարեմ, եցայ *vn.* to become addicted, to give oneself up, to yield; to

cram oneself, to feed well, to feast.

Հազարեմ *S.* Արնաւոր, Արնաւոր.

Հազարեմաբար *ad.* rhapsodically.

Հազարեմ *s.* rhapsodist.

Հազարեմութիւն *s.* rhapsody; passage or extract from, part of a poem, canto; book, chapter.

Հազար *s.* *bol.* agnus-castus.

*Հազարակ *s.* hook, tenter-.

Հազարակ, աջ *s.* demi-john, flagon; goat-skin.

Հազ, ի, ոյ *s.* cough; *անհաւ*, *չոր* -, - *հիւծիւ*, a continual, dry, church-

yard -; *հիւսեալ* - *մանկանց*, hooping-or chin-; - *ի դեղ*, tussilago, colt's foot, horse-foot; *ներկել* - *ոյ*, to suffer from a -; *դառն* - *կալաւ* զիս, I caught a violent -.

Հազամ, աջ *vn.* to cough; *անհաւ*, *չոր* -, to do nothing but cough; *հաւ*, *զայ* *զգիւն* ողջոյն, he coughed all night.

Հազար, աջ *a.* thousand; immense, innumerable; -, - *ad.* thousand times; - *բ* - *այ*, million; - *ս* *հիւս* *արանց*, five thousand men; *զորութիւն* - *զբ*, with an army a million strong; *բոյր* *մեր*, *եղիցես* ի - *ս եւ ի բերս*, o sister! may your posterity be as the sand of the sea-shore; - *եւ բեր* *դեպ* *եթէ* *զայն* *ոյ*, if by chance, it happens; *ամի* *ար*, *ժանի* *յիշատակաց* - *ուր* *հարիւր եւ*, *թանասուն եւ ուր*, the memorable year one thousand eight hundred & seventy eight. [-, lettuce.

Հազար, ոյ *s.* *bol.* cos lettuce; *վայրի* *Հազարաւոր* *s.* kilolitre; - *կրամ* *s.* kilogram; - *մեր* *s.* kilometer.

Հազարակրամ *s.* kilogramometer.

Հազարամեայ, *ց* or *միւց*, - *ման*, *եւ*, *նից* *a.* of a thousand years; - *մեայ* *ժա*, *մանակ*, millenium; - *ամանք* *s.* the Millenarians.

Հազարապատիկ *ad.* a thousand-fold, a thousand times as much.

Հազարապետ *s.* chiliarch, chief of a thousand men, colonel; governor, prefect, lord lieutenant; steward, agent, major-domo, controller, intend-

ant; house-steward, manager; - *ուր* *ի* *s.* command, office or dignity of a chiliarch; prefecture; stewardship, intendant, ministry, administration.

Հազարաւոր *a.* millenary.

Հազարեակ *S.* Հազար *a.*

Հազարերորդ, աջ *a.* thousandth.

Հազարորդաւոր s. millilitre; -կրամ s. milligram; -մէդր s. millimeter. [row. Հազարերեւուկ s. bot. milfoil, yarrow. - [թէ, -իմն, - հազ, - ուրեմն or ուրեք, -- ad. hardly, scarcely, barely. [-րենի s. --tree.

Հազարան s. sorb apple; crab-apple; Հազրեկարդ s. queen-rose.

Հալ s. melting; smelting; fusion; - աւնուլ, to melt; to smelt; to thaw.

Հալածական a. persecuted, expelled, fugitive; - աւնել, աւնել, արկանել, to persecute, to pursue, to expel, to chase, to give chase to, to thrust or push back or aside, to scatter, to dislodge, to drive out or away; - լինել, երթալ, to be persecuted, driven away, expelled, to flee, to flee away, to take to flight.

Հալածանք s. persecution; pursuit, expulsion; fig. trouble, vexation.

Հալածեմ, եջի va. S. Հալածական Հալածիչ s. persecutor. [աւնեմ.

Հալածոյ, ից a. melted, smelted, Հալածունի S. Հալածանք. [cast.

Հալածունի s. state of a persecutor.

Հալական a. apt to be melted, fusible; dissoluble; - ութիւն s. fusibility; - ք, metals.

Հալանք s. fusion, draining off; fig. exhaustion, consumption, decay.

Հալարան s. foundry, smelting-house, Հալար S. Զգեստ. [furnace.

Հալեմ, եջի va. to melt, to smelt, to found, to cast, to smelt down; to dissolve; to liquefy; to exhaust, to drain, to consume; to digest; -իմն to melt, to be founded or cast; to dissolve, to liquefy; to melt to nothing, to dwindle away, to be exhausted, to go to decay, to run to waste, to be consumed; - սառնամանեաց, to melt, to thaw; - մաշիլ, to pine away, to wear out, to fall away, to exhaust oneself; to grow lean, to be withered. [decline.

Հալեւմաշ s. consumption, phthisis, Հալեւորիկ s. bot. marum, chamædris

Հալիւ a. melting. [maritima.

Հալիւ s. black, white or red-heart- Հալողական S. Հալական. [cherry.

Հալողութիւն s. liquation.

Հալոց, աջ s. furnace; foundry; crucible, coppel; - պառակաւոր, muffle-furnace or --mill. [fusion.

Հալուած, ոց s. smelting, melting; Հալուէ, ից s. aloes.

Հալումն s. melting, liquefaction, fusion; dissolution; consumption, decay; - ջրեղէն, հրեղէն, aqueous, igneous fusion; - կերակրոց, digestion; - սառնամանեաց, thaw.

Հալուն S. Հալական. [bag, sack, pack. Հալ a. contrary, opposed to; s. bale,

Հակաբաժն s. mus. counter- or double -bass. [-բենն s. ballast.

Հակաբան, &c. S. Հակառակաբան; Հակադարձ a. inverse, inverted;

-դիր a. antithetic, opposite; -դրեմ va. to oppose; -դրութիւն s. opposition; contrast; antithesis. [reaction.

Հակադրակ a. reactive; -դէցունի s. Հակակ a. equal, even, exact.

Հակակայ a. opposite, contrary; -իմն to oppose, to withstand; - ութիւն s. opposition, resistance; antiperistasis.

Հակակիր a. antipathetic.

Հակակշիւն s. counterpoise; - գոլ, to counterbalance.

Հակակրութիւն s. antipathy.

Հակաձառ. s. contradictor, disputer, debater, controversialist; dialectician; -եմն to contradict, to dispute, to debate; - ութիւն s. contradiction, controversy, dispute, discussion; dialectics; ոգի - ութեան, spirit of contradiction. [- ութիւն S. Հակառակամ-

Հակամարտ a. opposing, adversary;

Հակամէտ a. leaning, inclined; prone, bent, disposed; - ի շարն, prone to evil, inclined to mischief; - միտեմն to lean, to incline, to be prone to, to feel inclined or disposed for, to lean to the side of, to have an inclination to; - միտութիւն s. decline, inclination, proneness, tendency, propensity, disposition; idiopathy; - մտեմն to emulate; to rival, to vie with, to antagonize; - մտութիւն s. emulation, competition, strife, contention.

Հակապապ s. antipope.

Հակառակ, աջ a. contrary, opposite; adversary, hostile, unfavourable, inimical; discordant; incompatible; pr. ad. against, contrary to; opposite, facing, in front of; զնորին -ն, նմին or նորին - , ի -էն, ի -ն ad. on the contrary, on the wrong side; against the grain, in a contrary sense, backwards; աւնեւէն իսկ - , directly or diametrically opposite, quite the reverse; - ու զիդ մտաց, in spite of sense & reason; - կամաց նորա, against his will or

grain, in spite of him; forcibly; - կալ, to stand, remain, stay or stop in the face of, in front; fig. to oppose, to withstand, to resist, to make head against, to cope with; - լինել, to be contrary, to oppose; ի -ն or ի -ն էլ, to be at variance; - , ի -ն or ի -ն էլ, մտանել, ընթանալ, լինել, to oppose, to form an opposition to, to rise up or against, to go against, to run counter, to withstand, to counteract, to thwart, to cross; ի -ն էլ - նէլ S. Հակամտեմ.

Հակառակաբան s. contradictor; a. contradictory, thwarting; -եմն to contradict; - ութիւն s. contradiction; antilogy, antiphrasis; - բար ad. in a contrary manner, in opposition.

Հակառակաբարբառ a. mus. dissonant, discordant. [trary.

Հակառակագնաց a. running con-

Հակառակադասութիւն s. controposition; -դէդ s. counter-poison, antidote; -դէմ S. խոտորակի; -դիր a. opposed; opposing, adverse; -դրութիւն, S. Հակադրութիւն.

Հակառակաթառ a. occupying a station, an office to the prejudice of another; - պատրիարք, pseudopatriarch.

Հակառակախօս, - ութիւն S. -բան, &c.

Հակառակածոյց a. peace-breaking, seditious, factious.

Հակառակակայ S. Հակակայ.

Հակառակաձայն S. -բարբառ.

Հակառակամարտ a. opponent, adversary, antagonist; s. contest, resistance; combat, conflict; - ութիւն s. antagonism.

Հակառակայորդոր S. -ծնոյց.

Հակառակասէր a. quarrelsome, mischief-making, meddlesome, seditious, mutinous, litigious; - միտք, spirit of contradiction, of contrariety; - սիրութիւն s. love of contention, factious spirit.

Հակառակասիւ a. contrary, adverse, opposite. [to excite.

Հակառակեցուցանեմ va. to stir up, Հակառակիմ, եցայ տ. to oppose, to resist, to thwart, to object, to be repugnant to, to revolt, to cross, to withstand, to impugn; to clash, to encounter; to contest, to dispute, to debate; to cavil; to quarrel; to disagree; - ի ութէ, to rival, to vie with; առանց -կելոյ, without resistance.

Հակառակութիւն լինիմ S. -ռակիմ.

Հակառակորդ, աջ s. adversary, antagonist, rival, enemy; demon; - ութիւն or Հակառակութիւն s. contrariety, opposition, resistance, hostility, adversity; contestation, dispute, quarrel, contest; combat, conflict; - յուրեւ զիմեքէ, to strive for; - կրել, to experience adversities; եղեւ - ի մէջ նց, a dispute arose between them; - ի ներքս անկեալ, in consequence of disagreement; - ձիոց, horse-racing.

Հակառակըխառս S. Նենն.

Հակասարան s. contradictor; -բար ad. -torily. [բարբառել, to contradict.

Հակասական a. contradictory; -ս Հակասութիւն s. contradiction.

Հակասուէրք s. antiscii.

Հակասութիւն s. anti-concubine.

Հակարաշ S. Հակառակ.

Հակարջային a. antarctic, southern; - բեւեռ, the south pole; - շրջանակ, antarctic circle.

Հակաբարձ s. counterpoise, weight.

Հակեմ, եջի va. to incline, to lean, to bend, to bow; -իմն to lean, to incline, to stoop, to bend or hang down; to give way, to yield; fig. to feel inclined or disposed for, to have an inclination to.

Հակերդ s. contro-choir.

Հակըդդէմ a. opposed, against.

Հակիրճ a. brief, concise, precise, succinct, summary.

Հակոսանեայք, նեկց s. antipodes.

Հակումն s. declination, inclination; fig. decline, inclination, attachment; geom. inclination; - ծրի խաւարման, obliquity of the ecliptic.

Հալ քան զհալ S. Գամ քան զգամ.

Հալարը, ի s. currant; - ենի s. --bush.

Հաղբ, բից s. springe, snare, noose, trap; fig. snare, toils; արկանել ի -բա, to draw into snare, to entrap, to inveigle; անկանել ի -բա, to fall into a

Հաղիկա s. alica. [snare.

Հաղորդ, ից a. participating, sharing; sociable, social; s. Holy Communion; -ս աւնել, to share, to give a share; to acquaint with, to impart, to communicate; - լինել, to participate in, to share in, to partake of, to have a share or hand in; - շարեաց, accomplice; - տալ, to administer the Holy Sacrament to; - աւնուլ, to communicate, to receive the Holy Sacrament.

Հաղորդ, ից a. participating, sharing; sociable, social; s. Holy Communion; -ս աւնել, to share, to give a share; to acquaint with, to impart, to communicate; - լինել, to participate in, to share in, to partake of, to have a share or hand in; - շարեաց, accomplice; - տալ, to administer the Holy Sacrament to; - աւնուլ, to communicate, to receive the Holy Sacrament.

Հաղորդ, ից a. participating, sharing; sociable, social; s. Holy Communion; -ս աւնել, to share, to give a share; to acquaint with, to impart, to communicate; - լինել, to participate in, to share in, to partake of, to have a share or hand in; - շարեաց, accomplice; - տալ, to administer the Holy Sacrament to; - աւնուլ, to communicate, to receive the Holy Sacrament.

Հաղորդ, ից a. participating, sharing; sociable, social; s. Holy Communion; -ս աւնել, to share, to give a share; to acquaint with, to impart, to communicate; - լինել, to participate in, to share in, to partake of, to have a share or hand in; - շարեաց, accomplice; - տալ, to administer the Holy Sacrament to; - աւնուլ, to communicate, to receive the Holy Sacrament.

Հաղորդագրամ *s.* oblation at the Communion.

Հաղորդական *a.* communicative; communicable; *-ուի* *s.* conductivity.

Հաղորդակից *S.* Հաղորդ *a.*

Հաղորդակցիմ, եցայ *vn.* to be in communication with, in correspondence with, to participate in, to share with, to impart to, to partake of.

Հաղորդակցութիւն *s.* communication, participation, correspondence; copartnership.

Հաղորդատէր *a.* communicative.

Հաղորդատուի *s.* pyx, box, sacred vase, ciborium.

Հաղորդարար *a.* conductible; *S.* *-դիւ*; *-ութիւն* *s.* conductivity.

Հաղորդելի *a.* communicable.

Հաղորդեմ, եցի *va.* to communicate, to transmit, to hand down, to impart, to acquaint with, to inform; to communicate, to administer the Sacrament of the Lord's Supper; *S.* *-դիմ*; *-զարս*, to infect with disease.

Հաղորդեցուցանեմ *S.* *-դեմ*.

Հաղորդընկալ *a.* communicating.

Հաղորդիմ, եցայ *vn.* to communicate, to be communicated, to participate, to share, to be in communication with; to conjoin, to have carnal connexion with; to be communicative; to lead on, to be conducive; *S.* Հաղորդ առնում. *[-]*; *-թել*, conducting wire.

Հաղորդիչ *s.* phys. conductor, good

Հաղորդող *s.* communicant.

Հաղորդութիւն *s.* communication, participation, connexion; relations; intercourse; correspondence; communion; carnal communion; Սուրբ -, the Eucharist, the Lord's Supper; զատիկական -, pascal communion; աղօթք յետ -թեան, post-communion; -ապ, առնուլ *S.* Հաղորդ -.

Հաճ, ոյ *a.* content, contented, pleased, satisfied; consenting; *s.* satisfaction, contentedness; *-առնել*, to content, to satisfy; *-լինել*, to be content, satisfied, pleased.

Հաճար, ոյ, ով *s.* rye; *S.* Հաճար; *-ի*, *-ուկ* *s.* bot. sand-box tree.

Հաճելի *a.* pleasant, agreeable.

Հաճեմ, եցի, *-եցուցանեմ* *va.* to content, to please, to satisfy, to humour, to gratify; *-զմեռս ուրուք*, to condescend, to please, to humour; *-զախոս*, to gratify the passions; *-զգախոս*, to

pay a debt; *ի* - զնա, to oblige him, to satisfy him; *-եցուցիւ* *a.* satisfactory.

Հաճիմ, եցայ *vn.* to be contented, satisfied, pleased, gratified; to agree, to acquiesce, to consent, to approve; to be reconciled, to become friends again; to deign; to taste; *չ* - *ը*, to disapprove, to dislike; *Հաճեալ է նա ըբեզ*, you please him; *Հաճեսցի տէր իմ արքայ*, may it please your Majesty.

Հաճոյ, ից *a.* agreeable, pleasant, pleasing, complaisant, grateful, acceptable; *-լինել*, to please, to humour, to agree, to have pleasure; *զինչ է ձեզ*, what do you think of it? *ոյ* - *թուեալ* *ցի բեզ*, as you please or choose, as you like; *-աչաց Հայեղոյ*, comely to the eye; *-եղեւ նա աչաց իմոյ*, he or she pleased me; *-թուեցաւ նմա*, it pleased him, he thought fit or proper, he approved of it; *-եւա էր նմա*, he preferred; *արա նմա զինչ է առաջի աչաց քոյ*, do with him as you will.

Հաճոյական *a.* agreeable, pleasing; *-ուի* *s.* amiableness, affability; *-կատար* *a.* kind, condescending, complaisant; *-կից լինիմ* *vn.* to consent, to approve.

Հաճոյանամ, աչայ *vn.* to please, to humour; to like, to be pleased with, to consent. *[genteel, nice, pretty]*.

Հաճոյատեսիլ *a.* graceful, charming, Հաճոյարար *S.* Կամակատար. *[ant.]*

Հաճոյացուցանեմ *va.* to make pleasure, Հաճոյութիւն *s.* satisfaction; complacency, consent, willingness.

Հաճոյք, յից *s.* will, pleasure, good will, willingness; caprice, humour, fancy, whim; *ը յս* *ad.* at one's will or pleasure, according to, at sight, at discretion; negligently, carelessly; *ը յից նր*, according to his caprice; *գործել ը յս*, to do according to one's liking, fancy or humour, to follow one's own bent, to listen to nobody; *անձնա տուր լինել ի յս ուրուք*, to abandon oneself entirely to another's caprice or discretion; *այր իւրաքանչիւր զյս առաջի աչաց իւրոց առնէր*, every man did that which was right in his own eyes.

Հաճութիւն *s.* agreement, satisfaction; accord, approbation, consent, complaisance, acquiescence, compliance; desire, wish, pleasure, will; *-ք*, grace, sweetness, loveliness, amiable-

ness; *առանց քոյին* - *թէ*, without your consent, in spite of you; *արա ը իս ը* - *թէ կամաց քոյ*, do with me according to your pleasure.

Համ, ոյ *s.* savour, taste; check, moderation; *-ք* *anat.* the lower belly; *-դնել*, to moderate, to check.

Համաբան *a.* concord, agreeing, unanimous, conformable; *-եմ* *vn.* to agree, to be of one mind; *-ութիւն* *s.* concord, agreement, good understanding, unanimity, intelligence.

Համաբարբառ *a.* concordant, unanimous; *s.* concordance.

Համաբարոյ *a.* of similar disposition, character or customs. *[կից]*.

Համաբնակ, *-ից* *S.* Բնակակից, Բնա

Համաբնայ *a.* connatural, homogeneous; consubstantial; *-բնութիւն* *s.* homogeneity, connaturality, consubstantiality.

Համաբոլոր *a.* universal, all, whole.

Համաբուն *S.* *-բնայ*.

Համաբոյ, *-ական*, *-ակից* *a.* consubstantial; *-գոյք*, creation, all creatures, the universe, nature; *-ապէս* *ad.* consubstantially; *-ութիւն* *s.* consubstantiality. *[rator; -ութիւն* *s.* cooperation.

Համագործ *a.* cooperative; *s.* cooperative.

Համագումար *a.* assembled, gathered together; universal, general; *ad.* all together, unitedly; *s.* *arith.* sum.

Համագունդ *a.* *S.* *-գումար*; flocked together, gathered in crowds or in a mob; *ad.* in a united company, with all the company, in crowds; *-թռչել*, to fly in flocks or swarms.

Համագրեմ *vn.* to compose; *-գրութիւն* *s.* composition.

Համագամ, աչ *a.* agreeable to the taste, delicate, delicious, dainty, exquisite, savoury, succulent; *-ք*, dainties, delicacies, tid-bits; *-ատէր* *a.* fond of dainties, epicurean; *s.* epicure.

Համագաս *a.* of the same class, order or rank; *-եմ* *va.* to range, to rank, to draw up, to place in order, to put together; *-իմ* *vn.* to be classified together, placed in the same order; *-ութիւն* *s.* being of the same rank, equality in rank. *[թիւ* *s.* synthesis.

Համագրական *a.* synthetical; *-գրութիւն* *s.* synthesis.

Համազարմ *a.* of the same race, family or generation.

Համազային *a.* national.

Համազգեստ *S.* Գրաստ.

Համազգի *a.* of the same nation, family, kind or sort; national; related; homogeneous; *-զուի* *s.* nationality; relationship; homogeneity.

Համազն *a.* of the same nation or race; *-զոյք* *a.* equal, even, alike, similar; *-զուի* *S.* Համազն.

Համազոր *a.* equal in power; equivalent, equipollent, adequate; *-լինել*, to be equivalent; *-ութիւն* *s.* equivalence, equipollence.

Համաթիւ *a.* of the same number or quantity, equal; *-թու* *a.* co-reigning.

Համալայնութիւն *s.* co-latitude; *-լէզու* *a.* of the same language; *-լծա*

կից, *-լծորդ*, *-լուծ* *a.* bearing the same yoke; *s.* colleague; companion, partner; *-լուր* *a.* that can be heard, or heard every where; *-լսարան* *s.* academy; university, faculty.

Համախմբեմ *vn.* to gather or put together, to muster, to collect, to convoke; *-բուի* *s.* meeting, assembly.

Համախոհ, *-խորհ*, *-խորհուրդ* *a.* of the same opinion or mind, unanimous, agreeing, concordant; *s.* adherent, partisan; *-լինել*, to agree with, to be of the same mind; *-խոհութիւն* *s.* intelligence, concord, good understanding, harmony; league, alliance, compact; *-խումբ* *S.* *-գումար*; *-խոս* *a.* concordant, analogous. *[natural]*.

Համածին *a.* connate, twin; uterine; Համակ, աչ *a.* *S.* Գործախոյս; *ad.* all, entirely, totally; only; always.

Համակամ, աչ *a.* of the same will, concordant; obedient to the will of, resigned; *-իմ* *vn.* to agree, to be of one mind, to consent with; to be resigned, to submit oneself; *-ութիւն* *s.* concord, unanimity, agreement, union, consent; *-ութիւն կամային Աւ*, obedience to God's will, resignation, trust in God.

Համակայ *a.* coexistent; *-կառք* *s.* omnibus; *-կարգ* *a.* put in the same order or number; *-կարգածք* *s.* co-ordinate; *-կարգեմ* *va.* to co-ordinate, to put in the same order; *-կարիք* *a.* subject to the same passions; compassion, feeling, sensible.

Համակրէն *a.* well versed in the Persian religion; coreligionary. *[ther.]*

Համակեայ *a.* still living with another; *-եցի* *a.* to affect, to fill with, to immerse; *S.* *Թուի*. *[centric]*.

Համակենդրոն *a.* concentric, homo-

Համակերպ *a.* of the same form or manner; conformable; resigned; *-իմ տն.* to comply with, to conform or submit to, to be resigned; *-ուժիւն s.* submission; resignation.

Համակերպ *a.* similar, like; *-ք.* all beings, all creatures.

Համակիր, կեցայ *vn.* to be affected, filled or covered with, immersed, sunk in; to array, clothe or invest oneself with, to bury oneself in; *յոս. կի - եւ ի քարին պատուականս*, to be completely covered with gold & precious stones; *ի թախծութի, ի խոր արամութիւն -*, to give oneself up to melancholy, to be filled with sadness; *-ի սուգ,* to dress in mourning; *S. Թուխ; պաշարք - կեալք ի գիրութե,*

Համակիր *S.* կրական. [fatted cattle.

Համակործան *a.* utterly destroying, exterminating; *- քանդումն*, utter ruin, extermination; *- կորուստ*, total loss; *- պատուհաս*, exterminator; *- կորցա a.* destroying, exterminating; *- հուլ a.* swallowing up, all-devouring.

Համակրակն *a.* sympathetic.

Համակրութիւն *s.* sympathy; *ուշեւ -*, to sympathize with, to feel a - for; *չունել զ-*, to have no - for or with.

Համակրոն *a.* coreligionary.

Համահալոյն *ad.* together, at the same time, at once.

Համահամ *S.* Համագամ.

Համահայր *a.* born of the same father, consanguineous; *- եղբայր, քույր* half-brother, half-sister, by the father's side.

Համահանդերձ *a.* clothed alike, in uniform; *- հասակ S.* Հասակակից; *- հարգ, կց a.* aid-de-camp; adjutant; *- հաւաքեմ S.* Համախմբեմ; *- հրաւեր a.* convoking or inviting all; *- հրեշտակ a.* angelic.

Համահայն *a.* concordant, consonant, conformable; *mus.* in unison; *ad.* un-animously; *- եմ va.* to accord, to bring to agree; to conciliate, to reconcile; *mus.* to tune; *- իմ տն.* to agree, to concord with, to be agreed; to grant, to come to terms, to comply with; *mus.* to be in tune; *- ուժիւն s.* concord, unison, consonance, concordance; *fig.* conformity, unanimity, union; *mus.* unison, tune; *gr.* concordance.

Համաձեւ *a.* of the same form or shape, conform; *- առնել զկամս*, to

be of one mind; *- ուշք s.* configuration.

Համաճարակ *a.* entirely consumed; all-consuming, all-devouring, epidemic, epizootic, contagious.

Համամայր *a.* born of the same mother; *- եղբայր*, uterine, by the mother's side; *- մեայ a.* coetaneous, of the same age.

Համամիտ *a.* of the same mind or opinion, unanimous; *- լինել ումք,* to perfectly agree with, to enter into the views of; *- են ցանկ*, they always agree in opinion, «they are two fingers of the same hand»; *- մտութիւն s.* unanimity, concord, consent, conformity of opinion.

Համայարի *a.* cohabitant; dwelling under the same roof.

Համայն, կց *a.* whole, entire, total, complete; *ad.* all, entirely; together, all together, together with; even, yet, still; *- իւր*, totally, completely, wholly, thoroughly; *- եւ այնպէս*, even though, even if, however, nevertheless; *- եւ այնպէս ոչ յագեցանք* what, & you are not yet satiated? *- ասել, ասացեալ*, in short, in a word.

Համայնաչափ *s.* pantometer.

Համայնապատում *a.* relating all; encyclopedian; *S.* Համրադէտ.

Համայնաթիւն *S.* Համաթիւն.

Համայնասերմն *s.* pansperm.

Համայնացոյց *s.* panorama. [ing.

Համայնաւեր *a.* universally destroy-

Համանդամայն *a.* whole, universal; *ad.* all, all together, generally; even, yet, still.

Համանդամք *s.* all the members.

Համանիւթ *a.* of the same matter.

Համանման *a.* equal, alike, similar; conformable, analogous; imitating, following; *ad.* equally, alike.

Համանմանակի, *- նմանեալ, - նմանի S.* *- նման a.* [ity, analogy.

Համանմանութիւն *s.* similarity, conform-

Համանշան *a.* having the same sign; *- ալ a.* having the same meaning or signification, synonymous; *- ահուժի s.* synonymy.

Համանոյնութիւն *s.* unanimity.

Համանուն *a.* *S.* Անունակից; *s.* name-sake; *- աբար ad.* homonymously; *- ուժիւն s.* homonymy.

Համաշխարհ *s.* the whole country, the public; countryman; *- ագործ a.* done by every body, general, univer-

sal; *- ահան a.* universal, general, common, public; *- իկ a.* of the same country; *s.* countryman.

Համանշուժի *s.* unanimity; *- շունչ a.* of the same opinion, agreeing, unanimous.

Համաչափ *a.* of the same measure, equal, proportioned, symmetrical; commensurable; *- ուժիւն s.* equality, proportion, symmetry; commensurability; *- չուեմ տն.* to depart together.

Համապայծառ *a.* quite clear, bright, shining, luminous, resplendent; *- պաշտոն a.* having the same office or function, colleague; *- պատասխան a.* corresponding; *- խանդ տն.* to correspond; *- խանդ a.* corresponding; *- պատիւ a.* equally glorified, equally adorable; equal in rank or honour, having the same dignity; *- պաշտած a.* congruent, suitable, convenient; *- պատուութիւն s.* equal honour, rank or dignity; *- պարփակ a.* all-surrounding; *- զիւն, chaos.*

Համաթիւն, *- թուիւն a.* destroying, exterminating all; *- կործանումն*, entire destruction, extermination; *- առնել, to exterminate, to root out, to utterly destroy; - լինել, to be totally exterminated.*

Համառոտ, կց *a.* brief, short, abridged, concise, succinct, summary; peremptory; *- ու, - աբար ad.* succinctly, briefly, summarily, precisely; peremptorily; *s.* compendium, abridgement; final or irrevocable sentence; *- հասանել, to cut short; - ասել, - ասացից, եւ - իսկ ասացեալ*, in short, in a word.

Համառոտագիծ *a.* briefly traced, succinct; *- բովանդակութիւն*, an abridgement; *- պատկեր*, sketch, short notice, cursory view; *- գիր a.* written briefly, in a few words; *- գրութիւն s.* abbreviation.

Համառոտեմ, կցի *va.* to abridge, to diminish, to shorten; to digest, to resume, to recapitulate; to reduce, to contract, to extract; *ուղիւ -*, to understand thoroughly & cause to be perfectly well understood; *- զօրէնս*, to transgress, to break a law; *- քորէպիս զեկեղեցիս*, to make a visitation of the diocese.

Համառոտիւ, *- ք S.* Համառոտ *ad.*

Համառոտութիւն *s.* brevity, conci-

sion, shortness; abbreviation; compendium, abridgement, summary, abstract, epitome.

Համասեղան *S.* Սեղանակից; *- սեռ a.* congeneric, homogeneous; *- սեռութիւն s.* congenerousness, homogeneousness; *- սեր a.* of the same race or stock; *- սերմ a.* produced from the same seed; *- սերունդ a.* of a common origin; *- սէր a.* mutually fond; *- սր- նունդ, - սուն a.* nourished, brought up together.

Համապարմ *a.* fragrant, odoriferous, sweet-smelling or -scented.

Համասեղծ *a.* innate, natural.

Համասեղեղութիւն *s.* asterism; *S.* Աստղապատկեր.

Համապիւլ *a.* spread, diffused, propagated throughout; *- ծաւալել, to be -* [tion or avowal.

Համակց *ad.* of a common attesta-

Համասակք *s.* string of pearls.

Համատարած *a.* spread throughout, very extended, universal, general; *- ծով, the Ocean; - օդ, atmosphere; - ու, ուժիւն s.* extent, very great extent; *- տարր a.* composed of the same element or matter; *- տեսակ a.* of the same kind or sort, equal, conformable; *- տիպ a.* resembling, similar, like, conform; *- տիւր a.* of the same age, coetaneous; *- տոհմ, - տոհմիկ a.* of the same family, related.

Համար, ոց *s.* account, calculation, computation, enumeration, numeration; number; catalogue, list; roll-call, muster; examination, inventory, statement, account; esteem, respect, value, regard, station, degree; presentation or rendering of accounts; comparison; lesson; verse; *ի - ի - ի, * - քր.* for, on account of; *ք յի -*, same, same thing; *- առնուլ, պահանջել, to ask for an account of, to require one to account for; - առնել, to find out an explication of, to examine; to take or draw up an inventory of; to take stock; - տալ, to render an account; to give a reason; to be responsible, to account for; - առնուլ ի մէջ ծաւալից իւրոց, to make an account with his servants; ի - ածել, արկաւնել, զնել, to count, to calculate, to compare; մտանել ի -*, to be reckoned, numbered, esteemed among; *ի - ի լինել, to be counted as, to pass for, to*

be reputed, esteemed; *Համարական կալի* -ի, to be taken for a man; - *գնել* *Համար*, to dispute; *Հանել թիւ* -ը, to draw or cast lots; *տուր զՀամար տնտեսութե քո*, give an account of thy stewardship; *ոչ էղել է -ի բանիմ*, no attention was paid to my words; *չէ ինչ է -ի*, it is unimportant; no matter; *Թուով -ով էր ամ*, all was counted; *-ովք թուող կատարեալ*, a clever arithmetician; - *առնուլ*, to take lessons; *գիտել, ուսանել, ասել զ-ն*, to know, to learn, to say or repeat one's lesson; *S. Թիւ*.

Համարագիր *s.* numeral letter.

Համարակալ, -*կար*, *այ s.* reckoner, calculator, book-keeper, accountant, auditor of accounts; *տուն, տեղի -ի*, counting-house; accountant's office, ciphering; -*ութիւն* *s.* accounts, book-

Համարահատ *s.* control. [keeping.

Համարաւոր, *այ s.* comptroller; -*թիւն* *s.* control.

Համարաւոր, *այ a.* rendering account; -*ութիւն* *s.* control, giving in or rendering of accounts.

Համարեմ, էջի va. to count, to number, to calculate; to esteem, to reckon, to consider.

Համարիմ, էջայ տո. to sum, to number, to count; to calculate, to compute; to esteem, to repute, to judge; to presume, to suppose, to reckon; to attribute; to pass for, to be reputed or deemed; *լաւ* -, to prefer; *պատուական* -, to appreciate; *մեծ ինչ* -, to value, to esteem, to repute, to rely on; *առ ոչ ինչ* -, not to keep any account of, not to care about, to have little esteem for, to despise; - *զանձն*, to look upon oneself as, to believe, deem or account oneself, to think that one is; *ք մի - զինքն ք ումին*, to mistake; *Երանելի զանձն* -, to think oneself happy; -*իմք էթէ* -, *ընդունի* *պնդէս թէ*, let us suppose that; *մի -իք թէ*, do not believe that; -*րեալ a.* reputed, deemed, looked upon as; *ք մեռեալ* -, thought to be dead; *չ-ն յազգս*, not numbered among the nations, without genealogy; *ոչ էր - արծաթ թէ կցէ ինչ*, silver was made no

Համարիչ s. numerator. [account of.

Համարիւն a. of the same blood, consanguineous, related.

Համարձակ a. frank, free, bold;

plain, sincere, without ceremony; determined, resolute; wide, extended; -, *-աբար ad.* frankly, freely, boldly, plainly; resolutely, firmly; clearly, openly, ingenuously; *կարի իմն* -, too free, bold, rash, audacious, too daring.

Համարձակաբար a. plain-spoken, frank, open-hearted, ingenuous; *ad.* frankly, openly, freely, ingenuously, without reserve.

Համարձակագոյն a. more openly, &c. -, *-ս S.* *Համարձակ ad.*

Համարձակախոս S. -*բարբառ a.* -*լի-նել*, to speak freely, frankly, openly, to be plain with, to be accustomed to speak one's mind; -*ութիւն s.* frankness of speech, openness, unreservedness, free-heartedness.

Համարձակահայեաց a. seeing clearly, penetrating, perspicacious.

Համարձակաձայն a. speaking frankly, freely; - *բարբառով*, aloud, openly, publicly.

Համարձակապէս S. *Համարձակ ad.*

Համարձակատես S. -*հայեաց*.

Համարձակեմ, էջի, -*եցուցանեմ va.* to embolden, to make bold or courageous, to reassure; to permit, to allow; to render impertinent.

Համարձակերես a. with an open countenance, frank, free, bold.

Համարձակիմ, էջայ տո. to grow bold, to have the boldness to, to take the liberty of, to allow oneself, to have the courage, to be daring, to dare, to venture; *կարի իմն* -, to presume, to take liberties; -*իչ a.* emboldening.

Համարձակութիւն s. frankness, hardihood, licence, courage, liberty; boldness, forwardness; *կարի իմն* -, audacity, temerity, venturesomeness; - *առնուլ*, to take the liberty to, to permit or allow oneself to; *կարի իմն - տալ*, to render impertinent, impudent; *պարտ է -թէ ասել*, it must be acknowledged; -*ք S.* *Համարձակ ad.*

Համարմառ a. produced from the same root; innate, inborn.

Համարող s. reckoner, arithmetician; -*ական a.* arithmetical; -*ականն* -, *-ութիւն s.* arithmetic, ciphering.

Համարուեստ a. having the same trade or calling; *s.* fellow-craftsman.

Համարումն s. value, esteem, reputation, respectability; *S. Գարգ*.

Համացիւ a. of the same race or

family; homogeneous; -*ութիւն s.* relationship; homogeneousness. [nour.

Համահաւ a. of equal glory or ho-

Համաբանակ a. aliquot, even.

Համակ, այ s. little child, boy; lad; apprentice, novice, beginner; scholar, disciple; *a.* new, raw, inexperienced; ignorant; - *կրպակայ*, shop-boy; - *կապեղայի*, pot-boy; - *նաւասուղ*, cabin-boy; - *աբար ad.* like a child, childish; -*ութիւն s.* apprenticeship; inexperience.

Համբաւում, բարձի va. to elevate, to raise, to lift up, to take up; -*զձեռն*, to stretch forth or raise the hands; to raise the hand against; to rebel.

Համբաւում, բարձայ տո. to rise up, to ascend, to mount, to go up; to raise oneself, to rise, to get up; - *մտոք առ Աստուած*, to raise the heart to God; *Հակառակ, իրէմ* -, to revolt, to rise, to rise against, to rebel; *ի մայց* -, to grow proud; *գառախալ* -, to accuse of, to charge with, to arraign, to impeach.

Համբար, այ, ոց s. warehouse, storehouse, granary, loft; larder, pantry; provisions, furnishing, supplying, victualing; - *գորայ*, magazine; stores, ammunition; - *անասնոց*, fodder, provender; forage.

Համբարածու, այ contractor, purveyor, furnisher; forager.

Համբարակ, այ s. store, deposit; warehouse; purveyor; *Երկինք նմա - ցողոյ*, the heavens shall drop down dew; -*ան s. anal.* matrix; -*ապետ s.* intendant, steward, furnisher, purveyor, provider, contractor.

Համբարան s. anal. uterus, the womb; -, *-ոց s.* larder or pantry; granary; magazine, mart; emporium.

Համբարապահ, այ s. store-keeper; -*պետ s.* intendant.

Համբարեմ, էջի va. to warehouse; to provide, to furnish food, to victual, to revictual, to lay in a stock of, to store; to lay by, to hold in reserve, to amass, to gather, to treasure up.

Համբարձումն s. lifting up, elevation, ascension, rising, ascent; Ascension-

Համբարոց S. *Համբարանոց*. [day.

Համբարու, այ, -*րի. րեայ s.* mermaid, siren; fairy, elf, fay; faun, sylvan god.

[towering, puffing up.

Համբարտակ s. S. *Ամբարտակ*; *a.*

Համբաւ, այ, ոց, ուց s. credit, honour, repute; renowned, fame, reputation, name, glory, celebrity; news, intelligence, rumour, report, tidings; *արագութեւ* -, flying report, swift, speedy renown; - *բարեաց*, good repute; *յեղակարծ, սուտ, չար* -, strange, false, ill news; - *մեծ ստանալ*, to win a great reputation; *Ֆրանսէլ անձին -ոյ*, to damage one's reputation; *աղարտել զ-իւր*, to tarnish one's renown; *կորուսանել զ-ն*, to get an ill name; *չունել զ-*, to be unknown, of no reputation or renown; *աղարտել զ-ուրուք*, to blacken or ruin the reputation of; -*ի Հարկանիլ*, to become public, to divulge; to become famous, renowned, celebrated, far-famed, to be in vogue, request or fashion; *Ճախողակի - Հանել* or *ընթացուցանել զումէքէ*, to spread abroad an evil report about one; - *Հանել, տարածել*, to raise, sow or spread the news; - *ընթանայ*, it is said that; the story runs; *Էլանէր, հնչէր, տարածէր, ի դուրս յաճախէր* -, the report spread; - *բաջուլ թեանն ք ամ կողմանս ընթանայր*, the fame of his courage spread every where; *Էլ էլ - զմանէ ք ամ կողմանս դաւառին*, & there went out the fame of him through all the region round about; -*ի Հարեալ է խալս*, this play is very popular; *S. Շախիդն*.

Համբաւաբեր s. messenger, news-bringer; -*կոծ առնեմ S.* *Համբաւեմ*; -*Հան a.* spreading false reports; mischief-making, meddlesome; -*տենչ*, -*ւոր a.* having a name worthy of envy, famous, renowned, far-famed.

Համբաւեմ, էջի va. to celebrate, to sing the praises of, to praise; to make public, to divulge, to let out, to noise or rumour abroad, to publish, to make known every where; -*իմ տո.* to be renowned, to become celebrated; to be divulged, spread or noised abroad.

Համբեր a. patient; *s.* patience; time, delay; -*ական*, -*աւար a.* patient, suffering, enduring; -*էլիք s.* affairs requiring patience, annoyances, troubles.

Համբերեմ, էջի տո. to have patience, to be patient, to endure, to suffer, to support, to bear, to undergo, to sustain; to persevere, to remain firm & constant, to persist; to wait; - *յա.*

մուսուլման, to live single; to live continually, chastely; որ համբերեցե՞ք իսպառ նա կեցցէ, he that shall endure unto the end, the same shall be saved.

Համբերող *a.* patient, enduring.

Համբերութիւն *s.* patience, suffering; hope, expectation, confidence; time, delay; ամենէլ-թէ, to be patient, to bear with patience; կորուսանէլ զ-, to lose one's patience, to grow impatient; ասլ կորուսանէլ զ-, to put quite out of patience; *S.* թշուշ.

Համբեր, բուրից *s.* kiss, embrace; *buss; *fig.* sweetness, affability, familiarity; union, joint, joining together; *gr.* spondee; *a.* sweet-tempered, affable, benign, gentle, mild, meek; propitious, favourable; agreeing, un-animous; - ձեռաց, hand-kissing; - Յուդայի, մասնի, a traitor's kiss; - ասլ ումէք, to embrace, to kiss; to buss; ասլ միմեանց - խաղաղութեան, to give the kiss of peace; ի - ածել, to familiarize, to tame, to domesticate; հաշտ եւ - ամենէլ, - յարգարեւել, to appease, to calm, to pacify, to reconcile; գալ ի -, to get or grow tame, familiar, to be tamed; - եւ կամակ բարս ստա-նալ, to be good-tempered, gentle, amiable. [not, not at all.

Համբուն *ad.* totally, entirely; no, Համբուրասէր *a.* fond of kissing; *s.* kisser; *fig.* fond of peace, pacific.

Համբուրեմ, եցի *va.* to kiss, to embrace; *to buss; - զմիմեանս, to kiss or embrace each other; - ակամայ, to kiss unwillingly; ստէպ -, to be always kissing; - զձեռս, զաջ ուրուք, to kiss the hands; Համբուրեաց ի նմա, he kissed him; - եցուցանեմ *va.* to familiarize, to domesticate.

Համբուրումն *s.* osculation.

Համեղ *a.* flavoured, savoury, sweet, delicious; - արան *a.* sweet-spoken; - անամ, - անաղակ *a.* well flavoured, pleasant to the taste, savoury; - անամ *vn.* to become well flavoured, sweet, appetizing; to be agreeable to; - ացուցանեմ *va.* to render savoury, to sweeten, to season; - ութիւն *s.* exquisite flavour, agreeable taste, relish.

Համեմ, աց *s.* amomum; spice; - or - անիք *s.* aromatics, spice; sauce, seasoning, stew, ragout, high seasoned sauce; dressing of meat, condiment; - անոթ *s.* sauce-boat.

Համեմատ, ից *a.* proportionate, equal, conformable, corresponding, analogous, regular, symmetrical, adequate; - գործել, to proportion; գը-նել -, to compare; եթէ եցեն ի քեզ ասպիկնութիւնք - ք զէ՛հ ճակատագրիդ, if your virtues correspond with your high destiny; ի - ի, - արար *ad.* *S.* - ու-թիւն; - ական *a.* proportional, analogic- al; comparative; - ելի *a.* comparable.

Համեմատեմ, եցի *va.* to compare, to confront, to confer; to put in com-parison with, to equal, to parallel; to be in symmetry; - գգիրս, to collate.

Համեմատութիւն *s.* comparison, con-front; proportion; analogy, relation, conformity, correspondence, harmony, eurythmy, symmetry; *math.* ratio, pro-portion; - գրոց, collation; բանալ զ-ն, to disproportion; - թէ *ad.* proportionably, in proportion, propor-tionally, symmetrically; comparatively, in or by comparison, relatively, in reference. [aromatic, spicy, fragrant.

Համեմաւոր *a.* seasoned, flavoured; Համեմեմ, եցի *va.* to season, to fla-vour; to scent, to aromatize, to spice, to powder; - արիւ, to sprinkle with Համեմիչ *s.* seasoner. [salt, to salt. Համեմուկ *s.* bot. vanilla.

Համեստ, ից *a.* modest, decent; re-served, moderate, temperate; - արար *ad.* modestly; - անամ *vn.* to become modest or wise, to put on a modest look; - ացուցանեմ *va.* to make mo-dest or moderate; - ութիւն *s.* modesty, moderation, reserve, temperance, pro-bity; politeness; - ութիւն *ad.* modestly, decently; - ութիւն *sf.* modest woman.

Համեստ, ից *s.* saddle; pack-; har-ness; կողմակի - , side-saddle; pillion; կոճղ - ի, saddle-tree; հանել ի բաց զ-ն, to unsaddle; *S.* թամբ; - արար *s.* saddle & harness maker; - արան *s.* saddlery; saddle-room; - եմ *va.* to saddle, to harness; հոյակապ - եալ, in superb trappings.

Համերամ *S.* նրամովն.

Համերասանակ ընթանամ *vn.* to run together; *fig.* to compete; to concur, to coincide.

Համեմութիւն *S.* Համեմութիւն.

Համեմութեաց, &c. *S.* Զուգընթաց.

Համեմատ, - իմաց, &c. *S.* Համեմատ.

Համհարզ, - հարեաց, - մորեաց *S.* Հա-մահարզ, - հարց, - մարց.

Համերակ *s.* foster-brother.

Համոզակեր, աց *a.* persuading; per-suasive; - լինել, to persuade, to con-vince; *S.* թափել.

Համոզեմ, եցի *va.* to persuade, to induce, to gain or bring over; to im-pel, to urge; to calm, to appease, to reconcile.

Համոզիչ *a.* persuasive; reconciling.

Համոզումն *s.* persuasion.

Համոյ *a.* regular, moderate; - ք *s.* moderate things.

Համոզական *S.* Համոզար. [S. Միա-.

Համու, - նս. crowd, multitude; *ad.*

Համուկ *s.* skirt of a garment.

*Համոտեմ *va.* to taste, to savour.

Համր, մերց *a.* dumb; speechless, mute, tongue-tied; - ի ծնէ, born-dumb, dumb from one's birth; - բնու-թիւնք, babies; - լինել or

Համրանամ, ացայ, Համրեմ, եցայ *vn.* to become or to remain dumb, to be speechless, to lose the use of speech; - ի զարմանաց, to be struck dumb with surprise, to be tongue-tied.

Համրացուցանեմ *va.* to make or strike dumb. [dumbness.

Համրուի *s.* state of a dumb person,

Համրէն *a.* whole, total, entire, un-iversal; *ad.* all, entirely, totally, whol-ly; ք - ք, throughout the world; - կալ ի վերայ, to understand perfectly, to know to the bottom, to penetrate deeply, to pierce to the inmost parts.

Հայ, ոց *s.* *a.* Armenian; - ք, Arme-nia; - ք or - եր, the -s, the - nation; - լեզու, բարբառ, the - language; թարգմանել ի - , յեզու ի - բան, to translate into -, into the - language.

Հայաբարբառ *a.* speaking Armenian; - բնակ *a.* inhabited by Armenians.

Հայազէտ *s.* armenist; - գունդ *a.* composed of Armenians; *s.* Armenian troops.

Հայադաւան *a.* armenizing, having religion, persuasion, the policy, the customs of the Armenians; - գրոշ *s.* Armenian flag, colours, banner, en-

Հայազարմ, - զն *S.* Հայկազն. [sign.

Հայախառն *a.* mixed with Armenian; - ինամ *a.* having the care of the Ar-menians; nurtured by the Armenians; - խումբ *S.* - կոյտ. [menian.

Հայածին, - ծնունդ *a.* born of an Ar-

Հայակողմն *s.* the Armenian country; - կոյտ *a.* composed of Armenians.

Հայամեծար *a.* honouring the Ar-menians; honoured by the Armenians.

Հայանախառն *a.* maltreating the Ar-menians; unworthy of an Armenian; - նման *a.* resembling an Armenian; - նշան *a.* bearing the emblem of Ar-menian; - գրոշ *S.* Հայագրոշ.

Հայազայել *a.* worthy of an Arme-nian, of Armenians.

Հայասեռ *a.* Armenian, of - race; - քս, we Armenians; - սէր *a.* fond of Armenians, philarmene; - սիրութիւն *s.* philarmenia; - սիրա *a.* having an Armenian heart.

Հայաստան, ի *s.* Armenia; - ք, - ; - աց, the Armenian nation; - եայք, եայց *s.* the Armenians; - ցի *s.* *a.* Ar-menian; *S.* կեցցէ.

Հայարան *s.* the sight, the eye-sight. Հայացի *a.* Armenian.

Հայերակ *s.* natron.

Հայերացի, եցից *s.* look, sight, view.

Հայերաբանական *a.* catoptrical; - բա-նութիւն *s.* catoptrics.

Հայերագործ, աց *s.* looking-glass maker; - ութիւն *s.* - manufacture.

Հայերական *a.* specular. [rors.

Հայերապատ *a.* surrounded by mir-

Հայերազառ *S.* - գործ; - ութիւն *s.* looking-glass trade.

Հայերան *s.* view, panorama.

Հայերացոյց *s.* kaleidoscope.

Հայերաբար *s.* foliated gypsum.

Հայելի *s.* looking-glass, mirror, spec-ulum; - ք *fig.* eyes; *a.* visible, observ-able; - կիզիչ, burning glass. [vidette.

Հայեկ, ի *s.* mar. top, mast-head,

Հայերէն *a.* Armenian; *ad.* in - ; -

գիր, - writing; - տառիւք, in - let-ters or characters; - լեզու, զպրուի, the - language, literature; ուսանել զ-, to learn, to study - ; - թարգմա-նել, to translate into - ; - գիտէ՞ք, ի՞նչ սիւք, do you know - ? do you speak - ?

Հայերէնագէտ *s.* armenist; - խոս *a.* speaking Armenian. [tal.

Հայեցական *a.* contemplative; men-

Հայեցի *a.* Armenian.

Հայեցիկ *a.* serving to see or to look.

Հայեցող *s.* contemplator; - ական *a.*

contemplative; speculative; - ութիւն *s.* contemplation; speculation; theorem.

Հայեցուած, ոց *s.* glance, look, peep; sight, view; aspect, appearance, pre-sence; spectacle, prospect; անյող-դողդ, - , firm, steady look; ի խնարհ

աւնել զ-ս. to cast down the eyes;
աին սալ or գնել -ովք աչաց, to cast
an amorous eye upon, to ogle; to dote
Հայեցուի, -ուիմ S. -ուած. [upon.
Հայեցուցանեմ va. to cause to see,
to view; to incline, to dispose towards;
to apply; յինքն - զգը, to attract, to
draw another's eye on oneself.

Հայթայթամեմ տ. to set one's
wits to work, to tax one's ingenuity,
to contrive.

Հայթայթանք or Հայթայթ- s. inven-
tion, expedients, means, shift, device,
way; provisions, food, victuals; re-
lief, solace; pretext, subterfuge, pre-
tence; - կենաց, subsistence, means,
necessities of life; S. Հնարք.

Հայթայթեմ, էջի տա. to invent, to
find the means or a way to do any
thing, to contrive, to devise; to pro-
vide, to provision, to procure; to so-
lace, to assuage; to pretend.

Հայիմ, էջայ տ. to look, to give a
look, to cast the eyes on, to see; to
look upon, to gaze on, to consider at-
tentively, to look in the face, to ob-
serve, to contemplate, to speculate,
to weigh well; to take care; to con-
cern, to regard; to have in view, to
aspire to, to aim at; to face, to front,
to look on, to overlook; գեղեցիկ հա-
յերով, handsome, elegant, beautiful,
charming; - է վեր, to look up; - ընդ-
պատուհանն, to peep or look in at the
window or through the window; -
գազապողի, to look stealthily at;
պուշեալ - յոք անյադ, to gaze with
greedy or devouring eyes at, to stare
at; - յայրաստ or յայրաստութիւն, to
look at impudently, lustfully, lewdly;
- յոք սիրով, գորովակից աչքը, to look
at lovingly or tenderly, to look sweet
upon, to cast sheep's eyes on, to ogle;
- իսնդազատանք, to gaze on doting-
ly, with fondness, with glistening eyes;
ը ախմբ - յոք, to look scornfully at
or with contempt; - մտք, to contem-
plate, to muse on; ոչինչ Հայեցեալ է,
in spite of, despite; մինչդեռ նա այսր
անգոր Հայեր, as he looked about or
around. [a. Armenian.

Հայիւնիկ s. Armenian incense; -իստ
Հայի, է, այ s. Haig (the earliest
hero of the Armenian nation, called
after him Հայ Haig or Armenian); ast.
Orion.

Հայկաբան a. s. armenist, who speaks
& writes pure Armenian; armenism,
pure Armenian. [ly, courageously.

Հայկաբար ad. like Haig, valorous-
Հայկազարմ a. of the race of Haig,
Armenian.

Հայկազեան. - զն, - զնեայ, - զնեան,
- զուն a. Haigian, Armenian; - զունք
s. the descendants of Haig, Armenian
nation, the Armenians; - զեան Բառ-
գիրք, the Armenian Standard Dic-
tionary.

Հայկական a. Haigian, Armenian.

Հայկաշէն a. built by Haig; - չափ a.
gigantic; - սիրտ a. Haig-hearted, cou-
rageous, dauntless, intrepid, valiant,
bold, manly. [Armenian anthology.

Հայկարան s. the centre of Armenia:

Հայկաւ s. Armenian bole.

Հայկեան a. Haighian, Armenian; -

գրոհ, the - nation. [blasphemy.

Հայհոյական a. blasphemous; - բան,

Հայհոյանք S. Հայհոյութիւն.

Հայհոյեմ, էջի տա. to curse & swear,

to blaspheme; to talk scandal; to re-
vile, to abuse, to slander, to traduce,
to defame, to speak ill of. [pheming.

Հայհոյիչ s. blasphemer; a. blas-

Հայհոյութիւն s. blasphemy, swear-

ing; abuse, slander, scandal, backbit-

ing, defamation. [Armenian nobility.

Հայրերար s. pl. the Armenians, the

Հայունի s. the Armenian nationality.

Հայունի sf. Armenian woman, lady,

girl. [նել, to knead.

Հայս, էջ s. paste; dough; - հարկա-

Հայր, հոր, հարց s. father; papa, pa;

* daddy, dad; father, chief; founder;

author, inventor; - մեր, the Lord's

prayer; - երկնաւոր, գթութիւն, &c.,

heavenly Father, God of mercy; - ն

Յովսէփ, St.-Joseph; հարք եկեղեցւոյ,

the fathers of the church; հարք միան-

ձունք, old anchorites; հարք մեր, our

fathers, forefathers, ancestors; - Ծի,

Adam; Յարգոյ, Reverend Father;

բարեկիշատակ - ն Իսահակ, Father Isaac

of blessed memory; - սբ, holy father;

- իստաովանութիւն, confessor; հոգեւոր

- , spiritual father; - հայրենեաց, Ժո-

ղովբեան, աղքատաց, father of his

country, of the people, of the poor;

բերթողաց, father of Armenian lite-

ature, Moses of Khoren; - պատմա-

գրաց, father of history, Herodotus;

- եւ մայր, father & mother, parents;

որդի է հորէ, from father to son; իւ-
րեւ զ-, like a father, fatherly, pater-
nal; ազնիւ, բարեգութ - , good, tender
father; սիրտ, գութ, սէր հոր, the
heart, tenderness, love of a father,
paternal, fatherly affection; սիրել,
պատուել, զորովիք լինել հորն, to
love, honour & succour one's father;
յաւելուլ առ հարս, to go the way of
all flesh, to go to kingdom come, to
die; ննջեաց ընդ հարս իւր, he slept
with his fathers; - որդւովք բեր-
կեալ, a father happy in his children;
- մարգպետ, kishar-agasi, master of
eunuchs.

Հորաբար ad. paternally, fatherly;
- ոյ a. like or resembling his father,
following in the steps of his father;
like a father; - բուզն a. proceeded
from the Father; - բուն a. paternal.

Հորապիր s. adopted father; - զեղծ,
- խեղդ a. parricidal; - ինամ a. paternal
or filial (care); - խողովոյ, - խողոյ s.
parricide.

Հորածին a. born of the Father.

Հորակամ a. willed by the Father;
- կան a. paternal, belonging to the
father; - կեր a. parricidal; - կոչ լինիմ
տ. to name after the father.

Հորահարած լինիմ տ. to persecute
one's father. [ther.

Հորամեծար a. honouring one's fa-

Հորանամ, աջայ տ. to be or be-
come a father; - նարգ, - ու a. despis-
ing, contemning one's father; - նենդ
a. deceiving one's father; - նման a.
resembling one's father.

Հորանուն a. bearing the father's
name; - ախան a. patronymic.

Հորապարթ S. - բուզն.

Հորապետ s. patriarch, pontiff;
- ախան a. patriarchal, pontifical; - ա-
նամ տ. to become patriarch, pontiff,
bishop; - անոց, - արան s. seat, resi-
dence of a patriarch, &c.; - ուի s. pa-
triarchate, pontificate.

Հորասէր a. loving one's father;
- սպան, աջ a. parricidal; s. a parric-
ide; - սպանութիւն s. parricide.

Հորասեաց a. hating one's father;
- տունի a. planted & cultivated by the
Father; - տուր S. Հայրենաստուր.

Հայրենաբուն a. indigenous, native.

Հայրենադուռ s. traitor to one's
country.

Հայրենական a. paternal; patrimon-

ial; - ստացուածք, patrimony, inhe-
ritance.

Հայրենասէր, սիրաց a. fond of one's
country, patriotic; s. patriot; Զմա-
րիտ, անձնանուէր - , a genuine, de-
voted patriot; - սիրական a. patriotic;
- սիրութիւն s. patriotism, love of one's
country. [ther or country.

Հայրենավրէժ s. avenger of one's fa-

Հայրենաստուր a. left by a father,
transmitted from the ancients; pa-
ternal, ancestral.

Հայրենաւանդ a. transmitted or in-
herited from one's father or forefa-
thers, hereditary.

Հայրենի a. paternal; native, natal;
- Ժառանգութիւն, patrimony; - գա-
ւառ, Ծ, երկիր or

Հայրենիք, նեաց s. native country,
- land, country, birth place, home;
parentage; patrimony, paternal pro-
perty, fortune; հող - նեաց, father-
land; սէր, յիշատակ - նեաց, patriot-
ism; remembrance of one's native
land; անձուկ, կարօտ - նեաց, longing
for home; home-sickness, nostalgia;
վտարել զգը է - նեաց, to expatriate;
եւանել է - նեաց, to go abroad, to
leave one's native land; Թողուլ զ-նիս,
to quit one's country; երթալ, գարձ
աւանել է - նիս, to return to one's coun-
try; մասնել է - նիս, to return home,
to regain one's native land; արժանի
լինել - նեաց, to deserve well of one's
country; ծառայել - նեաց, to serve
one's country; նուիրել զանձն - նեաց,
զանձն զնել է վերայ - նեաց, to devote
oneself to the service of one's coun-
try, to consecrate oneself to one's
country's welfare.

Հայրիկ s. dear father, papa; չէր ոչ
ուտես - , dear papa, why don't you

Հայրորդի a. having sons. [eat?

Հայրութիւն s. paternity.

Հայրորէն S. Հայրաբար.

Հայց s. demand, request; ի - անկա-

նիլ, - եւ ինդիր լինել, to ask, to de-

mand, to request, to be in search of, to

Հայցական s. gr. accusative. [look for.

Հայցելի s. the article required, thing

asked for; առնել զ-ն, to hear, to

hearken to the prayer of; իւրեւ զ-ն,

to obtain by dint of entreaty.

Հայցեմ, էջի տա. to request, to ask;

to entreat, to beg earnestly, to be-

seech, to implore, to solicit, to pray;

to seek, to search; - օգնութիւն, to implore aid or succour; շնորհ, to entreat a favour.

Հայցող *s.* solicitor, postulant.

Հայցում, *ոչ s.* request, solicitation, entreaty, humble demand, prayer. [proof.

Հայցումն *s.* the asking; exaction;

Հայքար *s.* armenite, armentine, Armenian stone; turquoise.

Հան *s.* grand-mother, --mamma, *granny, grandam.

Հանածոյ, *ից a.* mineral; ore, mineral; - բերեղական, երկիւմնածեւ, հատածեւ, հողային, ձուլքարային, crystallized, kidney-shaped, globular or granular, earthy or earth-coloured, oolitic or lenticular ore. [away.

Հանահիմն *vn.* to be driven or cast

Հանապ *s.* a large drinking-glass.

Հանապազ *ad.* always, at all times, continually, constantly, ever; assiduously.

Հանապազաբոլիս *a.* flowing continually; - խօս լինիմ *vn.* to have constant intercourse with; - ծին *a.* continually proceeding, arising; - կիր *a.* *ad.* always wearing; - հիւանդ *a.* always ailing; - հոս *a.* running or flowing continually; - մեռ *a.* daily mortifying; - ջան *a.* always endeavouring, always careful, industrious, active, assiduous; - սուտ *a.* always lying, mendacious; - տարած *a.* always extended; - տես *a.* always visible; - փակ *a.* always shut; - փոխ *a.* continually changing, inconstant.

Հանապազորդ, *այ a.* quotidian, daily; continual; assiduous, frequent; *ad.* S. Հանապազ; - պատարագ, perpetual sacrifice. [պազորդ *a.*

Հանապազորդեայ, -եան *S.* Հանա-

Հանապազորդեմ, եցի *vn.* to continue, to persevere, to last, to endure; to frequent; ոչ -, to discontinue, to interrupt, to cease; - յաղօթս, to continue instant in prayer; - դիւ *a.* persevering, steady; - դուրծի *s.* assiduity, perseverance, persistence.

Հանապազոր *ad.* every day, always; -եայ *a.* quotidian, daily.

Հանգամանք *s.* condition, quality, state; kind, species, nature; details, circumstances, particulars; attribute, disposition, situation; way, manner; model; proof; - ժամանակին, act-

ual state of things; ստիպողական -, emergency; յետմ -նա *ad.* in any way, at all events.

Հանգանակ, *այ s.* assessment, rating; club, clubbing, contribution, share, portion; - հաւատոյ, symbol, creed; - աւ, in clubbing together; - աւ կողմնս առնել, to club for a dinner; - ահից *s.* partner in the reckoning, contributor, boon companion; - աւոր *a.* rated, contributed, clubbed together; - եմսնա. to rate, to club, to contribute, to club together, to subscribe; to contribute, to have a share in, to be accessory to; - ուրծի *s.* reckoning; subscription. [conformable.

Հանգէտ *a.* similar, like, equal, same,

Հանգիստ, գաստան *s.* repose; refreshment, relaxation, recreation; ease, tranquillity; convenience, well-being, leisure; pause, rest, intermission, truce, cessation; station, abode; *fig.* tomb; repose, sleep, death; *a.* quiet, tranquil, peaceful; - գաստամբ *ad.* conveniently, comfortably; at one's ease or leisure, leisurely; - գաստան ժամ, compline; - գաստան շարական եւ աւել տարան, hymns & gospel in burial-service; - գաստան պաշտօն, requiem; - առնուլ, to take rest, to be at rest, to repose; - տալ, to rest, to repose; թողուլ *ի* - գաստան, to leave or let alone; - առնել բանի, to end a discourse.

Հանգիտակ *S.* Հանգէտ. [course. Հանգիտանամ, այցայ *vn.* to be equal, like, to resemble.

Հանգիտապատիւ, տուաց *a.* having the same honour, equally honoured or honourable.

Հանգիտարագ *a.* of the same speed; equally swift; - ահառ *a.* of equal glory. [blance, parity, conformity.

Հանգիտութիւն *s.* equality, resemblance; *ad.* as, like, after the manner of; almost, nearly; *a.* S. -գունակ.

Հանգոյց, գուցից *s.* knot; tie, bond; station, post, stage, resting-place; *S.* կայարան; *bot.* knot, joint; *fig.* knotty point, rub, difficulty, intricacy, tangle; *mus.* note; գորդեան -, the Gordian knot; վերելից or վերամբարձ, վայրաբեր - *ast.* ascending, descending node; գիծ -գուցից, nodal line; - առնել, to make or tie a knot, to knot; արձակել *զ-ն*, to untie, to loosen or undo a knot; լուծանել *զ-ն* *fig.* to untie or

cut the knot of a difficulty or question, to delucidate; - *ի* -գուցէ փախել, to flee by post, or by relays of horses.

Հանգունակ, -ան, -ից, -անատիպ, -աւոր *a.* like, similar, conformable, equal, uniform.

Հանգուն *a.* turned or tucked up, close; *fig.* modest, reserved; cautious, wary; *ad.* gathering up, picking up, closely; modestly, decently; cautiously.

Հանգուցանեմ, ջի *va.* to repose, to give repose, to leave to rest; to recruit, to relax, to refresh, to ease, to recreate; to lay, to set, to put, to place; to finish, to end; to bury, to inter; to translate, to remove to heaven; to make happy, to beatify, to glorify; - յերկոց տունջեան, to rest from daily labour, to repose.

Հանգուցեալ *a.* refreshed, reposed, unbound; dead, deceased, defunct; -ն, the deceased, the defunct; - հայրն իմ, ամուսինն իմ, my deceased father, my defunct spouse; - թագաւորն ի տալիս Վ. Է., the late king of Italy V.E.

Հանգուցիւ *a.* giving or procuring rest, reposing.

Հանգչիմ, դեպ *vn.* to repose, to take repose, to be at ease; to rest, to cease from work, to relax, to refresh oneself; to end, to stop, to stand still, to halt, to be settled; to lodge, to sojourn; to cease, to end; to die, to depart this life; to be buried; to rest in heaven; - *ի* վաստակոյ, to take rest from work, to pause from labour; - *ի* խաղաղութեւ, to rest in peace; հանգիւր *ի* սրտմտութեւ, let your anger cease; եմուտ անդ -, he went in to ease himself. [ly, at one's ease.

Հանգստաբար *ad.* quietly, tranquil-

Հանգստական *a.* commodious, tranquil, easy; *s.* Quietist; - ուրծի *s.* quietism; - կայք, - տանոց *s.* tombs, cemetery, catacombs; - տասեր *a.* too fond of one's ease; - տարան *s.* place of rest; temporary altar; *fig.* tomb, sepulchre; - տարաբ *a.* comforting, restoring, refreshing, recreating, reviving; *s.* Therapeutæ; - տաւէտ *a.* very convenient, very comfortable; - տոց, *այ s.* tomb; - տուրծի *s.* repose, quiet, tranquillity, ease, convenience.

Հանգրէճ *s.* tucking or turning up; - րիճաձեւ *a.* tucked or turned up.

Հանգրիճեմ, եցի *va.* to tuck, turn or truss up; to take in, to tighten; - զհանգրէճս, to tuck up one's clothes or gown; - զբազուկս, to turn up the sleeves; - զմիտս *fig.* to retire within oneself, to collect one's thoughts.

Հանգրիճումն *S.* Հանգրէճ.

Հանգրուան, *այ s.* lodging, abode, dwelling; suburb, village, hamlet; stable; cattle-shed, sheep-fold; *S.* կայարան; - նաւաց, road, roadstead, harbour, port; - , sanctuary, relic.

Հանգրաւ, *ից a.* peaceable, quiet, calm, tranquil, mild; moderate, staid, sedate, grave, sober; -, - *ս ad.* gently, softly, mildly, tranquilly, slowly; - լինել, կալ, to remain quiet or tranquil; - լինել, to have patience, to be patient.

Հանգրաւաբար *a.* good-tempered, peaceful, gentle, mild, meek, affable; - դնաց, - հեռ *a.* walking slowly; flowing peacefully or placidly; - ձայն *a.* soft, pronounced or sung softly; - միտ *a.* equanimous; - նամ *S.* - տիմ; - սիրտ *a.* tranquil, imperturbable, peaceful, calm; - քայլ *a.* going slowly, having a slow pace.

Հանգարեմ, եցի *va.* to tranquillize, to appease, to calm; to render tranquil, to soften; *vn.* to be appeased, calmed, tranquillized; to abate, to be settled, to diminish, to assuage; to hold one's peace, to keep silence; to support, to endure, to suffer, to resist, to be able; - զկիրս, զամբոխեալ միտս ուրուք, to calm the passions, to relieve anxiety. [տեմ *va.*

Հանգարեցուցանեմ *S.* Հանգարեմ, Հանգարեցի *a.* slowly, softly, gently, quietly, smoothly.

Հանգարեմ *S.* - տեմ *vn.* [philosophy.

Հանգարողական *s.* ethics, moral Հանգարողութիւն *s.* tranquillity, stillness, repose, quiet, peace, silence; phlegm, calmness, coolness, composure; - կրից, moderation; - ծովու, calm at sea, calm, smooth sea, dead calm; - հոգւոյ, մտաց, peace of soul or mind.

Հանգերձ, *ից s.* coat, clothes, garb, attire, wearing apparel; old clothes; preparation, show, pomp, magnificence; - շքեղ, լայն, magnificent, flowing robe; - առանց խորխորանի, garment without folds; - արքայական,

royal robe; հեծեալով -ք or -անք, riding habit; -բաղանեաց, bathing gown; -ք նորք, a suit of new clothes; Տ. Պատմունք, Սքեմ, &c.; -հարսանեաց, wedding garb; -սգոյ, mourning; -ք աղտեղիք Տ. Ի քր.; արկանեւ զիւրեւ -այրուծեւ, to wear widow's weeds; Ի բաց հանել զ-այրուծեան, to put off widow's weeds.

Հանդերձ քր. with, along with, together with; եղբարքն -, with his brothers; -այնու, withal, besides, moreover; -այսու ամիւ, all the same, in spite of all that; after all, however; -ամբերուծքն, in spite of all his faults or defects; -սոքիմք, with all that; at the same time; այլովքն -, et cetera, &c., & so of the rest, so on, so forth.

Հանդերձան, Ի, -ք s. dressing, seasoning; provisioning, furnishing, furniture; dress, attire, garb, apparel; sumptuous attire; show, pomp, solemnity, gorgeousness, gaudiness, splendour; arrangement, preparatives, disposition; goods, luggage; apparatus, machinery; implement; attendance, equipage; construction; -նաւու, equipment, manning, fitting out; -ք կերակրոյ, sauce, seasoning, condiment.

Հանդերձանի s. clothes, garments, dress; drapery, woollen stuffs.

Հանդերձապետ s. master of the king's wardrobe; wardrobe-keeper; intendant, steward, manager; -առն, -րան s. wardrobe; linengoods; -րար s. tailor. [pation, calling; work.

Հանդերձաւորութիւն s. business, occupation; Հանդերձեալ a. prepared, composed; furnished, equipped; splendid, magnificent, sumptuous; future, to come, hereafter, that is to be, coming; -ք s. the future, futurity, time to come; պատմունքն -, coat in reserve, put by or kept for future use; -կեանք, Ծ, the future life, the life to come, the other world; Ի -ձեւումն, in the other life.

Հանդերձեղէն a. linen, of linen.

Հանդերձեմ, եջի va. to dress, to get ready, to prepare; to make or get up; to put in order, to arrange, to dispose, to fit up, to settle; to provide, to furnish, to garnish, to set off, to deck, to adorn, to embellish, to clothe; to

equip, to arm, to fit out; to construct. Հանդերձիկ s. cheap little dress; bad, ugly coat.

Հանդերձիմ, եցայտ. to prepare oneself, to get ready, to be in readiness, to set about, to fall to, to be about to, on the point of, going to; to dress, to put on one's clothes, to clothe oneself; -Ի չու, to get ready or prepare for a journey; -ձեալ էր դարձ առնել Ի առն, he was ready to return, or was on the point of returning home; -ձիւ a. getting ready, preparing.

Հանդէպ քր. before, in face, in presence of, in front, opposite; ad. against; a. convenient, fit, proper; Ի -, Ի -դիպէ, Ի -դիպոյ or -պոյ ad. before, in front.

Հանդէս, դիմի, սաց s. feast, public rejoicing; procession, solemnity, religious ceremony; pomp, show, display, gala, exhibition, parade, state; scene, spectacle, show; arena; proof, argument, demonstration; declaration, witness, testimony, evidence; trial, experience, essay; exercise, practice; audit, examination, inspection, investigation; deed, fact, act; effects; fight, assault, combat; care, diligence; bravery, great deeds; account; review (journal); -դիմի ad. pompously, solemnly; համահան -, exhibition; -Թաղման, burial, funeral obsequies; -գորաց, review, muster; -յաղթանակի, triumphal rejoicings; -Թատրոնական, theatre, spectacle, play; -առաքինութիւն, brilliant action; -լաւութիւն, shining qualities; Ի -մարտից, among combats; -առնել, to pass in review, to make a diligent investigation, to examine; to make a show or display of, to show off, to display, to expose to view, to put or set forth; to turn to account, to improve; to exercise, to practise; -առնել զգորաց, Ի -դիմի անցուցանել զգորս, to review, to muster, to pass in review; -համարոյ առնել, to examine, to register, to make a numbering or enumeration of; -առնել քաջութիւն, to prove, to signalize one's valour, to signalize oneself by prowess, gallantry, bravery; -առնել զօրութիւն, to use or exert one's power; -առնել պերճութիւն, դիմութիւն, to make a show of one's science; -առնել Ի

մատուցելու իւրոյ, to display one's wisdom; -առնել հանձարոյ, to heighten, to set off, to enhance, to give zest to one's parts or talent, to show one's wit, to play the sprightly, ingenious or witty; Ի -ածել, to exhibit, to expose to view, to display, to show off; to represent, to play, to act; Ի -անցանել, to compete, to rival, to vie with; to appear; Ի -մտանել, to enter the lists; to be ranked among; Ի -մատուցանել, to put to the trial, to the test, to prove; զ-առնուլ, to examine, to prove, to know by experience.

Հանդիպաբլուր s. opposite hill.

Հանդիպակաց a. opposed, opposite; s. object; -ուծիւն s. opposition.

Հանդիպահայեաց a. perspective.

Հանդիպաւորութիւն Տ. -պոյմն.

Հանդիպեցուցանեմ va. to cause to succeed or happen; to apply, to adapt, to suit.

Հանդիպիմ, եցայտ. to meet, to fall in with, to arrive, to come; to find, to gain, to obtain, to attain; to happen, to chance, to occur, to befall, to offer, to coincide, to tally, to jump together, to agree; -միմանց, to meet each other, to encounter; to attack each other in front, to clash, to meet face to face; չարեօք -, to happen unluckily; մեծամեծաց -չորհաց, to receive great favours; հանդիպի v. imp. it happens, it comes to pass.

Հանդիպոյ Տ. Դիպոյ; -միմք, ingenious, witty, subtle; -աբար ad. seasonably, befittingly, becomingly.

Հանդիպութիւն, -ումն s. encounter; coincidence; -ումն միմանց, interview, meeting.

Հանդիսաբան, &c. Տ. Առնաբան.

Հանդիսագիր, գրի, գրաց s. agonotheta, gymnasiarch, agonistarch; president or chief of a ceremony, assembly, combat, show; *expositor, exhibitor.

Հանդիսական a. solemn, pompous; s. spectator, assistant; -կից s. companion in an assembly or solemnity; companion in arms, fellow-soldier, comrade.

Հանդիսանամ, ագայտ. to enter the lists, to fight, to wrestle, to vie with; to labour hard, to strive, to endeavour, to try, to attempt; to signalize

or distinguish oneself, to render oneself illustrious, to be celebrated, renowned, to be made public with praise; to show one's courage or mettle, to figure, to shine; to assemble at a public festival or ceremony, to celebrate; բաշխալթ -, to make stupendous conquests, to do or work wonders; յաղթող -, to remain victorious; յաղթող - իրիք, to be victorious over, to be conqueror.

Հանդիսապետ Տ. -դիր; -պէս ad. in a procession, with pomp, gloriously.

Հանդիսասէր a. fond of pomp, solemnity, display; fond of shows, plays, public spectacles. [spectacle.

Հանդիսասեան s. arena; battle-field;

Հանդիսասէս, աջ s. spectator; -լի նիւ, կալ, to be a -, present at, to assist; -ք, the -, the audience; the lookers on, the by-standers, the public.

Հանդիսարան s. lists, arena; court of justice; gallery, saloon; exhibition; scene, spectacle; -բար a. exciting to war, warlike, martial.

Հանդիսացուցանեմ va. to solemnize, to celebrate with pomp or display; to signalize; to count, to enumerate; Թատրախաղ -, to play, to act, to perform; անպարտելի -, to render invincible; -ուցումն s. solemnization; representation, performance.

Հանդիսաւոր a. pompous, solemn; public; s. combatant, athlete, champion; -իմ Տ. -սանամ. [prove oneself.

Հանդիսեմ, եջիտ. to exercise, to Հանդիսեմ a. patient. [able.

Հանդուրժական, -ժեղի a. support-

Հանդուրժեմ, եջիտ. to suffer, to support, to sustain; to last, to endure, to resist; to be able. [gulf of Venice.

Հանդրին անդուղքս. Adriatic sea, or Հանեալ a. taken away; repudiated;

Ի բաց -, exclusively, to the exclusion of, except, but, save.

Հանելի a. drawing out.

Հանելուկ Տ. Առեղծուած.

Հանեմ, նի va. to draw or pull out, to take away, to abstract, to remove, to displace; to dislodge; to raise, to lift up, to carry up; to divulge, to let out, to publish; to offer, to present; arith. to subtract, to take away; -զբաւակուսի արմատ Թուոյ, to extract the square root of a number; - իրաւունս, to do justice to; - անուն չար,

to defame, to decry, to slander, to belie; - *յաջաց*, to cause to lose the favour or affection of; - *յաջաց ժողովրդի*, to render unpopular; *ի վեր* -, to inform of, to discover, to disclose, to reveal, to unveil, to unmask; - *չ* -, to publish, to divulge every where; *ի բանս* -, to delude, to beguile, to seduce, to betray, to deceive; *յինքն* -, to appropriate to oneself, to take possession of, to assume wrongfully; - *ինչ յոք*, to ascribe, to attribute, to impute; - *յոք զպատճառս ամբարեաց*, to accuse of every evil; - *յոք զինն*, to apply to; *ի բաց* -, to exclude; to scatter; to send back or away, to dismiss, to discharge; - *բռնի* or *բռնաբար*, to extort, to wrest, to seize by force, to take by violence; - *յարմատոց*, to root up, to extirpate; * - *զթեփ*, to scale; to pearl or decorate seed; - *զվրէժ քինուն*, or *զփոխարէն չարեացն*, to avenge oneself, to be revenged; to turn the tables upon; - *օգուտ*, to turn to account, to profit by, to derive benefit from, to avail oneself of, to improve; - *հետեւանս*, to desume a consequence; - *զոք ի ձեռս ուրուք*, to give, to deliver up; - *զորս*, to levy soldiers, troops; - *աւուրս*, *զգիշերն*, to pass the days, the night; - *աւուրս բազումն*, to remain a long time; - *ի ժառանգութիւն*, to dispossess; - *յայլ լեզու*, to translate into; - *ողջակէզ*, to sacrifice; - *լեզու*, to put out one's tongue; to loll out one's tongue; *վիճակ* -, to draw, to cast lots; - *զկարասիս*, to unfurnish, to strip; - *զկինն*, to repudiate; - *կա նանց զյօնն*, to paint one's eyebrows; - *զնուր*, to draw water, to draw up, to fetch up; - *ի նաւէ*, to disembark; to land, to set on shore; - *ճանապարհի*, *զրան*, to lead to, to run into, to abut or end in; - *առ ոք*, to present, to introduce; - *զուրն ի պատենից*, to unsheathe; - *ընդ սուր*, to put to the edge of the sword; - *զհողին*, to give up the ghost, to expire, to die; - *զօրհնուի*, to bless, to praise; *հան զիս աստի*, take me out of this; *Տ. Գլուխ, Կառափ, &c. &c.*

Հանի, նույն, Հանիկ, հանկան Տ. Հան. Հանաք, ոյ s. intelligence, intellect, understanding, wit, sense; genius, talent; wisdom, prudence; reason, sense,

judiciousness; *rhet.* enthymeme; - *բազմալեզանակ*, a rare talent.

Հանաքաբան a. of fine genius, of great wit; speaking wisely, clever, ingenious; sententious; - *ուհ* s. witty or sententious phrase, flash of wit, sally, witticism; - *բար* ad. ingeniously, wisely, judiciously.

Հանաքագիտութիւն s. foresight, insight, sublime science; wisdom; sagacity.

Հանաքական, -կուռ, -միտ, -յեղց, -ւոր, -եղ a. full of wit, of ingenuity, of sense, witty, ingenious, intelligent, wise, sensible, clever, clear-sighted, judicious, prudent, right-minded; - *եղայր*, a genius, man of great parts, of rare talent; - *եղք* s. men of wit.

Հանաքեղութիւն s. intelligence, wit, ingenuity.

Հանաքեմ, եջի, -րիմ vn. to tax one's ingenuity, to set one's wits to, to contrive, to invent, to devise, to frame.

Հանաքիմաստ, ի, -մաց Տ. -ճարեղ. Հանաքիւ s. inventor.

Հանութ Տ. Խանութ.

Հանում, նայ vn. to weave, to plait. *Հանումս* s. drawing or taking out; extraction; *arith.* subtraction.

Հանուր, նորոյ, նուրոյ a. each, every, all, general, universal; *ընդ* -, every where; - *ց ազանց*, to all peoples. [*ly.*

Հանրաբար ad. generally, universal. *Հանրագիր* s. encyclopedist; - *ք, -պedia*; - *գէտ* -, *գիտական* a. - *pedian*.

Հանրական a. general, universal. *Հանրահաշիւ* or *Գրա-* s. algebra;

շուական a. algebraic; - *շուող* s. algebraist; - *շուօրէն* ad. algebraically.

Հանրահաշիւեմ va. to divulge or publish every where. [*sides.*

Հանրամտեալ a. surrounded on all sides. *Հանրած* s. pantheist; - *ուհ* s. pan-

Հանրաշափ s. holometer. [*theism.*

Հանք, աջ s. mine; - *սկւայ, երկաթայ, ածխայ*, gold -; iron -; coal -.

Հանքաբան s. mineralogist; - *ական* a. -logical; - *ուհ* s. -logy. [*colliery.*

Հանքածուխ s. coal mine, coal pit, *Հանքային* a. mineral; - *ջուր, աղ, -*

water; rock-salt; - *ածուխ Տ. Հանքածուխ.*

Հաշ a. lean, lank; wasted, languid; - *անք* s. leanness; extenuation, weakness, languor, faintness; - *եմ* va. to consume, to exhaust, to drain, to ren-

der lean, to make languish; - *իմ* vn. to grow thin, to languish, to be consumed, to decay, to pine, to dwindle away.

Հաշիւ, շուհ s. account, reckoning, calculation, computation; - *ընարութիւն*, exact, correct account; comparison, likening; *ճիշդ, մանրամասն, վերջին* -, accurate, detailed, final account;

*բոլորակ, * կլոր* -, in round numbers; *խառն* -, confused account; *սովորական* -, running account, account current; *ի* -, on account; *ի* - *իւր*, on one's own account; *ի* - or *հաշուով*

տալ, to pay on account; - *անիւ*, to make out an account; to calculate; - *տալ*, to give an account; *ից*, to conform, to agree; *ի* - *ածել*, *արկանել*, to count, to calculate, to compute, to reckon, to number, to enumerate; - *ցուցանել, ընտել, քննել, ճշդել, մաքրել* or *սրբել* -, to present, to receive, to examine, to verify, to audit an account; *փակել, աւարտել* -, to close, end or conclude, to settle or balance an account; *մտանել ի* - *ընարութեան*

ընտել, to be compared, confronted with; *անանց հաշուի*, incomparable, matchless; *Տ. Կշիւ.*

Հաշմ, ից -, *անդամ* a. crippled, impotent; - *ձեռք*, one-handed; left-handed; - *ոսիւք*, lame; - *անդամովք*, paralytic, that has lost the use of his limbs; - *մոռք*, booby, noodle, block-head, dolt, dunce, dullard. [*maim.*

Հաշմեցուցանեմ va. to cripple, to maim. *Հաշմիմ, եցայ* vn. to be crippled, to maim.

Հաշմոս a. crippled. [*maimed.*

Հաշմութիւն s. state of a crippled person; crippledness, lameness.

Հաշուատեղան, -րան s. bank, counting-house, counter.

Հաշուեգիր, -մատեան s. account-book, day-book, journal; *մայր* -, ledger; - *կալ* s. book-keeper; - *կալուհ* s. book-keeping; - *սուճար* s. pocket-book; - *ցուցակ* s. invoice, bill of parcels. [*correspondent.*

Հաշուընկեր s. partner, associate; *Հաշուիմ, եցայ* va. to count, to calculate, to compute, to number; to repute, to esteem, to think, to deem, to judge, to believe; *տալ* to pass for, to counterfeit; *յառասպելու* -, to treat as fables. [*dwindling away, languor.*

Հաշումս s. consumption, decay, *Հաշտ, ից* a. reconciled; propitious,

favourable, friendly, kind, kindly, benevolent; - *անիւ*, to conciliate, to reconcile; to render propitious, to propitiate; - *ընել*, to be reconciled; to be propitious, favourable.

Հաշտագրամ s. piece of money worth about two thirds of a penny.

Հաշտարան s. propitiatory.

Հաշտարար, աջ s. conciliator, reconciler, peace-maker, pacifier; a. conciliating, pacifying; - *ուժի* s. conciliation, reconciliation, pacification.

Հաշտելի a. reconcileable.

Հաշտեմ, եջի, -եցուցանեմ va. to conciliate, to reconcile, to pacify; to agree, to make up.

Հաշտեցուցիւ a. conciliatory.

Հաշտիմ, եցայ vn. to be reconciled, to agree, to make peace, to become friends; *մերձ էր արեւն ի* - *ից*, the sun was about to set.

Հաշտութիւն, -ուժն s. conciliation, re-arrangement, peace; propitiation; *Տ. Կշեմ, &c.*; *ի* - *ածել* *Տ. Հաշտեմ*; - *անիւ* *Տ. Հաշտիմ*.

Հաշեմ, -իւն, -յուն *Տ. Հաշեմ, -իւն*; *Հեծեմ, -ծուծիւն.*

Հաշ ad. in haste, hastily, very soon; - *ա* ad. afterwards, next, then, & then, after; *իմ*, come! now! well! come on! go! away! make haste! come now! quick!

Հապալաս, ի s. *Տ. Պտուղ միտենայ; -ի Տ. Մրտենի.*

Հապաշէպ s. haste, speed, hurry, diligence, promptitude, precipitation, headlong haste; - *իւ, -ով* ad. in haste, hastily; expeditiously, diligently, promptly, swiftly, rapidly, quickly; - *տագնապաւ*, with all possible speed, in a hurry, precipitately; - *տալ* vn. to hasten, to make haste, to be quick; *va.* to expedite, to hasten, to urge on, to quicken, to hurry; to despatch; - *եմ* *Տ. Հապաշէպ տալ* *տա.*

Հապտեպ ad. often, frequently, very often. *Հաշալ* s. veil. [*often, again & again.*

Հաշեմ, եջի vn. to bark, to bay, to growl; to howl, to yelp; *ից*, to cry out, to clamour, to brawl, to snarl.

Հաշեցուցանեմ va. to cause to bark. *Հաշիւն, -յուն* s. barking, baying.

Հաշող s. barker; a. barking, yelping, growling; - *ական* a. having the faculty of barking; - *ուժիւն* s. faculty of barking.

Հառաչ, *բ* *S.* -անք; -ալիք *a.* full of sighs; -ական *a.* sighing, plaintive, doleful; -ակուռ *a.* panting, out of breath, short-winded.

Հառաչանք *s.* sighs; groans, lamentation, weeping; մեծ, խոր -նա արձա-կել, to fetch deep or heavy sighs, to sigh heavily; հեղձամղձուկ զ-նան առ-նել, to stifle one's sighs; -հեղձամղձ-ձուկ զնա առնելին, his sighings stifled his utterance; -նոք *ad.* with a sigh; -նոք ի խորոց սրտե ասաց, after profoundly sighing he said.

Հառաչեմ, եցի *vn.* to sigh; - ի խո-րոց սրտե, to sigh deeply; - զանգուղի զհեծութի, to groan incessantly; - առ խաղաղութի, to sigh for peace.

Հառաչիւն, -չումն *s.* sigh.

Հաս, *ից* *s.* ripeness, maturity; ar- rival, coming; tax, duty, dues; income, rent; funds, annuity; gift, offering; *ի* - գալ, to arrive at maturity, to ripen, to grow ripe, to mature.

Հասակ, *աց* *s.* shape, stature, size, height; age, years, time of life; կաթ- նաբոյժ - , babyhood; անտիական, մա- տալ, տխեղժ - , tender age, infancy, childhood; *ի* սկզբնաբոյս -ին, from one's earliest years; *ի* տղայութե -ի նր, in his infancy; *ի* ծաղկեալ -ի, in the prime of life; աճումն -ի, growth, growing; երիտասարդ -աւ, young; կայտառ, սթափ - , a slender waist; - անձնեայ, large stature; ուղղորդ - , straight figure; բարձր -աւ, of lofty stature, tall; միջակ -աւ, middle-sized; վայելուչ -աւ, good-sized; չափաւոր -աւ, middling-sized; կարճ -աւ, short, little; Հասուն - , in ripe years, years of discretion; այրական - , man's es- tate, manhood; ծերացեալ - , - ծե- րութե, old age, age, years; ծերա- ցեալ -աւ, aged, in years, old, stricken in years; *ի* - եւ *ի* տիւս Հասանել, to reach, to attain, to grow to man's estate; զարգանալ -աւ, to increase in age; *ի* - գալ, to arrive at the age of puberty; *ի* միտս եւ *ի* - լինել, to be of age; - նր բարեք կերպարանի, his fi- gure is becoming well developed; եւ մեռաւ *ի* -ի երեսուն եւ երկից ամաց, he died at the age of thirty three; - զարնայնոյ, spring-time, spring.

Հասակաբեր, -գեղ *a.* finely-shaped, tall; -լից *a.* full grown, grown up; -ծին, -կից *a.* of the same age, coetan-

eous; -չափ *a.* adult, of age, pubes- cent, marriageable; -ւոր, -կեայ, -կեղ *a.* grown up; of lofty stature,

Հասանելի *a.* comprehensible. [tall.

Հասանեմ, սի *vn.* to arrive at, to at- tain, to reach; to catch, to take, to surprise; to get, to obtain, to gain; to be destined, allotted or obliged to; to ripen, to become ripe; to understand; - *ի* վերայ, to comprehend, to con- ceive, to understand, to apprehend, to catch at; to penetrate, to break into; յեղակարծում, յանակնկալ *ի* վերայ - , to surprise, to catch; to over- take, to come on like a thunderclap; - *ի* պաշտօն, to obtain, to get hold of a place or post; *ի* պատիւ - , to rise to dignities, to be promoted to high rank; - զքաղաքաւ, to assault the city; - *ի* վերայ իրաց հին, to assume the direction of, to take in hand pub- lic affairs; - *ի* ցամաք, to disembark, to land, to arrive; - վերաց, to draw to a head, to gather; եթէ զնա ոչ -նէ ինձ տեսնել, if I should not happen to see him; թէն մեռանել ինձ -նիցէ քեզ, even were I to die with thee; -նէ քեզ դարձեալ մարգարէանալ, you must prophesy anew; դուցէ -նիցէ քեզ անձրեւ, lest the rain should sur- prise you; ծերացեալ Հասեալ յարս, old, among the elders; Հասեալ ժամ, present.

Հասարակ, *աց, ուց* *a.* common, ordi- nary, usual, trivial, vulgar, low; common, public; equal, alike; half, semi, demi; *ad.* in common, together, equally, generally; *gr.* appellative; - անուն, common gender; - բայ, de- pendent verb; - , - օր, noon, noon-tide, midday; *ի* - աւուրն, զ- աւուրք, at noon; *յ- օր*, till noon; - գիշեր, mid- night; - տարի, one year with another; - տեղիք *rhet.* the common places, ge- neral topics; -աց կեանք, common life; թշնամի -աց, the common enemy; միտք, կարծիք -աց, common sense; -աց հաւանութի, with one accord; օգուտ -աց, the public interests; իրք -աց, public affairs; ծախիւք -աց, at the public expense; -աց վարել կեանս, to live in common; -աց ունեն զինչս, they had every thing in common.

Հասարակաբար *S.* -օրէն.

Հասարակագործեմ *va.* to co-oper- ate; -ծութիւն *s.* co-operation.

Հասարակախառն *a.* common, gene- ral; -խառնութիւն *s.* introduction.

Հասարակած, *ի, աւ* *s.* moiety; equa- tor; -գաւ գիշերոյ, at midnight; -իր *s.* equinoctial line.

Հասարակական *a.* common, public, general; ordinary; *s.* communist; -ու- թիւ *s.* communism; -կշիւ *S.* Զուգակշիւ.

Հասարակապատիւ *S.* Համապատիւ; -պետական *a.* *s.* republican; -պետու- թիւն *s.* republic.

Հասարակասեր *a.* zealous for the public welfare; -ստեղծ *a.* common, proper to all creatures. [Հասարակ.

Հասարակաց *a.* common, public; *S.*

Հասարակաւորութիւն *s.* equality, parity; - աւուր, equinox.

Հասարակեմ, եցի *va.* to equal, to divide in two parts, in halves; to share, to part equally, to portion out; to accomplish; - զսէրն քե ամենեւին, to love impartially, to be large-heart- ed; մի -եսցեն զաւուրս իւրեանց, they shall not live out half their days; -իմ *vn.* to be divided into halves, to be equally divided; to be half way; to share in, to partake of; to be com- plete, accomplished; -կեցաւ մահն յաղթասու եւ ի վարթամն, death over- took both poor & rich; -կէ գիշերն, it is midnight.

Հասարակորդ, *աց* *a.* participating equally, partaking, sharing; equal; *s.* companion, fellow, partner; -ս առ- նել, to equalize, to equal, to compare; *fig.* to appraise, to estimate; -ս մեզ արարեր զքս, you have made them equal unto us. [public; moiety.

Հասարակութիւն *s.* community; the

Հասարակօգուտ *a.* of public utility; *s.* the common weal; -օր *s.* noon; -օր- եայ *a.* meridian; equinoctial; -օրէն *ad.* commonly, ordinarily, generally; -օր- ութիւն *s.* equinox.

Հասեալութիւն *s.* pancratium.

Հաս եւ խած լինիմ *vn.* to eat greedily, to devour voraciously.

Հասկ, *աց, ոց* *s.* ear or head of corn, of barley, &c.; ոսկեփայլ -ք, golden ears; -ս արձակել, to shoot into ears, to ear; to spire; քաղել - , to glean; -աբեր *a.* producing, bearing ears; - լինել, -աբերեմ *vn.* to ear; -ագեղ *a.* of fine ear; -աթուռ *a.* well-eared, well in the ear; -ահանեալ *a.* threshed, husked; -ահաս or -սուն *a.* of which

the ears are ripe; -ահասուն *s.* ripen- ess of ear; -աձեւ *a.* shaped like an ear.

Հասկանամ, ացայ *vn.* to understand.

Հասկացումն, -ցողութիւն *S.* Հասո- ղութիւն; -ցուցանեմ *va.* to cause to understand.

Հասկաքաղ *a.* gleanings; *s.* gleaner; gleanings; - առնել, to glean.

Հասողութիւն *s.* comprehension, un- derstanding, intelligence, perception.

Հասոյթ, ութի, Հասոյք *s.* income; pension; salary.

Հասու *a.* happening: lively, clever, intelligent; - լինել, to arrive, to reach, to attain; to seize, to take, to catch, to entrap; *fig.* to comprehend, to con- ceive, to penetrate, to discover, to recognize. [*s.* pensioner.

Հասութասեր *s.* fund-holder; -ւոր

Հասուկ *a.* ripe-minded, clever, in- telligent. [Հասողութիւն.

Հասումն *s.* the arriving, arrival; *S.*

Հասուն *a.* ripe, mature, grown up; wise, prudent, judicious; - Հասակ, ripe or advanced age; - այր, man of mature age, a discreet sober-minded man; - օրիորդ, marriageable young lady; - խորհուրդ, միտք, mature judgment; - խաղաւարտ, ripe im- posthume; - գործել, to ripen, to make ripe, to mature, to bring to maturity.

Հասունանամ, ացայ *vn.* to ripen, to grow ripe; - պալարի, to come or draw to a head, to gather, to suppurate.

Հասունացուցանեմ *S.* Հասուն գոր- ծեմ. [ness.

Հասունութիւն *s.* maturity, ripe-

Հասուցանեմ, ցի *va.* to cause to ar- rive, reach or attain; to bring, to re- fer; to cook, to dress, to get ready, to prepare; to ripen, to mature; Հա- սոյց ինձ անբաւ աշխատութի այս բառ- գիրք, this dictionary has cost much labour.

Հաստ, *ից* *a.* solid, stable, firm; strong, robust; thick, coarse, large; - , -ք *s.* stability, firmness, hardness, steadiness; կալ *ի* -ի, to stand firm; *ի* -ոյ պահել, to hold fast; *ի* -ոյ ունել, to preserve, to keep.

Հաստաբազուկ *a.* strong-armed, having large & powerful arms, ro- bust, vigorous, sturdy, stout; -բեստ *a.* firm, solid, strong; hard, compact; -կաշի *a.* pachydermous; -կապ *a.* well bound, tight, strong; -կառոյց *a.* well

built, solid, stable; -հարուստ *a.* strong, robust, vigorous; -հեղուս *a.* well nailed or fastened; -հիմն *a.* well based or built, firm, solid, stable; -առնել, ամրացնողանել, to strengthen, to confirm; -ձեղուն *a.* having a solid ceiling; -ձիգ *a.* well-bent (bow); valiant, skilful (archer); -աղեղն *a.* furnished with a very strong or heavy bow; -մագիլ *a.* furnished with very strong claws or talons; -միս *a.* strong, robust; -յարկ *a.* strong roofed. Հաստամամ, ացայ *vn.* to grow stronger, to be strengthened or confirmed; *to become larger, to increase in bulk.

Հաստանդամ *a.* well limbed, stout, Հաստալինամ *a.* stable, firm, well built; -պինդ *a.* hard, firm, solid; -թիւ *a.* nervous, robust, vigorous; -ջով, -ստեղն *a.* flourishing, well branched; -վերդ *a.* of unhewn stone.

Հաստատ *a.* solid, firm, stable; sure, certain, positive; *s. geom.* solid; *ad.* solidly, firmly, strongly, steadily; surely, truly, positively; resolutely.

Հաստատաբան *a.* truth-speaking, veracious, exact, accurate, correct; -բար *S.* Հաստատ *ad.* -գոյն *a.* very firm, very solid; *ad.* firmly, surely; -գրական *a.* stereographic; -գրութի *s.* stereography; -դէտ *s.* stereoscope; -գիտութիւն *s.* stereoscopy; -կան *a.* firm, solid, immutable; -բան *s.* affirmative; -հաստութիւն *s.* stereotomy; -ձգութիւն *s.* skilful archery.

Հաստատանամ, ացայ *vn.* to be confirmed, strengthened, to take root in.

Հաստատաչափ *a.* stereometric; *geom.* solid; -ութի *s.* stereometry; -պէս *S.* Հաստատ *ad.*; -տիպ *a.* stereotype; *s.* stereotyping; -գրութիւն *or* -տպում *va.* to stereotype; -տպող *s.* stereotyper, -typist; -տպութիւն *s.* stereotyping.

Հաստատեմ, եջի *va.* to affirm, to sustain; to prop, to confirm, to consolidate; to fortify, to comfort, to invigorate, to strengthen, to encourage; to restore, to mend, to revive, to refresh; to assure, to guarantee, to attest, to certify, to witness, to approve, to corroborate; to legalize, to ratify; to institute, to found, to erect, to create, to make; -անդրէն, to re-establish; -դերես, դէռն, դիմս, to set out, to start, to proceed, to move

on; to deliberate, to resolve, to purpose; to conduct or comport oneself, to act; to threaten; -զառուջութիւն, to recover, improve or restore health; -եալ էր ի խորհրդեան, he was resolute & decided in action.

Հաստատիմ, եցայ *vn.* to grow harder, to become stronger; to be confirmed, to take root in; to settle oneself firmly in, to stay; to be certified, assured, proved, confirmed; to hope for, to rely on, to confide in, to be created; to recover, to be restored, to come round again; -տեղադրեալ, he recovered his strength, his senses; -տեղան որդիք նր, his children are grown up; -տեղալ յառուջութե, he has recovered his health. [firmatory.

Հաստատողական *a.* affirmative, confirmatory. Հաստատութիւն *s.* stability, firmness, solidity, fixidness, consistence; constancy, resolution; strengthening, consolidation, confirmation; prop, stay, support, base; affirmation, assertion, acknowledgment, authorization, certifying, approbation, ratification; *chem.* solidification; -երկնից, the firmament; -մասց, constancy, firmness of purpose; -առնուլ, to be vouched for, of a certainty, to prove true, to be confirmed, attested, certified; -թիւ *S.* Հաստատ *ad.* -թիւ եղեալ էր ի մտի, he was resolved, he has taken a resolution, he decided to.

Հաստատուն, անոյ *a.* firm, solid, stable, fixed; certain, sure, positive; immovable, constant; permanent, persevering; determined; *s. geom.* solid; *ad. S.* Հաստատ; -կերակուր, solid food. [support; counterfort.

Հաստարան *s.* stanchion, prop, stay, Հաստարմատ *a.* well or deep-rooted, well established, firm, solid; -առնել, կանգնել, to strengthen, to root, to establish.

Հաստալը, յց *s.* paste; pie, pasty. Հաստեմ, եջի *va.* to create, to produce, to make; to strengthen, to confirm, to consolidate; -դը ի բարիս, to confirm in the right way; -խմտ, to be created, produced; to be confirmed, strengthened: to marry, to wed, to espouse.

Հաստիչ *s.* creator, producer. Հաստոյժ *a.* prudent, cautious. Հաստոյր *a.* serious, grave, mortal;

-վերք, a deep wound; տալ - հարը-ւածս, to give the finishing stroke or death-blow, to despatch. [stairs.

Հաստորդ *a.* having wide steps or Հաստուած, ոյ *s.* creature, created being; construction, structure.

Հաստումն *s.* creation; production; strengthening, consolidation, confirmation, re-establishment, restoration.

Հաստուն, անոյ *a.* firm, solid.

Հաստութիւն *s.* creation.

*Հասցէ *S.* Երեսպիլը.

Հաս, ից, ոյ *s.* cut, cutting, section; fraction, fragment, morsel, piece; corn, grain; *one, one only; -ս առնել ճանապարհաց, to rob, to take to the highway; -աբէկ *s.* zool. gross-beak; -ալից *a.* full of corn or grain; granular.

Հասագործեմ *va.* to reduce into grains, to granulate; -ծի *s.* granulating machine; -ծութի *s.* granulation.

Հասած, ոյ, ից *s.* section, paragraph; *gr.* caesura; *a.* cut, cut out; -ք կտնի, conics, conic sections.

Հասական *S.* Հասուն; -կարկառ *a.* pieced, patched; composed; -կեր *a.* granivorous; -կոտոր *s.* bit, piece, morsel; remnant, shred, fragment; -առնել, կոտորել, to cut up, to cut in pieces; to break, dash or smash to pieces; to mutilate, to curtail, to change, to alter.

Հասահարց, -հմայ *s.* diviner by means of grains; -ուծի *s.* divination

Հասաձեւ *a.* grain-shaped. [by -.

Հատանեմ, հատի *va.* to cut, to cut off, to break; to carve, to cut; to divide, to separate; to retrench, to diminish, to curtail; to castrate; to resolve, to decide, to determine; to cross, to traverse, to pass; to stop, to interrupt; -գծից զմիմեանս, to cross one another; -գծով, to plough, cross or traverse the sea; -գծով եւ զցամաք, to run over, to over-run or scour both sea & land; -ճանապարհ, to open, to pave a way or road; to progress towards, to bend one's steps to, to traverse, to travel; -անցանել, to cross, to traverse, to pass, to travel over or through, to go over; -ի ստեղն, to wean; -գծառս, to fell, to cut down; to clear; դասս -, to sentence, to judge, to decide; ախն -, to mine, to dig, to hollow; -զգլուխ, to cut off

the head, to behead, to decapitate; -զանդամս, to cut off limbs, to amputate; -յարբունիս, to confiscate, to forfeit; -ի կենաց, to slay, to deprive of life, to kill; -զանձն ի փափկութի, to give oneself up to effeminacy; ի վաստութի -, to make a coward of; -զծարաւ, to quench, to slake the thirst; -զանձն յիմեքէ, to abstain, to keep from, to refrain, to forbear, to deprive or debar oneself of, to do without, to dispense with; ախս -, to plough, to furrow; -գունդ մի, to detach, to form a detachment; -լուսոյ զտէր, to drive away darkness; -զբոց հրոյ, to spark, to sparkle, to emit sparks; -զբանակն, to fray a way, to pass through, to cross; * -զգրիւ, to make a pen; գետն զգալաննէ, the river traverses the plain; *S.* Զոր, Կարճառում, &c., &c.

Հատանիմ, ապ *vn.* to be cut, separated, divided; to be exhausted, to decline, to fail, to desist; to abstain, to refrain; to shine, to glitter, to sparkle; to yield, to give way, to fall into; -գունոյ, to turn pale; to be discoloured, tarnished, to lose colour, to fade, to grow pale; -ի յուսոյ, to lose hope, to cease to hope, to despair; յանգործութի -, to foment, to cherish idleness; յանմուտութի -, to be without even the shadow of common sense; ի զեղխութիւն -, to plunge into debauchery; ի չարութի -, to abandon oneself to wickedness; -բոցոյ, to flame, to cast a glare, to shine; զհետ -, to apply oneself to; ի վաճառս -, to deal, to traffic; ի գինեվաճառս -, to keep a wine-shop, a tavern; ի բերեւ զկարկուտ հատեալ յամպոյ, like hail fallen from the clouds; ամ ուրեք ոսկւոյ եւ ախանց նշուք -նէին, all was brilliant with gold & precious stones; փայլաատկուիք -նէին, thunderbolts fell; գունդ մի հատեալ, a detachment of troops; հատեալ ի յուսոյ, desperate; բան հակիրճ հատեալ, brief, succinct discourse; *S.* Փուն, Մալը, Թեւ, Յոյս, &c. &c.

Հատանող *s.* cutter; paper-cutting machine; *geom.* secant; *a. S.* -տու.

Հատաթուր *s.* med. ptisan; orgeat, barley-water.

Հատավաճառ *s.* money-changer.

Հատեալ *a.* cut; castrated, gelded.

Հասընտիր *a.* select, chosen, choice; - , - բանք, chrestomathy, anthology, collection; - լինել, to gather, to collect, to make a collection of authors.

Հատիկ *s.* small grain.

Հատիճ *s.* kernel.

Հատկիմ, եցայ *vn.* to be out of breath, to become breathless, to gasp for breath; *ի հեկեկանացն - կէտլ*, hindered by sobs.

Հատկաւ *s.* linseed. [dered by sobs.

Հատոր, ոյ *s.* part, bit, shred, fragment, stump; volume, tome; - *հոգւոյս*, my life! my darling! my love!

Հատու *a.* sharp, trenchant; *ից*, decisive, peremptory; *s.* pickpocket, cutpurse; *S.* Ձէն.

Հատուած, ոյ, *ից* *s.* cut, shape, fashion; section, division; part, portion; bit, piece, fragment; retrenchment, separation; emigration, transmigration, colony; article, head, point; *geom.* segment; - *բկնի*, conics; *առաջանիւթ* - *օրագրի*, leading article; - *գնալ ուրեք*, to emigrate; *գրել* - , to write an article; - *սալ բանին*, to interrupt, to break in upon.

Հատուածակողմեան *a.* prismatic; - *կողմն* *s.* prism; - *անգուստան*, achromatic -.

Հատուածիմ, եցայ *vn.* to remove, to separate or detach oneself; to retire, to go away, to cut & run; to change one's abode, to emigrate, to colonize, to settle oneself as a colonist or planter.

Հատուածող *s.* geom. sector; - *ծոյ* *a.* of many pieces, composed; - *ծուծիւն* *s.* desertion, running away.

Հատուիճիր, - *կտիր* *a.* cutting or reducing to pieces; - *առնել*, to reduce to pieces, to atoms; to exterminate.

Հատումն *s.* cut, incision; division, separation; - *անդամոց*, amputation.

Հատուցանելի *a.* payable, solvent; - *ուծիւն* *s.* solvency.

Հատուցանել, *ցի* *vn.* to render, to restore, to give back; to pay, to discharge, to acquit; to disburse, to lay out; to recompense, to satisfy, to make amends, to compensate, to indemnify: to cut; - *ի ստենէ*, to wean, to take from the breast; - *զգոխաբէն*, to render like for like, to requite; - *զնաւն*, to make up for, to indemnify for; - *չար փոխանակ բարւոյ*, *չար* - *երախտեաց*, to render evil

for good; - *զմեղս հարանց՝ որդւոց*, to revenge the sins of the fathers upon the children; - *ցեր ինձ բարիս, եւ ես - ցի քեզ չարիս*, I have rendered you evil for good; *Աստուած հասուցէ քեզ ի բարիս*, may God reward you; *S.* Հատուցումն, *Սէր*, &c.

Հատուցանող, - *ցի* *s.* who renders, restores or gives back; payer; remunerator.

Հատուցումն *s.* restitution; payment, reimbursement; remuneration, recompense; compensation, gift, offering, fine, amends: cutting; - *նասուց*, damages, indemnity, reparation; - *փոխարինի*, compensation; exchange, any thing given in return; *ի* - , in payment; in return; *օր - ցման*, the Last Judgment; - *առնել*, to reward, to requite, to recompense; to make amends for; *Հատուցանել ումեք զ* - , to give tit for tat, to make a return for, to requite; to avenge, to punish; *Հատուցանել զ* - *ի թշնամիս*, to revenge oneself on one's enemies.

Հարազատ, աջ *a.* legitimate, authentic, genuine; true, frank, sincere; intimate, cordial; related, near, familiar; *s.* brother; - *որդի*, legitimate son; - *աբար*, - *ապէս* *ad.* legitimately; brotherly; sincerely, intimately.

Հարազատանամ, աջայ, - *սիմ*, եցայ *vn.* to be legitimated; to become familiar or brotherly; to contract an alliance with; *եղբայր - սեալ*, own brother.

Հարազատութիւն *s.* legitimacy, authenticity, genuineness; fraternity, brotherhood; kindred, consanguinity.

Հարած, ոյ, *ի* *s.* wound; ulcer.

Հարակաշ *s.* associate, partner.

Հարամանի *S.* խարամանի.

Հարամելիմ *vn.* to be pushed.

Հարանք *S.* Հարուած.

Հարաւ, ոյ, ով *s.* south wind; the south; *արեւելեան* - , south east, S.E.; *արեւմտեան* - , south west, S.W.; *հոլմ - ոյ*, the south wind; *չնչ* - , it blows from the south; - *ակողմ*, - *ակոյս* *s.* the south, south side; *a.* on the south side; - *սհոլմ* *s.* south wind, auster.

Հարաւայդ *s.* aurora australis, southern light.

Հարաւային *a.* southern, meridional, austral, southerly; - *արեւելեան հոլմ*, sirocco.

Հարաւուիք *s.* fields, country; seed - or sowing-time, tillage, ploughing.

Հարբուի *S.* խարբուի.

Հարեւանցի, *ի* - *a.* superficial, light; futile, frivolous, vain, transitory, fleeting; *ad.* superficially, slightly, for form's sake, negligently, in passing, with an absent look; - *անցանէլ* *լ*, to graze, to pass close to, to glide by; to skim along or over, to glance at; to touch lightly or briefly on.

Հարեւանցիկ առնել, - *ցեմ* *va.* to pass quickly, to skip, to omit, to pass over in silence. [էւէշ.

Հարեւոր, Հարեժ *S.* Հարեւոր, խեր. Հարթ, *ից* *a.* plain, flat, even, level; polished, smooth; uniform, alike, equal; *ad.* unitedly; evenly, plainly; - *հաւասար*, on a level with, even with; - *եւ ուղիղ հասակ*, fine-shaped, of a fine stature or figure; - *առնել*, to level, to smooth; to facilitate; *էզիցին առապարքի* *ի* - *ճանապարհս*, the rough places shall be made smooth.

Հարթածաւալ *a.* equally stretched, plain, flat; *խառակ* *a.* even with the ground, plain, flat, on the same floor, on a level, levelled; - *առնել*, to pull down or raze to the ground, to level with the ground, to raze; to level, to make even.

Հարթակ or Արդուկ *s.* iron, smoothing - ; - *եմ* or *արդակեմ* *va.* to iron, to hot-press, to smooth.

Հարթաշափ, *ի* *s.* level; - *ջրեղէն*, water-mark or -line; - *պղպողակաւոր*, spirit-level; - *եմ* *va.* to level; - *ուծի* *s.* levelling.

Հարթ-գոգաւոր *s.* plano-concave; - *կորնթարդ*, - *ուռուցիկ* *s.* plano-convex.

Հարթեմ, եցի *va.* to plain, to smooth, to make even or equal; to plane, to polish; to level, to put on a level with, to pull or beat down, to demolish, to cast to the earth, to overthrow, to destroy, to raze. [veller.

Հարթիչ *s.* planisher, polisher, leather-mark or -line; *թեայ* *vn.* to start with fear, to be scared, to take fright or umbrage at, to start or fly off, to bound away. [smoothing; equality.

Հարթուի *s.* level, levelling, planing, Հարթուցանեմ, *ցի* *va.* to give umbrage, to scare, to startle, to fright away, to estrange, to alienate, to re-

move; - *զվարսս*, to cause the hair to stand on end.

Հարիչ *s.* beater; plectrum.

Հարիւր, ոյ *a.* hundred; *s.* - , cent; *ասան առ* - , ten per cent, 10 p. %; - *ազկի* *a.* hundred-headed; - *աղուռն* (*Թեբէ*) *a.* hundred-gated (Thebes); - *աժողով* *a.* collecting taxes at 1 p. cent; - *ալիւր* *s.* hectolitre; - *ակալ* *s.* hectare; - *ակնեան* *a.* having a hundred precious stones; - *ակրամ* *s.* hectogram; - *աճեռանի* or *ձեռն* (*Բրիարէ*) *a.* hundred-handed (Briareus); - *ամսան* *a.* centigrade; - *ջերմաչափ*, - thermometer; - *ամեայ*, *մէլց*, - *ամեան*, *մեկից* *a.* a hundred years old, centenary; of every hundred years, centennial; *զ - ա մեկիւք ուրեմն էր*, he was about an hundred years old; - *ամեգր* *s.* hectometer; - *ապառիկ* *a.* centuple, a hundredfold, hundred times as much; - *ապառիկեմ* *va.* to centuple, to increase or multiply a hundredfold; - *ապետ* *s.* centurion, captain; - *ապետուի* *s.* centurion's or captain's rank.

Հարիւրաւոր *a.* a hundred, centenary; centuple; *ad.* by hundreds, in great numbers; *s.* centurion; - *իմ* *vn.* to be centuplicated.

Հարիւրբերանեան *a.* hundred-mouthed; - *զիցուհի*, the hundred-tongued goddess, Flame, the goddess of report.

Հարիւրեակ, *եկի*, *կաց* *s.* a hundred; century; - *եմեան* *a.* of a hundred years old; - *երորդ* *a.* hundredth; *s.* hundredth part, centime.

Հարիւրթերթի *s.* rosa centifolia.

Հարիւրանեան *s.* centipede.

Հարիւրորդ *S.* Հարիւրերորդ; - *ալիւր* *s.* centilitre; - *ակալ* *s.* centiare (100th part of an are; one square meter); - *ական* *a.* centesimal; - *ակրամ* *s.* centigram; - *ամեգր* *s.* centimeter.

Հարկ, աջ *s.* tribute; tax, impost, duty, excise; necessity, want, exigency; constraint, obligation; homage, duty, service; *Հարկ վերադիր*, additional tax; - *տարապայման*, over-assessment; - *զժնդակ*, shocking necessity; *առանց* - *ի*, without necessity; - *առ*, *ի* - *է*, *առ* - *ի* *ad.* necessarily, of necessity, essentially; inevitably, indispensably; by force, by compulsion, forcibly; *լ* - *առ արկանել*, *ի* - *ի կացուցանել*, to place or lay under contribution, to tax, to load or burd-

en with imposts, to levy contributions, to render tributary, to subdue, to subject, to enslave, to subjugate; - հա- նել, to gather in, to exact tribute, to raise money, to put a tax on; - ս հար կանել, to pay a tribute; to be tribute to; - է կալ, մասնել է - , to serve, to subject oneself to, to submit, to be tributary to; - առնել, to force, to constrain, to use violence; հասու- ցանել զ- չորհապարտ մեծարանացն, to pay the tribute of gratitude; - է, one must, it is necessary; է - , է է ինչ - , it is not necessary, there is no need, no matter; - է վերայ կայ ինձ, necessity obliges me to; - եղև նմա բողոքել է կայսրն, he was obliged to appeal to Cæsar; ի - է ժամանակին, according to the wants of the age; - էր, it was necessary; - եղև մեզ առ- նել, we were obliged, compelled or constrained to do; - է ինձ երթալ, I must go; մեզուք էթէ - լիցի, let us die if it must be!

Հարկադիր, դրաց a. imposing of a tax or burden; forcing, offering violence; - դրեմա, to force, to constrain, to oblige; - դրիմ տն, to be forced, obliged; - դրուծիւն s. constraint, violence, force; impost.

Հարկածողով, - հան, աջ s. tax-collector, --gatherer.

Հարկահանութիւն s. the collecting of taxes, exaction or recovery of tribute or imposts; նեղել - թէ, to oppress, squeeze, grind or vex with excessive taxation, to load or burden with extortions.

Հարկահար, աջ s. tributary; thrall, bondsman, serf, slave, servant.

Հարկանելի a. to be beaten; S. - նող- Հարկանեմ, հարի va. to beat, to strike, to give or deal a blow; to strike or sweep the chords of the lyre, to vibrate, to touch, to play or perform on; to ring; to knock, to thump; to prick, to bite; to wound, to hurt, to harm; to knock down, to beat to death, to kill; to spoil, to taint, to gnaw, to eat away; to ill-treat, to punish, to abuse; to strike against, to shock: to feel remorse: to pay tribute: to write down, to put into writing, to set down; - դբաց եւ զծարաւ, to stay hunger; to quench, slake or allay thirst; - այսոյն պղծոյ, to pos-

sess with a devil; է չամփուր - , to spit, to put on the spit; - զք է չեց, to empale; - է մահ, - զք յոգի, to give the death-blow, to despatch, to slay, to kill; - է գլուխն, to cause a headach; - գինւոյ է գլուխն, to mount to the head; to intoxicate; տաւիլ կամ ջուլթակ - , to harp, to play on the harp or violon; խորան - , to set up a pavilion; - զմիմեանս, to strike one another, to knock against each other; to come in collision, to collide, to come into contact with; - ընդ մի- մեանս, ի միմեանս - համեմատութիւն, to compare, to confront with; - զճա- նապարհս, to go, to be on a journey, to travel; մարտ չ միմեանս - , to fight, to combat, to make war; - զպատե- րազմ, to gain the battle, to conquer; - զմիմեանս, to beat the enemy, to discomfit, to defeat, to rout; հուր - զտամբ, to set a house on fire; - գա- ւազանաւ, to cudgel, to cane, to whip, to thrash, to belabour; խրախոյս խըն- գուծէ - , to shout with joy; - զպէտս ուրուք, to supply the needs of, to provide or furnish the needful; - ըզ- միսս, to strike, to impress; - զամա- նակ mus. to beat the measure; զծայրս - , to dawn, to rise; - զանձն, to be afflicted, grieved, mournful, desper- ate; ի միս - , to think, to reflect; - նէ զԴաւիթ սիրտն իւր, հարեալ գտանի է խզէ մտաց, David is struck by or eaten up by remorse; իւր - նէ զքեզ սիրտ քո, why is your conscience af- flicted & why is your heart heavy within you? արեւն ի ծայրս - նէր, the sun gilded the mountain tops; Ժանգն - նէ զերկաթ, rust consumes iron; Կոշիկ իմ - նէ զոտս, my shoe pinches; S. Գան, Լալ, Խառով, Ծախ, Յորեան, &c.

Հարկանիմ, հարայ տն. to be beaten, struck, wounded; to be smitten with, enamoured of; to approach, to incline to; - զազահուր, to be avaricious, too fond of riches; - զսխտի, to addict oneself to vice; - է վերայ ուրուք, to assault, to attack; - է սէր ուրուք, to fall in love with, to conceive a great affection for, to be desperately in love with; է գուլթ - , to be moved, touch- ed with compassion; ի զգայութիւնս - , to strike the senses; - զիւրեք, to tend do, to have the mind occupied with; - յանձն օտարս, to idolize; է

չափս կամ է գնողս - , to traffic; ի միսս - , to be under stood; այսր անգր - , to waver, to be unsettled, bewildered, in doubt, to hesitate; - յոք, to incline to some one, to become too familiar or very friendly with; ջաւ - նի որո- վայնիս, I have a stomach ache; I have the colic; հարաւ է գեղ նր, he was smitten with her beauty; հարաւ է մորմոք սիրտ նր, his heart was filled with pain or grief; երկն երկն - նէր է նշէ, they shone brilliantly with many colours; - նէր է նշէ հոս անոյշ, they spread a perfume around; կարեվէր հարայ յոգիս, my heart was pierced with a hundred wounds; S. Ամթ, Բերան, Գուճ, Դեմ, Քաղց, &c., &c.

Հարկանող, Հարող s. striker; knock- er; - ջուլ, a butting or mad bull.

Հարկապահանջ, էջ s. exactor, tax-gatherer, collector, receiver; - ութի s. tax-gathering, collection of taxes; - պէտ s. receiver-general.

Հարկատու, աջ a. tributary; vassal; liege, subject; ածել է - ս, - առնել, to subject to tribute, to render tribu- tary; - լինել, to be tributary; - ութի, - արուծիւն s. act of paying tribute; thralldom, servitude.

Հարկաւոր, աջ a. necessary, impor- tant, essential; intimate; ministering, serving; s. necessities; - արար, - ա. պէտս ad. necessarily; of course; - էմ, էջի va. to necessitate, to oblige, to force; - իմ, էջայ տն. to be constrained, forced; - ութի s. necessity, want; mi- nistry, office, service; servitude.

Հարկեմ, էջի, - էցուցանեմ va. to necessitate, to constrain, to force, to compel, to oblige; to impose tributes, to render tributary; S. Հարկիմ.

Հարկեցուցիչ a. pressing, urgent, earnest; - պէտք, pressing need.

Հարկեւոր a. respectable, venerable.

Հարկիմ, էջայ տն. to contribute; to pay homage, to serve, to be con- strained, forced. [yoke of oxen.

Հարկիք, էջայ s. necessity; yoke; Հարկիք S. խնջութ. [(ʃ).

Հարկար s. mus. an Armenian note Հարձ, էջ sf. concubine; - որդ, էջ s. who keeps a - ; - որդի s. son of a - ; - ութիւն s. concubinage.

Հարուած, ոց s. blow, knock, beat- ing, striking, percussion; bastinado; slash, cut, wound; bruise, contusion;

sore; fig. scourge, blow, chastening, tribulation, misfortune; repulse, rout, defeat, overthrow, considerable loss; - բ mus. pæan; - բ Եգիպտոսի, the pla- gués of Egypt; օրհասաբեր - , mortal blow; - ս ածել, to give many blows, to cudgel, to chastise; հարկանել է - ս մեծամեծս, to make great slaughter, havoc, carnage, butchery; - արեկ լի- նիմ տն. to be beaten most unmerciful- ly; fig. to be harassed, vexed; - էմ, էջի va. to beat, to strike; to cudgel, to cane; to chastise, to punish.

Հարուծող առնեմ va. to set free.

Հարուկ s. forge-scales of iron or copper.

Հարում, բի va. to beat, to strike; to drive in, to thrust, to push; to toss, to shake, to agitate; - զաամուռնս, to set the teeth on edge; ձու - , to Հարումն s. blow, beating. [beat eggs.

Հարուստ, բառաց a. powerful, pot- ent; strong, vigorous; monied, rich, opulent, fortunate; much, abundant; numerous; long since, remote, old; - մի, enough, sufficient, much; - մի ժամ, ժամանակ, long, a long while or time, a great while; է - դարուց, many centuries since; - մի յառաջ, long time before; յետ - ժամանակաց, long time after; - միտք, ingenious; գուռ - , a strong force; - ձգմամբ, for a long time; - ինչ ամաց է վերայ անցե- ւոյ, after many years.

Հարսանեակ, էկաց s. bridesman, one of the wedding-party.

Հարսանեկան a. nuptial, hymeneal, bridal, spousal; - զոգ, hymen; - սէր, conjugal love; զգեստ - , nuptial robe.

Հարսանիք s. med. measles; bot. wild poppy.

Հարսանիք, նեաց s. wedding, nup- tials; hymen, marriage, union, wed- lock; հանդէս - նեաց, espousals, wed- ding-, nuptial- or bridal-feast; չաճ - նեաց, Hymen; ջաճ - նեաց, the torch of hymen; երգ - նեաց, marriage-song, epithalamium; ճառ - նեաց, discourse on marriage; հանդերձ - նեաց, wed- ding garb or garment; շօթ, բլիթ - նեաց, bride-cake; օրհնութիւն - նեաց, nuptial blessing; առաջաւոր - նեաց, wedding-, bridal- or marriage-bed; - նիս առնել, to celebrate a wedding; չառնել - իս, not to celebrate the wed- ding; երթալ է - իս, to go to a wedding;

գողանալ զ-իս, to be beforehand with one's spouse, * to get some jobs before the wedding-day.

Հարսն, սին, սուկ s. a newly married, bride, spouse; betrothed, affianced bride; daughter-in-law; nymph; larvæ; յաւերթ -, nymph; -սուկը, բռնայկը, oreads, mountain nymphs; Խօսիլ -, to betroth, to affiance.

Հարսնագեղեմս, to array or adorn as a bride.

Հարսնազգեստ, -զգեստ a. dressed like a bride; -զգեստեմս, to dress like a bride. [trothing.

Հարսնախօսութիւն s. betrothal, betrothing; Հարսնածու, աջ s. paranymp, match-maker; -կան, -մասն S. Հարսանեկան. Հարսնամատ; -մուրութիւն or Կողմեցք արդանդի s. uterine fury, hysterics.

Հարսնամամ, աջայ տ. to become a bride, to marry, to wed, to be or get married. [or dressed like a bride.

Հարսնապաշտօն s. arrayed, attired Հարսնարան s. marriage-place; bride-chamber; talamus, nuptial-bed; fig. Holy Church, &c.

Հարսնացու s. marriageable girl; -ցանեմս, to marry, to join in wedlock, to give or take in marriage.

Հարսնուկ s. bridesmaid; paranymp; -նէրք s. epithalamium.

Հարսնեակ s. S. Հարսանեակ; chrysalis, aurelia; -եղբայր S. Հարսածու.

Հարսնմատ s. bot. nenuphar, water-lily. [poppy.

Հարսնոյ ծաղիկ s. bot. poppy, corn.

Հարսնութիւն s. marriage, wedding; wedlock; անեմս -թէ, to marry, to wed, to espouse; անալ ումեք է -թէ, to be married.

Հարսնուկ S. Հարսնոյ ծաղիկ.

Հարսնուհի s. bride, spouse.

Հարսաբուն a. strong in number, powerful, numerous; -լիք a. abundant, full; -ձեռամբ, liberally, largely; -կող a. long-sided, heavy-flanked, robust, stout, vigorous.

Հարսաւոր a. oppressed; oppressor; -ական a. oppressive, vexatious; -եմս, to oppress, to subdue by violence, to vex, to molest, to crush, to overburden, to surcharge, to extort, to maltreat; -զիւր կամս, to persist doggedly, to be obstinately resolved, to be stubborn; -իւ, -ող s. oppressor;

-ութիւն s. oppression, violence, vexation, exaction, extortion.

Հարսամիտ a. learned, clever, wise; -լիք a. very mighty; very rich, opulent; -յոյս a. hopeful.

Հարսամամ, աջայ տ. to become powerful, to be predominant, to domineer, to lord it, to rule over, to reign; to get or grow rich, to prosper, to thrive; to abound; -զբարեպաշտութիւն, to be rich in piety, to be very pious.

Հարսաւորացանեմս, to make potent or glorious; to strengthen, to brace, to fortify; to make rich, to enrich; -ուցիւ a. enriching.

Հարստեմ, եջի տ. to drive in, to thrust down, to push, to fix, to establish, to consolidate; to tie tight.

Հարստի a. corpulent, big-bellied; strong- or large-limbed.

Հարստութիւն s. dynasty; power, sway, rule, domination; riches, wealth, opulence, fortune; abundance.

Հարց, ից s. demand, interrogation, question, examination; S. -ն; -եւ ինդիր անեմս, to ask, to make inquiries, to inquire about; է -եւ է փորձ արկանել, անկանել, to question, to examine; է -եւ է ինդիր մասնէլ ընդ ումեք, to discuss, to argue, to dispute.

Հարցաբանեմ S. Հարցանեմ.

Հարցափորձութիւն s. inquisitiveness.

Հարցական a. interrogative; magical; -կէտ, note of interrogation.

Հարցանեմ, ջի տ. to ask, to inquire, to interrogate, to question; -ի Տէնէ, to consult the Lord; -զողջունէ ուրուք, to ask news of, or about some one; -զումեք է խաղաղութիւն, to salute with gentle words; -զգբ բանիւք բազմեք, to overload with questions. [interrogator.

Հարցանող, -ցող s. questioner, in-

Հարցաւոր a. asking, questioning or seeking after, eager to learn, desirous of information; inquisitive; -սիւրուհի s. desire of knowledge, of information, of learning; inquisitiveness.

Հարցափորձ, է s. interrogation, examination, question, inquiry, proceeding, inquisition; է -մուծանել, մատնել or -եմս, to interrogate, to question, to examine, to inquire; -ուհի S. -

Հարցաբանիւն լինիմ or -բանեմս, to question, to examine; -բանութիւն s.

examination; interrogation.

Հարց եւ փորձ S. Հարցափորձ.

Հարց եւ քննիւն անեմս, to examine, to inquire into.

Հարցիւթիւն s. divination; -ս անեմս, to divine, to prognosticate.

Հարցն, ջին, ջինցն s. the Song of the Three Children; -ափառ s. certain short Armenian canticles or hymns so called.

Հարցուած, ոյց s. demand, interrogation, question; -ս անեմս, մատուցանել, to ask or address questions, to question.

Հարցուի s. demand; divination.

Հարցուի, ջկաց s. soothsayer, conjurer; sorceress; այս -, spirit of divination, Pythoness.

Հարցուին S. Հարցուած. [փորձ.

Հարցուփորձ, Հարցփորձ S. Հարցաւորանեմ, աջայ տ. to alight or settle on the ground (birds).

Հաց, ից s. bread; food, victuals, livelihood; meal, repast, table; -ա ուսմաւորութիւն, տուսմաւորութիւն or երեսաց, show-bread; -կենաց, երկնաւոր -, the bread of life; the Eucharist; -սպոյ, նեղութիւն, the bread of pain, of affliction; [թարմ, կակուղ, բալեփ or կակուծ, ջերմ -, new, soft, well baked, hot bread; օթեկ, դաւ or թուխ -, white, brown bread; անն, հացադործի -, household, baker's bread; -համեմաւոր, gingerbread; անխմոր -, unleavened bread; -գետնայ, hog's-wort, sow-bread; կեղեւ -ի (կողմն), bread-crust; ներքին կամ վերին կեղեւ, under- or upper-crust; միջուկ -ի, crumb; չերս -ի կողքանդ, slice of bread & butter; կոտոր -ի, a morsel of bread; փշանդ -ի, crumbs; -յարգանակի, sopped bread, panado; -խորովեալ, toast, slice of toast; բրբտամբք երեսաց իւրոյ գաւանդի իւր, to get one's bread by the sweat of one's brow; -թրեւ, գործեւ, to make, to bake bread; -ուհեւ, to have bread; առանց -ի լինել, not to have bread to eat; չոր -ուհեւ, to eat dry bread; [թանալ զ-իւր արտասուք, to eat the bread of affliction; -ի բերան վարձու գործեւ, to serve for his bread; է -կոշիկ զոր, to invite to dinner; -մեծ գործեւ, to give a grand dinner; հա-

զորեւ ի ումեք -իւ, to eat with one; արկանել -, to serve up; to give to eat; -կարել, բեկանել, բրբել, to cut or break bread; to crumble, to crum; կեղեւել զ-, to cut off the crust, to chip it off; հասանել զ- բազկելոյց, to keep the bread from the hungry; անարժան է -ին զոր ուտէ, he is not worth his salt.

Հացաբաշխ a. bread-distributing; -բոյծ a. nourished with bread; -գործ S. -բար; -գործութիւն s. chem. panification; -գեղ s. bot. ammi, bishop's-weed; -գիր s. bread-basket; shepherd's-scrip, pouch, bag, satchel; -թան s. panada, -do, sop, soup; -լից a. abounding in bread, in victuals; sated; -ծառ s. bread-tree; -կարստ a. wanting bread; -կից s. messmate; guest; fellow-boarder, table-companion; -լի նեւ, to eat together; -կցութիւն s. commensality, company at table; -հաս a. abstaining from bread; -միւ a. abounding in bread or in corn, producing much corn. [to be made into bread.

Հացանամ, աջայ տ. to become bread,

Հացանոց S. Հացարարոյց; -շատ S. -մոյ; -վաճառ s. bread-seller, baker;

-բան s. bake-house; -բար, աջ s. baker, bread-maker; -բարոյ, աջ s. baker's shop; bake-house; -զորաց, army bakery; -բարութիւն s. bread-making; baker's trade; -ւէտ a. producing corn in abundance.

Հացերէց s. president of the wedding banquet; bridesman, paranymp; -եփ, եփեաց s. baker, oven-keeper.

Հացնթրիք s. meal, repast.

Հացի s. ash-tree; հացեաց դրախտ, ash-grove; -ծառոյ սերմն S. Ճնշիկաւեղու. [sel of bread.

Հացիկ, ջկան s. roll, small loaf; mor-

Հացկատակ s. parasite, spunger, trencher-friend, toad-eater; -ութիւն s. spunging; -կերոյթ, ութի, -կերութիւն s. good cheer; banquet, feast; կոշիկ է -, to invite to dinner; -կից S. Հացակից.

Հացհամեմ s. anise, dill; fenugreek.

Հացմիջուկ s. crumb of bread.

Հացուտ a. abounding in ash-trees.

Հացուտ, աջ a. bread or dinner-giving. [tiable, insatiate.

Հացբուլեփ, է a. gluttonous, insatiable.

Հաւ, ուց s. bird; hen; cock; grand-

father, --sire, --dad: beginning, rise,

origin; -բ, poultry; ճագ հաւու, վաւեկ, chicken, poult; աղբ -ուց, hen-dung; վանդակ -ուց, hen-coop; դաւ դարբ -ուց, hen-roost, -house; վաւաւաւական -ուց, poulterer; վաւաւաւանոց -ուց, poultry-market; միս -ու, fowl; -խորովեալ, roast fowl; -ն գրգռայ, the hen clucks; եւ խօսեցաւ -, & the cock crowed; -ոյ հայր, great-grand-father; -ոյ, great-great-grand-father; - առնել, to commence.

Հաւադէտ s. augur, diviner by augury; - լինել, to augur, to divine by -; -գիտութիւն, -գիւթական s. augural science.

Հաւարոց, աջ s. hen-house; lurking-or hiding-place; -լուսն, լուսն s. pelican; onocrotalus.

Հաւախօս, ի s. cock-crowing; cock-crow, day-break; ի -ի ad. at cock-crowing, at the peep or break of day.

Հաւակ, աջ s. commencement, rise, origin; author; -եր, ի s. food for birds; ի -երի դէմ, ի սատակումս գաւաւաւաւեւ -երի նուիրել, to give a prey to the fowls of heaven.

Հաւահայած s. scare-crow; -հարց, -հմայ S. -դէտ; -հմայք, -հմայութիւն s. augury, presage; -միգի s. bot. heath.

Հաւան s. consent, persuasion; * S. Սանդ; a. consenting, persuaded, convinced; - գտանիլ լ, to consent, to assent; ի - ածել S. -եցուցանեմ; ի - գալ, S. -իմ; - հաւաւթ, willingly, with pleasure; -ք եւ հաւաւարք, agreeing together, unanimous; -աւբար ad. consentingly, willingly; -աւգոյն a. likely, probable; persuasive; -ական a. persuasible, likely, probable, plausible; - է, չէ -, it is likely; unlikely; -ականաւար ad. probably, likely; -ականութիւն s. probability, likelihood, plausibility; -ականութեց հաշիւք math. calculation of probabilities; -երի S. -ական; -եմ, եցի va. S. -եցուցանեմ; տո.S. -իմ; -եցուցանեմ va. to persuade, to induce to believe, to convince; to advise, to induce to do; -եցուցիչ a. persuasive, convincing; -ընկերք s. pair, couple; -իմ, եցայ տ. to be persuaded, convinced; to acquiesce, to hear, to consent, to agree, to condescend; to accept, to admit, to approve; - , to disapprove; ուր -եալ եմ, as I believe, as I think; որ լռէ՝ -ի, silence gives consent; -իմ, -իմ

լայս, I agree to it; -ողական a. probable; persuasive.

Հաւանոց s. roost, hen-- or --house.

Հաւանութիւն s. persuasion, consent, agreement, acquiescence; approbation, suffrage; միաշունչ, միաբան -թք, unanimously, by common accord or agreement, in concert, by a common or unanimous consent, jointly; by mutual agreement; ի հաւարակ -թէ, by common consent; - բերել, to consent, to accord, to agree; ձեռն աւալ -թէ, to consent to, to assent; ի - ածել S. -նեցուցանեմ; աւանդ քոյի -թէ, without your consent; - ում s. consent; persuasion. [or grey owl.

Հաւապատիր s. madge-owl, brown

Հաւասար, աջ, ից a. equal, like, same, conformable; straight, plain, even, level; s. equal, companion; pendant, fellow; -, աւ - ad. equally, alike, likewise, conformably, in the like manner; -, - թղթոյն, copy, duplicate; - գտանիլ, լինել, to equal, to match, to be on a par or level with; to rank, to be at par; - հրամանին աւաւ նուր զհաւարութեմ, to be executed according to orders or command; զանձն - աւանդ Սյ, he made himself equal with God; զորութիւն եւ դաւ - են աւաւ ի նր, force or stratagem are the same to him.

Հաւասարաբաշխ a. equally distributing; -գործ a. equally acting; -գոր a. of the same power; isodynamic; equivalent, equipollent; -կից s. companion, fellow, comrade, mate, partner; -կշիւ a. of the same weight; equivalent, equal; - լինել, to counterbalance, to countervail; հաւասարութիւն նր - ախարից են, his good qualities compensate his vices; -կշուութիւն s. equilibrium, equipoise, poise; -կող, -կողմ, -կողման a. equilateral; -ձմեռ s. isochimene; -մաւն s. isotherme; -ն կիւն a. isagon, equiangular; -ն յաւ a. equidistant; -չափ a. of equal measure, just, equal; -չափութիւն s. isomeria; -ստաւիւ a. S. Համա-; -սէս ad. equally; -ջերմ s. isotherme; -սէր a. just, equitable; -սրուն a. equicrural, isosceles; -տիպ a. conformable, equal.

Հաւասարեմ, եցի, -եցուցանեմ va. to render equal, to equal; to equalize, to level, to make even, level or smooth; to equal, to compare; to counterba-

lance, to -poise; to communicate, to make a sharer or partaker; -եմ or -իմ, եցայ տ. to equal, to match, to be on a par or level with, to liken oneself to, to make oneself equal or conformable with, to be compared, confronted with; to communicate, to participate, to share; -իմ լինել, to be united, to conjoin.

Հաւասարորդ, աջ a. participating, -pant, equal; s. companion, partner.

Հաւասարութիւն s. equality, parity; uniformity, conformity; comparison, likening; equalization; participation, sharing; union, concord, agreement; գալ ի - լ, to equal; - or - ում math. equation.

Հաւասարաբանեմ, եցի va. to reason.

Հաւաստապէս, -տեաւ ad. certainly, truly, doubtlessly, assuredly, positively, upon good grounds.

Հաւաստեմ, եցի va. to show, to prove, to confirm; to justify, to vindicate; to certify, to assure; to search into, to go to the bottom of, to sift, to investigate.

Հաւաստի a. certain, true, indubitable, sure, convincing, conclusive, incontestable, positive; demonstrative, justificative; ad. S. -տեաւ; -կորուստ, certain loss; - գիտել, to know for certain; - աւանդ, to assure, to convince, to prove; - իմ է զի, it is certain that.

Հաւաստիք, տեաւ s. certitude, assurance, good authority, best source; demonstration, token, testimony, proof; - բարձր ակնածութիւն, assurance of the highest regard; ընդունել զ-իս մեծարանաց, to be assured of his highest esteem.

Հաւաստութիւն, - ում S. -տիք.

Հաւաւաւաւ s. poulterer, poultryman; bird-fancier.

Հաւատ, ոյ, -ք, տոյ s. faith, belief, creed; trust, confidence; fidelity, faithfulness, good faith, sincerity; proof, testimony, evidence; Creed; -ք, յոյս եւ սէր, faith, hope & charity; քրիստոնէական -ք, the Christian religion; դաւանութիւն -ոյ, profession of faith; լոյս, ջաշն -ոյ, the light of faith; մասունք, սահմանք -ոյ, articles of faith; կենդանի, անյողորդ or հաստատուն, գայթի ի գայթի, մեռեալ -ք, lively, resolute, constant or unshaken, totter-

ing or wavering, dead faith; անխոր ի -ս, indifferent as to religious matters; դաւանել զ-ս, to confess the faith; ունել -ս, to have faith; չունել ոչ -ս ոչ օրէնս, to regard neither law nor gospel; գալ, դաւանել ի -ս, to become converted; ածել, ձգել ի -ս, to convert; հաստատուն լինել ի -ս, to be true to the faith; -ս ի ներքս բերել, -ս բերել, to believe, to give credit to; -ս ընծայել, to believe in, to give faith to; -ս ունել յոք, to trust, to place faith in, to put trust in; -աւալ միմեանց, to make a contract, to contract an alliance, to enter into an engagement, to bind oneself; ուրաւ նալ զ-ս, to deny or abjure the faith; յորում ոչ գոյ -, unbelief; անցանէ լ -ս, it is incredible; -ոյ, worthy of credit; S. Թերահամ.

Հաւատարմութիւն s. perfidiousness, perfidy, guile, perjury, infidelity; -գրուծ a. false-hearted, faithless, perfidious, unfaithful, disloyal; perjured, forsworn; - լինել, to infringe or break one's faith, to be false.

Հաւատալի a. credible, worthy of belief, to be believed; - իմ է, one can hardly believe it, it is incredible; -ութիւն s. credibility.

Հաւատակից a. of the same belief, faith or religion, coreligionary; -աւկցութիւն s. having the same religion or faith.

Հաւատամ, տացի տ. to believe, to give credit to; to confess; to persuade oneself; to commit oneself, to trust to, to confide in, to rely on; - , to disbelieve; - յԱՅ, to believe in God; - բոլորով սրտիւ, to believe firmly, with all one's heart; - ամբաւնի, to believe every thing; - գոր, to side with, to second, to lend an ear to.

Հաւատամք s. Belief, Creed.

Հաւատաստան s. establishing, setting forth the articles of faith.

Հաւատարիմ, ըմբ, մայ a. faithful, loyal, honest, trusty, trustworthy; confident; true, sure, certain, real; ad. S. -մաւար; - լինել, to be verified, confirmed, proved; to be justified; to be trusted, believed, adopted, or accepted; - կալ, մնալ, to rest or remain faithful to; - առնել, to prove, to justify, to verify, to accredit, to give credit to, to make credible; - առնել

զգը, to assure, to cause to believe, to persuade.

Հաւատարմաբար, **-սէս** ad. faithfully, loyally, truly, accurately; **-գոյն** a. more faithful; ad. more faithfully.

Հաւատարմանամ, **ացայ** vn. to be faithful; to be confirmed, verified, justified; **-նայ լուրս**, this news gains credit.

Հաւատարմացուցանեմ va. to make credible, to give to believe, to persuade, to convince; to sanction, to certify, to confirm, to affirm, to assure.

Հաւատարմութիւն s. fidelity, loyalty; good faith, honesty, plain-dealing, sincerity; confidence, security; certitude, certainty, assurance.

Հաւատացեալ a. faithful, believing; faithful, loyal; trusted; s. believer; **ճմարիտ -քն**, the true believers; **-ցուցանեմ** va. to cause to believe, to persuade, to convince; to impose upon.

Հաւատաւոր sf. nun.

Հաւատափոխ a. abjuring, changing one's faith; **- լինել**, to change one's faith, to renounce one's belief, to abjure one's religion; **-ութիւն** s. abjuration, change of faith. [gether.

Հաւաք a. assembled, gathered to; **Հաւաքաբան** s. syllogist; **-ական** a. syllogistic; **-եմ**, **եցի** vn. to make a syllogism; **-ութիւն** s. syllogism; **-բար** ad. collectively.

Հաւաքածոյք s. collection; **-կան** a. collective; **-րան** s. place of assembly; receptacle.

Հաւաքեմ, **եցի** va. to assemble, to gather together, to collect; to amass, to hoard, to accumulate, to heap up; to infer, to conclude; to concentrate; to compile; to stock; **- զանձն, զխորհուրդս** or **զմիտս**, to retire within oneself; to collect one's thoughts, to meditate.

Հաւաքիչ, **-բող** a. gathering, assembling, collecting; s. phys. collector; **-բում** s. collection, gathering, receipt; congestion; assemblage, set, body; argument, reasoning; concentration; compilation.

Հաւեդ, **այ** a. gr. palimbacchus.

Հաւեմ, **-իմ** vna. to begin.

Հաւիկ, **-ուկ** s. little bird, nestling a pretty -; chicken, chick. [Զու.

Հաւիթաձեւ, **Հաւիթ** S. Զուաձեւ.

Հաւձաք s. chicken; **-նոց**, **-սուն** s.

poultry-house, hen-roost; **-որս**, **այ** s. bird-catcher, fowler; bird of prey; bird-call; **-որսութիւն** s. bird-catching, fowling; **եղանակ -թէ**, shooting season; **-փայլ** S. **Հօփալ**; * **-բաշ** s. merry-thought; **-բաշ** S. **Քաջաշաւ**.

Հափափեմ S. **Առեւանդեմ**.

Հգնի a. curved, gibbous.

Հերթայական, &c. S. **Երթայական**.

Հգ, **ից** s. spelling; syllable; **-աբան** s. spelling-book, syllabar; primer; **-եմ**, **եցի** va. to spell. [vernor, leader.

Հգեմին, **-իգէս** s. Gr. w. chief, go-

Հգեկայ, **ից** s. syllable.

Հգնաբանեմ, **եցի** va. to speak ironically, to laugh at, to jeer, to taunt; **-նուի** s. ironical speech or discourse, irony, quizzing, jeering, taunting, sarcasm; **-բար** ad. ironically.

Հգնական a. ironical, sarcastic, derisive, taunting, mocking.

Հգնեմ, **եցի** va. to quiz, to deride, to ridicule, to jeer; to gibe, to despise; **-նութիւն** s. irony, sarcasm, taunt, jeer, scoff, derision, mockery; **rhet.** irony; **-տրէն** ad. ironically, gibingly.

Հգ, **ոց** a. mild, meek, gentle, affable; calm, tranquil, still; ad. softly, gently.

Հգաբան, **-իկ** a. sweet-spoken; **- լինել** or **-եմ** vn. to speak, utter or pronounce gently, gracefully; **-ութիւն** s. kind things; **-բար** ad. gently, mildly, meekly; softly; **-բարոյ** a. mild-tempered, affable, tractable, easy;

-գնաց a. soft, gentle, slow; ad. softly, gently; **-խոս** a. sweet-toned; **-համբոյր** a. sweet-tempered; **-հոգի**, **-միտ** a. mild, meek, gentle, affable, good-

Հգանք S. **Հգութիւն**. [humoured.

Հգաշարժ, **-սահ** a. flowing gently; **-սաղարթ** a. whose leaves tremble gently.

Հգացուցանեմ va. to render mild, affable, pleasing, agreeable, to soften, to appease, to pacify, to calm, to quiet.

Հգիկ ad. gently, softly, quietly, mildly; a. S. **Հգ**.

Հգութիւն s. sweetness of temper or disposition, mildness, gentleness, sweetness, affability, kindness, courteousness.

Հգթանոս, **այ** s. heathen, pagan, paynim, gentile; infidel, idolater, barbarian; nation, people; **-ք**, the heathen.

Հգթանաբար ad. heathenishly;

-կան a. heathenish, pagan, gentile; **-կիր** a. peculiar to the gentiles; **-միտ** a. heathen-minded, paganish.

Հգթանոսանամ, **ացայ** vn. to become a pagan; **-սացուցանեմ** va. to gentelize, to paganize, to heathenize, to convert to gentilism.

Հգթանութիւն s. heathenism, paganism, gentilism. [pagan.

Հգթանորէն ad. heathenishly; a.

Հգթութանք S. **Հայթայթանք**.

Հգլէն, **այ** s. Hellene, Greek; a.

greek, grecian; **-աբանութիւն** s. hellenism; **-ագէտ** s. hellenist; **-ական** a.

hellenic, grecian, greek; **-ատէր** a. philhellene; **-ասիրութիւն** s. philhellenism;

-այի S. **Հգլէն**; **- լեզու**, the greek tongue or language; **- գրել**, **խօսել**, to write in greek; to speak greek.

Հգ S. **Հգութիւն**.

Հգան, **այ** s. beam, rafter, joist; **-ակ** s. small -; **-ահերձ** a. that splits or cuts joists or rafters; **-աձգութիւն** s. order or position of rafters; wood-

work, frame-work; **mech.** shaft, thill.

Հգանեղէք s. beast, nag; vehicle.

Հգանիմ, **ծայ** vn. to mount, to ride; **-ի կառս**, **ի ձի**, to mount or enter a carriage or vehicle; to ride, to mount

on horseback; **-ի նաւ**, to go on shipboard, to embark; **անհամեա** -, to ride bare-back; **յորս** -, to go a hunting or shooting; **զէտ** -, to chase, to give

chase to, to persecute, to set off in pursuit of, to pursue; **յաւար** -, to plunder, to pillage, to sack; **սպրե-**

ցաւ **Հգեկալ ձիով**, he fled on horseback; S. **Կառք**, &c. [rake.

Հգանոց s. winnowing-fan; hay

Հգեալ a. mounted; s. horseman, rider; horse-soldier, trooper; **fig.** ver-

sifier; **-ք**, cavalry, horse.

Հգեկազուկ s. cavalry; **-ազն** s. cavalier, gentleman; S. **Հանդերձ**;

-զոր s. cavalry, horse-soldiers, horse; horseman; **-խումբ** S. **-գունդ**; **-պէտ** s. master of the horse.

Հգեկութիւն s. riding; horseman-

ship, equitation; **Հանդերձ -թէ**, riding habit; **կրկէս -թէ**, manege; race-

ground, course; hippodrome; **ճարգիչ** եւ **ճարգարան -թէան**, riding-master;

-school. [complaint.

Հգեճանք s. heavy sighs, groaning, **Հգեճեղի** a. lamentable, deplorable.

Հգեճեմ, **եցի** vn. to groan, to la-

ment, to sigh for, to fill the air with sighing.

Հգեճութիւն, **-ումն** S. **Հգեճանք**.

Հգեճեմ, **եցի** S. **Հգեճեմ**.

Հգեճամ, **ացի**, **ցայ**, **-կլամ**, **այի** vn. to sob, to hiccup, to have the hiccups.

Հգեկանք, * **-տուք** s. sob, hiccup, hiccough; **- մահուան**, death-sob.

Հգեճում S. **Հգեճանք**.

Հգեճութիւն s. groaning, lamentation, complaint, woes. [horseman.

Հգեճիկ s. the fork, the seat of a **Հգեճացանեմ** va. to make mount, to put on.

Հգեկամ, **ացի** vn. to sob, to sigh, to groan; **-անք** s. sobs, crying; mock-

Հգեկեմ S. **-կամ** & **Հգնեմ**. [ery.

Հգական a. infused; inspired; **- շնորհք**, infused gifts.

Հգանիմ, **լայ** vn. to flow, to be poured out, to spread over; to be shed;

-նիւթ s. fluid; S. **Հոսանուտ**.

Հգգ, **այ** a. idle, lazy, slothful, sluggish, tardy, dull, slow, lukewarm,

cowardly; listless, careless; **-աբար** ad. idly, slothfully; indifferently, coldly;

-ազնաց a. slow, slothful; ad. slowly, with tardy steps; **-ալուր** a. turning a deaf ear, listless, disobedient; **- լինել**,

to turn a deaf ear, to simulate deafness, to disobey.

Հգգամ, **ացի**, **-անամ**, **ացայ** vn. to be idle, lazy, indolent, slothful.

Հգգամիտ a. slow-witted.

Հգգանք S. **Հգգութիւն**.

Հգգասիրտ a. heavy-hearted; **-ի** **Հաւատալ**, slow of heart, slow to believe.

[lukewarm, indifferent.

Հգգացուցանեմ va. to make idle, **Հգգութիւն** s. idleness, laziness,

supineness, slowness, tardiness, listlessness, negligence, lukewarmness, indifference.

Հգեղ, **այ** s. torrent, flood, inundation, overflow; **- ջուր**, deluge; **- հրոյ**, torrent of flame; **- մարդկան**,

throng of people, crowd, immense concourse; **-սարսառուաց իջուցանել**,

to shed a flood of tears; **Հոսեին արտասուք իբրեւ զ-**, tears ran down in

torrents; **-աբար** ad. like a torrent, impetuously; **-ամած** a. inundated,

overflowed, flooded; **-սաստ** a. punishing with a deluge; **-ավայր** s. dried bed of a torrent.

Հգեղաւ, **այ** s. torrent, ravine;

-եմ, -դեմ, եջի *va.* to inundate, to submerge, to cover with water; to overflow, to lay under water; to hurl or fling down, to precipitate.

Հեղեղումն *s.* effusion.

Հեղինակ, աջ *S.* Առաջնորդ, Գրական, Մատենադիր; -ութիւն *s.* authority.

Հեղեք *s.* produce, product, produc-

Հեղձ, -ական *S.* -ումն, -ուցիչ. [tion.

Հեղձամահ *a.* choked; strangled; drowned; -ինեւ, to be -; -առնել, to choke, to stifle, to suffocate, to drown.

Հեղձամղձուկ *a.* suffocated, choked, oppressed, agitated, disquieted, grieved, anxious; suffocating, stifling; -ող կամ ջերմութիւն, sultry weather or heat; -հաղ, a stifling cough; hooping cough; -ձայնիւ, in a stifled voice; -ի վտանգն, loaded with grief; woe-begone; -արտասուք, repressed tears; -առնել, to stifle, to choke; to smother, to suffocate; to drown; -լինել ի բարկութիւն, to be half choked with rage or anger; -լինել սիրտ իմ, my heart was ready to break, was oppressed with grief; *S.* Հառաչանք.

Հեղձանախանձ *a.* very envious, dy-

Հեղձանեմ *S.* -ուցանեմ. [ing of envy.

Հեղձանիմ, Հեղձիմ, Հեղձնում or ձում, ձայն *vn.* to choke, to be suffocated, stifled, drowned.

Հեղձումն *s.* suffocation; choking; pressure; -ուցանեմ *va.* to suffocate, to choke, to strangle, to drown; to oppress.

Հեղձուցեալ, -ցիկ, -ձիկ *a.* suffo-

Հեղձուցեալ, -ցիկ, -ձիկ *a.* suffo-

Հեղձուցեալ, -ցիկ, -ձիկ *a.* suffo-

Հեղձուցեալ, -ցիկ, -ձիկ *a.* suffo-

Հեղձուցեալ, -ցիկ, -ձիկ *a.* suffo-

Հեղձուցեալ, -ցիկ, -ձիկ *a.* suffo-

Հեղձուցեալ, -ցիկ, -ձիկ *a.* suffo-

Հեղձուցեալ, -ցիկ, -ձիկ *a.* suffo-

Հեղձուցեալ, -ցիկ, -ձիկ *a.* suffo-

Հեղձուցեալ, -ցիկ, -ձիկ *a.* suffo-

Հեղձուցեալ, -ցիկ, -ձիկ *a.* suffo-

Հեղձուցեալ, -ցիկ, -ձիկ *a.* suffo-

Հեղձուցեալ, -ցիկ, -ձիկ *a.* suffo-

Հեղձուցեալ, -ցիկ, -ձիկ *a.* suffo-

Հեղձուցեալ, -ցիկ, -ձիկ *a.* suffo-

Հեղձուցեալ, -ցիկ, -ձիկ *a.* suffo-

Հեղձուցեալ, -ցիկ, -ձիկ *a.* suffo-

Հեղձուցեալ, -ցիկ, -ձիկ *a.* suffo-

Հեղձուցեալ, -ցիկ, -ձիկ *a.* suffo-

Հեղձուցեալ, -ցիկ, -ձիկ *a.* suffo-

Հեղձուցեալ, -ցիկ, -ձիկ *a.* suffo-

Հեղձուցեալ, -ցիկ, -ձիկ *a.* suffo-

Հեղձուցեալ, -ցիկ, -ձիկ *a.* suffo-

Հեղձուցեալ, -ցիկ, -ձիկ *a.* suffo-

Հեղձուցեալ, -ցիկ, -ձիկ *a.* suffo-

Հեղձուցեալ, -ցիկ, -ձիկ *a.* suffo-

Հեղձուցեալ, -ցիկ, -ձիկ *a.* suffo-

Հեղձուցեալ, -ցիկ, -ձիկ *a.* suffo-

Հեղձուցեալ, -ցիկ, -ձիկ *a.* suffo-

Հեղձուցեալ, -ցիկ, -ձիկ *a.* suffo-

Հեղձուցեալ, -ցիկ, -ձիկ *a.* suffo-

Հեղձուցեալ, -ցիկ, -ձիկ *a.* suffo-

Հեղձուցեալ, -ցիկ, -ձիկ *a.* suffo-

Հեղձուցեալ, -ցիկ, -ձիկ *a.* suffo-

Հեղձուցեալ, -ցիկ, -ձիկ *a.* suffo-

Հեղձուցեալ, -ցիկ, -ձիկ *a.* suffo-

Հեղձուցեալ, -ցիկ, -ձիկ *a.* suffo-

Հեղձուցեալ, -ցիկ, -ձիկ *a.* suffo-

Հեղձուցեալ, -ցիկ, -ձիկ *a.* suffo-

Հեղձուցեալ, -ցիկ, -ձիկ *a.* suffo-

Հեղձուցեալ, -ցիկ, -ձիկ *a.* suffo-

Հեղձուցեալ, -ցիկ, -ձիկ *a.* suffo-

նուէրս, to pour out libations to idols; -արիւն բազում, արեան ճապարհս -, to cause immense bloodshed, to shed torrents of blood; արտասուք -, to shed tears; -զարիւն իւր, to shed one's blood.

Հեղում, զայն *vn.* to be poured out, to flow, to spread; to be shed, scattered, diffused; to rush, to fall; to burst; հեղաւ ամ փոր նր, all his bowels gushed out; անկաւ հեղաւ զինի կողմն, he followed idols; հեղեալ ցաւ մամբ, very angrily, wrathfully.

Հեղումն *s.* outpouring, spreading abroad; effusion, dispersion.

Հեղուսեմ, սի *va.* *S.* Բեւեռեմ; to write, to compose.

Հեղք, զից *s.* cottage, hut.

Հեճուկք *s.* spite, despite; -կա առնել, to do any thing out of spite or through spite, to despise, to spite, to vex; իբրեւ ուրեք -կա առնելը, in spite of one, to vex one.

Հեմ *ad.* now, at present.

Հեղին, ի *s.* jeer, scoff, taunt; mockery, jeering, irony, derision; rivalry, strife, contest; spite; ի - ի - դա *ad.* ironically, derisively, tauntingly; against, in despite of, in contempt of, in defiance of; ի - ելանել, ի - արկա-

նել, to scoff at, to laugh at, to ridicule, to quiz, to deride, to taunt, to jeer at;

կալ ի -ի or ի -ոք, to do in spite of, to despite, to object to, to dispute or wrangle; to vie with.

Հեղինական, &c. *S.* Հեղինական.

Հեղում, նի *va.* to weave, to warp,

to plait; զարուծել ի ներքոյ ոտայն -, to machinate, to plot, to hatch wicked-

Հեղինակապաշտ *a.* idolatrous. [ness.

Հեշտ, ից *a.* ease, convenience, com-

fort, pleasure; facility; *a.* easy, com-

modious; voluptuous; - պաշտօն, vo-

lunteer service; - ցանկութիւն, volup-

tuousness, concupiscence, lust; ի -ի

ad. at will, at pleasure, at one's ease;

- եւ համբոյր մտք, affably, benignly,

kindly, condescendingly; զ- ցանկութիւն

զհետ անցանել, to give oneself up to

pleasures; ի իւրեանց -ի գնալ, to go

one's own way, at one's leisure, at

one's ease; to live as one likes, to fol-

low the bent of one's own inclinations.

Հեշտաբան *a.* sweet-spoken; -ք *s.*

flattering words; -բար *ad.* easily, com-

modiously, with pleasure, willingly;

Հեշտաբան *a.* sweet-spoken; -ք *s.*

flattering words; -բար *ad.* easily, com-

modiously, with pleasure, willingly;

Հեշտաբան *a.* sweet-spoken; -ք *s.*

flattering words; -բար *ad.* easily, com-

modiously, with pleasure, willingly;

Հեշտաբան *a.* sweet-spoken; -ք *s.*

flattering words; -բար *ad.* easily, com-

modiously, with pleasure, willingly;

Հեշտաբան *a.* sweet-spoken; -ք *s.*

flattering words; -բար *ad.* easily, com-

modiously, with pleasure, willingly;

Հեշտաբան *a.* sweet-spoken; -ք *s.*

flattering words; -բար *ad.* easily, com-

modiously, with pleasure, willingly;

Հեշտաբան *a.* sweet-spoken; -ք *s.*

flattering words; -բար *ad.* easily, com-

modiously, with pleasure, willingly;

Հեշտաբան *a.* sweet-spoken; -ք *s.*

flattering words; -բար *ad.* easily, com-

-ի, -եր, -ից *a.* delectable, agreeable, sweet, relishing, amusing; delicious; voluptuous; -ութ *a.* tractable, docile; mild, complaisant, condescending.

Հեշտախառնութիւն *s.* effeminate life, voluptuousness.

Հեշտախառն *a.* singing sweetly, canorous; -ծին *a.* easily produced; -կամ *a.* condescending; voluntary; prompt; -կան *a.* easy; delicious, delightful, pleasing; -ք *s.* pleasures, delights; -կանութիւն *s.* convenience, ease, leisure; pleasure, amusement, sport; voluptuousness; -կեցութիւն *s.* well-being, ease, competency, comfort.

Հեշտանամ, աջայն *vn.* to delight, to rejoice, to amuse, enjoy or divert oneself, to take pleasure or delight in, to lead a voluptuous life, to live in the midst of luxury, to give oneself up to

Հեշտանք *S.* Հեշտութիւն. [amusement.

Հեշտաշունչ *a.* blowing gently; -

հովիտ, zephyr; -պաշտօնեայ *a.* devoted,

trusty, faithful; -ութ *a.* voluptuous,

libidinous, sensual, lewd; -սիրութիւն

s. voluptuousness, sensuality, lewd-

ness; -սուն *a.* delicate, soft, effeminate;

- գրգռան, paradise of delights.

Հեշտացուցանեմ *va.* to make easy,

to facilitate; to rejoice, to divert, to

cheer; to delight, to please, to charm.

Հեշտեալ *ad.* easily, with ease, na-

turally; conveniently, comfortably.

Հեշտընկալ *a.* easy to comprehend,

obvious, plain, intelligible, clear, evi-

dent; pleasant, commodious.

Հեշտ *a.* easy, commodious, agree-

able; *ad.* easily; -ն *a.* easy; -ւ *S.* Հեշ-

տեալ.

Հեշտոյ, աջ *s.* soft or downy place

of repose; stuffed chair; spring sofa,

feather bed, &c.

Հեշտութիւն *s.* ease, convenience,

facility, commodity, comfort; delights,

joys, pleasure, voluptuousness; -ք *ad.*

Հեշտութիւն *S.* Chamberlain. [*S.* -տաբար.

Հեշտ, իւ *s.* discord, strife, wrangling;

hate, spite, ill-will, rancour; *a.* spite-

ful, rancorous, quarrelsome; stubborn.

Հեշտաբան *a.* living far off, remote,

distant; -գիր, գրաց *s.* telegraph; -

եկեղարական, գրաւոր or ապող, նշա-

նաւոր, ստեղնաւոր, ցուցակաւոր, ծռ-

վածածով, կրէկ, electric, printing,

signal, keyed, dial, submarine, port-

able -; -գնաց *a.* far, distant; remov-

ed far away; -գնի *a.* very far, farther;

ad. far, from afar, afar off; -գրական

a. telegraphic; -լուր, telegram, tele-

graphic despatch; -գրատուն *s.* tele-

graph, - office; -գրեմ *va.* to telegraph;

-գրութիւն *s.* telegraphy; -գէտ *s.* theo-

dolite; -գիտակ *s.* telescope; -գիշէ-

լային, night-glass; - անդրադարձու-

թիւ, բեկեղեկամբ, reflecting, refract-

ing telescope; -գիտական *a.* telescopic;

-կայ *a.* absent; distant; -կայութիւն *s.*

absence; distance; -կէտ *s.* fig. highest

pitch, tip-top; -երկրի, apogee; - ա-

րեգական, aphelion, aphelium; -հա-

լած առնեմ *va.* to drive away, to exile.

Հեռաձայն *s.* telephone; -ական *a.*

telephonic; -ութիւն *s.* telephony; -եմ

va. to telephone; -ձիւ *S.* Հեռաւոր.

Հեռամ, աջի *vn.* to dispute, to con-

tend for, to quarrel; to bear a hatred

to, to loathe, to hate, to bear or owe

a grudge, malice or ill-will.

Հեռանամ, աջայն *vn.* to remove, to

go away or far, to leave, to swerve,

to deviate, to depart, to start; to ab-

sent oneself; to withdraw; *S.* Սիրտ.

Հեռաստան, ի *a.* far off, distant,

remote; *s.* distant place or country,

the distance; ի -է *ad.* from afar, afar

off, at a great distance; -եայ, *g.* *S.* -

a.; -եայք *s.* who are remote or distant.

Հեռաւոր *a.* far-sighted, presbyte;

- միտք, witty, subtle, ingenious, per-

spicacious, sharp; provident; -ութ *s.*

long-sightedness, long-sight, pres-

Հեռարձակ *S.* -աստան *a.* [byopy.

Հեռացումն *s.* remoteness; *phys. mar.*

declination; *ast.* elongation.

Հեռացուցանեմ *va.* to remove, to

put or set aside, to scatter; to avert,

to keep off; -ցի ի քէն զկադ, avoid

quarrelling.

Հեռաւոր *a.* remote, removed, dis-

tant, far off; absent; -ութ *s.* remote-

ness, distance; absence; length, space,

interval; - ի ցամաքէ *mar.* sea-room.

Հեռի *a.* remote, distant; *ad.* far; -

առնել, տանել, to remove far off; to

scatter; to turn aside or away, to

avert, to ward off; - ունել, to keep

away, or at a distance; - ունել զանձն

յիմէք, to keep off, to avert; to ab-

stain, to refrain; - առնիմ, լինիմ *S.*

Հեռանամ; Աճ իմ, մի - առնիր յինէն,

remove not Thyself, o God, from me!

Հեռութիւն *S.* Հեռ. -աւորութիւն.

Հեռուստ. Ի - a. afar, distant; ad. far, from afar.

Հեւկ, ցլ, -եւս s. long fillets or bandages for the legs; S. Կեւկ; -բ առա-գաստեայ, sail-rope or cordage.

Հեւում s. to weave.

Հեւում, Ի a. contumacious, refractory, froward, wayward, wilful, disobedient, transgressing, restive, stubborn; rebellious; -ւ, -անք S. -ու թիւն.

Հեւուման, Հեւում, եղի. -իմ, ե-ցայ v. to contravene, to transgress, to infringe, to disobey, to oppose; to be refractory, disobedient, to mutiny, to revolt, to rebel.

Հեւումութիւն s. transgression, disobedience, refusal, contumacy, opposition, resistance; rebellion.

Հեւ, ցլ, -բ, աոյ s. trace, track, print, foot-mark; vestige, footstep; pace, step; way, path; -բ mech. iron rail, rail; ad. pr. after, behind; near; together; Ի -ոյ, from behind, from the rear; -բ նաւու, track of a ship; -բ կառայ, cart-rut, wheel-rut; -բ ամ. պոյ, traces of cloud; -բ գաղանայ, trail, track or scent of animals; -բ վերայ, cicatrix, scar; վազվազակի -կամ գ., quick! come on! courage! կորուսանել գ-ս, to lose the traces of; գ- լինել, to apply oneself, to give or addict oneself to; բռնայն գ- եղեն, they have attempted or tried in vain; S. Զհեւ, Բնթանամ, Կաղամ, &c.

Հեւադայ, Ից a. following, next, subsequent; -գիծ s. mech. trajectory.

Հեւադայ, Ից a. inquiring, curious, inquisitive; s. inquirer, investigator, examiner; -եւ, եղի vna. to trace out, to try to find out, to pry into, to search, to hunt or ferret out, to inquire, to investigate, to examine, to scrutinize; Խորանին - , to search into, to go to the bottom of, to sift, to investigate; -զպառնաւ, to trace back to the first cause, origin or principle, to ascend to the original source; -իչ S. - ; -ու թիւ s. investigation, search, inquiry, examination; curiosity.

Հեւախաղաղ առնեմ, ծածկեմ v. to hide, to put out of sight; to destroy, to exterminate; - կորնել յամպս, to be lost in the clouds, to be cloud-topped; -խոյզ a. scenting, tracking; prying, hunting, investigating, pursuing; inquisitive.

Հեւախորոյս առնեմ v. to utterly destroy, to cause to disappear, to wipe out, to obliterate, to exterminate; - լինել v. to be lost, destroyed, obliterated, exterminated; - կուր s. out- rider, guide; - կուր առնել, to open the way, to guide; - հան a. tracing out; s. ichneumon; - հաս լինեմ, to arrive with, to catch one; - ձգեմ v. to draw behind or after.

Հեւամուտ a. s. pursuing, hunting; eager, forward, aspiring or longing for; candidate, competent, concurrent; rival, emulous; - լինել, to pursue, to run after, to chase, to give chase to, to follow close; fig. to aspire, to aim at, to concur, to compete; - լինել թշնամուցին, to fall upon the enemy; - մտեմ, եղի v. to pursue, to run after; to accompany, to go with, to attend; to compete; - մտուկ s. pursuit, search; competition, concurrence, rivalry.

Հեւայոյզ S. -խոյզ; -վար լինեմ v. to set off in pursuit, in search of, to pursue; -վարեմ v. to send after, to cause to pursue; - բան s. stool; pedest- tal; -ւոր a. successive, progressive; -բնին a. inquisitive, curious; - լինել, to be - ; to examine, to investigate, to search into; -բերել S. -բնին; -բերա- բար ad. curiously, inquisitively, pry- ingly; -բերական a. curious, rare; -բերաշարժ a. interesting; -բերուկ s. curiosity, inquisitiveness; գրգռել, շարժել գ- , to excite, to stir up one's curiosity.

Հեւեւաբանութիւն s. syllogism; -բար ad. consequently, in consequence, of course.

Հեւեւակ, աջ a. going on foot, pe- destrian: four-footed; fig. hackneyed, trite, common-place, trivial, ordinary; in prose, prosaic; s. foot-soldier: qua- druped; Ի -ուց ad. on foot, afoot; -բ, -զօրք, infantry, foot-soldiers; - աբ- ձան, անդրի, pedestrian statue; - կըր- թուկ, pedestrian exercise; - որսորդ- ու թիւ, hunting on foot; - ձաղումն, infantry triumph; - բանք, trite, hack- neyed or common-place saying, vul- garity of expression; - գովուկք, vul- gar praises; - երթալ, to go on foot; - ս խօսել, to talk common-place.

Հեւեւակապանայ a. pedestrian, going on foot; -գնացուկ s. walking or tra- velling on foot; -գունդ, -զօր, -խուժք

s. foot-soldiers, infantry; -մարտ a. fighting on foot; -բ or -գունդ s. in- fantry; -բ or -մարտուկ s. foot-fight.

Հեւեւական a. ambulatory.

Հեւեւակեմ, եղի v. to go on foot, to walk; կորուսանել զկիրթ -կեւոյ, to lose the habit of walking.

Հեւեւակուկ s. triviality, vulgarity.

Հեւեւանամ S. Հեւեւիմ.

Հեւեւանք s. consequence, result; geom. corollary; -ս հանել, to deduce, to infer; ծանր լինին - գործոյս, this affair will have unpleasant or serious consequences.

Հեւեւապէս S. Հեւեւաբար.

Հեւեւեցուցանեմ v. to cause to follow, to induce; to infer, to conclude, to draw a conclusion.

Հեւեւեմ, եղի, -ւիմ, եցայ v. to follow, to accompany, to attend, to go with; to follow, to follow in the steps of, to imitate; to follow, to go or come after, to result, to derive, to proceed or come from; - շաւղաց ուրուք, to follow in the steps of, to go after; - Ի մօտոյ, to follow closely, near; -ւի v. imp. it ensues, it follows.

Հեւեւուկ s. follower, imitator; - լի- նել, գտանիլ, to follow, to imitate; -ու թիւ s. consequence; inference, con- clusion; imitation; - թիւ ad. in imita- tion of; in the manner or style of.

Հեւեւորդ a. s. consequent.

Հեւեւութիւ, -ու թիւ S. -ու թիւ թիւ.

Հեւազեւեւ ad. successively, by turns, one after another, consecutively; in proportion; by degrees.

Հեւեւ, Ի - pr. from; after, since; Ի մանկութիւ - , from infancy, from the cradle; յայնմ ժամանակէ - , from that time; յայնմ - , since then, ever since, since that epoch; Ի բազմաց - , long since, of old; Ի սկզբանէ - , from the beginning; յայտմ - եւ անդր, յայնմ - եւ այսր, henceforward, henceforth, hereafter; յայտմ - եւ առ յապա, henceforth; Ի տասն ամաց - , ten years since, ten years ago; յայգուէ - , since morning; Ի Սամուէլէ - , since Samuel.

Հեւ ք հեւ ad. immediately, forth- with, directly, in a moment, at once.

Հեւանթայ a. pursuing hotly.

Հեւի pr. after; after that; - աղազս գտանել, to shut the stable door when the horse is stolen.

Հեւի a. going on foot; - Ի - ad. on foot, afoot; - ընթանալ, to run or hast- en on foot.

Հեւիտ, -ս, Ի -ս, -ին, -իք, -ից ad. on foot; - գնալ, ընթանալ, to go on foot, to walk; գնալ - նեղութիւն, to trudge along.

Հեւ, աջ s. hair; -բ, head of hair; S. Մար; անբոյս Ի -աջ, bald; հոսողք -աջ, curls, ringlets; հեւք -աջ, tress or lock of hair, tresses, plait of hair; S. Հեւք; բուսանել -աջ, growth of hair; Թափիլ -աջ, falling of the hair; փոքրել, հասանել, խուզել, կտրել գ-ս, to cut the hair; to crop; to shave the head; չորել, փեւել գ-ս առ ցաւոյն or յուսահատութեւն, to tear one's hair for grief or despair; ունել, կանուկ, ձգել գ-աջ, to hold, to pull one by the hair; զփմեանց ձգձգել գ-ս, զփմեանս ձգել գ-աջ, to take one another by the hair; խոսողել, գանգրել, ծնրել գ-ս, to curl, to put on ringlets, to friz the hair; սանտրել գ-ս, to comb one's hair; ներկել գ-ս, to dye one's hair; խրձա- ցուցանել, խողանել, հարթուցանել գ-ս, to cause the hair to stand on end; to ruffle the hair; S. Մառ; քսանիլ, խրձանալ -աջ, to bristle, to stand on end; Թափել գ-ս, to destroy hair, to depilate; -բ նախաբոյս էն քան զմօրուս, the hair grows before the beard; գեռաբոյս -բ Ի ծնօտս տիգեւալ, new beard; -բ ծնրեալ եւ գանգրեալ, -բն ծալի ծալ, curly, frizzed hair; -բ քսանեալ Ի վեր գիզացեալ, with bristling hair; with hair upstanding; քսանեալ գիզանին -բ զգլխով, the hair stood on end; blood ran cold; սպի- տակին, ծաղկին -բ Իմ, my hair grows grey, I begin to grow grey-haired, I begin to get grey.

Հեւա, յ or այի sf. Juno.

Հեւապանդուր a. curled, frizzed; -գործ a. hair-producing, -growing; -թափ a. depilatory; depilated, bald; -թափութիւ s. med. alopecia, fox-evil; depilation; -թափումն s. scraping the hair from hides.

Հեւակեան a. herculean, of Hercu- les; -արձանք, the pillars of Hercules.

Հեւակորութիւն s. tonsure.

Հեւաձեւ a. capillary; - խողովակ,

- tube; -ու թիւն s. capillarity.

Հեւապանծ a. having a superb head

proud of his hair; *fig.* leafy, branchy, bushy.

Հերառ *a.* hairless, bald; -ուհի *af.* brazen-faced, impudent; *sf.* vixen, scold, hussy, jade, slut. [- hair or locks.

Հերարձակ *a.* dishevelled; *od.* with Հերաւոր *a.* hairy, long-haired; -ու թի *s.* hairiness. [one by the hair.

Հերաքարշ առնեմ *va.* to hold or pull

Հերետիկոս, աջ, էջ *s.* heretic; -ու պետ *s.* heresiarch, arch-heretic; -ու թի, -սիւթի, -սութի *s.* heresy.

Հերետիկոս, աջ *s.* heretic; -ական *a.* -al; -ապետ *s.* heresiarch; -ու թիւն *s.* heresy.

*Հերիսայ or Հարի սա *s.* herissa or kesh-kek, an oriental dish, (a thick soup composed of fowl & pearl barley or wheat beaten up together, well boiled, & eaten with powdered cinnamon).

Հերիւն, բան, բեան *s.* bodkin; awl,

Հերիւք *a.* sufficient, enough; capable, able; -է, it is enough, sufficient, it suffices; -համարել, to be content, to content oneself; -լինել յամս, to be adult, of age; էրբէք -ոչ առէ, he never says, hold! enough! -անամ, աջայ *vn.* to suffice, to be sufficient or enough; to be adequate.

Հերկ, է *s.* tillage, plough, culture, tilth; ploughed land; - or -ս հարկաւ նել, -ս հերկել *S.* Հերկեմ.

Հերկագործ, աջ *S.* -հար; -եմ *va.* to plough, to furrow; -ու թիւն *s.* tillage, ploughing, digging, culture, husbandry

Հերկահար, Հերկարար, աջ *s.* ploughman, husbandman, cultivator, labourer

Հերկեղի *a.* arable.

Հերկեմ, էջի *va.* to plough, to till,

to cultivate; -ու թիւն *s.* ploughing.

Հերկեր *s.* carder's thistle, comb or card; -եմ *va.* to card.

Հերձ, էջ *a.* split, cloven, riven; cracked; *s.* cleft, split, crevice, rift, fissure; -աթեւ *a.* cloven-winged.

Հերձած, ոյ *s.* crack, crevice; fur-

Հերձակ, աջ *s.* arrow, dart. [row.

Հերձական *a.* anatomic; -ատոմի, anatomy.

Հերձանեմ, ձի, Հերձեմ, էջի *va.* to cleave, to split, to divide, to cut; to chop; to crack; to tear; to dissect, to anatomize; to cleave diamonds, &c.; *fig.* to disunite, to sow division, to make a breach between, to bring out

a scission; - զմորթ մարմնայ, to chap; - զապակիս, to crack; - նաւի զծով, to plough the sea, to run a-head, to have head-way.

Հերձանող or -ձող *a.* cleaving; inci-

sive; -ատամն, Հերձատամն *s.* incisor.

Հերձասեր *a.* sowing discord or di-

vision. [to crack, to chop, to cut, to tear.

Հերձատեմ, էջի *va.* to split, to rive;

Հերձաքար *s.* schiste.

Հերձի *s.* lentisk, mastic-tree.

Հերձոււմ, ձայ *vn.* to be split or

cloven, to crack, to burst; to be torn or rent. [-եմ *S.* -ձատեմ.

Հերձոս *a.* cloven, split, cracked;

Հերձուած, ոյ *s.* division, separa-

tion; scission, rupture, disunion, dis-

cord, dissent, schism; sect; heresy;

- առնել, to bring about a scission;

to sow discord; էղեւ - է ժողովորդ-

դեանն վն նորա, there was a division

among the people because of him;

հարձեալ - լինել է մէջ Հերից, there

was a dissension therefore again a-

mong the Jews; - անկեալ էր է մէջ

նոցա, they were divided among them-

selves; they were at variance. [retical.

Հերձուածական *a.* schismatical; he-

Հերձուածապետ *s.* chief of a schism,

of a sect; heresiarch. [ed, separated.

Հերձուածիմ, ծեցայ *vn.* to be divid-

Հերձուածող *s.* dissenter, schisma-

tistic; heretic; sectary; -ական *a.* schis-

matical; heretical; -ու թի, -ծու թիւն

s. schism; heresy; sect.

Հերձում *S.* Հերձանեմ; -ն *s.* cleav-

age, cleaving; greet; *S.* Հերձուած;

- որովայնի, gastrotomy; -ուցանեմ *S.*

Հերձանեմ.

Հերմէս, մեայ or մեսի *s.* Mercury.

Հերու, է -ն հետէ, -ն հետէ *ad.* last

year, since last year; long time since,

for a long time past, long ago, long

since.

Հերբեմ, էջի *va.* to repulse, to re-

prove, to refute, to contradict; է բայ

-, to refuse, to reject; *vn.* to suffice,

to be sufficient. [confutation.

Հերբումն *s.* refutation; - բանից,

էջ or խէջ *s.* tire of a wheel.

Հեւամ, աջի *vn.* to pant, to puff, to

be breathless; *S.* Թաւեմ. [incisors.

Հեւան *s.* front-teeth, cutting-teeth,

*Հեւք *s.* panting, shortness of breath.

Հեփեսոս, է or մեայ *s.* Vulcan.

Հզոր, աջ *a.* strong, powerful, migh-

ty, vigorous, valiant; robust, lusty, stout; potent, energetic, efficacious; -ն, -ն երկնից եւ երկրի, the Almighty, Omnipotent; -ը, the mighty of the earth; - զորութիւն, very strong, most valiant, mighty; - թեւարեւ, a professed or open protector.

Հզորաբին *S.* Հզոր; -գոյն *ad.* strongly, vigorously, stoutly, powerfully, mightily, potently.

Հզորանամ, աջայ *vn.* to grow stronger, to become more powerful, to make or render oneself potent, mighty; to gather strength, to be strengthened.

Հզորապէս *S.* -գոյն.

Հզորացուցանեմ *va.* to render strong-er, more powerful; to strengthen, to invigorate, to fortify.

Հզորեղ *a.* sturdy, robust, very

strong, very stout; -ապէս *S.* -ազոյն.

Հզորիչ *a.* strengthening, invigorat-

ing. [wer, might.

Հզորութիւն *s.* force, strength, po-

է. - թէ, Հը Հը *int.* oh! ah! alas!

Հէն, հինից *s.* marauder, rover, rob-

ber, brigand; - ծովու, sea-robber,

pirate, free-booter, corsair, sea-rover;

-ը, marauding, plundering; piracy;

հինից պարապել, to become a high-

wayman, to rob, to plunder; հինի or

հինիւ երանել, to take to the highway,

to over-run or scour, to make incur-

sions; զինչ ք զայն - եւ աղաղակ կայ-

ցէ, what can be more grievous or more

barbarous than that?

Հէք, հիւք, քայ *a.* unhappy, unfor-

tunate, miserable, wretched.

Հիադէ *s.* pl. Hyades; անձրեւածին -

the watery -.

Հիազրաւ, Հիանալի *a.* wonderful,

surprising, marvellous, astonishing,

stupendous, ravishing, charming.

Հիանամ, աջայ *vn.* to wonder, to

marvel, to be astonished, surprised,

amazed; to fall into ecstasies or rap-

tures, to fall from the clouds; հիա-

զեալ զարմանամ, I am lost in wonder,

I am filled with admiration.

Հիանմար *a.* charming, ravishing,

surprising, stupendous, admirable;

-քնալ *a.* of marvellous beauty; -պա-

տում *a.* unutterable, inexpressible,

wonderful; -սքանչ *a.* wonderstruck,

enraptured; -ցանան *a.* admiring, of

admiration; ecstatic.

Հիացութիւն, -ուսն *s.* admiration,

astonishment, surprise, wonder; charm, enchantment; ecstasy; անձա-հրաւ -, rapture, trance, divine ecsta- sy; - or է - ածել, - արկանել *S.* -ուցա- նեմ; լինել է -, to be the admiration of; արկանել - է վերայ ուրուք, to plunge into ecstasies, to enrapture; - է մոաց լսել, it is surprising to hear; -ուցանեմ *va.* to astonish, to surprise, to amaze, to astound, to enchant, to charm to admiration, to strike with amazement.

Հիւար *S.* Որպէս.

Հիւրա, , or պի *s.* hydra.

Հիկէ *conj.* as, for example.

Հիկոս *s.* ichneumon.

Հիշքեթ *s.* Hegira.

Հի՞ն *ad.* why? for what reason?

Հիմէն, մէնի *s.* hin(measure); hymen;

chem. matrass; balloon.

Հիմն, մանց *s.* foundation; base, ba-

sis; foot, bottom; back, back part;

foundation, establishment; - աղանալի

chem. salifiable base; - է վեր, from

top to bottom; thoroughly, utterly;

- է յատակ, to its very foundations;

down to the ground, to the bottom;

- or հիմնաւ արկանել, to lay the foun-

dations of, to found; - է վեր առնել,

կործանել, տապալել, յատակել, to

cast to the earth, to throw, cast or

pull down, to overthrow, to over-

whelm, to subvert, to demolish, des-

troy or ruin utterly; է հիմանց կործա-

նել, to be overthrown; - լինել էրբէ,

to be the foundation of; անկանիւ հի-

ման, to have laid the foundation; է

վերայ հաստատուն հիման, on a solid

foundation.

Հիմնադիր, դրաց *s.* founder; insti-

tutor; -գրեմ, էջի *va.* to found, to

build, to lay the foundations; to ins-

titute, to establish; -գրութի *s.* foun-

dation; establishment, institution;

-կան *a.* fundamental; -իլ or -յա-

տակ առնեմ *va.* to demolish, to raze,

to level with the ground; -ձայն *s.* a

mus. tonic. [established, built.

Հիմնամիմ, աջայ *vn.* to be founded,

Հիմնապէս *ad.* fundamentally, thou-

roughly, to the bottom.

Հիմարի, -ու, -եմ, -ուի *S.* Հիմա-

դիր, -գրեմ, -գրութիւն.

Հիմացուցանեմ, Հիմաւորեմ, Հիմ-

նեմ, էջի *va.* to found, to establish, to

lay the foundation, to build.

Հիմնադրված *va.* to found magnificently. [the foundation-]

Հիմնափոր *a.* excavating or digging
Հիմնեցուցանեմ *S.* Հիմնեմ.

Հիմնովին *ad.* thoroughly, to the bottom; - գիտել, ուսանել, to know, to learn -.

Հին, հնոց *a.* old, worn, decayed; ancient, antique; - *բ.* *s.* the ancients; antiquity; *ի հնուն* *ad.* anciently, formerly, a longtime since, in days of yore; *ի - or ի հնոց* *ժամանակաց*, *ի հնոց ժամանակաց* *հետե*, *ab antiquo*; - *կտակարան*, the old testament; - *մա. տեանք*, ancient codes; *ի հնուն* *եւ ի նորուն*, in ancient & modern law; - *լուսին*, waning moon; - *աւուրց*, old, aged, in years, grown old; - *աւուրցն*, Ancient of days, the Eternal, the Most High; - *աւուրց մանուկն*, the Eternal Son; - *աւուրց զորական*, a veteran; *անտառ - աւուրց մայրեաց*, a forest of ancient cedars; - *աւուրց ատելութի*, rancour, inveterate hate. [sair.]

Հիւսաբ *ad.* like a sea-rover or corsair.
Հիւսիսաղաց ժամանակ *s.* periodical incursion.

Հիւսածաղիկ *s.* bot. balsam.

Հիւսալուծ արշաւանք *s.* aggression, assault by brigands.

Հիւսալար, աջ *s.* marauder, plunderer, robber, brigand; - *աննել*, to go marauding, to plunder, to pillage, to sack, to ravage, to rifle; - *ուծի* *s.* marauding, plundering, invasion, pillage.

Հիւսակայ *a.* hoary, grey-headed; inveterate. [henna.]

Հիւսայ, ից *s.* alkanet, red dye; *bot.*

Հիւսանդ *a.* barbarous.

Հիւս, հնգից *a.* *s.* five; fifth; *երիւք հնգը ամբ*, for fifteen years, for three lustra; *պակաս ք զիսուն հնգիւ չափ*, forty five; *որ օր - էր ամսոյն*, on the fifth day of the month.

Հիւսակատար *a.* of five hills; quinquejugum; - *ձեւ* *a.* *ad.* in five manners; - *դի* *s.* pentachord; - *մանակ* *gr.* of five feet, pentametrical; - *մասն*, - *մասունք* *a.* of five parts; *s.* two fifths; - *մեայ* *a.* of five years, five years old; - *չըջան* *ուսմանց*, quinquennium; - *մեան*, *մե. նից* *a.* quinquennial; *S.* - *մեայ*; - *մեայ* *a.* of five months; - *նիկն* *s.* pentagon; - *նիկնի* *a.* pentagonal, quinquangular.

Հիւսեմեան, - *ետաքան*, &c. *S.* Հիւս. *գամեան*, Հիւս. *տաքան*.

Հիւսերորդ, աջ *a.* fifth; *ad.* fifthly; *s.* the fifth part; - *եմ. էցի* *va.* to contribute the fifth part of, to take up or give the fifth part of the fruits.

Հիւսելին *s.* quintillion; - *խոռոչեան* *a.* *bot.* pentacapsular; - *կանգնեայ* *or -ն* *a.* of five cubits; - *կին* *S.* Հիւսալար. *տիկ*; - *կնեմ. էցի* *va.* to quintuple, to increase five fold; - *կրկին* *a.* folded in five. [a. of -.

Հիւսհազար *a.* five thousand; - *եան*

Հիւսհազարուն *s.* cinque-ports.

Հիւսհարիւր *a.* five hundred; - *եակ* *a.* of - years; - *եակ բոլոր*, Dionisian or Victorian period, 532 years; - *ա. մեայ* *a.* of five hundred years; - *ամենի* *a.* five hundred years old; - *երորդ* *or -որդ*, աջ *a.* the five hundredth.

Հիւսհազարուն *a.* pentasyllabic.

Հիւսհազարակեայ մեքենայ *s.* pentapast, tackle with five pulleys.

Հիւսաբաթ, ի, -ի, Թուոյ *s.* thursday; աւագ, մեծ - , holy - , գեր - , shrove - ; - *եան* *a.* of thursday: of five weeks. [tameter.]

Հիւսանեան *a.* of five feet; *s.* pentastyle; - *սրահեան* *a.* of five halls or saloons; - *տերեւեան* *a.* *bot.* pentapetalous; *s.* cinque-foil, potentilla; - *տող*

եան *a.* *s.* pentastic; - *քաղաք* *s.* Pentapolis; - *օրեայ* *a.* of five days; *s.* thursday, the fifth day; - *քերմն*, quintan, five-day fever; *S.* Հիւս... &c., &c.

Հիւսեայ, ի *s.* med. Peruvian bark; *bot.* cinchona, quinquina.

Հիւսիւմ, աջի *vn.* to pant. [breath.]

Հիւսիւմն *s.* panting, shortness of

Հիւսած *s.* weaving; texture; - *ուծ.*

Հիւսեմ *S.* Հանում. Հրոսակեմ.

Հիւս, - *եայ*, *բէից* *a.* old, aged, in years; inveterate; - *հիւսանդութիւն*, chronic distemper. [պէս.]

Հիւսաւ: Հիւսեմ *S.* Հիւսաւտոս: Որ.

Հիւ *s.* turn; - *գալ*, to turn round & round; to revolve; - *չըջանակել*, to turn, to turn or whirl round, to revolve.

Հիւ *ի* *s.* purple; - garment; - *իկ* *s.* Iris, rainbow; *bot.* flag, iris; - *լճակեր*, halophila, sword-grass, yellow water-flag.

Հիւանդ, աջ *a.* sick, ill, unwell, unhealthy, diseased; suffering, patient; invalid, infirm; - *լինել* *S.* - *անամ*; *լի. նել* *մահացու*, վտանգաւոր - , լինել - ի

մահ, to fall seriously ill, dangerously ill; *գարմանել*, *ինամել* *զ.*, *հսկել* *առ. -իւ*, to nurse, to take care of, to tend, to assist, to watch by, to sit up by; *յայց ելանել* - *աջ*, to visit patients; - *հոգում* *եւ մարմնով*, ill both in body & mind; - *էղէ*, I have been ill.

Հիւանդաբար *ad.* like a sick person; - *գին* *a.* sickly; very ill; *ad.* *S.* - *բար*; - *կից լինիմ* *vn.* to be or fall sick together; to be struck with the same illness; - *հոգութի* *s.* the falling sick together; *fig.* compassion, fellow feeling; - *միտ* *a.* slow-witted; slothful.

Հիւանդանամ, աջայ *vn.* to fall sick, Հիւանդանի *s.* *pl.* the sick. [to be ill. Հիւանդանոց, - *բան* *s.* hospital, infirmary; sick-ward.

Հիւանդապաշտ, ից, - *պահ*, աջ *s.* nurse, attendant on the sick; - *տես* *a.* visiting the sick; - *գալ*, to visit the sick; - *բար* *a.* causing illness.

Հիւանդապաշտանիւմ *va.* to cause to fall sick, to make ill or infirm.

Հիւանդաբայ *a.* tottering, vacillating or walking slowly or feebly like a sick person.

Հիւանդոտ *a.* weakly, sickly, of unsound constitution, infirm, valetudinary.

Հիւանդութիւն *s.* indisposition, ailment, illness, sickness, infirmity, disease, complaint, disorder, malady, distemper; passion; *Թեթեւ*, *գծնդակ*, վտանգաւոր, մահացու, ծանր - , slight, painful, dangerous, serious, fatal illness; *հիւանդանալ* - , *անկանել ի -*, to catch, to contract a disease; *ախտա. նալ* - *անբուժելի*, to be seized with an incurable malady; *զայրացուցանել* *կամ մեղմացուցանել* *զ.*, to increase, to alleviate pain or sickness; *բժշկել* *զ.*, to cure; *անցուցանել* *զ.*, *բժշկել*, *կազդուրել ի - Թէ*, to get well, to be cured, recovered from illness; *կեղծել* *զ.*, to feign sickness; *S.* *Թօթափիմ*, Հիւսեայ. [ուծիւն.]

Հիւանդաբաղ, - *ուծի* *S.* *Թերաւորը*.

Հիւթ, ոյց *s.* humour; moisture; succulency; - *պողոց*, juice; syrup; - *բուսոց*, sap; - *մայ*, gravity; - *փորո. տեաց*, intestinal juices; - *ստամոքա. յին*, gastric juice; *ապակային* - , vitreous humour.

Հիւթաբեր *a.* producing humour or matter; - *կան* *a.* material, corporeal;

- *կանութի* *s.* materiality; *յին* *S.* - *կան*; - *նիւթ* *a.* material; *s.* - things, matter; root; - *ւոր* *S.* - *կան*.

Հիւթեղ, աջ *a.* full of humours, plethoric; juicy, succulent; - *երկիր*, fertile, fruitful land. [pose of matter.]

Հիւթեմ, էցի *va.* to form, to com-

Հիւթ. ի *s.* atom, corpuscle; molecule; particle; - *ական* *a.* atomical, corpuscular; molecular; - *փիլիսոփայ.* atomist; - *գրութիւն*, atomism.

Հիւծ *a.* lean, emaciated, thin, extenuated; shrivelled, shrunk, withered; - *ական* *a.* emaciating, extenuating; - *անեմ*, - *եցուցանեմ* *va.* to make lean, to extenuate, to emaciate; - *անիմ*, *այ.* - *իմ*, *էցայ* *vn.* to grow lean, to get thin, to shrink, to waste, to fall or pine away, to wither, to languish, to droop, to dwindle away, to decay; - *լուսին*, to wane; - *եալ* *a.* lean, meagre, poor, thin, puny; *լուսին* - , waning moon; - *ուծն* *s.* decay, decline, dwindling away, leanness, marasmus, consumption.

Հիւղ, Հիղ, Հեղ, ից *s.* cottage, hut; *S.* Հիւլէ; - *իկ* *s.* cot, hovel, cabin; booth; cell; - *ու* *s.* ichneumon.

Հիւսաւ, ից, - *ու*, աջ *s.* consul; *փո. Լան* - *ի*, vice-; *ի - ստոյն*, during the consulate of; - *տեան* *s.* *pl.* the consuls; - *or - սական* *a.* of a consul, consular; - *սարան* *s.* consulate; - *տուի*, - *տուի* *s.* consulship, consular dignity. [ter.]

Հիւսեմեմ *s.* *Gr.* *w.* servant or minis-

Հիւս, ոյ, - *ք*, *սից* *s.* texture, tissue; tress; braid; intertwining, interweaving, wreathing; knit; *գեղձանք*, golden tresses; *S.* Հեր, Մաղ, &c.; - *ձեան*, avalanch, snow-slip; - *ածոյ* *a.* woven, plaited. [վարսից. tresses, plait of hair.]

Հիւսակ, աջ *s.* tress; braid; plait; -

Հիւսեմ, էցի *va.* to weave; to plait; to braid; to twist, to enlase, to entwine, to interwine; to knit; *fig.* to compose, to write; - *գնեղութի*, to hatch wickedness, to frame or get up a plot, to machinate, to devise.

Հիւսիւ *s.* platter; knitter.

Հիւսիւ, ոյ *or ի*, - *ի* *s.* the north, septentrion; north-wind, aquilon, Boreas; *գոռ*, *ամեհի* - , the bleak north-wind, the lowering boreal winds.

Հիւսիսաբնակ *a.* inhabiting the north, northern, northerly, boreal, septentrional, hyperborean.

Հիւսիսակ, *ի* *s.* cold wind, aquilon; -ան *S.* -ային; -որմ *s.* north-side, the north, northward or -s; *ի* -կողմն, to the north of the isle.

Հիւսիսահողմ *s.* north-wind, aquilon; -այք *s.* aurora borealis, northern-lights; -ային *a.* northern, septentrional, hyperborean, boreal.

Հիւսկէն *a.* woven, plaited; twisted, knit; open, in open-work; *s.* lace, bone-lace; գորպայք -, open-worked stockings.

Հիւն, սանց *s.* carpenter, joiner; -ական *a.* of a carpenter; -ն or -ալուստ *s.* joiner's-calling; -եմ, եցի *va.* to carpenter, to work in carpentry; -ոց *s.* carpenter's shop; -ութիւն *s.* carpentry.

Հիւստած, ոց *s.* texture, tissue; tress, plait, braid; entwining, interweaving, contexture, composition; -բաղմախորշ, ցանցակերպ, բաղմանօթ, cellular, reticular, vascular texture; -ոյ *a.* *S.* Հիւսածոյ.

Հիւսում, սի. -ումն *S.* Հիւսեմ. Հիւսումած. [ger; -անդնոց *fig.* Jonah.

Հիւր, ոց, էց *s.* guest, visitor, stran-

Հիւրաբար *ad.* like a guest; -գաւ *a.* inhospitable; -մեծար *a.* most hospitable, practising hospitality or liberality towards strangers; -մեծարութիւն *s.* hospitable reception, hospitality; -մեք *a.* very inhospitable; -նամ, ալցայ *vn.* to be a guest, to receive hospitality; -նոց *s.* hospice; guest's apartment; -սէր *a.* fond of receiving or entertaining strangers, generous, hospitable; -սիրութիւն *s.* hospitality; -սպանութիւն *s.* slaying strangers; -տես, էցից *a.* inhospitable; -տես *s.* superintendant of the guest's apartment; -տեսչութիւն *s.* inhospitality; -տուն *S.* -նոց.

Հիւրընկալ, ալց *a.* receiving or lodging strangers, hospitable; -եմ, էցի *vn.* to receive travellers, to welcome, to entertain, to lodge, to shelter; -ութիւն *s.* hospitality, welcome, kind reception.

Հիւրընթերց or ողբ *S.* Հիւրընկալութիւն *s.* quality of a guest or stranger; pilgrimage; -ուհի *sf.* female guest or stranger. [miserable, pitiable.

Հիւրազոյն *a.* very poor, wretched, Հիւրացուցանեմ *va.* to render unhappy or wretched, to ruin.

Հիւրութիւն *s.* misfortune, misery, adversity, wretchedness.

Հլու, ալց *a.* good-natured, condescending, complying, docile; pliant, supple, yielding; -բնութիւն, pliant or flexible temper; -ական *a.* docile, submissive; -թիւն *s.* obedience, docility, deference, pliancy; *ի* -ածեւ, to render docile or obedient.

Հծծանք *s.* whispering, whisper; murmur, rumour, hum.

Հծծեմ, էցի *vn.* to whisper; to murmur; -ումեք յունկանէ or յունկն, to whisper in a person's ear.

Հծծող *s.* whisperer.

Հմակեր, ալց *a.* eating raw flesh, crudivorous, omophagous; ferocious; -ութիւն *s.* omophagy; ferocity. [թուին.

Հմայական *S.* Դիւթական; -ն *S.* Դիւ. Հմայեալ, էկաց *s.* talisman, amulet, phylactery; *a.* *S.* Հմուտ.

Հմայեմ, էցի *vn.* to divine, to augur, to prognosticate, to bewitch, to conjure, to charm, to enchant; Հմայեալ Հայելեք, magic glass; *S.* Թուղթ.

Հմայութիւն, Հմայք, յից *s.* divination, augury, prognostication, witchcraft, sorcery, conjuration, enchantment; -յանութիւն, onomancy, no-mancy; Հարագոյժ -, evil presage; -թիւս առնել, Հմայս Հմայել, to seek a sign or augury; to believe in divination; *S.* Հմայեմ; Հմայից անաւ, to have faith in diviners; լուծան Հմայք, the charm is broken. [man, barbarous.

Հմայեալ *a.* cruel, ruthless, inhuman; Հմուտ *s.* rawness, crudity; *fig.* crudity.

Հմուտ, Հմուտ *a.* well versed, erudite, learned; practised, expert, experienced, skilful, skilled.

Հմուտբար *ad.* learnedly, eruditely; scientifically; cleverly.

Հմուտամ, ալցայ *vn.* to be well instructed, informed, versed, experienced. [-ութիւն *s.* great skill or ability.

Հմուտարժ *a.* well versed, skilful; Հմուտուցանեմ *va.* to inform, to instruct, to teach, to train.

Հմութիւն *s.* knowledge, erudition, science, ability; experience, practice.

Հնաբուն *a.* old, ancient, antiquated; -, -գէտ, -գիտակ *a.* learned in the knowledge of antiquities; *s.* antiquary, antiquarian; -գէտ պատմութիւն, ancient annals; -գիտութիւն *s.* antiquity; -գիր, գրի *s.* paleograph; ancient his-

torian; writer of ancient history; -մատեն, ancient manuscript; -գրական *a.* paleographic; -գրեանք *s.* ancient codes; -գրութիւն *s.* paleography.

Հնազանդ, էց *a.* obedient; -անեւ, to cause to obey, to make oneself obeyed; -լինել, to obey, to yield, to be obedient, docile; -անեւ իւրեւ, to compel obedience, to reduce or bring to obedience.

Հնազանդեմ, էցի, -եցուցանեմ *va.* to reduce to obedience or subjection, to subject, to subdue, to subjugate; -գիմ, էցայ *vn.* to obey, to submit, to subject oneself.

Հնազանդութիւն *s.* obedience, submission, subjection; homage, vassalage; կրաւորական, կոյր -, passive or blind obedience; non-resistance; լաւ է -քան զգոհ ընտիր, obedience is better than sacrifice; *ի* -ածեւ, to reduce to obedience; գաւ *ի* -, to return to obedience; ունել *ի* -թէ, to maintain or hold in obedience. [missively.

Հնազանդորէն *ad.* obediently, submissively. Հնաժողով *s.* rag-gatherer, -picker; -խոյզ *s.* antiquarian.

Հնախոս, ալց *s.* archæologist; -, -ական *a.* -logical; -ութիւն *s.* -logy.

Հնակալ *a.* lame long since; -կան *a.* perishable, of limited duration, subject to the effects of age; -կարկաս *s.* mender, botcher; -Հազ *a.* affected with inveterate cough, broken winded; asthmatical.

Հնամի *a.* old, olden, ancient, antique.

Հնանամ, ալցայ *vn.* to grow old; to wear out, to waste; -լուսնի, to wane; -ախից, to grow inveterate, to get rooted, to take root, to become chronic, inveterate, rooted; -սովորուէ, to become obsolete, disused; -ուրեք, to make a lengthened sojourn, to pass many years in a place; Հնացեալ մտք, բութ, inveterate or rooted error; Հնացեալ աւուրք or ծերութիւն, Հնացեալ եւ մայեալ ալեւոր, wasted, worn out with old age, aged, very old, in years, decrepit; Հնացեալ աւուրք Հարութիւն, aged in guilt.

Հնապատմութիւն *s.* ancient history; -տում *a.* narrated by the ancients; *s.* ancient writer or historian; -սէր *a.* fond of antiquities; -վաճառ *s.* dealer in second hand goods, old clothes, rags, &c.

Հնար, է, -ք, ըից *s.* means, way, expedient; way, egress; resource; solicitude, utmost diligence; industry, invention, ingenuity; deceit, artifice, insidiousness, fraud, trick, intrigue; style, method; *rhet.* enthymeme; -ք պատերազմի, stratagem; -ք Հայթայթանաց, remedy, means, way; -ք բժշկութեան, remedy, cure, medication, medicine, physis; Հարարուստ, Հարիմաց, Հարարիմաց or խորամանկ -ք, artfulness, craft, shuffling, artifice, cunning, dodge, intrigue, wiles & shifts; -իւք, -իւք իմն *ad.* by means of, artfully, craftfully, cunningly; -ս Հնարել, խորհել, իմնալ, *ի* -ս Հայթայթանաց մտանել, to bethink oneself of a device or expedient, to tax one's ingenuity, to contrive, to adopt or employ means to; Հնարել ումեք -, to deceive, to cheat, to dwindle, to defraud; to plot, to machinate; իմնալ զմեմ -, to be fertile in expedients; յանհնար -ս մտանել, to be wavering, irresolute, to vacillate, to hesitate; to know not which way to turn oneself; զմեմ -ս Հնարել, *ի* զանազան -ս մտանել, to bend all one's mind to, to task all one's powers of ingenuity & application, to do one's utmost, to use one's utmost endeavours, to do all or any thing one can, to strive with might & main, to try every art, to leave nothing untried, to leave no stone unturned, to move heaven & earth; ողի -ս եւ իմնայցէ որ, whatever artifice one may employ; բիւր ազգի ազգի -ս Հնարել, he used a thousand stratagems; -իւք իմն ուղղեցի, I found means to rectify; -է, -լին էլից *v. imp.* it is possible, it can be done, it may be; էլ -է, -էլից ինչ -, it is impossible, it can't be; it is done; էթէ գոյր -, if it were possible; որքան -է, as much as possible, as much as one can; -էր նմա, he could have done it; որ -գ էս անհնարից, Thou, to whom nothing is impossible.

Հնարագէտ *a.* ingenious, shrewd, sharp, clever; crafty, cunning, artful; -գիտութիւն *s.* ingenuity, cleverness, dexterity; industry, manufacture, art; Հարարուստ -, machination, plot, contrivance, intrigue; -գիտ *s.* inventor, contriver; *a.* inventive, ingenious, clever; -լինել, to invent, to contrive,

to find out; -դէր *s.* deceiver, plotter, traitor, artful person; -դրութիւն *s.* snare, artifice, deceit; -կերա *a.* possible, feasible, practicable; -պէս *ad.* ingeniously; -ցոյց *a.* teaching, informing, instructing, suggesting; -ւոր *a.* possible, feasible, that can be made or done; powerful, potent; *S.* -գէտ.
Հնարաւորեմ, եղի, -րիմ, եցայ *vn.* to invent, to find means or expedients, to contrive, to excogitate.

Հնարաւորութիւն *s.* possibility, feasibility; invention; means, expedient.

Հնարեմ, եղի, -րիմ, եցայ *vn.* to invent, to find out, to imagine a device, to conceive a project, to contrive; to strive, to endeavour, to exert oneself; to bend or apply one's mind to, to study; to counterfeit, to feign; *S.* Հնարք.

Հնարկանց *a.* artful, sly, subtle, cunning, crafty; -ուկ *s.* artifice, cunning, trickery, wile, shift, craft.

Հնարին *a.* possible.

Հնարողութիւն *s.* invention, industry, art.

Հնացուցանեմ *va.* to make old; to wear out, to use up, to waste, to consume.

Հնգապիւստան *a.* five headed; -դիւք Մովսէսի, the Pentateuch; -լեզու *a.* pentaglot, in five languages; -թիցը կանաւ *s.* quinquemmis; -հատոր *a.* five-volumed, in five volumes; -ձայն *s. mus.* fifth; -ամ *s.* lustrum, space of five years; -մատան *s.* Pentateuch; -մատան *a.* five-fingered; -մարտիկ *a.* victorious at the pentathlon; -կուր *or* -մարտութիւն *s.* quinquertium, pentathlon; -միլիոն *s.* quintillion; -նիստ *a.* pentaedrous; -շարժ *a.* having five movements; -չափ *s.* pentameter; -պատիկ *a.* quintuple; *ad.* five times as much; -պատկեմ, եղի *va.* to quintuple, to increase fivefold; -պէս *s.* chief of five soldiers; -քաղաք *s.* Pentapolis; *S.* Հինգ..., &c., &c.

Հնգեակ, եկաց *a. s.* five; fifth; the fifth part; -եկին *S.* Հնգապատիկ.

Հնգետասան, ից *a.* fifteen; fifteenth; -ամեայ, մէկ, -մեան, մեկից *a.* of fifteen years, 15 years old; -անկիւն *a.* pentadecagon; -երորդ, աջ *a. ad.* fifteenth; -եքին, եցուց *a. s.* all the fifteenth; -եքին, եցուց *a. s.* all the fifteenth.

Հնգերեակ, եկաց *s. a.* five. [teen. Հնգեքեան, -քին, քեցուց *s. a.* all five. Հնգից *ad.* five times.

Հնգոտանի *a.* five-footed, off five feet.

Հնդիկ, դկաց *s. a.* Indian; black, negro; -բ, India; -փայտ, ebony, ebon; -եղէգն, bamboo; -բնիկ, nutmeg; -որդն, silk-worm; -միջին, ant-lion; -հաւ, turkey, turkey-cock; գնալ *ի* -ս, to go to the Indies.

Հնդկադոյն *a.* brown, black.

Հնդկա-եւրոպացի *a.* indo-european; -գերմանական, -գերմանիկ *a.* indogerman; -թզենի *s.* Indian fig-tree, prickly pear; -խոզ *s. zool.* babi-roussa; -հաւ *s.* turkey, turkey-cock or -hen, mushroom; ձագ -ու *or* -հաւուկ, young turkey; անուցիւ -ուց, breeder of turkeys; գլխայ - , - գլխայնա ար-ձակէ, the turkey gobblers.

Հնդկական, յին *a.* Indian.

Հնդկանի *s.* cocoa-tree; -բ, -plantation; -նուշ *s.* cocoa, cocoa-nut.

Հնդկաստան, ի *s.* Hindoostan, India.

Հնդկավան *a.* conquering India;

-փայտ *s.* log-wood, Campeachy wood.

Հնդկեղէգն *s.* bamboo;

Հնդկեղէգն *s.* bamboo; -դէն *or* ըէն *a.* in Indian, in the Indian language; *s.* the Hindoostanee language.

Հնծան. Հնծան, աջ *s.* press; wine-press; vat, trough of a wine-press; գուբ - , must-vessel; -հարկանել, to press, to tread grapes; ից, to trample, to oppress; -ակ *s.* tub, small vat; -աշար, աջ *s.* wine-presser; -աշարութիւն *s.* pressing of grapes; -այարկ *s.* wine-press-room; -եանն *s.* Bacchus.

Հնձեմ, եղի *va.* to cut down, to reap, to mow; to gather, to get in.

Հնոտի *a.* old, worn, worn out; -բ *s.* old lumber, trash, rubbish; -տեաց վաճառիչ, old clothes-man.

Հնոց, ի *s.* stove, furnace, oven; -հալողութիւն, բարձր, կոնաձեւ. ցրտ-ցուցիչ, խառնարանի, պառակաւոր, melting-, blast-, shaft-, reverbatory-, puddling-, muffle-furnace; -անամ *vn.* to burn like a furnace; -ացուցանեմ *va.* to enflame, to make a furnace of; -իկ *s.* stove.

Հնութիւն *s.* oldness; age, old age, decay; antiquity; relic of antiquity; old rubbish; -բ Սնուց, the antiquities, the ancient monuments of Ani; -ծերուն *or* ալեաց, extreme old age, hoary old age; decrepitude; -օձից, the slough or cast off skin of serpents.

Հնչական *a.* sounding, echoing, resounding, sonorous; -ութի *s.* sonor-

ousness; -կցութիւն *s. mus.* the accompanying.

Հնչեմ, եղի *vn.* to sound, to resound, to boom, to echo; -պղնձոյ, to toll, to ring, to gingle, to tinkle; -ծու, to murmur, to roar; -հոգնոյ, to blow, to whistle, to rustle; -հրացանի, to whizz, to whistle; -հրետի, to boom; -բանից, to announce, to spread abroad, to publish; -գրաւ, to pronounce; ոչ բար-դը - ախնջաց, to grate upon, to offend the ear; -գրամոց, to chink.

Հնչեցուցանեմ *va.* to sound, to resound; to ring, to toll; to divulge, to publish, to make public; *S.* Փող, &c.

Հնչիւն, Հնչումն *s.* sound, noise, rumour; echo; -զանգակաց, tinkling, peal, jingle, ringing; -հոգնոյ, ծովու, murmur, roar; -խորտակելոյ ալեաց, rushing, dashing; -որոտման, rumbling, roll; -անձրեւոյ, pattering; -հրոյ, crackling; -հրետից, boom, roar; -թմբիկ, roll; -կառաց, rumble; -խարաղանի, crack; -զինուց, clash, clang; -չլիթայից, clank, clanking; -ժամացուցի, tick; -բարբառոյ, aspiration; -հանել, to make a noise; եղել - , a noise was heard; -գրամոց, chink.

Հնչող, -ական *S.* Հնչական; -ութի *S.* Հնչիւն; պղնձագործ -թեմբ, with the tinkling of bells & the clash of cymbals.

Հոգ, ոց *s.* care, solicitude, concern, trust, custody; care, anxiety, solicitude, inquietude, mental pain; -բ ան-գոհականք, տխուր, gloomy cares; -առնել, տանել, -յանձին բերել, ունել, to care, to mind, to take care for, to be mindful; -ունել, ի մտի արկանել, to care, to be concerned, to reckon, to be anxious about; -ս ցուցանել բարե-ինամն, to show or express a lively interest, to take great pains with; թող ինձ զ-դ զայդ, յիմ վերայ -դ այդ, leave that to me; -տար վր բարի ա-նուն, take care of your reputation; մաշեալ, ծիւրեալ ի -ոց, care-worn.

Հոգաբարձ, ից, -ու, աջ *a. s.* guardian, trustee; -տեմ, steward, agent, purveyor; inspector, overseer, surveyor; -լինել, to care, to take care of; -ութի *s.* guardianship, trusteeship; charge, custody, inspection, superintendence; administration, di-

rection; watchful care, solicitude; -բեկ *a.* care-worn, torn with anguish, steeped in grief, sorrowful.

Հոգած, ի *a.* attentive, careful, mindful, solicitous; gloomy, anxious, uneasy, pensive, thoughtful, troubled, disquieted; -ու, աջ *a.* full of care, solicitous; -ութի *S.* Հոգաբարձութիւն.

Հոգամ, աջայ *or* աջի *vn.* to provide, to provision; to furnish, to garnish, to store, to procure; to take care of, to preserve with care, to keep, to husband; to care, to mind; - վր ուրուք *or* զուռեքէ, to grow or be anxious about, disquieted, uneasy, thoughtful, to trouble one's head or oneself about, to torment oneself, to fret about; չ-վր վաղուի, to take no thought for the morrow; մի ինչ -այդ, don't be uneasy, do not distress yourself.

Հոգատար, -ութի *S.* Հոգած, -ուի.

Հոգացող, -ուի *S.* Հոգած, Հոգողութիւն.

Հոգեբան *s.* psychologist; -ական *a.* logical; -ութի *s.* -logy; -բարձու *S.* Հոգա-; -բերիմ *vn.* to recover oneself, to come to oneself again; -բուդն *a.* spiritual, divine; -գէշ *a.* very sinful; *s.* shade, ghost, vision; -գումար *a.* assembled by the Holy Spirit; -ժողով *s.* sacred council; -գարձ լինիմ *S.* -բե-րիմ; -զուարճ *a.* joyous, gay, jovial, jocund, jolly; -լի, լիւր, լից *a.* full of the Holy Spirit; -խառն *a.* divinely inspired; prophetic; divine, spiritual; -խօսութիւն *s.* pneumatology; -ծին *a.* born in the spirit, spiritual; -կան *a.* spiritual, incorporeal; psychical; -կա-նութիւն *s.* spirituality; -կեցող *a.* soul-saving, salutary, wholesome, vivifying, reviving; -կիր *a.* inspired by the Holy Spirit, holy, divine; *s.* prophet; -կորցն *a.* soul-destroying; -կրօն *a.* living according to the spirit, spiritual, virtuous; religious; -հան *a.* dying, in agony; -հանգիստ *s.* Requiem; -հանձար *a.* furnished with the wisdom of the Holy Spirit; -հաց *s.* soul-mass-cakes; -դէն *a.* spiritual, intellectual, immaterial; angelic; *s.* angel; -մաշ *a.* soul-corrupting; -ման բաժին *s.* soul-scoot; -մատան *a.* written by inspiration of the Holy Ghost; -մարա *a.* war-ring against, or denying the divinity of the Holy Spirit; *s.* follower of the doctrine of Macedonius; -մարտուի *s.* denying the divinity of the Holy Spi-

rit, the heresy of Macedonius; *-մուխ* a. deep in the mysteries of the Holy Spirit; endowed with the Holy Spirit; *-նկար* a. formed by the Holy Spirit; *-նորոգ* a. soul-refreshing, --reviving; renewed by the Holy Ghost; refreshing or reanimating the spirit; *-նուադ* a. singing or sung by inspiration of the Holy Spirit; *-շահ* a. salutary, useful or profitable to the soul, spiritual; *-շահութի* s. winning souls, spiritual gain; *-շարժ* a. moved by the Holy Spirit; soul-stirring, pathetic, moving, touching, affecting; *-շնորհ* a. granted by the Holy Spirit; adorned with or full of the gift or grace of the Holy S.; communicating the Holy Spirit; *-շուհ* a. inspired by the Holy S.; *-պաշտութիւն* s. spirit-worship; *-պառաւմա* a. narrated by Divine Inspiration; treating or narrating by; *-պարգեւ* S. *-շնորհ*; *-պէս* ad. spiritually, according to the spirit, divinely; allegorically, mystically; *-անդն* a. ardent, spiritual, fervent, devout; *-սէր* a. benign, soul-pitying, soul-saving; spiritual, devout, pious; *-սիրութիւն* s. piety, devotion; *-սնունդ* a. nourished or brought up spiritually; *-սպառնութի* s. loss of souls, perversion; *-վար*, *այ* a. dying, agonizing, expiring, at the last gasp, in the pangs of death; *-բ* s. pangs, agony, death-struggle; *լինել ի -ս*, to be in agony, dying, giving up the ghost, to be in the last gasp or at the point of death; *-տես*, *այ* a. knowing the inmost thoughts or secrets of the soul; *-տեսութի* s. the gift of penetrating the secrets of the heart; *-երգող* s. psalmist; a. singing by inspiration of the Holy Spirit; *-ցառուր* S. *-մասն բաժին*.

Հոգեւոր a. spiritual; devout, pious; animated, lively, spirited; *-բ* s. spiritual things; *-ական* a. spiritual; *-ապէս* S. *Հոգեպէս*; *-եմ* va. to give life to, to vivify, to enliven; *-իմ* vn. S. *Հոգիանամ*; *-ութիւն* s. spirituality.

Հոգեփոխութի s. transmigration of souls, metempsychosis. [busy, meddling.

Հոգի, *գւոյ* s. soul, spirit, ghost; the Holy Ghost, Paraclete; spirit, angel; soul, person, individual; soul, breath; soul, spirit, life, heart; wind, breath; sprite, fiend, goblin; soul,

essence, motive, principle, spirit; meaning, character, spirit; desire, genius, turn of the mind, disposition, inclination; *երկնային*, *անային*, *վեհ*, *անմահ* -, celestial or blessed, divine, sublime, immortal soul; *գիւցազնական*, *առաքինի*, *գեղեցիկ*, *ազնուական*, *գիւրազգած* -, heroic, virtuous, high or elevated, noble or great, tender or sensible mind, soul or spirit; *նուառ*, *անարդ*, *յուզեալ*, *մղորեալ* -, mean or grovelling, low, vile or ungenerous, troubled, erring spirit or mind; *-բանական*, *գոյալական* եւ *անկական*, rational, animal & vegetable life or existence; *-իմաստութի*, intellect, spirit of knowledge; *-բանաստեղծական*, poetic fire, genius or enthusiasm; *-բ* *հրեղինաց*, heavenly spirits, spirits of light; *-բ* *խաւարի*, spirits of darkness, devils; *հրաժարեալ* *-բ*, the dead, the defunct, the deceased; *բառասարկ*, *տեալ* *-բ*, the damned; *խաղաղութիւն* *հոգւոյ*, tranquillity or peace of mind, heartsease; *վեհանձնութիւն* *հոգւոյ*, magnanimity, generosity; *կարողութիւն* *հոգւոյ*, the faculties of the soul; *հոգւով* ad. in spirit; spiritually; feelingly, warmly; *-բ* *երբ հարկւր հազար են ի քաղաքին Կարնոյ*, there are a hundred thousand souls or inhabitants in the city of Erzerum; *Հիմարտութիւն* է *-պատմութիւն*, truth is the soul or life of history; *մարմին ջանաց հակառակ հոգւոյ* եւ *-հակառակ մարմնոյ*, the flesh is at war with the spirit, & the spirit with the flesh; *խաղաղ* - *Տեառն ի վերայ նր*, the spirit of God fell upon him; *սիրել ամ հոգւով*, to love with all one's heart or soul; *աւանդել զ-ն*, to render or give up the ghost, soul or spirit; *վելլ*, *հանել զ-ն*, to expire, to die; *աղօթել զ-ն հոգւոյն ննջեցեալոյ*, to pray for departed souls; *հանգուցէ Տէր զ-նր*, God rest his, her soul; S. *Ոգի*; *հոգւոյ տուն*, guest's house.

Հոգիախաղաց a. divine, inspired by God; *-ծութի* S. *-եփոխութի*; *-հրաշ* or *հոգե-* a. having an excellent soul, an elevated or high spirit; adorned with divine grace.

Հոգիանամ, *ացայ* vn. to become spiritual; to brighten up, to become animated, inspirited, to revive, to take heart.

Հոգիացուցանեմ va. to spiritualize,

to purify; *fig.* to inspirit, to animate, to vivify, to reanimate, to give new life to, to raise the spirits of; to restore to life. [ing of the Holy Ghost.

Հոգիութի s. spirituality; the proceed-
Հոգող S. *Հոգած*; *-ութիւն* s. care, solicitude.

Հոգութեան a. open-winged; *-թեւեմ* vn. to open or extend the wings; to cover with the wings.

Հոգմուկ s. bat, vampire.

Հոգնեմ, *եցի* va. to undress, to take off one's clothes, to bare, to strip; *fig.* to make known or evident, to reveal, to disclose.

Հոգնի a. bare-headed, unveiled, uncovered; naked, bare, undressed; ad. openly, manifestly, publicly; *-առնել* S. *-նեմ*; *-լինել* or

Հոգնիմ, *Հոգնեմ*, *եցայ* vn. to undress, uncover or strip oneself; to unveil, to put off one's hat or veil, to stand bare-headed. [room, green room.

Հոգրան s. apodyterium, dressing
Հոգեմ, *Հոգնեմ* va. to bring or gather together, to assemble, to collect; *-իմ* vn. to come together, to be gathered together.

Հոլով, *կց* s. rolling, circular motion, circulation; *gr.* case; *-անուանց*, oblique cases; *-աբար* ad. rolling along or down; *-ական* a. rolling, circular; *gr.* declinable; *-եմ*, *եցի* va. to roll, to turn; to move, to change; *gr.* to decline; *-եցուցանեմ* S. *-եմ*; *-իմ*, *եցայ* vn. to roll, to wind, to turn; to wallow; *gr.* to decline; *-ուռն* s. rolling, rotation, whirling; movement, turn, vicissitude; *gr.* declension.

Հոծ, *կց* a. dense, thick, compact, condensed; full, quite full, abundant; *-եմ*, *եցի* va. to thicken, to condense; *-իմ*, *եցայ* vn. to be condensed, to grow thick; to fill, to be filled; *հոծեալ* *բերան*, thickened utterance; *-իւ* S. *Հերհեր*; *-ութի* s. density, thickness, denseness.

Հող, *ոյ*, *ով* s. earth, clay, dust; ground, land, soil; land, territory, dominions; *fig.* tomb; *նախական*, *երկրորդական*, *երրորդական*, *անցողական*, *ողջական* *-բ*, primitive or primordial, secondary, tertiary, transport, alluvial soil or rock; *-թափել*, fuller's earth; *-ի գլուխ լինել*, *-արկանել զգլխով*, to throw dust or ashes

on one's head; *ի - իջանել* or *ննջել*, to be buried; *-ոյ եւ պատանաց չլինել արժանի*, to be unworthy of burial, of funeral honours; to be left unburied, without a tomb; *առլ -ոյ զմարմին*, to inter, to bury, to entomb.

Հողաբարդ s. alluvion; *-բեր* a. produced by the earth; *-բիր* a. digging the earth; *-բլրակ* s. ridge, border, shelving-bed; *-բլուր* s. bank of earth, embankment, mound, dike, dam, mole, break-water; causeway; rampart, intrenchment; *-ս կանգնել*, to intrench, to fortify with trenches; *-բոյս* a. born of, or produced by the earth; *-բ* s. produce of the earth; *-գոյն* a. earth-coloured; *-գործ*, *այ* s. agriculturist, farmer, cultivator, husbandman, ploughman; *-գործութի* s. husbandry, agriculture, tillage; *-գունա* s. terrestrial globe, the globe; *-գարան* a. living in the earth; earthed; *-գրամ* s. burial-tax; land-tax; *-գանգուած* a. kneaded or formed of earth, earthly, terrestrial; *-թաւալ* a. rolling on the earth, or in the dust; *fig.* mundane, worldly; *-թափ*, *կց* s. slipper; pump; list-shoe; *-խառն* a. mixed with earth; earthy; *-խառն* S. *Գեանա-*; *-հանգիստ*, resting place in earth, grave, sepulchre, tomb; *-ծին*, *ծնեալ* a. earth-born; *-ծուխ* s. turf, peat; *-կալ*, *այ* s. land-holder; *-կեր*, *այ* a. earth-eating, feeding on earth; *-կերո* a. made of earth, earthen; *-կոյս*, *-բլուր* S. *-բլուր*; *-կոյս* s. clod of earth, glebe; *-հարկ* s. land-tax; *-հեղձ* a. smothered by the earth; *-հերձ* a. quite full of earth: earth-cleaving; *-հմայ* s. geomancer; *-հմայութիւն* s. geomancy; *-մալ* s. zool. diver, coot; cormorant; *-բ* s. dust; atom, corpuscle, mote; *-մասն* S. *-հարկ*; *յին* S. *Հողեղէն*; *chem.* humic; *որդն* -, earth-worm, maw-worm. [earth, to return to dust.

Հողանամ, *ացայ* va. to be reduced to
Հողանիւթ, *-եցայ* a. S. *Հողեղէն*; s. vegetable mould, mould, soil, humus; *-նման* a. like earth, earthy; *-պատեան* a. covered or surrounded with earth; *-սեր* a. fond of earthly life; *-ստեղծ* a. earth-created; *-վաստակ* S. *-գործ*; *-տէր* S. *-կալ*.

Հողացուցանեմ va. to reduce or change to earth; *բաղաբ* *-ուցեալ*, a city built on a hill.

Հողաբար *s. tufa.*
 Հողեալ *a. overthrown, fallen to the earth.* [earthly.
 Հողեղէն *a. earthen; terrestrial.*
 Հողմ, ոյ *s. wind; air; չորք -ք, the four winds, four quarters of heaven; ք med. jaundice; - շրջանաւոր, monsoon; -ք տարեւորք, կանոնաւորք, the trade-winds; հարուած, բաղխիւն -ոյ, gust of wind; gale; S. Բնթացք; Թեւ. Թեւ, քաղցր, զովարար, յաջող, անհաստատ -, light or gentle breeze; soft, fresh, fair, changing wind; ցրտաշունչ, կատաղի, մոլեգին, մրրկալից, սաստկաշունչ, ուժգին, անհաշտ, cold, angry or raging, furious, stormy, impetuous, violent, roaring wind; Ի Թեւա -ոյ, on the wings of the wind; - ջնչ, մանչ, փոխի, դադարէ, the wind blows, roars, changes, calms or falls; - գոյ, it is windy, gusty; - ելաւէ, the wind is rising; հակառակ է -, the wind is contrary; Երէմ -ոյ նաւարկել, to sail against the wind, or in the wind's eye, to sail with a head wind, to haul the wind; յաջողակ -ով նաւարկել, to sail before the wind, to be to leeward, to have a fair wind, a wind right aft, to scud; *fig.* to prosper; տալ -ոյ զառագաստս, to unfurl the sails, to spread the canvass; - աջողակ ոււնոյր ընդ զառագաստս մեր, a favourable wind filled our sails; տալ -ոյ, to throw to the winds; շրջել յամ -ոյ, to turn with every wind (of fortune), to be a weather-cock, a time-server; Դսարածել, to feed on air, to cherish vain hopes, to build castles in the air; Զաւալ -ոյ, to labour or strive in vain, to lose one's pains; գնալ զով, to vanish, to dissolve into air, to disappear; Դստաւանդել, to be reduced to one's last shifts, on one's last legs, to amuse oneself with idle expectations, to buoy oneself up with vain hopes; Եւ շնչելոյ -ոյ եւ վարելոյ ալեաց, at the mercy of the winds & waves; մարգարէն մեր էին Ի -ն, our prophets prophesied to the wind.*

Հողմաբեր *a. bringing, causing or producing wind; -գիր s. anemographer; -գուշակ a. weather-wise; -գրութի s. anemography; -գէտ s. weather-spy; -գիտակ s. anemoscope; -խաղաղ a. sheltered, secure from winds; tranquil, calm, peaceful; -խառն a. accom-*

panied with wind; -ծաղիկ *s. bot. wind-flower, anemone; S. Պուա, Փեննայ; -ծին a. wind bearing; -հոծ a. storm-beaten, agitated by the wind; squally, tempestuous; - առնել, to agitate with wind; -հոծիմ տ. to be agitated, tossed, troubled by the wind; to hull or float at the mercy of the winds; *fig.* to fluctuate, to waver, to be irresolute or wavering, bewildered, in doubt; -հոծութիւն *s. storm of wind, squall, tempest; fig. agitation, trouble; -հարաց a. weather-beaten, tempest tossed; s. fan; S. Ճանձաձան; - հրացան, air-gun; -հարիմ տ. to lash away flies with the tail; S. Հովազարիմ, -րեմ; -ձայն a. howling, whistling like the wind; -զաց, էց *s. wind-mill; -մաղ a. dispersed by the wind; -յոյզ S. -հոծ; -ք s. impetuous wind, squall, hurricane, heavy gale, whirl-wind; -նիւ s. rhumb-line; -շարժ a. shaken, agitated by the wind; -շունչ a. windy; raising or causing wind; s. mech. fanner, blower; -չափ s. anemometer; -չափութի s. anemometry; -վար a. weather-driven; whirled about by the wind; -վարդ *s. bot. wind-flower; -րգել s. folding-screen; -յոյց s. weather-cock, vane; mar. mariner's card; S. -գիտակ; -փայտ s. bot. celandine, swallow-wort.****

Հողմելոյ *s. phys. aeolipyle.*
 Հողմնթաց *a. swift as the wind; - լինիմ տ. to go like the wind, to rattle along full speed, to go full speed.*

Հողմիկ *s. gentle wind, pleasant breeze.*

Հողմուռոյց *a. swelled by the wind.*

Հողմուռ *a. windy, gusty; cold.*

Հողմորէն *ad. like the wind.*

Հողուռ *a. earthen; earthly.*

*Հողվարք *s. cemetery.*

Հովաբան *a. equivocating; s. -tor; -եմ տ. to equivocate; -ուժի S. Երկգիմուհի; -ձայն, &c. S. Երկգիմի, Երկ. Հովանի sm. lover. [բան, &c.*

Հովանուռ, &c. S. Համ-, Երկգիմի, &c.; *a. equivocal; -աբար ad. -ly; -ուժի s. -, -ness, -vocation.*

Հովերական, -բոսեան *a. homeric, of Homer or his poetry; poetic; -անամ տ. to resemble Homer; to become a clever poet; -ապէս ad. after the manner of Homer or his heroes, in the style of Homer; poetically.*

Հովիջևան S. Իշխանակից.

Հոյ, ոյ *s. battering-ram; S. Խոյ; fig. dismay, dread, fright, terror, fear.*

Հոյակապ *a. grand, magnificent, superb, splendid; great, excellent, eminent; - քաղաք, topping, most eminent city; - այր, a great man; - Իշխան, illustrious prince; - բժիշկ, celebrated doctor; - ուժի s. magnificence.*

Հոյանուռ *a. renowned, celebrated; -էն a. superb, stately, splendid.*

Հոյզ, հուզից *s. sap, juice; extract; mucilage.*

Հոյք, հուկից *s. assembly, company, party, troop, band; - երեց, herd, drove; - Թռչոց, flight; - մեղուաց, swarm; հոյի հոյ ad. in troops, by companies; in crowds; ծաղկուկ հոյի հոյ զեռակիթիթիք, a thousand new-budding flowers. [cherry; --tree.*

Հոյն, հուկի *s. cornel, cornelian*
 Հոպոպ արուսեկի *s. bot. phaseolus*
 Հոպոպիք S. Խոպոպիք. [caracalla.
 Հոռի *s. the second month of the ancient Armenian calendar.*

Հոռոմ, ոյ *s. a. roman, latin; greek; -արէն or -երէն ad. in latin or greek.*

Հոս, -ք, սից *s. flux, fluxion; effluvia; effusion. [fluidity.*

Հոսական S. Հոսանում; -ուժիւն *s. Հոսանում a. flowing, running, fluid; fig. transitory, transient; s. fluid; Էլեկտրական -, electric fluid.*

Հոսանք *s. stream of water, water-course; overflowing, flowing out; water-fall; phys. current, stream; - Հոգւոյն, the gifts of the Spirit; -հրոյ, volcanic eruption; torrent of flame; - շարեաց, a torrent of ills; -նա ջուրց իրուցին աչքիմ, my eyes have become water-brooks, my eyes run down with rivers of water.*

Հոսակիր *s. reophore. [chine.*

Հոսեկի մեքենայ *s. winnowing machine; Եջի va. to shed, to spill, to pour out; to flow, to fall, to drop; to gush, to stream, to run; to scatter, to disperse; to winnow, to fan; to precipitate; - յորդաբուն արտար, - Իբրեւ զհեղեղ զարտասուս, to shed tears abundantly, in torrents; - հոյմոյ, to cast to or throw to the winds; S. Հոսիմ. [mech. to discharge.*

Հոսեցուցանիմ *va. to cause to flow; Հոսիմ, Եջայ տ. to run or flow out, to flow, to stream; to drain, to trickle or run down, to drop, to leak or ooze*

out; to be scattered, dispersed, diffused, spread; to rush on; to fling, to precipitate, to fall; Երազ - S. Երազ.

Հոսիչ *a. shedding, pouring out; scattering, spreading; dispersing; s. winnowing-fan. [crowd in or out.*

Հոսնոսիմ տ. to flow, to run; to Հոսումն *s. flowing out, outpouring, effusion, discharge; leakage.*

Հով, ոյ *a. cool, fresh, bracing; s. cool, coolness, freshness; *S. Հովմն; folds caused by the wind; draping; - տեղիք -ոյ, -ոյ գետին, cool, shady places; country residence; Ի - ելաւնել, to go into the country, to breathe the fresh air of the country.*

Հովաբեր *a. airy, well aired.*

Հովաշար, աջ *s. fan; -եմ, Եջի va. to fan, to blow, to revive a fire; -ուհ, -ուհի s. ventilation, airing.*

Հովայ իմ. holla! oh! hoy! alas!

Հովանամ, աջայ տ. to grow cold, to become cool, to get fresh; to grow cool or cold, to cool down, to become lukewarm or careless; - օդոյ, to grow chilly.

Հովանանամ, աջայ տ. to overshadow, to shade, to shadow; to seat or repose oneself in the shade; *fig.* to take under one's protection, to protect, to defend, to shelter.

Հովանացուցանիմ *va. to extend or spread a shade over, to shade.*

Հովանաւոր *a. shaded, shady, covered; fig. covering, protecting; - ապարանք, house shaded by trees; Դա հոյք -, bed with testers; -եմ, Եջի va. to shade, to cover with shade, to cast a shadow upon; fig. to protect, to take under one's shadow or patronage; -ուժի s. shadow, shade; protection, patronage. [S. -նոց.*

Հովանեակ, եկի *s. marquee; awning;*

Հովանի *s. shadow, shade, umbrage; fig. auspice, conduct, shield, defence, guard; Եւ -նեաւ ad. in the shade, under the shadow of; fig. with the protection or under the auspices of; - լինել, աւանել S. -նաւորիմ; աւուրք իմ ողմ - անցին, my life has passed away like a shadow.*

Հովանոց *s. belvedere, terrace, kiosk, turret; baldaquin, cover; blind; parasol or umbrella; -, տուն -, summer-residence; -աբեր a. umbelliferous; -ակ s. parasol; -անամ S. -անամ.*

Հովանաւ ա. shady, umbrageous, overshadowing; -շունչ ա. refreshing, cooling, airy; -սուն ա. airy, well-aired, fresh, cool; brought up in a fresh, breezy place; -վայրբ. cool, airy places.

Հովացուցանեմ va. to cool, to refresh, to make cold; to chill; fig. to cool, to relent, to slacken, to abate, to relax. [air in.]

Հովեմ, եջի va. to fan; to air, to let
Հովեա, վաի, սայ s. valley, vale, dale; plain.

Հովեւ, վաի, վաւայ s. pastor, shepherd, herdsman, neatherd; Հովեւի գաւազան or բիր bot. shepherd's rod or staff, wild thistle, dipsacus sativus, damasonium; մանուկ - , shepherd-boy; աղջիկ - , shepherdess, shepherd-girl, -lass. [-բար ad. pastorally.]

Հովուաբան, &c. S. -երգակ, &c.; Հովուական ա. pastoral, pastorly, shepherdly; -գաւազան, shepherd's crook; crosier; - թուղթ, կոնդակ, pastoral letter; - կեանք, կենցաղ, pastoral life; - մահաղ, շուն, shepherd's bag, scrip; shepherd's dog; -ն or -ու թի s. the pastoral art, shepherdism; -կից s. pastor's companion, fellow pastor; bishop's colleague, coadjutor.

Հովուանոց s. shepherd's dwelling.
Հովուապետ s. chief shepherd; fig. J.-Christ; pontiff, archbishop; -պէս ad. like a pastor, pastorally; -սէր ա. loving, faithfully following the shepherd; -վանք s. shepherd's hut; -փող s. shepherd's pipe, flageolet.

Հովուեմ, եջի va. to tend, to pasture, to feed one's flocks; fig. to have the cure of souls; to lead, to conduct, to guide; մահ-եացէ զին, death will pasture on them.

Հովուերգակ s. bucolic poet; -ան ա. bucolic, pastoral, rural; -գութիւն s. eclogue, pastoral poem, bucolic, pastoral.

Հովուի s. cool, freshness, coolness; fig. coldness, indifference, cold-heart.

Հովուիկ s. shepherd-lad. [edness.
Հովուութի s. pastorate, pastorship; fig. pastoral care, cure of souls.

Հովուուհի sf. shepherdess.

Հովաւաձեւ ա. valley-shaped, valley-ed; concave.

Հովանամ, աջայ vn. to sink, to give way, to fall in.

Հոտ, ոյ, ով s. odour, smell; perfume, scent; sign, indication; - անոյշ, անուշից or անուշութի, grateful odour, sweet, savory smell, perfume, fragrance; քաղցր, անորթեղի, թեթեւ, սաստիկ, չար - , sweet or fine, agreeable or delicious, slight, strong, disagreeable or bad odour or smell; -գարշ, stench; - առնուլ, հանել, to perceive an odour, to smell, to scent; - առնել, to smell, to be odorous; -հարկանել, բուրբել, to spread, to exhale an odour; S. Հարկանիմ; է հեւաւսանի առնուլ զ- պատերազմի, he smelleth the battle afar off; է -ոյ ջրոյ ծաղիկացի, it will shoot up as soon as the moisture effects it.

Հոտառու ա. having a keen sense of smelling; - թիւն s. smelling, smell.

Հոտարան s. garden of odoriferous flowers; perfumery.

Հոտաւէտ, Հոտեղ, Հոտեւան ա. sweet-smelling, -scented, odoriferous, fragrant. [odour, a nice smell.]

Հոտաւորիմ vn. to have a grateful smell; Հոտեմ, եջի va. to render stinking, fetid; to rot, to putrefy, to stink.

Հոտիմ, եցայ vn. to have a nasty smell, to smell, to smell nasty, to stink; հոտեալ, stinking, fetid; rotten, corrupted, putrefied.

Հոտաւոր S. Հոտաւորիմ.
Հոտաւորիք, լեւայ s. the smell, the sense of smelling, nose. [smell to.]

Հոտաւորեցանեմ va. to cause to smell, to scent; to sniff up, to breathe; to touch, to approach; - է հոտ անուշից, to accept the sweet savour or odour. [ditch-gully.]

Հոր, ոյ, ով s. well, cistern, tank; Հոր, ից s. son-in-law.

* Հորանոց s. dung-hole or pit.
Հորդ ա. trodden, frequented.

Հորդան տամ va. to cause to advance, to lead on, to conduct, to drive forward; vn. to flock in crowds, to fall upon, to rush impetuously on, to overspread.

Հորդեմ, եջի va. to chalk out, to pave, to plane, to trace, to mark; to clear, prepare or open the way; անցս իւր - , to open a road for oneself; - իւր զճանապարհ՝ զսպարեղ փառաց, to open to oneself a way to glory.

* Հորեմ va. to store up corn in pits.

Հորիզոն, է s. horizon; fig. -; -գլաւ, է, երեւոյթ, աւսումնական, իմանալի, sensible, apparent, mathematical, rational -; քաղաքական -ն միջազնի, ամպէ, the political - begins to lower, to become cloudy; -ն սկսանի պարզել, the - begins to clear up; -աբար ad. -tally; -ախան ա. -tal.

Հորձք, ձից s. heat, ardour, outburst of passion, sally or fit of wrath.

Հորմայք, յից s. Gr. w. necklace, necklet, string of pearls.

Հու s. purulent blood.

Հուժկու ա. strong, vigorous, robust; powerful, potent, mighty.

Հուհայ s. mus. an Armenian note (Յ).

Հուզկահար, -ու, աջ s. highwayman; robber, brigand, assassin; -ու թի s. highway-robbery.

Հում, հմոյ ա. raw, unripe, sour, hard; half-cooked; fig. cruel, ruthless, inhuman.

Հուն, հնի s. ford, shallow passage, way; bot. S. Հոյն; a. fordable, passable;

-մի ad. a little, something; briefly, succinctly; է - եւանել, to obtain one's scope; * -աւոր ա. finite, limited.

Հունդ, հնդոյ s. seed, grain.

Հունձք, հնձոց s. harvest; crop; summer; - խոտոյ, hay-making; Ժաւմանակ հնձոց, reaping, harvest-time, mowing-time; (խոտոյ) hay-time; երգ հնձոց, harvest-home; աւաւ - , abundant harvest; ոսկեփայլ, - փունջ - , golden harvest; յաւուրս հնձոց, in harvest-time.

Հունչ or Հիւշ, հնչից, չիւք s. sound.
Հնչ int. S. Յայ յու.

Հուպ, հպոյ or հպի ա. near, nigh, close, adjacent; pr. near, close to, by, by the side of; - , իւ - , - իւ - , - աւ - , է հպոյ ad. near, close, at hand; by & by, shortly, soon, very soon, in a short time; - լինել, երթալ, մատչել, to be near, to approach, to draw near, to go or come near to, or towards, to go closer to; to touch.

Հուսկ ա. last; - յետին, վերջին, the last, the last of all, the hindmost; - յետոյ, - ուրեմն ad. after all, at last, lastly, finally.

Հուր, հրոյ s. fire; fig. fire, heat, spirit, ardour; passion, love, flame; a. fiery, igneous; -ն անդէլ, hell, hell-fire; չորմոկի - , night-fire, Will-o' the-wisp, Jack-o' lantern, ignis fatuus; -

արկանել, վառել, to set on fire, to light, to kindle, to make a fire; - հարկանել, արկանել, սալ, հրով or - բ գաւառել, &c., to set fire to, to burn, to set on fire, to inflame, &c.; է - եւ է սուր սպառել, մաշել զամբ, to put every thing to fire & sword, to destroy by burning; to chastise with fire & sword, to punish severely; է - պրիւ, տոչորիւ, to be burnt, consumed by fire; էւլ արկանել զհրով, to add fuel to the flames; - առնուլ, to catch or take fire, to fire or blaze up; չառնուլ - , to miss fire; - վառեալ բորբոքէր է Գաղիլիա, all France was on fire, all in a blaze; է - ! է - ! - հարաւ զաւանէ, fire! fire! the house is on fire! առսէր քո սայր զինքն or մասնէր զանձն եւ է - , he would go through fire & water for your sake; S. Գղել, Զուարթանալ, Կրակ, Հրդեհ, Զարակ, &c.

Հուրասաց ա. cold, cool.
Հուրբակ s. fire-temple.

Հպասակ, աջ s. subject; vassal, serf; a. dependent, inferior, subordinate, obedient, obsequious; attentive, careful; - լինել, to be attentive; - կալ, to be obedient, to obey; - անդ S. - ու թի; - եմ, եջի, - իմ, եցայ vna. to subject, to subdue; to subject oneself, to submit to, to obey; to serve, to wait upon; - ու թի s. subjection, dependence; vassalage; submission, obedience, deference, subordination; devotedness, devotion; care, attention; - օրինաց, veneration, respect for the laws; - օրէն ad. dependently, with subjection or submission.

Հպարտ, ից ա. proud, arrogant, haughty, lofty, lordly, overbearing, imperious, supercilious, vain; -աբան s. boaster, braggart, vaunter; -աբար, -ազոյնս ad. proudly, haughtily, vain-gloriously; -ախան ա. vain-glorious, boastful; -անամ, աջայ vn. to be proud, to swell with pride, to be puffed up; - իւ տոհմ իւր, to boast of one's descent or birth; - ապուցանեմ va. to make proud, to puff up, to inflate, to render haughty; - ու թի s. pride, arrogance, haughtiness, vain-glory, superciliousness; S. Խանեմ.

Հպաւոր S. Հուպ ա.; - իմ, եցայ vn. to approach, to go or come near to; - ու թի s. proximity, vicinity, neighbourhood; touch; intimacy; habit.

Հպեմ, էջի. -էջուցանեմ *va.* to approach. [touch, to handle.

Հպիմ, հպեցայ *vn.* to approach; to Հպուծի, -ուծի *S.* Հպաւորութիւն.

Հպասնե *s.* exaggeration or affectation in dress or ornament, ridiculous medley, dandyism, finery, spruceness, puerile ornament, bibs & tuckers; *fig.* affectation, affected ways, mincing air, simpering.

Հպսիմ, էջայ *vn.* to deck, to trim or bedizen oneself out, to spruce up, dress or adorn oneself in a studied or affected manner.

Հռետոր, աջ *s.* rhetor, rhetorician, orator; -աբան *a.* eloquent; *s.* rhetorician; -աբար *ad.* rhetorically, eloquently; -ական *a.* rhetorical, oratorical; -ալբ, յից *s.* the rhetors, orators; -անամ *vn.* to be an orator, to harangue, to speak in public; -ուծի *s.* the rhetorical art, rhetoric, oratory.

Հռիկ գամ *vn.* to turn; շուրջ -, to turn round; to turn all around.

Հռնչիւն *s.* snorting or rattling in the throat; -մահուան, death-rattle.

Հոռոգ, ի, իւ *s.* salary; bursary; -ա կեր *s.* stock-holder; bursar scholar, exhibitor; -եմ *va.* to pay a salary.

Հռոմ, Հռովմ *a. s.* roman, latin; *s.* Rome; -ք, the Romans; -այական *a.* roman; -այերէն *a.* latin; *ad.* in latin; -այեցի *a. s.* roman; -էական *a.* roman.

Հռչակ, աջ *S.* Համբաւ; exultation, rejoicing; solemnity, pomp; -աւ *ad.* solemnly, pompously; -հարկանել *S.* -եմ; -լինել, to be heard, published, divulged; -հարկանիլ, to be spread the fame of; եւ երթայր -գնմանէ քամիկովման, & the fame of him went out into every place of the country round about; -լինանայ, it is reported, there is a report, they say; the report is spread; it is rumoured.

Հռչակազէղ *af.* very beautiful, handsome, fair, fine; -կան, -նուն, -ւոր *a.* famous, renowned, celebrated, far-famed; -կերի *a.* praiseworthy, commendable, laudable.

Հռչակեմ, էջի, -էջուցանեմ *va.* to make famous, to trumpet, to sound the fame of, to praise, to exalt; to publish, to divulge, to make public, to noise or rumour abroad; to chant, to celebrate, to solemnize.

Հռչակիմ, էջայ *vn.* to be renowned,

celebrated; to be divulged, published, to get or take wind.

Հսկայ, էջ *s.* giant; -աբար *ad.* like a giant, in a giantlike manner; -ադն, -ազուն *s.* giant; -ազոր *a.* having the strength, vigour of a giant, very strong; -ական *a.* giant's, giantlike, gigantic; -աձեւ *a.* gigantic, huge, colossal, colossean; -անդրի, colossus, colosse, colossal statue; -աբայլ *a. ad.* with giant strides; -լինանալ, to walk or advance; -յաւաջադիմել, to make rapid progress, *fig.* - great improvement; -ուծի *s.* giantship.

Հսկեմ, էջի *vn.* to watch, to abstain from sleep; *fig.* to watch over, to guard, to oversee, to take care of, to have an eye upon; *S.* Հիւանդ, &c.

Հսկեցող, Հսկող *s.* watcher; *a.* watchful, vigilant; *np.* Gregory.

Հսկողութիւն, Հսկութիւն *s.* watching, wakefulness, sleeplessness; vigilance. [of a feast.

Հսկումն *s.* watch, vigil; *vigil*, eve Հսկուն *a.* awake. [ade, buffoonery.

Հապտանք, &c. *S.* Հպ-; *s.* harlequin-

Հրաբաժակ *s.* fire-cup; *fig.* punishment by fire; *a.* fiery, full of fire;

-բանութիւն *s.* pyrology; -բեր *a.* igniferous, producing fire; *chem.* pyrophorous; -բերան *a.* fire-mouthed; -բղաւ

յին *a.* volcanic; -բորբ *or* *բք* *a.* all on fire, in flames, burning, glowing, blazing, flaming; -սրամուտութիւն, gust of passion; impetuous, fiery wrath; -բոց

s. phlegethon; -բուռն *a.* ignivomous, fire-breathing; *s.* burst of flame, eruption, volcano; -բուն *a.* fiery, igneous;

fig. spiritual, celestial, divine; -գլխութիւն *a. chem.* pyrogallie; -գլխեմբրա-

կան *a. chem.* pyrotartaric; -գոյն *a.* flame-coloured, red, red as fire;

-գունա *or* *գնդակ* *s.* fire-ball; -գէղ *a.* heaping up fire; -գէն *S.* -հար; -ք *s.* fire-arms, guns, muskets, rifles; artillery, ordnance; -գինեակ, եկաց *s.* ar-

tillery-man, gunner; -գինեմ *va.* to arm or furnish with fire; *fig.* to inflame, to kindle; -գինութիւն *s.* artillery; -թոյն *a.* very poisonous.

Հրաժարական *a.* renouncing, abdicating, resigning, taking leave of; *s.* resignation; leave of absence; աւալ-

աղջն, to take one's leave, to say good-bye, to bid farewell to; -կեանք, retired or solitary life.

Հրաժարեալ *a.* that has resigned; deceased; *S.* Հրաժարեմ.

Հրաժարելի *a.* unbecoming, indecent; prohibited, forbidden.

Հրաժարեմ, էջի *va.* to cause to renounce or abdicate; to dismiss, to discharge; to forbid, to prohibit, to interdict; *vn.* to renounce, to abstain, to deprive oneself of, to forego, to forbear, to refrain, to desist, to resign; to deny, to disown, to refuse; to take leave of, to bid farewell to; to die, to debase; -յաւանդոյ, to abjure, to recant, to renounce; -յաւ

հարհէ, to renounce the world; to enter a convent; -յիշխանութիւն, to abdicate, to resign, to tender, to lay down or throw up one's commission; -ի թագաւորութիւն, to abdicate the crown; աղաչեմ զքեզ կալ զիս հրաժարեալ, I pray thee have me excused, I beg you excuse me, I pray you to be kindly indulgent towards me; -էջուցանեմ *S.* - *va.*

Հրաժարիմ *S.* Հրաժարեմ *vn.*; հրաժարեցան ի միմեանց, they left each other, they separated.

Հրաժարութիւն, -ուծի *s.* renouncing, giving up, resignation, renunciation, abdication; dismissal; departure from this life, debase, death; monastic life; -ուծի յանձնէ, ի կամաց անձին, resignation, self-denial, thorough self-forgetfulness, abnegation.

Հրաժէշ, ի *s.* renunciation, renouncing, relinquishment; abdication; resigning, resignation; denial, refusal; leave of absence; dismissal, discharge; permission; parting, leave; farewell, adieu, good-bye; -անուշ, աւալ *S.* աւալ Հրաժարական ողջոյն; to renounce, to give over, to relinquish, to resign; to retire from, to leave off; to bid adieu or farewell; ի -ի կացուցանել, to dismiss, to discharge, to send or turn away; աւանդ - անդարձ, to bid an eternal farewell, to bid adieu for ever.

Հրալից *a.* full of fire, ardent, burning; -լուցիկ առնեմ *va.* to consume with fire; -լուսածնական *a. chem.* pyrophosphoric; -խաղ, ի *s.* pyrotechnician, fire-work maker; -խաղաց, ի *a.* accompanied with fire; -խաղութիւն *or* -խաղք *s.* fire-works; հանդէս -թիւ, display of -; առնել -թիւ, to set or

let off -; -խառն *a.* mixed with fire; -ծին *a.* producing fire; -ծինալ *a. chem.* pyrogenic; -ծորան *a.* diffusing or spreading fire; -կաթ *a.* phlogistic; -կաւար *a.* fire-topped; -կերպ *or* *պէան* *a.* fire-like, flame-shaped; -գաւթ *or* -ք *s.* angels; -կէզ առնեմ, -կիզեմ *va.* to burn, to fire, to set on fire; -կիզուել, -ուծի *s.* burning; inflammation; -կիւր *a.* containing fire, igniferous; *s.* pyrophorus; -ակն *s.* carbuncle (stone); -հալ, աջ *s.* metal; -ք, metals; -հալելի *a.* metallic; -հալոց *s.* crucible; -հան, ի *s.* steel (for striking fire).

Հրահանգ, դպ *s.* instruction, tuition, education, discipline, teaching; knowledge, information; regulations; system, rules; diet, regimen, low diet; -ք զինուորութիւն, military discipline; -ք զինուորաց, military exercises; evolutions; ի-ս կրթութեան վարժեւ զգորս, to exercise, to drill soldiers; -ք մարմնոյ, bodily exercises; -ապետ *s.* chief usher; gymnasiarch; -արան *s.* scholastic institution; gymnastic ground; -եմ, էջի *va.* to instruct, to teach, to exercise, to drill, to discipline, to tutor, to train up, to form, to regulate, to civilize, to polish, to fashion; -իմ *vn.* to exercise oneself, to practise, to acquire instruction or knowledge, to improve one's mind; -իւ *a.* instructive; instructing; *s.* instructor, teacher, tutor; -ուծիւն *S.* -ք.

Հրահանգ *a.* red-seeded (pomegranate); -հար, ի *s.* carbine, carbine; -հարակիր *s.* carbineer; -հանց, էջ *s.* pyromancian; -ք *or* -ուծի *s.* pyromancy; -հոս *or* *սան* *a.* fire spreading, shedding fire on; -հոսանք *s.* torrent, river of fire; -հոսեմ *vn.* to flow like a torrent of fire; -ձգութիւն *S.* Հրձ-; -ձեւ *s.* pyramid; *a. S.* -կերպ.

Հրամայական *a.* imperative, imperious, lordly, dictatorial; *s. gr.* imperative mood.

Հրամայեմ, էջի *va.* to command, to order, to enjoin, to impose, to prescribe; to permit, to allow, to authorize; to establish, to settle, to dispose; ոչ -, to forbid, to prohibit, to proscribe, to interdict.

Հրաման, աջ *s.* command, order, injunction, ordination, behest; permission, authorization, license, leave; decree, edict; հակառակ -, counter-

55

order; -բ, destiny, fate, lot, fatality; doom; -հաւատոյց, doctrine of faith; -պատասխանուոյ, oracle; անգարձ -, irrevocable order; -հանել, զնել, տալ, to command, to order, to dispose; to appoint, to decree; to give leave, to permit; -տնուել, -պատուիրանի տուել, to obtain leave; to receive orders or directions; -տալ զն տանն իւրոյ, to make one's will; ես եզի զս զայս, յինէն ել -ս այս, I have signed this decree; S. Զէն; -, fire-pot.

Հրամանաբանեմ տն. to deliver the oracle; -բանութիւն s. oracle; -բար ad. imperatively; with authority, authoritatively; imperiously; -բեկ լիւնիմ տն. to perish miserably; -բեր s. courier, messenger; envoy, ambassador; -գիր s. ordinance, order, warrant; letters patent; monitory; -ձեռնադրութիւն, letters dimissory; S. Անցազիր; -գրեմ տն. to give orders; to impose; to decree; -զանց լինիմ տն. to break an order, to transgress; -կան a. imperative, imperious, lordly; -կատար s. executor, proxy; mandatory; a. obedient; -կարգ բան or -կարգք s. tenet, dogma; -ուս, աջ a. receiving an order; -տար, աջ s. commander; -տարութիւն s. command, authority; -տալ, աջ a. commanding, permitting; -տուութիւն, -տրութիւն s. command, order, ordination; leave, license, permission; -տրեմ տն. S. Հրաման տամ; to deliver an oracle.

Հրամանուած a. woven with fire; -մէնք s. afternoon lunch; -մուխ a. tempered (iron, &c.); -նետք սիրոյ, the fiery shafts of love; -մուշկ s. zool. Indian or Tibet-musk; pyrausta. [dent.

Հրային a. igneous, fiery, pyric, ardent; Հրայրեաց a. burnt, consumed by fire; burning, consuming by fire; -բ, -եցութիւն s. burning; conflagration, fire, flames.

Հրայրք s. fig. fire, heat, ardour.

Հրանամ, աջայ տն. to ignite, to become fire, to be on fire, to kindle, to be inflamed; to catch or take fire, to burn, to be lighted, set on fire; fig. to take fire, to be all fire, blaze or excitement.

Հրանիւթ, -եայ S. Հրեղէն; -փռչի, gunpowder; -նշտլ a. fire-flashing, sparkling, luminous, gleaming; -նունի s. bot. ranunculus, crow-foot; -նուն

a. all fire, ardent, burning; -նոթ s. stink-pot; cannon; cannon-ball; -անո s. chem. augite, pyroxene; -անց s. fire-tube, flue, chimney.

Հրաշ, ի s. S. -բ; a. wonder-struck, astonished; -առ - ad. admirably, wonderfully; -աբուսեալ a. born or produced in a wonderful manner; -ազեղ a. charming, graceful, of admirable beauty; -ազործ, &c. S. Աբանէլ, &c.; -ադէմ a. fond of portents or prodigies; s. soothsayer, conjurer; -ադիմակ a. of a fine figure, of charming aspect, of wonderful grace, of singular beauty; -ազան a. admirable, wonderful; astonishing, surprising; -ազարդ a. wonderfully ornamented or embellished with; -ազարդեմ տն. to ornament or adorn wonderfully well; -ազնին a. exciting admiration, charming, enchanting; -ալի a. wonderful, marvellous, worthy of admiration, surprising, amazing; -բ s. wonders, prodigy; -բ ջրաբաշխանք, hydraulic paradox; -ածաղիկ s. bot. balsamine, balsam; -ալիքաւ, ից, աջ a. extremely well built or done, wonderful, astonishing, surprising; s. masterpiece; եօթն -բ, the seven wonders; -ակերտեմ տն. to make, build or construct wonderfully well; -ակերտութիւն s. wonderful construction, grand & imposing monument, marvellous work, surprising fact; -անազեղի a. very pretty, charming, fair; -անամ S. Աբանէլ; -անկար a. wonderfully painted; magnificently embroidered; *very clever (painter); -անշան a. wonderful, prodigious, miraculous; -անորդ a. wonderfully renewed; -անուն a. renowned, very celebrated, famous; -անորհ a. very graceful, very charming; -ապայծառ a. very luminous, brilliant, resplendent; -ապասխալ a. very honourable; -ապատում a. extremely well narrated; relating wonders; mysterious; -ապէս, -առեսիլ, -ացուցանեմ, &c. S. Աբանէլ, &c.; -ափայլ a. very resplendent, very brilliant, most luminous; -ափառ a. most majestic, -glorious, - august; -ափառապէս ad. wonderfully, marvellously, admirably; miraculously; majestically, gloriously; -ափառութիւն s. magnificence, august grandeur; wonders, marvels; -շէկ a. red, red

hot, all on fire, incandescent, at a white heat; fiery, ardent, burning; -շունչ a. fire-breathing; vomiting fire, volcanic; furious, raging, ardent.

Հրաշք, շից s. miracle, marvel, wonder, prodigy, portent; monster; spectre, phantom, larvæ, ghosts; -իմաստութիւն, prodigy of science, of wisdom; -շա գործել, to work a miracle; fig. to perform miracles, to do or work wonders; ի -շա զարմացման ածեւ, to surprise, to astonish, to stun, to amaze, to astound; ի -շա, what a wonder! good Heavens! Goodness gracious!

Հրաշափ s. pyrometer; -շէայ a. fire-eyed; -պահանակ s. fire-screen; -պաշտ, &c. S. Կրակա-.

Հրապարակ, աջ s. place, spot, ground; public or market-place, market, exchange; town-hall, town-house; concourse of people, assembly, the public, crowd; court, tribunal; good cheer, feast; արապիւն -բ դրանք, porch, portico, atrium, vestibule; տիւզերական, աշէղ -, last judgment; -մէհէնից, gymnasium; S. Ըստ, Ընթացք, Թարգ; ի -ս, ի -ի անդ, -առ ad. in the public places, in public, publicly, notoriously, evidently, frankly, plainly, openly; -գնել, to consult, to deliberate; -անեւ S. -եմ.

Հրապարակաբան s. public orator, haranguer, preacher; tax-collector, -gatherer; -եմ, -ութի S. Առեմաբանեմ, &c.; -գոյժ a. made public, published, divulged every where, rumoured abroad; -անել, to publish, to make known far & wide, to divulge, to noise or rumour abroad; -լինել, to become public, to take wind, to be published, divulged; -խումբ a. public; -տեսարան, -spectacle; -խօս, աջ a. pronounced in public; s. public speaker, haranguer, orator, speech-maker, declaimer; ad. publicly; -լիւնիմ or -խօսիմ տն. to pronounce or recite in public, to harangue, to address, to declaim, to recite; *to spout, to speechify; -խօսութիւն s. discourse pronounced in public, oration, harangue, sermon, declamation; -կալական a. democratic; -կալութիւն s. democracy; -կան a. public, notorious; solemn; -նախառ a. publicly reproved, blamed by every one; -նէծ լինիմ տն. to be

publicly cursed; -շրջող a. street-pacing, roving, vagrant, wandering, tramping; -տես a. seen by all, public; -, -տեսիլ or -ցոյց առնել, to expose to public view, to show up in public; -բարոյ առնեմ տն. to expose to infamy, to defame, to slander, to lampoon. Հրապարակեմ, եջի տն. to publish, to make public, to promulgate, to divulge; to declare, to disclose, to report.

Հրապարակութիւն s. publicity, divul-gation, promulgation, making known.

Հրապարակալ a. fire-walled; -պարփակ a. surrounded by fire.

Հրապետ s. ignipotent.

Հրապոյրք s. charms, attractions, allurements; lure, bait, wheedling, cajolery, flattery, enticement, solicitation, seduction; instigation, suggestion, impulse, incitement; -գեղոյ, charms of beauty; -հաշիկ, հեշտութիւն, the allurements of pleasure, of voluptuousness; պատիւ -, deceitful baits; ի -բս ուրուք ըմբռնել, երանել, հարկանել, to be seduced, misled, tempted, led astray, allured, enticed, decoyed; ի -բս ցոփութիւն դարձուցանել, to entice to gluttony; to allure one to debauchery; արբուցանել ումք -բս պղտոր, դժեհայս, to administer poison, to poison; fig. to seduce, to mislead, to pervert, to corrupt, to debauch, to lead astray, to bring into an error.

Հրապուրական a. attractive, enticing, alluring, engaging, seducing, insinuating, tempting, captivating.

Հրապուրանք S. Հրապոյրք.

Հրապուրացուցանեմ տն. to overstrain a word or phrase, to pervert the meaning or sense of a passage.

Հրապուրեմ, եջի, -եցուցանեմ տն. to allure, to attract, to entice, to decoy, to inveigle, to induce, to instigate, to seduce, to suggest, to wheedle, to dupe, to coax, to cajole, to flatter; to suborn. [stigator; a. S. -բական.

Հրապուրիչ s. seducer, deluder; in-Հրաբերմի s. scarlet fever.

Հրառու a. fire-bearing; -նուիրանոյ, censor. [tance of a league.

Հրասխ, ի s. league; -աշափ s. dis-Հրասուզեմ տն. to engulf in a vortex of flame; to set fire to.

Հրազառ s. fire-lighter; stoker, fire-

man; mech. bellows blower; a. ardent, inflamed, burning; -էլիք s. steel, tinder, match, &c.; -էմ va. to light, to inflame; -ուծիւն s. bonfire.

Հրատ, էջ s. fire; pyre; funeral pile; fig. fire, ardour; ast. Mars; -ա արկանել, հարկանել, to kindle, to light, to set on fire; -անը a. tormenting, punishing with fire; -ապ a. ardent, burning; -ջերմի S. Հրաջերմի.

Հրատարակ, աջ s. publisher, announcer, crier; bill, poster, advertisement; -մարտի, declaration of war; -առնել or -եմ, էջի va. to publish, to make public, to divulge, to promulgate; to denounce, to declare; to inform the public, to cry, to proclaim; to pronounce, to intimate; to spread a report; to post up, to set up a bill or paper, to publish; to edit; -էջ, -ող s. bill-sticker; publisher; editor; -ուծի, -ուժն s. publication, publicity, promulgation, proclamation.

Հրատարակի a. raining fire; -տարր a. igneous, fiery; -տեմ va. to change into fire; -տես, աղ, էլ a. like fire, flame-shaped; fire-coloured; -տոչոր a. burnt; -տիկք s. sparks; embers; squib; -ողաձիգ, sky-rocket.

Հրարուեստք s. pyrotechnics; -տաւ հան a. nical; -տուծիւն S. -.

Հրացայտ a. emitting flames; shining, sparkling, glittering; -աջք, fire-flashing eyes; -ք s. fire-works.

Հրացան, էջ a. throwing, casting or shooting fire; s. gun, musket, fusil, piece, arquebuse, rifle, blunderbuss; -բաղնիչ, գայլախաղէայ, կախաղանաւոր, ասիւնաւոր, կրչնահար, հողմահար, յետախցիկ, որոյ, թռչնորսական - , percussion, flint-, pendulum-, needle-, double-barrelled, air-, breech-loading, sporting- or shooting-, fowling- or birding-gun, musket or rifle; բաղնիւն -ի, musket-shot; շէնդ -ի, report of a gun; հարուած -ի, gun-shot wound; -բարկուծի, շանձք, thunder, thunder-bolt; լուծի, to load a gun; արձակել, to shoot, to let off, to discharge, to fire; չառնուլ հուր -ի, to miss fire, to flash in the pan; S. Հնէլ, &c.; -ք, hail of fire; musketry; -աբուն s. butt-end, stock; -ալիք, կրաց s. fusileer, musketeer, arquebuseer, rifleman; -ահար առնել or -եմ va. to shoot; S. արձակել զՀրացան;

-ուծի s. shower of fire; volley of musketry, discharge of fire arms; report, detonation; thunder-bolt.

Հրացանեմ va. to inflame, to set on fire, to burn; to make red hot, to ignite.

Հրաւեր, էրաց s. invitation; սիրաւոր -, courteous -; -հարսանեաց, յուզարկաւորութեան, և այլն, - to a wedding, to a funeral, &c.; -տալ, to invite, to bid; մերժել -ն, to decline an invitation.

Հրաւիրակ, աջ s. inviter, host, hostess; -ան a. inviting, alluring; s. person invited, guest. [tion.]

Հրաւիրան s. S. Հրաւեր; predestination. Հրաւիրեմ, էջի va. to invite, to desire, to invite to a feast or assembly; to convoke, to convene; յաւաքել - , to predestine; -ի ճաշ, to ask or invite to dinner.

Հրաւիրում s. invitation.

Հրաւոր a. fiery; s. ast. Mars; -փայլ a. sparkling, shining as fire, luminous, brilliant; -փորձ a. tried by fire; -փորձուծի s. proof by fire; -փուշ s. bot. pyracantha; -քար s. fire-stone, pyrite.

Հրդեհ, էջ s. fire, conflagration; -ի ծովու, ի նաւի, ship on fire out at sea; fire on board ship; -արկանել, հանել, to fire, to set on fire, to give to the flames; -վառեցաւ, it was burnt; S. Հուր, Զրհան; -ալան a. combustible, incentive; -ալեզ լինիմ, to be burnt; -արկու a. s. incendiary; fire-brand; -եմ, էջի va. to burn, to kindle, to set fire to; -իչ s. incendiary; -ուծիւն, -ուժն s. conflagration, burning, combustion; inflammation.

Հրդեհ a. of fire, fiery, igneous; empyreal, celestial, spiritual, angelic; -ք s. the angels; -երկինք, the Em-pyrean.

Հրեշտակ, աջ s. angel; deputy; messenger, envoy, ambassador, legate; courier, express; indication, sign, token; -ք, the angels, heavenly spirits; -Հայրապետին Հռովմայ, nuncio, the Pope's -; -մարտի կամ հաշտուէր, herald; պահապան -, tutelary or guardian-angel; -ան, angelus; բարի -ք, the good angels; չար -ք, the evil spirits; -գիմ! my angel! my darling! -ս առնել, առաքել, արձակել, յղել, to send a messenger or ambassador.

Հրեշտակաբար ad. in an angelic man-

ner, angelically; like a messenger; -բնակ a. inhabited by angels; -գնաց առնել, լինիմ va. to send an embassy or a deputation; -լինել, to be sent on an embassy, on a mission, on an errand or message; -գնացութի s. embassy; -գումար, -գումար a. assembled, composed of angels; -խառն a. in the company of angels; -խոս, (խմի) s. bot. angelica; S. Թրաքստա; -կան S. յին; -կերպ a. like an angel, angelic; -կիր a. endowed with angelic prerogatives; -կրոն a. living, behaving in an angelic manner, leading an angelic life; -հանգեա a. like or resembling an angel, angelic; յին a. angelic, belonging to an angel; -նամ, աջայ տ. to become an angel, to live angelically, to lead an angelic life; -նման a. ad. resembling an angel, like an angel; -պետ, աջ s. archangel, chief or prince of the angels; -պէս ad. like an angel, angelically; -պէր a. fond of angels; -վայել a. proper, becoming to an angel, worthy of an angel, angelic; -տես a. that has seen an angel; -տեսիլ, -տիպ a. of celestial form, of angelic appearance, or beauty. [to herald.]

Հրեշտակեմ, էջի va. to announce, Հրեշտակերամ s. the hosts of the angels. [-ս, my -.]

Հրեշտակիկ s. little angel, cherub; Հրեշտակութիւն s. angelic nature; embassy, message, deputation, delegation; -ս առաքել, առնել, to send ambassadors, deputies, to depute, to send a commission.

Հրեշտակորէն S. -աբար.

Հրեա, էջ s. cannon, gun, piece of ordnance; հաստարան -ի, carriage; գնդակ -ի, (ռումբ) cannon-ball; -պղնձի, a bronze cannon; փուլի -ի, gunpowder; արձակմունք -ից, cannon shot; cannonade; բոմբիւն -ի, report of a cannon; S. Հնէլ, Թնդիւն, Հընչեմ; արձակել -ս, to fire off, to fire or discharge a gun, to cannonade; անգործ առնել, թնամուլ, to dismount a gun; Թնայ, որոտայ -ն, the artillery thunders; -ալոծ առնել, -ալոծեմ S. Հրեա արձակել; -ալոծութի s. cannonade, -ding; -ալիք s. gunner, artillery-man; -or -արձակ լինել, to fire a gun; -եմ, էջի va. to cannonade; -ուժն s. cannonade.

Հրեաբար ad. like a Jew, after the

manner of the Hebrews; -բանութիւն s. hebraism; -կան a. jewish, hebrew, judaical; -օրէնք, the jewish law; -հնութիւնք, judaical antiquities.

Հրեայ, Հրեայ, հրէից s. jew, hebrew, israelite; -ք, the -s; Թաղ Հրէից, jewry, jew's ward, quarter in a town.

Հրեանամ, աջայ տ. to become a hebrew, to embrace judaism; to judaize.

Հրեապետ, աջ s. chief of the hebrew nation; -պէս S. -բար.

Հրեաստան, ի s. Judea; -եայք, եայց s. jews, hebrews, israelites.

Հրեարէն ad. in hebrew; a. S. -կան; -ուսանել, խօսել, գիտել, to learn, to speak, to know hebrew, the hebrew language or tongue. [daism.]

Հրեացունեմ va. to convert to judaism; էջ s. monster; portent, prodigy. Հրեակ s. judaism. [digy, moon-calf. Հրեկեցութիւն S. Հրձգութիւն.]

Հրեկեց a. fire-hurling, thunder-striking, fulminating; -բարկութիւն, Հրթիւ S. Հրաթիւ. [thunder.]

Հրեակ, աջ s. inheritance; legacy, bequest, gift by will, endowment; -առնել, to bequeath; -աւար s. heir; legatee. [tree.]

Հրեկի s. bot. roucou- or annotto- Հրեկ a. burnt, kindled, on fire; s. fire; -առնել, to burn, to kindle, to consume by fire; -լինել, to burn, to be burnt or consumed by fire.

Հրեկեմ, -զուժ S. Հրեկեւ առնել. Հրեկութի, -ուժն s. burning, conflagration, fire.

Հրձգութի s. act of casting fire; jet of fire; conflagration; thunderbolt.

Հրձիգ s. fire-brand, incendiary, burner; linstock; -ք, conflagration, fire; -նաւ, fire-ship; -առնել, to set on fire, to set flames to; -լինել, to be burnt, destroyed by burning.

*Հրձիգաւ S. Աճաւ.

Հրձուալի, էր, էլից a. joyful, gay, cheerful, merry; -կան a. gladdening, cheery, joyous, mirthful; -կից լինիմ տ. to rejoice with, to congratulate.

Հրձուանք s. joy, mirth, rejoicing, cheerfulness, gaiety, sportiveness, delight, pleasure; -նա ունէք կազմել, ի -նա ածել զոք, to rejoice, to delight, to cheer; ի -նա խնջից, in the merriment of a feast.

Հրձուեցունեմ va. to rejoice, to divert, to amuse; -զուլիս, to de-

light the ears, to charm, to please.
 Հըճուհիմ, եցայ *vn.* to be joyful, in a merry mood, to thrill with joy, to leap for joy, to be transported with joy, to shout for joy, to be over-joyed, to exult, to rejoice greatly, to be in a rapture of joy, to be beside oneself
 Հըճուղակահն *S.* -ահահն. [with joy.
 Հըճըլ *s.* steam-pump; engine.
 Հըճուհիմ *vn.* to fear, to be afraid.
 Հըռս, *ի. հ. հ.* militia men, troops; military banditti, horde; band, gang, crew; scout, rover, robber, plunderer; *S.* Կառստ; -ակ, *սց.* bandit-to, bandit; *S.* Հըռս; -ակիմ *vn.* to fall upon, to make an inroad, to invade, to sack, to plunder; -իմ *vn.* to rush, to fall upon impetuously.
 Հըռվարակ, *սց.* edict, decree; գիր-ի, chronicles, annals; - առնել, հանել, to issue a decree; -ա առնել, to make or publish edicts; -առը *s.* King's messenger.
 Հըռուկ *s.* the twelfth month of the ancient Armenian calendar.
 Հըռահան, *սց.* headland, promontory, cape, foreland.
 Հըռուկ *s.* roucou, arnotto (dye).
 Հըռուկ *s.* fiery nature; ardor, heat.
 *Հըռուկ, իր-*s.* helvā, a sweet meat.
 Հըռու *a.* ignited, burning.
 Հոս, *ից.* flock, flock of sheep, of goats, fold; *S.* Ժոս; *ից.* the faithful, the universal Church.
 Հոսածողով *a.* collecting the scattered flock; -հապուս *s.* cattle-stealer; *աղ *s.* shepherd-swain, country-lad, young ploughman; -պետ, *սց.* pastor, chief of a flock; *ից.* bishop; -պետութի *s.* episcopacy; bishopric; -սեր *a.* careful, fond of one's flock; -վասնի *a.* dispersing, ruining or leaving one's flock a prey to wolves; -րած, *սց.* shepherd, pastor; -րան *s.* sheepfold, fold.
 *Հոսեմ, Հոսոց *S.* Ժոսեմ, Ժոսոց.
 Հոսերեց *S.* Հոսապետ. [moss.
 Հոսիսն *s.* bot. lycopodium, club-moss.
 Հորաբարոց *S.* Հայրա-; -մայն *a.* born of a noble, illustrious father, Eupator.
 Հորան, *սց.* flock or herd of animals; - լինել, to jump, skip or leap for joy, to bound with joy.
 Հորաբեռադուստր *sf.* cousin, daughter of father's sister; -աորդի *s.* cousin, son of father's sister; -բայր *sf.*

aunt, father's sister.
 Հորեղբայր *s.* uncle, father's brother; -բորադուստր *sf.* cousin, daughter of father's brother; -բորորդի *s.* cousin, son of father's brother.
 Հորու, *ի. ա. հ.* step-father.
 Հորուս, *ի. հ.* bot. tuberosa.
 Հոփալ, *ի. հ.* wood-pigeon.

9.

Չ (tā) Հայ *s.* the seventeenth letter of the alphabet, & the twelfth of the consonants; Ճ, Ճ, eighty; eightieth.
 — It has much affinity with the letter ծ, & is confounded sometimes with it; for example: ինձոր, ինծոր; ընձայ, ընծայ; գձուձ, գծուձ, &c.
 Զարուսեմ *vn.* to tremble with age, to write in a trembling hand.
 Զագ, ուց *s.* the young of any animal; - թռչնոց, young of a bird, nestling, brood; young sparrow; - հաւու, chick, small chicken, pullet; - կենդանեաց, young one, little one of animals, pup, whelp, cub; *S.* Կորիւն, &c.; - ունը, the young or little ones, the progeny; բբիւն - ուց, the chirping or twittering of nestlings; - ու or -ի լեզու *S.* Ճնձրկի լեզու; - մասն, little finger; -ս հանել (հաւուց), to brood, to sit on eggs; (անասնոց) to have young, to litter, to bring forth.
 *Զագադիր *s.* bird-shaped initial letter; -խառն *ad.* together with their young; -խոս *s.* bot. clove; pink, carnation; caryophyllata, avens, bennet; -անոց լինիմ *vn.* to bring up its young.
 Զագար, *ի. ա. հ.* funnel, tun-dish.
 Զագարան *s.* nest; niche, cell. [pip.
 Զագահամ, Զագեմ *vn.* to chirp, to
 Զագթոռնեայ *s.* great-great-grand-nephew or niece.
 Զագիկ *s.* very young animal or bird.
 Զախ, ոյ or ու *a.* left; sinister; left-

handed; *s.* left, left hand or side; *ի. հ.* on or to the left; գիտել կամ չգիտել զաջ եւ զչ, to know or not to know the right hand from the left; *ից.* - good from bad; *S.* Աջեակ, Աջ.
 Զախաթեւ *s.* left arm; -կողման *a.* left, that is on the left; -կողմն *s.* left, left side; *ի. հ.* to the left; ննջեսցես *ի. հ.* you will sleep on your left side.
 Զախանամ *vn.* to be deteriorated.
 Զախիկ *s.* left-handed person.
 Զախոյ, -ակ *a.* sinister, sinisterous, untoward, unfortunate, unlucky, bad, sorrowful, sad, unfavourable, contrary; *ի. հ.* in misfortune, adversity or calamity; - նախանձ, zeal misunderstood; feigned, affected emulation; -ակի *ad.* sinisterously, unfavourably, awkwardly, untowardly, perversely, unluckily, unfortunately; *a.* *S.* Զախողակ; - բարեպաշտութիւն, mistaken piety; - պատկառանք, bashfulness, sheepishness; աւ - ամեթոյ, from mere shamefacedness.
 Զախողանք *S.* Զախողութիւն.
 Զախողիմ, եցայ *vn.* to be unsuccessful, not to attain one's end, to find oneself wofully disappointed, to go to rack & ruin, to endure, undergo or suffer failure, to experience misfortune, to be unfortunate.
 Զախողութիւն *s.* adversity, misfortune, disaster, mischance, fall, disgrace, reverse, disappointment; - թէ հանդիպել, to experience great calamities, to be in distress.
 Զախոյ or ու *a.* left.
 Զախորդ, -ութիւն *S.* Զախոյ, &c.
 Զակորձ *s.* mus. an Arm. note (ձ).
 Զածեմ, եցի *va.* to collect, to muster, to heap up.
 Զալ, ու *s.* derision, mockery, jeering, laughter, laughing-stock; - աւնել, to taunt, to rally, to scoff, jeer or laugh at, to mock, to make game or sport of, to turn into ridicule, to make laughing-stock of; - լինել, to make a fool of oneself, to expose oneself to the laughter of every body, to be laughed at, to be the laughing-stock of.
 Զաղաբեմ *a.* shame-faced, ashamed, confused; - ծանակ *a.* exposed to laughter, turned into derision; dishonourable, infamous, ignominious, opprobrious; - առնել, to expose to the laughter of every body, to make

a spectacle of, to expose to ignominy, to defame; - կոծ առնեմ *va.* to beat, to box on the ears, to slap the face; to use harshly, to abuse, to insult.
 Զաղանք *S.* Զաղ, Զաղանք; *ի. ծաղր* եւ *ի. հ.* լինել *S.* Զաղ լինիմ.
 Զաղեմ, եցի *va.* to laugh at, to deride, to ridicule, to mock, to jeer, to make sport of; to put to shame, to affront, to vilify; to lead in triumph; to triumph, to conquer, to be triumphant, to obtain the victory; Պոմպէոս ձաղեաց երիցս. Pompey triumphed thrice. [quiz-
 Զաղիւ *s.* scorner, scoffer, derider, Զաղի, *ի. ա. հ.* rod, switch, stick, cudgel, whip; *S.* -անք; *a.* straight, erect, right; - հէրք, մաղ, &c., bristled up, set on end; - ահեր, -ամաղ *a.* having the hair erect; -անք *s.* flagellation, whipping, scourging, cudgelling, flogging, drubbing, discipline, chastisement.
 Զաղիւմ, եցի *va.* to beat, to whip, to flog, to lash, to scourge, to flagellate, to discipline.
 Զաղութի, -ութիւն *s.* derision, mockery, laughter: triumph; ձաղել - ունի, - ունի յաղթութե առնել, to triumph, to be triumphant, to conquer.
 Զայն, ից *s.* voice; sound; cry, shout; noise, rumour, clamour; term, word, speech, tongue, language; *mus.* tone, tune; -ք Պորփիւրի, the five universals, (term in logic); - թռչնոց, warbling of birds; - ջնձութե, cry, shout of joy; - աղաղակի, cry, clamour; cry of pain, moan, lament, groan; *հուս.* զուռն -ի, loss of voice; կերկերուռն -ի, hoarseness, raucity; *ի. հ.* բարձր, aloud; զօրաւոր, մեծապայտուէ, ախորժ, քաղցր, սաստկայող, աղար, գողգոջ, թրթռուն, անխորժ, կերկերեալ or կերկեր, նուաղեալ, loud or strong, grave or serious, agreeable, sweet or soft, passionate or pathetic, faint or weak, trembling, thrilling, tremulous or quivering, disagreeable or harsh, hoarse, failing voice; - թաւ or բամբ, սուր or զիւ, base, deep, soprano, shrill sound or voice; - բառ, նալ, արձակել, առնել, արկանել, առնուլ, &c., to cry, to utter, to send forth cries, to cry out, to shout, to clamour; - ածել, to cause a voice or cry to be heard; to cry; - տալ, to cry

out, to exclaim, to shout; to speak, to apostrophize; to defy, to challenge; *ի - ասել*, to say, to pronounce aloud, to tell, to recite; *ի մի - պատասխանել*, to answer unanimously, with one accord; *աղաղակել ի - մեծ*, to cry with a loud voice; to shout, to clamour, to yell; *բարձրացուցանել կամ ցածուցանել զ -*, to elevate, to raise; to lower, to abase the voice; *բարձրացուցանել զ - աղաղակի*, to raise one's voice; *բարձեալ գոչել*, to cry out, to vociferate; *զինի եղեալ կոչել զոք*, to call after one; *տուեալ խրախուսել*, to exhort aloud; *տալ միմեանց*, to provoke mutually, to defy; to shout on, to exhort, to animate, to inspirit, to cheer up, to inspire with courage, to excite; *տալ մարտի*, to declare war, to declare oneself opposed to; *տալ լիզեմէրնից խիզախել*, to lift up the head against high heaven, to be proud, arrogant, boastful; *նոր գեղաւ*, his voice failed him; *նուաղեալ է - ն*, he has a dying voice.

Պայնաբանութիւն *s.* acoustics, phonics; *բեր* *s.* speaking-trumpet.

Պայնական *a.* vocal; tonic; *գործիք*; wind instruments; *կից* *a.* of the same opinion, unanimous, agreeing, of one mind; *mus.* singing with, in chorus; unisonous, in unison; *s. gr.* consonant; *լինիմ* or *կցիմ* *vn.* to agree, to be of one mind, unanimous; to play or execute a symphony; *mus.* to be in tune; to sing to, to accompany; *կրաւան* *a. gr.* reciprocal; deponent; *աւկցութիւն* *s.* agreement, consent, unanimity; concert, harmony, symphony; *mus.* accompanying.

Պայնահաս, *ի* *s.* compass or reach of voice, distance to which the human voice can reach; *հաւ* *s.* chanticleer.

Պայնամիտի *s.* sounding-board; *չափ*, *ի* *s.* sonometer; *պետ* *s.* first singer; *տու*, *այ* *a.* giving or emitting a voice or sound; echoing, sonorous; *s.* crier; awaker, rouser; *եղջեր*, *acoustic* or ear-trumpet; *լինել*, to cause a voice or sound to be heard; to resound, to re-echo; to cry against, to defy; *տուր* *a.* exhorting, exciting; *S.* *տու*; *լինել*, to dare, to defy, to challenge, to throw down the glove or gauntlet; to provoke, to instigate; *ժամանակ*, day fixed for combat or

duel; *բ* *s.* noise, rumour, crash, resounding, sound, echo.

Պայնարան *s. mus.* gamut, scale.

Պայնարգէլ *S.* *ամիոնի*.

Պայնարկեմ, *եցի* *vn.* to utter a cry, to cry, to shout, to call out; to speak to, to address; *կու* *a.* crying, uttering a cry; *s.* crier, weeper, wailer, lamenter; *գուսան*, *կին*, mourner, mourning woman; *կուլմի* *s.* sound, voice, cry; shout, exclamation; complaint, lamentation.

Պայնարձակ *a.* aloud; sonorous.

Պայնաւոր *a.* vocal; *s. gr.* vowel; *պատարագ*, high-mass.

Պայնիւն *s. mus.* tuning-fork.

Պայնեղ *a.* having a loud or sonorous voice; sweet-voiced; canorous, harmonious.

Պայնեմ, *եցի* *va.* to raise one's voice, to cry out, to exclaim, to vociferate; to call, to invite, to convoke; to pronounce, to utter, to address, to tell, to express; to name; *ի խրախուս*, to encourage, to inspirit, to give heart to.

Պայնիկէց *S.* *Պայնահաս*.

Պայնիկ *s.* a low, gentle, sweet voice.

Պայնորդ, *այ* *s.* diapason; *gr.* consonant. [sooty, pitchy.

Պանծախարիթ *s.* soot; *a.* fuliginous, **Պանծամ* *a.* ugly, deformed; filthy, dirty, foul, impure.

Պանծիր *a. s. S.* *Պանծրալի*, *Պանծրուծիւն*; *առնել*, to tire, to annoy, to plague, to importune, to tease.

Պանծրալի, *Պանծրանալի* *a.* tiresome, tedious, fastidious, troublesome; disgusting, cloying.

Պանծրանամ, *ացայ* *vn.* to grow tired, to become wearied, annoyed, cloyed, disgusted; *ձանձրացեալ ի կենաց*, weary of life.

Պանծրացկոտ *a.* easily growing tired.

Պանծրացուցանեմ *va.* to tire, to fatigue, to trouble, to importune, to plague; *զրտելի*, to tease, to vex.

Պանծրոյթ *s.* tedium; *S.* *Պանծրուծի*; *a. S.* *Պանծրանալի*; *առնել*, *լինել* *S.* *Պանծրացուցանեմ* & *Պանծրանամ*.

Պանծրութիւն *s.* wearisomeness, tediousness, irksomeness, ennui, annoyance; laziness, idleness; *մեծ պատճառել*, *տալ*, to annoy greatly, to tease or plague excessively.

Պառ *a.* twisted, crooked; ill made, coarse, rough; *աղէմ* *a.* grim-faced,

surly, crabbed, horrid; impudent, brazen-faced.

Պար, *ի* *s.* hair; horse-hair; mane; czar; *ի* *a.* hairy; *խոս* *s. bot.* maiden's hair, adiantum; *վայրի*, fern; *մաղ* *s.* hair-sieve; *ուհի* *s.* czarina.

Պաւար, *ի* *s.* wheat-meal; *գարի*, pearl barley.

Պահան *a.* attractive, alluring, engaging; fascinating; tight, well bent.

Պանաւոր *a.* tendinous; sinewy.

Պանիւր *s.* act of stretching or spreading; * braces; drying-place or room; anat. ligament, aponeurosis; tendon, sinew; *geom.* chord of an arc, subtense;

հրացանի, trigger. [line; rope, cord. *Պարան* *s.* tenter-horse; clothes-

Պրեմ, *եցի* *va.* to stretch, to spread, to extend; to throw, to hurl, to fling;

to shoot, to dart; to draw; to attract, to entice, to allure, to decoy, to lure;

to carry off, to bring, to drag, to drag along; to take or suck in, to suck; to inhale, to aspire, to breathe; to lengthen out, to prolong, to protract; * to leave; *զգ*, to respire, to breathe;

զաղէն, to draw a bow; *զնեա*, to let fly an arrow, to shoot; *զուրն*, to brandish; to make a sword-thrust or pass; *S.* *Սուր*; *զլի*, to row, to impel by oars; *զլարմ*, to lay snares, to spread nets; *զուծ*, to bear the yoke; *զառագաստ*, to sail, to unfurl or set the sails; *զձեռն*, to stretch or hold out one's hand; *լինել* -

լինիւն - *զանարգանս ամից*, to incur the public contempt or hatred; *յանձն* -

զցատումն ուրուք, to bring indignation or wrath upon one's head, to draw it upon oneself, to expose oneself to anger of; *ի կորուս*, to lead to ruin or destruction; *զկեանս*, to pass one's life or days; *զբանս*, to provoke, to rouse, to excite to anger; *առ ղ զհայհոյութեան*, to load with insult or execration, to insult, to revile, to abuse; *ձգեաց անարատ զձա* -

նապարհս իմ, he made my way smooth; *իմ* *vn.* to tend towards, to lean, to incline; to linger, to last; to flag, to languish; to get on but slowly; *ի բանս ուրուք*, to be allured, seduced;

զհերաց, to be caught by the hair; *ջղաց*, to be strained, overstrained;

ձգեալ տարածանիլ, to stretch out, to

extend; *ձգեցաւ ընդ ամս տասն*, it lasted ten years; *սարգիստայնք ձգեցան*, the spiders have woven their webs; *ի մի կէտ նպատակի ձգի ամ*, every thing in this world comes to an end; *մի ուրեք հեռի ձգեցիք երթալ*, go no farther; *եւ ձգի վարագոյրն*, & the curtain falls. [tion.

Պրեւս *s.* belch, belching, eructa-

Պրիւ *a.* attractive; overpowering, winning; *զօրութիւն*, attractive power, attraction.

Պրձգեմ *va.* to pull or haul about; *ձգեալ ի դատաստան*, dragged from one tribunal to another.

Պրոպան *S.* *Պրիւ*. [molecular -

Պրոպու *s.* attraction; *մասնց*, *Պրումն* *s.* draught, drawing, traction; shooting; attraction; tendency, inclination; attachment; *շնչ*, respiration, breathing; *բնակեաց*, draught, gulp; *վառարանի*, the draught of a chimney.

Պրումամ, *այի* *vn.* to belch, to eruct.

Պրեմ, *եցի*, *եցուցանեմ* *va.* to stretch, to extend, to distend, to draw; to tighten, to stiffen.

Պրեմ, *եցայ* *vn.* to stretch, to extend, to spread; to reach, to arrive;

to grow longer, to be prolonged, protracted; to drive at, to tend to, to abut in; to stretch oneself, one's limbs; to endeavour, to strive, to try, to seek;

աչք զհեռ ուրուք, to follow with the eyes; *լը ումեք*, to vie, to emulate, to rival, to strive with.

Պրումն *s.* tension, extension, tendency; distension, lengthening, erection, expansion; *ջղաց*, tension of the nerves, convulsion.

Պրեքն, *Պրեքն* *pron.* yourself, you yourself; *ad.* personally; *դուք ձեզին տուք զիրաւր*, judge of it yourselves.

Պրոն, *ուանց* *s.* ceiling; *նաւաց*, deck of a ship; *գահուց*, canopy; *կառաց*, roof of a coach; *բերանց*, palate; *գլխոյ*, skull, cranium.

Պրումանահանք *s.* sky-light.

Պրապէտ *s.* artisan, artificer, mechanic; artistic production; *a.* skilful, expert; *գիտութիւն* *s.* work of hands, manual labour, trade, calling; *գիր*.

գրաց *s.* manuscript, hand-writing; bond, obligation, bill, note; signature;

գործ, *այ* *a.* made with hands, manual, artificial; manufacturing, me-

56

chanical; *s.* manufacture, handiwork; -գործական *a.* of arts & manufactures, artificial, industrial, mechanical; -գործեմ *va.* to make with the hand, to manufacture, to work; -գործի *s.* tool, implement; -գործութիւն *s.* manufacture, handiwork, industry; -գրեմ *va.* to write with one's own hand; to sign, to subscribe; -գրութիւն *S.* Զեռագիր. *Զեռալուայ *S.* Զեռալ. - Կան *a.* by hand, manual; subject, submissive; own, proper; -կապ, աջ *s.* handcuffs, manacles; -ս արկանել, գնել, to handcuff, to put on handcuffs; -կերտ, աջ *a.* made with the hand, manufactured; *s.* manufacture; *fig.* creature; building, town built by oneself; farm; craft, calling; -իւր, the work of his own hands; -կերտեմ, -կերտիկ *S.* -գործեմ, -կերտ; -կոծ առնեմ or -կոծեմ *va.* to strike with the hand, to beat with the fist; -Հիւս *a.* woven by hand; -Հմուտ *a.* skilful in art, expert, practised, versed; -Հիր *s.* small present, drink-money; bribe; -մբացի *ad.* with his hand, manually; -սուն *S.* Զեռնա-; -ստեղծ *a.* created or produced by hand; -սրբիչ *s.* towel; -սունկ *a.* planted with one's own hand; *s.* tree -; *fig.* creature, being; pupil; client, dependent; -բուհաս, արիկ, սակ *s.* artisan; *a.* manual.

Զեռաբակ *S.* Զերբ-.

Զեռեք *s.* glove; ապուցանել -էս, to -; ապանել -էս, to put on one's -s; Հանել զ-էս *va.* to un-, to take another's -s off; *un.* to un-, to pull or take off one's -s.

Զեռն, ուն, ումբ or ձերբ, ձեռք, ուայ *s.* hand; fist; arm; *fig.* strength, might, power, force, main strength; aid, succour, protection; *ի - , լ - ad.* by, by means of, through the medium or channel of; զձեռամբ, as much as one can, according to one's power; *ի* ձեռանէ, coadjutor, assistant; պաշտօնեայ *ի* ձեռանէ, subaltern functionary; առ -, ready at hand, under one's hand, near, at hand; առ - բառարան, portative dictionary; - *ի* ձեռանէ, - *լ - , - *ի* - , from hand to hand, from one to another, from me to you, from you to him, &c.; որ լ ձեռամբ է, subordinate; Հզոր ձեռամբ, with main strength, with a strong army; - օտար,*

a strange hand; *յերկոցունց ձեռաց արդակ*, ambidexter, right-&-left-handed person; - Հաւանութե, consent, assent; ձեռս *ի* կապ, with one's hand tied; with folded arms; *fig.* idle; ձեռս յետ կապեալ, with one's hands tied behind; -ք փապարեալք յաշխատութե, hands hardened by toil; մահաւոր ձեռամբ, with a deadly hand; - Տեառն, the hand, Spirit or Word of God; *լ ձեռնի բառականի*, *լ կարի ձեռաց իւրոց*, according to one's strength, power or means; *ամբարձ զ- իւր* *ի* տիրապետել, he formed the project of seizing the chief authority; ձեռք իւրեանց Հայրթայթիկն զպէտան, they lived by their labour; *ի* ձեռանէ նր վարէ իշխանութի, he governs under him; *ի* ձեռս քո է, it is in your power, it depends on you; Հէր - նր բառական, he could not, he had not the means; ահա - իմ լ քեզ, my hand shall be with you; յամ տեղիս ուր միանգամայն Հասանէր - իւր, every where he could; եղեւ - Տեառն *ի* վերայ իմ, the hand of God was on me; - տալ իրերաց, to help or assist each other; - տալ *ի*, to consent to; - տալ անմեղութե, to support, sustain or uphold innocence; - տալ, to lend a hand to, to stretch out a helping hand, to aid, to succour, to assist, to help; - արկանել, to lay hands on, to seize, to take possession of; - արկանել, - *ի* գործ արկանել or առնել, to lay one's hand on, to put one's hand to, to set about, to undertake, to take in hand, to begin, to attempt, to try; *ի - տալ*, to hand over, to deliver over, to give up; ձեռս բառնալ, to lift up the hands; ձեռս ամբառնալ, to raise one's hand against; գնել զանձն *ի* ձեռնի իւրում, to jeopard, to risk one's life; - անձին Հարկանել, to boast, to brag, to vaunt, to plume or pique oneself, to be proud of, to take to oneself the credit of, to avail oneself of, to deem it an honour; ձեռս յանձին Հարկանել, to oblige oneself to, («on my head be it»); ձեռս գնել, to lay hands on, to ordain, to consecrate; to put one's signature to, to sign; - տալ աջկան, to give one's hand, to consent to marry; *լ* or զձեռամբ լինել, to be in the hands of, under the power, in subjection to; ունել *լ* ձեռամբ, to have

ready at hand; ընդ ձեռամբ առնել, նուաճել, արկանել ընդ ձեռամբ, to bring under one's power, to subdue, to subjugate; կալ ընդ ձեռամբ ուրուք, to put oneself under the protection of; to submit, to yield; to be submissive; *լ* ձեռամբ անկանել, գալ *ի* ձեռս, *ի* ձեռս անկանել, to fall into the hands of, to be taken or seized, to get caught; *ի* ձեռս բերել, to obtain, to procure, to entrap, to catch; *անկանել* *ի* ձեռս ուրուք, to fall into the power of; - օգնականութե գասնել, to find a helping hand, to be sustained by, favoured with; զձեռանէ առնուլ, ունել, ձգել, to take or lead by the hand; ձեռամբ առնել, to indicate, to point to with the hand; զձեռամբ լինել, to be able, sufficient, capable; զձեռք ածել, to seize, to grasp; to arrest; *ի - առնուլ*, to obtain, to acquire; to re-acquire; to undertake, to begin; տարածել զձեռս իւր առ դը, to open one's arms to; Հողորդել *ի* ներքուստ ձեռնի ուրուք, to escape from the hands or power of; - մեկ, to meddle, to interfere; to set a hand to, to undertake; - մեկ յոր, to raise the hand against, to lay violent hands on, to ill-treat; to put to death; *ի* բաց կալ, ապստամբել *ի* ձեռանէ ուրուք, to rebel, to throw off the yoke, to save or rescue from the hands of; - or ձեռս *ի* գլուխ ելանել, գառնալ, to be confounded by shame or grief, to be greatly abashed, or cast down; - զձեռամբ փոփոխելով քարէլ զըռանն, to draw a cord, to tighten a rope hand over hand; - արկանել զգանձին, to try to rob the treasure; լուանալ զձեռս *fig.* to wash one's hands of, to clear oneself from; * - ունել, to be fortunate, to have a lucky hand; ձեռնի կառակ՝ գոռ Հկայ կառակ, rough play is bear's play, joking with hands are jokes of blackguards; Տեղանեմ, Ընդ գրկեմ, Կարկառեմ, Զգեմ, &c., &c.

Զեռնագէտ *s.* Տ. Զեռա-; chiromancer, palmist; -գիծ *s.* paraph; flourish (in writing); -գիրական *s.* chiromancy, palmistry; -գիր, գրաց *s.* signature; - արկանել, to put one's - or name to, to sign; -գրեմ *S.* Զեռա-; -գրելի *s.* candidate for holy orders; -գրեմ, եցի *va.* to lay hands on the head of; to ordain, to confer the or-

ders of the church; to consecrate; to anoint, to crown; -գրիչ, -գրող *a.* s. ordaining; he who orders; consecrator; -գրութիւն *s.* laying on of hands, ordination; consecration; anointing, coronation; -զնիւ *a.* tangible, palpable, material; -լուայ *s.* drainage water; excrement; -ծու *s.* juggler, conjurer, wizard; mountebank, tumbler; -ծուի *s.* juggling, trickery, trick, sleight of hand, sleight of hand tricks, legerdemain; -կապ *S.* Զեռա-; -կոտոր *a.* maimed of a hand or of hands; -ակնայ *s.* spy-glass; opera-glass; -Հըմայ, յուր *S.* -գէտ, գիրական; -ձգութիւն *S.* Զեռնա-; -ձիգ լինիմ *un.* to stretch out the hand; to make an attempt on, to encroach; -ալաց *s.* hand-mill; -մած *a.* ad. with joined or clasped hands; -մերձ լինիմ *un.* to touch, to put the hand on; -մեմ or -մուխ լինիմ *un.* to put one's hand to, to undertake; to meddle with, to prepare or dispose oneself; - անձամբ յանձն, to lay violent hands on oneself, to commit suicide; -պետ *s.* chief foreman; *fig.* creator; -ուրթիւն *s.* gout in the hands; -սուն *a.* nourished, brought up by hand; *s.* nursling, pupil, scholar; creature.

Զեռնաս, *ի* *a.* one-handed, -armed; -ուր լինիմ *un.* to surrender, to give in.

Զեռարկ, *ի* *s.* enterprise, undertaking; subscription, signature; argument, reasoning; -եմ, եցի *un.* to put one's hand to, to undertake, to try, to attempt; to lay hands on, to make an attempt, to attack, to encroach; to argue, to reason, to dissent, to desecant; -ու, աջ *s.* contractor, undertaker; disputant, wrangler; -ութիւն, -ումն *s.* enterprise; attack, encroachment; argument, reasoning; objection.

Զեռարձակութիւն *s.* aggression, encroachment, usurpation. [ness; work.

Զեռարուեստ *s.* artisan; art, business. Զեռնրեկ *a.* broken-handed, one-handed.

Զեռնրեկ *a.* enterprising, bold, audacious, daring; arrogant, insolent; պր - a fussy fellow; meddling person; - լինել, to undertake, to venture, to dare, to have the boldness to; to presume, to encroach; to take too much liberty; - առնել, to embolden, to render insolent or presumptuous.

Ձեռներդրութիւն *s.* presumption, hardihood, arrogance; boldness, bravery, act of valour.

Ձեռնընդել *a.* manageable, tractable, supple, tamed, familiar, domestic; *-ութիւն* *s.* docility, suppleness, aptitude.

Ձեռնթափ լինիմ *vn.* to draw back one's hands, to withdraw from, to abandon, to forsake entirely; to extend one's empire, to conquer, to dominate; *-յամէ*, to abandon all, to throw the helve after the hatchet; to venture the saddle after loosing the horse.

Ձեռնկալիմ *եջի vn.* to lend a helping hand, to help or succour; *-իմ vn.* to be helped, succoured, to find aid or assistance; *-լու*, *այ* *a.* lending a hand, assisting, succouring; *-լինել* *S.* *-լեմ*; *-ութիւն* *s.* aid, succour, assistance.

***Ձեռնկախ** *s.* pot, saucepan.

Ձեռնհաս *a.* able, capable; *-լինել*, *գտանիլ*, to be capable, able, clever, endowed with ability; to be within reach of, in the way to; *-ութիւն* *s.* ability, capacity.

Ձեռնագութիւն *s.* stretching or holding out the hand; encroachment, usurpation.

***Ձեռնոց** *S.* **Ձեռէք**; *-ազործ*, *այ* *s.* glover; *-ալաճառ* *s.* glove-seller.

Ձեռնունայն *a.* empty-handed.

Ձեռնուրար *s.* maniple.

Ձեռնպահ լինիմ *vn.* not to touch, to take care, to avoid; *-սառարաստ* *ad.* immediately, forthwith, instantly.

Ձեռնուռ *a.* lending a hand, helping, succouring, aiding, assisting; contributing, favourable; *-լինել*, to cooperate, to lend a help, to succour, to aid, to assist, to relieve, to contribute, to second, to favour; *-ութիւն* *s.* succour, aid, assistance; cooperation; means.

Ձեռնօղիկ *s.* muff. [one after another.

Ձեռ, *ոյ*, *ոլ* *s.* tail; *- առ* *-*, *-* to *-*.

Ձեր, *ոյ*, *մէ* *a.* poss. your; *ոչ խնդրեմ* *իւն զ-*, I do not require anything of yours; *-ն* *pron.* yours.

Ձերբազատ *a.* emancipate, set free; major, of age; *- առնել*, to set free, to emancipate; *-իմ vn.* to be emancipated, set free; to be of age, to do without help; *-ութիւն* *s.* emancipation; majority.

Ձերբակալ *a.* s. taken, arrested, prisoner, captive; *- առնել*, *ըմբռնել* or

-եմ, *եջի va.* to take, to seize, to arrest, to make prisoner, to take into custody, to apprehend.

Ձերբաձգութիւն *s.* tossing or throwing from hand to hand, or from one to another. [աւամբացի.

Ձերբասուն, *-ացի* *S.* **Ձեռնա-**, **Ձե-** **Ձերային** *a.* your.

Ձեւ, *ոյ*, *ոլ* *s.* form, shape, figure; formula, form; mould, model; plan, design; dress, costume, apparel, garb; attitude, deportment, bearing, carriage; countenance, look, demeanour; *geom.* figure; *ի* *-* *ժառանգաւորի*, in the garb of a clergyman, in clerical attire; *ի* *-* *սոսկական*, in private clothes; *պարզ* or *անպաճոյճ*, *ազնուական ունեւ* *-ս*, to have simple, noble, gentlemanly or ladylike manners; *- տալ*, to give a shape to; *անուրէլ զ-* *կրճնաւորական*, to become a monk; *զայս - օրինակի*, in this way, thus, so; *գրեաց - բանից օրինակ զայս*, he wrote a letter thus conceived, or in these terms; *ի* *-* *առակայ*, allegorically.

Ձեւական *a.* for form's sake; *-կերպեմ*, *եջի va.* to form, to figure, to fashion; *-կերպութիւն* *s.* configuration, conformation; *-կերպական* *a.* plastic; *-կերպութիւն* *s.* *-* or plastic, modelling, moulding.

Ձեւանամ *S.* **Կերպարանիմ**.

Ձեւանան *a.* painted, represented.

Ձեւացութիւն, *-ութիւն*, *-ութեան* *S.*

Կերպարանութիւն, *-նեմ*.

Ձեւափոխ լինիմ *vn.* to be transformed

Ձեւեմ, *եջի va.* to form, to figure, to fashion; to model, to cut out, to shape; to cross, to get over or across.

Ձեւիչ *s.* scissors.

***Ձեւոց**, *այ* *s.* square, carpenter's -.

Ձեթ, *ձիթոյ*, *ոլ* *s.* olive-oil; oil; olive; *կեթել* *-*, to gather olives.

Ձի, *ոյ* *s.* horse; *մատակախազ*, *որձի* *-*, stallion, stone-; *մալեալ*, *որձառ* *-*, a gelding; *մատակ* *-*, mare; *ազմա-մուր* *-*, war-; *չարոյ* *-*, hunter; *ապարիզական* *-*, race-; *լծա-բարձ*, *կառաձիգ* *-*, draught-, carriage or coach-; *ազատ* *-*, blood-; *Հեծել-լուծի* *-*, riding-, saddle-; *պարա-կապ* *-*, prancer; *բեռնաբարձ* *-*, led, pack-; *սպրաձիգ* *-*, cart-; *- Հեծա-նելի կամ կառաց*, a - fit to ride or drive; *- մեքենական* *-*, power; *մա-տալ* *-*, *- փոքրիկ*, (*բուջ*), nag, pony;

բուռակ ձիոյ, colt, foal, filly; *աշխատ-րանոց*, *աշխոյժ*, *խորխոր*, *եռանդուն*, *աներկիւղ*, *ուժեղ*, *հուռ*, *հնազանդ*, *փափկերախ* *-*, fiery or superb, high-mettled, prancing or frisky, spirited, bold, mettlesome, tractable, well-bit-tered or --broken, easy upon the hand *-*; *խտերախ*, *ախտաւոր*, *անհուռ*, *կա-տաղի* or *խենդ*, *կիցքնիկ*, *խրչան* *-*, hard-mouthed, vicious, untractable, furious or moon-eyed, restive or kick-er, skittish horse; *անպիտան* *-*, jade; *գեղձան*, *գորշ* or *մոլորիկ*, *պիտակ*, *ճանձկէն* or *ճանձաճերմակ*, *ճարտուկ*, *ախէւտ*, *ճարտուկ-ճանձկէն*, *չիկակար-միր* or *չառառ* *-*, yellow-dun, grey, dappled, flea-bitten, piebald, chest-nut or sorrel, roan, light-bay *-*; *միս ձիոյ*, *-* flesh; *գաւակ ձիոյ*, rump, croup, hind-quarter; *բաշ ձիոյ*, *-* hair; *խար*, *կեր ձիոյ*, forage, provender, *-* meat; *ջրար* *ձիոյ*, *-* pond; *աղբ ձիոյ*, *-* dung; *պայտ ձիոյ*, *-* shoe; *քերոց ձիոյ*, *curry-comb*; *ողնուրար ձիոյ*, *crupper*; *տապալակ ձիոյ*, *-* blanket or *-* cloth; *վարաւանդ*, *կազմածք ձիոյ*, horse-trappings; *ընթացք ձիոյ*, the paces of a *-*; *ճախր ձիոյ*, caracol, wheeling about; *գլխանիք ձիոյ*, a ride (on horseback); *գարմանել զ-*, to groom, to curry, to comb a *-*; *պայտել զ-*, to shoe a *-*; *վարժել զ-*, to break in a *-*; *սանձել զ-*, to master a *-*; *ի* *-* *եղանել*, *վերելակել*, *աշտանակել*, *ի* *նեղքս տանել*, *առնուլ*, &c., to ride, to get or mount on horseback, to take horse; *երթալ ի* *-*, to ride, to go on horseback; *գլխալ*, *գլխանուլ ձիով*, to take a ride, to go on a party of ride, to go out for a ride; *ճախր առնուլ ձիոյ*, to caracole, to move in caracols, to wheel about; *արձակերասան զ-ն առ-նել*, to give a *-* the bridle, to gallop, to run full speed; *խապալ եւ ընդգեղ ձիոյ*, to prance, to rear; *կատաղել ձիոյ*, to run away, to take the bit between the teeth; *իջանել*, *թափել զինքն ի ձիոյ*, to dismount, to alight, to get down; *ընթածել երախաձգութեամբ զ-*, to lead a *-* hither & thither, to & fro; *լծեալ ի չորից ձիոյ*, drawn by four horses; *-ն զուլամբ չոգաւ*, *թա-ւալեցաւ* or *նստաւ ի նովաւ*, his *-* fell under him, fell heels upwards; *խինթէ*, *վնթէ* *-ն*, the *-* neighs; *որ ձրի էաւ զ-ն ոչ սպասէ սանձին*, you must not

look a gift *-* in the teeth; *S.* *լծեմ*, *կառք*, *Հեծանիմ*, &c.

Ձիաբոյժ *s.* veterinary surgeon, horse-doctor; *-բոյժ* *s.* horse-breeder; *-բուժութիւն* *s.* hippiatrice, horse or cattle surgery; *-գետի*, *ուր* *s.* hippo- potamus, river-horse; *-ազի* *s.* bot. horse-tail; shave-grass; *-գլուխ* *a.* horse-headed; *-գող* *s.* horse-stealer; *-գէն* *S.* *Ասպա-*; *-թափ* *S.* **Ձիարշաւ**; *-լախուր* *s.* bot. hipposelinum, bastard stone-parsley; *-խաղաց* *ad.* *a.* caracol- ing, wheeling about; ** s.* horse-danc- er; *-կան* *a.* of or belonging to horses; *s.* horseman, rider; *zool.* sand-piper; *-կերպ* *a.* horse-shaped; *-կորեակ* *s.* bot. panic-grass, panic-kick; *-հարած առ-նեմ* *va.* to pursue or hunt on horse- back; *-մարտ*, *-տուլ* *s.* combat on horseback, cavalry fight; *-մարտիկ* *a.* fighting on horseback.

Ձիան *s.* pl. horses; *-գամ* *a.* whose issue is like the issue of horses, exces- sively luxurious. [boy; ostler.

***Ձիապան**, *այ* *s.* horse-boy, stable-

Ձիասէր *a.* loving horses, fond of horses, of riding; *-սպանութիւն* *s.* horse sacrifice or immolation; *-ստան*, *ի* *s.* stable, stud; *-ի*, *-ստաց*, *ի* *s.* horse-fly, gad-fly, wasp; *-վաճառ* *s.* horse- dealer, *-* courser, *-* jockey; *-վար*, *այ* *s.* postillion, post-boy; horseman, rid- er; *-արշաւեմ* or *-վարեմ* *vn.* to man- age, to govern or mount a horse; *ար-շաւաստոր* *-*, to gallop, *-* full speed; *-վարական* *s.* horsemanship, equita- tion; *-վարժ* *s.* horse-breaker; horse- man, rider; *-վարժոց* *s.* riding-school; *-վարիկ* *s.* jockey; *-վարութիւն* *s.* equi- tation; *-վարուն* *a.* fit or well adapted for riding (road or place); *-աած* *S.* *-բոյժ*; **-տուրակ* *s.* nose-bag; wallet, saddle-bags, valise. [a horse.

Ձիարկեմ, *եջի vn.* to ride, to mount

Ձիարձակ լինիմ, *արշաւեմ vn.* to give a horse the reins, to slacken the reins of a horse, to run full speed, to gal- lop, to ride or go at a gallop.

Ձիարձակարան *s.* hippodrome, cir- cus; course, race-ground.

Ձիարշաւ *S.* **Ձիընթացք**; *- առնել*, *խաղալ* *S.* **Ձիարձակ**; *-անք* *s.* hippo- drome; races, horse-races.

Ձիացուլ *s.* hippocentaur, centaur.

Ձիաւոր *S.* **Հեծեալ**; *-իմ* *S.* **Ձիար- կեմ**; *-ութիւն* *s.* equitation.

Ձիտ *s.* shooting, act of shooting; texture; *a.* stretched, well tight; extended, vast; long, prolix; *ad.* long, a long while or time; *ի* - *արկանել*, to prolong, to protract, to lengthen; to flag, to droop; - *գնել*, to bend the bow; - *արշաւել* or *զհետ մտանել*, to run or pursue far; *ամիսս* - *ս*, for months together.

Ձիւնթաց *a.* riding; *s.* stadium; - *ք* *s.* horse-races, races; course; - *ք* or - *արան* *s.* hippodrome; - *իկ* *a.* riding; - *ք* *S.* *Ձիւնթացք*.

Ձիւնագոյն *a.* olive-coloured; - *գործ*, *այ* *s.* oil-presser; - *գործուծի* *s.* manufacture of olive-oil; - *լից* *a.* full of olive-oil; - *կուծք* *s.* olive-harvest or crop; - *հան* *a.* pressing olives; - *ք* *s.* olive-press; oil-mill; - *ման* *s.* cruet-stand; - *պուռ* *s.* olive; - *ստան*, *ի*, - *նեպք*, *եայց* *s.* olive-yard, grove, plantation of olive-trees. [with oil.

Ձիւնեմ, *եցի* *va.* to oil, to anoint

Ձիւնեի *s.* olive-tree, olive; - *վայրենի*, wild -; *ծաղիկք* - *նույ*, olive-blossom; *լեւան* - *նեպք*, Mount of

Ձիւնեթ *s.* snow-blindness. [olives.

Ձիւնեթ *a.* horse-footed.

Ձիւնեթի *s.* nature of a horse.

Ձիւն, *զրեց* *s.* gift, grace, present, boon; faculty, talent; privilege, advantage; *մի* *ի* - *սինչ* *եւ* *ի* *չորհս* *իւս*, *սել*, not to adulate or flatter; - *պեր*, *ճախստութիւն*, the gift of eloquence; - *եմ* *va.* to give, to make a gift or present.

Ձիւն, *ոյ*, *ով* *s.* pitch, tar; - *ծամեւի*, mastic; - *աւից*, - *աւոր* *a.* pitchy, sticky; - *աքար* *s.* pitch-ore, pitch-blende, protoxide of uranium; - *եմ*, *եցի* *va.* to pitch.

Ձիւն, *ձեան* *s.* snow; *հաս ձեան*, -flake; *մանր*, *խոշոր* - *ս*, fine -; large flakes; *հալեալ* - *ս*, thawed -; *կոյս ձեան*, -drift; *հիւս ձեան*, -slip; *մոյկ ձեան*, -shoe; *սպիտակ իբրեւ* *զ* - *ս*, as white as - *ս*, snowy white; - *գայ*, *իջաւէ*, it snows; - *ն* *գիզանի*, the - gathers; - *բազում* *եկն*, it had snowed very hard, there had been a heavy fall of -; *ձեան գնտակս արձակել*, *ձգել*, to snow-ball.

Ձիւնաբեր *a.* bearing snow; *s.* great abundance of snow; snow storm; *ից*, calamity, evils, pain, grief; - *գոյն* *a.* snow-coloured, as white as snow,

snowy; - *թաղ* *a.* covered with snow, snow-clad; - *թոր* *S.* - *գոյն*; - *լիւ*, - *լից* *a.* full of snow, snowy; - *խաղաղ* *a.* laden with snow; - *խառն* *a.* mixed with snow; - *ծաղիկ* *s.* snow-ball-tree; - *ծեծ* *a.* snow-beaten; - *լինել* *vn.* to snow-ball; - *կան* *a.* of snow, snowy; *s.* ice-house guardian; - *կերպիկ* *a.* snow-like; - *կեր* *a.* carrying snow; - *հեղձ* *լինիմ* *vn.* to be smothered in snow; - *հոր* *s.* ice-house or pit; - *նամ*, *աջայ* *vn.* to snow; to become like snow, to shine like snow; - *նման* *a.* snow-like; - *պսա* *a.* surrounded, covered with snow; - or - *պսակ կատարք*, snow-capt, -capped, -crowned summits; - *ջուր* *a.* pure as snow; *s.* snow-water; - *սոյլ* *a.* buried in snow; - *ցուցաւեմ* *va.* to cause to fall like snow; - *փայլ* *a.* shining, very white, candid

Ձիւնեկ *s.* bot. snow-drop. [as snow.

Ձիւնել *vn.* to snow; - *նէ*, it snows;

- *նեպք*, it has snowed.

Ձիւնեկէն *a.* snowy; cold. [up.

Ձիւն, *եցի* *va.* to grub up, to break

Ձիւնաբան *s.* ichthyologist; - *ական* *a.*

-logical; - *ուծիւն* *s.* -logy.

Ձիւնաբուծութիւն *s.* pisciculture.

Ձիւնակաւ *s.* mussel, muscle, limpet;

- *կեր* *s.* ichthyophagist, fish-eater; *a.*

feeding on fish; - *կերպ* *a.* fish-like;

fish-shaped; - *հան*, &c. *S.* *Ձիւնորս*; - *ձու*

s. botargo; - *մորթ* *s.* fish-skin; - *վա*

ճառ *s.* fishmonger; - *տեանք*, - *տե*

սանք *s.* fish-pond, -pool, -reservoir;

- *րան* *s.* fish-market; fishery; - *ւէս* *a.*

abounding in fish; - *բաղ* *s.* albatross.

Ձիւնիկ *s.* small fish, fry; young fish.

Ձիւնիկ *s.* spawn; caviare.

Ձիւնիկ *s.* king-fisher, halcyon.

Ձիւնորս, *այ* *s.* fisher, fisherman; *նա*

ւակ, *կարթ*, *երեքարձէն* - *ի*, fisher-

boat, smack; - *hook*; harpoon, fish-

spear; *բաղաք* - *այ*, fisher-town; - *ա*

բար *a.* like a fisherman; - *ական* *a.* be-

longing to a fisherman, piscatory, fish-

ing; - *ուծի* *s.* fishing, fishery; fisher's

Ձիւնուկ *s.* spermaceti. [calling.

Ձիւնեմ, **Ձիւնային**, &c. *S.* **Ձիւնեմ**,

Ձիւնային, &c.

Ձիւն, **ձմերան**, **բուր**, **բանց** *s.* win-

ter; storm, tempest, hurricane; *ից*,

affliction, trouble, grief; *խիստ*, *գժրն*

զակ, *սխուր*, *ցուրտ*, *չոր*, *անձրեւային*,

խոնավ, *մեղմ* - *ս*, very severe or hard,

bitter, gloomy, cold, dry, rainy, damp,

very mild winter; *պտուղք ձմերան*, winter-fruits; *պաշար ձմերան*, provisions for winter; *հանդերձ ձմերան*, winter-clothing; *ի ձմերան*, in winter; during the snowy or winter season; *ի մէջ ձմերան*, *ի խոր ձմերան*, in mid-winter, in the depth of, or in the inclemency rigour of winter; *անցեալ կամայս* - *ս*, last or this winter; *անցուցանել զ* - *ի քաղաքի*, *ի գէղ*, to spend the winter in town, in the country; - *անուշ* *անկոյ*, to winter, to suffer from the winter; *չնչեցին ձմերանք*, the wintry winds blew; *զբազում ձմերանց հալեցին զստանաւանիս*, they have passed many hard winters.

Ձմեռնաբայ *a.* vegetated, blossomed during winter; - *բեր* *a.* winter-

Ձմեռնակ *s.* chilblain. [bringing.

Ձմեռնահանգիւսք *s.* winterquarters.

Ձմեռնահար *a.* winter-beaten; - *լի*

նել *vn.* to be damaged or injured by

the winter.

Ձմեռնամուտ *s.* beginning of winter.

Ձմեռնային *S.* **Ձմեռային**.

Ձմեռնամաւ, *աջայ* *vn.* to become

winter, to grow cold, to be as cold as

in winter; to be exposed to the rigors

of winter; to inure oneself to cold;

ից, to be a prey to adversity, to be

exposed to life's tempests; *S.* **Ձմերեմ**.

Ձմեռնասուն *a.* nourished in or dur-

ing the winter.

Ձմեռնասունիկ *s.* evergreen.

Ձմերական, *լին* *a.* wintry, hibernal,

winterly; *լին ձիւ գիշերք*, the long

winter evenings.

Ձմերային, - *այնի*, - *սնի* *s.* winter,

the winter season; *ից*, storm, tempest,

hurricane; in winter, during the win-

Ձմերանոց *s.* barracks. [ter.

Ձմերասուն *s.* winter residence;

winter apartment.

Ձմերեմ, *եցի* *vn.* to winter, to pass

or spend the winter; to be in winter

quarters; to lodge in barracks; - *լնա*

ւոյ, to pass the winter in harbour.

Ձմերնական, *լին* *S.* **Ձմերական**.

Ձմերոց, *այ* *s.* house or place serving

to winter in; winter quarters,

barracks.

Ձմերուկ, *րկի* *s.* water-melon.

Ձմի *s.* monk's hair-cloth.

Ձմեռում *s.* unbroken kernel of the

Ձմեռում *vn.* to err, to stray. [walnut.

Ձող, *ոյ*, *ով* *s.* bar, perch, pole, rod,

vine-prop; perch (measure); *a.* straight.

Ձողաբարձ *a.* propped, supported;

s. arbour, vine-arbour, bower, trellis-

work; - *յորինել*, *զարդարել*, to prop

or support a vine, to adorn with ar-

bours or bowers, to enclose with trel-

lis-work, to embower.

Ձողակ, *ի* *s.* small perch or bar; -

հրացանի, ramrod.

Ձողաչափ *s.* perch (measure); - *ուշ*

s. land-surveying, mensuration.

Ձողիք *s.* railings, posts & rails, pa-

lises, palisade.

Ձոյլ, *ձուլոյ* *a.* smelted, cast, found-

ed; massive, heavy; pure, fine; *s.* font,

cast; mass, ingot, wedge; weight,

heaviness. [a torrent.

Ձոր, *ոյ* *s.* valley, vale, dale; bed of

Ձորաբաժին *a.* traversing a valley

(river); - *գաւառ* *s.* province full of

valleys; - *գիւղ* *s.* village in a valley;

- *գաւառակ* *s.* small plain among valleys;

- *լիւ* *a.* inundating or overflowing val-

leys; - *խիստ* *a.* abounding in or full of

valleys. [dingie, glen.

Ձորակ, *այ* *s.* little valley, dale,

Ձորաձեւ *a.* valley-shaped.

Ձորամէջ *s.* bottom of a valley; - *մուտ*

լինիմ *vn.* to enter the valleys.

Ձորձ, *ոյ*, *ով* *s.* coat, dress, cloak.

Ձորձաբեր *a.* clothes-producing, fur-

nishing the material for cloth, lan-

gerous; - *հերձ* *a.* rending one's gar-

ments; - *պսա* *a.* clothed, covered with

clothes; - *տարած* *a.* hanging up or out

clothes. [shabby coat.

Ձորձիկ *s.* mean vest, bit of cloth;

Ձորձիմ, *եցայ* *vn.* to be fit for mak-

ing clothes. [shoes.

Ձորձոյկ *s.* clothing & boots or

Ձու, *ոյ* *s.* egg; - *լողակայ*, eggs,

spawn, roe; - *ի միջուկ*, *գեղնուց* - *ոյ*,

yolk of an egg; *սպիտակուց* - *ոյ*, white

of an egg; - *բոյնիւլ*, nest -; - *վաղա*

հաս, rath -; - *հնացեալ*, stale -; -

անձնունդ, *փուտ*, addled, rotten -;

խեռեւ - *ոյ*, -shell; *միզն* - *ոյ*, the mem-

brane of an -; * - *կարմիր*, Easter - *s*;

թերխորով - *ս*, boiled - *s*; *պինդ* - *ս*, hard

-; - *ի տապակի*, poached - *s*; fried - *s*;

- *ածել*, *արկանել*, *ծրգել*, to lay eggs;

ի - ս *նստել*, *տածել* *զ - ս*, to hatch, to

sit on, to brood on.

Ձուաբեր *s.* laying-hen; - *գեղ* *s.* om-

let; - *լից* *a.* hard-roed, with spawn;

- *ծին* *a.* oviparous; - *ծու*, *այ* *s.* egg-

layer, layer; -ծուծի *s.* laying eggs; -կերպ *a.* oval, ovoid; -ձեւ *a.* oval, egg-shaped; -անի *a.* without testicles, gelded; -նոց *S.* -բան; -անցք *s.* anat. oviduct, ovary duct; -վաճառ *s.* egg-seller; -բան *s.* ovary, ovarium; -արդ *a.* oval; *s.* omelet.

Չուլած, *ոյ s.* font, cast; -ոյ, *կց a.* cast, smelted, founded; *s.* cast, image, &c.

Չուլահան *a.* fusible; -ուծիւն *s.* fusibility; (smelting-house; ingot-mould.

Չուլարան *s.* crucible; foundry;

Չուլիւմ, *էցի va.* to cast, to smelt, to found; to freeze, to harden by cold; to solidify; -էպեն դուռերս իւրեանց ի խոխո, they shall turn their swords into ploughshares.

Չուլիւն *a.* fusible.

Չուլիւն, -լու *s.* founder.

Չուլումն *s.* casting.

Չուլն, ձկան *s.* fish; *ast.* Pisces; կապոյտ -, silurus, sheat-; կարմիր -, gold -; -ծովու, salt-water -; ձկան ականդ, մահարար *S.* Ձկնականդ. խաւիւրդ, ծովու ձկան արիւն *S.* Կոնքեղ; սակաւի, սոսկնձ, տապակ, փամփուշտ, թեփ, մորթն ձկան, -basket, -glue or isinglass, -kettle, -maw, -scale, -skin; -որսալ, to -, to go a fishing; -խորովել, to grill, to broil -; -տապակել, to fry -; *S.* Ձկնա..., &c.

Չուլն, ձնայ *s.* rag, tatter, old cloth; sack-, hair-cloth; -թաւարծի, coarse hairy cloth. [ly.

Չրավասակ *a.* working gratuitous-
Չրեմ, *էցի va.* to give gratis, to make a present of.

Չրի, ձրոյ *s.* gratuitousness; *a.* gratuitous, voluntary; *ad.* for nothing, gratis, free of cost, scot free, gratuitously; -ք *s.* gifts, presents.

Չրիւրար *S.* Չրի *ad.* -կան *S.* Չրի *a.*; -վարժ *s.* foundation scholar; -տուր *a.* given gratis, gratuitous.

Չրիւծիւն *s.* gratuity.

Չրձեմ, *էցի va.* to snatch away, to pluck off; to tear in pieces, to rend, to devour.

Չրձիւ *a.* rapacious, lacerating.

Չոն, *կց s.* present, gift; *S.* -ի, -ուսն.

Չոնարան *s.* offering place, altar.

Չոնեմ, *էցի va.* to give, to present, to offer, to dedicate, to devote, to consecrate; to sacrifice; to initiate.

Չոնի, նեաց *s.* offering, gift; mystery, mysticism; sacrifice; votaries of

Venus, persons dedicated to obscene rites; -ու առնել, to offer.

Չոնիւ *a.* offering; consecrating.

Չոնումն *s.* offering, gift; dedication, sacrifice.

Ղ

Ղ (*ghād*) դաս *s.* the eighteenth letter of the alphabet, & the thirteenth of the consonants; ղ, ղ, ninety; nine-tieth.

— It has much affinity with the letters *խ* & *լ*, & is sometimes confounded with them; for example: մթեղ, մթեխ; բաղդ, բախա: ղեղի, ղեղի; ղուղակ, ղողակ; ղուղիւ, ղուղիւ.

— In foreign words with a comma placed above, thus ղ, it is always pronounced *լ*.

Ղակիւ, կիւ *s.* intrenchment; encampment; camp; army; -ածել, գործել, to intrench, to throw up intrenchments, to pitch a camp.

Ղամբար, աջ *s.* lamp; torch, flambeau; -անշոյլ, -ափայլ *a.* flaming, shining, brilliant, resplendent, fulgid, glittering; -եմ, *էցի va.* to illuminate or adorn with festal lamps; to kindle, to inflame.

Ղամուկեալ *a.* embroidered, laced.

Ղանդանուն *s.* laudanum.

Ղանն *s.* *Gr. w. mus.* organ.

Ղաշիկ *S.* Ղակիւ.

Ղարիկոն, աջ *s.* *Gr. w. bot.* agaric.

Ղեակ, Ղեկ, ղեկաց *s.* rudder, helm, tiller; oar, scull.

Ղեկավար, աջ *s.* steersman, helmsman; *fig.* director, governor, chief; -եմ *va.* to be steersman, to hold the helm, to steer a vessel; *fig.* to govern, to direct, to manage; -ուծիւն *s.* steering a vessel; *fig.* government, direction, management.

Ղեղի *S.* Ղեղի.

Ղեկակ, աջ, -ջեակ, եկաց *s.* apron; jack- or roller-towel; towel, napkin.

Ղեր *s. bot. S.* Կոնձեղ.

Ղերձ, կց *s.* package.

Ղեւտական *a.* levitical; *s.* Leviticus.

Ղեւտացի *s.* levite.

Ղեւտիկոն *s.* *Gr. w.* Leviticus.

Ղալակ or Ղալակ, Ղշղ, Ղրկ, &c.

S. Ղալակ, Ղշղ, Ղրկ, &c.

Ղըլիւն *s.* an Indian bird.

Ղուղակեմ *va.* to hide; *vn.* to hide or conceal oneself.

Ղուղան, ի *s.* cylinder; roller.

Ղուղիւմ, *էցայ vn.* to swim; to hide.

Ղուրան, ի *s.* the Koran.

Ղողակ, աջ *s.* swimmer; aquatic animal, fish; *a.* hidden.

Ղողանջ, -անջ *S.* -իւն; -եմ, *էցի vn.* to toll, to ring, to sound; to bark, to yelp, to howl, to bay, to growl; *fig.* to cry out, to snarl; -իւն, -ումն *s.* ringing, tinkle, tinkling; noise, sound, clang.

Ղողեմ, *էցի vna.* to hide; *va.* to smooch or level with a roller; -էցույանեմ *va.* to hide, to conceal.

Ղողիւմ, *էցայ vn.* to hide, to conceal oneself; to lurk, to crouch, to squat; to creep into; to swim.

Ղուղիւմ *vn.* to hide oneself.

Ղողուն *a.* hiding oneself.

Ճ

Ճ (*jē*) չէ *s.* the nineteenth letter of the alphabet, & the fourteenth of the consonants; ճ, ճ, hundred; hundredth.

— It has much affinity with the letters *ծ* & *ջ*, & is sometimes confounded with them; for example: ճիւ, ծիւ; ճկոյթ, ծկոյթ; ճանաչեմ, ծանեայ; ճճիւ, ըըը; ճէճ, զէջ; կիւնճ, կիւնջ.

Ճագար, աջ *s.* rabbit, coney; էգ,

մատակ -, doe-r.; արու -, buck r.; ճագ -ի, young r.; որջ, դագարջ -ի, r.-burrow, -hutch; կաղկանձեւ -ի, to squeak; ղողեւ -ի, to squat, to lie squat or cowering.

Ճախանց *s.* trave, horse's clog.

Ճախարակ, աջ *s.* turner's wheel or lathe; small wheel, pulley; *mar.* block.

Ճախարակագործ, աջ *s.* turner; pulley-maker; *a.* turned, made or fashioned in a turning lathe; -ձեւ *a.* pulley-shaped, round, rounded, circular; -ւոր *a.* furnished with pulleys; *S.* -գործ *a.*

Ճախարակեայ *a.* turned, formed or fashioned on a turner's wheel, in a lathe; *fig.* very well turned or made, well-finished, well formed.

Ճախարակեմ, *էցի va.* to turn, to fashion in a turning lathe; *fig.* to turn elegantly, to round, to polish, to ornament, to embellish, to beautify.

Ճախիւ, Ճախիւ *S.* Ճախիւ [gy, miry.

Ճախախաւ *a.* marshy, fenny, bog-

Ճախ *s.* flight, soaring; turn; tumble; wheeling about; caper, somerset; - առնուլ, to take wing or flight, to fly away, to fly up, to soar on high; to caper, to cut capers, to turn a somerset, to turn heels over head; *S.* Չի.

Ճախանջ *S.* Ճախ *s.* [swiftly.

Ճախարակայ *a.* flying or running

Ճախեմ, -բիւմ *S.* Ճախ *անուամ*; բարձրագլուխ -, to carry one's head high; to prevail over, to be victorious.

Ճակ *a.* humid, damp, moist; female; *s.* mare.

Ճակաճան, աջ *a.* lecherous, libidinous, lascivious, wanton, lewd; -ուի *s.* lecherousness, lasciviousness; whoredom; fornication.

Ճակատ, ուց *s.* forehead; - շինուա-

ճոց, face, front, frontispiece, elevation; - գրոց, frontispiece, title-page;

Էռանկիւնի -, fronton, pediment; -

զորու, բանակի, army drawn up in order of battle, troops in battle-array; rank, file, order; - առ -, face

to face, vis-à-vis, front to front; - Լայն

ցցուեալ, ճաղատ, խորշոմեալ, սպառ-

նալից, large, protruding, bold, wrinkled, threatening -; զ-հարկանել,

to strike one's -; յօրինել, յարդարել,

կազմել, վառել զ-ն, to draw up in line of battle, to put in battle array, to offer battle, to face; - տալ, ի - մը-

տանկել, -ս գնել, to attack the enemy in front, to fight, to combat; *էլանել* *ի* -, to engage in conflict, to attack, to assault; *անկանել* *ի* -ու, to be left dead on the spot; *ի* - *էհան լըգէմ նոյ*, he opposed them with...; *յառաջնում անդ* -ու, in the first action or combat; - *նոյ նսեմանոյ*, his countenance becomes gloomy.

ճակատադիր, *գրաց* *s.* destiny, predestination, fate, fatality; doom, star, fortune; *գառն*, *վէհ* -, fatal, high destiny; - *գրական* *a.* fatal; *s.* fatalist, predestinarian; - *գրեմ* *va.* to predestine, to destine, to doom, to fate; *յանմահութի* - *գրեալ*, born or destined to immortality; - *գրութի* *s.* fatalism.

ճակատամարտ *s.* troops in battle array, army drawn up in order of battle; general engagement, pitched battle, war; *a.* fighting, belligerent; warlike; *օր* - *ի*, day of battle; - *տալ*, to wage, to make war, to fight; - *իկ* *a.* belligerent; - *իմ*, *էցայ տո.* to fight a pitched battle, to attack each other in front, to meet face to face, to encounter; - *մուլ* *a.* rushing on the enemy.

ճակատայարգար, *այ* *s.* one who marshals troops in order of battle; adjutant general, general. [-ground.

ճակատասեղ, - *ի* *s.* battle-field, *ճակատեմ*, *էցի*, - *էցուցանեմ* *va.* to put or arrange an army in order of battle, to draw up, to marshal, to array.

ճակատիմ, *էցայ տո.* to be drawn up in battle array, to be marshalled for fight; to front the enemy; to join battle.

ճակգարան *s.* child's rattle; castanets. [դուկ.

ճակնդեղ *s.* beet, beet-root; *S.* *բա.*

ճահ *a.* fit, proper, decorous, suitable, becoming, seemly, decent, befitting, convenient; *s.* fitness; *ի* - *ad.* properly, fitty, suitably, opportunely, conveniently, to the purpose; *ի* - *է* *v.* *imp.* it is fit, expedient, suitable, becoming; *ի* - *լինել*, *գալ*, *պատահել*, to suit, to be proper & suitable, to become, to be befitting or seemly, right, proper, advisable; *ի* - *առնուլ*, to avail oneself of, to profit by; to improve, to turn to account, to the best account; *չէջէ* *ի* -, is it not suitable? *ի* - *թուէր նմա*, *ի* - *համարէր*, he thought fit to; *առաւել* *ի* - *գայ*, it

would be better, it would be more suitable, expedient, convenient; *ոչ* *ի* - *թուէցաւ*, it did not seem fitting or becoming; *ոչ* *ի* - *պատահէին ակնկալ*, *լուծե նոյ էլք գործոյն*, his success did not answer his expectations, he was disappointed in his hopes.

ճահաւոր *S.* *ճահ* *a.*; - *եմ* *S.* *ճահեմ*; - *գգոյնա*, to match colours; - *ութիւն* *s.* fitness, suitability; decency, decorum. *ճահել* *a.* suitable. [corum.

ճահեմ, *էցի*, - *էցուցանեմ* *va.* to make convenient, to adapt, to fit, to suit, to accommodate.

ճահիճ, *հաի* *s.* marsh, morass, swamp, fen, bog, slough, quagmire.

ճահիմ *S.* *ի* *ճահ* *լինել*.

ճահոյ *S.* *ճահ* *a.*; - *ակի*, - *ապէս* *S.* *ի* *ճահ* *ad.*; - *ասաց* *a.* saying or said opportunely or suitably; - *ութի* *s.* fitness. *ճահուկ* *s.* troop, pack. [ness.

**ճալ* *S.* *Գագալ*.

ճաղագ *s.* thicket, bushy place, wood.

ճաղատ, &c. *S.* *Կնաակ*. [twine.

ճաղպատիմ, *էցայ տո.* to twist, to *ճառանջ*, *ից*, *այ* *s.* ray; light, glare, brilliancy, splendour; - *Սրբութեան*, monstrosity, re-

ճառանգադեղ, - *զարդ*, - *էհա*, - *ւոր* *a.* radiant, brilliant, shining, refulgent, dazzling, beaming, glittering, sparkling, gleaming, resplendent, glistening, bright.

ճառանգանաւուխ, - *չաւուխ* *a.* gay with many colours, with gold & silver embroidery; *s.* embroidery.

ճառանջեմ, *էցի տո.* to glitter, to sparkle, to shine, to gleam, to glisten.

ճամբարակ, *այ* *s.* quack, mountebank, charlatan; boaster, braggart, vaunter; bully, roisterer, blusterer; *a.* bombastic, puffed up, haughty; - *եմ*, *էցի տո.* to brag, to boast, to swagger, to bluster; - *ութի* *s.* quackery, charlatanry; bombast, fustian, turgidity, boasting, bragging.

ճամբար, *այ* *s.* camp, encampment; - *ապառ* *a.* beleaguered, besieged.

ճամբրուկ *s.* game-bag of horse-hair.

ճամբաւոր *a.* embellished, decorated, adorned; embroidered; - *եմ*, *էցի տո.* to adorn, to decorate, to deck, to embellish; to embroider, to work.

ճամուկ, *միաց* *s.* decoration, ornament; embroidery.

ճայ, *ից* *s.* jay.

ճայեակ, *էկի* *s.* jackdaw, rook; - *կանչէ*, the - kaws.

ճայթեմ, *էցի տո.* to shiver, to splinter, to split; to crackle, to crack, to crash; to burst, to blow up, to chap; - *էցուցանեմ* *va.* to make a loud noise, a crash, to cause to crackle, to crack, to burst; *fig.* to speak in a bombastic manner, to brag, to boast.

ճայթիւն, - *թիւք*, - *թումն* *s.* great noise, crash, cracking, crackling, creak-crack; bursting, blowing up, *ճայիկ* *s.* mare. [explosion.

ճայրոտ *a.* bleared, purblind; - *եմ*, *էցի տո.* to darken, to dim, to obscure, to cloud; - *զաւ*, to dazzle, to hallucinate, to offuscate, to blind; - *ութի* *s.* offuscation of the sight, blearedness, purblindness.

ճանիկ, *ից* *s.* small bone, ossicle, cockle.

ճանակ, *ի* *s.* bezel or bezil.

ճանաչական *a.* capable of discerning, intellectual; known.

ճանաչելի *a.* recognizable.

ճանաչեմ, *ծանեայ*, *ծանիր*, *ծանուցեալ* *va.* to know; to perceive, to remark, to recollect, to recognize, to discern, to comprehend, to conceive, to understand; *չ* -, not to know, to be unthankful, to forget; - *զերաւունս*, to listen to reason.

ճանաչիչ, - *չոյ* *s.* connoisseur, good judge; - *չոյութի*, - *չումն* *s.* knowledge; recognition.

ճանապարհ, *այ* *s.* way, road, route, street, path; issue; journey; mediation; means, way, manner, method, process; - *ք մարմնոյ*, the senses; - *ալքունի*, highway, public road, thoroughfare; *վարուն* -, great thoroughfare; *կիցք* - *այ*, cross-road; *անկիւ*, *զարաուկի* -, by-way, by-path; - *ան*, *գնաց*, *անկիւ*, impassable road; *արդմալից* -, dirty or muddy road or street; - *երկնից*, the way of heaven, the path of virtue; *աւուր մից* -, a day's journey; - *երկից աւուրց*, three day's journey; *գայի*, *ի* - *ին*, *աւ* - *աւ*, *գաւ* *ad.* on the road, by the way, on a journey, during the journey; - *ա*, *բարեալ*, on or by the way; - *առնել*, to go along, to travel, to undertake a journey; to open, to prepare a way; *ի* - *անկանել*, to set out on, to begin a journey, to start; - *առնել*, to advance, to go forward, to get on; *ան*

ցանկել *գաւ*, to take a wrong course, to go astray, to err; *թիւրեղ* *գաւ* *աւ*, *րուք*, to mislead, to lead astray, to put out of the right way, to cause to err; *արդեւուլ*, *փակել*, *խափանել* *գաւ*, to interrupt or block the way, to stop up, to obstruct; *գնել* *ի* -, to see off on a journey; *յաջողել* *գաւ* *իւր*, to prosper, to get on prosperously, to thrive; *ի* - *ի* *իւրում* *երթալ*, to go one's own way; *fig.* to pursue one's point; *գնալ* *գաւ* or *գաւ* *աւուրք*, to go by the same way as, to tread in the same steps; to follow, to imitate; *ընդ* *մի* -, by what road? by what way? which way? *ք ալիւ* - *ն*, straight forward; *այս* - *հանէ* *ի* *գիւղ մի*, this road leads to a village; *զրուցատուր* *է կար* *չի* - *ն*, company shortens distance; *S.* *թիւր*, *Բնգմիլեմ*, *Համ*, *Հարկանեմ*, *Հորդեմ*, &c.

ճանապարհաւորաց *s.* traveller, passenger; - *ութի* *s.* travelling.

ճանապարհաւա *s.* highwayman; - *կից* *s.* travelling companion; fellow-traveller; fellow-passenger; - *ք* *s.* cross-way, -street, place where four roads meet; - *ք* *ի* *քաղաքի*, public square; - *իցիմ* *տո.* to travel with another, to be a travelling companion; - *իցութի* *s.* travelling company, - together; - *յոյց* *s.* guide, conductor; - *լինել*, to direct, to show or indicate the way, to guide.

ճանապարհընթաց *s.* leader or guide.

ճանապարհորդ, *այ* *s.* traveller, passenger, wayfarer; - *ակից* *S.* - *հակից*; - *արան* *s.* itinerary; - *եմ*, - *իմ* *տո.* to travel, to make a journey; to set off, to start, to take the road, to begin one's journey, to walk, to go; - *ութի* *s.* journey, way; - *ընդ* *ծով*, voyage; *ծախք* - *թէ*, travelling expenses; - *ք* *ծով եւ* *ք ցամաք*, travels & voyages.

ճանբակ *s.* calamba, agallochum.

ճանդան, - *դի* *s.* bot. sandal-wood.

ճանկ, *ճանդ*, *այ* *s.* hook, tenter; drag-hook, cramp-iron; *mar.* grapnel, grappling-iron; claw, talon, paw, fang.

ճանկխոտ *s.* bot. St. John's wort.

ճանկճանկոտ *a.* clawed, furnished or armed with claws or talons.

ճանճ, *ից* *s.* fly; *էղանակ*, *ծիրա*, *աւ*, *տակիւ* - *ից*, --time; --blow; --bane; *գ* - *փիւ* *գործել*, to exaggerate, to make mountains of mole-hills.

Հանձաճերմակ *a.* black & white spotted; flea-bitten; *S.* Զի.

Հանձապան *s.* fly-bane.

Հանձեան *s. pl.* flies.

Հանձիկ, ձկի *s.* gnat, midge, small fly; - Ծծն Ակկարոնի, Baal-zebub the

Հանձիւն *s.* fly, flies. [god of Ekron.

Հանձիկն *S.* Հանձաճերմակ.

Հանձորս, -ակ *s.* fly-catcher, --trap,

*Հանձպան *s.* dish-cover. [catch-fly.

Հանձլան *s.* waving fan, fly-flap, punka.

Հաշ, ոյ *s.* dinner, noon-day meal;

repat, entertainment, feast; -ոյ ժամ,

the three canonical hours, Third, Sixth & Ninth; *S.* Հաշաժամ; սպասք,

սեղան, զանգակ - ոյ, dinner-service;

--table; --bell; - անպաճոյճ, frugal

meal or table; - գործել, to get dinner

ready; - առնել, to give a dinner;

- մեծ գործել, to give a grand dinner-

party; պատրաստ է -ն, dinner is on

the table; -ք դ-ս մղեն եւ ընթրիք

զընթրեօք անցանեն, dinners follow

dinners & suppers follow hard on sup-

pers; *S.* ժամ.

Հաշագործ, աջ *a.* dinner-giving;

invited, asked to dinner, guest.

Հաշաժամ *s.* dinner-hour, --time.

Հաշակ, աջ *s.* taste, flavour, savour;

foretaste, prelibation, proof, gustation;

drinking-vessel, cup, mug, glass,

tumbler; measure of 2 gallons; գուզ-

նաքեայ, - weak or slight effort; առ-

նուզ գ- , to try, to taste, to relish;

առնուզ գ- քաջարարութե նր, to prove

his courage; -աւ զծով չափել, to

empty the sea with a tea-spoon.

Հաշակական *a.* gustative; -կից *S.*

Հաշակից; -առ *s.* taster, assayer;

-առն *s.* trial, tasting; -բան *s.* mouth,

taste, palate; -ւորութ *s.* degustation;

S. Հաշակելիք.

Հաշակելի *a.* that may be tasted,

savoured, relished; -ք *s.* the taste.

Հաշակեմ, էջի *va.* to taste, to try,

to relish; to eat, to feed; to drink;

ից, to experience; - զմահ, to die; -

դժ, to enjoy the world or its pleasures;

- զքաղցրութի խաղաղութե, to

taste the sweets of peace.

Հաշակեր *a.* dining.

Հաշակեցուցանեմ *va.* to cause to

taste, to give to eat.

Հաշակից *s.* dinner- or table-compan-

ion, messmate, guest.

Հաշակումն *s.* act of tasting or eat-

ing; Holy Communion; consumption.

Հաշատեղ, աջ, -առն, -բան *s.* din-

ing-hall, --room; refectory.

Հաշեմ, էջի *va.* to dine, to take the

noonday meal, to eat; - արաքս, to

dine out; - ք գնահատի, to dine by

the bill of fare.

Հաշիկ *s.* light dinner, frugal meal.

Հաշկերոյթ *s.* dinner; treat, feast.

Հաշոց, ի *s.* missal, mass-book; lec-

tionary.

Հապաղ *a.* spread, dispersed, scat-

tered; *s.* diffusion, extension, dilata-

tion; -եմ, էջի *va.* to spread, to dis-

perse, to scatter; to divert, to enter-

tain; - զինչս, to squander away, to

waste, to dissipate; -իմ *vn.* to be scat-

tered, dispersed; to occupy or busy

oneself with, to apply oneself to; to

take relaxation or recreation; -իք,

էաց *s.* effusion, shedding, spreading;

- արեան, blood-shed, effusion of

blood, slaughter, carnage, butchery;

-իս արեան գործել, հանել արեան -իս,

արեան -եօք ընուլ, to slaughter, to

butcher, to shed rivers of blood; բա-

զում արեան -իք եղեն or գործեցան ի

Հակառակմարտին, rivers of blood were

shed in that battle; *S.* Հեղում;

-ուսն *s.* dispersion; effusion; distraction;

dissipation.

Հապատիմ, էցայ *vn.* to glide or crawl

like a serpent or worm, to twist about,

to twine or coil round; to writhe.

Հապկեմ, -կըտիմ, էցայ *vn.* to

stretch oneself in yawning or awaking.

Հապուկ *a.* creeping, crawling, cring-

ing; winding, tortuous, sinuous; flex-

ible, supple; ք - ad. hurriedly, hast-

ily, in haste; ք - անցանել, to insinu-

ate, to worm oneself in, to enter cau-

tiously but hastily, to creep or steal

in swiftly. [ster's or crab's claws.

Հապուռ, պոյ *s.* claw, talon; lob-

Հառ, ից *s.* discourse, harangue,

oration, sermon, allocution; disserta-

tion; history; treatise; narration, re-

cital; - բարոյական, homily; - խրա-

տական, parenesis; առ -ն, ք -ին ad.

literally, to the letter; - արկանել, to

deliver an oration or harangue, to

make a speech, to preach a sermon;

ի - առնուլ, to discourse, to speak, to

talk; to write; - արկալ խօսել, to

descant, to hold forth, to converse, to

talk, to discourse, * to spout, to

speechify; գրել գ-ս պատմութեանց

ուրուք, to write a biography.

Հառագայթ, ից *s.* ray, beam, radia-

tion; light, splendour, brightness,

brilliancy; geom. radius; - սանելի ast.

vector radius; -ս արձակել, to irradi-

ate, to beam, to emit rays.

Հառագայթաբեր *a.* beaming, luci-

ferous, radiant; crowned with rays

(Diana); - ձեւ *a.* lucid, fulgid, lumin-

ous; - ձիգ, - նշոյլ, - արձակ *a.* casting

or emitting rays, radiant, sparkling,

shining, brilliant, resplendent; - աւ-

սիլ, -ւէտ, -ւոր, - փայլ *a.* radiant, lu-

minous, blazing, bright, glittering.

Հառագայթեմ, էջի *vn.* to radiate,

to emit rays, to shine, to blaze, to

dazzle, to glitter, to sparkle, to en-

lighten, to scintillate.

Հառագայթումն *s.* irradiation, emis-

sion of rays, radiancy, radiance; phys.

radiation.

Հառագրութիւն, գլխի *s.* commencement

of a discourse or treatise, chapter;

- գրեմ *va.* to write, to describe, to

narrate.

Հառական *a.* belonging to a dis-

course, discursive; narrated, describ-

ed; - իմաստք, literal sense; - կցեմ

va. to write or narrate the same thing

with another. [declamation.

Հառասաց *s.* declaimer; - ութիւն *s.*

Հառասանք *s.* tiresome discourse,

idle story, prattle, chat; cavil, dis-

pute; - աւեմ, էջի *vn.* to prate, to

prattle, to chatter; to trifle, to talk

idly; to cavil, to dispute; - սող, աջ *s.*

great talker, babbler, chatterer; ca-

viller; declaimer.

Հառելի *a.* that can be related.

Հառեմ, էջի *va.* to discourse, to

make a discourse; to treat; to narrate,

to relate; to recount, to tell, to recite,

to speak. [mons, selection of homilies.

Հառքնոր, արի *s.* collection of ser-

Հառքակ, Հառքուց, ի *s.* chess,

game of -; - խաղալ, to play at chess.

Հար *s.* remedy, means, expedient;

- or - եւ Հարակ գտանել, to find a

means or a way, to contrive, to think

of a device, to contrive; չիք -, ոչ գոյ

-, there is no way or means to, there

is no help, it is done; it is past all

cure, it is irremediable; *S.* Հարակ.

Հարակ, աջ *s.* pasture, feed, food,

forage, fodder, provender; pasture

ground or land, meadow; ից, food,

pasture, aliment, nourishment, prey;

S. Հար; - հրոյ, fuel, combustible; -

լինել, to be food to, the prey of, a

prey to; հրոյ - լինել, մասնիկ, to be a

prey to the flames, to be burnt, de-

voured, consumed by fire; սրոյ - լի-

նել, մասնիկ, to perish by the sword;

սրոյ - սալ, to put to the edge of the

sword, to slay; - գտանել, to spread

over, to wind or creep about; - սալ

հերձուածոց, to keep up, to foment

divisions; Հար եւ - առնել, to find a

remedy; to repair, to redeem, to re-

trieve, to make reparation or amends

for; առ - արկից, for cherishing or

caressing the passions; բազմախոյզ

երկաթին նա սայրի - , he mowed them

down with the murderous steel, or

sweeping brand; գիտուիք - են մասց,

knowledge is the food of the mind.

Հարակաբոյս *s.* plant fit for fodder;

- կից *a.* foraging together; - Հաս *a.*

abounding in fodder, in pasture, very

grassy; -ւոր *a.* pasturing, feeding.

Հարակեմ, էջի *va.* to lead the flocks

out to pasture, to feed, to pasture; to

remedy, to cure; ից, to attack, to cor-

rupt, to waste, to devour, to consume;

vn. to pasture, to graze, to browse, to

feed, to bait, to feed or live upon, to

eat; to expand, to extend, to dilate,

to propagate, to diffuse, to spread; to

take root, to get rooted; to be cured;

- զանձն, to fatten oneself; բոցն հող-

մակար ծաւալեալ -կեր, the flames,

driven by the wind, continued to

spread; յանձնարինս -կեր ի սիրտս նց,

a deep wound rankled in their hearts;

ցան որ յոսկերս նր -կեր, a pain which

penetrated to the very marrow of his

bones. [pasture, to give to eat.

Հարակեցուցանեմ *va.* to feed, to

Հարակիմ, էցայ *S.* Հարակեմ.

Հարակումն *s.* pasture, pasturage;

dilatation, extension.

Հարձառեմ, էջի, -աիմ, էցայ *vn.* to

crack, to crackle, to crepitate; -աիւն,

-առն *s.* crackling, creaking, crepi-

tation, crick-crack, crash, burst.

Հարմանդ, ի *s.* clasp, hasp, buckle;

button; loop, catch, hook; - գրոց,

clasp; խառնել զօղան ք -ան or -եմ *va.*

to put the taches into the loops, to

clasp, to fasten, to hook.

Հարձրուկ *s. bot.* dandelion, pissabed.
Հարս, *ոյ*, *ի* *s.* grease, fat, tallow;
oil; *a.* fat, plump; - *խոզենի*, bacon,
 seam, hog's grease or fat; - *խոզենի*
հալեալ, lard; - *ցորենոյ*, the finest
 flour of the finest wheat; *օծանել-ով*,
 to grease; *բառնալ զ-ն*, to skim; to
 scour, clean or purify from grease;
-ոյ զօկամբ դալ, to become blind with
 rage. [(acid).
Հարսական (*թթուում*) *a.* stearic
Հարսապարար, **Հարսաւոր** *a.* fat,
 greasy, full of grease, adipose.
Հարսաւորական (*թթուում*) *a.* se-
 baric, pyroleic (acid).
***Հարսիկ**, &c. *S.* **Հարսար**, &c.
Հարսիկ *s.* stearine. [(acid).
Հարսոյական (*թթուում*) *a.* adipic
Հարսովին *ad.* with all its fat.
Հարսութիւն *s.* greasiness; fatness,
 plumpness.
Հարսասան, *ի* *s.* orator, rhetorician,
 rhetor, eloquent person; - *ական* *a.* ora-
 torical; - *ն* *S.* - *ուրիշ*; - *եմ*, *եցի* *vn.* to
 speak like an orator, to discourse with
 eloquence, to harangue, to declaim;
-ուրիշ *s.* rhetoric, oratory, oratorical
 art; eloquence, fecundity of expres-
 sion, fluency of speech, richness of
 style. [pen.
***Հարսաւոր**, *ի*, *աւ* *s.* ruler; ruling-
Հարսար, *այ* *a.* dexterous, handy,
 industrious, ingenious, skilful, adroit,
 able, clever, expert; *ից* *artful*, cun-
 ning, sharp, sly, shrewd, crafty; *s.* ar-
 tisan, mechanic, artificer, master; *ad.*
 well, wisely, thoroughly, to the bot-
 tom; - *ի քանդակագործութիւն*, excel-
 ling in sculpture; - *ի կեղծաւորել*,
 adroit at dissembling, crafty; - *զի*
տէլ, to know perfectly, thoroughly.
Հարսարարան, &c. *S.* - *խօս*, &c.;
-բար *ad.* skilfully, artfully, dexterous-
 ly, ingeniously, industriously, adroit-
 ly, cleverly; cunningly, craftily; - *զէտ*
a. very skilful, - clever; good con-
 noisseur; engineer; - *զիծ* *a.* having a
 good hand-writing; - *գիտութիւն* *s.* en-
 gineering; - *զոյն* *ad.* better; - *գործ* *s.*
 master workman, skilled artisan; ar-
 tificer; artist; *a.* well made, executed
 with great skill; - *զէտ* *a.* very atten-
 tive, examining or exploring diligent-
 ly; - *խաբ* *a.* deceiving adroitly; cun-
 ning, artful, astute; - *խօս*, *այ* *a.* speak-
 ing well, eloquent, fluent; *s.* good

speaker, orator, declaimer; - *խօսեմ*
vn. to speak with eloquence or art, as
 an orator; - *խօսութիւն* *s.* speaking well,
 fluency of speech, eloquence.
Հարսարակ, *այ* *a.* industrious.
Հարսարահան *a.* drawing, painting
 well; - *ձիգ* *a.* throwing or shooting
 skilfully; - *միտ* *a.* ingenious, industri-
 ous, witty, full of wit; - *մտեմ*, *եցի* *vn.*
 to tax one's ingenuity, to discover, to
 find out, to invent, to contrive; to
 sophisticate, to subtilize; - *մտութիւն*
S. **Հարսարմ**.
Հարսարանիմ, *այ* *vn.* to apply
 oneself to, to study, to think of a de-
 vice; to become industrious, ingeni-
 ous, skilful, dexterous, adroit.
Հարսարանիկար *a.* painting skilfully,
 in a masterly manner; painted with
 art or skill. [fiction, artifice, cavil.
Հարսարանիք *s.* ingenious invention,
Հարսարանիկ *s.* architect; master,
 author; *a.* skilled, well versed, very
 skilful; - *ական* *a.* architectural, archi-
 tectonic; - *եմ*, *եցի* *vg.* to be the archi-
 tect of, to build or construct with art;
-ուրիշ *s.* architecture; great skill or
 dexterity in art; - *պէս* *ad.* cleverly,
 skilfully, dexterously.
Հարսարասան, &c. *S.* **Հարսասան**,
 &c.; - *սոյզ* *a.* insidious, artful, crafty.
Հարսարարութեամբ *S.* **Հարսարագործ**.
Հարսարացուցանեմ *va.* to render
 skilful, dexterous.
Հարսարեմ, *եցի* *va.* to exercise one's
 wits, to seek expedients, to devise
 means, to invent; to make use of strata-
 gems, to use artifices, wiles, shifts;
 to pretend to be learned, to affect
 learning; *մի Հարսարեմ առաւել զի*
մի թիւրեցիս, let the cobbler stick to
 his last.
Հարսարմում *s.* acuteness, perspi-
 cacity, penetration; dexterity, address,
 cleverness; sophistry, cavilling, petti-
 fogging, sophism, subtlety, quirk.
Հարսարութիւն *s.* art, skill, ability,
 dexterity, address; cunning, subtlety,
 artifice, prank, feint, policy, sharp-
 ness; penetration, sagacity, presence
 of mind; knowledge, erudition; ge-
 nius, bent; - *թք* *ad.* dexterously, cle-
 verly, adroitly; artfully, craftily, cun-
 ningly; *ձեռագործ*, *մշակական*, *տուր*.
եւանիկ - , manufacturing, agricult-
 ural, commercial industry; *լար* - *թէ*,

lead plummet. [parsley.
Հարսարուկ, **Հարսրուկ** *s. bot.* wild
Հարսուկ *a.* piebald, dapple-grey;
 - *ձի*, - horse; - *ճանձկէն*, roan, ru-
 bican.
Հիմազարդ, - *զգեաց*, - *զգեցիկ* *a.*
 hermitical, leading an ascetic or aus-
 tere life, mortified, virtuous; - *կեանք*,
 penitent life; - *ժամ* *s.* crisis; - *կան* *a.*
 laborious, painful, critical, jeopardous;
-կից *s.* fellow-sufferer; fellow-labour-
 er, --workman; brother or companion
 in arms; - *ուէր* *a.* inclined to an austere
 life; - *ուռն* *a.* having led an austere
 life; - *րան* *s.* hermitage; - *ւոր* *s.* her-
 mit, anchorite, solitary, recluse; mar-
 tyr; combatant, warrior, champion,
 athlete; *a.* *S.* - *զգեաց*; - *ւորական* *a.*
 hermitical, ascetic, painful, laborious;
 - *կեանք*, ascetic life; - *ւորիմ* *S.* **Հրդ-
 նիմ**; - *ւորութիւն* *s.* hermit's or as-
 cetic life.
Հիմեմ, *եցի*, - *եցուցանեմ* *va.* to
 force, to molest, to trouble, to vex,
 to torment; to endanger, to jeopard.
Հիմիմ, *եցայ* *vn.* to torment or
 trouble oneself, to lead a laborious,
 painful life, to labour, to suffer much;
 to afflict one's body, to subdue one's
 passions, to devote oneself to an as-
 cetic life, to mortify, to macerate; to
 strive, to endeavour, to make an ef-
 fort, to exert oneself, to take pains;
 to combat, to resist; to venture, to
 risk, to jeopard oneself.
Հիմոյական *S.* **Հիմական**.
Հիմութիւն *s.* austere or ascetic life,
 austerity; penitence, mortification,
 maceration; fatigue, labour, trouble,
 effort; combat, resistance; danger,
 risk; - *մահու*, death-struggle, pangs,
 agony; *օր* - *թէ* *գառաւանդին*, the
 momentous day of the Last Judgment;
ամ - *թք* *ad.* with the utmost care or
 diligence.
Հիմում *s.* combat, strife; *S.* - *ուր*.
Հիմութիւն *S.* **Հիմիւն**.
Հիւ, *ից* *a.* forehead bald; *s.* *S.* **Հիւ-
 ղեղանակ**, - *ղեղակ*, *այ* *s.* plume or
 egret. [ches.
Հիւղեմ *va.* to divide in many bran-
Հիւղութիւն *s.* forehead baldness.
Հիւղեմ, - *բում*, *քի* *va.* to cleave,
 to split, to rive, to rift; to crack,
 to chap, to crevice; to cut, to incise,
 to make an incision; to divide, to se-

parate; to tear, to rend; to disunite,
 to sever; - *իմ* *vn.* to be split or cloven;
 to separate, to fall off, to become es-
 tranged, parted, severed.
Հիւղբում, *այ* *s.* chink, cranny, rift,
 crack, fissure, cleft; cut, incision,
 slit, slash, gash, rupture, aperture,
 opening; - *ուռն* *s.* splitting, cleaving,
 riving.
Հիւմ, *ից* *s.* walk, turn, turning; *S.*
Սանձ; - *անուր*, *զբոսնուր* *ի* - *S.* - *իմ*;
 - *դի* *ad.* in taking a walk, walking;
գնալ - *դի*, to walk with a measured,
 haughty step.
Հիմական, *այ* *a.* peripatetic; acade-
 mician; - *ուր* *s.* peripatetism.
Հիմարան *s.* place for walking, co-
 vered walk, walk, alley; school of the
 Peripatetics; academy, Institute; *ից*,
 dwelling, abode; throne; - *ք*, walk,
 gait, step; - *բանասիրական*, *գիտութեց*.
 Academy of belles-lettres, of sciences;
գաղղիական - , the French Academy;
-ական *a.* academic, -al; - *իւստ*, -
 sitting. [-path.
Հիմեակ, - *միկ* *s.* foot-pavement,
Հիմեղ *s.* walk, covered walk; ter-
 race, corridor, gallery; walk, gait;
ծառաստանիկ - , avenue, broad walk
 or alley, vista, boulevard.
Հիմեղուցանեմ *va.* to walk, to take
 to walk. [walk, to walk out.
Հիմիմ, *եցայ* *vn.* to walk, to take a
Հիմիւ *s.* privy, water-closet; *երթալ*
ի - , to go to stool. [silver.
Հիմապիւն *s.* packfond, german
Հիւն, *ոյ* *s.* froth, scum of boiled
 meat; - , - *եր*, *ոյ* or *այ* *s.* smoke or
 odour of cooking or burning meat;
ից *victim*, holocaust, sacrifice.
Հիւնեքան *a.* having an odour of
 burnt grease. [whiz.
Հիւնեքում *vn.* to buzz, to hum, to
Հիւնեքեմ, *եցի* *va.* to exhale an
 odour of cooking or burning flesh, a
 smell of roast meat; to burn; to sa-
 crifice; - *իմ* *vn.* to burn, to be burnt;
 - *յիւստակաւ սիրոյ ուրուք*, to pine
 for, to languish; - *բեղի զոհ* *քո*, may
 he accept your sacrifice!
Հիւնեքումիմ, *եցայ* *vn.* to be soiled
 with grease & smoke; to be half burnt.
Հիւ, *ոյ* or *ի*, *ով* *s.* diligence, haste,
 speed, hurry; - *դի*, - *ի* - *ոյ*, - *ով* *ad.*
 diligently, in haste; hastily, in a hur-
 ry, hurriedly, precipitately; - *շուս*.

պոյ, haste, alacrity; - ապւ, -ս կացու
ցանել or

Հեպեմ, էջի, -էցուցանեմ va. to
hasten, to urge on, to forward, to
quicken, to hurry, to despatch; - զըն
թացու, to accelerate, redouble or in-
crease one's pace.

Հեպընթաց a. running swiftly; s.
diligence, stage-coach, coach; - է-
րագութի, fast, express train; - լինել,
to run or go at full speed.

Հեպիմ, էցայ տ. to make haste, to
be eager, in a hurry, to hasten, to
despatch.

Հեպումի s. alacrity, swiftness,
quickness, eagerness, promptitude;
assiduity. [terity, generation, progeny.

Հեռ, ից s. race, descendants, pos-
տերմակ S. Սպիտակ; - երկար, a
white horse; - ածի a. riding on; - է-
Հեւեղիկ s. werewolf. [ղէն s. linen.

Հիգն, չգուշիք, չգանց s. effort, en-
deavour, attempt, study; labour, work,
pains, suffering, hardship, toil, fatigue;
danger, hazard, jeopardy; crisis; con-
flict, contest, combat, fight; S. Հիգու-
թի; - ի - ad. close or hard by, one
after the other, without intervals; աժ
չգամբ, with all one's strength or
ability; չգուշիք մարտի, the toils of
war; ասնել մեծամեծ չգանց, to bear
or sustain great hardships; զամ - յան
ձին ունել, թափել, ի մէջ առնուլ, բա-
զուլ չգուշիք ասնել, to strive or
struggle hard, to do one's best or
utmost, to redouble one's endeavours,
to make superhuman efforts; - զնել,
to make an effort, to strive, to en-
deavour; զնել զլեւին - , յեան չը-
գամբ դուռ դարձել, to make a last
effort, or final efforts.

Հիկ s. cry; warbling, chirping; -
հանել, to utter a feeble cry.

Հիկա s. sharp lance.

Հիլ, չիլ S. Հիւլ.

Հիլմ a. young, tender; - հասակ,
tender age, childhood.

Հիլի, չիլ S. Հիլ.

Հիլուշի s. the twittering of swal-
low, չիլ, չիլ S. Սան.

Հիլի, չիլ a. just, exact, precise,
correct, punctual, regular; strict, ri-
gorous; sparing, scanty; sordid, nig-
gard; ad. S. Հիլի.

Հիլ, չիլ or չիլ s. cry, shrill cry,
shriek, screech, scream; squalling,

wailing, outcry: աղիւղորմ - , piteous
cry; - առնուլ, բառնալ, զչիլ հարկա-
նիլ, to cry, to make a loud outcry, to
shriek, to scream, to screech, to
squall, to howl, to yelp, to whine; -
բարձեալ աղաղակել, to utter piercing
screams; - էմ S. Հիլմ; ոչ ոյլ ինչ լսէր,
բայց զայ զվայիլ - էալ, nothing was
heard but shrieks & woe.

Հիլիանք s. great noise, clatter,
bawling, brawling.

Հիլու, չիլի s. blearedness.

Հիլ, չիլ, չիլ s. small cluster of
*Հիլ, չիլ s. neck. [grapes.

Հիլակ, աջ s. collar, necklace,
string, carcanet.

Հիլան, ի, աջ, ունի, անց s. claw,
talon, nail, pounce; fang; paw; զ-սն
ցցել, to stretch out the claws; - ամբ
լսել, to claw, to scratch; S. Մագիլ;
- աւոր a. clawed, furnished with claws.

Հիլ s. leg, foot; paw.

Հիլալ, աջ s. monster; phantom,
spectre; night-mare, incubus; - զբ-
ժոխայինք, the Furies; - շառաչեմ,
to drone, to hum, to buzz, to whiz; - ա-
բարդ a. wild, ferocious, savage, in-
human; boorish, awkward; - ալան a.
strange, monstrous; - ութի s. mons-
trousness.

Հիլ, ոջ s. branch, bough; stump,
stock, stem; finger; - զեանց, arm of
a river; ի -ս բաժանիլ, to branch out,
to ramify; թուել ի -ս մատանց, to
count on the fingers.

Հիլադրութիւն s. genealogy.

Հիլ, չիլ s. slime, mucous secre-
tion of snails.

Հիլիթ, ութի s. the little finger;
կապել զոք ի -ն իւր, to conquer, to
overcome.

Հիլմ S. Հիլուլ; s. S. Կիլան.

Հիլաւոր, Հիլմ a. stingy, scur-
vy, niggard, sordid, covetous, miserly.
Հիլիկէն a. branched, forked, bushy.
Հիլիլմ to become wrinkled.

Հիլիլմ, Հիլիլմ to be very
sordid or grasping, close-fisted.

Հիլու s. wheel. [great noise.

*Հիլիլմ to fall or plunge in with
Հիլիլմ, Հիլիլմ s. noise, splash,
plunge, rumour; sound of the lash.

Հիլիլմ a. worm-eaten, rotten.

Հիլ, չիլ or չիլ s. worm, vermin, small worm; insect,
animalcule; reptile.

Հիլուլ, էջի տ. to chirp, to pip, to
cheep; - զհիլ, to whisper, to mur-
mur, to mutter, to grumble.

Հիլմ, էջի, -էցուցանեմ va. to
trample, to press, to squeeze, to crush,
to bruise, to compress, to contuse;
to soften, to move, to affect; fig. to
trample on, to grind down, to oppress,
to crush, to vex, to molest; - զլաւուշ,
to bruise fruits; - զսիրտ, to grieve, to
oppress; - զսիրտ ի գորով, to affect,
to melt, to move to pity; ոչ իսկ սիրտը
մեր չիլիլն ի մեզ, did not our hearts
burn within us?

Հիլիմ, էցայ տ. to be trampled,
squeezed, pressed, compressed; -
սրտի, to be moved, affected, to melt
away, to be faint with longing.

Հիլուլ s. pressing, squeezing; con-
tusion, bruise; - սրտի, shrinking; -
պարոյ, bruising.

*Հիլուլ s. gimour, an oriental sweet,
(composed of small pieces of bread,
honey, & butter, pressed together &
Հիլակ s. merry-thought. [baked).

Հիլիլակէն, Հիլիլի լեզու s. bot.
caryophyllata, herb-bennet; seed of
the ash-tree.

Հիլիլակ, զիլակ s. sparrow; - չիլուլ,
չիլուլ, the - chirps, chirrups, pips.

Հիլիլակ a. compressible; - ութի s.
-bility, -bleness.

Հիլիլակ, ի s. piezometer.

Հիլիլակ a. compressible.

Հիլիլակ, էջի, -էցուցանեմ va. to press,
to squeeze, to compress, to express,
to strain; to macerate, to mortify, to
curb, to subdue, to repress, to con-
strain, to restrain, to oppress, to
trouble; - զմարմին, to mortify, to ma-
cerate, to afflict the flesh.

Հիլիլակ, էցայ տ. to be pressed, com-
pressed; oppressed.

Հիլուլիլակ, - ութի s. compression,
straining, pressing, squeezing; - մար-
մնայ, mortification, maceration. [pipe.

Հիլանուլ s. anat. vagina or womb-
Հիլիլակ, լուի a. exact, just, punc-
tual, precise, categorical, strict, effect-
ive; - , չիլիլակ ad. S. Հիլիլակ; - աւել
or աւելով, properly speaking.

Հիլիլակ a. veridical, truth-tel-
ling; - էմ, էջի տ. to speak truth, to
assure, to verify, to prove, to demon-
strate; - ութի s. truth of a discourse,
veracity; rhet. acrobology; - գործ a.

exactly alike, the same; painted from
nature; painting from life; - գործեմ
va. to paint to life; - հան, ից a. strik-
ingly, perfectly resembling, the same;
hitting off or catching the exact like-
ness; - կենդանադիր, living likeness;
- պատում S. Հիլիլակ; - զինն a. ri-
gorously examining.

Հիլիլակ, էջի տ. to verify, to prove
the truth, to certify, to assure; dili-
gently or exactly to investigate; to
seek with accuracy, to inform one-
self minutely; - or -էցուցանեմ va. to
resemble life itself, to depict faith-
fully, to cause to resemble; ոչ -էաց
զլաւակն Գալուշայ, who can number
the seed of Jacob?

Հիլիլակիւն s. truth; exactitude,
punctuality; correctness, precision;
likeness, naturalness.

Հիլիլակ a. beating down the price,
haggling, cheapening, driving a hard
bargain; - պահանջ a. rigorously exact-
ing or exacting, rigorous, rigid, se-
vere; - վաճառ a. sold or selling with
difficulty, stinted, with much ado.

Հիլիլակ, էջի տ. to spare, to be sav-
ing, to economise, to be parsimoni-
ous, stingy; to settle, to adjust; S.
Հիլիլակ.

Հիլիլակ, Հիլիլակ ad. justly, exactly,
strictly, precisely, punctually; rigoro-
usly, austere, scrupulously, spar-
ingly, savingly, stingily, niggardly,
scantily, frugally, meanly, miserably;
- զտակաւ, exactly, to a little, to a
farthing, to the point, rightly, accur-
ately, punctually, in all its details. [gy.

Հիլիլակ a. thrifty, parsimonious, stin-

Հիլիլակիւն s. exactness, punctuali-
ty, accuracy, precision, regularity;
rigour, austerity; thrift, economy,
parsimony, stinginess; Հիլիլակիւն
բազում - թիւ, to pay exactly, strictly,
rigorously, to a farthing, with rigor-
ous exactness.

Հիլիլակ, լուից, ապա a. true, un-
questionable, real, certain, sure; ve-
ridical, faithful, upright, frank, sin-
cere; ad. in truth, truly, indeed, real-
ly, in reality, verily; - էջի? is it true?

Հիլիլակ a. truth-speaking,
truthful, veracious; - էմ, էջի տ. to
speak or tell the truth, to verify, to
confirm; - ութի s. truthfulness, vera-
city; - գործ, u S. Հիլիլակ ad.; - գաւա

a. judging equitably, just, equitable; -խօս, &c. *S.* -բան, &c.; -կորդս *a.* truthless, that has lost the sight of truth; far from the truth, false; -հաւատ, *ից* *a.* orthodox, having a true belief, believing, faithful; of sound mind; -պաշտ *a.* worshipping truth; -պաշտութիւն *s.* adoration, worship of the truth; -պատում *a.* relating or narrating the truth; faithfully & truly reporting or reported, veridical, true, veritable; -պէս *S.* Հմարտիւ; -սէր *a.* truthful, sincere, upright; -սիրաբար *ad.* truthfully, sincerely, uprightly; -սիրունի *s.* love of truth, veracity, sincerity, equity; -տես *a.* enemy of truth, hating, detesting the truth; -տես *a.* seeing the truth; having no respect for persons, severe, perspicacious; -տեսիւ, -տիւ *a.* true, real, exact, striking; -ցուցանեմ *S.* Հմարտեմ; -ցուցիչ *s.* vericator; -բարոյ *a.* preaching truth; -քննի *a.* probing the truth; well examined, sure, certain.

Հմարտեմ, *էջի*, -էջուցանեմ *va.* to aver, to verify, to certify, to justify, to assure, to show, to prove, to confirm.

Հմարտիւ *ad.* truly, in truth, certainly, undoubtedly, effectively, unquestionably, in conscience; really, in effect.

Հմարտութիւն *s.* truth; veracity; reality; sincerity; բուն - plain truth; -կրաց, the bottom or basis of things; անպարտական ասել զ-, to tell the whole truth; աղարակել զ-, to offend against truth; -բ *ad.* *S.* Հմարտիւ.

Հմարտուոյց *a.* teaching truth.

Հմարտ *s. bot.* betony.

Հոբ, *ից*, *այ* *a.* wealthy, opulent, rich; copious, rich, abundant, great, ample; powerful, mighty, potent, grand, high; *s.* master, lord, grand seigneur; -բ քաղաքին, the first or most distinguished citizens of a town, the magnates, grantees, noblemen, nobility; -ս ճեմել, to walk haughtily.

Հոխարան *a.* eloquent, fluent; -լիւնել or -եմ, *էջի* *va.* to speak imperiously, authoritatively, presumptuously; to abound in discourse, to amplify, to enlarge upon; to talk big, to boast, to brag; -ուլի *s.* haughtiness, arrogance; amplification; boasting, bragging; *rhét.* elocution; -բար, -գոյն

ad. imperiously, with authority; opulently, richly, magnificently; amply, diffusely; -անուլի *s.* pomp, ostentation, show, parade; -ճեմ *a.* copious, abundant; haughty, pompous, state-ly, lofty.

Հոխանամ, *այց* *vn.* to have, take or exercise high authority or great ascendancy over, to prevail, to rule over; to give oneself great airs, to lord it, to carry it like a lord, to signorise; to be proud, puffed up; to grow rich, to abound, to thrive, to make a fortune; -կործանմամբ *այց*, to build one's fortune on, or to raise oneself by the ruin of another.

Հոխացուցանեմ *va.* to enrich, to make wealthy, to endow, to gift, to adorn; -զոք պարգեւօք, to load with kindness, to heap up benefits, presents, honours upon one, to overwhelm with gifts.

Հոխաճեմ, -եալ *a. S.* Հոխաճեմ; having a majestic gait, walk, bearing or deportment.

Հոխութիւն *s.* power, authority, influence, sway, empire; pride, haughtiness; riches, opulence; abundance, diffusion; -թիւ *ad.* nobly, magnificently; authoritatively, imperiously, arrogantly, haughtily, ostentatiously, pompously; Քո -դ, Your Lordship; -Highness; -Majesty.

Հոխսիրութիւն *s.* love of power, ambition. [stick or cudgel.

Հոկան, *ի* *s.* crook; crosier; loaded Հոկեմ, *էջի* *va.* to take off the hair, to depilate; to arrange or play with the beard.

Հոդարեմ, *էջի* *va.* to deliver, to take away, to save, to free, to disengage, to set at liberty; -զանձն or -րիմ *vn.* to escape, to evade, to slip away, to get rid of, to disentangle; *S.* Մազապուր.

Հոդարումն *s.* deliverance.

Հոդարութիւն *S.* Հիւր.

Հոդիւն, -փումն *S.* Հոդիւն.

Հոդեմ, *էջի* *va.* to tear; to haul, to drag or draw along.

Հոպան, *այ* *s.* rope, cord; halter.

Հոպճոպիմ *vn.* to get bruised.

Հոռոմ *a.* emphatic, declamatory; -ս խօսիլ *S.* -աբանեմ.

Հոռոմարան *a.* magniloquent, pompous; *s.* declaimer; -եմ, *էջի* *vn.* to

boast, to vaunt, to speak pompously, to brag, to declaim, to spout, to tear a passion to tatters; -ուլի *s.* magniloquence, pomposity, pompous nonsense, bombast, declamation.

Հոռոմանամ, *այց* *vn.* to talk big, to boast, to brag, to bully, to be pretentious, to become arrogant.

Հորա, *ի* *s.* boy, domestic, waiter.

Հուճ, * -ուլ *S.* կոյսիւն.

Հուռակ, Հուրակ, *այ* *s.* merlin.

Հլեմ, *էջի* *vn.* to cry, to scream, to squall, to shriek, to screech; to bawl, to groan, to complain, to lament.

Հլիւն, Հլումն *s.* cry, bawling, squalling, outcry; complaint, groaning, lamentation.

Հլուղ *a.* brawling, noisy, squalling, clamorous; -թռուն, screaming.

Հպիւն, Հպումն, Հպումն *s.* cicada; * Հուռուց, Հուռիւ, the - chirrups.

Հպուռ *s.* blearedness.

Հաախիւս *a.* loaded with clusters of grapes, abounding in grapes.

Հաաբաղ *s.* grape-gleaner; - առնել, լինել or -եմ *vn.* to glean, to gather grapes, to pick up the clusters; *fig.* to plunder, to lay waste; to consume, to destroy entirely, to exterminate; -ուլի *s.* grape-gleaning.

Հախիւն *s.* noise; creaking, screaming.

Հախեակ, * Հախիւ *s.* go-cart.

Հախեմ, -լիւմ *vn.* to creak, to squeak.

Հախիւն *S.* Հախիւն.

Հառական երգ *S.* Հառուղումն.

Հառեմ, Հառուղեմ, *էջի* *vn.* to chirp, to cheep, to pip, to twitter, to chirrup, to warble, to sing.

Հառուղեցուցանեմ *va.* *S.* Հառեմ; *fig.* to speak pompously, magniloquently, arrogantly.

Հառուղումն *s.* warbling, twittering, chirping, singing of birds.

Հրագ, *այ* *s.* candle, light, flambeau; taper; յարգարեւ, լուցանել, շիջուցանել զ-ն, to snuff; to light; to put out, extinguish or blow out a candle or light.

Հրագաբերան, *այ* *s.* socket; -գործ, *այ* *s.* tallow-chandler, candle-maker, chandler; -լուց, լուցի *s.* candle-lighter, lighting-stick; lighter, illuminator; lighting of candles or lamps; Christmas eve, Epiphany, Easter eve illuminations; public illumination; -առնել, to light a candle; -կալ, -կիր

s. candlestick; candleholder; acolyte; -ձեւ *a.* lamp-shaped; *s. mar.* an ancient Greek oared-vessel, lychnis.

Հրագու, *այ* *s.* tallow, suet, fat, Հրամուխ *S.* Հիւսակ. [grease.

Հիւնի *s. bot.* camomile.

* Հիւրիւ *S.* Հոճք.

Հոճ, *ից*, -ան, *այ* *s.* balancing, oscillation, vibration; clock, time-piece; *S.* Հոճք; *a. S.* Հոճական; Հոճ առնուլ *S.* Հոճեմ. [oscillatory.

Հոճական *a.* oscillating, balancing, Հոճակակ, *այ* *s.* pendulum, balance; *mus.* cithern; rattle, clapper; - փոխաբանիւ, grate-pendulum, compensation p. [swing.

Հոճանոց *s.* weighing-machine; swipe;

Հոճեմ, *էջի* *va.* to oscillate, to vibrate, to balance; to jog, to wag; to swing, to rock, to dangle, to move to & fro, to push; - զինգակ, զուր, զգեղարգան, to brandish a lance, a sword, to hurl a dart or javelin.

Հոճեմական *a. S.* Հոճական; *fig.* ostentatious, pompous, gaudy, gorgeous, showy, proud.

Հոճիւմ, *էջի* *vn.* to oscillate, to vibrate, to balance, to move up & down, or to & fro; to swing, to have a swing, to go in a swing; to see-saw, to have a game at see-saw.

Հոճումն *s.* oscillation, balancing; swinging, rocking, dangling; see-sawing, see-saw motion; *ast.* nutation.

Հոճք *s.* swing, see-saw, whirlingig.

Հոշ or Հաւշ, -ան *s.* leather cuirass.

Մ (*man*) Մն *s.* the twentieth letter of the alphabet, & the fifteenth of the consonants; մ, մ, two hundred; two hundredth.

— It is sometimes changed into ն; for example: ամբիւն-անբիւն, բամբաւ, սել-բանբասել, բմբունել-բմբունել.

— It enters sometimes in words as an expletive or as a mere ornament; thus, *հալել մալել, հալել մալել, վար- ժել մարդել, աղթել մաղթել, հասա մասա, աղիամաղի, խաժամուժ*.

Մաղաղաթ, *ի* *s.* parchment; scroll; *-ագործ*, *այ* *s.* parchment-maker; *-եայ* *a.* of parchment; *կաղմ* —, parch- ment-binding.

Մաղարիկան, *ի* *s.* bot. burdock, bur. *Մաղիլ*, *գլաց*, *գլաք* *s.* claw, talon, nail, paw; *երկաթի -ք*, torturing- hooks; *ըմբռնել մաղթք*, to seize with the claws or talons, to clutch, to grapple, to grasp, to hook.

Մագիստրիանոս, *-արոս*, *այ* *s.* mas- ter; master of the horse; chief, ma- gistrate; *-արութիւն* *s.* magistracy.

Մաղաւոր *a.* furnished with claws, clawed.

Մաղլեմ, *-լեմ*, *էջի* *vn.* to claw, to scratch; to clutch, to catch; —, or *ի վեր* —, to climb up, to climb, to clam- ber up, to ascend.

Մաղլի *ad.* with the claws; — *էլա- նել* *ի վեր* *S.* *ի վեր* *Մաղլեմ*.

Մաղնան *s.* manganese, brown-stone.

Մաղնեխիա *s.* magnesia-alba.

Մաղնես *s.* magnesium; *-աքար* *s.* magnesite, silicate of magnesia.

Մաղնիս or *Մաղնիս*, *այ*, *Մաղնես- ախ* *s.* loadstone, magnet; magnetic fluid. [*s.* magnetism.]

Մաղնիսական *a.* magnetic, —al; *-ուի* *Մաղնիսանամ* *vn.* to be magnetized.

Մաղնիսաչափ, *ի* *s.* magnetometer.

Մաղնիսացումն *S.* *-սումն*; *-ուցա- նեմ* *va.* to magnetize, to polarize, to rub or touch with a loadstone; *-ու- ցիչ* *a.* magnetizing.

Մաղնիսեմ *S.* *Մաղնիսացումնեմ*.

Մաղնիսող *s.* magnetizer.

Մաղնիսումն *s.* magnetizing.

Մաղոգ *S.* *կոյ*.

Մաղ, *ոյ* *s.* hair; hair, horse—; nap, shag; *-ք*, whip, lash; *Թուխ*, սեւաւ, խարտեաւ, շագանակագոյն, կարմիր, աղբակ, սպիտակ —, dark, black, light, chestnut-coloured, sandy, grey, white hair; *գեղեցիկ*, *գանգուր*, *բարակ*, *կա- կուղ*, *երկայն* —, beautiful, frizzled, fine, soft, long hair; *յարդարեաւ*, *մա- նեկաւ* or *որորեաւ*, *գալարուն*, *խո- պոպի* —, dressed, crisped, in ringlets, curled hair; *կարճ*, *տափակ*, *գիղա- ցեաւ*, *խառնափնդոր*, *կարծր*, *իւղոտ* —,

short, straight, standing up, dishevel- led, stiff, greasy hair; *կեղծ* —, false hair; *-ք այծեաց*, goat's hair; *-իւ չափ* *ad.* a hair's breadth farther; exactly, to a hair; *ի -է ոչ վերկալել*, to hit the mark; *S.* *Հէր*.

Մաղաբեր *a.* bearing or producing hair, hairy; *S.* *Հէրագործ*; *-գործ* *a.* made or woven of hair, of horse-hair; *-պուր*, *-պուրծ* *զերծանիլ*, *ճողպարիլ* *vn.* to have a narrow or hairbreadth escape, to escape narrowly, with much difficulty, to save one's life; *ոչ Թու- ղուլ* —, to give no quarter, to cut down, to exterminate, to destroy utterly; *միայն փախուցեալ կենդանի* —, escaped alone with difficulty; *S.* *Մաճ*.

Մաղդ *a.* firm, solid, compact.

Մաղդեղական *a.* Mazdean, Persian.

Մաղդեղն, *զանց* *s.* a. Mazdeism, fol- lower of Zoroaster; *օրէնք*, *դէն* — *զանց*.

Մաղդութի *s.* density. [*mazdeism*.]

Մաղեայ *a.* woven or made of hair.

Մաղեկամաս *s.* garment of goat's hair, or camlet.

Մաղեղ *a.* hairy, long-haired; shaggy.

Մաղեղէն *a.* made or woven of hair,

silicious, hairy; *s.* hair-cloth.

Մաղիլ, *խաչ* *s.* tweezers.

**Մաղիարօտ* *a.* thinly-bearded.

Մաղիւնիչ *a.* in agony, dying, at the last gasp; *-մերձ* *ի մահ լինել*, to be very low, dying, to be giving up the ghost, in the pangs of death, on one's death-bed; *-կառաչ* *հիւանդութիւն*, mortal illness. [*fibres*.]

Մաղմղիւմ *vn.* to shoot out small

Մաղմղուկ *s.* radicles, fibres, co- mose, threads of the roots of plants.

Մաղուսքէ, *ի* *s.* mastic; — *գիւն*, sandarac, gum of the juniper-tree.

**Մաթ*, *ոյ* *S.* *Ռուփ*. [*cian*.]

Մաթեմատիկոս, *այ* *s.* mathemati-

Մաթիլ *s.* small louse.

Մաթուգ *s.* bot. arbutus-berry; *-ենի* or *մաթգենի* *s.* arbutus-shrub.

Մաթխառոս, &c. *S.* *Մաղխառոս*.

Մալ *s.* wether, mutton; *-եալ* *a.* ca- strated; eunuch; *-եմ*, *էջի* *va.* to bruise, to mash, to crush; to break to pieces; to chew; to castrate, to geld.

Մալե or *Մալուխ*, *խոյ* *s.* camel; cable, hawser, rope; **wedge*; *գիւրբն* է *մալխոյ մտանել* է *ծակ առան*, it is easier for a camel to go through the eye of a needle.

Մարուն *s.* castration.

Մախալ, *իյ* *a.* dissolute, debauched, lustful, wanton, lascivious; *-ութի* *s.* lust, lechery, lewdness, lubricity, wantonness.

Մախաթ, *ոյ* *s.* large or packing- needle; awl, pricker, bodkin.

Մախալ, *իյ* *s.* sack, bag, cloak-bag, knapsack, game-bag, wallet; basket, hamper; leather-bottle, travelling flask; — *հովուի*, shepherd's scrip, pouch, bag or satchel.

Մախամ, *այի* *vn.* to envy, to be en- vious or jealous of; to grudge.

Մախաք *s.* envy, jealousy; spite, rancour, ill-will, grudge; *անարգ* —, livid rancour. [*minable*.]

Մախիլ, *-եալ* *a.* filthy, impure, abo-

**Մախիս* *s.* a kind of sour soup, pre- pared with bran, pumpkins, &c.

Մախող *a.* envious, jealous; *-ական* *a.* malignant, ill-willed, spiteful, ran-

Մախր *S.* *Մախի*. [*corous*.]

Մած *a.* glued together, joined; adhesive, sticking, adherent; curdled, coagulated; dense, compact.

Մածարոյս *s.* bot. mistletoe.

Մածան *a.* slimy, sticky, glutinous, viscid, viscous, clammy, gluey, tena- cious; *-եմ*, *ծի* *S.* *Մածուցանեմ*; *-ուի* *s.* viscosity, viscidness, glueyness, te- nacity.

Մածանիմ, *ծայ*, *Մածնում*, *ծեայ* *vn.* to be glued, to stick or cling to, to adhere; to join, to unite; to curdle, to coagulate, to clot, to congeal.

Մածոյց *s.* gelatine, glue; *-ուցային* *a.* gelatinous; *-ուցումն* *S.* *Մածանումն*.

Մածուած, *ոյ*, *-ումն* *s.* pasting, gluing, soldering, cementing; con- junction, adhesion, fastening; coagu- lation, curdling; congelation.

Մածուն, *ծնոյ* *s.* curds, curdled milk, clotted cream; **-ծախեմ*, puss in the corner; **-ծախեմ խաղալ*, to play at puss in the corner.

Մածուցանեմ, *ցի* *va.* to paste, to glue, to solder, to join, to cement, to conglutinate, to fasten; to curdle, to coagulate, to clot, to congeal, to

Մածուցիկ *S.* *Մածան*. [*thicken*.]

Մակ, *Մակաք* *on*, upon, over, above.

Մակաբաժանումն *s.* subdivision;

-բանք *s.* peroration; *-բառնամ* *vn.* *S.* *Բառանձնեմ*; *-բնակ* *a.* foreign, stran- ger; *-բերական* *a.* hypothetical, con-

jectural; — *շարկապ* *gr.* illative; *-բե- րեմ*, *էջի* *vn.* to derive, to deduce, to infer, to conjecture, to suppose; *-բե- րութիւն* *s.* inference, conclusion, conjecture, supposition, hypothesis; *-գանչութիւն* *s.* *rhel.* epiphonema; *-գիծ* *a.* inscribed on or imprinted; *-գիր* *S.* *Վերնագիր*; *-գրեմ* *va.* to inscribe, to write upon, to entitle; to ascribe; to compose; *-գրութիւն* *S.* *Վերնագիր*; *-գրական* *a.* adjective, epithet; — *ա- նուն*, surname; *-գրեմ* *va.* to impose, to lay on, to put upon, to superadd; to surname; *-գրութիւն* *s.* imposition, superposition; surname; *-լեղու*, epi- glottis; *-ծեմ* *va.* to infer, to induce; *-ծութիւն* *s.* induction, consequence; *-կէտ* *s.* point or sign placed above or before a letter, as *վ*, *ի*; *-ծի* *s.* horse- man, rider. [*pen*, sheepcot.]

Մակաղատեղ, *իյ* *s.* fold, sheep-fold;

Մակաղեմ, *էջի*, *-եցուցանեմ* *va.* to fold or pen sheep.

Մակաղիմ, *էջայ* *vn.* to be folded, in the pen, to halt, to rest, to repose, to lie down.

Մական, *այ* *s.* stick; *-ական խաղ* *s.* tourney, tilting-match; *-ակիր* *s.* mace- bearer; verger; *-եմ*, *էջի* *va.* to cud- gel, to beat.

Մականուանեմ *va.* to surname, to entitle; *-ուն* *s.* surname; title.

Մակասիւն *s.* epistyle.

Մակալընակ *s.* epicycle; — *բոլո- րակ*, epicycloid.

Մակարդ, *այ* *s.* rennet, coagulum.

Մակարդակ, *այ* *a.* plane, plain, flat, level; *s.* plane, level surface; *-ագունա* *s.* planisphere; *-աչափութիւն* *s.* plani- metry. [*coagulate*, to clot, to congeal.

Մակարդեմ, *էջի* *va.* to curdle, to

Մակացական *a.* scientific; *-ցեալ*, *ցոյ*, *ցու* *a.* learned, skilled, erudite; *-ցութիւն* *s.* knowledge, erudition, science.

Մակաւասար *a.* plain, level, even, equal; *-եմ* *va.* to put on a level with, to level, to make even; *phys.* to dip into a liquid up to a certain mark; *-ութիւն* *s.* level. [*-ial*; *-օրէն* *ad.* *-ially*.]

Մակբայ, *իյ* *s.* adverb; *-ական* *a.*

Մակիր, *գրի* *s.* adjective, epithet, attribute, predicate.

Մակեղն, *ի* *s.* butcher's shop.

Մակեղուտ *a.* accessory, additional.

Մակեռակ, *-որդ*, *այ* *a.* sesquiter-

tian; *s. gr.* triphthong; *-անկիւնի s.* hexagon. [area; outside.

Մակերևոյթ s. surface, superficies;
Մակընթացութիւն s. flux or flow;
-եւ տեղատուի, the ebb & flow, tide.

Մակընթախ s. lunch, luncheon.

Մակոյկ, ուկի s. skiff, wherry, bark, boat; *-նաւու*, yawl; *հնդիկ -*, canoe; *-ուկաւար*, *այ s.* boatman, rower, oarsman; *-ուկեմ vn.* to go by boat; *va.* to row, to impel by oars.

Մակըսուսի a. sesquiquartian; *s.* diapason.

Մահ, ու or *ուան, ուց s.* death, de-
cease, departure from this life; mas-
sacre, slaughter, carnage, butchery;
plague; *-անանոց*, epizooty, mur-
rain, rot; *-ունք*, mortality; *արհաւիրք*
-ու, pangs, terrors of death; *վճիռ*
-ու, sentence, decree of death; *-ու*
չափ, mortally, to death; at the cost
of one's life; *մեղք -ու չափ*, deadly or
mortal sin; *այն հիւանդութիւն չէ ի -*,
that illness is not to death, not mortal,
or fatal; *քեւ մաղապուր եղէ ի*
-ուանէ, I owe you my life; *բնական*,
երջանիկ, փառաւոր, յաւերժական -,
natural, happy, glorious, eternal
death; *յանկարծական, անշողոպրելի*,
բռնական, տարածամ, եղեռնական, ա-
ղետալի, ողբալի, ցաւաքին, ամօթա-
պարտ, խայտառակ -, sudden, certain,
violent or unnatural, untimely, tragi-
cal, sad, deplorable, painful, shame-
ful, ignominious death; *մերձ ի - լինել*,
to be dying, near one's last moment,
to breathe one's last, to be at the
point of death, at the last gasp; *ի*
դրուն -ու հասանել, to be at death's
door; *հիւանդանալ ի -*, to be deadly
sick; *բնական -ուամբ մեռանել*, to die
a natural death; *ք -ուամբ արկանել*,
-ու պարտ առնել, to sentence, to con-
demn to death; *ի - մատնել, տալ ի -*,
-ու սպանանել, to deliver to death, to
put to death; *երթալ ի -*, to go in
search of death; to rush on death;
դիմագրաւ լինել, խիզախել ի -, to
face, to dare death; *խնդրել - անձին*,
to desire, to wish for death; *երկնչել*
ի -ուանէ, to dread, to fear death;
-ու հասանել, to meet death; *խոցել*
առ ի -, to be mortally wounded; *զ-ու*
գան հարկանել, to beat to death; *-ու*
վախճանիլ, ճաշակելէլ -, to die, to de-
part from this life; *ածել -ուան*, to

carry or bring death; *S. Զերծուցա-*
նեմ, կեանք, Մազկոնչ, &c.

Մահաբեր, ից, այ a. mortiferous,
death bringing, destructive, baleful,
deleterious, deadly, fatal; *-գոյժ*,
-գուշակ a. death-boding, announcing
death; fatal, sad, disastrous, gloomy,
mournful; *բուն -*, sleep the forerun-
ner of death; *-դեղ s.* poison, venom,
deadly potion; *-գէմ a.* wan, pale as
death, livid; *-զգեսց, -զգեստ a.* bale-
ful, deadly, mortal; *-զեկոյց S. -գոյժ*;
-զէն a. armed with deadly weapons;
-թոյն a. venomous, poisonous, dead-
ly, mortiferous; *-լոյժ a.* destroying or
overcoming death; *-ծին a.* death bear-
ing, mortiferous, mortal; *s. chem.* azote.

Մահակ, այ s. large stick, club.

Մահակիր a. mortiferous, fatal, dead-
ly, pestilential; *գուբ -*, sepulchre,
grave, tomb; *-կեց լինիմ vn.* to die
with another, to share death with
another; *-կուլ լինիմ vn.* to be swal-
lowed up by death; *-համբոյր a.* pu-
nishing with death; *-հանդիսա քուն*
repose of the dead; -հանդոյն a. death-
like; *-հոտ a.* savouring of death,
deadly, murderous, sanguinary; *-հրա-*
ւէր a. inviting, provoking or causing
death.

Մահանամ, այցալ vn. to die, to ex-
pire; to faint; to mortify one's body.

Մահաշուկ S. -գոյժ; -շունչ a. per-
nicious, exhaling death, malignant,
deathly; *-պարտ, այ a.* worthy of
death, deserving death; condemned
to death; *-առնել, առ -ու ունել*, to
condemn to death; *-լինել* or *-իմ vn.*
to deserve death; to be condemned
to death; *-պարտութիւն s.* condemna-
tion; *-ռիթ a.* causing death, morti-
ferous, mortal, pestilential; *-տիպ a.*
death-like; *-գէմք*, pale face; *-տու*,
-բար, այ a. death giving or causing.

Մահարձան s. monument, tomb;
tower, turret; castle-keep, keep, don-
jon; bulwark, bastion.

Մահացան a. spreading death; *-ցեալ*
a. dead; mortified; *-ցու, այ a.* deadly,
mortal, mortiferous, pestilential; *S.*
Մահանացու; s. mortal; *-ք*, mortals;
mankind; *-մեղք, հիւանդութիւն, վէրք*,
թշնամի, deadly sin; mortal sickness;
fatal wound; deadly enemy; *-ցումն s.*
mortification; *-ցուցանեմ va.* to cause
to die, to put to death, to slay, to

kill; to mortify; *-ցուցիչ a.* killing,
murderous; mortifying; *-քուն a.* en-
tranced, lethargied.

Մահիկ, հկաց s. lunula, crescent,
waxing or waning moon; crescent
shaped ornament, lunette; meniscus;
-եղջիւրք, the horns of a crescent.

Մահիճք, հնաց s. bed, couch, mat-
tress; coffin; *-աւախիտալ*, hammock;
երկաթի -, iron bedstead; *-ծաւածոյ*,
folding-bed; field-bed; *-հովանաւոր*,
canopy bed; *սիւնադարձ -*, four-post
bedstead; *ի -նա մահու*, on one's
death-bed; *անկեալ գնիլ ի -նա*, to
take to one's bed, to keep one's bed,
to be bed-ridden; *երանել յօտար -նա*,
յանցանել ի -նա իւր, to defile ano-
ther's bed; *S. Անկոյնի*.

Մահանացու, այ a. mortal, subject
to death; mortiferous, deadly; *հէք*
-քս, we, poor mortals; *-թի s.* morta-
lity, mortal state. [stead.

Մահալալ, այ a. bed-ridden; *s.* bed-

Մահմետական a. mahometan, mus-
sulman; *-ութիւն s.* mahometanism,
islamism.

Մահուչափ a. mortal, extreme; *ad.*
mortally, to death; *-ատել*, to hate
mortally, to bear a deadly hatred, to
abhor, to loath.

Մահտարածամ, ից s. sudden death,
untimely; *-*, plague, pestilence, con-
tagion, infection, mortality.

Մահր, ի S. Տուպր.

Մաղ, ից, այ s. sieve, riddle, bolt,
bolter; *կաղ -ից*, hoop of sieve; *-մե-*
ղուաց, honey-comb, cell; *-աբախուի*
s. coseinomaney; *-ագործ, այ s.* sieve-
maker.

Մաղաղիմ, եցալ vn. to be burnt.

Մաղաս, ոյ s. phlegm, slime, snot,
pituite, mucus; *-ական a.* pituitary;
-աւոր, -սո a. pituitous, phlegmatic,
catarrhal, mucous, glairy; *-կաթ, այ*
a. epileptic; lunatic.

Մաղատեակ a. cellular. [S. Միւրք

Մաղեմ va. to bolt, to sift, to riddle;

Մաղմոյ, ից s. patine; plate, dish.

Մաղթ s. asa or assa-fœtida (gum).

Մաղթ, ից, -անք s. prayer, entrea-
ty, supplication, imploration; wish,
Մաղթ s. adhesive past. [desire.

Մաղթեմ, եցի va. to pray, to suppli-
cate, to implore, to beseech; to wish,
to desire; *բարիս - ումք*, to wish one
well.

Մաղթողական a. suppliant, entreat-
ing; deprecative; deprecatory.

Մաղկատեմ, եցի va. to bite, to sting,
to prick, to nettle, to pique; to trans-
pierce, to run through; *-ախ, տող a.*
biting; pungent.

Մաղ, ոյ, ի s. bile, gall; *fig.* gall,
spleen, rancour, wrath, choler; *սեա-*
-, black bile, atrabiliary humour;
անք -ի, gall-duct, *-pipe*; *աւազ -ի*,
gall-stone; *ի գառնութիւն -ի կալ*, to be
in a very bad humour; *S. Քափեմ*.

Մաղձաբանութիւն s. choledology.

Մաղձագոյն a. bile-coloured; *-դեղ*
s. emetic; cholagogue; *-լից a.* bilious;
-խառն a. choleric; *-խո s.* cholera,
-morbus; -խառն a. choleric; *-կան*
a. biliary; *-յին անք s.* anat. chole-
dochus; *-յոյզ a.* bilious; nauseous;
ill of the cholera; *-տար աման s.* gall-
bladder; *-ւոր a.* bilious; choleric,
hasty, irascible.

Մաղձնիկալ s. choledochus.

Մաղձոս S. Մաղձաւոր.

Մաղձութիւն s. bitterness, crabbed-
ness, ill-humour, spite, gall.

Մաղունչք s. siftings. [plough.

Մաճ, ոյ, ով s. handle, stilt of a
Մաճակալ s. plough-man; *-ութիւն*
s. ploughing. [cheese-cake.

Մաճառակ s. new-cheese, curd;

Մաճաս a. anat. basilica. [grapes.

Մաճար, այ s. wine made of sour

Մաճկացուցանեմ va. to clot, to con-
geal. [mammâ.

Մամ, ոյ sf. grand-mother, grand-

Մամոյ, ի s. chyle; *փոխարկումն ի*
-, chylification, chylolysis; *-աբեր a.*
chyliferous; *-ային a.* chylous, chyla-
ceous; *-վառք*, lacteal, chyliferous
vessels. [vice.

Մամակ, ի s. a vice; *-ձեռաց*, hand-

Մամիս, խեաց s. bol. sloe-bush, bul-
lace-tree, wild plum-tree.

Մամնայ, ից s. Mammon, god of
riches; *fig.* riches, wealth.

Մամուլ, մոց s. press; wine-, cider-,
oil-, &c.; *-պառտակաւոր*, screw-;
-կերպասուց, calender, hot-; *-տը-*
պագրութիւն, printing-; *-ջրաբաշխ-*
կան, hydraulic, water-; *-գրամա-*
կոփ, balancier beam.

Մամուխ, միւր s. bot. sloe, wild-plum.

**Մամուկ, -ի բոյն S. Սարդ, -ի ստայն*.

Մամուռ, մուց s. moss; lichen; sea-
weed.

Մամախնդիր *a.* searching among moss or sea-weed (birds); -սառ *a.* moss-covered, --grown; -վարդ *s.* the moss-rose; -բմառ *a.* full of sea-weed; -ւոր, -մուռ *a.* mossy.

Մայեմ, էջի *vn.* to bleat; ոչխար մայեմ, the sheep -s. [flagging.

*Մայթ, էջ *s.* foot-, side-path, --way, Մայիւն *s.* bleating.

Մայիս, է *s.* May; սառնին օր -ի, --day; ծաղկաբաղ լինել յառաջնամ արեւոր -ի, to go maying; յամեսանն -ի, in the month of -.

Մայծրայ *s.* drinking-glass.

Մայռ, է *s.* vein.

Մայրան, է *S.* Հրապարակ.

Մայր, մոր, մարբ, մարբ, մարց *s.* mother, mamma; matrix, mould; ից, mother, author, cause, source, spring, rise; *S.* -ագիր; -անամոց, dam, mother; -ծնչոց, mother, hen; մեծ -, grand-mother; -հասարակաց, our common mother, earth; -էկեղեցի, եկեղեցաց, mother church; cathedral, basilic; -լեզու, mother tongue; -քաղաքաց, metropolis, capital; -արեւու, the west, sun-set; -վանից, մարց պետ, abbess, prioress; -գեղեցիկ, nurse, wet-; foster-mother; անգործութիւնն է -ամախից, idleness is the mother of all vice; ազնիւ, գործազուրկ -, good, tender mother; անպիտան, չար -, bad, ill-natured mother; -լինել, to be a mother; կորուսանել զ-իւր, to lose one's mother; է -գործուցանել, to put out, to extinguish or blow out; թաղել է -ն ամբն, to return to mother earth; արեգակն է -ն գառնայր or մօտեկ, the sun was setting.

Մայր, էջ, էւք *s.* cedar; pine-tree; *a.* cedrine, made of cedar.

Մայրաբար *ad.* as a mother, motherly, maternally; -գիր *sf.* adopted mother; -գորով, -գուր *a.* full of maternal tenderness, care or love; -դուրսը *s.* the chief door or entrance; -խողխող *s.* a matricide; -ծին *a.* set & risen again (sun); born of incest; -կան *a.* maternal; -կեր *a.* eating its mother (viper, adder); -կերա *a.* built of cedar; -մած *a.* prostrate, prone; շարի *a.* cedar-roofed.

Մայրան, այ *s.* inesting or grafting place, joint, knot. [օրինակ.

Մայրանման *a.* cedar-like; *S.* Մայր.

Մայրապախանութի *s.* incest; -պետ *S.* Մայրպետ.

Մայրասէր *a.* loving one's mother, filial love; -սպան *s.* a matricide; -սպանութի *s.* matricide; -ստանիկ *a.* rich or abounding in forests; -վանք *s.* chief monastery, mother-house; -տախտակ *s.* board of cedar or pine; -տանջ *a.* vexing or tormenting one's mother; -տեաց *a.* hating one's mother; -ւոր *s.* pine forest; wood, forest; -փայտեայ *a.* cedrine, of cedar wood; -փուղոս *S.* -խողխող; -քաղաք *s.* metropolis, capital; -վանք *S.* Մայրավանք; -քաղաքացի *s.* *a.* native or inhabitant of a metropolis; metropolitan.

Մայրենի *a.* maternal, motherly; by mother's side; -հաւ, maternal grandfather; -ք *s.* mother's country or birth-place.

Մայրենոր *s.* pine forest; woodman, hewer down or feller; -ուր *s.* wood-cutter's calling. [cavern, den, lair.

Մայրի *s.* wood, forest; trees, grove;

Մայրիկ *s.* mam, mamma, dear mother.

Մայրուրդ *a.* surrounded by wood.

Մայրոսանիկ *s.* metropolis.

Մայրութի *s.* maternity, motherhood.

Մայրպետ *sf.* abbess, superior.

Մայրփայտեայ *a.* of pine wood; ced.

Մայրփռէն *S.* Մայրաբար. [drine.

Ման *s.* spinning; circular motion, turn, revolution; mina (measure); -առնուլ, * -գալ, to turn, to move round; to take a walk; -պտուղ, bloom on

Ման or -անոյ, է *s.* manna. [fruit.

Մանանեխ, է, -նիխ, նիսոյ *s.* mustard, --plant, --seed; անոթ -նիսոյ, mustard-pot; հառ -նիսոյ, grain of mustard-seed; սպեղանի է -նիսոյ, mustard-plaster, poultice or cataplasm, sinapism.

Մանարան *s.* spinning-mill, factory; -բամբակի, cotton-mill; -մետաքսի, silk-mill.

Մանաւանդ *conj.* more, rather, better; -, -գի, -թէ *ad.* above all, chiefly, principally, especially.

Մանգ *s.* bot. mango; *S.* Մանկ.

Մանգալ, այ *s.* (յորենոյ) sickle, reaping-kook; (խոտոյ) scythe; -ակ, այ *s.* hedging-bill, bill-hook; pruning-hook.

Մանգանէզ (Արջնաբար) *S.* Մագնան.

Մանգենի *s.* bot. mango-tree.

Մանգլին, այ *s.* engine of war, machine. [- Երեւակի, Saturn's ring.

Մանեակ, էկաց *s.* neckiace, collar; Մանեղք *s.* distaff.

Մանեկաձեւ *a.* collar-shaped, annular; -ւոր *a.* wearing a necklace; curled; -գունա *asl.* armillary sphere.

Մանեմ, էջի *va.* to spin; to twist, to twine; to complicate; to weave.

Մանեւար, -ւոր, այ *s.* swath, band, Մանիշ *s.* chem. iodine. [bandage.

Մանիշակ, այ *s.* bot. violet; -ագոյն *a.* --coloured, --hued; *s.* violet, - colour; -աւէտ *a.* full of violets.

Մանիչ *s.* spinner. [knavery.

Մանկ, է, աւ *s.* cunning, wiliness,

Մանկաբար *ad.* like a child, childish, in a puerile manner; -բարձ, այ *s.* surgeon-accoucheur, manmidwife; *sf.* midwife; -լինել, to deliver a woman, to perform the office of midwife; -բարձութիւն *s.* obstetrics, the science of midwifery; -բարոյ *a.* childish, puerile; *S.* -միտ; -բեր, այ *a.* parturient, confined, lying-in, in labour; -լինել, to be brought to bed, to be confined, delivered; -բերութիւն *S.* -ծնուլ; -բոյժ *a.* infant nourishing;

-գող *a.* child-stealing; -գոյն *a.* youngest, younger, minor, under age; -գործեմ *va.* to beget, to procreate, to generate; -գործութիւն *s.* procreation, generation; -զրաւ *a.* childless; without heir; -ծնութիւն *s.* childbed, childbirth, confinement, labour, delivery, lying-in; երկունք -թէ, the pains of labour; մեռանել է -թէան, to die in childbed; -ծու, այ *s.* school-master, pedagogue; -ծութիւն *s.* pedagogy;

-կալ, այ *s.* wet-nurse; nurse, nurse-maid; -կան *a.* infantile, puerile, childish; -կեր, այ *a.* eating one's own children; -կոտոր *a.* child-murdering; -կորոյս լինիմ *vn.* to miscarry, to abort; -կրթութիւն *S.* -վարժութիւն; -հասակ *a.* young; -աղջիկ, -girl; -հեղձ *a.* child suffocating; -մահ *s.* mortality among children; -մայր *s.* mother, young mother; -մարդ, այ *s.* young woman, maiden or girl; -մարդ, էջ *a.* gymnastic; *s.* -master; -մարդարան *s.* gymnasium; -մարզութիւն *s.* gymnastics; -միտ *a.* weak minded, puerile; crazy, stolid, stupid; -մուլ, էջ *a.* sodomite, pederast; -մուրուխ *s.* pederasty, sodomy; -նամ, ոչոյս *vn.* to become as a child;

to become strong & vigorous again, to grow young; -նոց *s.* infant school; -սէր *a.* fond of one's children; -սիրութիւն *s.* love of children; -սնուլթիւն *s.* nourishment, care, or education of children; -սպան, այ *s.* child-murderer, infanticide; -սպանութիւն *s.* childmurder, infanticide; -վարժ *s.* pedagogue; preceptor, tutor, teacher; -վարժական *a.* pedagogical; -վարժեմ *va.* to bring up or educate children, to instruct, to form by precept, to model; -վարժութիւն *s.* pedagogy; education, instruction; -տիւլ *a.* young; -տուլի, -տուլութիւն *S.* -մուլ, -մուրուխ;

-բարութիւն *S.* -ծնութիւն; -յուզանեմ *va.* to make young again, to re-invigorate, to restore to strength & health; -ւոր *a.* having children; childish; -ւորեմ *vn.* to machinate, to plot, to devise.

Մանկերամ *s.* troop, band or company of children. [or dear child.

Մանկիկ *s.* babe, baby; child, little

Մանկաւիկ *s.* court-page, courtier.

Մանկութիւն *s.* infancy, childhood; youth; minority; *S.* Մանկ; քաջա-

ույց, գեղաճիճաղ, զբօսասէր, խալտալից -, lively, sprightly, playful, sportive or cheerful youth; անդամին է -թէք, from your earliest years, from your youth; է գեղաճաղիկ -է, in the bloom of youth; in the prime of life; անցանել զառաջին -թէ or քտիս -թէ, to be past youth, "to be no chicken"; էւ -անցանէ, youth must have its time; *S.* Զուարթածաղիկ.

Մանկուկ *S.* Մանիկ.

Մանկտեակ *s.* little boys.

Մանկտի, աւոյ *s.* infants, children, young people, youngsters, youth; servants, domestics; մանրիկ -, little children; հայ -, the Armenian youth.

Մաննայ, էջ *s.* offering, gift.

Մանրական *a.* chem. iodic; -շաւ *s.* iodate; -շուկ *s.* iodide, ioduret.

*Մանողակ *S.* Մարդ.

Մանոց *s.* distaff; spindle.

Մանուած, ոց *s.* spinning; twisting; weaving; turn, bend, winding; ից, winding, complication, intricacy, intrigue, entanglement; -բանից, ambages, circumlocution, circuit, roundabout way; beating about the bush, circumlocutory speech; -մաճուռեց, caprice, whim, fancy, freak; -ական,

ջայ, helix, the outer margin of the

ear; -ապատ, -աւալ *a.* winding, tortuous, meandering, sinuous; -շղան, zigzag; crankles; -էմ *va.* to weave, to intertwine, to interweave; -ոյ, էջ *a.* spun; twisted; winding, tortuous, zigzag; *fig.* full of circuits, complicate, intricate, knotty.

Մանուկ, նկան, նկունք, նկանց *s.* babe, baby, little child; young child, little boy, boy, lad; youngster, stripling; soldier, warrior; servant, domestic; - մասաղ, babe, infant; - աղայ, child, little boy; մանկունք էկեղեցւոյ, ուխտի մանկունք, clergy; choristers; մանկունք առաքաւորի, paranympths, bridegroom's friends; - կնամարդի, effeminate young man; - նաւի, ship-boy, cabin-; - արքայի, court-page; [նք- նական], the young prince; մանկունք, my children; - դու. young man; - էմ էս, I am young; - տիովք վախճաւ նեւալ, dead in youth; S. Հորան, Մեր.

Մանուշակ, &c. S. Մանիշակ.

*Մանչ, -ուկ S. Մանուկ.

Մանր, նու, նունք, նունց *a.* small, minute, little, fine, subtle; slender, thin, slight; -, -նուն *ad.* scantily, in small portions, minutely; in retail, in detail; - or - - հասանել, կոտորել, to cut into small bits or pieces, to mince, to hash, to divide into morsels; to cut thin; - փշտել, to pound, to beat small, to triturate, to grind, to crush; - պատմել, ասել, to relate or narrate minutely, circumstantially; - ժպտել, to smile; - - ծամել, to chew or masticate well, to chew the cud, to ruminate; *fig.* to examine, to study, to ruminate on; - նունս դրոշմել, to write or note down in detail; - միտ դնել, էքնին արկանել, to ponder on, to consider or examine minutely, thoroughly. [dragorous.

Մանրագոր, աջ *s.* mandrake, man-

Մանրագրութիւն *s.* micrography.

Մանրագէտ *s.* microscope; - լուս-էլեկտրական, photo-electrical; - գիտական *a.* microscopical.

Մանրազին S. -քնին; - թել, էջ *s.* filament; fibril; - քիւճ *s.* coarse sand, pebbles, gravel; - փոյզ *a.* searching or examining accurately; accurate, exact, punctilious; prying, inquisitive; - լի- նել or - փուզիւ, քննել, to examine minutely, to scan, to sift; - լինել, to re- fine, to be critical, to subtilize; to be

inquisitive; - փուզիւ, հարցանել, to inter-rogate inquisitively; - փոսք *s.* grass, greensward, sward, grass-plot; - փը- ռիւ *s.* twigs, sticks; - ծաւալ *a.* undu- lated, -ting; - ծոյ կերակուր *s.* hash, gallimaufry, fricassee; - կարկատ *a.* patched, pieced together, cobbled; *fig.* absurd, flimsy, futile, fictitious; - կծիծ, - կծծի *a.* close-fisted, sordid, stingy, miserly, very avaricious; - կծու *a.* stinging, biting, pinching; - կախ առնեմ *va.* to narrate in detail, to give a full account of; - կրկիւ *a.* strict, formal, punctilious; *ad.* strictly, diligently; - Հետեմ, էջի *va.* to in- vestigate minutely, to search diligent- ly; - ճճի *s.* small worm, animalcule; - մալ *a.* finely sifted, minute, subtle; - փոշի, very fine powder or dust, atom, corpuscle; - մանակ *s.* minute, second; - մանր *a.* very fine, minute, thin; - մանս *s.* small part or portion, particle; mosaic, -work; *a.* minute, detailed; exact, particular; - կոտո- ռել, to pound, to beat small, to triturate; է - մասունս պարապել, to apply oneself to particulars; հանձար ամբիւ- փեալի - մասունս, limited intelligence; միտք ցնդեալ է - մասունս, a mind lost in details; - մանաբար S. Մանր *ad.* - նկար *s.* miniature; - չափ *s.* microme- ter; - պատում *a.* related in detail, told minutely; *ad.* in detail, minutely; - ասնել, to enter into details, to de- scribe, relate or recount circumstan- tially, to give a full & particular ac- count; - պտուղ *a.* bearing small fruit or seed; - վաճառ *s.* retailer; grocer; - վէպք *s.* miscellanies; anecdotes; - առնիկ *s.* small plant; - րան *s.* wooden- mortar; - ցոյց *s.* lens, magnifying glass; - ցոլ *s.* thin drizzle or dew; - բայլ *a.* short paced; *ad.* with small paces or steps, slowly; - բիւս *s.* small beard of corn; - բնին *a.* examined minutely, thoroughly; - առնել, to examine ac- curately, strictly, to the bottom.

Մանրելի *a.* triturable.

Մանրեմ, էջի *va.* to break or reduce to pieces, to grind, to pound, to bruise, to crush, to triturate; to hash, to mince.

Մանրերամ *a.* composed of small ones; - ձկունք, a great deal of small ones; - ձկունք, a great deal of small ones. [fry.

Մանրերդ *s.* madrigal.

Մանրերկրորդ *s.* a second, or 60th part of a minute; - երրորդ *s.* third, the

60th part of a second.

Մանրիկ, րկան, կուշ, կանց *a.* mi- nute, little, very small, tiny.

Մանրոստ *a.* having small branches.

Մանրուած, ոյ *s.* shreds, scraps, morsels, bits, particles, minutiae; - ոյ, էջ *a.* cut into bits or pieces, hashed, minced, pounded, ground.

Մանրութիւն *s.* minuteness, thinness,

Մանրումն *s.* trituration. [tininess.

Մաշ *a.* used up, worn out, old; *s.* bol. pea, peas; S. Հալ եւ -.

Մաշածոյ or ծու, - կան *a.* consum- able, corruptible; - կան լուսին, wan- ing moon.

Մաշար, աջ *s.* teeth of a saw.

Մաշարոյ, էջ *s.* flower or seed beds, garden-plot, parterre; -, - րական or -ական օխտ *s.* consumption, phthisis.

Մաշեմ, էջի *va.* to use up, to con- sume, to wear out, to waste; to cor- rode, to gnaw, to eat; to spoil, to destroy; to make thin or lean, to emaciate, to extenuate; to afflict, to mortify; - զգամանակ, to employ, con- sume, spend, or waste one's time; - զոգիւ, to harass, to vex, to tease the mind with longing; - զխորհուրդս, to thwart, to baffle; - փմ *vn.* to be con- sumed, worn out, wasted, to get spoiled, to go to decay, to be destroy- ed; to grow thin or lean, to fall, pine or dwindle away; մաշեալ հանդերձ, worn out, thread-bare coat; - լուս- նոյ, to change, to wane; զն՝ այսպէս մաշելով մաշիս յառաւօտե յառաւօտ, why do you grow thinner & paler day to day?

Մաշի, աջ, էջ *s.* scarfskin, epider- mis; membrane, tunic; film, pellicle; skin, hide; fleecy skin; fur coat, pe- lisse; *a.* worn out, used up; - մարդոյ med. derma; - դործոյ, dressed skin, tanned hide, leather; cordovan.

Մաշխարհութիւն *s.* dermatology, treatise on the skin & its diseases.

Մաշխարծ S. Մաշկեղէն; *s.* leather- dresser, currier, tanner.

Մաշխազդեցիկ S. Մաշկեազդեաց; - թեւ *a.* dermopterous; hymenopter; *s.* hymenopter; - հանդերձ *a.* S. Մաշ- կեազդեաց; *s.* garment of skin; - նա- փորս *a.* clothed in leather.

Մաշկեազդեաց *a.* clothed with skins. Մաշկեակ, եկաց *s.* furred gown, pelisse; sheepskin coat.

Մաշկեայ, կէից *a.* made of leather, of skin, membranous.

Մաշկեազործ, աջ *s.* furrier; - ուի *s.* peltry, furriery.

Մաշկեղէն, Մաշկե *a.* S. Մաշկեայ; *s.* garment of skins; դօտի -, leather girdle; ոսք -ք, web-footed; մարմին -, human skin; *fig.* mortal coil.

Մաշկեկաւաճառ *s.* furrier, fur-deal- er; - ութիւն *s.* fur-trade.

Մաշկեմ, էջի *va.* to skin, to flay, to gall; to strip off the hide.

Մաշուած, ոյ, - ումն *s.* wear, wear & tear, deterioration, consumption, use; corrosion; decay, decline; - ումն լուսին, waning of the moon; լուսինն առնու աճումն եւ - ումն, the moon waxes & wanes.

Մաշուք *s.* worn out part.

Մաշախմ, էջոյ *vn.* to lose the hair, to become bald, depilated, bald-headed.

Մաշտոյ, է *s.* ritual, ceremonial.

Մառ *s.* fog; - զինւոյ, pearly nap upon wine; - or -ի *s.* sun-set, west; է -ն մասնել, դառնալ, to go down, to set.

Մառախլամած, - պատ *a.* full of fog, foggy, hazy, cloudy; obscure, dim, gloomy; - լիւմ, էջոյ *vn.* to get foggy, to be hazy, cloudy; - լուս *a.* foggy, hazy, misty, caliginous, cloudy.

Մառախուղ, խոյ or խոյ *s.* fog, haze, mist; darkness, obscurity; օր ամառոյ եւ - խոյ, cloudy & tempestuous or stormy day.

Մառան, աջ *s.* pantry, store-room, cellar, larder, buttery; wine-cellar, -vault, canteen; - ապետ or մանուպան *s.* butler, steward; vintner.

Մառուլ *s.* cos-lettuce.

Մասն, սին, սանց *s.* part; bit, piece, morsel; share, portion; lot, parcel; ration, allowance; contingent, quota; side, part, quarter, clime; minute; relics; holy or hallowed bread; - հա- ւատոյ, article of faith; մասունք բանի, the heads of a discourse; - բարի, the better part; - զգայական, սրամը- տական, ջանկական, sensitiveness; irascibility; concupiscence; մասամբ, ի մասին, ի մասնեայ, է - է *ad.* in part, partly; partially, in parts; by halves; մեծաւ մասամբ, ի մեծի մասին, բա- ղում մասամբ, ի առաւելագոյն մասին, for the most or greatest part, mostly, chiefly; յայսմ մասին, է մասնեգ. յայդ-

միկ, on this side, on this consideration; *ի մասին*, for, instead of; - *առ* - or *առ մասին*, --, piecemeal, in pieces, piece by piece, in shreds, limb by limb; *իմով մասամբ*, on my part, as for me; *աղօթից մասամբ*, as for, or with regard to prayers; *ի պարգևերի մասին*, in place of a gift, as a gift; *նմա էլ* - he was allotted, he had for his share, or portion; it is fallen to his lot; - *ռնել*, to participate in, to take a part or concern in; *ի բարեաց մասին առնուլ*, to take in good part; *ի չարի մասին առնուլ*, to take ill, or amiss; *գրաւել է մասամբ անտից*, to be subject to certain vices; *չկը մեր* - *չ Դաւթի*, we have nothing to do with David.

[s. speciality.

Մասնագետ s. specialist; - *գիտութի*

Մասնագործ s. committee.

Մասնական a. partial; *gr.* partitive; - *կից* a. sharing in, participating; - *վնել*, to partake of, to be a party concerned, to take a share; - *կցութիւն* s. participation, share. [nonius.

Մասնաչափ s. *ast.* vernier scale,

Մասնատուկ s. *pyx*, ciborium.

Մասնաւոր a. particular, special; private; - *աբար*, - *ապես* ad. particularly, specially, in particular; - *եմ*, *եցի* va. to communicate, to impart; to distribute, to divide, to share; to contribute, to give; - *իմ*, *եցայ* vn. to participate, to partake, to share in, to take part in, to be concerned, to interest oneself; - *չ հարկաւ*, to contribute in some measure; - *ուի* s. particularity, speciality; singularity.

Մասնեմ, - *նիմ* S. *Մասնաւորեմ*, - *րիմ*. [molecule.

Մասնիկ s. *նկան* s. parcel; particle,

Մասնական a. molecular.

Մասնմուտ առնեմ va. to admit, to admit to a share or part in.

**Մասուր* s. seed-pod of the rose.

Մասուրայ s. stuffing pipe or reed.

Մասակ, *այ* a. dam, female.

Մասակախաղ a. in rut, neighing after, ready to mount, covering, mounting; - *ձի*, stallion, stud or entire horse, stone-horse; - *ուի* s. rut, heat, ardent desire, passion of horses; - *խում* s. stud of mares.

Մասակարար, *այ* s. administrator, manager; steward, provider, victualer; dispenser, distributor; - *վանից*,

cellarer; - *ական* a. administrative; - *եմ*, *եցի* va. to administer, to manage; to distribute, to dispense; to victual, to provide, to stock, to store, to furnish; - *գնբ* *խորհուրդ*, to administer the sacraments; - *ուի* s. administration, management; economy; stewardship; dispensation, distribution.

Մասակալան, *այ* s. horse-breeder.

Մասաղ, *ոյ* a. young, tender, new, fresh; s. child, little child; mortuary festival for the poor; - *հասակաւ*, - *յաւուրց*, very young; *ի* - *տիւ*, in infancy, at so tender an age; *որթ* - milk-fed calf.

Մասաղածին a. new-born; s. woman recently confined; - *հան* a. young; - *կոտոր* a. slain in infancy; - *հասակ* a. of tender age; - *ձի* s. colt, foal, nag, pony, cob; - *մայր* S. - *ծին* s.; - *նամ*, *այցայ* vn. to bloom again; to renew one's youth, to grow young again; - *տունիկ* a. young, new, tender; s. young plant, sucker, layer, shoot, sapling, off-set, slip; *fig.* neophyte, proselyte; *թուփ* - young shrub; - *նահատակ*, child-martyr.

Մասաղեմ, *եցի*, - *եցուցանեմ* va. to restore to youth, to make young again.

Մասաղերամ a. young; - *մանկուի*; little children; - *գառնիք*, lambkins.

Մասաղորթ a. having lately calved.

Մասաղութիւն s. youth; growing young again.

Մասաղորտայ a. young, tender.

Մասանեակ s. ringlet, small ring.

Մասանեհար s. seal- or signet-ring.

Մասանեմ, *եցի* va. to seal with a signet-ring, to seal up.

Մասանեման s. ring-finger.

Մասանի s. ring; signet-ring, seal, stamp; S. *Մասնոց*; *ոսկի*, *ադամանդեայ* - gold-ring; diamond-ring; - *պատկերեալ*, cameo-ring; *հարսնեկան* - wedding-ring; - *կրել*, to wear a ring; *կնքել* - *նեաւ*, to seal with a ring.

Մատան, *ենից* s. book; parchment, scroll, roll, register; code, manuscript; *աթային*, *աթաշունչ* - *ք*, the Holy Scriptures, - Bible, - Writ; - *գունդ*, the immortal band (Persian cavalry); - *եւ*, *նից* *գարան*, library; *ի* - *ենի* *հարկաւ*, *նեւ*, *աւլ*, to write, to set down or couch in writing, to register, to record.

Մատենագէտ a. book-learned, lettered, learned, erudite, skilled in literature;

s. man of letters; bibliographer; - *գիտութի* s. bibliography; - *գիր*, *գրաց* s. writer, author, bibliographer; book, writing; a. S. - *գրական*; *ընտիր* - classic author; *յոռի* - sorry writer, scrawler, scribbler; - *ք*, men of letters, the literati; - *գրական* a. bibliographical; historic; - *գրեմ* va. to write or compose a book; to put down in writing; to book, to register, to transcribe; - *գրութիւն* s. bibliography; literature; writing, book, work; - *գրարան*, - *կալք*, *լաց* s. library; *գորբիկ* - book-case, book-shelves; - *միւ* a. s. bookish, bibliomaniac; - *միւլութիւն* s. bookishness, bibliomania; *յած* a. immersed in study or in books, well versed in literature; - *պատում* a. told in books; *ad.* narrating in books; - *պետ* s. librarian; - *սէր* s. bibliophile, book-fancier; - *սիրուի* s. bibliophily; - *ւոր* a. historical; - *ւորեմ* S. - *գրեմ*.

Մատենիկ, *նկան* s. opusculum, short treatise, pamphlet, tract; - *գունդ* S. *Մատեն* - [ուի, -իմ.

Մատական, - *ուի*, - *գնմ* S. *Մածան*, *Մատակալ*, *այ* s. port-crayon, pencil-case. [grass.

Մատիւն s. *bot.* blood-wort, knot-

Մատիւն s. pencil, lead--.

Ման, *տին*, *տանց* s. finger; finger's breadth, inch; *mus.* tune, air, strain; *բոյթ* - thumb; *ցուցական* - fore-finger; *միջին* - middle finger; *մատաւույ* - ring-finger; *փոքր* - little finger; *մատուկ* *ոսկի*, toe; *յոգք* *մատանց*, knuckles, finger joints; *մատուկ* *նուագարանաց*, keys, keyboard, stop; *մատուկ* *սանդղոց*, steps, stairs; *մատուկ* *որթոյ*, shoots, branches or tendrils of a vine; - *Այ*, the finger or hand of God; *ծայրակաւոր մատամբ*, with maimed fingers; *ուսոյց* *զմատունս* *իմ* *ի պատերազմ*, he taught my hands to war; *ի ծայր մատանց*, at the finger's ends; *ծայր մատանց* *ոսկի*, tiptoe; *ճարճատեղ* *զմատունս*, to crack one's fingers; - *նաւնել*, to point at one; to denounce; *fig.* to defame, to laugh at, to scorn; *վաւ տակէլ մատամբ*, to live by one's labour; *ի մատունս* *գնալ*, to walk on one's toes, to walk tiptoe; *յոսն* *ի* - *յոսնել*, to stand tiptoe; *մոտակոտաց զ* - *կապել*, to resolve not to forget, to make a memorandum; *մատամբ* *ցու*

ցանկ, to point at with the finger, to indicate; *ծայրիւ միայն մատին ճաշակել*, to taste, to taste slightly; *գնել մատունս* *ի վերայ բերանոյ*, to place a finger on the lips, to keep silence, to be benumbed; - *լնել* va. to betray; vn. to be betrayed; - *լնել անձին* or *անձամբ անձին*, to betray oneself, or one's own cause, to do oneself an injury; - *անձին* *իւրոյ* *գործել*, to kill oneself, to commit suicide, to make away with oneself; - *լնել* *իւրեանց արծաթոյն*, to lavish, to waste, to squander; - *լնել*, *եղանիլ*, to give or addict oneself to, to surrender, to give in; - *աննել*, - *եւ տուր* *լնել*, to betray; *արգելուլ*, *ըմբռնիլ մատին* *ի դռնամէջս*, to jamb one's finger in a door; S. *ձիւլ*.

Մասնագործ a. done by hand; - *գործ* a. written or sculptured by hand; - *ծաղիկ* s. *bot.* fox-glove, digitalis; - *հաս* a. cutting off or amputating another's finger; - *մուխ* a. thrusting in one's finger; - *զգուանոց փսիւել*, to provoke vomiting with the finger; - *նիւ* S. - *ցոյց*; - *նշան* *ծաղիկեղուցանեմ* va. to write, to compose, to trace; - *շուրթն* s. *med.* whitlow, panaris, felon; - *չափ*, *ի* a. a finger's width or depth; s. inch, digit, finger; - *ցոյց* a. pointing at, indicating with the finger; - *աննել*, *լնել*, to point at, to addict, to indicate; to betray; *fig.* to deride, to scoff, to ridicule, to quiz, to make a laughing-stock of; - *փոխ խաղացումն* s. *mus.* fingering, playing on, touching.

Մատենակ or *Մատնակ* s. finger, hand; *ի* - *արկանել*, to seize, to take possession of, to subject, to subdue; to win complete power over.

Մասնեմ, *եցի* va. to betray, to denounce, to discover; to deliver up, to surrender; to abandon, to allow, to permit; - *ի ձեռս ուրուք*, to give into the hands of, at the mercy of, to deliver up; - *ի վտանգս*, to endanger, to expose to peril, to put in jeopardy; - *զոք* *գազանաց*, to throw to the wild beasts, to give as a prey to -; - *զոք սրոյ*, to kill, to slay; - *զանձն յանար* *գունի*, to debase, degrade or disgrace oneself; - *ի կամս փառամով* *հաճոյից* *իւրոյ*, to sacrifice to one's ambition; - *զոք* *ի ծաղր եւ յայպանումն*, to quiz, to burlesque, to ridicule; - *զոք* *ամս*

թոյ, to cover with shame or confusion; -գըբ սասանայի, to excommunicate; -գիտորհուրդս իւր, to unbo-som oneself to, to open one's mind to; ոչ -գհամբերութիւն, to be patient; -իմ տն, to be betrayed, denounced; to be-tray oneself, to give in, to surrender, to abandon oneself to, to be a prey to; -ի գերութիւն, to be or become a slave to; -ի փախուստ, to run away, to take to flight; -ի նախանձ սրամտու-թիւն ուրուք, to become a victim to the jealousy of; -ի սուր, to be put to the sword; S. Ատեան, Աւար, Մահ, Պար.

Մամուկ s. fluting, flutes. [տուն, &c.

Մամուկ s. the little finger.

Մամուկ s. traitor; felon, scoundrel.

Մամուկ s. thimble.

Մամուկութիւն s. treachery.

Մամուկ s. traitor; informer, de-nouncer; - լինել, to betray, to de-nounce.

Մամուկ S. Մամուկ, &c.; - նախատանք ad. villanously, contume-liciously, ignominiously.

Մասոյց, ուղի s. access, approach; ascent, acclivity.

Մատուան, արան, արունք, արանց s. martyr's shrine; chapel, oratory.

Մատուանի, ի s. bot. liquorice; սուս - , wild - , milk-vetch, astragal; -ի ար-մատ, peony; -ի s. chem. glycirrhizine.

Մատուանի a. presentable.

Մատուանի a. offering, present-ing; S. -ցական.

Մատուանի, ցի va. to draw or bring near, to advance, to put for-ward; to present, to offer, to dedicate; to sacrifice; ի մէջ - , to relate, to re-port. [offering.

Մատուանի s. altar, place of offering; -ցող s. offerer; sacri-ficer; -ցում s. presentation, offering, oblation, offer; celebration.

Մատուանի a. accessible, accostable.

Մատուան, տես, տուցեալ տն, to gain access, to approach, to draw near, to advance, to present or offer oneself, to come, to appear; to be presented, offered, celebrated; յառաջ - , to ad-vance, to come or go forward; S. Հուս, ի վեր.

Մատուանի, աջ s. cup-bearer; but-ler; -եմ, եջի va. to be or become cup-bearer, to present drinks, to fill the glasses, to pour out wine; to admi-

nister, to distribute, to dispense; -ու-թիւն s. cup-bearer's charge or office.

Մատուանի s. chaplain; -ու-թիւն s. chaplainship.

Մատու, առ s. temptation, impurity.

Մար, ու s. metretes or amphora (a liquid measure, the Roman about se-ven, the Attic about ten gallons).

Մար, ի, աջ s. a. Mede; Median; -

Մարագ, ի s. hayloft. [s. lord.

Մարախ, ոչ s. locust; grass-hopper; բարդ - S. Մատուանի.

Մարանաթա s. Syriac w. Maran-atha, it signifies, the Lord comes, or, the Lord is come; (it was a form of threa-tening, cursing or anathematizing among the Jews).

Մարապարագի s. a. Medo-Persian.

Մարաստան, ի s. Media.

Մարաթա, ի s. marshal.

Մարգ, աջ, -աղբիւն s. mossy ground, turf, grass, pasture, herbage, meadow, mead; geol. marl.

Մարգարէ, իջ s. prophet, seer; սուս - , false - ; կին - , prophetess; փոքր - , the Lesser prophets.

Մարգարէագր ad. prophetically, like a prophet; -գէտ a. skilled in the prophecies; -գիր a. written by the prophets; -գրաւ a. prophet-slaying, destroying the prophets; -ծին a. be-getting a prophet; born of a prophet-ess; -խան, -կան, -կիր a. prophetic; -ողով, by a - spirit; -կոտոր a. mas-sacring prophets; -հայր s. a prophet's father; -հանգէտ a. like a prophet; -հրազ a. prophetic; -ճառ a. foretold, announced, or predicted by a prophet or by the prophets, declared prophe-tically, prophetic; -համ, աջայ տն, to prophecy; to predict, to foretell; to play the prophet, to counterfeit; -նոց s. prophet's temple; -նորհ s. having the gift of prophecy; -պէտ s. chief of the prophets (Moses); իջ, our Lord G.-C.; -սպան a. murdering prophets; -տառ պատգամք s. Scripture, the pro-phets; -րան S. -նոց; -ցանկեմ տն, to render prophetic, to cause to prophe-cy; -բարոզ a. preached by the pro-phets.

Մարգարէութիւն s. prophecy; the book of the prophets; -ուհի sf. prophetess.

Մարգարէութիւն ad. prophetically.

Մարգարիտ, բոյ or բախ, բոյս s. margaret, pearl; bot. daisy; chem. mar-

garine; շարք - բոյս, string of pearls; pearl necklace; ծածկեալ - բույս, pied with daisies; մի արկանիք զ-ս առաջի խոզաց, don't cast pearls to swine; S. Բնութեան.

Մարգարազեղ a. beautiful as a pearl; -գոյն a. pearl-coloured; -գարգ a. adorned with pearls, pearled; -խուան a. full of pearls, pearly; -գաշտ, plain sprinkled with daisies; -ծին a. bear-ing or producing pearls; -հաւ s. grain of pearl; -ատուանք, pearly teeth; -հիւս, յեւ, -շար a. strung with pearls; -տեսիլ a. like a pearl; -փայլ a. bright as a pearl.

Մարգարեայ a. of pearls, pearly; -երանգ a. pearl-coloured; -տորէն ad. like a pearl. [dows.

Մարգարոտ, իջ a. feeding in mea-

Մարգարտ s. the eleventh month of the ancient Armenian calendar, (June).

Մարգիւ, աջ s. marquis, marquess: marquee; -ուհի s. marquise; -ուհի sf. marchioness. [shy meadow.

Մարգարիտ, ինի, -ճակ, աջ s. mar-

Մարգ, ոչ s. man; mortal; the human race; կին - , woman; Որդի - ոյ, the Son of Man; - եւ, Ա.Յ. Man-God; բա-րի - , worthy or honest man, man of worth; գեղեցիկ - , handsome man; բարեխիտ - , man of feeling, gener-ous-hearted man; -ն տնտեսութեան, antichrist; յարգէ - , man of straw; a scare-crow; - ի - ոյ, from one man to another; տմ - , every man; արժա-նի - ոյ, manly; անարժան - ոյ, unman-ly; ի բաց մերկանալ զ-ն հին, to put off the old man; - առ - կուտակիլ, to crowd or rush together, to press, to throng; արար Ա.Յ. զ-ն ի պատկեր իւր, God made man after his image; ի բարեբաւոյնութիւն - ոյս, for the happi-ness of mankind; S. Ա.Յ. Մարգիւ.

Մարգարեանութիւն s. anthropology; -բար S. Մարգարեար, -բնակ a. inha-bited by man; -գայլ s. chimera, bug bear, hobgoblin, ghost; -գերի s. cap-tive, prisoner, slave; -գին s. slave-merchant, --buyer or dealer; pur-chase of slaves; -գլուխ a. man-head-ed; -գող s. man-stealer; -գողութիւն s. man-stealing; -գարման a. nourished or cultivated by man; -գաւ s. assas-sin, murderer, man-slayer; -գաւան a. believing in Christ as man only, deny-ing the divinity of Christ, Nestorian;

- աւանդք or -գաւանութիւն s. nestor-ianism; -գաւութիւն s. murder, assas-sination; -գէտ a. of a human figure or countenance; -գլխաւ a. clothed in human nature, incarnate, become man, made flesh; -գէն a. man sacrificing; -լինել, to immolate or sacrifice hu-man victims; -բ s. human sacrifice or victim; -գոհ S. -գէն; -գոհութիւն, -գոհք S. -գէնք; -թափ a. unpeopled, uninha-bited, desert, wild; -թիւ s. enumera-tion or numbering of men; թ - թուի, to each person, a-man, a-head; -լից full of man, peopled, very populous; -խանձ a. man-devouring, eager for human flesh; -խանձութիւն s. greed of human flesh; -խան a. hypostatically united with the human nature; -խիտ a. densely inhabited, crowded with inhabitants; S. -լից; -խնդիր a. search-ing, or in search of men; -խողխող, -խոռոչ a. slaughtering or massacring man, murderous, killing, bloody, san-guinary, cruel; s. cut-throat, homicide; -ծախ a. man consuming, causing the destruction of men; -ծին a. begetting a man; s. fabulous tree feigned to pro-duce men. [house; ceiling, roof.

Մարգարի, աջ s. joists & beams of a Մարգարեանութիւն s. structure of the human body, physiology, anatomy; S. -բանութիւն.

Մարգարի, աջ s. cannibal, anthro-pophagus, man-eater; -լինել, to eat human flesh; -կերութիւն s. anthro-po-phagy, cannibalism; -կերպ a. human, having a human form or figure; after the men's manner; s. zool. anthropo-morphite; -կերպեայք or եանք s. the anthropomorphites; աղանդ -կերպ-եայք, anthropomorphism; -կոյս բաղ-մանութիւն s. train or suite of domestics, numerous equipage; assembly of men, multitude of people, crowd, a crew of men; -կոտոր a. murderous, extermin-ating; -առնել, to kill, to put to the sword; -հաճ, -հաճոյ, իջ a. insinuat-ing, fawning, flattering, striving for favour, servile; -հաճեմ տն, to seek men's favour, to fawn, to flatter, to seek to please by servility; -հաճութիւն s. fawning, adulation, flattery; res-pect for persons; -հասակ a. of the human height or form; of perfect form, well shaped (man); s. the human sta-ture, size or height; -հարկ s. capita-

tion, poll-tax, poll-money; -հոյլ հոյլ s. multitude, crowd; -մայն s. human voice; -մեւ S. -կերպ; -մահ s. plague, pestilence; -մարտ a. making war on man; hostile to mankind; -մեռ a. near the habitation of men; ի -ի կեալ, to inhabit -; -նամ, աջայ տ. to become man, incarnate, to take human flesh or nature; -շահ a. edifying, exemplary, virtuous; affable, kind; -շատ a. well peopled, full of inhabitants, populous; -շատուածի s. great multitude, dense population; -շէն S. -շատ; -շիրտ S. -շահ; -շախ a. of man's height or size; -պայն քաղ s. chimera, were-wolf; -պայք s. satyrs; -պաշտ, ից s. anthropolatry; fig. flatterer, fawner, adulator; -պաշտութի s. anthropolatry; fig. fulsome flattery, adulation; -պատկեր a. man-shaped, having the human form or figure; s. human image; -պէս S. Մարդկորէն; -պուր or պուրծ S. Մարդապուր, &c.; -ուռ a. biting man; -սանկ, ի s. litharge of silver, yellow, white litharge; -սեր a. advantageous to the propagation of the human race; -սէր a. philanthropic, humane, benevolent; kind, obliging, courteous, civil, gracious; tender, compassionate, charitable; -սիրաբար ad. benignly; -սիրական a. philanthropic; -սիրապէս ad. humanely, kindly, tenderly, with kindness, lovingly; -սիրեմ va. to be philanthropic, humane, to behave with kindness, to be compassionate, courteous; to be condescending; to receive courteously, to give a hearty welcome to, to honour; -սիրութիւն s. philanthropy, humanity, kindness, benignity, affability, benevolence, courteousness; condescension; welcome; -ք S. -սիրապէս; -սպան, աջ a. murderous, homicidal; s. murderer, homicide, man-slayer; -սպանութի s. homicide, murder; -կամաւոր, wilful murder; -սկաւմայ, manslaughter; -սանդղոյշ, homicide by misadventure; -սասան, աջ s. place of reunion; -վաճառ s. slave-merchant or dealer; -վայելուչ a. meet for or worthy of man; -վար, աջ a. S. -ծախ; civil, polite, urbane, courteous, complaisant, obliging, genteel, kind, affable; -վարութի s. civility, politeness, urbanity, courtesy, complaisance; -տես, էցաց or ցից a. hating

mankind, misanthropic; s. misanthrope, man-hater; -տեսակ or սիւ S. -կերպ; -տեցիկ S. -տես; -տեցութի s. misanthropy, hatred of mankind; -տունի s. human race, human creature, man; a. human, rational; -բուրաստան, garden planted by man; -ցուլ s. minotaur, bucentaur; -ցուցանեմ va. to humanize, to civilize; to familiarize, to tame; -քաղաքացի or -ցի s. inhabitant or dweller in man; -քայլ a. walking as man.

Մարդկերջ, լուզաց a. flattering, fawning, seductive; s. adulator, flatterer, sycophant, seducer; -լուզական a. adulatory, deceitful; -լուզութի s. adulation, flattery.

Մարդեղութիւն s. incarnation; our Lord's human nature; creation, generation or genealogy of mankind.

Մարդերեւոյթ S. Մարդակերպ.

Մարդնետել a. familiar, tame, docile.

Մարդիկ, դիակ s. men, mankind, the human race, the world; ամ - , all men; որդիք մարդկան, the children of men; դրապէս - , men of letters; -ս յարդարել, to make men of.

Մարդկաբար S. Մարդկորէն; -խառն, &c. S. Մարդախառն, &c.

Մարդկական, յին a. human; belonging to man, manlike; -պէս S. Մարդ.

Մարդկեղէն a. human. [կորէն.

Մարդկութիւն s. humanity, human nature; humanity, mankind; multitude, many people.

Մարդկորէն a. human; ad. humanly, as a man, according to human nature.

Մարդպետ s. chief guardian of the harem, chief of the eunuchs, kislar-agasi; -ութի s. dignity, office or post of kislar-agasi.

Մարեմսոս s. sweet marjoram.

Մարերեան ծառ s. may-pole.

Մարերի s. the tenth month of the ancient Armenian calendar, (May).

Մարդ, ից s. confine or frontier of a state, march, border; province, district; -գնել, to reduce to a province; -ք, exercise. [creeping mouse-ear.

Մարդանդու, -նոն s. bol. pilosella.

Մարդանք s. exercise; gymnastic ap-

Մարդարան s. gymnasium. [paratus.

Մարդեմ, էցի va. to instruct in athletic exercises; to inure to war; to exercise, to instruct, to initiate, to teach, to discipline, to form, to train,

to civilize, to soften manners. [ed to war.

Մարդիկ a. exercised, inured; train-

Մարդիկ s. instructor, teacher, one who disciplines, inures or trains to war.

Մարդուսն s. teaching, training; instruction, exercise.

Մարզպան, աջ s. governor of a march, of a county or province, exarch; -ութիւն s. government of a march, governorship of a province.

Մարզպետ S. Մարզպան.

Մարթ, ի s. means; a. possible; -է v. imp. it is possible, it may be so; it is fitting or proper; -ական a. ingenious; -անամ S. Մարթեմ.

Մարթանք s. stratagem; means, expedient, resource, remedy; skill, art, ability, cleverness, mastery; -նոք ad. ingeniously, cunningly.

Մարթեմ a. possible; contingent; proper, fitting.

Մարթեմ, էցի va. to find means, to invent, to contrive, to find out.

Մարթեմ, թացի տ. to be able, possible, to have the power, faculty or means.

Մարթեցանեմ va. to render possible; to execute, to carry into effect, to accomplish.

Մարթի v. imp. it is possible; դիմորդ - պիտի լինել, how can these things be? չ, ոչ - , it can't be, it is impossible; -ցի, is it possible?

Մարթուն a. ingenious, clever, skilled; S. Մարթ a.; չ a. inept, unfit, awkward.

Մարթուչ a. clever, skilful, expert.

Մարթուսաւառ a. possible & proper. [cleverness.

Մարթութիւն s. dexterity, ability,

Մարի, բույ, բեաց s. hen.

Մարի, ի s. resinous pine.

Մարիկ, ի s. hoe.

Մարիկեղաք s. Marcionites.

Մարիշակ մոմեայ s. statue of wax.

Մարշակ s. bed & bedding.

Մարմանդ, ի s. hot or temperate climates; pleasant meadow, delightful spot; greensward, lawn, grass-plot.

Մարմանդան a. pruriginous.

Մարմանդեմ, էցի տ. to itch, to feel an itching, titillation or pruriency, to have a tickling sensation; to feel a desire to scratch oneself; fig. to be excited, incited, provoked, tickled or pleased; -էցուցանեմ va. to cause to

itch, to tickle, to titillate; to irritate, to exasperate; fig. to tickle, to please, to gratify.

Մարմանդիւն, -ըռմն s. itching, pruriency; incitement, tickling, titillation; smart, burning, puncture.

Մարմառ s. med. St. Anthony's fire; -առ a. feeling a prickling, subject to a pricking sensation.

Մարմարակուռ, -շէն a. made or built of marble, marmorean; -կոմ, -հատ s. marble-cutter; դործարան -հատայ, marble-yard, -works; -հատք s. marble-quarry; -պատ a. covered or paved with marble.

Մարմարեայ, -եղէն a. of marble, marble, marmorean.

Մարմարին, աջ s. marble; a. - , of marble; կարծր իբրեւ չ, as hard as -; -եայ S. Մարմարեայ.

Մարմենի s. distaff.

Մարմին, մնոց s. body; flesh; man, creature, mortal; corpse, dead body; carcass, carrion; body, consistency; whole, ensemble; geom. solid; - առնուլ, to become incarnate; էւ Բանն - եղեւ, & the Word was made flesh; S. Երկնային.

Մարմնաբանութիւն s. somatology; -բոյծ a. too indulgent to the appetites, carnal, sensual; -գեղ a. well shaped;

-գոյք s. corporeal substances; creatures, mortals; -գործեմ va. to change into flesh; -գործութի s. incorporation, embodiment; -դգած, -դգեաց, -դգեստ, -դգեցիկ a. clothed with flesh, incarnate; corporeal, bodily, mortal;

-դգեցութի s. incarnation; -դեղծ a. impudic, sensual, libidinous; impotent, frigid, incapable of procreation;

-դեղծութի s. luxury, licentiousness, lechery, wantonness; impotence, frigidity; -խորժ a. pleasing or grateful to the senses; -խորժութի s. sensual delights; pleasures; -ծածուկ a. hiding, covering the corpse (tomb), or the body (hair); -ծին, ծնունդ s. corporeal birth, according to the flesh;

-կայ s. corporal, a fine linen-cloth on which the priest places the chalice at mass; -կան a. corporeal, bodily; mundane, worldly; carnal, sensual; -կեր, աջ a. carnivorous; -կերութի s. use of flesh for food; -կից a. of the same nature; consanguineous; s. fellow-man; -կրթանք s. gymnastics, athletics; -կըր.

թուփել *s.* bodily exercise; -հատ, *այ* *s.* anatomist, dissector; -հատական *a.* anatomical; -հատել, *եղի* *va.* to anatomize, to dissect; -հատում *s.* anatomy, dissection; -հատորեն *ad.* anatomically; -հար, *այ* *a.* impotent, unhealthy, apoplectic, disabled, crippled; -ձեւ *a.* having a bodily form or figure, corporeal; -մարզ, *ից* *s.* gymnastics; gymnastic-master; -մոլ *a.* carnal, sensual, voluptuous; -մոլութիւն *s.* sensuality, attachment to sensual pleasures; յին *S.* -կան; -նամ, *այցայ* *vn.* to become incarnate; to take the human body or nature; -շարժում *s.* tickling, titillation, stimulant; any movement of the body; -պաշ, *այ* *s.* body-guard, life-guard, yeoman of the guard; -պաշտ, *ից* *s.* worshipper of the flesh; sensualist; Apollinarian; -պատ *a.* clothed with a body, corporeal; -պատար *a.* enveloping the whole body; -պարար *a.* nourishing, fattening; voluptuous, gluttonous; -պէս *ad.* bodily, corporally; materially; carnally, sensually, lustfully; *ից* *s.* essentially, really, substantially; -պիշ *a.* material; carnal, voluptuous; -ուրի *a.* incarnate; -ուրի *s.* incarnation; -սէր *a.* fond of carnal pleasures, sensual, carnal, voluptuous, mundane; -սիրութիւն *s.* sensuality, lust, concupiscence; -սպան *s.* self-murderer, suicide; -վաշառ *S.* Մառ-; -սաւ *s.* madragora root; -տանջ *a.* tormenting the body (pain); -տեսայ *a.* despoising carnal pleasures; -տեսակութիւն *s.* materiality; -տեսիլ, -տիւ *a.* corporeal, of a form; -րան *s.* place of incarnation, matrix; *ից* *s.* our Lord's Mother; -ցում *va.* to change into flesh; to embody, to incarnate; to figure, to impress with a form; -ւոր, *ական* *a.* corporeal, palpable, material; of or belonging to the body, bodily; carnal, fleshly, sensual, worldly; -ւորապէս *ad.* bodily; really, actually; -ւորութիւն *s.* corporeity; incarnation; humanity; -փոխութիւն *S.* Հոգե-

Մարմնի, *այ* *a.* fleshy, corpulent, fat, plump; -էն *a.* corporal, corporeal; Մարմնիկ *s.* corpuscle. [S. Մարմնիկ. Մարմնայ, -մարմնայ *s.* bodily things, things appertaining to the flesh.

Մարութ *s.* bot. S. Մարութակ.

Մարսեմ, *եղի* *vn.* to digest; to con-

coct; -եղուցանեմ *va.* to cause to digest; -եղուցիչ, -սողական *a.* digestive. Մարսողութիւն, Մարսումն *s.* digestion; concoction.

Մարտ, *ից* *s.* war, battle, combat; wrestling; dispute, quarrel: month of March; *ի* - պատերազմի պատրաստել, to prepare for war; *եղանէլ* *ի* - պատերազմի *ի* վերայ ուրուք, to take up arms against; -գնէլ, մղէլ *ը* ումէք, տալ - պատերազմի լքէմ ուրուք, to give battle, to make war on, to wage war; -ը միմեանս հարկանել, - եղեալ կուրէլ, to fight, to combat, to attack; միտ -իւ լինել *ը* ումէք, to be in perpetual hot water with, to be continually at war with; - *ի* վերայ ուրուք յարուցանել, *ի* - պատերազմի գրգռել, to incite to battle, to excite or create war against; - պատերազմի էր նց *ը* միմեանս զմեք, they were at war for; անադորոյն -իւ պատերազմաւ, by a bloody battle, by a sanguinary conflict; -ն յերկրոցնց կողմանց մնայր անպարտելի, the battle remained undecided; S. Պատերազմ.

Մարտադիր, գրաց *s.* agonotheta, athlotheta; -ծնոց *a.* quarrelsome, contentious, litigious, wrangling; -կան *a.* of or belonging to war or battle, warlike; *s.* warrior, combatant; -կառք *s.* war-car or chariot; -կից *s.* companion in arms, fellow-soldier, comrade; adversary, antagonist, opponent; *a.* confederate, leagued, allied; -գունդեր, auxiliary forces; -լինել, to fight in company; -կցութիւն *s.* companionship in arms; alliance, confederacy; aid, succour; -մբոխ *a.* tumultuous, troubled, agitated by war; յարդար S. -գիր. Մարամն *int.* would to Heaven that! if it might be!

Մարտանկար, *այ* *a.* painting battle-scenes; - պատկերահան *s.* painter of battle-pieces; -սայլ *s.* waggon, ammunition-, powder-cart; -վար, *ի* *s.* palestra, battle-field, or -ground; -ցու, *այ* *s.* weapons of war, (other than fire-arms); *a.* military, warlike.

Մարտնադիր *s.* brave, valiant soldier; -ք, choicest troops, the flower of, or the choice men in the army.

Մարտիկ, տկաց *s.* warrior, soldier, combatant; *ի* -ս մոմանել, to rush to the field of combat.

Մարտիրոգէ *s.* Gr. w. martyrology.

Մարտիրոս, *այ* *s.* martyr; -ական *a.* of -; -ակից *a.* suffering a similar martyrdom separately or together; -այորդոր *a.* exhorting to martyrdom; -անամ, *այցայ* *vn.* to be a martyr, to suffer martyrdom, to undergo death in witness of the faith; -արան *s.* place of martyrdom; chapel or tomb of martyrs; -ապոլիս *s.* Martyropolis; -ացում *va.* to martyrize; -ուր *s.* martyrdom; -ուհի *sf.* female martyr.

Մարտից, *այ* *s.* battery, bastion, bulwark; tower; *էլեկտրական* -, electric battery or machine; Վոլտայեան -, Voltaic battery, pile.

Մարտնչիմ, տկայ, տուցեալ *vn.* to fight, to combat, to make war, to engage in action; to quarrel, to dispute, to contest; - սկզբնամարտութիւն, to skirmish.

Մարտաւարդ *s.* military professor; Մարտուցանեմ, *ցի* *va.* to cause to fight, to provoke to combat; to defy, to challenge. [of war.

Մարտաբէն *ad.* according to the art Մացաւ *a.* thick, bushy; *s.* S. -ք.

Մացաւախիւ *a.* bushy, full of bushes, thick-tangled, brackish, briery; -կան *a.* chem. sylvic; -ձեւ *a.* bushy-shaped, bushy; -ղոյ *a.* hidden among the bushes, sylvan, woody, rural.

Մացաւուտ *S.* -ուսխիւ.

Մացառք, ուայ *s.* thicket, covert, copse, wood; brushwood, underwood, bush, tuft; -ք աչաց, thick eye-lashes; սեւացուցանել թխացուցանել *զ* -ան առ բոքին՝ ծարրաբն. to paint one's eye-lashes.

Մաւրիտանական *a.* Moorish, of the Moors, mauresque; - նկար, mauresque, moorish style of painting; arabesque; -կաքաւ, morris, morris-dance.

Մաքալուկ *s.* zool. drepanis, sand-martin or shore-bird.

Մաքաւ, *ի* *s.* combat, fight; wrestling; contest, strife, litigation, quarrel, dispute; -եղուցանեմ S. Մարտուցանեմ; -իմ, *եղայ* *vn.* to combat, to fight, to come to blows; to wrangle, to quarrel, to dispute, to discuss, to argue; -ող *a.* combating, opposing; quarrelsome; -ումն S. Մաքաւ.

Մաքի, քւոյ, քեայ *s.* ewe, sheep.

Մաքման *s.* handkerchief; thick cloth.

Մաքուր, քրոյ *a.* pure, neat, clean,

unstained, unsullied; refined, purified; limpid, clear; *ից* *pure*, modest, chaste; *զրեւ* *զ* -ն, to make a fair copy of. [toll.

Մաքս, *ից* *s.* excise, custom, duty, city

Մաքանեղ, *այ* *s.* smuggler; վաշառք -այ, smuggled goods; - լինել, to be a smuggler, to smuggle; -ուր *s.* contraband, smuggling; -նոց *s.* custom-house; toll-house; -պետ *s.* director or chief officer of the custom-house, farmer general; -տուն S. -նոց; -ւոր *s.* custom-house officer, publican, tide-waiter; -ւորութիւն *s.* office or charge of a publican or custom-house officer; նստել *ի* -թեան, to sit at the receipt of customs.

Մաքսեմ, *եղի* *va.* to pass the custom-house, to receive or exact the custom or duty, to receive for the public revenue; *vn.* to pay the excise or customs dues.

Մաքրագործ, *այ* *a.* purifying, purificative; -եմ *va.* to purify, to cleanse; -ութիւն *s.* purification; sanctification.

Մաքրազարդ *a.* purified, pure, clean, clear, polished; splendid, bright; -եմ, *եղի* *va.* to purify, to cleanse, to polish; to embellish; -ղգեայ, -ղգեայ *a.* clean, spotless, very pure; virtuous, pious; -ծին *a.* begetting or begotten in purity; -կան *a.* S. Մաքուր; purgative, cathartic, cleansing; - գեղ, *a.* purge; - տեսակ, nitre, saltpetre; - աղանդաւոր, puritan; վարդապետութիւն -այ, puritanism; -կենցաղ, -կրօն *a.* leading a pure life, chaste, modest, virtuous; -միտ *a.* clear-headed; -պէս *ad.* purely, neatly; chastely, modestly; merely, simply; -սէր *a.* fond of purity, of cleanliness; neat, tidy, clean; -սիրութիւն *s.* love of purity, of cleanliness; -րան *s.* purgatory; -րար, *այ* *a.* purifying; *s.* purifier; -փայլ *a.* shining, bright with cleanliness, candid, clear, pure, clean; glorious, virtuous.

Մաքրեմ, *եղի* *va.* to clean, to cleanse; to purify; to refine; to purge; to expiate, to sanctify; - զոճ, to refine the style; - զարկն, to depurate or cleanse the blood; - զխաւարոս, զընդեղէն, to pick or cleanse vegetables, pulse; - զանծախ կոշակերոցի, to scour, brighten or polish kitchen utensils. [սկւոյ, altar napkin.

Մաքրիւ *a.* purificatory; S. Ածելի; - Մաքրողական *a.* purificative, depur-

ative, purgative; deterrent, abster-
sive; expiatory; s. depurative; pur-
gative, purge; - առնուլ, to purge, to
take a purge.

Մաքրութիւն s. purity, cleanliness;
purification; depuration; expiation;
neatness, tidiness; - ջրոյ, limpidity;
- օդոյ, pureness, serenity, clearness.

Մաքրում s. cleaning, cleansing;
scouring. [smell.]

Մաշտոմ a. musty, having a musty

Մաշտ, եղայ տ. to grow musty or
mouldy, to mould: to strive, to strain.

Մէր, էջ s. meter; - ահան a. me-
trical; - դրութիւն, metrical system.

Մեղէն, Մեղոյն ad. by ourselves.

Մեղմանք, &c. S. Սեղմանք, &c.

Մեղան, է, աւ. s. Gr. w. ink; - ագիծ
a. written, delineated with ink; - աւ.
s. ink-stand.

Մեխակ, աջ s. bot. clove; clove-tree;
pink, carnation; - ահոմ a. smelling of
cloves, clove-scented.

Մեծ, աջ a. great; large, big; strong,
powerful, mighty; rich, opulent; im-
portant, serious, considerable, mo-
mentous; - , - ինի, - ու, - աւ, - ու ad.
greatly, highly, much, very much, too
much, excessively; - օր, feast day,
high day; - դաշտ, vast, spacious field
or plain; - ժամն, ժամանակն, during
many hours; for a long time; - ժամն
գիշերոյ, a great part of the night; - ի
է. բեզ, - , is it not important?

Մեծաբան a. magniloquent, boast-
ful, braggart, swaggering, blustering,
gasconading, vainglorious, vauntful,
pompous; - ու բարբառել, խօսել or
- եմ, եղի, - իմ, եղայ տ. to brag, to
gasconade, to boast of imaginary ad-
ventures, to pretend falsely to brave-
ry, to be vainglorious, to swagger, to
vaunt, to exaggerate, to talk big, to
draw the long bow, to sound one's own
trumpet, to assume a consequential
look, to set up for a man of conse-
quence; - ունի s. big words, exaggera-
tion, bombast, boasting, bragging, ro-
domontade, fustian, gasconade; - բար-
բառ a. speaking loudly, stentorian,
crying out, loud, noisy, clamorous,
obstreperous, blustering, riotous; ad.
aloud, loud, loudly; - բաց a. opened
widely (wound); - բեռն S. Գանդա-
- բերձ a. very high, very elevated;
- գանձ a. very rich, - wealthy, - opu-

lent; - գեղ a. very beautiful, lovely,
graceful, charming; - գին, - գնի a.
costly, very dear, most expensive,
high-priced, too dear, precious, rich,
magnificent, sumptuous; - գնի ad.
dearly, at a very high price; - գնել,
վաճառել, to buy or sell dearly, at a
high price; - գլուխ a. large-headed;
- գնութիւն s. preciousness, great worth;
- գոյն a. greater, bigger; major, elder;
s. maximum; - գոյն a. loud or high-
sounding, noisy, blustering, roaring,
clamorous, vociferous, obstreperous;
- գործ a. noble, generous, magnificent;
ostentatious; grand, imposing, state-
ly, superb, magnificent; - գործու-
թիւն s. magnificence, nobility, genero-
sity; sumptuousness; munificent act;
- գործ S. Բագմանք, - գործ տ. to
esteem, to value, to prize or rate high-
ly; - գրոհ ad. crowding in, rushing on
in crowds; - գեղ a. heaped up, great,
huge; - գանդառաւ a. very voluminous,
bulky, large, enormous; - գարդ a. very
splendid, glorious, majestic; - գարմ
a. noble, great, of high rank; - գբոս a.
very busy, full of business; - գգի a. of
illustrious family or descent; - գգու-
թիւն s. nobility, gentility, high lineage;
- գոր a. all powerful, omnipotent; very
strong, of a great force; powerful,
potent, mighty; - Գ. Megasthene; - թեւ
a. wide-winged; s. 2001. megaloptera;
- թիւ a. very numerous, in great
number; - թոռ a. having an extensive
diocese; - խոհ, - խորհուրդ a. of exalt-
ed sentiments, noble-minded, mag-
nanimous, generous, noble; - խոր-
հուրդ a. mysterious, involving a great
mystery; - խոհութիւն s. greatness of
mind, high-mindedness, nobility of
thought or sentiment, magnanimity,
generosity; - խուճ S. - թիւ; - խոս S.
- բան; - ծախս a. at a great expense,
costly, expensive, sumptuous, magni-
ficent, splendid, rich; - ծառ a. of lofty
trees (wood); - ծով s. great sea, Ocean;
- կաթիլ a. in great drops, raining vio-
lently, showering; - կակաւ a. very
plaintive, uttering loud lamentations;
- կանիւլ a. having large ears, long-ear-
ed; - կառոյց a. built magnificently,
grand, superb, splendid, sumptuous;
- կն a. large-eyed; - կոհակ a. of heavy
waves or billows; - կոյս a. heaped up,
enormous, massive; - կոտիւ s. 2001.

coccothraustes, gross-beak, haw-finch;
- չամբաւ S. - չաչակ; - չանդէս a. fa-
mous, celebrated, glorious, illustrious;
solemn, pompous, triumphant; - չա-
ռաբ, ածիւ, solemnly, splendidly,
pompously, triumphantly; - չանձար a.
very intelligent, talented, witty, very
wise; - չառաջ a. sighing deeply or
profoundly; - չասակ a. of lofty sta-
ture, tall; - չատոր a. voluminous;
- չարիկ a. honourable, respectable;
- չայ s. grand dinner, magnificent re-
past; a. sumptuous, splendid; - չոր-
ծել, to give a grand dinner-party;
- չաւառ a. having great faith or be-
lief in; - չարս a. all wise, omniscient;
- չոգի a. magnanimous, generous; - չո-
գութիւն s. greatness of soul, high-mind-
edness, magnanimity; - չոչակ a. far-
famed, very renowned, celebrated, of
great repute; ad. aloud, loudly; - չրաշ
a. very wonderful, astonishing, sur-
prising; - ձայն a. loud, noisy, sound-
ing, sonorous, resounding; ad. aloud,
with loud cries or shouts, noisily, with
hue & cry, clamorously; - աղաղակել,
կարդալ, to cry with might & main, to
roar out, to cry with all one's strength;
- ձիւ a. very extensive, very vast;
long-winded, diffuse, prolix, wordy;
- բանիւք, diffusely, prolixly; - մար-
մին a. corpulent; very voluminous, im-
mense; - մարտ a. victorious; - մեծ a.
very great, grand, important, consi-
derable; - վարուք զարդարեալ, virtu-
ous; egregious, eminent; - բ s. the
great; high life, fashionable society;
great deeds, - things, - enterprises;
- , - ու ad. greatly, extremely, very
much, excessively; - ու գործել, to per-
form great actions; - ու վազել, to run
swiftly; to gallop; - ու խօսել, բարբա-
ռել, կոտորել S. - բանիւք; - մեծար a.
honorable, worthy of honour; - մեծա-
բար a. doing wonders; ad. much, very;
- մեղ, աջ a. sinning much, very sinful;
s. great sinner; - միտ a. high-minded,
conceited, proud, lofty, presumptu-
ous; - մուր a. well fortified or muni-
tioned; - մոեմ, եղի, - մոեմ, եղայ տ.
to be high-minded, self-conceited, pre-
sumptuous; to grow proud, haughty,
arrogant; - մոտութիւն s. high-minded-
ness, haughtiness, superciliousness,
pride, conceit, presumption; - մօր, է
a. very muddy or marshy; s. Medza-

mor, (an Armenian river); - յաղթ a.
victorious, conquering, triumphant;
great, enormous, huge, colossal; - յաւճ
a. lengthy, long; - յոյս a. hopeful, con-
fident; - լինել, to be hopeful, full of
hope, buoyant with hope; - յոս a. chub-
by, chubby-cheeked, puffy, bloated;
- նամ, աջայ տ. to grow, to increase
in stature or size; to become larger,
greater; to grow rich; to become re-
nowned; - մեծութիւն յոյժ, to become
very wealthy or immensely rich; - ն.
բաւ a. stout- or large-limbed; - նիստ
a. extensive, vast, large; - նիւս a. mag-
nanimous, generous; S. - չասակ;
- նիւսութիւն s. magnanimity, greatness
of mind, generosity; great stature,
tallness; - նուռ a. very renowned, fa-
mous, illustrious, celebrated, great,
glorious; - շահ a. very profitable, ad-
vantageous, lucrative; - շէն S. - կա-
ռոյց; - շուք a. loaded with the highest
honours; magnificent, splendid, grand,
pompous, majestic, sumptuous, so-
lemn; ad. with great honour; splen-
didly, pompously, sumptuously; - չափ
s. ast. megameter; - չեայ a. large-eyed;
keen or piercing-eyed; - պաղատ a.
very suppliant, supplicating, beseech-
ing; - պայծառ a. very luminous, very
bright, shining, brilliant; sumptuous,
imposing, pompous, most illustrious;
- յաղթանակ, most brilliant victory;
- պանծ a. boastful, bragging; superb,
eminent, excellent, glorious; - յաղ-
թութիւն, signal victory; - լինել, to
praise or vaunt oneself too much, to
pretend to, to boast; - պաշտօն or
տոլմիս s. great solemnity; - պատիւ a.
very honorable, very glorious; ad.
honorably, splendidly, with great ho-
nour; - մեծարել, առնել, to load with
honours; to welcome, to receive with
honour, with open arms, to treat with
great honour, to feast, to entertain;
- պատուեմ տ. to heap honours on, to
honour magnificently; - պատուեմ a.
very extended, diffuse, prolix, long;
- պարգեւ a. very magnificent, very li-
beral, generous; - առնել, մեծարել,
to load with precious gifts; - լինել
յուժեղ, to receive magnificent pre-
sents; - պարծ a. S. - պանծ; - պէս ad.
greatly, much, very, too much, ex-
tremely, beyond measure, infinitely;
remarkably, considerably; - սխալիւ,

you are greatly mistaken; *եւ այս նշ* - *ապահապ*, it is a great embarrassment for them; *եւ այս - է*, it is a great advantage; *վկայութիւնորա - է յայտարարել*, his testimony is highly important in this cause; *- ջան* *a.* very diligent, careful, studious, industrious; toilsome, tiresome, hard, painful; *- սաստ* *a.* severe, austere, authoritative, imperious; awful, terrible; *- սար* *a. s. gr.* trochaic, trochee; *- սիրա* *a.* large-hearted, generous; magnanimous; *- սպաս* *a.* magnificent, sumptuous, splendid, gorgeous, ostentatious; *- սանի* *a.* full-breasted; *s.* gynæceas-tos; *- սրան* *S.* - *հրաշ*; *- վայելուչ* *a.* very convenient, decorous; glorious, eminent, elegant; majestic, magnificent, august; *- վաստակ* *a.* meritorious, deserving, of great merit; *S.* - *ջան*; *- վերջ*, *էջ* *s. gr.* iambus; *a.* iambic; *- վիճակ* *a.* of very extensive diocese; *- տարած* *a.* vast, spreading every where; *- տարր* *a.* of vast size or mass; *- տնութիւն* *s.* wealth, opulence, riches; *- տուն* *a.* rich, wealthy, opulent; *s.* the wealthy, rich people, the rich; *- րանք* *s.* respect, honour, veneration, reverence, deference, homage, distinction; ceremony, compliments, respects; kind reception, welcome; *- հասարակաց*, universal esteem; *- նոք* *ad.* respectfully, honorably, with regard; *աննել - նս երեսաց ուրուք*, to have regard for; to hearken favourably to; *- նս զնեւ, առնել, ցուցանել* *S.* *Մեծարեմ*; *- րգեմ, էջի* *va.* to honour, to respect; *- րգի* or *գոյ* *a.* very respectable, estimable, reverend, venerable; *- լինել*, to be held in high esteem, to enjoy the esteem of, to be much esteemed by; *- առնել* *S.* *Մեծարեմ*; *- րգեմ* *s.* reverence; authority; *- րեմ, էջի* *va.* to respect, to honour, to reverence, to venerate, to treat with distinction, to compliment, to pay respect to; *- րոյ* or *րու* *S.* *- րգի*; *- ցոյց* *s. ast.* megascope; *- ցուցեմ* *s.* Magnificat; *- ցուցանեմ* *va.* to enlarge, to make to grow, to increase, to augment, to extend; to enrich; to render powerful, mighty; to favour, to befriend, to raise, to exalt, to dignify; to glorify, to celebrate; to magnify, to praise highly, to exalt, to extol; to amplify, to exaggerate; *- ւոր* *s.* supe-

rior, prior; *- ւորութիւն* *s.* priorship; *- փառ* *a.* majestic, glorious, august, illustrious; *- փառութիւն* *s.* majesty, glory, celebrity; *- փարթամ* *a.* tremendously or excessively rich, very affluent, opulent; *- փափաք* *a.* very desirous, ardent, eager; *- փոյթ* *a.* very diligent; *- փոր* *a.* big-, pot- or paunch-bellied; *- քաղաք* *s.* great city, capital; *- քաղաքացի* *s.* citizen of the capital; *- քայլ* *a.* - *ս* *ad.* with hasty strides; *- զնալ*, to stride along, to make huge strides, to quicken one's step; *- ըն- թանալ*, to run as fast as the legs can carry, to run as hard as one can; *- քանակ* *a. s.* wholesale; *- վաճառ*, the - trade; *- վթերք* *վաճառաց*, whole-sale warehouse; *- բիթ* *a.* bottle-nosed. *Մեծեղեան* *a.* execrable, abominable; very wicked, heinous; *- ամբա- րըտուի*, horrible crime; *- յանցանք*, crime.

Մեծիմաստ, - *մայ* *a.* of vast intellect, very wise, - learned, - ingenious.

Մեծութիւն *s.* greatness, thickness, size, capaciousness; volume; grandeur, greatness, power, magnificence, majesty, elevation, exaltation; *fig.* capacity; *մեծափարթամ* -, great fortune, wealth; *ճակահ-ք*, human greatness; *լնու-թիւք*, to load with riches; *ի - հասանել*, to attain to dignity or honours; *կորուսանել զ-ս իւր*, to lose one's fortune; *մերկանալ ի - էջ*, to sacrifice one's fortune; *- գ.* Your Grace.

Մեծուհի *sf.* woman of quality, dame, lady, lady of rank.

Մեծուռն *s.* tilt or tail hammer.

Մեծվայելութիւն *s.* magnificence.

Մեծօր *s.* long day. [majesty.]

Մեկենաս, *այ* *s.* Mæcenas, patron.

Մեկին *a.* explicit, clear, evident, formal, precise; distinct, only, sole; simple, ordinary, obscure; *ad.* clearly, explicitly, distinctly, precisely, expressly, intelligibly. [intelligible.]

Մեկն *a.* simple, easy, clear, evident,

Մեկնաբան *s.* paraphrast; *- եմ, էջի* *va.* to paraphrase; *- ունի* *s.* paraphrase; *- բար - գոյն* *S.* *Մեկին* *ad.* [Մեկին.]

Մեկնակ *a.* distinct, one only; *S.*

Մեկնակազէն *s.* marauder, freebooter, bandit; *- ձի* *a.* having only one horse. [specially.]

Մեկնակի *ad.* only, particularly;

Մեկնական *a.* explicable.

Մեկնահանդերձ *a.* clad in a single garment, having but one vest.

Մեկնանամ, *ացայ* *vn.* to retire, to go away, to remove to a distance.

Մեկնապէս *S.* *Մեկին* *ad.*

Մեկնաւոր *a.* alone, solitary.

Մեկնելի *a.* explainable.

Մեկնեմ, էջի *va.* to separate, to divide, to detach, to loose, to remove; to explain, to expound, to develope, to resolve, to interpret, to comment upon; to hold out or stretch forth; *- ի ստեղէն*, to wean; *թուղթ մեկնելոյ*, bill of divorce; *S.* *թիւր*. [remove.]

Մեկնեցուցանեմ *va.* to separate, to disunite, to part, to get loose; to remove, to go away, to depart, to retire, to go out, to make off, to steal away; to abstain, to forbear; to leave off, to desist, to cease; to stretch; to explain oneself; *- ի ջամբդէ*, to bear off from the shore, to take sea-room, to stand out to sea; *- ի կնոյէ*, to give a bill of divorce; *- ի հիացումն*, to go into ecstasies. [expositor.]

Մեկնիչ *s.* interpreter, commentator,

Մեկնողական *a.* explanatory.

Մեկնոց, *աց* *s.* cloak, mantle, sur-tout; *- աղ, այ* *s.* short cloak; mantlet; *- իկ* *s.* mantilla.

Մեկնութիւն *s.* explication, explanation, interpretation, commentary; separation, removal, retirement.

Մեկնորէն *ad.* in explaining.

Մեկոն, այ, - իոն, ի *s. bot.* poppy.

Մեկուսանամ, ացայ, - սիմ *vn.* to remove, to go away, to retire, to stand aloof, to withdraw to a lonely place.

Մեկուսացուցանեմ, - սեմ, էջի *va.* to remove, to separate, to keep away, to put or place farther off.

Մեկուսի *pr. ad.* apart, aside, separately, in private, singly; *- առնել*, to remove, to alienate; *- կալ, լինել*, to remain aloof, to withdraw, to retire, to stand in dispart. [ment.]

Մեկուսութիւն *s.* separation; retirement; *առնել, էնի, նոց* *s.* fane, heathen temple; ara, altar; idol, image.

Մեհեկան *s.* the seventh month of the ancient Armenian calendar, February.

Մեհեհազիրք *s.* ancient codices, pagan archives; hieroglyph; *- զարդ* *s.* neocorus, guardian or maintainer of

the temples; *- զարդութիւն* *s.* office or duties of a neocorus; *- զերծ* *a.* plundering temples, sacrilegious; *- զերծութիւն* *s.* sacrilege, sacrilegious robbery; *- կալ, այ* *s.* chief-priest or president of a heathen temple; *- կան* *a.* of or belonging to a heathen temple; hieroglyphical; *- կապուտ* *S.* *- զերծ*; *- լին* *S.* *- կան*; *- նի* *s. pl.* heathen temples; *- շէն* *a.* temple building; *- պան* or *պեմ* *S.* *Քրմապետ*; *- սէր* *a.* fond of temples; *- տեղի* *s.* place where heathen temples are built; *- տուն* *s.* heathen temple. [chain, jewel, trinket.]

Մեհեհանգ, այ *s.* collar, necklace,

Մեհ *s.* fault; sin; *- զնեւ* *S.* *Մեհա- զրեմ*; *- ինչ առնել ումէք*, to wrong or do evil to; *քո է - ն*, it is all owing to you, it is your fault, you are wrong; *ոչ իմ է - ն*, I am not to blame, it is not my fault; *իւրք - ինչ ոչ արար ինձ*, he did not offend me in any way; *- ինչ ոչ գոյր նշ*, they would be without fault; *այս կայ - եւ մեզ*, this is also partly our fault.

Մեհադիր *a.* blameable, blame-worthy; *- լինել* *S.* *- զրեմ*; *- զրանք* *s.* blame, obloquy, accusation, reproof, reproach, reprehension; *- զրեմ, էջի* *va.* to find fault with, to blame, to accuse, to reproach, to censure, to reprove, to criminate, to condemn; *- զժամանակն*, to blame the want of time; *- զրութիւն* *S.* *- զրանք*.

Մեհական *S.* *Մեհանջական*.

Մեհայ, ի *s.* repentance, contrition, compunction, hearty sorrow; *- ! mea culpa*! I have sinned!

Մեհանամ *S.* *Մեհանջեմ*.

Մեհանջական *a.* subject to sin, peccant, sinful; peccable; hurtful, detrimental, mischievous, pernicious, noxious; *- ութիւն, - չանք* *s.* peccability; wrong, offence, transgression, malice, wickedness.

Մեհանջեմ, էջի *vn.* to sin, to commit crime or fault, to transgress, to do amiss, to offend, to fail in duty, to err; to mistake; *va.* to wrong, to injure, to aggrieve, to do injury or harm, to harm, to be hurtful, to hurt, to be prejudicial or injurious to; *մահուցաի, ծանունս, թեթեւս* -, to sin mortally, grievously, lightly or venially; *զի՞ մե- զայ*, what have I done?

Մեհանջումն *s.* sinning.

Մեղանք S. Մեղք; յանձն առնուլ զ-նս, to confess one's faults.

Մեղապարտ, էջ or աջ a. guilty; -ուի s. guilt, culpability, guiltiness.

Մեղացածին a. produced by sin.

Մեղացային s. sin-offering.

Մեղաւոր a. sinful; iniquitous, wicked; s. sinner. [song.]

Մեղեգի s. Gr. w. melody; canticle,

Մեղիս, աջ or ոջ s. handle; haft; -արկանել, to put a handle to, to set in a handle; to haft; հանել զ-, to take off the handle, to take out of the handle; to unhaft.

Մեղեսիկ, սիկ s. amethyst; garnet.

Մեղծ, է s. soot, smut; ից. a. prodigal, libertine, licentious.

Մեղկ, էջ a. soft, loose, slack, flabby; ից. weak, faint, nerveless, indolent, effeminate, languid, cowardly; slothful, sluggish.

Մեղկախորհուրդ a. craven- or faint-hearted, poor-spirited, fickle-minded.

Մեղկանամ, աջայ տ. to soften, to become loose, to slacken, to mollify, to loosen; ից. to become effeminate, to give oneself up to softness or effeminacy.

Մեղկասէր a. effeminate, luxurious, delicate, voluptuous; այր - , sybarite; -սիրութիւն s. love of luxury, effeminacy, idleness.

Մեղկացուցանեմ, -կեմ, էջի տ. to soften, to loosen, to slacken, to mollify; ից. to unman, to enervate, to effeminate, to emasculate, to render

Մեղկիմ S. Մեղկանամ. [cowardly.]

Մեղկիւն a. softening; enervating; languishing.

Մեղկութիւն s. softness, loosening, relaxation, looseness, slackness; ից. indolence, effeminacy, cowardice; -իւն ad. softly, indolently, effeminately, languishingly.

Մեղմ, ոյ, ով a. soft, mild, gentle, agreeable, tranquil; -, -ով ad. softly, mildly, gently, agreeably.

Մեղմանայ a. slow-paced; -գոյնս S. Մեղմ ad.; -ժամ ad. a long while, slowly; -խառն, -կան a. mild, moderate, temperate.

Մեղմանամ, աջայ տ. to grow mild, to be softened, to become moderate or temperate; to diminish, to abate, to relent.

Մեղմացուցանեմ տ. to make mild,

to soften, to moderate, to lenify; to temper, to abate, to diminish, to sooth, to assuage, to mitigate, to allay, to alleviate.

Մեղմիւ, աջ or էջ a. insinuating, alluring, enticing, smirking; unsincere, deceitful, subtle, fraudulent, wicked, malicious; -սիւն s. dissimulation, affectation; enticing ways, mincing air or manner, smirking, wheedling, incitement; guile, deceit, fraud, wickedness, malice; - աջայ, leer, sheep's eye, ogling; - ձայնից, affected, wheedling voice; -եմ, էջի տ. to simulate, to feign artfully, to dissemble; to incite, to allure, to draw on; to ogle; -ուծիւն S. -անք.

Մեղմիկ ad. softly, gently, slowly.

Մեղմիւն a. soothing, lenient, lenitive, composing.

Մեղմիւնաց a. going slowly; - էր, րազութիւն, goods or luggage train, slow train. [slackening, assuagement.]

Մեղմութիւն s. softening, mitigation,

Մեղմիւ or ուշ a. S. Մեղմանիւ; s. purple-colour; flesh- or rose-colour.

Մեղու, աջ s. bee; ձագ -այ, drone maggot; գունդ, պարզ -այ, swarm of bees; գործասէր, ճարտար - , diligent, industrious bee; - բզգէ, the bee buz-zes; -աբոյծ, բուծից s. apiarist; - բոյն s. hive, bee-hive; -արուծութիւն s. apiculture; -աբոյծ S. -բոյծ; -գործութիւն s. collecting, making honey; -ակն a. gentle-eyed, having a soft or mild glance; -անոյց, -ոյց s. bee-house, apiary; -աբաղ s. zool. bee-eater.

Մեղուցանեմ, ջի տ. to cause to sin or to transgress.

Մեղութիւն ad. like bees.

Մեղաբեր a. producing or causing sin; -ծախաւ a. plunged, sunk in sin; -խորհուրդ a. evil-minded, malicious; -ծին a. born in sin; -մակարդ a. hardened in sin, in iniquity; -ուէր a. inclined to transgress, delighting in sin, wicked, criminal; -սիրութիւն s. love of evil; -բաւիւն a. expiatory, expiating sin; -բաւութիւն s. expiation.

Մեղաբեհ ad. sinfully, criminally.

Մեղր, զու or զէր s. honey; խորխիւս -, -comb.

Մեղրաբեր a. melliferous; -բուղիւն a. flowing with honey; -գործեմ տ. to make honey; -էղու a. honey-tongued, smooth-spoken; -խորխիւս s. honey-

comb; -ծորան, -կաթ, -հոս a. mellifluent, mellifluous, sweet; -ծուծ s. bot. melilot; hoar-hound; -համ a. honey-flavoured, honeyed; -սուս s. water-melon; -ջուր s. hydromel, mead; -բար s. melittites. [honey.]

Մեղրեմ, էջի տ. to sweeten with

Մեղրուկ s. bot. honey-wort.

Մեղրութիւն s. an intoxicating liquor made with honey.

Մեղք, զայ s. sin, crime, iniquity, transgression, trespass; fault, error; offence, evil, malice; - փոքր, թեթեւ, peccadillo, venial fault; եօթն մահու չափ - , the seven capital sins; մահու չափ or մահացու, սկզբնական, ներգործական, վերապահեալ - , deadly or mortal, original, actual, reserved sin; վկայք մեղաց, false witnesses; վն մեղացի, sin- or trespass-offering; անկա նել է մեղս, մեղս առնել, գործել, to sin, to transgress; է մեղս արհանել, to cause to sin; խոստովանել զմեղս իւր, to confess one's sins; թողուլ զմեղս, to remit, to absolve sin; մեղանել է մեղս, to die in sin; է մեղս գրել զմեղս, to impute a thing as a crime to; մեղս գնել S. Մեղաբեմ.

Մեղաբնակ a. living alone; -զինիմ տ. to be armed or accounted lightly; to be armed at all points; -խօսութիւն s. an aside, words spoken aside; monologue; -կեայ S. Միայնակեայ; -կերպ a. monotonous; -կերպութիւն s. monotony, sameness; -կեցութիւն s. solitary life, solitude; lonesomeness; -կախ S. -մարտ a.; -ձիւ a. hoofed, having hoofs; -մարտ a. gladiatorial; relating to duels; s. gladiator; duellist; S. -ուծիւն; -մարտիկ s. gladiator, wrestler, gymnast, athlete; - կախ S. -մարտուկ; -լինել, ոգորել or -մարտիմ տ. to fight a duel, hand to hand, in single combat; to wrestle, to struggle; -մարտութիւն s. single combat, duel, monomachy; wrestling; -մոլ a. s. monomaniac; -մոլութիւն s. monomania; -նամ, աջայ տ. to lead a retired or solitary life, to be alone, to live retired; -նուազ s. mus. solo; -նոյց s. small room, cell; -, -սասն or -րան s. monastery, convent, cloister; -վաճառ s. monopolist; -լինել, to monopolize; -վաճառութիւն s. monopoly; -ւոր a. retired, alone, solitary; s. solitary, her-

mit, recluse; -ւորութիւն s. solitude.

Մեղոս, է s. zool. mæna.

Մեղթան, աջ s. vest, garment.

Մեղուկ s. solitude, lonesomeness.

Մեղաոր, է s. mentor, guide.

Մեղեհայ, &c. S. Մեղեհայ, &c.

Մեղանիմ, այ տ. to die, to expire, to breathe one's last, to give up the ghost, to depart this life, to pay the last debt to nature; to mortify one's body; մահու - , to be punished with death, to suffer capital punishment; - է մարտ պատերազմի, to die on the breach, to be slain in action; - է վերայ ազգին, է սէր հայրենեայ, to die for one's country; - քաջութիւն, պատուով, to die on the field of honor; մերձ է է - , he is at the last gasp, he is expiring, dying; ող կեայ որ պիտէս էւ մեղանի, people generally die as they live.

Մեղեալ a. dead, deceased, defunct; s. dead body, corpse; չ - ս համարել, to believe or take for dead; օր մեղեւոյց, All Soul's day; ցուցակ մեղեւոյց, register of the dead; պաշտօն մեղեւոյց, office for souls in purgatory; S. Նիքեցեալ.

Մեղեւաբան s. necrologist; -ական a. -gical; -ուկ s. -gy; -թաղ, էջ s. grave-digger, sexton; -ծին a. still-born; -կառք s. hearse; -կիր, կրաց s. corpse-bearer, bearer; -կոչութիւն s. evocation, raising up, calling up the dead; -հարցական a. necromantic; -հարցութիւն s. necromancy; -հարցուկ s. necromancer; -հմայ, &c. S. -հարցուկ, &c.; -շունչ a. breathing, mortal; -տիւս a. corpse-like; -գէմք, dead-ly pale face, livid face.

Մեղեւոյթ s. funeral expenses; the goods of the deceased. [fig. idols, image.]

Մեղեւոյթ, աւոյց a. dead; s. carcass; Մեղեւութիւն s. deadness, want of animation, privation of life; mortality; mortification; - արգանդի, the being past bearing, impotence, sterility. [wolf's bane.]

Մեղեւայ (Սկոնիս) s. bot. aconite,

Մեղեւիկ s. zool. murena, lamprey.

Մեղան, է, էւ or աւ s. holy oil, chrism; ointment, perfume; -եմ, էջի տ. to confirm, to anoint with holy oil;

Մեղան a. mortal. [-իւս s. myricine.]

Մեղուցանեմ, ջի տ. to cause the death of, to put to death, to kill; to

mortify; -յուսմ s. mortification.

Մեռօրէն ad. like a corpse; -օրինակ a. deathlike.

Մեռեղի s. anthem at vespers.

Մեսիա, յի, ի s. the Messiah, the Anointed, Christ.

Մետիմ, եցայ տ. to be introduced or brought in, to be adopted.

Մետիմ, եցայ տ. to be fortified or strengthened by, to be consolidated.

Մետալ, աջ s. medal.

Մետաղ, ի s. metal, mineral; -ք, դաց s. mine; fig. exile, banishment; զնէլ, արտասահմանէլ ի -ս, to banish, to exile, to send into banishment; արկանէլ ի -ս, to arrest, to imprison.

Մետաղագործ, աջ s. metallurgist; -ական a. -gic; -ութիւն s. -gy.

Մետաղական a. metallic; -հան, աջ s. miner; -ցուցանեմ va. to metallize; -ցուցում s. metallization.

Մետասան, ից a. s. eleven; -ամեայ a. -years old; -անկիւն a. hendecagonal; s. hendecagon; -երորդ, աջ a. s. eleventh; -եքան or քին, եցունց a. s. all the eleven; -ոսնեան or -վան, գեան a. hendecasyllable; -օրեայ, ըէ, ից a. of eleven days.

Մետաքս, ից or աջ s. silk; անգործ - , raw -; գործարան -ի, --manufactory.

Մետաքսագործ, աջ s. silk-manufacturer, --merchant; a. producing silk; -ութիւն s. silk-manufacture, silk-mill; --husbandry, sericulture.

Մետաքսահիւս a. woven or made with silk; -առէլ a. having the warp of silk; -վաճառ s. silk-mercer, -dealer; haberdasher, mercer; -վաճառութիւն s. silk-trade; mercery.

Մետաքսեայ, սէից, -սեղէն a. of silk, silky, silken; -ք s. silk-manufactures, --goods.

Մետեորայ, &c. S. Օգերեւոյթ, &c.; -բաղիտակ s. meteoroscope. [lime.

Մետուքեան a. supreme, high, sub-

Մետրապօլիտ, լուաց s. metropolitan; -պօլսուի s. dignity of a -; archbishopric.

Մեր, ոց a. poss. our; ours; s. our own; արաւիք մերովք, with our heart; ի ձեռաց մերոց, from our hands; ի տան մերում, in our house, at home; կերպացեալ զմերս ի յիւր Կուսէն, Christ took our nature upon him from the Virgin Mary.

Մերազգեայ S. -զնեայ; -զնանամ,

ացայ տ. to be naturalized among us; to become a fellow-citizen, to share in our national rights; -զնեայ a. of our nation, national.

Մերախոհ a. conformable to our ideas; -կերպ a. of our form or nature, human, incarnate; -կերպութիւն s. incarnation.

Մերային a. s. our; ours; -ս ազգի, to our nation; զ-ս սիրեմք, we love our own; ի մերայնոց իցես, are you one of ours?

Մերանիւթ a. of our nature, human; -սեռ, -սեր, ից a. of our nation, national; of our nature, our; -բնութիւն, humanity; -ք s. our co-nationals, fellow-countrymen, compatriots; mankind, the human race; -տիպ S. Մերակերպ. [from time to time; S. երբեմն.

Մերթ ad. sometimes, now & then, Մերթական a. repulsive; expulsive.

Մերթելի s. rejectable.

Մերթեմ, եցի, Մերթեցուցանեմ va. to expel, to repel, to reject, to exclude, to drive out; to reprove, to disallow, to disapprove; to refuse, to deny; -գրուի, to disturb one's slumber; -զք ի կենաց, to deprive of life, to slay.

Մերթիմ, եցայ տ. to be driven out, expelled or rejected; to abstain from, to forbear; to depart, to leave, to absent oneself, to retire.

Մերթում s. expulsion; repulse, rebuff, refusal, denial; disapproval.

Մերինոս, ի s. merino; Spanish wool; merino sheep.

Մերկ, ոց or ից a. naked, bare; undressed, plain, simple, evident; fig. impudent, brazen-faced; pr. without; ad. evidently, obviously, palpably; -ք - մարանչել, to wrestle naked.

Մերկաբար ad. nakedly, openly, plainly, clearly; -գլուխ a. bare-headed; ad. frankly, boldly, freely; -կուի a. gymnic; -ագոն, - games, wrestling, gymnastics; -ձուկն s. gymnast; -զարազ S. Մերկիմաստակ; -մարտ, տիկ s. bare athlete or wrestler; -ք, wrestling; -մարտութիւն s. wrestling naked.

Մերկանամ, աջայ տ. to undress oneself, to strip, to strip naked, to denude, to uncover, to unveil, to pull off, to throw off, to be discovered; va. to undress, to unclot, to strip,

to lay bare, to disrobe; to bereave, to unfurnish; -զսիրա, to unbosom oneself to, to pour out one's feelings, to open oneself to; ի բաց - , to cast, put or leave off; ի բաց - զամբլ, to cast aside all sense of shame; - յընկից, to deprive oneself of one's property; - զսուրն ի պատենից, to draw, to bare or unsheath a sword; - օձից, to cast the skin; այն ինչ կամէր առաւումն ի գիշերոյն - , իբրեւ այդն զառաւումն մերկանայր, at dawn, at day-break, in the grey of the morning, at the peep of day; յայսմ օրինակի զբանս իւր - նայր, he thus expressed, or explained himself.

Մերկանգամ a. ad. quite naked; unarmed; fig. nakedly, openly, ingenuously; - պտուղք, bot. drupa.

Մերկանք S. Մերկութիւն. [drawn.

Մերկապատեան a. unsheathed, Մերկապարանոց a. barenecked; fig. naked, clear, evident, open, frank; ad. nakedly, clearly, overtly, plainly; - առնել, to make evident, to reveal, to discover, to unveil; ամ ինչ - կայ առաջի աչաց նր, all things are naked & opened unto the eyes of him.

Մերկատարր a. naked, bare; -տիգ a. bare-armed; -տիս a. bare-bosomed, bare-breasted.

Մերկացուցանեմ S. Մերկանամ va. Մերկացուցիչ s. spoiler; plunderer.

Մերկեմ, կացի S. Մերկանամ va. Մերկիմաստակ, -տասէրք s. gymnosophists, (a sect of Indian philosophers who went naked, living in woods & feeding on herbs).

Մերկոտն a. bare-footed. [ed part. Մերկութիւն s. nakedness; the naked.

Մերկուց, ի - ad. naked, bare, quite naked, nakedly.

Մերձ a. pr. near, nigh, next, close to, contiguous; ad. about, nearly; - չ - , very near, soon, in a short time; - ի Վենետիկ, near Venice; - է ի մեզ, it is near or quite close to us; - առ միմեանս, together, one with another, side by side; - ընկել, to be near, ready at hand; to be on the verge or brink of, at the point of; - ընկել ի մահ, to be at the point of death; - ի վախճան ընկել, to be drawing to a close; to be approaching one's end; - բազմիւ, to sit near; - գնել, to propose; to confront, to compare.

Մերձագաւակ a. related, consanguineous.

Մերձակայ, ից a. near, nigh to, neighbouring, bordering on, adjacent; present; coming, next; imminent; -իմ S. Մերձենամ; -կէս s. - արեգական, perihelion; - երկրի, perigee.

Մերձաւոր a. near, nigh, next; neighbouring, bordering on, adjacent, contiguous; approximate; akin, consanguineous; s. neighbour, friend, acquaintance; relation; - ապէս ad. approximately, -tively; -արար S. Մերձաւորիչ; -եմ, եցի, - եղուցանեմ va. to approach, to draw or bring near; to hold, take, possess, inherit or appropriate any thing in right of relationship; -իմ, եցայ տ. to approach, to go or come near, or towards, to go closer to; to be allied, related by marriage, to intermarry with, to marry into; -իւ s. near relation; -ութիւն s. proximity, neighbourhood, contiguity; approximation; familiarity; affinity, alliance by marriage; relationship, kindred; copulation.

Մերձենամ, եցայ տ. to approach, to accost, to draw near; to touch; to keep company with, to join, to be united; to know, to have carnal connection with. [proachment.

Մերձեցում s. approaching, approach.

Մերձեցանեմ va. to approach, to draw near, to advance towards; to apply, to appropriate.

Մերձիմ S. Մերձենամ. [mission.

Մերձում s. approach, access, ad-

Մերոյն, Մերոյն a. our.

Մերովի ad. voluntarily, freely, willingly; -ի իսկ տկանջօք, with our own ears.

Մերովանն ad. to the utmost of our power, as far as depends on us, our

Մերունակ a. our; S. -տկերպ. [best.

Մերունչան s. bot. marigold? [ner.

Մերօրէն ad. like us, after our manner.

Մեջ s. worm, wood-fretter; maggot; rottenness, putridity, corruption.

Մեցամէս, Մեցոս a. worm-eaten, rotten, carious, putrid.

Մեցոսիմ տ. to become worm-eaten, rotten, to rot, to putrify, to be corrupted, spoilt.

Մեք, մեր, մեզ pron. we; us; - ինքնին, - մեզնի, ourselves; զինչ - ուրիշ.

մեղքս, what poor creatures we are!
Մեքենաբան or *գէտ* *s.* mechanician;
մեքենաբան *s.* mechanics; **գործ**, *այ* *s.* machinist; mechanician; *a.* artful, masterly; very well made or done; **գործունեություն** *s.* machinery, engine-making, --works; **կանաչ** *a.* machinal; mechanical; **կազմակերպ**, mechanism; **մեքենա**, horse-power; **կանաչ** *s.* mechanics.
Մեքենայ, *ից* *s.* machine, engine; *fig.* machination, cabal, plot, device, intrigue; **բազմաշարք**, *ս.* sly, crafty dealings, intrigues, machinations; **սխառնակ** *S.* Մեքենայեմ; **երկանիւ**, *վեցանիւ* կամ *ութանիւ*, two-, six- or eight-wheeled machine; **զոգեշարք**, steam-engine; **հիդրաւիկ**, hydraulic m. or e.; **սեղանիւ**, locomotive e.; **պարզ կամ կրկին արդասեօք**, single- or double-acting e.; **պեղիւ**, dredging-m., dredger; **ջրեղէն սիւնակաւ**, water-pressure e.; **վերամբարձ**, jack, lifting- or screw-jack; **ցցաշար**, steam pile-driving e.; **փչող**, blast, blowing-e. or m.; **օդահան**, air-pump, pneumatic m. or e.; **գործարան** *ի*, engine-building, m.-factory, m.-manufactory; **լուծել**, **քակել** *զ*, to take an engine to pieces, to dismount; **յար. դարել**, **կազմել** *զ*, to fit or put an engine together again, to mount; **ի գործ արկանել** *զ*, to work an engine.
Մեքենայաբար *ad.* mechanically;
յարդար *s.* engine-fitter; **յաւոր**, &c. *S.* Մեքենաւոր, &c.
Մեքենայեմ, *եցի* *va.* to contrive, to form, to project; to machinate, to plan, to plot, to intrigue, to cabal.
Մեքենայող *a.* very shrewd, cunning, crafty; **պէս** *ad.* mechanically;
յուլմի *S.* Մեքենաւորութիւն; **վար. այ** *s.* machine-driver; **ւար** *a.* furnished with machines; mechanical; full of contrivances; industrious, dexterous, handy, adroit; artful, sharp, sly, intriguing; **ւարեմ** *S.* Մեքենայեմ; **ւարուն** *s.* contrivance, invention, machination, artifice, cunning, wile, piece of cunning.
Մեքենով *S.* խարխիւ.
Մեքենակերպ *S.* Մեքենայեմ.
Մշակող *s.* filter.
Մշակ *s.* membrane, pellicle; secundine, after-birth; *S.* Մշակում.
Մշարան *s.* emunctory.
Մշտմ, *եցի* *va.* to press, to extract

by pressing or squeezing, to squeeze out, to express; to filter, to distil; **մտն** *vn.* to infiltrate; to distil, to trickle, to fall drop by drop.
Մզկիթ, *կթաց* *s.* mosque. [roides.
Մզնաձեւ *a.* membranous; *s.* cho-
Մզում *s.* filtration, distillation.
Մէգ, **միգի**, **գաւ** or **գով** *s.* mist, fog, haze; **մանձր**, dense fog, thick mist.
Մէլ, **միլ** or **զոյ** *s.* urine, water, piss; stale; **միւր** *s.* urinary sediment. [urine, aperitive; *s.* diuretic.
Մէլմուլ *a.* diuretic, apt to provoke
Մէն, **մէնի** *a.* one, only, sole; alone; *ad.* only, solely; **մի**, each, every one, each one.
Մէջ, **միջ**, *ով*, *ք*, *միջաց* or *ոյ*, *ովք* or *ք* *s.* middle, midst; inside, interior, heart, bosom; loins, reins; **ցաւք** *միջաց*, lumbago; **ք** or **պորտ քնդոյ** *bot.* hilum of beans, &c.; **հացի միջուկ**, with the crum; **ի** or **ի միջի** *pr.* in the midst or middle of, among, between, in, into, within; **ի միջոյ**, through, out of, from; **ք** *pr. ad.* by halves; between, among; in, into; through the medium of, by means of; **ք** *ad.* from time to time, now & then, ever & anon; **ցաւ**, down or up to the waist; **ի միջի ձեւում**, among you, in the midst of you; **գիշերոյ**, midnight, twelve o'clock; **ի գիշերի**, at night, in the night, by night; **ք** *իւր*, upon his loins or side; **միջովք** *զափ* *ի վեր*, or **ի միջոյն եւ ի վեր**, from the loins upwards; **միջովք** *զափ* *ի խոնարհ*, or **ի միջոյն եւ ի խոնարհ**, from the loins downwards; **յաւ պահանութեան** *ի միջի*, from or in the midst of corruption; **պնդել զաւ**, to gird up one's loins, to put on a belt; **խորտակել զաւ**, to break one's back; **գօտի ածել ք** *իւր*, to wear a belt, girdle or sash; **արկանել քուրձ զմիջովք**, to put or gird sackcloth on one's loins; **սուսեր ք** *ածել*, **ածել սուր ք**, to gird on a sword; **ք** *հերձուկ*, **հատանել**, to cut in halves; to split into two parts; **բառնալ ի միջոյ**, to annihilate, to utterly destroy, to exterminate; **անցանել**, **կալ ի**, to come forward, to show or present oneself; **ի բերել**, to produce, to bring forward or out, to cite, to expose; **ի անկանել**, to interpose; **փոյթ ի աւանակ**, to endeavour, to study, to try, to make any effort, to be solicitous;

դաշինս *ի միջի հաստատել*, to make an alliance; **արի**, **անց ի**, arise, get up, come here; **բերթածք նր չեն ի միջի**, his poems are lost; **ք** *բանից մի անկանել*, do not interrupt another's discourse; *S.* խորհուրդ.
Մէջերկրեայ, &c. *S.* Միջ- &c.
Մէջակէտ *s.* centre.
Մէջօր *s.* midday.
Մէջօրեայ, **րէկ** *s.* midday, noon, noon-day; *a.* of noon.
Մէտ *s.* index of scales; weight, heaviness; moment, instant; oscillation; inclination, propensity; *a.* inclined or prone to, bent on; **աւ** *ad.* oscillating, balancing; undulating, floating; **ի խոնարհել**, to float, to undulate, to wave; **վնեւ**, to be inclined, prone, to bend, to tend towards.
Մթափն *a.* obscure, dark, gloomy, dingy; **գնիմ**, *եցայ* *vn.* to grow dark, gloomy, to be obscured or darkened, to darken; **աւաց**, to grow dim; **գնիմ** *a.* dark, dark coloured.
Մթաղգած *a.* gloomy, dark, obscure, dismal, dull, sombre; **վնեւ գիւնով**, to have the sight or reason obscured, to get drunk, to feel giddy, to feel one's head turn round; **ուլմիւն** *s.* darkening, darkness.
Մթային *a.* obscure, dark, dusky.
Մթանամ, *ացայ* *vn.* to darken, to grow dark, to become dusk; *fig.* to dim, to obscure; to tarnish; **օգոյ**, to begin to lower; **աստեղաց**, to be eclipsed; **մաւաց**, to grow dim.
Մթապատ *S.* Մթաղգած.
Մթար, *այ* *a.* black, smutty; *s.* bleakness; filth, dirt; **ուլմիւն** *s.* obscurity.
Մթացուցանել *va.* to darken, to obscure, to cloud, to dim; to blacken, to offuscate; *ast.* to eclipse; **զափ ի գիշեր**, to change day into night.
Մթեր, *ից* or *այ* *s.* mass, heap, pile, accumulation; provision, store, hoard; remainder; filth, dirt; **աւ**, in a heap, like a heap, in quantity.
Մթերած, *ոյ* *s.* heap, mass; **ոյ**, *ից* *a.* heaped up, amassed, accumulated.
Մթերանոց *s.* warehouse, store-- , magazine.
Մթերեմ, *եցի* *va.* to hoard up, to amass, to accumulate, to heap together; to warehouse, to house; to provision, to victual; **ոխս**, *ոխս* *ս.* բեւալ

ուլմել, to bear a grudge, to have a spite against one; **գրեալ թոյնն թափել ի բաց**, to give vent to one's spite, to breathe out one's anger.
Մթին *a.* obscure, gloomy, dark; obscure, abstruse, occult, of difficult interpretation; **կեանք**, life of obscurity; **վարս վարել**, to live obscurely; to lead an austere life.
Մթխալ, *այ* *s.* an ounce & a half.
Մթխագոյն *a.* dark coloured.
Մթնանամ, **Մթնիմ** *S.* Մթանամ.
Մթնորոտ, *ի* *s.* atmosphere; **աւան** or **տան** *a.* pherical. [dimness.
Մթուլմիւն *s.* obscurity, darkness, **Մթիւ** or **լ**, **Մթիւն**, **Մթիւ** or **լ**, **Մթիկ**, **Մթիկի**, **Մթուկ** *s.* gnat, mosquito; midge, any small fly; **աւալ** *նորք* *կոյր*, որ *զմեղուկս քամէք եւ զուգաս կանէք*, ye blind guides, who strain at a gnat & swallow a camel.
Մի *ad.* no, not, none; **մի ասեր ինչ**, say nothing about it; **մի արդեօք**, is it not? **մի արդեօք դու իցես եգիպտացին**, art not thou that Egyptian? is it not you? **մի գուցէ**, lest, for fear that; that it may not; **մի երբեք**, **մի բնաւ**, never, not at all; **մի եւ մի**, or **մի եւ մի իւրեք**, beware! not at all, by no means, never; **մի ... եւ մի**, neither ... nor; **մի եւս**, never, not again, no more; **մի եւս աւաներ**, take care not to do so again; **մի իւրեք**, by no means; **մի եղիցի**, **մի լիցի**, may it never be! God forbid! never; **մի ոք**, nobody; **մի**, perhaps? **կերիցէ մի**, neither should he eat; **մի**, **մի վաւարացանէք զիս**, no, no, do not afflict me.
Մի, *ոյ*, *ով*, *ուլմ* *a.* *s.* one; *ad.* first, firstly, in the first place; **մի Աճ**, one God, one only God; **ի մի**, in one, together; **աւ մի սիւնակ**, at, or by each column; **աւ այլ մի**, to each person, a-head, a-man; **մի աւ մի**, **մի լի միջոյն**, one by one, successively, from hand to hand; bit by bit, piece by piece, in detail, minutely, exactly; particularly, specifically, individually, distinctly; **մի լի միջոյն ասել**, **նշանակել**, to specify, to go into detail; **Ժողովել ի մի**, to collect, assemble or unite together; **մի ոմն**, one, one person; **միս ի նշէ**, one of them; **միս կամ միւսն**, either; either one or the other; **միս մի ի նշէ**, every one of them; **ոչ միս եւ ոչ միւսն**, neither; neither one nor the other; **ք**

մի, ը մի համար, conjointly with, together, at once; in one, like one & the same thing; մի եւ նոյն, the same; մի զմիոյ կնի, one after the other; մի՛ զի կոյր էր, եւ մի or երկրորդ զի աղբատ էր, in the first place he was blind, in the next poor.

Մի մի, միոյ միոյ, միուս միուս a. s. each; every one; ad. one another; one by one; ը միոյ միոյ ամսոյ, monthly, by month; մի առ միոյ, one after another, one on the other; մի զմիով, with emulation, surpassing one another, outvying; մի մի տարի, annually, every year, year by year; մի ը միով, one under another, in a subordinate state; մի մի իշխան մի մի օր մասուսցեն զընծայս, all the chiefs make daily offerings.

Միաբան, ից or աջ a. unanimous, of one mind, agreeing; conformable, equal, uniform, analogous, similar, identical, the same; ad. with one accord, in concert, unanimously; s. S. -ակեաց; - հաւանութիւն, unanimity, concord, consent; - լինել, to agree, to conform to; -ական a. unanimous: monastic; - ձայնիւ, with one voice; -ք s. religious community; monastery; -ակեաց, եցաց s. monk, coenobite; -ակի ad. unanimously; -ամբոս a. disturbing a community, turbulent, seditious; -եմ, եցի va. to agree, to cause to agree, to conciliate, to reconcile, to reunite, to match; to compose, to unite, to join; ի մի -, to reunite; - or -իմ, եցայ vn. to agree, to be of one mind or opinion, to consent, to comply; to be agreed, reconciled, to conform oneself; to unite, to join in one, to be matched; -ի չարիս, to conspire, to conjure, to plot; չ-, to disagree, to deny, to disown; - երկու երկու, to pair, to form couples or pairs; - ութի s. unanimity, agreement, concord, union, harmony, consent, good understanding; conciliation, re-, union; harmony, consonance, concordance, homophony, symphony, concert; conformity, fitness, suitableness; commonalty, community, communion; company, society, club, corporation, congregation; copulation; - թագաւորաց, alliance, confederation, league; - ի չարիս, cabal, plot, conspiracy; -ք ad. unanim-

ously, with one accord; -թիւ կեալ, to live on good terms; բախտել զ-, to sow division in.

Միաբար ad. solely, singularly; -բարբառ a. having one language or speech; unanimous; ad. with one voice; -բարձ առնեմ va. to remove or take away every thing together; -բարոյ a. of the same character or disposition; -բերան ad. with one voice; -բնակ, աջ s. co-habitant; Monophisite, that believes our Lord to have one nature only; -բնակուի s. co-habitation; -բնութիւն s. consubstantiality; -բոլոր վարս s. tresses, head of hair; -բոյս a. born together, twin; -բուն a. consubstantial; of the same nature or essence; natural, native; bot. having only one trunk or stem.

Միազիր a. gr. formed of a single vowel; -գլխապետ s. absolute prince; commander, general in chief; -գլխի a. one-headed, monocephalous; -գոյ a. having but one substance; unique of its kind; -գոյն a. monochromatic; of the same colour, uniform; -գործ s. fellow-labourer, cooperator, coadjutor; ad. working or acting together, cooperatively; -գումար, -գունդ S. Համագումար, -գունդ; -գօտեալ, -գօտի a. robust, vigorous, sturdy.

Միազաւան, ից s. a. unitarian, antitrinitarian; conformist; -գիմի a. uniform, simple.

Միազգի S. Համազգի; -զոյք a. paired, conjoined, matched, equal; -զօր S. Համազօր. [-թիւ S. Համաթիւ.

Միաթերթ a. bot. monopetalous; Միաժողով S. Համազոլմար.

Միալար s. monochord; -լեզու a. speaking the same language; -լուծ S. Միալար.

Միախառն a. temperate; -ութիւն s. temperance; -խոհ, -խորհուրդ a. of the same opinion or way of thinking, unanimous; ad. unanimously; -խումբ S. Համախումբ; -խումբ a. assembled, crowded; ad. in crowds, together, in a mass; -խօսիկ S. Միախօս.

Միածալ, ի a. folio; -ծին a. Only-Begotten; -որդի, only son; -ծնուի s. the being only-begotten.

Միակ, աջ s. unity, first number, one, 1; a. only one, alone, singular; -ք, the units, 1-9.

Միակամ S. Համակամ; -եայք, յց s.

Monothelites; -ութի S. Համակամութի; -կան a. only, sole, singular; -կաշի a. one-eyed, monocular; -կեաց, եցաց a. living together; S. Միայնա-; -կեղեւ a. having one bark or rind; -կեցցալ a. S. -կեաց; monobious; -կերպ a. uniform; monotonous; -կերպուի s. uniformity; monotony, sameness; -կեցութի S. Միայնակեցութի; -կես-թթուակ s. chem. sesquioxide; -կի a. sole, only; միայն -, alone, quite alone; -կից a. joined together; -կնի a. married only once; s. monogamist; -կնութի s. monogamy; -կիւն a. equal, of the same weight, equipollent; -կողմանի a. paralytic, palsied, crippled; one-sided; ad. from one part only; -լծով ձգել ախոս, to plough with a single ox; -կողմն s. one side; գնել, թողուլ ի -, to put aside, to leave; -կուղի a. simple; -լուան, cord of a single twist; -կրօն a. of the same religion, coreligionary; of similar habits; uniform, conformable; -կրօնուի s. professing the same religion, conformity in religion; unanimity; conformity, uniformity; -կցեմ vn. to unite with, to participate, to consent; -կըցորդ a. conjoined, equal, partaking of.

Միահալ, -ոյն ad. all at once, together, altogether, quite, at once, entirely, collectively; -Համ a. conjoined, inseparable; -Համար s. vote, suffrage; a. even, equal, like; summed up; -գնել, to vote, to come to the vote; չէք -, that is not the same thing; -Համու ad. collectively, altogether, generally, all at once; in all; in a crowd, in a mass; եւ զի - ասացից, to say briefly, in short; -Հայր S. Համահայր; -Հանդերձ S. Մեկնահանդերձ; -Հանէք s. buffoonery, drollery; -Հաւաալ ad. with one voice; in chorus; -Հասակ S. Հասակակից; -Հարթ a. even, flat, smooth, equal, levelled; -Հաւան a. unanimous, of the same opinion; ad. unanimously; -Հաւատ, ից a. of the same religion, faith or belief; -Հաւաք առնեմ va. to gather together, to collect in one; -Հեծան a. monarchical, absolute, despotic; -Էլիսան, absolute master, monarch; -Էլիսանութի, absolute power, monarchy; - ունել, to reign absolutely; - առնել, to make universal; -Հեւ or տի S. Միայար; -Հովիտ S. Միանիտ; -Հոյլ ad.

all together, in crowds, in troops.

Միաձայն ad. with one voice, un-animously; a. gr. one-vowelled; -իմ S. Ձայնակից լինիմ; -ութի S. Ձայնակցութիւն; -ձեռանի or ձեռն a. one-handed; -ձեւ a. uniform, equal; -ձեւութի s. uniformity; -ձի ad. with one horse; -ձոյլ a. like one mass, of one piece, massive, east, molten; -ձորձ S. Մեկնահանդերձ.

Միալի s. monochord.

Միաշարակ a. indiscriminately eat-able; a. ad. feeding but once a day; -ձեռնի a. bot. of one trunk, unistirpis; - ծառ, tall & straight stem.

Միամայր S. Միամոր; -մասնեայ a. of one part; simple; -մարտ, &c. S. Մեամարտ, &c.; -մեայ a. of one year, one year old; -մեզ a. equally culp-able or guilty; s. accomplice; -միա a. simple-minded, ingenuous, simple, artless, innocent; good-natured, silly, simple, foolish; faithful, attached, loyal, true, devoted; -մշկ ad. with one shoe; -մտաբար ad. sincerely, ingenu-ously, candidly, artlessly; simply, sil-lily, foolishly; unadvisedly; -մտական S. Միամիտ; -մտեմ, եցի, -մտիմ, եցայ vn. to be candid, open, sincere, to be-have sincerely; to conduct oneself loyally or faithfully; to ascertain, to verify, to become assured, persuaded, to believe, to acquiesce, to agree, to consent; -մտութիւն s. plain-dealing, sincerity, innocence, ingenuousness, artlessness; fidelity, faithfulness, loyalty; simple-mindedness, simplicity, silliness, credulity; -թիւ S. Միամուաբար; -մոր, ոյ or ու a. one only, only, only begotten; s. only child; -մօրուի s. state of an only child, or of a desti-tute person.

Միայար a. united, joined, attached, chained together; continuous, contin-ual; immediate; ad. at a single stroke, at one bout, in a moment, im-mediately, at the same time; - տողել, to join together, to link, to chain; -եմ va. to join, to annex, to unite, to con-nect; -յարկ a. one-storied; -յարութի s. conjunction, concatenation, train, contiguity, continuance, succes-sion.

Միայն, ոյ, ու a. only, sole, singu-lar; alone, lonely; simple, plain; ad. solely, singly, singularly, simply; so-

litarily; - թէ, - զի, it being well understood that, on condition that, provided that, unless; մի -, one only; ոչ -, not only; - միայնակ, all alone, quite alone, by oneself, without company; - չ -, face to face, tête-à-tête, * cheek by jowl.

Միայնաբար *ad.* only, simply; singularly.

Միայնագործ *a.* self-acting.

Միայնախոսութիւն *s.* soliloquy.

Միայնակ *a.* only, sole; *ad.* quite alone; - կեաց, եցաց *s.* S. Միանձն; *a.* monachal; - կեր *a.* eating alone, without company; - կեցական *a.* monachal, monkish, cenobitical; - կեցանոց *s.* hermitage; cloister, monastery; - կեցուն *s.* monastic or solitary life, monachism.

Միայնամարտիկ, &c. *S.* Մենամարտ.

Միայնամիտ *S.* Մենամիտ.

Միայնանոց, - ստան, - բան *s.* solitude, hermitage, monastery.

Միայնաւոր *a.* *s.* solitary, hermit; - ական *a.* only, indivisible: monastic; - ութի *s.* solitude, solitary life, loneliness; *S.* Միայնակեցութիւն.

Միայնեակ, եկի *S.* Միակ.

Միայնիկ, - նուկ *ad.* alone, all alone, quite alone, by oneself.

Միայնուի *s.* solitude, retreat, loneliness.

Միայնուհի *f.* nun. [united, linked.

Միայրդ *a.* conjoined, connected,

Միանամ, ազայ *vn.* to be united, joined, incorporated, identified.

Միանգամ *ad.* at once, only once, at one blow; որ -, whatever, whoever, whosoever; ուղի - ն եւ միւսան, գամն, as usual, as at other times; Հաբից զսա գեղարդեամբս - եւ ոչ կրկնեցից, I will transfix him with a single blow & he will have noneed of a second.

Միանգամայն *ad.* all at once, together, unitedly, all at the same time, altogether; jointly, in concurrence, at the same time; all, quite; totally, entirely; - եւ, yet, even, also; - աւսել, եւ - իսկ ասել, եւ զի - ասացից, upon the whole, after all, in a word, in short; ոչ - առնել, to repeat several times, over & over again.

Միանձն, ձին, ձուկ, ձանց *s.* solitary being, anachorite, hermit; cenobite, monk, friar, religious; *a.* only, alone, without company; - ական *a.* solitary, cenobitical, monkish, monachal, monastic; conventual; un-

itarian; - անամ, ազայ *vn.* to retire, to live in solitude; to embrace a monastic life, to turn monk; - անոց *S.* Միայնանոց; - ութի *s.* monachism, monastic life; solitude; - ուհի *f.* nun.

Միանման *a.* uniform, equal; - նան *a.* having or wearing the same mark, uniform; - նուն *S.* Համանուն.

Միաշաբաթ, ուշ, - ի, թւոյ *s.* first day of the week, sunday; - շար *a.* continuous, uninterrupted; strung, arranged, conjoined; - շաւիղ *a.* walking in the same steps, conformable, like; - շնուի *s.* unanimity, concord; - շունչ *a.* unanimous, of one mind; - շուրթի *S.* Միաշրջուլ.

Միաշափ *a.* of the same measure,

Միապաղպաղ *a.* in one mass, in one

body, in a lump, massive; plain,

simple; - ծով, smooth sea; - պաշտօն

a. equally worshipped or honoured;

- պատիւ *S.* Համապատիւ; - պար *a.* in

the same chorus; at the same ball or

dancing-party; - պարեգոս *a.* wearing

but one tunic; - պետ *s.* monarch; - պե-

տական *a.* monarchical; *s.* monarchist,

royalist; - պետեմ, եջի *vn.* to be a

monarch, to reign or govern with ab-

solute power, to have sovereign au-

thority; - զհն, to be absolute master

of the country, of the world; - պետու-

թի *s.* monarchy, monarchical govern-

ment; absolute dominion; չ - թի կալ,

to adopt the monarchical form of go-

vernment; Հակառակորդ - թի, repub-

lican; - պէս *ad.* in the like manner,

likewise, equally, evenly; indiscrimin-

ately; uniformly; - պիշ առնեմ *va.* to

attract all eyes; - ինչ չառնեմ, to

refuse to look at.

Միասահման *a.* having the same de-

finition; having common bounds

or confines; - սայրի *a.* one-edged;

- սայրիկ *s.* knife-blade; - սիրտ *a.* of one

mind, unanimous; - սմբակ *a.* whole-

hoofed, solipede; - սնաբար *ad.* toge-

ther; - սնական *a.* consubstantial; si-

multaneous, common, compatible;

united, only, sole; - սնականակ *s.* con-

substantiality; simultaneousness; com-

patibility; - սնուի *s.* conjunction, con-

nexion; - սնունդ *a.* fed, reared or

brought up together; - ստեղծ *a.* one-

branched; - ստնի *a.* one-breasted; *sf.*

Amazon; - ստուածեան *a.* *s.* mono-

theist; - ստուածութիւն *s.* monotheism.

Միաձնակ *a.* monosyllabic; *s.* - ble.

Միառակ *a.* of one layer or stratum;

- տառ *s.* monogram; - տարալ *a.* uni-

form; *ad.* equally; - տարած *a.* equally

spread or extended every where;

- տարր *a.* massive, solid, compact, ho-

mogeneous; - տարրեմ *va.* to unite to-

gether, to combine; - տարրութիւն *s.*

combination, union, homogeneous-

ness; - տեսակ *a.* of one kind, uniform,

like, equal; - տեսող *a.* seeing all at

one glance; - տերեւ *a.* monophyllous;

- տեւակ *a.* enduring or suffering with

another; - տնութիւն *s.* cohabitation,

living in the same house; - տոհմ *a.* of

the same race, family or nation; - տուն

a. living with, in the same house; *s.* co-

habitant.

Միացուցանեմ *S.* - ւորեմ. [habitant.

Միաւոր *a.* united, joined; one,

singular; equal, alike; *s.* arith. unit; -

թիւք, the units, the simple numbers;

- ական *a.* singular; indivisible; - ակա-

նութիւն *s.* unity; union; - ակից *a.* con-

joined; united; - եմ, եջի *va.* to unite,

to join, to conjoin; to attach, to tie

together, to glue together; to mix, to

combine, to annex, to incorporate, to

identify; to join together, to couple,

to match, to pair; վերադառնալ, to re-

unite, to rejoin, to tie again; - իմ *vn.*

to be united, joined, attached or tied

together; to be mixed; coupled,

matched; - ուի *s.* union, junction, con-

junction; adhesion, combination; re-

union; incorporation; gluing; copu-

lation, pairing; ից, unanimity.

Միափակ *a.* joined together, solid,

firm, compact; - փառ *a.* *S.* Փառակից;

unanimous; - փերթ *a.* of a single

piece; - փոր *a.* born together, twin.

Միաբարոյ *a.* preaching uniformly

or the same truth.

Միգաղգած, - խառն, - մած, - յին,

- պառ *a.* foggy, covered with mist or

fog, caliginous, cloudy, dark, obscure,

gloomy; - մած *a.* nebulous; - աստեղ

ast. nebula.

Միգամ, աջի, - անամ, ազայ *vn.* to

become dark, obscure; to get turbid;

to begin to lower.

Միգապատեմ *va.* to cloud, to dark-

en, to dim; - իմ *vn.* to get cloudy.

Միեղէն *a.* only, single, sole, simple;

solitary; *S.* Միաբան. [- ծովային, sea-.

Միեղէրու, *f.* *s.* monoceros, unicorn;

Միգաղաւ *a.* troubled with stran-

gury, subject to the gravel; -, - ուի *s.* strangury, gravel, dysury, ischury, stoppage, suppression or retention of urine, pain & difficulty in discharging the urine; - իմ, եզայ *vn.* to suffer from stone or strangury, to be afflicted with the gravel.

Միգական *a.* urinary; urinous; - թթուււ, uric acid; - ման *s.* chamber-pot, urinal; - նոց *s.* pissing corner, retiring-place; - նոց *s.* the urinary passage, ureter; - շար *a.* diuretic, urinative, provoking urine; - չափ *s.* urinometer; - բան *S.* Միգանոց.

Միգարդէլ, &c. *S.* Միգարդէլ, &c.; - արձակ, աջ *a.* diabetic, incontinent of urine; - արձակութիւն *s.* diabetes, incontinence of urine; - աւառ *S.* - ման.

Միգեմ, եջի *vn.* to urine, to piss, to

make water; - անամնոց, to stale; -

ստեղ, to piss often but little; ոչ թո

զուլ յամէ որ զորմով միգեցէ, to des-

տրուիլ *s.* ureter. [troy every male.

Միգեցուցանեմ *va.* to cause to urine,

to move or provoke urine; - ուցիւ *S.*

Միգիւ *s.* chem. urea. [Միգաղաւ.

Միգն, միգն. միգիւ, միգեաց *s.* anat.

aponeurosis; amnios; - խեղաց, me-

ninges. [a-bed.

Միգոյ *s.* pisser; - յանկոյնի, piss-

Միգուի *s.* anat. urethra. [blood.

Միգունի *s.* pissing; - արեան, piss

Մի ի միգիւ *S.* Մի.

Մի թէ *ad.* is it? can it be? is it pos-

sible? perhaps? is it that?

Միթր, *f.* or միթրոյ *s.* Gr. w. mitre,

Միլ, Միլոն *s.* mile. [tiara, infula.

Միլիոն, *f.* *s.* million; Հազար -, a

thousand -s, milliard; - երորդ, *f.* *s.*

millionth.

Միծ, մծի *s.* mud, mire, dirt; puddle.

Միհր *s.* Mithra, sun, Persian god.

Միմանսգրկուի *s.* mutual damage.

Միմանց, զ-նս, *f.* -, - ամբ *s.* to

each other, to one another; զ-նս, one

another, each other; *f.* -, from one

another, one from another; չ - նս,

with one another; զինի -, one after

another; - դէմ լըդէմ, face to face,

fronting, opposite; սէր առ - նս, mu-

tual affection; յեղբայրսիրութե առ

- նս զթաճք, kindly affectioned one

to another with brotherly love; զ-

բեռն բարձէք, bear ye one another's

burdens; սիրել զ-նս, to love one an-

other, to love reciprocally; փառել -

to injure one another; *դ-նս դովել*, to praise one another; *ի-նս անել ըզ-դրունս*, to shut the doors; *բախել զ-նս*, to smite one another; *ի թիկունս հա-սանել* —, to help each other, to render mutual assistance; *ի պատիւ զամբը ելանել*, in honour preferring one another; *ամբը վն-ս պալատել*, to pray for one another.

Միմանցաւոր *a.* loving mutually, affectioned one to another.

Միմա, *այ* *s.* *Gr. w.* mime, mimic, clown, zani, buffoon, merry Andrew, pantaloons; *անիւն* *a.* mimic, droll, ludicrous; *մութիւն* *s.* mime, mummery, mimicry, buffoonery, harlequinade, drollery. [both.]

Մին, *-ս*, *-դ*, *-ն* *a.* one; *եւ միւսն*, *Միմաւոր* *a.* solitary.

Մինովացուլ *s.* minotaur.

Միմութիւն *s.* solitude, loneliness.

Մինչ *pr. ad.* till, until, up to; to, as far as; when, at the time that; while, whilst; *- or - զի*, so that, in such a manner that; *այնպէս... - զի*, so... that; *- այս - այն*, mean time, meanwhile, in the mean time, whilst these things were doing, during that time, in the interim.

Մինչդեռ *ad.* when, while, at the time, as long as; *- սակաւին*, whilst, yet; *բայց - ունէին ի դիմի հարկանիւ միմանց*, but just as the combat was about to commence; *խօսէի թէ նմա - սակաւին էր յանկողնի*, I spoke to him while he was yet in bed; *- խօսէր*, while he was speaking.

Մինչեւ *pr. ad.* until, till, as far as, to; even to; that; *- յայժմ*, till now, up to the present, up to this time, hitherto; *- յայդ վայր*, so far, as far as, to that place; *- յայդը*, so far, as far as that, to there; *- յայս վայր*, thus far, as far as this, to here; *- ուրանոր*, how far? *- ջամպս*, even to the clouds; *դայ թէ իս - ի Կարս*, he goes with me as far as Kars; *կայ* or *մնա - եկեսցէ*, wait till he comes; *- ջերբ*, how long? *ոչ ելից - դարձցին*, I will not go out until you return; *- ջբազում ամս*, during many years; *- զի*, so that, inasmuch that; *այնպէս* or *այնչափ զի*, so that; as well as; *- բազմաց իսկ անել*, so that several people said.

Մինչեւ *ad.* before, ere; not yet; *-*

ծագեալ արեգակն, before day, before sunrise; *- աւարտեալ ամին*, with-in the year; before a twelvemonth; *- եկեալ էր նր*, he had not yet come; *- մեռեալ իցեմ*, before I die.

Միշտ *ad.* always, at all times, continually, at every turn, incessantly, for ever, for ever & ever, perpetually, eternally; *a.* eternal; *ոմ - ն*, as usual, as before, as formerly. [sabre.]

Միողնի *a.* one-edged; *s.* scimitar, *Միոսայնի* *a.* woven in one piece, without seam.

Միոսանի *a.* one-footed, unipes.

Միորձի *a.* having but one testicle.

Միութիւն *s.* one, unit; unity, union, reunion; concord, accord.

Միջաբեկ *a.* broken-backed; hip-shot; *fig.* disheartened, discouraged; *- լինել*, to break one's back; to become hipshot; *fig.* to be disheartened, to lose one's courage; *- անել* or *-եմ*, *եցի* *va.* to break one's back, to strain the loins; to dishearten, to discourage; *- դար* *a.* rotten at the core; weak, useless; *- գետացի* *s. a.* Mesopotamian, inhabitant of Mesopotamia; *- գետը*, *սաց* *s.* Mesopotamia; *- գիւր* *s.* midnight, twelve o'clock; *- գիտուի* *s.* divination or guessing the contents of; *- գրուի* *s. gr.* epenthesis; *- գգեստ* *s.* petticoat; *- գգեստիկ* *s.* under-petticoat; *- խառն* *a.* composed of knots, of nodes at intervals; *- ծեր* *s.* middle-aged man; *- ծովեմ* *vn.* to sail on the high seas, to go on the open sea.

Միջակ, *այ* *a.* middle, mean, middling; *s.* middle, centre; *- անայն* *a.* middling voiced; *s.* middle-voice; *- ամար* *s.* the centre of heaven; *- այլն* *a.* middling, indifferent, neither good nor bad, moderate.

Միջակետ *s.* centre, central point; *gr.* point (*.*), full stop, period; *- կողք* *s.* middle ribs; *- կոսոր* *S.* *Միջաբեկ*; *- կութի* *s.* mediocrity; *- կուրծք* *s.* the middle or internal part of the thorax; *- կտուր անեմ* *va.* to cut in the middle, to divide in two parts; *- լինել*, to be halved.

Միջահասակ *a.* of middling stature, middle-sized, about the middle height; middle-aged; *- հասուն* *s.* division by halves; interruption.

Միջաման *s.* middle-finger; *- մտն* *լինիմ* *vn.* to plunge into the crowd; to

crowd in; *- մտն* *a.* entered, introduced; well versed in, initiated, instructed, intelligent, expert; free, frank, bold, daring; meddlesome; enterprising, adventurous, venturous; *- լինել*, to enter, to push in, to introduce oneself, to go forward or before; to intrude into, to thrust oneself forward, to intermeddle or interfere; to penetrate deeply, to pierce to the inmost parts, to dive into, to explore, to sift; to undertake, to have a hand in, * to have a finger in every body's pie; *- ձեռամբ գործել*, to act freely; *- մուտ լինիմ* or *- մտեմ* *vn.* to go in, to introduce or obtrude oneself; to meddle with, to interfere, to intervene; *- մշտութիւն* *s.* intervention.

Միջանկեալ *a.* intermediate; intervening; *- խաղ* or *խաղարկութիւն*, interlude.

Միջաւիղ *s.* middle path or way; diameter; *- պատ S.* *Սփածանեղ*; *- պինդ* *a.* girdled, bound round the body, lusty; *- սահման* *a.* middling, intermediate; *s.* middle, centre; *- վայր* *s.* middle, centre; interval; *- or - վար* *a.* moderate, temperate.

Միջատաբան *s.* entomologist; *- ա-կան* *a.* -logical; *- ութիւն* *s.* -logy.

Միջատութիւն *s.* interruption.

Միջառք, *սաց* *s.* insects.

Միջարկութիւն *s.* interjection.

Միջեմ, *եցի* *va.* to cut, to shorten.

Միջերկնայ *a.* that is in the middle of the heavens, medicelestial; *- կրական* *a.* mediterranean; *- or - ծով*, the Mediterranean; *- կրեայ*, *եայց* *a.* midland; *- բ* *s.* the midland provinces. [*s.* - tery.]

Միջնորդայ *a.* mesenteric; *- դերք*

Միջն, *ցոյց* *a.* that is in the middle; middle; middling; intermediate; *- բ* *s.* midlent; *arith.* middle terms.

Միջնաբերդ *s.* citadel, tower; *- թի-կունք* *S.* *Թիկնամէլ*; *- լուսին* *s.* full moon; *- ծիրանի* *s.* cloak lined with purple; *latioclavium*; *- կայմ* *s.* main mast; *- հայր* *s.* the heart, centre of Armenia; *- մարտիկ* *a.* fighting in the midst; *- յարկ* *s.* second floor or story; *- նիւ* *s.* centre, or middle part of a wheel; middle wheel; *- շէն* *s.* the centre of a village; *- շխարհ* *s.* centre, interior of a country, midland districts; *- պա-րխալ* *s.* partition wall; rampart; *- տարր* *s.* water & air; *- տուն* *S.* *Միջնայարկ*.

Միջնարկէլ *s.* diaphragm. [diator. *Միջնեկ* *s.* middle-man, agent, me-
Միջնոն *s.* back-bone, back.

Միջորդ, *այ* *s.* mediator; intermedium, agent, go-between; negotiator; medium; *- վաճառաց*, broker; *- հաշտութե*, reconciler, conciliator, inter-mediator, intercessor; *- լինել* or *-եմ*, *եցի* *va.* to mediate, to procure, to intercede, to interpose, to go between, to negotiate; to intervene; *- եայ* *երդմամբ*, he confirmed it by an oath; *- ութիւն* *s.* intercession, mediation, interposition, intermeddling, intervention; negotiation, medium; *- վաճառաց*, brokerage, brokage, agent's commission; *- թիւ* *ad.* mediately, through the medium of.

Միջորմ *s.* party wall, partition.

Միջոց, *այ* *s.* middle, centre; space, interval, interstice; vacancy; division, separation; difference, distinction; empty space; * means, way; *- հացի* *S.* *Միջուկ*; *- անոթոց*, capacity; *- ձի*, interior, inside part; *- պատերազմաց*, truce, suspension of arms, armistice; *- զաւազմման*, during the conflict, in the hottest of the battle, thickest of the fight; *- զաւաճանապարհին*, on the way; during the journey; *- ի-ի ամբո-խին ամրանալ*, to take refuge among the crowd.

Միջուկ *s.* marrow, core, heart; *- հացի*, crum of bread; *- ձուրդ*, yolk of an egg; *- ընկուղոյ*, &c. kernel of a walnut, &c.; *- անկոց*, pith; *- պրա-ղոց*, core; *- գիտաւորաց*, nucleus of comets.

Միջօր *S.* *Միջօրեայ*; *գիջաւորք*, at midday, about noon, towards midday; *- եայ*, *եցի* *s.* noon, noon-tide, midday; the south; meridian; *a.* southern, meridional; half, semi; *- ջերմ*, intermittent fever.

Միջօրէ *S.* *Միջօրեայ*; *դ-իւ*, *ի-ի* *ad.* at noon; *- անիւն* *a.* of noon, meridian; *- or - շրջանակ*, meridian; *- զիծ*, meridian line.

Միս, *մսոց* *s.* flesh; meat; *- դնդե-րային*, muscular flesh; *- մարդկային*, human flesh; *- երէոց*, venison; *- հա-ւուց*, &c., white meats, poultry; *- նապաստակի*, &c., brown meats, game; *- սպանդանոցի*, coarse meat, butcher's meat; *- որսոց*, fowls & game; *- պտղոց*, pulp; *հում*, *պահ-*

խորովեալ - raw, boiled, roast meat; - Ի կասկարայէ, broiled or grilled meat; մսոյ ջուր, broth; - ածեալ, to fatten, to make fat; կաթսայմսոյ, flesh.

Մխմալ s. wardrobe keeper. [pot.

Միտ, մտի, զմտաւ. միտք, մտաց, մտօք s. mind, intellect, understanding; sense, judgement, reason, intelligence; thought, idea; intention, design, project; opinion; advice, counsel; meaning, intent; maxim; ք մտի, ք -ս, at one's will or pleasure; according to one's fancy, liking, desire, &c.; ըմբռնումն մտաց, apprehension, idea; մարդկեղէն -ք, human reason; հասարակաց -ք, good sense; -ք անմտութե, foolish thoughts; -ք անարդարութե, reprobate sense; -ք առակիս, the moral of the fable, or of the apologue; ուղիւ մտօք, in good faith; պարզ մտօք, frankly, sincerely, without artifice; սրտի մտօք, with all one's heart; ազնուական -ք, noble sentiment; արդարակորով, խորախորհուրդ, վերմ, հաստատուն or անյողգողգ, լուսաւորեալ, ընդարձակ, եռանդուն, սուր, թափանցող, արդասուր, հնարագիւտ -ք, upright, profound, elevated, firm, enlightened, vast, lively, sharp or piercing, penetrating, fertile, inventive wit, mind or intellect; թեթեւ, անարգասուր, շփոթ, ջրուեալ, տկար -ք, frivolous or light, barren, confused, distracted, weak mind or intellect; ունեւ Ի մտի, to have the design or intention, to propose to oneself, to project; Ի -ս լինել, գալ, -ս ուսանել, to regain one's intellectual faculties, to be restored to one's senses, to awake; գնեւ Ի մտի, հաստատել Ի -ս, to form a resolution, to take into one's head, to be determined, to resolve, to project, to propose, to presume, to imagine; - գնեւ, to be attentive, to apply or devote oneself to, to observe, to regard, to consider with care, to think, to reflect; Ի -ս առնուլ, to understand, to comprehend, to perceive, to conceive, to know, to remark; to study, to learn by heart; զմտաւ or ք - ածեալ, to consider, to regard attentively, to meditate, to recollect, to imagine; աշխատ առնել զ-ս, to fatigue the mind, to rack one's brains; անկանեւ Ի մտաց, to be out of one's mind or senses, to lose one's senses, to be crazy; անկա-

նեւ or էլանեւ Ի մտաց, to escape or slip from one's memory; to forget; -ս գնեւ, to admonish, to warn, to apprise of; գնեւ Ի մտի ուրուք, to suggest, to insinuate, to hint, to intimate, to entangle, to involve; ք - մտանել, ք մտի լինել, to please, to gain one's affection or good will, to conciliate one's favour, to insinuate oneself in the good graces of, to win one's favour; ք - տանել, to take offence at, to be offended, to take ill, to take a pique, to be nettled; արկանեւ Ի -ս, to suggest, to inspire; տալ Ի - առնուլ, to cause to understand; փոխել զ-ս, շրջել Ի մտաց, to think better of, to change or alter one's mind or intention; Ի չար կամ Ի բարեւոր -ս առնուլ, to take well or ill; գերել զ-ս, to captivate one's understanding; ք -ս անկանել ուրուք, to occur to mind, to enter the imagination or thoughts; հանել ինչ Ի մտաց ուրուք, to drive out of one's head, to persuade to the contrary; -ս ունեւ, to be witty; ասել Ի մտաց, to say to oneself; ընդ - արկանել, to think, to recollect, to conceive; բարգաւաճել, կրթել զ-ս, to cultivate, to form the mind, to improve; այս անդր մտել զ-ս, to distract the mind; անխիղճ -ս ունեւ, to keep a clear conscience; Ի մտի պահել, to keep in memory; բարձրանալ Ի -ս Իւր, to become proud, vain, puffed up; - առնել, to listen to, to mind, to agree with; ք -ս հարկանել, to occur, to come to mind or memory, to recollect; առնել Ի մտաց Իւրոց, to do without intention, to do unintentionally; առ Ի -ս առնուլ, to understand allegorically; Իսկ առ Ի -ս, & in mystic or allegorical sense; բազումք Ի -ս ունողաց, the generality of intelligent persons, most witty people; ոչ ոք Ի -ս ունողացն, no one of good sense, no sensible person; եզեալ էր Ի մտի, he decided, he was resolved; չառնում ինչ Ի -ս, I understand nothing of it, I don't understand it, I am quite at a loss; անմարթ է Ի - առնուլ զայն, nothing can be known about it, it is impenetrable, it's marvellously obscure; -ք իմ առ իս դարձան, my mind was restored; եւ ոչ Ի -ս անգամ անկեալ էր նք, he never even dreamed of it; խորհել եւ ասել ք -ս, I thought &

said to myself; յորմէ Ի - առնուլ է, whence it follows that; բազում անգամ եղեւ ինչ Ի մտի, I was more than once tempted to, I several times intended to; գալ Ի -ս Իմ, it has just come into my thoughts, mind or head; ստէպ Ի մտի իմում յեղեղեմ զայն, I often repeated it to myself; այս էն -ք բանիցս, this is the sense of the passage; նա չառնու ինչ Ի -ս, he understands nothing of it, he knows nothing about it, it is Chinese to him; այս պէս եցոյց զչարս Ի մտաց Իւրոց, thus he betrayed his malicious intention; S. Շատ, Թափանցանց, Թուիչ or Թըռչիմ, Խիղճ, Խորհուրդ, Հաճեմ, Համբաւում, &c., &c.

Միտագոյն ad. readily, willingly.

Միտաշարի s. mech. momentum.

Միտեմ, եցի va. to incline, to lean, to bend, to bow, to bias; տ. to incline, to lean, to feel inclined or disposed for, to lean to the side of, to be biassed, to have an inclination for, to feel an attachment for, to adhere, to comply; միտեցաւ սիրա նք զինի նք, their hearts inclined to follow him; միտեալ a. tending, bent on, inclined or prone to; - Ի չարս, prone to evil; inclined to mischief.

Միտութիւն, -ումն s. inclination, tendency, propensity, disposition; proneness; ast. inclination; -ումն Ի չարս կամ Ի բարին, good or evil propensity.

Միտք S. Միտ, միտք. [pensities.

Միրդ, մրգաց or րոց s. fruit; S.

Միւսիկինս S. Միւսիկէ. [Պառզ.

Միւսինէս s. Gr. w. muræna, sea-

Միւսոն S. Մեռն. [eel.

Միւս, ոյ, ուլ a. other, another; different from, other than; -ն, the other; -ք զ-, one more than another; -ում առուր, the other day; բայց եւ զ-ն պատմեցից, but I will tell you something else; S. Մի; - անգամ or

Միւսանգամ ad. another time, once more, afresh, anew, over again, again, bis; a. second, other, new.

Միւսին, այ, էց s. mosaic; -եայ a. - , in -; - յառակ, tessellated pavement.

Միւրիկէ s. bot. Gr. w. myrica, tamarisk; genista.

Միւրեայ, րեկց a. of a day, ephemeral, lasting only a day; ad. a day only; - ջերմ, ephemera, ephemeral fever; - ճանաչ, ephemera, ephemeral fly; -

ճաչ, ephemeron-worm; - գեղ, fleeting beauty.

Միւրինակ a. uniform, equal; monotonous; ad. uniformly, equally; - ձեւ, Մըղաց, էց s. miller. [uniformity.

Մըր S. Մըրլ.

Մըւեմ, եցի տ. to mew, to caterwaul, to cry as a cat; - լիւն s. mew-ing, mew. [face on awaking.

Մըլեմ, եցի va. to rub one's eyes & Մըւկն s. bug. [smoking, smoky.

Միւսաւան a. mixed with smoke,

Միւս a. tempered, casehardened.

Միւեմ, եցի va. to drive in, to force into or penetrate, to fasten in, to fix, to force down, to plunge; to pierce, to prick, to run through; to temper iron or steel, to caseharden; - զձեռն, to stretch, to extend or hold out the hand; - զձեռն յարկն ուրուք, to imbue the hands in the blood of; միւեաց զգալուն Ի լանջս նորա, he has plunged the dagger in his heart; S. Ձեռն.

Միւիմ, միւեցայ տ. to be driven, plunged into, to penetrate, to enter; to meddle, to get in; to begin, to commence, to undertake; - բարկութե, to be seized with rage, to be enraged.

Միւիթար, այ a. consoling, consolatory; s. consoler, comforter; S. - ուն; որ. Mekhithar; - լինել, տալ, մատուցանել, to comfort, to console, to solace; - ինչ անեւ մտաց, to flatter, to adulate, to wheedle, to coax, to allure; - ական a. consoling, comforting, consolatory, alleviating, soothing; - ակից լինիմ տ. to be consoled or comforted mutually; - անք S. - ուն; - եան a. s. Mekhitharist, - rian; - եմ, եցի va. to console, to soften, to soothe, to comfort, to relieve sorrow or vexation, to alleviate; - իմ, եցայ տ. to be consoled, comforted; - էջ s. consoler, comforter; էջ. the Comforter, Paraclete, Holy Ghost; - ութի s. comfort, consolation, solace; էջ. balm, balsam.

Միւրճ հարկանեմ, Միւրճիմ S. Միւրճիմ. [putrefy.

Միւկեմ va. to corrupt, to rot, to

Միւկանք s. pressure; press. [dress.

*Միւնց s. woman's long grey kitchen-

Միւոց, Ի, աւ s. act of plunging into; mech. piston; plunger; - ջըհանի, pump-piston; - աբուն s. piston-rod; - ափող s. barrel or chamber. [mersion.

Միւսումն s. tempering, steeping; im-

Մխուռն *S. Մուխուռն*.
Մխրձիմ, *եցայ*, -*ձուռն* *Հարկանեմ* *տո*.
 to plunge, to sink, to drive, to rush,
 or dash into water, to duck; - *ախ-*
ախ, to plunge headlong into vice.
Մծղնագործութիւն, **Մծղնութիւն**
s. incest; lechery, lewdness, lust.
Մծղնեայ, *նեխայ* *a.* incestuous; lecher-
 ous, libidinous, lewd; *s.* name of vari-
 ous ancient sectaries.
Մկան, *ի* *s.* reins, loin, haunch, flank.
Մկանուռ, *նանց*, **Մկանք**, *նաց* *s.* the
 back; *fig.* swell, waves, billows; *Հար-*
կանեւ *է* - *նա*, to beat, to flog, to fla-
 gellate, to scourge; *բառնալ* *ի վերայ*
մկանանց, to load, to put a load on the
Մկանուռ *a.* muscular. [back.
Մկթամ, *աղի տո*. to turn up one's
 nose, to nose; to laugh at, to mock,
 to make game of.
Մկնապի *s.* bot. mouse-tail, myosurus,
 holoster; - *գոյն* *a.* mouse-coloured;
-ականը *s.* bot. mouse-ear, myosotis,
 forget-me-not; *med.* mumps; *գեղին* -
 creeping mouse-ear, pilosella; - *ակեր*,
-աձարակ *a.* gnawed or eaten by rats
 or mice; - *անկ*, *այ* *a.* murepollutus,
 polluted or contaminated by the pre-
 sence of dead mice; - *ապէս* *ad.* like a
 mouse; - *ապիպծ* *a.* spoiled by mice or
 rats; - *աստի* *s.* bot. squill, sea-onion,
 scilla; *գինի* - *ի*. wine of squills, vinum
 scilliticum; - *արջ* *s.* mus-ursinus; -
քիւ *s.* mus-araneus, shrew-mouse.
Մկնազար *a.* struck with a halberd;
-ւոր *s.* halberdier, pikeman.
Մկնդեղ *s.* rats-bane; - *սպիտակ*, ar-
 senic; - *դեղին*, orpiment; - *կարմիր*,
 realgar, red arsenic.
Մկնորսակ, *այ* *s.* mouse-hunter,
 mouser; - *գործի*, mouse-trap; *քաջ*
 -, good mouser. [dilly.
Մկնուռ *s.* bot. daffodil, daffadown-
Մկունդ, *մկնաց* *s.* halberd; lance.
Մկունք, *մկանց* *s.* muscles; *S. Մուկն*.
Մկրատ, *այ* *s.* scissors; - *մեծ*,
 shears; - *եմ*, *եղի տո*. to cut with scis-
 sors, to shear. [font, baptismal font.
Մկրտաւոր, - *բան* *s.* baptistery;
Մկրտեմ, *եղի տո*. to christen, to bap-
 tize; to wash, to purify by ablution;
 to bathe; * - *ղկաթն*, *գգինի*, to put
 water into milk, wine; *վերամին* -, to
 rebaptize; - *իմ տո*. to receive baptism,
 to be baptized; to wash, to bathe or
 cleanse oneself; - *արեամբ*, to be

martyrized. [np. St. John the Baptist.
Մկրտիչ *a.* baptizing, christening;
Մկրտութիւն *s.* baptism; washing,
 ablution, purification; martyrdom.
Մձուլի *s.* darkness, spot, dirt.
Մզեղ, *այ* *s.* chaff; powder, ashes,
 dust; - *Հրոյ*, spark; *ի* - *փոխել*, to
 turn to ashes, to be burnt to ashes;
-ակ, *այ* *s.* fine ashes; *a.* burned to ashes;
-եմ, *եղի տո*. to levigate, to pulverize,
 to reduce into powder; to burn to ashes.
Մղեմ, *եղի տո*. to push, to give a
 push to, to thrust, to push forward;
արտաքս -, to unload, to discharge, to
 empty, to cast forth; - *զմիման*, to
 press or crowd on one another; -
զպատերազմ, *զձակաւ*, to fight, to
 make or wage war, to give battle to;
 - *զախրդան*, to win, to conquer, to
 subdue, to depress, to prostrate; *զՀա-*
գեւոր կռիւն -, to fight against temp-
 tation; *էրեմ* *երեբաց* *զբարկութիւնն*
մղել, to be exasperated one against
 another; - *զանաստան*, to train to lab-
 our, to break in or teach animals to
 work; *S. ձալ*; - *իմ տո*. to be urged on
 or driven to, &c.; *միեցաւ մարտն այ-*
դուն, the battle was fought or took
 place in the morning. [mare.
Մղձաժէտ *a.* subject to the night-
Մղձաւանջ, *ի* *s.* night-mare, incubus.
Մղձկեմ, *եղի տո*. to choke, to stifle,
 to suffocate, to strangle; *fig.* to pain,
 to grieve, to vex, to torment; - *իմ տո*.
 to choke, to be suffocating; to be vio-
 lently affected with spite, envy, grief
 or rage.
Մղձկուն *s.* denseness (of smoke).
Մղձկուռ *a.* suffocating, stifling, op-
 pressive, sultry.
Մղձուկ *s.* heart-break, anxiety,
 pain, pang, sore, anguish.
Մղղակ *s.* butt, mark, aim, target.
Մղղական *a.* impellent; expellent.
Մղոն, *այ* *s.* mile.
Մղուսն *s.* impulsion, impulse, push.
Մղուռ *a.* foggy, misty, cloudy, ca-
 liginous. [ness.
Մղտագունութիւն *s.* obscurity, dark-
Մղտանամ *S. Մթանամ*.
Մղտափարատ *a.* dispelling darkness.
Մղշն *s.* impulse, impetus; - *ապւ*, to
 give a push, to push, to impel.
Մմիմ, *եցայ տո*. to soil, dirt or pol-
 lute oneself.
Մնամ, *աղի տո*. to remain, to stay;

to stop, to wait, to expect; to hope;
 to rest, to be at rest; to last, to con-
 sist, to hold out; *S. Բարեաւ*, *Խաղա-*
զութիւն, *Կամ*; *մնացեալ* *a.* remain-
 ed, remainder, rest, residue; *էմալի* *a.*
 transitory, transient, unstable, incon-
 stant.
Մնայուն *S. Մնացական*. [stant.
Մնաւ, *ից*, *ուց* *s.* mina (weight &
 money); pound; mark.
Մնաց, *ից* *s.* rest, halt, stop; *a.* stable,
 durable; *S. Կաց* *մնաց*; - *ական* *a.* per-
 manent, stable, lasting, durable, so-
 lid; - *ականութիւն* *s.* stability, perman-
 ence; - *որդ*, *այ*, - *ուած*, *ոց* *s.* rest,
 remnant, remainder; residue, relics;
 remains, fragments; - *որդք* or *գիրք*
-որդաց, Paralipomena; - *ուցանեմ տո*.
 to cause to remain, to stop, to put a
 stop to.
Մնիւց, *ից* *s.* weevil. [stop to.
Մնեմ, *եղի տո*. to press, to bruise,
 to squeeze, to express.
Մնեմ, *եղի տո*. to soo; to wail, to
 groan, to cry; *fig.* to sigh after, to long
 or burn for, to covet eagerly; *մնէ*
արաւի, the dove coos.
Մնիւն *s.* cooing; wail, groan, cry.
Մնիւն, *Մնիւն* *ad.* without noise, si-
 lently, softly, gently, noiselessly.
Մնիւստակ *s.* pantomime.
Մշակ, *այ* *s.* husbandman, farmer,
 tiller, cultivator; man-servant, do-
 mestic, servant; - *ական* *a.* agricultural,
 rural, country; - *ի* *s.* the Georgics;
-ելի *a.* arable, cultivable; - *եմ*, *եղի*
տո. to cultivate, to till, to plough, to
 manure; *fig.* to cultivate; to adminis-
 ter, to furnish, to supply; to serve, to
 wait on; - *ուի* *s.* cultivation, husband-
 ry, tillage, agriculture; *fig.* culture,
 cultivation; servitude.
Մշակամ, - *հոտ* *a.* musk-scented,
 musked, muscadine, muscadell; - *պորտ*
a. musk bearing or producing, moschi-
 ferous; - *պծեամն*, musk, moschifer,
 musk-animal, Tibet-musk.
Մշտաբար *ad.* always; - *բարբառ* *a.*
 speaking continually; - *բացիկ* *a.* al-
 ways open; - *բեր* *a.* producing, bring-
 ing forth constantly; - *բոյծ* *a.* always
 eating, devouring, voracious, greedy,
 gluttonous; - *բորբոք* *a.* perpetually
 burning; inextinguishable; - *բուխ* or
բուղի *a.* flowing, gushing out conti-
 nually, never failing, perennial; - *բուն*
a. eternal, immutable; - *գիւլ* *a.* perpe-
 tually rolling or turning round; - *գիւ-*

շէր *a.* *ad.* in perpetual darkness, al-
 ways in the dark; - *գնաց* *a.* going or
 flowing continually; - *գոյ* *a.* everlast-
 ing, perpetual, eternal; - *գալար* *a.*
 evergreen; - *գառա* *a.* very tiresome, im-
 portunate, troublesome; - *գեղ* *a.* al-
 ways running or flowing, falling conti-
 nually; - *գուարճ* *a.* always merry;
 ever reviving; - *լոյս* *a.* always bright
 or luminous; - *խաղաց* *S. Մշտաղաց*;
-խոհ *a.* always thoughtful; - *խոս* *a.*
 speaking or singing continually; - *ծան*
a. well known; - *ծիծաղ* *a.* ever smil-
 ing, cheerful; - *ծին* *a.* ever fruitful;
 constantly producing; - *կաթ* *S. Սեր-*
մակաթ; - *կայ* *S. Մշտաղայ*; - *կայրակ*
S. Մշտաղուխ; - *կառոյց* *a.* very solid,
 firm, stable, enduring for ever; - *կա-*
տար *a.* annual; accustomed; estab-
 lished; - *կիր* *a.* continuous, quotidian;
-ակն *s.* never failing spring; - *կոխ* *a.*
 trodden continually, frequented; -
ճանապարհ, thoroughfare, public way;
-կոյս *sf.* Ever Virgin; - *Հայց* *a.* always
 praying or entreating; - *Հոտ* *S. Մշտա-*
բուխ; - *մատոյց* *a.* often offered or of-
 fering; - *մարտ* *a.* waging perpetual
 war, fighting continually; - *մուռն* *a.*
 wailing constantly; continually beg-
 ging, praying, beseeching; - *յաղթ* *a.*
 always victorious; - *յուշ* *a.* of eternal
 memory; ever memorable; - *յոծար* *a.*
 always inclined, willing, disposed,
 eager, assiduous; - *նորոգ* *a.* ever new,
 fresh; - *նուէր* *S. Մշտամատոյց*; - *շարժ*
a. perpetually in motion; - *շարժութիւն*
s. perpetual motion; - *շարժար* *a.* endur-
 ing, suffering continually; always vex-
 ing or tormenting; - *մեռելութիւն*, con-
 tinual mortification; - *սպիծաւ* *a.* per-
 manently shining, clear or luminous;
-սպառն *a.* instant in prayer, con-
 stant in worship, fervent, devout, pious;
 assiduous; - *սիւն լինիմ տո*. continually
 to fix one's eyes upon, to look at
 steadfastly or intently, to gaze at;
-ջան *a.* very diligent, assiduous, inde-
 fatigable, unwearied; - *սաղարթ* *a.* aio-
 phyllous, evergreen; unfading; - *սա-*
ռոյց *a.* everlastingly frozen; - *վայել-*
եալ *a.* enjoying or possessing conti-
 nually; - *վառ* *a.* always lighted or burn-
 ing; - *տատան* *a.* shaking, agitating,
 moving constantly; always tempest-
 tost or --beaten; - *տեւ* *a.* ever-during,
 permanent, perpetual; - *տունել*, to

perpetuate; -աիւ s. eternal day; -ար թռնա a. always awake; -արած a. grazing, feeding continually; -արասր a. always in tears; -փայլ S. Մշտապայծառ; -փափաք a. always eager, desiring, wishing; -փթիթ a. always flourishing, blossoming or blooming.

Մշակ, աիկ, աիւս s. holy water-sprinkler, asperges-brush; - զուպիի bundle of hyssop.

Մշտնեան a. eternal, perpetual.

Մշտնեաբար ad. perpetually, eternally, to eternity, for ever, without end; -բուխ S. Մշտաբուխ; -կան S. Մշտնեաւոր; -կարգ a. fixed, permanently established, perpetual, inalterable; -կայ a. stable, immovable, lasting perpetually, immutable; -կեայ a. living for ever or eternally; -կից a. co-eternal; -շէն a. always loaded or adorned with grapes; -մուռն S. Մշտաւոր; -նամ, -պէս S. Մշտնեաւորիմ, -բար; -վառ S. Մշտաւառ; -տես a. eternally visible.

Մշտնեաւոր, -աիւս a. perpetual, continual, eternal, everlasting, endless; - շարժումն, perpetual motion; -արար S. Մշտնեաբար; -աիկ S. Մշտնեաիկ; -աիկութիւն s. co-eternity; -եմ, էջի, -իմ, էջայ va. to perpetuate, to eternize; vn. to last perpetually, to be for ever; to be perpetuated; to continue, to exist, to be extant; to persist, to persevere; -ութիւն s. perpetuity, perpetuation, continuation, permanence, eternity.

Մշտորեայ a. daily, quotidian; ad. daily, every day.

Մոգ, ույ or աջ s. magician, astrologer; diviner, enchanter, wizard, sorcerer; fire-worshipper, follower of Zoroaster; wise man of the East.

Մոգական a. magical; -ն s. magic, magic art; -կրօն or նիկ a. professing the religion of the magi.

Մոգեան s. pl. magi or magicians.

Մոգեմ, էջի va. to practise or profess magic, to exercise the magic art, to bewitch, to enchant; - զուշեւ զուշ, to cast a spell upon; to delight, to charm, to fascinate.

Մոգութիւն s. profession of a sorcerer; magic art, demonology, witchcraft, charm.

Մոգպաշտէ, էջ s. priest's attendant; -պէս s. grand magician, archmagician,

an, chief of wizards or magicians; -պետութիւն s. archmagic.

Մոգ, Մոթ, ոյ s. bushel, muid.

Մոգանամ, աջայ vn. to remain, to last; to augment, to increase.

Մոգի, զւոյ s. bullock, young bull, sturk, steer.

Մոթխոթեմ vn. to repeat, to say over again, to inculcate, to impress deeply on the mind of youth.

Մոլ s. bot. suckers, sets, offshoots; *mud mixed with straw.

Մոլաբոյս a. wild, bad, useless; -թգեի, -թուզ s. bot. sycamore; caprificus; -թուզ s. sycamore figs or fruits; -խնդ s. hemlock; -խոս s. weed; սրբէլի -ոյ, to weed; -խոսեմ, -իմ vn. to be full of weeds; -խուժ s. furious mob; -ձիթեի s. wild olive-tree.

Մոլար a. wandering; erroneous, wrong, false, heretical; s. deceiver, perverter, seducer; աստեղ -բ, erratic stars, planets; -անուն a. bearing a false name, false, erroneous.

Մոլեբար S. Մոլեգնաբար.

Մոլեգին a. furious, raging, mad, outrageous, demoniacal, fanatical, enraged, desperate, rude, violent; - or -գնաբար ad. furiously, madly, passionately, with fury, violently; -գնական S. Մոլեգին; -գնաձառ a. erroneous, heretical; nonsensical, foolish; -գնիմ, էջայ vn. to be furious, to get into a rage, to fly into a passion, to be mad with rage; to be beside oneself, to go mad, to become deranged, to fall into ecstasy; -գնոտ, աջ a. S. Մոլեգին; -գնութիւն, -գնուցք s. frenzy, fury, madness, rage, mania, wildness, transport; delirium eroticum, violent Մոլեխնդ s. hemlock. [passion.

Մոլեկան S. Մոլի.

Մոլեմ, էջի va. to drive mad.

Մոլեխանա a. cruelly jealous, eaten up by envy; fanatic. [fanaticism.

Մոլեանդիւն a. s. fanatic; -գութիւն s.

Մոլի, լւոյ a. raving, furious, frenetic, maniac, mad; vicious, petulant, passionate; great, excessive.

Մոլիմ, էջայ vn. to lose one's senses, to go mad; to be in a passion, enraged; to be extravagantly fond of, to fall violently in love with, to be passionately in love; - զհեռ, to bend one's whole soul to, to apply oneself entirely to, to dote upon, to be des-

tracted with; մոլիս, Պաւլէ, Paul, thou art beside thyself.

Մոլիսեան a. s. molinist; - վարդապետութիւն, molinism.

Մոլշ, է s. bot. mallow, marsh--.

Մոլոր a. strayed, erred; missed, mislaid, lost; S. Մոլար; ad. out of the way.

Մոլորակ, աջ s. planet, wandering star; -ազէս s. ast. planetarium; orrery; -ան a. wandering, vagrant; false, erroneous, heretical; deceitful; fallible; - աստղ, erratic star; -ն s. demon; antichrist; -այլին դրութիւն s. planetary system; -աշափ s. planetolabe; -աստղաք s. planetoids.

Մոլորահոգմ a. inconstant as the wind; s. changeable wind; -միւս a. in error; -նք s. wandering; error, roving course; -շաւիղ a. strayed; -շունչ a. perverting, suggesting or teaching error; -պատիւր a. false, deceitful, fraudulent.

Մոլորեցուցանեմ va. to turn out of the way, to mislead, to lead astray; to bewilder, to deceive, to beguile, to seduce, to pervert, to suborn, to corrupt; -ուցիչ s. seducer, suborner, perverter, deceiver, corrupter.

Մոլորեմ, -բիմ, էջայ vn. to go out of one's way, to ramble, to rove, to wander, to stray, to go astray, to lose oneself, to be bewildered, to err, to fail; to fall into error, to be deceived, seduced, perverted; S. Մոլիմ; -եալ a. wandering; - աստղ, - star.

Մոլորութիւն s. wandering, straying, aberration; error, heresy; seduction, perversion, subornation, corruption; fury, mania, folly, frenzy, madness; - մտայ, mental aberration; ծայրայեղ -, sad extremity, excess; բազում դպրութիւնք զքեզ է - դարձուցանեն, much learning doth make thee mad.

Մոլորումն S. Մոլորութիւն; դառնալ է մոլորմանէ, to be convinced of one's error, to correct one's mistake.

Մոլութիւն s. fury, rage, mania, frenzy, madness, folly; violent passion; transport, enthusiasm; * vice, bad Մոլուցք S. Մոլեգնուցք. [habit.

Մոլիկ, խոյ s. ashes; օր մոլորոյ, Ash-Wednesday; մոխարկումն է -, cineration, in-; - լինել, to burn or reduce to ashes; է - եւ յաճին դարձուցանել, to incinerate, to reduce to

ashes; to lay in ashes, to waste or desolate; ապաշխարել մոխրով, to do penance; հուր ծածկեալ է մոխրով, fire lies under the ice; there is fire lurking under the ashes; S. թաւալիմ.

Մոխրագոյն a. ash-coloured, ashy, grey; -թաւալ a. wallowing or rolling in ashes; -շից a. full of ashes, ashy; -խառն a. mixed or soiled with ashes; -կոյս s. ash-heap, -hole; -հեղձոյց առնեմ va. to stifle, choke or suffocate with ashes; -մած a. prostrate in the dust; -մոլթ a. dark skinned, sunburnt, tawny, brown; -շին a. cinerous; -նոյ s. ash-hole, -pit, -pan; ից, Persian fire-temple; -շունչ լինիմ vn. to inhale ashes, to be suffocated with ashes; -շափ կարգ s. fixed or established measure of ashes; -պաշտ, էջ or աջ s. fire-worshipper; -պաշտութիւն s. fire-worship; -ջուր s. lixivium, lye, wash, lye-wash; լուսնայ -ջուր, to wash, to lixiviate; -սէր S. Մոխրապաշտ; -տարած a. prone on the ashes; - իջաի, a bed sprinkled with ashes; -տեսակ a. like ashes, ashy; -տուն a. fire-temple; -տունի s. bot. cineraria; -ջան a. sprinkled with ashes.

Մոխրացուցանեմ, Մոխրեմ, էջի va. to reduce to ashes.

Մոխրոյ, աջ s. S. Մոխրանոյ; dung-hill, -heap, -hole or -pit.

Մոծիւր, ծրոյ s. charcoal-powder.

Մոլեզ, զեզի, Մոլիզ, է s. lizard.

Մոլորիկ, շիւղ S. Մոխրագոյն & Ձի.

Մոմ, ոյ, ոմ s. wax, bee's wax; wax-candle, -light, taper; սպեղանի է -ոյ (* մշամ), cerate, medicated wax; - շարպական, stearine candle; S. Ջրաք.

Մոմագործ, աջ s. wax-chandler, -maker; -զօծ կտաւ s. oil-cloth, -skin; floor-cloth; -կալ, է s. chamber- or flat-candlestick; taper-stand; -կան թթուում s. cerotic acid; -կերտ a. made of wax; գուր -, cell, alveolus; -ձեւ a. like wax; -պատ a. waxed, cerated; *S. Մոմաւառ; -վաճառ, աջ s. dealer in wax, or in articles made of wax.

Մոմայ a. waxen, made of wax.

Մոմեղէն a. S. Մոմեայ; s. S. Մոմ.

Մոմեղնակալ, աջ s. candlestick.

Մոմեմ, էջի va. to wax, to cere, to spread over or coat with wax.

*Մոմջոր S. Մոմագօծ կտաւ.

Մոմոս, է s. Momus; S. Միմոս.

*Մոմպատ, աւ (Գժատ, Կճատ) s.
*Մոման S. Աշտանակ. [wax-taper.

Մոյթ, մութիւյ, թիւք s. stay, support, prop, jamb, pillar, pilaster, stanchion, buttress; - դնել, to prop, to support, to shore up; - լարակալ mus. S. էշ.

Մոյկ or Մոյդ, մուկայ s. galoche.

Մոյն s. beauty, floridity, grace, loveliness; a. beautiful, florid, lovely, graceful; - ամոն առնել, դա ի ամուռնութիւն յոկնել, to make beauty fade, to spoil, alter or ruin the beauty of.

Մոյր, մուրջ s. mendicity, beggary; alms; ի - ելանել, շրջել, to go begging, to ask charity, to beg alms, to mendicate; ի - տեսնել, to see any one in a begging state.

Մոմազն or Մոմոզն, &c. S. Միայնակեաց, &c. [bot. tamarisk, myrica.

Մոյայ, ից, Մոյալարի, Մոյենի s. Մոռանամ, աջայ va. to forget, to be forgetful or unmindful of, to neglect; - դաստէն, to be at a stand, to stop short, not to know what to say, to be put to a stand or to a non-plus; մի մոռանար զիս, don't forget me; * bot. forget-me-not; - or - իմ տն. to be forgotten, to fall into oblivion.

Մոռացկոտ, աջ a. forgetful, unmindful, liable to forget; S. Մասն.

Մոռացութիւն, -ութիւն s. forgetfulness, want of memory; ի - գալ, անկանել, to fall into oblivion; ի խոր - անկանել, ի մոռացմունս խորոց մատնել, to be buried in oblivion; -ութիւն առնել or -ութեանեմ va. to forget, to cause to forget, to cause to fall into neglect.

Մոռացոնք s. forgetfulness; -նա առնել, ի -նա դարձուցանել, արկանել, to forget, to leave or bury in oblivion; - լինել, գալ, to forget, to forget oneself, to put out of one's memory; ի -նա տնել, to cause to forget. [the Magi.

Մովսէսեան մովսէս s. the chief of Մովսէսաբեր a. proclaimed, promulgated or given by Moses; -գիր a. written by Moses; -գիր a. established or ordered by Moses; -գան, -գան a. Mosaic; -գերս a. built or constructed by Moses.

Մոր, ի s. blackberry; mulberry; -ենի s. brier, bramble; blackthorn, pyracantha.

Մորէ s. S. Քառափ; myrtle-tree.

Մորթ, ոց s. skin, hide, pelt; leather; remains, relics, coil; - մարդոյ, derma, skin.

Մորթագործ, աջ s. skinner, currier, leather-dresser, fell-monger; -ութիւն S. խաղախորդութիւն; -զգեստ a. clad in skin; -զերծ a. skinned, deprived of the skin; - առնել, to skin, to deprive of the skin; to excoriate.

Մորթաղ, ից s. dressed skin, tanned hide; leather-bag; leather table-cover.

Մորթային a. cutaneous.

Մորթաներկ, աջ s. skin-dyer.

Մորթանք s. skinning, flaying, act of depriving of the skin.

Մորթափաշտաւ s. dealer in skin, pelt-monger; leather-seller.

Մորթեան s. pl. skins, hides.

Մորթեղէն a. leathern, leather.

Մորթեմ, եջի va. to flay, to skin, to deprive of one's skin; to cut the throat, to butcher, to slaughter; to

Մորթի, թաղ S. Մորթ. [kill, to slay.

Մորթիկ s. sheepskin mat.

Մորի, բւոյ, բեայ s. den, lair; bot. S. Մոր & Մորենի. [green, fresh, tender.

Մորձ, Մորջ s. bough, branch; a.

Մորմ, ոց s. bot. night-shade, bane-wort; strychnine, strychnia.

Մորմոք, -անք, -ութիւն s. heart-ache, -break, anguish, grief, distress, regret, displeasure.

Մորմոքեմ, եջի, -եցուցանեմ va. to give or cause great displeasure or regret, to afflict or grieve deeply, to pierce to the heart, to embitter, to harrow, to rend, to break the heart.

Մորմոքիմ, եջայ տն. to grieve, to be torn with pain, to be afflicted with spasms, to regret much, to be very sorry, greatly displeased; to be affected, touched, moved, to melt with compassion. [idiot, simpleton, dolt.

Մորոս, աջ a. s. foolish, mad, insane,

Մորոսաբան a. talking nonsense; -ութիւն s. nonsense, foolish, extravagant or silly talk.

Մորոսական a. nonsensical, foolish; -միտ a. dull-witted, --brained.

Մորոսանամ, աջայ տն. to madden, to run or go mad. [less speech or talking.

Մորոսութիւն s. foolishness, senselessness.

Մորոսութիւն s. stupidity, idiotism, extravagance, folly, madness.

Մորու S. Մորուք.

Մորեմ va. to remove, to put or set

aside, to separate; - ի կաթին սովորութենէ, to wean.

Մու, մոյր, մում S. Մի, ոյ, ում.

Մու, ի s. bot. meum, meum Athamanticum, spiguel, fœniculum alpinum perenne.

Մուզ, մոյր s. juice, extract, any liquid expressed, squeezed or obtained from fruits, &c.

Մութ, մթոյ, ու. Մութիւն, մթան s. obscurity, darkness, night; a. dark, obscure, gloomy; - անհարկն, frightful or thick darkness, impenetrable gloom; ընդ - ի մթան, ի մթի ad. in darkness, in the dark, in the gloom.

Մութի s. S. Մութ; temper; fig. proof, trial; a. tempered; steeled; red hot, fiery, burning.

Մութանեմ, ծի va. to introduce, to give entrance, to cause to enter; to thrust or poke in, to insert; to conduct, to guide, to lead; to admit, to receive; to think, to excogitate, to invent; to adduce, to allege.

Մութանող, -ծիլ a. introducing; s. introducer; -ծիլ s. gentleman usher; -ծութիւն s. introduction.

Մութն, մկան. Մկունք, մկանց s. mouse; pl. mice; S. Գնդեր, Մկունք; ազգ. մկանց, the miccy tribe; - մեծ, rat; - փայրի, wood-mouse; - դաշտի, field-rat; - ջրային, craber, water-rat; - ալպէան, marmot; - լեռանց, mountain-rat; - Փարսանի, ichneumon; S. Հեռաձան or Հիւրս; գեղացի եւ քաղաքացի - , the country mouse & the city mouse; ծակ, բոյն, աղբ, ականատ մկանց, mouse-hole; rat's nest; mouse-dung; mouse-trap; որ. սորդ. մկանց, rat-catcher, mouse-hunter; (կատու) mouser; որսորդութիւն մկանց, mouse-hunt; - որսալ, to mouse, to catch a mouse; - չէ, the mouse squeaks. [-, broken in or trained horse.

Մուզ a. tamed, tractable; երկվար

Մուզա S. Մուզա.

Մուշակ, աջ s. shoes; slippers; S. Կօշիկ with its derivations.

Մումիայ, ի s. mummy; մումազօծ կտուռ -ի, cerement, cere-cloth.

Մուն, մոյր, ու. Մուն, մոյր s. flesh-worm; gnat, midge. [colour & beauty.

Մունաւոր a. having fine carnation

Մունեակի, ակաց s. public crier, herald.

Մունշ, մնշոյ a. dumb, mute; S. Համբ;

- առնել, to strike dumb; - լինել, to be mute, to become dumb or speechless.

Մուշկ, մկայ s. musk; - երէ, moschifer; բէշկ մկայ, civet- or musk-cat.

Մուշա s. fisticuff.

Մուշակ, աջ s. pelisse, fur; (ըզգեստ) furred gown or robe; վաճառականութիւն -ի, fur-trade; պատել - աւ, to fur; - ագործ, &c. S. Մաշկեկագործ, &c.

Մուս S. Չմուս & Լուս մուս.

Մուսուկէս s. S. Մորէ; sea-eel.

Մուսա, յից s/. muse.

Մուսէն, աջ s. museum.

*Մուստա s. must.

Մուս, մոյր. -բ, մոյր s. entrance, entry, coming or going in, introduction, access, approach, admission; gate, street-door, portal; porch, atrium, vestibule; income, revenue, rent; carnal knowledge; S. Կանացի; -բ ա. թեւու, sun-set, setting, going down; the setting sun, the west; -բ արեւալին, heliacal sun-set; -բ աստեղ ast. immersion; յեղի միջեւ ց-ս արեւու, from sun-rise to sun-set; - եւ ել or ել եւ - , income & expenses; - եւ ել նաւաց, arrival & departure of ships; -բ եւ ելք, entering & leaving; comers & goers; - ամոյ, first day of the month; ի մոյր արեւու ad. towards or near evening; ի -ս լինել or դառնալ արեւու, to disappear, to set; - առնել, to make one's entry, to enter, to go in; - or -ս գտանել, to be admitted, to have access, to be received; - եւ ել առնել, to come in & go out; իմանալ զ- եւ զեւ ուրուք, to know all a person's goings out & comings in, all his designs & actions; ժամն որոշել ել եւ մոյր, to fix the times of audience; Համարձակ - չորս. Հէլ առ ինքն, to give free access to him; ոչ գիտեմ զեւ եւ իմ, I do not know how to act; խաղաղութիւն իցէ -դ քո, is peace with you? do you bring peace?

Մուր, մոյր, ու. s. lamp-black, pine-soot, soot, blacking; ink; սեւաւ եւ - , miserable, wretched.

Մուրական a. begging, mendicant, poor; - or -ութիւն s. beggary, mendicity.

Մուրամ, աջի, -անամ, աջայ va. to beg, to mendicate, to ask alms, to so-

licit charity, to be a vagrant; մութա-
յեալ կեանք. a precarious life.

Մութանք s. begging; alms.

Մութացած, -ի, -ոյ, -ու a. begged,
mendicated, borrowed; alien, foreign;
pieced, patched up, mended.

Մութացիկ, զկան s. beggar, mendi-
cant, supplicator; a. begged, borrow-
ed; - չըջել, to go begging, to mump;
S. Մութամա՞ն. [& Մութացիկ a.

Մութացկան, Մութիկ S. Մութական
Մութի, մրկաց s. roasted wheat.

Մութկան չըջիմ S. Մոյր.

Մութհակ, այ s. obligation, bond,
contract, bill, note of hand, promis-
sory note; bulletin, cedula, act, sche-
dule, instrument, deed; - աղաչանաց,
memorial, petition; - ընդունելութիւն,
receipt, acknowledgment; - հատուց-
ման, discharge, acquittance; - ար-
քունի, decree, ordonnance, rescript,
mandate; պարգևաց -, patent, letter
patent, brevet, privilege, special grant;
- մուսուլման, - մուսուլման յանցա-
նաց, amnesty, general pardon.

Մութհակագիր, գրաց s. chirograph-
er; memorial-writer, memorialist.

Մութ, մրձոց s. hammer; - բարա-
հատաց, stone-cutter's pick; կացա-
ւոր -, pick-axe, mattock.

Մութոյ, այ a. s. mendicant; - արար
ad. like a beggar, in a precarious man-
ner; - ութիւն s. mendicity.

Մութա, մրոյ or տի s. bot. myrtle-
tree; --berry; - աստան s. myrtle-grove.

Մութց s. fist; - առնել չ միմեանս,
to box, to cuff, to fight with fists;
- աջի ad. with the fists, with fisticuffs.

Մայլ, էց s. mist, darkness, obscur-
ity; shadow, shade; a. foggy, obscure,
dark, dusk; shady, woody; - էցուցա-
նեմ va. to darken, to obscure, to of-
fuscate; - ութիւն s. darkness.

Մագայիմ, էցայ տ. to devour, to
gobble up, to eat like a hog, to swal-
low or gulp down, to stuff oneself.

Մամամ, աջի, Մամեմ, էցի տ. to
murmur, to grumble, to mutter, to
growl; - չ միմեանս, to fall one upon
another furiously or ferociously, tooth
& nail, to be cruelly & obstinately bent
against one another, to be mutually
enraged; մամեալ ալիք, angry bil-
lows, surging waves.

Մամուլ a. murmuring, grumbling.

Մամուլի s. murmur, growl.

Մանչական a. roaring; S. Մամուլ.
Մանչամ, աջի, - էմ, էցի տ. to roar;
to bellow, to low; to rage, to chafe,
to fume, to burst into roaring; մանչ-
էի առ հեծութէն արտի իմոյ, I have
roared by reason of the disquietness
of my heart.

Մանչիւն, - չում s. roar, roaring;
bellowing, lowing, whining, shudder-
ing; - չոյ a. roaring; bellowing; - չո-
ական a. noisy, clamorous, resound-
ing; Մանչ a. dog-muzzled; --faced. [ing.

Մանու a. surly, cantankerous, crab-
bious; Մանութի s. rebellion, revolt. [bed.

Մարդուր S. Մարդէն; - բոյժ a. fed
with flesh; - ճանճ s. flesh-fly, meat-
fly, blue-bottle. [butchery.

Մարդորժ, այ s. butcher; - ութիւն s.
Մարդէլ s. heap of corpses, slaught-
er; - զանգուած a. carneous, fleshy;

corporeal, earthly; - լի, լիւր, լից a. fle-

Մակ, այ s. caruncle. [shy, brawny.

Մակեր, այ a. flesh-eating, living
upon flesh; carnivorous; - ութիւն s.
flesh-food; fig. excess, debauch.

Մահան, այ s. flesh-fork, --hook;
- հատ a. abstaining from flesh; - լի-
նել or -իմ տ. to abstain from meat.

Մահանճ S. Մարդժ.

Մամրցութիւն s. rivalry in glut-
tony, emulation in voracity.

Ման, ի, - ունք, նանց s. fillet; gland.

Մանաբանութիւն s. anat. adenology;
- գրութիւն s. adenography; - հատութիւն s.
being broken-backed; adenotomy.

Մանու a. glandular.

Մապաւ a. clothed in flesh, incar-
nate; fleshy, plump.

Մապաւաւ, այ s. butcher; մանուկ
-ի, -ի՛ս boy; - or -անոց s. meat-mark-
et; butcher's shop, butchery; - ութիւն
s. butcher's calling.

Մագիւն s. price of meat.

Մակ a. fleshy, corpulent, chubby,
plump, fat, brawny; - էն a. made of
flesh, fleshly, carnal, corporeal, earth-
ly, mortal; - յարկ, mortal coil; -
բուր, man-mountain, giant.

Մակի a. S. Մակէն; s. living, living
man or soul; - բ, men, mortals; ani-
mals. [cool, to refrigerate.

Մակ va. to chill, to make cold, to
grow frigid, to suffer cold; to catch
cold, to take a cold; մի՛ ձեռն իմ, my
hands are cold.

Մոխիմ S. Մոխիմ, վանիմ.

Մոխոյ a. extravagant, spendthrift;
- ութիւն s. lavishing, squandering.

Մոխիմ տ. to emaciate, to become
extenuated.

Մոտ or Մոտու a. S. Մոտոյ; touch-
ed with meat; contaminated.

Մոտու or s. flesh-day.

Մոտր, մարոց s. crib, manger; stable;
զուարակ ի մարոյ, a fat calf; - or - բ
բերանոյ, jaw bone or the interior of
the mouth; - or կառք մարի S. Յարդոյ.

Մարմուտ a. bred in the stable.

Մարախ a. crack-brained, cracked,
crazed, frantic, frenetic, mad; - ութիւն
s. insanity, madness, folly, frenzy;

- բանեմ տ. to reflect, to reason, or
revolve in one's mind; - բացութիւն s.
sharpness, shrewdness, sagacity; - բե-
րեմ, էցի տ. to recollect, to remem-
ber; to take it into one's head, to
think, to purpose, to contemplate, to
imagine, to conceive; to make an at-
tempt, to attempt, to dare, to will, to
be inclined to, to bring oneself to; to
give oneself up to; ի կերակրիկ ինչ -,
to obtain a bare livelihood; յապաշ-
խարութիւն -, to repent, to be conver-
ted, to amend; ի նախանճ -, to be en-
vious, jealous; S. խեղդ; - բերեցուցա-
նեմ va. to cause to think; to induce,
to incite, to attract, to excite desire;

- բերիկ լինիմ S. Մարաբեմ; յանա-
սուն -, to commit bestiality; - բերու-
թիւն s. intent, intention, resolve; crim-
inal attempt. [posely omitting.

Մազոյ a. wilfully forgetting, pur-
suing; Մազիւր, գրաց a. attentive, care-
ful, vigilant, diligent, exact; consider-
ate; - լինել, to be attentive, to pay
attention to, to mind, to attend to, to
take heed to, to apply, to be assidu-
ous; - զիւր a. diligent, prompt, ready;

- , - իմ, - սիրով or կամք ad. willingly,
voluntarily, with good will, hearti-
ly, cheerfully, with pleasure; candid-
ly, frankly, sincerely; - զիւրազոյն,
- ս S. Մազիւր ad.; - զիւրութիւն s. eager-
ness, diligence, goodwill, cheerfulness;
- թիւ S. Մազիւր ad.; - զիւրեմ տ.
S. Մազիւր լինիմ; - զիւրութիւն s. at-
tention, application, care, heed, heed-
fulness.

Մառախ a. brainless, giddy-brain-
ed, --pated, crack-brained, foolish,
mad; - ութիւն s. mental derangement or

alienation, lunacy, insanity, madness.

Մախաւ, այ a. deceitful, delud-
ing, seducing; - ութիւն s. seduction,
deceit; - խոհ or խոհս a. pensive,
thoughtful, musing; - լինել or - խոհիմ
տ. to think, to muse, to reflect, to
ponder, to rack one's brains; - խո-
հութիւն s. meditation, ponderation,
reflection; - խոյլ a. investigating,
examining.

Մառախան a. done after reflection;
* s. meditation; - ծեմ, էցի տ. to think,
to reflect, to meditate, to ponder, to
consider, to muse, to weigh; - ծիւն S.
Մառախան; - ծուծիւն s. thought, me-
ditation, consideration, reflection, idea,
imagination, fancy; ի խոհ - թիւ, as
far as I can judge, according to my
idea; - ծօրէն ad. considerably.

Մախոյր a. mentally blind; - կոծ
լինիմ տ. to be anxious, perturbed; to
be vacillating, wavering; - կորոյս a.
out of one's mind, extravagant, mad.

Մառախ a. presumptuous; to one's
mind or liking, pleasing; - ոյ a. pleas-
ing, agreeable, to one's liking; con-
descending, meek; - ութիւն s. presump-
tion; prepossession, prejudice; - հաս
a. comprehensible, easy to under-
stand, intelligible, plain; - հասութիւն
s. comprehension; - հարուստ a. witty,
very intelligent, ingenious, lively;

- հոսան a. fickle-minded, changeable.

Մամուլութիւն va. to seduce, to per-
vert; - զինքն, to deceive oneself.

Մայրոյ a. unquiet, thoughtful, wav-
ering, agitated, undecided, perplex-
ed, irresolute; - առնել, to disquiet,
to perplex, to make uneasy, to cause
anxiety; - լինել, to disquiet or fret
oneself, to waver, to be agitated, vac-
illating, wavering, to be anxious, to
be at a loss how to decide; - յուզու-
թիւն s. agitation of mind, care, inquietude,
perplexity; - յօժար S. Մառախ; - յօ-
ժարութիւն s. goodwill, eagerness, wil-
lingness.

Մանիւր a. entering, going in.

Մանեմ, մոխ, մուտ տ. to enter, to
go or come in, to introduce, insinuate
or intrude oneself; to penetrate into,
to slip in; - առ ոք, առաջի ուրուք, to
present oneself, to call on, to visit;

- աղօթից առաջի ուրուք, to be heard,
hearkened to; - առ ումեմ, to be a
guest, to receive hospitality, to be

lodged; - առ կին, to know a woman; - Ի վերայ օտարի ամուսնոյ, to commit adultery; - Ի or ընդ գերիս, քաղերն, to bend a bow; Ի դատաստան, Ի դատ - , to sue, to bring an action against, to summon before a magistrate or court of justice; քառաւորաւ - , to act the judge; քերկիր - , to plunge into an abyss, to be engulfed, swallowed up; ընդ գետին - , to be overwhelmed with shame, to hide one's confusion under the earth; - Ի ծառայութիւն, to enter a person's service, to serve; - յորդեգրութիւն, to be adopted; երաշխաւոր - , to guarantee, to become security; - Ի պայքար, to dispute, to contest; Ի փորձ - , to prove, to try, to make an experiment; - ք մերով մարդկութիւն, to be clothed with our humanity; Ի քուն - , to be overcome with sleep, to sleep, to lay to sleep; - արեգակն, to go down, to set; ք քերան - , to sweat, to work hard, to give oneself much trouble; - Ի նաւ, to embark, to go on board a vessel; - ընդ անձին, to be at enmity with oneself; - ք ընդ or ք ձեռամբ ուրուք, to submit, to become subject to; - զիւրի Ի մարդ, to possess; - Ի շաշ, to sit or be at table; S. Գինի, Խորհուրդ, Միտ, Փոխ, &c., &c.

Մտապահ լինիմ տն. to keep in mind, to remember; to have spite against one, to be rancorous; S. Մայրոյդ.

Մտաւեմ, էջի տն. to comprehend, to conceive, to understand; - առ, այ a. of good comprehension, intelligent; - առի s. understanding, intelligence.

Մտաւարժ, Ից a. intelligent, clever, learned, erudite; - աւթի s. cultivated mind, ability.

Մտաւետ a. sharp, perspicacious, shrewd; - աւթի s. perspicacity, sharpness of wit; - մանթ a. unquiet, anxious, gloomy, full of care; - լինել, to be uneasy, disquieted, to grow anxious, to care for or about; - մանթուի s. disquiet, disquietude, anxiety, care, anguish.

Մտացածին a. imaginary, chimerical, fictitious, fabulous, pretended, false, visionary, extravagant, fantastical; - ցեբար ad. wisely, sensibly, judiciously; - ցի a. reasonable, rational, sensible, intelligent, wise, judicious.

Մտաւոր a. intellectual, intellective,

spiritual; intelligent, clever; - աբար ad. mentally; spiritually; wisely; mystically; - ախան a. intellectual, spiritual; mental, ideal; - աւթի s. intelligence, good sense, judgment.

Մտափոխ լինիմ տն. to be out of one's wits, to become deranged, to be delirious. [the memory, to be forgotten.

*Մտեհան լինիմ տն. to have escaped

Մտեմ, մայ, աւ S. Մտանեմ.

Մտերիմ, բմի, բմայ a. intimate, cordial, confident, familiar; s. favourite; - ծառայ, true or faithful servant.

Մտերմբար ad. faithfully, sincerely, candidly; intimately, cordially, confidently, familiarly.

Մտերմական a. familiar.

Մտերմանամ, սցայ տն. to become familiar, to grow intimate, to obtain confidence.

Մտերմութիւն s. intimacy, cordiality, confidence, familiarity, strict, close or fraternal friendship; faithfulness, sincerity; - թի S. Մտերմարար.

Մտեմ, էջի տն. to push strongly, to shake, to move.

Մտուցանեմ S. Մուծանեմ.

Մարակ, այ s. whip; spur; fig. stimulus; - չուանեայ, whip-cord; - չեծեղ, riding-whip; չարուածք - այ, lash, cut, stroke of a whip; S. Գուշտ; - աւար a. whipped; spurred; - էրիվար, post-horse; - էմ, էջի տն. to horse-whip, to lash, to whip; to prick, to spur; to stimulate.

Մարուկ, րկայ s. young ass; colt, foal, filly; bol. colt's foot.

Մարդեր a. written with ink; - գեր, - զարդ a. dark with down, downy, furnished with soft dark hair; - զարդ, յօջք, black eye-brows; - թաթախ a. smoky, fuliginous, sooty; - յիւ a. black eye-browed, having dark bushy eye-brows.

Մրափ, Մրափեմ S. Ներհ, Ներհեմ.

Մրդաբեր, այ a. fruit-bearing, fructiferous; loaded with fruits; - ծառ, fruit-tree; - թափ a. fruitless; - առ, նեւ, to shake down the fruit; - լի a. full of fruit; - էր, այ a. carpophagous; - մառայ S. Պաղաբեր; - նոց s. orchard, plantation of fruit-trees; fruitery; - պահ, այ s. gardener, watcher; cottage; - շուր s. fruit syrup or juice; - վաճառ, այ s. fruiterer, fruit-seller; - էւտ a. abounding in fruit; - քաղեմ տն. to gather fruits.

Մրդենի ծառ s. fruit-bearer.

Մրդեր, Մրդաբեր s. pl. fruitage.

Մրդիկ s. berry, small fruit.

Մրդուզ a. vile, abject, low, base, mean, despicable; obscure.

Մրեմ, էջի տն. to smut, to blacken; fig. to asperse, to defame, to slander; - զարակտանաւ, to paint one's eyelids. [to burn.

Մրկեմ, էջի տն. to roast, to toast, to toast.

Մրջաւոր s. pioneer; digger, deliver.

Մրջաւ a. smoky, sooty, fuliginous; - էմ, էջի տն. to smoke, to blacken with soot, to soil, to dirty; - էմ տն. to blacken with smoke or soot.

Մրմուռեմ, էջի տն. to murmur, to mutter, to mumble, to speak through the teeth; to sing low, to hum, to murmur gently; to grumble, to whine, to moan.

Մրմուռ, մրմոց s. murmur, whisper; low utterance, humming; moan, groan.

Մրմեմ, - էմ, &c. S. Մամեմ.

Մրոտ, &c. S. Մրջոտ, &c.

Մրուր, մրրոց s. dregs, lees, remains, grounds, sediment, dross, faeces, residuum; slime, mire, mud, ooze; - զինւոյ, tartar; S. Գինեմրուր; - Իւղոյ, dregs, lees of oil; - մաղձային, biliary calculus; - միզական փամփշտի, stones in the bladder, urinary calculi; մաղրեւ զ- , to refine, to clarify, to purify; - աւա, to cause great grief or pain, to cause to suffer; to throw a slur or stigma on, to affront, to traduce, to slight, to revile, to injure; S. Քամեմ.

Մրլինի, ջմին. Մրլին, ջեան s. ant, emmet, pismire; մրլինեք, կոյտ or բաղմաթիւն մրլեանց, ant-hill, --hillock; չարսնուկ մրլեանց, ant's eggs.

Մրլինոց s. ant-nest, --hole.

Մրլինաւիւծ, Մրլինաւիւծ s. ant-eater, formica-leo; - էր a. ant-eaten; s. ant-bear, --eater, myrmecophagus, tamandua.

Մրլինոց s. med. pricking like the stinging of ants, fornication; S. Մրլինոց.

Մրսիմ S. Մսիմ. [myrtle-wreath.

Մրտենի, Մրտի S. Մուրա; պսակ - , Մրտակ s. bot. agaric. [teal.

Մրսիմ, մման s. zool. queredula, Մրախաւն, - էան, - տեսակ a. mixed with lees, full of dregs.

Մրրիկ, մրրկաց s. tempest, storm, foul weather; - ծովու, squall, gust of wind, high wind; - չոմոյ, blast, hurricane, whirlwind, tornado; - ծխոյ,

dense smoke, cloud of smoke; - բոյոյ, volume of flames. [a sediment.

Մրրիմ, էջոյ տն. to settle, to form

Մրրկաբեր a. gathering, threatening, stormy, tempestuous; - լից, - էան a. tempestuous, boisterous, stormy, blustering, windy; - ծին a. causing or producing tempests; S. Մրրկաբեր; էանք - ք, prognostics, signs which usher in the storm; - ծով, - յոյ, tempest-tost, --beaten a. billowy, turbulent, very agitated, rough; - տարափ a. raining impetuously; - նեւք, սլաքք, a storm of arrows.

Մրրկեմ, էջի տն. to tempest, to produce a tempest, to trouble, to ruffle, to agitate violently; - էմ տն. to be tempest-tost or -tossed, to be driven, or whirled about, to be very agitated, rough; մրրկեր ծովի ք երկիր, curling clouds of smoke ascended to the skies.

Մրրութիւն, Մրրութիւն S. Մրուր.

Մրցական S. Ըմբի & Ըմբական.

Մրցակից, &c. S. Մարտակից, &c.

Մրցամարտք s. wrestling.

Մրցանակ, այ s. premium, prize or reward; fight, combat; մանեւ զ- , to win, to carry the prize, to bear away the bell; - աւանդ, to get, gain or obtain a prize.

Մրցանակաւք s. stratagem.

Մրցանք s. pugilism, boxing match; S. Մրցում.

Մրցարան s. lists, arena; agonism.

Մրցեմ S. Մարզեմ.

Մրցեմ, էջոյ տն. to box, to come to blows, to fight, to combat; to rival, to vie with, to compete; մրցելով իմն ad. with emulation, vying.

Մրցող s. competitor; rival.

Մրցութիւն, Մրցում s. combat, fight, wrestling; competition, concurrence, rivalry.

Մրցեմ, էջի տն. to gorge, glut or cram oneself, to stuff & swill.

Մրայ s. crevice in the earth, chink.

Մոմ pr. ad. near, nigh, next, close by, by; a. near, next; S. Մերձ; - պար, near to this place; - առ - , - է - , - է - յոյ ad. quite near or close, contiguously, thickly; - ք - , - ք հուպ ad. soon, directly, instantly; Ի or ք - յոյ, Ի - է, - առաւ, Ի - առաւ ad. near, nearly, close by or to, next; soon, shortly, soon after; lately; ք - առաւ, shortly, soon; - լինել, to be near or

close to, to approach, to draw near; *ի-հալ*, to stand near, to be present at, to attend; *-հարել*, to cut quite short; *-անցանել*, to pass close to, or hard by; *-է առ քեզ յորժամ կամի չիս կարող լինել*, where there is a will there is a way.

Սօսաբնակ *a.* neighbouring, living or dwelling near; *-գնաց* *a.* accompanying, proceeding together, or in proximity; *-լուս* *a.* imminent, impending, near, at hand, threatening; *-վտանգ*, imminent danger; *-լինել*, to be imminent, to threaten; *-կայ*, *ից*, *-կայ*, *այ* *a.* assisting, present, neighbouring, near, close to; *-կտուր լի-նիմ* *vn.* to be cut quite short, cut off at the roots; *-հաս*, *ից* *s.* accessit, the next to the best, second best; *-լինել*, to obtain honorable mention, to get honors; *-սեր* *a.* near; *-աղջա-կան*, near relation; *-ւոր* *a.* near, next, neighbouring, assistant; present; *S.* *Սօսաւոր*; *-ւորեմ*, *-իմ* *vn.* to approach; *-ւորութի* *s.* proximity, nearness, neighbourhood; *-քաղաք* *s.* city near the capital; suburb; borough; market-town.

Մօտեմ, *եջի*, *-եջուցանեմ* *va.* to approach, to place next or near to, to approximate, to draw, bring or put near.

Մօտենամ, *Մօտիմ*, *տեցայ* *vn.* to approach, to approximate, to come, go or draw near, to be near.

Մօտենոր *S.* *Մօտաւոր*.

Մօր, *ից* *s.* dirt, mud, mire, slime; puddle, pool, fen, marsh, bog.

Մօրաբար *ad.* like a puddle or marsh; *a.* marshy, fenny; muddy, miry; *-կան* *a.* muddy, marshy; *-հեղձ առնեմ* *va.* to suffocate in a marsh; *-մէջ* *a.* marshy, slimy; *-նամ*, *ացայ* *vn.* to stagnate, to be stagnant, to form a swamp or bog, to stand; *-սեր* *a.* moorish; *-հաւք*, moor-fowl. [muddy; *s.* *S.* *Մօր*.

Մօրաւ or *Մօրաւա* *a.* marshy, miry,

Մօրացեալ *a.* still, standing, stagnant.

Մօրաքեռաղուսար *sf.* cousin, mother's sister's daughter; *-քեռորդի* *s.* cousin, mother's sister's son; *-քոյր* *sf.* aunt, mother's sister.

Մօրեղբայր *s.* uncle, mother's brother; *-բօրաղուսար* *sf.* cousin, mother's brother's daughter; *-բօրորդի* *s.* cousin, mother's brother's son.

Մօրին *S.* *Մօրական*.

Մօրու, *ից* or *այ* *sf.* step mother. *Մօրուածուկն* *s.* gray-mullet, sur-
Մօրուանի *a.* bearded. [mullet.
Մօրուարձակք *s.* the temple.
Մօրուեղ, *այ* *a.* bearded, long- or thick-bearded.

Մօրու *s.* bot. tuberosa.

Մօրուք, *Մօրուք*, *բուաց* *s.* beard; *աղեբէկ* -, gray-beard; *աղեղ*, *թաւ*, *անյարգար* -, a sorry, thick, uncouth or neglected beard; *մօրուօք դաւարա-նալ ծնօտիցն*, to have the face covered with down, or soft hair; *մօրուս ար-ձակել*, to grow a beard; *օր սափրել զմօրուս*, shaving-day; *սափրել զմօ-րուս իւր*, to shave oneself; to get shaved; *ածելել զմօրուս ուրուք*, to shave any one, to trim; *անեցուցանել զ-ւս*, to let one's beard grow; *ծարկին - նր*, his beard begins to grow.

Մօրս, *-անամ* *S.* *Մօր*, *-անամ*.

Յ

Յ (he) *յի* *s.* the twenty first letter of the alphabet, & the sixteenth of the consonants; *յ.յ.* three hundred; three hundredth.

Յաբէթական, *-թեան* *a.* of or be-
longing to Japhet; Armenian; *-տոհմ*, the Armenian nation, the Armenians.

Յադ, *ոյ* *s.* *S.* *Յագուրդ*; *a.* satiated, sated, glutted, cloyed, full; *-յ* *ad.* to satiety, to one's fill, to the full; *յ- ուտել եւ ըմպել*, to eat & drink one's bellyful. [Յագիմ.

Յագելի, *Յագենամ* *S.* *Յագեցուցիչ*.

Յագեցուցիչ, *-ուսն* *s.* satiety, sur-
feit, repletion; *պատառիլ է յագեց-մանէ*, to burst with eating; *-ուցանեմ* *va.* to satisfy, to satiate, to sate; *կըշ-տասկինք* -, to surfeit, to cloy, to glut, to stuff, to gorge; *-զգասուսն իւր*, to vent one's wrath; *-ուցիչ* *a.* satisfy-
ing, satiating.

Յագիմ, *էցայ* *vn.* to be satisfied, to have one's fill; *- յանջախս* or *կարի-նիս*, to glut, cram or gorge oneself with; *չարէր է հայելոյ*, he was never tired of looking at; *յագեալ* *a.* chem. saturated.

Յագուցիւն, *-ուսն*, *-ուրդ* *s.* satisfy-
ing; repletion; satiety, disgust; *ի յագուրդ*, for satiating; *յագուրդ ա-սել*, to say I have had enough; *ու-տել յյագուրդ*, to eat one's fill; *-առ-նել աղահաւթէ*, to glut one's avarice; *ի- փառամոլութիւնը*, for satisfy-
ing his ambition; *յագուսն* *s.* chem. saturation.

Յագիմ *vn.* to fit, to fit well.

Յագգեմ, *էջի* *va.* to push, to shove.

Յազած or *-ոյ* *a.* immolated, sacri-
ficed.

Յազեմ, *էջի* *va.* to immolate, to offer up, to sacrifice to idols; *-իմ* *vn.* to be immolated to idols; to feed on meats offered to idols; to profane or render meats unclean by gnawing them.

Յախապակ, *այ*, *-ի*, *կւոյ* *s.* porce-
lain, china, chinaware; *-եայ* *a.* china; *-եմ* *va.* to cover or ornament with porcelain; *-եալ յասակ*, tessellated pavement; *-եալ յօրինուած*, tessella-
tion; mosaic.

Յախիւթոր, *-աղոյն* *a.* rude, rough,
common, vile, low, vulgar, trivial;
servile. [city, boldness; *S.* *Խուժդն*.

Յախորա *a.* bold, audacious; *s.* auda-

Յախուռն *a.* audacious, venture-
some, overhasty, inconsiderate, im-
prudent; *ad.* precipitately, headlong,
furiously, impetuously, rashly, at a
venture, or random, audaciously, in-
solently; indiscreetly, without discre-
tion or consideration; *-քաջութիւն*,
impetuous courage; *-խիզախել*, to
venture headlong, to expose oneself
to great peril. [ad.

Յախուռն, *Յախապէս* *S.* *Յախուռն*.

Յախիմ *vn.* to fall sick.

Յածական *a.* roaming, rambling.

Յածանք *s.* diversion, pastime.

Յածեղածի *s.* piratical coasting ves-
sel, epactroceles.

Յածեմէջի, *-եցուցանեմ* *va.* to walk,
to take or lead about, to conduct here
& there; to veer, to turn about; to
circulate; *-զաւս*, to turn, to roll one's
eyes; *շուրջ - զաւս*, to glance over, or
round about; *տարածամ զբերանն* -,

to eat out of season.

Յածիմ, *էցայ* *vn.* to travel, to visit
different places, to rove, to ramble,
to roam, to wander; to lounge; to
stray; to circulate; *-ք ծով եւ քա-մաք*, to travel by sea & land; *S.* *Ընդ-վայր*.

Յածուսն *s.* wandering, travelling;
circulation; round, turn, walk; agita-
Յածուսն *a.* vagrant, wandering. [tion.

Յականեմ, *էջի* *va.* to look at, to gaze
upon, to look intently at; to survey,
to watch. (jewel & flower).

Յակինթ, *կնթի*, *թաւ* *s.* hyacinth

Յակնթակաւ *a.* studded or set with
hyacinths; *-թեայ* *a.* hyacinthine.

Յակոբիկ *a.* *s.* Dioscorian; *-բուկ* *s.*
bot. morel or winter-cherry, alkekengi.

Յակովբեան *a.* of Jacob or James.

**Յակուրի* *s.* see-saw; *S.* *Հօռք*.

Յակրի, *բույ* *s.* bot. bramble, briar.

Յահ *s.* Hebrew. *w.* El, Elohim, God,

Յահուր, *-դ* *S.* *Յահուռն*. [Jehovah.

Յահրանամ, &c. *S.* *Յանդանիմ*, &c.

Յալաքս *pr.* for, on account of, for
the sake of, in consideration of.

Յալաքարձիմ *vn.* to be impertinent
or insolent; to live dissolutely, to give
oneself up to debauchery.

Յալածոյք, *յից* *s.* salt-provisions.

Յալեմ, *էջի* *va.* to salt, to season or

Յալիչ *s.* salter. [flavour with salt.

Յալումն *s.* salting.

Յալթ *a.* great, large, huge, enorm-
ous, gigantic, vast, immense; strong;
powerful, mighty, victorious; much,
many, abundant, considerable.

Յալթաբազուկ *a.* strong-armed;
strong, robust, vigorous, very power-
ful; *-բան* *a.* convincing, convictive;
-բերձ *a.* very high; sublime; *-զգեաց*
a. victorious; *-կան* *a.* triumphal, vic-
torious, triumphant; *s.* triumpher, con-
queror, subduer; *-լինել*, to triumph
over, to conquer; to excel; *-երդ*,
triumphal song, epinicion; *-հասակ* *a.*
of an immoderate height or size, gi-
gantic, colossal; *-հարեմ*, *էջի* *va.* to
conquer, to vanquish, to overcome,
to subdue, to subjugate; to oppress,
to vex, to torment; *-բանիւ*, to con-
vince, to confound, to abash; *-հարիչ*
a. convincing; oppressive; *-հարուցի*
s. defeat, subduing, subjugation, con-
viction; oppression; *-մարմին* *a.* large-
bodied, big, stout, corpulent.

Յաղթանակ, աջ *s.* prize or premium, palm, laurels; triumph, victory; reward, recompense; *a.* triumphant; -աւ *ad.* triumphantly, in triumph; -աւ նել, to obtain a triumph; -կանգնել է վերայ, or -եմ, էջի *va.* to triumph, to receive or obtain the honour of a triumph, to be triumphant, to win the victory, to carry or bear away the palm; to prevail; -ող *s.* triumpher, conqueror.

Յաղթանդամ *a.* heavy, strong- or well-limbed, stout, corpulent, gigantic; -ու թի *s.* stoutness, corpulency; size, height, tallness.

Յաղթանք *s.* victory.

Յաղթաշուր *a.* flowing rapidly, torrential, impetuous.

Յաղթասեր *a.* eager to win; contentious, quarrelsome, litigious; -սիրեմ *vn.* to desire to conquer; to delight in strife or quarrelling, to dispute, to contest; -սիրուի *s.* desire of victory; love of contradiction, contentiousness, quarrelsomeness, pugnacity, fractious temper.

Յաղթաւոր *a.* giving the victory.

Յաղթարան *s.* lists, battle-field; means of victory.

Յաղթեմ, էջի *va.* to vanquish, to overcome, to conquer, to subdue, to subjugate; to surpass, to excel, to prevail over; -պատերազմի, to conquer, to triumph; -յաւոյն, to overcome or master one's grief or sorrow; -ամ դժուարութեց կամ ներհակաց, to overcome all sorts of difficulties, to surmount every obstacle; -անձին, կամ կրից անձին, to conquer oneself, to get the victory over self; to overcome or subdue one's passions; -է դատաստանի, to gain one's cause.

Յաղթեցուցիչ *a.* rendering triumphant over.

Յաղթիւ, Յաղթող *s.* victor, vanquisher, conqueror; *a.* triumphant, victorious, glorious.

Յաղթողական *S.* Յաղթական.

Յաղթութիւն *s.* triumph, victory, success, advantage; *S.* Յաղթանդամութիւն; կատարեալ -, decisive victory; ունել, տանել, ստանալ դ-, to get the victory, to carry the day, to be victorious, to prevail over, to get the better or the mastery of; լի բռնական ունել or տանել դ-, to obtain

a complete victory; մեծապահած -ս է գլուխ տանել, to gain great advantages over; կանգնել -ս է վերայ, to triumph, to be triumphant.

Յաղթուկ *s.* *S.* Յաղթուկ; trump at cards, (*turk. քոզ*).

Յաղթումն *S.* Յաղթութիւն.

Յաղկիմ, էջայ *vn.* to get spoiled, to be corrupted, decomposed.

Յաճախ, աջ *a.* frequent, continual, incessant; prolix, long; much, full, copious, abundant; *ad.* frequently, often, continually; too much, too many; -ք *s.* continuity, perpetuity; Հաջք -աջ, shew-bread.

Յաճախաբար *S.* Յաճախ *ad.*; -դոյն, -ս *ad.* very often, several times; -գունդ *a.* powerful, very numerous; -ճամբար, numerous army, innumerable throng; -գութ *S.* Բաղմագութ; -կան *a.* frequentative; -կի *S.* Յաճախ *a.*; -պաշտ, -պաշտօն *a.* where religious ceremonies frequently take place; -պատում *a.* narrating many things; dogmatical; *s.* Stromata; -պէս *S.* Յաճախ *ad.*; -տես լինիմ *vn.* to appear in public frequently; -ւոր *S.* Յաճախ *a.*

Յաճախեմ, էջի *va.* to do often or frequently; to redouble, to multiply, to augment, to increase, to enlarge; *vn.* to frequent, to haunt, to visit often; to augment, to increase, to grow; to abound, to be plentiful, to superabound, to redound; to continue, to endure, to last, to remain.

Յաճախեցուցանեմ *S.* Յաճախեմ *va.*

Յաճախիմ, էջայ *S.* Յաճախեմ *vn.*

Յաճախող, -խորդ, աջ *s.* frequenter; customer; -ութի *s.* custom, business.

Յաճախութիւն, -ումն *s.* frequency; abundance, great quantity or number, heap, redundancy, affluence; frequenting, haunting.

Յամ, ոյ *s.* delay; -ով *ad.* late.

Յամայր *a.* long; -ամն, ամբ, for a number of years, for many years; կեցցես -ամն, may you live many years! live for ever!

Յամաւ, աջ *a.* obstinate, stubborn, selfwilled, wilful, headstrong, sullen, restive; tenacious; -անամ, աջայ, -եմ, էջի, -իմ, էջայ *vn.* to remain obstinate, to grow stubborn, to be stubbornly bent on, to be headstrong, refractory, obdurate; to persist in, to insist, to be bent on; -կոտ, -ոտ *S.*

Յամաւ; -ութի, -ումն *s.* obstinacy, stubbornness, restiveness, selfwill, prejudice, perverseness, fanaticism; stiffness, harshness, tenaciousness, obduracy; -թք *ad.* obstinately, wilfully, stubbornly, obdurately.

Յամբայր *ad.* totally, entirely, quite; rashly, imprudently.

Յամբայր *ad.* out of the way, unseasonably, beside the question.

Յամեմ, էջի, -եմամ, էջայ *vn.* to delay, to retard, to defer, to remain, to procrastinate; to tarry, to stay, to dally, to loiter, to lag, to while; to wait, to be patient; -է գինւոր, to continue drinking; to remain long over one's cup; -է Հաղորդութիւն, not to receive often the Holy Sacrament.

Յամեմ, էջի, -եցուցանեմ *va.* to retard, to defer, to delay, to put off, to procrastinate; տեր իմ յամէ զգաւ, my lord delayeth his coming.

Յամենուտ, Ամենուտ *ad.* on all sides, from all parts.

Յամերամ *a.* eternal, perpetual, everlasting, endless; -ս *ad.* for many years, for ever & ever. [*lope.*]

Յամր, մուրաց *s.* wild goat; antelope. Յամումն, -ուրդ *s.* delay, stop, stay, retarding.

Յամպար, Ամպար *s.* amber-gris; *bot.* (purple) sweet-sultan, mimosa farnesiana, acacia.

Յամր *a.* tardy, slow, long; sluggish, dull; *ad.* slowly, tardily, leisurely; sluggishly.

Յամրազնաց *a.* slow-going; -լեզու, -խոս *S.* Մանրալեզու; -ծին *a.* born late; -Հաւատ *a.* slow of belief; -նամ *S.* Յամեմ *vn.*; -շարժ *a.* slow-moving; -քայլ *a.* *ad.* with tardy or sluggish steps, slowly; -ընթանալ, to go slowly, to go with slow & cautious steps.

Յամրեղ *a.* very slow, very tardy.

Յամրընթաց *a.* slow-going; *s.* land-carriage, carriage by waggons.

Յամրութիւն *s.* slowness, tardiness, delay, retardation; sluggishness, idleness.

Յայ *s.* hue & cry, hoot, hooting, whoop; յայ յու առնել, վաշ եւ յայ կարգաւ, Հայ Հուշ առնել, to hoot, to whoop, to ridicule, to scoff; to treat roughly, to molest, to importune.

Յայգորեմ, better Այգորեմ, էջի *vn.* to wish any one good morning; to go

to salute or compliment a person every morning; ժամ -էլի, the hour of audience; տեղի -էլի, hall of audience.

Յայգման *ad.* early, very early, at day-break.

Յայթումն *vn.* to leap with joy.

Յայտկարծուց *ad.* unawares, unexpectedly. [*then*; -ու *a.* of that time.

Յայնժամ *ad.* then, at that time, just

Յայնկոյս *pr. ad.* over, on, on the other side, beyond, on that side; անշանեւ -, to cross over, to pass by, to go beyond; անցանել - Այրարատայ, to pass Ararat; անցանել - Եփրատայ, to cross the Euphrates; *S.* Կոյս.

Յայնմ Հեռէ, - վայրի, &c. *S.* Հեռէ, վայր, &c.

Յայնկոյս *pr. ad.* here, on this side, this way; - յայնկոյս, on this side & on that, from one side & the other, here & there; ոմն - եւ ոմն յայնկոյս, some this way some that, some one way, some another; Հայեցեալ - յայնկոյս, having glanced around; *S.* Կոյս.

Յայմաւորք, բաց *s.* legends, menology.

Յայմ Հեռէ *ad.* hereafter, henceforward, henceforth, from this moment or hour, for the future. [*Ասկա.*]

Յայմ վայրի. Յայս սակա *S.* վայր.

Յայտ, էջ *a.* evident, clear, manifest, plain, palpable, obvious; *ad.* evidently, obviously, plainly, clearly, manifestly; *s.* *S.* Յայտնութիւն; -է, - եսկ է, it is evident, clear; - իմն է, naturally, of course, certainly; այս - է զի, it is certain that; ապա - ուրեմն է, it is therefore clear that; - or է - գաւ, to appear, to be manifested, made known, evident, to be discovered or disclosed; - ածել, առնել, to declare, to make manifest, to display, to put or set forth, to shew, to prove; to signify, to name; - առնել զընդունելութիւն, to acknowledge the receipt of.

Յայտադոյն, -կան *a.* evident, apparent, plain, visible, manifest, clear; expressive, significative; -նախաւ *a.* *ad.* blamed in public or publicly reproved; - առնել, to reprove openly; - լինել, to be publicly insulted; -նկատ *a.* visible, plain, evident; -նշան *a.* expressive, significative; -նուշ *a.* conspicuous, eminent, renowned, celebrated, famous; -պատկեր *a.* representing, expressive; - մարդոյ, portrait, sta-

tue; -պատուհ a. narrated or narrating clearly; expounding clearly; *ad.* evidently, clearly; -առնել, to narrate clearly; to explain, to expound; -բան a. declarative, explanatory.

Յայտարար, աջ a. declaratory; distinctive, characteristic; *s.* demonstrator; *arith.* denominator; exponent; -ուժի *s.* declaration, exposition, manifestation, notification, statement or account; manifesto, manifest; prospectus, programme; -առնել, to make a manifestation.

Յայտերեւակ a. very well known.

Յայտ-յանդիման *pr.* before, in the presence or face of, in front of; *ad.* *S.* Յայտնապէս a. notorious, publicly known, sensible, visible, evident; -ցուցանել, to expose, to explain, to make evident; -խայտառակել, to make a show of openly; -ակայ a. visible, palpable, notorious, evident; -ուժի *s.* manifest proof, evidence, notoriety; -թէ *ad.* openly, publicly, manifestly, visibly.

Յայտաբան a. expounding, explaining, exposing; clear, perspicuous, obvious, plain; -եմ, եջի *va.* to explain, to expound, to expose, to illustrate, to make clear or evident; -իչ *s.* expounder, interpreter; -ուժի *s.* explanation, exposition; -բար *S.* Յայտնապէս a. speaking or spoken openly, manifestly; -վայրուժիւն, undeniable or decisive witness or testimony; -խօսել, to speak openly, to speak out plainly; -գոյն *S.* Յայտնապէս; -կան a. manifest, declaratory, expressive; -նախա *S.* Յայտա-; -պէս *ad.* evidently, manifestly, clearly, obviously, palpably, visibly; notoriously, publicly, openly, overtly; intelligibly, explicitly; without disguise, frankly, freely, boldly; -տեսիլ a. apparent, evident, public, visible to all.

Յայտնեմ, եջի *va.* to reveal, to disclose, to discover, to unveil, to unmask, to publish a secret, to make public; to manifest, to declare, to explain, to expound, to set forth, to state, to expose; to signify, to notify; to utter, to express; -զմիտ, զկարծիս *իւր*, to manifest one's designs, intentions, thoughts or opinions, to declare oneself, to speak out; -զանձն,

to manifest oneself, to make oneself known.

Յայտնի a. evident, clear, manifest, notorious, recognizable, obvious, explicit, apparent, palpable, visible; *ad.* *S.* Յայտնապէս; -է, it is clear, it is evident, that is of course; -լինել, to be manifest, to appear; -առնել,

Յայտնիչ a. enunciative. [to manifest.

Յայտնութիւն *s.* evidence, manifestation, enunciation; disclosing, unveiling; apparition; revelation, Apocalypse; Epiphany, Twelfth-day, -night; coming, appearing of our Lord; divine oracle; ծածուկ -ք, the Apocrypha. [թի. Յայտնապէս.

Յայտնումն. Յայտնորէն *S.* Յայտնում.

Յայրաւ, ից or աջ *c.* impudent, immodest, wanton, unchaste, lecherous, lascivious, lustful, lewd, obscene; -or -ս *ad.* impudently, unblushingly, immodestly, lewdly, lustfully, obscenely.

Յայրատարաց a. unblushing, shameless, brazen-faced, impudent, immodest; -Հայեայ a. obscene-eyed, staring at impudently; -նամ, աջայ *vn.* to be devoid of modesty, to behave impudently, to lead an unchaste life; -տես *S.* -Հայեայ.

Յայրատիմ, եջայ *S.* Յայրատանամ.

Յայրատութիւն *s.* immodesty, lasciviousness, lust, lewdness, obscenity.

Յանգ, Յանկ, աջ *s.* term, end, finish; rhyme, cadence, numbers, termination, ending, desinence, harmony; *a.* convenient, suitable, congruous, becoming, apt, fit, adapted; quiet, good, kind, sweet, pleasing; -եանել, Հասանել, to be finished, accomplished; to expire, to end, to bound, to terminate; -Հանել, տանել, to bring about, to succeed in; to complete, to put an end to, to finish.

Յանգաւորն a. in a proper manner, seasonably, becomingly, befittingly; -կան a. rhymed; accomplished, finished, ended; -կից a. well suited to one another, having affinity with, analogous, similar; -շէշտ *S.* Շէշտոր; -պարզի *S.* Պարզկանուն; -ստեղծ, ից *s.* rhymers, rhymster; -ւոր *S.* Յանգ a.; -ւորիմ *vn.* to finish, to end; -ւորութիւն *s.* accomplishing, fulfilling.

Յանգեմ, եջի; -եցուցանեմ *va.* to complete, to finish, to end; to render

suitable, to adapt, to accommodate; to appropriate; to accord; to put into rhyme.

Յանգեմ, եջի. -գիմ, եջայ *vn.* to be ended, finished, bounded; to drive at, to tend to, to come to, to be reduced, to dwindle, to result; to discharge, to flow or to fall into, to empty itself.

Յանգուած *s.* *S.* Անկուած; rhyme, termination; -առաջեալ a. well-worked or made.

Յանգութիւն *s.* relation, affinity, conformity, similarity; fitness, suitability.

Յանգումն *s.* end, termination, close, conclusion; cadence; repose, rest; meeting, rencounter; -ածել, բերել, առնել, to put an end to, to finish, to terminate; գալ ի - գալ - կատարելութիւն, to be perfected, to arrive at perfection.

Յանգուն *ad.* *S.* Հանգուն.

Յանգուցանեմ, ջի *va.* to draw on, to win, to attract, to charm, to captivate, to reconcile, to conciliate, to appease, to calm; to conclude, to terminate, to finish; յինքն - զսիրտս, to steal hearts, to win, to conciliate; յինքն - զգէ, to win or bring over; -ուցիչ a. attractive, alluring, engaging, insinuating, winning, prepossessing.

Յանգիմ, գեայ *vn.* to be attached or affectioned to, to get fond of, to conceive an affection or liking for; to repose, to cease.

Յանգնաբար, -գոյն *ad.* boldly, impudently, saucily, daringly, rashly, hardily, precipitately, audaciously, temerarily; -գործ or -բար a. acting rashly; -խօս a. speaking audaciously.

Յանգնեմ, եջի, -եցուցանեմ *va.* to render impudent or rash, to embolden.

Յանգնիմ, եջայ *vn.* to dare, to be bold enough, to be audacious to do or say any thing, to have the hardihood or boldness to, to arrogate, to presume, to grow insolent or saucy; to venture, to attempt, to run the risk.

Յանգնութիւն *s.* audacity, boldness, rashness, temerity, hardihood; impudence, sauciness, insolence, arrogance, presumption; licence, too great liberty; frolic, youthful pranks; -թեամբ *S.* Յանգնաբար.

Յանգիման *pr.* *ad.* before, in the pre-

sence of, in the face or sight of, hard by, against, opposite, over against, in the view of, in the face, publicly, in public; գէմ - , face to face; front to front; -իմ, before me, in my presence; -եկեղեցւոյ, in face of the church; -ամիս, in the face of the whole world; -ամիս, publicly, before all people; առել - , to say to one's face; -առնել, կացուցանել, ածել, to present, to offer, to introduce, to represent, to exhibit, to set before the eyes, to shew, to remonstrate; -առնել, to reprove, to reproach, to blame; -լինել, կալ, to present oneself, to appear, to make one's appearance before, to shew oneself; -մատչել, կալ, to appear before.

Յանգիմանախօս a. saying to a person's face, in the presence of; contradicting, opposing; -խօսութիւն *s.* speaking face to face, dialogue, confabulation; -կայ a. opposed, present; *ad.* before, face to face; -առնել, to show, to prove, to demonstrate, to explain; -կայութիւն *s.* proof, argument, demonstration; reproach; -կան a. reprehensive, reproving; evident, manifest; -կայ a. present, assisting, in the presence of; *s.* assistant; -կացութիւն *s.* the being present, assisting, presence; proof, demonstration; -մերժ a. repelling or rejecting advice, spurning or despising admonition, insolent, insubordinate; -պէս *ad.* openly, obviously; evidently, clearly; -տես a. seeing face to face, clearly; -բար, աջ *s.* presenter; -բարութիւն *s.* presentation; -ւոր a. apparent, plain, visible, evident; reproachful, reproving.

Յանգիմանեմ, եջի *va.* to reprehend, to reprimand, to blame, to reproach, to cast in one's teeth, to chide, to rebuke sharply, to revile, to rate, to scold; to present, to represent, to show, to demonstrate, to discover, disclose or unveil; to prove, to convince; -իմ *vn.* to be reprehended, reproached, chided; to be presented; discovered; convinced.

Յանգիմանիչ *s.* faultfinder, censurer, admonisher; discover; demonstrative.

Յանգիմանութիւն *s.* reprehension, reprimand, admonition, correction, reproach; invective, scolding, chiding; representation, exposition; proof,

demonstration, manifestation, statement; *ջուր - թէ*, bitter water; *fig.* the waters of bitterness.

Յանդուզն, դռնիք *a.* rash, foolhardy, audacious, adventurous, hardy, resolute, determined; *ad.* rashly, inconsiderately, audaciously, arrogantly, presumptuously, insolently, haughtily, petulantly; hardily, resolutely, determinedly.

Յանգգայիմ, եցայ տ. *S.* *Անգգայիմ*; to be or become apathetic; to be out of one's senses.

Յանիրուի *ad.* unjustly, wrongfully, wrongly, unreasonably, iniquitously, *Յանինայ* *S.* *Անինայ*. [illegally.

Յանկ, Յանկա... &c. *S.* *Յանգ, Յանգա...* &c.

Յանկարծ *a.* sudden, unexpected, unforeseen; *ad.* unawares, unexpectedly, suddenly, on a sudden, abruptly, all at once; *int.* please God! would to God! may it please God; - *էթէ*, if by chance.

Յանկարծարաց *a.* suddenly opened; - *բուխ* *a.* gushing forth unexpectedly; - *գիւտ* *a.* unexpectedly discovered; - *գոյն* *S.* *Յանկարծ* *ad.*; - *գործ* *a.* done suddenly; - *գէտ* *a.* happening unexpectedly, unforeseen, unexpected, unlooked for; extraordinary, fortuitous, casual, accidental; *ad.* unawares, suddenly; by chance, fortuitously; - *գեղ անձրեւ* *s.* shower; - *թափ* *ad.* all at once, suddenly, impetuously, precipitately, inconsiderately, rapidly; - *ժողով* *a.* unexpectedly called together or assembled; - *խօս* *s.* improvisatore; extemporaneous speaker or poet; - *խօսեմ, եցի տ.* to extemporize; to speak extemporally; to get up at a moment's notice; - *խօսութի* *s.* extemporizing; extempore speaking; improvisation; - *ծաղ* *a.* shining forth or appearing suddenly; - *ծին* *a.* happening suddenly or unexpectedly; momentaneous, of short duration; - *կան* *a.* unexpected, unlooked for, unforeseen; - *կի* *a.* sudden, unexpected, unforeseen, unthought of, abrupt; - , - *իմի* *ad.* unawares, unexpectedly, quickly, suddenly, abruptly, all at once; - *հաս* *a.* happening unexpectedly, coming by chance, unlooked for, unexpected; *S.* *Յանկարծ* *ad.*; - *չտապ տապ*, *հապի, երկիւղ*, violent fright, panic,

panic terror; - *մահ* or *օրհաս*, sudden, unexpected death; - *մահ* *a.* dead suddenly; *s.* sudden death; - *լինել*, to die a sudden death; - *շարժ* *a.* moved or moving suddenly; - *ցատուճ* *լինիմ տ.* to be passionate, hasty, irascible.

Յանկարծեւեւաց *a.* momentarily seen. [- *ծօրէն* *S.* *Յանկարծ* *ad.*

Յանկարծոյն, -ծուժ ժամու, -ծուստ *Յանկարծօրեայ* *S.* - *ծական*.

Յանկարծա *ad.* without suspicion, confidingly. [&c.

Յանկաւոր, Յանկեմ, &c. *S.* *Յանգ* .

Յանհարիցն է. Յանհարից գոյ տ. *imp.* it is impossible, it can't be done.

Յանձանձարար *ad.* providently, carefully, diligently.

Յանձանձար *s.* care, pains, solicitude, assiduity; management, gestion, expedition.

Յանձանձեմ, եցի տ. to take care of, to pay attention to, to be careful of; to provide for, to protect, to treat with much care; to manage, to administer; to expedite.

Յանձանձիլ *s.* careful person, provider, protector, manager, director.

Յանձն *a.* recommended; *Այ - !* God be with you! *Adieu!* - *է, եղեւ, եղիլ* *ցուք, եղեալ տ.* *imp.* to resign, trust, submit, abandon or recommend oneself to; - *անել* *S.* *Յանձնեմ*; - *ան նուշ*, to assume responsibility or care, to undertake to, to oblige or pledge oneself to do anything; *չանուշ* - , not to accept, to deny, to refuse, to reject, to disallow; *S.* *Անձն*.

Յանձնաժողով *s.* commission; *ան դամբ - ոյ*, the members of the - ; - *կարգել*, to appoint or name a - .

Յանձնապատան *a.* presumptuous, arrogant, presuming, self-conceited, confident, consequential; - *լինել* or *-իմ տ.* to presume too much on oneself, to be self-conceited, arrogant, to trust to, or to rely on oneself, to assume a consequential air or look, to arrogate, to pretend to; - *ուժի* *s.* presumption, self-conceit, consequentialness, arrogance; - *թիւ* *ad.* presumptuously, consequentially, arrogantly.

Յանձնառական *a.* acceptable, worth accepting or taking; voluntary, avowed, accepted; - *պատուիրան*, positive precept; - *ուռ*, *այ* *s.* commission-agent, factor; - *ուռի* *s.* acceptance, ac-

ception, consent, engagement, avowal, approbation. [ment.

Յանձնավարձ *s.* commission-pay-

Յանձնարար, այ *s.* employer; principal; - *ական* *a.* in commission or recommendation; - *ժողով*, commission;

- *թուղթ*, letter of recommendation; - *քահանայից*, dimissory letter; -

դեսպանաց, credentials; - *ուժ* *s.* commission, order; recommendation; mission; delegation; solicitation; - *եմ*,

եցի տ. to commission. [give a command.

Յանձնել, այ *s.* order; - *անել*, to deliver, to commend, to put or give into the hands of, to deposit; to resign, to leave; to intrust, to confide,

to trust, to rely on; to impose, to charge, to order.

Յանձնկողութիւն *s.* acceptance.

Յանուար, ի *s.* January. [jansenism.

Յանսենեան *s.* *a.* jansenist; - *աղանդ*, *Յանսուստ* *S.* *Ընտուստ*.

Յանց, ից *s.* fault; sin; - *ական* *a.* subject to sin, guilty, culpable.

Յանցանեմ, ցեայ, ցուցեալ տ. to commit a fault, error or crime; to transgress, to trespass, to sin; to fall in error, to fail, to do amiss, to stumble, to go astray; to abuse, to offend, to give offence, to wrong, to injure; *S.* *Թեթեւ*.

Յանցանք *s.* transgression, fault, wrong, offence, error, fall, sin, trespass, crime, delinquency; *իմիմ - նք*, through me, through my fault; - *նս համարել ումք*, to impute as a crime to; *S.* *Ընկենում, Թեթեւացուցանեմ*.

Յանցաւոր *a.* faulty, guilty, delinquent, culpable, criminal; - *օրինաց*, transgressor, violator, criminal, delinquent; - *զանձն դաւանել*, *խոստովանել*, to confess one's fault, to plead guilty; - *ուժիւն* *s.* culpability, transgression.

Յանցեմ, եցի, եայ *S.* *Յանցանեմ*.

Յանցեցուցիլ *S.* *Յանցուցիլ*. [ցանք.

Յանցուած, ոց, -ուի, -ուին *S.* *Յան*.

Յանցուցանեմ տ. to cause to transgress or to sin, to induce to crime; - *ուցիլ* *a.* causing sin.

Յաշտ, ից *s.* idolatrous sacrifice or oblation; - *ածին* *a.* born through a sacrifice; - *արար* *s.* sacrificer, pagan priest.

Յաշալ, ոյ *s.* fascination, evil-eye,

charm; - or - *անք* *s.* envy, rancour; ill-will; - *եմ, եցի, -իմ, եցայ տ.* to envy, to be envious of, to pine away with envy, to be eaten up with envy; to bear malice, to disparage, sneer or rail at, to attack through ill-will or malevolence; - *կոռ*, *այ* *a.* envious, jealous, malicious, malivolent; fascinating, bewitching, enchanting; - *ուժ* - *ուին* *S.* *Յաշալանք*.

Յապահով *a.* sure, safe, secure, out of danger, assured; *s.* security, safety; place of safety, shelter; - *ս լինել*, to be in security, safe, sheltered; - or - *ս անել*, to assure, to secure.

Յապահովագրեմ տ. to secure, to insure, to assure; - *գրող* *s.* insurer, underwriter; - *գրութի* *s.* insurance, underwriting; *մուրհակ - թէ*, policy of insurance; *S.* *Յապահովութիւն*.

Յապահովանամ, ացայ տ. to be sure, certain, assured, tranquillized.

Յապահովացուցանեմ, -վեմ, եցի տ. to assure, to reassure, to tranquillize, to remove a person's fears; to guarantee, to give security for.

Յապահովութիւն *s.* security, safety, surety, certitude; quiet, tranquillity.

Յապալ *a.* very patient, very hopeful, long-suffering.

Յապալանք *s.* delay, hinderance, retardation; adjournment, putting off, procrastination; *անանց - նաց* *ad.* without delay, forthwith, immediately, instantly, at once.

Յապալեմ, եցի տ. to defer, to put off, to procrastinate, to prorogue; to retard, to hinder, to stop, to protract, to delay; to prolong, to lengthen; to temporize; *S.* *Յապալիմ*.

Յապալեցուցանեմ *S.* *Յապալեմ տ.*; - *ուցիլ* *a.* retarding; hindering.

Յապալիմ, եցայ տ. to delay, to tarry, to remain; to linger, to loiter, to be late. [suspensive.

Յապալիլ *a.* delaying, prorogative, *Յապալկոտ* *a.* tardy, slow; loitering; temporizing.

Յապալութիւն, -ուին *s.* delay, hinderance, impediment; putting off, delaying, protraction, procrastination, prorogation, respite; temporizing.

Յապայ, առ - *ad.* afterwards, next; *S.* *Ապա*.

Յապանաս, Յապանաս, ի *a.* despising, scorning, contemning; *s.* despite,

disdain; outrage; - *ստել*, to injure, to outrage, to affront; to curse.

Յապաւանք *s.* retrenchment, cutting off, suppression, diminution; mutilation.

Յապաւեմ, *եցի* *va.* to retrench, to curtail, to diminish, to cut; to mutilate, to castrate; to cut off, to abridge; to suppress; - *զաւելորդ*, *ուզէշ*, to prune, to lop, to trim, to cut; - *բզ-ծառս*, to detruncate; - *զթեւա*, to clip a bird's wings; - *զհերս*, to shear, to clip; to shave; - *զականջ*, to crop ears; - *իմ* *vn.* to be pruned, cut off, &c.; - *զերեսօք* or *առ երեսօք*, to be close shaven. [trenchant sword.

Յապաւիչ *s.* pruner, lopper; *սուր* -, *Յապաւումն* *S.* *Յապաւանք*.

Յապուրակի *ad.* hastily, in a hurry, suddenly, quickly, at once.

Յաւող *a.* favourable, propitious, advantageous, prosperous, commodious; - *է*, it is favourable, &c.; it is time, it is the favourable moment; - *ելք*, happy issue.

Յաւողաբախ *a.* lucky, fortunate.

Յաւողակ, *այ* *a.* adroit, clever, skilful, expert, capable, apt; industrious; nimble, expeditious, quick, alert; *S.* *Յաւող & Զեռն*; - *աբար* *ad.* adroitly, dexterously, cleverly, skilfully, expertly, capably; - *ուժի* *s.* dexterity, address, cleverness, aptitude, ingenuity, ability, skill, expertness. [handed.

Յաւողաձեռն *a.* *S.* *Յաւողակ*; lucky.

Յաւողապէս *ad.* prosperously, happily, commodiously.

Յաւողեմ, *եցի* *va.* to prosper, to make prosperous, to favour, to second, to facilitate; to direct, to govern; to do, to operate, to act; - *եաց մեզ ըստ բաղդի տեսանէլ*, we were so fortunate as to see; - *իմ* *vn.* to prosper, to be prosperous, successful or fortunate, to have great success, to thrive, to succeed in, to contrive to, to get on prosperously, to reach or attain one's aim, to come to a good issue, to terminate propitiously; - *ի վերք զակն-կալութիւն* or *զկարծիս*, to succeed against all probability; *ոչ* -, *չ* -, to be unsuccessful, to fail, to miss one's aim, to be baffled, to miscarry, to be greatly disappointed; *յաւողեցիս*, *յաւողեցիք*, you will fully succeed; all will be well with you.

Յաւողութեան, *ոյ* *s.* prosperity.

Յաւողութիւն *s.* success, prosperity, good luck or fortune, thriving, happy state of affairs; efficacy, virtue; convenience, leisure, ease; opportunity, occasion; - *ք*, achievements, exploits, heroic acts; - *ք* *ad.* successfully, with success; - *ի դէպ զալ ումէք*, to be favoured, befriended; - *ըստ բաղդի լեալ նմա*, fortune befriended him, he had the fortune to; *S.* *լմայեմ*.

Յաւողումն *S.* *Յաւողութիւն*; - *սալ*, to ensure the success of.

Յաւորդ, *այ* *s.* successor; heir, inheritor; *a.* following, next; succeeding, subsequent, posterior; - *ք*, posteriority; - *աբար* *ad.* successively, consecutively, one after the other; - *ական* *a.* successive, consecutive; - *եմ*, *եցի* *va.* to cause to succeed, to replace; - or - *իմ*, *եցայ* *vn.* to succeed, to come after, to follow next, to take the place of; to inherit, to stand next heir; to follow, to ensue, to result, to spring or proceed from; - *ուժիւն* *s.* succession; inheritance; continuation, order, series; - *իրաց*, series of affairs; - *աղեակց*, *եղենունութեց*, succession, concatenation, series of misfortunes, of crimes.

Յառաջ, - *ս* *s.* front, front part, fore part; *a.* previous, former, prior, anterior; *ad.* before, in front, over-against; previously, formerly, heretofore; first, at first, at the commencement; -, *եւ* -, afterwards, at a later period, in the sequel, eventually; - *քան* *pr.* before, ere; - *քան զարեւ*, before the sun was; - *ք զիմ*, first, first of all, in the first place, before all things, first & foremost; - *ժամա-նակաւ*, anciently, formerly, long since, in days of yore; *ժամաւ* -, an hour before; - *եւ զինի*, before & behind; *ոչ* - *ոչ զինի*, neither before nor behind; - *կոյս*, forward; - *բերել*, to bring before, to present; to produce, to cause, to engender, to occasion; to allege, to adduce, to quote, to cite; - *բղիւկ* or *զալ*, to derive, to come or proceed from, to emanate; to ensue, to result, to be produced or born from; - *անցանէլ*, to make progress, to improve; - *ունեւ*, to present for choice; - *առնուլ*, to adduce, to draw, to bring; - *կալ*, *կալ* -, - *մատչել*, to

present oneself, to come forward; - *մատչել*, to advance further; - *հետեւել*, to precede, to escort, to convoy; - *մատչանել*, to cause to advance or to progress; to raise, to elevate, to promote; to bring to an issue; - *երթալ*, to advance, to gain ground, to progress, to improve; - *ածել*, to continue, to go on; - *վարել զբանս*, to gather up the broken thread of conversation, to continue, to go on to say, to proceed in a discourse, to resume; *անգր եւա* - *տանել*, to push beyond, to stretch too far; - *արկա-նել*, - *ն զնել*, to propose, to put forward; - *իսկ ասացի*, I said already.

Յառաջաբաժին *s.* privilege, prerogative, special grant or endowment.

Յառաջաբան, *ից* *s.* preface, prologue, preliminary dissertation, prefatory discourse, preamble, exordium, prelude, prolegomena; *a.* speaking first; - *եմ*, *եցի* *vn.* to speak first; to open the proceedings; to make a preface or introduction; to give as a specimen; - *ուժի* *s.* *S.* *Յառաջաբան*; the being the first to speak; prediction; - *բերական* *a.* pronounced, uttered; - *բերեմ* *S.* *Յառաջ բերեմ*; *vn.* to be produced; to advance, to progress; - *բերութիւն* *s.* presentation; preposition, propounding; pronunciation, utterance.

Յառաջագահ *a.* placed in the chief seat, seated in the highest place; *s.* president; - *ք*, precedence, primacy, the first, highest or most honourable place; - *գէտ* *a.* foreknowing, prescient; instructed beforehand; forewarned; - *գիտութիւն* *s.* prescience, foreknowledge; - *գիր* *a.* written beforehand; - *գիւտ* *a.* known or discovered pre- cedently; pre-eminent; - *գնաց* *a.* pre- ceding, foregoing, antecedent; - *գոյն* *a.* anterior, previous, precedent, form- er, prior; *ad.* before, heretofore, be- forehand, antecedently, previously; formerly, anciently; - *առաւրբ*, some days before; - *քան*, before; *ի գու- նէ*, a priori; - *գոյուն* *s.* pre-existence; - *գուշակ* *S.* *Յախա*; - *գրեմ* *va.* to write about or treat of antecedently; - *գը- բեալ* *a.* predicted, foretold; aforesaid, above mentioned.

Յառաջագաս *a.* prior, placed before, having the precedence; pre-eminent;

foregoing, precedent; - *եմ*, &c. *S.* *Նա խազանեմ*, &c.; - *գէմ* *a.* advancing, progressing; improving, making pro- ficiency; *ad.* forward; *s.* coryphæus; proficient; - *է*, he is advancing in his studies; *երթալ* - *եւ մեծանալ*, to im- prove; to increase in prosperity; *իրք առնն* - *յաւողէին*, that man prospered greatly; - *լինել* or - *գիւեմ* *vn.* to ad- vance, to go forward, to progress, to make progress, to profit, to succeed; - *գիւմութի* *s.* advancement, progress, improvement, amelioration; - *գիր* *a.* placed before, propounded; - *գրեմ*, *եցի* *va.* to set before, to propound; to propose; *vn.* to purpose, to project, to devise, to form a design or resolution; - *գրութի* *s.* proposition; design, pro- ject, intention.

Յառաջախալ, - *այ* *a.* foregoing; pro- gressive; - *գունդ*, advanced guard, vanguard; - *խաղացութիւն աստղաց*, course of the stars; - *խոհ* *a.* premedi- tating, deliberating beforehand; pre- meditated; - *լինել*, to premeditate; to provide; - *խոհութիւն* *s.* previous deli- beration, premeditation; - *խոս* *a.* fore- telling, predicting; presuming to speak first; pert, petulant, saucy, rash; - *խո- սութի* *s.* prediction, prophecy.

Յառաջածագ *s.* *mech.* resultant; - *ծա- նութ* *a.* foreknown, predicted, foreseen; - *ծանօթութիւն* *s.* foreknowledge, fore- sight, presage; - *ծեմ*, *ծի* *va.* to pro- duce, to create; - *ծու*, *այ* *s.* producer, author; - *ծուկ* *s.* production, creation.

Յառաջակամ *a.* predisposed, spon- taneous; - *ուկ* *s.* predisposition, spon- taneity; - *կառոյց* *a.* built or construct- ed previously; - *կատար* *a.* Perfect from all eternity; done or finished before; - *կարգ* *a.* pre-ordained, des- tined; decreed; first in order; - *կար- դութի* *s.* first building or construc- tion; - *կարկաւ* *a.* prominent, jutting or leaning out; - *կաց* *a.* present, assist- ing; first in order or rank, primary, principal, chief; coryphæus; - *կոյմն* *s.* the first place; the front, the fore part; - *կրթակ* *a.* familiarized or tamed beforehand.

Յառաջայեաց *a.* provident, pru- dent, cautious; - *լինել*, to foresee; - *հաս* *a.* arrived before or first; - *պա- տիւ* or - *ուկ* *s.* prerogative, privilege; - *հաւատ* *a.* believing first of all men;

Հոգակ, &c. S. Նախահոգ, &c.

Յառաջանայն a. predicting, prophesying; predicted, prophesied; -եմ՝ va. to predict, to prophesy; -ութիւն s. prediction, prophecy; -ձիւն s. promotion, advancement; -ձիւն; S. -կարկառ.

Յառաջանան, -ութիւն S. Յառաջաբան; -մատչել a. standing forward, presenting or offering oneself, eager, forward, earnest, assiduous; s. competitor; -լինել a. to advance, to present or offer oneself, to be forward, eager, warm; -մարտ s. skirmish, brush; -իկ or -իւ s. skirmisher; champion; -զոք, the flower of the army; -միւս a. generous, liberal; voluntary; -լինել a. to offer, to give freely or spontaneously; to be full of good-will, ardour or eagerness; -մուխ ad. in pushing forward, in advancing; -երթալ, to open a way through & advance before all; -մուս a. going in or entering before; -մուտքիւն s. eagerness, good-will, cheerfulness.

Յառաջանամ, ապա յո. to advance, to go or move forward, to precede, to walk on; to advance, to progress, to improve; to have beginning, rise or origin, to be born; -նիստ S. Նախագահ; -նշակ, -նշուի s. the Passover; the Paschal lamb.

Յառաջադիր a. preceding; s. pre-

Յառաջադիր s. the first rule or regulation.

Յառաջադիր, աջ s. advanced post, sentry, sentinel; out-post, -picket; -գիտաւոր mar. look-out man, sentry; -պահեստ s. preservative, precaution; a. preservative, precautionary; -պատուեմ va. to prefer, esteem or honour more; -պատուեմ a. announced, narrated beforehand.

Յառաջապահ, -եալ a. predicted, fore-

told, prophesied; -ութիւն s. prediction, prophecy; -սուռ a. fed or brought up beforehand; -ստեղծ S. Նախաստեղծ.

Յառաջապահ a. working beforehand. Յառաջապահ va. to advance, to surpass; - or -ախմ, եցայ յո. to advance, to progress, to improve; to outstrip, to surpass, to excel; to push into, to penetrate; -տես, աջ a. foreseeing; provident; S. Զգուշութիւն; -լինել, to foresee; -տեսութիւն s. foresight, prevision; -տեսուչ a. provident; -տուի

s. S. Յառաջադիրութիւն; arith. progression; -հասակի, growth, increase; -ի պատուի, promotion; -ի վատթարն, getting worse, deterioration; demoralization.

[beforehand. Յառաջացող a. shewing or shewed Յառաջաբարդութիւն a. big-, pot- or tun-

bellied. խուճիւն s. prescience.

Յառաջգիտական a. foreknown; -գի-

Յառաջեմ, եցի յո. to precede, to forego, to go or march before; to be or get before, to advance, to get up, to rise or go forward; to arrive before, to anticipate; to govern, to lead, to guide; Ժամացոյց իմ -ըջ, my watch goes too fast; -ըջ գործն, the work is progressing.

Յառաջեպիսկոպոս s. archbishop.

Յառաջեցուգանեմ va. to advance, to push on, to urge on, to bring or drive forward, to accelerate, to quicken; to cause to advance, to help on.

Յառաջընթաց a. foregoing, preceding, previous, antecedent, precedent; s. fore-runner, precursor, outrider; antecessor, predecessor; -լինել, to precede, to forego, to fore-run, to outride; -ընծայ a. offered beforehand; s. first fruits; fig. the first proselyte.

Յառաջիմաց a. provident.

Յառաջադարձութիւն s. advancement; artistic progress; -խօսութիւն s. pre-

Յառաջգրութիւն S. Յառաջագր.

Յառաջմղումն s. mech. propulsion, propelling.

Յառաջմեծ ad. in the beginning, primitively; -նուսն ad. first, firstly; antecedently.

Յառաջարկութիւն s. progress, pro-

Յառաջը, -ընդ ad. before, in time past, formerly; -ընդ ad. before, on the front or front part.

Յառաջարկաւոր S. Նախաս-

Յառաջ, եցի va. to hold or stretch out or forth; to push or drive in, to cause to enter or penetrate, to fix in;

-զաչա or զակն, to look at fixedly, to rivet one's gaze on, to gaze earnestly on, to have the eyes fastened upon; -զգուշութիւն ընդ պատուհանն, to face, to come to the window, to look out, to present oneself, to appear; -զձեռս, to stretch forth one's hand; -իմ յո. to stretch out the head to see; to stretch,

to extend, to thrust; to fasten or stick on, to be fixed or fastened on, to heed,

to dwell on; -մտաբ, ի խորհուրդս, to contemplate, to speculate upon, to meditate or consider attentively, to penetrate, to examine thoroughly; -յոք, յառեալ կալ or հայել յոք, to fix the eyes or the gaze on a person; -ի դուզնաբեայս, to be fond of trifles;

աչք իւր անըթիթ յառեալ կային ի քաջազն, his eyes were fastened on that brave man.

Յառնեմ, յարեայ, արի, յարուցեալ յո. to rise, to arise, to get up, to rise or stand up, to rise again; to awake, to be roused, to wake out of sleep; to resuscitate, to come to life again, to live again; -ի մեռելոց, to rise from the dead; -ի վերայ, -լքեմ, -սոսի

հակառակ ուրուք, to rise against, to rebel or stand up against, to revolt, to mutiny; անդրէն, to rise anew, to get up again; յարեալ միւս եւս ինչ դիր, another question arose; արի, arise! ճիւրիւր, get up! արիք լաւալ նր, go to meet him; յարեալ յաթոռոյն, he rose from his seat, he got up from his chair.

Յառնումն ի վերայ. assault, attack.

Յառում, ուայ, ուիր S. Յառիմ.

Յառումն s. gazing, stare; contem-

plation. [samine, jasmine.

Յառմիկ, միկ, -մին or -մի s. bot. jes-

Յառպի, պւր, -պիս, պսոյ s. jasper.

Յանուս ad. from God, of God.

Յատակ, աջ s. bottom; pavement;

floor; ground, earth; the buttocks; -

հայրենի or հայրենեաց, native land or country, birth-place, home; -գետոց,

canal, bed of a river; -աղիւսակերտ, brick pavement; -սարայատակ, stone pavement; -հաւու, keel of a ship;

աւ-աւ կործանել, քանդել մինչեւ յ-

or -ս, to raze to the ground, to level or lay even with the ground, to demolish, to raze or pull down; to sap,

to undermine; լի լինել գետոյն յով

-ս իւր, to be swelled very high, to rise, to swell beyond, to overflow.

Յատակաբաց a. of which the bottom or bed is exposed; -բաժանել զծով, to divide the sea & lay bare its bed;

-բուղիւս a. growing straight; -աղիւս s. plan; առնուլ դ-բարաբի, to trace or take the plan of a town; -նամ յո. to freeze, to be frozen; -ւոր a. solidly bottomed; paved.

Յատակեմ, եցի va. to raze to the

ground, to cast down, to dismantle, to cast to the earth, to overthrow, to destroy, to demolish utterly; fig. to exterminate, to annihilate, to kill, to cause to perish; to pave, to flag, to cover with pavement.

Յատակընթաց s. practicable road.

Յատակիւք s. dregs, lees, sediment;

S. Մրուր. [tor; paviour.

Յատակիւք s. destroyer, extermina-

Յատակումն s. paving.

Յատանեմ, տի, Յատեմ, եցի va. to

prune, to dress, to lop, to trim, to clip.

[dresser.

Յատանոյ s. pruner, lopper, vine-

Յատարանութիւն s. idiom, idiotism;

-բար ad. properly, specially, particu-

larly, expressly, precisely; -կան S.

Յատուկ a.; -նամ, ապա յո. to be ap-

propriated, separated, distinguished;

-պատուեմ a. precise, narrated in de-

tail, detailed, particularized; -պէս S.

Յատկաբար; -ցուցանեմ va. to appro-

priate, to appropriate to oneself, to

make one's own; -ցուցիւն s. gr. geni-

tive or possessive case.

Յատկեղ a. own, essential.

Յատկութիւն s. property, attribute,

particular, peculiarity, peculiar char-

acter; -լեզուի, the character or

genius of a language.

Յատոց, աջ, Յատոց s. pruning-knife,

-bill, hedge-bill, bill-hook.

Յատուկ a. proper, own, particular,

special, peculiar, private; essential,

natural; alone, separate; singular,

unexampled, alone of its kind; cut-

ting, sharp, taunting (answer); ad. S.

Յատկաբար; -անուն, proper name.

Յատումն s. pruning, lopping.

Յար a. adjacent, adjoining, contigu-

ous, next, attached, joined; equal,

conformable; ad. always, continually,

incessantly; -եւ նման, -եւ յար-

մար, quite alike, resembling; -միան

զամայն, all at once; -եւեթ, -եւ

հանապազ, successively, often, fre-

quently, very often, many times.

Յարաբարդ a. heaped up; gr. com-

pound of three words; -եմ va. to heap

up, to agglomerate; to compound; to

add; -ութիւն s. heap, accumulation;

addition; -բարձր a. very high; -բաց

a. ever-open; -բերական a. relative;

-բերեալ a. gr. antecedent; -բերութի

s. relation, analogy, connexion, affin-

ity.

ity, dependence, pertinence; *ունել* - to relate to, to concern, to belong to, to be connected with; *-բորբոք* *a.* ever-burning, inflamed; *-բուլի* *S.* Մշտա-; *-բուսիկ* *a.* ever-springing, ever reviving; *-գայ* *S.* Անպակաս; *-գեմ*, *էջի* *va.* to insolate, to expose to the sun or to the open air; to hang; *-գոմ* *vn.* to be near or present, to assist; *-գոյ* *a.* always present; inherent, innate, inborn; *-գոյութիւն* *s.* presence; *-գուն* *s.* insolation; *-գարար* *a.* *s.* ever-green; *-գիր* *a.* adjacent; *-գրաբար* *ad.* continuously; *-գրական* *a.* apposite, addible; affixed; *-գրեմ*, *էջի* *va.* to appose, to set, to subjoin, to add, to append, to affix; *-գրութիւն* *s.* apposition; addition, annexation; combination, composition; *-գուարթ* *a.* ever merry, cheerful, joyous; *-գուարձ* *a.* ever-pleasing; always green; *-զոգ* *s.* alloy, alloying; *-տառից տպագրութիւն*, type-metal; *-թաթաւ* *a.* always soiled or sullied, dirty; *-թռեալ* *a.* always flying, fluttering, or hovering; *-ծամ* *a.* continuous, assiduous; *ad.* at every hour, at all times, always, evermore, continually; *-լէզ* *a.* always licking; *s.* vampire, blood sucker; *-խառնիմ* *vn.* to be joined, united, mixed together; *-ծիծաղ* *a.* ever-smiling, cheerful, pleasant, merry, gay; *-ծոյ* *a.* fellow; *-ծուկ* *a.* always fluctuating, agitated, troubled; *-ի փրփրազէլ կոհակաց*, ever beaten by the foaming waves; *-կայ* *a.* ever-living, imperishable, everlasting, permanent, perpetual; *ad.* continually, always, incessantly; constantly, eternally; *s.* epact; *gr.* preter-imperfect; *ast.* celestial hemisphere; *-կայանամ* *S.* *-կայիմ*; *-կայեմ*, *էջի* *va.* to confirm, to affirm; to eternize, to perpetuate; *-կայիմ*, *էջի* *vn.* to be permanent, stable, to continue, to last, to be perpetual, to endure for ever; *-կայութիւն* *S.* Մշտնջենաւորութիւն; *-կասար* *s.* *gr.* preter-perfect or compound; aorist; *-կարգեմ* *va.* to add, to subjoin, to conjoin; *-կարգութիւն* *s.* perpetual order; continuation; *-կէզ* *a.* perpetually burning or burnt; *-կիրթ* *a.* very erudite, learned; *-կից* *a.* adjoining, contiguous, joined, united, connected; accessory; *-մասնիկ* *gr.* particle, affix, suffix; *-ք*, accessories; attendant circumstances; *-կոծ* *S.* Յա-

րածութիւն; *-կցաբար* *or* *պէս* *ad.* con-jointly, connectedly; accessorially; *-կցեմ* *va.* to join, to conjoin, to connect, to league; *-կցիմ* *vn.* to be joined, united, conjoined or connected; *-կցութիւն* *s.* conjunction, connexion, coherence, cohesion, adhesion; *chem.* affinity; *-գաղափարաց*, association of ideas; *-ընտրական* *chem.* elective affinity; *-հետեւիմ* *vn.* to follow always, inseparably to accompany; *-հիւսեմ* *va.* to join, to compound, to connect, to affix; to weave, to interwine; *-հիւսումն* *s.* conjunction; texture; *-հոլով* *a.* always moving round; *-ձայն* *a.* *mus.* diatonic; *-ձայնարան*, *-գամուտ*; *-ձգեմ* *va.* to continue, to prolong, to cause to last; *-ձգութիւն* *s.* continuation, duration, prolongation; *chem.* affinity; *-ձիգ* *a.* prolonged, continual; *s.* *gr.* preter-imperfect; *-ճաճ* *a.* always oscillating or shaking; troubled or agitated continually; *-մուր* *a.* very solid, firm; thick; dark, obscure; *յարամբի* *ի ներքս մտանել*, to obtrude or introduce oneself by stealth, to insinuate or worm oneself into; *-նամ*, *ացայ* *vn.* to continue, to last, to remain, to persevere, to be perpetuated; to join, to unite, to be added; *-նման* *a.* *ad.* quite the same; *-նուանեմ* *va.* to denominate, to name, to call; *-նուն* *a.* denominative; concrete; *-նունութիւն* *s.* denomination; affinity or resemblance of words, paronomasia; *-շարժ* *a.* always in motion, inconstant; *-շարժութիւն* *s.* perpetual motion; mutation, alteration; *-շէշտ*, *-շէշտոր* *a.* accented on the penultimate; *-շունչ հոլով* *s.* trade-winds; *-շրջիկ տունեմ* *va.* to accompany every where; *-պարոյկ* *a.* circumflected on the penultimate; *-պտուղ* *a.* always fruitful; *-ջան* *a.* very diligent, indefatigable; *-առնում*, *-առցեմ*, *ցի* *va.* to assume together; to employ, to make use of continually; *-սական* *s.* paraphrastic; *s.* *S.* Յարասութիւն; *-սաց*, *ից* *s.* paraphrast, paraphraser; *-սեմ*, *էջի* *va.* to paraphrase; *-սութիւն* *s.* paraphrase; *-սեւ*, *ւակ* *a.* persevering, steadfast, permanent, everlasting; eternal, perpetual, endless; *-սեւեմ* *vn.* to persevere, to continue, to remain, to persist, to last, to subsist, to perpetuate; *-սեւութիւն* *s.* persever-

ance, assiduity; perpetuity, endless continuity, everlastingness; *-տիւ* *a.* always shining, ever luminous; *-արթութիւն* *a.* ever alert or awake; *-արկանեմ* *va.* to appose, to subjoin, to add; to confront; *-ցոյց* *s.* example, model; idea, design; prototype; paradigm; *-փիթիթ* *a.* ever-shooting or blossoming; *-փոխ*, *-փոփոխ* *a.* inconstant, continually changing; *-փոխեմ* *va.* to change successively; *-քարշեմ* *va.* to attract.

Յարգ. *ի* *s.* price, value; valuation, estimation; esteem, consideration, high value or opinion, credit, merit, reputation, fame; importance, weight; *-հրամայ*, standard, quality.

Յարգական *a.* respectful, deferent. *Յարգանք* *s.* respect, veneration, deference, reverence, consideration, esteem, regard; honour; compliments. *Յարգաւոր* *a.* esteemed, valued, precious.

Յարգեմ, *էջի* *va.* to respect, to pay respect to, to honour, to render honour, to revere, to think very highly of, to value highly; to esteem, to value, to prize, to make much of, to account, to consider; to exercise, to employ, to make use of, to turn to account; *-զաննար*, *զտազանդ*, to employ or exercise one's talents.

Յարգի, *-զոյ* *a.* respectable, honourable, estimable, dear, precious, commendable; good; reverend; *-դահեկան*, current money; *օր* *-զոյ*, feast-day.

Յարգութիւն *-գուն* *S.* *Յարգանք* *-գի*. *Յարգ*, *ից* *s.* straw; *-մանրեալ*, chopped or small -; *-իւ պատել*, *լընուլ*, to cover, fill or stuff with -; *ծրարել* *-իւ*, to pack in -.

Յարգ, *Սրգ*, *ուց* *s.* structure, form, ornament; *ի* *-եւ* *ի* *զարգ* *գալ*, to be formed; *ի* *զարգ* *եւ* *ի* *-եւ* *ի* *կերպարան* *ածել*, to shape or form & embellish.

Յարգալից *a.* full of straw; *-անկողին*, straw-mattress, -bed; *-վաճառ* *s.* straw-dealer; *-տեսակ* *a.* like straw. *Յարգար* *a.* fitted up, adorned, furnished, arranged, contrived.

Յարգարանք *s.* ornament; finery. *Յարգարեմ*, *էջի* *va.* to fit up, to arrange, to adjust, to put in order; to fine, to refine; to form, to fashion, to

dispose; to adorn, to embellish; to ameliorate, to improve, to better the condition; to make, to do; *mus.* to tune, to put in tune, to accord; *-լընուլ*, *զանդ*, to get ready, to prepare, to get dinner ready; *-զանկողին*, to make the bed; *-զսեմեակ*, to do the room; *-զեղնգուն*, to pare one's nails; *-զճրագ*, to snuff the candle; *-զհէրս*, to adjust, dress or deck one's hair; *-զել* *իրացն*, to organize, to regulate, to put in order; *ճակատ առ ճակատ* *-եալ*, drawn out in battle-array; *սեղան կազմ* *եւ* *-եալ*, table ready covered, a well spread table.

Յարգարիչ *a.* putting or setting in order, fitting up, preparing; adorning; *s.* orderer, regulator; refiner; *-ճրագի*, snuffers.

Յարգարութիւն *s.* dressing, fitting up, arrangement, adjustment; ornament, embellishment; *-ուն* *S.* *Յարգար*.

Յարգաղ, *ի* *s.* galaxy, milky way. *Յարգեմ* *vn.* to become straw.

Յարեւութիւն *s.* adherence, conjunction, connexion.

Յարեմ, *էջի*, *-էջուցանեմ* *va.* to join, to attach, to tie, to annex, to affix, to add; to attribute, to impute, to ascribe; to admit to; *արատ ինչ* *-յոք*, to spot, to stain, to maculate, to defame; *յինքն* *-*, to become attached to.

Յարեմամ, *Յարեմ*, *էջայ* *vn.* to be joined, united, attached to, to adhere; *ից*, to adhere, to be attached to; *-յոք*, to take the part of, to follow, to keep company with, to stand by the flag of; *-ի կարծիս*, *ի կողմն*, to embrace an opinion, to go over to the opinion, to adopt, to side with, to join a party; *-ի սէր կանանց*, to abandon oneself to lasciviousness.

Յարեւանամ, *ացայ* *vn.* to follow, to keep close to. [always.]

Յարեւաց *a.* running or flowing. *Յարեւան* *ad.* wide awake, waking.

Յարի, *աց* *s.* roof; ceiling; story; *ից*, roof-tree, roof, home, house; shelter, refuge, cover; *-ընտելութեան*, abode, dwelling; *ընդ* *-աւ* *ad.* under shelter, under cover, in security, secure or sheltered from; *-ի վիմի*, tomb, sepulchre; *բաւալ* *գն*, to unroof.

Յարկաբնակ *a.* dwelling under a roof; *-ծածուկ* *a.* roofed, covered by a roof; under cover or shelter; buri-

ed in ruins; *-կից a.* dwelling under the same roof, in the same house, cohabiting.

Յարկանեմ, կի, -նիմ, կայ, -կեմ, էջի տա. to roof a building, to put the roof on; to spread like a pavilion; to cover, to hide; *ի վերայ քո որդի յարկի,* the worms will cover thee.

Յարկաշնութիւն s. roofing.
Յարկաւոր a. roofed; storied, with stories. [ling.]

Յարկիկ s. a small, wretched dwelling.
Յարկիչ s. roofer; *-կզմարօք,* tiler; *-հերձաքարիւ,* slater; *-յարգիւ,* thatcher.

Յարձակ յարձակ ad. frankly, boldly, intrepidly; *-խաղալ,* to advance rapidly, at double step. [ձակեմ.]

Յարձակեմ, էջի, -եցուցանեմ S. Ար.

Յարձակիմ, էջայ տ. to assail, to affront, to attack, to storm the breach; to dash, rush or fall upon, to pounce upon with violence, to dart or fall on; *-ի ներքս,* to enter violently, forcibly, impetuously; *արտաքս -*, to make a sortie; *-ի գարանացն,* to leap from one's hiding-place; *S. Զհեա;* *-յոք,* to attack one; to affront, to provoke; *յիբեարս -*, to attack each other, to fall upon one another.

Յարձակումն s. assault, attack; aggression, invasion; *առնուլ -կմամբ,* to storm, to carry by storm; *յինքն իւրենէլ զ- ուրուք,* to sustain an assault, to resist an attack.

Յարմար, աջ a. befitting, suitable, fit, proper, congruous, decorous; com- modious, easy; competent, sufficient; capable, clever, apt, fit, qualified; *ad. S. Երմարապէս.*

Յարմարաբան a. speaking cleverly or suitably; *-ուրի s.* connexion, co- herence; *-գիր a.* elegant (writer); *-գրական a.* syntactical; *-գրեմ տ.* to write correctly or elegantly; *-գրուի s.* syntax; orthography; *-գրութիւն s.* symmetry, proportion; *-կան S. Երմար a.;* *-կից a.* symmetrical, propor- tioned; analogous; *-րանք S. Երմարութիւն;* *-պէս ad.* suitably, well, fitly, properly, decently; *-վէպ a.* told or re- lated in a befitting manner; *-ւոր S. Երմար a.*

Յարմարեմ, էջի տ. to adapt, to make proper or fit, to qualify, to pro- portion, to accommodate, to arrange,

to adjust; *mus. to tune, to accord, to put in tune; -իմ տ.* to suit, to be proper or suitable, to befit, to become; to match, to square with, to sort; to correspond, to answer; to agree, to be adapted.

Յարմարութեմ, -ութիւն, -ութիւն s. fit- ness, suitability, adaptability, con- formity, analogy, congruity, concord- ance; proportion, symmetry; attitude, adaptation, application; aptitude, dis- position, capacity, ability, sufficiency; *mus. accord, harmony, concord.*

Յարմարիմ, նեցայ տ. to root, to take root, to last, to continue, to be per- manent. [*-ութիւն s.* relation, correlation.]

Յարնչական a. relative, correlative; *Յարնչիմ, ընայ տ.* to relate or be- long to, to concern, to regard.

Յարոյցք s. overflow, inundation.

Յարութիւն s. resurrection; act of rising; *ից. elation, puffing up, pride, haughtiness; օր -թիւ, sunday; -ական a.* pertaining to the resurrection; *-ակից a.* sharing or participating in the resurrection.

Յարումն s. adhesion, adherence, union; *ից. attachment, adherence; chem. aggregation.* [contest, strife.]

Յարութեմ s. continual disputation,

Յարուցանեմ, էջի տ. to raise, to raise up, to cause to appear; to erect, to set upright; to awake, to wake up, to arouse; to revive, to resuscitate, to bring to life again; to stir up, to excite, to suscite, to cause to re- volt, to agitate, to move, to provoke; to raise, to build, to elevate, to erect, to set up, to construct; *- զաւակ,* to give sons or posterity; *զօր -*, to raise troops, to make levies of soldiers; *-հոլմի ի ծովու,* to cause a wind to blow on the sea; *- վրէժխնդրութիւն,* to take revenge or vengeance; *-բանս,* to circulate false reports; *- զամբաստանութիւն,* to accuse, to charge; *S. Թշնամի.*

Յարուցիչ a. resuscitating, reviving, re-animating; *-ցումն s.* resuscitation; *S. Երմար.*

Յաւազն գամ, Յաւականիմ, էջայ տ. to last, to endure, to be prolonged or protracted.

Յաւանազեղ or յեղ a. audacious, rash, inconsiderate; *ad. audaciously.*

Յաւանիմ, էջայ տ. to assume, to

arrogate, to take too much on oneself, to pretend to, to presume.

Յաւակնորս. -նութիւն S. Երմար.
Յանգզնութիւն.

Յաւանակ, աջ s. ass's foal or colt, young donkey or ass; *-ական a.* proper to foals or colts; *կարգ -ք.* cha- riot races for yearlings at the Olymp- ic games.

Յաւատ. Յաւեմ, &c. S. Աւատ. Յաւեմ, &c. [ու.]

Յաւերդրեմ, Յաւերեմ S. Յաւեր.

Յաւերութեմ, ոյց s. addition, increase, overplus, surplus, accession, augmen- tation; rest, residue; *- գրոց, մատե- նից.* addition, supplement, appendix; *- չարեաց, redundant malice; -ք որո վայի,* excrement; *թափել զ-ս որո վայի,* to ease oneself, to go to stool.

Յաւերութեմ s. increase, in- crement; multiplication.

Յաւերում, էջի տ. to add, to increase, to augment; to join, to adjoin, to in- sert, to interpolate, to apply, to sup- ply; to reckon, to add up; *- խօսել,* to repeat, to say again, to reply, to re- join; *-ի զօրութիւն,* to redouble one's strength; *-ոյժ ուժեք,* to sustain ano- ther's efforts; *-զինչ իւր,* to increase one's wealth; *աւուրս յաւուրս -*, to lengthen life; *- զվարձս ծառայի,* to raise the wages of a domestic; *յաւել յիս զօրութիւն,* it gave me new strength; *եւ յաւել ծնանել, &* then brought forth; *ոչ եւս յաւելից անիծանել,* I will never curse again; *մի եւս յաւել լուցուք անանել զերեսս իմ,* see my face no more.

Յաւերում, լայ տ. to augment, to be multiplied, to grow, to increase, to be enlarged; to adhere to, to go over to, to add, to join, to incorporate; *մեռաւ եւ յաւերս յաղգ իւր,* he died & was gathered to his fathers; *S. Հայր.*

Յաւերումն s. S. Յաւերութեմ; arith. addition.

Յաւեր, &c. S. Յաւեր, &c.

Յաւեմ, էւթի, ժայց a. perpetual, eternal, immortal; *ad. always, without end, perpetually, eternally.*

Յաւեմաբար S. Յաւեմ ad.; -զուարճ a. always cheerful, ever pleasing; al- ways green; *-լոյս a.* perpetually bright; inextinguishable; *-կան S. Յաւեմ a.;* *-նամ, աջայ տ.* to be perpe- tual, to last for ever; *-ցուցանեմ տ.*

to perpetuate, to eternize, to immor- talize. [ity.]

Յաւեմութիւն s. perpetuity, etern- ity.
Յաւեմ a. ad. more; at most; much more, a great deal, better; rather, more worth while, so much the bet- ter, still more; - զի, above all, prin- cipally, especially; *S. Յաւեմ a. ad.; - կամ նուազ,* more or less.

Յաւեմազուարթ, -զուարճ S. Յաւեմ ժազուարթ; -խաղալ S. Մշտա-; -հրաշ a. admirable, most wonderful, stu- pendous, marvellous; *-նամ S. Յաւեմ ժանամ; -սքանչ S. Յաւեմաշար; -ցուցանեմ S. Յաւեմա-; -փթիթ S. Մշտա-.*

Յաւեմուղէշ a. evergreen.

Յաւեր, էյց S. Յաւեմ a.; *- քաջք,* immortal heroes.

Յաւերական S. Յաւեմ a.; *- հարսն or Յաւերական S. nymph; - անաւ. ուայ, wood fairy, dryad, hamadryad.*

Յաւերայիշատակ a. ever memor-

Յաւերանամ S. Յաւեմանամ. [able.

Յաւերանուագ a. singing continu-

Յաւերապէս S. Յաւեմ ad. [ally.

Յաւերացուցանեմ S. Յաւեմա-.

Յաւերան, էնից s. eternity; perpe- tuity; age; life; world; *- , -ս ad.* always, perpetually, eternally; *-էնից, է-էնից ad. ab eterno, from all etern- ity, since the world is world; է-էնից որ ոչ լուաւ,* such a thing was never heard of since the world began; *-ս -էնից, for ever & ever, to all ages, ever world without end, everlasting- ly, eternally; հանդերձեալ -*, future life; *- նի, duration of the world; -է. նից a.* eternal, perpetual; *անանց -ք,* eternity.

Յաւերանադիր a. established from the beginning of the world, from time immemorial, perpetual, eternal.

Յաւերանական a. eternal, perpetu- al, uncreate, immortal, without end; *- կեանք, immortal life; - թշնամութիւն, bitter, irreconcilable, implacable or eternal enmity; -ն, the Eternal, the Everlasting One; -ութիւն s.* eternity.

Յաւերականք a. rapacious, raven- ous, greedy, usurping.

Յաւերակեմ, էջի տ. to ravish, to carry off by force, to carry away with violence, to snatch, to bear off; to usurp; to rob, to pillage, to ravage, to plunder; *- զմիտս,* to charm, to en- chant, to attract, to ravish or carry

away the senses; - զանձն, to escape, to be saved or liberated; - զսիրտ, to enrapture, to captivate or enslave the heart; յինքն -, to appropriate, to usurp, to occupy or possess illegally; -իմ տն. to be ravished, carried away; ravaged, &c.; - մտքը, to fall into extasies or raptures; -կեալ մինչեւ յերրորդ երկնից, caught up to the third heaven; -կեալ յանձնէ ի բաց, enraptured, extatic, beside oneself; -կեղծ ad. hastily, in a hurry, precipitately.

Յափշտակիչ, -կող s. ravisher, spoiler; a. ravenous, rapacious; fig. charming, delightful, ravishing, bewitching.

Յափշտակութիւն s. ravishing, carrying off or away, ravage, usurpation, depredation; rapacity, rapine; - կնոջ, աղքատի, rape, abduction; - մտաց, enthusiasm, transport; extasy, rapture, ravishment; revery; - իրաւանց եւ արդարութեւ, corrupt justice; լի նեւէի -, to be plundered, pillaged, sacked; մասնէի -, to give up pillage.

Յափուցանեմ, յի va. to quench, slake or allay thirst; to exhaust.

Յափշիմ, փեայ տն. to be extinguished or quenched.

Յափսթթերս երթամ տն. to crawl along; to go on all fours, on hands & feet; - խաղալ, to tumble, to fall head over heels, to turn a somersault.

Յափրանամ, ագայ տն. to get tired or sick of, to be disgusted, to have lost all relish for, to be squeamish, over

Յափրանք S. Յափրութիւն. [fastidious.

Յափրացուցանեմ va. to glut, to stuff, to surfeit; to tire of, to sicken, to disgust with, to cause to loathe; - ու յիչ a. loathsome, sickening, disgusting.

Յափրիմ, եցայ տն. to abandon oneself to debauchery.

Յափրութիւն s. disrelish, distaste, satiety, disgust, loathing.

Յաքանքեմ տն. to wait hopefully.

Յեզեր, ի s. crown.

Յեղուզակ, աջ s. highwayman, brigand, bandit, assassin; a. thievish; - աբար ad. thievishly; - ութի s. plunder. Յէ՛ int. oh! ah! [ing, robbery.

Յեղադարձական a. reprehensive, reproachful; - ձեմ va. to turn, to change; - ձիմ տն. to repeat, to reply; - ձութի s. mutation; perversity. [over.

Յեղազեղում տն. to overflow, to run Յեղական a. variable, changeable.

Յեղակարծ a. unexpected, unforeseen; -, -ում or -ում ժամն ad. unexpectedly, unawares; suddenly, all at once; -ում պահու ի վերայ հասանել, to surprise, to take by surprise. Յեղակից a. as inconstant as another. [s. inconstancy, fickleness.

Յեղամիտ a. fickle-minded; -մոռէ Յեղանակ, աջ s. S. Եղանակ; season; chapter; custom, habit, deportment, bearing, manners; աղջիկ ոմն -աւ գո՝ վեղի, a praiseworthy girl; -աւ իմն, in any manner or way, anyway; որով -աւ, how? in what manner? ինքնի -ս, in how many ways? ինքնից -աց, in two ways; ինքնից -ս, in five ways; եւ ոչ միով -աւ, & in nowise; -աւ կոչման նր, according to his vocation; որով or ուղի եւ իցէ -աւ, in whatever way it be, in all ways, some way or other.

Յեղանակաբար, -գոյն ad. figuratively, allegorically, symbolically, mystically, mysteriously; -ւոր a. changeable, mutable.

Յեղանակեմ, եցի va. to change, to alter, to vary, to diversify; to remodel; to convert; to repeat, to reiterate, to say again; to trill, to warble, to sing harmoniously; -կիչ a. changing, diversifying. [modulation.

Յեղանակութիւն s. change, variation; Յեղաշարժեմ va. to transport, to transfer.

Յեղաշրջեմ va. to turn upside down, to turn topsy turvy, to upset, to overset, to turn over; to change, to convert, to transmute; -շրջուի or

Յեղափոխ a. subject to change, variable, mutable, fickle, inconstant; -արկածք, vicissitude, ups & downs; -պատերազմութիւն, chronic warfare; -աւ կան a. revolutionary; -եմ va. to convert, to change, to transform; to degenerate; to translate; -ութիւն s. change, mutation, conversion, transformation, transmutation; revolution; vicissitude; alternation; -ուի a. inconstant; -ութիւն s. S. Յեղափոխութիւն; catastrophe; շրջաբերական -, roving, wandering.

Յեղեմ, զիմ S. Յեղում & Շեղիմ. Յեղի a. unstable, transient.

Յեղեղակից, կայ s. solstice, tropics; -ամառնային, summer solstice.

Յեղեղեմ, եցի va. to change, to

convert, to transmute; to repeat, to re-iterate, to rehearse, to inculcate; to translate; - ի մահի, to turn over, to revolve in one's mind, to think over again, to reconsider; to ruminate, to ponder, to muse on; ստէպ -, վեր ի վայր -, to repeat eternally the same thing, to return often on the same subject, to twaddle, to harp always on the same string, to be ever talking about.

Յեղեղութիւն s. versatility. Յեղեղուի s. changing often, mutable, variable, fickle, inconstant, unstable, fleeting, flighty, unsteady, volatile; - լեզուաւ, double-tongued, -dealer; -ս արկանել, to make one's voice often heard.

Յեղեղում, զի S. Յեղեղեմ. Յեղեղումն s. change, alteration, mutation, conversion; - խօսից, tautology, repetition; ոսկից -, step, pace; յեղեղումն արեգական, the tropics; յեղեղումն ժամանակաց, changes or vicissitudes of the seasons.

Յեղուզակ S. Յեղուզի, &c. Յեղում, զի va. to change, to transmute; to translate; - ի հայ բան or լեզու, to translate into Armenian, or Haigian; - or [formed.

Յեղանիմ տն. to be changed, trans- Յեղումն s. S. Յեղեղումն; - սրոյ, rotation of a sword; յեղումն լուսնոյ, the phases of the moon. [ning over.

Յեղց or Ջեղց, -եալ a. brimful, run-

Յեղարան, աջ s. prop, support, stay, buttress; mech. point of support, fulcrum, prop; - նկարչի, easel; maulstick; - աթոռոյ կամ ձեռնաց, the arm or back of a chair; - սանդղոց, banister of a stair-case; - կառաց, the arm-rests of a carriage; աթոռ -աւ S. Թիկնաթոռ.

Յեղում, յեցայ տն. to lean upon, on or against; fig. to confide in, to rely on, to trust, to put one's trust or confidence in, to be based or grounded on; va. S. Յեղուցանեմ; - յորմն, to lean against the wall; - ի ծառ, to lean or set one's back against a tree; - արմկամբ, to lean on one's elbow; to rest one's elbows on; - ի ցուպ, to lean upon a stick; կալ գատարի յեղեղ յինչ, to loll; - ի ցուպ եղեղ, նեայ fig. to trust to a broken reed, to hope in, to rely or depend upon one who has no power, no interest; - յոր,

to rely, to depend upon a man's power, credit or protection; - ի ծերութիւն, to advance or grow in years, to age, to become or get old; - ի հպարտութիւն, to grow proud, to be puffed up; - ի վաղակաւորն, to unsheath, to draw a sword; նմինչ ի նա յեցեալ կայ, all depends upon him, all hope is in him; յեցիք յիս, lean upon me.

Յեւ a. set, studded, enchased. [day. Յեւանդ ad. the day before yesterday.

Յեւեմ, եցի, Յեւում, ուի va. to set, to mount, to enchase, to stud; to fit in, to mortise; to connect, to join, to link, to concatenate, to tie, to attach; to insert, to interpolate, to intercalate; to compose, to weave, to entwine; - մարգարիտ, to string pearls; - լսասունհանն, to loll out of window; - աւ եղբայր իւր, to visit one's brother, to pay him a visit.

Յեւումն s. setting, mounting, enchasing; fitting in, mortising; insertion, intercalation; connexion, concatenation.

Յեսան, աջ s. whetstone; - անկէլոյ, զմեղնի, hone; - անուածեւ, grindstone; - սուսուր a. sharpened, whetted; pointed, sharp; սուսեր -, trenchant sword; - աւոր s. grinder; - եմ, եցի va. to grind, to sharpen, to whet, to set; - իչ, - ու s. whetter, sharpener, setter.

Յեւ pr. after, since, afterwards; - Չասկի, after Easter; - Տրայանոսի, after Trajan; - երկուց ամաց, after two years; - գալոյ քո, after or since your arrival; - մեկնելոյ քո, since you set out; - բազում ժամանակաց, a long time since; - սակաւուց, a short time since, shortly after; - պարտիկ, - այնորիկ, after that, since that time, then, since, afterwards, after; - որոյ, after that; - յառաջ, before & behind; ի - ընկենուլ, to lay aside; - դարձուցանել, to bring back; - դառնալ, to return, to come back; - կալ, to recede from, to desist; - հայել, to look back; - ընթացիւ, to retort, to repulse, to repel; * - սալ, to scratch the earth for food (as birds).

Յետագայ a. following, next, posterior, subsequent; - գիր, - գրութիւն or Յ. Գ. s. postscript, P. S.; - դարձ a. recurrent; retrograde; - շարժումն, - motion or movement; - գիմեմ տն. to

go backward instead of forward; to unlearn, to go back, to make no progress; -*խաղամ* *vn.* to retrograde, to retrocede, to go backwards; -*խաղաց*, *ly a.* retrograde, backward; -*խաղացում* *s.* retrogradation; -*ծին* *a.* born after; *s. fig.* neophyte, proselyte; -*կողմն* *s. mar.* poop, stern of a ship; *S. Խեղք*; -*Հարիմ* or *Հարկիմ* *vn.* to fall or draw back, to withdraw, to retrocede; -*մնաց* *a.* surviving; inheriting; -*բ.* posterity, descendants, successors; -*մտական* *a.* adventitious, extrinsic; accidental, fortuitous, casual; -*մտակամաբար* *ad.* accidentally; furtively, stealthily.

Յեռեւանդաց *S.* *Յեռեւանդաց*.

Յեռի *a. S.* *Յեռին*; behind, hinder.

Յեռին, *անոց* *a.* last, furthest, ulterior, posterior; lowest, meanest; extreme, utmost, greatest, utter, uttermost; -*բ.* posterity; -*օր*, the day of judgment, doomsday; -*չբաւորութիւն*, utter misery, extreme poverty; -*կարօտութիւն*, extreme need; -*կողմն* *S.* *Յեռակողմն*.

Յեռակար, *այ* *S. S.* *Մոռցակ*; -*դա*.

Յեռակոյս *s.* behind, hind part, back; -*կուսէ*, behind, from behind; -*կուսէ կալ*, to remain or stay behind; -*ձգել*, to put in the last place.

Յեռնագոյն, *ի* -*գունէ* *ad.* a posteriori; -*խոհութիւն* *s.* tardy or late repentance; -*ծեր* *s.* a decrepid old man; -*սեղ* *a.* sinning last.

Յեռնանամ, *այցայ*, *Յեռնիմ*, *եցայ* *vn.* to be in arrear, behindhand; to stop, to tarry, to stay or lag behind; to want, to deprive oneself of; to be in a state of privation, to be destitute.

Յեռնորդ, *այ* *a.* last; vile; destitute; -*բ.* posterity; -*բ.* ոմանք *երեւին*, they shew themselves to be the basest among men.

Յեռնութիւն *s.* lowest rank; extremity; posteriority.

Յետոյ *pr.* back, backward; behind; *ad.* after, then, since, afterwards, subsequently, posterior to, after that; -*կողմանէ*, backward; behind, from behind; -*Հուսկ*, -*յետուս* or *ուրեմն*, at last, finally, at length, in fine, in conclusion; -*եւ առաջ*, behind & before; -*ապա*, after; -*ձերմէ*, behind or after you; -*գտանիլ*, to be deprived of.

Յետոյք, *գլխոյս* *s.* back, fundament,

arse, buttocks, bottom, breech; *fig.* things which are behind; -*անսնոց*, rump, hind-quarter, croup; -*Հուսկ*, rump.

Յետուս *pr.* from behind; *ad.* after, at last; *s.* back, the buttocks; *fig.* nakedness; -*ուրեմն*, lastly; -*կողմանէ*, behind, from behind.

Յետս *ad.* behind, backward; -*ad.* walking backwards; -*չողան*, they fell back; -*ընդդէմ* *ad.* backward; in an opposite sense, in the contrary directions, against the grain, in a wrong sense or way, contrariwise; *a.* contrary, against, opposite, inverse; *ձախողակի* -*ընդդէմ* *պատահեաց* *նմա*, every thing went wrong with him; fortune was against him; -*or* -*ընդդէմ* *դառնալ*, to turn back, to retrace one's steps, to return, to go or come back; *կապել զձեռք* -*to tie the hands behind one*; *S. Զեռն*; -*կալ*, *կասել*, to cease, to stop; to abandon, to leave; -*կացուցանել*, to hinder, to deter, to divert from; -*Հարկանել*, to reject, to refuse, to confute, to disprove; -*ընկենուլ*, to reject, to contemn, to despise; -*տանել*, to abandon, to leave; -*ուսնել*, to hinder, to impede, to divert from; *ձեռս* -*ad.* with the hands tied behind. [off.

Յետսագոյն *ad.* further behind, far behind.

Յետսակողմն *ձգիմ* *vn.* to remain behind.

Յետսամիտ *a.* crossgrained, wrong-headed, perverse; foolish, stolid, half mad. [rebellion.

Յետագարձուի *s.* return; contumacy, *Յետերեւակի* *ad.* backwards, receding.

Յերազանամ, *այցայ*, *Յերազիմ*, *եցայ* *vn.* to dream, to have a dream or vision; to rave, to be light-headed; -*յարթմնի*, to dream wide awake; -*րազովք* -*to dream dreams*; -*ստէպ*, to have many unquiet dreams; *Երազ յերազեցաւ ինձ*, I have dreamed.

Յերազմոյն *a.* subject to dreams, full of dreams or fancies; *np.* Herazmuin.

Յերազոյ *s.* dreamer, visionary.

Յերասան *s.* inflammation or sores produced by the saddle from excess of riding; horseman's gonorrhoea; -*ամ* *vn.* to be sore from too much riding.

Յերեկուս *ad.* yesterday's.

Յերկրեմ, *եցի* *va.* to accommodate,

to suit, to arrange, to adjust; to form, to fashion, to give a relish or zest to; to compound, to compose, to combine; -*զգէմն*, to compose one's countenance; *Յերկրումն* *s.* adjustment. [ance.

Յերկար *a.* *ad.* long; a long or great while or time; -*Հեւանդանալ*, to have a long illness.

Յերկարադոյն *ad.* lengthily, very long; -*կեաց* *a.* long living, long-lived; -*լինել*, to live long; -*աւնել*, to lengthen life; -*ձգեմ* *S.* *Յերկարեմ*; -*օր ի յօր*, to procrastinate, to postpone or defer from day to day; -*ձգեցան իրքն*, that affair went on slowly; -*ձգուլ* *S.* *Յերկարաձգել*; -*յուշ* *a.* of happy memory; -*նամ*, *այցայ* *S.* *Յերկարիմ*; -*ւոր* *S.* *Յերկարւոր*.

Յերկարեմ, *եցի* *va.* to prolong, to prorogue, to delay, to put off, to protract, to spin out; *ոչ* -*զհեանս իւր*, to be short-lived; *ոչ յերկարեցէ աւուրս*, let his days be few; *աւանց յերկարելոյ իսկ ասացից*, in a word; *զիւ* -*in short, in fine*; -*or* -*իմ* *vn.* to be prolonged, to last, to continue, to remain permanently.

Յերկարոգի *a.* long-winded.

Յերկարութիւն *s.* length; prolongation, prorogation. [uncertain.

Յերկուական *a.* doubtful, dubious, *Յերկուանամ*, *այցայ* *vn.* to doubt, to have doubts, to mistrust, to hesitate, to waver, to be in suspense; to suspect. [certainty.

Յերկուանք *s.* doubt, hesitation, uncertainty; *Յերկուացուցանող* *a.* causing doubt; disheartening.

Յէ *a.* supported by, propped against; *fig.* confided in or relied on; *կալ* -*առ դրանն*, to stop at the door; *Է միմեանս Հարեալ* -*զիւնի խանդաւաղաւանաց*, united by the bonds of mutual affection. [fulcrum, prop.

Յեցակէտ *s. mech.* point of support, *Յեցամիտ* *a.* resolute, constant, firm; *Յեցուկ* *S.* *Յեւարան*. [obstinate.

Յեցուցանեմ *va.* to support, to shore or prop up.

Յէ *int.* oh! oh! -*մարդարէ*, oh prophet! -*առաւայեալ*, ah wretch!

Յիզդիմ or *Յիզդիմ* *vn.* to dry the waters off the earth.

Յիմար, *այ* *a.* out of one's senses, foolish, senseless, mad, crazy, silly;

ծայրագոյն -*an arch-fool, an out-&-out fool.*

Յիմարաւան *a.* prating; -*եմ* *vn.* to speak like a madman, foolishly, crazily; -*ուրեմն* *s.* silly discourse, foolery, silliness; -*բար* *ad.* foolishly, sillily; wildly; -*կան* *a.* insensate, foolish; -*կորոյս* *a.* lost foolishly or imprudently; -*միտ* *a.* half-witted; fanatic; *S. Յիմար*; -*նամ*, *այցայ* *vn.* *S. Յիմարիմ*; to fool, to play the fool; -*նոց* *s.* lunatic asylum; -*բար* *a.* causing madness, driving mad; intoxicating.

Յիմարեմ, *եցի*, -*եցուցանեմ* *va.* to drive mad, to distract, to dement; *fig.* to infatuate, to charm, to bewitch, to fascinate, to bewilder; to intoxicate.

Յիմարիմ, *եցայ* *vn.* to lose one's senses, to go mad, to become foolish or deranged; -*սիրով*, *ի սէր ուրուք*, to fall violently in love with, to dote on, to be smitten with, to be passionately fond of; -*ի գեղ ուրուք*, to fall desperately in love with a person's beauty; -*ի գուլ* *երեսաց ուրուք*, to be all flame for.

Յիմարութիւն *s.* alienation of mind, craziness, folly, madness; fatuity, silliness, simplicity; fury, intoxication; *Հոգի -Թէ*, spirit of infatuation.

Յինուշ, *յինանց* *s.* the fifty days from Easter to Pentecost.

Յիշար, &c. *S.* *Զարայուշ*, &c.

**Յիշատակ* *s.* album.

Յիշատակ, *այ* *s.* remembrance, recollection, memory; reminiscence, commemoration, mention; memorial; monument; -*այ արժանի*, worthy of memory, memorable; -*նշեցելոյ*, commemoration of the dead; -*սրբոց*, Saints' days, commemoration days; *զոհ -ի*, sacrifice or oblation in memory of; *Հաց -ի*, bread for a memorial; -*այ դպիր*, amanuensis, secretary; *ի* -*in memory of*; *առ իմոյ -ի*, for my sake, in remembrance of me; *աղօս* -*a confused recollection of*; -*աւ*, by the memory of; *առ ի -է*, in memory of; as a memorial; -*անել*, to mention, to make mention of; *ածել ի* -*to recall, to recall to mind; to remind of, to recall to the memory of*; *պահել զ* -*to keep or treasure up the memory of*; *պրծանիլ ի յուշոյ -այ*, to have forgotten, to have no recollection of, not to recollect more.

Յիշատակագիր, գրաց *s.* memorial writer, memorialist; memorial; memory; **գրութի** *s.* commentary, memoir, annals; **հուշ** *s.* monument, cenotaph, tomb; **հիշ** *s.* memory, archives, annals; sepulchre, monument; album; **մատենից**, գրոց, brief epilogue; **բար** *a.* memorial, preserving the memory of; **հոր** *a.* memorable; **հորութիւն** *s.* mention; memory.

Յիշատակել, *եցի* *vn.* to remember, to recollect, to call to memory; *va.* to mention, to make mention of; to remind, to put in mind.

Յիշատակութիւն *s.* mention, quotation; memory, reminiscence, remembrance, recollection; commemoration; **անել**, to mention; **գալի** *—*, to be mentioned. [bered.

Յիշել է *v. imp.* it is to be remembered; **Յիշեցի**, *էաց* *s.* keepsake, souvenir, memento, love-token: mass-dues.

Յիշելու *s.* memory, remembrance.

Յիշեմ, *եցի* *va.* to bear in mind, to call to mind, to remember, to recollect; to record; **յիշեալիս**, remember me; don't forget me; **յիշես**, do you remember? **չիշեմ զանունն**, I don't remember his name, I have forgotten his name.

Յիշեցանեմ *va.* to put one in mind of, to remind, to recall to the memory of, to recollect, to remember, to bring to mind; to admonish, to warn; **ուշանող**, **ուշիչ** *s.* monitor, admonisher; prompter; **S. Գրապանակ**.

Յիշող *a.* remembering; **ահանն**, **ուրիշ** *s.* memory; **S. Յիշումն**; **սուր** *—*, a good or happy memory; **սկար** *—*, unhappy memory.

Յիշոց, *—ք*, *ցաց* *s.* improper & offensive words, abuse names, insult, contumely.

Յիշոցառու or **ցնատու**, *աց* *a.* using improper language, insulting, abusive, taunting, outrageous; **լինել**, to call names, to abuse, to insult, to outrage, to injury, to revile, to use like a blackguard; **ուրիշ** *s.* abusive language, foul offence, low or blackguard abuse.

Յիշումն *s.* mention, commemoration, memory, remembrance.

Յիս աւեր *int.* oh my lord! I pray you my lord! tell me my lord! **յիս դարձ աւեր**, oh king hear us!

Յիսնապոլիս *a.* fifty-headed.

Յիսնակ, *աց* *s.* fifty; period or number of fifty; Advent; **ամուս** *s.* first day of Advent.

Յիսնամեայ, **մեան**, **մեկից** *a.* of fifty years; fifty years old; **մեայ ժամանակ**, jubilee; **պատիկ** *a.* ad. fifty times as much; **պետ** *s.* captain of fifty; **լոր** *a.* fifty, containing the number

Յիսնակ, *էկաց* *s.* a. fifty. [fifty.

Յիսնեման *S. Յիսնամեան*.

Յիսներեակ, *էկաց* *a.* s. fiftieth; period of fifty days; Pentecost; jubilee. **Յիսներորդ**, *աց* *a.* fiftieth; *s.* the Advent; **ամն** *—*, the fiftieth year, jubilee; **եմ**, *եցի* *va.* to take the fiftieth part. [s. every fifty.

Յիսնեքան or **քին**, *նեցուն* or *ցունց* *ad.* fifty times. [old.

Յիսնորեայ *a.* of fifty days; fifty days **Յիսուն**, *անից* *a.* fifty; **գլխի** *a.* —headed; **ժաման *a.* of — hours; **կանգնեան** *a.* of — cubits.**

ՅԻՍՈՒՍ, *ի. էւ* *s.* JESUS, the Redeemer, the Saviour, our Lord; **Քրիստոս**, **Յի Գն**, Jesus-Christ, J.-C.; **աբար** *ad.* like Jesus; **ածին** *sf.* Holy Virgin, Mother of our Lord; **ական** *a.* jesuitical; **ականութի** *s.* jesuitism; **աւանդ** *a.* taught, commanded or established by Jesus; **էան** *s.* Jesuit.

Յիրարկեմ *vn.* to try, to strive, to tax one's ingenuity.

Յիրաւի *ad.* justly, deservedly; in truth, truly, surely, certainly, and indeed, in fact, yes.

Յիրեմ, *եցի* *va.* to attach, to connect, to unite; to stretch or hold out; to fix.

Յղանամ, *ացայ* *vn.* to conceive; to be pregnant, to be with child or young, to be in the family way.

Յղարկաւոր, &c. *S. Յուղարկաւոր*, &c. **Յղացութիւն**, **ուրիշ** *S. Յղութիւն*.

Յղացուցանեմ *va.* to get with young, to impregnate, to fecundate.

Յղեկիր *գահաւորակ* *s.* chair for lying-in women; couch of misery.

Յղեմ, *եցի* *va.* to send to, to forward, to despatch; **զուսկեմ**, to send for, to send to search after.

Յղենամ *S. Յղանամ*.

Յղի, *ղոյ*, *ղեայ* *a.* big, pregnant, in the family way; **լինել**, to be with a

Յղիւքար *s.* emery. [child or young.

Յղկեմ, *եցի* *va.* to rough-hew, to roughen down, to smooth, to plane, to

polish; to burnish, to gloss; *fig.* to polish; **Յղկէ** *s.* polisher, burnisher. [ish. **Յղկոց** *s.* polisher, burnishing-tool or -stick, sleek. [ing, polish, gloss.

Յղկուի, **ուրիշ** *s.* polishing, burnish-
Յղութիւն *s.* conception, pregnancy, the being with young; breeding; **առն** *—*, **Բէ**, Feast of the Conception; **անաբաւ** *—*, Immaculate Conception.

Յղմանամ, *ացայ* *vn.* to overflow with, to run over; to gorge or glut oneself, to be filled, satisfied, crammed, stuffed; to be loaded with, to swim in plenty, to wallow or roll in wealth.

Յղմաւոր *a.* gluttonous, glutton, gourmand. [to surfeit, to stuff, to cram. **Յղմացուցանեմ** *va.* to gorge, to glut, **Յղութիւն** *s.* plenty, abundance, satiety, surfeit; **կեալի** *—*, **Բէ**, to live in clover. [thrifty, niggard, niggardish.

Յղող *a.* impudent, insolent, saucy; **Յո՞ւ**, **Յո՞ւ** *ad.* where? **Երթա՞ս** where are you going? **յով եւ** *ad.* wherever, wheresoever.

Յոգեւան, *լինի* *s.* jubilee; *fig.* jubilee, festivity, rejoicing; **ամ**, year of **Յոգեւիկ** *s.* Gr. w. obelisk. [jubilee. **Յոյն**, *յոգունք*, *գունց* *a.* much, many, more, several, numerous.

Յոյնաբանակ *a.* very lucky, fortunate; **բար** *ad.* in many ways or manners; often, many times; **բարբառ** *a.* sonorous, resounding, noisy, strident, stentorian; **բեղուն** *S. Բազմա*—; **բիծ** *a.* full of stains or spots, very much stained or soiled; **բուն** *a.* numerous, many; *ad.* often; **գէտ** *a.* polymathic; **գլուխ** *a.* many headed, polycephalous; **գնալի** *a.* practicable; **գոյն** *a.* much more; **գան** *a.* divers, many; **գեղուն** *a.* very abundant, heaped up, superabundant; **թախանձ** *a.* very importunate, tiresome, troublesome; **թախիծ** *a.* very sorrowful, much afflicted; **թիւ** *a.* in great numbers or quantities, very numerous, much, many; **թշուառ** *a.* very wretched, unfortunate, oppressed by grief or misfortunes; **խումբ** *a.* assembled in great multitudes or flocks, very numerous; **խուռն** *a.* crowded, thronged; **ծախող** *a.* exterminating; **ծաւալ** *a.* very extended, vast; **ծուր** *a.* very agitated, much troubled; **կան** *a.* numerous, many; *gr.* plural; **կանակերպ** *a.* having a plural form; **կա**

նազեր *a.* having a plural termination; **կի** *ad.* in the plural number; often, many times; *a.* **S. Յոգնական**; **հանաւոր** *a.* very talented; polymathic; **հոսան** *a.* flowing abundantly; **հրաւակ**, &c. *S. Բազմա*—, &c.; **հարգար** *a.* devouring, voracious; **յարգար** *a.* well prepared, put in order, adjusted, dressed or adorned; **կուն** *a.* polyonomic; **լարթ** *a.* polychromatic; **լարար** *S. Բազմա*—; **լեայ** *a.* polyophtalmous; polyopic; polyommatic; **պաշտոն** *a.* highly ornamented; **պատիկ** *S. Բազմա*—; **ստուած** *s.* polytheist; **ստուածութիւն** *s.* polytheism; **սեռակ *a.* protean, of many forms or shapes, divers, varied, multiple; **սեռիկ** *S. Բազմա*—; **սխալ** *a.* very sad, very melancholy. **Յոգնեմ**, *եցայ* *vn.* to be tired, weary, fatigued. [erudite.**

Յոգնիմաստ *a.* very wise, learned, **Յոգնակի** *a.* abounding in gold.

Յոգնաբէն *ad.* *a.* in several ways or fashions. [lament.

Յոգուցահանութիւն *s.* sigh, groan, **Յոյով**, *ից* *a.* much, great, much of, a great deal of; **բ**, many, several; **բի մարդկանէ**, most men, most people, the generality of mankind; **անգամ**, many a time, often.

Յոյակազոյն *a.* more; much more, in greater number; *ad.* often, very frequently, generally; **ծին** *a.* fecund, fertile, fruitful; **հայր** *—* **ազգատոհմի**, father of a numerous family; **աւագարամբ**, fruitful in great men; **կեաց** *a.* long living; **կի** *ad.* often, frequently, many times; *a.* much, more; **ձեռն** *S. Բազմա*—; **մեղծ** *a.* smoky, fuliginous, sooty; **նամ**, *ացայ* *vn.* to increase, to augment, to grow, to multiply; **յուցանեմ**, **վեմ**, *եցի* *va.* to cause to abound or increase, to augment, to multiply.

Յոյվեմ or **իմ** *S. Յոյվանամ*.

Յոյվուի *s.* great number or quantity, multitude, abundance; plurality, multiplicity. [vatives.

Յոյսոր, &c. *S. Խոյս* with its derivatives. **Յոյալի**, **լիք**, *էաց* *a.* lazy, slothful, sluggish; inquisitive.

Յոյամ, *ացայ* *vn.* to lie down negligently, to throw oneself down heedlessly to sleep, to stretch oneself down, to repose; to observe, to watch, to spy, to be on the watch for, to way-

lay, to lie in wait for, to lay snares or ambushes. [S. 309a.]

Յողանամ, ազայ տ. to grow proud;
Յողացուցանեմ տ. to render negligent: to make proud.

Յողգողգ, ազ a. not firm, weak, tottering, unstable, unsteady; inconstant, mutable, vacillating, wavering, versatile, fickle, volatile; -ամիս a. fickle-minded; -եմ, եջի, -եցուցանեմ տ. to shake, to cause to totter, to waver, to be irresolute, to vacillate; to stir, to agitate, to trouble; -ուժի, -ուժն s. inconstancy, instability, levity, versatility, unsteadiness; -ուժն S. Յողն կամ, &c. S. Ողն. [Յողգողգ-Յողնիմ, եջայ տ. to bend, to incline.

Յոյզ, յուզի. -բ, յուզից s. research, examination, investigation, inquiet; emotion, agitation, perturbation, trouble, confusion; a. troubled, agitated; -սրտի, emotion; -բ խռովութեց, troubles, broils; -եւ ինդիր, research, perquisition, chicane, pettifoggery; ի -ս կրից, in the heat of passion; ի նախկին -ս ցաման, in the first impulse of indignation; -առնել, ի -առնուլ, լինել ի -եւ ի ինդիր, -եւ ինդիր առնել, to search into, to make researches, to investigate.

Յոյժ ad. too, very, more, much, considerably, very much, a great deal; - , more & more, extremely, exorbitantly, excessively, exceedingly.

Յոյլ, յուլից a. slow, tardy, slothful, lazy; cowardly.

Յոյն, յուլի, նազ s. a. Greek; - լե-զու, Greek, the - tongue.

Յոյս, յուսոյ, ուժ, -բ, յուսից s. hope, hopes, expectation, longing; confidence, trust; դեռածին, հաւաստի, կենդանի, եռանդուն, մխիթարիչ, մեծ, կողմ, renewed or reviving, well-grounded, lively, ardent, solacing, great, blind hope; ընդունայն, սկար, անստոյգ, պատիւր or խաբէական, սուտ, խուսափու, անմիտ, vain, weak, uncertain, delusive or deceitful, false, fleeting, foolish hope; նոյնք յուսոյ, the rays of hope; բանալ զ- , to take away or put out hope; գէտ գնալ անտի յուսոյ, to abandon oneself to chimerical hopes, to hunt a shadow; անտի յուսով պարարել, ի անտի - կապել, to nourish oneself with vain hopes; բարձր յուսով պարարել, to hug

oneself with the delightful hope; դե-ղեցիկ յուսով պարարել, թարթափե-լուցանել զ- , to feed or entertain one with flattering hopes or chimeras, to keep one in suspense; to ridicule, to deride; վհատել ի յուսոյ, to lose hope; հաւանել զ- իւր, to despair, to give up all hope, to be in despair; յուսով կեալ, to live in hopes; * զնեղ- իւր ի վերայ ուրուք, to build on one's hopes; * - տալ, to cause to conceive hopes, to give hope, to inspire with hopes; ի դերեւ հանել զ- ուրուք, to deceive one's hopes or expectations; * ընուլ, կատարել զ- ուրուք, to fulfil a person's hopes; ծփել ը մէջ յուսոյ եւ երկիւղի, to hover between hope & fear; - է ինչ, I have some hopes; - մի պայտի է ինչ զի, I hope that, I am in hopes that; - իմ է, that is my only hope; փակեալ յոյժ յուսոյ ակն-կալութե, hopeless; - եւս չիջեալ էր յիս, hope died within me; բարձաւ իմ - փրկուէ, all hope of safety was lost; պակասեալ յոյժ յուսոյ փրկուէ, despairing of life; հատաւ - նր, he despaired; հատաւ - մեր, our hope is vanished; դու ես միակ - իմ, all my hopes are in you; S. Հաւանիմ; ար-ծարծել զ- , to revive hope.

Յոյր, ից a. big, fat, plump, fat & lusty; gr. aspirate.

Յոյր սակս or սակի ad. why? on what account? for what reason?

Յոյնակ, ազ s. rhæda, an ancient four-wheeled chariot. [plover.

Յոպոպ, ոյ s. hoopoo, pewet, lapwing, Յոռածին a. low-born, ignoble, base.

Յոռանամ, ազայ տ. to become wicked or contemptible, to grow or get worse & worse, to be deteriorated; to debase, demean, degrade or disgrace oneself, to degenerate, to fall away.

Յոռացուցանեմ, Յոռե- տ. to make worse, to spoil, to corrupt, to debase, to deteriorate; to underrate, to depreciate, to disparage. [or bad.

Յոռեակ, եկի, կաց a. rather wicked Յոռեգոյն a. worse; -բ զոյմ, worst.

Յոռի, ուոյ, ուեաց a. wicked, bad, defective, paltry, wretched, low, vile, sorry; unseemly, detestable.

Յոռութիւն s. bad condition or quality, deterioration, degeneracy, decay.

Յոճ S. Յո.

Յովազ, ազ s. panther.

Յովանակ S. Յաւանակ; -աշէմ or չու. a. riding a young ass. [colt.

Յովանակ, ազ s. stone-horse, stallion; Յովա, ի s. iota; ից. jot, tittle.

Յոտանաւոր or Յոտնաւոր a. upright, on foot, standing; - կալ, to stand up.

Յոտանաւորութիւն or Յոտնկացութիւն s. the standing upright.

Յորամ տ. to fret, to grieve, to worry or vex oneself, to be uneasy, agitated. [overflowing, superabundant.

Յորդ a. abundant, copious; plentiful, Յորդաբորդ a. very hot, burning, stifling, suffocating; -բուզի a. flowing abundantly, copious, abundant; -գը-

նազ a. going or flowing rapidly; very impetuous, rapid, violent; -գուժ S. Բաւնա-; -գէմ S. Յորդաբուզի; -լի a. brimful; -լոյս a. full of light, very luminous, shining; -խաղաց S. Յորդա-

զնաց; -խոս a. fluent in speech, eloquent, wordy, glib; -հեղեղ a. falling in abundance; overflowing; -հոս or հոսան S. Յորդաբուզի; -հոսանք or հոսք s. flood or overflow of waters, torrent; -հոսիմ տ. to flow or fall copiously or in abundance; -ձայն a. sonorous, loud; obstreperous; -նա-

խանչ a. full of envy, very envious; -լուճ a. blowing strong, impetuous, violent; -լուր a. abounding in water; -ուստ a. superabundant, very copious; ad. abundantly, in large quantities, much, in torrents; -սահ S. Յոր-

դաբուզի; -սազ a. eloquent, fluent; -վառակ a. gushing, flowing copiously; -տարափ a. very showery.

Յորդեղակ a. high, acute, shrill.

Յորդեմ, եջի տ. to cause to abound or flow in abundance, to deluge with, to pour out abundantly; to augment, to increase; տ. to be full of, to abound, to superabound, to stream or flow copiously; to overflow, to run over; to flood; to be gorged with, to swim in abundance; - զափամբ, to overflow, to rise above the banks.

Յորդեմանդ, -ն a. very ardent, boiling, burning, fervent.

Յորդեգնաց S. Յորդազնաց.

Յորդիմ S. Յորդեմ տ.

Յորդորդ a. exhorted, encouraged; prompt, ardent, diligent, eager, desirous; copious, abundant; mus. andante; s. exhortation; - սրտիւ, կամաւորութիւն, heartily, willingly, gladly; - փու-

թով, diligently, eagerly, promptly, readily; - լինել, to exhort, to incite, to induce; - երգել, to sing andante; առ ի - վաստակոյ, to inspire with the taste for labour, to incite to work.

Յորդորդոյն ad. eagerly, cordially, with great pleasure, very willingly.

Յորդորդախոյզ a. diligently investigating.

Յորդորակ, ազ s. exhortation; parenesis; homily; a. mus. andantino; -ան S. Յորդորիւ.

Յորդորամիտ a. full of ardour, eager, desirous, ardent, prompt, ready; - առնել, to exhort, to persuade; - լի-նել, to be eager, desirous.

Յորդորեմ, եջի տ. to exhort, to persuade, to excite, to incite, to induce, to stimulate, to spur or urge on; to encourage, to animate, to inflame, to comfort; to multiply, to augment, to increase.

Յորդորեցուցիւ, Յորդորիւ a. exhorting, persuasive; engaging, winning; stimulating, animating.

Յորդորիմ, եջայ տ. to be exhorted, persuaded; animated, inflamed; - գը-թոյ ալեաց, to be touched, moved with compassion.

Յորդորութիւն S. -ուժն. Յորդութիւն.

Յորդորումն s. exhortation, persuasion, incitement, stimulus, spur, incentive, encouragement.

Յորդութիւն, -ուժն s. abundance, affluence, superabundance, exuberance; outflow, overflowing, discharge, torrent, inundation; -թք ad. in torrents, abundantly, copiously; -թիւն արեան, rivers of blood; -թիւնք պա-

տուհասից, plagues upon plagues.

Յորդամ ad. when; conj. since, as; - or յոր ժամ, when? [profound.

Յորձ S. Որձ; -ախորդ a. very deep, Յորձան, ազ s. current, stream, torrent; eddy, whirlpool, vortex; bubble, bubbling; foaming; mar. eddy-water; -ս առնուլ, to boil hard, violently or furiously.

Յորձանուտ a. flowing rapidly; impetuous, rapid; furious, noisy, clamorous; s. whirlpool; syrtis, quick-sand, moving sands.

Յորձնեանդն a. boiling, foaming; agitated, furious, turbulent.

Յորձուտ a. sultry, suffocating.

Յորմէ, հետէ ad. since, since that; -

մեկնեցար, since you set out; քանի ժամանակ էն - այդ գործեցաւ, how long is it since that was done? երկու տար էն - մեռաւ, it is two years since he died; երեք ատուրք էն - լուայ զայդ, it is only three days since I was told so, or, since I heard it.

Յորոց հետեւ ad. since.

Յորնորմ, էջ, -անք s. appellation, name, denomination, title; անուն -աւ, նայ, surname; -անք ad. by name only, nominally; -եմ, էջի va. to call, to name, to denominate, to qualify as, to give a name to, to entitle; to surname; -իմ vn. to be called, named, entitled, &c.; - յանուն ուրուք, to bear another's name, to be called after; -ուսն s. S. Յորնորմանք; փոփոխան, փոփոխեալ or այլաշքնիկ -, me-

Յոր սակա ad. why? [taphor.

Յորսայս ad. supinely, with one's face upward, lying on one's back; back-wards; - զարկուցանել, to hurl or throw backwards, to overthrow, to upset, to throw down on the back, to stretch on the earth; - կալ, խաղալ, to lie down prone, flat on the face, to stretch at one's whole length; to fall backwards; - կալ, լինել էջ, to be idle, negligent, neglectful, to stand with folded arms; պրկել է -, to throw down & bind strongly; - անկանիկ, to fall on one's back, backwards; - կացի է դալարում, I stretched myself on the grass; յինքն -եալ անկանիկ, to recede, to flow back; մինչեւ յերբ -եալ կաս ով վաս, how long wilt thou sleep, o sluggard? -եմ, էջի va. to throw to the ground, backwards, to overturn, to knock down, to fell or strike to the earth; -իմ vn. to lie down on one's back, to sleep; -ուծիւն s.

Յու S. Յայ. [overthrow.

Յուգա, յ, այի s. Judas, traitor; S. Համբարյ; -ալան a. jewish, judaical; -ապէս ad. as Judas, like a traitor, treacherously, traitorously; -եան a. Jewish; -ք, the tribes of Israel; -ուծիւն s. Judaism.

Յուզանդիր a. searching, prying, investigating, scrutinizing; - լինել, to seek, to search, to make researches, to investigate, to scrutinize, to set out in quest of, to make inquiries, to inquire after.

Յուզակ, աջ s. S. Յուզարկու; inven-

tor, author; inciter, agitator, instigator; a. seditious; - ալիք, agitated sea, heavy billows; -ան a. agitating, grievous, vexatious; - շուն, brach, questing- or setting-dog; -ոյս a. boisterous, stormy, tempestuous.

Յուզարկ a. agitated, violently moved; -եմ, էջի va. to search, to investigate; -ու, աջ s. inquirer; S. Յուզարկու; plunderer, marauder, spoiler, Յուզարկին S. Յուզարկնդիր. [robber.

Յուզեմ, էջի va. to seek, search or inquire after, to make search for, to ferret out, to hunt after; to examine, to discuss; to agitate, to move, to trouble; to excite, to incite, to provoke, to stir up, to move sedition; - զծով եւ զցամաք, to seek everywhere for, to ransack; - ինդիր, to breed disputes, to excite quarrels; -իմ vn. to be moved, touched; to be agitated, troubled, upset, excited, provoked; to rise in rebellion, to rebel, to mutiny; յուզին գուծք իմ է նա, I yearn for him, I pity him; յուզեցան գուծք նր, he was touched, moved with compassion; յուզեաց զգուծ իմ է վերայ նր, he moved my compassion for him.

Յուզումն s. search, research, perquisition; trouble, agitation; incitement, instigation; turbulence, confusion, tumult; - խորհրդոյ, anguish, anxiety, affliction, pain; - կրից, hastiness, outburst; - սրտի, emotion, transport. [carelessly.

Յուլաբար ad. idly, lazily, slowly, Յուլանամ, աջայ vn. to be idle, to grow lazy, indolent; to neglect, not to care for.

Յուլացուցանեմ va. to cause to become idle, slothful, indifferent, to enervate, to demoralize.

Յուլանիստ s. Julianist sectarians.

Յուլիս, է or էլայ s. July; յամսեանն -է, in the month of -.

Յուլուծիւն s. idleness, laziness, slowness, negligence; cowardice.

Յուկամ ad. where one wishes; where you will, wherever you like.

Յուկարկ s. transport, expedition; - երթալ, լինել, to accompany, to attend, to escort, to convoy; -աւոր a. accompanying, escorting; -ք s. attendants, train, retinue, suit; - շաւ, funeral oration; -աւորութիւն s. funeral,

funeral train or procession; obsequies, burial; -եմ, էջի va. to accompany, to attend on, to escort; to lead, to conduct, to guide; to send, to expedite, to despatch, to forward; to perform the funeral obsequies; -իմ vn. to be accompanied; - յորովայն մահու, to be buried. [agent, transmitter.

Յուկարկիչ s. sender; forwarding Յուկարկութիւն, -ուսն s. S. -կաւորութիւն; sending, expedition.

Յուկացուցանեմ S. Յուկացուցանեմ.

Յուկաբանութիւն s. hellenism, grecism; -գէս s. hellenist, grecian, grecist; -հեղու a. speaking Greek; Ionic; - հրէայ, Hebrew born in Greece, i.e. in captivity; -կան a. Greek; - հուր, greek fire; - ոճ, grecism; վարել զոճ -, to grecize, to grecianise, to render greek.

Յուկաս, էջ s. jujube; -ապրիս a. isabella, yellow-dun; -ի, պույ s. jujube-tree.

Յուկասէր s. philhellene, -nist; -սիլութիւն s. philhellenism; -սասն, է s. Greece.

Յուկարէն ad. in Greek; a. Greek; ուսանել, գիտել, խօսել -, to learn or study, to know, to speak Greek.

Յուկացուցանեմ va. to grecize, to

Յուկաբար s. antimony. [grecianise.

Յուկիս, է or նեայ s. June; յ'13 -է, the thirteenth of -.

Յուկուար or Յուկվար, է s. January.

Յուկ S. Ուշ; ad. S. Յուկիկ; -! int. take care! mind! - ածել, առնել, to recall to one's memory, to cause to remember, to remind; - լեցիք եզ, ձեզ, recollect, remember; - եղեւ նմա, he has remembered.

Յուկարար, աջ a. causing to remember, recalling to a person's recollection, mind or remembrance, commemorative; suggesting, warning; s. prompter; -ուծիւն s. act of reminding; warning, admonition, notice, advice.

Յուկիկ ad. slowly, softly, easily, leisurely; gently, mildly; - գնալ, to go fair & softly; to walk gravely along.

Յուկապարիկ, րկաց s. onocentaur; centaur, hippocentaur; siren, mermaid.

Յուկ պէս S. Յուկամ.

Յուկութ S. Յուկութ; -անամ, աջայ vn. to be fertile, fruitful, fecund; -եմ, էջի va. to make amulets or charms, to

enchant, to cast a spell over, to bewitch, to charm, to fascinate; -ի a. abundant; watered, irriguous; fecund, fertile, fruitful, productive; -իչ s. diviner, sorcerer, enchanter, magician, wizard; -ութիւն s. enchantment.

Յուկաբարմ vn. to murmur against, to bear rancour, to owe a grudge; -բութիւն s. ill-will, malice, rancour.

Յուկութ, ուծիւն, -ք, ուծից, -ուշուշ s. enchantment, witchcraft, sorcery, magic; charm, fascination; amulet, talisman, charm, preservative, phylactery; -ս յուկութիւն S. Յուկութեմ.

Յուկաբար ad. hopefully; -բէկ S. Յուկահա; -բէր a. hopeful; -գիր a. inspiring hope, inspiring, reviving hope or courage, encouraging, animating; consoling; -գրական a. consolatory, comforting; exhortatory; -գրեմ, էջի va. to revive hope; to comfort, to encourage; -գրութիւն s. giving hope; comforting; hoping; -լի, -կան a. that may be hoped; -լիւր, -լից a. full of hope or confidence, hopeful; -կիր a. bringing or bearing hope; -կնեալ or գնեալ a. waiting with hope; -կորցա a. desperate, hopeless; -կըսուր, -հաւ a. in despair, without hope, comfortless, broken-hearted, disconsolate, discouraged, despondent; - առնել, to despair, to take away all hope, to drive to despair, to throw into despair; - լինել, to be in despair, to lose all hope, to be desperate, hopeless, to give oneself up despair, to despond, to be disheartened, to get discouraged; - զուամբէ, to despair of a person's life, to give over, to deem past recovery; -կցիմ vn. to hope together, to mutually encourage with hope; -հաւաբար ad. desperately, despairingly; rashly; -հաւաստան a. desperate, hopeless; - գործ, a desperate business, a hopeless affair; - հիւանդութիւն, a desperate disease; -հաւանեմ, -աիմ S. Յուկահաւա առնեմ & լինիմ; -հաւաւութիւն s. despair, hopelessness; despondency, faint-heartedness; առ -ութիւն, through despair; -ութեմ ad. desperately, past recovery, without hope; է - մասնել, to deprive of all hope, to deliver or abandon to despair.

Յուկամ, աջայ vn. to hope, to expect; to trust, to confide; to promise

Ն

Ն (noo) նու s. the twenty second letter of the alphabet, & the seven-teenth of the consonants; ն, Ն, four hundred; four hundredth.

— It is sometimes changed into ռ, for example: անբիծ, անբաւ, անբաւրիշ; անբիծ, &c.

— It is sometimes redundant; as բարբառեմք, բառանքեմք, մարմանքեմք, instead of բարբառեմք, &c.

— It sometimes takes the place of յ & ր articles, but rarely & improperly.

— Placed at the end of words it serves as a definite article, as: պրն, կինն, մանկունքն, the man, the woman, the boys; մինն ի նցէ մեռաւ, եւ միւսն կենդանի է, one of them is dead, the other is alive; մեծն Ալեքսանդր, Alexander the great; միանգամ յաւին, երկիցս յաւուրն, &c. once a year, twice a day, &c.

— And sometimes it serves for ornament, as in the following: երկիւղն յորմէ խիթային — մինչ ոչն մեղանչէին — ոնք բարեռքն վկայեաց — ոնք միանգամն եւ միւսանգամն, &c.

— It is also sometimes joined to the first & second persons for the sake of euphony, as: ուր եմ եմ — զոր պաշտեմն, զոր ատեմն: — որում գուն վկայեցեր — զոր խորտակեցեր — վն խօսէիք, &c.

Նա, նորա նորա, նոցա pron. he, she; that, it; ուտէ նա, he or she eats; ուտեն նոցա, they are eating; խնդրեմ զնա, I am looking for him, her or it; ասեն նոցա, they say; նա է, it is he or she; անուն նորա, his, her or its name; էտու նոցա, I have given them.

Նա conj. but, however, nevertheless, yet; indeed, really, in fact; նա է, that is, that is to say, i. e.; նա աւանիկ, նա

աւանիկ, look there, look here; but, yet; նա եւ, also, even, likewise, again; moreover, besides; նա զի, նա մահաւանդ թէ, above all, the more; rather; նա եւ ոչ, neither, nor; not even; նա եւ արդ խի ոչ, not even now; նա ուրեմն, certainly: perhaps, it may be that: well; now, then.

Նաբալեմ, էցի va. to contemn, to despise. [saltpetre; -պիւն a. nitric.

Նազրուն s. natron, nitre; - ալ, Նազարան a. fulsomely praising, highly laudatory; - եմ, էցի va. to exalt, to extol, to eulogize, to load with praises; - ութի s. eulogy, praise.

Նազանք s. show, train; magnificence, glory; mincing airs or manners, smirking, simpering. [homage.

Նազարարուն s. reverence, respect,

Նազարացի, զույ a. Nazarean; s. Nazarene; - գու ի գինւոյ, to abstain from wine.

Նազելի a. excellent, praiseworthy, egregious, honourable, respectable; honest, brave, galant, reserved, grave, serious; delicate, nice, pretty, genteel, charming, gracious; գնացք չբ, majestic port or bearing; ճեմք չբ, languishing or languid air. [respect.

Նաղեցուցանեմ va. to honour, to

Նաղիմ, էցայ տ. to pout, to be dainty, to give oneself airs, to stand upon ceremony, to make some difficulty, to be fussy, very particular, disdainful, overnice, to turn up one's nose, to smirk, to want asking, to hesitate; to play the bully, to set up for a beau, to boast or brag of, to pique or plume oneself; to put on the airs of a lord.

Նաղու s. affected creature.

*Նաղուզ s. winder.

Նաղովրեցի S. Նաղարացի.

Նաղովրի s. Hebrew w. sceptre.

Նաթիւա, ժառաց sf. maid-servant, female domestic, waiting-maid, or -woman.

Նախ a. first; ad. firstly, in the first place, at first; - չբ, before, ere; - չբ զամ, first of all.

Նախաբանեմ S. Յառաջաբանեմ; - նութի S. Նախաձայնութի; - բարբառ a. first to say; - բժիշի s. chief-physician; - բնակ a. dwelling antecedently; - բնաւորիմ տ. to be from the beginning; to be pre-established; predes-

tinued; - բոյս, - բուղի a. spring up or produced before.

Նախագահ a. s. S. Յառաջագահ; - արքեպիս, primate; - նստել, բազմել, լինել, to preside, to be the president, to hold the first place; - չբ S. Նախաթոռք; - սկան a. primatial; - եմ va. to preside over; - ութի s. presidency; precedence, primacy, primateship; - գաղափար s. prototype, architype, primitive model, original, idea, pattern; gr. primitive; - շինուածոց, sketch, plan, model; - գաւիթ s. front-court; - գէտ S. Նախագէտ; - գիծ a. traced, delineated before; s. delineation, sketch, outline, rough- or first-draught, minute: acrostic; - գիտուի S. Նախա-; - գիր a. written before; prescribed; s. title; exordium, preamble; - գիւտ s. author, inventor; - գլուխ a. s. chief, principal; - գծեմ va. to sketch, to delineate, to outline; - գնաց a. gone before, preceded; s. precursor, forerunner; - գու, ոյ s. pre-existence; - գոյ, - գոյակ a. pre-existent; - էն, the First Being; - գոյն a. more ancient; ad. S. Յառաջագոյն; - գործ a. first acting or operating; made before; - գուշակ S. Նախա-; - գուշակ S. Նախադիւտ; - գրաւեմ va. to pre-occupy, to prepossess; - գրաւութիւն or ումն s. pre-occupation; - գրեմ va. to write beforehand; to prescribe; to say or mention before; - գրութիւն s. writing beforehand; prescription, usucaption.

Նախագաս a. set over, put above, promoted, preferred, superior; - առնել, համարել, to prefer; - ելի a. preferable; - եմ va. to set over, to put above, to promote; to prefer, to give the preference to, to esteem more; - ութիւն s. first order or rank, preference, precedence, pre-eminence; proposition, premises; - գաս a. discerning; - գասեմ va. to prefer, to put before; - գասութիւն s. prejudice, prepossession, prevention; - գիւլիմ տ. to meet first; to happen before; - գիր, գրաց s. founder or institutor; gr. preposition; - գուռն s. entrance-door, portal; vestibule; fig. commencement; - գրուիք s. propylæum; - գրութիւն s. preface, preliminary dissertation; design, project; gr. preposition.

Նախագաց լինիմ տ. to have a pre-

sentiment of, to foresee, to forebode; - գագուռն s. presentiment, foreboding; - գգուռութի s. precaution; - գէկոյց S. Նախա-.

Նախաթոռութիւն s. chem. protoxide; - թիւ s. antedate; - թոռ S. Նախագահ; - թոռք s. first seat, highest place; - թուեմ va. to antedate.

Նախաժաման a. arriving before; - եմ տ. to come, arrive or get before, to get the start of; to outstrip, to outwalk; - ումն s. prevention.

Նախախնամ, - սկան a. provident, careful; - եմ va. to provide, to be the providence of, to take care, to supply, to look, to preserve, to watch; - էն a. providing, preserving, taking care; - ութի s. Providence; foresight, prevision, care.

Նախածանօթ a. known before; pre-scient, knowing beforehand; - ութի s. prenotion; prescience; - ծին a. created, born or produced first; bearing young for the first time; s. first-born; - ծնող s. first father or mother; - չբ, forefathers, ancestors.

Նախադրեմ va. to prepare; - հասար a. perfect in itself; finished or accomplished beforehand; - չբ s. pre-mices; - հարգ a. predestined, pre-established, predisposed; - բան, preliminary, preamble; - հարգեմ va. to pre-ordain, to pre-establish, to predispose; to predestine; - հարգութիւն s. pre-establishment; - հարծ a. prejudiced; - հարծիք s. prejudice, prepossession; - հերոս a. built before or formerly; - արարչութիւն, creation of the world; - հրեական a. elementary, primary; - հրեանք s. preparatory exercises; elements, rudiments; - հրեմ va. to instruct beforehand; to exercise, to prepare or form by exercise; - հրեութիւն s. primary instruction.

Նախահայեաց a. provident, foreseeing; - հայեցուի s. foresight; - հայր s. the primitive or first father, progenitor of the human race, Adam; patriarch; fig. author, inventor; - հայր s. the ancients; the Holy Fathers; - հաւ s. great-grandfather; - հոգ, - հոգակ a. provident; - խնամք, foresight; - զգուշութի, precaution; - հոգամ, &c. S. Նախախնամեմ, &c.; - հրաման a. commanded, ordered beforehand; - հրաւեր a. invited beforehand.

Նախաձայն, &c. S. կանխաձայն, &c.; -ձեռն a. spontaneous, ready, willing; prompt; the first to volunteer; -ընկել է կռիւ, to commence the attack, to begin the fight; -ձեռնեմ, եջի տն. to undertake; to presume; to pre- elect; to promote, to raise, to exalt; to consecrate or ordain; -ձեռնութիւն s. enterprise. [tum.

Նախաղի s. colon, the great gut; rec- Նախաճաշ s. early breakfast; ճաշա- կերպ - , meat breakfast; a late sub- stantial breakfast; - առնել S. Նախա- ճաշեմ; - աղ s. foretaste; - աղիչ s. taste- er, assayer; - եմ տն. to breakfast; - իկ S. Նախաճաշ; - ճառ a. predicted, foretold, prophesied; - քարոզութիւն, prediction, foretelling, prophecy; - ճառեմ տն. to predict, to foretell, to prophesy; - ճառութիւն s. prediction, prophecy.

Նախամամ sf. great-grandmother; - մայր s. our first mother, the mother of mankind, Eve; the wives of the patriarchs; - մասնութիւն s. prerogative, privilege; - մասոց առնեմ տն. to pro- mote, to prefer to any post or dignity; - մարգարէ s. the first prophet, Moses; - մարդ s. the first man, Adam; - մար- տիկ s. fighting in the first rank; cory- phæus, champion; s. skirmisher, sharp- shooter; - մարտկութիւն s. skirmish; - մեծար a. preferable, better, prefer- red, most esteemed; - առնել, ընտրել, համարել, to prefer, to like better; - մեծարութիւն s. preference; - ք իմն ad. preferably; - մեղ a. first sinning (Eve); - միջօրեայ a. antemeridian; - մուտ a. presumptuous, arrogant; - ք s. portal.

Նախայայտ, - նի a. foreknown; յայ- տեմ տն. to manifest previously; յա- ջորդ s. predecessor; յարաշէշտ a. gr. accented on the penultimate; յարա- պարոյթ a. gr. circumflected on the an- tepenult; յարձակ s. the first to at- tack, skirmisher, sharpshooter; - լի- նել, to attack the first, to begin or engage the battle, to open the skirm- ish; յաւիտեան or տեհական a. exist- ing before all ages, eternal, self-exist- ent, increate; - Որդի, the Son of God before all eternity; յիշատակեալ a. aforesaid, above-mentioned; յոժար a. predisposed, willing; յոժարութիւն s. predisposition.

Նախնկար a. delineated or design-

ed beforehand; s. prototype, original; - եմ տն. to sketch or describe before- hand; քից. to trace, to shadow, to de- lineate, to symbolize, to represent; - ութիւն s. figure, shading.

Նախանձ, ու s. envy, jealousy; ran- cour, hatred; emulation, rivalry; zeal, fervour, warmth; տիրասէր - , attach- ment, affection; zeal; առ - ու ad. en- viously, invidiously; - կրել յուժեքէ, to be envied; - ու մաշել, to pine away with envy, to be eaten up with envy; ի - բարկութեւ քրդիլ, to burst with envy; - առնուլ, բերել, ի - բերել, մասնել, to envy, to be envious of, to grow jealous, to bear envy; to rival, to vie with; - արկանել յոր, ի - ածել զոր, to fill with jealousy or envy; to move, excite or provoke to emulation; ի - գրգռել զոր, to arouse the jealousy of, to create envy; ինդրել զ-, to revenge, to take vengeance; վառիլ - ու լ, to become jealous; ի - վառիլ լ ուժեք, to be jealous of; - զնել, to emulate, to rival; ի - նմանութեւ ու- լուք կրթիլ, to emulate a person, to desire to imitate him; - առաքինութեւ զնել լ ուժեք, to desire to emulate a person's virtues; - առնել, to fasci- nate, to charm, to bewitch, to cast a spell on; ո՛ր անմիա Գաղատացիք, ո՛ր - արար զձեզ, o foolish Galatians, who hath bewitched you?

Նախանձաբեկ a. dying with envy, full of envy, envious, jealous; - առ- նել, to move to envy, to provoke to jealousy; - լինել or - իմ տն. to bear envy, to be tormented with envy; - լից a. full of envy, very invidious; - խըն- գիլ, յայդ a. zealous, fervent, ardent; s. zealot, a zealous partisan; avenger; յուժութիւն s. zeal, fervour, warmth; envy, jealousy; - բիւ a. inspiring, raising or provoking envy; - լոր a. zealous, full of zeal, desirous, ardent, fervent; emulous; s. zealot, emulator, rival, competitor; envious, jealous; - լինել, to be zealous; to bear envy, to be envious of; to vie with; - լորութիւն s. zeal, emulation, rivalry; envious- ness, jealousy; վատ - , paltry jealousy.

Նախանձելի a. enviable, worthy of envy; to be wished for, desirable.

Նախանձեցուցանեմ տն. to raise envy, to cause envy, to excite or awake jea- lousy; - ի բարի նախանձ, to incite to

emulation; - զԱՅ, to excite the jea- lousy or anger of the Almighty.

Նախանձընդդէմ a. emulating, vy- ing; jealous, rival, emulous, full of emulation; ad. with emulation, vying with each other; - ջանք, emulation, rivalry; - կիրք, jealousy; - լինել, գալ, to emulate, to vie with.

Նախանձիմ, եջայ տն. to bear envy, to envy, to be jealous of, to grow invidious; to rival, to vie with, to emulate; - զնախանձ Տէն, to burn with zeal for the Lord.

Նախանձկոտ, - ձոտ, - ձորդ, աջ a. envious, jealous, invidious; emulous, rival.

Նախանձուկ արկանեմ տն. to raise, inspire, cause or rouse envy or jea- lousy; - միմեանց, to grow mutually jealous; to emulate one another.

Նախանուն s. prenom.

Նախաշաւիղ s. fore-runner, precur- sor; preliminary, introduction.

Նախաշար s. author or cause of all evil, the Devil.

Նախապահեամ a. s. preservative, prophylactic, preserver; - պաշարութիւն s. prejudice, prepossession, preven- tion; - պապ s. great-grandfather; - պա- աիւ a. worthy of the greatest hon- ours, of greater consequence, first in dignity, most esteemed, honoured, preferred; - լինել ուժեք, to be pre- ferred to another, to obtain the pre- ference; - պառաւոտ s. first cause, au- thor (God); - պառմէլի a. foretelling, predicting; - պառմէմ տն. to tell, nar- rate or announce beforehand; - պառ- մութիւն s. ancient history; - պառուար s. counter-guard, rampart, parapet, bulwark; - պառուեմ տն. to respect, to honour most, to pay the highest hon- our to; - պառու՛մ a. predicted, announc- ed beforehand; - պառուութիւն s. pre- eminence, preference, advantage; - պարաւստեմ տն. to prepare before- hand, to predispose; - պարաւստելի s. preparation, predisposition; - պար- դեւ a. given or granted beforehand; - պարիսպ S. Նախապառուար; - պեո, &c. S. Նախապեո, &c.; - պուռլ s. first fruit, premice.

Նախապահանձեմ տն. to predestine; - սահմանել s. predestination; - սար- կաւադ s. archdeacon; - սաց or ցիկ a. predicted, foretold; - սացութիւն s. pre-

diction; - սենեակ s. anteroom, ante- chamber, waiting-room; - սերմանեմ տն. to sow previously; - սկիզբ s. first author, first principle, beginning, origin, source; chief, escort, guide; - սպան s. first-shooting; - ստացող s. first master; - ստեղծ, ից, - ծիկ a. created first; - ստիճան a. supreme, sublime; - սրբեալ a. presanctified.

Նախաժախճան a. first dead (Abel); premature; - ետք s. the departed an- cients; - վաղ ad. already long since; - վաստակ a. very laborious, most in- dustrious; - վերջնութիւն a. antepenult; - վկայ s. protomartyr, the first martyr, St. Stephen; - վկայութիւն s. first mar- tyrdom; - վկայութիւն sf. the first martyr; - լծուեմ տն. to decree, to decide be- forehand.

Նախաւ s. insult, outrage, injury, opprobrium, shame, infamy; a. infam- ous, ignominious, opprobrious, base, villanous; despised, scorned, vile; - լինել, to become an object of scorn or ignominy, to be infamous.

Նախառական a. offensive, outrage- ous, abusive, insulting, injurious, de- famatory; - կոծ a. loaded with insult, shame or abuse, insulted, affronted; - առնել, to load with abuse, to insult, to affront; - լինել, to be covered with opprobrium, loaded with abuse.

Նախառանք S. Նախառանք.

Նախառելի a. S. Նախառական; blameable, reprehensible, censurable.

Նախառեղեակ a. warned, acquaint- ed with beforehand; - տեղեկութիւն s. foreknowledge, prescience.

Նախառեմ, եջի տն. to insult, to in- jure, to offend, to outrage, to abuse, to load with injuries; to reproach, to blame, to censure.

Նախառես a. foreseeing, prescient; - լինել, to be provident; - եմ, եջի տն. to foresee; to prophesy; - ութիւն s. foresight, prevision; prophecy.

Նախառիւք, տանաց s. wrong, af- front, injury, offence, outrage; blame, reproach, censure; shame, dishonour, opprobrium, infamy, ignominy; - նս գիւն, գործել ուժեք, to affront, to wrong, to insult, to disgrace, to dis- honour; լինել - ապգայ, to become the scorn of nations; բռնալ գ- նս, to wipe off the ignominy; ի - նս քո. for thy shame.

Նախապէս *s.* insulter, offender, abuser, reviler, affronter, scoffer.
Նախապէս *S.* Նախադաշտար;
-աորդ *S.* Նախապէս; -առն *s.* first dwelling; -առը *a.* given, granted or conceded before; -առն *or* նա *s.* eve of a feast.

Նախարար, *այ s.* satrap, proconsul, lord, governor of a province, prefect, mayor; -ք. magnates, grandees, noblemen; -ազունք *a.* composed of satraps or nobles, princely; *s.* the nobility; -ազն *a.* of a noble or princely family; -ազան *a.* lordly, seignorial, princely; -ազնա *a.* formed of nobles; -ազետ *s.* premier noble; -եան *s. pl.* satraps, seignors, grandees; -առթի *s.* satrapy, proconsulship, lordship, prefecture, mayoralty.

Նախաւոր *a.* former, anterior, original; -առթիւն *s.* priority.

Նախաբաւորդ *s.* fore-quart, warning; -բարդ *a.* first Gospel-preaching; *s.* preceding words, admonitions or discourses.

[խաղաղութիւն - Նախախաղաղան, -առթիւն *S.* Նախախաղաղ *a.* first; *ad.* before, at first, formerly.

Նախդիր, *զրաց s. gr.* preposition.
Նախելազակ *s.* archbrigand.

Նախեկեղեցի *s.* the first church.

Նախեղակ *a.* pre-existent, uncreated; -ղուծիւն *s.* pre-existence.

Նախերախարիք *s. pl.* primices; *fig.* the first-born.

Նախերգաբար *ad.* previously; as a prelude; -գան, *ի. անք s.* prelude, exordium, preamble, prologue, prologomena; -գեմ *vn.* to prelude; to make a preamble; -գուծի *S.* Նախերգան.

Նախերէց *s.* dean; -րիցուն *s.* deanery; deanship.

Նախէ, *ի s.* the First Being, the Eternal; *a.* first, former; -ք *s.* antecedents, precedents. [forehand, to savour.

Նախըմպեմ *va.* to taste or try before; -նախըմպեմ *vn.* to precede, to forego.

Նախընթաց, *ից, -իկ s.* fore-runner, precursor, herald; *a.* antecedent, precedent, previous, anterior; -աբար *ad.* precedently; -առթիւն *s.* the fore-running; *fig.* progress, advancement.

Նախընթակ, *այ s.* luncheon, lunch, collation; after-dinner meal, tea.

Նախընծայ *a.* given, offered previ-

ously; preliminary; *s.* premices; *ad.* primitively, at first; -օրինակ *s.* first example; -եցեալ *a.* offered the first.

Նախընկալ *a.* received beforehand, forwarded antecedently; -ընեմ *to* be received first.

Նախընտել *a.* very familiar, intimate; -տիր *S.* Նախընտել.

Նախընթիկ *a.* pagan oracle; -կաբարբառեմ *to* forebode, to presage.

Նախընթաց, *ից a.* knowing, acquainted with beforehand; prescient, provident; -ուի *s.* prescience, foreknowledge; presentiment.

Նախիր, *խրաց s.* herd of black-cattle.

Նախծին *S.* Նախածին.

Նախի, -ն *S.* Առաքին. [terlings.

Նախամէջ պար *s.* tripe, gut, chit.

Նախաճիւղ *s.* slaughter, carnage, blood; great loss, prejudice, waste; -րա արեան գործել, to slaughter; -րա գործեցին դժոգակս լոգեմ թշնամեաց, they made a dreadful slaughter of the enemy.

Նախնական *a.* primitive, ancient; primordial, primitive (soil); -թիւ, primary number.

Նախնի, նւոյ, նեաւ *a.* first, primitive, ancient, old; *s.* ancient, chief; -ք *s.* the ancients, ancestors, antecessors, forefathers; *ի -նումն ad.* anciently, formerly, in times past, in former ages.

Նախնուի *s.* priority; antiquity, age.

Նախողջն լինիմ *vn.* to salute first; to be the first saluted; -ք *s.* first salutation or greeting.

Նախորդ, *այ s.* predecessor; -ք, forefathers, ancestors.

Նախորմ *s.* outer wall, rampart.

Նախուստ, *ի -ad.* anciently, formerly, ab antiquo; *a.* first, ancient.

Նախընթեղեղեան *a.* antediluvian.

Նախնոք, *այ s.* province, region, country; climate; Միացեալ-ք Ամերիկայ, the United States of America, U.S.A.

Նախնոյ, *ից s.* retreat, rout, defeat; *a.* bissextile; -ամ, leap-year; -ական *a.* intercalary; -եմ, եցի *va.* to recant, to retract, to withdraw, to drive back, to revoke; to stop, to suspend, to hinder; -իմ *vn.* to retire, to recede, to withdraw, to fall back, to retreat; յետս -, to recoil, to recede, to go backwards; -ումն *s.* intercalation; solstice.

Նախապէս, *այ s.* patriarch, chief of a family; prince; -ական *a.* patriarchal; -ուի *s.* patriarchate; principality; family house.

Նախասակ, *այ s.* the first to begin a combat, champion, hero; martyr.

Նախասակաբար *ad.* valiantly, bravely; -գիր, զրաց *s.* agonotheta, athlotheta; -կից *s.* companion in arms or in martyrdom.

Նախասակեմ, եցի *va.* to cause to fight, *to set by the ears; to inflict martyrdom; -եցուցանեմ *va.* to exercise, to train, to discipline.

Նախասակիմ, եցայ *vn.* to take one's chance, to expose oneself, to attack, to be foremost in the battle, to charge the enemy; to fight, to struggle, to wrestle, to wage war; to make great efforts, to take much trouble, to persist; to exercise oneself, to practise; to devote oneself, to become a martyr; *ի ճշնութեմ վարս -*, to lead an ascetic life.

Նախասակութիւն *s.* bravery, valour; great achievement, exploit, heroism; struggle, fight, wrestling, match; suffering, labour, tribulation, mortification; martyrdom.

Նախասակուհի *sf.* martyr.

Նախա *or* յ *s.* mat, rush-mat.

Նախալ, Նախալ *s.* hatchet; two-edged axe, bipennis; tomahawk.

Նամակ, *այ s.* letter, writing, missive, despatch, epistle; ջանկալի, երկայն, սիրալիր -, a pleasant, long or chatty, charming letter; երկառոյ -, a few lines, a note; քառիջեան -, a letter of four pages; թուղթ -ի, letter-paper; կշիւ-այ, letter-balance; առն-այ, post-office; -կանխաւճար, post-paid; -գրել, ըռնել, to write, to receive a letter; տալ զ-, to send a letter; փրկանաւորել զ-, to frank, to prepay, to pay the postage of a letter; թեղադրել, ստորագրել, կնքել զ-, to dictate, to sign or subscribe, to seal a letter.

Նամակաբեր *a.* carrying a letter; *s.* թղթաբեր; օր -ի, post-day; -գին *s.* postage, prepayment; postage stamp; -գիր, գրի *s.* letter-writer; -ընել, to write a letter; -գրական *a.* epistolary; -կալ *s.* letter-case; -կիր *s.* letter-carrier, postman, messenger, courier, post; -մատոյց *a.* letter-presenting;

-նի, նւոյ *s. pl.* letters, epistles; -առնել, to write letters; -առն *s.* post, post-office; գլխաւոր-առն, post-master; պաշտօնեայք -առն, post-office clerk; կնիք -առն, post-mark; մնալի *ի -առն*, poste restante, to be left at the post-office; -առնի *s.* letter-box.

Նամէս *a.* damp, moist, humid.
Նամիմ *vn.* to get humid, moist.

Նամիրոս *s.* Նամիրոս; cloak, veil, women's long mantle.

Նայ, *ից a.* humid; *s. gr.* semi-vowel, liquid letters, լ, զ, մ, ն, ր.

Նայադ, *ի s.* Naiad. [or she.

Նայալէս *ad.* as he or she, like him
Նայացուցանեմ *va.* to moisten, to wet; to water.

Նայեաց *s.* aspect, view, prospect, sight; situation, position.

Նայեկք *s.* eyes.

Նայեցած, *ի, -ցողութիւն, -ցուած, ոյ s.* look, sight, aspect; -ցուցանեմ *vn.* to cause to look at.

Նայիմ, եցայ *vn.* to look at, to cast the eyes on; to gaze at, to stare at; *fig.* to view, to gaze on, to behold; to mind, to take care.

Նանիր, նրոց *or* ըաց *a.* vain, useless, futile, frivolous; *ի -ad.* in vain, vainly, to no purpose, uselessly; *ի -աշխատաւ*, to labour in vain.

Նանրագիր *a.* written in vain; -լէզու *a.* talking uselessly; speaking unjustly, slanderous, biting, satirical; -խոհութիւն *s.* vain thoughts; -խոհ-խորհուրդ *a.* thinking of useless or chimerical things, building castles in the air; -կան Տ. Նանիր; -հաւատ *a.* incredulous, unbelieving; superstitious.

Նանրանամ, աջոյ, Նանրիմ, եցայ *vn.* to become useless, to cease to be, to faint, dwindle or vanish away, to come to nothing; -ի խորհուրդս, to become wise in one's own eyes, conceited, infatuated.

Նանրասէր *a.* vain, vain-glorious; -սիրուն *s.* vanity, vain-glory. [useless.

Նանրացուցանեմ *va.* to render vain, Նանրութիւն *s.* vanity, futility, frivolity; nothingness, inanity; injustice, iniquity, wrong.

Նաշ, *ի s.* bier, coffin; Տ. Ռազալ.

Նաշիւ, չոյ *s.* finest quality of wheat flour.

Նապաստակ, *այ s.* hare, puss; *ast.* Lepus, the hare; արու -, buck-hare;

մատակ - , doe-hare; ձագ -ի, leuret; հեպ -ի, form, prick; գեմնափոր - , rabbit, cony; S. Ջագար; -ի ակնի՛ s. bot. hare's ear; -ի ոտն s. bot. hare-foot, -wort.

Կաթիկ or Կաթի՛ s. small cake, Կաթի՛ր s. nadir; S. Սուզակէտ. [kali. Կաթի՛ր s. chem. sodium; -ոն s. soda, Կարգէս, գիսի՛ s. bot. narcissus, daf. *Կարգիլակ, ի s. nutmeg. [fodil. Կարգէան՝ a. of nard or spikenard; -իւլ, nard-oil, ointment of spikenard; -դէս, գիսի՛ s. bot. giant-fennel, ferula; -գոս, ի s. bot. nard, spikenard, nardus Indica, (oil & perfume).

Կարինձ, րնձի՛ s. orange; բանդակ ի նարնձ, conserve of oranges, marmalade; շաքարապատ կեղեւ նարնձ, candied orange-peel. [fish.

Կարկա, յ s. zool. torpedo, cramp- Կարկէս or կիս S. Կարգէս.

Կարմ s. quiet, stillness; -աւարժ a. gently undulating.

Կարնձագոյն՝ a. orange-coloured; -ծաղիկ s. orange-blossom; ջուր -ծաղ կի orange-flower water; -նոց s. orange-walk; -ջուր s. orangeade; -վաճառ, աջ s. orange-man; -կին, orange-woman; -բան s. orange-grove.

Կարնձեղի՛ s. orange-tree; ջերմանոց -ջենեաց, orange-conservatory.

Կարտ, ից s. backgammon; S. Տաւալի; խաղալ ի -, to play at dice; -ախտ S. Տաւեղ.

Կարտ, ուց s. dye, tincture, hue; thread, ribbon or tissue of various colours; broderie or needle-work of divers colours; *cockade, rosette; -կենաց, thread of life. [s. dyeing.

Կարտաներկ, աջ s. dyer; -ուծիւն Կաւ, ուց or աջ s. ship, vessel, boat; S. Կաւակ & Լաստ; water-vessel, pitcher, urn, jar, earthen-vessel; -քարեղէն, basin or vase of stone; S. Քարենաւ; - պատերազմիկ, three benched galley, trireme; - մեծ, line of battle-ship, man of war; - հրձիգ, fire-ship; - հինից, privateer, corsair; - զորագլխական, admiral's ship, flag-ship; - զրահեալ, armoured ship, armour-plated ship; - վաճառական, merchant-man, -ship, trading-vessel; - շոգեմուկ, steam-ship, steamer; - առագաստաւոր, sailing-boat; - թէւ, ճակաւոր, row-boat; գոմարտակ -ուց, fleet; վարձ -ու, freight; վարձել զ-

to freight or charter a vessel; կարով օծանել or կարածիւծել զ-, to tar, to careen, to caulk a ship; կարածիւծող -ուց, caulker; մոանել or ելանել, երթալ ի -, to embark, to go on ship-board, to go on board a ship, to take a shipping; ելանել ի -է, to land, to go a-shore, to disembark; դնել ի -, to embark, to ship, to export; հանել ի -է, to disembark, to put a-shore, to unload goods; S. Զարկանիմ, Թիւրեմ, Թուրք, Խրիմ, Հանգրուան, &c.

Կաւաքաղմուծիւն s. fleet; -բաշի s. lake; -բեկ a. shipwrecked; - նաւաւոր, ծովագնացք, the shipwrecked mariners or people, the survivors from a wreck; - լինել, to be shipwrecked, cast away; -բեկիմ vn. to run aground, to strand, to founder, to be lost; -բեկուծի՛ s. shipwreck, wreck; stranding; -գնաց or -ցիկ a. sea-faring, navigating, travelling by sea; s. navigator; voyager; - լինել, to navigate; to go by sea, to voyage; -ք s. navigable waters; -գնացուծի՛ s. navigation; voyaging; sea-faring; -գործ, աջ s. ship-builder, naval constructor; -գործուծի՛ s. ship-building, naval construction; կայարան, աւազան -ծէ, navy-yard; dock, wet-dock, dock-yard.

Կաւաղ, աջ S. Կաւաստ.

Կաւաղիւղ լինիմ vn. to navigate; -խիճ s. ballast; -խուճք s. squadron, navy; հրամանատար -խմբի, commodore.

Կաւակ, աջ s. boat, bark, barge; -գետոյ, wherry, sculler; -վենեակեան, gondola; աւաճիկ -, caic; անգլիական -, outrigger; - նաւու, yawl, skiff, shallop; - տափարակ, ferry-boat, lighter; վարձ, սակ -ի, tariff, rate.

Կաւակալ, աջ s. remora, echineis, suck-fish, achandes.

Կաւակաձեւ a. boat-shaped; -կամուրջ s. bridge of boats, pontoon-bridge; -կայք s. bay, road, roadstead, anchoring-ground, anchorage, harbour, haven, port; -կան a. naval; nautical; - զորուծի՛, sea-forces, marine, navy; - գիտուծի՛, navigation, art of sailing; -կառեմ va. to build a ship; -կառոյց S. Կաւագործ; - լինել S. Կաւակառեմ; to navigate; to steer; -կառու, &c. S. Կաւագործ, &c.; -կառուցական a. fit for shipbuilding purposes; -կառիք, տեւաց s. inauguration, dedi-

cation, consecration, *sagra*; feast, festival, rejoicing; S. Խթում; առնել զ-իս շինուածոյ, to inaugurate a building; -իս առնել սեղանոյն, to dedicate or consecrate an altar; -կերտուծիւն S. Կաւագործուծի՛; -կիկ s. small boat, skiff, cock-boat; -կից a. voyaging together; s. fellow-voyager; -կոծ a. shipwrecked; - լինել, or -կոծիմ vn. to suffer shipwreck, to be lost, to perish by shipwreck; -կոծուծի՛ s. shipwreck; -կահլք, -կառուծի՛ S. Կաւաւարտուծի՛; -կցիմ vn. to sail together; -հանգիստ s. port, haven, harbour, sea-port; *fig.* the port of salvation; S. Կաւակայք; Եւրօսակ, անբոյժ, գեղեցիկ -, a spacious, safe, fine harbour or port; - գետոյ, wharf, quay; հրամանատար -գաւից, harbour-master; գիւրամերձեանի՛ -, port accessible at any time of the tide; գիւրամուտ -, harbour with a bar; մոանել, հաւանել, իջանել ի -, to harbour; (նաւ) to sail into or enter harbour; (շոգեւ նաւ) to steam into harbour; հասանել ողմաք ի -, to get safe into port; to arrive safe; նաւաբեկ լինել ի -գրտական, to be wrecked in port; -հանգէս s. navy; -ձգուծի՛ s. towing, towage; -ձիգ s. tug-boat, tug, tow-boat; -շոգեւաւու, steam-tug; - պարան, tow-rope; - լինել, to tow, to haul, to drag along; -ղոջակ, աջ a. sea-faring; s. navigator, voyager; -մակոյկ s. yawl, pinnacle; -մատոյց s. ladder; landing-place; -մարտ, -մարտիկ a. fighting at sea; s. naval fight; - լինել, to fight a battle at sea; - տորմիլ նաւաց, fleet, army; -մարտուծի՛ s. naval engagement; mock sea-fight, naumachy; -մուտ a. embarked; s. S. Կաւակար; - լինել, to embark; -լինուծի՛ S. Կաւագործուծի՛; -լու s. way, passage, ferry; a. S. Կաւագնաց; -պետ s. captain, commander; -պետեմ, եջի va. to command, to steer or guide a vessel; to pilot; -պետուծի՛ s. command, steering, working, piloting a vessel; -աւջք s. stem, prow, head.

Կաւասարգ, ի s. the first month of the ancient Armenian calendar, (August).

Կաւաստ, ի, -ի, տւոյ, տեւաց s. sailor, seaman, mariner, sea-faring man, tar, jack-tar; -ք, seamen, sea-faring people, crew; -եմ va. to steer a ship;

-ուծի՛ s. profession of a sailor; seaman-ship; steering of a ship; piloting; navigation.

Կաւաւար, աջ s. navigator; S. Կաւաւորիկ; seaman, boatman, gondolier, rower; -եմ, &c. S. Կաւաւորեմ, &c. Կաւասիանոս, աջ a. s. Novatian.

Կաւասորմ, ի, -իւղ or իւլ s. squadron, fleet; -իկ s. flotilla.

Կաւարան s. arsenal; dock-yard. Կաւարար, &c. S. Կաւագործ, &c.

Կաւարկելի՛ a. navigable; -կեմ, եջի vn. to sail, to navigate, to go to sea; S. Հողմ; -կող S. Կաւորդ; -կուծի՛ s. navigation, voyage at sea, passage.

Կաւացուկ s. rostrum, beak-head, cut-water, knee of the head; -փայտ s. ship: forest-tree; S. Լաստենի; -քարլ, &c. S. Կաւաձիգ, &c.

Կաւաւաստաց S. Կաւաստ; արդիական -ք, the Argonauts. [to go to sea. Կաւեմ, եջի vn. to sail, to navigate, Կաւթ, ից s. naphtha; -իւտ s. -line. Կաւթձեմ S. Կոթձեմ.

Կաւիկեար, ներոյ s. pl. boats. Կաւորդ, աջ s. navigator; passenger; S. Կաւաստ; -ք Սրգեայ, the Argonauts.

Կաւուղիկ, զղի, -ղղակ s. helmsman, steersman; pilot; -ղղուծի՛ s. S. Կաւաւաւուծի՛; navigation; art of sailing, histiodromia; գիրք -ծէ, treatise on Navigation.

Կաւվարձեմ va. to freight, to charter; -ձուծի՛ s. freighting, chartering.

Կաւիորտ, ի, ամբ. գւնք s. cloak, mantle; monk's long mantle; cope, chasuble; -անի s. pl. copes; -ապատ a. wearing a cope; -իկ s. small mantle, mantelet; dalmatic.

Կաքարակիտ, կտի՛ s. a farthing, two mites, fourth part of a penny.

Կգաբեկեմ, Կգախարխար առնեմ, Կգեմ, եջի va. to demolish with levers or crow-bars, to dismantle, to throw down, to raze; -հար a. driving in a Կգոյր s. three-legged table. [stake. Կգոսիմ, տեւալ vn. to grow mouldy, to get spoiled.

Կեարդ, ներդից s. fibre, string; ligament; tendon, sinew; -իւտ s. fibrine; -ապատ a. fibrous, stringy, muscular, brawny; ligamentous; tendinous, sinewy; -առեակ a. cartilaginous.

Կեխ, ոյ s. putrefaction, rottenness, putrescence, corruption; infection, bad smell, stench, stink, fetidness;

chem. brome; a. corrupt, spoiled, putrid, stinking; չարածոյն -, foul smell; -անկաւ ի մարմինն, it has begun to putrefy.

Նեխական a. corruptible; S. Նեխ a.; -չարած a. antimephitic; -չոտ a. stinking, infected, putrescent, rotten, corrupt; -չոտուկ s. infection, bad smell; -չաղիղ a. putrified, stinking, fetid; -վայրբ s. fetid or stinking places.

Նեխեմ, եղի va. to putrefy, to corrupt, to rot; -իմ vn. to become putrid, to be corrupted, spoiled, rotten, Նեխուած s. corrupted sores. [stinking.

Նեխուծիւն, -ուծի S. Նեխ s.

Նեխուր, ի s. apium, ache, wild celery, smallage. [or -owner.

Նեխած s. Hebrew w. sheep-master

Նեխար, ի s. nectar.

Նեղ a. narrow, strait, close; s. narrowness, straitness; fig. anxiety, grief, distress; -ք, strait; defile; ի -արկաւ նեղ, Հասուցանել, to reduce to distress or to straits, to constrain, to oblige, to compel, to force; to press, to urge, to embarrass; ի -մասնեղ, անկանել, to be pinched for means, to be in straitened circumstances, to be reduced to straits, to the last extremity, to be embarrassed, distressed.

Նեղաբերան a. narrow-mouthed; -գարշապար a. narrow-heeled; -լանջ a. narrow-breasted; -ծերպ a. creviced; -Հարուծի s. pain or uneasiness caused by constraint; -Հաւատ a. doubting, hesitating, of little faith; -նամ, սցայ vn. S. Նեղարարիմ; to be narrowed; fig. to become impoverished, to be reduced to misery; -պատիմ, &c. S. Նեղարարիմ, &c.; -պէս ad. narrowly, straitly, hardly; sparingly; -սաստ, -սիրտ a. impatient, touchy, crabbed, peevish, surly, surly-humoured, choleric, morose, irascible, passionate, hasty; -սրախմ, տեցայ vn. to be impatient, fretful, to fidget, to lose patience, to be vexed; to be ill-tempered, cross, angry, irritated, exasperated; -սրտուծի s. impatience, ill-temper, intolerance, vexation, irritation, exasperation, bursts or fits of passion or rage.

Նեղացուցանեմ va. to worry, to afflict, to torment, to vex.

Նեղափողոց S. Նրբափողոց.

Նեղեմ, եղի va. to narrow, to make

narrow, to contract, to straiten, to restrain, to tie down, to press, to constrain; to give trouble, to disquiet, to incommode, to inconvenience, to importune, to annoy, to trouble, to torment, to harass, to infest, to plague, to molest, to maltreat, to oppress; -զոք ամբոխին, to crowd, to oppress, to press, to squeeze; Ժողովուրդին նեղէին զնա, he was oppressed by the throng; Էն նեղեաց զինքն չորմն, the ass thrust herself unto the wall.

Նեղիմ, եցայ vn. to be put to straits, to be constrained or necessitated; to be uneasy, disquieted, afflicted, troubled, tormented, vexed, molested; -եւ մղիլ ի սեղան, to be intruded upon or thrust in; to meddle with, to interpose.

Նեղիչ a. afflicting, troubling; molesting, oppressing, persecuting; distressing; vexatious, disquieting.

Նեղութիւն s. want of width or amplitude, narrowness, straitness; care, trouble, tribulation, grief, sorrow, affliction, inquietude, displeasure; fatigue, weariness; importunity, incommensurateness, annoyance, tedium; torment, worry, vexation, oppression.

Նեղում S. Նեղեմ, իմ. [mus; pass.

Նեղուց, ի s. straits, channel; isthmus.

Նեղսեր, &c. S. Նեղասեր, &c.

Նեմէ, ի, աղ. մեայք s. Nemæan games; -ական a. Nemæan.

Նեմք, ի, աւ or իւ s. fraud, artifice, stratagem, wile, craft, guile, cunning; a. S. Նեմաւոր; -աւ, -իւ, -ով ad. with fraud, fraudulently, artfully, insidiously, maliciously, treacherously, knavishly; -գործել, to machinate, devise, hatch or frame a plot; -կրել յուժեքէ, to be betrayed, defrauded, cheated.

Նեմաբանութիւն s. fallacy, falsehood, deceit; -բար S. Նեմաւ ad.; -բարոյ, -գործ, -ժէա or Ժոտ S. Նեմաւոր; -իւն a. fraudulent, malicious, sly, guileful, cunning, crafty; -իւռոյ a. killing by surprise or treachery, guileful, assassinating; -իւսութիւն s. double-dealing; crafty speech, honied or delusive words, deceitful discourse; -միտ S. Նեմաւոր.

Նեման, աջ S. Նեմք s.; -աւ, -օք S. Նեմաւ. [deceitful.

Նեմապատիր a. insidious, artful,

Նեմաւոր a. fraudulent, cunning, wily, sly, insidious; gloomy, sullen, saturnine; treacherous, disloyal, perfidious, felonious; roguish, swindling; -եմ, &c. S. Նեմաւոր, &c.

Նեմաւոր, եղի va. to defraud, to deceive, to cheat, to dupe, to cozen, to trick, to gull, to swindle; to circumvent; to betray; -իմ vn. to be deceived, betrayed, &c.; -ի տեսութէ, to lose the sight, to become blind.

Նեմաւիչ a. knavish, roguish, cheating, crafty; falsifying, forging; stealing.

Նեմաւութիւն s. fraud, trick, artifice, craftiness, slyness, cheating; duplicity, deception, trickery, knavery; disloyalty, perfidy, felony, treason; swindling, roguery. [wood-louse.

Նեմաւի, Նեմաւի, աջ s. milliped,

Նեմի, ախ. ախիք s. antichrist.

Նեսար, ի, աւ s. Hebrew w. neessarian; նեղեալ -աւ, energumenuous, demoniacal. [s. nestorianism.

Նեսարական a. s. Nestorian; -աւի

Նես, ից s. arrow, bolt, shaft, dart;

-օձ, dart-snake, acontias, jaculum;

-աւ ի յԱյ, thunder; -ս արձակել, to shoot an arrow, to discharge or let fly arrows.

Նեսարածափ S. Նեսարձիգ; -լից աւ. նեմ va. to pierce with many arrows; -կաւ, աջ s. balista; arbalet, crossbow; catapult; -Հար a. shot, pierced or wounded with an arrow; -Հարս s. archer, Bowman; -Հարսի s. shooting, letting fly an arrow; -Հիգ a. drawing a bow; serving to launch an arrow; s. S. Նեսարնիկ; -աւնիւ, լինել, to shoot, to let fly an arrow, to draw a Նեսար S. Ձգեմ. [bow.

Նեսարնիկ s. bow-shot.

Նեսար S. Նեսարձիգ; ազգ -աց, Scythians, Sarmatians.

Ներ, ի, ոյ s. sister-in-law; -ք s. period or cycle of six hundred years, or 600 months; -ք, pr. in, into; within; ի -անձինք, in thyself; -արհեստին, skilled in art.

Ներածական a. introductory; -ծեմ va. to introduce; -ծու, ի s. introducer; -ծութիւն s. introduction; -կրթեմ va. to instruct well; -միտ a. endowed with intellect, reasonable, rational; -մեկայ a. monthly; -մեմտմ va. to enter, to introduce oneself; -նիւթեմ va. to infer, to deduce.

Ներանձն, -անան S. Ներանձնաւոր; -անամ vn. to withdraw or seclude oneself from the world, to give oneself up to a spiritual life; -ացեալ, -աւոր a. living retired, solitary, secluded; devoted, spiritual; contemplative; -ուծի s. solitude, secluded, contemplative or ascetic life; contemplation.

Ներբան s. sole of the foot; -կօշկաց, sole; -գուրպոյից, foot; -ափով s. trowser-strap. [or ումն s. importation.

Ներբերեմ va. to import; -բերութիւն S. Ներբոյ, ից s. eulogy, praise, encomium, panegyric.

Ներբողաբան S. Ներբողիչ; -եմ S. Ներբողեմ; -ութիւն S. Ներբող.

Ներբողական a. laudative; panegyric, eulogistic. [panegyrics.

Ներբողանի s. pl. praises, eulogies,

Ներբողան, եղի S. Ներբող.

Ներբողեմ, եղի va. to make the panegyric, the eulogy of; to give praises, to laud, to eulogize, to praise, to exalt.

Ներբողիչ s. panegyrist, eulogist.

Ներբուն s. trunk.

Ներբուլ, ից a. slim, slender, lean, thin, weak; languid, faint; gr. tribrachys; -իմ, եցայ vn. to become weak, lean, faint, to grow languid.

Ներբիւն s. bot. lotus; lotus plant.

Ներբոյ, ից a. internal, interior, inward; innate, natural; -ական a. commemorative; -հոլով, -case.

Ներբործաբար ad. actively; -ծական a. active; -բայ, active verb; -բուէ, active voice; -շնորհք, effective grace; -ծակից a. co-operative; -ծեմ va. to do, to act, to operate, to influence; -ծութիւն s. activity, energy, force, virtue; influence, operation; act, deed, work; -Հաւատոյ, act of faith; -ծօրէն ad. effectively, in effect.

Ներբաշխակ a. harmonious; s. harmonica; -ձայն, harmonic sound; -աւ պէս ad. harmonically, harmoniously; -աւոր a. harmonious, harmonic, tuneful, cadenced, concerted; -ութիւն s. harmony, accord; symphony; concert.

Ներբեայ a. made of fibres or nerves.

Ներբեայք s. Nereids, sea-nymphs.

Ներբել a. pardonable, excusable, remissible; -մեղք, venial sin.

Ներեմ, եղի va. to grant pardon for a fault, to pardon, to excuse, to forgive, to be indulgent; to permit, to allow; to tolerate, to endure, to suffer,

to support; ներեցեք, I beg pardon; pardon me; զայս ասեմ ներելով, I speak this by permission.
 Ներհոգանակ *a.* contingent, casual; -ութի *s.* contingency, casualty.
 Ներխորհուրդ *s.* arcane, secret or hidden sense or meaning.
 Ներծովային *a.* marine.
 Ներկ, ոյ *s.* tint, dye, colour; - կոշկաց, shoe-blackening.
 Ներկագործ *s.* dyer. [*a.* dyed, colored.
 Ներկած, ոյ *s.* spot, stain; - or -ոյ Ներկական *a.* serving to dye.
 Ներկայ, ից *a.* present, actual; *gr.* *a.* *s.* present; -անամ, աջայ *vn.* to present oneself; -ացուցանեմ *va.* to present; -ութիւն *s.* presence.
 Ներկանել, կի *va.* to dye, to colour, to tinge; - ի կարմիր, to give a red dye to, to dye red.
 Ներկանիւթ *s.* colour, colouring matter; -տուն *s.* dye-house; -տուփ *s.* colour- or paint-box; -բար *s.* dyer; -բարութիւն *s.* dyeing; dye-works.
 Ներկեմ, եջի *va.* Ներկանեմ; տալ ի ներկել, to give out to be dyed.
 Ներկես *S.* նարկա.
 Ներկիչ *s.* dyer.
 Ներկոց *s.* dye-house. [spot.
 Ներկուած, ոյ *s.* dye, colour; stain, ներկուած *a.* Ն. խիւ *a.*; well instructed, very erudite, learned, clever, imbued with science.
 Ներհակ *S.* Հակառակ; -ակիր *a.* contrary, incompatible; antipathetical; - բնութիւն, incompatibility; -հական, -ութիւն *S.* Հակառակ, -ութիւն; -ութիւն գունոց, contrast of colours.
 Ներհմուտութիւն *S.* Հմուտութիւն.
 Ներհոսանաչափ *s.* eudasmometer; -հոսումն *s.* eudosome.
 Ներհուն *S.* ներկուած.
 Ներմարդանամ *S.* Մարդանամ.
 Ներմարդկութիւն, -գութիւն, -մարմնութիւն *s.* incarnation.
 Ներմեղական *a.* stained with sin.
 Ներշնչական *a.* spiritual; -չիմ, եցայ *vn.* to be inspired, transported; -չուն *s.* inspiration, transport.
 Ներքնական or Զանական *a.* encyclopedical; -ջանակք *s.* encyclopedia.
 Ներող *a.* indulgent, condescending, forbearing, merciful, clement; - լինել, to be indulgent.
 Ներողակրօն *a.* tolerant; - միաբ, խորհուրդ or -ութիւն *s.* toleration.

Ներողամիտ *S.* ներող; - քաղցրութիւն, with the greatest kindness; -մոռութիւն *s.* indulgence, condescension, clemency.
 Ներողութիւն *s.* indulgence; pardon, remission, mercy, pity; -ութեամբ *ad.* indulgently.
 Ներութիւն, -ութիւն *s.* pardon; - խնդրել, to beg pardon or forgiveness, to apologize. [ներքս.
 Ներս, ի - *ad.* in, within, inside; *S.* ներվարժական *a.* instructive; -ժողովիւն or ունիւն *s.* instruction, erudition, ներս, ից *S.* ներարդ. [discipline.
 Ներստանական *a.* corporeal, material.
 Ներտարմադրական, or դրեալ *a.* inward, innate, inborn; - բան, idea, thought, conceit; -դրութիւն *s.* natural disposition; conception, thought.
 Ներտարմադրական *a.* fictitious; -խոհութիւն *s.* meditation, thought.
 Ներփակեալ *a.* enclosed within; - նամակ, the enclosed letter.
 Ներքանոց *s.* any piece of furniture used as a couch, bedding.
 Ներքեւ *pr.* under, below.
 Ներքին, քնոց *a.* interior, internal, inner; intestine; intrinsic; intimate, cordial; underground, subterranean; - անկիւն, internal angle. [eunuch.
 Ներքինանամ, աջայ *vn.* to become Ներքինապետ *s.* chief of the eunuchs, Ն. Մարդպետ. [to geld, to castrate.
 Ներքինացուցանեմ *va.* to eunuchate, Ներքինի, նւոյ, նեաց *s.* eunuch; ձայն -նւոյ, shrill voice; - ասնել, -ս խզել *S.* Ներքինացուցանել; անմորուտեն, eunuchs have no beard.
 Ներքնաբաժին *s.* subdivision; - առնել, to subdivide; -բերդ *s.* citadel; -գիր *s.* inscription; -գունդ *s.* troops of men, terrestrial or mortal hosts; -դրում *a.* marked inside, inscribed; -խալ *s.* mus. an Armenian note (պ); -լողակ or լուզակ *s.* diver; -խաբխի *s.* pedestal, stand.
 Ներքնակ, աջ *s.* under-coat, -waistcoat; shirt-front; - կանանց, chemisette, habit-shirt, under-petticoat.
 Ներքնական *a.* inferior, interior; -կողմն *s.* the interior part; -յարկ *s.* mezzanine, entresol; -տուն *s.* ground-floor; cellar.
 Ներքնուղի *S.* Մարդուղի.
 Ներքոյ *a.* under, nether, lower; -, ի - *pr.* *ad.* under, below, beneath; in, within, through, inwardly, inside;

ի - արկանել, to subdue; ի - կացեալ, անկեալ, subject, submissive, dependent; պատել ի -, to line, to cover on the inside; -ք *s.* the inside, interior.
 Ներքայքանակք *s.* antipodes.
 Ներքուստ, ի - *ad.* internally, inwardly; below, beneath; inside, within, inwardly; from beneath, from below.
 Ներքս, ի - *ad.* in, into, inside; մը տանել ի -, to go in, to enter; ընկալաւ զնա ի -, he took him in, he received him; եղաք ի - ի սենեակն, we placed it in the room.
 Ներքսագոյն *a.* interior, internal, innermost; -դրեմ *va.* to imprint, to impress; -դրական *a.* intercalary; -դրութիւն *s.* intercalation; -ծուծի *s.* introduction; -կողմն *s.* interior, the inside part; -մուտ ասնեմ *va.* to cause to enter, to introduce, to bring in.
 Նեցուկ, ցիկ *s.* stay, staff, prop; sustainer, support, upholder, buttress; -ս արկանել, to prop, to stay, to support; - ամրութիւն լինել ումք, to be a support of, to uphold, to sustain, to protect; - կալ Հաւատոց, to support religion, to be a supporter of religion; *S.* Յեշարան.
 Նեղոր *a.* weak, slender, slim, thin.
 Նեղով, ից *s.* anathema, excommunication, malediction, curse; imprecation, execration; լինել ի -ս, to become anathema, to be a subject of execration; ասնել զոր ի -ս, տալ զոր ի -ս, to subject a person to execration; ի -ս, to be excommunicated or execrated; -ս արձակել, -ս ի վերայ կարգալ, to anathematize, to curse; -ս ի Հեռ արկանել or զինի արձակել, to load with cursing, to curse, to execrate, to imprecate; to excommunicate.
 Նեղած, ոյ *s.* anathema; *a.* excommunicated. [- *ad.* -cally.
 Նեղական *a.* anathematical; իբրեւ.
 Նեղանք *S.* նեղով.
 Նեղում, եջի *va.* to anathematize, to excommunicate; to curse, to condemn; to execrate, to imprecate; -իմ *vn.* to be excommunicated, anathematized; եղիցի նեղեալ, let him be anathema.
 Նէ, ներս, զնէ *pron.* *f.* she, her.
 Նէեղաս, աջ *s.* *H. w.* neelassa; pea-
 Նէեսա *s.* *H. w.* nessa; ostrich. [cock.
 Նէար, ից *s.* balance-scale.

Նէդէ, -ակից, &c. *S.* Պանդուխտ, Պանդխտակից, &c.
 Նէդդ, ուղից *s.* fresh horse, relay, led-horse; prancer; courser; -աձիգ *s.* groom; -աւոր *a.* mounted on a courser, horseman, cavalier.
 Նիաղ *a.* poor, necessitous, indigent; մեզ ոչինչ - էր ի ձէնը, we had no need of you; -եցուցանեմ *va.* to macerate, to mortify; -ութիւն *s.* want, necessity, indigence.
 Նիւ, նգաց *s.* bolt, lock, padlock; lever, bar; traverse, cross piece of timber; trabs, trabeculae (a meteor); - փայտեղէն, mortar; փակել նգաք, to bar, to bolt, to fasten with a padlock.
 Նիւակ, աջ *s.* lance, spear; pelta, clypeus; Հարուած -ի, spear or lance-thrust; ի տէգ -ի վառեալ, armed with a lance, pikeman; անտառախիւս -ք, a forest of spears; սատակել -աւ գէլ, րանդուց, to slay with scythes.
 Նիւակաբեկորք or բեկք *s.* broken spears; -բուն *s.* spear-staff or -shaft; -խուռն *a.* bristling with spears; - զօրք, company of pikemen; -կից *s.* fellow-soldier, comrade; ally, confederate; *a.* allied, leagued, confederate; -կուր ասնեմ *va.* to subjugate with lance & spear; -կցիմ *vn.* to fight together; to be allied, leagued, to form a coalition with, to enter into an alliance, to league together; to help, to succour, to aid; -կցուի *s.* alliance, league, confederacy, coalition, confederation; -ձեւ *a.* lance or spear-shaped; -ձօժ *a.* *ad.* poising a javelin or brandishing a spear; -մուխ *s.* javelin-man; -տէգ *s.* the dart or the head of a lance; -ւոր *s.* lancer, pikeman, halberdier; - ասուղ, lance-shaped meteor; -փակ *a.* surrounded or hemmed in by pikemen.
 Նիւակընկէց լինիմ *vn.* to throw down one's arms & desert, to abandon one's post, to flee.
 Նիւակիկ *s.* javelin, dart, short lance.
 Նիկիադաւան *a.* holding or professing the doctrine of the council of Nice.
 Նիկիական *a.* Nicean.
 Նիկոլայեցիք, յիւսք *s.* Nicolaitans.
 Նիհ, Նիհ *s.* list of prices, tax, rate, tariff.
 Նիհար, աջ *a.* thin, lean, meagre, gaunt, spare, skinny, scraggy; -անամ, աջայ *vn.* to grow lean or spare, to

become thin, to fall away; -աչուցա- նեմ *va.* to make thin or lean, to emaciate, to extenuate, to weaken, to attenuate; -ուծի *s.* leanness, thinness, emaciation, extenuation.

Նինուէաբար *ad.* like the Ninevites. Ննջ *s.* slumber, sleep, repose; մի տար - արտեւանաց քոյց, give not slumber to thine eyelids.

Նիշ *s.* sign, mark; spot, speckle; *geom.* point; այս - , այն - , such a one, such; so & so; յայս - աւուր, in such a day. [brews, Nisan, (March).]

Նիսան *s.* the first month of the He- յիսան, նսան *s.* sitting posture; position, situation; seat, residence, abode; property, possession; sitting, session, meeting; - արքունական, seat of Government, capital city; - բա- նակի, encampment; ի - լինել, to sit up, to sit down, to be seated; ի - ննջել, to sleep in a sitting posture; - աւնուլ, to be tranquillized, allayed, lulled into security; ի - գումարիլ, to hold a sitting; ի նսանի տեղ, during the sitting, forthwith, before separating; երեք նսանի նկարել զկենդանագիր, to paint a portrait in three sittings.

Նիսամ, աչի *va.* to invent, to contrive, to frame, to hatch, to plot.

Նիւրջ *s.* light sleep, drowsiness, sleep- iness, dozing; - աւնուլ, - անկանել ումբ or - եմ, եցի *vn.* to fall into a doze, to begin to nod, to doze, to nap, to be drowsy, to drop off to sleep, to take a nap or snooze; - ի քուն թան- ճրուծել, to fall fast asleep or into a sound sleep, to be fallen into a deep sleep; նիւրջեալ ջրհորք, waterless or dried wells; - or - եցուցանեմ *va.* to render drowsy or sleepy, to send to sleep; - յորորանի, to lull or rock to sleep. Նիւրջուին *S.* Նիւրջ. [sleep.]

Նիւ *s.* bot. wild-turnip.

Նիւթ, ոյ *s.* matter, body; element; substance; subject, matter; cause, reason, grounds; -բ, materials; -հրց, matches, incentive, tinder; -ցրիւ, dif- fuse matter; - եւ տեսակ, form & matter; խօսեցուք զայսոր - ոյ, let us discourse on this subject.

Նիւթագործեմ *va.* to spin.

Նիւթական *a.* material; -ուծիւն *s.* materiality; -հաւաք *a.* avaricious, grasping; -պաշտ, ից *s.* idolater; ma- terialist; -պաշտութիւն *s.* idolatry; ma-

terialism; -պէս *ad.* materially. [ed. Նիւթարկուի *s.* the subject propos- Նիւթացուցանեմ *va.* to give a ma- terial form or existence, to create, to produce, &c.

Նիւթաւոր *a.* material; liquid, fluid; *fig.* worldly-minded; -իմ *vn.* to be formed, to be composed of matter, to exist, to be.

Նիւթեղէն *a.* material, corporeal; -զինապէս *ad.* materially; sensually; -զինութիւն *s.* materiality; sensuality.

Նիւթեմ, եցի *va.* to spin, to twist; to weave, to plait; to prepare, to form, to project, to design; to cause, to pro- duce, to excite; to contrive, to machi- nate, to plot; - զնենգութիւն, to weave plots or snares, to conspire, to plot, to lay snares; դաւ - , to frame or plot a treacherous design, to hatch trea- son; կործանումն - , to ruin, to cause the ruin of; չարիս - ումբ, to meditate evil against a person, the ruin of; - խորհուրդս չարութեան, to meditate gloomy, foul or heinous thoughts; - անձին չարիս or զկորուստ, to contrive one's own ruin; - նիւթ, to accumu- late; - զգործն, to undertake, to exe- cute, to put into execution; լրբենի սէր նր մահ նիւթեաց նմա, his infam- ous passion cost him his life.

Նիւթիչ *a.* spinning; weaving.

Նիւթիւն *S.* թրծումն.

Նիւթութիւն *s.* materiality; -ումն *s.* machination, plot.

Նիւս *S.* Նուս or Նուք.

Նիւթեմ, թի *va.* to push with force, to drive or thrust in, to fix. [loaf.

Նիւս, աջ *s.* hearth- or griddle- cake;

Նիւսակ, աջ *s.* roll, manchet; քանի՞ - հաց ունիք, how many loaves have you?

Նիւսան *s.* human respect; - լինել or - եմ, եցի *vn.* to see, to look at, to re- gard, to observe, to examine, to con- sider, to contemplate, to reflect, to ponder on; to show or pay regard to; -իչ *a.* regarding, observing, contem- plating; -ուծիւն, -ումն *s.* observation, contemplation; regard, consideration.

Նկար, ուց *s.* painting, picture; image, figure, effigy; embroidery or needlework of divers colours; lively description; ի - ու հանել, to paint, to take or draw a portrait; to describe; Տ. Թատրոնական, Մաւրիտանական, &c.

Նկարագեղ *a.* picturesque; -գիծ *s.* painter; -գիր, գրաց *s.* description; picture, painting; representation, like- ness, portrait; delineation, design, plan, model, form; style; text; Տ. Նկարագիծ; *a.* painted; described; պատկերակերպ - , portrait, likeness; - բնութիւն, the picture of nature; բոս - գրին, literally; մեկնել իւ - գրին, to explain literally; -գործ *a.* variegated; -գրական *a.* representative; descrip- tive; picturesque; characteristic; li- teral; - իմաստիւք, literally; -գրեմ *va.* to paint, to represent; to pour- tray, to depict, to paint, to describe, to give a description of; to character- ize; -գրութիւն *s.* painting, representa- tion, portrait, image, figure, delinea- tion, sketch; description; *rhet.* hypo- typosis, imagery.

Նկարագեմ *a.* painted; -գրույմ *s.* character, letter; -կերպ *a.* painted, diversified with colours, variegated, checkered; embroidered; *s.* painting, image; -կերպ, աջ or ից *s.* embroi- derer; painter; *a.* of divers colours; figured; embroidered; -կերպեմ *va.* to paint; to embroider; -կերպութիւն *s.* painting; embroidery; -պաշտօնք *a.* painted, adorned with paintings; - տախտակ, picture, painting; -պատ- կեր *s.* image, portrait, effigy; -տիպ *s.* literal history; text; -ցոյց *a.* repre- senting a picture or image.

Նկարեմ, եցի *va.* to paint; to repre- sent, to figure, to form; to depict, to describe, to write; - ի միտս, to ima- gine, to fancy, to picture to oneself; - ի գրի, to write, to describe.

Նկարէն *a.* painted, coloured, varie- gated, varied with many colours; em- bellished with imagery; - պատտառք չնդկաց, printed calico, chintz, cotton.

Նկարիչ *s.* painter; կենդանագիր - , portrait painter; կին - , paintress.

Նկարուն *S.* Նկարէն.

Նկարչական *a.* picturesque; -չութիւն *s.* painting; - իւղաթուրմ, oil- paint- ing; - ջրագանգ, water-colour painting.

Նկնախոհ *a.* mean-spirited, low-mind- ed; -հասակ *a.* low-sized, short, little; -ձեւ *a.* mean in appearance, low, poor.

Նկնութիւն *s.* meanness, baseness, lowness, smallness, shabbiness.

Նկուղ, ից *s.* hollow, ditch, cave, cavern, grotto.

Նկուն *a.* vanquished, conquered, humbled, lowered, abased, depressed; base, abject, vile, low, contemptible, mean, poor, little, ignoble; - աւնել, to conquer, to subdue, to bear or break down, to humble, to depress, to abase, to weaken, to harass, to mor- tify, to humiliate; - լինել, to be con- quered, overcome, humbled, abased, worsted, to succumb, to yield to.

Նկրտեմ, եցի *va.* to push on, to in- duce, to incite; to promote, to advance.

Նկրտիմ, եցայ *vn.* to endeavour, to exert oneself, to take pains, to make great efforts, to strive hard, to do one's best. [effort, study, diligence.

Նկրտումն *s.* advancement, progress; Նշանդ, աջ *s.* alligator, cayman.

Նմա *pron.* to him or her.

Նման, ից *a.* like, similar, resembl- ing, approaching; equal, conformable, analogous; *ad.* similarly, in the same manner, alike, such; - է *v. imp.* it suits, it is proper, fit or becoming; it seems, it appears; ամենեւին - է նմա, he is as like him as can be; - զ-ն սիրէ, like loves like.

Նմանաբանութիւն *s.* imitating a per- son's voice or speech, mimicry; -բար *ad.* likewise, equally, in the same man- ner; -բերեմ *va.* to figure, to repre- sent; -բոյժ *s.* homœopathist; - բժիշկ, homœopathic doctor; -բուժական *a.* homœopathic; - դեղ, - medicine; -բուժութիւն *s.* homœopathy; -գոյն *S.* Նման *a.* & *ad.*; -գործ *a.* counterfeited; *s.* counterfeiter; -գործեմ *va.* to coun- terfeit; -գործութիւն *s.* counterfeiting; forgery; -գրեմ *va.* to write a similar hand; to fac-simile; -գրութիւն *s.* fac- simile; -խօս *a.* imitating the human [voice.]

Նմանակ *a.* like. Նմանական *a.* imitative; mimic; -ն *s.* mimicry; -կերպ *a.* uniform, con- formable or resembling; -կերպիմ *vn.* to conform to, to become like, to re- semble; -կերպութիւն *s.* similarity, con- formity, uniformity, resemblance, ana- logy; -կի *ad.* likewise; -կեր *a.* subject to the same feeling or passions; -կից *a.* Տ. Նման; imitating, following; -ա- կցութիւն *s.* conformity; imitation; -հան *a.* portraying faithfully; traced, coun- terdrawn; -հանեմ *va.* to trace, to counterdraw; -հանութիւն *s.* tracing, counterdrawing; -հաւասար *ad.* like,

similarly, equally; -հիւթ *a.* formed of the same material; -ձոյլ *a.* stereotyped; *s.* stereotype; stereotype-plate; -ձուլեմ *va.* to stereotype; -ձուլիչ *s.* stereotyper; -ձուլումն *s.* stereotyping; -մասն *a.* composed of similar or equal parts; յանդ *a. gr.* consonant; յանգումն *s.* consonance, harmony, concord; -պէս *ad.* likewise, in like manner, in the same manner, conformably, equally, analogically; -սեւ *a.* of the same gender; -սեր *a.* of the same kind, family or species; -վիշա *a.* subject to the same afflictions or pains; -սառուհի *s.* alliteration; -սիպ *S.* նմանակերպ; -ցեղ *S.* նմանասեր.

Նմանելի *a.* imitable.
Նմանեմ, եցի, -եցուցանեմ *va.* to render like, to assimilate, to conform, to equalize, to liken; to imitate, to counterfeit. [image, statue.

Նմանի *S.* նման *a.*; -ք *s.* likeness, նմանեմ, եցի, -նիմ, եցայ *vn.* to be alike, similar, to resemble, to approach, to be equal with; to imitate, to follow, to tread in the steps of; նմանեալ մարդկան, in the human form; նմանի *v. imp.* it suits; it is very probable; -էթէ, it seems, it appears.

Նմանող, -ակից *s.* imitator; -լինել, to imitate, to follow, to endeavour, to resemble; to copy, to ape, to mimic; -ուծիւն *s.* imitation; mimicry.

Նմանորդ, աջ *S.* նմանող.
Նմանութիւն *s.* similarity, resemblance, conformity, analogy; assimilation; comparison; uniformity, equality; imitation; likeness, image, effigy; figure, type, form: parable, example; լը -թէ, ի -, in imitation of, after the fashion of; լը նմին -թէ, in like manner, likewise; *S.* բերեմ.

Նմանունակ, նմանցորէն, նմանորէն *ad.* likewise, equally; like, same, conformable.

Նմանորինակ *S.* նոյնորինակ.
Նմին աղագաւ, նմին իրի *ad.* for which reason, therefore, wherefor, on that account; consequently.

Ննջարան *s.* dormitory, bed-room.
Ննջեմ, եցի *vn.* to sleep, to slumber, to lie down, to go to bed; to repose, to rest; ից. to die, to expire, to depart this life; -լը կնոջ, to lie with a woman; -արտաքայ, to lie abroad, out of doors; -բացթեայ, լը սասեղօք, to

sleep in the open air, to lie under the canopy of heaven; -աչօք բացօք, to sleep like a hare; -ի Տէր, to go to sleep in Jesus, to rest in God; -ի հող մահու, to sleep the sleep that knows no waking; -ընդ հարսիւր, to sleep with one's fathers.

Ննջեցեալ *a.* sleeping; dead in God, deceased, defunct; *S.* Մեռեալ; ա. զօթք վասն ննջեցելոց, prayer for the dead; պաշտօն -ցեղոց, requiem, obsequies; *S.* Պաշտօն.

Ննջեցուցանեմ *va.* to lull, to put to sleep, to lay down, to put to bed; -զինն ոք ի լանջա ուրուք, to marry, to join in wedlock; -զկոյս, to deflower; -զրք ի բուն յաւիտենից, to slay, to kill.

Ննջիւն, ննջումն *s.* sleep, repose, dormancy; decease, death, exit, transit; coition, copulation; ի -խոնարհիլ *S.* նիրհեմ. [almond-oil.

Նշաձեւ *a.* almond-shaped; -ձէթ *s.* *Նշայ, ի *s.* starch.

Նշան, աջ *s.* sign, mark; sign, signal, character, symbol; trace, vestige; sign, proof, token; omen; miracle, prodigy, wonder; ensign, colours, flag, standard, banner; the Holy Cross; betrothal, affiancing; seal, mark; central point, centre; aim, butt; *geom.* point; -կուռոյ, arms; -յաղթութե, trophy, triumph, victory; -or -սաալ, to give a sign, to beckon; to signify, to indicate; to affiancing; -առնուլ, to take aim at, to level at; ոչ եւս տալ -կենաց, to give no signs of life; -ան ձրեւի է, we shall have rain.

Նշանաբան *s.* watch-word, pass-word; -ուծի *s.* signification; -գիր, գրաց or գրոց *s.* character, letter; register, archives; secretary; cipher; signature, paraph, flourish; -ք. alphabet; elements, rudiments; -ք եզրկապականք, hieroglyphs; -գիւտ *a.* noting down; -գործ, աջ *a.* performing miracles, doing wonders; prodigious, marvelous; *s.* thaumaturgus, wonder-worker, miracle-monger; -գործեմ *va.* to work or perform miracles; -գործուծի *s.* miracle, prodigy, sign; -գրեմ *va.* to characterize; to write, to compose; to note, to mark; to delineate; -գրութի *s.* character, letter; writing; note, annotation; -գէտ *s.* sign-observer, soothsayer, augur, aruspex; -գիմնակ *s.* notable or important

events; -գրոյմ *s.* character, letter; -գրոյմումն *s.* making the sign of the cross; -գրեաց *S.* նշանագործ; -գգեստ *s.* uniform, regimentals; -սպասաւորաց, livery; -լոյծ *s.* diviner, astrologer, augur; -իւեց *s.* iota, title; point; -խնդիր *a.* seeking signs or miracles.

Նշանակ, աջ *s.* sign, mark; signal, indication, character, expression, proof; symbol; emblem; label, ticket; sign, miracle, prodigy; sceptre; sign-post; flag, colours, ensign; -հրդ, smoke; flame; -փողք -այ, signal trumpet, bugle; -զատապարտութե, judgment, sentence, condemnation; սք -ք, Sacred Elements; -հաւատոյ, symbol or formula of faith, Creed; -ք տխտից, symptoms; կանգնել յաղթութեան -, to raise a trophy, a monument of victory. [gorically, mystically.

Նշանակաբար *ad.* symbolically, allegative, expressive; symbolic; characteristic. Նշանակաւ *a.* fringed. [teristic.

Նշանակապէս, -կաւ *S.* նշանակաբար.
Նշանակաւոր *a.* significative; symbolic; remarkable, worthy of note, notable.

Նշանակեմ, եցի *va.* to signify, to denote, to betoken, to indicate, to declare, to notify, to express, to distinguish; to signalize; to characterize; to note, to mark, to remark; to figure, to represent, to mean, to signify, to have the sense or a meaning of; to cross, to make the sign of the cross; -զգինա, to quote; -զվաճառա, to ticket.

Նշանակերա *S.* Հրաշակերա; -կիւ *a.* significative; -կիր *s.* ensign, ensign-or standard-bearer; -կուծի *s.* signification, interpretation, meaning, sense; -աուր *s.* commandant, chief; general; -ըձակ *a.* hung with flags; -ցեմ, ցի *va.* to make signs, to beckon, to nod, to wink; to indicate, to point out; -ցի *ad.* by signs; -խօսել, to speak; -առնել ձեռամբ, to point at, to signify by hand; -ցոյց *a.* shewing a sign, signal-giving; *s.* formula; -ւոր *a.* signed, marked with a sign; special, signal, famous, remarkable, notable; symbolic, mystical; ensign-bearing; նաւ մի -աւ Գիսկորացոյց, a ship bearing the sign of Castor & Pollux.

Նշանեմ, եցի *va.* to put a sign or

mark upon, to sign, to mark, to brand; to make a sign; to promise in marriage, to affiancing, to betroth.

Նշաճուր *s.* almond-water; -տերեւ *a.* shaped like an almond-leaf.

Նշաւակ, աջ *s.* mark, butt, aim, target; -or աւակ -ի ից. spectacle, butt, object of derision, laughing-stock; աւակ -ի կացուցանել, յառակ -ի զնել, to expose to the mockery or contempt of the people, to set up to public ridicule; տեսիլ -ի լինել, to make a show of oneself, to make oneself ridiculous to every body; -լինել, կաւ, գառնիլ, to become an object of opprobrium, to be a prey or victim to ignominy, to be exposed to derision; -կալ կշտամբանաց, to be exposed to the darts of reproach or rebuke; եղին զիս -իւրեանց, they regarded me with horror, or as an abomination; եղիցին դիակուհք -լը երեսս գաշտաց, the carcasses shall lie as dung upon the open field; -եղէ ես բազմաց, I was as a wonder unto many; *S.* Աւակ; -ի նետաձգութի, skilful in archery.

Նշաւակելի *a.* shameful, infamous.
Նշաւակեմ, եցի *va.* to confound, to put to shame, to expose to public censure or to the ridicule of every one, to ridicule, to cry down, to defame, to slander, to lampoon; to lead in triumph.

Նշաւակութիւն *s.* spectacle, laughing-stock; shame, ignominy, opprobrium; nickname, by-name: hardy

Նշաւոր or -ի կաւ *S.* կաւ. [deed.
Նշարեւի, -րի *s.* bot. yoke-elm, horn-
Նշեի, նշի *s.* almond-tree. [beam.
Նշիւ *s.* chem. amygdalin.

Նշար, աջ *s.* bit, piece, particle, fragment; rest, residue; remains, mortal coil; consecrated bread, eulogia; -ք սքց, relic; աուի -այց, reliquary, shrine; -պատարադի, host, wafer; -կիւրց, wafer; -գործել or կազմել, to make wafers; -ք եւ նշարը Հայաստանի, the antiquities of Armenia, (Picturesque Armenia).

Նշարակուծ *s.* host-box; -աուս *s.* place for making hosts or wafers.

Նշարեմ, եցի *va.* to remain over & above; to leave fragments; -եալ *a.* left, remained; -տակը սքց, relics; -կեանք իմ, my spark of life; the rest of my life.

Եղևհուճիկ *s.* rebellion; contempt,
 Եղևհուճիկ, ի. -անիք *s.* mark, trace, sign,
 vestige, indication; - գեղջ, some
 remains of beauty.

Նշմարեցուցանեմ՝ *va.* to let see, regard or perceive.

Եւոյ Տ. Եւոյ, Դոյ; -ալարդ Տ. Եւոյ
-էմ, էքի una. to glitter, to glisten,
to shine, to sparkle, to flash.

ԵՆՆԷ, ուլից *s.* light, shining; reflex, glimmer; — խնդութէ, ray or beam of joy; աղօտ, մոայլ —, faint glimmer, dim light.

Նշուհագեղ, -զարդ, -փայլ a.shining,
gleaming, radiant, brilliant.

Նշու ա. full of almonds; abound-
ing in almond-trees.

Նշախր, աղոյ, ով, Նշտրակ, աջ ճ.
lancet; incision- or surgical-knife,
bistoury; - պալտարաց, fleam.

Կոթ *s. bot.* telegonus.
Կոթագ, աղ *s.* he-goat, goat; -աղեմ *a.* goat-faced; -աղան թթուում *s. chem.* hircic acid; -եան *a.* goatish; *s. pl.* he-goats; -երզու. գուլթի *S.* Ոլբերգահ, -գուլթի, -խա *s. chem.* hircine; -ոսն *a.* goat-footed.

Նողկ, -ալի or -աալի *a.* nauseous, loathsome, fulsome; disgusting, detestable; tiresome.

Նողկամ, աջայ, Նողկում, Նողկամ
vn. to be disgusted, to loathe, to feel
 sick or inclined to vomit; to abhor,
 to detest, to turn from with disgust.

Երողահիք *s.* disgust, nausea, qualms,
rising of the stomach; abomination.

Նոսկացանիւմ *va.* to disgust, to nauseate, to make loathe or sick of; to repugnate, to cause to abhor; to tire, to weary; *-ւելիչ* *u.* disgusting, nauseous, loathsome.

Նողկութի or -կառւթի S. Նողկանք.
Նոճ, Ի, -ի, ճւղ s. cypress; cyprus.

ἄνδρ', -άνδρ', -άνδρ' a. made of cypress-wood. [press.

Նոճիաճաճ *a.* ornamented with cy-
 նոճիկոս, *wy s. Gr. w.* lawyer, juris-
 consult; president.

Ἰνδιάνος *s. Latin & Gr. w. coin.*
Ἰνδικόν, *was or has s. Gr. w. law, right.*

Նոյական, Նոյեան *a. of Noah.*
 Նոյանք *& Noah & his family.*

Նոյեմբեր, 18 s. November.

Ինքն, նորին, նովին or զինք *pron.* him-
self, herself, itself; he, she, it; *a.* even,
equal, identical; *ad.* ditto, do, idem or
id; the same, of the same kind, after
the same manner, equally, conform-
ably, identically; **մի եւ** -, the same;
ի -, **ի նմին**, together, all at once; **ի** -,
- **ը** -, **ը** -ս **իսկ**, **ի մի եւ ի** -, **ի նմին**
ժամանակի, - **ժամայն**, - **Հեռայն** *ad.*
soon, very soon, quickly, in the same
moment, immediately, directly; -**գորմ-**
ծէր, to identify.

Նդիմաբան *s.* tautologist; -ական *a.* -gical; -եմ, ելի *vn.* to say over & over again, to repeat, to tautologize; -ուհի *s.* repetition of words; *rhet.* tautology; literal translation; -բար *ad.* identically; uniformly, equally; -գոյ, Տ. Համագոյ; -զաւակ *a.* being as brothers, having, as it were, the same father; -դէի. -կերպ Տ. Համագգի. Միակերպ; -հրաշ *a.* equally wonderful; -ձայնութի *s.* homophony; -ձեւ *a.* isomorphous; uniform; -ձեւութի *s.* isomorphism; uniformity; -մասն *a.* isomericous; -մասնութի *s.* isomerism; յանգ, ուն Տ. Նմանալանգ, ունութի; Նման, սցայ *vn.* to be the same or identical, to become identified; to unite with, to be equal; Նման *a.* quite the same; -նշան Տ. Համանշան; -նուն *a.* of the same name; Տ. Համանուն; -սերմի *a.* of the same family, consanguineous; -վերջ *a.* cadenced; -տիպ *a.* conform; *ad.* likewise; -ցուցանեմ *va.* to identify; to unite, to equal. [*ad.* Տ. Նոյնպէս.

Երեւոյթիւն *s.* identity, sameness.

Նոյնչափ *ad.* as much.

ἵσχυται *ad.* after the same manner,
in like manner, equally, as much as,
as well as, also, *idem.*

Նոյնպիսի, սւրբ, սեպ ա. even, like, equal, alike, the same.

Նոյնքան, -ի ad. as much.

Ἰσχυροτέρῃ *ad.* likewise; -ορτέρ *ad.* in

the same day; immediately, forthwith; -*օրինակ* *a.* like, the same; -, *չ*-*ad.*
**Նոսայ* *s. med. period.* [Տ. *Նորնախն*
Նովանք *s.* new-married couple; Տ.
Նու. [writer, secretary; *a.* notarial.
Նոսար Տ. *Նոսար*; -*աջե* *s.* short-hand
Նորագիր Տ. *Նար*.
Նոր, *ոչ* *a.* new, fresh, young; novel,
recent, modern; strange, extraordi-
nary, curious; inexperienced, unprac-
tised, new, raw; *ad.* newly, lately,
freshly, recently; - *ինչ* curiosity; - *մին*
Ղեւոնդիւս, like a second Leontius;
- *նորոգող բնութե մերոյ*, the Renewer
of our nature; *ամիս -ոյ*, the month
of first fruits; -- Տ. *Նորանոր*; *ի -ուրմի*
or *ուրմ* *ad.* at present; under the new
dispensation, according to the christ-
ian law; now, in the present age.

Նորա pron. to him or to her.
Նորաբան *s.* neologist; -*անան* *a.* -gical; -*ութի* *s.* -gy; -gism; -*բեր* *a.* recently conceded or granted; -*անն*, the new year; -*բողբոթ*, -*բոյս* *a.* new-born, just brought forth, new, young, tender; -*գին* *a.* recently bought; -*գլխա* *a.* new-fangled, newly invented or discovered, new, recent, modern; -*գործ* *a.* newly made, new, novel, fresh; strange, surprising, curious, paradoxical; -*գործեմ* *va.* to renovate, to renew; to restore; to do something new, extraordinary, miraculous; -*գործնութի* *s.* renewing; a miracle, an extraordinary or marvellous thing, deed or act; -*գրեմ* *va.* to write anew; -*գարձ* *S.* *Նորհաւաւան*; -*գգեսա* *a.* dressed in new clothes; -*գունարձ* *a.* new & merry; pleasant, grown green or flowering anew; -*թէք* *a.* new made; -*լուրք* *s.* news, novelty; *զինչ* - *իչեն*, what news? -*խալծ ուկոյղ* *s.* ripening grape; -*խնդիր* *s.* newsmonger; -*խողխող* *a.* just beheaded; -*խոց* *a.* wounded recently; -*ծին*, -*ծնեալ* *a.* new-born; regenerate; springing up afresh, budding anew; -*ծնեալ յաւազանէ*, just christened; *կին* -*ծին*, recently delivered woman; -*ծնինով* -*ծնանինով* *vn.* to be regenerated; -*ծնութի* *s.* regeneration; -*ծնունդ* *S.* *Նորածին*; -*կառոյց* *a.* new-built; -*կտար* *a.* lately finished or ended; young, raw, inexpert; -*կարգ* *a.* lately recruited; -*կերպ* *a.* prodigious, portentous, monstrous; -*կերտ* *a.* newly built or construct-

ed; strange, stupendous; newly ordained; -*կերտեմ* S. *Նորադարձեմ*; -*կնիք, կնիքի, -կնուք* a. newly baptized; converted; ordained; s. neophyte; -*կուռու* a. ferociously tormented; -*կրօն* s. innovator; a. superstitious; -*կրօնութի* s. innovation or novelty in religious matters; superstition; -*հաս* a. arrived lately; precocious, early, premature; unexpected, sudden; young, fresh; -*հասակ* a. young, tender; -*հարսն* sf. new-married, bride; -*հաւատ* a. newly converted; s. neophyte, proselite; -*հար* a. newly invented, modern, fashionable; -*հրաշ* S. *Նորանշան*; -*ձայն* a. strange, unheard of, innovated, invented or published lately; false, erroneous; -*ձայնութի* s. novelty, innovation; strangeness; -*ձեւ* a. new-fashioned, innovated, newly found out or invented; modish, capricious, fantastical; -*ք* s. fashion, mode, novelty; -*ս առեւել, ձեւել, մուծանել* or -*ձեւեմ* va. to innovate, to introduce any novelty or innovation, fashion or mode; -*ձեւիչ* s. innovator; milliner; -*ձեւութիւն* s. innovation; mode, fashion; -*ք, փանդ* articles; -*զանդ* a. s. protestant; -*զանդութիւն* s. protestantism; -*ճաշակ* a. having a novel taste, agreeable to the palate, delicious, exquisite; -*մարդ* S. *Նորավարժ*; -*մուռ* a. newly entered, young; s. novice; -*ք* s. innovation; -*ս նորոգել*, to introduce innovations or novelties; -*մուռութի* s. the first day of a month. [own, his or her own.

Կրթայ, ոց, -ին, խոց pron. one's
 Կրթահամ, ապայ vn. to become new,
 to be renewed; -հայ լուսին, it is new
 moon; -հեղար a. newly painted; -հշատ
 a. prodigious, marvellous, astonish-
 ing, surprising, wonderful; unheard
 of, extraordinary, incredible, paradox-
 ical, phenomenal, monstrous; -ինչ,
 phenomenon, prodigy, paradox; -հշտ
 a. furnished with new light or glory,
 shining anew; ք ալբե - , at early dawn,
 at the first dawning of aurora; -հոր
 a. quite new, quite recent; ad. anew,
 over again; -էն a. new-built; -պաղ
 a. freshly frozen; -պարգեւ a. recent-
 ly accorded, granted or given; -պէս
 ad. newly, recently, freshly; -պսակ a.
 newly crowned; - հայրապետ լեւոն
 ԺԳ, Leo XIII, lately raised to the

pontificate; -սէր *a.* fond of novelty or news, modish, fashionable; *s.* fashionist; -սիրութիւն *s.* love of novelty, modishness; -սնունդ *a.* newly fed, young, tender; -ստեղծ. *ից* *a.* newly created, produced or invented; -ստեղծեմ, եջի, -ծում, ծի *va.* to create, to re-create, to make anew; -սքանչ *S.* Նորանշան; -վարժ *a.* inexperienced, unpractised, inexpert, young, novice; -ձի, unbroken horse; -սեւակ *a.* of a new kind or sort; -սեւիկ *a.* extraordinary, strange, paradoxical, prodigious, portentous; -սեք *a.* of tender age, young; -սունկ *a.* newly planted; *s.* young, small plant; *fig.* neophyte; -սուր *a.* lately given, novel, recent; -բար *a.* renewing, re-creating; newly done; -բծաթ *s.* packfond, German silver; -ցոյց *S.* Նորանշան; -ցուցանեմ *va.* to make new, to renew, to renovate; -փառ *a.* vain, vain-glorious, vaunting; *s.* heterodox, heretic; -փառութիւն *s.* vain-glory, vanity; heterodoxy, heresy; -փեռուր *a.* moulted, new-feathered; *fig.* made young again, renewed, revived; -զարգարիկ, to moult, to get new-feathers, to put on new plumage; *fig.* to grow young again, to be revived; -փթիթ *a.* new-budded, new-blossomed, freshblown; -ծաղիկ, a tender or new-budding flower; -զեղ գարնայնոյ, budding graces of Spring; -ստինք, budding breasts; -փոր *a.* newly dug; engraved; -քաղաք *s.* new-city; *np.* Vagharshabad. Նորեկ, *այ* *a.* new-come, newly arrived; *fig.* newly converted; -հարսն, bride, new-married; -եղբայր, novice; -ի հաւատա, neophyte. [բանամ. Նորեմ, եջի *S.* Նորդեմ; -իմ *S.* Նոր. Նորնծայ *a.* newly offered, dedicated, ordained or consecrated; starting in life, entering in a profession or career, making one's outset; *s.* novice, probationer; -արան *s.* apartment for novices; -ուժի *s.* outset, first steps, starting, setting out; novitiate, probationership, time of probation; -ընկալ *a.* newly obtained; -ընտիր *a.* newly elected or chosen; -Աբբայ, a - Abbot-General; -լինել, to enrol fresh troops, to recruit anew. Նորի, բւոյ, բեայ *a.* premature, precocious; -բ *s.* first-fruits, premisses; օր նորեայ, first-fruits' day.

Նորինաց *S.* Նորահար. Նորին *S.* Նորա. Նորոգ *S.* Նոր; -ադործ *S.* Նորագործ; -այարդար *a.* renewed, re-made, made up anew; -ապէս *S.* Նոր *ad.*; -աաուր *S.* Նորաաուր. Նորոգեմ, եջի *va.* to mend, to do up, to repair, to restore to the first condition or state, to put in good or better condition; to regenerate, to reform; *fig.* to renew, to renovate, to revive, to re-establish; -զնկար, to restore a picture; -իմ *va.* to be renewed, restored, regenerated, re-established; *fig.* to revive, to come to life again. Նորոգիչ *s.* reformer, innovator, re-generator. Նորոգութիւն, -ումն *s.* renewing, renovation, restoration, reparation, mending; reform, reformation; new birth, regeneration; growing young again; *S.* Տոմար. [novation. Նորութիւն, -ումն *s.* novelty; innovation. Նորուս, -ումն *s.* a. new-student or scholar. Նորօրէն *ad.* in a new, unheard of or extraordinary manner, prodigiously; *a.* unheard of, extraordinary. Նորօրինակ *a.* unexampled, strange, new, extraordinary, prodigious, unusual. Նոցա *pron.* to them. Նոցայք, յոյ, յինք *s.* their. Նու, նուոյ. -բ, ոյ, -անք, անց *sf.* daughter-in-law; sister-in-law, brother's wife. Նուազ, *այ* *s.* music, song, air, tune, melody, strain; sonnet: cup, goblet, bowl, mug; fashion, manner; bout, time; -սսկի, golden cup or goblet; երեքսրբան - , trisagium, agiology; յօրինել -ս, to modulate, to sing; հեշտացուցանել -ս, to make a sweet concert or harmony; զլալթութեան -ս երգել, to sing an epinicion, a triumphal song; յերկարադոյն -օք զբանիւք անկանել, to be prolix, to prolong the discourse; զառաջին -ն, յառաջում -ի, the first time; ի բազում -ս, ի -ս բազումն, յայլ եւ այլ -ս, more than once, several or many times, over & over again; ի միում -ի, once, at once; all at once; զմի - եւս, once more; զմի մի -ի, առ մի - , for once; զայս մի եւս - , once more, once again; յերկարադոյն -օք, long, a great while or time; զվեց օրն մի մի - , once

a day for six days; լուր զայս վերջին - , hear for the last time. Նուագաթուղթ *s.* music-paper; -խալ *s.* melodrama; -խումբ *s.* orchestra; band; -ծու, *այ* *s.* musician; -կիչ *s.* accompanist; -լինել, to accompany; -կցեմ *va.* to accompany; -կցութիւն *s.* accompaniment; base; -հանգէս *s.* concert; գահլիճ -գիւրի, concert-room; -մու *a.* music-mad; *s.* melomaniac; -մուլթի *s.* melomania; -յարդար, *ից* *s.* musical composer; song-writer; lyric poet; -բան *s.* musical instrument; music- or song-book; -փչողական, բերանաւոր, լեզուակաւոր, wind, mouth, reed instruments; -ւոր *a.* musical, harmonious, cadenced, melodious; -ւորեմ *va.* to present the wine-cup, to hand a wine-glass. Նուագեմ, եջի *va.* to sing; to give out the tune, to strike up; to play on a musical instrument, to execute, to perform; -լ ումեք, to accompany; -սրնգաւ, to play the flute. [lody. Նուագերգութիւն *s.* music, song, melody. Նուազ. *ից* *a.* of little consequence, inconsiderable, few in number; lesser, smaller, very slight, weak, little; thin, slender; base, low, vile; *ad.* not so much, less but little, not over; ոչ ինչ - , not less, not fewer; յաւէտ կամ - , more or less; ոչ յաւէտ եւ ոչ - , neither more nor less; - անեղ *S.* Նուազեցուցանեմ. Նուազաբան *a.* brief, laconic; -գիււր *a.* rare; -կան *a.* diminutive, decreasing; -պատկեր, negative picture; -միտ *a.* short-witted; -նամ *S.* Նուաղիմ. Նուաղեմ, եջի, -եցուցանեմ *va.* to diminish, to reduce in bulk, to make less, to lessen, to reduce; to deduct, to abate, to retrench, to abbreviate, to shorten; to lower, to disparage, to depreciate; to extenuate, to emaciate, to attenuate; to eclipse, to throw into the shade; -զրկնա, to lower the price, to cheapen; -զարժէս, to depreciate, to debase the value. Նուաղիմ, եջայ *vn.* to diminish, to grow less, to decrease; to be lessened, abated, lowered, brought down; *ast.* to be eclipsed. Նուաղութիւն, -ումն *s.* diminution, lessening, decrease, extenuation; want of, deficiency in, scarcity; rarity; discount, reduction, lowering; decline,

wane, waning; eclipse; - գնայ, reduction in price, abatement; երթալ ի -ումն, to fall, to decay, to decline. Նուաղ, *ից* *a.* languid, languishing, weak, drooping, feeble, faint, pining away; less; dark, obscure; *gr.* subtle. Նուաղանամ, զնամ *S.* Նուաղիմ. Նուաղեմ, եջի, -եցուցանեմ *va.* to cause to languish, to make languid, to weaken, to enfeeble, to debilitate, to enervate, to cause to pine away; to darken, to obscure, to dim; to eclipse; to diminish. Նուաղիմ, եջայ *vn.* to faint, to fail, to lose one's senses, to fall fainting, to fall into a swoon, to swoon or faint away; to languish, to grow weak, to wear oneself out; to diminish, to grow less, to decrease; to become dim, obscure, to be eclipsed; -զեալ անկալեմ, to fall senseless; -զի սիրտ իմ, my heart grows faint within me. Նուաղութիւն, -ումն *s.* swoon, fainting, languor, languidness, weakness, fainting-fit, syncope; diminution, lessening, decrease. Նուաշեմ, եջի *va.* to subdue, to vanquish, to conquer, to master, to keep under, to subject, to subjugate, to enslave, to reduce to slavery; յինքն - , to take possession of, to make oneself master; -զզայրոյթ, to repress one's anger or resentment. Նուաշող *s.* subduer; tamer. Նուաշութիւն, -ումն *s.* subjection, enslaving, submission, obedience; detention, possession. Նուամ, *այի* *vn.* to mew. Նուաստ, *ից* *a.* humble, low, inferior, poor, mean, sorry, ignoble, vile, contemptible, cringing, servile. Նուաստաբանեմ *vn.* to speak submissively; -բար *ad.* humbly, basely, vilely, ignobly; -խոս *a.* low-spirited, poor-witted, weak-minded, abject, vile; meek, gentle, lowly in heart; -միտք, little minds; -խոհութիւն *s.* weakness of intellect; meekness, lowliness, humility; -կան *S.* Նուաստ; -նամ, աջայ *vn.* to humble, debase, undervalue or degrade oneself; -ցուցանեմ *va.* to humble, to abase, to lower, to degrade, to disparage; -զանհն, to humble or degrade oneself; -ցուցիչ *a.* degrading, debasing, vilifying. Նուաստութիւն *s.* abasement, un-

dervaluing, humiliation, abjection, baseness, degradation, meanness, vile-ness; առանց-թէ, without meanness.

Նուարակ, աջ s. bot. dittander, lepidium, cock's-foot; fumaria, fumiter, fumitory; zool. gold-finch.

Նուարան, աջ s. cover, covering; window-blind.

Նուէր, լիբաց s. offer, offering, present, oblation; libation; sacrifice; -ք, liberality; S. Չոնի; հաց նուէրաց, shew-bread; արդարէր - , votive-offering.

Նուիկ or -ճ s. bot. snake-root, serpentaria, dragon-wort, tarragon.

Նուիրակեր, աջ a. carrying & offering a present, offering; -գործ a. sacrific- ing; -գործեմ va. to sacrifice, to cele- brate mysteries; to consecrate, to offer; -գործ ունիւն s. celebration of mysteries, sacrifice, oblation.

Նուիրակ, աջ s. usher, sheriff's of- ficer, serjeant, licitor; nuncio; depu- ty; S. Նուիրանց.

Նուիրական a. sacred, consecrated, holy, divine; - եւ փրկաւէա երգ, toast, health. [sheriff.

Նուիրակապետ s. police captain, նուիրակաւար a. consecrating, sac- rificing; s. priest. [tion.

Նուիրակուի s. nunciature; deputa- Նուիրամակ s. holy or great month.

Նուիրան, աջ s. temple, church; con- secration; sacrifice.

Նուիրանոց s. libation-cup; chalice.

Նուիրատու, աջ, -տուր, արից a. of- fering, that offers the first-fruits to the Church.

Նուիրեմ, եջի va. to offer, to pre- sent, to give; to dedicate, to vow, to devote; to ordain; to consecrate; to sacrifice; - or - նուէրա, to pour out libations to; - զանձն, to devote, to sacrifice oneself; - զգիւ, to honour idols with offering; - եալ a. to be or- dained or consecrated; - կոնց, con- secrated to idols; - բող a. offering; ordaining; s. priest; bishop.

Նուիրումն s. offer, oblation; dedi- cation, inauguration; - անձին, self-

Նուկի S. Ունիկի. [sacrifice, devotion.

Նոււն s. China-orange, mandarin; - ի s. -tree.

Նուռեւանակ s. chief citizen.

Նուռիզմադայ s. Gr. w. money. [lily.

Նուռուֆար s. bot. nenuphar, water-

Նուշ, նշի or նշոյ s. almond; դառն - , bitter -; իւղ նշոյ, -oil; կիթ նշոյ, milk of -s; - շաքարապատ, sugar-plums; բլիթ ի նշոյ, crisp -; -past.

Նուռն, նուան, նուռնք s. pomegran- ate; նուան ծաղիկ, flower of wild -tree.

Նուս, ոց S. Նուք; ի - երիկարի ելա- նել, նստել, to mount on horseback, to take horse. [prescription, formula.

Նուսիայ, ի s. receipt, recipe; med.

Նուրբ, նրբից a. subtile, fine, slen- der, tenuous, lank, thin, slim; narrow; gr. subtile; fig. finespun, subtile, diffi- cult, abstruse, obscure, profound; ad. subtilely; - ձայն, shrill voice; - մտք, subtle, acute, shrewd, perspicacious.

Նուք s. horseback; back; S. Նուս.

Նուքա, նուքիս pron. they.

Նուպատ, ից s. aid, assistance, suc- cour, help, favour, subsidy, support, relief, resource, means; ի - ad. in sup- port of, on behalf or in favour of; - մատուցանել, to aid, to succour, to help; to care, to take care; - լինել S. Նպաստեմ.

Նպաստամատուց, -ւոր a. helping, succouring, propitious, favourable; - լինել or -ւորեմ S. Նպաստեմ; -ւորու- թիւն S. Նպաստ.

Նպաստեմ, եջի va. to help, to assist, to succour, to relieve; to second, to favour, to supply, to serve, to contri- bute.

Նպատակ, աջ s. aim, butt, level, end; premium, prize; fig. object, goal, end, scope, view, purpose, design, intent; կէտ -ի, aim; ուղղել ի -ն, to take aim at, to aim, to level at, to point; հարկանել ի -ն, to hit the mark; fig. to attain one's end; անուշ կամ յափշտակել զ-ն, to obtain the pre- mium, to win the prize; -եալ a. pre- fixed, appointed, fixed; -ադէտ s. ast. collimator; -գիտումն s. collimation.

Նպար, -ակ, աջ s. provision, store, victuals. [sions.

Նպարակաւոր a. laden with provi- նպարակեմ, եջի va. to victual, to provide with food.

Նպերա a. poor & proud.

Նռնագոյն a. pomegranate-coloured; s. crimson; - թաւիշ, crimson velvet;

-ձեւ a. pomegranate-shaped; -քար s. garnet. [բրախմ նռնեմեաց, -grove.

Նռնենի s. pomegranate-tree; -ք.

Նսնհ, Նսիհ, Նիս s. breath, puff; fig.

destiny, fate, fortune; զէհ - , high des- tiny; վայելել ի - , to prosper, to lead a happy life.

Նսեմ, աջ a. dark, dull, obscure, sad, gloomy, horrid; s. S. Նսեմուհիւն.

Նսեմական, յին S. Նսեմ.

Նսեմանամ, աջայ տ. to begin to lower, to darken, to become cloudy; to be darkened, obscured, overcloud- ed, eclipsed, tarnished.

Նսեմաստեղ a. obscure, gloomy, dismal; -խաւար, thick darkness.

Նսեմացանեմ va. to darken, to bedim, to blacken, to offuscate, to tarnish; to eclipse. [tarnishing, dullness.

Նսեմութիւն s. obscurity, darkness; Նսիր s. tribulation, difficulty, labour.

Նստած, ոյ s. excrement, dung; chem. residue, sediment, bottom. [life.

Նստական a. sedentary; - կեանք, - Նստաւել, -ի S. Նստայ տեղի.

Նստարան, Նստելի s. bench, form, seat, chair.

Նստեմ, եջի va. to lower, to dimin- ish; - զերկաթ, to fine down, to make subtile, to sharpen.

Նստիմ, աջ, նիստ տ. to sit down, to be seated; to repose; to lodge, to reside, to dwell; to be settled, to be resident; - զօրաց, to be encamped, to encamp; շուրջ - զքաղաքաւ, to be- siege, to blockade, to block up; ի դա- րան - , to lie in ambush, in wait; to plot; - ի սեղան, to sit down to table; - յաթուռ ի պէտս, to go to stool, to evacuate; - յինքեան, to retire from business, to live alone; - ի վերայ ա- ւանդի, to neglect one's deposit.

Նստողական S. Նստական.

Նստոյ տեղի s. anus, fundament, breech, bottom.

Նստոյ, աջ s. seat, residence; - փե- թակի, the bottom of a bee-hive

Նստուած S. Նստած & * Նիքք.

Նստուկ, ի - ad. sitting. [ing.

Նստումն s. sitting down; evacuat- Նստուցանեմ, ցի va. to place on a seat, to seat, to place, to put; to push in, to thrust; - զգորս, to encamp, to pitch a camp; - - զքաղաքաւ, to besiege. [lass.

Նրան, աջ s. sabre, scimitar, cut-

Նրբաբան a. subtile, quibbling, quirk; -եմ or բայեմ տ. to subtil- ize, to refine, to cavi, to sophisticate;

-ուծի s. subtility, cavilling, quibble,

quirk, sophistry; -բար ad. subtilely, cunningly, acutely, subtly; -էզրա a. slow-tongued, stammering, stuttering; -ինդիր a. punctilious, particular, punctual; -խոս a. artful-tongued, speaking subtilely; -կածան S. Նրբու- զի; -կան S. Նուրբ; -կառափն a. long- headed; -կաւա s. cambric, lawn; -հայեաց a. subtle, keen, piercing, in- genious; -ձայն a slow of speech; * shrill-voiced; gr. subtile; -ման a. of very thin parts; -մանաբար ad. like atoms, with very fine particles; -մարմին a. snaky, lanky, thin, slen- der, slim, delicate, spare; -միտ a. subtle-minded, sharp-witted, subtle, piercing, keen, sagacious, witty; -մտութիւն s. sharp wit, subtle-minded- ness, subtlety, sagacity, perspicacity, penetration; -նամ, աջայ տ. to be refined, to become more cunning or subtle; -յուցանեմ va. to subtilize, to refine; to make thinner, to sharpen, to point; -ւարա a. pointed, sharp; -փողոց s. lane, alley, narrow path; -քիթ a. thin-nosed; snouted; -քին S. Նրբանդիր.

Նրբեմ S. Նրբացուցանեմ.

Նրբիմաց S. Նրբամիտ.

Նրբին a. subtile; S. Նուրբ.

Նրբոս a. thin or slender branched.

Նրբութիւն s. subtility, tenuity, slen- derness, fineness, thinness.

Նրբուղի s. narrow way, footpath.

Նրթեմ, եջի, -իմ, եջայ տ. to be very hungry, to exhaust, to die, to pine away with hunger, to be dying of hunger, to be starved to death, to die of starvation; նրթեալ or նրթի a. exhausted or dying with hunger, fam- ished, languid.

Նրդակ s. lake, small lake.

Նրդիմ, եջայ տ. to languish, to be- come faint, languid, to wear oneself out, to faint, to swoon.

Նրդումն s. debility, languor, atony.

Նրդր, ուրի s. sieve, riddle.

Նութ, ի s. minium, red lead, ruddle, vermillion. [ished, starved.

Նութի, թւոյ a. fasting, hungry, fam- Նութեմ, եջի va. to announce; to procure, to provide; to prepare, to furnish.

Նութուի s. hunger; fast, fasting. [tives.

Նուր, սուր S. Սուր with its deriva- Նուրահեր a. weak or thin-haired;

-հող *a.* having but a thin stratum of earth; -սանար *s.* large-tooth comb.

Նոտար, *այ s.* notary; -եմ, էջի *va.* to write running hand; to draw up a deed; -ուծի *s.* notary's functions or profession. [bleak wind, sirocco.

Նոտու, *այ s. Gr. w.* south wind,

Նոտր or -գիր *s.* running hand, cursive, italic; -եմ, էջի *va.* to write running hand; *fig.* to examine minutely.

Շ

Շ (*shā*) *s.* the twenty third letter of the alphabet, & the eighteenth of the consonants; շ. շ. five hundred; five hundredth.

— It is sometimes changed into or confounded with the letters ս & ծ, as: աշտիճան, աստիճան; աշտուճ, աստուճ; նշգեհ, նծգեհ; աշխոյժ, ածխոյժ.

In foreign words, the letter *s* is often changed by us into շ; for example: sabbath, Semiramis, Simeon, Susan, Arsaces, &c. շաբաթ, Շամիրամ, Շմաւոն, Շուշան, Սրշակ.

Շաբաթ, *ու s.* sabbath, --day, day of rest; repose, rest; saturday; week; աւագ, մեծ —, holy saturday; աւագ —, holy week; — ուշ, the grand or holy sabbath; — է է —, է ուշ — ուշ, every week, weekly; — է — է, from one sabbath to another; վարձէլ է — ս, to let weekly; պղծէլ զ—, to break the sabbath; խորանք — ուշ, sabbatism; ք — ուշ ճանապարհի, a sabbath day's journey, (2000 cubits, i. e. about a mile); — ուշ *ad.* on the sabbath-day.

Շաբաթագիր, գրի *s.* hebdomadary or weekly newspaper; — լրծ *s.* sabbath-breaker; — լուծումն *s.* --breaking; — հախր *S.* Շաբաթապահ; — հան *a.* sabbatical; weekly, hebdomadary; — մուս *s.* officer on duty for the week, septimarian; sabbath-eve; — նամ, ա.

ցայ *vn.* to keep, to observe sabbath; to cease from work, to repose, to rest; to be out of work; — պահ *a.* keeping the sabbath; *s.* sabbatharian; priest whose week it is to officiate; — ք *s.* weekly fast or abstinence; — ցուցաւ, նեմ *va.* to cause to keep the sabbath; to cause to rest or repose from work, to celebrate the sabbath; — էր *a.* septimarian, whose week it is to be on duty.

Շաբաթումն *s.* keeping the sabbath; cessation from labour, rest, holiday, vacation.

Շաբաթեայ, էջք *s.* week's labour.

Շաբաթօրեայ *a.* of saturday.

Շաղանակ, *այ s.* chestnut; հորիկ —, horse—; — մեծ, great or large —; — ա. գոյն *a.* chestnut-coloured, auburn, nut-brown; — ազաճառ *s.* chestnut-seller; — էնի *s.* chestnut-tree; (փայտ) chestnut-wood; հորիկ —, horse-chestnut-tree.

Շաղկ, է *s.* back, shoulder, load; hand-barrow, sedan; — աման *s.* half a horse-load; — էմ, էջի *va.* to put on the shoulders, to load; *vn.* to load oneself with, to take upon one's back.

Շաղկոյ, է *s.* help-burden, "crochet."

Շաղկմբեմ, էջի *vn.* to prick up the ears, to listen attentively.

Շահ, էջ or ուշ *s.* profit, interest, fruit, gain, lucre; advantage, good, benefit, utility, emolument; interest, usury; — Պարսից, Shah or king of Persia; — օգտի or օգտութիւն, utility; սէր — ուշ, love of lucre; է — օգտի իւրեանց, for their advantage; for the benefit of them; ոչ առ է — ինչ օգտի բարբառիմ, be sure I speak disinterestedly; է — ս հարկանիւ, — ուշ գէտ լինել, կրթիւ, մտանել, to become avaricious, to be greedy of gain; — բեւրել, to be profitable, to profit, to produce gains; բառնալ զ— ուրուք, to clip a person's profits or gains; է — ածել, to invest, to put out at interest; — ս առնել, to dance.

Շահաբեր *a.* profitable, lucrative, advantageous, gainful, fruitful, proficuous; նաւ —, merchant-ship; — գէտ *s.* speculator; — գիտեմ *vn.* to speculate; — գիտութիւն *s.* speculation; — զաւակ *s.* fruit, profit, interest; — ժողով *a.* greedy of gain, grasping; *s.* usurer; — ինդիր, &c. *S.* Շահաբեր, &c.; — հան, ա.

-հանացու *a.* lucrative, useful; — էից *s.* partner.

Շահապ, — էա, *այ s.* vice-roy; governor; prefect; mayor; chamberlain; *fig.* guardian; — գաշտայ, dryad; — անտառայ, sylvan, satyr.

Շահաւեր, սիրաց *a.* interested, selfish, venal, mercenary, covetous; — սիրութիւն *s.* love of gain, selfishness, covetousness, venality; — սպրամ, է *s.* bot. basil; — ստան, է *s.* seat of Government, capital, metropolis; — վաճառ, *այ s.* Շահաւաճառութիւն; trader, merchant; — լինել, to trade, to traffic, to deal; — վաճառութիւն *s.* commerce, trade, traffic, business.

Շահառակ *S.* Շահառակ; — էմ, էջի —, էմ, էջայ *vn.* to face, to brave, to attack valorously, to assail, to lead the onset; — ինչ, — ուշ, — ուշ *s.* attack, assault, valour, bravery, military expedition or enterprize, deeds, feats of arms, exploits; success, conquest, victory.

*Շահար, է *s.* woody wild, forest; — աղի *a.* sylvan, savage, wild; — ուշի *s.* Շահարար, *այ a.* gaining. [sylvan.

Շահաւետեմ, իմ *S.* Շահիմ; — տուէ *s.* utility, profit, fruit, advantage.

Շահաւէտ, — էաւց, — էր *a.* profitable, advantageous, useful, fruitful, lucrative, interesting; — էրաբար *ad.* advantageously, usefully, profitably; — էրեմ, էջի *va.* to gain, to obtain, to acquire, to purchase; to buy; — էրիմ, էջայ *vn.* to do good, to help, to avail; to profit, to derive advantage, to turn to account; — էրութիւն *s.* profit, gain, advantage.

Շահեկան, — աջու *S.* Շահեկան; — ուշութիւն *s.* fruit, profit, advantage, gain, lucre; fertility, fecundity; enjoyment, pleasure, ease.

Շահեմ, էջի *va.* to cause to gain or gain; — էտա, էջ *s.* gain, lucre.

Շահեցուցանեմ *va.* to be lucrative or profitable; to invest money profitably; *fig.* to instruct, to edify.

Շահէն, էնի *s.* yellow-legged hawk, æsalon, merlin, sparrow-hawk.

Շահընթայութիւն *s.* gain, profit, lucre; — ընկալ *a.* profitable, lucrative.

Շահիմ, էջայ *vn.* to gain or profit by, to make a profit, to draw an emolument from; to obtain, to win, to carry away or off; բաղունս —, to gain

much, to make a great profit; — էղ-կեանս, to escape, to save oneself from peril; — զմահ, to escape death, to have a narrow or hairbreadth escape; — զվնաս եւ զհետաւ, to avoid this harm & loss, not to suffer, to escape suffering; — զգե *fig.* to edify, to set a good example; չիք ինչ շահեցոյ, there is nothing to be gained.

Շահոբրամ *s.* bot. clove, pink, carnation. [bert, nut, chestnut, &c.

Շահպալոււս *s.* bot. malabathrum; fil-Շահպալակ *s.* bot. * gilly-flower, stock; — գեղին, wall-flower. [ing-dew.

Շաղ, էջ *s.* Յոշ; night-damp, even-

Շաղախ, ոյ *s.* cement, mortar; lute; slime, mire, mud; caltrop; star-thistle; *a.* soiled, sullied; foul, dirty; — աբեր *a.* mud-bearing (swallow); — անամ, ա. ցոյ *S.* Շաղախիմ; — էմ, էջի *va.* to cement, to plaster; to smear, to dirty, to soil, to contaminate; — գէտաւ ար-էամբ, to imbrue one's hands in blood; — էմ, էջայ *vn.* to be splashed, soiled, dirtied; to imbibe, to absorb, to drink in, to soak up; — ուշ *s.* cementation; dirtiness, contamination; * — ուշ *a.* muddy, miry.

Շաղախրաւ, *այ s.* great talker, bab-bler, chatterer, tattler; talebearer, scold; — ք *s.* immodest dance, taran-tella; — անք *s.* quackery; *S.* Շաղախաւ անութիւն; — էմ, էջի *vn.* to prate, to chat, to babble, to tattle, to prattle; — ուշ, — ուշ *s.* charlatanry, extreme verbo-sity, prating, chattering. [to stutter.

Շաղաղեմ *va.* to wrest; to stammer, Շաղամթ, է *s.* thread; string; packthread, twine.

Շաղամանութիւն *s.* annexion.

Շաղաւար *a.* entwined, conjoined, united; *s.* gr. syllable; — էմ *va.* to en-twine, to connect, to combine; to compaginate; — էմ *vn.* to be entwined, joined; to be attached, stuck; to con-join, to match, to be coupled; — ուշ, — ուշ *s.* conjunction, connexion; in-terweaving, intertwining, wreathing; copulation.

Շաղաղոյս or շուս *s.* vagabond, good-for-nothing wretch, scamp, black-guard, scoundrel; *a.* dissolute, shame-less, unblushing, brazen-faced; — շառ-թիւն *s.* scoundrelism, meanness, bare-facedness, impudence, debauchery, licentiousness, libertinage.

Գաղապառ *a.* twined, twisted, wound round, entwined; *-եմ* *va.* to twine, to twist; to implicate, to involve; *-իմ* *vn.* to entwine, to twist round each other; to be coupled.

Գաղաշուրթ *a.* insinuating, false, double-tongued; cheating, fraudulent.

Գաղափ, *ոյ* *s.* trepan, wimble, augur, piercer; *-իկ* *s.* gimblet.

Գաղբալու *s.* mimic, buffoon.

Գաղամ, *ի* *s.* turnip; *-վայրի*, rape.

Գաղեմ, *եցի* *va.* to implicate, to involve; to mix, to mingle, to knead; to dilute; to soil, to stain; *-իմ* *vn.* to be mixed, kneaded; wrapt together, united; *fig.* to be implicated.

Գաղիկ, *ղրոյ* *s.* raw flesh; carrion, carcass, dead body. [parsley.

Գաղիւս *s.* bot. bastard- or fool's

Գաղիսայ, *այ* *s.* junction, bond, union; *gr.* conjunction; *-եմ*, *եցի* *va.* to join together, to conjoin, to unite; *-ում* *s.* conjunction, connexion, concatenation.

Գաղադործուի *s.* butcher's calling.

Գաղափեր, *այ* *a.* sarcophagous, carnivorous; voracious; *-ում* *s.* sarcophagy, devouring carrion; voracity.

Գաղալեղ *a.* fat & lusty, corpulent,

Գաղալի *s.* mixing; wrapping [bulky.

Գաղաբանութիւն *S.* Գաղաբանութիւն.

Գաղափայլ, *ի* *այ* *s.* chatterbox; *a.* prattling, tattling, cackling; foolish, absurd; silly, insipid, mawkish; *-անք* *s.* idle stories, idle talk, chit-chat, tittle-tattle, cackle, talking to the wind; folly, nonsense, extravagance, absurdity; silliness, dotage, second infancy; *-եմ*, *եցի* *vn.* to talk nonsense, to tell idle stories, to babble, to gossip, to cackle, to tittle-tattle; to dote, to rave; *-ում* *s.* *S.* Գաղափայլանք; *ի* *-մի* *զա.* *առծիկ*, to rave, to be delirious or frenetic; *-ում*, *-ում* *S.* Գաղափայլ.

Գաղամ *s.* musk-melon.

Գաղանդաւ, *այ* or *ի* *s.* fog, haze, mist; obscurity; atom, corpuscle; *ast.* cosmical matter; *-աչաց* *med.* suffusion, cataract; *-առեւ* *a.* obscure, dim; like an atom; *-իմ* *vn.* to get muddy, dim. [*-ակ* *s.* small cane-field.

Գաղե, *ի* *այ* *s.* cane-brake, -field, fen; Գաղաբանութիւն *vn.* to talk nonsense, to prate foolishly; *-բար* *ad.* foolishly; *-հան* *a.* foolish, mad; furious.

Գաղաբան *S.* Գաղաբանութիւն.

Գաղաբան, *եցայ* *vn.* to become mad, to play the fool, to commit folly; to rage, to be in a fury, to be mad for, to eagerly long for, to fall madly in love, to be desperately in love, to be agitated by violent transports for, to love to distraction, to dote upon; to be wanton, lustful; *-ի* *հանայա*, to woo, to court, to rave, to be in love to extremity.

Գաղաբանութիւն *s.* folly, fury, mania, rage; *fig.* violent passion, love, fury, transport, gallantry, love intrigue; debauchery, lewdness.

Գաղաբու *a.* foolish, mad; extravagant, absurd; *fig.* carried away by passion, furious, maniac, mad for, dotingly fond of, love-stricken; lewd, libidinous. [*-տեղի*, cane-brake.

Գաղաբու *a.* full of canes or reeds; Գաղաբանակերտ, *-չէն* *a.* built by Semiramis; *s.* Semiramople, Van.

Գաղաբանակ *s.* bot. symphytum, pulmonaria, comfrey, consound.

Գաղաբան, &c. *S.* Գաղաբան, &c.

Գաղաբան *s.* tetrarch.

Գաղաբանութիւն *s.* tetrarchy.

Գաղա *s.* Persian w. sun.

Գաղա *s.* bot. imperial-lily.

Գաղաթիւ, Գաղաթացի *a.* *s.* Samaritan.

Գաղաթութիւն *s.* samaritanism, Samaritan sect.

Գաղաթուր, *փրոյ* *s.* spit; **ast.* Libra, the balance; *ի* *-հարկանիւ* *S.* Գաղաթութիւն. [small spit.

Գաղաթակ, *այ* *s.* crown, diadem; Գաղաթակաւ, *այ* *s.* spit-rack.

Գաղաթեմ, *եցի* *va.* to spit, to put upon the spit; to run or to pierce through & through, to transpierce.

Գաղաթան, &c. *S.* Գաղաթան, &c.

Գաղաթաւ *a.* dog-headed; *s.* dog-head; Anubis, cynocephalus; *zool.* cynocephalus, baboon, monkey; *bot.* dog's-head; *-գլեաց* *a.* cynic; *-լեզու* *s.* bot. cynoglossum, dog's-tongue, hound's tongue; *-կնիթ* *a.* dog-muzzled; *-ձուկն* *s.* dog-fish; *-ճանճ* *s.* dog-tick, ricinus caninus; *-պատկեր* *a.* dog-faced; *s.* painted or sculptured dogs.

Գաղթ or Գաղթ, *ի* *այ* *s.* thunderbolt, lightning, thunder; fire, spark, flash; red hot iron; ingot; *հրաւառ*, բոցա-վառ, կայծակնացայտ, հրաշուռ, սպառ-

նաղի, ահաւոր - the burning, flaming, gleaming, smoking, threatening, dreadful thunderbolt; *-սարձակել*, to hurl thunderbolts, to fulminate; *հրա-յեւալ* *-իւք* պատկերաւ, to crown with a bent, red hot spit.

Գաղթական *a.* fulminating, fulminant; *-թթուում* *chem.* fulminic acid; *-կեղ* *a.* burning like a thunderbolt; *-առնել*, to fulminate, to strike with lightning; *-լինել*, to be lightning-struck; *-հար*, *այ* *a.* thunder-struck; *ad.* with a thunder-clap; like a clap of thunder; *-լինել*, to be struck by lightning, to be thunder-struck; *-առնել* or *-հարեմ*, *եցի* *va.* to fulminate, to strike with lightning; *-հարու-թի* *s.* thunder-clap; a peal of thunder; *-ձիւ* *S.* Գաղթական. [rod.

Գաղթարդէլ *s.* conductor, lightning-rod. Գաղթեքար *s.* meteoric stone, meteorite; *S.* Երկնաքար. Օդաքար.

Գաղթընկէց *a.* thundering; fulminating; *-բարկուի* *fig.* thunder; *-ամպ*, thunder-cloud.

Գաղթ *s.* dog's-meat, dog-porridge.

Գաղթաւոր *s.* price of a dog; hire of a prostitute.

Գաղթիւն, փիւն *s.* dog's-dung.

*Գաղ *s.* milk-diet, -food; **-որդ* *s.* maker or dealer in milk products.

Գաղ *S.* Գաղիւն; *-եմ*, *եցի* *vn.* to make a noise, to rumble, to clash; to clack, to crack, to crackle; to boil violently, to burst, to blow up; to shiver, to crepitate; to rustle, to murmur; to thunder, to detonate; *-սող-նոց*, to hiss; to whistle; to whiz; *-մեղունաց*, ճանճից, to buzz, to hum; *-իւն*, *-ում* *s.* noise, burst, crackling, crash; rustling, rumbling; report, clap, explosion; resounding; gurgling, murmur.

Գաղիկ, պիկայ *s.* shirt, linen; *-քահանայական*, alb; *-սարկաւազայ*, զարպ, rocket, surplice; *dalmatic*, tunic; *-կանանց*, chemise, shift.

Գաղիկ *va.* to incrust, to plaster, to coat. [oneself.

Գաղաթում *s.* over filling, cramming Գաղ *a.* *S.* Գեղ; **s.* tumult.

Գաղաթեղ *a.* rather red, reddish; *-զուրի* *a.* bloody, bloody-minded; *-գլի* *a.* red, reddish; *-աչք* կամ *ե-րեւք*, fiery or flashing eyes; *S.* Տեղ; *-գաղանիւք* *S.* Գաղաթականութիւն; *-գաղ-*

նաղալանիւք or Գաղանիւք *va.* to cause to blush, to put to the blush, to shame, to confound; *-գաղանիւք*, *եցի*, *-գաղանիւք*, *եցայ* *vn.* to blush, to redden with shame, to be ashamed, confounded; *-նեղանիւք* *երեւք* *նր* *ի* *ցամառնէ*, his face flushed with anger; (*լամեթոյ*), he turned quite red; *-գաղանիւք* *s.* red, redness; *fig.* flush, blush, shame, bash-

Գաղաթ *S.* Երկն. [fulness.

Գաղաթիկ, զլայ *s.* mass of rock salt; *-առի*, block of ice; iceberg.

Գաղաթ, եմ *S.* Գաղիւն, ձեմ; *ի* *շա-լեղոյ* կառաց *նր*, եւ *ի* շառաւեղոյ անու-ոցն *նր*, at the rushing of his chariots, & at the rumbling of his chariot-wheels; *-իւն*, *-ուկ*, *-ում* *S.* Գաղիւն, Թնդիւն; *-ուկ* *s.* tinsel.

Գաղաթեղ or Էղ, *այ* *s.* shoot, sprout, twig, sucker, sprig; *fig.* offspring, scion, sons, descendants, posterity; beam of light, gleam, ray; branch, part, member of body; *geom.* *S.* Ճառագայթ; *-արմատոյ*, root-tips; *-անուկ*, spoke of wheel; *-օրհնութեան*, blessed offspring; *-գաղանիւքեան*, accursed progeny. [root.

Գաղաթալարմատ *a.* sprung from the Գաղաթեղեմ, *եցի* *va.* to send forth shoots, to throw out suckers, to sprout, to shoot, to bud, to put forth buds, to germinate; to generate, to procreate; to emit rays, to beam. [shoots.

Գաղաթիկուղէլ *a.* sending forth Գաղաթ, Էղ *s.* camel.

Գաղաթ *s.* light, beam, shine; *-նա-թափ* *a.* emitting rays; *-նայրով* *a.* radiant, refulgent; *-նառ* *a.* quite ashamed or abashed; *-ում* *s.* shining.

Գաղաթ *s.* wild-pomegranate seed.

Գաղաթեմ, *եցի* *va.* to scarify; *S.* Զտեմ.

Գաղ, *ի* *այ* *a.* much, several, considerable, abundant, plentiful, copious, in great quantity; *ad.* much, too much, very, most; enough, sufficiently, as much as necessary; *-*, *-անգամ* *ad.* often, frequently; *-իւկ* *ad.* sufficiently; *-կամ* *սակաւ*, more or less; *ը-եւ* *ը* *սակաւ*, in all about; *փորք* *ի* *-է*, somewhat, partly, a little; more or less; *ոչ* *ը* *-էւ* *ը* *փորք*, in no wise, in no way; *-է* *v.* *imp.* enough, it is enough, sufficient, no more; *-է* *այդ*, that is enough; *-է* *զի*, it suffices that; provided that; *-սակաւ*, to be content; *-համարիլ*, to content oneself with;

-բ յայնչանէ, most of them, the greatest part of them; *դեռ աւուր - կայ*, much time still remains; *հէ կէք քէզ - զի ...*, does it seem to you a little thing that ...? *ոչ երբեք ասեն* - they never say: Stop, enough! S. Օր.

Հատարանութիւն s. talkativeness, verbiage, verbosity, loquacity; *-իստ*, *այ* a. talkative, verbose, loquacious, garrulous; prating, chattering, tattling, prattling; s. S. *Հատիստ*; *-լինել* S. *Հատիստել*; *-խօսութիւն* s. multitude of words, loquacity, garrulousness; chit-chat, babble, tattle, prattle; *-ծախ* a. costly, dear, expensive; *-կեաց* a. long-lived, long-living; *-կեր*, *այ* a. s. eating a great deal, great eater, glutton, gormandizer, voracious, devouring, ravenous; *-հանձար* a. very talented, very intelligent; judicious; *-հմտութիւն* s. polymathy, great erudition, great experience; *-մարդութիւն* s. *better* *խաղմա* - great or considerable population, multitude of men; *-մարմին* a. corpulent, bulky; *-համ*, *այայ* *vn.* to content oneself, to be content, to take up; to suffice, to be sufficient or enough; to multiply, to increase; *-սահաւոր*, *փոր*, to be satisfied or content with a little, with any thing; *-շուրջ*, *շրջիկ*, *շրջող* a. roving, rambling, wandering; s. *vagabond*, *vagrant*, *roamer*, *stroller*, *idler*, *lounger*, *loiterer*; *-լինել*, to stroll, to roam, to rove, to ramble, to wander; *-շուրջութիւն* s. stroll, lounge, wandering; *-շուրջ* a. having a great deal of water, abounding with water; aqueous; *-ցուցանել* *va.* to content, to satisfy; to augment, to multiply.

Հատերդումն a. swearing much: s. great swearer, blasphemer.

Հատիմ S. *Հատմամբ*. [ligent.

Հատիմաստ a. very wise or intelligent.

Հատիստ, *այ* s. great talker, babler, tattler; braggart; a. S. *Հատախօս*; *-եմ*, *էջի* *vn.* to talk too much, to use vain repetitions, to gossip, to prate, to chatter; to boast, to brag; *-ութիւն* S. *Հատախօսութիւն*.

Համդու s. *bot.* thistle.

Հատկերութիւն s. gormandizing, gluttony, voracity, greediness, ravenness. *Հատում* S. *Հատմամբ*. [ousness. *Հատոյժ* a. very strong, robust.

Հատութիւն s. great number of, great quantity, great deal, multitude, abundance, plenty.

Հատուտումն S. *Հատահմտութիւն*.

**Հատար* s. skin-sieve.

Հատրուան, *այ* s. tent, pavilion, marquee; water-spout, fountain, jet.

Հար, *էջ* s. string, file, line, range, row, rank, order, long string, concatenation, chain, series, suite, train; multitude, great number; composition; *sarus* (period or cycle of 3600 years), century, epoch: crape, gauze, pall; * lace, lace-work; *-բ* *մարգարտաց*, string of pearls; *ոսկի* -, gold chain; *-բ* *էրանց*, mountain-chain; *-ճանճից*, swarm or lot of flies; *-միջմանց*, swarm of ants; anthill; *-շանց*, pack, number of dogs; *-ազգաբանութիւն*, genealogy; *ի* - *ի* *Հարկանել*, to register, to record, to set or write down; *ի* - *ի* *արկանել*, to string, to range, to rank; *ի* - *արկեալ* *թուել*, to enumerate, to number, to count; *ի* *միում* - *ի* *Հարեալ* *բ* *մի* *Համարել*, to be enumerated in the same series; *յանտեղեաց* - *ին է այս*, it is very far from the purpose.

Հարաբ or *Հարապ*, *ոյ* or *ի* s. syrup.

Հարաբանել, *էջի* *va.* to compose, to write; to ratiocinate, to make a syllogism; *-բանութիւն* s. syllogism, sequence, chain of arguments; *-գիր*, *գրաց* s. composer, writer, author; S. *Հարագրած*; letter, character; *-գծեմ* *va.* to compose; *-գոր*, *ուրի* s. cover; veil; *-գորոց*, cover or binding of a book, book-cover; *-գրած*, *ի* s. composition, wording; work, writing, works, treatise; memory, monument; *-գրական* a. historical; *-գրեմ* *va.* to compose, to write, to word, to put down in writing; to compile; *-գրող* s. composer; *-գրութիւն* S. *Հարագրած*; *-գրանք* *va.* to range, to arrange in order, to set to rights, to dispose, to put in order, to lay out; *-հաստութիւն* s. co-ordination, arrangement, order, disposition; *gr.* syntax; *-գրական* a. compound; composed; arranged, put in order; prosaic; *-գրեմ*, *էջի* *va.* to put together, in order, to arrange, to re-unite, to connect, to join, to combine; to construct, to make, to form; S. *Հարագրեմ*; *-գրութիւն* s. combination, conjunction, connexion; arrange-

ment, disposition; construction; *gr.* syntax; S. *Հարագրած*; *-թուեմ* *va.* to enumerate in order; *-ծեմ* *va.* to conjoin, to join with, to unite; *-լրական* a. completive; *-խառն* a. compound, combined, united; *-խառնեմ* *va.* to mix together, to compound, to intermix, to intermingle; *-խառնութիւն* or *ուսմի* s. intermixture, compound, combination.

Հարած, *էջ* S. *Հարագրած*; *-եմ* *va.* to arrange, to place or put in order; *-ծնեալ* a. cognate, born together; inborn. *Հարակալու* a. unitive. [nate, inborn. *Հարական* s. hymn, canticle, melody; hymn-book, hymnology.

Հարակապութիւն s. adhesion; *-կարգեմ* S. *Հարագրած*; *-կցեմ* *va.* to conjoin, to chain or link together; *-կցութիւն* s. conjunction, chaining together; *-հիւս* s. writing, work; *-հիւսեմ* *va.* to compose; *-ձայն* a. consonant; *-ձայնութիւն* S. *Ձայնակցութիւն*; *-մանեմ* *va.* to interweave, to intertwine, to lace, to join, to unite; *-մանութիւն* s. entwining, interweaving; *-մերձութիւն* s. adherence; *-յարեմ* *va.* to reunite, to join together; to continue, to join, to add; *-յարութիւն* s. continuation, sequel; *-պատմեմ* *va.* to narrate in order.

Հարաւ, *ոյ* s. pus, matter, ichor, sanies, purulence; rottenness; stench, stink; *- աւնուլ*, to effervesce, to swell, to become inflamed.

Հարաւարուղի, *-լի* or *լից*, *-ծոր* a. purulent, full of pus or sanies, ichorous, sanious, putrid, rotten, fetid; *-հիւս* s. med. ichoroides; *-հոս* a. stinking, fetid; *-արիւն*, corrupt blood; *-or* *-հոսութիւն* s. stench, stink.

Հարաւանդ, *ի* or *-ն*, *դան* s. bonds, bands, fetters.

Հարաւանդաւ a. corrupted, stinking.

Հարեմ, *էջի* *va.* to range, to arrange, to set or put in order, to dispose; to marshal; *-զմարդարիստ*, to string pearls; *-զնշանագիրս*, to compose. [earthquake.

Հարժ, *էջ* s. movement, motion; *Հարժարանութիւն* s. cinematography; *-կան* a. moveable; S. *Հարժուն*; *-կան* s. mobility; dynamics; *-կից* *լի* *նիւս* *vn.* to be moved together; *-հիմն* a. shaken from the foundations; *-ախիւ*, *-բան* S. *Հարժի*; *-ցոյց* s. polyorama.

Հարժեմ, *էջի* *va.* to move, to re-

move, to set in motion, to stir, to cause to move; to agitate, to shake, to flutter, to stagger; *fig.* to excite, to provoke, to rouse the feelings of, to move, to touch; *-զգլուլ*, to shake or toss one's head; *-զմմ* *բար*, to leave no stone unturned, to move heaven & earth; *-զգիրաւ*, to affect, to move to pity; *-իմ* *vn.* to be moved, stirred, shaken, staggered; fluttered, roused, agitated; to bestir oneself, to bustle about. [contriver.

Հարժիչ s. motive, spring; mover; *Հարժիւն* S. *Հարժուն*.

Հարժեմ S. *Հարժեմ*.

Հարժող a. motive, moving; *-ախիւ* a. moveable; *-ութիւն* s. mobility.

Հարժուն, *ոյ* s. movement; gesture, action; *սաստիկ* or *սարապայման* -, gesticulation; *-ա* *անել* *ի* *խօսելն*, to gesticulate while speaking; *սաստիկ* *-ա* *անել* *ի* *խօսելն*, to gesticulate, to be too full of action.

Հարժութիւն s. mobility; motion.

Հարժուն s. movement, motion, stir, stirring, nod, shake, toss; fluctuation, staggering; eccitation, provocation; *fig.* agitation, motion, impulse, commotion, emotion; gesture, action; earthquake; *ast.* movement; *զարժմունս* *երակաց* *զննել*, to feel the pulse; S. *Ընդոստ*.

Հարժուն a. moveable, moving; versatile, unsteady, unsettled; *աւաղին* - *ast.* the primum mobile; *-ի* *հողմոյ*, shaken by the wind; *-եւ* *անարժուն* *ստացուածք*, personal & landed property. [terest.

Հարիստ, *ի*, *իւ* s. usury, illegal interest. **Հարմաղ* s. silk-sieve; **-ուն* *ախիւ* s. the finest flour.

Հարոյ, *այ* s. file, row; *-բաղդաւ* *ւենեաց* S. **Հոսալ*; *-մարգարտաց*, pearl necklace.

**Հարում*, *-ուն* s. the setting in order, arranging; marshalling.

Հարունակ a. continuous, continual, non-intermittent; *-աբար* *ad.* continually; *-եմ*, *էջի* *va.* to contain, to enclose, to conserve; to continue, to last; *-ութիւն* s. continuation, continuity, succession.

Հաւաքարիւն S. *Նուխ*. [ponica.

Հաւաքար *լարանիկ* s. *bot.* aucupa ja-

**Հաւառ* or *Հաւեք* s. violin; guitar; S. *Վին*.

Շաւառն *s. bot.* cannaeorus; calamus odoratus, sweet-scented flag.

Շաւիղ. *պայ* *s.* path, road, way, passage; trace, vestige, foot print; *fig.* conduct, deportment; - *մարտակի* *ast.* orbit of a planet; - *երկաթակուռ* *S.* երկաթակուռի. [*fig.* sadness in mirth.

Շափառուկ *s.* obscurity in day-time; Շափիւղայ, Շափիւղայ, *ից* *s.* sapphire; - *դաձեւ* *a.* -shaped; like a sapphire; - *դեպ* *a.* of sapphire.

Շաքար. *ի.* աւ *s.* sugar; *մաքուր*, *սպիտակ* -, refined or lump -; *խակ* -, moist, brown or raw -; - *վանի* -, candy; *գործատուն* - *ի.* -, -mill; *զաւրան* - *ի.* -, -refinery; *հաւեմէլ* - *աւ.* to -, to sweeten, to strew or sprinkle with -; - *արուղի* *a.* sacchariferous; - *բուղի* *եղեգն* or - *արդս* *s.* the - cane; - *ագործ* *s.* confectioner, comfit-maker; sugar-baker; - *գործուծիւն* *s.* confectionery; sugar-manufactory; - *ական* *թթուում* *s. chem.* succharic or oxy-succharic acids; - *սաւա* *a.* sugar-flavoured, sugary; *սեխ* -, sugar-melon; - *աման* *s.* sugar-basin; - *ային* *a.* containing sugar; - *անուշ* *s.* sugarplum, comfit; burnt almond; - *աչափ* *s.* saccharometer; - *ալաճառ* *s.* sugarmen, sugar-monger, confectioner; - *ացուցում* *s.* saccharification; - *եղէն* *a.* saccharine; - or - *բ* *s.* sweetmeats, comfits, sweets; * *հենի* *s.* sweet-apple, "morosino"; - *օղի* *s.* rum, taffia. [*shoot.*

Շաքիւ. *բլայ* *s.* germ, bud, sprout, Շաքիւմ. *իմ* *un.* to bud, to sprout.

Շեղ. *ոյ* or *ի* *a.* oblique, in bias, a-slant, diagonal; *առ* *ի* -, *առ* - *ad.* slopingly, overthwart, slanting, aslope; obliquely.

Շեղաբարդ *a.* variable, light, inconstant; - *նիստ* *s.* rhomboid; - *անկիւն* *s.* lozenge, rhombus; - *նստական* *a.* rhombohedral; - *պէս* *ad.* indirectly.

*Շեղբ or - *իկ* *s.* sword or knife blade.

Շեղեմ, *եցի* *va.* to bend, to bow; to cause to deviate or to swerve; - *իմ* *un.* to slant, to slope, to incline; *fig.* to go astray, to turn aside or away, to deviate, to swerve, to go out of one's way; *շեղեալ անկիւն*, oblique angle; *շեղեալ քառանկիւն*, rhomboid.

Շեղութիւն, - *ուժն* *s.* obliquity, bias, slant, slope, deviation; *ast.* aberration, deviation.

Շեղք, *ից* *s.* heap, mass, pile, stock,

hoard, accumulation; - *ցորենոյ*, stack, rick; - *խոտոյ*, hay-cock, mow; - - or - *ս* - *ս* *S.* Շեղքեղք; - *կուտել*, *կուտել* - *ս* - *ս*, to heap up, to pile up.

Շեղքաբար *ad.* in heaps or piles; - *խախը* *s.* divination by observing heaps; - *կան* *a.* cumulative, ac-; - *կոյս* *s. S.* Շեղք; pile upon pile, towering heaps; - *կուտեմ* *va.* to collect, gather or heap together, to heap up, to amass, to pile up, to accumulate, to hoard; - *կուտեալ մեղք*, laden with sins; - *շեղք* *a.* massed, accumulated, heaped up; *ad.* in piles, masses or heaps.

Շեղքեմ *S.* Շեղքակուտեմ. [*ate.* Շեղքամեղա *a.* enervated, effeminate; - *Շեմ* or *Շեամ*, *շեմոյ* *S.* Սեամբ.

Շեշտ. *ից* *s.* shrill voice; *gr.* accent, acute accent ('); *mus.* an Armenian note ('); *ad.* *S.* Շեշտակի; - *որբիւ*, to end in a point.

Շեշտակի *ad.* acutely, pointedly, piercingly, sharply, keenly; instantly. Շեշտաւոր *a.* *gr.* accented.

Շեշտեմ, *եցի* *va.* to aim or level a blow at; *gr.* to accentuate.

Շեշտուր, - *ակ* *s.* word accented on the last syllable; barytone. [*acutely.*

Շեշտուրեմ *va.* to utter sharply,

Շեշտումն *s.* ending in a point, tapering, pyramidal form; *gr.* accentuation; *ի* - *անկանիւ*, to taper, to end in a point; *ի* - *յանգեալ*, pyramidal, pointed.

Շեւ *a.* steep, abrupt; *s.* declivity, slope; *անկանիւ* *ի* -, to fall in one's back, to fall supine.

*Շեւ, Շեւմ *S.* Մէլ, Միլեմ.

*Շեւիկ *s.* fine hair-sieve. [*of* -.

Շեր *s.* storax; *գաւազան* -, stick Շերամ, *ոյ* *s.* silk-worm.

Շերամբարանութիւն *s.* sericulture; - *բոյծ* *s.* silk-grower; - *բուծութիւն* *s.* rearing of silk-worms, sericulture.

Շերամիւն *s.* silk-worm house, silk-worm nursery, cocoonery.

Շերաս *S.* Շերամ. [*ladle.*

Շերեփ, *ոյ*, *ով* *s.* large spoon, soup-

Շերեփակոծ *s.* water-grasshopper; - *ձեւ* *a.* ladle-shaped.

Շերոց, *այ* *s.* storax-grove.

Շերտ, *ից* *s.* splinter of wood, chip, lath, strip, slip, part, morsel; - *պլուզոց*, slice, bit, piece; - *տակաւայ*, barrel-stave; - *կերպասու*, strip of fine linen; *բ* - *ստեղանցի*, through the balustrade.

Շերասկորոյ առնեմ *va.* to chip, to cut into chips or in pieces, to shiver, to shatter; - *ւոր* *a.* provided with a hatchet; armed with a spear; striped, streaked, streaky; - *զոր*, sapper; pikeman; - or - *փակ փեղկ*, blinds, Venetian blinds; - *փակել*, to surround with trenches, to circumvallate, to pallisade.

Շերտեմ, *եցի* *va.* to bark in strips, to streak, to stripe; *med.* to scarify; to cup.

Շեփոր, - *այ*, *ից* *s.* haut-boy; *S.* Փող. *Շէք or Շէք *S.* Յայք.

Շէկ, շէկաց *a.* of fawn colour, reddish, leonine, light, tawny.

Շէն, շինից *s.* inhabited place; village, hamlet; inhabitation; edifice; *a.* peopled, inhabited; in good state, prosperous; fertile, fruitful; happy, gay; *ոչ փայնի* *ի* - *այլեւ յանէն*, not only in inhabited but also in desert places; *եւ որ* - *ն մասցէ*, & that which shall not be destroyed.

Շեր, շիրի *s.* cantilena, song, ditty; - *ասաց* *s.* improvisatore, poet.

Շրտակ *s.* ureter.

Շթուշ. Շթիք *s.* splash.

Շթեմ *S.* Շթեմ.

Շիգդ, շգեղ *s.* buckle, clasp, hasp, button; decoration; - *սկի*, golden buckle or clasp.

Շիթ, շից *s.* small drop, tear; - *առ* -, - *բ* - *բ*, drop by drop; - *ի բերաւ նոյ*, saliva, drivel, slaver, slabber; - *բ բանից*, few words.

Շիթեմ, Շիթոց *S.* իսյթեմ, իսյթոց.

Շիւ, շայ *a.* squint- or goggle-eyed; short- or dim-sighted; - *ակնարկել*, to goggle, to squint, to look askew.

Շիկագոյն *S.* Շէկ; - *գումար* *a.* gold-coloured; - *թան* *s.* lentil-soup; - *կարմիր* *a.* reddish, red; scarlet; - *մորթիւոյց*, morocco, spanish leather; - *փայլա*. Brasil-wood, Queen's wood; - *հեր* *a.* light-haired; - *փոկ* *a.* made of red leather; - *բար* *s.* spinel-ruby.

Շիկերեայ *s.* roe-buck.

Շիկարի or Շէկ- *s.* alkanet. [*Շէկ.*

Շիկն, - *ոս* *a.* bashful, sheepish; *S.*

Շիկեմ, *եցի*, - *իմ*, *եցայ* *S.* Շաւա- *գունիմ*. [*slip of straw; little branch.*

Շիկ, շայ *s.* fescue, mote; bit or Շիկաբեր *S.* Շիկաբեր; - *դէմ* *a.* beholding the mote in another's eye; *s.* censorer, fault-finder.

Շիճ, շի, Շիճուկ or Շճուկ, շի *s.* whey, buttermilk; serum, serosity; grain spoilt by rain; - *արեան*, ichor. Շիճասակիմ *un.* to be red with eating & drinking.

Շիճիկ *s.* Persian w. sword. [*grasping.*

Շինագահ *a.* avaricious, covetous, Շինագլուխ *S.* Միջաբերդ.

Շինած *S.* Շինուած.

Շինական *s.* country-man, -fellow, rustic, peasant, villager; *a.* rustic, gross, rude, impolite, uncivil, clownish, boorish; *կին* -, country-woman, peasantess; *մանուկ* -, country lad; *աղջիկ* -, country lass, cottage girl; - *բ* or - *եր* *s.* the peasants, peasantry, country people; - *ագոյն* *ad.* rudely, coarsely, clownishly, boorishly; - *ա* *միտ* *a.* clod-pated, awkward, rough; - *աշէն* *a.* wisely governing & contenting the peasantry; - *ուկ* *s.* rustic life; *fig.* country manners, rusticity, clownishness, boorishness, awkwardness, rudeness; the peasants, the peasantry; - *օրէն* *ad.* *a.* country-fashioned.

Շինակեայ *a.* living in a village; *s.* burgher, villager; - *մէջ* *s.* the middle or centre of a village or town; - *մուտ լինիմ* *un.* to enter the villages or towns; - *նիստ* *a.* inhabited, peopled; flourishing, prosperous; - *վայր* *s.* populated places or country; - *բար*, *այ* *a.* building many edifices; compiling good regulations; - *աւան* *s.* habitable place, inhabited town; the universe, the world.

Շինեմ, *եցի* *va.* to found, to build, to erect, to construct, to make; *վերաբն* -, to rebuild, to build up again or anew; to renew, to restore; *fig.* to edify, to instruct, to set a good example.

Շինիւ *a.* edifying, exemplary.

Շինող *s.* builder, constructor; - *ա* *կան*, - *ուծի* *s.* art of building, architecture.

Շինուած. *ոյ* *s.* building, edifice, fabric; *fig.* edification; - *մարդկեղէն*, human work; - *աձեւ* *a.* like an edifice; towering; - *ոյ*, *ից* *a.* constructed, made, done or got up with art, artificial.

Շինութիւն *s.* construction, building; *fig.* edification, moral profit; abundance, ease, prosperity; peace, tranquillity; good regulations.

Հինուսն *s.* construction.
 Հիշ, շէջ *s.* glass bottle, bottle, phial; alabaster vase; խցել զ-, to cork; to put the stopper on; բանալ զ-, to draw the cork, to uncork; to take the stopper out of.
 Հիշակ, աջ *s.* lamb of a year old, yearling sheep.
 Հիշք *s.* nape of the neck.
 *Հիշ S. Պարզեղ. [itory, superficial.
 Հիշակահա. extinguishable; *fig.* trans-
 Հիշանիմ, ջայ, ջեր *vn.* to go out, to be extinguished or quenched; *fig.* to be dimmed, obscure; to pass away, to cease, to be buried in oblivion; to cool, to grow cool, to be quenched, to become extinct; to die peaceably.
 Հիշանուս *a.* extinguishable.
 Հիշեղափառ *a.* whose glory is extinguished; inglorious, ignoble.
 Հիշուածիւն, -ուսն *s.* extinction; annihilation.
 Հիշուցանեմ, ջի *va.* to extinguish, to put out, to quench; *fig.* to dim, to cloud, to obscure; to quench, to cool, to allay, to cool down; to stifle, to smother; to exterminate, to kill.
 Հիշուցիւն *s.* extinguisher.
 *Հիւ *s.* pimple.
 Հիւսիւս *a.* languid, effeminate.
 Հիւսիւս *s.* sesame-oil.
 Հիւսիւս, բմայ *s.* tomb, sepulchre, urn, monument; -բ, cemetery; մարմնա-ծախ -, sarcophagus; - հոյակապ, mausoleum; - դասարկ, cenotaph.
 *Հիւսիւս *s.* wooden padlock.
 Հիւսիւսիւն *a.* buried in the same tomb or cemetery; -ւոր *a.* entombed, buried.
 Հիւ, շոյ *s.* husks of grapes, grounds or dregs of pressed grapes: warp-staff.
 Հիւանք *s.* acute cry, shriek, scream.
 Հիւ S. Հիւ. &c.
 Հիւսիւս, &c. S. Հիւսիւս.
 Հիւսիւս *a.* somewhat dark, obscure;
 Հիւսիւս S. Հիւ. [short- or dim-sighted.
 Հիւսիւս *a.* short-witted, obtuse, stolid, stupid, senseless.
 Հիւս S. Միւսիւ.
 Հիւսիւս, աջայ *vn.* to become short-sighted; squint-eyed; blind; to feel quite dazed, to be dazzled; to grow dim, obscure; to become blunt.
 Հիւս, &c. S. ժլատ, &c.
 Հիւսիւսիւն, -ուսն *s.* dim-sightedness, squinting, blindness; dazzling,

hallucination; հարկանել -բ, to strike blind; հարկանել -թիւ զմիտ *fig.* to beguile, dazzle, seduce or fascinate the imagination.
 Հիւսուցանեմ *va.* to blind; to blunt; *fig.* to dim, to dull, to deaden; - զաչ, to dazzle the eyes; բարեբաղդութիւն -նէ զմեծ առուն, prosperity spoils the rich. [-, enchanting beauty.
 Հիւսուցիւն *a.* dazzling, flaring; գէղ Հիւսիւ, շէջայ S. Հիւսիւս.
 Հիւսիւսեցանեմ *va.* to leave in doubt, to create suspicion, to make suspicious, to embarrass, to perplex.
 Հիւսիւս, էջայ *vn.* to suspect, to doubt, to be uneasy, embarrassed, perplexed.
 *Հիւսակ *s.* under part of the chin.
 Հիւս *s.* neck.
 Հիւս, Հիւս, &c. S. Սար, &c.
 Հիւսուս *a.* Gr. w. yellowish, pale.
 Հիւսիւս S. Հիւսուածիւն.
 Հիւս *s.* S. Հիւսիւն; arrow-head; -ակահ *a.* noisy; -եմ, էջի *vn.* to whizz, to hiss, to whistle; to sound loud & shrill, to rush, whiz or whirl through the air; սուսերը շիւսէին ընդ իրեարս շէշուսի, the swords crossed; -իւն *s.* shrill or loud humming noise, hissing, whizzling; clack; - զմիտ, clashing, clash; S. թիւսիւն.
 Հիւսիւս, էջայ *vn.* to make a show or parade of, to vaunt in, to boast or brag of, to plume oneself.
 Հիւսիւսակ առնեմ *va.* to banish, to exile, to drive away.
 Հիւսիւս *a.* bearing or carrying a blade of straw or a small branch.
 Հիւսիւս *s.* running hand.
 Հիւսիւս *a.* smaller than a mote.
 Հիւս, -առն, Հիւսիւս *s.* very transparent veil, gauze; crape.
 Հիւսիւս, էջ *s.* chain; chain, concatenation, continuity, series; - ոսկի, gold chain; -բ գերութիւն, the bonds of slavery; արկանել ի -ս, to chain, to enchain, to put in chains, irons or fetters; խորտակել զ-ս, to break one's chains.
 Հիւսիւսագործ, աջ *a.* of chain mail, made of rings run one into another; chain-shaped, chained; *s.* chain-maker; -գործ *a.* unchained; -հաւ *a.* enchain, loaded with irons or chains; -ձեւ, -սող *a.* S. Հիւսիւսագործ; -ւոր *a.* bound, chained.

Հիւսիւսեմ, էջի *va.* to chain, to enchain; to link, join or unite together.
 Հիւսիւսորէն *ad.* like a chain.
 Հիւսիւսար, Հիւսիւսարայ S. Հիւսիւսար. [dress, attire, &c.
 Հիւսիւսանք *s.* female fineries, show, Հիւսիւսարայ *a.* savage, wild, fer-
 *Հիւսիւս S. Հիւսիւս. [ocious.
 Հիւսիւս, -իւսահ, -յիւս *a.* serous; ichorous, full of matter.
 Հիւսիւս, էջի *vn.* to be full of serosity, of matter; to liquefy, to be spoiled.
 Հիւսիւս S. Հիւս, Հիւսիւս.
 Հիւսիւս *vn.* to throw up, to vomit, to eruct or belch from much eating & drinking.
 Հիւսիւս *s.* tumult, trouble, discord; *a.* tumultuous, turbulent, agitated; -է-
 յուցանեմ *va.* to trouble, to perturb, to upset; -իւս, էջայ *vn.* to be troubled, upset, agitated.
 Հիւսիւս *a.* like a dog; -բարայ *a.* dog-hearted, churlish, evil, biting; cynic; -բերան *a.* dog-mouthed; *fig.* biting, sarcastic, slanderous; -գայլ *s.* jackall; -գլուխ S. Հիւսիւսիւս; -հան *a.* canine; doggish, cynical; -բարայ S. Հիւսիւս; -հանութիւն *s.* cynism; -հա-
 բիւս *a.* dog-footed; -հիւս *a.* dog-shap-
 ed; *ad.* like a dog.
 Հիւսիւս, աջայ or ջի *vn.* to commit adultery; *fig.* to worship idols, to idolize; to usurp, to ravish.
 Հիւսիւս *a.* doggish, rascally, whorish; -նուս *a.* incestuous, adulterous.
 Հիւս *s.* dog-theft.
 Հիւսիւս *a.* libidinous, lascivious.
 Հիւսիւս *s.* ast. dog-star, Sirius.
 Հիւսիւսիւս *s.* house of Thondracian sectarians, (Paulicians).
 Հիւսիւսիւս *sf.* adulteress; -յուս *s.* adulterer; -յուսիւս *a.* adulterine; -յուս-
 ութիւն S. Հիւսիւսիւս.
 Հիւսիւս *s.* pack of dogs; *fig.* com-
 pany of lascivious persons.
 Հիւսիւս, էջի *va.* to flatter, to cajole, to coax, to fawn on, to cringe to.
 Հիւսիւս *s.* flatterer, fawner.
 Հիւսիւս *s.* little dog, bow-wow; *ast.* Canis Minor, Canicula, dog-star, Si-
 rius; բանիւսան -, lapdog; - ուսիւսան, beagle; - հրացանի, cock; շիւսիւսիւս *a.* dog-days.
 Հիւսիւս, Հիւսիւս *a.* licked by dogs.
 Հիւսիւսիւս *s.* night-shade, morel, so-
 lanum; tithymalus, milk-thistle.

Հիւսիւս *s.* an adulterous old man.
 Հիւսիւսիւս *a.* dog-muzzled; *s.* Scylla, nymph beloved by Glaucus & changed into the catulus or spotted shark (sea
 Հիւսիւսիւս *s.* adultery; idolatry. [fish].
 Հիւսիւս *s.* dog-hole, -house, -ken-
 *Հիւսիւս *s.* cancer, gangrene. [nel.
 Հիւսիւս *a.* bastard, misbegotten, base-born; *s.* bastard, natural son or daughter; adulterine child.
 Հիւսիւս, ի, -բ, աջ *s.* grace, Divine grace; favour, good offices, auspices, service, benefit; grace, gracefulness, charm, beauty; agreeableness, pleas-
 ing or graceful manners; thanksgiv-
 ings, thanks; forgiveness, pardon, mercy, grace; gift, concession; merit, worth; the Graces; ի -ս, առ -ս, for, in favour of; by favour; ի նիւ -ս, -ս նմա առնելով, to please him, to do him the favour, to oblige him; ի -ս երե-
 սայ բոց, thanks to you; in your behalf, for you; -իւ Տեառն, Թաղա-
 ւոր ..., by the grace of God, king ...;
 -արա, pray, do me the pleasure; ի-
 ղեք, most graceful; - or -ս ունեւել, -ս մատուցանել, to thank, to return
 thanks, to be thankful to; -ս արկա-
 նել, to be grateful, to acknowledge;
 -ս գտանել, to be in favour or in the
 good graces of, to please; -ս գտանել
 առաջի, or առաջի աջաց ուրուք, to
 find favour in the sight of any one, to
 find grace or favour with, to win the
 good graces of, to please, to be liked;
 -ս առնել ումեք, to favour, to gratify;
 to befriend, to forgive, to excuse, to
 remit; -այ տալ, to give gratuitously;
 ի -ս ինչ տալ, to discharge an obliga-
 tion as if doing a favour; գրիւն ի -այ,
 to disfavour, to disgrace; մեռանել ի
 -ս, to die in a state of grace, in odour
 of sanctity; - ունիմ բեղ, thanks, I
 thank you, much obliged to you; S.
 Զեղումն.
 Հիւսիւսագործ *a.* granting or distrib-
 uting favours; -բաշխութիւն *s.* distrib-
 ution of favours; gift of grace; -գիր
a. written by divine grace; -գիր *a.*
 obtaining the divine grace, pleasing
 to God, favoured, dear, agreeable,
 grateful; -գործ *a.* produced by divine
 grace; -գործ *a.* endowed, adorned with
 graces, graceful, virtuous; -գործ
 unthankful; -իւ or լիւս *a.* full of grace,
 most graceful; gracious, handsome,

fine, beautiful, charming, genteel, fair; *pn. Shenorhali* (endued with grace), *St. Nerses Glajensis*; *-լըս* *a. pure, candid, bright.*

Շնորհակալ *a. grateful, obliged, beholden*; *-լինել, -եմ, եցի* or *-իմ, ե-ցայ* *vn. to thank, to give or return thanks, to acknowledge*; *-իք, եաց* *S. Շնորհակալութի*; *-ու* *S. Շնորհակալ*; *s. pleasure*; *-մաք*, *thankfully, gratefully*; *-ութի* *s. thanks, thanksgiving, gratitude, thankfulness*; *-կան* *a. donative, gratuitous*; *-կարգութի* *s. constitution by divine grace*; *-կորոյս, բուսի* *a. graceless, unthankful, ungrateful*; *-Հատոյց Լինիմ* *vn. to thank; to recompense*; *-Հիր* *a. granting gratuitously; given gratis*; *-նորոգ* *a. renewed through grace*; *-չուք* *a. graceful, handsome, charming, genteel, pretty, nice*; *-պատար* *a. full of grace*; *-պատուով* *a. narrated gracefully*; *-պարգեւ* *S. Շնորհատու*; *-պարտ, ից* *a. much obliged, very grateful, mindful of benefits received*; *-գործութիւն*, *gratefulness, gratitude, thankfulness*; *-գտանիլ ումէք, -գանձն դաւանել առ ոք*, *to be indebted for, to owe, to be under obligations, to be beholden to*; *-կացուցանել զոք*, *to oblige a person, to obtain a right to his gratitude*; *-եմ ընդունց խնամոցդ, ով եղբայր, I am grateful to you for all your care, my brother*; *-վաճառ* *a. s. simoniac*; *-վաճառութի* *s. simony*; *-առու* *a. gracious, bestowing favours*; *-առուութի* or *արութի* *s. gift of grace; donation, favour, liberality*; *-առուր* *a. granting or granted gratis*; *-ւոր* *a. graceful*; *-ւորեմ, եցի* *va. to grant favours, to endue or adorn with favours; to congratulate, to felicitate, to wish joy, to pay compliments*; *-ւորութիւն* *s. congratulation, felicitation.*

Շնորհեմ, եցի *va. to give as a present or favour, to make a present of, to grant, to accord, to concede, to gratify; to grant pardon, to pardon, to forgive, to remit*; *S. Շնորհուկս առ նել*; *է-*, *to refuse, not to grant, to withhold, to deny*; *գու ինձ շնորհեցեր կեանս, I owe you my life*; *-իմ* *vn. to be granted, accorded*; *ի բարութի իմնի շնորհին կեանք ձեր, you owe your life to my forbearance.*

Շնորհութիւն *s. thanks.*

Շնորհուկք *s. flattery, compliance, adulation*; *-կս* or *առ -կս* *ad. flatteringly, by flattery or adulation*; *-կս առնել, խօսել, ասել*, *to do or speak according to a person's known proclivities, to seek to please, to shew a particular regard for, to favour, to flatter, to adulate, to wheedle.*

Շնորոք *s. shoveller; ganza.*

Շնութի *s. canine nature: adultery, fornication; fig. idolatry*; *S. Ըմբռնիմ.*

Շնչաբեր *a. respiratory*; *-երակ, artery*; *-իմ, եցայ* *vn. to begin to breathe, to fetch breath, to respire; to become animated*; *-ութի* *s. respiration; animation*; *-բոյս* *a. vegetable*; *s. S. կենդանաբոյս*; *-խառն* *a. between the teeth; muttering; ad. murmuringly*; *-ծնութի* *s. creation of the soul, animation*; *-կալ անութ* *s. lung*; *-կան* *a. respiratory*; *S. Շնչաւոր*; *-կապ* *a. out of breath, faint, senseless, exanimate, lifeless*; *S. Շնչաբեւ*; *-կեաց* *a. having the breath of life, breathing*; *-կիր* *S. Շնչաւոր*; *-կից* *a. breathing together; fig. of the same mind or feeling, unanimous*; *-Հան, աջ, -մուս* *s. air-hole, vent-hole, draft-hole*; *-Հեզ* *a. suffocating, stifling*; *-նամ, ա-ցայ* *vn. to be animated, to live, to breathe, to respire.*

Շնչառ *s. chem. sucking-tube*; *-ու* *a. breathing*; *-ութի* *s. respiration.*

Շնչապառ *a. mortal*; *a. ad. quite out of breath, panting for breath*; *-առնել, to put out of breath*; *-լինել, to put oneself or to be out of breath, to be panting or gasping*; *-լինանալ, to run oneself out of breath*; *-ութի* *s. being out of breath, breathlessness.*

Շնչարդեւ *a. asthmatic*; *-ութիւն* *s. asthma, shortness of breath.*

Շնչացուցանեմ *va. to animate, to give a soul to, to cause to breathe, to vivify.*

Շնչաւոր *a. respiring, breathing, living, animal*; *fig. carnal, sensual, gross: spiritual*; *-գործիք*, *wind instruments*; *-եմ* *S. Շնչացուցանեմ*; *-ութի* *s. act of breathing, respiration, animation, vitality; sensuality.*

Շնչափող *s. wind-pipe, trachea, Շնչբորակ*, *saltpetre, throttle; lung.*

Շնչելի *a. respirable.*

Շնչելցի, ուղի *s. pneumatic*; *-մէ-քենայ, - machine, air-pump.*

Շնչեմ, եցի *va. to breathe, to respire, to puff; to blow; to inspire; vn. to exhale, to emit*; *-զօք, to breathe, to take breath, to respire*; *զհուր -*, *to send forth or emit fire, to break into a volcanic eruption*; *-չարախօսութի, to whisper in the ears, to accuse in secret*; *Շնչեպցեն հողմք, let the winds blow; let the storm rage*; *Շնչհողմն ուժգին, the wind blows hard*; *Շնչեպց հողմ արողակ, a fair or favourable wind arose.*

Շնչերակ, աջ *s. artery*; *-Թոքային, pulmonary*; *-ական, -ային* *a. arterial.*

Շնչեցուցանեմ *va. to cause to blow.*

Շնչիւն *s. blowing, whistling; hissing, hiss.* [*Թիւն* *s. respiration.*]

Շնչող *a. aspirating, sucking up*; *-ութի*

Շնչորական *a. cavillous, captious, sophistical.*

Շնչուկ *s. the necessary livelihood.*

Շնչումն *s. breath, puff, wind; whistling; respiration, breathing; inspiration.*

Շնջիկ *s. zool. otter*; *-ծովային, sea-otter, kind of seal*; *S. Վիշապաձուկն.*

Շնի or *Շնուի* *s. pl. dogs.*

Շնիկն *s. dog's-dung.*

Շնիքաց *s. med. cynorexy, bulimy, canine hunger or appetite.*

Շնիթ *s. dog-muzzle.*

**Շշակ* *s. yearling sheep.*

Շշի *s. storax*; *S. Շէր.*

Շշիւմ, եցի *vn. to whisper, to speak low, to murmur; to hum, to mutter, to grumble*; *-էն ականջք իմ, my ears ring or tingle.*

Շշիւն, -ջումն *s. whispering, whisper, murmur; noise, rumour*; *ազօռ -*, *a hollow or rumbling noise; fig. a secret rumour.*

Շշիւղ *s. whisperer.*

Շշուկ *s. noise, racket, uproar, clatter, hubbub, tumult.*

Շշուկ S. Շշիւն.

Շոք, ոյ *s. solar heat, hot vapour.*

Շոգանամ, ացայ *vn. to evaporate, to vaporize.*

Շոգեակ *s. light vapour, a mist.*

Շոգեգործի *s. locomotive engine*; *-լից* *a. vapourous*; *-կառք* *s. railway-carriage, -truck*; *S. Երթամ, երկաթ-*

ուղի; *-նաւ* *s. steam vessel, steam-boat, steamer*; *-թղթաբեր, steam-*

packet; *-պտուտակաւոր, screw-ship; պատերազմիկ -*, *war-steamer, man-*

of-war steamer; *S. Նաւ.*

Շոգի, գւղ *s. vapour, exhalation; breath*; *S. Ընդունարան.*

Շոգիպից *a. vapourous*; *-մէք* *a. vapoury, misty, foggy, hazy*; *-ցումն* *s. vaporization, evaporation*; *-ցուցանեմ* *va. to vaporize.*

Շոգմոգ, աջ *s. tale-bearer, tell-tale, backbiter, informer, slanderer*; *a. tale-bearing, slanderous*; *-եմ* *vn. to tell tales, to spread malicious or false reports, to slander, to speak ill of; to flatter*; *-ութի* *s. evil or malicious reports, delation, story, tale, report, backbiting, slander, scandal; flattery.*

Շոգոլի *s. vapour, exhalation.*

Շոչ *s. starch*; *-եմ, եցի* *va. to starch, to stiffen with starch.*

Շող, ոյ or *ից* *s. ray, flash of light, beam*; *-ս արձակել, to emit or throw out rays, to beam.*

Շողազարդ *S. Նշուազարդ.*

Շողակաթ, ի *s. stream of light, effusion of light; splendour, brightness, glory*; *cathedral of Etchmiadzin, & the feast of its dedication.*

Շողամ, ացայ or *այցի* *vn. to shoot or throw out rays, to beam, to glitter, to shine, to twinkle, to scintillate, to blaze, to flame, to flash, to glitter, to gleam, to sparkle.* [heated, to burn.

Շողանամ *vn. to get warm, to become*

Շողապէս *ad. like a flash of light, beamingly, radiantly, brilliantly.*

Շողացումն *s. irradiation.*

Շողացուցանեմ *va. to cause to shine or to glitter, to give brightness to, to brighten; to warm, to inflame, to render incandescent; to brandish, to rotate.*

Շողաւոր *a. beamy, radiant, shining, effulgent, luminous, brilliant, sparkly.*

Շողամ S. Շաղգամ. [ing, splendid.

Շողիջ *s. radiance, effulgence.*

Շողիմ *S. Շողամ.*

Շողիւն *s. splendour, brightness, blaze, flash; heat, red heat.*

Շողիք *S. Լորձն, -ձուռք.*

Շողողեմ, Շողողումն *S. Շողաւոր.*

Շողողիմ, եցայ *S. Շողամ.*

Շողողումն *s. ast. scintillation.*

Շողոմ, աջ *s. adulator; s. flattery*; *-ս առնել, to flatter, to toady, to blandish.*

Շողոմաբարոյ, -սեր, -բար *a. flattering, adulating, cajoling, wheedling; s. adulator, flatterer, cajoler.*

Դողմամբ, էջի *va.* to flatter, to palaver, to cajole, to wheedle, to coax; to caress, to fondle.

Դողմունքիւն *s.* adulation, flattery, palaver, cajoling, coaxing, caresses, fondling, wheedling.

Դողբորթ, &c. *S.* Դողմարար, &c.

Դոճ, ի, Դոճի, ճւղ *s.* pine, pine-tree, fir-tree; պիստակ ճոճւղ, pine-cone; -բ, -իք *s.* pine-grove.

Դոմին *s.* spinage; *S.* Ծմել.

Դոյա *a.* quick, light, prompt, active, swift, nimble, agile, brisk, alert; *ad.* quickly, promptly, speedily, quick, fast.

Դոյականք *s.* show, ostentation, pompous display, parade; -իս առնել or -կեմ, էջի *vn.* to be given up to ostentation.

Դոյիմ *vn.* to putrefy, to rot. [tation.]

Դոյ *s.* parching by the sun.

*Դոյազ *s.* string of comfits.

Դոյեմ, Դոյալեմ, էջի *va.* to snatch away, to pluck off, to take away, to ravish, to carry off.

Դոբ, էջ *s.* cloth; vest, dress.

Դոբեթափիմ *vn.* to be undressed.

Դոբեմ, էջի *va.* to assume wrongfully, to usurp, to appropriate, to take forcible possession of, to ravish, to ascribe or impute to oneself.

Դոբիկ *a.* giddy-pated, wandering.

*Դոբանեմ *S.* Դոբընեմ զեռույթս.

*Դոբազ *s.* fore-court.

Դոբայտ, -աբարոյ *a.* intemperate, gluttonous, drunken, crapulous; debauched, dissolute; -անամ *S.* Դոբայտիմ; -անք *S.* Դոբայտութի; -ասէր լի նիմ *vn.* to take pleasure in crapulence or debauchery; -իմ, էջայ *vn.* to give oneself up to debauchery, to eat & drink to excess, to guzzle, to gormandize, to live in gross debauchery; -ոս *S.* Դոբայտ; -ութիւն *s.* low debauchery, guttling, intemperance, surfeit, excess, orgies, drunken revelry.

Դոբան, ուռնք *S.* Նիզակ.

Դոբար, -ուռն *s.* consternation, dismay, surprise, amazement, giddiness; -եցուցանեմ *va.* to stun, to astonish, to surprize; to baffle, to puzzle, to bewilder, to make giddy or dizzy; -իմ, էջայ *vn.* to be stunned, astonished, surprized, baffled or puzzled, embarrassed, bewildered, not to know what do or what way to turn.

Դոբափ *a.* nimble, light-footed, swift, quick, agile, lithe; -եմ *vn.* to be

hurried, to hasten, to make haste; -ութի *s.* agility, nimbleness, quickness, celerity; hurry, haste.

Դոբամէջ *s.* the middle of a market-place. [et-place.]

Դոբայ, էջ *s.* market, bazaar, mark-

Դոբատ *a.* fraudulent, low, base,

*Դոբայ *s.* skein of silk, &c. [ignoble.]

Դոբայ, էջ *s.* wild fennel.

Դոն, շանց *s.* dog; *fig.* adulterer or adulteress; *ast.* Canis Major; *S.* Դոնիկ;

մատակ - , bitch; - անպիտան, cur; -

որսորդ, hound, terrier, ranger; որ-

սական - անսակաւոր, setter, pointer,

setting-dog; - մաղեղ, գանդրամաղ or

լուզակ, water-dog; - մեծականթ, long-

eared dog; - անպաշ, house-dog; -

պաշապան, watch-dog; պաշապան -

Հովուաց, mastiff dog; ցամարտ - ,

bull-dog; շան լակոտիկ, fisting cur; -

մատնիչ, խեռ, խաճանող, կատաղի, a

treacherous, snarling, biting, mad dog;

խշտի or խղիկ շան, dog-hole, dog-ken-

nel; կերակուր շան, dog's-meat, dog-

porridge; ողիլ շան, dog-louse; վաղք

շան, dog-trot; ցնիկիլ շան, to whelp,

to litter, to bring forth; տալ կամար-

կանել շանց, to give or to send to the

dogs; կերակուր լինել շանց, to go to

the dogs; - Հալէ, ուռնայ, կաղկանձէ,

դոբանք, կռնչէ or միմայ, the dog

barks, howls, whines, yelps, growls;

խոնկալ իբրեւ զ-, dog-weary, tired

as a dog; * - Հալան, չէ խաճան, a bark-

ing dog seldom bites; *S.* Լակոտ, Դա-

նա... &c. Դոն... &c.

Դոնչ, շնչոյ *s.* breath, puff; wind,

breeze; respiration; spirit, soul, life;

միով շնչով *ad.* unanimously, with one

accord; - կրանել, առնուլ, to breathe,

to take breath, to recover one's breath,

to respire; to repose, to rest, to take

a little breath or respite; - առնուլ

լիաբերան, to breathe freely; to draw

a long breath; Հատանիլ շնչոյ, to lose

breath; ի - վախճանին Հասանել, to be

near to one's last breath; ի մի - կլա-

նել, to swallow in one gulp, at a

draught; նմ - կենդանի, all that has

life; every living soul; ց- վախճանին,

to one's last gasp; մինչեւ ի վերջին -ն,

to the last moment; ի յետին -ն Հա-

սեալ է, he is at his last breath, in the

pangs of death; ցլետին - կենաց իմաց,

to the last moment of my life; - վախ-

ճանին չէւ էր Հասեալ, he had not yet

yielded his last breath; Ե վախճանել շնչոյն, while expiring; ի - Հողմոյ գէլ զածփեալ, at the mercy of the winds; *S.* Բնդ աղօս, Ժաշահոտ.

Դոնան, աջ *s.* lily; *pn.* Susan.

Դոնանաբեր *a.* bearing or producing lilies; -բոյծ *a.* feeding among lilies; -բոյն *a.* lily-coloured; -գործ, -գորդ *a.* worked or adorned with lilies; -Հոտ *a.* lily-scented; -ձեւ *a.* lily-shaped; -նամ, աջայ *vn.* to become as a lily; -յեալ *a.* liliated; -փայլ *a.* bright, fair or candid as a lily; adorned with lilies.

Դոնեմ, էջի *vn.* to be neglectful, to lose or waste one's time, to loiter.

Դոնայ, էջ *s.* sesame.

Դոնմիր *s.* cardamom.

Դոնա *a.* doubtful, mistrustful.

Դոնտակ, աջ *s.* handkerchief; hair-band; * - աբեղայ or վարդապետ, a widowed priest. [napkin, corporal.]

Դոնփայ, էջ *s.* fine linen; altar

*Դոնոս *S.* Ճիւաղ.

*Դոնու *s.* mus. pipe, reed, willow-reed.

Դոնա *a.* *ad.* *S.* Դոյա; *s.* med. pimple, pustule.

Դոնաբան, -իս *a.* glib, fluent of speech; -ծիր *a.* nimble, diligent, active, ready; -Հաս *a.* early, premature;

-նամ *S.* Երազեմ *vn.*; -սաղապ *S.* Դիւ-

րազայթ; -փոյթ *a.* quick, swift, hur-

ried, precipitous; -փութութիւն *S.*

Դոնով *S.* Փութով. [Դոնութիւն.

Դոնութիւն *S.* Արագութիւն.

Դոնթի, շրթան, շրթունք, Թանց *s.*

lip; edge, orifice; *fig.* tongue, word,

mouth; *med.* lip; վերին - , upper-lip;

ստորին - , under-lip; նուրբ, ուռնոյց,

Թաւ, կարմրեղէն - , small or thin,

swelled or blubber, thick, resy lips;

ոռնել լայնի, շրթալ, բոլորածիր շրթ-

Թոնա, to have flat, turned up, well-

formed lips; - գետոյ, river-side.

Դոնք *ad. pr.* about, round, around,

all round; roundabout, in the neigh-

bourhood; from all sides, on every

side; *s.* turn, round; ի -ն, around; -

սեանեղիք, amphitheatre, - boxes;

- զեկեղեցեալ, round the church; -

or ի - ածել, to lead to, to conduct

around, to walk; - or ի - գալ, - ան-

ցանել, to take a walk, to make a tour,

to walk, to promenade; - Հայել, to

look around; - առնուլ, to turn; - ար-

կանել or պատել, պաշարել, to sur-

round, to encompass, to encircle, to invest, to hem in, to beset; - բնակել, to dwell near, to be neighbouring; - տալ, to overturn, to upset, to overthrow; - տալ անձինն, to turn from side to side.

Դոնքանակաւ *a.* round, circular; *ad.* in a circle, circularly, round about; էլանելի - , winding-stairs, spiral-staircase; -կի *ad.* *S.* Դոնք; round about; in a circle, circularly; *a.* circumjacent; *gr.* circumflex.

Դոնքաւ, աջ *s.* chasuble.

Դոնքալի *a.* turning, winding; -գունեմ *va.* to colour, dye or stain all

Դոնքնեմայ *s.* turn, round. [round.]

Դոն *s.* suspicion; *S.* Դոնութի.

Դոնփայ, էջ collyrium; eye-salve.

Դոնք, շրջ *s.* shadow, shade; veil,

head-cover; honour, respect, consi-

deration; splendour, brilliancy, lustre,

glory, magnificence; pomp, parade;

փգ. protection; - էւ ձեւք, ceremoni-

al, etiquette; - գնել, to honour, to

pay honour, to respect, to consider,

to compliment, to pay court to, to

court; զմ - էւ զպատիւ գնել ումք,

to give all the respect & honour due;

ի շքի էւ ի պատուի ոռնել, to hold in

respect; զանձն ծանր էւ ի շքի ոռնել,

to be grave or serious; - առնուլ, to

be honoured or glorified; շքով *ad.*

with honour, gloriously, magnificent-

ly, pompously. [fig. to hoot.]

Դնեմ, էջի *vn.* to hiss, to whistle;

Դնել, Դնում *s.* hiss, hissing, whistl-

Դնող *a.* hissing; *s.* hisser. [ing.]

Դպար, աջ *s.* paint, rouge; plaster;

-անկար *a.* painted, rouged; pretty;

-անք *S.* Դպար; -ար *s.* painter; plas-

terer; -իմ, էջայ *vn.* to rouge, to paint

the face with rouge, to fard. [water.]

Դպեմ *va.* to alum, to steep in alum-

Դպեալ, աջ *s.* shepherd; *S.* Հովիւ.

Դպեղ or Դպպեղ *s.* alum.

Դոյլ, էջ *s.* spendthrift; *a.* prodigal,

lavish, wasteful, extravagant, pro-

fuse; licentious, lewd, dissolute; -բ *s.*

licentiousness, lewdness, debauch;

-ական *a.* intemperate, impudic; -ա-

միա *a.* lewd-minded, lustful, inclined

to debauchery; -իմ, էջայ *vn.* to be

prodigal, to live lavishly, to squander,

to waste, to dissipate, to lavish, to

abandon oneself to debauchery, to

lead a dissolute life; -ութի *s.* prodi-

gality, profusion, luche, waste, dissipation; debauchery, disorder, extravagance, luxury, excess.

Շուսա S. Միզագրաւ.

Շուէշ s. bot. asphodel, king's-spear.

Շահիւք s. noise, tumult, rumour, clamour, uproar, row; public rumour, report; Ի - Համբաւոյն, at the news or report of; Ի աղաղակի նշ, their cries, shouts; Ի - ահեղ պատերազմի, at the terrible news of war; at the dreadful preparations for war.

Շահիւք s. sound, flourish. [basin.

Շահիւք or Իա s. basin, wash-hand

Շահիւք, աւ, ունք s. humming-top, whipping-top, peg-top.

Շահապազ s. head-stall; frontlet.

Շամբաձայնութիւն s. mus. andantino. [conduit, gutter.

Շանօթ, աջ s. wooden-pipe, water-

Շապ, Ի, աւ or Իւ s. diligence, haste, hurry, promptitude, urgency; a. urgent, pressing; - ապհապի, too great haste, hurry, great urgency, hasty eagerness, precipitation; constraint, imperious or urgent obligation; pain, anguish, affliction, trouble; - , - , աւ - , -ով, -աւ ad. hastily, in haste, expeditiously, speedily, diligently; - ապհապաւ, with all possible speed or despatch, in a hurry, precipitately, post-haste; աւանդ - ոյ, without hurry; - ապհապի Հասուցաւ նէլ, Ի վերայ գնէլ or Ի վերայ Հասուցանէլ, to urge, to press, to force, to compel, to oblige, to constrain; to grieve, to pain, to agonize, to harass; - քան զասէն, no sooner said than done; - աւամ S. Շապիմ; - եմ, եջի, -եցուցանեմ va. to hasten, to press, to urge, to hurry, to precipitate; - Իմ, եցայ vn. to be quick, to hasten, to hurry, to precipitate; - ութի, - ուն S. Շապ s.

Շահարան s. magazine, storehouse; butler's pantry; larder, buttery, pantry, store-room, cellar; secret chamber; treasury; bottom; Ից. heart, the secrets of the heart, the affections, &c.; - ցորենոյ, granary, loft; - գինւոյ, wine-cellar, wine-vault; - փայտից, wood-house.

Շահարանայից a. filling granaries & magazines; stored in a granary; - պազ, - պէտ s. warehouse-keeper, store-keeper; butler; cellarman; Ից.

the Supreme Master; - պետութիւն s. office of a store-keeper.

Շահարանեմ, եջի va. to warehouse, to store up, to house, to cellar; to treasure up; to lay or put by, to pre-* Շահիկ s. swelling, tumour. [serve. Շահանեմ S. Շիոթեմ.

* Շրատ or Շուսա s. whey, serum.

Շրէշ, -ժ or -շ s. S. Շրէշ; glue, Շրիւհակ a. labial. [gluten.

Շրիւհալիւքայ առասան s. running

Շրիւհաւ s. lipless. [halter.

Շրիւհաւոր a. lipped.

Շրիւհ s. murmur, rustling of leaves; Ի - տերեւոյ զարհուրի, he trembles at the fall of a leaf.

Շրուանդ s. grape-stalk.

Շրուշակ or Շրոշակ, աջ s. nose-band; twitch; bridle; - or -շանակ s. nape.

Շրջաբան a. speaking periphrastically; - ալ a. encamped all round; - եմ, եջի va. to periphrase, to speak periphrastically; - ութի s. periphrase, circumlocution, roundabout way of expressing oneself; - բեկութի s. circumflexion of voice, uttering or pronouncing with circumflex accent; - բեր a. orbicular, spherical, round; - բ s. whirling or turning round; - բերական a. s. encyclical, circular; a. periodical; Ից. vagabond; - բերիմ, եցայ vn. to turn round, to rotate, to move circularly; to revolve, to walk over, to take a round; - բերութի s. turn, circumvolution, periphery; ast. revolution; - աւտեղական, զարտուղական, զուգընթացական, sideral, anomalistical, synodical revolution; - բեւեռային a. circumpolar; - բնակ, աջ a. living in the neighbourhood, neighbouring, adjacent, circumjacent; - բ s. geog. pericæcii, pericæcians; - բնակութի s. circuit, territory; neighbouring towns or districts; - գայ, Ից a. wandering, strolling, itinerant, prowling, vagabond; s. turn, circumvolution; circumference, periphery; Հազար ամաց - ս անցուցանէլ զինքեամբ, to live for a thousand years; - գայական a. periodical, circular; - գայիմ, եցայ vn. to take a turn, a walk, to roam; to wander over, to stroll, to prowl, to turn round, to revolve; to go round, to circulate; - գայութի s. turn, walk, circulation; turn, rotation, revolution; - գայուն, - գնաց a. roaming, wandering; - գնացութիւն

s. going here & there, wandering; - գրական a. circumscriptive; - գրեմ va. to circumscribe; - գարձ a. circumvolving, moving around; - գրութիւն s. surrounding, enclosure; - գրեստ s. gown, dress; Կէս - , petticoat; Զերքին - , under-petticoat; - Խոյզ աւնեմ va. to investigate; - Խոյ, Ից a. in the neighbourhood, neighbouring, adjacent; - բ s. the environs, the country roundabout, neighbourhood; - Կան a. turning, changing, shifting; s. change; - Կուր աւնեմ va. to cut or trench all round; to prune or lop round; - Հալեաց a. circumspect, cautious, discreet, considerate, prudent; - Լինէլ, to look around, to observe, to explore, to spy out; - Հայեցութի s. observation, attention, exploring, spying out; circumspæction, caution, prudence, consideration, discretion; - Հմայ s. gyromancian; - Հմայութի s. gyromancy; - Հնէմ va. to spread every where.

Շրջան, աջ s. turn, gyre, turning, circuit, revolution, circumvolution, circulation, conversion; course, cycle, period, circle, round; turning, wheeling, winding; sinuosity; change, vicissitude; - ժեծ, period or cycle of five hundred & thirty-two years; - բ Զուրց, whirlpool, vortex; - զորաց, evolution; - աւուր, to turn, to make or take a turn; to turn or whirl round & round; to circulate, to revolve, to move; to spin round upon one leg. [or gyration.

Շրջանաժամ s. periodic revolution

Շրջանակ, աջ s. circle, hoop; border, contour, outline, circumference; frame, frame-work, sash; enclashing; turn, circuit, ring; ast. cycle; - բ երկնից, the spheres; - Կենդանական, the zodiac; բեւեռային - , polar circle; - բ ապարանից, gallery, terrace, promenade; սիւնք - զք or - աւ, peristyle; - աւ ad. in a circle, in a ring, circularly; - ադորձ, աջ s. framer, borderer; - աւոր a. ast. armillary; - եայ a. furnished with a circle or frame; round, circular; - եմ, եջի va. to turn round, to revolve, to move in a circle; to frame, to border; - Իմ vn. to revolve, to rotate; - ութի, - ուն s. roundness; rotation, circulation; - ուն s. framing.

Շրջանամակ s. a. encyclic, circular; - նաւոր a. periodic; - նաւութի s. circumnavigation; - նիւ s. circular ba-

lance; - շամփուր s. turn-jack, turnspit; - շափութի, - շափութի s. circuit, ambit, circumference; - պազ, Ից s. lifeguardsman; - պաւ a. surrounding, ambient; s. turn, round, circumference, compass, outline, circuit, fence, wall, enclosure; geom. periphery, circumference; - պատեմ va. to surround, to compass, to encircle; to envelop; - or Իմ vn. to take a turn; to turn round, to whirl; to be surrounded, enclosed; - պատութի s. circuit; - պատում s. rotation; Ից. circumlocution, ambages; - պարիսպ s. fortification, enclosure; - ուական a. circulating; - գլուխ, - capital; - ուկ քանոն s. geom. alidade; - ութի s. turn, gyre; - սառեք s. pl. periscii; - սիւն a. extended roundabout, spread around; s. phys. medium; - տաարան s. amphitheatre; - փակ a. enclosed all round; surrounded, invested; s. enclosure, fence, close; - փակեմ va. to shut up all round, to hem round or in, to enclose, to encircle, to surround, to beset; - փայլեմ va. to shine on all round, to cover or surround with light.

Շրջեմ, եջի va. to overturn, to upset, to turn over, to capsize, to throw down; to change, to transmute, to convert; Ից. to turn aside, to pervert, to subvert; Ի բաց - , to avert, to turn away, to divert; - զմաս, Ի մասց, Ի խորհրդոյ, to deter, to dissuade, to dehort, to discounsel; Ի փախուստ - զզորս, to rout, to put to flight, to chase, to pursue hotly; - զգոյն, to discolour; - զքանոն, to retract, to recant; S. Միտք.

Շրջեցուցանեմ va. to walk, to take or lead about; to turn, to twirl, to wind.

Շրջիմ, եցայ vn. to take a walk, to walk, to march, to go; to turn, to be changed, converted, transmuted; to fall back, to be upset; - ժամանակաց, changes, mutations or vicissitudes of time; - Ի մասց, Ի խորհրդոյ, to alter or change one's mind, to change sides; շրջեցաւ զոյն երեսաց նր, his countenance altered; S. Օր. [vagrant; S. Նուր.

Շրջողիկ a. straying, wandering, Շրջըլեմ, եջի va. to turn or whirl round & round; to change; to walk; S. Թուլթ; - Իմ vn. to turn round, to turn, to move about; to walk; - աչաց,

to roll one's eyes wildly; - յանկողնի, to be uneasy, to tumble & toss in one's bed, to move oneself restlessly from side to side.

Շրջընթաց *s.* turning, wheeling; turn, change, vicissitude.

Շրջընթաց *a.* turning in every direction or way, versatile.

Շրջող *s.* walker; vagabond.

Շրջում *s.* change, mutation; turn, circuit.

Շրջում *s.* act of walking, walk, going & coming; turn; change; over-turning, upsetting.

Շրջում *a.* overturned, upset.

Շրտնում, տես, տեսեալ *vn.* to take fright, to be startled, to start with fear; to take umbrage at, to be scared: to be dazzled.

Շրտում *s.* umbrage, start; digression, alienation: dazzling.

Շրտացանեմ, ցի *va.* to scare, to startle, to start: to dazzle, to hallucinate.

Շիւնամ *S.* խենթանամ. [cinate.

Շիւնամ *s.* phys. tribometer.

Շիւնում *s.* խենթում *s.* S. խենթում *s.* taking away, ravishing.

Շիւնում, եցի *va.* to rub, to scour: *fig.* to impute, to ascribe, to attribute, to accuse of, to charge with; - չափ, to rub out in the hand.

Շիւնում, եցի *va.* to rub hard or often, to bruise, to clash.

Շիւնում, էց *s.* confusion, broil, embarrassment, trouble, disorder, tumult, uproar; *a.* confused, mixed, confounded, troubled, disordered, out of order; deranged, complicated; indistinct; - *ս.* յուզել, յարուցանել, to excite confusion, trouble, sedition; *աղ.* մուկ - *ի* յարուցանել, to make a clatter, racket or uproar, to kick up a row; *յայն* աղմուկ - *ի*, in that disorder; *S.* Աղմուկ.

Շիւնում, եցի *s.* confused discourse; - *բար* *ad.* confusedly, indistinctly, topsy turvy.

Շիւնումահան *S.* Շիւնում *a.*

Շիւնումահան *S.* Շիւնումահան.

Շիւնում, եցի *va.* to confound, to mix, to jumble, to embroil, to complicate; to trouble, to put in disorder, to disorder, to derange, to harass, to embarrass, to bewilder; - *իմ* *vn.* to be confounded, in disorder, to become intricate, complicated; to become con-

fused, troubled, to be overthrown, upset; - *եալ* *ես*, you look troubled.

Շիւնումահան, - *ուն* *S.* Շիւնում *s.*

Շիւնում *s.* rubber.

Շիւնում *s.* friction, rubbing.

Շիւնում, զրայ *a.* honouring, paying honour; - *բ* *s.* courtiers, attendants.

Շիւնում *a.* honourable, glorious.

Շիւնում, աջայ *vn.* to lord, to act the great man, to pique or plume oneself, to glory, to vaunt in. [to prevent.

Շիւնում, եցի *va.* to hinder, to stop,

Շիւնում *a.* dried in the shade.

Շիւնում, աջ *a.* glorious, magnificent, rich, sumptuous, pompous, splendid, superb, majestic; honourable, august, illustrious, respectful, sublime; elegant, fair, handsome, genteel, agreeable.

Շիւնում, աջ *ad.* honourably, magnificently, splendidly, pompously, superbly, richly, nobly, majestically; - *գեղ* *a.* of great beauty; - *գեղ* *ad.* pompously, with great parade; - *զարդ* *a.* highly ornamented, richly adorned, magnificently dressed, splendid, magnificent, superb; - *զարդում*, *եցի* *va.* to adorn richly, to decorate, to embellish; - *նամ*, *աջայ* *vn.* to become pretty, beautiful, glorious, to be adorned; - *շուք* *a.* very beautiful, august, most superb; *S.* Շիւնումահան; - *պանծ* *a.* majestic, illustrious, dignified; - *շուք* *անեմ* *va.* to decorate, to adorn, to beautify, to embellish; to honour, to glorify; - *ւոր* *S.* Շիւնում.

Շիւնումահան *s.* splendour, magnificence, pomp, sumptuousness, majesty; glory, honour, celebrity; beauty, elegance, comeliness: solemnity.

Շիւնում *S.* Նարկա. [ness.

Շիւնում *s.* impudence, barefaced-

Շիւնում, եցի, - *եցուցանեմ* *va.* to agitate, to stir, to dabble, to paddle.

Շիւնում, եցայ *vn.* to be brazen-faced, to lose every sense of shame, to behave shamelessly, impudently. [hunger.

Շիւնում *vn.* to starve, to die with

Շիւնում *fig.* *s.* light cake, «brioche».

Շիւնում *S.* Շիւնում, Սիւնում.

Շիւնում *S.* Շիւնումահանում *s.*

Շիւնումահան *S.* Շիւնումահան; - *ն* *s.* sense of feeling.

Շիւնումահան *a.* tangible, palpable, tactile; - *ուն* *s.* tangibility, palpability, tactility.

Շիւնումահան, լեւայ *s.* touch, feeling, hand. [to handle; to graze.

Շիւնումահան, եցի *va.* to feel, to touch,

Շիւնումահան *S.* Սոսահան.

Շիւնումահան *s.* geom. tangent; - *ահան* *a.* tangential; - *զորում* *s.* tangential force; - *կողմնացոյց*, tangential compass.

Շիւնումահան, - *ուն* *s.* touch, feeling, tact, handling, contact, grazing; *կէտ* *զօրահան*, point of contact.

Շիւնում *vn.* to be harassed, vexed, tormented.

Ո

Ո (*wo*) *ոյ* or *ու* *s.* the twenty fourth letter of the alphabet & the sixth of the vowels; *ո*, *ն*, six hundred; six hundredth.

— It is changed sometimes into *օ* & *ա*, for example: *սիրող-սիրուլ*, *մարտ-մարտուլ*, *քող-քուլ*; *մարտ-մարտուլ*, *խոհարար-խոհարարուլ*, *փողփողուլ*, *փողփողուլ*, *ընդունին-ընդունին*.

Ո, *ոյր*, *ուն*, *ոյր*, *ոյր* *pron.* who, which; *ո*, *ոյր*, who? *ո* *ի* ձեռք *ի* ձեռք *սեղ* *անհէլ* *զայր*, who among you dare do that? *ո* *ոյր* *ի* մարդկանէ, who is he that...? *զիտեմ* *ո* *ի* *զա*, I know who he is; *ո* *ոյր* *եւ* *իցէ*, whoever he may be; *ոյր* *ի* մատանս, whose book is this? *զո* *ի* ինդրէ, whom do you seek? *ոյր* *ես*, who are you for? *ուն* *ամա*, *ցեր*, to whom have you spoken? *ո* *զիտէ*, who knows? *ոյր* *ուն* *իցէ*, who are they who...? *ուն* *ի* կապէ, *լոյ*, to which of the prisoners? *յուն* *անձին*, on which person? *ոյր* *եմք*, who are we? *յուն* *երթաս*, where? where are you going?

Ո՛հ, *ո* *int.* oh! oh! ah! *ո* *ի* փախէ, *լուք*, holla there! run away! save yourselves! out of the way! *ո* *մեծի* *մարդասիրումն* *Այ*, oh the great

mercy of God! *ո* *զարմանալի էրս*, what wondrous thing is this! *ո*, *այրն* *այն* *յինարեալէ*, look, that man has gone mad; *ո* *ստուգեմք*, ah! what a surprising falsehood, imposture is yours!

Ուղիւս, *ի* *S.* *Gr.* *w.* obole, obolus.

Ուղիւս *vn.* to recover one's breath or strength; - *թախանէ* *a.* anxious, eager; - *թափ լինիմ* *vn.* to be emaciated, exhausted; to wear oneself out; - *լից* *a.* spirituous; - *խառնիմ*, *նկայ* *vn.* to be of one heart & one mind; - *խառնում* *s.* union of soul, great attachment; - *նում* *s.* creation or animation; - *կան* *a.* spiritual; - *կիր* *S.* *Հոգեկիր*; - *կործան* *a.* soul-destroying; broken in spirit, disheartened, disconsolate, despairing; - *կո*, *րոյս* *S.* *Հոգեկորոյս*; - *հալմ* *a.* infatuated, foolish, stupid. [to say; to sing.

Ուղիւս, *եցի* *vn.* to utter, to pronounce,

Ուղիւս, - *շուրհ*, - *շուրհ* *S.* *Հոգեշահ*, &c.; - *շափ* *s.* spirit-gauge; - *պահ* *a.* life sustaining; *s.* necessary food, scarce food; - *պահանջ* *a.* requiring back life; depriving of life; mortal; - *պարս* *լինիմ* *vn.* to be guilty of blood; - *սէր* *S.* *Հոգեսէր*; - *սիրում* *s.* love of life; self-love; - *սպան* *a.* soul-depraving; - *սպան* *a.* out of breath; exanimate, half-dead; *fig.* knocking down, killing; - *վար*, - *վարիմ* *S.* *Հոգեվար*, *լինիմ* *ի* - *ս*; - *ւոր*, &c. *S.* *Հոգեւոր*, &c.

Ուղիւս, *ոպոյ* *s.* spirit; spirit, soul, ghost; breath, respiration; spirit, meaning, sense; genius; manes, shades, ghost, hobgoblin; life; heart; soul, energy, courage; puff, air, wind; die, dice; *chem.* spirits; - *զինւոյ*, spirit of wine, alcohol; *S.* *Հոգի*; - *բանա*, *կան*, intelligence, reason; - *բ* *խառնիմ*, the spirits of darkness; - *կենդանում*, *թէ*, spirit of life; *կենդանական* *թէ*, animal spirits; - *նախանձու*, the spirit of jealousy; *ոգուլ* *չափ*, with all one's soul, heartily, willingly; - *անուլ*, *կանիւ*, to breathe, to take breath, to breathe freely, to respire; to rest, to take repose, to revive, to acquire new strength or vigor; *յ-ս* *ապաստան լի*, *նէլ*, to be extremely downcast, depressed, prostrated, to be tormented; *S.* *Ապաստան*; *յ-ս* *ապաստան անիւլ*, to reduce to the last extremity; to exhaust, to harass, to vex; *յոպոյն* *պարզէլ* *ապաստան լինիւլ*, to be at the

last extremity, near the last breath, to be dying; *թափել զ- ուրուք*, to keep in suspense; *հարկանել զ-ը յ-*, to sting, to gall to the quick; to deprive of life, to kill; *դնել զ- ի ձեռքն* or *ի բռնն*, *զ- ի բռնն ունել*, to endanger oneself, to risk, brave or face death, to risk, expose or hazard one's life, to lavish or to be prodigal of life; *յողուց ելանել*, *հանել*, to sigh, to heave sighs; to groan; *ողուլ չափ սի- րել*, to love to distraction; *խուլել յ- իւր*, to be disconcerted, perturbed or disturbed; *գիտել յ- իւր*, to know within oneself; *արձակել*, *հանել*, *փչել զ-*, to yield or give up the ghost, to breathe one's last, to expire; *յողուցն ցամաքել*, to die; *տալ - կամ շունչ ի վիճն կձեպս*, to give spirit or life to marble; *ողուլ երգել*, to sing with great expression; *յ- խաղալ*, to play at dice; *եւ դարձաւ - իւր առ ինքն*, his spirits returned, his strength re- vived; *հաստատեցաւ - նր*, he regained strength or vigor; *քաղէին -ք նր*, he fainted or swooned; *գուն գործեալ ողուլք չափ*, risking his life; *-ն էր դաւոյն*, he was the soul of the con- spiracy.

Ոգիակողմն s. seat of the soul.

Ոգորիմ, եցայ տ. to brandish the horns, to butt with the horns; to butt, to run against, to contend, to fight, to come to blows, to make war; *ք անձին -*, to contend with oneself.

Ոգէն, ի s. odeum (theatre).

Ոգիսական a. of Ulysses; *s.* Odyssey.

Ո' եւ պէս a. whoever it may be.

Ողնի, նույ s. hedge-hog; - *մեծ*, porcupine; - *ծովու*, echinus marinus, sea-urchin, sea-egg; *ձագ ողնույ*, hedge-pig. [walnut-husk.

**Ողոս s.* green outer shell of walnut, *Ողոր s.* wicker, osier; *osier-band*, straw-band; *-ածեծ առնեմ va.* to strike with rods or osiers, to whip, to flog; *-ահիւս a.* woven of osiers.

Ողորի s. water-willow, osier.

**Ողբեմ, եցի va.* to pinch.

Ողբան S. Ողբան.

Ողմպիադ, &c. S. Ողմպիադ.

Ոլուն, ուն. ունիք s. pea; chick peas; grain; globule: wood-worm, beetle; - - , drop by drop; *պատիժ կամ կեղեւ ոլեւան*, peascod, pea-shell; *նմանք են միմեանց իբր հասը*

որոնաց, they are as like as two peas. *Ոլունածեւ a.* pea-shaped, round, spherical. [to grow round.

Ոլունանամ, ացայ տ. to conglome, *Ոլոր, ից s.* twisting, contortion, tension; intensity, force, stress; tres- ses; - *ք բարեկամութեան*, ties of friendship.

Ոլորաբոյս s. bot. spiraea or diosma; - *կիճույին*, ulmaria, dropwort.

Ոլորածոյ a. entangled, twisted; - *գիծ geom.* spire.

Ոլորակ, աջ s. S. Ոլոր; flexion of voice, accent; *gr.* the acute grave ' circumflex ' accents; *mus.* tone; a note (°); - *աւագ*, mode major; - *կրտսեր*, minor tune.

Ոլորան, աջ s. S. Մամուլ; *mech.* pe- ritrochium, lathe, axle-tree, wheel & axle, winch, windlass, crab, capstan; - *ատամնաւոր*, gear, wheel-gear, catching; - *տարբերական*, differential capstan.

Ոլորեմ, եցի va. to entwine, to twist, to twine, to wreath, to braid, to plait; *fig.* to plot, to hatch, to frame.

Ոլորումն s. S. Ոլոր; *mech.* torsion.

Ոլորս s. spire; - *ապիծ s.* spiral line; - *ածեւ a.* spiral, winding; - *անամ*, ա- ցայ տ. to be circumscribed, bounded, limited; - *անիւ s. mech.* turbine, tube- wheel, horizontal water-wheel; - *ա- պաղտա*, winding, sinuous, meandering; - *ացուցանեմ va.* to circumscribe, to bound, to limit.

Ոլորաք, աից s. bounds, limits, ex- tremities; ring, circuit, circumvolu- tion; - *երկրի*, the universe; - *երկնից*, airy space, the vault of heaven; - *բա- նից*, ambages, circumlocution, tricks; *ք -տս մասնել (թռչնոց)*, to fly about or round; to flap, to flutter in the wind, to wheel about; * to turn on one's hands & feet like a wheel, to tumble, to fall head over heels, to turn a somerset. [bone.

Ոլոր, աջ s. fibula, perone, shin-

Ոխ, ի. -ք. ից s. rancour, inveterate hatred, resentment, concealed hate; - *ս ունել ք ումք*, - *ս պահել ումք*, - *ս ի մտի ունել*, to harbour resent- ment, to hate, to owe or bear a grudge, to have a grudge or spite against, to bear malice or ill-will; *S.* Մթերեմ.

Ոխածափ լինիմ տ. to give vent to one's wrath, to discharge or vent

one's rancour, to revenge oneself.

Ոխակալ, աջ a. spiteful, rancorous, malevolent; outrageous, malicious, harbouring hate, revengeful; - *լինել*, to nourish hate; - *ութի s.* harbouring revenge, hatred, rancour.

Ոխամ, Ոխանամ, ացայ տ. to devise, to foment hatred; to resent an injury, to be resentful, bitter, hating.

Ոխապահ S. Ոխակալ.

Ոխացուցանեմ va. to create, to ex- cite rancour, to exasperate, to pro- voke to enmity.

Ոխերիմ, Ոխրիմ a. nursing ran- cour, wrathful, rabid, furious, cruel, relentless; ill-natured, malevolent; - *թշնամի*, a sworn enemy, a mortal, de- clared, implacable or inexorable ene- my; *fig.* arch-enemy, the devil; - *պա- տերազմ*, an obstinate, bloody battle; *յխորիմք s.* antagonists or adversaries in a game. [anger, indignation.

Ոխութի s. S. Ոխ; revenge; wrath, *Ո'z int.* alas! oh! ah! o! *վայեաց եւ ասէ*, *ո'z աէր*, he cried out & said, oh! my Lord! *ո'z ինձ աէր*, ah! oh! alas, oh dear! woe is me! *ո'z անմուտեմն*, *ո'z կուրութեմն*, oh what folly! oh what blindness! *ո'z եւ աւագ աւուրն այնու- րիկ*, oh dreadful day! *ո'z հովիւք*, woe to the shepherds! *ո'z մողորութի*, *ո'z յիմարութի*, oh what a mistake! what nonsense! *ո'z թէ*, would to God! *ո'z ո'z*, ha! ha! *ո'z ո'z օր*, woe, woe to the day!

Ոլբ, ոց s. lamentation, complaint, groaning, wailing, moans, tears; - *ք*, elegy; - *ս աւանուլ*, յօրինել, *զ-ս հար- կանել S.* Ոլբամ.

Ոլբագին, -ի or լից a. lamentable, deplorable, plaintive; tragical; *ad.* lamentably, plaintively; - *կան a.* plain- tive, sad, mournful; - *կից a.* condoling, deploring with another; - *կցիմ, եցայ տ.* to weep, to deplore or lament to- gether; - *հայն a.* plaintive; *ad.* with a lamentable tone; *s.* lamentation.

Ոլբամ, աջի or ցայ տա. to lament, to bewail, to groan, to complain, to weep, to deplore; to wear mourning; *ոլբամ զքեզ Հայոց Յ, ոլբամ զքեզ հանուրց հիւսիսականաց վեհադոյն*, I mourn for you, Armenia! I mourn for you, oh chief among the nations of the North!

Ոլբերդակ, աջ a. singing plaintive-

ly; *s.* singer of laments; tragedian, tragic author; - *ան a.* tragical.

Ոլբերդեմ va. to sing in a plaintive voice, in a lamentable tone, to de- plore, to lament; to compose a dirge, an elegy or a tragedy. [tragedy; elegy.

Ոլբերդուի s. plaintive song, dirge; *Ոլբերէն ad.* lamentably, plaintively.

Ոլբելալիք s. cries & tears.

Ոլբումն s. cry, weeping, lamenta- tion, complaint.

**Ոլիկ ոլիկ գամ S.* Ոլողանամ.

Ոլիմպիադ S. Ոլմպիադ.

Ոլիմպոս, Ոլիմբոս, Ոլիմպոս, ի s. Olympus; heaven. [grapes.

Ոլիպի, ուլից or զայ s. bunch of *Ոլիուզարէր, -բոյծ a.* bearing or producing bunches of grapes; - *զարդ a.* furnished, adorned with bunches; - *լից a.* full of bunches; - *կան թթու- ուս s. chem.* racemic acid; - *ւոր a.* loaded with clusters.

Ոլիուզուի s. small bunch of grapes; *bot.* artemisia, mug- or moth-wort; *goose-foot*, botrys. [bunches.

Ոլիուզորէն ad. in clusters, in

Ոլն, ոլին. ողունք, ողանց s. spine, back-bone; chine, back; spinal mar- row; - *նաւին*, deck of a ship; - *եր- կին*, the highest heaven; *ողունք եր- կրի*, precipice, declivity; mountains; *բեկանել զ-*, to break the spine, to chine; - *անկանել*, to lie down, to lay oneself down, to stretch one's limbs; *fig.* to neglect, not to care for; *յ- եր- թալ*, to stretch oneself; to stretch out one's arms (in yawning or awak- ing); *յ- կալ*, to stand erect, to draw oneself up; *fig.* to grow proud; to be- come rebellious; *խառացուցանել զ-*, to stiffen one's neck, to be proud, stubborn, contumacious; - *առնուլ*, to lean against; *fig.* to find support; - *առնուլ ի վտայ*, to breathe from one's troubles, to repose from care or affliction; - *բեկանիլ*, to sprain or break one's back or neck; *fig.* to end in smoke; to become discouraged, disheartened, desponding, to droop.

Ոլնաբեկ a. brokenbacked, hipshot; *յար, -շար, ի s.* vertebra; spinal mar- row; *յար տանց*, beams; roof; - *ւոր a.* vertebrated; - *փայլ s.* keel, ship's bot- tom; *fig.* ship; Holy Cross.

Ոլնգժնեայ a. headstrong, doggedly tenacious, pertinacious, obstinate.

Ողնիմ, եզայ *vn.* to be curved back-
wards.
Ողնոյ *s.* roof, top of a house. [wards.
Ողնուլար *s.* crupper. [ship.
Ողնույ *s.* skeleton or carcass of a
Ողնետ *s.* galling on a horse's back,
scratch on the withers, excoriation;
a. wither-wrung, galled. [day.
Ողողմեան, էնի *s.* Gr. *w.* Palm-Sun-
Ողող *s.* inundation; alluvion.
Ողողակ *a.* immersed or submerged;
s. diver; -ան *a.* alluvial, alluvial;
-անն *s.* alluvion.
Ողողանամ, աչայ *vn.* to weep bitter-
ly, to shed a shower of tears; to
scream, to screech, to shriek.
Ողողանեմ, Ողողեմ, էջի *va.* to in-
undate, to cover with water; to im-
merse, to plunge, to dive; to rinse, to
wash; -իմ *vn.* to be inundated; plung-
ed in, immersed; - յանձրեւոյ, to be
soaked through by the rain.
Ողողանիմ *S.* Ողողանամ.
Ողողանք *s.* effusion: shriek, loud
scream, tears. [mersing.
Ողողիչ *a.* inundating; bathing, im-
մերսիոն *s.* inundation, submersion;
rinsing. [ան *a.* olympic.
Ողովնիւթ, աչ *s.* olympiad; -պիւ-
Ողորդ *a.* right; *S.* Ողորդ.
Ողորկ, աչ *a.* sleek, glossy, smooth,
terse, polished; level, plane; *fig.* re-
fined, sweet, affable, agreeable; art-
ful, cunning, crafty; elegant, polite.
Ողորկաբանութիւն *s.* smoothness of
speech, elegance of expression, elo-
quent language; -բար *ad.* smoothly;
-կեղեւ *a.* smooth-barked; -յոն *a.*
smooth-browed.
Ողորկանք *s.* polishing, smoothing,
furbishing, burnishing.
Ողորկապատեան *a.* provided with a
smooth or even shell; *s.* mollusk.
Ողորկարան *s.* sleeking-place.
Ողորկատար *a.* smooth trunked;
-տեսակ, սիկ or սիւ *a.* smooth, glossy,
bright; -բար *a.* of cut stone.
Ողորկեմ, էջի *va.* to smooth, to level,
to plane; to curry, to polish, to set a
gloss upon, to make smooth or polish-
ed; to smoothen; to iron, to hot-press,
to satin; *S.* Շողմեմ.
Ողորկիչ *s.* polisher.
Ողորկութիւն *s.* smoothness, polish,
sleekness, glossiness; softness; de-
licacy.
Ողորմ, ոյ, ու *s.* pity, compassion; *a.*

pity-stirring, piteous, pitiable, mov-
ing, touching, miserable, unhappy,
unfortunate, sad, deplorable, dismal;
-, -ու, - - *ad.* touchingly, humbly, in
a suppliant manner; miserably, pite-
ously, pitifully, deplorably, lament-
ably; compassionately; - խօսել, to
speak pitifully or deplorably; յաղերս
եւ յ- խոնարհեցուցանել, to touch, to
excite or move to compassion, to in-
spire pity; անկցի - իմ առաջի քո,
have compassion on me! have mercy
Ողորմաբար *S.* Ողորմ *ad.* [on me!
Ողորմապիւն *S.* Ողորմ *a.* *ad.*
Ողորմած, աչ *a.* merciful, charit-
able, compassionate; -ութիւն *s.* mercy,
charity, clemency, pity, compassion;
charity, alms, almsgiving, goodness;
դործք - թէ, good deed.
Ողորմանք *S.* Ողորմութիւն.
Ողորմեաց, էջի *s.* The Miserere &
its hymn (Armenian divine service).
Ողորմելի *a.* miserable, unhappy,
poor, piteous, pitiable.
Ողորմիմ, էջայ *vn.* to take pity or
compassion on, to commiserate, to be
affected, moved to pity, to feel for, to
sympathize with; to do good to, to
benefit; ողորմիմ քեզ, I pity you.
Ողորմութիւն *s.* pity, mercy; alms,
charity; - առնել, առլ, to give alms.
Ողորմուկա արկանեմ *va.* to excite to
commiseration by loud laments, to
touch with pity, to move.
Ողոց *s.* end of a fishing net. [hopper.
*Ողուն *s.* mill-funnel; spout of a mill-
Ողոր, ոյ, ու *s.* supplication, peti-
tion, entreaty, instance; insinuation,
persuasion; *a.* suppliant, beseeching,
mild, humble, insinuating, persuasive,
attractive, fawning; - ու *ad.* softly,
humbly, kindly; յ- ածել, to persuade,
to soften, to affect; յ- անկանել, դե-
գերել, to supplicate, to beg humbly,
to entreat, to pray earnestly.
Ողորական *S.* Ողոր *a.*
Ողորանք *s.* supplication, humble
prayer, instance; softness, kind things,
soft words, blarney; attraction, insin-
uation, persuasion; fondling, caress,
cajoling, coaxing, fulsome flattery,
adulation.
Ողորաւոր *a.* suppliant; flattering.
Ողորեմ, էջի *va.* to supplicate, to
persuade mildly; to soften, to calm,
to appease; to touch, to move to pity;

to fawn upon, to toady, to flatter.
Ողորէ *S.* Ողորաւոր.
Ողորումն *S.* Ողորանք.
Ող, ոյ or աչ *a.* alive, living; sound,
safe; complete, entire, integral; whole-
some; uninterrupted; - - *ad.* alive,
all alive; altogether; - բովանդակ,
wholly, entirely; - էկիր! welcome!
you are welcome; - էր or էր, keep
yourself hearty; God speed you, good
bye! - էր Վարդապետ, hail Master!
- էր Թագուհի, Salve Regina! hail
Mary! - էրթ, go in peace, adieu, fare-
well; - միացեն, let them go to the
devil; - միա, adieu, take care of your-
self, my kind wishes.
Ողբաբանութիւն *s.* the whole of a
discourse; * sound doctrine; -բար *ad.*
entirely, perfectly, wholly; -գորանք
s. embrace, embracing, clasping; -գու-
րեմ, էջի *va.* to receive lovingly, to
embrace, to kiss; - խօս, աչ or էջ *a.*
thinking soundly, wise, sensible, ju-
dicious; chaste, modest, coy, maiden-
ly, pure, honest; - միաց, good sense,
honesty, plain-dealing; - խօսաբար *ad.*
soundly; honestly, modestly, chaste-
ly; - խօսանամ, աչայ *vn.* to be in one's
right senses; to be chaste, to observe
chastity; - խօսացուցանեմ *va.* to ren-
der chaste, modest, sober, prudent,
wise; - խօսութիւն *s.* sound judgment,
wisdom, sagacity, good sense; chasti-
ty, pudicity, temperance, continence,
modesty, sobriety, honesty; - խոր-
հորդ *a.* right-minded, sincere, frank,
upright; - էկզ, կիզայ *s.* burnt offer-
ing, holocaust, sacrifice; - էկզեմ *va.*
to offer a burnt offering, to sacrifice;
- էկզութիւն or ումն *s.* offering a holo-
caust; - չաւառ *a.* orthodox.
Ողբաբար *ad.* safe & sound, soundly,
safely, safe; quite, totally, entirely,
completely; - գառնալ, հասանել, to
return, to arrive safe; - էկիր, - տեսի
դքեզ, you are welcome; էրթ - , God
keep you, God be with you, adieu!
Ողբաբար *a.* right-minded, of sound
judgment, in one's right senses, sen-
sible, rational, reasonable, judicious;
orthodox; - վարդապետութիւն, sound
doctrine; - էկնել, to be in one's right
mind.
Ողբանամ, աչայ *vn.* to recover one's
health, to heal, to get cured of, to get
well again.

Ողբանամ *a.* perfect in body, sound
in wind & limb; *ad.* safe & sound; en-
tirely, wholly; -ութիւն *s.* perfection in
all the members.
Ողբացուցանեմ *va.* to cure, to heal,
to restore to health, to free from sick-
ness or any harm; to complete, to
render perfect; - ուցիչ *a.* healing, cur-
ative, balsamic. [salutation.
Ողբաւոր *vn.* to salute; *s.* salute,
Ողբանայ *S.* Ողբակէզ.
Ողբիկ *ad.* entirely, wholly.
Ողբաբանութիւն *s.* rightmindedness,
good judgment, reasoning; rectitude,
justice, sincerity, loyalty, probity;
-թիւ *ad.* soundly, sensibly.
*Ողբաբանութիւն *s.* health, toast.
Ողբիւն, ունի *s.* salute, salutation,
greeting, compliments, kind regards;
health, state of salubrity; - հրաժա-
րական, leave-taking, adieu, farewell;
- առլ, to salute; to compliment; հար-
ցանել զողբունէ, տեսանել զ- ուրուք,
to salute affectionately, with kind ex-
pressions; հարցանել զողբունէ ուրուք,
to ask news of; առլ - հրաժարական,
to take leave; to say good bye, fare-
well; - , - քեզ, - է, քեզ! good morn-
ing! good day! - էջի քեզ? how do
you do? how are you? - է, very well;
- է, քեզ? is all well with you? - է?
do you bring good news? - է, health,
peace, prosperity; - քեզ առնդ իմ
սիրելի, - քեզ էկիր ծննդեան, - ! fare
well sweet home! adieu my native
land! adieu! [tirely, wholly, completely.
Ողբոյն *a.* all, entire, whole; *ad.* en-
Ողբութիւն *s.* health, good health,
soundness of body; -թիւ *ad.* safe &
sound; peacefully.
Ողբաւորեմ *a.* bearing a salutation
or good news; - թուղթ, letter,
epistle; - էկիր *s.* letter of compliments;
- է, - կան *a.* of salutation, of compli-
ments; - պատուած *a.* narrating, telling
good news; - տուութիւն *s.* salutation;
- րան *s.* drawing-room, saloon; -ցոյց
թուղթ *S.* Ողբաւորեմ.
Ողբունեմ, էջի *va.* to salute, to com-
pliment; - ի հանդիսանայ առաքելոցն,
to visit the sepulchres of the holy
Apostles.
Ոճ, ոյ, ու *s.* style; phrase; method,
system, formula; rank, order, manner,
fashion, form; behaviour, conduct;
dogma, doctrine: culm or stalk of

gramineous plants: pannier, basket; *bot.* S. Բաղասակ; acre (measure of lands); *ad.* *ad.* methodically; distinctly, precisely; continuously, in detail; suitably, properly, to the purpose; նովին ոճով, in the same style; - *լեզուաց*, the character or genius of a language; - *տք* Գրոց, language of the Scriptures; ճեմական, բանաստեղծական, ճարտասանական, արձանական, գովացի, լակոնական, մարտական, մեղրածորան ոճ, academical, poetical, oratorical, lapidary, gothic, laconic, marotic, mellifluent or honied style; բարձր, վսեմ, վայելուչ, յարգարուն, պարզ, կորովի, քաղցր, հեշտ, բարեխառն ոճ, elevated or high, sublime, elegant, florid, simple, nervous, mellifluous, fluent or easy, temperate or moderate manner or style; ընտանի, կատակաբան, երկայնաբան, անհարթ, խիստ, լայն or սկար ոճ, familiar, burlesque, prolix or diffuse, harsh or rough, hard, languishing style; մաքրել զոճ, to purify, to refine the style; յոճ եւ ի կարգ մուծանել, to reduce to method, to put in order; ոճով մանր հայել, to fix, to rivet the attention; մանգալ արկանել յոճ ընկերին, to put a sickle unto one's neighbour's standing corn; գարին յոճ կայր, the barley was green.

Ռճիր, ք. ս. crime, guilt, criminal attempt, misdeed, villany, felony, ribaldry, vile wickedness; *a.* wicked, guilty, criminal; - եղեռան, crime; - քապրառութիւն, excess; ածել յ-ս, to *Ռճորք S. Զեղուն. [carry to excess. Ռճրագործ, աջ s. scelerate, felon, villain, wretch; *a.* facinorous, ribald, flagitious, nefarious, profligate, felonious; - ուժիւն s. villany, abomination, misdeed, impiety, profligacy, flagitiousness, execrable conduct, horrible crime. [cave.

Ռմբոյն s. *Gr.* w. subterranean, vault, Ռմ, ուրումն, ումեմն. ոմանք, ոմանց *pron.* some, certain, some one, one; այր -, a man; կին - անուն Մարգարիտա, a woman named Margaret; ոմն քաղցեալ եւ ոմն արբեալ, one is dying of hunger while another is drunk; ոմանք մեծատունք եւ ոմանք աղքատք, some are rich & others poor; ցրուել յան ոմն յայս եւ ոմն յայն կոյս, they are scattered here & there; զոմանս

սեւի անցանել ի գետն, ոմանք ի լուս. եւ ոմանք ի նաւակի, I saw several crossing the river, some swimming, others in a boat.

Ռմբորոն S. Եմբորոն. Ռյ *int.* oh! what pain!

Ռյժ, ուժոյ or ժի s. force, strength, power, vigour, energy, virtue, valour; effort; weight; յուժոյ *ad.* strongly, vigorously; - տալ, to force, to make efforts; to give power, to authorize, to favour; - աւնուել, to gather strength; նոր - աւնուել, to gain new strength, to recover one's strength; յուժի լիւնել, to be in full vigour, in the prime of strength; անկանել յուժոյ, to feel one's strength failing, to lose strength, to become weakened or enervated; S. Թափեմ.

Ռջ *a.* cold; *ad.* apart, aside; - ք s. hiatus, gap, chasm; *fig.* coldness.

Ռն, ք s. habit, disposition; valour, strength.

Ռոգի *a.* *ad.* apart, separately.

Ռջ *ad.* no, not, nor, none; ոչ կամիմ, I will not; ոչ գիտեմ, I do not know; ոչ կարեմ, I cannot; ոչ... ոչ, neither... nor; ոչ սիրեմ զնա եւ ոչ երկրն չիմ ի նմանէ, I neither love him nor fear him; բայց գիտեի ոչ, but I did not know it; ինչ ոչ ունի, he has nothing; ոչ առանց պատճառի, not without cause; յոչ կամաց, involuntarily, against one's will, by force; ոչ եթէ, not only; no; ոչ եւս, no longer; not yet; ոչ երբեք, ոչ ընաւ, never, not at all, no; ոչ որ, no one, nobody, none, not one; ոչ որ ի ձեռք, no one among you; ոչ որ ասացէ քեզ, nobody will tell you; ոչ որ գտցի այնչափ յանդուգն, no one will be hardy enough; ոչ զոր գտցես, you will not find any man; յոչ գոյնի ի գոյ ածել, զոչն ածել ի գոյանալ, to produce or create from nothing; չարժեք յոչ բարին, to provoke to evil; այո կամ ոչ, yes or no; եղիցի ձեր բան, այոն այո, եւ ոչն՝ ոչ, let your conversation be, yea, yea; nay, nay; ոչ or ոչ ասաքէն աւացի քեզ, did I not tell you? ոչ, Տէր, no, Sir; ոչ իսկ, is it not true that? ոչ միայն չողորմեալ, far from being touched; եւ ոչ իսկ մարդ է, he is no man; ոչ արդեօք զերծաւ, perhaps he

Ռջոյ S. Զոյոյ. [is not freed; S. Ել. Ռջէ, ից s. nothing; void, vacuum;

Հաստել յոչէից, to create from nothing; ստոյգ ոչէիցն երկիր պագանել, to adore false gods.

Ոչէանամ S. Ոչէանամ.

Ոչէութիւն s. nothingness, void, nothing; յ- դառնալ, to be reduced to nothing.

Ոչինչ, ոչինչ s. not any thing, nought, void, nothing; *a.* none, no one, no, not any; *ad.* no, in no wise, not at all; - աննեւին, nothing at all; գրեթէ -, almost nothing, scarcely any thing; - հեռի ի քէն, not very far from you; զոչնչից, for nothing; - իւրեք, no how, in no wise, by no means; ստեղծել յոչնչէ, to create out of nothing; աւնել յոչնչէ, to produce from void; յ- դարձուցանել, to reduce or bring to nothing, to annihilate; to nullify; յ- or աւ - գրել, Հա. մարիլ, to hold or esteem as nothing, to care nothing for, to make no account of, to despise, to contemn; յոչնչէ յինչ գալ, to be raised or taken from nothing; ես - ասեմ, I say nothing; - պատճառս ունիս, you are wrong; զոր չիք առողջութիւն՝ չիք եւ -, who has not health has nothing; - գիտեմ, I know nothing, I don't know.

Ոչխար, աջ s. sheep, ewe; mutton; միս -ի, mutton; ասն -ի, sheep's trotters; - մոլորեալ, wandering, lost sheep; վաճառանոց -ի, sheep-market; փաւրակ, գաւիթ - աջ, sheep-cot, -fold, -pen; մայկն, բաւաշէն - ք, sheep bleat; S. Խաշն, Կառուք.

Ոչխարաբոյժ s. sheep-breeder, -master; -զգեստ *a.* clothed in sheepskin; *s.* *fig.* wolf in sheep's clothing; -զէն, զէնութիւն s. sheep-slaughtering, -sacrificing; -զէնն Տաշկայ, koorban-bairam, (Turkish festival).

Ոչխարակ, աջ s. lamb, lambkin. Ոչխարանման *a.* sheep-like; -վաճառ. s. sheep-dealer.

Ոչխարենի *a.* sheepy; *s.* sheepskin.

Ոչխարիկ S. Ոչխարակ. [ishness.

Ոչխարուհի s. sheepish nature; sheep- Ոչնչանամ, աջայ *vn.* to be reduced to nothing, to be nullified, annihilated.

Ոչնչացուցանեմ *va.* to annul, to make null & void, to annihilate, to destroy.

Ոչնչութիւն s. nothingness, nothing; Ոպղկոս s. *Gr.* w. hoplites. [nullity.

Ոպիկազ S. Եւեհոս.

Ոթիլ, ոթոյ or Լոյս s. louse, (*pl.* lice),

vermin; մաճանոյ -, crab-louse; - արմատաց, grub, mite, weevil; S. Ու. տիճ; քաղել զ-ս, մաքրել յոթոց, to Ոթին s. fascine. [louse.

Ոջադեղ s. *bot.* lice-bane, louse-wort. Ոջական *a.* pedicular; - ախա *med.* - disease.

Ոջակեր, աջ *a.* louse-eaten; *s.* lice-eater; - լինել արմատաց, to be blighted with insects & worms.

Ոջոտ, աջ *a.* lousy. [Երաստանք.

Ու. ի s. backside; S. Նասոյ տեղի.

Ուեկան s. *zool.* pygargus, Arabian vulture, hen-harrier.

Ունակ s. *zool.* ouarine, alouate.

Ունամ, աջի *vn.* to howl, to yell.

Ուոգ, -անամ S. Աոյգ, -անամ.

Ուոգանեմ, Ուոգեմ, եջի *va.* to water, to bathe, to bedew, to wet.

Ուոգումն s. watering; irrigation, sprinkling; water-retting, steeping; աւաղան ուոգման, retting-pool, -tank, -pit, -pond.

Ուրն *a.* lean, emaciated, etiolated, lank, puny, dry, parched.

Ուրայ, -եմ S. Շոհ, -եմ.

Ուկեակ, եկայ or կի s. small quantity of gold; gold mine; *pn.* Aurelia.

Ուկեակն S. Ուկեքար.

Ուկեքար *a.* auriferous, gold-bearing; -քերան *a.* golden-mouthed; *pn.* St. John Chrysostom; -քեւեւ *a.* studied with gold; -քեւրեղ s. chrysoberyl; -քուր s. golden hill; -քուրքոյ *a.* produced like gold; -քոր s. chem. bore, boron; -քորակ s. borax; -քուրի *a.* producing gold; -գեղմն s. Golden Fleece; -գիսակ *a.* golden-haired, having golden tresses; -գիր *a.* written in golden characters; *s.* chrysograph; -գլուխ *a.* gold-headed; -գոյն *a.* gold-coloured, yellow; -գործ, աջ s. goldsmith; jeweller; *a.* golden, made of gold; -գօտի *a.* girdled with gold; -գարդ *a.* ornamented or embroidered with gold; -գգեաց *a.* arrayed in gold; -զմրուխա s. chrysoprase; -զօդ *a.* fastened with gold; chased in gold; -զօծ *a.* gilded, gilt; golden; -զօծեմ, եջի *va.* to gild; զօծիչ s. gilder; -զօծութիւն or ումն s. gilding, gilt; -թէլ *a.* interlaced or interwoven with gold; embroidered with gold; *s.* gold-thread, -wire; - դիպակք, կերպապք, brocade; -թէլ *a.* golden-winged; -թիւ s. golden number; -ծալիկ s. yellow

flowered; *s. bot.* chrysanthemum, corn-
marygold; -ծէր *a.* gold-bound; -ծի-
րանի *s.* golden purple; -ծղի *a.* golden-
armed; -կազմ *a.* made of gold; adorn-
ed with gold; -երկվար, horse with
gold accoutrements; -գիրք, book
bound in gold; -կապարձ *s.* golden
quiver; -կար *a.* sewed with gold
thread; -կերտ *S.* Ոսկեկազմ; -կիզն *a.*
golden-fleeced; -կուռ *a.* made or co-
vered with massive gold, gold plated;
-ք *s.* gold mine; goldsmith's shop;
-հան, աջ *s.* miner, gold-digger; -տե-
ղի or -ք *s.* gold mine; gold-diggings;
-հանդերձ *S.* Ոսկեգլխաց; -հանութի,
-հաս *s.* gold-mining or -digging, gold-
finding; -հեր *a.* yellow-haired; *S.* Ոս-
կեգլխակ; -հիւսեակ *a.* woven with
gold; -հուռ or հուռն *a.* woven or em-
broidered with gold; laced with gold;
-հուռազարդ *a.* gold fringed; -հրաշ *a.*
golden; -հեղուն *a.* with a gilded ceil-
ing; -ծղյ *S.* Ոսկեհանդ; -ծուկն *s.* gold-
fish; gilt-head, aurata; -ղէն, զինիկ *a.*
golden, of gold, gilded, gilt; -գար,
golden age; -ճաճանջ *a.* shining like
gold, as bright or resplendent as gold;
-ճամուկ *a.* embroidered with gold,
covered with gold embroidery, spotted
with gold, gold braided; -ման *a.* spun
or woven with gold; -մոլ *a.* mad for
gold; -ներկ *S.* Ոսկեգլխի; -նկար *a.*
painted with gold; -նման *a.* gold-like;
-շողմեմ *vn.* to shine like gold; -շուք *S.*
ornamented with gold; -պաշտոն *S.*
Ոսկեգործ; -պատ *S.* Ոսկեպատ; -պա-
տեան *a.* golden-sheathed; -պղինձ *s.*
tombac, pinch-beck, sham gold; -պը-
տուղ *a.* producing golden or gold-co-
loured fruits; *s.* Fructidor; -ջերմ *s.*
Thermidor; -սաղարթ *a.* gold-leaved;
s. gold-foil; -սանձ *s.* golden bridle; *a.*
golden bridled; gold-bitted; -սար *a.*
accoutred or caparisoned in gold; -սեր
a. fond of gold, loving riches, avarici-
ous; -սիրութիւն *s.* love of riches, avar-
ice; -սմբուկ *S.* Սիրահանոր; -սոսինձ
s. chrysocol, gold-solder; -վարսեալ
a. adorned with golden tresses; -տախ-
տակ *a.* plated with gold; -տերեւ *a.*
gold-leaved; -տիպ *s.* similor, pinch-
beck; -տուփ *a.* having gold covers;
bound in gold (book); -տուռ or տուռն
a. gilt-tailed; gold-fringed or tasselled.
Ոսկերեմ, եջի *va.* to gild.
Ոսկերիչ *s.* goldsmith.

Ոսկերիւս *s.* osseine.
Ոսկերոտի *S.* Ոսկերոտի.
Ոսկերչութիւն *s.* goldsmith's art.
Ոսկեփայլ, -փառ *a.* shining, splend-
id as gold; -փետուր *a.* golden feath-
ered; -փոկ *a.* having golden lachets;
-փող *s.* golden trumpet; -փունջ *a.* like
a gold tassel; *s.* golden or yellow bou-
quet; -հասկեր, հունձք, golden ears;
golden harvest; -քաղ *a.* collecting
gold; -քանդակ *a.* gold plated; in-
crusted, embossed with gold; chased
in gold; -քար *s.* chrysolite, peridot,
olivine.
Ոսկէ ..., &c. *S.* Ոսկի ..., &c.
Ոսկէօղ *a.* adorned with, or wearing
gold rings or buckles.
Ոսկի, կոյ *s.* gold; gold coin; *a.*
gold, golden, of gold; մուսիման -,
massive gold; -շանթաձիգ *chem.* au-
rum fulminans, fulminating gold;
մանեակ -, gold necklace; -եղէգն *bot.*
lysimaquia, money-wort, loose-strife;
S. Ընդերքաւանդ, Կիւռ.
Ոսկիբան *S.* Ոսկեբան; Chry-
sologus; -ղէն *s.* gold armour; *a.* gold-
armoured; -ծին *a.* born of gold; pro-
ducing gold; -կազմ *S.* Ոսկեկազմ;
-կալ *a.* carrying gold; -կան թիւուռու
s. chem. auric acid, oxide of gold; -կասկ
a. woven with gold; -կարք *a.* having
golden carriages; -կիր *a.* containing
gold; -կուռ *a.* made of gold; -գլխա-
brocade; -կոփ *a.* sculptured in gold;
-հաս *s.* gold nugget; small piece of
gold; -ծղյ *a.* cast in gold; of massive
gold, golden; -մայր *s.* Aurea mater,
(title of Diana); յարկ *a.* golden-ceil-
ed; -հակ *s.* gold money; -նամ, աջայ
vn. to become gold, to be transmuted
into gold; -պատ, աջ, -պատակ *a.* co-
vered with gold, gilt.
Ոսկիգլխակ *a.* golden-fleeced; -կըմ
բեայ or բէ *a.* having a golden boss;
-վարաւանդ *S.* Ոսկեսար.
Ոսկր, կեր, աջ *s.* bone; տարաբուն
-, process, apophysis; -արմատայ լե-
զուի, hyoides; ախանուռ -, ossa in-
nominata; -ցայլից, os pectinis or
pubis; -սրբանի, os sacrum; -կիտի,
whale-bone; -փղաց, ivory; *S.* Փղոսկր;
գերեզման ոսկերաց, charnel-house;
փոխարկութիւն յ-, ossification; հառ
տառից իրախեալ ոսկերաց, bone-
setter; կցել զ-ն բեկեալ, to bonset;
փոխարկել յ-, to ossify; հանել զոս-

կերս, to bone, to take out the bones;
գողացուցանել զոսկերս, to cause the
bones to shake; *S.* Լեզու.
Ոսկրաբանութիւն *s.* osteology; -բեկ
s. bone-crusher; *a.* bone-breaking;
broken-boned; -բեկուի *s. med.* osteo-
cope; -գրութիւն *s.* osteography; -զոգք
s. joints, articulations; -կեր *a.* ossi-
vorous; -հատուի *s.* osteotomy; -մա-
ծոյց *s.* osteocolla; bone-binder; -միզն
s. periosteum; այտուճիմ -միզի *med.* pe-
riostosis; -պատ *a.* shelled, shelly;
-տուռ *s.* ossuary, charnel-house;
-քանց առնեմ *va.* to dislocate, to put
out of joint, to disjoin, to luxate or
lux; -քար *s.* osteolite. [ing of bone.
Ոսկրեղէն *a.* bony, made or consist-
ing of bone.
Ոսկրիւղ *s.* ossifrage, osprey, sea-
eagle.
Ոսկրոտի *s.* bones, skeleton. [eagle.
Ոսկրուռ *a.* bony, full of bones; *fig.*
abstruse, obscure, difficult, knotty.
Ոնիմ, եջայ *vn.* to be stunted, ema-
ciated, withered; to etiolate, to dry
Ոմուռ *s.* astrophy, emaciation. [up.
Ոսր, աջ *s.* adversary, enemy, op-
posite; antagonist, rival, competing;
-տակ *S.* Հակառակակեր; -եմ, եջի,
-իմ, եջայ *vn.* to be at law with, to ac-
cuse; to rival, to strive, to compete;
զմիւսեմ -, to surpass each other;
-ուրի *s.* enmity; rivalry; opposition.
Ոսպն, պան *s.* lentile; *med.* freckles;
-աթան *s.* lentile-soup; -աձեւ *a.* len-
tile-shaped, lenticular; - or -ապակի,
lens, lenticular glass; -անդոյն, achro-
matic lens; -անդղատեսակ, Fresnel
lens; -աչափ *a.* as large as a lentile;
-եայ *a.* lentile, of lentiles, made or
prepared with lentiles; *S.* Թան, Եի.
կաթան; -ք *s.* lentiles; pulse.
Ոստ, ոյ *s.* branch, bough; knot,
joint; hill, height, hillock; -ք մասանց
ձեռին, the fingers; -ովք վարակեալ,
knotty, nodous, knobby, gnarly.
Ոստաբեկ առնեմ *va.* to break the
branches; -խաղայ լինիմ *vn.* to leap
from branch to branch; -իւտ *a.*
branchy, ramous, full of branches;
knotty, nodose; -կոտոր լինիմ *vn.* to
have the branches broken; -յարձակ
լինիմ *S.* Ոստանամ.
Ոսայն, կց *s.* texture, tissue, web,
weft; -սարգի, cob-web, spider's web;
խզել զ- կենաց, to cut the thread of
life.
Ոսայնան, աջ *s.* weaver; knitter;

-եմ, եջի *va.* to weave; to knit; -ուի
s. weaving; tapestry.
Ոստան, ի *s.* free city; chief-town,
capital, seat of Government; royal
guard; *a.* royal, kingly; * terrestrial.
Ոստանամ, աջայ *vn.* to branch out,
to ramify, to shoot out; to become
invigorated, ramified.
Ոստանեայ, -նիկ *a.* of the royal fa-
mily, of the court; *s.* citizen, freeman;
nobleman, noble, lord, courtier.
Ոստանիմ, տեայ *vn.* to burst forth,
to fly or escape from, to go out of;
ոստան սանձք ի ձեռացն, the reins
escaped from his hands. [branches.
Ոստասարթ *a.* adorned with leafy
Ոստաքանց *a.* lopped, trimmed; -
առնել, to lop off, to cut away, to sev-
er, to trim, to prune; -լինել, to be
pruned, lopped off; -ուրի *s.* lopping,
Ոստեղիւս *s.* glutine. [cutting off.
Ոստեմ, եջի *va.* to shoot, to emit.
Ոստիկան, աջ *s.* governor, prefect;
inspector, surveyor, commissary; mi-
nister; -տրան *s.* ministerial residence;
-ուրի *s.* prefecture; inspectorship;
ministry, office.
Ոստին *a.* terrestrial; dry, arid,
parched, adust, burnt up; -օձ, land
serpent.
Ոստղ *s.* lime-twigg; bird-lime, lime,
viscum; - ծովային, marine glue.
Ոստնական *a.* terrestrial, continental.
Ոստնում, տեայ, տուցեալ *vn.* to
leap, to jump, to take a leap, to bound,
to gambol, to skip, to caper; to spring
on or at, to rush or fall upon; to rush
forward, to fly at.
Ոստոստեմ, եջի *vn.* to hop, to leap,
skip or frisk about, to frolic, to trip
along. [hopping.
Ոստոստում *s.* skipping, tripping,
Ոստում *s.* leap, jump, skip, bound,
gambol.
Ոստուցանեմ, ցի *va.* to cause to leap.
Ոստիմ, տեայ *S.* Ոստնում.
Ոստրէ, -ոս, Ոստրիք *S.* *G.R.W.* oyster;
shell-fish. [ever.
Ով *pron.* who, that, he that, who-
ever. Ով or Ո՞, ոյր, որով *pron.* who?
which? ով որ, who? ով ի ձեռք, who
amongst you? ով է դա, ով է այդ,
who is this man? what man is that?
ոյր է պատկերս, whose likeness is
this? ով ես դու, who are you? զով
առաւել սիրես, which do you like

best? ո՞վ էլ ո՞վ էլ ո՞ր էրթայցեն, who will go? ո՞վ ad. where? ո՞վ էր. Թաս, where are you going?

Ո՞վ inl. o! oh! ho! ah! ha! alas! ո՞վ ԱՅ իմ, o my God! ո՞վ ալեախո, what a pity! S. Աղէա; ո՞վ սքանչելեացս, what a wonder! wonderful! ո՞վ, զինորդ զէհ է ազգասիրութի, ah! what a noble sentiment is patriotism! ո՞վ Ժամանակ, ո՞վ բարք, ô tempora! ô mores! oh times! oh manners! to what a depth of corruption have our manners come! in what an age we live! ո՞վ ո. փախել բուք յերկրէ հիւսիսոյ, ho, ho, flee from the land of the north!

Ովան s. sea-monster. [a desert. Ովասխ, ի s. oasis, verdant spot in Ովկիանոս, Ովկիանեան a. oceanic, of the Ocean. [deep; S. Թոհ էլ Բոհ. Ովկիանոս, ի s. Ocean, the mighty Ովանանայ, ից s. H. hosannah; էր. քել -իւք, to sing -s.

Ուսանաւոր, այ a. having feet; walking, going on foot; rhythmical, measured, metrical; s. verse, rhyme, poetry; ad. on foot; անցանէլ լէ գէա յ- , to cross the river on foot; յ- or յ-ս կալ, to be on foot; զորացոյց զոսս իմ յ-ս, He gave me strength to stand; -ս յորինէլ, դրէլ -ս or -չափմամբ, to rhyme, to versify, to make verses, to write poetry or verses; գձուձ, յոռի -, mean, worthless verses, doggerel.

Ոտն, տին, տամբ, ոտք, ոտից s. foot, (pl. feet); foot of a mountain; foot, 12 inches; foot (measure in prosody); պատուանդան ոտից, foot-stool; կըռուան ոտին, foot-hold; ոտից ցաւ, the gout, podagra; հասանալ կոշտից ոտից, pedicure, corn-cutter; լուսպուսն ոտից, foot-bath, pediluvy; - -, - առ -, foot by foot, step by step, inch by inch, by little & little, by degrees, gradually; առ -, յոսս, առ ոսս, at the feet; near, at, to; յոտաց, standing, upright; յոտից, on foot, walking; - լէ ոտին, foot to foot; յոտից ցլուխ or մինչեւ ցլուխ, from head to foot, from top to toe; յոտին քում, at your coming; յ- կալ, to rise, to stand up; կալ ի վերայ ոտից, to stand upon one's legs; յոտին կալ, to be standing, on foot; to support or maintain oneself; յոտին ունէլ, to uphold, to support, to sustain; յ- կանգնել, to rise, to get up; - or առ - հարկանել, կոխել, լէ - հար-

կանել, to foot, to tread under foot, to trample upon; to despise: զ- յոտանէ փոխել, to take a step, to walk; զոսս ամբառնալ, - առնուլ, to start, to depart, to set out, to go away; զոսս ար- ձակեալ հարկանել, to kick, to foot; զոսս ամբարձեալ փախչել, to scamper away, to be off; անկանել յոսս ու- բուք, to fall prostrate at the feet of; - զոսս ամբարկանել, to cross the knees; զոսսն հարկանել առ բարկուծէ, to stamp on the ground, to trample with anger or rage; զոսս ի բոյս հարկանել, to wander about the fields or among the mountains; զանմին յոտին կացու- ցանել, to surpass all competitors; to surprise, to astonish; առ ոսս ուրուք իրաւով, to be brought up at the feet of; առ ոսս կալ, to be present; զոսս հասանել, to take away, to destroy, to extirpate, to exterminate; S. Թինդ, Թինդին, Մասն.

Ուսանալայ s. pediluvium; -լուսպք s. basin or water for foot-bath; -լուս- ցուի s. foot-bath; -լուիք a. slippery; -կապ, այ s. fetters; - ձիոյ, horse- eolog, shackle; պնդել յ-ս or -կապեմ va. to shackle, to fetter; to impede, to hinder, to stop, to clog; -կառեմ, է- ցի տ. to stop, to stay, to remain im- moveable; to become embarrassed; -կացուծիւն s. standing up; -կոխք s. treading or trampling under foot; յ-կոխս ընկենուլ, to throw under the feet; -կոխ առնել, to foot, to tread under foot, to trample upon; -կոտոր առնեմ va. to break the feet; -հար. &c. S. Ուսնհար, &c.; -հարական a. insulting; -հեա, ից s. foot-print, -mark, -step, trace, vestige; -ձայն s. tramp, foot-fall; -անձրեւի, pattering of rain; - անձրեւի է, there is a noise of much rain falling; -ման s. shoe; S. Կոշիկ; -չափ s. geom. foot; a. of a foot, pedal.

Ուսնառ a. slippery, sliding; -սկան a. stopping, impeding; -եմ, էցի տ. to slip, to slide, to glide, to take a false step; fig. to stumble, to trip, to com- mit a fault; va. to cause to slip; * -ու a. podagrical, gouty; -ուծիւն s. slip, slipping, false step, foot-fall; med. po- dagra, the gout.

Ուսնառ a. one-footed, one-legged. Ուսնառեղի s. ground for the foot, footing; S. Ուսնահեա; -արով a. tram- pling with one's feet; - լինել, to

stamp; * -ցաւ S. Ուսնառու; -ցառուի s. gout in the feet; -ուոր a. footed, hav- ing feet; standing on feet; -փուր a. ad. crushing or treading under foot; -փոխ s. foot-pace; - լինել տ. to make a step, to walk, to go forward foot after foot, to pace along; -փոխուծի s. motion of the feet, footing, walking.

Ունբեկ a. broken-footed. Ունգառոյց s. encumbrance, ob- struction, hindrance. [ly, little by little.

Ունիթի ad. slowly, gently, furtive. Ունիկայ s. foot-place, foot-hold; foot- man, domestic; ուս. pedal; յ-ս ad. standing, upright; -կապ S. Ուսնակապ.

Ունիկիք, լէայ s. standing; foot- board; stepping-stone; կործանել յ-լէ կայ, to overthrow, to upset, to throw down; անկանել յ-լէայ ի գէաին, to fall at full length on the earth; բառ- նալ զոսսին յ-լէայ, to raise one's fallen enemy; -կոխ s. foot-hold; fig. occasion, pretext, motive; - լինել, to get a hold over.

Ունհար, այ a. malignant, rejoicing at another's suffering, malevolent, ill- natured; - լինել, to kick, to cause to fall; fig. to rejoice at another's woe, to be malignant, malevolent; to des- pise, to insult, to laugh at, to mock, to jeer; - լինել թշուառութե ուրուք, to insult one in his misfortune; -եմ, էցի տ. to suppliant; S. Ունհար լինիմ; -ուծի s. kick; fig. ill-will, ill-natured- ness, malevolence; insult, sneer, der- ision, laugh.

* Ունուրաք s. adze, addice.

Ունիթի S. Ունափոխ. Ունքայլեմ տ. to walk slowly, with measured steps.

Որ, ոյ, ով pron. who, which, what, that; որ միանգամ, որ ոք, who, who- ever, whosoever; որք միանգամ, all they who; որ ինչ, what; which; all that; whatever; այն որ գայ, the man who is coming; զոր գու գտեր, what you have found; էլ որ չար էս է, որ չար ք զեմ է, & what is worst of all; այն զոր էս սիրեմ, the man whom I love; չգիտէ զոր գործէն, he does not know what he is doing; յորմէ, whence, therefore; որ էլ իցէ, whoever, who- soever; any thing whatever, aught; որ զինչ էլ իցէ, whatever or whatso- ever it may be; be that as it may; ընտրեալ զոր էլ կամիս, choose which

you please; որոյ աղաքաւ, for this reason; որ բարիս գործէ, գայէ զբա- րիս, who acts well will be rewarded; որ խնդ է՝ առնու, he who asks will receive; Ժողովեցին որ շատ էլ որ սա- կաւ, some have gathered much, some little; հանապազօր մեղանչեմք՝ որ խոր. հրդգով, որ բանիւ, we continually sin either in thought or word.

Ո՞ր, Ո՞ր a. which? what? որմի ին- խանութի, with what authority? որ որդի է, who may that child be? յոր իրս էլ յինչ միտս առաքեաց, for what & why did he send? որմի ինք, by which? with what? յոր վայր, up to where? յորմեմ Ժամու, at what hour? որ աղաքաւ, why? for what reason? զորմէ օրէ ասիցէ, & what day does he fix? զոր օրէնք ունի, what law pre- vails? քի որ արգար վաստակոյ, for what just deserts? որմիք երեսօք հալածի- ցեն, with what effrontery they will drive away? գիտէ վերաբանիւր ոք լը կարգի եթէ՜ որ լը որմէ իցեն, he knows each one by the order in which he comes; էլ որ այլ or այլն էս, էլ որ ի կարգին, էլ որ ինչ ի կարգին, & so on, & so of the rest, et cetera, &c.

Որ conj. that; որ զի, that, in order that, so that; since, as; կարծեմ որ գայ, I believe that he will come; որ թէպէտեւ նք վէհք են, although they are superior.

Որակ, այ s. quality; colour; man- ner, form; -ական a. qualitative; -ա- յեղ a. various, diverse; -անամ, այցայ տ. to be qualified; to be coloured; - յարիւն, to be changed into blood; -արար, -ացուցիչ a. qualifying; -ա- ցուցանեմ va. to qualify; -աւոր a. qua- lified; -ուծի S. Որակ.

Որայ, ոյ s. sheaf, bundle; -ս կա- պել, to lay corn in sheaves, to bind up into sheaves, to tie in bundles.

Որք, ոյ s. orphan, orphan boy or girl; fig. a. derelict, desolate, abandon- ed, destitute; - մնալ ի հօրէ, ի մօրէ, to lose one's father, or mother; - մնալ յուրմէ, to be bereaved, to remain desolate.

Որբանամ, այցայ տ. to become an orphan, to be fatherless & motherless.

Որբանոց s. orphan-asylum. [able.

Որբասէր a. fond of orphans, charit- able. Որբար S. Որպես.

Որբուի s. orphanhood, orphanage.

ruminant, ruminating; -ան S. Արոս; -եմ, էջի, -իմ, էջայ տա. to ruminate, to chew the cud, to chew again, to re-chew; fig. to ruminate, to think, to muse on, to ponder; * -կամ S. Յորան ջեմ; -ող a. ruminant; -ողաբար ad. ruminatingly, in a ruminating manner; distinctly, lucidly, clearly, plainly; -ողութիւն, -ումն S. Արոս.

Արոմն, ման s. bot. aira, hair-grass, cockle; daniel, zizania, tares; weeds; -ցանէլ fig. to sow dissension, to create differences; -ացան s. sower of tares; fig. devil, sower of strife.

Արոնմամ, աջայ տ. to get dried up.

Արոնեմ, էջի տ. to seek, to search, to inquire after or into, to make search, to ferret, to investigate, to rummage: to louse; - զերկիր, զքաղաք, to explore, to spy out.

Արոնող a. seeking, inquiring.

Արոնումն s. search, inquiry.

Արոյ a. distinct, separate, different; decisive, precise, clear; evident, certain; -ք s. step, stair, round; -աբար, -ակի ad. distinctly, clearly, plainly; decisively, positively, precisely; separately, specially; -ական a. disjunctive; -եմ, էջի տ. to distinguish, to discern; to divide, to separate; to decide, to determine; to specify; to choose, to select; to excommunicate; -իմ տ. to detach or separate oneself; to be excommunicated; -իչ, -ողական a. definitive, determinative, distinctive, decisive; -ողութիւն, -ումն s. distinction, division, separation; decision, definition, determination, resolution; difference; segregation; -ումն յեկեղեցւոյ, excommunication; չորս արոյմունք տարւոյն, the four seasons of the year; -ումն առնել, to come to a decision, to make up one's mind.

* Արոյտամ S. Յորանթեմ. [away with.

Արոյտեմ, էջի տ. to destroy, to do

Արոյ, աջ s. lamb; -ակ or իկ s. lambkin.

Արովայն, էջ s. belly, paunch; womb, uterus, matrix; պտուղ -ի, fruit of the womb, child; հերձումն -ի, gastroto-my; կարան -ի, gastroraphy; կերա-կուր -ի. * belly-timber; յագուրդ -ի, bellyful; ծառայ -ի, gastrolater, fond of one's belly, dainty; կաղ յ-է մօր իւրոյ, born-lame, lame from the womb; խնդել զ-, to cram or stuff one's belly or guts, to glut oneself;

զնալ ի վերայ -ի, to go upon its belly, to crawl along; անկանել ի վերայ -ի, to fall down flat on the face; անագու-յանել զ-ն, to make a god of the belly; որոյ ԱՅ -ն իւրեանց, whose God is their belly; յաւէ -իմ, my stomach aches.

Արովայնազնայ a. creeping, reptile; -զգեաց a. what she carries in her womb; -ժեստութիւն s. gastronomy; -ժեստ s. gastronomist, epicure; -խոս S. Արովայնակոչ; -ճուլի s. flux, laxity, looseness, diarrhoea, scouring; -կոչ s. ventriloquist; Pythoness; -կոչ-ումն s. ventriloquism, -quy; -հմայ s. gastromancian; -հմայութիւն s. gastro-mancy; -մաշկ s. anat. peritoneum; -մոլ, աջ s. gastromaniac; -մոլութիւն s. gas-tromany; -պաշտ s. gastrolater, belly-god; -պաշտութիւն s. gastrolatria; -պա-րար, աջ a. pampering one's belly, ad-dicted to intemperance, gluttonous, guzzling; -լինել, to pamper oneself, to be a greedy-gut, to be given to over feeding, to gormandizing or to gluttony; -պարարութիւն s. gormandiz-ing, gluttony, voracity; -սէր a. think-ing only of eating, gluttonous; -սող a. abdominary; -ցաւութիւն s. colic, bowel complaint; gastralgia; -ցուցա-նեմ տ. to form a vase with a large belly; to make a very large or capac-ious vase. [because.

Արովհետեւ cony. since, as, whereas, Արոս, ք s. thunder; -լ, -ալոչ, -ալից a. thundering; -ձայն s. thun-dering noise, rumbling, roll; -ամ, ա-ջի տ. to thunder, to rumble, to roar; to detonate; -ացող կաղ, explosive gas; -ընդոստ a. thundering; ad. fre-quently thundering; suddenly rum-bling; -իւն, -ումն s. thunder; S. Թըն-դիւն; որդիք Արաման, Boanerges, sons of Thunder. [cob; S. Յին.

Արոր, ի s. zool. sea-mew, sea-gull, Արորան, Արորոյ, Արոյ, աջ s. cradle; S. Նիրհեմ. [to lull to sleep.

Արորեմ, էջի տ. to cradle, to rock, Արորք s. by-by, lullaby.

Արչափ, էջ, -իք, էաց, -ոյք, զոյց a. how much, how many, how; as much as; - էւս? - էւս առաւել? how much more? - անգամ? how many times? - ժամանակ? how long? - յիսն է, as much as in me lies, my best; - կարեմ, as much as I can; - հար է, as much

as possible; - էւ մեծատուն էջէ, how-ever rich he may be; պիչափ յար-գեմ զնա - զքեզ, I esteem him as much as I do you; էւ - յառաջ մաս-շէր, in proportion as he advanced; զորս - զք հաւաստագոյն քննեացէ, the more one sifts or investigates them, the more one...; - ի կենցաղումն կեամ, while I breathe this mortal breath; յ-ից զգեցեր զանձն քո բա-րութեց! of how much you have de-prived yourself! - ծնեալ էր զիս մայր իմ՝ այսպէս հանգիստ եւ անոյշ քուն ոչ է եղեալ, never since my birth did I sleep so well; - մարդիկ, նոյնչափ կարծիք, as many men, as many Արչափութիւն s. quantity. [minds.

Արպակ S. Արպէս.

Արպէս ad. as, the same as, like, almost, according to, conformably, how; when; - զի, in order that, that, to the end that, so that; because, for; - թէ, as if, as though; - զհարկ եւ իցէ, at all events, no matter what happens; - զհարկ եւ կամք իցեն, how-ever they may wish, in whatever way one may wish it; մարդոյ - խոտոյ են աւուրք իւր, the days of man are like grass.

Արպէս, Արպէս զի int. how! what! indeed! - առանց քննելոյ են դատաւ-տանք նք, how unsearchable are His judgments! -, մեռաւ ուրեմն, what! he is dead!

Արպէսն s. the why, the wherefore.

Արպէս a. no matter which.

Արպիսի, սւոյ, սեաց a. what; such that; - ինչ, as, such as, for instance; - ինչ իցէ ողջոյնս այս! what manner of salutation this might be! գիտեա - ինչ տօնքն էին, you know what those fes-tivals were; - էւ իցէ, whatever, whatsoever.

Արպիսութիւն s. quality, condition, state.

Արջ, ոյց s. den, lair, kennel, burrow, hole; - աղուեստ, fox-hole.

Արջաբար ad. cave-like, like a cav-ern; - ձեւ a. den-like; - մուտ լինիմ տ. to retire to its den; - նամ, աջայ տ. to hide in a hole, to go to earth, to crouch or squat in a kennel; fig. to nestle, to creep into, to hide oneself; - սոյգ a. hiding in caves or burrows; - րան s. hiding-corner, lurking-place;

Արջիւ, ջւաց S. Արջիւ, &c. [S. Արջ.

Արջալից a. lousy, swarming with lice.

Արս, ոյց s. chase, hunting, hunt, sport; prey; venison, game; զբասնիք -ոյ, field-sports; եղանակ -ոյ, shoot-ing-season; այր հմուտ -ոյ, skilful hunt-er, a good sportsman, a mighty hunts-man; պահապան -ոյ, game-keeper; - ձկանց, fishing, fishery; - թռչնոց, shooting, fowling; - աղուեստց, fox-hunting; - վագերց, tiger-hunting; յ-հեծանել, to go a hunting or shoot-ing; յ- ածել, to shoot wild beasts.

Արսաբանեմ, էջի տ. to spy into or surprise a person's sentiments, to draw a person out, to cause a person to give involuntary evidence; - լից S. Արսաշատ; - կան a. hunting; s. S. Ար-սորդ; շուն -, hound, greyhound; բա-զէ -, trained hawk; թռչուն -, bird of prey; ձի -, hunter; - կից s. hunting-or fishing-companion.

Արսամ, աջայ or զի տ. to chase, to hunt, to go a hunting or shooting, to shoot; fig. to try or endeavour to win or to seduce, to wrap up or involve in snares, to surprise, to entrap; - հաւս, to fowl; S. Չուկն; ալուէս -, to hunt a fox; - զհոգիս, to prey upon souls; - զք, to catch or entrap a person, to insnare; fig. to captivate, to win; to entice, to attract, to allure, to flatter; - զսիրտ ուրուք, to gain a person's heart; - զոք բանիւ, to win a person with fair speech; - ինչ բանս ի բերանոյ ուրուք, to entangle a person in his own words; - զյաղորութիւն աւուրց, to watch the propitious mo-ment or favourable occasion; - փառս կամ պատիւս, to go in search of hon-our or glory.

Արսայս, &c. S. Յորսայս, &c.

Արսաման s. part of the produce of the chase.

Արսանք s. chase, hunting; hunting or fishing implements; fig. trap, trick.

Արսաշատ a. abounding in game; - պետ s. chief huntsman; - սէր, - տենչ a. fond of the chase, sportsman; - սի-րութիւն s. love of sporting; - սուն a. full of game; - րան s. hunting-ground, chase; - փոխ լինիմ տ. to change the hunting-field, or the fishing-place.

Արսիկ s. small game.

Արսող s. hunter; fig. devil.

Արսորդ, աջ s. hunter, huntsman, venator; - ձկանց, fisher, fisherman, piscator; կին -, huntress; - բանից, 74

a pryer into other person's thoughts.
 Որորդաբար *ad.* like a hunter; -խար
a. deceiving a hunter or angler; -կան
a. Տ. Որսական; -ն *s.* the chase, the
 hunting art; -պետ *s.* chief huntsman,
 Master of the hounds. [Տ. Որս.
 Որորդութիւն *s.* hunting; shooting;
 Որսօն, *p.* *s.* hunter; game-keeper.
 Որրան, Որրոյ Տ. Որրան. [ish.
 Որցեմ, եջի *va.* to enrapture, to rav-
 նիքեական *a.* Orphean.
 Որփեսոս *s.* Orpheus.
 Որքան Տ. Որքափ; -իցս անգամ *ad.*
 how many times; -ութիւն *s.* quantity.
 Որքին, Որքին, քեան *s.* med. herpes,
 tetter, ring-worm, impetigo; -ոս *a.*
 Ու *conj.* and, &. [herpetic, scabby.
 *Ուզեմ Տ. Կամիմ.
 Ութ, *ից a.* eight; ութիցս քսան.
 eightscore; Եւթի Տան Հազար - Հա-
 ղիւր եօթանասուն եւ - , in the year
 of our Lord eighteen hundred & sev-
 enty eight, 1878.
 Ութածալ *a.* in-octavo, 8vo; -դի *a.*
 octachord; -մասնեայ or նի *a.* com-
 posed of eight parts; -մայ, -ման,
 ութեման *a.* octennial; -մեայ *a.*
 eight months old; -նիստ *s.* octahedron;
 -նիւ *s.* octophorum; -նիւն *s.* octagon;
 -նիւնի *a.* octagonal, octangular;
 -շարժանեայ *a.* having eight steps or
 stairs; of eight degrees or orders;
 -չեայ *a.* octonocular; -պատիկ *a.* oc-
 tuple; *ad.* eight-fold, eight times as
 much; -վանկ *s.* *gr.* octosyllable; *a.*
 Ութգիծի *a.* octohedral. [-bic.
 Ութեակ, Ութերեակ, րեկաց *a.*
 eight, octonary; eighth; the number
 eight; eight days.
 Ութերորդ, *այ a.* eighth, 8th; *ad.*
 eighthly; *s.* octant; - ձայն *mus.* oct-
 ave; -եմ, եջի *va.* to repeat eight
 times; to pay or to take the eight.
 Ութերեան *a.* all the eight.
 Ութեւտան *a.* eighteen; -ածալ *a.*
 in-18mo; -ամեայ *a.* eighteen years old.
 Ութթեւան *a.* eight-winged.
 Ութիլեան *a.* eight-columned; -ն
 Որդիկեայ, Ottopla.
 Ութիցս *ad.* eight times.
 Ութկանգնեայ *a.* of eight cubits.
 Ութոտուի *s.* zool. octopus.
 Ութուտան *a.* eighteen; -ամեայ *a.*
 - years old; - years since; -երորդ *a.*
 eighteenth, 18th; -եքեան or քին *s.* the
 whole eighteen.

Ութպատիկ Տ. Ութապատիկ.
 Ութսիւնակ *s.* octostyle.
 Ութսնամեայ *a.* octogenary.
 Ութսնաւոր *a.* containing eighty.
 Ութսներորդ, *այ a.* eightieth, 80th.
 Ութսուն, մեկ *a.* eighty.
 Ութտերեւան *a.* octopetalous.
 Ութօրեայ, րեկ *a.* of eight days;
 Ութ Տ. Ոյթ. [-օրեք, էից *s.* octave.
 Ութարանութիւն *s.* dynamics; -թափ
a. exhausted, drooping, faltering;
 -չափ *s.* dynamometer; -տու, *այ a.*
 strengthening, fortifying, corroborat-
 ing; -ւոր Տ. Ութեղ, &c.
 Ութգին *a.* strong, great; violent,
 impetuous, vehement; - or -u *ad.*
 strongly, vigorously, violently, vehe-
 mently; -u գանեղ, to beat violently,
 unmercifully; - առնուղ, to take by
 force; -u ակնարկեղ, to eye disdain-
 fully, to regard ferociously; -u ըն.
 թանաղ, to be swift-footed, to run
 swiftly.
 Ութգնաբար, -գոյն, -կի Տ. Ութգին
ad. -նամ, այցալ *vn.* to gather strength,
 to get strong, to grow stronger, to be
 strengthened; to become prevalent,
 to predominate, to prevail over, to
 domineer; -պէս Տ. Ութգին *ad.*; -պիւր
a. bound tightly; -սիրտ *a.* dauntless,
 fearless, courageous, valiant, intrepid;
 -ցուցանեմ *va.* to corroborate, to
 strengthen, to fortify; to give more
 intenseness, to augment, to increase;
 to render violent, impetuous.
 Ութգնութիւն *s.* vehemence, impe-
 tuosity, fury, violence, heat, ardour,
 intensity; force, strength, energy,
 vigour; efficacy, efficaciousness.
 Ութեղ, *այ a.* strong, robust, vigor-
 ous; valorous; powerful; -ակ Տ. Ու-
 թեղ; -անամ, այցալ *vn.* to fortify or
 strengthen oneself; -ութի *s.* force,
 vigour, power.
 Ութեմ, եջի *vn.* to have strength,
 to be able, to resist; to oppose. [strong.
 *Ութով Տ. Ութեղ; -անամ *vn.* to get
 Ուլ, ուլ or ուլ *s.* kid; fawn; -էնի *s.*
 kid-skin; -իկ *s.* young kid.
 Ուլ, լան, լուր, լանի *s.* neck; - or
 ուլուր *s.* pearl necklace; Venetian
 pearls, bead, glass-bead, bugle;
 knuckle-bones, cockle; զուլամբ եր-
 թալ, to fall headlong, head-foremost,
 to tumble, to fall; ից, to be plunged
 in sensuality; to be sunk in de-

bauchery, to wallow in voluptuousness.
 Ուլագեղութիւն *s.* stiff-neck, pain
 in the neck; -խաղայ *s.* dicer; cockle-
 player; -փող *s.* vertebral region, back
 Ուլ Տ. Ուլիւ, &c. [& neck.
 Ուլատ, *ից s.* vow; wish, desire,
 prayer; compact, covenant, agree-
 ment; alliance, pact, treaty; order,
 congregation, community; clergy,
 churchmen; pilgrimage; - ալի, ever-
 lasting covenant; -ք եւ դաշինք, con-
 ditional promise, alliance; մատան
 -ի, Holy Writ, the Bible; տապանակ
 -ի, the ark of the Covenant; Հին եւ
 նոր - , the Old & the New Testaments;
 - Հաւատացեղայ, Christians; - եկե-
 ղեցւոյ, մանկուղիք -ի, clergy; - կա-
 նանց, nunnery; -ի տեղիք, holy places,
 sanctuaries, relics; պարզ, Հրապարա-
 կական, անուծանելի - , simple, so-
 lemn, indissoluble vow; անխորհուրդ,
 անխոհեմ - , indiscreet, imprudent
 vow; - զնել, to make a vow, vows;
 - զնել ողջախոհութեւ, to make a vow
 of chastity; -u կուէլ Հրապարակաւ, to
 make a solemn treaty; - զնել or յ-
 մտանել իւր ումեք, to make a treaty, or
 an alliance with any one, to be in
 treaty for; կնքել - Հաւատութեւ, - Հաւ-
 տառութեւ առնել, to make peace; կալ
 յ-ին, to remain faithful to one's vow;
 կատարել զ-ն, to accomplish one's
 vow; անցանել զ-իւ, ջրել զ-ն, ա-
 պախա առնել զ-իւր, to break or viol-
 ate one's vow; անորինել զ-ն, to dis-
 pense with or exempt from a vow;
 -իւք խնդրել, to desire ardently, to
 long for eagerly; երթալ յ-, to go on
 a pilgrimage; զ-ս իմ կատարեցից, I
 will accomplish my vow.
 Ուլատագնաց *s.* pilgrim; -ութիւն *s.*
 pilgrimage; -գիր, գրաց *a.* making a
 vow; being under a vow, Nazarean;
 allied, confederated; - լինել, to make
 a vow; to conclude a treaty; -գրեմ,
 եջի *vn.* to form an alliance or confed-
 eracy, to league; -գրութիւն *s.* making
 a vow; concluding a treaty; vow;
 profession; wish, desire; -գրութ, -
 զանց, *ից s.* violator or breaker of a
 vow, of a convention; infringer, trans-
 gressor, offender; *a.* false-hearted,
 unfaithful, perfidious; -զանցեմ *vn.* to
 break or violate one's vow; -զանցու-
 թիւն *s.* violation of a vow, of a conven-
 tion, contravention, breach, infraction

of treaties; transgression; -կալ, *այ a.*
a. observing, keeping a vow or con-
 vention, faithful, true, loyal, true-
 hearted; -կան *a.* votive; -կատար *a.*
 accomplishing one's vow; -կից *s.* com-
 panion in a vow; ally, confederate;
 -նեղ, &c. Տ. Ուլատագնաց, &c.; -
 պաչ, *այ Տ. Ուլատակալ*; -պաչութիւն
s. accomplishment, observance of a
 vow or convention, fidelity; -սէր Տ.
 Ուլատակալ; -տեղի *s.* sanctuary, holy
 place; -քան *s.* place where one makes
 a vow or convention; -քար *a.* com-
 plaisant, obliging, affable; -ւոր *a.*
 that has made a vow; allied; Nazar-
 ite; professed (monk or nun); *s.* pil-
 grim; -ւորիմ, եջայ *vn.* to vow, to de-
 vote or dedicate oneself to God; ից,
 to deprive oneself of, to abstain from;
 -ւորութիւն *s.* consecration, state or
 condition of a Nazarene, of a monk;
 vow, profession; pilgrimage.
 Ուլատեմ, եջի *va.* to vow, to make a
 vow; to take the vows, to profess; to
 make or conclude a treaty, or coven-
 ant; to confederate, to enter into a
 mutual obligation; -նուէրս, to pro-
 mise offerings; ուլատալ *a.* professed
 (monk or nun).
 Ուծակեր *a.* vegetarian; -նամ, այցալ
vn. to cool down, to be estranged; to
 remove, to go out of, to abandon, to
 fail; -ցուցանեմ *va.* to cool, to damp,
 to estrange; to avert, to remove.
 Ուղ, *իւք s.* stairs; bridge; way or pas-
 sage; Տ. Մուծ. [կաւոր, &c.
 Ուղարկաւոր, Ուղարկեմ Տ. Մուղար.
 Ուղեգնաց, *այ s.* traveller, passeng-
 er; -ութիւն *s.* travelling, journeying.
 Ուղեգարձ *s.* return from a journey
 or voyage. [ey or voyage, travelled.
 Ուղեկեալ *a.* returning from a journ-
 - ուղեկից *s.* fellow-traveller, -pas-
 senger; -ք, retinue, train, attendants,
 suite, cortege; - լինել or -կցիմ, եջայ
vn. to travel together, to accompany,
 to go with, to follow; to convoy;
 -կցութիւն *s.* travelling companion, ac-
 companying, following, company;
 convoy.
 Ուղեղ, ուղղոյ *s.* brain, brains; mar-
 row; Տ. Թափեալ; սենեակ ուղղոյ,
 skull; - ի գլուխ ունել, to be judi-
 cious, in one's right senses; միջեւ զ-
 ոսկերաց, to the very marrow of the
 bones; -ական թթոււում *s.* chem. ce-

rebric acid; -ային *a.* cerebral; medullar, medullary.

Ուղեչափ *s.* odometer.

Ուղերձ, *ի* *s.* gift, present, homage; address; -մատուցանել, to present an address; -եմ, եջի *va.* to make a present, to present, to offer, to give; to address; to push forth, to produce; to attract, to win with gifts, to seduce; to persuade, to induce; -ումն *s.* extension.

Ուղեցոյց *s.* guide, escort; itinerary; *mech.* sector-guide; -օտարականի, cicerone, guide; -լինել, to guide, to escort, to conduct.

Ուղեւոր *s.* traveller; passenger; *ի* ձեւ -ի, in travelling trim; -ական *a.* travelling; -եմ, եջի *va.* to guide, to conduct, to direct in the way, to put on the way; to send, to despatch, to forward; -իմ, եջայ *vn.* to set out on a journey, to start, to go to travel, to travel, to take a journey, to journey; -ութիւն *s.* journey, travels; itinerary; -ը ցամաք կամ դարձ, the journey there & back; -ը ծով եւ դարձ, the voyage out & home; ծախք -թեան, travelling expenses; ուղեւորիւ զանգարան, to go one's last journey.

Ուղէշ, աջ or իջ *s.* branch, bough; shoot, slip; -ք եղջերուաց, tiers of the horns of deer, antlers; յապաւելզ-ս, to prune, to lop, to trim off the superfluous branches; -արձակ *a.* branched, branchy.

Ուղի, զւոյ *s.* road, way, route, journey; passage; *յ-* արկանել, to send on a voyage, to start a person on a journey; *յ-* անկանել, ուղւոյ լի նել, to set out, to start, to leave, to depart, to go away.

Ուղիւ, ուղղոյ *a.* right, straight, direct, vertical, upright; correct, accurate; *fig.* right, just, honest, loyal, equitable; *ad.* directly, straightly, vertically; uprightly, rightly, justly, well; *s.* Ուղեղ; -գիծ, right line; -անկիւն, right angle; -սիրտ, honest, loyal heart; -միտք, upright mind, just judgment; -առնել, to smooth, to prepare; to make ready the way; *S.* Ուղեմ; -գնալ *ի* նպատակն, to come to the point, to aim at; -վարդապետել, to indoctrinate, to instruct in sound principles; -դատեցար, thou hast rightly judged.

Ուղիւ, իջ *s.* mountain stream, torrent, flood; ravine; -ք հոսանաց, հեղեղաց, torrents; -ք փափկութեան, river of pleasures; -ք արեան, a river of blood; իրին յաջանք -ք արտասուաց, he shed a flood of tears.

Ուղիւմոլոր *s.* torrent-water; -ք, torrents; -հեղեղաւ, a flooded or swollen torrent; -ցան *a.* inundating, overflowing; -ւոր *a.* having small torrents.

Ուղիւմտ *va.* to inundate; -իմ *vn.* to rush like a torrent; torrential.

Ուղիւնահոս *a.* rushing like a torrent; torrential.

Ուղիւնորէն *a.* palm-long, four-inched, four finger's deep.

Ուղղաբան, &c. *S.* Ուղղաբան, &c.; -բար *ad.* rightly, well; sensibly, judiciously; -բարոյ *a.* good, just, upright, honest; -բերձ *a.* high and straight; well-shaped, straight, tall; գնալ -հաւակաւ, to go haughtily, to hold one's head high; -բոյն *s.* brain-cavity; skull; -գիծ *a.* rectilinear, -lineous or -linear; -գիր *a.* correct, written correctly; *s.* orthographer; -գնաց *a.* walking upright; *fig.* walking in uprightness, full of rectitude, virtuous; -գնացութիւն *s.* orthodromy; -գործ *a.* well-doing, just; upright; -գրական *a.* orthographical; -գրեմ *va.* to correct, to rectify, to set right, to spell; to write correctly; -գրութիւն *s.* correction, rectification; *gr.* orthography; -գաստ *a.* of right or just judgment, judging equitably, just, right; -գաստութիւն *s.* sound, correct or right judgment, good sense; -գաւան, իջ *a.* orthodox, catholic; -գրիմ *vn.* to become, to befit; -լից *a.* marrowy; pithy; plump, fat, greasy; -խոհ, &c. *S.* Ուղջամիտ, &c.; -խոս, աջ *a.* speaking well, correctly or justly; -խօսեմ, եջի *va.* to speak correctly or properly; -խօսութիւն *s.* orthology; -ծեմ *va.* to conduct directly; -ծուծ *a.* whose marrow is dried up; -առնել, to consume or suck the marrow; -առնել ցաւոյ զոսկերս, to torment, to exasperate, to torture; -հան *a.* right, direct; *s.* *gr.* nominative; -հի *a.* right; *ad.* rightly, directly; correctly; -հիւն *S.* Սրբաբաղին; -կտուր *a.* cut quite straight; -կցեմ *va.* to reunite well; -կտուց *a.* straight-beaked; -համար *S.* Ուղղա-

գաւան; -հայեաց *a.* perpendicular; normal; -գիծ, plumb-line; -հայեցութիւն *s.* perpendicularity; -հաւատ, իջ *a.* orthodox; -հաւատութիւն *s.* orthodoxy; -ձայնութիւն *s.* correct pronunciation; -ձեւեմ *va.* to direct; to rectify; *S.* ուղիւ շամառեմ; -ձիւք *a.* in a direct line, direct, straight, vertical, perpendicular, upright; -ձգութիւն *s.* perpendicularity; -մարդութիւն *s.* orthopedy; -միտ, մտաց *a.* sound- or right-minded, judicious, sensible, honest, upright; -մտութիւն *s.* good sense, probability, integrity, honesty, sagacity; -յին *a.* cerebral; -նկիւն *s.* orthogon, rectangle; -նկիւնի *a.* orthogonal, right-angled, rectangular; -շարժ *a.* moving straightly or evenly; -շահիւղ *a.* straight (road); walking upright; -շնչութիւն *s.* med. orthopnea, orthopny; -շունչ *a.* blowing straight; -չափ *s.* square; cathetometer; կալ - , bevel; -պէս *ad.* right, rightly, well; -ջերմ *s.* med. cerebral fever, brain-fever; -սացութիւն *s.* sound doctrine; -սիրտ *a.* single-hearted, upright, straightforward; -ւորեմ *S.* Ուղղեմ; -փաղոս *s.* ithyphallus; -փառ, աջ; -փառահաւատ *a.* orthodox, catholic; -փառութիւն *s.* orthodoxy, catholicism; -քնին *a.* searching the truth.

Ուղղեակ, եկի *s.* rudder, helm; regulator; *S.* Ղեակ.

Ուղղելի *a.* corrigible.

Ուղղեմ, եջի *va.* to make straight, to trim, to straighten; to erect, to raise, to hold up; to address, to direct; to conduct, to govern, to rule; to correct, to rectify; to correct, to reclaim, to improve, to reform, to make better, to amend; -զգնացս, զվարս, to regulate one's conduct or actions; to repent, to amend; -զսխալանս, to confess one's errors, to redeem one's faults; -զբան, զինդիր, to address, to direct one's words to, to question; առեան - , to assemble or convoke a council; նիղակ ումէք - , to hurl a javelin at; -զկայմ *mar.* to mast.

Ուղղեմթաց *a.* straight (road); *fig.*

Ուղղիչ *s.* corrector; reformer; rector, director; conductor, leader; driver, coachman; steersman, helmsman; *S.* Ղեակ; *mech.* regulator, governor, moderator.

Ուղղորդ, աջ *a.* straight, direct, per-

pendicular; *ad.* directly, quite straight, perpendicularly, apeak; -ութիւն *s.* perpendicularity.

Ուղղութիւն *s.* direction; regularity; *fig.* rectitude, uprightness, integrity, justice, equity; correction, rectification, adjustment, amendment; redress, reformation; direction, tendency; -վարուց, moral tendency, conduct, morality, morals; -բարուց, correction of morals; Գիրք -թեյ, the Book of Jasher; ածել *յ-*, to reclaim, to correct; *յ-* գալ, to be reclaimed, corrected, to repent.

Ուղուկ, զկի *s.* palm, hand, hand's-breadth, four inches.

Ուղտ, ուց *s.* camel; մասակ - , she-camel; տաշիկ - , dromedary; գ-ու զձայն ածել, to bellow like a camel; -ապան *s.* camel-keeper; camel-driver; -ափուշ *s.* bot. pine- or golden-thistle; -աքաղ *s.* chimæra, fabulous monster half camel half deer; -ենի *s.* camel-skin; -երամակ *s.* drove or multitude of camels.

Ուղի Ս.Սրբի; -առեմ, -եան *a.* celestial, luminous, shining; supreme.

Ումեկ *s.* zest, relish, much sweetness; -աւոր *a.* kind, bountiful, beneficent.

Ումիւղ *s.* drinking, drink; drinking-bout, draught, sip, gulp; ըմպել - առ - , to sip; թէպէտեւ *յ-* էր, although he was about to drink.

Ումպէտ, Ում եւ պէտ *a.* useless, worthless, futile, flimsy; whatever, whatsoever; *ad.* uselessly.

Ույդ, Ոյդ *s.* god of hell, Pluto.

Ուն *s.* having, taking, hold; *S.* Ոյն.

Ունակ, աջ *a.* having, containing; -աբար *ad.* habitually; -ական *a.* habitual; habituated, inured; innate, in-born; -անամ, աջայ *vn.* to habituate, to accustom oneself; -ացուցանեմ *va.* to habituate, to accustom; -ութիւն *s.* *S.* Ուն; habit, custom, accustoming, routine, practice; -թք *ad.* by routine, by rote; -թք յաղթի, custom conquers custom.

Ունայն, իջ *a.* empty, void; vain, useless; *ad.* in vain, vainly; *s.* vacuum, void, vacuity.

Ունայնաբան, &c. *S.* Բնդունայնաբան, &c.; -բար *ad.* vainly, to no purpose, uselessly; -բոյս *a.* unfruitful, unprofitable; -խոհ *a.* given to futile

or vain thoughts; -խոյզ *a.* seeking useless things; -կրօն *a.* of vain religion; *s.* miscreant; -հանդերձ *a.* clotheless; -հաւատ, ից *a.* of false religion, infidel, misbelieving; of little faith, incredulous; -ձայն բան, -ձայնութիւն *s.* word or discourse void of meaning; chatter; erroneous doctrine; -ձեռն *a.* empty-handed; *ad.* with empty hands; -միտ *a.* empty-headed, *addle-headed, giddy; -մտութիւն *s.* empty-mindedness, senselessness, vanity, emptiness; -նամ, աջայ *vn.* to become empty, to be emptied; to vanish, to vanish or pass away, to go off in smoke, to disappear; to be deprived of, to remain without; to be debased, humbled; -պարծ *a.* vain, proud, vainglorious; -ջան *S.* ջրաջան; -սէր *a.* vain, fond of vanities; -սիրութիւն *s.* love of vanity; -վաստակ *S.* ջրավաստակ; -վար, -բուէստ *a.* attached to vain things, applying oneself to futilities; -ցուցանեմ *va.* to empty; to render vain or useless, to do away with; -զանձն, to be annihilated, to bow down to the dust, to debase or humble oneself; -ցուցիչ *a.* rendering vain; -փառ *a.* vainglorious.

Ունայնութիւն *s.* vanity; inutility, futility; -թե պաշտամունք, superstition; -թեց, ամ ինչ ընունայն է, vanity of vanities, all is vanity.

Ունդ, ընդոց *s.* chaff, straws, trifle.

Ունդ, ընդոց *s.* pulse, legume; grain, corn; ից. progeny, descendants; -աւկեր *a.* feeding on legumes, vegetarian.

Ունելի *a.* holding, taking.

Ունելիք, լեաց *s.* tongs; pincers, pliers; nippers; snuffers; *S.* Մագիլի; -խեցգետնոյ, claws; -շաքարի, sugar-tongs; -վերաբուժից, forceps; -վարսավրայի, curling iron, curling tongs. [ion.

Ունելութիւն *s.* possession, domin-

*Ունեւոր *S.* կանամբի.

*Ունեւոր *a.* rich; -ուհի *s.* richness.

Ունիմ, կայայ, կալ *vn.* to have; to take, to hold, to possess, to occupy, to enjoy; to take, to stop, to retain; to seize upon, to become master of, to subject, to subdue; to contain, to enclose; to carry, to support, to sustain; to relate to, to refer to; to be able, to know how; - առ, իբրեւ, to esteem, to repute, to take for, to look

upon as, to regard as; - զտեղի, to stand instead of, to supply the place of; - զոք, to stop one, to seize; - զգլ-զուշտի, to take care, to watch; - ի մտի, to form a design or project, to propose to oneself, to think to; to retain; զառաջ, to oppose, to resist, to impede, to hinder; to stand or go before; զգէմ, to make head against, to face, to resist, to oppose, to fight; - առ իւր զխորհուրդս, to keep another's secret; - զանուն, to maintain the honour of the house; պինդ - զխոստովանութիւն, to keep the faith; ի վայր - զբարկութիւն, to refrain from anger, to control one's anger; գուժ - զմէնջ, to have pity on us; - զազանդ, զուսուժն, to follow the doctrine, to be of the sect of; ոչ առ սուտս ունիմ զձեզ, I do not take you for liars; զանձինս առ իմաստունս ունէին, they thought themselves wise; իբրեւ զմարդարեւ ունէին զնա, they looked on him as a prophet; սրամտութիւն կալաւ զնա, he was enraged; զինչ ունիս առնել, what have you to do? կալ զնա զեղեք, take it by the horns; ճրամայեցին նմա - զգլուխ բազմականխն, they gave him the highest place at the feast; տենդն կալաւ զնա, the fever has seized him, he has caught a fever; ունիմ ի Վենետիկ քսան եւ չորս ամ, I stayed twenty-four years in Venice; ահ կալաւ զնա, fear seized me; ի բաւի մի ունիք, never mind, do not care for that; - ունէին իւր-այլ... they had indeed oil, but...; խօսել կալաւ, he began to speak; կալարուք զկիրճն ջրոցն, seize the canals; զիպոյ պատահանեօք ունի զբերանս նց, he silences them with opportune replies; խօսել ոչ ունիմ, ոչ ունիմ ասել, I cannot speak, I do not know how to speak; *S.* Խորհուրդ, Շնորհ, &c.

Ունծայ, ի, Ունիկ, կւոյ *s.* ounce.

Ունին, կան *s.* ear; ունկուճք, handle; *S.* Ականջ; - զնել, մատուցանել, to give one's ear to, to lend an ear to, to listen, to hearken, to be attentive; խօսել յունկան, to speak in one's ear; to whisper; - արկանել, to obey; չգնել յունկան, to disobey; զոր լուպք յունկան, what has been confided to your year; եհաս յ-նք, it reached even his ears; - զիք! listen! attention! *S.* Թմբուկ.

Ունկնայուր *S.* Ականջայուր; -իւնց *a.* shutting one's ears; disobedient, contumacious; -կան *a.* auricular; -կաւ պիճք *s.* concha, pavilion of the ear; -մուտ *a.* entering by the ear; *s.* earwig, forked-tailed insect; -ցաւ *s.* earache, otalgia; -ւոր *a.* ansated, having an ear or handle.

Ունկնդիր, գրաց *s.* auditor, listener, hearer; *a.* listening, obedient, docile, submissive; -ք, auditory, audience, the public; - լինել or -գրեմ, եցի *vn.* to lend one's ear to, to listen, to auscultate, to hear, to hearken to, to grant; to obey; -գրասէր *a.* loving to listen; docile; -գրութիւն *s.* listening; audience; auscultation; obedience.

Ունկն եւ բունկն *a.* heard by hearsay, auricular, doubtful.

Ունողութիւն *s.* possession; power, authority; շուրջ -, circuit, circumference.

Ունջք, ընջաց *s.* nose; mustachio; սրբել զունջ, to blow one's nose; զընջովք առնել, to trim one's mustaches, to twirl the mustaches; ունջա առնել, ունել, ընկենուլ, յընջաց քերել, յընջացք բանալ, to turn up one's nose at, to snap one's fingers at, to set at nought or at defiance, to take no notice of, to make no account of, to set light by, to despise, to scorn, to quiz, to laugh at, to ridicule.

Ունջառ *a.* noseless.

Ունջ, ընջոց or այ *s.* the inner side; bottom; earth; root; *soot; յ-բերդին, under the castle walls; յ-լերին, at the foot of the mountain; չ-աւնել զոք, to drag a person along the ground; չ-աւնել զիբրին, to raze the mountains to the ground, to level with the earth; բրել զ-ս այգւոյ, պատառել զ-ս որթոյ, to dig about the roots of vines.

Ուշ, ոյ or ի *s.* memory, remembrance; attention; intelligence, mind, sentiment, sense, instinct; **a.* late; *S.* Յուշիկ; - եւ ուրուշ, the senses; - ի կուրծ *ad.* attentively, carefully, heedfully; -ի -ով *ad.* with great attention, most attentively, more at leisure, diligently, carefully; - առնել, առնուլ, ունել, գնել, to pay attention, to be attentive, to have in view, not to lose sight of; to apply oneself to; to mind, to take care, to be heedful or

cautious, to take good heed, to be on one's guard; to tend to, to aim at, to seek, to try, to endeavour, to strive; յ-ածել, առնել, արկանել, to recall to mind, to remember, to remind; *S.* Յիշեցուցանեմ; յ-գալ, լինել, զ-ով գալ, to bear in mind, to recollect, to call to mind, to remember; յ-ի ունել, կապել, to preserve in one's memory, to have recollection of, never to forget; - ի կուրծս առնել, to think, to meditate, to conceive or imagine the design of; - ի կուրծս արկանել, to take a thing for serious, in earnest; զ-եւ զուրուշ գրաւել *S.* Մոգեմ; ըստ սուցանել զ-, to excite the attention; - ունել յոք, to follow with the eyes; յ-բերել *S.* Յիշեմ; յ-ի բերել, to revive, to cause a person recover his breath, to quicken, to rouse; - ունել, to wait; բառնալ յ-ոյ մտաց, to cause to forget, to put out of one's head; պրծանիլ յ-ոյ յիշատակաց, to be forgotten; յ-լինի ինձ, ինձ յ-անկանի, I do remember; - ի կուրծս անկաւ գրել, the idea struck him to write, he conceived the idea of writing; - ի կուրծս քաջալերէին զմիմեանս, they incessantly encouraged one another; չէ ի յ-ի մտաց, he does not remember; նմա չէ յ-ի կապեալ, calling to his memory, reminding him; - կալ, attention! *S.* Չեղում, կուրծք, &c.

Ուշաբարձ *a.* maddening; -եալ *a.* forgotten; *S.* Ուշագնաց; -ուժիւն *s.* med. catalepsy; -բեր լինիմ *S.* Ուշաբերիմ; -բերեմ, եցի *va.* to recall to mind, to remember, to remind of; to cause to recover from a swoon, to cause one to come to again; -բերիմ, եցոյ *vn.* to recover from a swoon, to come to life, to revive, to recover one's thoughts on senses; -գնաց *a.* out of one's mind; losing one's senses, fainting, swooned; - լինել, to faint away, to swoon; -գիր, &c. *S.* Մտադիր, &c.; -թափ *a.* *S.* Մտաթափ; beside oneself, out of one's mind, having lost all sensation; - լինել or -թափիմ, եցոյ *vn.* to be out of one's wits; to swoon or faint away; -թափութիւն *s.* amnesia; -կալ, -կալու, -տու, -բար *S.* Մտադիր.

Ուշեզ, աջ *a.* of good memory; intelligent; Արտաշէս -, Artaxerxes Mnemon; -ուժիւն *s.* good memory; intelligence.

Ուշիմ *a.* witty, intelligent, ingenious, sensible; judicious, wary, prudent; - լինել, to be attentive, wise, sagacious, to attend to; - ութի *s.* presence or penetration of mind, readiness of wit, intelligence, sagacity, acuteness. [zoin, gum-benzoin.

Ուպան, *ի s. chem.* galbanum; ben-
Ուռ, *ոյ s.* vine-branch; branch; *S.*
Ուռենի; yew, yew-tree; - վարսագեղ,
vine-branch with foliage & fruit.

Ուռամբլակ *a.* middle-sized.

Ուռան *s.* candlestick; *S.* վառարան.

Ուռեակ, եկաց *s.* snare made of
Ուռենագոյն *a.* willowish. [branches.

Ուռենամ *S.* Ուռնում.

Ուռենի *S.* Ուռի.

Ուռեյ or էյ, *ք S.* Ուռոյ.

Ուռթեմ, էյի *va.* to fertilize, to
render fertile; *S.* Գուռթեմ.

Ուռի, ույ, ուայ *s.* willow, osier;
վարսաւոր or վարսակահ, - weeping
willow; գեղագլուխ, - pollard-willow;

-ք, willow-plot, -hedge, osier bed.

Ուռկան, ալ *s.* net, netting, tram-
mel-net; *fig.* snares; -արկ, -աւոր *a.*
fishing with a net; *s.* fisher; -եմ, էյի
va. to fish with a net, to catch, to draw into
a snare.

Ուռկանոս *s.* Latin *w.* Vulcan, god
of fire & of smiths; vulcano, Etna,
Vesuvius, &c.

Ուռնազարդ, -լի or լի *a.* flourishing,
flowery, in full bloom or vegeta-
tion; filled up, abundant, plentiful;

-նամ, աջայ *vn.* to be vigorous, rank,
flourishing; *fig.* to be in a thriving or
prosperous condition; to be full, brim-
ful; to abound, to redound.

Ուռն, ուն, ուռնիք, ունից *s.* ham-
mer; *S.* Սեւ; *fig.* oppressor; հարուած
ուռան, -blow; կոխիւն ուռանց, ham-
mering; - հարկանել, to hammer; -

դարբնոյն, sledge- or forge-; - մեծ,
sledge; - ճօճան, tilt-; tail-; - ճա-
կատաւոր, front-; largest forge-;

- վերացման, lift-; - շոգեշարժական,
steam-; - ժայռահերձ, pounding-;

- ստամաւոր *mar.* claw- or fid-; -
ձեւաց, hand-; up-hand-.

Ուռնադորդ *a.* resounding; clang-
ing; *ad.* with hammering; - բոմբիւն,
hammer-blow; clang; - հնէկն սալք,
the hammer-blows resounded on the
anvil.

Ուռնած *s.* hammerer.
Ուռնակ, *ի s.* small hammer.
Ուռնաձեւ *a.* hammer-shaped.
Ուռնաւոր *s.* hammer-man.

Ուռնում, ուայ, ուայեալ *vn.* to be
swollen, to swell, to puff up, to stuff
out, to rise up; to bloat; *fig.* to be
swollen or puffed up, to be inflated, to
grow proud.

Ուռոյց *a.* swollen, puffy, bloated;
-ք *s.* swelling, puffing, rising; tumour,
bump; blister, pimple; զնսուցանել
զ-ս, to assuage or cure a swelling.

Ուռութ, ոյ *S.* Գուռութ; sorcerer.

Ուռուցանեմ, յի *va.* to swell, to
puff out; to bloat; to stuff; to tume-
fy, to raise.

Ուռուցիկ *a.* swelled out, puffed up,
bloated, turgent; swelling, puffing;
fig. proud, fastuous, pompous; - հոյժն,
tempestuous or stormy wind, gust; -

ոճ, turgid, inflated or fustian style; -
հերք, wavy hair.

Ուռուցումն *s.* swelling, puffiness,
bloatedness, turgescence, inflation,
turgidity; *fig.* turgidness, bombast.

Ուռչիւմ *S.* Ուռնում.

Ուս, ոյ *s.* shoulder; back; - շինուա-
ծոյ, wing of a building; երանել *ի յ-*
երկաթի, to ride, to mount, on horse-
back; զուսով արկանել, to put on
one's back; - զնել, to become stiff-
necked, obstinate; բարձր ուսովք չափ
ի վեր, taller by a head & shoulders;
S. Ընդոս, Թիակ. [course of study.

Ուսած *a.* learnt; having finished a
Ուսանիմ, ոայ, սիր, սեալ *vn.* to
learn, to study, to read; to be instruct-
ed; to exercise oneself in; - զգասն, to
learn, to study one's lesson; - *ի բե-*
րան, to con over, to study by heart;
S. Թոյակ; ուսեալ *a.* learned; erudite.

Ուսանող *a.* learning; *s.* student.

Ուսանոց *s.* shoulder-strap, -piece;
ephod; epaulet; *S.* վակաս.

*Ուսեմ *S.* Դալակեմ.

Ուսընդանութ *ad.* wern crosswise.

Ուսի, -ն *S.* Հիւս ձեան.

Ուսող *s.* student, studier; mathe-
matician; - ութի *S.* Ուսումն; mathe-
matics.

Ուսումն *s.* study, lecture, teaching,
instruction; doctrine, science; religion,
sect; ուսման ձեւ, affectation,
studied effort, endeavours; առ ուս-
մանէ, by instruction; նուիրել *յ-ըզ-*

ժամանակն, to consecrate all one's
time to study; *S.* Թեւակոխեմ.

Ուսումնական *a.* scientific; mathe-
matical; *s.* mathematician; scholar,
learned man; -ն or -ութիւն *s.* mathe-
matics; -կից *s.* fellow-student; school-
fellow; - պահ, լինիմ *vn.* to preserve
the knowledge or doctrine acquired;

-պետ *S.* Ուսուցչապետ; -սէր *a.* fond
of study, of learning, studious, diligent;
lettered, erudite; -սիրական *a.*
philomathical; -սիրութիւն *s.* studious-
ness, love of study; phylomathy; -

սեւաց *a.* loathing study, hating science;

-սենչ *S.* Ուսումնասէր; -սեղութիւն *s.*
hatred for study; gross ignorance;

-սուր *s.* teacher; mathematical mast-
er; -րան *s.* school; study; institution,

Ուսուցանել *S.* Ուսուցիչ. [college.

Ուսուցանել, յի *va.* to teach, to in-
struct in, to lecture, to be a teacher
or professor of, to profess, to enlight-
en, to form, to make erudite or wise.

Ուսուցանող *S.* Ուսուցիչ; - ութի *s.*
professorship.

Ուսուցիչ, -ցող *s.* professor, master,
teacher, preceptor, instructor.

Ուսուցումն *s.* instruction, teaching,
precept.

Ուսուցչական *a.* professorial.

Ուսուցչապետ *s.* chief assistant
master, vice-principal; - ութի *s.* chief
assistant mastership.

Ո՛ւսա, Ո՛ւսա ուսաւք *ad.* whence?
from where? from what place? which

Ուսանիմ *S.* Ուսաւք. [way?

Ուսաւք *ad.* from some place; - ,
from several places, in all directions;
ամ, - on all sides; from all quarters;

այլ, - այլուստ, - , from another side,
elsewhere, in or from another part;

բազում, - յորով, - , from many places;
often, in many ways; ոչ, - ոչ - այլ, -
from no other place, from no other
part; երկիւղ եւ ոչ, - no fear; ոչ - է
իշխանութիւն, եթէ ոչ յԱյ, there is no
power but from God; ոչ դոյր - նմա
պատերազմ, no war was undertaken
in his time.

Ուսաի *ad.* whence, of which, of
what; *conj.* so, for that reason, on that
account; well, then, consequently, in
consequence.

Ուսաի *ad.* whence? from where?
from what place? from whom? from
what? - ճանաչես զիս, how comes it

that you know me? - դաս, whence
comest thou? - էս, whence are you?

- է ինչ այս զի, how is it that it hap-
pens to me? how is it that? - էւ, -
էւ իցէ, from any place whatever,
where you like. [boy, child.

Ուսար, տեր, տերք, տերաց *s.* son,
Ուտելի *a.* eatable, comestible; *s.*
eater; -ք, food, eatables.

Ուտեմ, կերայ, կեր *va.* to eat; *fig.*
to run through, to squander, to eat
up, to waste, to consume; to eat away
or up, to corrode; to fret; to consume,
to devour; անյագաբար, - to eat greed-
ily, to eat up, to devour; եկեր զամ
կեանս իւր, he lavished or squandered
away all his fortune. [victuals.

Ուտես, ից *s.* food, nourishment,

Ուտիճ, աճաց *s.* worm, moth, grub,
caterpillar; rust; *med.* cancer; *chem.*
corrosive-sublimate, protochloride of
mercury; - ջրեկոյ, weevil; - պան-
րոյ, maggot, mite; - փայտի, pulsa-
tor, death-watch.

Ուտիչ *s.* eater; consumer.

Ուտիք *s.* flesh-day, meat-day; * -
ուտել, to eat meat; ոչ ամօր, - , եւ
ոչ երկիցս զամիկ, Christmas come
but once a year.

Ուտահալ *a.* worm-eaten, rotten.

Ուտումն *s.* eating.

Ուր *ad.* where, whither; *conj.* while;
when, on; - զի, whereas; - ուրեմն,
hardly, scarcely; at last, finally; -
ուրեք, where, in whatever place,
wherever; - էւ, - էւ իցէ, wherever,
wheresoever, any where, no matter
where; - էւ իցէն, wheresoever they
may be, wherever they are.

Ո՛ւր *ad.* where? in what place? -
եմ, - իցեմ էս, where am I? - է նա,
where is he? - գնաց, where is he
gone? - էւ ուսաի եկի, how & whence
came he?

Ուրազ, ալ *s.* hatchet, small axe.

Ուրախ *a.* light-hearted, gay, merry,
joyful, jocund, cheerful, sportive,
playful; - առնել *S.* Ուրախացուցա-
նեմ; - լինել, to be cheerful, delight-
ed, to rejoice, to feel glad, to have
pleasure; to feed well, to feast; - էր!
hail! joy be with you! God keep you!

Ուրախաբեր *a.* bringing joy, rejoic-
ing, diverting; - լի, - լիւր or լից *a.* full
of joy, joyful, cheerful, playful, jovi-
al; - կից *s.* sharer in a person's joy; *a.*

congratulating; - լինել, to rejoice with; to congratulate, to felicitate, to wish joy to, to compliment; to feast together, to treat one another; - հյուսիս, - միս, - նամ S. խնդանք, &c.; - բար a. giving or inspiring joy, rejoicing, joyous, pleasant; - ցուցանեմ va. to rejoice, to give joy, to enjoy, to enliven; to revive; - ցուցիչ, - ւէտ S. Ուրախարար.

Ուրախութիւն s. rejoicing, joy, gaiety, mirth, merriment, pleasure; feast, festivity, entertainment; - թէ ad. joyfully, cheerfully, with pleasure; - թէ ուրախ լինել, to overflow with joy; առնել - մեծ, to give a great banquet.

Ուրան, ի s. chem. uranium.

Ուրանաւի a. deniable.

Ուրանամ, աջայ տ. to deny; to disavow, to disown, to disclaim; - զհաւատու or ի հաւատոյ, to abjure one's faith, to apostatize, to turn apostate, to renounce, to forswear; - զանձն, to renounce, to deny oneself.

Ուրանաքար s. uranite.

Ուրանոս, ի s. ast. Uranus, (Georgium sidus, Herschel).

Ուրանոր ad. where; - եւ կամիցիս, where you like, wherever you please.

Ուրաստ S. Ուրացութիւն; յ- լինել, կաւ S. Ուրանամ; յ- լինել յերախաւեաց, to be unmindful of favours received, to pay a favour with ingratitude, to be ungrateful, unthankful.

Ուրար, ի s. stole; S. Քող.

Ուրացական a. negative.

Ուրացեալ, Ուրացոյ s. apostate, renegade or -do; -ն Յուդանոս, Julian the Apostate.

Ուրացութիւն, - ում s. denial, negation, disavowal; abjuration, apostasy; - անձին, self-denial, abnegation.

Ուրացուցանեմ va. to cause to deny or abjure.

Ուրացորէն ad. like an apostate.

Ուրբաթ, ի s. friday; աւագ - . Good Friday; - աւագ, ի a. friday-breaking, fast-breaking; - սյրք s. Oorpat-aïre (Friday-Caves), cave in Armenia where mass was celebrated every friday; - աջուցանեմ va. to cause to fast on friday; յ- աջեալ a. friday-like; - դարու, in the sixth century.

Ուրդ, ից s. conduct, water-pipe, channel, trench, gutter; drain; - եմ, եջի va. to drain; - ոց s. drainage.

Ուրեմ conj. then, consequently; ad. some where, in some place; pr. about, near; a. some, certain; սա - , here; անագան - , too late, in the end, at last, after much time, finally; վաղ - , already, before; վերագոյն - , above; before; զքառասնամեկիւր - էր, he was about forty years old.

Ուրեք ad. somewhere, in some place; a. one, some, certain; s. some place; ոչ - , no where; թէ - գայցէ ի տուն, if he ever returns home; ի քաղաքի - , in a city; ի տեղում - , in a place; ամ - , every where; - , in some places; - , or է - , sometimes; բազում - , in many places.

Ուրիշ a. S. Ուրիշ; * other.

Ուրիշաձիւն a. producing leprosy.

Ուրիշամ, աջայ տ. to have the elephantiasis. [house.]

Ուրիանոց s. leper-house, lazaret.

Ուրիտ, աջ a. leprous, leper-like; s. leper; - ութի, - կութի s. leprosy; elephantiasis; venereal disease.

Ուրոյն ad. separately, apart, aside, privately, severally; pr. without, except, excepting, save; a. separate, different, distinct; peculiar, particular, private, own, special, individual, proper; - - ad. separately, distinctly.

Ուրոյնամ, &c. S. Մեկուսանամ, &c.

Ուրու, աջ s. phantom, ghost.

Ուրուակիւն s. sketch; - գիր s. rough sketch or copy, rude outline, first draught; a. drawn; sketched, designed; - գրեմ va. to draw; to sketch, to design, to delineate; - գրող s. draughtsman; - գրութի s. drawing; sketch, draught; - գէտ or գիտակ s. phantasmagoria; - գիտական a. -gorical.

Ուրուական a. fantastic, imaginary, visionary, false, apparent, chimerical; s. shadow, image, phantom, spectre; idol, image; rough-draught, sketch; - բ. manes, shades, apparitions, ghosts, visions; - բ մարդկան, statue, likeness; - պղծութի, nocturnal pollution.

Ուրուածայն a. insignificant, vain, idle, false; - պաշտ a. idolatrous; - պէս ad. falsely; apparently; - բար s. sorcerer; - բար s. graphite, plumbago.

Ուրուի, իկի, կայ. իկուի, կանց a. leprous, infected with elephantiasis.

Ուրուշ S. Ուշ.

Ուրուշ s. zool. buzzard.

Ուրջ S. վերջ.
Ուրջու, ըրջուի, ուայ s. step-child, step-son or -daughter.

Ուրց s. bot. thyme.

Ուի, ոց s. large hole, pit, ditch.

Ուիլիթիւն s. H. w. slingers.

Ուիլի, բ, ուիւայ s. bot. white poplar.

Ուիլիս s. Gr. w. ophite, serpentine marble.

Ուրանա or Ուրանութ s. offering.

Ուր, ուրուք, ումք. ոմանք, ոմանց s. some one, some body, any one; a. some, one, certain; այր որ, a man; կին որ, a woman; ամ որ, every one, every body; իւրաքանչիւր որ, each one, any one; որ որ, who, whoever, he that; ո՞ր որ, ո՞վ որ, who? էթէ կայցէ որ այնչափ յանդուգն, is there any one bold enough? ոչ որ, մի որ, no one, no body, none; ոչ սիրեմ զոր յաւանգդ յայդցանէ, I love none of these men; երթիլիւր առ այլ որ, address yourself to some one else.

Ուրդ, ի s. thistle; - իմ տ. to grow fierce, ferocious. [vinegar & water.]

Ուրիմիլի s. Gr. w. oxymel, honey,

Չ (tchā) չա or չայ s. the twenty fifth letter of the alphabet, & the nineteenth of the consonants; չ, չ. seven hundred; seven hundredth.

— It is sometimes confounded with the letter ղ, as: Հաչէլ-Հաչէլ, յորան չէլ յորանիւ, կարկաչ-կարկաչ, &c.

— In foreign words, the letter c & ch is changed by us into չ; for example: Sicily, Cicero, Cilicia, &c., Սիկիլիա, Կիկերոն, Կիլիկիա.

Չ ad. no, not; չէր, it was not; չաւեմ, I do not say; չգիտել, to ignore, not to know; չեմ հմուտ, I am ignorant; չասաց ինչ, he said nothing; չեք ինչ հնար, it is impossible, it cannot be.

Չազգ, ի s. people which is not a people, foolish nation, rabble, mob.

Չազգականութիւն, Չաղուութիւն s. low birth, ignobility; vileness.

Չախորժական, Չախորժեղի a. unpleasant, disagreeable, displeasing.

Չալերա s. gr. mark of quotation, inverted commas (" ").

Չաչաղին, Չաչաւոր a. not enormous; not terrible.

Չաման, ոյ s. cumin; - ալան թթու. ոււ s. chem. cuminic acid.

Չամբարտաւանութիւն s. humility.

Չամիչ, մչոյ or մչի s. raisins; S. Շիւ.

Չամիքեալ a. indocile.

Չամխաւանի s. storax. [Չամչեղէն.

Չամչեայ, չեից s. plum-cake; a. S.

Չամչալերի s. long-necked wooden water-pot: large spoon, ladle.

Չամչեղէն a. made of raisins.

*Չայ S. թէյ, &c. [unchangeableness.

Չայլակերպութիւն s. unalterableness,

*Չայիկ S. թէյաման.

Չանթ s. tattered old shoe.

Չանձնաւոր a. unpersonal.

Չանորդի a. unfilial.

*Չանչ s. husks of pressed grapes.

Չանչաղախի s. rags, tatters.

Չանսական a. indocile, disobedient; indomitable, untameable.

Չանսացութիւն, Չանսաւորութիւն s. disobedience; contumacy.

Չանցաւոր a. not transitory, everlasting, eternal.

Չառնակեմ S. Յանգիմանեմ.

Չաչ, ից. Չաչեր s. cutting or slip for planting; * turnip- or radish-leaves.

Չաջողութիւն S. Չաջողութիւն.

Չաստուած, ոց s. false god, idol; - ուրհի sf. goddess, false divinity.

Չար, աջ a. bad, wicked; hurtful, sinister, dangerous; mischievous, malicious, spiteful, flagitious, iniquitous; s. evil, malice, wickedness, iniquity, perversity, impiety; trouble, affliction, disaster, misfortune; - . - աւ, - իւ, - եւ, or - ով ad. ill, badly, wickedly;

ferociously, ruthlessly, without pity; - , - ն, այս - . demon, evil spirit; մահ - , plague, pest, pestilence; որ - , unlucky day; Ժամանակ - , calamitous times; - ծառ, worthless tree; - ջուր, unwholesome, polluted, very bad water; - ամօթ, bashfulness, sheepishness; - or - իս առնել, գործել, to harm, to hurt or wrong any one; - աւ.

կորուսանել, to destroy cruelly, without pity or remorse; *զ-սն -աւ կորուսցէ*, he will miserably destroy the wicked men; *արար - առաջի Տնն*, he did evil in the sight of the Lord; *էւ որ - ք զամ է, այլ որ - էւն է*, the most disagreeable that can be, the worst, the worst is that, what is worse; *զի մի - էւս ինչ լինիցի քէզ*, for fear lest something worse should happen; *Տ. Թուիւ, Հատուցանեմ, Օր, &c.*

Չարաբան, &c. *Տ. Չարախոս*, &c.; *-բախտ*, *-բաւտ* or *ախի* *a.* ill-fated, ill-omened, ill-starred, unlucky, unfortunate; unhappy, miserable, wretched; rascally, wicked, villainous, impious; *-բաւտութի* *s.* evil omen; ill-luck, misfortune, mischance; unhappiness; *-բար* *ad.* *Տ. Չարաչար*; *a.* *Տ. Չարաբարոյ*; *-բարեմ*, *էջի տ.* to become wicked, bad, evil; *-բարոյ*, *ից a.* ill-natured, perverse, ill-bred, ill-trained, ill-mannered, spiteful, malignant, malicious, malevolent, evil-disposed, inclined to evil; immoral; *-լի նէլ*, to be ill-mannered, uncivilized, rough, rude; *-բարոյք*, *-բարութի* *s.* ill-nature, wickedness, malignity, iniquity, malevolence; immorality; *-բեռնութի* *s.* insupportable yoke, unsufferable grievance; *-բեր* *a.* bringing ill, disastrous, fatal; *-բերան* *a.* evil-tongued, foul-mouthed; satirical.

Չարագազան a. fierce as a wild beast; *ից*, mordacious, biting; *-զան a.* well or soundly thrashed, beaten unmercifully; *-զանեմ տ.* to beat severely, to thrash most cruelly, ferociously, barbarously, to load with blows, to bemaule; *-զաւառեայ a.* born in a humble village; *-զեղ a.* ill-favoured, deformed, ugly, monstrous; *-զեւտ Տ. Չարահար*; *-զլուխ a.* ill-contrived, malignant, spiteful, malevolent, worst of all; *-էրիվար*, untameable horse; *-զնիմ, էջայ տ.* to be afflicted, grieved, tormented; *-զոյժ a.* ill-boding, announcing bad news, fatal; *-զոյն a.* very bad, worse; more wicked: of a bad colour; *ad.* *Տ. Չարաչար*; *էւ որ -ն էր*, & that which was most deplorable; *-զոռ լինիմ տ.* to storm with rage; *-զործ, աջ a.* evil-doing, wicked, delinquent, criminal, rascally, nefarious, felonious; *-զործարալի s.* evil-star; *-զործաբար ad.*

maliciously, malevolently; *-զործաւ կից լինիմ տ.* to be an accomplice; *-զործեմ տ.* to do mischief, to work evil, to injure; to frame plots or conspiracies, to conspire; *-զործիմ տ.* to become wicked, malignant; *-զործութիւն s.* malefaction, misdeed, wicked deed, spiteful or ill-natured action, wickedness, malignity, malice; *-զաւառ a.* inauspicious, evil-boding, ill-omened, sinister; *-զրգիւ a.* provoking, inciting to evil, malicious, wicked.

Չարադաժան a. very dangerous, most pernicious (serpent); *-զաւտ a.* spent with fatigue; *-զաւան Տ. Չարափառ*; *-զեւ s.* evil genius, devil; *a.* possessed with a devil; diabolical, wicked; *-զէմ a.* ill-featured, ill-shaped, misshapen, disfigured, ugly, horrible, shocking; *-զժնեայ a.* very ferocious; *-զիմութիւն s.* ill-look; *-զիււալ Տ. Չարադեւ a.*; *-զիւթ a.* malicious as a witchcraft, malefic; *-զիւռութիւն s.* demoniacal wickedness, abominable malice; misadventure, very great misfortune.

Չարագգեայ or *զի a.* ignoble, obscure, low, vile; *-զինեալ a.* armed with malice; incited by the devil.

Չարաթիւր a. perverse, depraved; *-թոյն s.* very poisonous, very venomous, virulent; poisoned, envenomed, baleful, deadly.

Չարաժանի a. furnished with sharp teeth, claws; *-ժողով s.* conventicle.

Չարալեզու a. evil-tongued, slanderous; *-լուկ a.* cruelly tormented, ill-treated, vexed, oppressed; very painful, very grievous; *-առնիւլ*, to torment, to torture; *-մեռանել*, to die under atrocious tortures; *-լուր a.* credulous of ill-tidings; *-ք s.* sad news; incredible woes, unheard of disasters.

Չարախնամ a. inclined to malice; *-խնայ a.* rejoicing in another's woes; *-խոհ, -խորհուրդ a.* ill-intentioned, meditating, designing or planning evil, malignant, malicious; *-խորհրդութի s.* impious thought, evil counsel; perversity, malevolence; *-խոյ a.* severely, dangerously wounded; *-խտական a.* hurtful, pernicious; *-խառվառ a.* very bad, cruel, intolerable, insufferable; *ad.* balefully; *-ցանկութիւնք*, evil, bad passions; *-խառվար a.* ferocious, cruel, inhuman; *ad.* cruelly; *-*

խրատ a. ill-counselling, perverting, leading astray; *-խօս, աջ* or *ից a.* evil-speaking, slanderous, backbiting, tale-bearing; calumniating, detracting, defaming; *-լեզու a.* venomous tongue, slanderer, backbiter; *-լինել* or *-խօսեմ, էջի տ.* to speak ill of, to slander, to detract, to calumniate, to accuse, to defame; to tittle-tattle, to gad about gossiping; *-խօսութի s.* slander, detraction, defamation, calumny, false accusation, aspersion; tittle-tattle, gossiping; *-մատուցանել զուսեքէ*, to accuse a person.

Չարածառայ s. wicked or unfaithful servant; *-ծեր s.* incorrigible old man; *-ծնունդ a.* born of bad parents.

Չարակամ a. ill-willing, malevolent, ill-intentioned, malignant; *բարեկամ էւ -*, friend & enemy; *-կամութի s.* ill-will, malevolence, malignity; *-կեայ կեանք s.* wretched life; *-կեղ a.* presenting the characteristics of a malignant ulcer, pestilential, infectious, contagious; *s.* pestilence; *-կեղաբարք s.* execrable, abominable, ignominious vices; *-կի, -կնեայ a.* evil-eyed, envious, malignant, malevolent; *-կնեմ, էջի տ.* to look on with an evil eye, with displeasure, enviously, to envy; *-կնչիւ Տ. Չարակամ*; *-կնութիւն s.* evil eye, malevolence, envy, jealousy; immodest, lascivious glance; *-կսկիծ a.* very painful or oppressive; *-կրութի s.* pain, suffering; ill usage.

Չարահալած a. healing, driving away pain & sickness; salutary; *-համ a.* ill-flavoured, ill-tasted; *-համբաւ a.* of ill-repute; defamed; *-առնել* or *-համբաւեմ տ.* to defame, to disparage, to sneer at, to blacken, to asperse; *-համոզ a.* ill-insinuating, persuading, exhorting or inciting to evil; *-հատոյց լինիմ, գտանիմ տ.* to render evil for good; *-հարիմ տ.* to conceive an illicit affection for; *-հաւ, աջ a.* of evil origin, bad, wicked; bad, unpleasant, disagreeable; *-հաւակ s.* author, origin of ill, of evil, of misery; *-հաւան a.* prone or disposed to evil; *-հաւատ a.* false, faithless, perfidious; *-հաւատութիւն s.* erroneous belief, error, perfidy; *-հաւեալ a.* spoilt, corrupt; diseased, contagious, infected; *-հաւութի s.* prejudice, presumption; *-հնար a.* meditating or contriving

evil, malignant, malicious, bad, wicked; *-հնարութի s.* craftiness, astuteness, guile; *-հոտ a.* nasty-smelling, rancid, stinking, fetid, infected, foul; *-հոտութիւն s.* stench, stink, fetor; *-հոգակ Տ. Չարահամբաւ.*

Չարաձայն a. harsh-voiced; ill-sounding; *fig.* defamed; blaspheming; *gr.* cacophonous; *-ձայնութիւն s.* disagreeable or harsh voice; ill sound; *gr.* cacophony.

Չարազանդ. էջ a. impious, sectarian; *-զէւ a.* very painful, very atrocious, insufferable, insupportable.

Չարաճիւ s. destroying worm, evil beast; *fig. a.* mischievous, full of pranks, shrewd, artful, cunning.

Չարամահ a. worthy of a cruel death; *ad.* mortally, to death; *-առնել, սաւառել, էջի տ.* to kill, to slay barbarously, to massacre; *-լինել, զմահ - մեռանել, էջի տ.* to die, to perish miserably; *-մահութի s.* cruel, barbarous, most painful death; *-մայր s.* a bad or wicked mother; unhappy mother; *-մանկ, &c. Տ. խորամանկ, &c.*; *-մատեան s.* libel; *-մարդ a.* full of wicked people; *-մարդ a.* fighting with rabid fury; combatting with malice; *-մեռ a.* *Տ. Չարամահ*; slaying or killing barbarously; murderous; *-միտ a.* evil-minded, ill-intentioned, malevolent, malignant, malicious, wicked; cunning, crafty, cheating; *-մոյն a.* unhappy, miserable; *ad.* miserably, unhappily, pitifully; *-մոռայ a.* forgiving, without rancour, pardoning injury; *-մոռութիւն s.* evil-mindedness, ill-intention, malevolence, malignity; cunning, wiliness, finesse.

Չարայաչաղ a. jealous, meanly envious, ill-wishing, malignant; *շշյղ a.* perturbing, troubling; *շուշ, էջ a.* resentful, revengeful, rancorous, spiteful; *-լինել, էջի տ.* to bear or owe a grudge, to foment rancour or hate; *շուշութի s.* resentment for injuries, revengefulness, rancour, spite; *շր s.* a wicked man; *շոժար a.* prone, disposed or inclined to evil.

Չարանախանձ a. extremely envious; vying in evil; *-նամ, աջայ տ.* to behave or act wickedly, to become worse, to fester, to rankle, to sour, to become exasperated; *Տ. Նախանձիմ, -նեխ a.* foul, very stinking; *-նեղ a.* false-

hearted, perfidious, double-tongued; - *դաւաճանութիւն* *s.* foul treachery; - *նիւթ* *a.* ill-contriving, malignant, malicious; - *նուշ* *a.* of ill-repute.

Չարաշահ *a.* ill-gotten; - *շահութիւն* *s.* illicit gain, usury; - *շռուկ* *a.* disastrous, dismal, very grievous; baleful, atrocious, ferocious; - *շուշ* *a.* pestiferous, venomous, pernicious, deadly; - *շուք* *a.* bad, very ignoble, vile, infamous; wicked, ferocious, cruel; unfortunate, miserable, pitiful.

Չարաշար *a.* very ill, very bad, detestable, execrable; excessive, extreme, great, enormous; cruel, atrocious, unmerciful, insufferable; *ad.* very bad, worse, wickedly, cruelly, unmercifully; very, much, enormously, extremely, greatly; basely, miserably, detestably, abominably, execrably, devilishly; - *վարել* *ի կիր ածել*, to misuse, to make a bad use of.

Չարապաշտ *ից* *a.* impious; heretic; idolatrous; - *պաշտութիւն* *s.* impiety; heresy; idolatry; - *պաշտօն* *a.* idolatrous; - *պատահ* *a.* fatal, sinister; - *պատկեր* *S.* *Չարադէմ*; - *պէս* *S.* *Չարաշար* *ad.*; - *պիղծ* *a.* very filthy, slovenly.

Չարասաց *S.* *Չարախոս*; - *սերմն* *a.* producing evil fruit; *s.* wicked offspring; - *սէր* *a.* inclined to evil, perverse, evil-minded, malevolent, malignant, wicked, mischievous; - *սիրութիւն* *s.* love of evil, ill-will, perversity, malevolence, wickedness, malignity; - *սիրա* *a.* evil-hearted, cutting; - *ստեղծ* *a.* ill-made, deformed, disfigured, very ugly; - *սրտութիւն* *s.* evil-heartedness, malign disposition, malevolence.

Չարավար *a.* very lewd, very libidinous, lecherous; - *վիրաք* *a.* very ferocious.

Չարասանջ *a.* tormenting, fastidious, troublesome; - *լինել*, to be in difficulties, to suffer extremely; - *սեւաց* *a.* detesting malice or iniquity, benign, perfectly good, virtuous; - *սեւ* *s.* pessimist, croaker; - *սեւ*, - *սեւիկ* *a.* of a horrible appearance, ill-looking, evil-faced, very ugly, dreadful, horrible; - *սեղութիւն* *s.* hatred of vice or depravity, benignity, goodness, virtue.

Չարարար *այ* *a.* evil-doing, mischievous, malevolent; pernicious, hurtful, harmful; unwholesome; *s.* evil-

doer, malefactor; - *բարեմ*, *էջի տ.* to do evil, to harm, to injure; - *բարութիւն* *s.* evil-doing, malfeasance; - *բմա* *a.* springing from a bad root; - *բուստ*, *ից* *a.* malicious, artful, shrewd, cunning, knavish; - *հարք*, artifices, intrigues; - *բուստութիւն* *s.* artfulness, craft, shuffling, cheating.

Չարացուցանեմ *va.* to render bad, wicked or worse, to provoke or excite to evil; to incite to anger, to exasperate, to envenom.

Չարախառ, *այ* *s.* heterodox; *a.* heretical, erroneous; - *փառութիւն* *s.* heterodoxy; - *փուշ* *a.* very sharp, thorn-like, acuminate.

Չարգարութիւն *s.* injustice, iniquity. *Չարեացապարտ*, *ից* *a.* culpable, *Չարեք* *S.* *Չար* *ad.* & *Չարիք* [guilty. *Չարմբեր* *a.* enduring, suffering; - *ուի* *s.* suffering. [-*ուի* *s.* indignity. *Չարժանի* *a.* unworthy, undeserving; *Չարիմ* *տ.* to be no more on good terms with, to be at variance with.

Չարիմաստ, - *իմաց* *S.* *Չարամիտ*; - *իմացութիւն* *S.* *Չարամիտութիւն*. *Չարիք*, *րեաց*, *րեք* *s.* ill, misfortunes, adversity, disaster, calamity, misery, tribulation, disgrace; evil deeds, malice, iniquity, rascality; ill-usage, violence; - *ախտից*, the effects of the passions; *չարեք* *ad.* badly; wickedly; mischievously; spitefully; *չարիս գործել*, to do evil, ill or wrong, to injure, to harm; - *խօսել զուսեքէ*, to speak ill of, to slander; *S.* *Չարախօսեմ*; *չարեաց* *ի չարիս վերանալ* or *դիմել*, to rush from bad to worse, to grow or get worse & worse; *զինքրազոյնն ընարեմ* *ի չարիս*, of two evils choose the less. [money.

Չարծաթսիրութիւն *s.* indifference for *Չարհամբաւ* *a.* fatal, disastrous. *Չարհոտ* *s.* galbanum; *S.* *Մաղթ*. *Չարուստ* *s.* sly, pernicious art. *Չարութիւն* *s.* wickedness, evil, malice, malignity, perversity, iniquity, perfidy; - *թք* *ad.* wickedly, maliciously, malignantly. *Չարուտ* *a.* unbecoming. *Չարչարական* *a.* susceptible of pain, passible, passive; - *կիր* *a.* suffering, in pain; - *կից* *s.* fellow-sufferer; *a.* compassionate; - *լինել* or *կցիմ*, *էցայ տ.* to suffer, endure or bear with another, to participate or share in another's

woe; to compassionate, to condole with, to commiserate; - *կցութիւն* *s.* suffering with another, participation in another's suffering; compassion. [ture. *Չարչարան*, *ի* *s.* instrument of torment, torment, pain, vexation, torture; - *Քսի*, our Lord's Passion; - *նս կրել*, to suffer; - *ն* or *նացն*, Passover; *առքեզ արարից զնացն*, I will keep or eat the Passover with you.

Չարչարաւոր *a.* tormenting, vexing. *Չարչարելի* *S.* *Չարչարական*; - *ուիթի* *s.* passibility. *Չարչարեմ*, *էջի տ.* to torment, to harass, to molest, to pain, to ill-treat, to ill-use; - *իմ տ.* to suffer, to be tormented, vexed, harassed.

Չարչարիչ *a.* tormenting, afflicting. *Չարչարուի*, - *ուիթի* *S.* *Չարչարանք*. **Չարպէշէր* *s.* woman's veil.

Չարաք *S.* *Չար* *ad.* [or equalled. *Չաւասարիմ տ.* not to be equalized *Չաւասարի* *a.* incredible. *Չաւասամ*, *այի տ.* to disbelieve; not to believe, not to give credit to.

Չափ, *ուց* or *ոց* *s.* measure; that by which any thing is measured; extent, dimension, measurement; quantity, dose; measure, bounds, compass; mediocrity; moderation; rule, proportion, measure; reach, value, capacity; boundary, limits, end; *մաս*, measure, time; cadence, metre, foot, measure, rhythm; age of discretion, manhood; *a.* measured, regular, moderate; middle, moderate; *pr.* even, to, about, as, by, with; - *ինչ*, some, a little; - *ով*, with measure or moderation, moderately: in verse; - *ով բան*, բանք - *աւ*, verse, poetry; - *հասակաւ*, middle-sized; *ի* - *հասեալ*, of age, grown up, formed; *ը* - *աւ*, in proportion; *ձեք* - as much as you; *արեամբ* - to blood-shed; *ի* - *հասանել*, to arrive at or to be in the flower of manhood; to become of age, to be grown up, adult, marriageable; *ի* - *աւուրց* *հասանել*, to be getting old; *ի* - *ուռ* *ուռնել* *զանն*, *գիտել զաննին*, to conduct oneself with moderation, to restrain, to regulate oneself, to be master of oneself; *ի* - *ուռ* *ուռնել*, to confine within due limits, to limit, to keep within bounds, to restrain, to repress; *չ* - *աւանուել*, to measure, to prove, to

weigh; to try, to feel; *զանք ինչ աւանել* - *ով եւ կըռով*, to do all by weight & measure; *անդր ք զանցուցանել*, *անցանել* *ը* - to go rather too far, beyond bounds, to outstrip, to carry to excess; - *գնել*, - *եւ սահման գնել*, to place limits to, to moderate, to restrain; *կալ ի* - *ու*, to restrain oneself; to keep one's temper; *ծախս աւանել* *ը* - *ու եկամտին*, to spend in proportion to one's income; *չկալ ի* - *ու*, to make a bad use of, to misuse; *աւանուել զհանգերձի*, to take the measure for a coat; *ճանաչել զաննին*, to know one's ability; *զանն* - *ոչ գիտել*, to know not a man: not to know mankind, to be ignorant of human nature; *ուխտել երգմամբ* - to confirm on oath; *բրել զտեղին իբրեւ աւն* - to dig a hole to a man's depth, to excavate the earth to the depth of a man's height; *ուշի սա* - *ժամանակի առաւելք զինն հաւրիւր ամաց*, it has lasted for more than nine hundred years; *ուշի* - *ժամանակ* *ի չարիւր ամաց*, it is a period of a hundred years, it is a century; *հինգ հարիւրով* - about five hundred; *S.* *Հինգ*; *միտք նր* - *ով*, person of shallow intellect or weak mind; *առաւելքան զն*, very much, immeasurably, exceedingly, extremely, excessively; *միջովք* - *եւ բարձիւք* - from the loins to the thighs; *զհասարակ գիշերաւ* - about midnight; *զայովք* - բանին քոյոյ, when your word shall be proved true; *լրացեալ է ն*, the measure is heaped up; *ից*, the cup is full.

Չափաբան *s.* versifier; - *ուի* *s.* versification; - *բեր* *a.* of a just measure, symmetrical; *ից*, moderate, regulated, of steady habits, temperate, sober; - *բերական* *a.* measured, proportioned, symmetrical; rhythmical, metrical; - *բերապէս* *ad.* proportionably, symmetrically, regularly; - *բերեմ* *va.* to reduce to order; to versify; - *բերուի* *s.* measure, symmetry, proportion; rhythm, meter; *S.* *Չափագիտութիւն*; - *գէտ* *s.* mathematician; - *գիտական* *a.* mathematical; - *գիտութիւն* *s.* mathematics; - *զանց* *a.* exaggerated, excessive; *rhet.* & *math.* hyperbolic; - *զանցազիծ* *s.* *math.* hyperbola; - *զանցուի* *s.* exaggeration, excess; *rhet.* hyperbole; - *սու* *a.* moderate in one's speech, speaking guardedly; - *ծոյ* *a.* measur-

ed; metrical, rhythmical; -*հան* *a.* metrical; -*կեր* *a.* moderate, temperate; -*կից* *a.* equal, proportional, symmetrical; commensurable; -*կցեմ*, *էցի* *va.* to proportion, to equal, to symmetrize; -*կցութի* *s.* proportion, symmetry, analogy; commensurability; -*հաս*, *կց*, -*հասակ* *a.* grown up, adult, pubescent, marriageable.

Չափան, *այ* *s.* measure; measuring or measurement.

Չափաքա *a.* potent, powerful, sublime; * *s.* moveable sheep-cote.

Չափաքան *s.* calibre; size; capacity.

Չափաւոր *a.* of a just measure, measured, right, meet, proper, decorous, suitable; middling, moderate, tolerable, so so; moderate, sober, frugal; modest, discreet; -*ակից լինիմ* *vn.* to deign, to condescend, to have the goodness to, to favour; -*ապէս* *ad.* with measure, sufficiently, well enough, so so; tolerably, moderately, modestly, soberly; -*եմ*, *էցի* *va.* to keep within just bounds or due limits, to limit, to confine, to moderate, to temper, to restrain; - *զանձն*, to restrain oneself, to forbear, to refrain from; -*ութի* *s.* measure, moderation, limitation; modesty, temperance, mitigation; sufficiency, mediocrity.

Չափելի *a.* measurable.

Չափեմ, *էցի* *va.* to measure; to examine, to ponder, to weigh; to judge, to conjecture; to reward, to return like for like; to versify, to make verses; *չափեաց նմա վեց չափովն* *զարի*, he gave him six measures of barley.

Չափող *s.* measurer; -*ութի* *s.* measurement; metrice or metrica.

Չափոյ, *կց* *a.* moderate, regulated; -*ք* *s.* measure, moderation; -*իւք* *ad.* moderately, with moderation; *պատկառ կալ* -*կց*, to be moderate.

Չափումն *s.* *S.* *Չափողութիւն*; exchange, reward, return. [true state.

Չափչգիտութիւն *s.* ignorance of one's *Չբարերարութիւն* *s.* want of disposition to do good; selfishness.

Չբարի, -*ք* *a.* unwell, ill. [suetude.

Չբարիութիւն *s.* calmness, man-
Չբնականոր, *Չբնաւոր* *a.* unnatural, against nature; -*ք* *s.* med. non-natur-
Չբնակեալ *a.* uninhabited. [als.

Չգաղան *s.* a tame animal.

Չգիտանք *s.* ignorance; *առ* *ի* -*նս*,

through ignorance, without knowledge, unknown to. [stupid.

Չգիտու, -*ն* *a.* illiterate, ignorant, *Չգիււս* *s.* want, lack; *առ* -, for want of, in lieu of, in default of.

Չգոյ, *կց* *s.* nothing, not any thing, nought; *առ* *ի* -*է*, for want of; *ի* -*է* *ի* *գոյ* *ածեալ*, *ի* -*կց* *հաստեալ*, to create out of nothing; -*ութի* *s.* non-existence, non-

Չգործոյք *s.* useless thing. [entity.

Չգործու *a.* good for nothing, idle.

Չէլ, *կց* *s.* trash, rubbish, trifles; pock-mark; * *S.* *Չէլ*; -*պքար* *s.* pumice-stone; -*առ* *a.* pocky.

Չեպիսկոպոս *s.* pseudobishop.

Չերէց *s.* pseudopriest, bad or unworthy priest.

Չեւ, *Չեւ եւս* *conj.* not yet; not till now; *չեւ տեսեալ*, before seeing.

Չզաղկապիւն *a.* unshaken, firm, solid.

Չզարդ *s.* sorry plight, ill array.

Չէ, *կց* *S.* *Չգոյ*, *Չէք*, * *Ոչ*; *չէ ինչ*, no matter, that is nothing.

Չէական *a.* unessential.

Չէանամ *vn.* not to be, not to exist.

Չէզոք, *այ* *a.* neuter, indifferent; *gr.* neuter; -*ական* *a.* neutral; -*անամ*, *ա*

ցայ *vn.* to neutralize each other; -*ա*

պէս *ad.* neutrally; -*ացումն* *s.* neutralization; -*ացուցանեմ* *va.* to neutralize; -*ութի* *s.* neutrality; indifference.

Չեւութիւն *s.* the non-existent, the void; *S.* *Չգոյութիւն*.

* *Չէլ* *s.* honeyless bee-hive; *S.* *Շիւ*.

Չէք, *չէկց* *s.* non existing things, nullity.

* *Չըր* *s.* fountain-conduit of wood or *Չտողովուրդ* *s.* rabble, mob. [stone.

* *Չիւ* *s.* spotted, speckled partridge.

Չիլ, *չըլ* *s.* bat.

Չիւացի *a.* *s.* Chinese.

Չին եւ մաչին *s.* China.

Չինչ, *չընչ* *s.* *Ոչինչ*.

* *Չիչխան* *s.* green withe; *bot.* knee-holly, butcher's-broom.

Չիւ or *Չիւս*, *չըսի* *S.* *Միւս*.

Չիք *vd.* there is not, there does not exist; *չիք որ բարի բայց մի Սէ*, no one is good save God only; *չիք տեսեալ*, I have not seen Babylon;

չիք որ չիք ուրեք, there is no one; *չիք որ գիտեցէ զայդ*, no body knows that; *չիք որ որ եղծանել կարէ*, no one can destroy it; *չիք ինչ*, there is nothing; *չիք եւ չիք*, indeed it is not.

Չիք, *չըքի* *s.* nothing, nothingness; nullity; *առ* *չըքի* *ad.* for want of; *ի չիք* *զարծուցանել*, to reduce to nothing, to annihilate; *չիք լինել*, *չիք յաջաց լինել*, to come to nothing, to be annihilated, dissipated, to disappear, to vanish; -*լուսնի*, wane.

Չլուեալ *a.* unheard of; *չլուելոյն* *առ*

նէլ, to turn a deaf ear to, to desire not to hear, not to hear on that side.

Չլուր *a.* unheard of. [fles.

Չխաղոյք *s.* serious matters, no trifling; *Չխանդաղամար* *s.* unfeelingness, inhumanity. [or professing.

Չխոստովանութիւն *s.* not confessing

Չկամութիւն *s.* unwillingness, ill-will.

Չկայ, -*ուն* *a.* ill-grounded, unstable, inconstant.

Չկենդանի *a.* lifeless; *S.* *Անկենդան*.

Չկեցու, *այ* *a.* lazy, idle, unoccupied, sluggish, slothful; -*ի* *s.* laziness, &c.

Չհամազգի *a.* of a different kind or species, not homogeneous; - *գործել*, to neutralize.

Չհամարեալ յազգս *S.* *Համարեալ*.

Չհանդուրժեմ *vn.* not to suffer.

Չհաւանական *S.* *Անհաւանական*.

Չհաւատարի *a.* incredible, beyond all belief; - *թուր*, it seemed incredible, it would be difficult to believe it.

Չհրութիւն *s.* indocility. [powerless.

Չձեռնհաս *a.* incapable, impotent, *Չզիկան*, *այ* *S.* *Չիլ*.

Չըկանման *a.* bat-like.

Չմարդու, &c. *S.* *Տմարդի*, &c.

Չմարթու, -*ն* *a.* incapable, awkward, clumsy, bungling; -*ութի* *s.* incapacity.

Չմեղ *a.* innocent, harmless.

Չմեղաբանք, -*գրութի* *s.* not blaming, not finding fault with.

Չմեռի *s.* cornel-tree.

Չմիաբանութիւն *s.* disunion, disagreement, variance. [fleeting.

Չմնայի *a.* transitory, temporary, *Չմնայեցեալ* *a.* not eternal.

Չմոռացական *a.* ever memorable.

Չյանցուցեալ *a.* free from guile, innocent. [adventure, misfortune.

Չյարդուր *s.* unsuccessfulness, mis-
Չյարութի *s.* false resurrection.

Չյուսալի *a.* unhelped for; hopeless, desperate.

Չնախարհիկ *a.* celestial, divine, superhuman, supernatural; excellent, extraordinary, matchless, rare, singular; *s.* phenix.

Չնչիկ *a.* abject, very base, mean.
Չնչեան, *Չնչին*, *չնչոյ* *a.* of nothing, of little value, puny, light, feeble, low, despicable, frivolous, futile, vain; very little, small; *չնչիք* *s.* thing of nought, trifles, bagatelle; *լաւ է ասել ինչ չնչին*, *ք* *թէ* *չասել բնական*, better talk about trifles than remain silent.

Չոգամ, *չոգայ* *vd.* *S.* *Նրթամ*.

Չոխակալ, &c. *S.* *Անոխակալ*, &c.

Չողորմածութիւն *s.* uncharitableness, stinginess.

Չոր, *ոյ* *a.* dry; dried, arid, parched, dead; - *հաց*, dry bread; - *աշա*

կել, to fast on lenten diet.

Չորաբեկ *a.* dry, frugal; - *հաց*, dry toast; - *սեղան*, frugal table, light meal; -*թուր* *S.* *Պաղատիւ*; * -*կաղած*

s. linen-drier; clothes-horse; -*կեաց* *a.* xerophagus, feeding on dried aliments;

very abstemious; -*կեր լինիմ* *vn.* to live on dried things, to practise xerophagy; -*կերութիւն* *s.* nourishment composed of dried fruits, legumes or herbs,

xerophagy; vegetarianism; rigorous abstinence; -*աշակ*, &c. *S.* *Չորակեր*, &c.; -*յին* *a.* dry, arid, waste; -*նամ*,

ացայ *vn.* to dry, to become dry; to wither, to dessicate; to dry up; -*նուս*

a. dry, arid; -*նոց* *s.* drying-room, -
place; -*ցումն* *s.* drying, desiccation;

-*ցուցանեմ* *va.* to dry, to dry up, to render dry; to decay, to wither; to drain, to lay dry; -*ցուցիչ* *a.* desicca-

Չորեակ *S.* *Չորեակ*. [five.

Չորեքադէան or *դէ* *s.* tetrachord;

-*ամեայ* *a.* quadrennial; every four years; -*ամեայ* or *սեան* *S.* *Չորսամ*

սեան; -*անիւ* *a.* four-wheeled; -*ան*

կիւն, -*անկիւնի* *S.* *Քառանկիւն*; -*ան*

կիւնեամ *vn.* to be quadrangular; -
անկիւնութիւն *s.* quadrangularity, qua-

drature; -*անուան* *S.* *Քառանիւ*; -*ա*

նուն *a.* quadrinomial; -*արարուած* *s.* tetralogy; -*արիւր* *S.* *Չորեքարիւր*;

-*բաժին* *a.* quadrifid; -*բաշխ* *s.* math.

quadrinomial; *zool.* quadrisulcus; -
գլխեան *a.* four-chaptered, having four

chapters; - *Աւետարան*, the Four Gospels; -*գրեան*, *ենի* *a.* four-lettered, quadriliteral, tetragrammato; -
զեղեան *a.* tetrachord; -*գի*

մեան or *մի* *a.* four-faced; -*գրամեան* *s.* tetradrachma; -*եան*, -*ին*, *եցունց* *a.* all the four; -*եզերեան* *S.* *Չորեքծա*

դեան; -*երկարեան* *a.* drawn by four

horses; - *հաւք*, *a.* coach & four; - *զօրութի* *s.* tetradynamics; - *թերթեան* *a.* bot. tetrapetaled; - *թեւեան* *a.* four-winged; four-armed; - *թի* *s.* mar. *S.* Չորեքկարգեան *s.*; - *թամանակեան* *a.* having four seasons, four-seasoned (year); - *թամեան* *a.* of four hours; - *թռի* *a.* four-hinged (door); - *ծագեան* *a.* having four sides, extremities or parts; - *հանդեան* *a.* of four cubits; - *կարգեան* *a.* formed of four courses, tiers or orders; four-coursed; *s.* mar. quadrirème; - *կերպ*, - *կերպեան* *a.* four-faced, -figured or -formed; - *կին*, *կնայ* *a.* quadruple, fourfold; *ad.* quadruply, four times as much; *թիւք* - *բալ* *alg.* biquadratic numbers; *հատուցից* -, I will repay fourfold; - *կնակի* *ad.* four times; quadruply; - *կնեմ*, *եցի* *va.* to quadruple or quadruplicate, to increase fourfold; - *կնութի* *s.* quadruplication; - *կողմեան* *a.* quadrilateral; - *կուլի* *a.* twisted four times; - *կուսեան* *a.* quadratic; - *կուսի* *a.* squared; *s.* quadrate; - *կուսութի* *s.* quadrilateralness; quadrature; - *կրկին* *a.* doubled or folded four times; - *հազարեան* *a.* of four thousand; - *հարիւր* *a.* four hundred; - *հարիւրորդ* *a.* four hundredth; - *հեղեան* *S.* Չորեքվանկեան; - *ձայնեան* *a.* mus. four-voiced; - *ձեղունեան* *a.* four-storied; *s.* house four stories high; - *ձեռնի* *s.* quadruman; *a.* quadrumanous; - *մասնեայ* *a.* quadripartite; - *մասնութի* *s.* quadripartition; - *մարմին* *a.* four-bodied (fabulous animal); - *յափք* *ad.* on all fours; - *անիստ* *s.* tetrahedron; - *նիւթեայ* *a.* composed of four elements; - *չաբաթ*, *ի* or *ու*, - *չաբաթի*, *թւոյ* *s.* wednesday; *S.* Օր; - *ստանի* *a.* tetrameter; - *ուղի* *s.* quadrivium; *a.* quadrivial; - *պատիկ*, &c. *S.* Չորեքկին, &c.; - *սիւնեան* *s.* tetrastyle; - *սափք* *s.* tetrastich; - *վանկեան* *s.* quadrisyllable; - *վտակեան* *S.* Քառավտակ; - *տառեան* *a.* four-booked (Gospel); - *տասան* *a.* fourteen; four times ten, forty; - *տասանալուսնեայ* *գիշեր*, full moon; - *տասաներորդ*, *այ* *a.* fourteenth; - *տասանեքեան* or *քին*, *եցունց* *a.* all the fourteen; - *տասանորեայ* *a.* of fourteen days (full moon); - *տարբեան* *a.* of four elements; - *տերեւ* *a.* quadriphyllous; - *փեղկեան* *s.* quadrivalves; - *օրեայ*, *րէից* *a.* of four days; *ad.* the fourth day; - *տենդ* *med.* quart-

an, --ague; - *տենդ* *թեթեւ*, slight quartan-ague; - *տենդ սաստիկ*, very bad quartan-ague; - *օրէիւք* *պահել*, to fast four days; *կերակրել զօրեքաւորը* *միանգամ*, to eat once in four days. [use.]

**Չորթան* *s.* dried curds for winter use.
**Չոր թթու* *s.* pickled turnips to cook for winter use.

**Չորթնիկու* *s.* zool. gypaetus.

Չորին *S.* Չոր.

Չորիւր *a.* fourth; - *մասն*, the fourth part, a quarter, quadrant.

Չորից *ad.* four times. [oxen.]

**Չորոցք* *s.* leading pair of draught

Չորութիւն *s.* dryness, aridity, de-

Չորուա *a.* dry, arid. [siccatation.]

Չորս, *չ-* *S.* Չորք. [or sources.]

Չորսակեան *a.* having four springs

Չորսամեան *a.* of four months.

Չորսկոյ *S.* Չորեքկուսի. [քառանի.]

Չորստանի *a.* four-footed; *s.* *S.* Չոր

Չորեակ *s.* the number four; *a.* four.

Չորրեկ, *ի* *S.* Չորքոսանի.

Չորրորդ, *այ* *a.* fourth; *ad.* fourthly;

s. four; quarter; - *սասն*, forty; *չորից*

- *այ* *գինուորք*, four quaternions of soldiers;

- *ք*, the marrying four times;

the fourth marriage, or the fourth

time married; - *ապեա* *s.* tetrarch;

- *ստիպ* *s.* tetrameter; - *ութի* *s.* qua-

ternity; - *պետութի* *s.* tetrarchy.

Չորք, *րից* *a.* four; - *անգամ*, four

times; *ի չորս գնալ*, to go upon all

fours; *բարձեալ ի չորից*, borne by

four men; *որ օր - էին ամսոյն*, on the

fourth, on the fourth of the month.

Չորքձիք *a.* a coach & four; quadriga.

Չորքոսանի *s.* quadruped.

Չու, *ոյ* *s.* way, road; journey, travel,

voyage; departure; decamping;

removal, removing; march, marching;

campaign; expedition; - *սանել*, *ի* -

անկանել, to begin a journey, to set

out, to start, to go away, to leave, to

remove; - *աննել զօրաց*, to decamp,

to break up the camp, to march.

Չուան, *այ* *s.* twine, string, cord,

rope; line, halter; - *աճուռի* *s.* stretch-

ing a cord; - *աման*, *այ* *a.* cord-twist-

ing; *s.* rope-maker; - *եայ*, - *եղէն* *a.*

made of cord; - *եայ խարազան*, scourge

of cords, rope's end.

Չուառ, &c. *S.* թշուառ, &c.

Չուարարութի *s.* departure, remov-

ing, removal, decampment.

Չուեմ, *եցի* *vn.* *S.* Չու առնեմ; *fig.* to die. [cloth.]

Չուխաղգեստ *a.* dressed in woollen

wool-stuffs; *ի* *s.* cloth, woollen cloth,

wool-stuffs; - *ագործ*, *այ* *s.* woollen-

draper; clothier; - *ագործութի* *s.* dra-

perry, cloth-manufactury; - *ավաճառ*

S. Չուխաղգործ; - *ավաճառութիւն* *s.*

drapery, cloth-trade.

Չուղղափառ *a.* unorthodox.

Չում, *չմոյ* *S.* չոյն.

Չուեւոր *a.* poor, moneyless.

Չուեւորիւր լինիմ *vn.* not to mind or

listen, to be inattentive, to disobey.

Չուեւոր *a.* uneatable; unfit for food.

**Չորդառ*, *ի* *s.* chocolate; *բաժակ մի*

-, a dish of -; *խառնիչ* - *ի*, --stick;

լմակել -, to drink -; - *ագոյն* *a.* --co-

loured; - *ագործ*, *այ* *s.* --maker; - *ա-*

ման *s.* --pot; - *ավաճառ*, *այ* *s.* --dealer.

Չուաչեցողութիւն *s.* the disregarding

fasts.

Չպէտ *a.* useless, good for nothing,

vile, bad, worthless; - *ս առնել*, not to

care for or about, to do without, to

dispense with, not to mind, to neglect,

to pass over, to omit.

Չպիտոյ *a.* useless; - *ք* *s.* useless

things, utilities, trifles; - *անամ* *vn.*

not to need. [ness, simplicity.]

Չմապարծութի *s.* unostentatious-

Չուառ *S.* Ախառ.

Չիւսասակար *a.* inoffensive, harm-

less; - *ութի* *s.* inoffensiveness, harm-

lessness. [posed to labour.]

Չիւսասէր *a.* indolent, idle, indis-

posed to labour.

Չուս, *այ* *a.* blind to, conniving at;

չ - առնել, - *աննելն առնել*, to close

the eyes to, to pass over, to wink at.

Չիոյթ *s.* negligence.

Չբահանայ *S.* Չերէց; - *ապեա* *s.*

pseudopontiff; - *ութիւն* *s.* pseudo-

bishopric.

Չբանամ, *ացայ* *vn.* to come to noth-

ing; to be annihilated, to perish, to

vanish, to disappear.

Չբաստան *s.* unfortunate country.

Չբացուցանեմ *va.* to reduce or bring

to nothing, to annihilate, to dissipate,

to destroy.

Չբաւոր *a.* needy, indigent, neces-

sitous, poor, beggarly; - *եմ յամէ*, I

possess nothing, I am pennyless; - *է*,

he is in a state of necessity, of want,

poverty or need; - *ական* *a.* profitless,

unprofitable; - *իմ*, *եցայ* *vn.* to grow

poor, to become needy, to want, to be in need, in extreme want, without resources, in straitened circumstances; *ոչ չբաւորէր ամենազօր ձեռն քաւարձակել*, it was not difficult for Thy Almighty hand to send; - *ութիւն* *s.* want of necessary things, indigence, necessity, dearth, beggary, misery, poverty; penury; privation; - *գանձուց*, embarrassed state of the finances; - *թիւեայ*, to live in straitened circumstances, in poverty; *ի - է* *կայ*, he is in great want, he is very poor.

Չբիմ, *եցայ* *S.* Չբանամ.

Չբմեղ *a.* innocent, inculpable; - *ք*

s. excuse, justification; *ի - ս առնել*,

to excuse; *ի - ք* or *ի - կս լինել*, to ex-

cuse or justify oneself, to dissemble;

to hide or conceal oneself.

Չբնագ, *ից* *a.* rare, curious, admir-

able, charming, superb, excellent.

Չբնագաւոր *a.* very charming, grace-

ful, elegant; - *գիւառ* *a.* rare, excellent,

singular, matchless, unique, incom-

parable; - *դէմ* *a.* fine-looking, of a

charming figure, handsome, graceful,

beautiful; - *զարդ* *a.* magnificently ad-

orned; - *կերպ* *a.* admirable, beauti-

ful; - *կերտ*, - *շէն* *a.* magnificently con-

structed, sumptuous, superb, magni-

ficent; - *ձեւ* *a.* fine-shaped; - *պէս* *ad.*

excellently, admirably; - *տես*, - *տե-*

սիլ *S.* Չբնագաւոր. [fishing.]

Չբնաղիմայ *a.* bewildering, aston-

ishing.

Չբնաղուի *s.* beauty, delicacy, gen-

tility, grace, handsomeness, elegance,

gracefulness.

Չբոտի, *տւոյ*, *տեայ* *a.* vile, abject,

worthless, despicable, mean.

Չբոտիմ *S.* Չբանամ.

Չբութիւն *s.* annihilation; disap-

pearance; - *խնդրոյ*, the knotty point

of a question.

Պահանջումն *s.* exigence, demand, recovery, request, requisition; pretention; discussion; անիրաւ - , exaction, extortion; յետս - քնից, claim.

Պահանջս. imprisonment. [ing, claim. Պահապան, աջ *s.* guard, guardian, inspector, superintendent, overseer; sentry, sentinel; -ք, guard, guards, garrison; Տ. Հմայեակ; - պղծասանի, vineyard-keeper; Տ. Հրեշտակ. [guard.

Պահապանապետ *s.* captain of the Պահարան *s.* object serving to contain another or others, trunk, box, case, scrutoire, sheath, scabbard, cover, &c.; * vestry-room; - նամակի, envelope, cover; - թղթոյ, pocket-book, portfolio; - եմ *va.* to involve; to enclose, to envelop, to encase, to cover, to pack or wrap up; - իկ *s.* small envelope or cover.

Պահարկեմ, էջի *va.* to guard, to mount guard, to garrison, to mount sentry.

Պահացող *a.* abstaining, abstinent, fasting; - ութիւն *s.* abstinence, fast.

Պահացոյց Տ. Պահպոյց.

Պահեմ, էջի *va.* to preserve, to keep, to maintain; to guard, to watch over; to preserve, to guarantee; to keep, to observe; to hide, to keep secret, to conceal; to abstain from, to fast; լըւութի - , to keep silence; - զանձն յիմեք, to refrain, to forbear, to avoid; նմա պահեալ կայ or է, it is reserved or destined for him to; Տ. Խոստումն.

Պահեստ, էջ *s.* reserve; keeping; deposit, consignment; maintenance, keep; sequestration; *a.* placed or kept in reserve; - հօտք խաշանց, fattened sheep; զնեւ է - ի, to put in reserve, to reserve; զնեւ է - , to deposit, to consign; to put in prison; կալ or լինեւ է - or է - ի, to be in custody, in arrest, in prison.

Պահեցողութի Տ. Պահացողութի.

Պահկուծի *s.* statute service, forced labour. [guard, to keep, to defend.

Պահնակ Տ. Պահակ; - եմ, էջի *va.* to Պահնորդ Տ. Պահանորդ.

Պահող *a.* Տ. Պահացող; keeping, Պահպան Տ. Պահապան. [preserving.

Պահպանակ, աջ *s.* guard, defender, protector; armour, cuirass; preservative; phylactery; - զենք, defensive armour; - լանջայ, breast-plate; -

բազկայ, armlet, bracelet, leather gauntlet; - բարձից, greaves, leg-piece; վերս - , mail, coat of mail; ջլեայ եւ կաշեայ - , leather-cuirass, buff jerkin.

Պահպանական *a.* preservative, defensive; *s.* phylactery; - կից *s.* fellow-guard or guardian; - նամ, աջայ *vn.* to be guarded, kept, protected; to beware, to take care or heed, to forbear; - պետ Տ. Պահապանապետ; - բան *s.* conservatory; post, post-house; shelter, refuge, asylum.

Պահպանեմ, էջի, - եցուցանեմ *va.* to guard, to preserve, to keep; to protect, to guarantee, to sustain, to defend; to shield, to screen, to secure or shelter from; to maintain, to entertain; - զանձն, to guard, to preserve oneself from; - է ցրոյ, to screen from the cold; - իմ *vn.* to be kept, guarded, protected.

Պահպանիչ, - նող *s.* preserver, guardian; defender, protector; - նողական Տ. Պահպանական; - նոց *s.* prison; - նու, թի *s.* preservation, guard, protection, defence; maintenance; observance, Պահակաց *a.* fasting. [observation.

Պահք, հոց *s.* abstinence; fast; մեծ, բառանորդական - , Lent; օր պահոց, fish-day, fast-day; պահս պահեւ, to abstain from meat; to fast.

Պաղ, էջ *s.* frost, ice; sleet; * *a.* cold, icy, glacial, freezing; հալել, լուծանիւ - ին, to thaw, to melt, to liquefy; - ձուլել, to freeze, to ice.

Պաղան, &c. Տ. Համեռ, &c.

Պաղանամ Տ. Պաղիմ.

Պաղանձաւ *s.* grotto; - վերին, stalactite; - ստորին, stalagmite.

Պաղապանծ, - ական *a.* limpid, pure; splendid, shining, bright.

Պաղատ Տ. Պաղատանք.

Պաղատախառն *a.* suppliant; *ad.* beseechingly, imploringly.

Պաղատանք *s.* supplication, imploration, instance, entreaty, prayer, invocation, request, solicitation; rogation.

Պաղատիմ, էջայ *vn.* to beg with submission, to implore, to supplicate, to pray or entreat earnestly, to solicit, to beg for, to adjure, to beseech, to invoke, to intercede; պաղատանս - , to address the most earnest entreaties.

Պաղատիւ, տաի, - տաիկ, տաիկ *s.* dried fig, string of dried figs, a frail.

Պաղատումն, Պաղէտ Տ. Պաղատանք. Պաղիմ, էջայ *vn.* to freeze, to be frozen, to congeal, to coagulate, to thicken; to catch cold; - յերկաթս, to arm with cuirass.

Պաղէդ, է *s.* alum; - ածին *s.* aluminum; - աքար *s.* alunite; - իկ *s.* alumina; - կաւ *s.* aluminite; - ումն *s.* aluming, * Պաղլորակ *s.* icicle. [steeping in alum.

Պաղմական *a.* oscillating, swinging, shaking.

Պաղումն *s.* freezing, congelation, coagulation; cooling, chilliness; *phys.* refrigeration.

Պաղպաղակ, է *s.* specular stone; rock-crystal; * ice, ice-cream.

Պաղպաղ, ոյ *s.* shining pimple or eruption: lustre, glitter, brilliancy; - եմ, էջի *vn.* to shine, to sparkle, to glitter; - ումն *s.* splendour, brightness; - ուն *a.* shining, sparkling, brilliant; - ունք *s.* gallery, kiosk, canopy; sumptuous litter.

Պաշար, աջ *s.* cattle; - ք, means, expedient, device; - ս պաշարել, to seek the means to, to resort to all sorts of expedients, contrivances or shifts.

Պաշարաբոյծ *s.* cattle-breeder; - միտ *a.* block-headed, stupid, silly, stolid, foolish.

Պաշարանք *s.* the gaining or procuring one's livelihood; subsistence, maintenance; food, victuals; means, way, remedy, expedient.

Պաշարապէս *ad.* bestially, brutally.

Պաշարաբոս *s.* pasture-land.

Պաշարեղէն *a.* bestial, brutal; - ք *s.* beasts, animals. [nature.

Պաշարեղութի *s.* bestiality, brute

Պաշարեմ, էջի, - բիմ, էջայ *vn.* to provide, to get, to come by; to try, to endeavour, to remedy, to find means; - զկեանս, to earn one's livelihood, to provide wherewith to live.

Պաշխակ *s.* delicious condiments.

Պաշոյճ *a.* adorned, beautified, set off, decked, elegant; *s.* jewel, trinket; Տ. Պաշուճան.

Պաշուճարան *s.* phrase-maker, bombastic, fulsome author, hireling writer, affected speaker; *a.* emphatical; - եմ, էջի *vn.* to speak elegantly; to overload a discourse with ornament; - գործ, աջ *s.* jeweller; - գարգ *a.* bedizened, bedecked; adorned, embellish-

ed; studied, affected, finical; emphatic, elegant, pompous. [darling, deary.

Պաշուճակ *s.* chubby baby, little

Պաշուճան, ք, նայ *s.* attire, ornament, dress, studied or elegant toilette, finery; affectation, studied elegance; apparel, furniture; doll; *fig.* false appearance, counterfeit show, disguise.

Պաշուճապատանք *s.* doll, puppet, baby. [quettish, dandy.

Պաշուճասէր *a.* fond of finery, co-

Պաշուճեմ, էջի *va.* to deck, to attire, to embellish, to adorn, to beautify, to decorate, to bedizen, to bedeck; to paint, to plaster; to dissemble, to feign, to disguise; to give oneself airs; - զմարմնն, to embalm; Տ. Իհակ; - եալ *a.* Տ. Պաշուճազարդ; - առասպելք, cunningly devised fables; - կէրակուր, skilfully dressed meats.

Պայ, էջ *s.* fairy, elf.

Պայազատ, աջ *s.* successor, heir, inheritor, descendant; noble, nobleman, prince, lord; - եմ, էջի *va.* to succeed, to inherit; to make oneself master of, to master, to domineer, to lord, to rule over; - ութիւն *s.* succession, inheritance, descent, lineage; nobility.

Պայազն, զանց *a.* noble. [like.

Պայակ Տ. Պայիկ; - ան *a.* fairy, fairy-

Պայեկեմ, կեալ *vn.* to wait; to serve.

Պայթեմ, - եցուցանեմ Տ. Պայթուցանեմ.

Պայթեմ, էջի, Պայթիմ, էջայ *vn.* to burst, to crack, to split, to shiver, to break, to cleave; *fig.* to be transported by pride, to be puffed up.

Պայթիւն, - թումն *s.* burst, crash, crack, eruption, rupture, explosion.

Պայթուցանեմ, ջի *va.* to burst, to cause to break, to shiver, to cleave, to break or burst open. [Պայ.

Պայիկ, յկաց *s.* guard, guardian; Տ. Պայլ *s.* bailiff, city magistrate, magistrate. [ous.

Պայլեկան *s.* *a.* Paulician; incestu-

Պայծառ, աջ *a.* clear, limpid, pure; clear, serene, clean; gay; splendid, sparkling, brilliant, luminous, shining; bright, polished, clean; distinct, evident, plain; illustrious, glorious, famed, renowned, celebrated; է հանդերձս - ս, arrayed in gorgeous apparel.

Պայծառաբան *a.* speaking brilliantly or eloquently; - եմ, էջի *vn.* to speak floridly; - ութիւն *s.* florid style;

elegance of expression; -բերիմ տ. to be adorned with fine fruits; -գեղ ա. wonderfully beautiful, splendid & handsome; -գլխի ա. very white, candid, very fair; -գունութիւն s. brightness of tint, splendid colour; -զարդ ա. superbly ornamented, magnificent, splendid, superb; -զարդեմ տ. to adorn with elegance; -զարդութիւն s. splendid ornament, embellishment, magnificence, glory; -զգեաց. գեցից. -զգեստ ա. dressed splendidly, wearing brilliant garments; luminous, glorious; -լինել. -զգենում or -զգեստ անիմ տ. to dress oneself splendidly, to wear superb apparel, to bedizen or bedeck oneself elegantly; -զգեստութիւն s. luxury in dress; -թեւ ա. brilliant-winged, superbly feathered; -լոյս ա. very luminous, glittering, dazzling, refulgent; -խոս ա. clear speaking; eloquent; -կերպիմ S. Պայծառանամ; -կերպութիւն s. Transfiguration; -կերտ ա. magnificently built, superb; -կշիւ ա. well-matched, very resembling; -հրաշ ա. wonderful, amazing; -նամ, աջայ տ. to brighten, to become clear; to shine, to glitter, to sparkle, to be resplendent; ից. to shine, to render oneself illustrious, to flourish, to signalize or distinguish oneself, to be remarked, to become a person of note; -հշան ա. glorious, illustrious; -շինութիւն s. sumptuous building; -պէս ad. splendidly, gloriously, pompously, magnificently; -պսակ ա. crowned splendidly, wearing a brilliant crown; -վայելուչ ա. very fine, magnificent; -տեսիլ ա. of a shining aspect, luminous, brilliant; -ցուցանեմ տ. to clear, to brighten, to render brilliant, to give splendour; ից. to cause to shine, to render illustrious, to distinguish, to celebrate; -զբանս, to render clear, to explain, to dilucidate; -փայլ ա. shining, sparkling, glittering; -փող s. clarinet.
Պայծառերանգ ա. bright coloured; -երես ա. of a bright countenance, gay, cheerful, sprightly.
Պայծառութիւն s. clearness, light, brightness, splendour; lustre, brilliancy, magnificence, glory, celebrity, renown; magnitude; vivacity, serenity; limpidness, purity. [cians.
Պայլակենութիւն s. sect of the Pauli-

Պայլակենութիւն s. sect of the Pauli-
Պայման, աջ s. condition, nature, state, quality, circumstance; condition, term, measure, rule, limitation, close; part, article, proposition, transaction; stipulation, agreement, treaty, bargain, compact, pact; -անհրաժեշտ, condition, sine qua non; -ժամանակի, appointment, assignation; -կենաց, condition, state, circumstance; -նամակ, original draft of a treaty or contract; Հայցուածոյ -աւ, in an interrogatory manner; -աւ ad. upon condition, on terms; -գնել, to place or impose conditions, to make a contract, to contract, to bind oneself by contract; S. ժամանակակէտ.
Պայմանագիր s. contract, covenant; -գրութիւն s. agreement, convention; -ժամ s. delay; -կան, -ւոր ա. conditional.
Պայմանեմ, եցի տ. to agree, to conclude a treaty, to stipulate, to contract; to article; to qualify, to limit.
Պայուսիկ s. fifty pounds.
Պայուսակ, աջ s. bag, pouch; -որսայ, game-bag; -ուղեւորաց, cloak-bag; -կռոց նենգութիւն, bag of false weights.
Պայուկը, ուեաց s. notch of an arrow.
*Պայտ, ից s. iron, horse-shoe.
Պայտար, ի s. Persian w. horse-shoer, shoeing-smith, farrier; -ութի s. farrier.
Պայտեմ, եցի տ. to shoe. [riery.
Պայքար, աջ s. Persian w. debate, dispute, quarrel, strife, controversy; գալ, մատչել, մտանել ի -ք ումէք, to open a question or controversy, to debate, to dispute; -եմ, եցի, -իմ, եցայ տ. to create strife, contests or law-suits, to litigate, to question, to dispute; to struggle hard, to fight, to battle; -ում S. Պայքար.
Պան, ից s. round loaf, bread; honey-comb; bot. hen-bane.
Պանան S. Ագամաթզէնի.
Պանդանդ S. Պատանդ.
Պանդեմի ա. Gr. w. popular.
Պանդխաւար ad. like a pilgrim; -կան ա. travelling, wandering; -կից s. fellow-pilgrim; -նամ S. Պանդխաւար; -նոց s. this earthly pilgrimage; hospice, inn for pilgrims, foreigners or other travellers, khan, caravanserai.
Պանդխտեցուցանեմ տ. to cause to emigrate, to estrange, to convey,

transport or remove from one's country, to cause to inhabit another place, to dwell elsewhere.
Պանդխտիմ, եցայ տ. to emigrate, to leave or quit one's country, to remove from, to be estranged; to go on a pilgrimage.
Պանդխտութիւն s. condition of an alien or stranger; emigration, transmigration, migration; pilgrimage.
Պանդուկ, ի, -ի, կւոյ s. hotel, inn, hostelry, tavern; -ապան or պէտ s. inn- or tavern-keeper, host, landlord, master of an hotel; major-domo, house-steward; կին -ի, hostess; -ապետութիւն s. hostship, inn-keeper's calling; -կնոյ, hostess-ship. [silly, foolish.
Պանդուր ա. hare-brained, stupid, Պանդուրեան տութիւն s. Pandora's-box.
Պանդուրութիւն s. stupidity, silliness, foolishness, simplicity, rusticity.
Պանդուխտ, գիտաց s. foreigner, emigrant, alien, stranger; pilgrim.
Պանդրեմ տ. to propagate trees by layers of offsets, shoots or suckers, Պանդրի s. provining. [to provine.
Պանթեւ, յը Gr. W. S. Յովազ.
Պանիր, նոյ or նրի s. cheese; -Հոլանդի, Dutch -; գործել, մածուցանել -, to make cheese; to curdle milk.
Պանծաբան ա. eloquent, fluent; boasting; -գոյն ad. excellently, sublimely, eminently; -լի ա. glorious, praise-worthy, laudable; magnificent, pompous, excellent, sumptuous; sublime, illustrious, renowned, distinguished.
Պանծամ, աջի, Պանծանամ, աջայ; Քանծանք S. Պարծիմ; Պարծանք.
Պանծայուցանեմ տ. to praise, to vaunt, to glorify, to sing the praises of, to extol, to cry or preach up, to exalt, to flatter, to laud, to commend.
Պանծութիւն s. boasting, vaunting, bragging. [tium.
Պանկրատ, ի, -ին s. Gr. w. pancreas.
Պանրագործ, աջ s. cheese-maker; -ծին s. chem. caseum, casein; -վաճառ s. cheese-monger; -նամ տ. to curdle, to coagulate as cheese.
Պանրուտի, ք s. milk-diet, fasting on lacteal products.
Պաշար, աջ s. provision, viaticum, food, victuals; victualling, providing, provisions, stores, equipment; the Holy Sacrament.

Պաշարաբարձ ա. carrying victuals; s. pack-horse or mule; -պինդ ա. well provisioned or furnished; -առնել, to victual, to provide, to store, to stock, to equip; -նուլ, to stock or furnish with all sorts of provisions.
Պաշարեմ, եցի տ. to besiege, to invest, to beset, to blockade, to occupy, to shut, to encircle, to enclose, to surround; -եալք s. the besieged.
Պաշարիչ, -րոյ ա. besieging; -ք s. the besiegers.
Պաշարումն s. siege, investment, blockade, surrounding, occupancy; -մտաց, anxiety, preoccupation; գնել զրոս ի պաշարման, to fetter, to put into irons, to shackle; ի -եւ յարգել արկանել, to besiege, to lay siege to, to invest.
*Պաշուլակ s. seed cucumber.
Պաշպաճ s. swelling, tumour.
Պաշտաստական s. appanage.
Պաշտելի ա. adorable, worshipful.
Պաշտելութիւն s. worship; idolatry; service.
Պաշտեմ, եցի տ. to adore, to worship; to minister, to serve, to wait on; to administer, to confer; to officiate; to provide, to furnish; to exercise, to employ; -զնորհուրդս, to administer the Sacraments; -զատապութիւն, to serve; -իմ տ. to employ, to use, to make use of, to avail oneself of, to adopt.
Պաշտումն s. worship, adoration; service; -առնուլ, to be served or ministered to.
Պաշտպան, աջ s. defender, patron, protector, favourer; minister, servant; -սք, patron saint, patron; -գառի, advocate, attorney; -կալ, լինել ումէք, to defend, to protect, to assist.
Պաշտպանական ա. defensive. [assist.
Պաշտպանակք s. royal service; life-
Պաշտպանաւոր s. client. [guard.
Պաշտպանեմ, եցի տ. to defend, to protect, to sustain, to favour, to support; to save, to preserve, to keep; to care, to take care; -եւեթ անձին, to do nothing but defend oneself, to remain on the defensive.
Պաշտպանիչ, -նողական ա. defensive; -նողութիւն s. protectrate.
Պաշտպանութիւն s. defence, protection, guard, auspices, patronage, stay, support, favour; apology, interces-

sion; service, office; չ - ք օրինաց, under the ægis of the Law.

Պաշտպանութիւն *s.* protection.

Պաշտօն, տաճանայ *s.* worship, adoration, latría, religion; service, office, ministry; ceremony, mystery; service, office; employment, function, duty, post, place; - անպին, divine worship; - կոռ, idolatry, the worship of idols; սնտի -, superstition; - ննջեցեաց, burial service; burial; - բարի, piety, religion, fear of God; Հասարակաց պաշտամունք, public functions; - or պաշտամունք, Olympic or public games; ի պաշտամունք, by profession; Պաշտօնեայ Հասարակաց Պաշտամունք, the Minister of Public Worship; - անել, to pay one's court to, to court, to flatter; - անուել, to be honoured or adored, to be ministered to; - Հարկանել, անել, to serve; ի պաշտամունք կալ, to be in the ministry; պաշտել զ-, to exercise one's trade or calling; - անել, to serve, to worship, to adore; ի - անուել, to adore; - մատուցանել Ա. յ, to worship, to perform a service agreeable to God; անական անուել -, to cause oneself to be adored like a god; ի - մտանել, to enter a person's service; - կատարել, to fulfil a function; կորուսանել զ-, to lose one's place; ունել, Ժառանգել զ- ուրուք, to take a person's place, to replace one; - կատարել զն Հոգւոյ ուրուք, to celebrate a mass for the repose of a person's soul; - արգոյ կատարել, to sing psalms, to praise; - ինչ անելով, - ինչ անելով զն, through respect, for regard, by adulation.

Պաշտօնաբար *ad.* officially; - կալ, աջ *s.* functionary; bureaucrat; - կալութի *s.* bureaucracy; - կան *a.* ministerial, official; - օրագիր, official paper, gazette; - կեց *s.* colleague, coadjutor; fellow-servant, help-mate; - մատոյց լինիմ *vn.* to worship, to adore; - սէր *a.* devout, pious, religious; - սիրութիւն *s.* devotion, piety, religion; - տար, աջ *s.* adorer; servant; functionary, official, minister; - տարութի *s.* service; ministry, office, charge, function; - տուն, - քան *s.* church, temple; Minister's residence; - րկ, ի *s.* worshipper; - ւոր *a.* idolatrous.

Պաշտօնեայ, նէից *s.* clerk, official,

minister; servant, domestic, waiter, valet; administrator, officiating, deacon; *a.* religious, pious; - Արդարութի, Minister of Justice; Տ. Պաշտօն, Պատերազմ, &c.; - անպին վրէժխնդրութի, instrument of divine vengeance; - ք Therapeutæ, servants of God; - ք արքունեաց, courtiers.

Պաշտօնեղբարութիւն *s.* divine office.

Պաշտօնեղբ *s.* compliments, adulation, fulsome flattery.

Պապ, ի or ու, աջ *s.* grand-father, --sire, * --dad; pope, pontiff.

* Պապագաւան, էց *a.* *s.* papist; - կան *a.* papal, pontifical; *s.* papist; - իշխանութի Տ. Պապութի; - կանութի *s.* papistry, popery.

Պապակ, ի *s.* excessive thirst, parching; - իմ, էցայ *vn.* to be very thirsty, to die of thirst.

* Պապանձեմ, էցի, - էցուցանեմ *va.* to dumfound, to put to silence, to non-plus, to run down, to confound, to refute, to overcome.

Պապանձիմ, էցայ *vn.* to be silent, mute or speechless, to be unable to answer, to hold one's tongue, to be dumfounded, non-plussed. [lessness.

Պապանձումն *s.* muteness, speech-

Պապաջ or ջ *s.* bleat; - էմ, էցի *vn.* to bleat; to stutter, to stammer; - իւն Պապաս *S. Gr. w.* priest. [*s.* bleating.

Պապենի, * - նական *a.* paternal, ancestral, hereditary.

Պապիր *s.* papyrus.

Պապկայ, էց *s.* parrot; էգ -, hen-parrot; Տ. Թութակ. [popedom.

Պապութիւն *s.* papal see, papacy,

* Պապուկ, * Պապկոր Տ. Նեպուկ.

Պապունիճ *s.* bot. camomile. [&c.

Պապչեակ, էկաց *a.* bleating; *s.* goat,

Պառակ, աջ *s.* sheep-park, --fold, --cot, pen; herd; flank; muffle-furn-

ace; *a.* laid at full length; - խոզի, pork chop; - որթու, veal cutlet, cut-

let; - զաւին, lamb chop; - ոչխարի, chop, mutton chop; - - *ad.* in herds,

in droves, in flocks; ի - զնել զտունին *bot.* to lay the plant at length.

Պառակամար *s.* a fattened calf.

Պառական *s.* hounds; ջոկ - աջ, a pack of hounds.

Պառակեմ, էցի, - կիմ, էցայ *vn.* to lie down; to lie in ambush or in wait.

Պառակտեմ, էցի, - էցուցանեմ *va.* to disunite, to divide, to disperse, to

put at variance, to sow discord, to make a breach between.

Պառակտիմ, էցայ *vn.* to be disunited, dispersed, to be in dissension, to be split or torn into factions.

Պառակտութի, - ուն *s.* disunion, division, discord, dissension, faction.

Պառակատոս *S. Gr. w.* prevaricator, apostate, renegade.

Պառաւ, ոյ. ուն, անց *s.* old woman, beldam; - ական *a.* anile, senile; - ա. ուսպել, idle story, tale, fable; - կրօն, ridiculous superstition; - իմ, էցայ *vn.* to grow old, aged, to advance in age; to become old, ancient; - որդի *s.* son of an old woman; - ուն *s.* anileness, anility, old age of woman.

Պառիկիմ *vn.* to lie down.

Պառնաս, - ոս *s.* Parnassus; Muse.

Պառպուի *s.* bot. pepper-plant.

Պառպրիկ *s.* bot. pepper-wort.

* Պաս Տ. Պահ. [բաթ *s.* holy week.

Պասեք, ի, - ասուն *s.* Easter; - աշա-

Պակուճ *s.* zool. gryphus, condor.

Պասուք, սքոյ *s.* great thirst.

Պաստաւ, աջ. ուն, անց *s.* fine linen or stuff, byssus; tapestry, carpet; blanket; - զամսակացի, damask.

Պաստաւադործ, աջ *s.* tapestry-worker; - ուն *s.* tapestry; - չի or լի *a.* hung with tapestry, draped, covered with drapery; - անել, զարդարել, to hang with tapestry, to carpet, to mantle, to bedeck, to arrange tastefully; - կալ, աջ *s.* fine linen-cover, bed-sheet, drapery, tapestry; - անկողինք, beds furnished with fine coverlets; - կալեմ, էցի *va.* to wrap up in a linen or sheet; to hang, to drape.

Պասքա, յի *s.* Passover; Easter; the paschal lamb.

Պասքանամ Տ. Պասքիմ. [thirst.

Պասքեցուցանեմ *va.* to cause great

Պասքիմ, էցայ *vn.* to be athirst, very thirsty, to be dying with thirst; *fig.* to pant or eagerly long for, to hunger & thirst after.

Պասքուն, - ուն *s.* excessive thirst, thirstiness; siccidity, dryness, aridity.

Պասքուտ *a.* parched, dried.

Պատ, ի *s.* wall; turn, round; - ի -, - ի - է, - ի - ու *a.* complicate, intricate, knotty, ambiguous, dark, ob-

scure; - ի - բանք, ambages, compass of words, circuit, roundabout way, shifts; - անուել, - զալ, to sur-

round, to environ, to encompass, to hem in, to beset, to encircle, to gird, to inclose; - ի - բանիւք խօսել, to make use of circumlocutions, to periphrase, to speak periphrastically, to beat about the bush; - ի - խաղան գետք, the rivers seem to delight in a thousand windings.

Պատադրոս Տ. Պատադրոս.

Պատահ, էց *s.* adventure, accident, contingency, casualty, occurrence, incident, chance, hazard, fortuitous or unforeseen event; թ - ի or - էցն *ad.* accidentally, by chance.

Պատահական *a.* accidental, casual, fortuitous, contingent; - ուն *s.* contingency.

Պատահար, աջ *s.* Տ. Պատահ; sad adventure, grievous accident, serious case, misfortune, mischance, catastrophe; թ - աջ *ad.* by chance, fortuitously; ի - է *ad.* unfortunately.

Պատահեմ, էցի, - էցուցանեմ *va.* to cause to happen, to bring about, to compass.

Պատահեմ, էցի, - չիմ, էցայ *vn.* to meet, to meet one another; to arrive, to happen, to befall, to occur; to go to meet, to encounter, to oppose, to withstand, to resist, to come to blows, to grapple with, to kill; - ունք մարտիւ, պատերազմուել, to meet face to face, to attack in front, to war against; զխաղաղեալ յանձրեւէ՛ կարկռտի պատահէ, to leap out of the frying-pan into the fire. [talk, colloquy.

Պատահութի *s.* meeting, interview,

Պատահումն *s.* meeting; Տ. Պատահ; destiny; պատահմամբ. թ պատահման *ad.* accidentally, fortuitously, casually, incidentally, by chance; պատահմունք ի զէպ էլանէին նմա, chance, good fortune aided him; անցեալ էր -, it was no longer time.

Պատաղիճ *s.* tendril; *bot.* convolvulus; bindweed.

Պատաղիմ, էցայ *vn.* to occupy, busy or employ oneself, to give oneself up to, to apply oneself to. [ing.

Պատաղեւ *a.* embroiling; encumbering.

Պատաղումն *s.* occupation, application.

Պատան, աջ *s.* band, bandage, wrap-

per; truss; - մեռեց, shroud, wind-

ing-sheet, grave-clothes; - ապործ, աջ

s. truss-maker.

Պատանդ, այ s. hostage; pledge, gage; առ և - , to plight, to pledge, to offer as a pledge; առնուլ և - , to take as a hostage or pledge; և - կալ, to be hostage; -առու a. taking as hostage; -եմ, էջի va. to serve as hostage; to give or receive for hostage or pledge; to tie, to enlase, to bind; to involve, to contain, to enclose; -իչ a. S. Պատանդառու; enlacing, enclosing; -ութի s. the giving or receiving in hostage; S. Պատանդ.

Պատանդակ, էկաց S. Պատանի. [թի. Պատանեկազիտութիւն S. Մանկատութիւն. Պատանեկանամ, այցալ տ. to be adolescent; fig. to grow young again. Պատանեկատութիւն S. Մանկատութիւն. Պատանեկիկ s. child, boy. Պատանեկութիւն S. Պատանութիւն. Պատանի s. youth, adolescent, strippling, lad, young man; domestic, servant; waiter; groom; անխորձ - , inexperienced young man, younker, greenhorn, novice.

Պատանութի s. adolescence, youth. Պատանուհի sf. young girl, virgin, maiden.

Պատառ, այ s. bit, slice; mouthful; piece, shred, strip; - , in pieces, in rags; piecemeal; - մի հացի, a bit or piece of bread; բրդէլ -ս -ս, to cut in pieces or in bits; և մի - կանել, to devour, to take in one mouthful; - կտորիլ, to be lacerated, torn or cut to pieces, butchered; - - յերկիր անկանիլ, to fall off bit by bit, to decay gradually.

Պատառաբոյժ a. s. parasite, spungier, trencher-friend, hanger on, toad-eater; -պատիր a. bought, suborned; -տուն a. used, torn, old, worn out, threadbare, shabby, ragged, tattered; - հանդերձ, torn, ragged or tattered coat, rags, tatters; -ս զգեհուլ, to be reduced to tatters; -բաղ, այ s. fork, table-fork.

Պատառեմ, էջի va. to tear, to tear to bits or pieces, to lacerate, to rend; to cleave, to cut, to divide, to slash; to break, to crack, to split, to burst; յոչ յոչ - , to cut to pieces, to dilaniate, to rend; զմեծանա - , to tear each other; - զթագաւորութիւն, to break up the kingdom; - զեղին, to slaughter oxen; - զգը, to kill; ախոս - , to furrow, to plough; - զբանան, to

break out of prison; - զօրէնս, to transgress, to violate; -իմ տ. to be torn or rent, &c. [taste; fragment.

Պատառիկ s. little bit, small piece, Պատառող a. rapacious; -ութիւն s. rapacity. [lacerate, to tear to pieces.

Պատառոտեմ, էջի va. to rend, to Պատառոտուն or ոտտի S. Պատառաւուն.

Պատառուած, ոյ s. rent, tear; rupture, crack, crevice, fissure, opening; chap, chink, slash, slit.

Պատառուին s. tearing, rending, laceration; eruption; fig. intestine broils, rupture, division, scission, disunion, party, faction.

Պատառուն S. Պատառաւուն.

Պատասխան S. Պատասխանի; -ական a. responsive; -ատու, այ a. responsive, answerable, accountable; apologetical, exculpatory; s. respondent; apologist; -ատուութի or արութի s. answering, answer; defence, apology, excuse; responsibility; -արեմ, -եմ, էջի տա. to answer, to make answer, to reply, to give answers or an answer; to defend, to apologize, to excuse; այլ թէ այլը - , to reply evasively; - իսկ ծանրացաւ, he hardly deigned or condescended to reply.

Պատասխանի s. answer, response, reply; return, repartee, rejoinder; account, reason, defence, apology, excuse, justification; հրաման -նայ, oracle; համարձակ, յանդուգն, խուսափական, նպաստամատուց, հաւաստի, դրական, ժխտական, լակոնական, աննշան, չոր, անմիտ, կարճ - , haughty or imperious, impertinent, evasive, favourable, certain, positive, negative, laconic, insignificant, dry, foolish, curt or short reply; - առնել, to answer, to reply, to make answer to; - տալ, to answer for; to defend, excuse or justify oneself; տալ իմ անձին - , to plead one's own cause; թուներէլ - , to receive the reply; և - նամակիլ, in reply to your letter; չընդունելէլ - , to receive no reply; սպասել -նայ, to await a reply; չիլ - , there is no reply, no answer; S. Ընդդէմ.

Պատառ, այ s. load, burden, bundle, bale; package, roll; wrapper, cover.

Պատառանք s. wrapper, envelope; packing.

Պատառեմ, էջի va. to envelop, to

wrap up; to twine, to twist, to wind round, to entwine or interweave, to entangle; to implicate, to involve; - բռնիս, to pack up; -իմ տ. to wrap oneself up in; to embrace, to embrace each other; to gather round, to twist about, to cling, to hold fast on.

Պատառուկ, տկաց s. bot. American bindweed, liane; - կարմրածաղիկ, quamoelit, scarlet convolvulus, red jasmine. [twisting; packing.

Պատառում s. twining, winding, Պատար a. heaped up, full, brimful, rich, abundant, copious, overflowing.

Պատարագ, այ s. sacrifice, victim, immolation; mass; oblation, offering; present, gift; bribe; հանել - , to sacrifice; ձայնաւոր - , high-mass; թիւ - , low mass; - զննեցեցեց, mass for the dead; պաշտել, մատուցանել զնք -ն, to celebrate or say mass; տեսաւ նել զ- , to attend mass.

Պատարագաբարձ, -բեր a. carrying or bringing gifts; -գործութի s. sacrifice; celebration of mass; -կից a. celebrating the mass together; -մատուց a. offering, making a present; s. sacrificer; officiating priest; missal, mass-book; liturgy; -բան s. altar.

Պատարագեմ, էջի va. to sacrifice, to immolate, to offer, to give to God; to say or celebrate mass; -իմ տ. to be honoured with gifts. [sacrifice (God).

Պատարագընկալ, և a. receiving the Պատարագիչ s. officiating priest.

Պատարագիլ, գեաց s. things destined to be sacrificed; mass-dues, alms.

Պատարեմ, էջի va. to fill abundantly, to fill up to the brim, to fill to overflowing, to heap up.

Պատարում s. fulness, abundance, plenty, overflow; S. Մայրալիւ.

Պատարուն S. Պատար.

Պատգահիկ a. gentle, mild voiced.

Պատգամ, այ s. oracle; words; sentence; message, errand, order, ordinance; counsel, advice; -ս տալ, որոտալ, to deliver or utter oracles; և -ս անկանել, to parley, to negotiate, to enter into treaty; -ս առաքել առ որ, to send to say.

Պատգամաբեր, այ s. messenger, news-bearer; -գիր a. writing oracles; s. prophet; sentence; -գնաց s. parliamentarian, negociator; - լինել, to parley, to negotiate; -գնացութի S.

Պատգամաւորութի; -խոս, այ a. oracular, giving oracles; - լինել, to pronounce or give an oracle; - նի s. pl. oracles; -տար, այ s. messenger; -ւոր s. deputy, messenger; envoy, courier, delegate, ambassador; diplomatist; fig. minister of God's word, angel, prophet, apostle; - լինել or -ւորեմ, էջի. -ւորիմ, էջայ տ. to be a messenger, ambassador or deputy, to go or to come as ambassador, to negotiate, to go in mission; to treat by diplomacy, to be a diplomatist; -ւորութի s. message, deputation, mission, embassy; diplomacy.

Պատգարակ, այ s. hand-barrow, litter, sedan; հրեղէն - , instrument of torture, gridiron.

Պատեան, էնից s. sheath, scabbard; case; cover, envelope; scale, shell; hull, pod, cod, husk; rind, peel, bark; armour, cuirass; breast; արկանել զտուրն և -ս, to sheathe, to put up; S. Մերկանամ.

Պատելիք s. band, bandage.

Պատեհ, էց a. convenient, proper, fit, suitable, decent; well-timed, timely, opportune, seasonable, propitious, favourable; s. opportunity, occasion, propitious moment; և - թիւ - և ad. conveniently, suitably; - է v. imp. it is fit, it is becoming; it is due; և - լի նել, to befit, to become; - համարիլ, to think proper, to deem it expedient; - or - ժամանակ գտանել, to find a favourable opportunity; - առնուլ, to seize the occasion, to strike the iron while it is hot; յոգուտ արկանել զ- , to avail oneself of, to profit by the opportunity; S. Կորուսանեմ.

Պատեհութի s. convenience, fitness, decency; opportunity, seasonableness, fitness of time, of circumstances; chance; չկորուսանել զ- , not to lose the opportunity; յոգուտ և կիր արկանել զ- , to profit by the occasion, to avail oneself of the opportunity; կորուսանել զ- , not to seize the opportunity, to let the occasion pass, to let slip the opportunity.

Պատեմ, էջի va. to surround, to environ, to encompass, to enclose, to fence, to gird; to besiege, to invest, to beset; to surround, to beset, to hem in; to envelop, to pack up; to spread abroad, to circulate, to take

or lead about; to veneer, to plate, to cover, to overlay; պատեալ պաշարել զոք, to make a ring round, to hem round; to beset; - զվերս, to dress a wound; անդ խոր լռութի պատէ զամ, great silence prevails there; ան պատեաց զնա, he was struck by fear; S. Դուրջ; -իմ տն. to be placed round about, to be surrounded, enveloped, bound round; to take a turn, to circulate, to go round; to embrace; to be changed or transmitted; - ուսկա. նաւ ի պաշարումն, to be taken in a net, caught in a snare; պատեցան զնու վաւ երկունք իւր, she was seized with the pains of labour; պատեալ կճով, covered with marble; S. Երկն.

Պատեալագործ, աջ s. sheath-maker; - ուի s. sheath-making; sheath-works; - զէն. զինաց a. cuirassed, furnished with armour; - նաւ, armoured ship; - թէւ a. coleopterous; - ւոր a. testaceous; bot. podded, husked.

Պատենիկ s. small zoophyte-shell.

Պատերազմ, ի. ունք, աջ s. war, battle, combat, fight; fig. temptation; առնին or քաղաքական -, intestine or civil war; Պաշտօնարան -ի, War-Office; Պաշտօնեայ or Ոստիկան -ի, Minister of War; պատրաստութիւնք -ի, warlike preparations; արիւնուշտ -, bloody battle; մահացու -, war to the death, deadly fight; գաշտ -ի, battle-field; ք օրինաց -ի, according to the laws of warfare; - հրատարակել, to declare war against; - անգլիսի ի վերայ ուրուք յարուցանել, to threaten with war; պատրաստել ի -, to prepare for war; երթալ ի -, to go to the wars; առաջին նուագ մասնել ի -, to be in one's first battle; ձեռն արկանել ի -, to undertake a war; ի - գրգռել, գրգռել, to excite to war; to engage in war; - յարգարեւ ընդգէմ, to combat, to attack; տալ -, - մղել, to be at war, to make war, to war against, to give battle to, to fight a battle with; եղև - իսա յոյժ, a bloody battle was fought; գրգռել, բորբոքել զ-, to excite, to kindle war; սասկիացաւ -ն, the combat was fierce; կորուսանել զ-ն, to lose the day, or a battle; ի ժամանակս -ի, in time of war; արծաթով պնդի -ն, gold is the sinew of war; S. Լնամանի, իր, Խան. ձեմ, Մարտ, &c.

Պատերազմարթոյց a. causing or exciting war; fig. quarrelsome; - կան a. warlike, martial; - հրահանգք, martial exercises; - կից s. fellow-soldier, comrade, companion in arms; ally; - լինել, to fight together; - կուր լինիմ տն. to be overcome & slain in battle; - յաղթ a. victorious; - սէր a. fond of war, delighting in war, warrior, belligerent, warlike; - տեայ a. hating war; timid, coward; - տու, աջ s. enemy; - փորձ a. experienced in warfare.

Պատերազմիկ a. S. Պատերազմական; s. desultory war; mimic warfare; - նաւ, man of war, ship of war; galley, trireme, three benched galley; - երկվար, war-horse, charger.

Պատերազմիմ, եցայ տն. to war, to make war, to combat, to fight; fig. to be at war with, to be tempted; - ի վերայ ազատութե, to defend liberty; - զմահու պատերազմ, to wage a war of extermination; զբարւոյ պատերազմն -, to fight a good fight; մեծապէս - գ մեալք զառաքինութե զհանդէս, fighting valiantly where virtue is at stake; առանց - զմեղոյ, without firing a shot, without striking a blow.

Պատերազմիչ, մու s. warrior, fighting-man, combatant, belligerent; enemy, adversary; a. warlike, fit for war.

Պատժածու S. Պատժող; - կան a. punitive, penal, repressive; - օրէնք, penal law; - կանութիւն s. penalty; - կից s. companion in chastisement; a. subject to the same pain; - հարած լինիմ տն. to avert the deserved punishment; - նակ, աջ s. glass, calyx, cup; - պարտ, կց a. deserving punishment, found guilty, punishable, culpable, criminal; - պարտեմ, եջի va. to declare guilty; to condemn, to punish; - պարտութիւն s. culpability; condemnation; - սէր a. atrocious, delighting to torment; - րան s. place or instrument of punishment; - ւոր a. condemned, punished, chastised; guilty, culpable, delinquent, villanous; S. Պատժական.

Պատժելի a. punishable.

Պատժեմ, եջի va. to punish, to chastise, to correct, to inflict punishment or correction. [ishment.

Պատժող s. punisher; - ութի s. punishment, chastisement, correction, penitence; - մահու, condemnation,

sentence; առանց պատժոց or պատժի ad. with impunity; անկանիլ չ պատժով, to incur, to deserve punishment; - տալ, to order punishment or penance; դնել - ի վերայ, to inflict punishment or chastisement; զանիւրաւութե - ս արկանել զնովաւ, to punish his injustice.

Պատիճ, տնց s. elephant's trunk, proboscis; bot. follicle, univalvular pericarp, seed-vessel, husk, pod, shell.

Պատիմ S. Պատեմ.

Պատինձան S. Պատնձան.

Պատիւր a. deceiving, captious, false, deceitful, fallacious, delusive, sophistical, feigned, dissembled, concealed, artificial, illusory, vain; seducing, untrue, lying; - ք s. deception, deceit, fraud, cheat, illusion, delusion, vanity, sophistry, feint, error, falsehood, lie; cunning, craft, wile; ի - ս արկանել, to deceive, to gull, to dupe, to lead into error.

Պատիւ, տուոյ or տուի, տուոյ s. honour, token of esteem, homage, glory; respect, veneration, reverence, regard, consideration; honours, preferments, dignities, degrees, offices, titles; testimonial, prize, gift, presentation; gr. sign of abbreviation (-); խոստումն պատուոյ, word of honour; Լեզէն պատուոյ, Legion of honour; - արքունի, diploma of merit; ի - in honour of; պատուով ad. honourably; ի պատուով, loaded with honours; ի - հասանել, to rise to dignities; ի պատուի լինել, to be in honour, in consideration; ի - առնուլ, բազում պատուովք պատուել, to load with honours, to pay great honours to, to raise to the highest honours; to set one up upon the pinnacle of glory, to raise one up to the skies; ի մեծի պատուի լինել, to be raised to the highest pitch of fortune; - անձին համարել, to take to oneself the credit of, to deem it an honour; - ընծայել, to pay honour; - առնել, դնել, to do honour to, to be an honour or a credit to; - առնել սեղանոյ, to do honour to a meal; պատուով պատուէք զիս, you do me a great deal of honour, too much honour; - ս արժանաւորաց, honour to whom honour is due; S. Թեկն, Հասանեմ, Միմանց, &c.

Պատկան, -աւոր S. Պատշաճ.

Պատկանաւորութիւն s. convenience, suitability, decency.

Պատկանդարան s. fit vessel; quiver, case for arrows. [- ձիմ.

Պատկանեմ, - նիմ S. Պատշաճեմ, Պատկանութիւն S. Պատկանաւորութիւն.

Պատկառ a. respectful, modest, bashful; s. S. Պատկառանք; - կալ, լինել, to pay attention, to attend to, to watch, to give oneself up to, to apply oneself or one's thoughts or mind to, to tend to, to subject oneself to; - կալ օրինաց, to observe the law; - կալ արդարութե, to be just, right, upright; - կալ յիշաց ինչ, to avoid, to shun.

Պատկառանք s. respect, reverence, veneration, regard; modesty; bashfulness, coyness, shame, reserve, blushing, blushes; the private parts; - նօք ad. respectfully; bashfully, blushing; - նս ածել, to create respect in, to inspire or impress with respect, to breathe respect.

Պատկառելի a. venerable, august; respectful, bashful; shameful; - զանձն յուցանել, to make oneself respected; - գործել, ընծայեցուցանել, to render respectable, to cause to be respected.

Պատկառեմ, եջի, - եցուցանեմ va. to fill with respect, to put to shame, to abash, to confound, to cover with shame, to make blush, to put to the blush.

Պատկառեմ, եջի, - ուիմ, եցայ տն. to be ashamed, confused, to blush at, to redden with shame; to respect, to be respectful; to mind, to take care of, to beware.

Պատկառատ, աջ a. bashful, coy, ashamed, sheepish, timid, shy; - ութի s. bashfulness, coyness, sheepishness, confusion, shyness.

Պատկառութիւն S. Պատկառանք.

Պատկառուկ s. bot. sensitive plant, mimosa; - ս արկանեմ S. Պատկառեցուցանեմ.

Պատկառումն S. Պատկառանք.

Պատկեր, աջ s. icon, image, effigy; painting, picture, representation; likeness, figure, portrait; statue, idol; sight, visage, face; design, project, plan; type, symbol; doll; - ք, the Divine Persons; - աւուրն, the day of the week or month; hymn for the day; գեղեցիկ -աւ, of fine presence, of

noble aspect; *բ* - *ի*, in the image of, in the likeness of; *ի սոյն* -, in this way or manner; *Տ. Համառոտագիծ*.

Պատկերաբանութիւն *s.* iconology; *-բեկ* *s.* iconoclast, image-breaker; *-գիր*, *գրաց* *s.* portrait-painter; effigy; iconographist; *-գործ*, *աց* *s.* painter; sculptor; *-գործութիւն* *s.* painting; sculpture; *-գրական* *a.* iconographic; *-գրեմ* *va.* to take or draw the likeness or portrait of; to pourtray, to paint, to depict, to describe; *-գրուի* *s.* portrait-painting; description, painting; iconography; *-գէտ* *s.* spectro-scope; *-գարդ* *a.* illustrated, adorned with engravings or pictures, illuminated; *-յորինեկ*, to illustrate, to adorn with engravings, to illuminate; *-զգեստ լինիմ* *vn.* to be like, to resemble; *-կազմ* *s.* painter; *-կան վերլուծութիւն* *s.* chem. spectral analysis; *-կերպ* *a.* painted; *-նկարագիր*, portrait, likeness; *-կից* *a.* of the same figure, conformable, resembling, like; *-լինել*, to conform, to take the form of, to resemble; *-կուս* *s.* sculptor; *-կցութիւն* *s.* conformity, resemblance, likeness; *-հան*, *աց* *s.* portrait-painter; *-հանութիւն* *s.* painting; *-ձոխ* *a.* strikingly handsome; *-մարտ* *s.* iconomachy; *-մարտութիւն* *s.* iconomachy, iconoclasy, war against images; *-նամ*, *ացայ* *vn.* to be reflected in, to be the picture of, to take the form, to be formed, printed, impressed, represented; *ից*, to make oneself conformable, like; *-պաշտ*, *ից* *s.* iconolater; idolater; *-պաշտութիւն* *s.* iconolatria; idolatry; *-սէր* *a.* fond of images; *ից*, idolatrous; *s.* amateur of pictures; *-տիպ* *Տ. Պատկերակերպ*; *-ցոյց* *Տ. Պատկերաբան* & *Խորագիծայ*; *-ցուցանեմ* or *Պատկերեմ*, *եցի* *va.* to paint, to form, to figure, to put on a form; to represent, to impress or imprint; to conform; *-ի միտ*, to picture or represent to oneself, to fancy.

Պատկերիմ *Տ. Պատկերանամ*.
Պատկերումն *s.* striking resemblance; fancy, imagination.

Պատկին կեամ or *Պատկինիմ* *vn.* to be ingrafted. [տուտումեմ.

Պատկինեմ, *եցի* *va.* to graft; *Տ. Պատկուծիւն* *s.* redoubling.

Պատշառ, *աց* *s.* cause, author; occasion, matter; principle, origin; rea-

son, subject, motive; fault, offence, misdeed, crime; pretext, excuse, subterfuge; *-աւ*, *ի* - *ս* *pr.* on account of, for the sake of, for, because of, out of regard for; under pretence of; *ի* - *ս* *բո*, for your sake, for you; *-աւ*, to give occasion to; *-ս առնու*, to take as a pretext, to pretend, to allege; *-լինել*, to be the cause or author of; to dissemble; *-ս ի մէջ ածել*, to allege, plead, urge or adduce reasons; *բառնալ զ-ս*, to take away the motive or grounds; *պատշառել* - *ս* *մեղաց*, to seek excuses for sins; *առանց իրաւացի* - *ի*, without a real motive, causelessly, groundlessly, unreasonably.

Պատշառաբանեմ, *եցի* *vn.* to reason; *-բանութիւն* *s.* etiology, reasoning; *-գրեմ*, *եցի* *va.* to adduce a reason in excuse, to excuse oneself; *-գրութիւն* *s.* pretext, excuse, plea; *-խնդիր*, *գրաց* *a.* seeking pretexts or subterfuges; *-կան* *a.* causative, causal; *-կանութիւն* *s.* causality; *-կից* *s.* accomplice in the cause.

Պատշառանք *s.* cause, motive; pretext, excuse, cloak, colour; *-նօք*, under pretence of; *մի որոյ, մի որոյ* or *յիւն* - *նաց*, why? for what cause? *ամբարաւանութե* - *նօք*, on account of pride; *զբոսանաց* - *նաւ*, for walking; *պէսպէս* - *նօք*, under different pretexts; *բառնալ զ-նս*, to take away the pretext.

Պատշառաւոր *a.* caused, occasioned; created, done, made; guilty, culpable; *-իմ* *vn.* to take for motive.

Պատշառեմ, *եցի*, - *սիմ*, *եցայ* *vn.* to cause, to do, to occasion, to make, to produce; to pretend, to seek pretexts, to take as an excuse, to allege; to dissemble, to feint; *-զանգիտութիւն*, to play the simpleton.

Պատշէտն, - *ձէն*, *ից*, - *ձիկ* *s.* double, copy, duplicate, transcript, minute; letter, writing, edict, decree.

Պատմաբան *s.* tale-teller; *Տ. Պատմիչ*; *-եմ* *Տ. Պատմեմ*; *-ութիւն* *s.* narration, history, historical account; *-գիր*, *գրաց* *s.* historiographer, historian; *-մատեն*, book of history; *-գրական* *a.* historical; *-գրեմ* *va.* to write history; *-գրող* *Տ. Պատմագիր*; *-գրութիւն* historiography, history; *-կան* *a.* historical, narrative; *-հարմ*, *gr.* narrative case; *-կից* *a.* relating or

writing the same history or annals; *-լսան* *s.* memoirs, annals.

Պատմեմ, *եցի* *va.* to narrate, to relate, to recount, to recite, to tell, to report, to expose, to debit an account, to say by retail; to publish, to manifest, to announce; *երկինք պատմեն զհաւու Այ*, the heavens proclaim the glory of God.

Պատմիչ *s.* historian, narrator; interpreter; *-վարուց*, biographer, *Տ. կեննագիր*.

Պատմող *s.* narrator, historian; *-լի նել*, to relate, to tell, to announce.

Պատմութիւն *s.* history; narration, recital, account; tale; explanation, exposition; *-վարուց*, biography, *Տ. կեննագրութիւն*; *-արաբնոց*, profane history; *-սբ Գրոց*, Sacred History; *Գիրք* or *Յիշատակք* - *էց*, Stromatum; *կարգել զ-* *Տ. Պատմագրեմ*; *ի* - *արկանիկ* *Տ. Պատմեմ*.

Պատմութեան, *աց* *s.* wardrobe keeper; *վանք* or *տուն* - *աց*, wardrobe.

Պատմութեան, *աց* *s.* stole, long vest, garment, tunic, cassock; *գեղեցիկ* - *ք*, fine clothes; *Թխառեսակ* -, dress coat; *-հանգերձից* or *փոխանակաւ*, a suit of new clothes; *-ակիր* *s.* port-manteau; *-ապառաւ լինիմ* *vn.* to tear one's clothes; *-ապիւծ առնեմ* *va.* to dress, to clothe; *-եալ* *a.* clothed, dressed.

Պատնէշ, *նիշաց* *s.* rampart, intrenchment, barricade, stockade, barrier, bastion, bulwark; *-պաշարման*, circumvallation, contravallation, siege, blockade; *պատել* - *պաշարմամբ*, to besiege; *գնել* - *շուրջ զքաղաքաւ*, to invest a city; *-ածել*, *արկանել*, *կանգնել*, *պատել*, to intrench, to throw up intrenchments, to intrench or fortify oneself, to surround with ramparts or trenches, to barricade, to palisade; to fortify with bastions.

Պատնիշափակ *s.* intrenchment; dam; dyke; turnpike.

Պատնջան, *ի* *s.* egg-plant, melongena, mad-apple; *melongena frixa*.

Պատշաճ, *ից* *a.* suitable, pertinent, proper, seemly, decorous, becoming, convenient, congruous, fit, decent, conformable, analogous, proportioned; just, reasonable; *-ք* *s.* decency, decorum, propriety, conveniency; *լի* - *ի* or *-ից* *ad.* conveniently, duly, a

propos, pertinently, decently, seemly, seasonably; *-է*, *պարտ էւ* - *է*, it is proper, suitable, right, it becomes; *է* - *ի*, it is not seemly or befitting; *լի ոչ* - *ի*, unseasonable; *լիուլ զպարտա* - *ից*, to behave with propriety, decorum, good breeding or politeness.

Պատշաճաբար *ad.* properly, suitably, decorously, decently, with propriety.

Պատշաճական, - *ւոր* *Տ. Պատշաճ* *a.*
Պատշաճեմ, *եցի*, - *եցուցանեմ* *va.* to render convenient, to make fit, to adapt, to adjust, to suit, to apply; to proportion; to appropriate.

Պատշաճիմ, *եցայ* *vn.* to be suitable or conformable, to suit, to agree; to belong, to pertain, to coincide, to match; to concern, to regard.

Պատշաճող *a.* suitable, fit; symmetrical; *-ութիւն* *s.* suitability, congruity, conformity; decorum, decency; relation, analogy, proportion, symmetry.

Պատշաճութիւն *s.* *Տ. Պատշաճողութիւն*; building, construction; *-ումն* *s.* orientation, finding the cardinal points.

Պատշամ, - *ք*, *Պատշամ*, - *ք*, *աց* *s.* side chamber; projecture, balcony, verandah, belvedere, terrace; porch.

Պատշամեալ *a.* terraced.

Պատշէկ or *շէն* *s.* ray, brightness.

Պատշիր *s.* authentic rescript.

**Պատշոյտ* *s.* bandage.

Պատուաբանեմ *va.* to speak with respect, to honour, to praise, to extol; *-բար* *ad.* honourably; pompously; *-գրութիւն* *s.* *gr.* abbreviation; *-գիր*, *գրաց* *a.* honouring, bearing respect; honorary; *-գրութիւն* *s.* respect, honour, reverence; *-լից* *a.* loaded with honour.

Պատուած, *ոց* *s.* turn, winding, sinuosity, twisting; *-ք բանից*, circuitous expression; *-ոյ*, *ից* *a.* twined, wound round, entwined; full of sinuities; *-օրէն* *a.* obscure, abstruse, dark.

Պատուական *a.* honourable.

Պատուական *a.* honourable, respectable, estimable, venerable; precious, rare, excellent, exquisite; noble; *Հայր* -, Reverend Father; *-ք* *s.* noblemen, nobility, principal persons; *աւ* - *ս* *ունել զք*, to hold or have in honour; *-եմ* *Ժողովրդեան*, respected by all people.

Պատուականագիւտ *a.* rare, excel-

lent, very precious ; -դրն *a.* most honourable ; most precious ; -համ, ազգյ *vn.* to become precious or excellent.

Պատուականութիւն *s.* high value, elevated price ; excellence, pre-eminence, rarity ; nobleness.

Պատուակից *a.* equal in honour or rank ; -կցութիւն *s.* parity of rank ; participation in the same honour or glory.

Պատուամարտից *a.* rendering honour & respect ; -մոլ *S.* Պատուակեր.

Պատուանդան, աջ *s.* foot-stool ; pe-

Պատուանուն *s.* title, [destal ; socle.

Պատուակեր *a.* eager for honours, greedy of glory, ambitious, desirous of praise or distinction ; vain-glorious, vain ; generous, bounteous, obliging, officious ; -սիրաբար *ad.* ambitiously ; vainly ; honourably, generously, obligingly ; -սիրական *a.* honorary ; -բանք, compliments ; -սիրապէս *S.* Պատուակերաբար ; -սիրեմ *va.* to covet, to be ambitious of, to seek glory, fame or distinction ; to make it a point of honour to, to treat generously or honourably, to oblige ; to honour, to glorify ; to compliment ; -սիրութիւն *s.* immoderate desire of honour or glory, ambition, vain-glory, point of honour ; generosity, liberality ; obligingness.

Պատուաստ, կց *s.* graft, graft ; inoculation, vaccination, cow-pox ; insertion, addition ; conjunction, union ; Թարակ -ի, pus, vaccine matter ; -իւրդի, adoptive son ; -իւ հայր, putative, adoptive father ; -ակիր *a.* grafted ; inoculated ; -եմ, էջի *va.* to engraft, to graft ; to inoculate, to vaccinate ; to insert, to interpolate ; to annex, to join, to reunite, to attack ; -իմ *vn.* to be grafted ; inoculated ; -իւ *s.* grafter ; inoculator ; (կարոց) grafting-knife ; -ումն *s.* grafting ; inoculation, vaccination ; conjunction.

Պատուար, աջ *s.* bulwark, rampart, bastion, barrier, epaulment ; beam, rafter ; ceiling ; -լինել հայրենեաց, to be a bulwark of one's country ; -աւոր *a.* constructed of, or made with beams, ceiled ; walled ; balustrated ; -եմ, էջի *va.* to wall ; to gird with parapets.

Պատուարժան *a.* worthy of honour.

Պատուաւոր *a.* honourable, respectable ; honorary ; honest ; *s.* noble,

magnate, dignitary ; -բ, nobility ; -ութիւն *s.* dignity, nobility ; honour, respect. Պատուելի *a.* honourable.

Պատուեմ, էջի *va.* to honour, to render honour & respect, to respect, to esteem, to venerate, to revere, to glorify, to favour ; -զախան, to caress, to cherish, to flatter, to humour the passions ; յառաջ -, to esteem most, to prefer.

Պատուէր *s.* commandment, order, injunction ; precept ; warrant, commission ; instruction, lesson ; ordinance, decree ; -տալ, դնել, to give orders or directions, to command, to order, to charge, to dispose, to enjoin ; to commission, to intrust with a message ; -հրամանի ի վերայ դնել, to order ; to appoint, to decree ; -or -հրամանի ընդունել, to receive orders Պատուիչ *a.* honouring. [to.

Պատուիրակ, աջ *s.* envoy, deputy ; commissary, emissary, agent, mandatar, proxy ; -ութիւն *s.* deputation.

Պատուիրան, աջ *s.* commandment, precept, law, command, order ; անցանել զ-ը, to transgress, to violate, to break, to infringe ; -աւ հրամայել, to order expressly.

Պատուիրանագիր *s.* mandate, order ; warrant, writ ; -գիր, գրաց *a.* commanding, ordering, disposing ; -զանց, էջ *s.* transgressor, infringer, prevaricator ; sinner ; -զանցութիւն *s.* transgression, infraction, prevarication ; disobedience, sinning ; -կատար ; -հաւատութիւն *S.* Պատուիրանապահ ; -զանցութիւն ; -պահ, աջ *s.* observer of precepts ; *a.* fulfilling what is prescribed ; -պահութիւն *s.* observance, fulfilment of a commandment or order ; -վանդութիւն *s.* transgression, breaking or violating the law.

Պատուիրեմ, էջի *va.* to command, to order, to enjoin, to impose, to charge, to prescribe ; to recommend.

Պատուհան, էջ *s.* window, casement ; dormer-window ; sky-light ; niche, wall-press ; sluice, flood-gate ; chimney ; էջ. senses ; վանդակ -ի, blinds, Venetian blinds ; -բ բաջան երկնից, it rains pailfuls ; *S.* Կարկանդակ, Հայիմ.

Պատուհաս, էջ *s.* punishment, chastisement, pain, correction ; scourge, revenge ; threat, threatening tone ; reprimand, reproach, rebuke ; պատիժ

-ի, severe punishment ; -մահու, sentence or punishment of death, capital punishment ; տեղի -ի, exile ; -ազգի մարդկան, the scourge of human kind ; -կապել ի վերայ, to inflict a punishment ; կրել ի խաւ -, to be severely punished ; առնել -, to threaten.

Պատուհասագոյն, -էջ, -հան *a.* very threatening, reproachful or scolding ; severe, punishing, chastising ; vindictive, cruel ; -կիր լինիմ *vn.* to be punished, to bear the punishment ; -կից լինիմ *vn.* to be chastised together ; -կոծ առնեմ *va.* to punish, to chastise, to condemn to punishment ; to load with reproaches, to scold, to threaten, to speak in a threatening tone ; -լեւել, to be punished, chastised ; to be scolded, threatened ; -կոծս արձակել, to crush with reproaches & threats.

Պատուհասեմ, էջի *va.* to punish, to chastise, to correct ; to avenge ; to scold, to chide, to reproach, to reprimand ; to threaten.

Պատուհասիչ *s.* punisher, avenger.

Պատուհասողական *a.* invective, reprehensive. [shrouding.

Պատուիւն *s.* winding, wrapping up ;

Պատուողական *a.* honorary.

Պատուարան *s.* asylum, refuge, retreat, shelter, cover ; protection, patronage, defence, prop, support ; resources ; -լինել, to be the refuge of, to protect, to defend, to take under one's protection.

Պատուարանեմ *better* Պատուարեմ, էջի *va.* to surround, to encircle, to enclose, to shut in ; to protect, to prop, to defend, to sustain ; to shelter, to screen, to cover ; to fortify, to restore ; to return, to restore, to give back. [րեմ.

Պատուարեցուցանեմ *S.* Պատուար.

Պատուարիմ, էջայ *vn.* to be enclosed, surrounded ; to take refuge, to seek shelter, to retire, to be under cover, to shelter or defend oneself ; to recover oneself, to get up ; to get heart, to regain courage ; to return, to reinhabit, to dwell in, to remain, to repose.

Պատուարութիւն *S.* Պատուարան.

Պատրաստան *a.* deceitful, captious, delusive.

Պատրած *a.* deceived, seduced.

Պատրական *S.* Պատրի.

Պատրանք *s.* deceit, cheat, fraud, imposition, seduction, trick, imposture ; mistake, error ; illusion, deception ; աստղ -նայ, erratic star, planet ; ի -նս արկանել, -նս մատուցանել, to deceive, to cheat, to seduce, to induce or lead into error ; *S.* Ըմբռնիմ.

Պատրաստ, էջ *a.* prepared, ready, disposed, in condition ; active, quick ; at hand, near at hand, disposable ; *ad.* wares, softly, slowly ; -առնել, to prepare ; -լինել, to prepare oneself ; to be disposed ; to be prompt or resolute ; ի -ի առնել, to hold in readiness ; to stand in readiness, to be ready ; -կալ *S.* Պատրիկ կամ.

Պատրաստեան *a.* apt at a reply, ready witted ; -բար *a.* promptly, readily, eagerly, with great alacrity ; -կան *S.* Պատրաստ *a.*

Պատրաստեմ, էջի *va.* to prepare, to make or get ready, to put in condition ; to provide with, to dispose, to put in order, to fit, to dress ; -բանս ի բերան ուրուք, to prompt, to suggest ; -եցուցանեմ *va.* to cause to prepare.

Պատրաստիմ, էջայ *vn.* to prepare oneself, to get ready, to put oneself in a condition to, to make preparations, to take one's dispositions ; to beware of, to take care or heed, to mind. [dresser ; provider.

Պատրաստիչ *s.* preparer, disposer,

Պատրաստութիւն *s.* preparation, preparative, disposition ; furniture, household goods ; train, equipage ; precaution, attention, vigilance ; -թք *ad.* spontaneously, voluntarily, readily.

Պատրեմ, էջի *va.* to deceive, to cheat, to seduce, to dupe, to defraud, to circumvent, to surprise ; to abuse.

Պատրիարք *or* րք, աջ *s.* *Gr. w.* patriarch ; -Հայոց, patriarch of the Armenians, Catholicos ; -ական *a.* patriarchal ; -անոց, -արան *s.* patriarchate, patriarch's residence or see ; -ութիւն *s.* patriarchate, patriarchship, patriarchy. [noble ; *pn.* Patrick.

Պատրիկ, րկաց *s.* *Latin w.* patrician,

Պատրիչ *s.* deceiver, imposter ; seducer ; *a.* *S.* Պատրոյ.

Պատրիկ *s.* *bot.* balm-mint, garden-balm, melissa hortensis ; Զուր պատրիկ, carmelite water.

*Պատրիկ, ի *s.* socket-rest.

Պատրիկութիւն *s.* patriciate.

Պատրույժ *a.* deceitful, fallacious, cap-
tious; -աբան *a.* fraudulent, cheating,
lying; -աբանութիւն *s.* fallacy, fraud,
imposture, lie; -աբար *ad.* deceitfully,
by fraud; -ական *a.* Տ. Պատրույժ; se-
ductive, flattering, fawning; -աւթի *s.*
deceit, cheat, imposition, fraud, trick.

Պատրույժ *or* ղիկ *s.* wick;
match; -վերաց, lint, linament, scrap-
ed lint.

Պատրուակ, այ *s.* veil, cover; mask,
cloak, appearance; fiction, pretext,
excuse; -թղթոյ, envelope; address;
ք -աւ, under the appearance; -եմ,
էջի *va.* to cover, to veil, to mask, to
palliate, to pretend.

Պատրուակ, այ *s.* beast for sacri-
fice or food: appanage, pension.

Պար, ու. ք, բուց *s.* dancing, dance;
ball; ballet; choir, chorus; company,
assembly, circle; troop, band; herd,
drove, flock; -աստեղաց, chorus of
the stars; Տ. Աստիւն, Մեղու, &c.; -
աւնու, to dance; to surround, to en-
compass, to encircle; -աւնու, գալ,
յորինել, խմբել, -ս բոլորել, աւլ *or*
պարել, ի -անցանել, to dance, to
leap, to hop, to jump; to caracole; -
արկանել, to surround, to environ; -ս
աւլ, to gather together.

Պարաբանամ *vn.* to raise around;
to sustain, to support; to take away,
to suppress; -բուրեմ *va.* to spread an
odour everywhere.

Պարագայ, էջ *a.* circumjacent; *s.*
circumstance; particular, detail; turn,
revolution; -յամբ, for many or long
years; -ութի *s.* turn, revolution, pe-
riod; -գլուխ *s.* coryphaeus, chief of a
choir or company; ից. leader, chief,
head, first; -լինել, to be at the head
of, to be the chief, to march at the
head of, to lead, to conduct; to give
the signal, to set the example, to take
the initiative; -գրեմ *va.* to circum-
scribe, to confine, to limit; to com-
prehend, to contain; to describe; to
trace or draw the first strokes, to
sketch the outline of; to rough-draw;
-գրուի *s.* circumscription, limitation;
description; outline, sketch, rough-
draught; -գտիմ *vn.* to gird oneself;
-գիտեմ *va.* to look around; to ob-
serve, to consider, to ponder; -զա-
տեմ *va.* to set at absolute liberty, to
free totally; -լնում *va.* to fill com-

pletely; -խմբիմ *vn.* to be gathered
all together, to flock together; -խմբ
դուի *s.* merry dance; -ծածկեմ *va.* to
cover on all sides, to envelope, to sur-
round, to wrap up, to bury; -ծածուկ
a. enveloped, completely covered or
wrapped up.

Պարակ, այ *s.* mermaid, siren.

Պարականոն *a.* irregular, anomal-
ous; -կից *s.* partner, fellow-dancer; *a.*
of the same company; -լինել *or* -
կցիմ *vn.* to dance or sing together;
to enter a company or society, to ac-
company, to associate oneself with;
-կցուի *s.* ballet-company; chorus;
association, fellowship; -հանգես *s.*
ball; -հեւ *a.* circular, round; յա-
ծումն *s.* turn, circulation, revolution.

Պարան, այ *s.* cord, rope, cable; -ք,
cordage, ropes; -կաւաւոյ, clothes-
line; -նաւու մար. shrouds, ship's
cable. [retire.

Պարանիմ, էջայ *vn.* to return, to
Պարանոյ, այ *s.* neck; throat; -ծո-
վու, isthmus; strait; -արուակաց,
neck; Տ. Զոյք; անկանել զաւ, *or* ի
վերայ -ի ուրուք, to fall upon the neck
of; զնալ ի բարձր, to walk proudly
or majestically, to strut; կորացուցա-
նել, դարձուցանել զ, to take to flight,
to flee, to run away.

Պարանոցաթաղ *a.* immersed or sunk
up to the neck; -տանը *a.* very high.

Պարանոցուս *a.* isthmus-like.

Պարանցիկ *s.* ballet; -ս աւնել, to
dance.

Պարապ, ոյ *s.* leisure, leisure-time,
cessation, respite, vacation; being
without work or employment, want of
occupation, rest, having nothing to do,
idleness; convenient time, favourable
opportunity; *a.* Տ. Պարապորդ; ժամա-
նակ, օր -ոյ, favourable moment; va-
cation, holidays; -ով *ad.* leisurely, at
one's leisure or ease; -աւնու, to
rest, to cease from work, to be unoc-
cupied, at leisure; to take time, to
find a favourable moment; ի -ս գե-
գերիւ, to be idle; -ոյ լինել, to rest,
to repose; -խնդրել, to seek a con-
venient time, to lose no opportunity;
-բերել, աւլ, լինել, -կացուցանել
զինքն, to take time, to occupy one-
self with, to give oneself to, to apply
oneself to; -ժամ աւլ, to give time;

- ունել, to have time or leisure; -
աւնել, to empty; զի կայք -, why are
you idle? էթէ էջէ քո -, if you have
time.

Պարապանեմ *va.* to surround, to
encircle, to environ; -իմ *vn.* to scratch
oneself, to stretch, to yawn on awak-
Պարապեմ Տ. Պարապիմ. [ing.

Պարապեա *s.* Տ. Պարապուի; danc-
ing-master.

Պարապեցուցանեմ *va.* to occupy, to
employ, to give work to; to exercise,
to keep in exercise; to empty; to take
away, to remove.

Պարապիմ, էջայ *vn.* to be occupied,
employed, busy, to apply oneself to,
to attend to, to devote oneself to, to
study, to be steady, assiduous; to
rest, to take repose; to be vacant,
void; էկէսցէ յորժամ եւ պարապես-
ցէ, he will come when convenient to
him.

Պարապնդեմ *va.* to bind in every
part, to pinion, to garrott; -պնդումն
s. circumligation.

Պարապորդ, այ *a.* unoccupied, idle,
unemployed, lazy, slothful; vacant,
void, empty.

Պարապութիւն *s.* inactivity, idleness,
disoccupation; occupation, applica-
tion, exercise, study; leisure, oppor-
tunity, ease.

Պարապութիւն *s.* Տ. Պարապութիւն;
scholium, commentary; -աւնու, to
take time or leisure.

Պարաւաբար *ad.* round about; taken
all together; -աւական *a.* comprehen-
sive; -հոլով *gr.* circumlative case.

Պարաւալ Տ. Պարապուի.

Պարաւեմ, էջի *va.* to comprise, to
include, to comprehend, to encom-
pass, to embrace, to take in; to en-
velop, to beset, to invest.

Պարաւութիւն *s.* comprehension, con-
taining, embracing; syllepsis; party,
assembly; -աւաքինութիւն, the union
of all the virtues.

Պարաւահմանեմ *va.* to define; to
relegate, to exile, to banish; -սքողեմ;
-տեսեմ Տ. Պարաւածակեմ; -գիտեմ.

Պարար *a.* fattened, fat, plump; *s.* Տ.
Պարարումն. [ling.

Պարարակ, այ *a.* Տ. Պարար; *s.* fat-
Պարարեմ, էջի *va.* to fatten; -զեր-
կիր, to manure; -զոք մոտի յուսով,
to feed or entertain one with hopes, to

beguile, to lull, to fool one with fair
promises, to take to a fool's paradise;
-զաւս, to feast, charm or delight the
eyes; -իմ *vn.* to grow fat or stout, to
fatten; -մոտի յուսով, to feed one's
fancy, to lull oneself with, or feast
upon false hopes. [Պարար *a.*

Պարարումն *s.* fattening; -ուն Տ.

Պարարաւ, այ *or* էջ *a.* fattened, fat,
obese, lusty, plump, oily, greasy,
unctuous; nutritious, succulent; rich,
fertile, fruitful.

Պարարաւբեր, -բոյ *a.* rich, fertile,
prolific, abundant, copious; -գոյն *or*
գոյն *ad.* thoroughly, fully; long, in de-
tail; -համ *a.* very sapid, well flav-
oured, extremely grateful to the pa-
late; -մարմն *a.* plump, fleshy, cor-
pulent, obese; -նամ, աջայ *vn.* to fat-
ten, to grow fat, to become fat &
plump; -բօւ *a.* rich in pasture; -ցու-
ցանեմ *va.* to fatten, to make fat; -
զերկիր, to manure, to dung, to fer-
tilize.

Պարարութիւն *s.* fat; corpulence,
stoutness; manure; sap; *s.* oiliness;
produce, abundance, riches.

Պարաւանդ, այ *s.* tie, rope, cord,
bonds, iron, fetters; -եմ, էջի *va.* to
tie, to bind, to pinion, to put in chains
or fetters.

Պարաւոր *s.* chorus-singer; chorist-
er; *a.* dancing, appertaining to danc-
ing; surrounded, encircled.

Պարաւորակ, այ *s.* dancer. [company.

Պարաւորիմ, էջայ *vn.* to dance in
Պարաւորութիւն *s.* dancing in com-
pany, ballet, ball, chorus; assembly,
company, reunion.

Պարեբական *a.* circular; periodic-
al; -աստեղք, periodical stars; -ուն
s. periodicity. [tion, turn; period.

Պարեբութիւն *s.* revolution, circula-

Պարբեւ, այ *s.* gift, present; dona-
tion, favour, grace, gratification, mu-
nificence, liberality; premium, rimu-
neration, recompense; salary, pen-
sion; ի -ի -ի -ի մասին, as a gift,
as a present; -աւ աւնել զոք, to lav-
ish gifts or benefits on, to gift; Տ.
Լնում, Զոքացուցանեմ.

Պարբեւաբալ *a.* giving, distribut-
ing presents, liberal; *s.* donor; -եմ
Տ. Առատաձեռնեմ; -ութիւն *s.* distribu-
tion of presents; of prizes; liberality,
generosity; -բեր *a.* bringing presents;

to turn, to redound, to draw back.
 Պարոն, այ s. Latin w. baron; * S.
 Տէր; -ուի s. barony; -ուհի sf. baron-
 ess. [va. to collect, to gather.
 Պարութայ, էջ s. collection; -թեմ
 Պարութանամ, -կիմ vn. gr. to be cir-
 cumflexed.
 Պարում s. dancing, dance.
 Պարունակ, այ s. orb, sphere, circle,
 circuit, orbit; -բան, circumlocution,
 periphrasis, roundabout phrase; -այ
 Քիբբ or -ախաբ, Anchoraton, treat-
 ise by St. Epiphanius against heresy.
 Պարունակաձեւ a. spherical, round.
 Պարունական a. comprehensive.
 Պարունակեմ, էջի va. to surround,
 to encompass, to encircle; to com-
 prehend, to contain, to enclose, to
 embrace; -իմ vn. to be surrounded
 or contained. [city.
 Պարունակութի s. contents; capa-
 Պարուս, -ան, է s. rush-rope, coarse
 rope of hay.
 Պարուսակ, այ s. anat. pellicle,
 membrane, tunic; S. խեղդամակ; -
 պարզ bot. pericarpium, follicle, cap-
 sula. [the membrane.
 Պարուսակիմ vn. to roll one over
 another as waves.
 Պարուսաձեւ a. helicoidal, screw-
 shaped, spiral, helical; s. screw, helix;
 -աջաւարձ, rightspired screw; -ձա-
 խաւարձ, leftspired screw.
 Պարուրեմ, էջի va. to surround; to
 envelop, to cover, to conceal, to en-
 close, to shut up; - or է բաց -, to
 strike out, to eliminate, to take away,
 to retrench, to trim round.
 Պարպատեմ, էջի va. to fill to over-
 flowing; to break, to burst; -իմ vn.
 to be full to overflowing; to burst, to
 be broken, burst.
 Պարպատիւն, -տուն s. filling up,
 overflowing; rupture, bursting, rent,
 tear; crash; ուսեւէր սրովայնի, to
 eat to bursting, to burst with eating.
 Պարս, էջ s. sling: swarm of bees;
 քարինս արձակել -իւ, to sling.
 Պարս, a. Persian; -ք s. Persia. [list.
 Պարսաթիկ s. sling: cross-bow, arba-
 Պարսաւ, էջ s. blame, reprehension,
 injury, outrage, infamy, vituperation,
 criticism, censure; a. blamable; -իւ-
 նեւ, to be blamed, criticized, carped,
 animadverted.

Պարսաւաբախտութիւն s. discontent
 with one's lot; -գիր s. libel; pamph-
 let; libeller, pamphleteer; -գէտ,
 -գիր a. blaming, carping, critical, cri-
 ticizing, fault-finding; s. censor, cri-
 tic, fault-finder, Zoilus; - լինել S.
 Պարսաւեմ; - կայ զանեւ, he finds
 fault with everything.
 Պարսաւանք s. S. Պարսաւ s.; -նս
 զնեւ, է -նք անել S. Պարսաւեմ; -նս
 տաւ է փառս իւր, to sully one's repu-
 tation. [carping, fault-finding.
 Պարսաւանք a. fond of criticism,
 Պարսաւելի a. blamable, blame-
 worthy, reprehensible, censurable.
 Պարսաւեմ, էջի va. to blame, to
 reproach, to find fault with, to carp,
 to criticize, to vituperate, to animad-
 vert, to condemn, to censure.
 Պարսաւոր s. slinger.
 Պարսաւոր s. sling-stone; -եմ, էջի
 va. to sling, to throw or cast stones
 with a sling.
 Պարսեմ, էջի va. S. Պարսաւորեմ;
 to spring up, to burst out, to jump
 forth.
 Պարսիկ, սկսց a. s. Persian; Persia.
 Պարսիկադէն s. the Persian religion;
 -կան, -յին a. Persic; Persian; - շաւ,
 peacock; - ծոց, the Persian Gulf;
 -կորոյս a. Persia-conquering; -նամ,
 այցլ vn. to imitate or become Per-
 sian, to adopt the Persian tongue,
 tone or manners; -պան S. Պահանորդ;
 -տան s. Persia.
 Պարսկերէն ad. in Persian; s. Per-
 sian, the Persian tongue.
 Պարսկայր sf. queen-bee.
 Պարսպադոն a. well walled; -հատ
 a. wall piercing (thief); -ձեւ a. wall-
 shaped; -մարտ a. besieging; defend-
 ing; -մարտիկ s. battering engine,
 siege-train; -շինութիւն s. fortification;
 -պահ, այ s. guard, rounds; - լինել,
 to guard the walls or fortifications;
 -ւոր, -փակ a. encircled with a wall,
 fortified; -ւորեմ or
 Պարսպեմ, էջի va. to encircle with
 a wall, to wall; to construct or elev-
 ate a rampart, to fortify; to separate
 by a wall; fig. to protect, to shelter;
 - or է բաց -, to separate, to divide,
 to send away, to remove.
 Պարս, ոյ. -ք, տուց s. debt, duty,
 obligation, engagement; due; active
 debt, credit; tribute, tax, impost;

cause, reason, author; a. in debt to,
 indebted, accountable, responsible;
 guilty, culpable; - բաշխ, tribute
 due; -ոյ աւեր, creditor; - է, էր, &c.
 v. imp. there must, there ought; it is
 right, it is necessary; - եւ արժան էր,
 it was necessary; չէ -, ոչ է -, ոչ է -
 եւ պատշաճ, it must not be, it is not
 right, just or lawful; չէ - կենաց, he
 is unworthy of life; - վարկանել, to
 think proper, to deem expedient; ար-
 կանել է -եք, to cause to run into
 debt, to get into debt, to be involved
 in debt; մտանել է -եք, to run into
 debt; to lay oneself under obligations;
 բազում - ունել, է -եք լինել, to be
 over head & ears in debt; - անձին
 համարել, to assume the obligation;
 հատուցանել զ-ս իւր, to discharge or
 pay a debt; հատուցանել զ-ս երախ-
 տագիտութեւ, to discharge a debt of
 gratitude; հատուցանել զ-ս իւր առ-
 հայրենիս, to pay one's debt to one's
 country; - առնել, to render culpable,
 to impute, to accuse; to condemn; S.
 Թող, Պատշաճ, &c.
 Պարտադիր a. obligatory; - թուղթ
 s. com. bond; - երկաթուղւոյ, railroad-
 Պարտակ s. mask, veil, cover. [bond.
 Պարտական s. debtor; a. indebted;
 responsible, obliged; culpable, guilt-
 y; due, fit, convenient; - առնել, to
 cause to run into debt; to oblige; -
 լինել, to remain debtor, to run into
 debt; to be obliged or subject; Բերն
 էրկի անձին իւրում -, his blood shall
 be on his own head; - ու թիւ s. obliga-
 Պարտակեմ S. Պարտականեմ. [tion.
 Պարտակից s. fellow-debtor; - հա-
 տուց a. paying one's debts; - հատուց
 s. redemption, buying out, off or up;
 - մասն s. instalment, partial payment;
 - տալ, to give or pay by instalments;
 - մուրհակ s. note payable to order.
 Պարտանք s. charm, talisman.
 Պարտապահանքութիւն s. exacting
 payment, exaction of a debt.
 Պարտապան, այ s. debtor; culprit;
 - լինել, to owe, to be indebted; - ուն
 s. obligation, bounden duty, bound.
 Պարտառու a. borrowing; gua-
 ranteeing payment of another's debt,
 becoming bail or surety, respondent,
 answerable.
 Պարտասեմ, էջի, -եցուցանեմ va.
 to tire out, to weary, to fatigue too

much, to harass, to jade, to over-
 weary, to worry, to fag, to exhaust,
 to debilitate, to extenuate; -եցուցիւ
 a. tiring, fatiguing, toilsome, wearis-
 some, grievous, burdensome; over-
 whelming, crushing.
 Պարտասիմ, էցայ vn. to grow tired,
 to be too much fatigued, to tire or
 weary oneself, to become weak, debi-
 litated, exhausted.
 Պարտաւճար S. Պարտահատուց.
 Պարտաւեր s. creditor.
 Պարտաւոր s. debtor; culprit; a. ob-
 liged; culpable; condemned; - առնել
 or -եմ, էջի, -եցուցանեմ va. to find
 fault with, to lay the fault on, to ac-
 cuse, to blame; to render or declare
 guilty or culpable, to judge, to con-
 demn, to sentence; to plunge one
 into debt; to oblige, to engage; -իմ,
 էցայ vn. to be declared guilty, to be
 culpable, judged, sentenced, con-
 demned; to run into debt; to be
 bound; - ու թիւ s. fault, guilt; condem-
 nation; debt; duty; obligation, en-
 gagement. [bution; assessment.
 Պարտաւորի s. tribute, tax, contri-
 Պարտեմ, էջի va. to worst, to over-
 come, to vanquish, to conquer, to
 subjugate, to subdue; - զարաւանս,
 to suffer with fortitude, to bear up
 against pain or torments.
 Պարտեզ, տիզաց s. garden; - բան-
 ջարդ, kitchen-; - պտուղ, fruit-
 orchard; անկաբանական -, botanic-
 al-; անու պարտիզ, - plot or bed;
 նրբուղի պարտիզի, - walks; գծել
 զձեւ պարտիզի, to lay out a -; մշա-
 կել զ-, to garden; S. Թի.
 Պարտիզապան, - բար S. Պարտիզ-
 պան; - բար s. lapis lazuli.
 Պարտիզիկ s. small garden.
 Պարտիզպան, այ s. gardener, horti-
 culturist; - ու թիւ s. gardening, horti-
 culture.
 Պարտիմ, տէի vn. to owe, to con-
 tract debts, to become indebted, to
 be bound; to be obliged, beholden to;
 ought, must.
 Պարտիմ, էցայ vn. to be conquered,
 to have the worst of it; յափու թիւ -,
 to be confounded, astounded, aston-
 ished, surprised; պարտեցաւ պատե-
 ռազմի, a part was subdued.
 Պարտիք, տեաց s. debt; duty; տալ
 զ-իս, to pay dear for, to smart for, to

be punished, to have the smart of.
Պարտախաբութիւն a. venting secret rancour; - լինել, to give way to one's resentment, to vent one's wrath, to be revenged, to upbraid most outrageously, to slander or attack from private hate.

Պարտութիւն s. overthrow, defeat, discomfit; subjection; - ի - մասնել, դարձուցանել, արկանել, ընկղմել, to overcome, to conquer, to defeat, to rout, to overthrow; - ի - մասնել, to be vanquished, conquered, defeated, routed, to lose the battle, to be discomfited; - խոստովանել, to succumb, to yield, to give up, to cede, to surrender, to deliver up the arms, to submit; to avow or know one's weakness.

Պարտուկ a. seeking pretexts.
Պարտութիւն s. the act of conquering or of being conquered; S. Պարտութիւն.
Պարտուպատաշ a. suitable, decent.
Պարտ S. Պարտ. [fit, due.
Պարսբաշ s. Farsgard, Persian sect & book.

Պարսիակ s. fig. guard, shield; - արան s. refuge, recovery; - եմ va. to envelop, to enclose, to encircle, to surround, to shut in; to circumscribe, to comprehend; - թագաւ, to crown, to gird the brows with a crown; - ունի s. surrounding; - ունի s. circumscription. [Paulinist, Samosatene.

Պաւլինիանոս, աղ s. a. Paulinician, Պաւար, աղ s. H. w. oxen, cattle.
Պաւսիման, Պաւսաման, ից s. bis-Պէգաս, - ոս s. Pegasus. [cuit, sea-.

Պէկար S. Բէկար.
Պէհարան s. bot. arum, colocasia.
Պէլագոս, աղ s. Gr. w. pelagus, the ocean, the sea, the mighty deep, the depths of the sea, the world of waters; արշի-, archipelago; Տիւսկանիան -, Tuscan sea; Պնտական -, Black sea; Կասպիական -, Caspian sea.

Պէլական s. shell-fish.
Պէղեմ, եղի va. to hollow, to excavate, to dig, to delve; to sap, to mine, to sink; - գութ, հորս, to open a trench, to sink a well; զարթառաւ աղբիւրս -, to shed tears.

Պէղում s. hollowing out, excavation, digging. [quintertium.

Պէնտաթլոն, ի s. Gr. w. pentathlon, Պէնտակոստէ, ից s. Gr. w. Pentecost.

Պէտ, աղ s. chief, commander; - զարծից, master; - հարց, patriarch; - մարց, abbes; - դաւառաց, prefect, governor.

Պէտանամ, աղսյ տ. to be chief or head, commander, to command, to reign over, to bear sway over.

Պէտմոգ s. the entire history of the Persian religion.

Պէտուծի s. command, rule, reign, sway, domination, dominion, authority, power; government, state, kingdom, empire; - բ, powers (2^d hierarchy of angels); հոգեւոր - բ, ecclesiastical principalities, bishops, &c.

Պէտրեան or Պէտրոսեան a. Peter's, of Peter; - բեան զէմ, St. Peter; St. Peter's successors; - բ s. followers, colleagues or companions of St. Peter.

Պէրետուտ s. Gr. w. inspector, visitor.

Պէրեւեթ s. garb, attire, dress, * turn-out, rig-out; tinsel; - եմ, եղի va. to bedizen, to dress up, * to rig out, to trick out; - իմ տ. to dizen or trick oneself out, to adonise.

Պէրեւեշք, աղից s. mustaches; curls of the beard.

Պէրիարմենիաս s. Gr. w. Aristotle's « De Interpretatione ».

Պէրիպատետիկեան or պատիկեան a. s. Gr. w. peripatetic.

Պէրք, ից a. illustrious, famous, distinguished, celebrated, renowned; elegant, magnificent, excellent; pompous, sumptuous, fine, rich, superb; proud, haughty, stiff & starched; - or - ս ad. proudly, haughtily; pompously; - եւ պաշտօն ad. richly & magnificently; - ս խօսել, to speak elegantly.

Պէրճաբան a. eloquent; - եմ, եղի տ. to speak or treat eloquently; - ու թի s. eloquence; - գոյն ad. with much ostentation; - խօս a. eloquent; - լի նել, to speak eloquently, fluently; - խօսութիւն s. eloquence; - նամ, աղսյ տ. to be proud of, to act the master, to make parade or show of, to strut, to pique oneself on, to tower or rise above, to domineer, to lord over; to abound, to increase.

Պէրճանք s. boast, boasting, bragging, vaunting; ostentation, pomp, show; gorgeousness, parade, finery.

Պէրճապաշտօն a. richly ornamented, gorgeous, sumptuous, rich; - պաշտառ a. egregious, illustrious; most

serene; - պսակ a. splendidly crowned; - սեր a. ostentatious, loving pomp & show; - սիրութիւն s. ostentatiousness, love of display; - ստորգ. a. neighing fiercely; - ցուցանեմ va. to render illustrious, to exalt, to raise, to glorify.

Պէրճնի s. magnificence, elegance; pride, presumption, arrogance; S. Պէրճանք.

Պէրոզ, - ոս s. collar, neck-band.
Պէւեկի, Պէւեկ, կեաւ s. pine; lighted pine-branch, fire-stick, fire-brand.

* Պղեմ տ. to leap about as calves.
Պէգասոս, ի s. Pegasus.
* Պէճ s. a little.

Պէյ, ի s. bey; - ու թի s. beylik.
Պէշասպիկ s. Persian w. nag, pony; courser; a. mounted on a courser.

Պէս pr. as, like; - դոնակ, as; - զայս օրինակ, thus, in this manner or way; ad. almost, nearly.

Պէսպէս a. diverse, varied, different; of divers colours, variegated; precious, excellent. [difference.

Պէսպիսութիւն s. variety, diversity, Պէս S. Պէսք; - առնել, to take care, to care, to do the needful or necessary; - լինել, to be necessary; ո եւ -, whoever, whosoever; որչափ -, as much as you will or wish; - է v. imp. it must be, it is necessary; չէ -, it need not be, it is unnecessary; չէն ինչ ինձ - աղօթք, I do not want prayers; ինձ ոչ է - զայնմանէ, I care not about.

Պէտք, պիտոյից s. necessities, the necessary, the needful; need, want, necessity, indigence; exigence, necessity; use, employ; business; rhet. concise narration; - or - մարմնոյ, needs, jobs, going to stool; ի պէտս, for use or service; for; յինչ պէտս, for what use or purpose? why? - կեանաց, the necessities of life; - էն, - է, ի պէտս է, it must, it is necessary; չէն -, it must not, it is not necessary; յոչինչ պէտս, in vain, uselessly; - յանձին ունել, to have care, to be concerned, to reckon; պէտս ունել, to want, to need, to be or to stand in want of; ի պէտս դաւ, to be useful or serviceable; պէտս առնել, պիտօք վաւել, to use, to make use for, to avail oneself of; պէտս ունել զմեքէ, to devote or apply oneself to; զպէտս

հոգեւոր հատուցանել or վճարել Տէն, to breathe one's last, to die; պէտս ունիմ or - էն ինձ երթաւ, I must go; նստիլ ի պէտս, վճարել զպէտս մարմնոյն, to go to stool, to evacuate the bowels.

Պէգալի a. abominable, execrable, loathsome, disgusting, hateful, detestable.

Պէգամ, աղսյ or զի տ. to detest, to hold in aversion, to abhor, to loathe, to hate, to execrate.

* Պէճոճ (Բէճոճ) s. cocoon.

Պիգասոս or Պէգասոս s. Pegasus.

Պիգմ s. discord or obstinacy.

* Պիթիկ s. spots on the human nails.

* Պիլիկիկ S. Դոնշան.

Պիլօր S. Բիւրեղ.

Պիծակ, աղ s. wasp, drone, hornet, ox-fly, gad-fly; բոյն - աղ, wasp's nest.

Պիչ S. Պարէնիկ.

Պիղծ, պղծոյ a. impure, unclean, profane; filthy, foul, dirty, abominable, detestable, execrable; - առնել S. Պիճեմ. [pinna-marina.

Պին, աղ, Պինայ, ից s. Gr. w. pinna, Պինասպոս, ի, աղք, - եակ, եկի s. zool. pinnophylax; prawn, shrimp.

Պինդ, պինդ a. firm, steady; hard, solid, strong, fast, compact, close, stiff; constant, immovable, steadfast, firm, infrangible, unshaken; - , պինդ ad. strongly, steadily; - կաւ, to hold fast, to preserve, to persist; - ունել, to hold firmly to, to retain.

Պինդոս, ի s. Pindus.

Պինչ or - ը, պինչոյ s. the nostrils.

Պիշ ունիմ S. Պինում.

Պիսակ, աղ a. spotted, speckled, motley, dapple; S. Բորոս; s. speckle, spot, mark; ephelis; small-pox; - աւցեալ S. Պիսակ a.; - ոս, - ոսիմ S. Բորոս, Բորոսիմ; - ու թի, - ուց S. Բորոս.

Պիսիգոն, ի s. Gr. w. Neptune. [տուռի.

Պիստակ s. Gr. w. pistachio, - nut; - էնի s. pistachio-tree.

Պիտակ, աղ a. false, improper, abusive, adventitious, extrinsic; degenerate, bastard; s. note, letter, bill, card; - ի պարտուց, innocent, guiltless, faultless.

Պիտակաբար ad. abusively, falsely, improperly; catachrestically; - վաւել, to abuse, to use improperly.

Պիտականամ, աղսյ տ. to degenerate, to fall away.

Ախտահանումը թիւն *s. catachresis* ;
-թիւն *ad. by name only, abusively.*
Ախտահանութիւն *s. abuse, impropriety* ;
bastardy ; *rhet. catachresis.*

Ախտամ, Ախտանամ, աջայ *vn. to want*,
to be in want of ; to be necessary,
useful.

Ախտանանամ, աջայ *vn. S. Ախտանամ* ;
to use, to employ, to make use of.

Ախտանացու, աջ *a. necessary, use-*
ful, advantageous ; -բ, necessities,
the needful ; ոչ ումեք է -, it is use-
ful to no one ; ոչ էւս իմիք է -, it is
no longer good for anything ; -յա-
նեմ *va. to render useful, to make pro-*
fitable. [*s. usefulness.*]

Ախտանաւոր *S. Ախտանացու* ; -ու-
թիւն *a. useful, profitable, advan-*
tageous, necessary ; good, excellent.

Ախտանութիւն *s. utility, profit, advan-*
tage ; use, employ.

Ախտանութիւն, էջի *va. to deliver oracles*,
to foretell, to predict ; to use, to make
use of.

Ախտանութիւն *s. word, oracle, pre-*
diction ; testimony, witness ; use, em-
ploy ; want, necessity ; work ; writing,
useful treatise.

Ախտարկիւմ *vn. to serve, to be useful.*

Ախտար *a. useful* ; -իւմ, էջայ *vn. to*
want, to be wanting ; -ու-թիւն *s. want*,
indigence ; necessity ; witness, testi-
mony.

Ախտի *v. imp. one must, it is neces-*
sary ; սակաւիկ ինչ պիտեցաւ, it was
within a hair's breadth of.

Ախտայ *a. necessary ; suitable* ; - է
S. Ախտի ; it is becoming, proper, suit-
able ; զի էւս - էն մեզ վկայք, what
need have we of witnesses ? -անամ
S. Ախտանամ ; -ու-թիւն *S. Ախտանութիւն.*

Ախտայք, լից *s. want, indigence*,
necessity ; the needful ; *S. Ախտայք.*

Ախտու *s. Gr. w. pine, pine-tree.*

Ախտի *a. tight* ; - ձգել, to stretch
tightly.

Ախտագիր *s. book of Pythian*
oracles ; -գորաս *pn. Pythagoras* ; -
գորեան *s. a. Pythagorean.*

Ախտի, -ա *s. Pythian games.* [*ess.*]

Ախտին or թիւն *s. Pythia ; Python-*

Ախտին, է *s. Gr. w. pyrheum, Per-*
sian Fire-altar.

Ախտմիք or միա *s. Gr. w. pyramid* ;
-մուգէս *a. Gr. w. pyramidal.*

Ախտմիքի, &c. *S. Ախտմիք.*

*Ախտ *s. buffalo-calf.*

Ախտ *S. Մաղաս, &c.* [*skin.*]

*Ախտեմ *va. to strip, to despoil* ; to

*Ախտեմ *S. Փաթութեմ.*

Ախտ *S. Փոքրիկ & Ասպուսակ.*

*Ախտ *s. pointed ear, goat's ear.*

*Ախտ *S. Փայլեմ.*

*Ախտ *a. globular.*

Ախտ *S. Բիւրեղ.*

Ախտիւն or կուս *s. pastry ; cake*,
pie ; -բաղորդ, աջ *s. pastry-cook.*

Ախտան *s. Gr. w. platane, plane-tree.*

Ախտանական, -նեան *a. Platonic ; s.*

Platonist ; - սէր, platonic love ; -կա-

նութիւն *s. platonism.* [*en shot or bullets.*]

Ախտեմ *s. Lat. w. plumbatae, lead-*

Ախտեմ, էջ or աջ *a. idle, lazy, supine*,
negligent ; -աբար *ad. lazily, slothfully*,
supinely ; -անամ, աջայ *vn. to be idle*,
to neglect ; -անք *s. Ախտեմութիւն* ; -իւմ,

էջայ *S. Ախտեմանամ* ; -ու-թիւն, -ու-
թիւն *s. idleness, laziness, supineness, negli-*

gence ; է - չառանկել, to abandon one-

self to sloth, to live in idleness.

Ախտեմ, պիւն *s. copper ; copper-*

coin ; - ծիւտ, yellow copper, brass,

bronze, tombac ; - չաբարային, cop-

per pyrites, yellow copper-ore ; - էր-

փիւրանք, variegated copper-ore,

phillipsite.

Ախտեմ *a. turpiloquent, foul-*

mouthed, nasty, ribald, filthy, ob-

scene, blaspheming, cursing ; -ու-թիւն

s. turpiloquence, obscene language,
filthy discourse ; -գործ, աջ *a. doing*

shameful or filthy things, immodest,

impure, dirty, obscene, lascivious ;

-գործախառն *a. blaspheming* ; -գործու-

թիւն *s. filthy action, impurity, lewdness*,
filthiness, obscenity ; -գաւան *a. of an*

impure faith ; -գահ *a. sacrificing to*

unclean idols ; -էղու *a. foul-tongued*,
obscene ; -լից *a. full of filth, sunk in*

nastiness, dirty, impure, lewd ; -խառն

S. Ախտ ; -խառն *S. Ախտեման* ; -չաւա-

տութիւն *s. impure religion* ; -մատոյց *a.*

unclean, impure, sacrilegious ; -նոց

s. house of ill-fame ; idol-temple ;

-նուն *a. of an abominable name.*

Ախտեմ *S. Ախտութիւն.*

Ախտեմ *S. Ախտութիւն.*

Ախտեմ *a. of unclean lips.*

Ախտեմ *a. given to filthiness, im-*

modest, impudic, impure.

Ախտեմ, էջի *va. to soil, to contamin-*

ate, to stain, to spot ; to profane, to

pollute, to abuse ; to abhor, to detest,

to execrate ; - զից, to violate, to

Ախտեմ *s. profaner.* [*dishonour.*]

Ախտութիւն *s. contamination, stain*,
filth, obscenity, lewdness, impurity,
debauchery ; profanation, pollution ;
abomination, execration ; - կուսի,

violation, rape ; է - մասնէլ զանձն, to

Ախտու *S. Ախտ* ; [*prostitute oneself.*]

Ախտեմ *a. copper-nailed, copper-*

fastened ; -գիր *s. calcographer* ; -գիր

a. copper-coloured, bronzed ; s. calce-

dony, chalcodony ; -գործ, աջ *s. cop-*

persmith, brass-founder ; brazier,

tinker ; *a. copper, bronze* ; -գործու-

թիւն *s. coppersmith's art or calling* ; -գոր-

թիւն *s. calcography* ; -գործու-թիւն *s. cop-*

pering ; -լից, -խառն *a. coppery, cu-*

preous, alloyed with copper ; -խեցի

s. chalcoceramus ; -կան թթու-
s. chem. copper oxide ; -կեր *a. made*

of copper ; -կուս, -կուսայ *a. cast in*

copper or in bronze ; -չանք, նայ,

չաւաք, ախ *s. copper-mine ; exile ; է*

-չառն տալ, to exile, to condemn to

the copper-mines ; -չայն *a. bronze-*

voiced ; -չոյլ *a. in massive bronze* ;

-նամ, աջայ *vn. to be coppered, chan-*

ged into bronze ; -նիւք *a. having a cop-*

per bolt ; -պառ *a. covered with cop-*

per, coppered ; -քար *s. chalcolite ; cal-*

amine, smithsonite.

Ախտեմ, ձեւ *s. copper* ; - ձեւ *a. cop-*

per, made of copper ; -ձեւ *s. copper*

utensils, cauldron, copper kettle ; -

ձուս *a. copper-coloured.*

*Ախտ *s. addled-egg.*

Ախտեմ, է *s. pepper* ; - լուսեւ,

ground or pounded - ; չաւաք - աւ,

to - ; -աւան *s. -box* ; -է *s. bot. -plant* ;

-իւս *s. chem. peperine.*

Ախտեմ *a. quite full, brimful.*

Ախտեմ, աջ *s. air- or water-bubble*,
globule, froath, foam ; -աւ *a. bub-*

ble-shaped ; -էմ, էջի *vn. to bubble*

up, to boil fast, to froth ; to simmer,

to be in ebullition.

Ախտեմ, -անամ *S. Ախտեմ.*

Ախտեմ *s. bubbling.*

Ախտեմ, ոյ, -ախ *a. not clear or*

pure ; (շուր) turbid, troubled, muddy ;

(շինի) thick ; (որ) obscure, misty, fog-

gy, gloomy ; ից, erroneous, perverse ;

- չայելի, dim looking-glass.

Ախտեմ, էջի *va. to muddy, to dis-*

turb, to make turbid, to mix, to

mingle ; to thicken ; ից, to disturb, to

discompose, to cause trouble, to per-

plex, to confound, to perturb ; -իւմ *vn.*

to grow turbid, muddy or thick ; ից,

to become confused, disconcerted, to

be unsettled, in disorder ; պարթէլ էր

կին, it is getting overcast ; there will

be a storm presently ; յականէ ալ-

բերն պարթեալ է շուր նի, the fish

begins to stink at the head.

Ախտութիւն, -ու-թիւն *s. turbidness*,
muddiness ; ից, trouble, broil, agita-

tion, disorder, confusion.

Ախտի, պիւն *s. instep*,
ankle, ankle-bone ; foot ; *S. խտոր.*

Ախտի, Ախտի *s. ornament.*

*Ախտ *va. to pull out or to pieces*
hairs, feathers, flowers & similar, *S.*

Փեռեկեմ.

Ախտեմ *a. descending to the*
heels ; *s. toga, long gown or robe.*

Ախտեմ *vn. to bedeck or orna-*
ment oneself gaily ; -գար *a. bedeck-*

ed, ornamented, embellished ; -գար

էմ *S. Ախտեմ* ; յորէն *S. Ախտեմ.*

Ախտեմ *s. studied finery, coquetry*,
coquettishness.

Ախտեմ *a. highly adorned*,
well dressed ; -պայծառ *a. brilliantly*

adorned ; -սէր *a. smart, spruce*, co-

quettish, elegant, fond of finery, of

dress, flaunting, gaudy, beauish,

spanking, flaring ; -լիւն, to love fine-

ry, to dress oneself finely, to flaunt

about fine & tawdry ; -ուր *a. bedeck-*

ed, adorned ; -ուրեմ or

Ախտեմ, էջի *va. to embellish, to be-*

deck, to adorn, to beautify, to set off,

to trim studiously, to bedizen, to

trick out ; -իւմ *vn. to bedizen oneself*

with coquetry & too great attention

to effect, with studied neatness.

Ախտ *a. coquettish, foppish, spruce*,
dandy ; *S. Ախտեմ* ; -ախ *a. orna-*

mental ; -ու-թիւն *s. dandyism, affecta-*

tion in dress.

Ախտութիւն, -ու-թիւն *s. ornament, dress*,
embellishment ; *S. Ախտեմ.*

Ախտեմ *va. S. Ախտեմ* ; to play on

the lyre ; զյոն է վեր -, to raise the

brows in sign of dissent.

Ախտ, աջ *s. dish ; bowl, porringer*,
wooden bowl ; միւս զձեռն է - լու-

մեք, to eat together, at the same

table, to be a table-companion ; -ա-

ձեւ *a. dish-shaped* ; -անի *s. pl. plates*

& dishes.

to execrate ; - զից, to violate, to

Ախտեմ *s. profaner.* [*dishonour.*]

Ախտութիւն *s. contamination, stain*,
filth, obscenity, lewdness, impurity,
debauchery ; profanation, pollution ;
abomination, execration ; - կուսի,

violation, rape ; է - մասնէլ զանձն, to

Ախտու *S. Ախտ* ; [*prostitute oneself.*]

Ախտեմ *a. copper-nailed, copper-*

fastened ; -գիր *s. calcographer* ; -գիր

a. copper-coloured, bronzed ; s. calce-

dony, chalcodony ; -գործ, աջ *s. cop-*

persmith, brass-founder ; brazier,

tinker ; *a. copper, bronze* ; -գործու-

թիւն *s. coppersmith's art or calling* ; -գոր-

թիւն *s. calcography* ; -գործու-թիւն *s. cop-*

pering ; -լից, -խառն *a. coppery, cu-*

preous, alloyed with copper ; -խեցի

s. chalcoceramus ; -կան թթու-
s. chem. copper oxide ; -կեր *a. made*

of copper ; -կուս, -կուսայ *a. cast in*

copper or in bronze ; -չանք, նայ,

չաւաք, ախ *s. copper-mine ; exile ; է*

-չառն տալ, to exile, to condemn to

the copper-mines ; -չայն *a. bronze-*

voiced ; -չոյլ *a. in massive bronze* ;

-նամ, աջայ *vn. to be coppered, chan-*

ged into bronze ; -նիւք *a. having a cop-*

per bolt ; -պառ *a. covered with cop-*

per, coppered ; -քար *s. chalcolite ; cal-*

amine, smithsonite.

Ախտեմ, ձեւ *s. copper* ; - ձեւ *a. cop-*

per, made of copper ; -ձեւ *s. copper*

utensils, cauldron, copper kettle ; -

ձուս *a. copper-coloured.*

*Ախտ *s. addled-egg.*

Ախտեմ, է *s. pepper* ; - լուսեւ,

ground or pounded - ; չաւաք - աւ,

to - ; -աւան *s. -box* ; -է *s. bot. -plant* ;

Պնակիւս, կտի s. Gr. w. writing-tablet, table-book; - ծոցոյ, tables, memorandum-book; - նկարչի, painter's-pallet; - գրաշարի, galley, composing galley, pan.

Պնդազոյնս ad. firmly, tightly, strongly; steadily, steadfastly; constantly, earnestly, diligently; - չարախօսելն զինն, they stood & vehemently accused me; - դեսպան s. estafet, express, courier; - կազմ a. strong, robust; brave, daring, gallant, courageous, manful; hard, firm, solid, steady; - կազմեմ va. to give heart, to encourage, to fortify; to consolidate, to strengthen; - կազմութիւն s. robustness, stoutness, vigour; consistence, density, solidity, hardness; - կապ a. strongly tied or bound, firm, steady; - կարգի վարս, very rigorous, austere; - ձիգ a. strong-armed, valiant; - նամ, աջայ vn. to grow stronger, to become hard or tough, to harden, to be strengthened; - պարանոց a. stiff-necked; - պէս S. Պնդազոյնս; - սրբեմ S. Սրտապընդեմ; - ցուցանեմ va. to strengthen, to affirm, to consolidate, to harden, to stiffen; - զորովայն, to bind, to constipate; - ցուցիչ a. astringent, binding, costive; - փակ S. Ամբիփակ; - քարշ a. well curved or arched.

Պնդեմ, էջի va. to affirm, to fortify, to consolidate, to confirm, to strengthen; to tighten, to strain, to restrain, to draw closer, to bind faster, to tie tight; to constrain, to enforce, to press; to invigorate, to corroborate, to encourage, to inspirit, to remove one's fear; to persist, to insist, to urge, to be bent upon, to pretend, to maintain; - զմէջ or դօտի ը մէջ, to gird up one's loins; to arm or prepare oneself; - զանձն, to refrain oneself, to keep within bounds; - զանձն ընդդէմ, to provide against; - զհաւատս, to confirm the faith; - իմ vn. to harden, to grow tough; to insist, to sustain, to be obstinate; to pretend; to run, to go quick; S. Չկնի, Չհեմ; ի պահս -, to be rigorous in fasting.

Պնդութիւն s. consistence, solidity, fixity, hardness, density, consolidation; steadiness, firmness, constancy; stiffness, severity, obstinacy; strength, vigour; sustained, unflagging or con-

tinued effort, endeavour, care, solicitude, diligence; - որովայնի, constipation, costiveness; պահք - թէ, rigorous fasting; բազում, մեծաւ or փոքր - թէ ad. carefully, diligently, eagerly, cordially, earnestly. [-box.

Պնդազեղ, - փոս s. snuff; առւի - ղ, Պնչաս, աջ a. flat- or snub-nosed; noseless; - էմ vn. to cut off the nose.

Պնդեմ or Պնդում, պէայ vn. to gaze, to stare, to look at fixedly, to fasten or fix one's eyes upon, to look upon attentively, to consider, to observe, to contemplate; S. Հայիմ.

Պնդութիւն s. fixed gaze, stare.

Պնդանեմ, զի va. to cause to look at fixedly or attentively, to cause to rivet one's gaze on.

Պնդակ S. Պնդակ.

Պնդեմ vn. to grow dim, to see dimly.

Պնդերի s. Gr. w. gown, long robe.

Պնդան s. pl. horns. [& Լովաս.

*Պնդճ S. Ճճի; * - իկ S. Երկամուշէք

Պնկ or Պնկ s. organ-pipe; * onion Պնկպոդ, ի s. polypus. [stalk.

Պնդպաս, Պնդպաս, էջ s. steel;

- էմ va. to steel; - էկ a. steely; էջ s.

*Պնդասկ s. press-screw. [steel, sword.

Պնդոս, - այ, էջ s. high-way; thoroughfare, broad street.

*Պնդիճակ S. Ծոծորակ.

*Պնդեմ S. Պնդեմ.

Պնման, - էմ S. Պայման, - էմ.

Պնմիկս s. Gr. w. zool. pompilus,

nautilus, a species of remora.

Պնյա, պոտոյ. - ն, պոտոան s. pot,

earthen or metal pot, broth-pot; bot.

S. Պնւ. [va. to fillip, to give a fillip.

*Պնդ s. fillip; - ս հարկանէլ or - էմ

Պնասայի a. s. Pontius.

Պնասոս a. Pontius; s. Pontus, the

Euxine or Black sea. [puce.

Պնչ, ոյ s. tail; virile member; pre-

Պնչիւն s. bellowing, lowing.

Պնդակ s. bot. St. John's wort, hy-

*Պնդեմ S. Կեղեւեմ. [pericium.

*Պնդիկ s. walnut-husk; S. Փեռեկ.

Պնդիկ, նկայ a. s. fornicator; lecher-

er, whore-monger; adulterer; - կին,

prostitute, abandoned or debauched

woman, harlot, street-walker, courte-

zan, whore, strumpet, wench, trull;

adulteress.

Պնդակաւանէի s. pander, pimp; sf.

procuress, go-between, bawd; - կան

a. meretricious, dissolute; - կերպ a.

whorish, impudic, lascivious, lecherous; - յոյզ s. inspector of brothels; - նամ S. Պնդիկ; - նոց s. house of ill-fame, brothel; էջ. high-place, heathen temple, idol-house; - պատիր a. enticing to lewdness, obscene; - պէս ad. like a harlot or prostitute; - սէր a. frequenting brothels; s. whore-monger; - առն, - բան S. Պնդիկանոց.

Պնդեմ, էջի, - էջուցանեմ va. to cause to commit fornication, to prostitute, to abandon to prostitution; էջ. to induce to idolatry, to idolize.

Պնդիկ, էջայ vn. to commit fornication, to abandon oneself to prostitution, to lewdness, to be prostituted; to commit adultery; էջ. to worship idols, to idolize.

Պնդիկորդի s. whore-son, bastard.

Պնդիկոց S. Պնդիկանոց.

Պնդիկութիւն s. fornication, prostitu-

tion, whoredom, harlotry.

Պնդիկն S. Պնդիկն.

Պնուս, - ախոս, - ուղ a. boastful, bragging, vaunting; emphatic; speak-

ing aloud, crying, bawling, bragging, noisy, squalling; s. bully, braggart,

Պնդիկն, ի s. Neptune. [hector.

Պնուսայ a. Gr. w. gouty.

Պն s. swan; S. Կարաս.

Պնանի s. stew, ragout.

Պնդիմ vn. to contract the tongue

on tasting acids.

Պնր, ոյ s. navel, umbilicus; belly;

middle, centre; - էրկրի, mount,

mountain; - կամարաց, key-stone of

an arch; - ի վեր, - յըսայս ad. supinely,

with one's face upward; - ոյ ծա-

ռայ, slave to one's belly, gormand,

* greedy-gut.

Պնրաբոյժ, - պարար S. Պրոպրնա-

պարար; - լար s. navel-string, umbilic-

al cord, umbilicus funiculus; - կան a.

umbilical; - լոր a. umbilicate.

Պնդիկ S. Gr. w. porphyry; - ախ-

նութիւն s. porphyrisation, grinding

with a muller, pulverization; - ուժէն

a. Gr. w. porphyrogenous.

Պնդական a. poetical.

Պնդեմ va. to versify, to poetize,

to make or write poetry.

Պնդեմ, - միկոս, աջ s. Gr. w. poet;

philosopher; - միկոսութիւն s. poetry,

Պնդ S. Պնդեմ. [poesy; poem.

Պն s. Latin w. bull, pope's letter.

*Պնդիկիկ s. chimney.

Պնդեմ, էջի va. to push, to repulse,

to remove, to disperse, to scatter

Պնդիկեան a. Punic. [about.

*Պնչ a. short-sighted.

*Պնպրիկ s. toy, plaything, doll.

Պնւ s. bot. anemone, wind-flower;

poppy, corn-poppy; * drop; * pock-

mark, -hole; * winter salad prepar-

ed with walnuts.

Պնուական s. Buddhist, sectary of

Buddha; - ութի s. buddhism.

Պնուարդ s. large pot or kettle,

copper, boiler; basin, laver.

Պնուակ, սկայ s. pot, small pot,

saucepan.

Պնրակ, աջ s. wood, forest, grove;

- աջիկ S. Պնրակիկ. [զանապու-

*Պնրճ pl. պրճեր S. Բուրգն & Կէն-

Պնրանք s. affectation, studied ele-

gance, finery; primness, prim ways,

smirking, mincing air, simpering, al-

luring manners, enticing looks or

ways, coquetry; prudery, prudish-

ness; peevish temper, disdainful airs,

grimaces; S. Բնդպրայն; ը - նս դաւ or

Պնրեմ, Պնրեմ, էջայ vn. to give one-

self affected ways, to simper, to be

dainty, to mince, to be disdainful,

overnice, to play the prude; to adon-

ize, to be studiously elegant, to be

dandy or foppish; to be well dressed,

very spruce.

Պնրոյ a. affected, simpering, coquet-

tish, prudish, lackadaisical, grinning;

finical. [lascivious glance.

Պնրուէ s. immodest attire; wicked,

*Պնրուկ s. eye, bud, germ, shoot.

Պնսոս S. Պրասոս.

Պնէմ, էջ s. male wild fig-tree.

Պնստեր s. Gr. w. prester, hot &

scorching wind, typhoon.

Պնդոյ s. enemy, adversary. [dean.

Պնիմիկոս s. Latin w. primicerius,

*Պնչեմ vn. to bleat like goats.

Պնոյգ, ուգի, դայ s. paraphernalia,

portion, dowry, dower. [mus.

Պնոսոպապ s. Gr. w. pontifex maxi-

commanding the cavalry. [Master.

Պնոսոքրոնէս s. Gr. w. Doctor,

Պնուգած of. portioned, endowed;

- գեմ, էջի va. to portion, to give a por-

tion, to endow.

*Պնուկ s. muzzle, snout.

Պնստեմ, էջի vn. to be cross, ill-

tempered, to make a wry face, to turn

up one's nose, to be disdainful; *յուշոբ* - S. Գօն. [us be attentive).

Պրոսխում Gr. w. proschume, (let *Պսակ*, *աց* s. crown, diadem; crown, prize, premium, reward; circle, coping, top, crowning, brim, frame, edge, cornice, parapet, battlement; coronation, achievement, accomplishment; nuptials, espousals, marriage, nuptial blessing; - *դպրաց*, tonsure, shaven crown; - *ծաղկեաց*, wreath, garland, chaplet; - *ի փշոյ*, crown of thorns; - *սրբոց*, halo, glory, nimbus; - *կուսին*, chaplet, beads, string of beads; - *ալբեգական*, halo around the sun; - *աարւոյ*, the course of the year; - *պարծանաց*, *փառաց*, crown of honour, of glory; *հիւսել* -, to weave a garland or chaplet; - *գնել ումէր*, to marry.

Պսակադիր, *գրաց* a. crowning; marrying; - *ա առնել* or *-գրեմ* va. to marry, to give the nuptial blessing; - *զարդ* a. adorned with a crown, crowned; - *զգեաց* a. bearing a crown, crowned; - *զգեցուծի* s. crowning with flowers; - *կալ*, *աց* s. lining of a crown; - *կապ* a. crowned; crowning; - *կիր* a. wearing a crown; - *կից* a. crowned with another; s. sharer in the crown, in empire; - *համբար* or *հաս կէտ* s. place where prizes are kept & distributed; - *հիւս* a. crowned; - *մեւ* a. crown-shaped, coronal; - *նուն* a. whose name is Crown (Stephen); - *պաճոյճ* S. *Պսակադարդ*; - *սէր* a. faithful or tender (bridegroom or bride); - *ւոր* a. crowned; s. laureat; prince, king, &c.; - *ւորիմ* va. to be crowned, rewarded.

Պսակեմ, *եցի* va. to crown, to wreath; to reward, to recompense; to give the nuptial blessing, to marry; *fig.* to crown, to achieve, to accomplish; - *իմ* va. to be crowned; to be married; *fig.* to be achieved, accomplished.

Պսակիչ s. crowner; achiever.
Պսակունի s. coronation; crowning.
Պսեմ or *-ն* s. rose-thorn.
Պսեկ s. small pot; gallipot.

**Պսեմ* va. to scoop out, to scratch the earth for food as birds.

Պսեկն, *պլան* s. pinch; - *մի պնչալ* a. - of snuff.

**Պսըտուկ* s. gig, whipping-top.

**Պսըտուր* s. sheep's dung.

Պսիմ, *եցայ* va. to give or addict

oneself to, to be fully occupied, immersed in.

**Պսկաւ* a. having one dry nipple.

Պսկաւոր a. full of buds or calyces.

Պսկեմ, *եցի*, *Պսկեմ*, *եցայ* va. to bud, to shoot forth buds, to shoot, to sprout, to germinate.

Պսկունք, *կանց* s. pl. S. *Պսուկ*.

Պսղաբեր, *աց* a. bearing or producing fruit, fructiferous; productive, fruitful, fructuous, fertile; offering; - *ծառ*, fruit-tree; - *լինել* or *-եմ*, *եցի*, *-իմ*, *եցայ* va. to fructify, to bear fruit, to bring forth, to produce; to offer; to render fertile; to profit; - *իչ* S. *Պսղաբեր*; - *ուծի* s. fructification; fertility; offering, oblation; - *բոյժ* S. *Պսղալի*; - *զարդ*, - *զուարճ* a. adorned with fruits; - *զարդիմ* va. to be adorned with fruits; - *թափ* a. fruitless, stripped of fruit; - *լի*, *լիւր* or *լից* a. full of or loaded with fruits, rich, fertile, prolific; - *լուծ* s. staff for carrying grapes; - *խոյժ* a. ripe, dark or deep coloured, spotted, speckled; - *խոյժուծիւն* s. the beginning to ripen, dark or deep colour of fruits; - *խունկ* s. musk fruit or tree; - *ծին*, &c. S. *Պսղաբեր*, &c.; - *կան* a. of fruit.

Պսղալի a. bleary-eyed.

Պսղակորոյս a. fruitless, unfruitful, sterile, barren; - *կորուսուծի* s. loss of fruits; - *հասուծի* s. ripeness, maturity; - *հաս* a. fruit gathering; - *հոխ* S. *Պսղալի*; - *նոց* s. fruit-loft, fruitery; - *սէր* a. fond of fruits; - *վաճառ* s. fruiterer, green-grocer; - *առ*, &c. S. *Պսղաբեր*, &c.; - *տուն* s. fruit-house; S. *Պսղանոց*; - *ւէտ* S. *Պսղալից*; - *ւէտեմ* va. to render fruitful, to fecundate, to fertilize; - *ւէտուծի* s. abundance of fruits; fertility; - *ւոր* S. *Պսղալից*; - *ւորեմ* S. *Պսղաւէտեմ*; - *բաղ առնեմ* or *լինիմ* va. to glean, to lease; - *բաղեմ* va. to gather, to amass fruits; - *բանդ* or *բանդակ* a. sculptured with various fruits. [ty, abundance.

Պսղեղ S. *Պսղալի*; - *ուծի* s. fertility.

Պսղի s. Gr. w. elm-tree. [imbibe.

Պսղիմ, *եցայ* va. to germolate; * to *Պսղովին* ad. together with the fruit.

**Պսղուց* s. pinch.

Պսղտ, *ուտի* - *բ*, *ուտից* s. eddy, whirlpool, vortex; - *հոլմոց*, whirlwind, hurricane, squall, storm; - *զըլ* *խոյ*, vertigo, giddiness, dizziness,

swimming in the head; - *առնուել*, to turn or whirl round & round, to eddy.

Պսուկ, *պսկոց* s. button, bud, eye; nipple; S. *Պսուուկ*; *պսկունք կովու*, *օչխարի*, &c., udder, dug, teat.

Պսուկ, *պսկոց* s. fruit; fruits; *fig.* fruit, produce, effect, result; tip of finger; - *աչաց*, pupil, eye-ball, apple of the eye; *չորս* - *խունկ*, four grains of incense; *զարար*, *կանաչ*, *վաղահաս*, *հասուն*, *չոր*, *փառալ* -, fresh, green or unripe, premature, ripe, dried, rotten fruit; *կեղեւ* *պսկոց*, peel, paring; *կեղեւել զ-ս*, to pare, to peel; to decorticate, to strip; - *ապլ*, *բերել*, to bear, to yield, to produce fruits; - *բաղել*, to gather, to pluck, to pick fruit; *fig.* to reap the fruit of, to derive benefit from. [ing, eddying.

Պսուտաբար ad. like a vortex, whirl. *Պսուտակ*, *աց* s. screw; windlass, hand winch; wheel & axle; * whirligig; - *խոր* or *մայր*, hollow or female screw; screw-box, nut; - *մանրաչափական*, micrometrical screw; - *վեղակոչ*, nut-screw; - *օգահան*, ventilating screw; - *Արքիմեդեսայ*, Archimedes' screw, spiral pump; - *Հոլանտացի*, Dutch screw-pump; - *անվախ* *ճան* or *անեղ*, endless or perpetual screw, worm, creeper, conveyer.

Պսուտանամ va. to turn, to twist; S. *Թոթովեմ*.

Պսուտեմ, *եցի*, *-իմ*, *եցայ* va. to turn, to veer, to whirl round.

Պսուտիկ S. *Պսոյաք*.

Պսուտեմ va. S. *Պսուտեմ*; to screw, to screw down or on; va. to feel giddy, dizzy, to have a swimming in the head.

Պսուեմ, *եցի* va. to excavate, to hollow or dig out; to seek for, to investigate.

Պսուեմ or *կեմ*, *եցի* va. to sport, to dance, to leap as children in the lap, to coax, to fondle, to caress; to sport or play as small animals.

Պրակ s. bot. S. *Պրաս*.

Պրակ, *աց* s. wood, thicket, grove, bush; work, writing; chapter, paragraph or article; - *բ Առաքելոց*, the Acts of the Apostles; - *թղթոյ*, ream of paper; - *կառուց*, *չոխայից*, entire piece of linen or woollen cloth, bale, pack; - *բ ուսման*, lesson.

Պրակագեղ a. wooded, planted with

trees, bushy, leafy. [al articles.

Պրակապատառէն a. divided in several books on the Apostles. [collector.

Պրակաոր s. Gr. w. tax-gatherer or *Պրահմականութիւն* s. brahmanism; - *մայ*, *ից* s. brahmin.

Պրաս, *ից* s. bot. leek.

Պրասի s. bot. horehound, marrubium.

Պրաստ, *ի*, - *ն* s. Gr. w. suburb.

Պրետոր, *աց* s. Latin w. prætor; prætorium, judgment seat or hall; General's tent; - *ակահ* a. prætorian; - *ուծի* s. prætorship.

Պրին, pl. - *է* s. Gr. w. saw-fish.

Պրիսկ, *պրիսկի* s. bot. turbith, thapsia, bastard turbit.

Պրիստէ S. *Պրին*.

Պրծանիմ, *ծայ* va. to escape, to evade, to break, slip or get away or off; - *յուշոյ*, to escape the memory, to be forgotten; - *ի ձեռաց*, to escape from, to slip from between the fingers, to be lost. [to rescue.

Պրծեմ, *եցի* va. to save, to deliver, *Պրկանք* s. tie, bond, ligament.

Պրկեմ, *եցի* va. to bind, to strain, to tighten, to tie tight, to pinion; to stretch, to lengthen out; S. Գօն.

Պրկոց, *աց* s. instrument of torture, *Պրկումն* s. stretching, tension. [rack.

**Պրճուկ* s. nerve, sinew.

Պրշակ, *աց* s. roof, ceiling. [ship.

Պրպոսիդոսուկ s. Latin w. provost.

**Պրուչ* s. cavity, hollow.

**Պրպտեմ* S. *Պրնեմ*.

Պրուռ, *ոյ* s. rush, bulrush; papyrus; - *աման* a. woven of rushes with pitch;

- *եայ*, - *եղէն* a. made of rush or papyrus; s. rush-mat; rush-garments; - *թուղթ*, papyrus-scroll.

**Պրրի* S. *Չղալ*, *Հոյն*.

Պրբէ s. Arabic w. reservoir, basin.

Պրոն, *ի* s. carded wool or goat's hair; lint, scraped linen; - *ագործ* s. weaver of goat's hair.

Պօա s. zool. boa, boa-constrictor.

**Պօզ*, - *լախ* S. *Շրուսո*.

**Պօղոսակ* S. *Պողոսակ*.

Պօղոսեան a. s. follower of St. Paul; - *բ*, St. Paul's companions.

**Պօսիկ* s. large louse full of blood.

2

2 (*ishē*) 25 s. the twenty seventh letter of the alphabet & the twenty first of the consonants; 2, 2, nine hundred; nine hundredth.

— It is sometimes confounded with the letters 2 & 2; as: *ինջուք-ինջուք*, *ըջինկան-ըջինկան*, *կնջիթ-կնջիթ*, *ճանջ-ճանջ*, &c.

2աբոն or բուն s. French w. hood, cowl, frock; —աւոր s. capuchin monk.

*2աթ s. millet-bread.

2աշահք, անց s. heathen feasts.

2ալոս, Կ s. cudgel, club; whip-thong; kerbatch, knout.

2ախեմ or 2աղխեմ, Էջի va. to crush, to crack, to break, to dash or break to pieces, to bruise, to smash.

2ախումն s. fracture, breakage.

*2ախ s. bier, coffin.

2ախջախ a. crushed, shattered, broken; weak, fragile; s. click & spring work (in watches).

2ախջախանք s. breaking up, cutting into small pieces; rout, defeat, havoc, carnage.

2ախջախեմ, Էջի va. to crush or break up totally, to pound, to triturate.

2ախջախիւն or խումն S. 2ախջախանք.

2ախջախուն S. 2ախջախ a.

2աշ, Էջ s. light, torch, flambeau, link; candelabra, chandelier; ast. facula, bright spot on the sun.

2աշաբորբոր a. burning or shining like a torch; —բուն s. chandelier; candlestick; —զարդեմ va. to illuminate, to light up; —զգեաց, Էջից, —զգեստ, Էջ a. bearing or carrying light, luminous, splendid; —լուցուլթի s. torch-light; bon-fire; —կալ s. lamp-post; —կեր a. carrying a lamp or a torch; s. lamp-bearer, torch-bearer;

—նամ va. to blaze, to shine; —նման a. torch-like; —լուս a. blazing, refulgent;

—լուսութիւն s. illumination; —լուսանեմ va. to shine like a torch, to irradiate; —լուս a. shining, luminous, brilliant; —շէմ, torch-light procession; —լուրեմ, Էջի va. to illuminate, to enlighten, to render luminous; —փայլ a. bright as a torch-light, blazing, brilliant, refulgent.

2աշեմ, Էջի vna. to shine like a torch, to blaze, to flash, to glitter.

2աշնկալ a. flambeau carrying; s. acolyte; —ուլթի state of an acolyte,

2աղացական s. miller. [acolyteship.

2աղացք, ցաց s. mill; փոշի —ցաց, mill-dust. [shower, heavy shower.

2աղբ, Էջ, —աղոյն շիթք s. sudden 2աղեմ va. to strengthen. [pruned.

*2աղ s. superfluous branches to be 2աղբ, Էջ s. nourishment, food; —ա.

Կեր a. at nurse, suckling; —եմ, Էջի va. to nourish, to give to eat or to suck,

to feed, to suckle, to foster, to rear.

2աղբեղք, Էջաց s. pap.

2աղբ s. French w. chamber; —լայն s. English w. chamberlain.

2այլ, Էջ, —Է, Էջաց s. multitude, crowd, quantity; company of mourners or weepers; repeated bursts of weeping, wailing. [ostrich.

2այլամի, մանց, —լեամի, եմանց s. 2այլեմ, Էջաց va. to assemble to be-

2այլոս, Էջ s. pizzle; S. 2ալոս. [wail.

2ան, Էջ or ուց s. diligence, care, study, work; զուր —, labour lost, labour in vain; —զնեւ, ամանել, յանձն ունեւ S. 2անամ. [our in company.

2անակից լինիմ va. to study, to lab-

2անահար լինիմ va. to endeavour, to strive, to strive hard, to make every efforts, strenuous attempts, to try all means, to exhaust oneself with exertion.

2անամ, ացոյ or ցի va. to exert one-

self, to endeavour, to study, to be diligent, to hasten, to take care, to do one's possible; to take pains, to labour, to weary, to exhaust; 2 ոգիս —, to sigh; to groan.

2անատեր a. diligent, active, careful, laborious, painstaking, studious, assiduous, hardworking; —սիրութիւն s. diligence, care, close application, assiduity, steadiness, painstaking.

2անացուցանեմ va. to cause exertion, to render diligent, to constrain, to give impulsion to, to push forward,

to urge on, to spur on. [idiot.

2անդ a. unhealthy; stupid, imbecile, 2անդհեծ a. ast. waning.

2անոս S. 2անատեր.

2անիկ a. pure, clean, well-bleached; s. cambric lawn.

2ամ s. chimera; a. chimerical.

2ամագով, աջ s. apologist, advocate, defender, protector, patron; —լի-

նել, կալ, մասնել S. 2ամագովեմ; —է-

լի a. excusable, justifiable, warrantable; —եմ va. to defend, to sustain, to plead, to excuse, to justify; —զանձն,

to defend, justify or excuse oneself; —ուս s. apology, defence, protection, justification, excuse, pleading.

2ամակիմ va. to be established firmly & securely.

2ամուկ, ակաց s. conjurer, sorcerer, wizard; sf. divineress, sorceress, witch, enchantress; fig. vixen, scold.

2արդեմ, Էջի va. to cut or break in pieces, to undo, to break, to shatter, to smash; to kill.

2արդումն s. cutting in pieces.

2արդոց, աջ s. rout, defeat; pink-

ing-machine.

2եանիմ, 2եանիմ S. 2եանում & 2ե-

անիմ; —ախիւ, to be afflicted with disease, to fall sick, ill.

2եանացանեմ S. 2եանցանեմ.

2եռի, ք, Էջաց a. heating, warming oneself.

2եանում, ուայ va. to get warm, to warm oneself, to be warmed; fig. to burn, to grow warm, hot, angry or excited, to chafe; —յարեւու, to bask in the sun; 2եանալ նստել Է վերայ

ձուռց, to sit on eggs, to sit brooding, to hatch; Էրեւ աբեւն 2եանոյր, when the sun spread his beneficent heat.

2եռումն s. heating, burning, inflammation.

2եռացանեմ, ցի va. to warm, to heat, to make hot or warm; to boil;

կարի իմն —, to overheat; —զանկողին, to warm a bed. [ing; —ական a. heating.

2եռացանոյ a. calefactory, warm-

2եռացիլ a. calorific; heating, too exciting; s. copper, kettle, boiler, pipkin; chaffing-dish; —անկողնոյ,

warming-pan.

2եռացումն s. heating.

2եր, ոց s. fine weather; heat, caloric, warmth; a. warm, hot; serene, fine, clear.

2երանիմ, ուայ va. to warm oneself, to get warm; to catch a fever, to fall sick; to burn, to be excited, inflamed, infuriate; զցաւ or զքուն մահու-

—, to become deadly sick, to die; —յախոս, to plunge into vice; առ պատ-

կերս կոոց —, to give oneself up to

2երաշափ, Էի s. calorimeter. [idolatry.

2երաշերմ a. S. 2երմաշերմ; —ըն-

դերք, palpitating entrails; —արիւն,

reeking blood.

2երացուցանեմ S. 2եռուցանեմ.

2երի s. ast. stag.

2երիմ S. 2երանիմ. [mild.

2երին a. warm, hot; serene, calm,

2երմ, ոց a. warm; serene, calm;

fig. ardent, burning, fervid, fiery, pas-

sionate; tender, affectionate; s. heat,

warmth; hot viands; —է. it is warm;

S. 2երմն.

2երմաբազմապատկիչ s. thermo-

multiplier; —բեր s. calorifero, hot-air

stove; —գու s. heat, warmth, caloric;

—գոյն a. very hot; impassioned, ar-

dent, fervent; ad. warmly, eagerly,

fervently, passionately; —գուլթ S.

Գորովագուլթ; —գէտ s. thermoscope;

—գրունք s. Thermopolis; —խան a.

hot; —կան a. warm, ardent; —կալուր

s. hot water; —կիծ a. burning, ardent;

—անիւ, to burn; —կիծս ad. hotly,

warmly; —հոս a. warm; —ձայն a. still

small voiced, tenderly cooing; —զբեր

s. thermo-electric; —շին a. warm; —

շուրք, thermal baths, warm springs;

—յուլթի s. fever; —նամ S. 2երանիմ;

—նդամ a. having warm limbs; warm,

lively; —նոց s. stove; hot- or green-

house, conservatory; —նոցիկ a. phys.

diathermal, diathermanous, possess-

ing free permeability to heat; —շարժ

s. phys. calorimotor, (galvanic ejecting

apparatus), deflagrator.

2երմաշափ, Էի s. thermometer; —

բնական, natural —; —բուսական, ve-

getable —; —օդեղէն, air- or atmos-

pherical —; —ալքոհեան, spirit —; —

աարբերական, differential —; —մետա-

ղական, metallic —; —ճայրագոյն 2եր-

մութիւն կամ ցրտութիւն, maximum- &

minimum —, self-registering —, regist-

er —; —հարիւրամասն, centigrade —;

—Ռեումուրի, Ֆարէնհայթի, Reaumur's

—, Fahrenheit's —; —ն բարձրացաւ, խո-

նարհեցաւ միով աստիճանաւ, the — has

ascended, has fallen one degree; —ն

միւլ աստիճանաւ ի վեր կամ ի խոնարհ է ք զզրոյ. the - is one degree above or below zero; -ադիր s. thermometer; -ական a. thermometrical.

Զերմադերմ a. very hot, ardent, burning, boiling; warm, full of warmth, fervent, impassioned, affectionate, very tender; ad. all hot, piping hot; quite fresh or new; warmly, ardently, eagerly, fervently; -ջուրք s. warm mineral waters or springs, thermæ, baths; -սենեակ s. hot-bath, vapour-bath; -բան s. heating apparatus; fire-pan; -բեկ s. screen; -ջրջ S. Զերմադէտ; -ցուցիչ a. calefactory; -քանակ s. phys. calory, unit of heat; -քանակութիւն s. calorimetry.

Զերմէլէկարական a. thermo-electrical; -ութիւն s. thermo-electricity. Զերմեանդ. -ն a. warm, ardent; devout, fervent; -ութիւն s. warmth, ardour; devotion. [ish.]

Զերմնիկալ a. liable to fever; fever-Զերմիկ s. warm victuals. Զերմն a. rather warm, hot; fiery. Զերմիկալ a. feverish.

Զերմն, ման s. fever; heat; -էթող զիս եւ կալաւ զիս, the fever left me & has seized him; վերստին կալաւ զիս -, my fever has returned.

Զերմաբեր a. fever-giving; -կալ S. Զերմնիկալ; -կան a. febrile, feverish; -հալած a. febrifuge, antifebrile.

Զերմեակ a. tender, affectionate. Զերմիկալ, -միտ, -մտ S. -մրնիկալ.

Զերմութիւն s. heat, warmth; caloric; fever, fever-heat; calefaction, warming; temperature; Թազուն, ճառազայթեալ, տեսակարար -, latent, radiant, specific heat; -առաջուկէ կամ գոլորշացման, steam-generating heat; -սփռեալ or ցրեալ, diffused heat; -կէզրոնական, central heat.

Զերմուկք, մկաց S. Զերմաջուրք; երթալ ի -կս, to go to a watering-place, to go to the baths.

Զերու a. lukewarm, temperate. Զերոյ, աջ s. winter quarters; hot-house. [wonderful!]

Զէք, Զէք int. how! oh! o strange! Զիւ or Զիւ, ջնաց s. nerve, sinew; fibre, string; whip; իջ. nerve, sinews, force, vigour; -տեսարանական, optic nerve; լուծանիլ ջնաց, to become enervated; զ-ս հարկանել ուրուք, to shock a person's nerves, to frighten,

to terrify; զ-ս հասանել ուրուք իջ. to hurt a person's nerves, to weaken, to enervate.

Զին, ջնաց s. cudgel, stick, wand. Զինք a. pure, clean, clear, polished, bright. [curate, diligent, careful.]

Զերգ a. continuous, assiduous, ac-Զէք s. perihelion.

Զաճիգ a. convulsive; -լինել, to have the nerves strung, to have fits; -ձգտում s. fit, convulsion; -պինգ a. nervous, vigorous, sinewy, robust, strong; -առնել, to give strength to, to fortify the nerves, to render robust; -ուս s. nerve-artery.

Զաւեմ, էջի va. to enervate, to shock the nerves, to unnerve, to weaken.

Զացուցանեմ, Զեմ, էջի va. to nerve, to strengthen the nerves, to corroborate, to invigorate.

Զէայ a. sinewy, nervous. Զուս a. furnished with nerves, sinewy, nervous.

Զըլուծ s. instrument for binding the nerves; -խոս s. bot. plantain, cock's head, way-bread; -կապ a. bound with the nerves; -ցաւական a. neuralgic; -ցաւութիւն s. neuralgia.

Զըկայ, &c. S. Զէայ, &c. *Զըբայ S. Սինըբոր, Սրիկայ.

Զը, Զըջ a. humid, damp, muddy. Զըջիկան s. bat.

Զնար, աջ s. cithern, harp, lyre; -ախէթ or -ախ, ի s. sandarac; varnish; glaze; -ախեմ, էջի va. to varnish; to glaze; -աչար, -աւոր, աջ s. harper, harp-player. [to cane, to whip.]

Զնեմ, էջի va. to beat, to cudgel, *Զնեմ va. to collect, to gather; to win at play. [horse.]

Զիբայ s. Arabic w. relay, fresh Զիբադիր a. expunged, cancelled, erased, effaced; -կան a. cancellable.

Զնջան, աջ s. duster, rubbing-cloth, rubber; իջ. expiator, atoner, reparer; -խոհակերպի, dish-clout.

Զնջեմ, էջի va. to clean, to dust, to purge, to wipe; to efface, to scratch out, to erase, to cancel, to expunge; to abolish, to annul; to destroy, to undo, to suppress; to extirpate, to exterminate; -զղալնս, to cancel, to annul, to make void a contract.

Զնջի s. effacer; expiator. Զնջոյ s. S. Զնջան; իջ. purification;

cure, recovery; - առնել, to purify, to consecrate, to sacrifice.

Զնջում s. absterion, cleaning; effacing, erasure; abolition, abrogation, cassation; suppression; extinction, extirpation, extermination; -զաշանց, cancelling, annulling of contracts.

Զոլեր, լրաց s. troop, band, company, flock, group; -ս առլ, առնուլ, to enrol soldiers, to levy troops; -ս առլել, to collect a multitude, to raise a troop; -ս ջարջախ ջարդոցաց հասուցանել, to make a slaughter.

Զոլերեմ, էջի va. to assemble troops, to muster, to gather in crowds, to call together; -խմտ. to flock together, to form groups, to gather together, to

Զոլերե, Զոլեր S. Զոլեր [assemble. Զոլաբար ad. in troops, in multi-Զոխ s. cudgel, club. [tudes.]

Զոկ, ոյ or էջ s. S. Զոլեր; split hair; -առ - S. Զոլաբար; -ս առնել, to make a distinction or difference; to sow division.

Զոկադասակարգութիւն s. classification, order, arrangement; -զիր s. convener, assembler; gr. compound; -զրեմ, էջի va. to separate, to set apart; -ման a. gr. copulative, conjunctive; -մանեմ va. to connect, to join; -նամ, աջայ va. to flock together.

Զոկաւ, ի s. troop, company, band, Զոկարան s. receptacle. [detachment.]

*Զոկեմ, էջի va. to distinguish, to separate, to detach. Զոկ s. opopanax. [parate, to detach.]

*Զոլ a. great, grand. Զոլ s. leafy branch; -անամ, աջայ vn. to become rank, thick, to flourish, to shoot forth, to grow.

*Զոլի s. besom, broom. Զորդան s. gutter.

Զորեակ, էկայ s. grub, caterpillar. Զորեան s. pl. mules. [mule-driver.]

Զորեպան, -տես, աջ s. muleteer, Զորի, լույ, բեայ s. mule, he-mule; մատակ -, mule, she-mule; մարուկ ջորոյ, mule colt.

Զութակ, աջ s. violin, fiddle; violoncello; -հարկանել, to play the violin or fiddle; -աչար s. violinist, violin-player, fiddler.

*Զութակ S. Ոստայանիկ.

Զութակ s. pair.

Զուր, ջրոյ, ջրով or ջուրք. -ք, ջրոյ or ջուրք s. water; juice; a. liquid, watery; օրհնեալ -, holy water; չոծ

ջրոյ, water-god; անոյ, բմակել, պաղ or զով, գաղջ, տաք, եռացեալ, հանքային, ծծմբային, աղային -, good or potable, drinkable, cold or fresh, tepid, hot, boiling, thermal, sulphurous, saline water; - մայ, broth, S. Արգանակ; գաւաթ մի, գոյլ մի -, a glass, a bucket or pail of water; գոյլ մի լի -, a pailful of water; լի - եւ լի ցամաք, by sea & land; տեղատուի եւ մակընթացութիւն ջուրց, tide, flux & reflux, ebb & flow; երթալ ջրոյ, to go to fetch water; - հանել, to draw water; - բմակել, to drink water; - հեղուլ, Թափել, առնել -, to make water, to piss, to urinate; - առլ, to water, to sprinkle; to water, to give to drink to; եռացուցանել զ-, to warm, to boil water; - արկանել ձեռաց ուրուք, to pour water on a person's hands; լաւ է - հորի քան զգինի յօռի. pure water is better than bad wine; S. Թափար, Բմակել, &c.

Զուրուկէք, էկց s. hydromancy, prediction by water; -Թոյց, Թուցի s. hydromancian.

Զրաբար, -ոյ s. bot. water-cresses; -բաժ a. drowned; -ք s. submersion; -բաժին a. dividing waters; -բանութիւն s. hydrology; -բաշխ, -իք s. pond, pool; hydraulicist; * distributor or guardian of the water for irrigation in the vineyards; -բաշխական a. hydraulic; -բաշխութիւն s. hydraulics; -բեր S. Զրբեր; -բոյժ s. hydrotherapist; -բուժական a. hydrotherapical; -բուժութիւն s. hydrotherapia; -բուզի a. springing, gushing or spouting out water, watery; -ք s. S. Զրբուղի.

Զրազինի s. wine & water; thin wine; -զիր s. hydrographer; -գնաց s. rivulet; -գողեալ, &c. S. Զրգող, &c.; -գոյն a. water-coloured; -գրական a. hydrographical; -գրութիւն s. hydrography.

Զրադարձք, ձից s. canal, stream, conduit, aqueduct.

Զրադորութիւն s. hydrodynamics. Զրաթաթախ a. soaked or wet through with water; - լինել, to be drenched or wet to the skin; -թթու-

ուս s. chem. hydracide. [clock.]

Զրաժամացոյց s. clepsydra, water-Զրալի, -լիք or լից a. full of water, aqueous, watery; - ուսոյց med. hydrosarca; - փոշանիկութիւն med. hydrocele; - պալար med. oedema.

Հրախառն *a.* mixed with water; -խառնեմ *va.* to mix with water, to dilute; -զգինի, զգաթն, &c. to adulterate with water (wine, milk, &c.); -խոլխոլ *S.* Հրահեղձ; -խոս *s. bot.* nasturtium indicum, indian cress, acriviola, cardaminum.

Հրածին *a. S.* Հրածնուհիդրոգեն; *s. chem.* hydrogen; -ծնունդ *a.* born of water, aquatic; -ծու, &c. *S.* Հրաբար, &c.; -ծուհի *a.* working in the water (fisher).

Հրակայուն թիւ *S.* Հրակշռութիւն; -կան *S.* Հրային; -կարիճ *s. zool.* water-scorpion, scorpæna, father-lasher, cottus; water-eft; -կեր *S.* Հրկիր; -կշռական *a.* hydrostatical; -կշռորդ, -կշռոյ, *այս* *s.* hydrostatic balance; -կշռութիւն *s.* hydrostatics; -կշիւ *s.* body, mass or puddle of water, plash, pool; *mech.* reach; -ստորին, down or lower water-course; -վերին, upper water-course; -հոսանք *a.* flooded, swollen, inundated.

Հրահեղ անդամ *s.* penis; -հեղձ, ձիկ or ձյց *a.* drowned; -անհեղ, to drown; -վնեղ (ակամայ) *a.* to be drowned; (կա մաւոր) to drown oneself; -հմայ, &c. *S.* Ջրբուռութեան, &c.; -հոս *a.* pouring, shedding water; -հուր *s.* water with fire. [*s. miller.*]

Հրաղաց, *այս* *s.* water-mill; -ապան *S.* Ջրաձիւղ *s.* infusoria.

Հրամած *a.* covered with rain clouds; -մառայք *s.* hydroparasts, aquarians (sectaries); -ման *s.* water-pot; -մարդք *s.* marshy meadow; marsh; -մար *s.* reservoir, tank, cistern; -մղահոս *s.* conduct, canal.

Հրայարկ *a.* covered with water, inundated; -լեղ *a.* full of water; -լին *a.* aqueous, aquatic, watery; *s.* aquatic animal; -հիւթ, watery or serous humour; -հոլմ, stormy wind; -թռչուն, water-fowl; -լոյզ *a.* fishing.

Հրանամ, *այս* *vn.* to become aqueous, watery; to liquefy; -ներկ, -նկար *s.* water-colours, -paintings; -նիւ *s.* water-wheel; -նոց *s.* basin, reservoir; pond, pool; -նց, -նցիկ, -նիւք *s.* canal.

Հրաշեղ *S.* Հրեղձ. [channel. *S.* Ջրաշարժար *a.* tormented or tormenting with water; -չափ, *ի* *s.* hydrometer; water-gage; -չափութիւն *s.* hydrometry.

Հրապակի *s.* hydrophane, aqueous opal, resinous quartz; -ապա *a.* surrounded or covered with water, flood-

ed, inundated; -ապ *s. phys.* ludion; -աղպէկ *s.* hydropopper.

Հրառաւ *a.* abounding in water; -առ *s.* garden conduit; -ք, house-tops, tiles, roofs.

Հրատէր *a.* fond of water, loving water, aquatic; -սոյզ *a.* plunged into water, immersed; drowned; -զան, զակ, diving-bell; -անեղ, to plunge into water, to sink, to submerge; -վնեղ, to be submerged, drowned; -սուզակ *a.* diving; *s.* diver; -սուն *a.* aquatic. [*s. hydrophobia.*]

Հրավախ *a.* hydrophobial; -ութիւն *S.* Ջրառ *s. chem.* hydrate; -եալ *a.* hydrated; -եաակ *a.* water-like; -ութիւն *s. chem.* conversion in hydrate; -ուն *S.* Ջրամբար.

Հրարք *a.* water-drinking; *s. S.* Ջրարբար; -եցութիւն *s. mar.* leakage, leaking; -ի *a.* irrigated, full of water; aquatic; pervious, spungy; -ութիւն *S.* Ջրամբարութիւն. [*ing-place, pool.*]

Հրարք, բից *s.* horse-pond, water-pond; -բից *s. mech.* float-board.

Հրացան *a.* sprinkling with water; *s.* pump; -ութիւն *s.* act of sprinkling with water; -ցիր *a.* wet, damp, moist, humid; *S.* Ջրացան. [*զիւր.*]

Հրաւոր *a.* watery, irriguous; *S.* Ջրափակ *a.* surrounded by water, by the sea. [*s. hydragogy.*]

Հրաբար *a.* *s.* hydragogue; -ութիւն *S.* Ջրեկ *այս* *s.* water-carrier.

Հրբուռի, բլրաց *s.* fountain; water-բլուր *s.* river. [*spout; basin.*]

Հրգող, *այս*, -եալ *a.* dropsical, dropsied, hydropical; -իմ, եցայ *vn.* to suffer from, to be ill of the dropsy, to become or grow dropsical; -ութիւն *s.* dropsy; -որովայնի, ascites, common dropsy; -գլխոյ, hydrocephalus; -աչաց, hydrophthalmia; -պորտոյ, hydrophalus; -սրտակրանաց, hydrocardy; -փամփշտի, hydrocele; -կրծից, hydrothorax; -ականջաց, hydrotite. [*temper iron.*]

Հրդեղ *s.* iron-varnish; -եմ *va.* to strive, try or assiduously endeavour.

Հրէկէկարական *a.* hydro-electric. Հրէղէն *a.* watery, aqueous; -լէ-րիւք, billows, waves.

Հրեմ, եցի *va.* to destroy, to efface; to cancel, to expiate, to absolve: to water.

Հրեփոց *s.* water-bath, balneum-marie.

Հրէջք *s.* conduit, aqueduct; channel.

Հրեմիւր *s.* water-drinker, total abstainer, teetotaler; -թիւն *s.* drinking water only, teetotalism; watering; water-drinking.

Հրեղեց *a.* humid, damp, swampy, marshy, fenny; -տեղի, marshy place.

Հրեփեմ *vn.* to make water; *fig.* to be of age, to attain puberty, to be pubescent, marriageable.

Հրեղով *S.* Հրեղձ. [*tasteless.*]

Հրի *a.* aqueous, liquid; insipid, Հրիկ *s.* drop of water.

*Հրիւշ *s.* pap, gruel.

Հրինդիր *a.* seeking water.

Հրխոս *s.* water-radish; *S.* Ջրկոտեմ.

Հրիւց *s. med.* hydroderme, anasarca.

Հրկայք *s.* pond, pool, puddle.

Հրկիր, կրաց *s.* water-carrier.

Հրկոտեմ or տիւն *s.* meadow-cress, cardamine, lady's smock, cuckoo-flower.

Հրհան, *այս* *s.* drawer of water; *s. mech.* pump; -բաղադրեալ, ձգիչ եւ շնչիչ, lift & force -, sucking & forcing -, double-acting -; -շնչող, sucking, lifting or drawing -; -միւշ, forcing-, -set; -հրդեհիչ, steam-, engine, fire-engine; -կեդրոնախոյս զօրութիւն, centrifugal -; -կրկն, portable fire-engine; -հորովական, rotatory, rotary -; -սնուցիչ, feed-; -օդային, air-, pneumatic-.

Հրհանութիւն *s.* drawing water.

Հրհեղ *s.* urine; -ի աման, bladder, vesicle; -մարմին *S.* Ջրահեղ.

Հրհեղձ *S.* Ջրահեղձ. [*bearer.*]

Հրհոս, *ի* *s. ast.* Aquarius, the water-bearer.

Հրհոր *s.* well; cistern; -արդեղեան, Artesian-well; -ծծիչ, absorbing or draining well, bog, cesspool.

*Հրհորդան *s.* gutter, conduit.

Հրիւսեմ *va.* to plunge into water, to submerge, to drown; -զնաւ *mar.* to launch; -իմ *vn.* to be plunged into water, submerged; -նաւաւ *mar.* to founder, to go down, to sink.

Հրմոյր *a.* begging, asking for water.

Հրմուղ, մղաց or զից *s.* water-pipe, conduit, aqueduct.

Հրեղձ or ջիւղ *s.* cistern, tank; pond; Ջրուն *S.* Ենթիւ. [*broad pool, lake.*]

Հրորդ *a.* inundated.

Հրոս *a.* aqueous, watery; juicy.

*Հրորդան *s.* gutter. Ջրուն *S.* Ջրուն. [*carrying.*]

Հրուր *a.* drawing water; water-*

*Հրաւան **S.* Ջրաբաշխ.

Հրկոտ *S.* Ջրոս.

Հրկէժ *s.* water-fall; *S.* Քարաժաղ.

Հրոտ *s.* privy furnished with water, water-closet.

*Հրիչեմ *va.* to sprinkle, to spurt water over with the mouth.

Հրորհնէք, նեաց *s.* benediction of the waters (on the Epiphany).

Ռ

Ռ (rā) *naw s.* the twenty eighth letter of the alphabet & the twenty second of the consonants; *n.* ք, thousand; thousandth.

— It is sometimes confounded with the letter *p*; for example: Ջրանում-Ջրանիմ, ռաբբի-րաբունի, ձմեռն-ձմեռան, ռամ-րամ, &c.

— When used as an initial it generally indicates foreign words. [*doctor.*]

Ռաբբի, *ք* *s. H. w.* Rabbi; master, Ռաբբունի *s.* my master, my lord.

Ռազմ, ից, ունի, անց *s. Persian w.* battle-array, rank, line, order; battle, war; -անեղ, կարգել զն, to marshal, to array; -գնել, *ի* -մանեղ, to make war, to fight, to assail; հաաա, նեղ զ-պարուց զօրաց, to put to rout, to disperse, to defeat, to discomfit.

Ռազմագէտ *s.* strategist; -գիտական *a.* strategical; -գիտութիւն *s.* strategy; -հաա *a.* defeating, dispersing, conquering; -մթեր *s.* ammunition, military stores; -մուս *a.* injured to war; martial; -ւոր *a.* warlike.

Ռազմիկ *a.* martial; -մայր *s.* warrior; -միւ *vn.* to make war.

Ռակայ, *ից* *s. H. w.* raca, fool, dolt, blockhead, madcap.

Ռահ, *ից* *s. Persian w.* way, road;

- գործել, հորդել, to travel, to go on a journey.
 Ռահարուսն s. door-keeper in Paradise; -կից s. fellow-traveller; -հորդ s. traveller; guide, escort.
 Ռահան, Բ s. bot. basil; աւաւ - mercury, dog's caul.
 Ռահեմ տո. to go, to march. [uous.
 Ռահնախուդ a. stormy, tempest.
 Ռահորդեմ տո. to start on a journey.
 Ռահրայ s. road-mender, road-maker; pioneer.
 Ռամ, Էջ S. Ռամիկ & Ռամ.
 Ռամգրիկ արուեստ s. cabalistic or magical note or writing.
 Ռամիկ, մկայ a. vulgar, low, plebeian, popular, common, vile, trivial; s. the vulgar, the common people, lower orders; աղէտ -ն, the ignorant mob.
 Ռամիկապաս s. camp-follower.
 Ռամկաբարդ a. coarse, low-mannered, clownish; -ծին a. low-born; -կան a. vulgar, popular, common, trivial.
 Ռամկապետ s. democrat; -աբար ad. democratically; -ական a. democratic; -ութիւն s. democracy.
 Ռամկապետ S. Ռամկորէն.
 Ռամկապար, այ s. demagogue; -ական a. demagogical, factious; -ութիւն s. demagoguery.
 Ռամկութիւն s. demagoguery; vulgarity.
 Ռամկորէն ad. vulgarly, popularly, trivially, commonly.
 Ռայ, Էջ s. Persian w. ensign of victory; -բ, pomp, show, luxury.
 Ռասիմ s. H. w. troop of explorers.
 Ռաստ s. Persian w. thick cloud.
 Ռասա a. Persian w. great.
 Ռասիմէճ s. turpentine.
 *Ռասիմիս S. *Փաթիմի.
 *Ռասիմիկ s. fellow, friend.
 Ռաբիա s. Gr. w. sound of breakers on the shore; reflux, ebb.
 Ռաբուայ S. Առհաւառէայ.
 Ռեկ, այ s. Gr. w. chink, crack, crevice; broken wave.
 Ռեմակալ S. Ռեմակալ.
 Ռեմին or Ռեմին s. earnest, pledge.
 Ռեմական S. Ռեմական.
 Ռեմին, անի, Էլ. Ռեմին, անի, տամբ s. Gr. w. resin, rosin, cedar-resin, colophony; -բեւեկն, pine-resin; -կեւաց, balm of life.
 Ռեմական, Ռեմական a. resinous.
 *Ռեդ s. cattle dung, manure.
 Ռեդութիւն S. Ռեդութիւն.

Ռիմ s. wickedness; -ակալ a. rancorous, resentful.
 Ռիշտ, ոչտայ a. niggardly, penurious, sordid, parsimonious, mean.
 Ռիթակոն, այ s. bombardier; -եմ տո. to bombard; -ութիւն s. bombardment.
 Ռիթակի s. grenadier; - լինել, to bombard; -ձգութիւն s. bombardment.
 Ռիթաւոր s. halberdier. [catapult.
 Ռիթաբար s. ballista-stone; ballista, Ռիթիկ, բկայ s. howitzer-shell; Ռիթիկն s. mortar. [hand-grenade.
 Ռիթախոս s. snuffler; -եմ տո. to snuffle, to speak through the nose; -ութիւն s. snuffling, nasitis; -կան a. nasal; -ձայն a. snuffling, having a nasal twang; -վար լինիմ տո. to scent, Ռիթիկիւր s. rhinoceros. [to smell.
 Ռիթուկ, գանց s. nostrils; S. Ընդարդաւ. [sordid.
 Ռիթուիմ տո. to become griping, Ռիթուկ s. penuriousness, niggardness, stinginess, avariciousness.
 Ռիթիկ, ձկայ s. Persian w. appointment, salary, pension, pay, hire, wages; maintenance. [pendary.
 Ռիթիկալ, այ s. pensioner, still.
 Ռիթիկալ s. plain-dealing, artless saying.
 *Ռիթիկ s. bot. salsola, kali.
 Ռիթիկան a. artless, ingenuous.
 Ռիթուկ s. artlessness, ingenuousness, simplicity, candour, sincerity.
 Ռիթու, ռիթայ s. shell, bomb, grenade; -ս արձակել, to shell, to fire shells, to shoot bombs. [գրուկ.
 Ռիթու, ռիթայ s. nose; pl. S. Ռիթ.
 *Ռիթ s. quarter, fourth part, fourth.
 Ռիթաբանակ a. dwelling in Russia.
 Ռիթի or -այ s. rob, inspissated juice.
 *Ռիթ s. outside corner of a building.
 Ռիթի s. marcasite, iron-pyrites; bot. matricaria, feverfew, cardiaca, mother-wort.

U

U (sē) սէ s. the twenty ninth letter of the alphabet & the twenty third of the consonants; u, n, two thousand; two thousandth.
 — It is sometimes confounded with the letter շ; as : աստիճան-աշտիճան, աստուճ-աշտուճ; & also in foreign names it is changed into s, Սիմի-Շմաւն, Սամարյի-Շամարյի.
 — It is sometimes placed at the beginning of words either for ornament or emphasis, & sometimes it is left out; for example : ստածել-տածել, ստաշին-տաշին, սթոլէ-թոլէ, սթափել-թափել, &c.
 — When it is used with other consonants at the beginning of words, it is generally pronounced լւ & not սէ; as : սթափ-լւթափ, ստերլ-լւտերլ, ստիլ-լւտիլ, սիլիլ-լւտիլ, &c.
 — On the contrary, when the word begins with the syllable սու or սի, than it is pronounced սէ both in its derivatives & in its cases, save some exceptions; for example : սուգ-սէգոյ-սէգալ, սոււ-սէւոյ-սէւալ, սիկ-սիկանալ, սին-սինոսի-սինանալ.
 — Sometimes at the end of adjectives it changes them into adverbs, as : մեծամեծա՝ greatly, երագա՝ quickly, սնդագոյն՝ instantly, խառագոյն՝ harshly, &c.
 — It is frequently used as a substitute for the letter ք in the plural; as, չիք ինչ հնար, արտասուան փարաւ տեցաւ, նոր է սքանչելի, &c.
 — As a demonstrative pronoun in the first person at the end of words it signifies *this, that*; for example : կինս զոր ետուր, this woman given me by you; զոր ասեմ, what I say; տէրս էւ

վարդապետ, I who am a lord and master. And sometimes it is used for ornament, as : յորոց միին էս բնակեալս եմ, among whom I live; զոր ինչ էս գործեմ, that which I do; զոր սայս խօսի, what he says; ոպէս էս եմ, as I am; վն իրացս այսոցիկ, for these things; զոր այժմս ասացի, what I have just now said.
 Սա, սորա, սմա, սովաւ. սղա, սոյա, սղաք. սղաք, սոյաք pron. this, that; սոյն սա. this one, he himself; սա է, it is he; that is to say; սա աւասիկ conj. however, yet, still.
 Սաբա a. old, aged, in years.
 Սաբակ or -բ s. H. w. wreathen work.
 Սաբաւորթ or լւթ, այ s. H. w. sabaoth, hosts, armies. [s. sabellianism.
 Սաբական a. s. sabellian; -ութիւն s. H. w. thicket; fig. par-don. [էութիւն s. sabeism.
 Սաբական a. s. sabean; -ութիւն or Սագ, այ s. goose (pl. geese); արու, gander; ձագ -ի, gosling; -վայրի, gannet, soland goose, anser bassanus; -չէ, the goose cackles. [gular.
 Սագալէն s. goose's foot; a. trian-
 Սագունակ S. Սագունակ.
 Սագա or այ, Է a. H. w. almighty.
 Սագալէ, Է s. H. w. the devil, lucifer, satan. [of the Temple.
 Սագերովթ s. H. w. sateroth, ranges
 Սագիր S. Սագիր.
 Սագակեցի, ցոյց a. s. sadducean; ազանդ -ցոյց, sadducism.
 Սագրանք s. instigation, suggestion, excitation, stirring up, solicitation, persuasion; counsel.
 Սագրեմ, էջի տո. to persuade, to advise, to excite, to suggest, to insinuate, to stir up, to provoke, to induce; to help, to contribute; to be the means of, to procure; to contrive, to invent, to form; to betray, to give up, to deliver. [ing, insinuating.
 Սագրիչ, -բոյ a. exciting, suggest-
 Սաթ, այ s. electrum, amber, yellow amber; սեւ - , black amber.
 Սաթուկ s. sponge; S. Սպունգ.
 Սալ, էջ s. anvil; slab, paving or flag stone; sheet of metal, plate.
 *Սալա s. Turkish w. basket; -զոյդ s. -maker; -կապ a. paved; - առնել, to pave, to flag.
 Սալամանդր s. Gr. w. salamander, quenchfire; - ջրային, water-eff.

Սալամ, -բ, ագ. -ուհի s. zool. francolin, heath-cock.

Սալայատակ a. paved with flag-stones; s. pavement; foot-pavement, foot-path.

Սալահամ, ագայ տո. to petrify, to become stone, to harden into stone.

Սալամբակ a. stone-hoofed, solid hoofed; s. steed, courser.

Սալար pl. -անի S. Սալար.

Սալարիմ, եգայ տո. to take refuge, to hide oneself.

Սալարի a. paved; s. pavement; -եմ, եգի տո. to pave; -ի s. paviour.

Սալարար s. flag-stone, flag; -եմ տո. to pave with -s.

Սալեթին s. pearl barley.

Սալիկայ s. bot. laurus cassia.

Սալին, ի a. Gr. w. foolish, mad.

Սալովայ S. Սիլովայ.

Սալոր, ոյ or ի s. plum; - դամոս, կեան, damson; - վայրենի, sloe, wild plum; - չոր, prune, dried plum, French plum; օտարակ ի -ոյ, plum-wine; -ի s. plum-tree; -իք s. plum-orchard.

*Սալպատոր s. ishghembè-dolmassi, (minced meat & rice wrapped in pieces of tripe).

Սալուս a. stony, hard, rough.

Սախս s. saddle; -եմ տո. to saddle.

Սակ, ագ s. reckoning, measure, account, number; condition, position, state, manner; interest, rate, duty, tax, imposition, tribute; order; convention, contract, agreement; budget; tariff; - արկանել չ ումք, to come to terms about the price, to bargain for, to contract, to strike a bargain for, to stipulate, to come to an agreement, to settle; եւ որ ի սոցին -ի, & of other similar ones; եւ որ այլ եւս սոցին -ի իրք, & of other like things; որոց -ի են, among whom are; եւ որ սոցին -ի են, & so forth, & so on, et cætera; մէջ դասկանի միով - արկեր չեա, didst not thou agree with me for a penny?

Սակամոնի or մոնի, նեայ s. Gr. w. bot. scammony, purging bind-weed.

Սակայն conj. but, notwithstanding, nevertheless, however, yet, always, besides, moreover. [hamper; S. Չամբիկ.

Սակառ, ագ, -ի, ուեայ s. basket,

Սակարան s. the Exchange.

Սակարկու, ագ s. bargainer; -թիւն

s. bargain, agreement, convention, contract.

Սակաւ, ուց a. few in number, inconsiderable, moderate, small, slender; ad. somewhat, less; - , աւ - , little by little, by degrees, by little & little, insensibly; - անգամ, - երբեք, rarely, seldom; ոչ - , many, much, not less; - ինչ, - ա, աւ - մի, few, not very, somewhat, rather, a little; աւ - մի, ի - ժամանակի, յետ - ուց, shortly, in a short time, for a moment; յետ - միոյ, shortly after; - ուք, with few attendants: in few words, briefly, in short; ոչ - ք ի նոցանէ, many of them; ճաշակեցի - մի մեղք, I ate some or a little honey; մարթի եւ ի - էն' - աւ, a little may be offered even of a little; S. Շառանամ.

Սակաւաբան a. curt, dry, brief, concise in speaking, pauciloquent; - ութի s. concise discourse, brevity of speech, pauciloquy; - բնակ a. thinly inhabited; unpeopled; - գէտ a. furnished with but little knowledge; - գիծ a. in few lines, short; - գին a. low priced, cheap; - գնաց a. used by but few passengers; - գնի ad. cheaply; - գոյ a. brief, short; - զաւակ a. having but few children; - զոր a. of little strength; - թերթ a. scanty leaved; - թիւ a. few in number, not numerous; - ժամանակ, կեայ or կեան a. of short duration, temporary; - ինամ a. requiring but little care; - խոս S. Սակաւաբան; - լինել, to speak but little, to be taciturn; - կեայ, կեցայ a. short-lived; - լինել, to be short-lived; - կեր, ագ a. frugal, sober; - կերութի s. sobriety; - կեցութի s. living but a short time, short life; - չամբեր a. restless, hasty, impatient; - չանդերձ a. lightly clothed; - չաւառ a. of little faith, hesitating, vacillating; - ձեռն a. of little strength, few in number, inconsiderable, accompanied by but few people; ad. thinly attended; - գունդ, a handful of soldiers; - մասնեայ a. summary, concise, brief, short, abridged; - մարդ a. thinly peopled; - մարդութի s. want of population; - մեան, երկ a. of tender age, young; - մեղ a. having but very few sins; - միւս a. short-witted, dull; - մոռութի s. narrow entry; - նամ, ագայ տո. to lessen, to grow less, to diminish, to decrease, to

be reduced; - նիւս a. narrow; - պեւ, սակաւ a. oligarchical; - պետութիւն s. oligarchy; - պէտ a. thrifty, frugal, sober, moderate; - պիտութի s. thriftiness, contentedness, moderation, frugality, sobriety; - պտուղ a. having but little fruit; S. Սակաւազաւակ; - ջան a. done with slight fatigue; - ջուր a. scarce in water; - վախճան a. transient, of short duration; - տար a. containing but little, not capacious, narrow; - տեսիլ s. smallness in appearance; - տեսութի s. short-mindedness; - տերեւ a. few-leaved; - տող a. composed of a few lines; - բանիւք, in few words; - տոյժ a. with little damage; - տուն a. in a few verses or lines, brief, succinct; - ցուցանեմ տո. to diminish, to reduce in number, to lessen, to make less; - ւոր a. few in number, inconsiderable, little; - ւորութիւն s. small number, scarcity.

Սակաւերամ a. of a small flock or herd; - երեւեայ a. seldom seen, rare.

Սակաւաժամանակայ or կեան S. Սակաւաժամանակ.

Սակաւիկ, - ինչ, - մի ad. a few, very few, almost none, almost nothing; in a moment or instant; - մի եւ, - միւս եւս եւ, - ինչ պիտոյ եւ, little is wanting to, there was but little wanting, it would but a little.

Սակաւոն a. of but few feet in height.

Սակաւութի s. small number or quantity, smallness, slenderness, scantiness, paucity; rarity.

Սակաւունակ a. having but a few.

Սակաւութի S. Սակաւ.

Սակաւորեայ a. having but few days; lasting a short time, ephemeral.

Սակեմ S. Սակ արկանեմ.

Սակեր, բ, ագ s. Latin w. sacer, rescript, decree. [faint.

Սակիմ տո. to languish, to become

Սակուղալուր s. gum sagapen.

Սակուր, կրի, կրաւ s. double-edged axe, battle-axe; S. Սակր. [bittern.

Սակա pl. - ուք s. zool. saker, goshawk;

Սակա, ի - քր. on account of, for, by reason of, in order to, for the sake of, with respect to, in consideration of, touching, concerning; յայն - , that is why, for which reason, for that purpose, on that account, therefore; յայն - , it is why, for this purpose or reason, on this account, consequent-

ly; - էր, why? for what reason? ի ձեռք - , for you, for your sake, on your account, in respect to you; յճր - , for whose reason? why? յոր or յորք - , - որոյ, on which account, therefore; - զի, because.

Սակր, կեր, կերք or կրով s. hatchet, axe; S. Սակեր; - սալեա s. chief personage, magnate; - սաւոր s. one armed with an axe, axeman; sapper.

Սակրոս S. Սկարոս.

Սահ s. slip, slide: troop, phalanx: *shoot, sprout; - սակաւ a. labent.

Սահանաբայ a. heavy, torrential, deluging; - խաղայ a. furious as a torrent; - կան, - չոս a. flowing like a cataract, impetuous, grand; - կարկաշ, - ձայն a. noisy as a cataract, resounding, obstreperous; purling; - սոյզ a. drowned by a cataract; - փակ s. mech. sluice, lock, water- or flood-gate; dam, mill-dam.

Սահանք s. water-fall, cascade, cataract; S. Սահանափակ; water-fall of a weir; sheet of water.

Սահարկեմ տո. to slide, to slip down.

Սահեղ a. fleeting, transitory.

Սահեմ S. Սահեցուցանեմ, Սահիմ.

Սահեցում s. sliding, slipping; fig. mental perturbation, vacillation, agitation, irresolution.

Սահեցուցանեմ տո. to cause to glide, to slip; fig. to agitate.

Սահիմ, եգայ տո. to slip, to slide, to glide; to flow, to be flowing, to run out, to pass over, to roll or glide on; to be agitated, to hurry along or away, to err, to wander, to yield to; - ի վեւայ սառի, to skate; - ի մոսայ, to slip from, to escape the memory; սահեալ անցանել, to run; to elapse, to glide away; սահեալ ասուղ, shooting star; սահեցաւ, he slipped, his foot or feet slipped.

Սահման, ագ s. bound, term, circumscription; bounds, limits, confines, frontier, borders; extremity, sphere; definition; statute, rule, regulation; decision, determination; jurisdiction, extent; department; neighbourhood, district, provinces; - ք, outskirts, suburbs; - ք հաւատոյ, articles of faith; - երկրի, կարուածոյ, landmark; - հասանել, to fix the boundaries of; յարգար - ս ամիտփել զին, to reduce to its proper limits; - զնիւ, to bound,

to fix bounds to, to limit, to end; -
գնել անձին, to propose, to deliberate,
to resolve; երդնուլ երդումն -աւ, to
bind oneself by an oath; անցանել
ը - , to overstep, to pass the limits
or boundaries; -աւ ասել, to say briefly;
յաղետալի - հասուցանել, to re-
duce to a deplorable state; S. Ջէն.

Սահմանաբար ad. definitively; -
գլուխ s. frontiers, confines, boundary
line, bounds, limits; -գոյ a. resound-
ing or murmuring from shore to shore;
-գիր a.s. constituent; institutor, legis-
lator; - Եղով, the Constituent; -
գրական a. constitutional; s. constitu-
tionalist; - միապետութիւն, constitu-
tional monarchy; -գրեմ, էջի va. to
fix the boundaries; to constitute, to
order, to regulate, to establish, to
determine, to decide; -գրեալ կէտ,
the appointed day or time; -գրութիւն
s. fixing the boundary, setting up land-
marks; constitution; statute; ordin-
ance, regulation; decision; definition;
-կալ, աջ s. prefect, governor; a. bor-
dering upon, confining, conterminous,
limitary; -կան a. bordering upon, ad-
jacent to; definitive; gr. indicative;
բանիւ -աւ կապել, to excommunicate;
-կից, -կողմն a. circumjacent, border-
ing, close to, adjacent, neighbouring;
-կցութիւն s. neighbourhood; -չափ, էջ
s. demarcator; -չափութիւն s. decisive
measure; meter; -պահ, աջ s. front-
ier guard; lord of the marches, prov-
incial governor; - զօրք, frontier
garrison or guard; -րկու, աջ a. s.
constituent; -ւոր a. bounded, limited,
circumscribed; -փոխ լինիմ vn. to
change the boundaries; to change
the ancient statutes; to transmigrate,
to pass from one place to another;
-փոխութիւն s. change of the ancient
laws or statutes; transmigration, em-
igration; -քար s. mile-post, -stone.

Սահմանել, էջի va. to bound, to
limit, to set bounds to, to circum-
scribe; to define, to determine, to fix,
to decree, to establish, to institute;
to regulate, to decide, to resolve, to
propose, to deliberate, to stipulate,
to prescribe; to destine, to design, to
affect; to consist, to measure, to
weigh; յառաջագոյն or յառաջ - ,
to predestine; - սահմանս զանձնէ իւրմէ,
to bind oneself by an oath to; - անգր

քան, to confine, to banish, to exile;
-իմ vn. to have for boundaries; to be
bounded, limited; to contain, to com-
prehend; to be measured; constitut-
ed, established; defined; մահաւաճ -
to submit to death, to die; սահմա-
նեալ ժամանակ, epoch decided on,
fixed time.

Սահմանիչ s. definer; horizon.
Սահմանորդ S. Սահմանակից.
Սահմանորէն S. Սահմանաբար.
Սահմի s. the third month of the
ancient Armenian calendar, March.
Սահակ s. mech. slide-bar, guide.
Սահուկ S. Լպիրծ.
Սահուն s. sliding, slipping, fall.
Սահուն a. slippery; fugitive, wan-
dering, runaway. [մանոր-
Սահմանորդ, աջ, -այ, էջ S. Սալա-
Սաղասա a. slippery, failing, frail,
wavering, unsteady, inconstant, fickle;
-աշեմ s. slow going, gentle move-
ment; -եցուցանեմ va. to turn aside,
to pervert, to seduce; to exercise;
-իմ, էջայ vn. to exercise oneself in;
-ուսն s. exercise.

Սաղար, աջ s. Persian w. general in
chief; troop from which the generals
were elected; փուշախան - , general
commanding the Guards; -անք s. pl.
the generals.

Սաղարդ or -թ, ուշ, էջ or աջ s.
leaf, leafy branch; էջ long hair.

Սաղարթաբեր a. bearing or produc-
ing leaves, frondiferous; -գեղ a. ad-
orned with leaves, leafy; - որթ, vine
adorned with leafy branches; -զարդ,
զուարթ or զուարճ a. leafy, verdant,
green, covered with leaves; -թափ a.
stripped of leaves, leafless; -լի a. full
of leaves, leafy; -խիւ a. of a thick
foliage, leafy; -ծաղիկ a. covered with
leaves & loaded with flowers; -ձեմ;
-ձոխ S. Սաղարթազուարճ; -խիւ;
-նամ, աջայ vn. to shoot forth leaves,
to sprout, to be leafy, green; -պատ
a. covered with leaves; -տունի s.
green tree; -ւոր a. leaved, leafy; -ւո-
րիմ S. Սաղարթանամ; -փթիթ a.
sprouting, budding.

Սաղարթիմ, էջայ S. Սաղարթանամ.
Սաղարթումն s. shooting forth
branches & leaves.

Սաղարթուն S. Սաղարթալի.
Սաղարութիւն s. generalship.
Սաղաւարտ, էջ s. casque, helm,

helmet, head-piece, morion; Armen-
ian mitre; -աւոր a. helmeted; -իմ, է-
ջայ vn. to wear a helmet or mitre.

Սաղմն, մին s. embryo, foetus; -
աւնուլ S. Սաղմնաւեմ; -աբոյն մզանք
s. amnios, secundine, after-birth; ma-
trix, womb, uterus; -անամ S. Սաղմն
աւեմ; -անցութիւն s. abortion, prema-
ture birth; -աւեմ, էջի va. to con-
ceive, to be with child; S. Յղանամ;
-աւեցուցանեմ va. to cause to con-
ceive; S. Յղացուցանեմ; -աւութիւն s.
conception; S. Յղութիւն.

Սաղմս, աջ s. Gr. w. psalm; --book,
psalter; - ասել, to recite or sing
psalms; to play on the harp, to sound
the lyre; S. Սայր; -աբանեմ va. to re-
peat the psalms; to compose psalms;
-ական a. salmodic; -ք s. psalms; -ա-
կից a. singing psalms together; -ա-
նուագ, -ասաց a. reciting, singing
psalms, praising; s. psalmist; -ասաց-
ութիւն S. Սաղմսերգութիւն; -արան s.
psalmtery, harp, decachord, dulcimer,
tympnum; psalter, psalm-book; -ա-
փոխ s. a psalm; -եմ, էջի va. to re-
cite, chant or sing psalms; -երգ, աջ,
-երգեաց, գիւ, գող or գու, աջ s.
psalmist, psalm-singer; -երգեմ va. to
sing psalms, to praise; -երգութիւն s.
psalm-singing, psalmody; -իկ pl. -
կուք s. small psalter; short psalm;
-ողոգ s. psalm-singer, clerk; -ողոգու-
թիւն s. psalm-singer's office; -ողութիւն,
-ութիւն S. Սաղմսերգութիւն.

Սամայէլ H. w. S. Սագայէլ.

Սամարուհի sf. Samaritan.

Սամարաիկոս a. tumultuous.

Սամետ, -է, -էք or աչք, -ի, * Սա-
մէթէլ s. leather thong of the yoke,
knot of the yoke. [or potion.

Սամթաղուր s. dill- or fennel-water

Սամիթ, մթի or մթոյ s. anise, dill;
fennel; - վայրենի or ծովային, sam-
phire, crithmum.

*Սամիր s. large millet.

Սամիք, մեաց s. yoke, wooden collar
for draught oxen; էջ. whip-staff, til-
ler-shaft, tiller ropes.

Սամյը, մուրաց s. sable; - or

Սամուրենի s. sable-skin.

Սամարեմ vn. to strut along or a-
bout, to look grand.

Սամոի sf. strumpet!

*Սայա s. women's long gown.

Սայապէս S. Սայէս.

Սայթաք a. fickle, inconstant, un-
steady, changeable; agile, quick,
nimble; -եմ, էջի vn. to slip, to
stumble, to trip, to take a false step,
to fall; էջ. to falter, to waver, to be
unsettled, to go astray, to err; -եմ,
էջուցանեմ va. to cause to slip or
stumble, to trip up; էջ. to lead astray,
into error, to delude; -ուսն s. stum-
bling, slip, false step, fall; էջ. error,
aberration.

Սայլ, էջ s. waggon, chariot, cart;
ast. arcturus; boötes; -աչքործ, աջ s.
cartwright, wheelwright; -ակ, աջ s.
small cart, truckle, dray-cart; - ձե-
ռաձիգ, barrow, hand-barrow; -ա-
կաք s. baggage-waggon; ammunition-
waggon; -ակերպ աստեղք s. ast.
arctus; Charle's wain, the Great Bear;
ursa major; -ավաստակ s. barrow-
man; -ասունք a. living in carts, no-
mads, wandering, errant; -այլից s.
shaft of a vehicle; -իկ s. wheel-bar-
row; -իւ s. wheel-chair; -որդ, աջ s.
carter, waggoner, driver, carrier.

Սայր, էջ s. edge, sharpness; S. Սար;
աստակէլի - սուսերի, to put to the
edge of the sword; -աղիք s. edge; -ա-
սուր a. well pointed, sharp, cutting,
piercing, trenchant; - սուսեր, trench-
ant glave. [pro.

Սայրուց s. mar. the interior of the
Սան, էջ s. kettle, boiler, caldron,
saucepan, stewpan; chem. still, cucur-
bite; - Պապենի chem. Papin's digester,
athanor, digesting-furnace.

Սան, ուշ, -ական s. nursling, foster-
child; pupil, scholar; godchild; -ա-
կիցք s. children having the same god-
father; -աչայր s. godfather; -ամայր
sf. godmother. [Sanir.

Սանայիրաւերմ a. grown on mount

Սանգաստականք s. contempt, scorn.

Սանդ, էջ s. pounding-mortar; -

հրեղէն, petard.

Սանդալ, ի or ոյ s. sandal; փայտե-
ղէն - , wooden-; -աւոր a. shod with
or wearing -s; -իկ s. small - , slip-
shoe, slipper. [crush in a mortar.

Սանդաւարեմ, էջի va. to pound or

Սանդարամեա, ի, -ք, տայ or աից

s. Tartarus, hell; -ք երկրի, the deep

caverns of the earth, abyss, hell, pit;

- , -ական, -ային a. tartarean, hellish,

infernal, satanical, devilish; - զէք,

the infernal divinities; - ածնք, diony-

sia, dionysiaca; -*սահանք* *s.* demons, devils, the damned, souls of the dead, shades, spirits; -*սպետ* or *[Pluto]*.

Սանդարապետ *s.* god of Hades, *Սանդիբառն* *s.* pestle; - *մեքենական*, crushing- or stamping-mill; - *մեծ*, large heavy pestle; - *փոքրիկ*, small *Սանդաձեւ* *a.* ladder-shaped [pestle] *Սանդամասն* *s.* round, step.

Սանդուխթ or *դուղք*, *դուղց* *s.* stair-case, stairs, ladder; *երկբացիկ* -, double ladder, trestles; *ծալածոյ* -, folding ladder; - *չուանեայ*, rope-ladder, foot-rope; - *հրդեհի*, fire-ladder, -escape; - *պաշարման*, scaling-ladder; - *չըմանակաւ*, winding staircase; *երանել* *ընդ* -, to go up stairs; *իջանել* *ի սանդուղց*, to come down stairs; *երանել* *ի վեր սանդուղք*, to scale, to climb over, to escalate; *երանել սանդուղք* *ի պարիսպս*, to scale the walls.

Սանդղար *s.* *S. Սանակից*; god-child's brother.

Սանձ, *ուց*, *զք* *s.* bit, curb, bridle, rein, snaffle; *ից*, check, curb; - *զօրու թէնաչափ* *mech.* dynamometrical brake, friction-brake; - *ս դնել*, to put a check upon, to curb, to put a term to; - *ս արկանել* *S. Սանձեմ*.

Սանձաբեկ, - *կոծ առնեմ* or - *կոծեմ* *S. Սանձահարեմ*; - *կալ* *S. Երանանակալ*; - *կոտոր* *a.* breaking the reins, untameable, indomitable; - *լինել*, to break loose, to break the bridle; - *հարեմ*, *եջի* *va.* to bridle, to curb, to check, to rein; to subdue, to break in; - *հարուհ* *s.* bridling, reining, curbing, repressing; *սուանց* - *թէ*, dissolutely, impetuously; - *բար* *s.* bridle-maker; - *բարականն* *s.* bridle-making; - *բիւռ*, *այ* *a.* reining, checking, breaking in; - *բիւռ* *թէ* *S. Սանձահարութէ*; - *բձակ* *a.* unbridled, unruly, unrestrained, unchecked, lawless; dissolute, loose; - *գերասանակն* *թողուլ*, to give a horse his head, to slacken the reins.

Սանձեմ, *եջի* *va.* to bridle, to break in; to rein in, to check, to hold in, to repress, to conquer, to abate, to mortify.

Սանձումն *s.* check, restraint, curb. **Սանեքք* *s.* weaver's large comb.

Սանար, *ի* or *ոյ*, *սեքք* *s.* comb; **row* of toes; - *նեղատամն*, small-toothed comb; - *լայնատամն*, large-toothed -; - *փղսկրեայ*, ivory -; *խոզանակ սան-*

սեքք, --brush; *քսակ սանեքք*, --case; - *սասանակալ*, weaver's -; - *կանեփի*, *վելլ*, hatchel, flax-, hemp-; - *բրդոյ*, card to comb wool. [maker.

Սանարագործ, - *փաճառ* *s.* comb. *Սանարեմ*, *եջի* *va.* to comb.

**Սանարուկ* *s.* bot. *S. Շոկէզ & Շրէզ*; - *ք* *s.* combings.

Սանարումն *s.* hackling, hemp or flax dressing; combing, carding.

Սապատ, *այ* *s.* trunk, coffer, safe; basket; *S. Չուգեմ*; - *ուղտու*, camel's hump; - *ողին*, hump, humpback, gibbosity; - *ակ*, *այ* *s.* casket; hand-basket; - *աւոր* *s.* pedler, hawker, huckster, petty dealer; - *ողն* *a.* crook- or hump-backed, gibbous; *s.* hunch-

Սապենեթ *S. Պրահաւթոյք* [back. *Սապէս* *ad.* thus, so, in this manner.

**Սապար* *S. Խեղ*, *Հալմ*. **Սապոն*, *ի* *s.* soap; *S. Օձառ*.

Սապո *Arabic w.* *S. Հալուէ*. *Սառ*, &c. *S. Սառն*, &c.

Սառայածին *a.* born of Sarah. **Սառառ* *s.* coarse large sieve.

Սառելի *a.* gelable. *Սառիմ*, *եջայ* *vn.* to freeze, to be frozen, to glacial, to congeal; **-*

պողոց, *ծաղկանց*, to be frost-bitten, nipped by the frost. *Սառն*, *սին*, *սանց* *s.* ice, frost; glazed frost; crystal; *a.* frozen; *հատոր սառանց*, piece or block of ice.

Սառնաբեր, - *գործ* *a.* producing frost or ice, ice-cold, frosty, freezing; - *գոյն* *a.* ice-coloured; - *լիճ* *s.* frozen lake; - *կան* *a.* glacial, icy; - *կերպ* *a.* ice-like, icy, glassy, crystalline, translucent, pellucid; *s.* crystalloid, hyaloid, crystal form; - *կոյո* *s.* glacier; - *հալ* *a.* thawed, melted, liquefied; - *հար* *a.* frost-bitten; - *հրդեհ* *s.* cold & hot beyond endurance (hell); - *ձեւ* *S. Սառնակերպ*; - *մած* *a.* surrounded or covered with frost or ice, frozen, ice-bound; - *մանիք*, *նեայ* *s.* ice; frost, icy cold; *չէկն ցրտաշունչ* -, sharp & biting winds blow; - *մանուա* *a.* very cold, icy, freezing; - *լին* *a.* icy, glacial; crystalline; - *նամ* *S. Պաղիմ*; - *նման* *a.* ice- or crystal-shaped; - *չէն* *a.* built with ice; - *պատ* *S. Սառնամած*; - *ջուր* *s.* chem. water of crystallization; - *սառայ* *a.* extremely cold, freezing, glacial, icy, chilling; - *սեք* *a.* icy, cold, stony, cruel; - *սոյզ* *a.* caught in the

ice, frost- or ice-bound; - *սեւ* *a.* chem. hyaline, glassy; - or *սեւակ* *S. Սառնակերպ*; - *սառն*, - *րան* *s.* ice-house; - *ցուցանեմ* *S. Սառուցանեմ*.

Սառնեղէն *a.* frosty. *Սառնորակ* *a.* crystalline; *s.* jelly; - *բուսական*, pectine; - *հիւթն աչաց*, crystalline humour.

Սառնութի *s.* nature of ice, iciness. *Սառնում*, *Սառչիմ* *S. Պաղիմ*.

Սառնոց *s.* ice-house. [glazed frost. *Սառոյց*, *ուցի* *s.* frost, icy cold; ice,

Սառումն *s.* congelation; *կէտ սառման*, freezing point.

Սառուցանեմ, *յի* *va.* to freeze, to ice, to frost, to chill, to congeal, to coagulate; - *յեւալ* *a.* frozen; - *ծով*, North sea or Frozen Ocean; - *գոտի*, frigid zone. [ing.

Սասն *s.* *S. Սասնումն*; *a.* trembl-
Սասնեմ, *եջի*, - *եցուցանեմ* *va.* to shake, to jog, to jolt, to stagger; to move, to astonish; to frighten, to terrify; - *զոտն ուրուք* *յերկրէ իւրմէ*, to cause a person to emigrate.

Սասնիմ, *եջայ* *vn.* to be shaken, to totter; to tremble, to shudder; to be dismayed, cast down; - *ի հիմանէ*, to shake to its very foundations; *սասն նեւալ կալ*, to stand abashed. *Սասնոտ* or *նուտ* *a.* moveable; - *դաշտ*, the sea.

Սասնութի, - *ումն* *s.* shaking, staggering, tottering; quailing, shudder, thrill, trembling; earthquake.

Սաստ, *ից* *s.* bitter, angry reproof, scolding, rebuke, threat, menace; chastisement; - *իշխանակերպ*, *մեծաւ պայելուց*, majesty; - *իշխանական*, authority, haughtiness; - *աչաց*, piercing glance; *ի* - *մառչել* *ը ումէք*, to reproach bitterly, to scold sharply.

Սաստական *a.* threatening; - *բար* *s.* scolder.

Սաստեմ, *եջի* *va.* to reprimand angrily, to rebuke, to scold, to speak authoritatively, in a threatening tone, to threaten, to apostrophize, to bid or order imperiously; to hush, to still, to quiet.

Սաստիկ, *սկայ* *a.* excessive, extreme, great, grievous, enormous; intense, violent, vehement, impetuous, strong, lively, ardent, fiery; rigid, rigorous, rude, severe, austere, insupportable; - *սգէտ*, downright or per-

fectly ignorant person; - or - *ս ad.* vehemently, vigorously, impetuously, strongly, with all one's force, power or strength; greatly, excessively, extremely, grievously, violently, sharply, harshly, rigidly, severely, rigorously.

Սասիչ *s.* a scold, chider, rebuker. *Սաստիւար*, - *գին*, *դոյն* or *դոյն* *S.*

Սաստիկ ad.; - *բուրումն* *s.* great fragrance; - *խոս* *a.* chirping, chattering excessively; - *կան* *a.* great, terrible, violent; - *մակբայ* *gr.* intense adverb; - *մասնիկ* *gr.* increasing particle; - *կոծ* *a.* severely reprimanded, sharply reproached or harshly punished; - *առնել*, to load with reproaches, to reprimand severely, to rebuke sharply, to huff, to lecture, to taunt, to chide, to burst or launch out bitter invectives, to break out in scolding or upbraiding; - *լինել*, to be sharply reprimanded, harshly scolded; - *կսկիծ* *S. Դառնակիծ*; - *հարուած* *a.* struck brutally; - *հոլով* *a.* turning or revolving rapidly; - *ձայն* *a.* rolling, resounding, roaring; - *շաղկ* *S. Քաջաշաղկ*; - *շոյզ* *a.* very agitated, moved, in great emotion; - *սէք*, ardent love; - *նամ*, *այայ* *vn.* to increase in force, in intensity, to be strengthened by, increased, to grow; to be enraged, very angry; - *մարտին*, to become exasperated, to grow most ferocious; - *նայր հրաման թագաւորին*, the king's order was pressing; - *նգամ* *S. Ֆաղթանգամ*; - *չառաչ* *a.* very noisy, clattering; - *հնչէին զագականին*, all the bells rang a full peal; - *շունչ* *a.* blowing violently; - *պահանջ* *a.* required rigorously or severely exigible; severe, rigid, inexorable; - *պատիժ* *a.* rigid, severe, excessive, atrocious; - *պէս* *S. Սաստիկ ad.*; - *լինջ* *S. Բնալինջ*; - *սառայ* *S. Սառնասառայ*; - *վէր* *a.* severely wounded; - *սեւակ* *a.* atrocious, horrible, cruel; - *ցուցանեմ* *va.* to render intense, violent or strong, to strengthen, to augment, to increase; - *զպատերազմն*, to foment, to exasperate warfare; to turn the enemy's flank; - *զհրամանն արքունի*, to enforce the king's command.

Սաստիւռի *s.* intensity, vehemence, impetuosity, rage, violence; rigour, rigidity, severity, rudeness; grievous-

ness, enormity, extremity.

Սառակ *s. dead body; corpse of an unbeliever; a. simple, single; unadorned; -սպիտակ, quite white; -մարդ զԲն ասել, to declare our Lord a mere man.

Սառակամահ լինիմ, մեռանիմ vn. to die a cruel death, to perish miserably.

Սառակեմ, էջի va. to kill, to slay, to massacre, to put to death, to take away life, to butcher, to slaughter, to exterminate, to extirpate; to destroy, to overthrow, to make havoc of, to get rid of; -իմ vn. to perish, to die; to be destroyed or exterminated.

Սառակիչ s. that kills, that puts to death cruelly, exterminator, extirpator, destroyer.

Սառակում s. extermination, extirpation, death, havoc, destruction; -ի -մանիլ, to perish; սառակմունս առնել, to make carnage; կոտորել ի - , to destroy utterly, to exterminate.

Սառակալան a. mortal, deadly, fatal, mortiferous, lethal, murderous, destructive.

Սառան, ի, իւ s. adversary, opponent, antagonist, enemy; Satan; -յաւրացանել ումէք, to stir up an adversary, to raise or create difficulties, to raise objections to.

Սառանայ, ի, իւ s. Satan, demon, devil, evil spirit; S. Սառան & Բանսարկու.

Սառանայազգեաց S. Սառանայակիր; -գէն a. incited to, possessed by a devil; -խօս a. treating or dealing with the devil; -ծին a. born of Satan; -կան a. devilish, satanical, diabolical; -կիր a. possessed by a devil, raging, furious, demoniacal; -կուր a. enticed, allured by the devil; -միս a. evil-minded, as wicked as the devil, very malicious, diabolical, devilish; -նամ, աջայ vn. to become a devil, to be malevolent; -պաշտ a. devil-worshipping; sold to the devil; -սէր a. fond of the devil; -յուցանեմ va. to cause to become devilish, diabolical; -ւոր S. Սառանայական.

Սառանայինք s. things of the devil.

Սառանայոս a. furious, raging, demoniacal.

Սառանայութիւն s. devil's nature; devilry; malignity; witchcraft, devilish trick.

Սառաս, ոյ s. mother of pearl; S. Փեղէնայ.

Սառար, աջ s. workman, artisan, operative; labourer, husbandman; weaver, help, succour, aid; helper, assistant, auxiliary; fellow; cause, author; - պատմութիւն, additional professor of history; - լինել or -էմ, էջի va. to help, to assist, to aid, to co-operate, to contribute, to serve; to do, to labour; -ութիւն s. help, succour, assistance, co-operation; fellowship, admission; woollen-trade.

Սատեր, աջ, Սատր, սեր s. Gr. w. stater, didrachm (money & weight); -անամ vn. to raise to dignities.

Սատիր s. Gr. w. satyr, faun; * - or սատուր S. Սակր, Սակուր; -ական a. satirical.

Սատն s. Gr. w. satum, setier, (2 English gallons, or 16 English pints of wine).

Սատր, ի or ոյ s. thin silken crape; napery; seat, sofa, settee, settle.

Սատրապ, ից, -եմ s. satrap, lieutenant of a county, prefect; -ութիւն s. satrapy.

*Սատրեմ va. to plant separately.

Սար, ոյ or ից s. height, eminence, top, summit, peak; cape, promontory, point; -ք, furniture, moveables, equipage; harness; all that follows, rest.

Սարաբարձր a. high-topped, very high or elevated, lofty.

*Սարած a. varnished.

Սարակ s. small height, upland, hill; mare, brood mare.

Սարակինոս, աջ s. Saracen. [land.

Սարահարթ a. flat-topped; s. table.

Սարանամ, աջայ vn. to become elevated, to appear high; ից. to take ill, to be or get angry; not to deign to.

Սարապիս . Սերապիս s. Serapis, Apis.

Սարաս, ի s. form, fashion, manner, resemblance; custom, habit, usage; յայնմ -ի, in that state; ի -ի, so as, as; այսպիսի -իւ, so, in such a manner.

Սարասիմ, էջայ vn. to be affected by.

Սարասակ, աջ s. zool. tinnunculus or kestrel.

Սարասան s. Arabic w. ast. Cancer.

Սարաւանդ, -ակ, աջ s. cape, headland, promontory, foreland; -եմ, էջի va. to build altars in high places; -իմ vn. to sit in high; to tower; to be of very ancient lineage.

Սարաւոյթ s. edifice built on high, terrace. [granary.

*Սարբի s. emporium of corn or flour.

Սարբնայ or Սարբինայ s. vine-trellis.

*Սարգեմ or կեմ va. to make ready.

Սարգ, ից s. spider; bot. laurel, bay-tree; zool. starling; երգաբնակ, նրսատակ, ուղղնթաց, շեղնթաց, թեւէհան, սիւռոյ, Թափառուկ, մորար, ուսին, ջրային -ք, house-, sedentary, retrigrade, laterigrade, spinner, snaring, vagrant, erratic, land-, water-spiders; արագ or ժիր, նուրբ, կայտառ, խիզախ or արի, ճարտար or ճարպիկ, հնարազետ, հանձարեղ, գիտուն, վաստակաւոր, արթուն -, agile, cunning, quick, prompt, skilful, industrious, ingenious, knowing, laborious, vigilant spider; կախուկ, վերնակառ or վերամբարձ, մանողակ, փորեղ or տղնդեր, տգեղ or մախիղ, անհեղեղ, սոսկալի, Թունաւոր -ք, hanging, suspended, spinning, big-bellied, ugly, deformed, frightful, venomous spiders.

Սարգաբոյն S. Սարգիստայն; -խոս s. bot. spider-wort, anthericum ossifragum; -նիւ a. woven by a spider, as thin or fine as a cobweb.

Սարգեղունդն s. sardonix.

Սարգենատեր a. produced by the laurel, lauriferous, bay.

Սարգենեան, -դենի a. laurel.

Սարգենի, -դի, դւոյ s. laurel.

Սարգին, աջ s. cornelian.

Սարգիստայն, ից s. cobweb, spider's web; սրբել զ-ս, to sweep down the -s; - ձգել ծածկոյթ զերեսօք, to hind behind a cobweb, to try to conceal what is manifest, to cover with pretexts. [laughter; risus sardonius.

Սարգնեան a. sardonian; - ծաղր, - *Սարդոյ, -ոս S. Սարգիստայն.

Սարեակ, -եկ, աջ s. black-bird.

Սարեկիկ s. finch, chaffinch.

Սարեմ vn. to threaten, to cry out

Սարեթութիւնի sf. Sareptan. [against.

Սարիկ s. zool. sarigoy, opossum.

Սարիք, բեաց s. cord, band, rope, chain; - նաւու mar. rigging.

Սարիւրան s. crater, cup, large goblet; քամել զ-, to drink off, to quaff.

Սարկաւազ, աջ, ունք, դայ s. deacon; servant, minister; աւագ - . archdeacon; -ական a. diaconal; -ակից s. fellow-deacon; -անոյ, -ստուն, -ա-

րան s. vestry-room, vestry; -ապետ s. archdeacon; -եմ, էջի va. to serve, to minister, to attend; vn. to be served or attended; -ութիւն s. deaconship, deaconry; service, ministry; -ուհի sf. deaconess; abbess.

Սարկեւաւաք or -եւաք s. horny tips of birds' claws; S. Մաղիւ.

Սարմատ, աջ, -աջի a. Sarmatian; -իւ s. Sarmatia.

Սարոյ, ից s. pine-tree. [eers.

Սարստանիք or նեւաք s. mountain-

Սարուած, -ութիւն s. instrument, tool, apparatus, harness, furniture; նաւ կազմեալ նմ սարութիւն, ship complete in stores & rigging.

Սարուփարթայ s. baggage-train, stores, implements of war.

Սարստեցուցանեմ, Սարստիմ, էջայ vna. to dry, to dry up.

Սարստուն s. drying, dryness.

Սարսարակ s. zool. field-fare.

Սարսարեկ s. zool. woodcock.

Սարսափ s. shuddering, consternation, great fear, panic, horror; -ելի a. frightful, dreadful, tremendous, appalling, horrible, terrible; enormous, stupendous, wonderful; -եմ S. Սարսափիմ; -եցուցանեմ va. to cause terror, to strike with consternation, to cause to shudder or shiver with fear or horror; -իմ, էջայ vn. to quake with fear, to be horror-struck, seized with consternation, to have one's hair stand on end; - ոսկերաց, to be terrified, horrified; - ի ջրայ, to shiver with cold; սարսափեցան ոսկերք իմ, a cold shiver ran through my whole frame; -իւն s. start, thrill, cold shiver, shudder; -ումն S. Սարսափ.

Սարսել S. Սարսափելի.

Սարսեմ, էջի vn. to quake, to totter, to start, to feel a thrill of fear, to shudder, to tremble, to quiver.

Սարսեցուցանեմ va. to shake, to cause to totter or shiver with fear.

Սարսիմ, էջայ, Սարսնում or Սարսչիմ S. Սարսեմ.

Սարսումն S. Սարսափումն.

Սարսուռ, սոյ s. shivering, cold chill, chilliness, trembling, terror; - առնուլ or ունել զոք, to quake with fear, terror or horror.

Սարսազին, -ի or լից a. horrible, terrible, fearful, tremendous.

Սարսում, աջայ vn. to quake, shake, 82

shiver or tremble; - *ի ցրայ*, to shiver with cold, to quake all over.

Սարսուռ or *սեր* *a.* tremulous, undulating. [*shiver* or to tremble.

Սարսուռացանեմ *va.* to cause to *Սարսուռի* *S.* *Սարսուռի*. [*սարսուռ*.

Սարսուռ, *սեր* or *սուռ* *S.* *Սարսուռ* *a.* moveable, everchanging, unstable.

Սարսուռ or *Սարսուռի*, *սերայ*, *սուռ* *յեալ* *vn.* to be shocked at, estranged, alienated, to have an aversion to, to withdraw, to abandon; to be horrified, scared, to take umbrage; - *ի ստեղծ*, to be weaned, disaccustomed.

Սարսուռացանեմ, *յի* *va.* to rebuff, to spurn, to repulse, to shock, to estrange, to cause a separation, to alienate, to detach; to scare, to startle, to cause or give umbrage to; - *ի ստեղծ*, to wean, to disaccustom. [*ding*.

Սարսուռիչ *a.* disgusting, forbid-

Սարսուռիչ, *ից* *s.* arbour, vine-ar-

Սաւան, *այ* *s.* sheet. [*bour*, *bower*.

**Սաւանայ* *s.* shrill fife or whistle.

Սաւանազարդ *a.* adorned, furnished with wings; - *թեւ* *a.* whirring, flapping the wings, flying about, hovering, soaring; - *ձայն* *a.* humming, buzzing; - *համ* *S.* *Սաւանիմ*; - *պատ* *a.* surrounded or covered by wings; - *տարած* *a.* spread (wings).

Սաւանիմ, *եցայ* *vn.* to flap the wings, to flutter about, to hover, to soar, to fly high. [*flight*, flying about.

Սաւանուռ *s.* flapping, fluttering, *Սաւանաբար* *ad.* like Saul.

Սաւոր *s.* black poplar.

**Սաւալ* *a.* flat. [*true*, lying.

Սաւասուռ *a.* *Gr.* *w.* quite false, un-

Սաւարայ *s.* fife.

Սաւիրայ *Gr.* *w.* *S.* *Շափիւղայ*.

Սաւոր, *ոց* *s.* urn, amphora, pot, pitcher, jug, jar. [*barber's* calling.

Սաւրական or *Սաւրողական* *s.* *Սաւրեմ*, *եցի* *va.* to shave, to shear; *S.* *Սօրուք*; - *իմ* *vn.* to get shaved.

Սաւրիչ *s.* barber, hair-dresser.

Սաւրուռ *s.* shaving; hair-dressing.

Սաւրուլ *sf.* tire-woman.

Սաւափաթանք *s.* sycophancy; juggling tricks. [*large* hood or cowl.

Սաւուլայ, *ի*, *իւ* or *ու* *s.* *Latin* *w.* *Սաւրեմ*, *եցի*, *Սաւրիմ*, *եցայ* *vn.* to hide oneself.

Սաւոր *a.* mournful, dreary, dole-

ful, sad; - *զգած* *a.* in mourning; lugubrious; - *լինել*, to be in mourning; - *զգեայ*, - *զգեստ* *a.* wearing or clad in mourning; - *լինել*, to wear or to put on mourning; - *թափեմ* *vn.* to leave off mourning, to go out of mourning; - *ի* *a.* mournful, lugubrious, sorrowful, sad, fatal, gloomy; - *կեց լինիմ* or - *կցիմ* *vn.* to go into mourning, to complain, deplore or condole with or together, to commiserate.

Սգամ, *այցայ* or *յի* *vn.* to be in, or to wear mourning, to mourn; to afflict oneself, to be sorrowful, to regret, to be moved, to bewail, to lament, to deplore.

Սգայական, &c. *S.* *Չգայական*, &c.

Սգապատ *a.* covered with black or mourning; - *սեր* *a.* fond of mourning; - *սիրութիւն* *s.* immoderate love of mourning; - *սեռակ* or *սիկ* *S.* *Սգալի*; - *ցուցանեմ* *va.* to grieve, to sadden, to afflict; - *ւոր* *a.* in mourning; mournful; *սուգ* *սանուլ* - *օք*, to wear mourning; - *ւորիմ* *vn.* to mourn; - *ւորութիւն* *S.* *Սուգ*.

Սգումի *s.* mourning; grief, pain.

Սեմք, *սեմոց* *s.* threshold; doorpost, jamb.

Սեւ, *սեւոյ* *a.* black; *fig.* sad, gloomy; *s.* ink; negro; black; - *փայտ* *S.* *Սեւնոս*; - *սեւ* *a.* black, dark, obscure. [*empress*; *pn.* Augusta.

Սեւաստ or *Սեւաստ* *a.* *sf.* august; *Սեւաստոս* or *Սեւաստոս* *a.* *s.* august; emperor; *pn.* Augustus.

Սեւեմի, *Սեւեմի*, *Սեւեմի* *s.* *Gr.* *w.* palm-leaf vest, garment made of palm-leaves.

Սեթեւեթ *s.* garb, dress, ornament, attire; affectation, primness; paint; - or - *եալ* *a.* embellished, adorned, pompous; finical, affected; - *աբար* *ad.* with inflated language; - *անք* *s.* finery, gewgaws, tinsel; - *եմ*, *եցի* *va.* to dress up, to trim or trick out, to bedizen, to bedeck, to embellish, to ornament; to paint, to plaster.

Սեղաս, *Սեղ* *s.* *Gr.* *w.* shooting star.

Սեղես, *Սեղես* *s.* *L.* *w.* chair, throne.

Սեխ, *ի* or *ոյ* *s.* melon; *չեւ* - *ի*, slice of -; - *միկանոս*, musk-melon; - *սաւան*, *այ*, - *սաւանի* *s.* melon-bed; - *եւի* *s.* melon-plant; - *եւիք* *s.* melon-ground or -garden. [*rocco*, cordwain.

Սեկ, *ի* or *ոյ* *s.* dressed leather, mo-

Սեկադոր, *այ* *s.* cordwainer, morocco-dresser; - *եմ* *va.* to dress like morocco, to morocco; - *ութի* *s.* morocco-dressing, - *trade*; - *կապ* *a.* bound in morocco; - *փերթ* *s.* morocco-
**Սեկեմուկ* *S.* *Չիլ*. [*piece*.

Սեկունդիկուս *s.* *L.* *w.* secundicerus.

Սեկունդեր *S.* *Սեկունդեր*.

Սեկակ *a.* *Gr.* *w.* cartilaginous.

Սեղան, *ոց* *s.* table, board; meal, food, table; altar; banker's counter; *աւադ* - *grand*, high altar; - *գրեղ*, writing-table; - *խոհակերոցի*, kitchen-table; dresser; - *մարմարեայ*, marble-table; - *գործոյ*, work-table; *սիւնոց* - *ոյ*, table-cloth; *անօթք*, *սպաք* - *ոյ*, plates & dishes; *պատառաքալ*, *դանակ*, *դրդալ* - *ոյ*, table-fork, - *knife*, - *spoon*; *զրոյց* *ի* - *ի*, table-talk; - *յարդարել*, *ուղղել*, *գնել*, to lay out a table, to spread the table; - *ուղղել*, to erect or place an altar or Communion-table; *բազմել* *ի* - *ի*, to sit down to table; *ծառայել* - *ոյ*, to wait at table; *ի* - *ի* *լինել*, to be at table; *բանել* *ի* - *ոյ*, to rise from table; *բանալ* *զ* - *ի*, to take away, to clear the table; *ծախք* - *ոյ*, table-expenses; *S.* *Կողպտեմ*, *Ճաշ*, *Պատիւ*; *s.* *geom.* trapezium.

Սեղանաբոյժ or *բուռ* *S.* *Պատառաբոյժ*; - *գիր* *a.* spreading the table, laying the cloth; - *գերթ* *S.* *Սեղանա* *կապուռ*; - *կապ* *a.* *S.* *Սեղանաբոյժ*; *s.* waiter, servant; house-steward; temple-erector; - *կապուռ*, *պոկի* *a.* sacrilegious, impious; *s.* profaner, spoiler; - *կապուռթի* *s.* sacrilege, profanation; - *կից* *s.* commensal, messmate, fellow-boarder; - *լինել* or - *կցիմ* *vn.* to eat at the same table, to mess together; - *կցուլի* *s.* commensality; - *մեծար* *a.* condescending, accepting to sit at another's table; *յարդար*, *այ*, *յօրէն*, *բինաց* *s.* head waiter, butler, chief steward; carver; - *համ* *vn.* to be formed into an altar-table, to become a sacrifice; - *նենք* *s.* traitor, domestic traitor, betrayer; *fig.* one guilty of sacrilege, profaner; - *պետ* *s.* cellarist; - *սպաս* *a.* fond of good eating; - *սիւս* *s.* *geom.* trapezoid; - *տուռ* *S.* *Ճաշատուռ*; - *ւոր* *s.* banker, changer; *տալ* or *արկանել* *զարծաթ* *ի* - *ի*, to place money in a bank at interest, to put out money to interest; - *ւորեմ*, *եցի* *va.* to wait at table, to spread the table, to

serve up; to give to eat; *fig.* to make known the word of God, to feed with the bread of life; - *ւորիմ* *vn.* to eat, to feed upon.

Սեղանորդ *S.* *Սեղանակից*.

Սեղես, *այ* *s.* fornicator, whore-keeper; suitor, gallant, sweet-heart, admirer; - *աբար* *ad.* like a lover, in a coquettish manner; - *սաւանութի* *s.*

Սեղես, &c. *S.* *Սեղես*, &c. [*lover-murder*.

Սեղմ *a.* close, dense, compact, firm, strait, narrow, compressed, confined.

Սեղմաբան *a.* curt, concise; - *կան* *a.* astringent; - *համ*, *այցայ* *vn.* to be contracted, compact, compressed, restricted, to press close, to grow narrower; - *պէս* *ad.* densely, closely, strictly, narrowly; - *ւոր* *S.* *Սեղմ*.

Սեղմեմ, *եցի* *va.* to render compact, to restrain, to constrain, to restrict, to restringe, to cramp, to contract; to squeeze, to strain, to press; - *իմ* *vn.* *S.* *Սեղմանամ*.

Սեղմութիւն *s.* the being compact, hardness, firmness, density; restriction, restraint; pressing, squeezing.

Սեմագիր, *զրաց*, *Սեմագր*, *այ* *s.* tachygrapher; - *զրուի* *s.* tachygraphy.

Սեմական *a.* semitic.

Սեմիոր *S.* *Խոստուկ*.

Սեմատոր, *այ* *s.* *L.* *w.* senator.

Սեմգերոս *s.* *Gr.* *w.* chancellor.

Սեմեակ, *նեկաց* *s.* chamber; cabinet, closet; *S.* *Հարսն*; *fig.* concubine; - *միանձնոց*, cell; - *Հարսն*, nuptial bed, thalamus; - *ուսման*, study.

Սեմեակից *a.* dwelling in the same chamber, comrade; - *մուռ* *a.* secluded; - *պան*, *այ* *s.* chamberlain; - *պանութի* *s.* chamberlain's office; - *պետ* *s.* Lord High Chamberlain; - *պետութի* *s.* office or charge of High Chamberlain; - *ւոր* *s.* recluse, solitary, hermit. [*hut*.

Սեմեկիկ *s.* small room, cabin, cell,

Սեպ, *ոց* or *կց* *s.* peak, point, summit of a rock, steep rock; peg, wedge; *a.* steep, craggy, a-peak, precipitous.

Սեպաձեւ *a.* cuneiform; - *համ* *vn.* to end in a point, to be steep or pointed; - *տամի* *s.* *mech.* catch, tipper, gib's end, stop, tappet; - *յեալ* *a.* a-peak, steep; - *ցուցանեմ* *va.* to cut vertically, to escarp, to cut steep down; - *ւոր* *անիւ* *s.* *mech.* stop, cog- or curb-wheel.

Սեպեան *s.* *Gr.* *w.* sepia, cuttle-fish.

Սեպական *a.* proper, special, parti-

cular, specific, one's own; noble, illustrious, egregious; -ք s. one's own part, property or heritage; -էրնմա, it was specially his, it was his lot; -աբար, -ապէս ad. as one's own, - propriety; -ացուցանեմ, -եմ, էջի, -է-ցուցանեմ va. to appropriate, attribute, ascribe or impute to oneself; -ուծի s. appropriation; propriety; attribute, attribution; nobility.

Սեպուհ, պէտք s. peer, noble, gentleman, patrician, esquire; Sebooh, (name of mount in Armenia); - ա-ղաթ, the highest nobility; - գունդն աղաթաց, knighthood, chivalry, squire-ship. Սեպտեմբեր, ի. s. September. [hood. Սեռ, էջ s. kind, species, race, generation; nature, complexion; *height; gr. gender; - էւ տեսակ, the genus & the species; մարդկային -, mankind; Հայկական -, the Armenian nation.

Սեռաբար ad. generally, universal-ly; -գլխին a. co-national, consanguineous; -կան a. generic; general, universal; gr. genitive; -կնածեալ a. of an universal or resplendent form, (the Cross); -կոտոր a. of several species, diversified, various, subdivided, heterogeneous; -ձեւ a. round or spherical; -նամ va. to become genus.

Սեռեմ va. to harden; -իմ va. to be hardened.

Սեռն, ուն s. axle, axis, pivot; a. clean, pure, clear, limpid; sincere, true, simple; -ութիւն s. clearness, cleanness, purity. [progeny or race.

Սեռութիւն s. the being of the same Սեռութիւն ad. generically.

Սեր, էջ s. kind, race, species; sex; cream; gr. gender; - գինեմբոյ cream of tartar; գեղեցիկ -, the fair sex, womankind; դաւ ի ծնունդ էւ ի -, to increase & multiply.

Սերական a. genital; prolific; generic, sexual; gr. genitive; - or -ք s. the sex, the genitals; ի բաց Հատանել զ-ս, to castrate, to geld.

Սերանամ S. Սերիմ.

Սերաւորեմ, էջի va. to multiply, to reduce into one kind.

Սերափիմ s. pl. H. w. Seraphim.

Սերեալ a. sprung from, born of.

Սերեկ s. S. Սէկ; leather-lid, -cover; եմ, էջի va. to close jars with bladder.

Սերեմ, էջի va. to procreate, to beg-

et, to engender, to give rise to, to propagate.

Սերիմ, էջայ va. to be born of, to draw one's origin from, to descend from, to be procreated, multiplied by generation; to spring, to issue, to derive, to proceed from.

Սերկ ad. to-day, this very day; - էւ վաղիւ, դ-էւ զվաղիւ, to-day & to-morrow; -ածին a. born to-day; -եան a. of to-day; ի -, ի - աւուր or աւուրս, - օր S. Սերկ. [կեւի, quiddany.

Սերկեւիլ, էւլ s. quince; սինձ սերկեւիլ, էւլ s. quince-tree.

Սերկեւիլ, էւլ s. quince-tree.

Սերմակրեմ va. to conceive.

Սերմահեղձուի s. causing abortion.

Սերմանկան a. seminal; -կորոյս a. seed-loosing (the earth); -Հան, աջ s. sower; -Հանութիւն s. sowing; -մատոյց a. producing seeds; -նամ, աջայ va. to seed, to run to seed; -բիւս s. sower; begetter, procreator; -ցան s. S. Սերմանահան; drill, sowing machine, corn-drill; -ցու, աջ a. destined or kept to be sown; -ւոր a. provided with seed, seedy; -բաւ, աջ s. gleaner, gathering or picking up seeds; s. իջ. babler, tale-bearer, telltale; - լինել, to criticize, to find fault with, to censure.

Սերմանելի a. fit to be sown.

Սերմանեմ, էջի va. to sow, to disseminate, to spread or cast the seed; to procreate; - սերմն, to seed; ժա-մանակ սերմանելոյ, seed- or sowing-

Սերմանիւ, -նող s. sower. [time.

Սերմանիւ, նեաց s. seeds; սարակէջ -նեաց, seed-plot.

Սերմանումն s. sowing.

Սերմն, ման. մուշք or մանք, մանց s. seed, grain; berry; corn, pulse, &c.; իջ. progeny, race, descendants; germ, bud, seeds, cause, principle; bot. cotyledon; - արուծի med. sperm; - ձը-կանց, spawn; - շողաւմի, rape-seed; ի - սալ զգորեան, to sow corn; էլա-նել արուծի սերման, to be afflicted with gonorrhea; - առնուլ կնոջ, to conceive.

Սերմաբանեմ va. to play the tell-tale, to babble; -բանութիւն s. spermatology; -կաթ a. gonorrhoeic, ill of the gonorrhoea; -կաթութիւն s. gonorrhoea; -կան a. seminal; spermatic; -կեր a. feeding on seeds or grain; -կերութիւն s. eating pulse; loss of sons; -Հեղու-թիւն s. voluntary pollution; -սիմ &c.

S. Յանամ, &c.; -վաճառ s. seedsman; sf. seedswoman; -վարութիւն s. sowing; -բան s. bot. anther, seedlip, seedlop; -բիւս, էջի va. to sow; -բիւսութիւն s. power of conception; act of procreation; -վախ s. bot. umbone, pistil.

Սերմեթութիւն s. pollution; gonorrhea. [child or young.

Սերմեթիւլ af. conceived, with Սերմեթիւլ, -բիւս S. Սրմեթիւլ.

Սերմութիւն s. procreation, generation.

Սերուն a. having procreative or generative virtue, fecund, prolific.

Սերունդ, բնորոյ s. offspring, scion, progeny, race, lineage, line, descent, posterity, descendants, generation.

Սերս, էջ a. solid, firm, hard, compact, constant, fix, stable, strong; իջ. true, sincere, close, intimate, cordial; -, -իւ ad. firmly, constantly; voluntarily, willingly; sincerely, intimately, closely; - առաքինութիւն s. solid virtue; - սիրով, tenderly, affectionately, cordially; - սիրել, to love sincerely, with all one's heart, passionately; - աղթել, to pray intensely, warmly, earnestly, eagerly.

Սերսանամ S. Սերսիմ.

Սերստէն a. very solid, stable.

Սերտեմ, էջի va. to strengthen, to fix, to make firm, to establish, to consolidate; *to learn, to study; -իմ va. to be strengthened by, consolidated, to gather strength from.

Սերտութիւն s. solidity, firmness, hardness, constancy; phys. fixation.

Սեւ S. Սեւաւ.

Սեւաղբիւր s. ink; a. written with ink, delineated with black lines; -գոյն a. black, dark-coloured, blackish, dark, swarthy; -գործ a. rendering black, blackening; -գորշ a. blackish, obscure, gloomy; -գունդ a. composed of a black troop; s. black band or troop (of devils, rascals, &c.); -գեղ s. ink; -գեմ a. black-faced; s. negro; -գլած, -գլեւա a. clothed in black, in mourning; -գլեւա s. mourning suit; -թոյր or թորմի a. black; իջ. dark, gloomy, dismal, sullen, foul, base.

Սեւակ, ի, աւ s. ink.

Սեւակն a. black-eyed.

Սեւակոյտեալ a. full of black clods.

Սեւակաւորի s. bot. quercus nigra.

Սեւամաղձ s. black bile, atrabiliary humour, spleen; -սս a. melancholy,

splenetic, atrabiliary; gloomy, mournful; -ուծի s. melancholy, black chol-er or bile, hyp, hypochondria, -sis; -մեղր s. burnt sugar, caramel; -մերթ a. brown-skinned; s. black man, moor, negro; gipsy; -մորուս a. black-bearded; -յատակ a. melampyrgus; S. Թաւայատակ; -յին S. Սեւաւ; -նամ, աջայ va. to blacken, to be or become black, to grow dark or brown; -նեղի a. black-dyed, black; -սասս s. S. Սեւաւ; count, earl; -ստութիւն s. county, earldom; order of knighthood; -տեսակ S. Սեւաւթոյր; -ցուցանեմ or

Սեւեմ, էջի va. to blacken, to render black, to imbrown; to paint black.

Սեւաբար S. Թերթաբար.

Սեւեւ, աջ or էջ s. nail, stud; -ա-ղոյն, -ակապ, -ապինդ a. nailed, stud- ed, fixed, well-fastened; -ապէս ad. fixedly, firmly; -եմ, էջի va. to nail, to stud, to fasten with a nail, to fix well; to attach, to stick, -իւթ s. Severian heretics; -ուծի or ուծի s. fixation; fixed or rooted idea.

Սեւերամ s. black flock; S. Սեւա-գունդ; -բես a. black-faced, shameful.

Սեւ եւ մուր a. black all over; S.

Սեւի S. Սեւեհի. [Սուր.

Սեւան a. black-footed; pn. Melampus. [- ալթ, black eyes.

Սեւորակ a. blackish, brown, dusky;

Սեւորդէք s. Sewortie, Blacksons or Smithsons, (name of an Armenian race whose father was named Sēv or Black).

Սեւութիւն s. blackness, black or brown colour, swarthy.

Սեւուկ a. nigro; S. Սեւորակ.

Սեւուհի sf. negress, negro-woman.

Սեւ սաթ S. Սաթ.

Սեփական, &c. S. Սեփական, &c.; -ազունդ s. troops composed of nobles.

Սէ, սերա or սարա. սէք or սալք, սաղա pron. f. S. Սա, սորա.

Սէգ, սիգայ a. imperious, high, haughty, supercilious, arrogant, proud, superb; - առ Հանդերձ, fond of dress, smart, spruce, dandy; - առնուլ S. Սիգամ. [squitch -, dog's -, weed.

Սէզ, սիզոյ s. bent-grass, couch-.

Սէր, սիրոյ s. love; affection, fond-ness, tenderness; inclination, delight, liking, taste, fancy; love, passion, flame, salacity, love-suit; charity, supernatural love, christian charity; agapæ, love-feasts; kiss; - կանանց,

hymen, vulva; *fig.* the quiver of love; - *վաղանցուկ*, amour, intrigue, love-affair; *յոգականաբ.* *դուրք սիրոյ*, ties, bonds of love; *հանգոյց*, *տոմսակ*, *գաղտնիք*, *երգ*, *վկայք*, *ընծայ սիրոյ*, love-knot, -letter, -secret, -song, -tale, -toy; - *առ ԱՅ*, *առ ընկերն*, *ազատութե*, *հայրենեաց*, *արուեստից*, *փառաց*, *առաքինութե*, love of God; of our neighbours or fellow-creatures; of liberty; of our country; of arts; of glory; of virtue; *ամուսնական*, *մայրական* or *մայրենի*, *հայրական*, *որդական* -, connubial or conjugal, maternal, paternal, filial love or affection; - *անձնական*, self-love, egoism, solipsism; - *տծային*, *երկնային*, *մաքուր* or *նք*, *նորաբողբոջ*, *փոխադարձ*, *համեստ*, *օրինաւոր*, *եռանդուն*, *սաստիկ*, *բուռն*, *անչափ*, *հաստատուն*, *հաւատարիմ*, *յաւերական*, divine, celestial, pure, rising, reciprocal or mutual, honest, lawful, ardent, lively, violent, extreme, constant, faithful, eternal love; *մոլեխիսան* -, jealousy; - *երկրային*, *յողգող*, *անցաւոր*, *գգայական*, *մարմնական*, *անկարգ*, *պիղծ*, *յանցաւոր*, *եղեւնաւոր*, earthly, inconstant, fleeting or transitory, sensual, carnal, illicit, lustful, culpable, criminal love; *վայելել սիրով*, to make love to, to fall in love with, to court, to woo; *հալել մաղի սիրով*, to burn, to languish with love, to be love-sick; *հատուցանել* - *ք* սիրոյ, to give love for love, to re-love; - *ազդել*, to inspire with a passion; *զիւթել*, *բորբոքել զ-*ն, to philter, to charm; - *ցուցանել*, to show or demonstrate love for; *աննել* -, to be courteous, amiable, friendly; to do or confer favours; *ուտել զ-*ն, to eat together, to make love-feasts; *զնել* - *ի բերան*, to kiss, to embrace; *սիրով ad.* lovingly, tenderly, affectionately; with pleasure, willingly; *ի - Ա. յ.* for God's sake; *ի - իմ*, for me, for my sake; *արա ինձ* -, do me the kindness or the pleasure to; *տմ սիրով*, very willingly; - *իմ*! my love! my dear! *S. խառնեմ*, *Հարկանիմ*.
Սերարփի *s.* *S. Սրովք*; focus of
Սերնսիրտ *s.* gentle breeze? [love].
Սերսերիմ *s.* *H. w.* Song of Solomon.
Սթար *s.* *Latin w.* horse-trapping, -cloth, caparison; - *եմ va.* to harness a horse, to caparison.

Սթափ *a.* awake, sprightly, lively, watchful, quick, prompt, speedy; - *ալան* *a.* entertaining, diverting, amusing, recreative, distractive; - *անք* *s.* sprightliness, liveliness, sportiveness, entertainment, diversion, sports, relief; watchfulness; - *եմ*, *եցի*, - *եցուցանեմ va.* to awaken, to enliven, to inspire, to refresh, to recreate, to revive; to cheer, to exhilarate, to divert; - *եցո զխեղ մտաց քոյ*, *fig.* awake from your mental stupor; *S. թափեմ*; - *իմ*, *եցայ տո* to wake up, to be lively, renewed, to recover, to come to oneself again; to brighten up, to be cheerful, to divert or amuse oneself; - *ի գինւոյ*, to grow sober again, to get sober; - *ի քնոյ*, to shake off sleep; - *ութել* or *ուծն* *s.* awaking; refreshment, distraction, diversion, pastime; sobering. [Ierian].
Սթեր *s. bot.* wild nard, azarum, var.
Սիբիլայ, *ի sf. Gr. w.* sibyl.
Սիբիկոն or *Սիբիկոն* *s. Gr. w.* pig's-skin bag.
Սիգ *S. Սիգ*.
Սիգաձեմ *a.* strutting; *ad.* with stately step; - *գնացք*, majestic gait, walk, bearing or port; - *իմ* or
Սիգամ, *ացայ* or *յի տո* to strut, to stalk, to walk in a proud manner, with an air of ostentation or self complacency; to bridle up, to give oneself airs, to carry one's head too high.
Սիգանձն *S. Սիգապանձ*.
Սիգանք *s.* air, pride, ostentation.
Սիգաշարժ *a.* undulating, curling or rippling gently; - *պանծ* *a.* haughty, ostentatious, stately; - *սար* *a.* highly caparisoned; - *ւոր* *a.* superb (horse); - *քայլ* *a.* walking or curvetting proudly.
Սիգդ, *սիգեդ*, *աց*, *զք* *s.* decoration, distinction of honour; seal; *S. Սիգդ*.
Սիգնոն, *ի*, *Սիգնայք*, *յից* *L. w. S. Նշան*. [tentation; softness, effeminacy].
Սիգութի *s.* haughtiness, pomp, ostentation; *սիր* *ս.* to grow spontaneously & abundantly as weeds or grass; - *բոյս* *a.* gramineous, grass-like; *s.* gramineous plant; - *կան* *a.* grassy; - *ւէտ* or [ing in weeds, in grass].
Սիգուտ *a.* weedy, grassy, abundant.
Սիկ, *սիկ* *s.* slime, mud, ooze, mire, slough, dirt; deposit, sediment, dregs, lees. [hired assassin].
Սիկարեան *a. Latin w.* murderous; *s.* **Սիկկ* *s.* sleet; hoar-frost.

Սիկդ, *սիկզաց* *s. H. w.* shekel.
Սիկդն *s. Gr. w. S. Նշան*; fine-wheat-en bread, French-roll.
Սիկդոն *S. Սուր*.
Սիկդոյ, *ից* *s. Gr. w.* syllable.
**Սիմակ* *s.* wool prepared for spinning.
Սիմէս *s. L. w.* half-piaster.
Սիմնոր or *ար* *s. Gr. w.* semolina.
Սիմնական *a.* simoniacal; - *ու* or *Սիմնեան* *սիմ* *s.* Simony.
Սիմնայի *s.* Simonian.
Սին, *անոյ* *a.* empty, void; destitute; vain, useless; *s. bot.* service- or sorb-apple; service- or sorb-apple tree.
Սինգոն *S. Սնգոն*.
Սինեալ *a.* emptied, void, empty.
Սինքեալ, *եղք*, - *քոր*, *աց* *a.* refuse; low, despicable, vile; - or - *ժողովք*, *զեան*, - *խուժան*, riffraff, dregs & refuse of the people, mob, rabble, scum of the people, the unwashed, the many-headed, beggarhood.
Սինդ, *կեղաց* *s.* Cerberus.
Սինդիսիկոս, *աց* *s. Gr. w.* senator.
Սինդիստոս, *աց* *s. Gr. w.* senate; - *ալան* *a.* senatorial; - *ու* *s.* senatorial dignity.
Սինձ, *սնձոյ* *s.* gluten; mordant; preserved fruits, conserves, preserves, jam; *S. Փշաւ*.
Սինսեկոս *Gr. w. S. Որդիակէցք*.
**Սինու*, *ի* *S. Սահման*.
Սիպէ *S. Սեպեան*. [peas].
Սիսեան, *սուան* or *սեան* *s.* chick.
Սիտ *s. L. w.* water-pot, bucket.
Սիր *s.* damp weather; *a.* effeminate; - *s. Fr. w.* sire.
Սիրաբան *S. Բանասեր*; - *բար* *S. Սիրեալէս*; - *բողբոջ*, - *բուս* *a.* born of or produced by love, effect of love; - *բորբոջ* *a.* burnt with love; - *բուն* *a.* whose base or root is love; - *զեդ* or *զեդուն* *a.* filled with love or affection, affectionate, loving; - *թուէ* *a.* love-winged; - *լի* or *լիւ* *a.* full of love, of affection, of tenderness, kindness or good-will, affectionate, obliging, kind; - *կամութի* *S. Լաւահամութի*; - *խնձոր*, (*Պլաթիկ*) *s.* love-apple, tomato; - *կան* *a.* amiable, benign; amatory, loving, amorous; affectionate; - *կից* *a.* mutually loving; - *հար* *a.* love-stricken, loving, amorous; - *հարիմ*, *եցայ տո* to fall in love with, to be enamoured of, smitten with, to burn for; - *հարութի* *s.* love-struck, falling in love; love-

suit; - *հարուստ* *S. Սիրազեդ*; - *ձայն* *a.* eloquent, persuasive, sweet-spoken; - *մայր sf.* affectionate mother.
Սիրամարգ *s.* peacock; *էք* -, *peahen*; *ձագ* - *ի*, *pea-chick*; - *գոչ*, the peacock cries or screams; *նազել* or *սիգալ ուն* *զ-*, to plume oneself; to boast; - *աշաւ* *a.* abounding in peacocks.
Սիրայ, *ից* *s. Gr. w.* mat; rush-tress, hay-rope; *սէր ի - է* *ad.* file by file, line by line, in series.
Սիրայեղ *S. Սիրալիւ*; - *յին* *a.* dear, amiable; burning with love; - *յորդ* *a.* fervent, ardent; - *յորդոր* *a.* lovingly persuading; exhorting by love; - *շարժ* *a.* inciting to love; incited by love; - *պատար* *S. Սիրալիւ*; - *ջան* *a.* done or executed with a fond enthusiasm; - *սլաց* *a.* presented, offered with love; - *սնունդ* or *սուն* *a.* nursed affectionately, lovingly, tenderly; - *սան*, dear nursing; - *սուր* *a.* borne on the wings of love; - *ստեղծեալ* *S. Սիրաբողբոջ*; - *սառած* *a.* beloved of God; - *սարփ* *a.* passionately fond, smitten, deeply in love, over head & ears in love; - *ամառիլիս bot.* agapanthus umbellatus; - *սիուր* *a.* melancholy & in love, smitten with love & melancholy; - *սուր* *a.* glowing with love; - *րիւ* *a.* in love, smitten, amorous.
Սիրեզոն *s. Gr. w.* shrine.
Սիրեզական *a.* loving, amicable, friendly, affable, kind; - *զեդ*, philter; - *պէս ad.* amiably, kindly, lovingly, affectionately, tenderly, courteously; charitably.
Սիրելի *a.* amiable, dear, beloved, well-beloved; affectionate, benign, kind; *s.* favourite, darling, lover; - *գիմ*, my dear; - *ընծայել*, to render amiable; - *է ինձ*, I prefer; - *է քեզ*, *զեղեցիկն*, the beautiful affects you; - *է ինձ կարծեմ*, I should think; - *է ինձ տեսնել ի քեզ*, I am very happy to see in you; - *էր ինձ բարեբաղէ*, I had placed all my happiness in doing good.
Սիրելութիւն *s.* loving; amiability, kindness, love, affection, tenderness, sympathy, fellow-feeling.
Սիրեմ, *եցի տո* to love, to be fond of, to have an affection or a liking for, to cherish, to like, to be pleased, to take pleasure or delight in, to de-

light in; - զմիմեանս, to love one another, to be fond of each other; ըստ անձին - , to love as oneself; - իբրեւ զբեր ահան, to love as the apple of one's eye; - մինչեւ սրունք վախճանին, to love to one's last breath; խանդավառ, տարփանք, սասանիկ, բոլորով որաիւ or յոմ սրաէ, ոգւով չափ, ի վեր զ զմմ, անկեղծ սիրով - , to love tenderly, passionately or dotingly, to distraction, with all one's heart, with all one's soul, above all, sincerely; զմի սեր - , to love with equal affection; - իմ տ. to be loved, beloved.

Սիրենա *sf. phys.* Sirene. [gether.

Սիրենթաց *a.* friendly, agreeing to-

Սիրել, Սիրող *a.* loving, fond of; *s.* amateur, lover; - նկարուց, amateur of pictures; - երաժշտուէ, dilettante, (*pl.* dilettanti); - գեղարուեստից, virtuoso, (*pl.* virtuosos); - ազատութեան, փառաց, lover of liberty, of glory; չես դու - մարգահաճութե, you do not like flattery; - է նա գրեւոր, books are his passion; - եմ էս անկաբանութե, I have a great taste for botany.

Սիրողաբար or պէս *S.* Սիրելապէս.

Սիրողութիւն, Սիրումն *s.* love, predi-

Սիրուհի *a. sf.* *S.* Սիրելի. [lection.

Սիրուն *a.* amiable, dear, pretty, darling, gracious, handsome, charming; *S.* Սիրող.

Սիրտ, սրտից *s.* heart; heart, soul, mind, intellect, memory, intelligence; courage, spirit, heart; heart, inmost thought; heart, centre; առ սրտի ad. through anger; սրտի գիւր, ease, pleasure, contentment, satisfaction; բարութիւն, խստութիւն սրտի, kindness, hardness or obduracy of heart; բըււմն սրտի, faintheartedness, despondency; ուղիւղ, անկեղծ սրտիւ, sincerely, openheartedly, openly; բոլորով սրտիւ, ի բոլոր սրաէ, յոմ սրաէ, սրտի մոռք, with all one's heart or soul, heartily, with good will, willingly, voluntarily; կրթել զ-, to form the mind or character; հեռացուցանել յանձնէ զ-, to alienate good will; գերել զ-, to captivate, to gain the heart or affection; յինքն արկանել զ- ուրուք, to gain a person's good will; յափշտակել զ-, to charm or gain all hearts; գործել, ժառանգել զ-, to touch, to move, affect or stir, to possess the heart; իջանել ի խորս սրտին, to de-

scend into one's heart; թափանցել ի խորս սրտին, to penetrate the inmost recesses of one's heart; տալ, նուիրել զ- իւր, to give one's heart; խառնել, ցուցանել զ-, to pervert, to deprave the heart; խօսել ի սրտի, to speak to the heart; ասել ի սրտի իւրում, to say within oneself, to say in one's heart; սրտի մոռք վաստակել, to labour heartily, to take to heart, to occupy oneself seriously with; - ի բերան շրջել, to seek painfully for; սրտի գիւր լինել, to be in a state of contentment or tranquillity, to feel pleased, comfortable, contented; գեղու զ- իւր առաջի Այ, to open one's heart before God; հայրական, մայրական, գորգոր, զգայուն, խաղաղ or անգորգ, խաղաղաւէտ, երախտագէտ, ազնուական, բարի, աղին, փեսմաստ, վէհ, անվէհեր - , paternal, maternal, tender, feeling or sensible, calm, pacific, thankful, noble, good, excellent, elevated (high-minded), great, intrepid or dauntless heart; անդայ, ապերախտ, խիստ, ապակա նեալ, վատ, անգութ, անողորմ, չար, բեւալ - , unfeeling or insensible, ungrateful, flinty or obdurate, spoilt or corrupt, craven or dastard, hard-(hearted), unmerciful or pitiless, cutting, drooping, dejected or despondent heart; խորհուրդք մեծամեծք ի սրաէ գան յառաջ, great thoughts take their rise in the heart; - ն բաբախէ, թնդայ, the heart palpitates; արկ ի - իմ, he placed in my heart, he inspired me; անկցի գութ ի - քո, let your heart be touched; նուազեալ էր - նր, his heart was weak; հրճուէր ի սրտի, he rejoiced from the bottom of his heart; էթէ ուրուք - առնուցու կերիցէ, let him eat it if he has the heart to, if he has courage enough; - իմ գերանի, my heart is moved; - ի բերան էր, he struggled with death; որ յաչաց հեռացաւ ի սրտէ հեռացաւ, out of sight, out of mind; *S.* Զուարթանամ, Թորք, Կեղեքեմ, Մերկանամ, Յանգուցանեմ, Դարժեմ, &c. &c.

Սիւղբայ *S.* Սիղբայ.

Սիւն, սեանց *s.* column, pillar; - չորեքկուսի, pilaster; անջրպէս սեանց, intercolumnation; չարք սեանց, colonnade; - ամպ or ամպոյ, pillar of cloud; *S.* Երջանակ.

Սիւնաբարձ *a.* supported by pillars

or columns; - գաւթ *s.* peristyle; - գլուխ *s.* capital, chapiter.

Սիւնակ, աջ *s.* little column; էլէկտրական - , electric pile.

Սիւնական, - կէաց, եցաց *a.* stylites, living on a column; - ձեւ *a.* column-shaped; - մուտ *S.* Սիւնակեաց; - նման, - տեսիւ *a.* column-like; - պատ *a.* surrounded with columns; *s.* peristyle.

Սիւնբողոն *s. Gr. w.* symbol, creed.

Սիւնիքոսական *a. Gr. w.* continuous.

Սիւնիզմոս *S.* Սիւնիզմոս.

Սիւնիզոգ, - ոս, աջ *s. Gr. w.* synod; - ական *a.* synodal.

Սիւրալախուր *S.* Հինգտերեւեան.

Սիւք, Սիւք, սքոյ, Սիւք *s.* breeze, gentle wind; *S.* Երան.

Սիւսն *S.* Կնճափող.

Սլանամ, աչայ տ. to soar, to take a lofty flight, to fly high; to rush, to dart, to rush on, upon or down; սլաշեալ աստղ, falling star.

Սլացութիւն or ումն *s.* soaring, flight.

Սլացանեմ տ. to cause to fly

Սլացք *s.* start, flight, sally. [swiftly.

Սլաք, աջ *s.* shaft, arrow, dart; stillette; style, needle; - ժամացուցի, hand; - ժամուց, hour-hand; - վայրկենից, minute-hand; - ալեղու *a.* sharp-tongued, biting, cutting, poignant; - եայ *a.* sharp-pointed, piercing, keen.

*Սլէխ or Սլէհ *s.* arms, armour.

Սլէմ *S.* Սլէմ.

Սլիկ *s.* French-beans.

Սխալ *a.* wrong, mistaken, faulty; less; *s.* fault, error, mistake; միով - ամն քառասուն, 40 years wanting one.

Սխալագիր *a.* full of errors or mistakes, incorrect. [sy, drunken.

Սխալակ *a.* staggering, reeling, tip-

Սխալական *a.* liable to error, fallible, frail; - ութի *s.* fallibility.

Սխալակիմ, եցայ տ. to stagger, to reel, to be a staunch toper, to be tipsy. [ness, intoxication.

Սխալակութիւն or ումն *s.* drunken-oversight, failing, blunder.

Սխալաւոր *S.* Սխալական.

Սխալեմ, եցի, - լիմ, եցայ տ. to fail, to be wanting, to err, to commit an oversight, to be led into mistakes, to mistake; to sin, to fall into error, to go astray; to make a false step, to stumble, to trip; մեծամեծա - , to make gross blunders.

Սխալեցուցանեմ տ. to cause to commit faults, to lead into error; to cause to sin.

Սխալոտ *S.* Սխալական.

Սխալութիւն or ումն *S.* Սխալանք.

Սխորթ *S.* Սխորթ; * - գուշ *s.* wooden mortar.

Սիրաբորձ *a.* working or doing wonders, enchanting, astonishing, wondrous, prodigious, stupendous; - լի *a.* wonderful, surprising, admirable, charming; - նամ, աչայ տ. to admire, to be charmed, astonished, to marvel, to wonder, to be extremely surprised, wrapped in wonder, amazed, to stand thunderstruck; - սարաս, - տեսիւ *S.* Սիրալի; - ցուցանեմ տ. to ravish, to enrapture, to delight, to strike with admiration, to charm, to be the delight, the charm of; - ցուցիչ *a.* stupefactive; - ւոր *a.* stupendous, wonderful. [to grow thin or lean.

Սիրիմ տ. to become extenuated,

Սիրումն *s.* wonder, marvel, amazement. [split, to gape, to crack.

Սկալիմ տ. to open in chinks, to

Սկալինեան *a. Gr. w.* scalene, having the sides & angles all unequal.

Սկախան *a.* slimy, oozy, muddy, miry, sloughy.

Սկահ, ի *s.* cup, bowl, goblet; - աշտանակաց, drip-receiver. [ping-glass.

Սկահակ, աջ *s.* small cup, mug; cup-

Սկահակալ, աջ *s.* saucer. [ment.

Սկահաձեւ *a.* cup-shaped; *s.* - orna-

Սկայ, ից *s.* giant; - կին, giantess;

- անարի, huge giant; - աբար *S.* Հըսկայաբար; - ագործ, &c. *S.* Հսկայաձեւ, &c.; - ամարա or մարտութի *s.* gigantomachia, war of the giants; - անման *a.* giant-like; - աչայի *S.* Հսկայաձեւ;

- ընթաց *a.* walking like a giant; - ուի *s.* giantship.

Սկանամ, աչայ տ. to change into slime, to form a deposit, to settle;

գինիք սկանայ, your wine is torbid.

Սկանեմ *S.* Գանեմ.

Սկարոս, ի *s. Gr. w.* zool. scarus.

Սկաւ *s.* piece of mat.

Սկաւառակ, աջ *s.* plate; *ast.* disk; - գլխոյ, scull, cranium.

Սկաբար *s.* limonite.

Սկեմ *S.* Հսկեմ; - իմ *S.* Սկանամ.

Սկեպտականութիւն *s.* scepticism.

Սկեպտիկեան *a.* *s.* sceptic.

Սկեպտոր *s. L. w.* exceptor.

Սկեսուր, սրաց *sf.* mother-in-law; *S. Կեսուր*. [S. Կեսուրյր.
Սկեսուրյր, սրեկց *s.* father-in-law;
Սկեսայ *s. Gr. w.* whip, lash, scourge.
Սկզբնաբան լինիմ or -բանեմ *va.* to describe or treat of antiquities, or of ancient times; -բոյս հասակ *s.* tender age, infancy; -գիր *a.* written from the beginning; initial letter; original, text, autograph; -գունութի *s.* pre-existence, antiquity; -որ *a.* first among the powers (angelic hierarchy); -ժառանգ *a. s.* the first heir from all eternity; -լոյս, լուսի *s.* primitive light, origin or author of light; -ծին *S. Նախածին*; -կան *a.* primitive, original, radical, pristine, primordial, first, initial; elementary; *S. Մեղք*; -ն *s.* beginning; -կեց *a.* co-etaneous, co-eval, equal in age or antiquity; -հայր, &c. *S. Նախահայր*, &c.; -մարտուկ *S. Նախամարտուկ*; -նամ, աղայ *vn.* to begin, to commence; -չար *S. Նախաչար*; -պատճառ *a. s.* first or principal cause, first author, source, spring; -պետուկ *թի s.* supreme hierarchy; -պտուկ *S. Նախապտուկ*; -սեր *a.* propagated first; -բոլորեք, the first offshoots or branches; -տառ *s.* first letter, initial; -տարր *a.* radical; *s.* element; -տիպ *S. Նախատիպ*; -ւոր *a.* commenced, created; primitive, first; -ւորեմ *S. Սկզբունիմ*; -ւորութի *S. Սկզբունի*.
Սկզբնեղութի *s.* the first existence or creation.
Սկզբնուի, Սկզբունի *s.* beginning, outset, opening, initiative, first steps, first appearance; priority.
Սկծածկոց *s.* chalice-cover, veil.
Սկի, սկւոյ *s.* cup, bowl; chalice.
Սկիզբն, սկզբանց *s.* beginning, commencement, outset; origin, principle; cause, matter, author, mother, motive, birth, base, foundation; principle, maxim; prelude, proem, exordium; սկզբունք անընդմիջականք, immediate principles; սկզբունք Արքիմեդէայ, Archimedes' principles; *ի սկզբանէ* or *սկզբանէ, ի սկզբնուս ad.* in the beginning, at first, originally, firstly, primitively; *անդուստ* or *անդասին ի սկզբանէ*, from the very beginning or outset, from the first, *ab ovo, ab antiquo*; *ի սկզբանէ ցկատարածն*, from beginning to end; *ի սկզբանէ Յի*, since the creation of the world; *ի սկզբանէ էր*

բանն, in the beginning was the Word; - սանեւ or աւանուէ, ունեւ *S. Սկանիմ*.
Սկիթոն *s. Gr. w. ast.* skythron, Սկիթ *S. Սկիթ*. [(kind of telescope).
Սկիպոս *s. Gr. w.* thunderbolt.
Սկիւռ *s. zool.* squirrel; *թակէ* -, flying-; - գանգէ, the - growls.
Սկիւղեալ *a.* sealed.
Սկիւղիկ or դուկ, դիկ *sf.* forlorn, desolate, deserted wife; *a.* barren.
Սկուռ, սկիւղաց *s.* small dog, poodle, lap-dog; - ասամուռ, canine teeth.
Սկուռ *s. L. w.* axeman, hangman.
Սկուտեղ, սկուտեղ, Սկուտեղ, աջ *s.* disk, plate, tray; basin, charger. [well.
Սկուեմ *va.* to strangle; * to bake
Սկսական *a.* begun or beginning.
Սկսանիմ, Սկսում, սկսայ *vn.* to begin, to commence, to initiate, to set about, to enter upon, to start, to make one's outset; to give the signal for or of, to fall to, to undertake, to prepose, to put in train; to be born, begun or commenced; *վերսմին* -, to begin again, anew, afresh or over again; to recommence; *աւալ* -, to cause to commence. [ginner, novice.
Սկսանող, Սկսակ, Սկսող, աջ *s.* beginning, start, debut, first appearance or performance; prelude.
Սկսեղածեւ *a.* disk-shaped.
Սշակ *s.* tower.
Սղաբար *ad.* briefly, a little, by & by; -գիր *s.* stenographer, short-hand writer; -գրական *a.* short-hand, stenographical; -գրեմ *va.* to take down or write in short-hand; -գրուի *s.* short-hand, stenography; -կան *S. Սուկ*; - ձայն *a. gr.* brief, subtle, thin; -մանակ *s. mus.* quick time; -նամ, աղայ *vn.* to become briefer or shorter, to shorten; to become or get dearer, to rise in price.
Սղանգն *s. bot.* birth- or hard-wort.
Սղապէս *ad.* seldom, rarely; -վա-
ճառ *s.* vendor at exorbitant prices.
Սղար, -եմ *S. Պաշարունի*, -րեմ.
Սղացուցանեմ *va.* to shorten, to make brief; to raise the price of. [նամ.
Սղեմ, Սղիմ *S. Սղացուցանեմ*, Սղա-
Սղի or Սղիւ, *ից s.* gentle breeze, soft wind, zephyr; *S. Երան*; piece or block of ice; -ք ալեաց, curls, small waves.
*Սղին *s.* broken ice (in a river).

Սղոց, աջ *s.* saw; *zool.* saw-fish; - ձեռաց, hand-saw; -աձեւ *a.* saw-like, --shaped, dentellated, toothed; -ա-
ձուկն *s.* saw-fish; -եղջիւր *a.* having saw-shaped horns; -եմ, էջի *va.* to saw, to cut with a saw; -ի, ցւոյ, ցեաց *s. bot.* holm-oak, evergreen oak; -իկ *s.* hand-saw; -իւ *s.* sawyer; *փոս սղոց-
չաց* saw-pit; -ուսի *s.* sawing, cutting; saw-yard, --mill; -ուք *s.* saw-dust.
Սղութի *s.* brevity; exiguity; dear-ness, costliness, high price.
Սմբակ, աջ *s.* hoof; աւ - պղտորեւ զըւրս, to foul or muddy water by walking through it; -աղնաց *a.* trodden down, trampled upon; -ակոխ առնեմ or -ակոխեմ *va.* to trample down with cavalry; -աճամ *a.* tasting like water fouled by horses; -աւոր *a.* hoofed.
Սմբասակ *s.* frog or frush, (hollow part of a horse's hoof).
Սմբուկ *s. bot.* spikenard.
Սմբուկ *S. Պատնջան*. [reason.
Սմին էրի or վանի *cony.* for this
Սմնակ *s. bot.* eastern poppy.
Սմպտակ *s.* basalt; *S. Փորձաբար*; -աձեւ *a.* basaltiform; -ային *a.* basaltic.
Սմաբանուի *S. Բնդաւայնաբանուի*.
Սմակուշտ *s.* side, loin, flank.
Սմամահակ or չիկ էլանեմ *vn.* to be baffled, balked, disappointed, deceived; -մէջ *a.* empty, void; -նամ, աղայ *vn.* to become empty, to be emptied; -նիմ, սնայ *vn.* to be nourished, fed, maintained; to be brought up, reared, educated, instructed.
Սմանիկ, աջ *a. s.* insolvent, bankrupt; -անամ, աղայ *vn.* to fail, to become bankrupt; -ութիւն *s.* failure, bankruptcy.
Սմապաշտ, *ից a. s.* superstitious; -ական *a.* superstitious; -ութի *s.* superstition.
Սմապարծ, *ից, -իկ a.* vain-glorious, conceited, vain, boastful, bragging, swaggering, bullying; -իմ *vn.* to be vain, to grow proud, to swagger, to play the bully, the braggart; -ութի *s.* vanity, vaunting, boasting,rodomontade, ostentation, conceit, ambition.
Սմալասակ *a.* working uselessly, loosing one's labour; -ութի *s.* labour in vain, labour lost.
Սմար, *ի, -ք, ըից s.* side of the head, head; pillow, bolster; *ի -ս էրին*, on

the mountain-top; *է -ս, ի -ից*, at the side of; *ի -ս նի*, at his pillow; *է -ս գահնիցն*, at the bed's head.
Սնացուցանեմ *va.* to render useless.
Սնախառ, աջ or *ից a.* greedy of glory, fond of vain glory, full of vanity, ambitious; -եմ, էջի, -իմ, էջայ *vn.* to be full of vain glory, to pride oneself, to pique oneself on, to boast, to brag, to vaunt; -ութի *s.* avidity of vain or false glory, pride, ambition, vanity, self-conceitedness, foppish-
*Սնգուի *S. Սնախառ*. [ness.
Սնգիմ *vn.* to neigh, to snort.
Սնգոյր, ուրի or ըրյ, բաւ *s.* paint, rouge; *ի -չարիւր*, to use paint, to rouge, to paint, to bedaub oneself or one's face.
Սնգուրեմ, էջի *va.* to paint; -րեմ, էջայ *vn.* to paint, to fard one's face.
Սնգիկ, գիկ *s.* mercury, quick-silver.
Սնգիլազանք or զգգ *s. chem.* amalgam; -զգգուն *s.* amalgamation.
Սնգույ, *ից Gr. w. S. Կապանք*.
Սնոն, *ի s. Gr. w.* sindon, Tyrian stuff, cloth, linen; sheet; table-cloth; *S. Մարմնակալ*. [feta, tabby.
Սնու or ոյ, -ուս *s.* light silk, taf-
Սնուկ or Սնուկ *S. Սնուկ*.
Սնին *S. Սին & Ոսին*.
Սնկեղող, Սնկող *a.* indigent, poor.
Սնկենի *s.* cork, cork-tree.
Սնկիմ, էջայ *vn.* to be costive, constipated, bound. [stove-eye.
*Սնկուալ or ալք *s.* tandour-eye, Սնկուի *s.* indigence, poverty, neces-
*Սնկատեմ *S. Հեծկում*. [sity, need.
Սննի or Սնենի *s.* larch-tree.
Սնուսի *s.* mordanting.
Սնոյական *a.* nutritive, nutritious, alimentary; -կեց *a.* nursed, bred or brought up together, co-etaneous; *s.* familiar, friend, comrade, fellow.
Սնոյարար *S. Սնոյական*.
Սնիկն, *ք s.* chrytomancy, divin-
ing by means of barley; -ս արկանեւ, to divine by -.
Սնուար, *ի Ar. w. bot. S. Գինձ*.
Սնուի, աւոյ, տեաց *a.* useless, vain, futile, frivolous, worthless; chimeric-
al, idle.
Սնուիք, տեաց *s.* vanity, foolery; vain & trifling things, trifles, bawbles, trinkets, gew-gaws, knick-knacks; foppery, silliness, nonsense; *ի -իս ad.* in vain, uselessly; *գնալ զհեռ սնու*

տեսայ, to run after follies; *անտեսայ* *գրծմունք*, to be taken up with trifles, to trifle time away, to fiddle-faddle.

Մոտիվաբարութ *a.* feigned, false, calumnious; *-գործ* *a.* made in vain, vain; superstitious; *-ժողով* *a.* assembled uselessly; *-խօս* *S.* *Բնգունայնաբան*; *-պատիր* *a.* futile & false, fallacious; *-սէր* *a.* fond of futilities, running after vanity, occupied with trifles.

Մոտիվ, *եցայ* *vn.* to become vain; to be reduced to nothing.

Մուծի *s.* emptiness; barrenness.

Մուծի, *սննդեան* *s.* nutrition, nourishment, alimentation; nutriment, aliment, food, maintenance, subsistence; *mech.* feeding; *fig.* nurture, instruction, education; *տեղի սննդեան որբոց*, orphan-house.

Մուծանեմ, *ցի*, *սնո* *va.* to nourish, to feed, to maintain; to foster, to instruct, to breed, to bring up.

Մուծանող, *-ցիչ*, *-ցող* *a.* nutritious, nutritive; *s.* nurse, fosterer.

**Մշիկ* *s.* winter pear.

Մշիվար *s.* emery.

**Մշար* *s.* pedestal, base of a column.

Մոգմական *a.* *s.* sodomite, pederaste; *-ուծի* *s.* sodomy, pederasty.

Մոծ *a.* firm, solid; *-աշէր* *a.* thick-haired; hirsute.

**Մոծտեմ*, *եցի* *va.* to turn or tuck up.

Մոխ, *ոյ* or *ից* *s.* onion; bulb, bulbous root; *դալար* -, scallion, green onion; *- մանր*, shallot; *-աբեր* *a.* bulbiferous.

Մոխակ, *այ* *s.* nightingale, philomela, luscini; porphyrio (a water-fowl); *- երգէ*, *գեղեղէ*, the nightingale; *a.* bulbiform; [ingale sings.

Մոխնեան *a.* *s.* Socinian; *- աղանդ*, *Մոխրատեան* *s.* socratic; [socinianism.

Մոլ *s.* *a.* crawling; creeping; cringing; *ի* - or *-ս* *ad.* creepingly, on all fours.

Մոլամ, *ացի* *S.* *Մոլմ* & *Մոլոսկիմ*.

Մոլեցուցանեմ *va.* to cause to creep or crawl.

Մոլմ, *եցայ* *vn.* to creep, to crawl on the belly, to wriggle; *- ք* *երկիր*, to crawl along on the ground; to drag or draw oneself along. [ficial (roots).

Մոլազնայ *a.* creeping; *bot.* super-

Մոլմիմ, *եցայ* *vn.* *fig.* to glide, to creep into, to slip, to steal, to penetrate into, to find its way in.

Մոլմն, *ի* *S.* *Լուրի*.

Մոլմաբանութի *s.* erpetology.

Մոլմակ, *այ* *s.* reptile: bolt; *mech.* slide, slide-valve; *-ան* *a.* crawling, creeping; *- ախտ* *med.* erysipelas; *-եմ* *va.* to lock; *երկիցս* *-եալ* *a.* double-locked.

Մոլմաշար *a.* bitten by reptiles.

Մոլմայ *S.* *Միլլոբայ*. [monic.

Մոլմանական, *-մնեան* *a.* Solo-

Մոլմալում *s.* sliding, stumbling, fall.

Մոլմակնք *S.* *Մոլմակում*.

Մոլմակեմ, *եցի* *va.* to cause to glide in, to instil, to insinuate, introduce or bring in cleverly, to foist; *-իմ* *vn.* to crawl often, to creep, to meander, to wind, to go trailing along; to be introduced or brought in; *S.* *Մոլմիմ*.

Մոլմակիչ *a.* insinuating; slippery, sliding. [tion; *S.* *Մոլմակում*.

Մոլմակում *s.* insinuation, introduction.

Մոլմակում *a.* slippery, failing, fleet-ing, perilous, deceitful.

Մոլմն, *զնոց* *s.* reptile; *a.* creeping; *- ցաւ* *med.* gangrene.

Մոլմակ or *Մոլմակ* *a.* slippery.

Մոշի *S.* *Շոշի*. [immersion.

Մոյլ, *ք* *s.* hollow, cavity, hole; *ast.*

Մոյլ *S.* *Մուլում*.

Մոյն, *սորին*, *սմին*, *սովին* *pron.* this, that, he, self, the same; *դ* - *Հեապի* *ad.* afterwards, soon, shortly, directly; *ի* - *ad.* immediately.

Մոյնպէս *ad.* thus, in this way, in like manner, equally, so.

Մոյնպիսի *S.* *Մոյնպիսի*.

Մոյնորին *ad.* to-day. [ably.

Մոյնորինակ *ad.* so, thus, conform-

Մոյնիչ *S.* *Մոյնիչ*.

Մոյնպիսի *s.* pistachio-tree. [sus.

Մոյն *a.* big, fat, plump; *gr.* molos-

Մոյնամ, *ացայ* *vn.* to fatten, to grow fat, stout, corpulent; *fig.* to be puffed up, to become proud, haughty.

Մոյն *S.* *Բիւրս*. [of sixty years.

Մոս, *ից* *s.* Chaldean *w.* sossus, space

Մոսին *s.* paste, glue, lip-glue; *- ձկան*, isinglass, ichthyocolla, fish-glue.

Մոս *a.* simple; common, ordinary; depraved, devoid; *gr.* sharp, acute; *ad.* simply, solely; *s.* terror, horror; *a.* horrible.

Մոսակ *a.* horrible, terrible, dreadful, ghastly, hideous, formidable, frightful; *մեծաւ* *-լեզ*, greatly wondering.

Մոսական *a.* simple, pure; vulgar, ordinary; private; *S.* *Մոսակ*; *s.* foot-soldier; *-*, *- որ* or *մարդ*, a private person, an individual, person of retired or secluded habits; *- կեանք*, private life; *-ք* *մանք*, some private persons.

Մոսկամ, *ացայ* *vn.* to be greatly afraid, to tremble, to shudder with horror, to dread, to fear; *սոսկացեալ*, *զողալ*, to be horror-struck, terrified, to quake with terror.

Մոսկանամ, *ացայ* *vn.* to lay aside, to leave off, to discard; to give up, to abandon, to renounce, to deprive oneself of; *gr.* to be softened. [horribly.

Մոսկապէս *ad.* simply, solely, only:

Մոսկալիթիւր *a.* gigantic, colossal, huge, monstrous.

Մոսկացուցանեմ *S.* *Չարհուրեմ*.

Մոսկութիւն *s.* privation, voluntary poverty.

Մոսկում *s.* horror, great fear, trembling, shuddering, terror, dread, dismay, fright, apprehension; *- Հե- րաց*, bristling up of the hair; *զողումն եւ* - *կալաւ զբանակն*, a panic spread through the army; *- պատահեաց ինձ*, I was seized with horror; *- ածել*, *բե- րել*, to terrify, to strike with horror, to make one's hair stand on end.

Մոսնձեմ, *եցի* *va.* to paste, to glue.

Մոսնձում *s.* pasting; *mar.* tarring.

Մոսորդ, *ի* or *ոյ* *s.* throat, gullet, gorge: uvula; *-եմ*, *եցի* *va.* to gargle.

Մով, *ու* *s.* famine, dearth, scarcity, penury; hunger; *ի* - *ու* *ad.* by famine.

Մովաբեկ *a.* starving, famished; *- առնել*, to make suffer famine, to famish, to starve; *-լուկ* *a.* famished, suffering from famine or hunger; *-մահ* *a.* dying of starvation; *- առնել*, to starve to death; *- կորնէլ*, *լինել* or *-մահիմ* *vn.* to be starved to death, to die of hunger. [famish.

Մովեցուցանեմ *va.* to starve, to

Մովմ, *եցայ* *vn.* to be tormented with famine, with hunger, to be famished, starved, to suffer through hunger.

Մովոր, *ից* *a.* accustomed, used to, inured, trained; customary, usual, habitual, wont; familiar; *- լինել*, to be accustomed or used to; *ոյ* - *էր*, as he was wont to, as he was in the habit of.

Մովորաբար *ad.* habitually, as usual, customarily, ordinarily, commonly, usually, mostly, generally.

Մովորական *a.* usual, common, ordinary, customary, habitual, familiar; *-ուծի* *s.* the being usual; the becoming habitual; *-կի* *S.* *Մովորաբար* & *Մովորական*.

Մովորեցուցանեմ *va.* to accustom, to habituate; to bring up, to train, to form, to teach.

Մովորեմ, *եցի*, *-բիմ*, *եցայ* *vn.* to be accustomed, habituated, to get used or inured, to grow familiar with, to be in the habit or practice of, to take a bent, to practise; *- Հրոյ*, to become accustomed to the fire; *- աշխատուէ*, to become inured to, to inure oneself to labour, to become industrious; *յա- նիրաւութի* -, to become obdurate or hardened in iniquity.

Մովորութ, *բուծից*, *Մովորութի* *s.* custom, habits, manners, usage, practice, use, bent; *արդի*, *նոր* -, mode, new fashion; *S.* *Հնանամ*; *Հնացեալ* *-ք*, ancient customs; *սարազէպ*, *զժպա- տեհ* -, abuse, corrupt practice; *չար*, *յոռի*, *զարշ* -, bad habit, ugly way, sad or nasty trick; *ի* - *թէ*, according to custom, as usual; *ի* *ոչ* - *թէ*, out of use or custom, unusual; *ի* *է* *իւր- ում*, as is his wont, according to his custom; *մէք* *չունիմք* -, it is not our custom to, we are not in the habit of; *երկրորդ բնութիւն* -, use is second nature; *S.* *Ունակութիւն*.

Մովոր, *ից* *s.* use, habit.

Մոր, *ոյ* *s.* hole, bore, opening, orifice, mouth; den, lair, cave, cavern; *mech.* mill-trough; * mill-hopper; * boulders, large pebbles.

Մորամուտ *a.* entering, hiding in holes & secret places; lonely, solitary; *- լինել*, to enter, to nestle, to creep into, to hide in, to kennel, to live retired, to lead a retired life, to withdraw into solitude.

Մորայ, *ոյ* *pron.* *a.* his, hers, its.

Մորեկ *a.* *H. w.* sorch, choicest, most excellent; * *bot.* Indian millet.

Մորեմ, *եցի* *vn.* to flow, to run out, to leak; to creep into a hole; *- աչաց*, to become weak, to have the sight fail or grow dim, to water; *սորեալ աչք*, hollow, sunken eyes.

Մորեցուցանեմ *va.* to cause to flow

dionysia, dionysiaca, bacchanals, orgies.

Սպանդարան *s.* place for sacrificing.

Սպանդուկեք *s.* Grand Master of the slaughterers, (title of an Armenian satrap, who superintended immola-

Սպանիական *a.* Spanish. [tions].

Սպանիացի *s.* Spaniard; *-ք.* the *-s.*

Սպանիլ, *-նող a.* killing, murderous; *s.* assassin, murderer, homicide.

Սպանդական *a.* sanguinary, bloody, cruel; murderous. [tion].

Սպանդուկեք *s.* murder, assassina-

Սպանոս, *այ a.* Spanish; *s.* Spaniard.

Սպանուկ, *-ուկ s.* killing, murder, homicide, assassination; execution, butchery, slaughter, carnage, massacre.

Սպառ *s.* end, term, consumption; *-ի* *ad.* totally, entirely, quite, all, thoroughly; *մինչեւ ի* *-*, to the last extremity; utterly; *մինչեւ ի* *-* *ապրին Արշակունեաց*, till the extinction of the dynasty of the Arsacides; *մինչեւ ի* *-* *չնչին*, to the last breath; *-եբարձ զպին ի միջոյ*, he achieved its destruction.

Սպառազէն, *զինաց a.* armed at all points, armed from head to foot, cap-a-pie; *-զինական a.* military, warlike; *-ն s.* managing of the shield, shield-exercise; *-զինեմ va.* to arm, to arm at all points, totally; to equip, to fit out; *-զինեմ vn.* to buckle on one's armour, to be clad in armour, to be armed cap-a-pie; *-զինուի s.* complete armour, arms, accoutrements, harness, fitting out; *-ք մարտի*, preparatives for war. [consumed].

Սպառածախ լինիմ *vn.* to be wholly

Սպառեմ, *եցի va.* to exhaust, to consume, to dissipate, to absorb, to swallow up, to eat, to devour; to complete, to finish, to destroy, to ruin, to reduce to nothing; *-իմ vn.* to be consumed, drained, exhausted; to decay, to dry up, to finish, to cease, to stop; *սպառեալ էին ոգիք նշ*, they were exhausted, quite tired; *սպառէր զօր- ութիւն նր*, he wore himself out, his strength declined.

Սպառիչ *s.* consumer.

Սպառնակց *a.* full of threats or menaces; *-լիք, լեաց s.* threat, menace; insult, bravado; *-կան a.* threatening, menacing.

Սպառնամ, *ացայ va.* to threaten, to menace, to utter threats against; *կործանումն -*, to threaten with ruin.

Սպառնակաւ *a.* eyeing in a threatening manner. [ening tone].

Սպառնուի, *-ուկ s.* threat, threat-

Սպառուած, *ոյ or ի s.* end, term, extremity; summit, top.

Սպառուին *s.* exhaustion, consumption, consummation, destruction, loss; cessation, termination, term.

Սպառսպուռ, *ի - a.* total, entire, complete, extreme; *ad.* extremely, to the last extremity, utterly, entirely, totally.

Սպաս, *ուց s.* service, office, function, employment; want, requisite; furniture, ornaments, trimmings, apparel, moveables, luggage, clothes, goods, service of plate, vessels, utensils; dinner-service; meats, victuals, repast, dinner, treat, feast; pomp, train, equipage; care, earnestness, solicitude; *-ք եկեղեցւոյ*, church ornaments, decorations, plate, chalice, &c.; *ի - հայրենեաց*, in the public service; *- ունել, տանել, հարկանել, ի - ու կալ*, to serve, to take service, to minister; *- ունել կրակի*, to worship fire; *- տանել կողմ*, to worship idols; *լինել ի - ու պաշտաման ուրուք*, to serve, to be in service; *հարկանել, տալ ումեք զլեւին* *-*, to pay the last honours; *- տանել տխրից*, to obey the passions; *անձական մատուցանել անձին -*, to be one's own idol; *- տու- նել*, to attend well, to care, to keep, to guard, to watch, to spy, to lie in wait for; to eat, to dine; *- ուտել or կերակրել*, to regale, to entertain, to give an entertainment; *- արկանել, գնել*, to prepare the requisites for the Mass; *զբաղեալ էր ի բազում - ու*, he was oppressed by a multitude of things, he was very busy.

Սպասարար *s.* general of the army; *- գունդ*, picked cavalry; *- ութիւն s.* generalship.

Սպասակաւ *a.* waiting, attending; *- ու ի s.* service; *- կից S. Պաշտօնակից*.

Սպասահարկեմ *va.* to serve; *- հար- կութիւն s.* service, office, function; administration; *վարժեւ ի -*, to inure or accustom to service.

Սպասաւոր լինիմ *vn.* to be sent to service; *- ու ա. a.* served, honoured,

respected; *- տարութի S. Սպասահար- կութի*; *- տուն s. S. Սպահաւորանոց*; cupboard for gold & silver plate; *- րար, այ a.* serving, providing, pur-veying; *s.* functionary.

Սպասաւոր *s.* attendant, servant, valet, domestic, waiter, lieter, usher; *S. Գործակալ*; *- ալ S. Սպասակալ*; *- ահան a.* belonging to servants or to service, servile; *s.* servant; *- ահից S. Պաշտօնակից*; *- եմ, եցի vn.* to serve, to wait on, to assist; to administer, to bestow, to confer; *- փառաց ուրուք*, to serve to a person's glory; *- հրա- մանի*, to fulfil, accomplish or execute an order or command; *- իմ vn.* to be served; *- ութի s.* service, office, ministry; administration, dispensation; *- հարկանել, մատուցանել, կատարել, շնուլ*, to serve, to be a servant, to do service to, to attend, to wait upon; *- ուհի sf.* maid-servant, maid.

Սպասեալ, *եկաց s. S. Սպասաւոր*; guardian; *sf.* assistant, helper, sick woman's nurse.

Սպասեմ, *եցի vn.* to hope for, to expect, to wait for, to look for, to look forward to; to observe, to watch, to spy; to serve; to be reserved for.

Սպասի *S. Խոհակեր*.

Սպասիկ, *սկաց s.* servant.

Սպասիչ *a.* waiting for.

Սպասկապետութիւն *s.* intendency; *- թէ իշխան*, High Steward.

Սպասումն *s.* waiting, expectation, expectance, hope. [ury].

Սպասազանք *s. Gr.w.* softness, lux-

Սպարակ *s. bot.* fustic, Indian saffron.

Սպարակիր *S. Սպարակիր*.

Սպարապետ *s.* generalissimo, gener- al in chief; *- ու ի s.* rank of general in

Սպարափակ *S. Վահանափակ* [chief.

Սպեղանեմ, *եցի va.* to plaster, to poultice, to put on or apply a plaster, to cure, to dress a wound, to bind up.

Սպեղանի *s.* plaster, poultice, salve, unguent, ointment, pomatum; diachy- lum, cerate, cataplasm; *- ու ի վերայ գնել S. Սպեղանեմ*. [gallant].

Սպեռափառ *a.* noble, chivalrous,

Սպեւում *a.* covered with honour.

Սպէտ *S. Սպառ*. [able scars.

Սպի, *սպւլ, սպեաց s.* cicatrix, scar, seam, mark; *fig.* stain, spot,

stigma; *- կեղեքածի*, scratch; *ածեւ շ- ու ի բժշկութի*, to heal up, to cica-

trize, to close; *- անամ, ացայ vn.* to skin over, to become cicatrized, heal- ed, whole; *- ացուցանեմ va.* to leave a scar on, to scar; to stain, to spot.

Սպին *s. S. Սպեղան*; *- ք s. Gr. w.* sphynx (*pl. -es*). [albumenize.

Սպիւս *s. chem.* albumen; *- եմ va.* to

Սպիտակ, *այ a.* white; *s.* white, white lead, ceruse; silver coin; *- մարգարտեայ*, pearl-powder, *- white*;

- զինիկ, zinc-white, oxide of zinc; *ի - ու*, dressed in white; *- առնել*, to

whiten.

Սպիտակագիր *s.* white writing; white chalk; *- գրիւ a.* white, white-coloured, whitish; *- գեղ s.* flake white; *- գգեաց, եցից, - գգեաց, ից a.* dressed in white;

- Քորք, Nuns consecrated to the Holy Virgin; *- թոյր or թորմի S. Սպի- տակազոյն*; *- լիք s.* grey hair, hoariness; *- խայտ a.* spotted with white,

speckled, dapple-grey, grey; *- խառն a.* black & white, grey; *- ծղի a.* white- armed; *- կիզն a.* white-fleeced; *- հան- գերձ S. Սպիտակազգեաց*; *- հեր a.* white-haired; *- ձի a.* mounted on a

white horse; *- ձիգ ջորիք s.* white draught mules; *- մազ a.* white (colour of animal's coat); *- մարմին a.* white- bodied, *- fleshed*, of clear complex-

ion; *- մարթ a.* white-skinned; *s.* al- binos; *- մորուս a.* white-bearded; *- յեղց a.* very white, all white; *- նամ, ացայ vn.* to whiten, to become white;

- նուամ a. white-membered; *- նիւ a.* spotted, marked with white; *- սեւ- առաւստ a.* striped with white; *- սեւ a.* brown; whitish; *- վարսք s.* white hairs; *- րան or - ւրան S. Յարդգող*; *- րար a.* whitening, rendering white;

- ցունի s. chem. dealbation, whitening, bleaching, blanching; *- ցուցանեմ va.* to whiten, to render white, to bleach, to blanch; *- փայլ, - փառ a.* snowy- white, very candid, of dazzling white- ness. [րանդ a. white-coloured.

Սպիտակեցում *a.* of white flock; *- ե- Սպիտակիմ, եցայ S. Սպիտականամ.*

Սպիտակութիւն *s.* whiteness, white; candidness, splendour; *- հերաց, hoariness*; *- լանջայ, պարանոցի*, snowy bosom, ivory whiteness, ala- baster of the neck.

Սպիտակուց *s.* white of an egg, al- bumen; *med.* white scale of lepers; *- աչաց*, white of the eye, conjunctiva,

84

sclerotica; - կիտի, spermaceti; cetine. [շին a. albuminous.

Սպիտաձեւ s. chem. albumenoid;

Սպիտակադոն, -նման, -սեւակ a.

Սպիտակձեւ s. sponginess. [spongy.

Սպուգ, սրպպոյ s. Pers. w. food composed of butter & of dried curds.

Սպուգէք, էկց s. Gr. w. monks devoted to study.

Սպուժեմ, էցի vna. to put off, to delay, to defer, to neglect, not to care for.

Սպուժումն s. delay, deferring, temporizing; negligence, carelessness, heedlessness.

Սպուճ, սնգի or գոյ s. sponge; սոււ - , bastard - , alcyonium; - լըն ոսկոյ, spongy platina; սրբէլ, ջըն- ջէլ սպիտակ, to sponge, to clean or wipe off with a sponge; չ սպիտակ ծածկել զերկաթ, զնեւ, to admonish kindly, to warn gently.

Սպուս S. Սպուսպուս.

Սպուս, արոյ s. dung of ruminat-

Սպրդանեմ S. Սպրդիմ. [ing animals.

Սպրդեմ, էցի va. to insinuate, to introduce gently, to bring in privily, to foist, to thrust on; - or

Սպրդիմ, էցայ vna. to introduce, insinuate or worm oneself in, to glide or creep into, to penetrate, to dive

Սպրդումն s. insinuation. [into.

Սպրկիկ, Սպրկուկ a. neat, tidy, spruce, clean, terse.

Սպիճք, Սպիճք, Սպիճ s. blast, hiss, whistle, sound, song.

Սանակ, աջ s. axle-tree, axle.

Սանակալ, է S. Սաթ.

Սանապան, աջ s. leg-armour, greaves.

Սանապ S. Շանչան & Սպիճք.

Ստաբան S. Ստաբու; -եմ vna. to lie, to tell lies, untruths, stories; -ուի S. Ստաբուսութիւն; -բար ad. falsely, mendaciously; -գիր a. false, mendacious, lying; -գոյ a. not existing, fancied, imaginary, chimerical.

Ստադ, է, -ին, աջ s. Gr. w. stadium; furlong; զկկայունէն -ն ստանալ, to gain the crown of martyrdom.

Ստադաւ a. judging falsely; -լէ- ղու, -խու, աջ a. speaking lies, lying, mendacious; s. liar, impostor, fibber, story-teller; -խուսութիւն s. lying tale, fictitious story, falsehood, untruth, imposture.

Ստաժեմ S. Տաժեմ; -ձին a. lie-

venting; romancing; -ճումն S. Տա- ճումն.

Ստախարժ, -ող a. thinking falsely or erroneously; -ութիւն s. false opinion, fallacy, error.

Ստաշակ, աջ a. wrongheaded, headstrong, petulant, insubordinate, undisciplined; impertinent, insolent; knavish, rascally, roguish; -ս իմանալ, to rebel; -ս զնալ or -եմ, էցի vna. to grow insolent, to become a rascal, to disobey, to revolt, to plague, to behave badly; -էցուցիլ a. rendering insubordinate; -ութիւն s. waywardness, insolence, petulance, insubordination, mutiny; -թք զնալ, to behave in a disorderly manner.

Ստաշամբաւ a. renowned falsely.

Ստամբակ, աջ a. indocile, morose, disobedient, reluctant, untractable, froward, restive; austere, rude, harsh, rigorous, severe; -եմ, էցի vna. to oppose, to resist, to be obstinate, to disobey, to rebel, to be insolent; -ուի s. indocility, disobedience, insolence, rebellion; rudeness, severity, rigour.

Ստամբ, -ս, աջ s. Gr. w. stomach; belly; ոչ գոյ յիս - կերակրոյ, I have a weak digestion; - իմցաւ, I have the stomach-ache; -ական a. stomachic, gastric; - չիւթ, gastric juice; -ացաւ, է a. having a pain in the stomach; s. stomach-ache.

Ստայոգ, էց or աջ a. suppositious, false, feigned, fictitious, artificial, invented, fabulous, imaginary, chimerical, romantic, story-telling; -ութիւն s. fiction, feint, dissimulation, falsity.

Ստանամ, աջայ vna. to acquire, to gain, to obtain, to get; to have, to possess, to hold; to purchase, to buy; to create; վերստին -, to regain, to re-acquire, to recover; վաւա -, to achieve glory.

Ստանձնեմ S. Ըստանձնեմ.

Ստանուէր a. pseudoclerical; -նուն S. Սուտանուէն. [sence or oil of myrrh.

Ստաշին, խին s. Gr. w. storax; es-

Ստապաւոր a. false, fallacious, fictitious; -պաւաւ a. story-telling, romancing, fabulous, lying.

Ստապալիր s. receipt, discharge.

Ստապական a. acquired, possessed, adventitious; gr. possessive; created, made. [pier; purchaser, buyer: creator.

Ստաջիլ, -ցող s. possessor, occu-

Ստացուած, ոյ s. purchase, acquisition, property, possessions, goods, substance, power: creature; -աշաւ- ութիւն s. great quantity of goods; S. Ընչաւետուի; -աւեր S. Ընչաւեր; -ա- տեր s. owner, proprietor; -ութիւն s. riches, opulence. [session.

Ստացումն s. acquisition, gain, pos- session or acquire.

Ստացուցանեմ va. to cause to pos- sess or acquire.

Ստացուցանեմ va. to prove to be false, to render vain, to adulterate.

Ստացք, ցից S. Ստացումն.

Ստափաւ a. infatuated with false opinions; -ութիւն s. false opinion.

Ստաքսիկէ Gr. w. S. Ստաշին.

Ստգիււ, &c. S. Ըստգիււ, &c.

Ստեղազունք s. go-cart.

Ստեղանամ, աջայ vna. to collocate or settle oneself.

Ստեղեմ va. to collocate, to place, to settle, to establish. [chants.

Ստեղի s. mus. Armenian modulated

Ստեղծ բանի s. poet.

Ստեղծաբանեմ va. to invent, to find out, to forge; -բանութիւն s. poetry; fiction, invention; -գործ, է s. creator; -գործական a. creative; -գործեմ va. to create; -գործութիւն s. creation; -գիր a. innate, inborn; -կան a. creat- ed; invented, factitious, forged; pla- stic; -կանութիւն s. plasticity, mould- ing, modelling; -կից լինիմ vna. to be created together.

Ստեղծանեմ, ծի va. to create, to produce from nothing; to form, to figure; to find out, to invent, to con- trive, to forge. [author.

Ստեղծիլ, -ծող s. creator; inventor,

Ստեղծուած, ոյ s. creature; inven- tion, production.

Ստեղծուածոյ, ք, ց a. invented, devised, fictitious, false.

Ստեղծում, ծի S. Ստեղծանեմ.

Ստեղծումն s. creation; invention.

Ստեղն, զան or զին. զուռ s. branch, bough, shoot; stalk, stem, trunk; anat. foci; gr. dactyle; mus. key, stop; S. Ստեղի; bot. umbel; - ծխոյ, pillar of smoke; ստեղունք աշտանակաց, branches of a candelabrum; ստեղունք էղէրուաց, antlers or branches of stags' horns; ստեղունք դաշնակի, keys, key-board, finger-board of a piano-forte; - արձակել, to branch out, to ramify; -աձիգ a. ramifying,

ramified; -աշտանակ s. dactyle met- er; -աւոր a. branchy; -իմ, էցայ vna. to shoot, to sprout, to bud forth, to pullulate, to grow.

Ստեմ, էցի vna. to lie, to fib, to tell untruths, stories, to impose upon; to give the lie to, to belie; - ուխտին, to break one's promise, word or vow.

Ստեղին, զնոյ or զի s. carrot; վայ- րենի -, parsnip; վայրի -, madder, athamanta. [35.317 cubic feet).

Ստեր s. Gr. w. stere (cubic meter);

Ստերգմունի s. perjury, false oath.

Ստերգումն s. perjurer; a. taking a false oath, perjuring.

Ստերիւր a. strayed, erred, roving, astray; -եմ, էցի va. to lead astray, to turn aside, to put out of the right way, to cause to err, to pervert; to distort, to wrest, to misinterpret, to misconstrue; -իմ, էցայ vna. to go a- stray, to be led astray, to leave the right path, to wander, to err, to fail; -ումն s. deviation, wandering, error.

Ստերլին s. sterling.

Ստերլ, է or ոյ a. sterile; -անամ, աջայ, -իմ, էցայ vna. to become sterile, barren, to be past breeding; -ութիւն s. sterility.

Ստեւ, ոյ s. hair, camel's hair; -ա- թափումն s. chem. unhairing, scraping off the hair; -էղէն a. of camel's hair.

Ստէճ s. weaver's small staves.

Ստէպ, ստիպոյ, ուլ or աւ s. speed, haste, alacrity, diligence; a. frequent, instant; ad. frequently, often, instantly; - - ad. quickly, hastily; very of- ten, continually, incessantly; ստիպաւ or պով ad. in haste, in a hurry, quick, fast, with great speed or alacrity; eagerly, hotly; - կալ, to persevere in, to be assiduous, steadfast in, con- stant in, to apply or addict oneself to.

Ստի, ստուոյ s. honour.

Ստիխար s. Gr. w. sticharium, Greek ecclesiastical garment.

Ստին, ստեան. ք, ստեանց s. breast, bosom; teat; fig. source, spring; -ք արուի, pap; - կովու, ոչխարի, &c., nipple, udder, dug; է ստեան, at the breast; մանուկ է ստեան, sucking- child; գտեւորեալ առ ստեամբ, girt about the paps; կերակրել ստեամբ, to suckle, to give suck, to give the breast to; դիւլզ-ս, to suck, to draw the breast; S. Հատուցանեմ; անկանիլ

ստեանցն . forming or rounding of the breasts in adolescence; *եռալ ստեանց*, to give milk; *ի ծուծ ստեանցն կախեալ*, hanging to her breast; *-ք անկան քեզ*, thy breast are fashioned; *յոյս իմ ի ստեանց մոր իմոյ*, my hope from my mother's womb.

Ստիպաբար, *-գոյն*, *-պէս* S. *Ստէպ ad.* *Ստիպեմ*, *եցի va.* to press, to constrain, to oblige, to force, to necessitate, to pursue closely; to solicit, to urge, to hasten, to hurry, to expediate; *-իմ տն.* to be pressed, constrained, forced, obliged; to make haste, to hurry; *ստիպիմ ի սիրոյ սրախ*, I cannot resist the desire to...

Ստիպողական a. pressing, urgent, imperious. [*pressure.*]

Ստիպումն s. constraint, urgency,

Ստիպական a. Stygian.

Ստիքակ s. Gr. w. storax.

Ստիքերոն, *այ s. Gr. w.* verse; *Հինգ - գիրք*, the five poetical books of the Bible.

Ստիքս, *Ստիք s. Gr. w.* element, point, note; line, verse; *-եմ*, *եցի va.* to put or divide in verses, to versify.

Ստիեմ, *եցի va.* to adulate, to flatter.

Ստնահաւորց a. weaned.

Ստնանեմ, *եցի va.* to surmount, to prevail; to hurt, to injure, to wrong, to prejudice, to damage.

Ստնգամ, *այի տն.* to be taken with a spasm; *-գանոս a.* spasmodic; *-գանք s.* spasm.

Ստնդեայ or *այ. գի* or *գիայ*, *գիա-ցիկ*, &c. *a.* at the breast, sucking; *-աղայ*, sucking-child; *-Հասակ*, infancy; *-գիեմ տն.* to suck. [*-այ*, lullaby.

Ստնուռ, *այ sf.* nurse, wet-;

Ստոծանի s. anat. diaphragm.

Ստոգոգի s. Gr. w. chanting of the psalms by alternate voices.

Ստոմ s. Gr. w. sword-edge.

Ստոման, *այ. -իք*, *եայ s. Gr. w.* pot, pitcher; *-մի մեղուռ*, a cruse of honey.

Ստոյա, *յ s. Gr. w.* portico, porch.

Ստոյգ, *ուգայ a.* true, just, certain, sure, indubitable, assured, positive, infallible, veritable, real, authentic, genuine; *ad.* surely, certainly, assuredly, to be sured, by all means.

Ստոյկեան a. stoical; *s.* stoic; *-ա-լանդ*, stoicism.

Ստոյ s. bottom, the under or lower part; *ի -*, under, underneath, below;

ի -է, from under, from below or beneath; downwards.

Ստորաբաժանեմ va. to subdivide; *-բաժանումն s.* subdivision; *-բեր*, &c. S. *Ստորաբեր*, &c.; *-բնակ a.* living upon the earth; *-գաւառ a.* earthly, terrestrial, mundane; *-գիր s.* inscription; signature; *-գրական a.* descriptive; *-գրուի ad.* with the head downwards; *-գրեմ va.* to subscribe; to sign; to depict, to describe; to trace, to figure, to design; *-գրող s.* signer, subscriber; *-գրութի s.* subscription; signature; description; *-գաս s.* lower or inferior class; *-գասական a. gr.* subjunctive; *-գասեմ va.* to submit, to place or put under; to subordinate; to subdue, to overcome; *-գրական*, &c. S. *Ենթագրական*, &c.; *-կախիմ տն.* to be hung up, suspended; *-կայ*, *ից a.* subaltern, inferior, subject, subordinate, serving; sublunary, terrestrial; *-կայիմ տն.* to be subdued, subject to; *-կայութի s.* submission, subjection, subordination; *-կէս s.* comma; *-կտուր աւնեմ va.* to shorten, to dock, to cut, to retrench; *-յին a.* inferior; terrestrial, mundane; *-ք s.* terrestrials, mortals, mankind; *-նախանձ S.* *Գեանանախանձ*; *-նկեմ*, *կայ տն.* to fall down, to precipitate; to fall under, to submit, to yield, to be subject to, to undergo; *-նկեալ a.* subject, subdued; *-նանեմ va.* to subscribe; *-ջնդեմ va.* to destroy utterly; *-նաքեմ va.* to send down; *-սաբար ad.* affirmatively; *-սա-կան a.* affirmative; *-սեմ va.* to affirm, to say yes, to consent, to confirm; *-սուզական a.* liable to submersion; *-սուզեմ va.* to submerge, to immerse, to send to the bottom, to ingulf; *-սու-թիւն s.* affirmation.

Ստորստ s. antarctic pole; comma.

Ստորաքար S. *Գեանաքար*.

Ստորեայք or *բէք*, *բէկ s.* sublunary or terrestrial things.

Ստորերկրեայ, *յ a.* underground; *a.* *s.* subterranean; *անցք* - tunnel.

Ստորեւ s. the inferior part, the underneath; *a.* inferior, lower; *- or ի - pr. ad.* under, beneath, underneath, down, below. [*or roller.*]

Ստորի, *բւոյ*, *րեայ s.* weaver's beam

Ստորին, *ընոյ a. s.* inferior, low; lower part or end, bottom; subterranean; tartarus, hell; *- Հայք*, Low-

er Armenia; *- Ստորիք*, Coelesyria; *-ք երկրի*, bowels of the earth; *ի -ս մը-սանել*, to set, to go down, to disappear.

Ստորմիք, *միս s.* hidden places. [*pear.*]

Ստորնազոյն a. lower, lowest.

Ստորնակ, *այ s.* under garment.

Ստորնական, *-յին a.* inferior; earthly, terrestrial; *-քար S.* *Գեանաքար*.

Ստորնեայք, *այ s. S.* *Ստորեայք* & *Ստորին*; sublunarians.

Ստորագական a. categorical; *-գե-լիք s.* attribute; *-գեմ*, *եցի va.* to specify, to express; to ascribe, to attribute; *-գուծի s.* predicament, class; category, kind.

Ստորովէնի Gr. w. S. *Սոչի*.

Ստորոտ, *ից s.* foot of a mountain; skirt of a robe or cloak; train of a gown; *առ -ով լերին*, at the foot of the mountain; *-աքար a.* trailing one's gown, clothed in trailing robes; *- պատմուճան*, trailing gown; *- ճե-մեղիք*, promenade in gown & train.

Ստորովի s. tunnel.

Ստորուստ, *ի - ad.* from below, beneath or under.

Ստուար, *այ a.* large, great, voluminous; thick, dense; strong, lusty; *gr.* harsh, close; *- գունդ*, *բանակ*, numerous, powerful army; *- ծանրու-թիւն*, great weight.

Ստուարաբուն a. of great girth; *- թղթեայ a.* boarded; *-թղթեմ va.* to board; *-թուղթ s.* boards; paste-board; *-գիտակ*, &c. S. *Հասառա-դէտ*, &c.; *-ծառ a.* furnished with great trees; *s.* large tree; *-կարկաս a.* made of massive pieces or stones; very large, very voluminous; *-ձայն a. gr.* harsh, hard; *-ձեւն a.* great, numerous, powerful; *-մած S.* *Թանձրա-մած*; *-նամ*, *այայ տն.* to thicken, to grow thick or large, to enlarge; to become or grow larger, bigger, stouter, fatter; to increase in size, to grow; *-սայր a.* thick & sharp-pointed; *-սախ-ղն a.* heavy-branched; *-ցուծի s. phys.* magnifying power; *-ցուցանեմ va.* to thicken, to enlarge; to augment, to increase; *phys.* to magnify. [*ness.*]

Ստուարութիւն s. largeness, thick-

Ստուգաբան a. truthful, veracious; true, real, veritable; *s.* etymologist; *-ական a.* etymological; *-ապէս ad.* truly; *-եմ*, *եցի va.* to tell the truth; to verify, to explain; to trace the

etymology or derivation of a word; *-ուծի s.* truthfulness, veracity; etymology; *-օրէն ad.* etymologically.

Ստուգաբար ad. truly; *-գէտ a.* knowing thoroughly, well informed; certain, sure, true, certified, verified; *-գիր a.* authentic; written with certainty; *-գրեմ va.* to write with certainty; to rectify; *-գուծի s.* authentic writing; ratification; *-խօս a.* truth-speaking, truthful; *-հաւատ a.* orthodoxy; *-հմուտ a.* very erudite, learned, most expert or skillful; *-պատու S.* *Հմարտապատու*; *-պէս ad.* certainly, truly, verily, in truth, without doubt; *-սեսուծի s.* sharp-sightedness; *fig.* keenness of vision.

Ստուգեմ, *եցի va.* to certify, to verify, to assure, to affirm, to aver, to prove; to examine thoroughly, to inform oneself of the truth of, to enquire, to ascertain; to trace etymolo-

Ստուգիչ s. verifier. [*gies.*]

Ստուգիւ S. *Ստուգապէս*.

Ստուգիւ s. anat. oesophagus.

Ստուգութիւն s. certainty, verity, assurance, verification.

Ստուեր, *այ s.* shadow; *fig.* shadow, figure, sign; *-ք*, shade, manes, ghost, spectre, spirit; *սիւ -*, vain shadow; *-ք մահու*, shades of death; the dark grave; *-ք գիշերոյ*, the shades of night; *-երեկոյին*, the evening shades; *- եւ լոյս ի նկարս* (*Լուսաստուեր*), light & shade in painting, chiaro-oscuro; *- արկանել ի նկարս*, to shade a drawing; *երբեւ զ- անցանել*, to pass away like a shadow; *երբեւ զ- երեկոյն մարդոյ*, life is but a fleeting shadow.

Ստուերաբանեմ, *եցի տն.* to speak darkly, with a veiled meaning; *-բան-ուծիւն s.* circumlocution, ambages; *-բար ad.* obscurely, shadowy; *-բոյս s. bot.* shadow-grass; *a.* producing darkness (night); *-գիծ a.* shadowed, figured; *-գիր*, *գրայ s.* sketch, draught, outline; draughtsman, pattern-drawer; *-գրեմ va.* to sketch, to rough-draw, to delineate, to trace; to draw, to represent, to figure; *-գրութի s.* sketch, delineation, outline; sciagraphy; *-խիբա a.* skittish, starting; *-ծա-ածեմ va.* to darken, to throw into the shade, to eclipse, to obfuscate, to obscure, to dim, to tarnish; *-կան a.* sha-

dy, shadowy, obscure; figurative, symbolical; S. Ստուգանքիւմ; -կերպ a. shadow-like; figurative; -կոչութիւն s. sciamancy; -հալած a. dispersing shadow or darkness (light); -հող s. umber, umbra; -հաւ a. covered with shadow, shadowed, shady, dark, obscure; -մարտութիւն s. sciamachia; -համ, աջայ տ. to be covered with shadow, immersed in shade, darkened, obscured; to grow cloudy, dark; -հերկ S. Ստուգանքիւմ; -հիւստ, հասաց, -հասեալ a. sitting in the shade; living in obscurity; -չափութիւն s. gnomonics; -պստ S. Ստուգանքիւմ; -պէս ad. like a shadow; darkly, obscurely; -տեմ va. to dim, to obscure; -տեսակ a. shadow-like, dark, obscure; fleeting, passing; -տուն (հիւսարատու) s. camera obscura; -րկեմ va. to shadow, to shade; to shade a drawing; -րկութիւն s. geom. projection; -ցոյց s. gnomon; -ցուցանեմ va. to cover with shadow, to shadow, to shade, to darken, to obscure; to hide, to veil, to overshadow; to give shade.

Ստուի s. falsehood, untruth, story, fib, falseness, falsity; ցուցանել զ- to give the lie to; to belie.

Ստուկ A. S. Ստախոս; adulating.

Ստուգանեմ, եջի տ. not to like listen to, or consent to, to disobey, to contravene; -գանող a. indocile, disobedient; -գանութիւն or -ուսն s. contempt, disobedience, indocility.

Ստուգիւն s. Gr. w. water-sprout; top, whipping-top, peg-top.

Ստրաս Gr. w. S. Չորավար; -եղատ, &c. S. Սպարապետ, &c.

Ստրասիգին or գինի s. Gr. w. general's tent, habitation, or quarters, headquarters.

Ստրիանին a. born of a slave; -մեծար a. honouring slaves; -լին a. slavish, servile; -համ, աջայ տ. to be or become a slave, a servant; -պէս ad. like a slave, slavishly, servilely; -ցուցանեմ va. to reduce to slavery, to enslave, to enthrall.

Ստրիեմ տ. to become a slave.

Ստրիկ s. fellow-slave.

Ստրիւն s. slavery, bondage, yoke, servitude, subjection.

Ստրոգուն Gr. w. S. Սոնի.

Ստրոմ s. Gr. w. strombus, turbanite, (a testaceous univalve).

Ստրովել Gr. w. S. Ստուգիւն. Ստրուկ, ստրկաց s. slave; vassal, subject, serf; servant; - ընդոծին, slave born in the house.

Ստրովեմ va. to spin round.

Ստրովամ, աջայ տ. to repent, to regret, to rue, to be seized with repentance, touched with contrition.

Ստրովիք or ջուսն s. repentance, regret, concern, sorrow, grief, remorse, compunction. [pent.

Ստրովցուցանեմ va. to cause to re-

Ստրուքան S. Սայրասուր; -գլուխ a. long-headed; sharp-witted; -լեռն, pinnaled mountain; -զէն a. armed with sharp weapons; -կառք, chariots armed with scythes; -թեւ a. acute-winged; - or -թռիչ a. flying swiftly; -խաղ s. fencer; S. Չինախաղ, &c.; -խողտուղ a. killed, slain with a sword; -ծայր a. pointed, sharpened; -ծուծի s. pestilence, plague, epidemy, contagion, mortality.

Ստրկն a. keen-sighted, piercing-eyed; fig. clear-sighted, perspicacious; -ուծի s. piercing sight; fig. perspicuity, clear-sightedness; -կոխ or -կոտոր առնեմ va. to put to the sword; -կուռց a. sharp-beaked; -կոշիկ, pointed shoe.

Սրահ, ից s. drawing-room, hall, saloon; curtain; church-porch, portico, court; corridor.

Սրահակ, աջ s. small hall; small curtain, hanging, tapestry, arras; -հարամնց, curtained bed; -աձեւ a. curtain-shaped; -անք S. Ստրիկեան.

Սրահայեաց a. eagle-eyed; having a penetrating glance.

Սրահայն a. shrill-voiced.

Սրամ տ. to desire earnestly, to long for, to sigh after.

Սրամահ առնեմ va. to kill with a sword, to put to the edge of the sword; -լինել, to fall by the sword; -մերկ S. Սուսերամերկ; -մէս a. acuminate, pointed; very sharp or cold; -միտ a. acute-minded, sharp-witted, clear-sighted, subtle, penetrating, quick, ingenious; -միւս տ. to be well-tempered, hardened; -մտութիւն s. acumen, acuteness, clear-sightedness, subtilty, perspicuity, penetration, sagacity; -համ, աջայ տ. to be pointed, sharp, to end in a point; to pass rapidly, to fly, to go quickly, to fleet away, to

rush on, to precipitate, to rush on headlong; to be soured, exasperated, to chafe at; ի բաց -, to disappear, to fly away, to vanish.

Սրանկիւն a. acute-angled; s. acute angle; - եռանկիւն, oxygen.

Սրավար a. moving quickly, rapid, swift, impetuous, violent; -իմ տ. to go swiftly, to run rapidly, to hasten.

Սրաստ, -իւ, &c. S. Սրահիւ, &c.

Սրաբեցուցանեմ va. to charm, to astound, to stun; -բիմ տ. to be raptured.

Սրափողոս a. having the throat cut; ad. with one's throat cut; -փուշ s. bramble, briar.

Սրբաբան a. singing the Trisagium; -եմ, եջի va. to sing the Trisagium, to sanctify, to hallow, to laud; -ուծիւն s. Trisagium, hymn; -բար a. holily; -բերան a. pure-mouthed; -գիր s. hagiographer; -բ, hagiographic books; -գործ, ի a. consecrating; sanctifying; -գործեմ va. to consecrate; to sanctify; -գործութիւն s. consecration; sanctification; -գումար a. composed of saints, venerable; -գունդ a. of holy assembly; -գրեմ va. to correct; -գրիչ or գրող s. corrector; -գրութիւն s. correction; -գեղ s. purgative; -առնուլ, to take a purgative, to purge; -առալ, to purge; -զան a. sacred; s. His Holiness, His Grace; -զանեմ, եջի va. to consecrate; to deify, to idolize; -զգեստ a. clothed in a holy or white raiment; holy, pious, godly, divine; -զնաբանութիւն s. hagiology; -զնազիրք s. Holy Writ, Bible; -զնահան S. Սուրբահան; -զնութիւն s. holiness; -ձեր, Your Holiness; -լոյս a. enlightening the spirit, of spiritual light, pure, holy; -կան a. holy, pure, chaste; -կեաց, եջայ, -կրօն a. irreproachable, pure, chaste, godly, saintly, saint-like, holy; -կորդ a. partaking of holiness; -համ a. calm & gentle, clear & sweet; -հայեաց a. pudic or modest-looking, pure; perspicacious; -հեմ a. leading to holiness, sacred; -ձայնեմ S. Սրբաբանեմ; -ձիգ a. abstaining rigorously; -մասոյց a. offered piously, with reverence; -մաքուր a. very pure, holy; -միտ a. holy-minded, pure, pudic; -մտեմ տ. to have a pure heart or mind; -մտութիւն s. holy-mindedness.

Սրբան, ի s. anus, fundament; * -բ

s. med. lochia, (evacuations from the womb after childbirth).

Սրբանամ, աջայ տ. to be holy, sacred, consecrated or set apart, to consecrate or devote oneself; -նուէր S. Սրբամասոյց; -պահ a. containing relics: fasting rigorously; s. reliquary, shrine; -բ or -պահութիւն s. rigorous abstinence; -պէս ad. holily, without stain, chastely; -պիղծ a. sacrilegious; s. profaner; -պղծութիւն s. sacrilege, profanation; -թուշ or թիւշ S. Բնաթիւշ; -սաց, &c. S. Սրբաբան, &c.; -սեր a. fond of holiness, loving chastity; -սիրա a. holy-hearted; -սը, նեալ, -սնունդ or սուն a. brought up in piety, godly, pure; -վայելուչ a. fit for saints; -վայր s. holy place; -տաւառ, august temple; -տաւ a. well polished, bright; -տեսիւն a. seeing clearly; of calm, pure, holy aspect; -տուն s. vestry-room, sacristy; -տուփ s. cyborium, pyx; -ծածկոյ -տփոյ, pyx-cover; -րան s. sacred asylum, sanctuary; temple, church, &c.; a. sanctifying, expiatory; -բար, աջ a. sanctifying, saving, wholesome; -շնորհք, sanctifying or saving grace; -բարութիւն s. sanctification; -ցուցանեմ va. to sanctify; to consecrate; to canonize; -ցուցումն s. sanctifying; consecration; canonization; -փայլ a. shining in holiness, pure, clean, holy; * -բար s. polished marble; -բնիչ s. inquisitor; -բնութիւն s. inquisition; Ատեան -Թէ, the Inquisition, the Holy Office.

Սրբեմ, եջի va. to sanctify, to consecrate; to purify; to clean, to wipe off, to wipe dry, to sponge up; to expiate; to offer, to dedicate; to observe, to keep religiously; med. to absterge, to cleanse, to deterge; -զմորուս, to shave the beard; -զեղըն դունս, to pare the nails; -զուռս, to prune, to lop; հրով -, to refine by fire; -զորեան, to winnow.

Սրբիկ S. Սպրիկիկ.

Սրբիչ a. sanctifying; purifying, cleaning; med. abstergent; s. razor; -ձեւաց, towel; -բաժակի, the purificatory.

Սրբիւր a. abstaining from meats.

Սրբութիւն s. holiness; purification; purity, cleanliness, neatness; expiation; offering; sanctuary; * Communion; fig. chastity, modesty; innocence,

integrity, candour; *med.* absterion;
--*թէգ* or --*նրց*, the Holy of Holies;
--*թէգ* or *նր* --*էց*, most sacred; *յարկ*
--*թէ*, temple, church, &c.; --*ձեր*,
Your Holiness; --*թք* *ad.* holily.

Սրբուհի *of.* holy; *sf.* saint; Holy
Սրբան, *ք* *s.* pl. swords. [Virgin.
Սրբաշիւր *a.* sharp-horned.

Սրբմ. *էցի* *va.* to grind, to sharpen,
to whet, to point, to set, to give an
edge, to acuminate; *fig.* to spur, goad
or urge on, to stimulate, to rouse up,
to excite, to stir.

Սրբնաց *a.* running or flowing vio-
lently, impetuous, rapid; --*գետ*, rap-
id river; --*իւք* *գալ*, to hasten, to run
with the utmost haste; --*ռթիւ* *s.* rap-
id course, impetuosity.

Սրթամ *vn.* to run out of breath.

Սրիկայ, *ից* *a.* *s.* ruffian, rascal,
scoundrel, varlet, hired-assassin, brig-

Սրիկոն *s.* minium. [and.

Սրինդ, *սրնգաց* *s.* flute; flageolet;
fife; syringe; --*Հաւորաց*, bird-call;
--*Հովուական*, shepherd's pipe, reed;
նուագէլ *սրնգաւ*, to play the flute;
to pipe.

**Սրծէլ* *s.* goldsmith's pincers.

**Սրճակաթ* *s.* coffee & milk; --*նոց* *s.*
coffee-pot; --*ստան*, *այ* *s.* coffee-plant-
ation; --*րան* *s.* coffee-house; --*ի պան-*
գոկի, coffee-room; --*րար*, *այ* *s.* coffee-
house keeper.

Սրճնի *s.* *bot.* coffee-plant.

Սրճիւ *s.* *chem.* caffeine.

Սրնգաշար, *այ* *s.* flute-player.

Սրնգեմ *vn.* to play the flute; to
hiss, to whistle; to bray?

Սրոհունդ *s.* *bot.* St. John's wort.

Սրովբէ, *Սրովբէ*, *ից* *s.* *H. w.* seraph;
--*ք*, seraphim.

Սրովբէաբնակ, --*գաւթ* *a.* where
the seraphim dwell; --*գումար*, --*գունդ*,
--*խումբ* *a.* where the seraphim as-
semble; *s.* chorus of seraphim; --*կան*
a. seraphic; --*մաքուր* *a.* pure, holy as
a seraph; --*մման* *a.* seraph-like; --*նշան*
a. representing the seraphim; --*պահ*
a. guarded by seraphim; --*ընդ* *a.*
crowded by seraphim; --*սարսու* *S.*
Սրովբէանման; --*սպաս* *a.* served by
seraphim; --*տես* *a.* seraph-seeing
(Isaiah); seraph-figured (saint Mes-
rob); --*տիպ* *a.* resembling a seraph;
--*փակ* *a.* surrounded or guarded by
seraphim.

**Սրորիկ* *s.* *zool.* caddy-muddy, larus.

Սրոց, *ի* *S.* *Յէսան*.

Սրուակ, *այ* *s.* phial, flagon, bottle;
cruet; gauge; -- *վերաբուծից*, cup-
ping-glass.

Սրուծիւն *s.* sharpness, acuteness,
keenness, point; subtilty; rapidity,
velocity, speed, celerity; -- *մոաց*, a-
cumen; -- *ձայնի*, shrillness.

Սրուկ *a.* rather sharp; *s.* flageolet.

Սրուսն *s.* sharpening, setting, grind-

Սրունկն *a.* good-, sharp-eared. [ing.

Սրունք, *նից* *s.* leg, shank.

Սրսկապան, *այ* *s.* cabinet, lady's
private room, boudoir; nuptial bed,
thalamus; bed-curtain.

Սրսկարան, *այ* *s.* perirrhanterium;
holy-water pile.

Սրսկեմ, *էցի* *va.* to sprinkle, to be-
to asperse, to water, to spill, to shed,
to spirt out, to bathe lightly.

Սրսկիւ *s.* aspersorium, aspergile;
holy-water sprinkler.

Սրսկումն *s.* aspersion, besprinkling.

**Սրսուռ* *s.* frozen snow-flake.

Սրտաբախ *a.* palpitating; --*լինել*, to
palpitate; --*բեկ* *a.* broken-hearted,
discouraged, dejected, despondent;
astonished, frightened; -- *անել*, to
dishearten, to discourage, to deject,
to take away a person's courage, to
disconcert; to dismay, to frighten, to
strike with astonishment; --*լինել*, to
be broken-hearted, disheartened,
down cast, dispirited, desponding, to
lose or want courage; to be frighten-
ed, dismayed; --*բեկեմ*, --*բեկիմ* *S.*
Սրտաբեկ *անել*, *լինիմ*; --*բեկութիւն*
s. faint-heartedness, dejection, des-
pondency, discouragement, constern-
ation; --*գէտ* *a.* knowing all hearts;
--*գին* *a.* *ad.* with all one's heart; --*գոչ*
a. crying, imploring heartily; --*գուրք*
s. *anat.* auricles of the heart; --*թափ*
a. disheartened, dismayed, struck with
consternation; --*թափումն* *s.* constern-
ation, dismay; --*թուր* *S.* *Սրտաբախ*;
--*լիւր* *a.* hearty, sincere; *ad.* heartily,
sincerely; --*խոց* *a.* heart-sick, deeply
afflicted; --*կաթ* *a.* very desirous, anx-
ious, longing for, amorous; -- *անել*,
to make one's mouth water; to in-
flame with desire, to enamour; --*կէզ*
a. heart-broken, --wounded; --*կիզեմ*
va. to grieve deeply, to break one's
heart; to rend the heart, to harrow;

--*կտոր* or *կտուր* *S.* *Սրտաբեկ* & *Թ.*
Թափիմ; --*կրանք* *s.* *anat.* pericardium;
--*Հանոց* *a.* grateful, delightful, pleasing;
--*Հանուկ* *s.* bantering, jeering, mock-
ing; --*ձեւ* *a.* heart-shaped; --*ձնիկ* *S.*
Սրտաշարժ; --*յօժար* *ad.* willingly; --
նամ, *այցայ* *vn.* to take heart or cour-
age, to be inspirited; --*շարժ* *a.* pity-
or heart-stirring, pitiable, grievous,
touching, moving, affecting; --*պախ*
անել *va.* to strike with consterna-
tion, to terrify, to appal; --*լինել*, to be
struck with terror, to be dismayed,
greatly afraid; --*պինդ* *a.* re-animated,
encouraged; courageous, intrepid;
--*պնդեմ* *va.* to re-animate, to encour-
age, to inspire with courage, to re-
vive, to put new spirits into, to raise
again or restore a person's spirits;
--*պնդիմ* *vn.* to be re-animated, to take
courage, to recover one's spirits; --
պնդում *թիւ* *s.* bravery, courage, heart,
boldness; --*սիւմ* *vn.* to take to heart,
to get angry, to chafe; --*սուչ* *a.* touch-
ing the heart, moving, affecting, tend-
er; touched, moved; eager, desirous,
burning for; angry, displeased, shock-
ed, wounded, exasperated; heart-of-
fending, mournful, heart-piercing;
--*տես* *a.* knowing the thoughts of the
heart; --*տրոփ* *a.* palpitating, trembl-
ing for; desirous, longing for; --*ցաւ*
a. heart-sick; compassionate, sorry,
afflicted; --*ցաւութիւն* *s.* compassion,
pity; distress, anguish, grief; *med.*
heart-burn; --*թք* *ad.* compassionately,
pitifully; --*ցուցանեմ* *va.* *S.* *Սրտա-*
պնդեմ; to affect, to touch.

Սրտեայ *a.* courageous, intrepid,
spirited, bold, lively; *այր* -- *a.* man of
heart. [ent, tender.

Սրտեանդն *a.* ardent, eager, ferv-
Սրտեկ *a.* heart-burning, --rend-
ing, --wounding, poignant, bitter.

Սրտեշտութիւն *s.* heart's ease.

Սրտմաղան *a.* choleric, irascible;
--*ն* *s.* irascibility.

Սրտմոմ, *էցի*, --*իմ*, *էցայ* *vn.* to
lose one's temper, to be angry, out of
all patience, indignant, in a passion,
provoked, irritated, exasperated, en-
raged; *սրտմեցաւ բարկուի նր յոյժ*,
he was seized with rage; --*էցուցա-*
նեմ *va.* to make angry, to put in a
passion, to irritate, to enrage, to ex-
asperate, to put out of all patience,

to excite to anger, to vex, to plague.

Սրտմոռթի *s.* indignation, passion,
vexation, anger, ire, spite, wrath,
rage; *շնուցանել զբոց* --*թէ*, to stifle,
smother or suppress the fire of one's
indignation; *S.* *Հրաբորբոջ*.

Սրտնեղիմ, &c. *S.* *Նեղասրտիմ*, &c.

Սրտնիւմ, *Սրտնում*, &c. *S.* *Սրտմոմ*,

Սրտուկ *s.* little heart; *bot. sap.* [&c.

Սրտցաւուկ *s.* cardialgy; *S.* *Սրտաց-*

Սիւսանելի *s.* cincture, apron, lin-

en girdle; dressing-gown. [apron.

Սիւսանեմ *va.* to gird with an

Սիւսանիմ, *այց* *vn.* to put on an

apron, to gird oneself with a cloth;

to put on, or to wear a dressing-gown;

բուրձա --, to clothe oneself in sack-

or hair-cloth. [ing with.

Սիւսանումն *s.* the girding, or cloth-

Սիւսիմ *S.* *Փարիմ*.

Սիւն, *Սիւն* *a.* spread, dispersed;

diffuse, extended; sporadic; *ad.*

scattered about, spread here & there;

-- *ծախիւք*, profusely, with great ex-

pense, splendidly; --*ք* *s.* dispersion,

spreading out, scattering; the Spo-

rades; dispersed nations; *ի -ս* *ծա-*

ւալել, to disperse, scatter or spread

everywhere.

Սիւլբիւր *Gr. w. S.* *Սիւլբիւր*.

Սիւլի *S.* *Սիւլիանք*.

Սիւլիական *a.* relieving, cheering

up, consolatory, comfortable.

Սիւլիանք *s.* relief, alleviation, sol-

ace, ease, consolation, soothing, com-

fort, balm; diversion, recreation.

Սիւլիեմ, *էցի* *va.* to relieve, to allay,

to ease, to soothe, to assuage, to con-

sole, to comfort, to soften, to ap-

pease; to rejoice, to divert, to recre-

ate; -- *զվեցաւ*, to calm, to assuage, to

charm away, to beguile one's sorrow

or grief.

Սիւլիութիւն, --*ումն* *S.* *Սիւլիանք*.

Սիւնեմ, *էցի* *va.* to spread, to dis-

seminate, to disperse, to scatter, to

strew, to sow, to propagate, to diffuse;

to pour out or forth, to open; *սիւնել*

ծաղիկս, to strew with flowers.

Սիւնիւ *s.* iron-bar, cross- or crow-

bar, tenon. [expansibility.

Սիւնողական *a.* expansive; --*ութիւն* *s.*

Սիւնոց, *այ* *s.* table-cloth.

Սիւնումն *s.* expansion.

Սիւրիւր, *այ* *s.* *Gr. w.* basket.

Աքանջանամ, *այց* *vn.* to admire, to

be admired, astonished, amazed, surprised, to wonder at, to marvel, to be wonderstruck, entranced, in extacy.

Արանցանք, -չացունք s. admiration, wonder, astonishment, amazement, ravishment, extacy.

Արանցացանեմ va. to render admirable, to make wonderful, to astonish, to surprise, to amaze, to ravish, to strike with wonder, to enrapture; -չուցիչ a. charming, surprising, ravishing, bewitching, wonderful.

Արանցեղաբար S. Արանցեղապէս; -դեղ a. of surprising beauty, charming, graceful, fine; -գործ s. thaumaturgus, wonder-worker; a. miraculous, prodigious, wonderful; -գործեմ va. to do wonderful things, to work miracles; to do miraculously or wonderfully well; -գործութիւն s. doing wonders, working miracles; prodigy, miracle, portent; -գոր a. of prodigious power, wonderfully strong, admirable in strength; omnipotent; -լուր a. worthy to be heard; -ծին a. miraculously bringing forth; -կան S. Արանցեղ; -կերպ a. astonishing, surprising; of an admirable form or aspect; -հրա a. prodigious, stupendous, wonderful, marvellous, divine; -շուք a. wonderful, superb, majestic, very glorious, imposing; -պայծառ a. magnificent, very splendid, brilliant, dazzling; -պատում a. related or told wonderfully well; S. Հրապարակում; -պէս ad. admirably, delightfully, astonishingly, marvellously, wonderfully, divinely, excellently, pre-eminently, to admiration; by a miracle, miraculously, prodigiously; -սես, -սեսիլ or սեսիլ a. charming, ravishing, beautiful to behold, imposing, delighting the eye, graceful, superb; -բար S. Արանցեղաբար; -բուստ a. admirable, stupendous; -ցուցանեմ va. to render admirable, marvellous; -փառ S. Հրապարակում.

Արանցեղի a. admirable, wonderful, astonishing, surprising; prodigious, marvellous, miraculous; charming, excellent.

Արանցեղիք, լեաց s. sign, miracle; prodigy, wonder, marvel, phenomenon; -լիս առնել, to perform or work miracles; fig. to do wonders; ով -լեացս int. wonderful! marvellous! stupend-

ous! good Heavens! Goodness gracious! Արանցեղութիւն s. excellence. [ious! Արանցումն, Արանք s. admiration, wonder; ի -չումն կրթիլ, to be amazed, astonished, surprised.

Արեմ, ի, աւ s. Gr. w. monk's dress, monkish habit; S. Ձեւ; -առնուլ, to become friar, to turn monk; (կուսանաց) to take the veil; Թողուլ զ-, to throw off the cowl; ոչ եթէ - ինչ առնէ կրօնաւոր, 't is not the cowl that makes the friar; -աճեւ S. Արեմաւոր; -առնութիւն s. the taking the religious habit; -արկէք s. the ceremony of giving or taking the habit or the veil; -աւոր a. dressed in a monkish habit; s. monk or nun; -աւորիմ S. Արեմաւորում; -աւորութիւն S. Արեմաւորութիւն.

Արիւնս, ի s. Gr. w. sedge, rush; rush-rope. [astonishment.

*Արիւմ vn. to be mute with fear or Արդ, ից s. veil; vest.

Արդաստիկոս a. s. Gr. w. scholastic. Արդեմ, Արդարեմ, եցի va. to veil, to muffle up, to cover with a veil.

Արդունք s. act of veiling, covering, Սօթ S. Սրտուկ bot. [wrapping up.

Սօլեր, աջ s. Fr. w. shoe; երկաթադամ -ք, hobnailed shoes.

Սօս, ից s. plane-tree, platane; white poplar; a. fig. stately, lofty, haughty, proud; clear (colour); -երկաթ a. high-mettled, prancing, fiery or spirited horse.

Սօսանուէր a. offered to plane-trees; -սարաս a. platane-like, sumptuous, elegant.

Սօսաւիւն, Սօսափիւն s. noise, murmur, sigh, breath; trembling, agitation; -սաղարթուց, rustling of the leaves; -հոգմոց, hollow or rumbling noise of the winds.

Սօսափիւմ vn. to tremble with fear. Սօսի S. Սօս.

Սօսիւն s. murmuring of the breeze.

Վ

Վ (vēv) s. the thirtieth letter of the alphabet, & the twenty fourth of the consonants; Վ. ք. three thousand; three thousandth.

— It is often used at the beginning of words, & sometimes at the end, but very rarely in the middle.

— In consequence of the similarity of its pronunciation, it is often confounded with Վ & ու; for example: երկվար-երկար, վաճառ-վաւառ, օթե-վան-օթեւան. բուրվառ-բուրուառ, Թվական-Թուական, &c.

— It is frequent in proper names, as Վարդան, Վասակ, Վաղարշ, &c. Vartan, Vassages, Valarces, &c., and in those cases where the Greeks use α or β ; the Armenians anciently used ν instead of the Greek β , but in later times ν was substituted in order to approach the Greek pronunciation; as: Բասիլիոս-Բարսեղ-Վասիլ, Բասիլիկոս-Վասիլիկոս, Բեկաոր-Վեկաոր, &c. The Greek α answers to our ով, α or δ long, & α to α , also written աւ.

*Վազ s. mill-conduit.

Վազեմ S. Սուրամ.

Վագերածի s. streaked, striped, brindled horse; zebra.

Վադր, գեր, երաց s. tiger; մասակ -, tigress; կորիւն վադեր, tiger cub; -ակերպ a. tiger-shaped.

Վազ, ք, ից course; leap, jump, gambol, caper, antics, gallop; palpitation; a. neighing after; ի -, -աւ -ad. swiftly, at full speed; by fits & starts; -ս առնուլ, to run, to gallop, to gambol, to frisk about, to play antics.

Վազեմ, եցի vn. to run swiftly, impetuously; to leap, to bound, to spring or dart forward, to clear at a single bound; to overstep, to surpass, to

transgress, to trespass; - սրտի, to flutter, to throb, to palpitate; - զոմամբ, to revolt against; to despise; ի բաց -, to pass away, to fly away; յօրէնսն -, to inveigh against the law; վազեալ անցանել, to overpass, to cross, to leap over, to outleap; յազատութեանն - փառս, to lift up the horns against, to rebel, to rise in rebellion; to get proud, to become presumptuous.

Վազեցուցանեմ va. to cause to run.

*Վազնաւ, ի s. cream cheese; curds.

Վազումն s. running, course.

Վազվազեմ vn. to skip or frisk about, to run here & there.

Վազք S. Սահաք.

Վաթարիկ S. Վատար.

Վաթանականդանան a. of sixty eubits; -մեայ a. sixty years old; -մեան, էնից, -մեհի a. s. sexagenarian; -պատիկ a. ad. sixtyfold, sixty times as much; -ւոր a. containing the number

Վաթանակ, եկի s. three score [sixty.

Վաթաներորդ a. sixtieth; s. sexagesi-

Վաթանեքան s. all the sixty. [ma.

Վաթանիցս ad. sixty times.

Վաթանի, մից a. sixty.

Վաթս, ից s. steep place, precipice;

* S. Երկիւղ; - ի -է a. steep, craggy;

ի -ից արկանել, ընկնուլ, մղել or հոսել, to precipitate, to throw headlong down; անկանիլ or մղիլ ի -ից, to be cast down a precipice.

Վաթեմ, -եցուցանեմ S. Երկնիւմ, Երկեցուցանեմ.

Վաթիւտ, -ութի S. Երկնոս, -ութի.

Վաթան, ի s. end, term; end, scope, object; issue, event, end, result; accomplishment, finishing, conclusion, close; end, extremity; end, demise, decease, death, exit; յմեծ -, long time, a long while; -, ի -ի ad. in fine, finally, at last, at length, after all, in the last place; ջ-, to the end; ի -ա մին, at the year's end; ի -ի աւուրց, in the future; ի - աւուրցս այսոցիկ, in these latter times; - բանիս, in a word; the pith of my argument; - եհաս նմա, he died; ընկալաւ զարժանահանն -, he died as he merited; ի -կենաց իւրոց, in his last days, towards the close of his life; մերձ ի - ընկել, to be at one's final agony; - առնուլ, to draw to a close or end, to cease, to end, to expire; - առնել, to make an

end of, to put an end or term to, to come to a conclusion, to decide, to end; *առնել զորք ի -*, to send to perdition, to put to death; *- զնեւ*, to bring to a close, to conclude, to terminate, to finish, to end.

Վախճանական, *-ւոր* *a.* final, last; having an end.

Վախճանեմ, *եցի* *va.* to finish, to put an end to, to terminate, to end, to conclude, to accomplish, to achieve, to consummate; to execute, to kill; *- զաւուրսն, զկեանս*, *- նեալ զաւուրս իւր մեռանել*, to end one's days, one's life, to make one's exit, to depart this life, to die.

Վախճանեցուցանեմ *va.* to take away life, to slay, to put to death, to kill.

Վախճանիմ, *եցայ* *vn.* to pass from life to death, to expire, to breathe one's last, to die; to be finished, consumed, to be drawing to a close, to terminate, to end; *- լցեալ աւուրբը*, to die full of years, to die very old; *- նեալ* *a.* dead, deceased, departed, defunct. [abrupt, precipitous.

Վախուա *a.* steep, rugged, craggy, *Վախվախեմ* *S.* *Երկնջիմ*.

Վախանակ, *այ* *a.* in season, ripe.

Վախաս, *ի* *s.* superhumeral, amice or amict of the Armenian priests; ephod, high priest's girdle; *- լանջաւոց*, deacon's stole; *- ախիր*, *- աւոր* *a.* wearing an amice or an ephod.

Վախասիր *a.* sticking.

Վախժոյժ լինիմ, *Վախժուժեմ* or *ժիմ* *vn.* to grapple, to clutch strongly with the hand, to lock one's arms round, to hug, to hold fast on, to cling *Վա՛հ int.* ah! o! alas! [to.

Վահագն *pn.* Vahaken; Hercules; Apollo.

Վահան, *այ* *s.* shield, pavice, buckler; *mech.* lid, cover; *pn.* Vahan; *S.* *Կուսիք*; *բառնալիք* *-ի*, handle of a shield; *- հաւատոյ, օրինաց*, shield, defender of the faith, of the law; *- ադրօշ* *a.* carrying a buckler; *- ալ*, *այ* *s.* small shield, target; shield-shaped clasp; tinsel, spangle; *- երեսաց*, visor; *- ախիր* *s.* esquire; *S.* *Վահանաւոր*; *- ախից* *s.* fellow-soldier; *- ախուճիկ* *s.* *onak*, thyroid cartilage; *- ախցուծէ* *s.* battle array; *- աձուկն* *s.* turbot, dab, brill; *- ամարտութիւն* *s.* fight between shield-bearers; *- աւաւ* *a.*

armed with a shield; *- աւոր* *a.* furnished with a shield; *s.* shield-bearer; *- աւորիմ* *vn.* to be armed or furnished with a buckler; *- ափակ*, *այ* *a.* protected by a buckler; *s.* trench fortified with shields; *- առնել*, to cover, protect or defend with a buckler; *- ընկեց լինիմ* *vn.* to throw away the shield, to throw down one's arms.

Վաղ *a.* ancient, old, former; *ad.* anciently, formerly, once on a time; early, betimes, soon, quick; ** s.* tomorrow; *- քաջ*, very early; *- քաջ չ առաւտան*, at the break of day or of dawn, at the peep of day, very early in the morning, at dawn; *- ուրեմն*, in bygone times, of old, long ago, a long time ago; *ի - ժամանակս*, anciently, formerly; *ի - ժամանակաց*, time out of mind; *- չ փոյթ*, soon, quick; forthwith, directly; *- կամ անադան*, *էթէ - էթէ անադան*, sooner or later; *ոչ կարի - ոչ յոյժ անադան*, neither too soon nor too late; *ո՛չ - իսկ աւասցի քեզ*, did I not tell you before?

Վաղագոյն *a.* sooner; prior, before; *քան զբանն - եղեւ գործն*, no sooner said than done; *- զեկոյց* *S.* *Կանխադէկոյց*; *- զբաւ* *a.* frail, perishable; *- թաւաւամ* or *թարաւամ* *a.* soon withering or fading away; *- կատար* *s.* *gr.* plu-perfect tense; *- կարծ* *S.* *Յանկարծ*; *- կարծեմ* *vn.* to conjecture, to surmise.

Վաղակաւոր *s.* dagger, poniard; sword, sabre, hanger, cutlass, scimitar; *a.* sworded, armed with a sword or dagger.

Վաղահաս *a.* arriving early, quick, prompt; early, precocious, premature, untimely; *- հասիկ* *a.* arriving early; *- հասունժի* *s.* prematureness, precocity; *- հասուն* *a.* early, precocious; blooming early; *ից*, inconstant, fickle-minded, unsteady, versatile; *- հոգակ* *a.* provident; *- հուպ մահ* *s.* premature death; *- մահ*, *- մահուկ* *a.* dying prematurely, young; *- լինել*, to die prematurely, young, before the time, in the bloom of one's youth, in the prime of life; *- մեռ*, *սիկ* or *սուկ* *S.* *Վաղամահ*; *- մահ*, premature death; *- մեռուկ* *s.* *bot.* *juncus rotundus* aromaticus, schœnanth; *- մուսնիկ բարբ* *s.* disposition to marry early; *յադ* or *գու* *a.* satiating quickly; *յարոյց* *a.* early-riser; *- լինել*, to be up very early;

- նցիկ or *ցուկ* *a.* passing, transitory, perishable, ephemeral, fugitive, instantaneous, momentary; *- շէջ* *a.* extinguishing quickly; *- պատիր* *a.* easily deceived or duped; *- ւեր* *a.* soon ruined; *- փոխուկ լինիմ* *vn.* to be unstable, fickle, changeable; *- փուլ* *a.* soon falling or perishing; *- փուլաւ* *a.* quickly rotting, corruptible.

Վաղեմի *a.* ancient, old, antiquated.

Վաղեփեաց *a.* soon ripe, early.

Վաղ չ փոյթ *S.* *Վաղ*.

Վաղժամանակեայ or *կեան* *S.* *Վաղեմի*; *- հնուժի*, antiquity.

Վաղիւ, զուի *s.* to-morrow, next day, the following day; *- or ի - ի - անդր*, the morrow, the day after, on the morrow, to-morrow; *ի - անդր յեա մահու նը*, the day after his death; *փա երկիւղի վաղեանն*, for fear of the future; *զինի վաղուին*, after to-morrow; *ի միւս - ն*, *ի միւսում -*, the day after to-morrow; *վաղուենէ ի - առնել*, to put off from day to day.

Վաղհասուկ *S.* *Վաղահասուկ*.

Վաղճան *S.* *Վախճան*.

Վաղնջականութիւն *s.* antiquity. [since.

Վաղնջեան, *ի - ջեանէ հետեւ* *ad.* long *Վաղնջաց* *a.* ancient, old; *- ի - or ի - հետեւ* *ad.* anciently, formerly, long since; *ի - ժամանակաց*, of yore, time out of mind, from time immemorial.

Վաղորդայն, *ոյ* or *ի* *a.* morning; *- ի - ad.* in the morning, early.

Վաղորդեայն, *Վաղուեան* *a.* of to-morrow; *ի վաղորդեայն աւուրն*, the day following; *ի վաղուեան գիշերին*, to-morrow night.

Վաղու եւս, *Վաղուց*, *ի վաղուց*, *ի վաղուց հետեւ* *ad.* already, formerly, a long time ago, anciently; long since.

Վաղուց *a.* ancient, old, of yore, of other times. [swiftly, rapidly.

Վաղվաղ *ad.* quickly, very fast, *Վաղվաղակի* *ad.* soon, directly, suddenly, incontinently, immediately, in haste, in a hurry.

Վաղվաղատես *a.* quicksighted; *- ւոր* *a.* smart, nimble, quick, ready, active.

Վաղվաղեմ, *եցի* *vn.* to haste, to hasten, to be in haste, to make haste, to be quick, to be hasty or precipitate.

Վաղվաղենէց *a.* throwing hastily.

Վաղվաղիտ, *Վաղվաղուկ* or *զուկ* *a.* hasty, quick, lively, brisk, ready, speedy, prompt, precipitate.

Վաղը, ղեր *s.* sabre, cutlass, hanger; *S.* *Սահր*; *- աւոր* *a.* armed with a sabre.

Վաղցասուճի *a.* easily offended, touchy, hasty, irascible, passionate, wrathful; *- լինել*, to be hasty, irascible, quick to get angry, easily provoked. *Վաղ քաջ* *S.* *Վաղ*.

Վաճառ, *այ* or *ուց* *s.* business, trade, commerce, dealings, merchandise, goods, wares, commodities; market, sale, purchase; market-place, hall, mart, fair; *- ք*, provisions; *S.* *Մեծաւ քանակ*; *փոքրաքանակ*, retail trade; *ի - արկանել*, to sell, to put up or offer for sale; *- լինել*, to be sold, to be on sale; *S.* *Հասանիմ*.

Վաճառաբերեմ *va.* to import; *- բերութիւն* *s.* importation; imports; *- գիր* *s.* bill; *- խաբուէ* *s.* cheat, swindlery; *- կան* *s.* merchant, trader; tradesman, shopkeeper, dealer; *մեծաքանակ կամ փոքրաքանակ*, wholesale-, retail-dealer; *S.* *Կաւ*; *- կանուժի* *s.* commerce, trade, dealings, business; *- առնել*, to carry on commerce; to trade, to deal, to traffic; *- կից* *s.* partner, correspondent; *- կուր* *a.* selling or sold wretchedly; *- առնել*, to sell; *- լինել*, to be sold; *- կցութիւն* *s.* partnership, company; *- հանեմ* *va.* to export; *- հանութիւն* *s.* exportation; exports; *- նոց* *s.* market, bazaar; mercery; *- շահ* *a.* commercial, mercantile, trading; *s.* opulent merchant, rich trader; *- քաղաք*, mercantile city; *- լինել*, to trade, to deal, to traffic, to gain; *ի - արկանել* or *- շահիկ լինել*, to invest in trade, to speculate; *- շահուժի* *s.* gain, lucre, profit; *S.* *Շահաւաճառութիւն*; *կենցաղագուստ*, benefit that commerce confers on the world; *- պետ* *s.* provost of the guilds; *- սեր* *a.* avaricious, greedy of gain; *- սիրութիւն* *s.* inclination for commerce: illicit trade; *- տեղի*, *- բան* *s.* market-place, bazaar; emporium; counting-house; *- բիււ*, *այ* *s.* broker, middle man, agent; *- ձիոց*, jockey; *- բիւլժիւն* *s.* brokerage, commission, agency; *- փող* or *փողոց* *S.* *Վաճառանոց*.

Վաճառեմ, *եցի* *va.* to sell, to debit, to sell off; *- պլքանոյ*, to sell at...; *քանոյ - ուս*, how much? what is the price? *S.* *Մեծապիւն*; *- զոք ի ձեռս ուրուք*, to give up, to deliver, to betray. *Վաճառիկ* *a.* saleable, marketable,

venal; - ընել, to be sold, disposed of.
 վաճառող *s.* seller of, dealer in.
 վաճառում *s.* sale, selling.
 վայ, ից or ոց *s.* woe, cry of pain or grief, lament, wail, moans; disaster, calamity, misfortune; - զ-իւ աղաղակել or շինել, to cry bitterly, to wail, to lament aloud, to deplore, to complain; - կարգաւ ածին, to create misfortunes for oneself; արդարեւ -ի էն արժանի, they are truly unhappy; - ! *int.* woe! alas! oh! ah! - քեզ! woe to you! - ինձ! - զիս! - զինեւ! woe is me! how unhappy I am! - քաղաք մեծ! woe! woe to the great city!
 վայել *S.* վայելք; - է, - են, - է, - են *v. imp.* to befit, to become, to be be- seeming or seemly, to be proper; ոչ - են, it is not fit, it is unbecoming.
 վայելել *a.* worthy of enjoyment; enjoying.
 վայելեմ, էջի *va.* to enjoy, to taste of, to possess, to have the enjoyment of; to relish, to taste with pleasure; *vn.* to become, to fit, to sit well on; to be proper, suitable, meet, to be- seem; - յարգասիս քրտանց, to enjoy the fruit of one's labours; Հանդերձս այս վայելէ քեզ, this coat fits you well.
 վայելցուցանեմ *va.* to cause to enjoy; to cause to participate; * to dress well.
 վայելում *S.* վայելք. [*ience.*
 վայելում *s.* enjoyment; conven-
 վայելում *s.* convenient, suitable, proper, congruous, pertinent, decent, becoming, fit; well made or shaped, comely, elegant, prepossessing, gen- teel, pretty, graceful; enjoyable, en- joying; - *ad.* elegantly.
 վայելաբան *a.* eloquent; - ութի *s.* eloquence, fluency of speech; *rhet.* elocution; - բար *ad.* suitably, decent- ly, properly, pertinently, aptly, just- ly; comely, elegantly, genteelly, pret- tily, graciously; - քեզ *a.* very good- looking, handsome, lovely, fascinat- ing, charming, prepossessing, grace- ful, fair, beautiful; - գիտակ *a.* of fine aspect, well-shaped, good looking; - զարդ *a.* highly ornamented, elegant- ly adorned; - կան *a.* becoming, ele- gant; - կանութի *s.* decency, suitableness, propriety, convenience; - կից *a.* equally decorous; enjoying together; - հիւս *S.* Գեղեցկահիւս; - նամ, այցայ

vn. to be distinguished, to render one- self illustrious, to be remarked; to enjoy; - նայ *v. imp.* it becomes, it is
 վայելանք *S.* վայելութի. [fitting.
 վայելապէս *S.* վայելաբար.
 վայելացուցանեմ *va.* to adorn, to embellish, to decorate; to delight.
 վայելաւոր *a.* proportionate.
 վայելութի *s.* suitableness, propor- tion, propriety, decency, convenien- cy; decorum, dignity, nobleness; comeliness, elegance, grace, beauty, splendour; enjoyment, use; delight, pleasure, advantage; - երեսայ, come- liness, loveliness, attractiveness.
 վայելք, լից *s.* enjoyment, possession; delight, joy, pleasure; convenience.
 վայեմ, էջի *vn.* to whine, to cry out, to deplore, to lament aloud; *va.* to utter woes, to menace with woe.
 վայլեմ, էջի *va.* to empty, to pour out; to spread, to diffuse, to cause to flow or fall.
 վայլել *s.* վայլում *s.* whining, cry, shout, lamentation, groan, moan.
 վայր, աջ or ից *s.* place, spot, space, extent, part, ground; field, plain, camp, country; անհուն - ք, immense, vast spaces; յայտ -ի, here, in this place; now; յայնմ -ի, there, in that same or very place; then; մինչեւ յայտ - , thus far, to this place; until now; յոր - , in which place, wherev- er; - մի, առ - մի, a short time, a moment, an instant, a little; ք - , in vain, vainly; ք - , below, under, be- neath; *S.* Չէն, վեր; յայլում -ի, some- where else, in another place; ք վե- րուստ մինչեւ ք - , from top to bottom; from head to foot; քաղաք -ի, wild beasts; մեղր ք - է, wild honey; ք -ի բնակել, to live in the open air, in camp; - *ս* Հասանել, to go a long way; ք-ք քաւ, to go around, round about, to go here & there; ք-ք ամեւ զայս, to look round about; ք մի - քաւ, to assemble, to resort to one place; քնդ - Հարկանել, to abandon, to forsake, to cast off, to desert; ք - Հարկանել, արկանել, to disparage, to sneer at, to defame, to slander; ք - Հարկել, to beat down, to overthrow; քաւ ք - արկեալ, looking down, with one's eyes cast or bent down; քոր - նեղու- թեանց Հասի ես, to what trouble have I brought myself!

վայրաբան *S.* Ընդունայնաբան; - բար *S.* վայրապար; - բեր, աջ or ից *a.* draw- ing or inclining downwards, descend- ing; *fig.* mundane; sensual; - բերեմ *S.* Խնդանեմ; - բերիմ *vn.* to incline, to lean or draw downwards, to descend, to come down, to be carried down; - բնակ *a.* living in the open air; wild, savage; deserted, uncultivated; լինել խորանաւ ք - *ս*, to dwell in tents; - լի- նել or - բնակիմ *vn.* to live in wild or desert scenes.
 վայրաք, աջ *a.* ferocious, fierce, wild, savage, inhuman, cruel.
 վայրազաբար *ad.* ferociously, cruel- ly, - գամիս *S.* վայրենամիս; - գայիմ *S.* իջանեմ; - գանամ, այցայ *vn.* to be- come savage, wild or rude, to grow fierce, worse; - գասուն *a.* savage; - գաւիթ *s.* court-yard, vestibule, lob- by; - գիմաստ *S.* վայրենամիս; - գնաց *a.* vagrant, erratic, vagabond; lewd, libidinous; - գուլթի *s.* rudeness, feroc- ity, wildness.
 վայրադատեմ *va.* to postpone; - թե-ւեմ *vn.* to fly low; - խոյզ *a.* inquisit- ive; - խուզութիւն *s.* inquisitiveness; - կան *a.* local; - փոփոխում, transloc- ation; - կեաց *a.* *S.* վայրաբնակ; local; - կնեմ *vn.* to look down; *fig.* to be al- lured by worldly things; - Հակ *a.* prone, inclined, downwards, sloping; - Հա- յեաց *a.* looking down; *fig.* malicious, tricky, sly; - Հաչ *a.* barking, baying vainly; - Հար *a.* common, ordinary; vagabond, dissolute; vain, chatty; - Հիք *a.* sloping, inclining downwards; - յածիմ *vn.* to wander, to go wander- ing; - յարկ *s.* ground-floor; - յին *a.* im- practicable, desert; wild; - նկեալ *a.* fallen, demoralized.
 վայրաւոր *ad.* in vain, uselessly, vainly, to no purpose; *a.* vain, useless, futile, insignificant, common; - ազարդ *a.* coquettish, given to dress; - ախոս *S.* Ընդունայնաբան; - աջասուն *a.* get- ting angry needlessly, causelessly.
 վայրապէս *a.* toparch.
 վայրասուն *a.* savage.
 վայրավատիմ *S.* վայրավատիմ; - վատիմ *a.* scattered about, dispersed, sporadic; - վատիմ *vn.* to be dis- persed, scattered, thrown here & there; - վատում or առում *s.* disper- sion; - բիւ *S.* Սբբան; - ցան *a.* scattered about; - ցուցանեմ *va.* to depress, to

lower, to humble, to abase; - փակ *a.* circumscribed, bounded, limited, en- circled, enclosed, surrounded, shut in on all sides; - քարշ *a.* *S.* Գեանաբար; - խորհուրդ, mean, grovelling, base thoughts; - քարշութիւն *s.* *fig.* giving oneself up to the vanities of the world, vileness, baseness.
 վայրեմ, էջի *va.* to disperse, to sow; - իմ *vn.* to be dispersed; distracted.
 վայրենաբար *ad.* like a savage, cruelly; - բարոյ *a.* of savage nature or character, churlish, clownish, intract- able, unsociable, rustic, coarse, rude; - բնակ *a.* living in the wilds, savage; - կան *a.* wild; barbarous; - կեր *a.* feed- ing on venison; - միս *a.* fierce, wild, savage, brutal, barbarous, ferocious, cruel; - նամ, աջեալ *vn.* to become savage, to grow inhuman, brutal, fer- ocious, cruel; - ցուցանեմ *va.* to brut- alize, to render savage or ferocious; to exasperate, to enrage.
 վայրենի *a.* wild; rustic, unmanner- ly, clownish, boorish, ill-bred, un- civil, savage, ferocious, fierce; - նուր *s.* savage nature, inhumanity, fierce- ness, ferocity, cruelty, brutality.
 վայրեջ *s.* descent, going down.
 վայրի *a.* wild, savage.
 վայրիկ մի *ad.* a moment, a little time, an instant; եւ ոչ - , not a single instant, not one moment; - եւս եւ... little was wanting to..., it was very near..., it almost...
 վայրիմ *S.* վայրեմ.
 վայրիջանեմ, ջեաց, - ջիմ, ջեալ *vn.* to descend, to come down.
 վայրկեան, էնի, նից or նեաց, վայր- կենի *s.* minute, moment, instant, point; - or - մի *ad.* a moment, a little time; ք - Ժամանակի, ք միւր վայրկենի, in a moment, at that moment, instantly; directly, incontinently, instantaneous- ly; *S.* Ժամ.
 վայրկենական *a.* of a minute; in- stantaneous, momentary. [*pole.*
 վայրուղի *s.* phys. cathode, negative
 վայրուստ, ք - *ad.* from below; - ք վեր, upwards. [*terrestrial.*
 վայրութեալ *a.* living on this earth, վան *s.* repulse; *S.* վանք.
 վանազոյն *a.* crystalline.
 վանական *s.* cenobite, monk; prior, superior, abbot; *a.* conventual, clau- stral, monastical, cenobitical; - ութի

s. priorship, priorate, dignity of a prior; monachism, monastic or conventual life; -կեաց, եցաց s. monk, friar; -կէց a. cohabiting, dwelling in the same convent or house. [glass.

Վանակն s. crystal, rock--; crown-
Վանակրեայ s. zool. hawk's bill turtle.

Վանաշայր s. prior, superior, abbot, archimandrite; -պան, աջ s. baggage-guard; -տու, աջ, -տուր s. inn-keeper, host, hospitable person; -դէք, Jupiter hospitalis; -տուն s. monastery; -տրեմ եցի va. to harbour, to receive into one's house or hotel, to entertain, to welcome; -տրութի s. hospitability; -ւոր s. guest or host; -քար s. tourmalin, lyncurium.

Վանգ S. Վանկ; -ապէս ad. syllabically; -եմ va. to syllable; -իւն s. sound of the flute.

Վանդակ, աջ s. network; cage; grate, gridiron; grating; window-blinds, persian; lattice, trellis; baluster, balustrade, railing; balcony, terrace, belvedere; S. Չամբիլ.

Վանդակադործ a. composed of bars, grated, latticed; s. lattice, grating; wire-netting, wire-work; balustrade, baluster; -կապ a. furnished with rails or bars, grated; -կերպ a. of trellis or lattice-work; -պան s. grated parlour; -պատ, աջ or կց a. enclosed by a grating; s. bars, grating, trellis; -պա-տուհանաց, window-grating, lattice; blinds.

Վանդակեմ, եցի va. to grate, to bar, to trellis, to lattice; -գրեւինա, to cord a bale, to bind up as with netting; -գըռնդս, to levy, to assemble, to muster soldiers.

Վանդանակ S. Վանդակ.

Վանդեմ, եցի va. to undo, to destroy, to ruin, to upset, to overthrow, to overcome; -իմ vn. to be infected with, to have contracted or caught a disease.

Վանդուում s. ruin, destruction; ա-ծել -, to devastate, to desolate, to ruin, to lay waste.

Վանեայ a. crystal; ախ - s. crystal.

Վանեար, երոյ S. Վաներ.

Վանեմ, եցի va. to drive out, to expel, to thrust or push back or aside, to chase, to drive away, to pursue; to repel, to beat off or back, to attack, to defeat, to rout, to conquer.

Վաներ, ոյ, -աք, յից s. pl. S. Վա-նուայ.

Վաներէց s. butler, house-steward, major-domo; chaplain; S. Վանաշայր.

Վանեցի S. Վանական.

Վանի or Աին - S. Վանակն.

Վանիկ, նկուշ, նկանց s. small dwelling, cottage, hut; cell.

Վանիչ S. Վանդական.

Վանկ, ից s. sound, voice; gr. syl-
lable; mus. tune.

Վանդական a. expulsive; repulsive.

Վանորայ or օրայ, ք, ց, Վանորեայ or օրեայ, ք, ըկց or ըեաց s. pl. monas-
teries, convents; fig. monks, cenobites.

Վանուում s. expulsion; repulsion.

Վանք, նայ, նից or նուց s. convent, monastery, cloister, friary; lodging, dwelling, home, habitation, abode; house, mansion; hotel; inn, hostelry; cabin, hut; -կուսանաց, nunnery, convent; վանս ունել, to stay, to lodge, to take up one's lodgings, to dwell, to stop; վանել է վանս, to cloister, to shut up in a convent.

Վաչ int. bravo! courage! cheer up! come! ho! -! -! bravo! bravo! oh! oh! ha! ha! -! woe! alas! ah! oh! -
-ինձ! o happy me! lucky fellow that I am! S. Յայ.

Վաչեակ a. laudable, praiseworthy.

Վաչի, ից or ուց s. usury, illegal in-
terest; -իւ, է -ու ad. with usury, upon usury.

Վաչիաժողով, -կեր, -միով, -ուու, աջ s. usurer; -ժողովութի, -ուութի s. usury, jobbing, unfair interest; -սէր, -վաճառ, -տու a. usurious, practis-
ing usury.

Վաչիւմ, եցի va. to practise usury, to lend on usury, at unlawful inter-
est; դաշեկանս -, to lend money on usury.

Վաչու, ից or ուց s. battalion; -ա-նամ, աղեալ vn. to be divided in bat-
talions; -ապետ s. major; -իկ, տկաց, -կան s. soldier in camp; -կուլթիւն s. bravery.

Վաչ or -է, ից s. carriage-hood; covered waggon; -աւոր or -կատուն S. Սայլատունք.

Վառ, է a. ardent, burning, inflam-
ed, on fire; shining, brilliant; mus. grave; bass; s. fire, ardour, brillian-
cy, splendour; standard, banner; purple, royal mantle, veil, tulle, gold

brocade, royal robes; - ձայն mus. (ԳԿ.) the sixth metre in the Armen-
ian hymnal; S. Խաչվառ; - է - a. glittering, sparkling, resplendent.

Վառապան, աջ s. cuirass.

Վառարան s. S. Կրակարան; - ապա-
կոյ focus; - օգամուզ, draught chim-
ney. [chicken; - բիբէ, the - pules.

Վառեակ or աեկ s. pullet, chick,

Վառելիք, լեաց s. arms, armour.

Վառելիկ s. little or young chick.

Վառեմ, եցի va. to light up, to set
fire to, to fire; fig. to fire, to inflame,

to enliven, to inspire, to vivify, to cheer, to raise the spirits of, to urge on, to excite, to rouse; to arm, to equip, to fit out; to put on, to attire, to dress, to bedeck; վառեալ բորբո-
քէլ, to inflame, to heat, to electrify, to fill with enthusiasm, to enrapture, to fire; - զգրօշ, to hoist the colours.

Վառեցուցանեմ va. to kindle, to light; fig. to arm or equip.

Վառիմ, եցալ vn. to take fire, to be kindled, lighted, to be on fire, to burn; to arm oneself, to take up arms, to fly to arms; to equip oneself; S. Չէն, Վախանձ, &c.; վառեցաւ բորբոքեցաւ-
fig. he was filled with indignation, disgust, anger.

Վառիչ s. kindler, lighter.

Վառուած, աջ s. arms, armour.

Վառուում s. kindling, lighting; burn-
ing, inflammation.

Վառվառիմ vn. to be on fire; to shine out, to blaze, to glow.

Վառվառուկ, Վառվառուկ s. bot. mad-
wort, alyssum.

Վառօք, է s. gunpowder, powder; -
բամբակի, pyroxyline, gun-cotton, explosive cotton; շաքեմարան - է, pow-
der-magazine; -ադործ, աջ s. gun-
powder maker; -ապետ s. superin-
tendent of powder-mills; -արան s. powder-mill; - նաւու mar. powder-
room. [cockatrice; S. Արքայիկ օձ.

Վասիլիսկոյ or կոս S. Gr. w. basilisk,

Վան pr. for, by reason of, for the sake of, on account of, in considera-
tion of, considering, touching, con-
cerning, upon the subject of; as to, as for, with respect to; - սիրոյն Այ, for the love of God; - իմ, for me, for my sake; as for me, for my part; -
թեթեւ ինչ յանգանաց, for a slight fault; - երկիւզի, for fear of; - ըն.

արեւոյ, in favour of the elect; - զի, for, because, wherefore; - էր, why? for what reason? - պիտի or պիտիիկ, -
պար or պարիկ, - պար or պարիկ, for that reason, therefore, to that end, on that account; - յիմ, for which? for whom? - որոյ, why, therefore, by reason of which, consequently, where-
fore; - անգիտութի, through ignor-
ance, ignorantly; - խաչի քո պատուա-
կանի, by means of Thy most preci-
ous Cross, through Thy intercession; S. Մեղք.

Վասնէր s. the reason, the where-
fore; զ-ն հարցանել or խնդրել, գիտել, to ask, to know the - .

Վաստակ, ոյ s. work, labour, toil; pains, trouble, fatigue; merit, worth, service; profit, gain, earnings; a. tired, fatigued; - ծառայութի, service rendered; - ձեռաց, handiwork; - ար-
քունի, military service; Գիրք - ոյ, Geoponics; - առնել, to tire, to fa-
tigue, to weary; - լինել, to labour, to work, to toil, to work hard, to strive, to fatigue or tire oneself with, to be fatigued or tired.

Վաստակաբեկ a. worn out with fatigue, overweary, tired, fatigued, harassed; - առնել, to overweary, to tire out, to fag, to jade, to overburden with labour, to break down with fatigue; - առնել զերիվարն, to strain, to over-ride or overwork a horse; - լինել, to overwork or overfatigue oneself, to be wearied with, crushed, worn out, harassed, faint or spent with fatigue, to knock oneself up, to work oneself to death; - կից a. labour-
ing with another; s. fellow-labourer; - նուէր a. offering one's labour; - սէր a. fond of labour, laborious, painstaking, hard working, indefatigable, in-
dustrious, diligent; - տոր a. fatiguing, labouring, giving oneself trouble, la-
borious; meritorious, well deserving; tired, weary; s. husbandman; - պր. a man of merit, a deserving man.

Վաստակեմ, եցի va. to work, to labour at, to do; * to gain, to acquire, to earn; - զերիկը, to till, to dig, to cultivate; - or - կիմ, եցալ vn. to labour, to fatigue, to give oneself trouble; to be fatigued, tired; to deserve well, to merit, to be worthy of; - արտի, to feel annoyed, to be wearied, disgust-

ed; *սրտի մեզք* -, to labour earnestly, to work with a will, with zeal; *անհնարինս* -, to labour excessively, to work like a galley-slave, to drudge, to sweat; *-կեն ձեռք իւրեանց*, they wrought with their own hands.

Վատ, աջ *a.* bad, wicked, vile, low; cowardly, weak, pusillanimous, dastardly, craven-hearted, unmanly, poor-or mean-spirited; idle, lazy, slothful, sluggish; *s.* damage, loss, hurt, ruin, misfortune; - *անուն*, infamy, brand of infamy; - *արանց*, the most cowardly of men, the basest of wretches.

Վատաբախտ, -իկ *a.* unhappy, unfortunate, unlucky, ill-starred; *-ուի* *s.* unhappiness, misfortune, ill or bad luck; misery, calamity; *-բաստիկ* *S.* *Վատաբախտիկ*; *-բար* *ad.* cowardly; *-բարյ*, &c. *S.* *Չարաբարյ*, &c.; *-գրուհուծի* *s.* lowness of birth, low extraction; abjectness, vileness; *-գլխի* *a.* of mean extraction, of base birth, low-born, vile, ignoble; *-ղզուծի* *S.* *Վատաբախտիկ*; *-խան* *a.* of bad constitution, quality or temper; bad, hurtful; unhealthy; *-խանուծիկ* *s.* bad temperament, evil disposition, ill nature; - *օդոյ*, inclemency of the weather; *-խնդիր*, *գրաց* *a.* seeking evil; impudic; *-խորհուրդ*, *հրաց* *a.* evil-minded, wicked, malicious; wanting in judgment, silly, stupid, foolish; *-խորհրդուծի* *s.* evil counsel, malignity, iniquity; *-խտարակ* *a.* ill-starred, luckless, unfortunate; - *անիկ*, to render unhappy, to oppress; to discomfit, to overcome; *-խրատ, ից* *a.* suggesting or counselling evil; *-խուս* *S.* *Չարախուս*; *-կերպ* *S.* *Տգեղ*; *-համ* *a.* unpleasant, disagreeable, disgusting; *-համ* *a.* of ill repute, infamous, defamed, discredited; - *լինել*, to be in ill repute; - *անիկ* or *-համբաւեմ* *va.* to defame, to discredit, to decry, to disparage, to cast a stain, or to put a slur upon; *-համբաւուի* *s.* bad repute, infamy, disrepute, discredit; *-հանց* *a.* disagreeable; *-հիւթ* *a.* cacochymic; *-հիւթուի* *s.* ill state of the humours, cacochymy; *-հոտ* *S.* *Չարահոտ*; *-ձայն* *a.* jarring, discordant, harsh, cacophonous; *-ձայնուծի* *s.* cacophony; *-ձի* *a.* ill-horsed; *-ղուծի* *s.* constipation of the bowels, costiveness; *-մահ* *a.* dead miserably; - *լինել*, *մեռանել*, to

die or perish miserably; *-մարմին* *S.* *Վատաւոր*; *-մտուծի* *s.* inconsideration, thoughtlessness; malicious intention; evil disposition; *-յոյս* *a.* hopeless, in despair, desperate; *-նամ*, *աշայտ* *vn.* to be or become cowardly, pusillanimous, faint-hearted; to grow idle or lazy, slothful; *-նշան* *a.* notorious, infamous, disgraceful, ignominious; *-նուն* *S.* *Վատահամբաւ*; *-շորհ* *S.* *Սղաշորհ*; *-ոռ* *a.* of frail or weak constitution, sickly, delicate, puling, gracile, thin, valetudinarian, languid, weak; *-ոռղըռի* *s.* ill-health, delicate complexion; *-ոռ*, *այ* *a.* dull-witted, obtuse; *-սիրտ*, *սրտաց* *a.* fainthearted, chickenhearted, fearful, timid, timorous, pusillanimous, cowardly, craven; *ընդէր* *-քէ* *էք*, why are you fearful? *-սրտեմ*, *էցի*, *-սրտիմ*, *էցոյտ* *vn.* to want heart, to be cowardly, to lose courage, to be afraid, discouraged; *-սրտուծիկ* *s.* want of courage, cowardice, poltroonery, cowardliness, pusillanimity, weakness, despondency, loss of heart; *-վարք* *a.* lewd, dissolute; *-տոհմակ* or *միկ* *S.* *Վատաղջի*; *-վառ*, *այ* *a.* inglorious; ignoble, obscure; vile, abject; *S.* *Չարաւառ*; *-վառուծի* *s.* infamy, ignominy, baseness.

Վատեմ, էցի, Վատիմ, էցոյտ *vn.* to be weak of sight; to have sore eyes; *աչք իւր վատեալ էին*, his eyes were dim.

Վատթար, աջ *a.* bad, wicked, low, vile, base, contemptible, ignoble, degenerate, unworthy, puny, sorry; cowardly.

Վատթարագոյն *a.* worse, more wicked; *-գործ*, *այ* *a.* evil-doing, wicked, malicious; *-գլխի* *S.* *Վատաղջի*; *-կեանք* *S.* *Վատավարք*; *-նամ*, *այցոյտ* *vn.* to grow worse, to degenerate, to debase or degrade oneself, to fall into baseness, to be marred, spoiled; to succumb, to be beaten; *-պէս* *ad.* badly, ill; *-տես* *S.* *Յայրատեսես*; *-ցուցիչ* *a.* rendering worse; spoiling, destroying.

Վատթարեմ, էցի *va.* to render worse, to cause to degenerate, to debase, to corrupt, to deteriorate, to alter; to weaken, to abase, to undo, to defeat, to rout; to insult, to defame, to dishonour; to despise; *-իմ* *vn.* to grow worse & worse; *S.* *Վատթարանամ*.

Վատթարիկ *S.* *Վատթար*.
Վատթարուծիկ *s.* deterioration, alteration, marring, debasement, corruption, decay, degeneracy, depravity; meanness, vileness, cowardice; defeat, rout; insult, affront.

Վատիմ *S.* *Վատեմ & Վատանամ*.
Վատիքակ *s.* *bot.* *nux montana*.

Վատեմ, էցի *va.* to dissipate, to consume, to use up, to lavish, to scatter, to dilapidate, to fritter away, to waste, to run through, to exhaust; *-գինչս*, to waste one's substance or goods, to squander away one's fortune.

Վատեմիչ or *նոզ* *s.* lavisher, dissipator, spendthrift, squanderer, waster, prodigal.

Վատուծի or *ուշի* *s.* dissipation, waste, dilapidation, prodigality; loss, havoc, dispersion.

Վատուէր, լիբաց *a.* bad, wicked, malicious, perverse, froward; infamous, unchaste; wretched, miserable, unhappy. [unlucky; inauspicious.

Վատոտ *a.* unfortunate, ill-fated.

Վատուի *s.* laziness, idleness; cowardice, dastardliness, poltroonery, pusillanimity; vileness, meanness, cringing; worthlessness; ingratitude; wickedness; *-թք* *ad.* cowardly, unmanly, basely, meanly; *անուն* *-թէ*, ignominy, shame, dishonour, stain, slur, stigma, opprobrium; *ի* - *հատաշիկ*, to give oneself up to idleness or sloth; *- յանձն աւնուլ*, *ի* - *խնարհիլ*, to bow & cringe, to be guilty of meanness, to behave meanly.

**Վատուժ* *a.* weak, debilitated; thin, emaciated, spare, meagre, slender.

Վար, ք *s.* tillage, ploughing, tilth, husbandry; ploughed land; culture; use, employment; **pr.* down, below; *a.* common; *-ս վարել*, *հարկանել*, *ցելուլ*, *կակկել*, to plough, to furrow, to dig, to cultivate land; *ի* - *անուլ*, *արկանել*, to use, to make use of, to practise, to exercise; *ի* - *երկոց մտաշիկ*, to apply oneself to work, to labour; *ի* - *տալ*, to lend, to loan.

Վարագոյր, գուրաց *s.* curtain; fig. veil; - *պատուհանաց*, *մահաջ*, window--; bed--; *-գրան*, door--; *-թատրոնի*, - drop-scene; - *մետաքսայ*, silken -; *-ծալածոյ*, *զսպանակաւոր*, roller- or spring-blind; *ձգել զ-*, to draw the -; to draw down the blind;

բանայ զ-, to open or to draw back the -; *փակել զ-*, to shut the -; *-աւխտել*, to speak under a pretext.

Վարագուրաձիք *s.* sacerdotal apartments in the temple.

Վարագուրեմ, էցի *va.* to veil, to cover, to hide.

Վարաց, աջ *s.* wild-boar; boar; - *խանէ*, the - grunts; *ժանիք* *-ի*, razors; *-աբար* *ad.* like a wild-boar, furiously; *-աղիք* *s.* sculptured with the figure of a wild-boar; *-թեւք* *s.* beam-feathers; *-ախառն* *S.* *Վարազաբար*; *-անամ*, *այցոյտ* *vn.* to become like a wild-boar, to become infuriate, ferocious, outrageous; *-անման* *a.* boar-like; *-աջեղք* *s.* the greater nerves; *-ացուցանեմ* *va.* to change into a boar, to render ferocious; to put in a rage, to drive mad; *-ափողոց* *s.* wide street; *-էնի* *s.* boar's-skin; boar's-flesh; *-օրէն* *S.* *Վարազաբար*.

Վարակ, աջ *s.* knot; knob; *դն կապանաց արձակել*, to untie or loosen a knot.

Վարակեմ, էցի, *-եցուցանեմ* *va.* to impede, to embarrass, to entangle, to engage, to involve; to communicate, to give; to infect, to taint; *-իմ* *vn.* to be embarrassed, to get entangled, encumbered; to be catching or infectious, to spread, to communicate itself; to catch a disease; to be infected, tainted, contaminated; *S.* *Ստա*.

Վարակոտ *a.* knotty.

Վարակուշի *s.* entanglement, embarrassment, labyrinth, puzzle, scrape; infection, contagion.

Վարան, ի, *-ք*, *նաց* *s.* embarrassment of mind, agitation of spirit, want of determination, perplexity, hesitation, uncertainty, vacillation, irresolution; *-ք մտաց*, mental agony, grief, anguish, intense anxiety; *ի* - *ստաշապի մտանել*, *ի* - *ի կալ*, to hesitate, to be uncertain, to be at a loss, in a great perplexity; *ի* - *ս լինել*, to be uncertain whether, to be in suspense, undecided; *կեալ ի* - *ս*, to remain in suspense, to be undecided what course to take, what to do; *ի* - *ս տարակուսի անկանել*, to be involved in difficulties, in great embarrassments; *ի* - *ս տարակուսի կալ*, to be in the utmost perplexity; *ի* - *ս արկանել զք*, to cause disturbance of mind, to

create uncertainty, to perplex, to embarrass; - է ինձ ամ ուստեք, I am quite embroiled, perplexed, embarrassed, troubled, I do not know what to do, what course to take, where to turn; ի -ս տարակուսին, as he was in this state of embarrassment, in this extremity. [lute, uncertain, wavering.

Վարանական *a.* perplexed, irresolute; Վարանեմ, եջի *va.* to entwine in, to wind around, to involve, to tangle, to knot; to lay snares, to wait in ambush; - or -եցուցանեմ *va.* to throw into uncertainty, to render perplexed, to embarrass, to puzzle.

Վարանիմ, եջայ *vn.* to be beset, seized or caught; to hesitate, to be uncertain, embarrassed, in suspense, to vacillate, to waver, to float, * to haw, to boggle; to lie in ambush, in wait for, to plot; to apply one's thoughts or one's mind to; Վարանեալ կայր, he was at a loss how to ...

Վարանունի *S.* Վարանիք. [muzzle.

Վարապան, աջ *s.* nose-band; snaffle.

Վարապանակ, աջ *s.* sagum, great coat; cassock, brigandine, coat of mail, hauberk, hocqueton, cuirass.

Վարասական *a.* sent as a colony, dispersed, scattered; vagabond, wandering; *s.* colonist, planter.

Վարասեմ, եջի, -եցուցանեմ *va.* to drive away, to scatter, to disperse, to defeat, to rout, to destroy.

Վարասիմ, եջայ *vn.* to be dispersed, scattered; to desert, to go over.

Վարասումն *s.* scattering, dispersion; defeat, rout, destruction.

Վարար, ից or աջ *a.* lascivious, wanton, unchaste; -եմ, եջի *vn.* to luxuriate, to be riotous, lustful, to give oneself up to libertinism, to lead a dissolute life.

Վարաւանդ *s.* horse-harness, -trap-pings; -ասպաս *s.* stable-man, groom, lackey, ostler.

Վարդիմ, եջայ *vn.* to run, to gallop; -գիւ *a.* running; very rapid, violent, impetuous.

Վարդ, ից *s.* rose; եղանակ -ից, -season; մշտափթիթ - , monthly - , semperflorens; - հարիւրթերթի, centifolia; մամուլոր - , moss-; դամասկեան - , damask -; - վայրի, wild - , eglantine; դեղին - , single yellow -; կոկին, բուրբ -ից, -bud; գոյն -ի,

-colour; փայտ -ի, rosewood; կարմրագեղ, ծիրանեղեւան, գեղեցիկ, բազմաբայր, գեղափթիթ, փայլից, թարաւմ - , scarlet, purple, beautiful, perfumed or odorous, full-blown, thorny, faded -; -բ մանկուէ, պարից, շրթանց նր, the -s of youth, of his cheeks, of his lips; պսակ -ից, crown or wreath of -s; բաղել - , to gather -s; չիք - անփուշ, no - without a thorn; *S.* Իսկուծիւն.

Վարդաբեր *a.* rose-bearing; -բ *s.* rose-garden; -բուս *a.* producing roses; -գեղ *a.* as beautiful as a rose; - շրթուէք, rosy lips; -գոյն *a.* rose-coloured, rosy, roseate; -թուփ *s.* rose-bush; -խա, * -ծոց *s.* the measles; roseola; -կարմիր *a.* of a lively red, rosy; -պսք, rosy cheeks; -հոտ *a.* rose-scented, roseate, as fragrant as a rose; -ձեւ *a.* rose-shaped; -մասն *a.* rosy-fingered; - բանայ Արշալոյս զգրուես արեւելից, the - Morn opens the gates of the East; յատակ *a.* rose-strewn (pavement); -նման *a.* rose-like, resembling a rose; -նոյշ *s.* conserve of roses; -պայ բաղ *S.* Եղեւորաբաղ.

Վարդապետ, աջ *s.* « vartabed », doctor; lecturer, professor; master, preceptor; school-master; archimandrite; - օրինաց, doctor of laws; - անձաբանուէ, doctor in divinity, D.D.; - բժշկուծէ, doctor in physic, M.D.; *S.* Թեկն, Օրէնագետ; -աբար *ad.* doctorially, dogmatically, magisterially, imperiously; -ական *a.* doctoral, doctrinal, magisterial, preceptorial; didactic; dogmatical; -աստիճան, Doctor's degree; -անոց, -արան *s.* school; *a.* very erudite, learned, versed; -եմ, եջի *va.* to indoctrinate, to lecture, to dogmatize; to teach, to instruct in, to catechise; -իմ *vn.* to be instructed, taught, to learn, to study; -ոց *s.* school; -ուծիւն *s.* doctrine, dogma, tenets; teaching, instruction, precept, maxim, sentiment; theory; doctor's degree, lectureship; - or աստիճան - թէ, doctorate; բրիտանական - , catechism; *S.* Զեղում *va.*; -ուհի *sf.* mistress, school-, teacher; -օրէն *S.* Վարդապետաբար.

Վարդապետակ *a.* rose-crowned; - ջուր *s.* rose-water; -աարդ *s.* bot. oleander, rose laurel; -ասան *s.* place

abounding in rose-plants, rose-garden; -սփիւս *a.* strewn with roses; -վաւ, ի *s.* Transfiguration of our Lord; -տես, տեսակ or տիպ *a.* rose-like; -րան *s.* rosary, string of beads, chapel; -իւղի *S.* Վարդաթուր; -փայտ *s.* rosewood; -փթիթ *a.* blooming as a rose.

Վարդենի *s.* rose-bush, -tree; *pn. f.* Rose; վայրի - , dog-rose, hip-rose; -բ, rosery, ground planted with rose-bushes. [for painters].

Վարդենիկ *s.* roset, (a red colour) Վարդեղ *s.* rose-oil, ottar, otto of Վարդենի *s.* rose-bush. [roses.

Վարդուա *a.* abounding in rose-trees. Վարդուն *s.* chem. rhodium (metal).

Վարելի *a.* arable.

Վարեմ, եջի *va.* to labour, to cultivate, to plough, to till; to sow; to lead, to conduct, to guide; to lead away, to drive, to cause to go; to chase away, to drive out, to expel, to dispossess; to draw or carry along, to drag along; to direct, to guide, to govern, to rule, to manage; to use, to employ, to make use of, to handle, to wield; to thrust in, to drive into, to fix in; *S.* Վարիմ; - ամենազոր իշխանուծի, to wield absolute authority; գերի or ի գերուծի - , to catch, to make captive, prisoner, to reduce to slavery; - գիւհանս, կենցաղ, to live; դաս - , to act against, to pursue to justice; to be concerned in a law-suit; - ի խաղաղութիւն, to make peace, to pacify, to appease, to accommodate; - զանապարհ, to travel; to go, to walk, to march; - զնաւ, to navigate, to steer a ship; յառաջ - , to drive forward; to urge or push on; *S.* Դաս, Թի, Տարապարհակ, &c.

Վարդ, ից *s.* wand, stick, rod.

Վարժ, ից *a.* exercised, practised, versed, erudite, skilful, accustomed, inured, trained; *s.* exercise, instruction, study, science; - երիվար, a broken or trained horse; -բ չափականք, study of mathematics; - ընեւ, to be practised or well versed in; ընեւ ի -ս ուսման, to be studying, learning; to be at school or at college; ի - կացուցանեմ *S.* Վարժեմ; անցուցանեք -իւք զբազում գիտնովք, his erudition surpassed that of very many learned men; կասարեցի զ-ս իմաս.

տասիրականին, I have passed in philosophy.

Վարժական *a.* practical, fit or apt to exercise; -նոց *s.* school, pension, Վարժանք *S.* Վարժ *s.* [institution.

Վարժապետ, աջ *s.* professor, master, teacher; school-master; preceptor, tutor, instructor; gymnasiarch, ludimagister; - իմաստասիրուէ, բժշկուէ, անձաբանուէ, law-, physic-, divinity-professor; -աբար *ad.* professorially; *ex professo*; -ական *a.* professorial; -ակից *s.* joint-professor, assistant, colleague; -արան *s.* normal, training school; -եմ, եջի *va.* to be a professor or teacher of, to teach, to profess; -ուծիւն *s.* professorship; -ուհի *sf.* mistress.

Վարժաւոր *S.* Ուսումնասէր; -րան *s.* college, gymnasium; grammar-school; -ւոր *S.* Վարժ *a.* [professors. Վարժեար *s.* pl. schools, institutions; Վարժելիք, լեւոյ *s.* cavesson, bit.

Վարժեմ, եջի *va.* to exercise, to train, to inure, to bring up, to form, to instruct, to tutor, to accustom, to use, to cultivate; - գերիվար, to break in a horse; - զանձն or

Վարժիմ, եջայ *vn.* to exercise oneself in, to practise, to get used, accustomed or inured, to grow familiar with; to be formed, instructed; - աշխատութիւն, to get inured to work; ի գիրս վարժեալ, brought up in letters, educated or well versed in literature.

Վարժեցուցանեմ *va.* to instruct, to educate, to discipline.

Վարժիչ *S.* Ուսուցիչ. [bird.

Վարժնականիւ *a.* blazoned with a Վարժողական *a.* instructive, didactic. Վարժոց *S.* Վարժանոց. [ic.

Վարժուծիւն or ումն *s.* exercise, practice, use; instruction, culture, discipline, study.

Վարժուն *S.* Վարժ *a.*

Վարժք *S.* Վարժ *s.*

Վարիմ, եջայ *vn.* to behave, to conduct oneself, to go on, to act, to treat; to make use of, to use, to employ; to be conducted, carried, to go; *S.* Զհեա; օղիւ էւ միտք իւր վարելն, as his own propensities dictated.

Վարիչ *s.* goad, spur, whip; ից. conductor; rector, director; governor; *a.* leading into captivity, driving out;

fulfilling, carrying into effect.
Վարկ, էջ or այ s. opinion, advice; esteem, consideration, reputation, high value; account, sum; judgment, sentence; tribute, tax; տեարք -ի, arbiters of strife, judges; զարդարակ հասուցեք - . pronounce a sentence worthy of ...

Վարկադրեմ S. Վարկանիմ.
Վարկած, էջ s. conjecture, opinion, hypothesis, supposition.

Վարկանիմ, կայ տ. to conjecture, to judge, to presume, to think, to deem, to find, to esteem, to look upon as, to repute or regard as; արժանի - , to think, deem or find worthy.

Վարկանումն s. opinion, judgment.
Վարկաբերեմ տ. to pronounce, to manifest, to deliberate, to decide.

Վարկեմ, էջի տ. to close in, to surround, to envelope.

Վարկալարադեմ ad. additionally, over & above, by the way, by accident, incidentally; negligently, carelessly, unheedingly, for form's sake; a. unessential, accessory, secondary, supplementary, extra, useless, frivolous, vain.

Վարձ, ուց s. stipend, salary, hire, pay, wages; emoluments, perquisites; retribution, recompense, payment; letting out on hire, hiring, renting; -բ տան, rent, house-rent; -բժշկի, physician's fees; S. Նաւ; տուն ի -ու տալի, house to let; -ս արկանել, գնել, to contract, to make an agreement, to agree; ի -ու ունել, առնուլ, to rent, to farm, to hire; մար. to freight, to charter; ի -ու տալ, to let on hire, to let out, to lease; ի -ու ունել զտուն, to rent a house; հասուցանել զ-ս տան, to pay house-rent; տալ զարձաթ ի -ու, to put out money to interest; արժանի է մշակն -ու իւրոյ, the labourer is worthy of his hire.

Վարձաբեր a. bringing pay or a reward; -ինդիր a. asking wages, requiring a stipend, mercenary.

Վարձակ, այ sf. cantatrice, singer, songstress, ballad-singer; dancer; strumpet, whore.

Վարձակալ, այ s. farmer; -կան a. meritorious, deserving of recompense; -հասուց s. remunerator; a. remunerating; -լինել S. Վարձաբերեմ; -հասուց S. Վարձաբերութիւն.

Վարձան, այ S. Վարձ. [pense.
Վարձանակ, այ s. reward, recompense.
Վարձանք s. portion, dowry; hire of an harlot; S. Կապէնք.

Վարձառու, այ a. receiving a salary, a recompense; -թի s. the receiving a salary or remuneration.

Վարձաբերեմ, էջի տ. to remunerate, to recompense, to reward, to requite; -արութիւն s. remuneration, recompense, retribution, requital, reward.

Վարձաւոր a. hired, paid, mercenary; s. renter, tenant, lessee; journeyman, day-labourer; -ական a. hoping for reward, interested; -եմ տ. to take at a fixed price; to hire, to keep in pay; -իմ տ. to merit, to obtain a reward, to be recompensed or rewarded; -ութիւն S. Վարձանութիւն.

Վարձելի a. to let; տուն - , house - .

Վարձեմ, էջի . -իմ, էջայ տա. to hire, to take on hire, to farm, to rent; to let out on hire; to gain, to get, to acquire; - զարծաթ, զբանքար, to put money at interest; - գին, to endow, to enrich with a portion; - զօրս, to enlist mercenaries; - զսենեակ, to rent a room; S. Նաւ.

Վարձկան, այ a. saleable, venal; s. hireling, paid or hired man, servant, mercenary, day-labourer, workman; farmer; sf. mistress, courtesan, harlot.

Վարձկանագրիչ s. salaried clerk or secretary; a vile, mercenary, or hack writer.

Վարձկանական S. Վարձական.

Վարձկանեմ, էջի, -էջուցանեմ տ. to hire, to take on hire; -իմ տ. to be hired, to serve or work for money.

Վարձկանութիւն s. mercenariness, venality; mercenary soldier or troop.

Վարձնատ S. Վարձատ.

Վարձող s. letter out on hire; - կաւաց կամ ձիոց, livery-stable keeper.

Վարձում տ. to let, to let out on a lease.

Վարձումն s. letting out; leasing.

Վարձուոր S. Վարձաւոր.

Վարձոն or ղ s. oats; S. Վարսակ; -ուտ a. full of, or abounding in oats.

Վարմ, էջ s. net, netting; snare; -արկեմ տ. to catch, to take in a net.

Վարնգէնի or կէնի s. cucumber-plant.

Վարնամակ, այ s. handkerchief; towel, napkin, linen; head-band, -cover, veil; amict; -ապատ a. bound

round with a napkin, wrapped up in a linen, swathed round; -եայ a. linen.

Վարոց, այ s. switch, stick, rod, verge; penis, member, genitals; -աւոր s. verger, beadle, mace-bearer, lictor, usher of the black rod, serjeant; -եմ տ. to beat, to cudgel.

Վարութի art of riding or driving; fig. government. [cock.

Վարութան, -ակ, այ s. male bird, Վարութն s. duration.

Վարուն a. beaten, trodden, used, frequented; - ճանապարհ, well frequented road, well beaten track.

Վարունի . ընկոյ s. cucumber; S. Կիւրոն; մանր - , gherkin; S. Թիթուտ, իշուկ. [Վարութիւն.

Վարչական a governmental; -ն s. S. Վարչաշարութի s. cudgelling, beating with a staff.

Վարչոյ s. government, direction, conduct; triangular table of laws.

Վարս, բ, էջ s. hair, head of hair, locks, tresses; fig. foliage, leafy branches, leaves, green dress; ast. coma, beams; -բ գիւտարի, beams or tail of a comet; -բ Բերենիկեայ, Berenice's hair, coma Berenice's; -բ առիւծու, ձիոյ, mane; -բ գեղածփեալ, waving, flowing locks; S. Հիւսակ; հողս արկանել զ-իւր, to cover the head with ashes; S. Հեր. Մաղ.

Վարսագեղ a. having a fine head of hair, adorned with tresses; ast. furnished with rays; bot. leafy, covered with leaves; -ուի s. thickness, abundance or beauty of hair; -գիտակ S.

Վարսակ, այ s. oats. [Վարսաւոր.

Վարսակալ, այ s. ornament for the hair, riband, frontlet, diadem; -կան a. hair. [S. Վարդ; -նահար a. lunatic.

Վարսամ, ի s. comet; med. epilepsy; Վարսավիրայ or շիրայ, էջ s. hair-dresser, -cutter; barber.

Վարսաւոր a. hairy, long-haired; ast. blazing-tailed; bot. comose, leafy, tufted; s. Nazarite; comet; -եմ S. Վարսեմ; -իմ տ. to be leafy, dressed in green, clothed or covered with leaves. [to thrust in, to plant.

Վարսեմ, էջի տ. to drive in, to fix, Վարսիք, տեայ s. drawers; - գեղէկայ, breeches, small-clothes.

*Վարցաւ s. med. gastritis.

Վարք, բուց s. life, habits, manners, conduct, behaviour, morals; use, em-

ployment; անարատուի վարուց, morality; ընտիր, բարեկիր - , good morals; անարատ, անբեծ - , pure morals; գեղեցիկ վարովք վարեցան, they led a good life; որք գերաշխարհիկէ են վարուք, who show themselves pure of heart; է երեքք զի եւ - անբարեք ծնանին որէնս բարիս, good laws are often produced by evil customs.

Վարքայ, էջ s. bark, barge, boat.

Վաւաշ, էջ or այ a. luxurious, profligate, licentious, dissolute, lewd, rakish, libertine, lecherous, obscene; -ական a. unchaste, immodest, libidinous; -ամուր a. given to lechery, abandoned to lust, lost in depravity and dissoluteness; -անամ, այայ, -եմ or -իմ տ. to follow ill courses, to abandon oneself to debauchery, to luxuriate in coarse sensual pleasures, to wallow in lust, to be sunk in debauchery; -ուտ S. Վաւաշ; -ուտար ad. profligately, licentiously, lasciviously, dissolutely; -ուտ S. Վաւաշեմ; -ուտութի, -ութի s. profligacy, libertinism, dissolute life, debauchery, lewdness, dissoluteness, rakishness, obscenity, whoredom.

Վաւեր S. Վաւերական.

Վաւերաբար ad. authentically, validly, legitimately.

Վաւերական a. authentic, valid, legitimate; - or -ն s. seal, signet, ring; - մատանի, signet-ring; - արքունի, great seal; -ութի s. authenticity, validity; legalization, authorization; ratification, sanction.

Վաւերացանեմ տ. to authenticate, to legitimate, to make valid; to legalize, to ratify, to approve; to authorize, to empower.

Վաւերութի S. Վաւերականութի.

Վաք s. a constellation.

Վեճ, էջ a. sublime, majestic, imposing, high, elevated, superior, grand, noble, generous; divine, godlike, supernatural, celestial, heavenly; s. the Supreme Being; - կերպարան, imposing aspect; - ինձ Արտաշէս Պարթեւքան զՄակեդոնացին Ալեքսանդր. Artaxerxes the Parthian seems to me to be superior to Alexander the Macedonian.

Վեհագոյն a. superexcellent, supreme, eminent; -գունութի s. superiority, pre-eminence.

Վեհազն *a.* noble, grand; - տէր, my lord, your lordship.

Վեհանք *a.* magnanimous, generous; - ութ *s.* magnanimity, generosity.

Վեհանք, ազալ *vn.* to be exalted, ennobled or elevated; - նման *a.* deiform, godlike, heroic, illustrious; - սեւա *a.* *s.* sovereign; - պետութիւն *s.* sovereignty; - վարդ *a.* august, magnificent; - ցուցանեմ *va.* to exalt, to elevate, to extol, to deify; - փառ *a.* majestic, august, royal; - փառուէ *s.* majesty; - Զեր, Your -.

Վեհեր *S.* Վեհերութ; - եմ, եցի, - Իմ, եցալ *vn.* to be afraid, downcast, discouraged, to be a coward, to take fright, to lose courage, to shrink for fear of, to be held back by fear, to quail before, or at sight of danger; to start back, to recoil; to grow lazy, indolent; - փոս, - ուս, աջ *a.* weak, wanting courage or heart, fearful, timid, cowardly, pusillanimous, craven; idle, slothful; Ի վրիթ մի - ուրք, not slothful in business; - ուրիթ *S.* Վեհերեմ; - ութիթ or ութի *s.* fear, timidity, want of courage, of heart, faint-heartedness, cowardice, poltroonery, pusillanimity; sloth, remissness, indolence, idleness, sluggishness.

Վեհիմայ *a.* divinely inspired. Վեհիմաճեմ *a.* endowed with supernatural excellence, most glorious.

Վեղար, աջ *s.* hood, cowl; - աւոր *a.* hooded, wearing a hood; *s.* capuchin.

Վեշ *S.* Վեշ. [friar or nun. Վեշապատիկ *a.* sextuple, sixfold.

Վեշտասան, ից *a.* sixteen; - ածալ *a.* decimo-sexto, 16mo, in sixteens; - ածալ *a.* sixteen years old; - երորդ, աջ *a.* sixteenth, 16th; - երկն *s.* pl. all the sixteen; - օրեայ *a.* of sixteen days.

Վեռ *S.* խեռ *a.* [keeper.

Վեռարիս *s.* L. & G. w. wardrobe.

Վեր, Ի - *ad.* above, upon, on, over; on high, high, high up; վեր Ի վայր, Ի վեր եւ Ի վայր, up & down, high & down, upside down; topsy turvy; frequently; Ի վեր եւ Ի խնարհ, up & down, always, incessantly, at every moment, ever; Ի վեր անդր, above; up there; Ի վեր քան զամ, above all; վեր Ի վայր կործանել, to turn upside down, to turn topsy turvy, to upset, to overset; վեր Ի վայր շրջել, to turn over, to overthrow, to overturn; to

disorder, to disturb; Ի վեր մատչել, to go higher up, to ascend; Ի վեր ունել, to bear up, to support, to sustain, to prop; Ի վեր հանել, բերել, to elevate, to raise on high; ֆց, to discover, to manifest, to unmask, to unveil, to denounce, to disclose, to reveal; ահի Ի վեր տալ, to lift up one's eyes, to look up, to raise one's head; ձի Ի վեր առնուլ, to ride, to mount on horseback; Ի վեր գալ անկոյն bot. to peep out heads, to pullulate & grow, to sprout, to bud; Ի վեր կացուցանել զսպանեալն, to raise from the dead, to bring to life again; Ի վեր ք զբան, ineffable; inexplicable; Ի վեր է այս ք զկար զօրութիւն իմոյ, that is beyond my power; Ի վեր քան զսպանեմ մերաւ, սեր բնութիւն, above humanity; ուր Ի վեր անդր ասացաք, as we have already said; *S.* Զեն, Լուսմ, Հիմն, Յեղեղեմ, &c.

Վերաբաղադրութիւն *s.* chem. recombination; - բան *a.* analogous; - բանաւոր *a.* analogical; - բանեմ *va.* to analogize; - բանութիւն *s.* analogy; - Թք *ad.* analogically; - բացուի *s.* explanation, exposition; - բերական *a.* relative; - բերական *ad.* relatively; - բերեմ, բեցի or բի *va.* to elevate, to raise; to appose, to subjoin, to superadd; to manifest, to disclose; to utter, to pronounce; to translate; to present, to offer; to attribute, to ascribe, to refer; *med.* to eructate, to retch, to vomit, to cast up, to reject; - Իմ *vn.* to be elevated, carried up, to ascend, to rise; to be referred, to belong to, to regard, to concern; - բերութիւն *s.* elevation, rise, ascension; presentation, offering, Anaphora; relation, reference, regard; *med.* eructation, vomiting; *rhet.* anaphora; - ունել, to be in correspondence or relation with; - բուսանիմ *vn.* to grow again, to be produced anew.

Վերադառուս *s.* return, coming back; - գամ or գայիմ *vn.* to supervene, to happen, to befall; to descend, to come; - գիր *S.* Վերնադիր; - գլխաւորեմ or գլխեմ *va.* to conclude, to recapitulate, to sum up, to abridge; - գլխութիւն *s.* epilogue; conclusion; - գնաց *a.* going, rising up; - գոյն *a.* higher, superior, more elevated; - Ի - Ի or գոյն *ad.* above; firstly, before,

antecedently; - գոչեմ *va.* to cry out, to exclaim; to predict; - առ Աժ, to invoke divine help; - գուշակիւն *S.* Կանխագուշակ; - գրեմ *va.* to write upon, to inscribe; to attribute, to refer to; to write above, before; - գրութիւն *s.* inscription, epigraph.

Վերադառնամ *vn.* to return, to go back; - գասեմ *va.* to put in the first place, to prefer before others; - գարձ *s.* return; - գարձիմ *S.* Վերադառնամ; - գարձութիւն *s.* *rhet.* anastrophe; *med.* ileus, iliac passion, miserere, anaphora; - գարձուցանեմ *va.* to cause to return; to transport, to transfer; - գէտ or գիտող *s.* overseer, inspector; bishop; - գիտեմ *va.* to look up, to gaze at, to contemplate; to consider, to examine, to scrutinize; - գիր, գրի, գրաւ *a.* imposed, added, additional; *s.* imposition, addition; epithet, adjective; *math.* exponent, index; *gr.* article (*ս, գ, ն*); *mus.* a note; - տարւոյ, &c., epact; - գրական *S.* Վերագիր *a.*; - անուն, surname; - գրեմ, եցի *va.* to impose, to put upon, to add, to join.

Վերաթեւեմ *vn.* to fly away, to take flight; - յերկինս, to be borne to heaven; - Թթուուի *s.* chem. suroxide, peroxide, hyperoxide; - Թուեմ *va.* to number or count from the first to the last.

Վերախառնիմ *S.* Ոգեխառնիմ.

Վերածագ *a.* *phys.* emergent; - ծագող *a.* shining from on high; - ծածկոյթ *S.* Վերմակ; - ծական *a.* reductive; anagogical, anagogetical; - ծայրեալ *a.* reaching the summit or top; - ծեղի *a.* reducible; - ծեմ, ծի *va.* to elevate, to raise, to bear on high; to reduce; - զոք Ի զառածանայն, to reclaim a person from disorderly or ill conduct; - ծխութիւն *s.* suffumigation; - ծնեմ, եցի, եալ *va.* to regenerate, to endow with new life, to cause to be born again, to revive, to reproduce; - or - ծնիմ *vn.* to be regenerated or born again; *fig.* to spring up anew, to revive, to come to life again; - ծնութիւն *s.* regeneration; resurrection; - ծութիւն or ութի *s.* reduction; anagogy.

Վերականգնեմ *va.* to raise again, to restore, to set up again; - կանգնուիմ *s.* rising, restoration; - կատարեմ *va.* to accomplish or fulfill totally,

perfectly; - կարգեմ *va.* to put in the highest seat, to place above all; - կարգամ *va.* to cry out, to exclaim; to implore, to invoke; - կացու, աջ *s.* superintendent, overseer, intendant, inspector, director; prefect, governor; protector, defender, guardian; - կացութիւն *s.* superintendence, management, inspection, intendance, direction; prefecture, government; protection, assistance; - կենցաղիմ *vn.* to revive, to be reanimated, to come to life again; to outlive, to survive; - կնարկեմ, - կնեմ, եցի *vn.* to look on high, to lift up one's eyes; - կնեմ *va.* to confirm, to affirm, to re-establish; - կոչեմ *va.* to invoke, to implore, to call on; to recall, to call back; to surname, to call; - կոչութիւն *s.* name, appellation; - կտրեմ *va.* to cut off, to retrench.

Վերահայեաց *a.* meditating, contemplating; - հայեցիկ լինիմ *vn.* to superintend, to oversee; - հայեցող *a.* applying oneself to, investigating thoroughly; *s.* star-gazer, astronomer; - հայեցողութիւն *s.* contemplation, meditation, elevation of the mind, intellect or thoughts; - հայեմ *va.* to ask from above, to implore, to invoke; - հանդիմ *vn.* to sit upon, to take rest, to repose; - հանգուցանեմ *va.* to give repose in paradise; - հաս *a.* urgent, earnest, imminent; - հասութիւն *s.* imminence, nearness; - հասու լինիմ *vn.* to understand, to apprehend, to catch; - առնեմ *va.* to cause to know, to enlighten; - հնեմ *va.* to exclaim, to raise the voice, to cry out.

Վերաձայն *ad.* aloud, loudly; - ձայնեմ *va.* to cry or pronounce aloud, to vociferate, to proclaim; to call, to name; - ձգեմ *va.* to uplift, to stretch; to carry up, to elevate, to raise; - ձգողն երկնից, the Spreader of the high heavens; - ձեռնեմ *va.* to give a helping hand; - ձեռութիւն *s.* anamorphosis.

Վերազ *s.* chem. supersalt, acid salt.

Վերաձուեմ *va.* to repeat, to treat again; to state above; - ձառութիւն *s.* repetition, explanation; - ձուսիմ *s.* progress; increase.

Վերամարտիկ *s.* defender; - լինել հայրենեաց, to fight for one's country, in defence of one's native land;

-մաքրեմ S. վերադարձեմ; -մառնամ, բարձի va. to raise, to elevate, to lift up on high; -մառնամ, բարձայ vn. to be raised up, to surpass, to dominate, to command; -մաբա a. raised on high, lifted up, ascending; ascensive; ad. bearing, carrying in the arms, raising from the earth; -մաբաձահան a. bearing, carrying or leading on high; -մաբաձանիս s. sublimation; -մաբաձայած or ծու a. star-gazing; -մաբաձուծի s. elevation, height, excellence, sublimity.

Վերայ, ի - քր. on, upon; over, above; for, in behalf of, on account of; յայնր -, upon that; about that; ի - ամի, above all, before all else; յորոյ - աշտարակն անկաւ, on whom the tower fell; ի Զմարտութե - չեւ է հասեալ, he has not yet heard the truth; յաւելին ցաւս ի ցաւոյ -, they increased my sorrows, they added to my grief; կործանումն նմա ի - կայր, he was on the brink of ruin, on the point of ruining himself; հարուածս ի - նշ հասուցանելն, they charged them with the massacres; առած ի - Արա. բացւոյ, threatening announcement for Arabia; փակեմ զգուռն ի - ս, I shut the door behind me; S. կամ, Հասանեմ.

Վերանամ, աջայ vn. to rise, to soar, to ascend, to mount; to vanish, to disappear; to go away, to leave, to escape; վերացեալ հպարտացեալ կալ, to swell with pride, to be puffed up, to become presumptuous; ի վերանալ Հայոց Թուականութե սամս ԿՁ., at the beginning of the Armenian era 480; -նորոգեմ va. to renew; -նորոգութի s. renewal, renewing; -նսսիմ vn. to sit on, to take a seat on, to be seated or placed on; to mount, to ride.

Վերաշինութի s. rebuilding; -շնչեմ vn. to breathe; -շնչութի or ումի s. respiration, breathing; -հովմոյ, blowing of the wind; -շըթնութի s. anat. anastomosis.

Վերաշափութիւն s. anamnetrisis; -չուեմ vn. to go upwards, to fly on high.

Վերապառնեմ va. to praise aloud, openly, to extol, to cry up, to celebrate; -պատուելի a. reverend; -պատուեմ va. to revere, to honour, to respect; -պատուութի s. reverence.

Վերառաքեմ va. to send on high;

-ռնում, առի va. to take or carry on high, to raise, to heave up; to receive, to take home; to glow, to leap with joy, to exult; յածուի - զոք, to place among the gods; յածուի վերառեալ լինել, to receive divine honours.

Վերաքանամ vn. to fly upwards, to soar; -սրբեմ va. to purify again.

Վերապատու s. director; bishop; -տեսչութի s. direction; -տոկոսիք s. anatocism.

Վերաքիւեմ, եցի va. to palliate, to veil, to cover, to cloak, to shroud; -քիււ. աջ s. over-coat, mantle, cloak; coverlet, quilt; - ձիոյ, horse-cloth; caparison.

Վերացեալ a. raised, heightened; fig. absent; math. abstract; -ցումն s. elevation, exaltation; abstraction; -Խաչի, exaltation of the Cross; -ցուցանեմ va. to raise, to lift on high, to set up; - մաք, to abstract.

Վերափոխեմ va. to transport, to convey, to bear or carry on high, to transform; -փոխումն s. Assumption; demise, decease, death.

Վերաբարոյ լինիմ or -բարոյեմ va. to preach, to announce, to publish, to divulge.

Վերբերական a. relative; -բերեմ S. վերաբերեմ; -բերիմ vn. to rise to the surface, to float, to swim on; - ի ջուր, to rise from the waves.

Վերելակ, աջ, -էակ a. mounting, ascending, ascensional; s. rider, cavalier, horseman; -եմ, եցի vn. to mount on, to ascend; - ի նաւ, to go on board ship, to embark; - սանդղք, to ascend, to scale.

Վերելք s. ascent, ascension, acclivity; staircase; ast. ascendant.

Վերեռակ S. Մակեռակ.

Վերերգակ a. to be sung aloud; - սաղմոսք, gradual psalms; -գեմ va. to sing loudly, to fill the air with song, to warble, to trill; to extol, to praise highly, to laud, to magnify.

Վերերեւիմ vn. to appear, to shoot forth, to be born, produced; -ւոյթ a. apparent, superficial; ad. superficially; -ւուի s. appearance; superficialities, surface. [նիմ vn. to receive, to accept.

Վերընդունակ S. վերընկալ; -գու. վերընձայեմ va. to present, to offer.

Վերընկալ a. receiving, containing, sustaining, carrying.

Վերընձիւղեմ va. to repullulate, to shoot or bud again.

Վերին, բնոյ a. that is above, high, upper, superior; celestial; outward, exterior, external; S. Երեւթ.

Վերիվայրեմ va. to move up & down; - ջոխս, to wink.

Վեր ի վերոյ a. apparent, superficial, feigned, affected; ad. superficially, apparently, affectedly; - ունեւով գիւտութի, without a thorough knowledge of, having a smattering of; երկիր պագին նմա -, they feigned to worship him.

Վերլուծաբար ad. analytically; - ծական a. analytic, analytical; -ք s. analytics; -ծանեմ va. to analyze, to resolve; -ծիչ s. analyser, analyst; -ծուծիւն s. analysis.

Վերծանեմ, նեայ va. to read, to recite; -նոյ s. reader; lecturer; -նութի s. reading, recitation.

Վերձեւիմ vn. to go, to fly on high.

Վերմակ, աջ s. coverlet, counterpane, quilt.

Վերմիք s. ethereal places.

Վերմիւլմիս s. pressure.

Վերնաբերդ s. citadel, castle; -գաւառ s. upper or higher region; ethereal region; ի -ս Հայոց, in Upper Armenia; -գիր s. epigraph, inscription, title; -նամակի, superscription or direction of a letter; -գոյն a. upper, superior, higher; -գրեմ va. to place, to engrave an inscription; to ascribe, to attribute; -գուռն s. high gate; flood-gate, sluice; stocks, ceps; -զարդ a. varnished; flowery, redundant; -գգեսա s. great coat, over- or upper-coat; -խալ s. mus. an Armenian note (մ); -խարիսխ s. abacus, capital; -խնամ a. providential; -Տեսչութիւն, Divine Providence.

*Վերնակ s. upper mill-stone.

Վերնական a. superior, celestial; aerial, ethereal; S. վերին; s. angel; -կառոյց a. built on high, celestial; -կենցաղ a. of divine or celestial behaviour, pious, angelic, godly; -կողմն s. upper side or part; -կրօն S. Երկնա. կրօն; -ձեղուն S. վերնայարկ; -մաշկ s. anat. epidermis; -մարտ a. warring against the Most High, against the celestial powers; -մարտութի s. combat, war with Heaven; -յարկ s. the highest floor, garret, attic; fig. palate;

պատուհան -ի, garret-window; բնակիչ -ի, garretter; յին S. վերին. վերնական; -պարգեւ S. Երկնաձիւր; -տուն s. highest floor or story, upper room; guest-chamber; high place, heathen temple; belvedere, gallery, terrace; fig. palate; երկրորդ -, the second floor; - եկեղեցւոյ, women's gallery in churches; -տուող a. giving from Heaven, granting from on high; s. the great Giver; -փեղկ s. upper or skin-covering of a tent; * outer-shutter.

Վերնոս, աջ a. aerial, ethereal; med. cataleptic; -իմ vn. to be subject to catalepsy; S. Լուսնոս, &c.; -ուծի s. catalepsy. [pole.

Վերնուղի s. phys. anode, positive վերոյ, ի - քր. ad. up, upon, above; beyond; over, aloft; ի - կողմանէ, from above; ի - քան, above, over; - գրեալ, written above.

Վերոսնեմ vn. to mount, to go up step by step, gradually.

Վերուստ a. high, superior; ի - ad. from above, from on high, from heaven; from the beginning; - ի վայր, from top to bottom; անդուստ ի -, from ancient times, from the beginning; ի - եւ ի սկզբանէ այնպիսիք էին, they were so from the beginning; յառաջագոյն ի - գիտէի զայս, I knew that long since.

Վերջ, եց s. end, finish, conclusion, close; end, extremity, bound, limit; tail; back; the rear of the army; cadence, fall; -ք S. վերջաւոր s.; ի -, ի -է, ի -ոյ, after, behind, at last, after all, in conclusion, finally, lastly; ի -կոյս, backwards, back, behind; ի - նահանջել, to draw back, to repress, to hold in, to check, to restrain; ի - հասանել fig. to have already one foot in the grave; ի - կոյս գնալ, to go backwards; ի -ի Թեւոյն անկեալ, assailed the army in the rear; հասէք ի -ս նշ, destroy the enemy's rear; ի - or ի -է եկեալք, survivors, posterity; Ժամանակաւ ի -է, latest or nearest; ի -ոյս երթեալ զօրէն չար դադանի, given to perversity as a beast; - բաւիս այս, the pith of my discourse is this; էին ի -ն, he was at his life's end.

Վերջաբան, -ուծիւն s. conclusion, peroration; epilogue; -լոյս s. crepuscule, twilight; -ծին a. born after;

posthumous; -հացուծի s. the remaining back, receding, desistance; -կողմն s. backside; stern; -մնաց a. remaining back; outliving, surviving; -մնացուծի s. survivorship.

Վերջալը s. last days, last years of life; -ի յս ad. on the wane, at the close of one's life, in one's declining days, in the sere & yellow leaf.

Վերջանալանը լինիմ S. վերջանիմ. վերջանամ, ապա յո. to remain back, to be behind; to abandon, to leave off, to desist, to renounce; to fail, to want, to be short of; to die.

Վերջապահ, աջ s. rear-guard; * -պէս ad. at last, at length, finally, in fine; -սպեա s. reindeer; -սանը a. anapæstic; s. anapæst; -տիւպ a. published after death, posthumous; -տո. նակ տոն s. feast after feast; -յուշալնեմ va. to withhold, to retain, to keep back, to detain; to deprive of; -ւոր a. bordered, trimmed, fringed; last, final; s. border, hem, selvage; fringe, trimming; pinking, ribbon, galloon; զարդարելի -ս, to fringe, to border, to bind with ribbon, to pink; -ւորուի s. mus. cadence; finale, the last performance.

Վերջանիւր s. the last; -ի նսն ad. lastly, in the last place, after all.

Վերջեմ, եջի va. to hold back, to deter, to withhold, to cause to loiter or while away. [imate.

Վերջնթեր a. last but one; penultimate. ջոնց a. posterior, ulterior; last, extreme, final; չորք -ք մարդոյ, the four last things, (death, judgment, heaven & hell). [peremptory.

Վերջնական a. final, last, extreme; վերջոտիմ, եջայ յո. to go backwards, to fall back, to recede, to retreat, to give way. [ence.

Վերսաստուի s. impetuosity, violence. Վերսաստուծիւն s. emphasis.

Վերսեայ a. aforesaid, above-mentioned.

Վերստին ad. once more, anew, over again, afresh, again, repeatedly.

Վերա a. mail, made of mail, of chains, meshed, linked, woven; s. coat of mail; network; զրահք -ք, cuirass, hauberk; շապիկս -ս զգեհուլ, to wear a coat of mail.

Վերստական a. epigrammatical; -անամ յո. to be resolved, to be re-

ducible to its elements; -աւմ va. to reintegrate, to reduce to elements; -ապ s. epigrammatist; -աուծի s. reform, regeneration; epigram; inscription; title. [fortify.

Վերսաւորեմ va. to strengthen, to fortify. Վերսեմ, եջի, -իմ, եջայ յո. to dance, to hop, to jump, to skip about; to put on a cuirass, to wear a coat of mail.

Վերօրհնեմ va. to praise highly, to extol, to exalt, to cry up to the skies.

Վեց, ից a. six.

Վեցաբար ad. in six ways or manners; -խորշ a. hexagonal.

Վեցակ, -ի S. Վեցակ.

Վեցակուսի a. six-angled; ad. in six manners; -մեայ a. sexennial; six years old; -մեայ a. of six months, six months old; - or -ժամանակ, six months, half year; -մեակն a. half-yearly; -նիստ a. hexahedral; s. hexahedron; -նիկւն, -նիկւնի a. hexagonal; s. hexagon; -ղի a. six-stringed; s. hexachord, six-stringed instrument; -նձնական a. containing six persons; carrying six persons; -չափ a. s. hexameter; -չեայ or չի a. six-eyed; -պատիկ a. sextuple, sixfold; -քլեան a. of six spans.

Վեցդանդեան a. worth six farthings.

Վեցդարեան a. of six ages or epochs.

Վեցեակ, Վեցերեակ a. s. six; sixth.

Վեցերիւր ad. sixthly.

Վեցերորդ, աջ a. sixth, 6th; sixthly; s. sextant; mus. sixth.

Վեցերեան or չի, եյունց s. the whole six; a. all the six.

Վեցթեւեան a. six-winged.

Վեցիթեան a. six-columned; -ք s.

Վեցիւր a. sixth. [Hexapla.

Վեցիցս ad. six times.

Վեցկանդեան a. of six cubits.

Վեցկին a. six times as much, sextuple, sixfold.

Վեցհազար a. six thousand; -ակ, -եակ a. of six thousand years; s. six thousand years; -եան, -ամեան S.

Վեցդարեան. [six hundredth, 600th.

Վեցհարիւր a. six hundred; -որդ a.

Վեցձեռնի a. six-handed. [ed.

Վեցմատեան or մատնի a. six-finger-

Վեցոտեան a. six-branched.

Վեցոտանի or տնեայ a. six-footed,

Վեցսիւնեան a. hexastyle. [hexapod.

Վեցտուեան s. hexastic, sextain.

Վեցօրեայ a. of six days; s. hexa- Վեցօրինակ S. Վեցիթեանք. [meron. Վշան a. haughty, uncontrolled, stiff-necked; -իմ յո. to become proud, imperious; -ոց s. neck-cloth, cravat, stock, collar; -կանանց, necklace, string, carcanet; -ուի s. haughtiness, stiff-neckedness; -ուս S. Վշան.

Վշեան S. Չեան, Վշառ.

Վշեանակ, աջ s. expense; detriment.

Վշեանեցուցանեմ va. to cause to pay damages, to make amends; -իմ յո. to make amends, to pay damages, to make compensation.

Վշիմ S. Միւրիւմ. [great.

Վշուրի, Վշուրի, Վշուրի a. Pers. w.

Վշի, Վշիայ s. dispute, debate, contest, discussion, variance, contestation, quarrel, wrangling; knuckle-bones, cockal; -ի -գալ իւրեք, to dispute or wrangle, to debate, to contest, to discuss.

Վշի, Վշից s. quarrel, controversy, litigation, contention, difference; S. Վշի.

Վշիմ, Վշիմայ s. stone; rock; -ան. կեան, corner stone, head-stone; -շա. փիլայ, sapphire; ի վիճեալ արտասանալ, to squeeze oil from marble, to desire impossibilities.

Վշայ, Վշայայ s. history, narration, tale, story, account; romance; poem, poetry.

Վշա, Վշայայ a. highflown, arrogant, proud, saucy, insolent, haughty, fierce; harsh, hard-hearted, cruel, inhuman, brutal; cross, crabbed, surly, peevish; -ական a. arrogant; ad. haughtily; -ուի s. arrogance, insolence; cruelty.

Վշառ or Վշառ, ից a. great, noble, illustrious.

Վշա s. scratch, incision, cut; ից. rippling, gentle motion; - մետաղական chem. moire metallic, crystallized tin-plate; --, rippling, waving gently, flowing, undulating; -ս -ս, curling, rippling gently, playfully; -- or -ի - խաղալ, to ripple, to undulate, to rise in small waves, to swell with a gentle breeze; ալիք կուտակին -ք -ք, the surging waves accumulate.

Վշի, Վշիայ s. sore, wound; ulcer; - or չիւծ Վշի, sanies, matter, pus, gore; կեղեւ Վշիայ, scab, scurf; S. Պատրոյդ; - սրտի, heart-sore, --ache, --break, --burn; -ս առնել, -ս ի վի.

Վշի, Վշի, Վշի s. gazelle; antelope. Վշի խաղալ, Վշիայ a. colossal, gigantic, of great stature, of enormous magnitude; - արձան, colossus; - պր, giant; -ուծի s. gigantic stature or Վշի խաղալ, Վշիայ S. շարցուկ. [size. Վշիած, աջ a. abortive; s. abortion. Վշիած, աջ s. curtain, veil, hangings, tapestry; water-spout, jet; S. Վշիած; - զինուց, sheath for arms.

Վշիածառ a. fluid, running, flowing.

Վշիածք s. course, current, flux, flow, stream; abortion, miscarriage.

Վշիածքանիւմ յո. to drudge, to toil & moil, to be in a profuse perspiration, to sweat blood.

Վշիեմ, եջի va. to have an abortion, a premature birth, to miscarry, to abort, to slink, to be brought to bed before time; յո. to flow, to run, to gush or spout out, to be shed, poured out; -եցուցանեմ va. to cause to flow.

Վշիւմ S. Վշիւմ յո. & Վշիւցու.

Վշիւմ S. Վշիւմք. [յանեմ.

Վշի, Վշայ or Վշից s. abyss, gulf, chasm; chaos; hell, the bottomless pit; grave, tomb; great distance; a. profound, deep; անդնդախոր -ք ծո. վու, the depths of Ocean; - թշուառ. ուծեան, depths of misery.

Վշիւքան a. contentious, quarrelsome, disputatious, wrangling; s. litigant, controvertist; -ական a. litigious, polemical; -եմ, եջի, -իմ, եջայ S. Վշիւք: - ուծի s. dispute, debate,

contest, strife, controversy, question, discussion; -բար *ad.* contentiously.

Վիճակ, *այ* *s.* lot, chance, destiny, fate, fortune; ballot, suffrage, vote, voice; lot, state, condition; lot, portion, share; lottery; sorcery; inheritance, possession; fief, farm; department, district, liberties, precinct, extent of jurisdiction, territory; diocese; clergy; situation, condition, fortune, rank, quality, dignity, office, employment, profession; -ս արկանել, to draw or cast lots, to ballot, to vote; to practise witchcraft; - արկանելի վերայ երկը, to cast lots or to draw for anything; -աւ տալ, to give through lottery; ետուն -ս նշ, they drew their names by lot; եւ ել վիճակն Մատաթեայ, & the lot fell upon Matthias.

Վիճակագրական *a.* statistical; -գրութիւն *s.* statistics; -խաղ *s.* lottery; շահելի -ի, to win in the lottery; -կալ, *այ* *s.* feudatory, farmer; successor; -կէց *a.* having the same lot or fate; *s.* copartner, sharer, fellow; -հա նութիւն *s.* lottery; ballot, voting by ballot; -լին *a.* diocesan; -տուութիւն *s.* the assigning destinies; -րկու, *այ* *s.* voter; -րկութիւն *s.* ballot, balloting, voting; -ւոր *s.* clergyman, ecclesiastic; incumbent; -եպիսկոպոս, diocesan, bishop; -ւորիմ, եղայ *vn.* to be chosen by lot, destined by fortune, to inherit; -ւորութիւն *s.* share, inheritance, portion; chance; benefice, ecclesiastical dignity or state.

Վիճակեմ, եցի, -եցուցանեմ *va.* to give or distribute by lot, to allot, to assign in lots, to appoint; to indicate as heir, to put in possession of an inheritance, or of a benefice; to give a title to orders.

Վիճակընկալ *a.* diocesan; -ընկեցութիւն *s.* lot, chance; witchcraft; -ընկէց *a.* casting lots.

Վիճակիմ, եղայ *vn.* to fall or arrive by chance, to be appointed by lot, to fall to the lot, to happen, to obtain by chance; to inherit; գիւրազգաց ընտելեմ է վիճակեալ, he has sensibility for his lot.

Վիճաւէր *a.* fond of disputing, contentious, quarrelsome, litigious.

Վիճեմ, եցի, Վիճիմ, եցայ *vn.* to dispute, to argue, to contest, to squabble, to wrangle, to discuss, to debate,

to brawl, to quarrel, to attack, to fight.

Վիճողաբար, -պէս *ad.* contentious- Վիճութիւն or ունիւն *S.* վէճ. [ly.

Վիճարուս *a.* issued from a rock; -գիր, գրաց *s.* lithographer; lithography, lithograph; - or -գրական *a.* lithographical; -գրարան *s.* lithographic printing-office; -գրեմ *va.* to lithograph; -գրութիւն *s.* lithography; -գրումն *s.* the rolling of stones; throwing stones; -գարան *a.* hidden in a rock, in a cavern, in ambush, waiting for among the rocks; -գրական, -խաղիս *a.* founded on a rock; -խառն *a.* stony, pebbly; -ծին *a.* producing stones; produced by stone; -կան *a.* stony; stone; living in a stone; -կառոյց, -կերտ *a.* built of stones; -կարծր *a.* as hard as stone; -հատ, *այ* *a.* cut from stone; *s.* S. Գարահատ; -ձեւ *a.* stony, stone-like; -ձենձ *s.* rock; -մէջ *s.* interval among rocks, cavern, cave; -նամ, *այ* *vn.* to become stone, to change into stone, to be petrified; to grow hard; -քէն *a.* built of stone; -սոյդ *a.* entering, hiding among or under stones; -տալ *a.* in free-stone, in polished stone; -տառեմ *va.* to change into stone, to petrify, to harden; -տիպ, &c. *S.* Վիճագիր, &c.; -քգել *a.* shut in, enclosed or surrounded by rocks.

Վիճարդ, -եայ or եան *a.* resembling a stone, stone-like, stony, stone.

Վիճացուցանեմ *va.* to make stone, to render as a stone, to petrify, to harden, to strengthen.

Վիճափոր *a.* hollowed in the rock; *s.* S. Գարահատ; -փուլ *a.* crushed under fallen rocks or stones.

Վիճեղէն *a.* stony, stone.

Վիճուս *a.* full of or abounding in stones, stony, pebbly; -ք, stony place.

Վին, վնաց *s.* lute; -հարկանել, to play the -.

Վիշապ, *այ* *s.* dragon; leviathan; typhon, vortex, whirlpool, exhydria; *asl.* dragon, draco; -ծովային, araneus piscis, quaviver, weever; -ձուկն, cachalot.

Վիշապաբար *ad.* like a dragon, furiously, fiercely; -գլուխ *a.* dragon-headed; *s.* *bot.* dragon's-head, dracocephalum; -զունք *s.* descendants of Astyages; -գոր *a.* very robust, excessively strong; *s.* dragon.

Վիշապակ, *այ* *s.* small or young dragon; -թուղիկ *S.* Փռռան.

Վիշապական աստեղք *s.* *asl.* serpentarius; -կերպ *a.* dragonish, dragon-like; -կիր *s.* draconarius, dragon-bearer; -ձայն *a.* dragon-voiced; -ձեւ *a.* dragon-shaped; -ձուկն *s.* *zool.* otter-pike, sea-dragon; shark; orc; -մարդ *s.* half-dragon-half-man; -մարտ *a.* fighting with a dragon; -մոխ *a.* tempered or imbued in dragon's blood; -նամ, *այ* *vn.* to become a dragon, to change into a serpent; -ռունչ *a.* dragon-breathed; -ռիւծ *s.* dragon-like monster, half-lion-half-dragon, chimera; -տառն *a.* dragonee, dragon-tailed; -րիւն *s.* *bot.* dragon's-blood; *S.* իրուկ; -բալ *a.* dragon-slaying, hydra-killing; -բար *s.* *geol.* draconites.

Վիշապիկ *s.* dragonet.

Վիշապոտն *a.* dragon-footed. [pent.

Վիշապորէն *ad.* like a dragon or serpent.

Վիշապութիւն, վնաց *s.* inconvenience, discomfort, displeasure, vexation, pain, trouble, grief, affliction, sorrow, suffering, torment, tribulation; -բամպրոտաց, tempest, foul weather; -գառնութիւն, bitter grief, desolation; դժուրակ -ք, great hardships, misfortunes; ի վնէն, առ վնի, առ վնի վտանգին *ad.* through affliction, tribulation or grief; -ս հասուցանել, to grieve, to pain, to concern, to distress, to cause sorrow, to afflict, to vex; ի -ս մտանել, to grieve at, to be pained at, to take to heart, to sorrow for, to be afflicted; -է ինձ, I am greatly concerned at, it is with pain that I...; բաղում -ք ի վնաց հասանէին ազգին, many disasters successively fell on the nation; ամ փափկութիւն չայոց եհաս ի -ս վտանգի, all the pleasures of the Armenians were changed for extreme dangers; ի վնի մարէն զանձինս, they consume themselves with mourning; չիք ինչ հեշտի առանց վնի, no joy without alloy.

Վիպագիր, գրաց *s.* historiographer, historian; -գործ, *այ* *s.* romantic-poet, poet, romance-writer; -գրեմ *va.* to write history; -պատում *a.* narrating history; -սան, *այ* *s.* romancer; novelist; *S.* Վիպագործ; -սանական *a.* historical; romantic; -սանեմ, եցի *va.* to relate, to narrate; to write romance; -սանութիւն *s.* history; romance;

novel; poetical work; -սանորէն *ad.* historically: romantically.

Վիպեմ, եցի *va.* to relate, to tell, to recount, to recite, to narrate. [cloak.

Վիւ, -ուն *Gr. w.* *s.* over-coat, mantle, Վիսաբարդ *a.* proud by nature, harsh, haughty.

Վիսանամ, *այ* *vn.* to be haughty, to grow proud; to be harsh, cruel, cross-grained, waspish, shrewish.

Վիսացուցանեմ *va.* to render haughty, hard, inhuman, crabbed.

Վիսութիւն *S.* Վիսութիւն.

Վիրաբերան *s.* opening of a wound; -բոյժ *s.* surgeon; -բուժական *a.* surgical, chirurgical; -բուժութիւն *s.* surgery.

Վիրագ, *այ* *a.* fierce, ferocious, tyrannous, brutal; *s.* wild beast; -ութիւն *s.* ferocity, brutality.

Վիրալից *a.* full of wounds, covered or riddled with wounds, ulcerous; -անել, to cover with wounds; -խոս *s.* *bot.* wound-wort.

Վիրած *S.* Վիրաւոր.

Վիրահատ, *այ* *s.* surgeon.

Վիրամ, *այ* *va.* to shave.

Վիրալի, ի *s.* probe.

Վիրապ, *այ* *s.* oubliette, dungeon of death; խոր - , deep dungeon, profound gulf, bottomless pit.

Վիրանուկ *s.* act of being wounded, state of ulceration.

Վիրաւոր *a.* wounded, ulcerated; -եմ, եցի *va.* to wound, to ulcerate;

-իմ *vn.* to be wounded; -իւն *s.* wounded; -ութիւն *s.* wound, hurt; *med.* lesion.

Վիրդ, *ք* *s.* club, staff; pebble, stone;

-ահան *s.* missile weapon, sling.

Վիրեմ *S.* Վիրաւորեմ.

Վիւյ, ից *s.* witness, testifier; voucher; martyr; Սէ ինձ - , God is my witness; - լինել, to be a witness of, the witnesses of, to be admitted as evidence; - կոչել, to summon as witness; to invoke or call on to witness; - առնուլ, to take to witness.

Վկայաբան *s.* martyrologist; -ութիւն *s.* martyrology; -գիր *s.* certificate, testimonial; ticket; diploma; - ծնունդեան, certificate of birth; - բարի վարուց, certificate of character, testimonial, certificate of good conduct; - կան *a.* testifying, testimonial; belonging to martyrs; *s.* certificate, diploma; - կից *a.* bearing witness with an-

other; s. fellow-martyr; - լինել, to attest together, to vouch for with another; - նոց S. վկայարան; - սեր a. fond of martyrs; - բան s. martyr's tomb or chapel.

Վկայեմ, եջի va. to witness, to bear witness, to give evidence, to testify, to depose, to attest, to vouch, to certify; to acknowledge, to own; to approve; vn. to be martyred, to suffer martyrdom; սուտ -, to give false evidence, to bear false witness, to perjure; վկայ անիրաւ վկայեաց զանիւրաւ թի, he has perjured himself, he has borne false witness; վկայեմ օրի նայն թէ բարեւը են, as the law is good I approve it; Պետրոս եւ Պօլոս վկայեցին յամն Ներոնի, Peter & Paul were tortured in Nero's reign; վկայեն միւսը իմ, I am convinced, I am conscientiously persuaded.

Վկայութիւն s. witness, testimony, evidence, deposition, attestation; opinion, authority; certificate; allegation, citation; martyrdom; - յաւիտենից, eternal witness; - տալ, զնել, to bear witness or testimony to, to testify; to protest; - ի մէջ բերել, մատուցանել, to quote, to cite; ը - թիւ տմ Յի, according to universal opinion. Վկայութիւն s. martyr. [ion.

Վկայութիւն S. վկայութիւն.

Վկայորէն ad. like a martyr.

Վկանդեմ, եջի va. to beat off, to drive or beat back, to rout, to scatter, to disperse, to defeat, to crush, to discomfit.

Վհատ a. disheartened, faint-hearted, discouraged, despondent.

Վհատեմ, եջի va. to discourage, to dishearten, to cast down, to dispirit, to deject, to unnerve; - or - իմ, եցայ vn. to lose courage, to droop, to be disheartened, to despond, to despair, to be disconsolate; - եցուցանեմ S. Վհատեմ va.; - եցուցիւ a. discouraging, disheartening.

Վհատութիւն s. discouragement, faint-heartedness, dejection, despondency, grief, languor, despair.

Վհատարեմ or յուկ s. soothsayer, sorcerer, conjurer. [divination, magic.

Վհուլութիւն s. sorcery, witchcraft,

Վհուկ, վհուկ s. conjurer, sorcerer, wizard, magician; sf. prophetess, pytho-ness, witch, sorceress.

Վճար s. payment, pay, requital, retri-bution, compensation; discharge; acquittance, receipt; end, finish; ի -, received; - առնել, to finish, to bring to an end or conclusion, to accom- Վճարանք S. վճարումն. [plish.

Վճարելի a. payable, to be paid.

Վճարեմ, եջի va. to finish, to end, to complete, to bring to an end, to terminate, to carry out, to perform, to fulfil, to conclude; to recompense, to restore, to compensate; to pay, to acquit, to discharge, to settle; to de-liver, to release, to free from, to rid of, to disentangle, to set free; to for-bid, to prohibit, to obstruct, to hinder; - զկեանս, to end one's life, to depart this life, to die; - զոք ի կորուստ, to despatch, to kill; - զպարտս, to pay, to settle a debt; - զհաշիւն, to pay a balance; զործս -, to despatch busi-ness; զիրս գատաստանին արեամբ -, to condemn to capital punishment; - զհաշիւն, to content, to satisfy; զառաջի եղեալ ճանապարհն -, to finish the journey undertaken; ոչ ինչ կարա-ցին ի ժամանակ -, they could do nothing at that moment; անձամբ ինչ ոչ կարէր -, he could do nothing alone; չոր թղով եւեթ զոլեանս վճարէր, he satisfied his hunger with dried figs alone; վճարեցէք զնա ամ իրօք, provide for all his requirements; վճարեաց զն նր հայրն, his father resolved to kill him; տեսից ի թիւ ը ազաղակին վճարեցին, I shall see if their works equal their cry? լինել ի միջի եւ չի նել՝ զնոյն վճարէ, to be there or not is the same thing; անպաշտօնք վճա-րեցին զկեանս, they led a pious life to the end.

Վճարիմ, եցայ vn. to be accomplish- ed, finished; to be done, effected; to be paid, discharged, acquitted; to die; to get rid of, to be delivered; - ի կե- նաց, to finish one's days, to die; ըստ պառնասիք նր ինչ ոչ կարացին -, his threats were useless; վճարեալ է չա-րութի առ ի նմանէ, his malignity is excessive; այն արշաւան թագաւորին այսպիսի գարնիւ վճարեցաւ, such was the end of the king's journey; հրեշ-տակն աւետիս տուեալ կնոյն՝ վճարե-ցաւ, the angel, having delivered his message to the woman, disappeared; ընդէր յարգանքէ ի գերեզման ոչ վճ-

ճարեցայ, why was I not carried from the womb to the grave? անձառե-լեաւք ձրիւ մերայնովքք վճարիս, in exchange for your inestimable gifts, we beseech you to accept our trifles; վճարեալ է գործք, it is a bargain; վճարեալ է զն իմ, my business is done, it is all over with me; յորժամ կա-մէրն - բարբառ արձակեաց, when he wished to die, he cried out; ամ ինչ վճարեալ է զն իմ, it is all up with me.

Վճարող s. payer; paymaster.

Վճարումն s. accomplishment, exe-cution, carrying out; delivery, release; death; payment, pay.

Վճիւռ, վճռոց s. sentence, award, judgment, decree, decision, act, or-dinance; sentence, maxim; a. decis-ive, peremptory; - բանիւք, with a peremptory voice; - հատանել, առ-նել, բերել, ի վերայ ածել, զնել, տալ, to issue a warrant or writ, to sen-tence, to adjudge, to judge, to de-clare, to pronounce, to ordain, to con-demn; to deliberate, to decide, to re-solve, to decree; to enact, to order; - մահու հատանել, ի վերայ զնել, to sentence to death, to sign a death- Վճիւռ S. ճռուողումն. [warrant.

Վճիւռ a. clear, pure, clean; - ջուր, limpid, crystal, pellucid water.

Վճռաբար ad. sententiously, decis-ively, peremptorily, decidedly, definit-ively; - բեկ Ատեան s. the Court of Cassation; - գիր s. official report; - կան a. decisive, peremptory, definit-ive; criminal, guilty; - կանք s. crimes passed under sentence; - ջինք S. վճռ- Վճռեմ S. վճիւռ հատանեմ. [աւրեկ.

Վնաս, ուց s. wrong, prejudice, in-jury, detriment; damage, harm, hurt, loss, grievance; ill, fault, sin, injust-ice, mischief; - հասուցանել, տալ, գործել S. վնասեմ; - ուք վաճառել, to sell at a loss; ի - ուրուք, at the peril, at the loss, at the detriment, at the expense of a person; ոչ մեծ ինչ է -ն, there is no great harm done; ի - իւր շրջեցաւ իրն, the affair turned out to his disadvantage; էր գիր - ու նր գրեալ, his accusation was written above; զի՞նչ - է իմ, what fault have I? - է քեզ գինին, wine is bad for your health; որ - գործէ՛նոյն եւ հա-տուցէ, he that does the damage must answer for it.

Վնասաւանեմ va. to accuse, to find fault with, to blame, to lay the fault on; - բեր a. causing damage, loss or harm, offensive, hurtful, prejudicial; - կար a. hurtful, pernicious, injurious, disadvantageous, detrimental, preju-dicial; bad, wicked; guilty; - կարու-թի s. hurtfulness, damage, prejudice, danger; - օգոյ, inclemency of the weather; - մարտի s. malignity, male-volence, ill-will, malice.

Վնասանի s. pl. damages, injuries.

Վնասապարտ a. guilty, criminal; - եմ va. to accuse, to blame; - ութի s. guiltiness, guilt, culpability; - սէր a. malign, mischievous, malicious, wick-ed; - տեաց S. ջարատեաց; - բար S. վնասակար; - ցու a. corruptible.

Վնասեմ, եջի va. to hurt, to injure, to prejudice, to damage, to bring loss or harm, to offend, to wrong, to shock, to wound; - միմեանց, to in-jure one another.

Վշագործ s. flax-weaver or dresser.

Վշեայ, վշեղէն a. flaxen, linen.

Վշապարի, - բ s. the Furies, E-rynnies, Eumenides.

Վշաբեկ a. afflicted, worn out, bowed down by suffering; - բերական a. pain-giving, distressing, sad, pain-ful, grievous, woeful; - բերութի S. վշա; - գին a. afflicted, sorrowful, deeply grieved, in pain, in affliction; doleful, grievous, sad, vexatious, hard, mournful, painful; - գնելի a. passionate; - գնեմ, եջի va. to afflict, to grieve, to concern, to pain, to dis-tress, to cause sorrow to, to vex, to torment; - գնիմ, եցայ vn. to be afflict-ed, sorry, concerned, pained or griev-ed at, to take to heart; - գնութի S. վշա; - զգեաց S. վշաակիր; - լի or լից a. full of affliction, sorrowful, anxi-ous, very afflicted; perplexing, afflict-ing, vexatious; - ծին a. born to sor-row; - ծնուի s. the bearing in sorrow; - կան a. sad, afflicting; - կեաց a. living in trouble or care, unfortunate, wretched, miserable; - կեցութիւն s. trouble, affliction, suffering, calamity; - կիր a. harassed, enduring or suffer-ing pain or trouble, distressed, drudg-ed; - կից a. sympathizing, sensible to another's woe, compassionate, con-doling with; - լինել ումեք, to grieve or condole with, to sympathize in

suffering, to partake one's grief, to share in one's affliction, to take pity on, to pity, to commiserate, to compassionate; -կառու S. Վշտաբեկ; -կրեմ va. to suffer; -կրուծի s. suffering, grief, sorrow, trouble, anxiety; -կցաբար ad. compassionately, sympathizingly; -կցիմ, էցայ S. Վշտակից լի նիմ; -կցուծիւն s. sympathy, compassion, commiseration, condolence; -հան, աջ a. afflicting oneself or toiling needlessly; suffering willingly; -հար a. afflicted, pained, grieved, distressed, vexed, plagued, tormented; -մեք a. suffering, patient; severe; -մեքուծի s. sufferance, patience; maceration, mortification; -նամ, աջայ տ. to suffer, to endure, to bear; to be sad, afflicted, to sorrow, to mourn, to be deeply grieved, to have one's heart full of affliction, to fret for; to be offended, vexed, irritated; -չարչար S. Վշտակիք; -տես, աջ a. in distress, in pain, plagued, discomposed, suffering; -տեսուծի s. suffering, trouble, grief, plague, disquietude; -ցուցանեմ va. to cause displeasure, to sadden, to offend, to afflict, to grief, to plague, to discompose, to vex, to torment.

Վշտամեք S. Վշտամեք.

Վշտովմ տ. to be greatly concerned or grieved.

Վոլթայաչափ s. voltameter; յալան or յեան a. voltaic; յալանութիւն s. voltaism. [animals.]

Վրճմակ, աջ s. herd, drove, flock of վրճուկ S. Վհուկ. [wind, aquilon.]

Վռէ, էց -աս s. Gr. w. boreas, north-wind; L. w. bubble; bull; bulla.

Վռչ, Վռչ s. flax; tow, hards of flax, flaxen tow, stuffing; mar. oakum.

Վռռ or Վրռ, Վռռ S. Ոռռ.

Վռվռ, բ s. cooing; -ս արկանել, արձակել, to coo.

Վռամական կրակ s. Orosmades, god of the ancient Persians, inextinguishable fire. [bellious.]

Վազող a. headlong, rash, bold, re-վազմ, էց a. sublime, eminent, high, elevated, grand, august, noble, excellent.

Վսեմաբան a. most eloquent, sublime in speech; -ուկ s. sublime language; praise, encomium; -զարմ a. of high or illustrious lineage; -խոհ a.

sublime in thought, sublime genius; high-hearted; -խոհութիւն s. extraordinary wit, great sagacity, acumen, genius; -խոս S. Վսեմաբան; -կան S. Վսեմ; -միտ a. high-minded, endowed with an elevated mind, with lofty sentiments, noble, magnanimous; -մոռութիւն s. high-mindedness, magnanimity; -նամ, աջայ տ. to rise above, to excel, to surpass; -պատիւ a. most excellent; -պետ s. head, chief, excellency, eminence; -պետութիւն s. principality, chief power, highest dignity; -պէս ad. sublimely, eminently, excellently; -փառ a. most eminent; -փառութիւն s. eminence.

Վսեմութիւն s. sublimity, elevation, highness, excellence, eminence, grandeur.

Վսեր a. S. Վէս & Հէք; s. boldness, effrontery; S. Վսեմութիւն; է -զաւ, to grow bold, to withstand, to oppugn, to impugn, to contend, to dispute; -ական, -ամիտ, -այլիւ S. Վսեր a.

Վստահ a. confiding, trusty, unsuspecting; -լինել, to be sure, reassured; to trust; -առնել, to strengthen, to reassure, to remove one's fears, to give one's word for; -եմ զի, I am sure, I am convinced that, I do not doubt that; -լերուք յիս, rely, reckon on me; ոչ էր - յերեւելիս, he had not placed his hopes in wordly things.

Վստահաբար ad. confidingly, trustingly, confidently, boldly; hopefully.

Վստահանամ, աջայ տ. to be assured, to trust to, to confide in, to rely on, to have confidence in, to put one's trust in, to place confidence in, to rely or reckon on; to hope; va. to trust with, to confide to, to commit to, to put into the hands of, to deposit; չ-, to distrust, to mistrust, to suspect, to be mistrustful; յինքն or յանձն -, to rely on oneself, to presume, to have a great conceit of oneself, to assume too much.

Վստահարան s. assurance, security, prop, stay, support.

Վստահացուցանեմ va. to assure, to reassure, to inspire confidence, to embolden, to give hopes.

Վստահեմ, -հիմ S. Վստահանամ.

Վստահութիւն s. trust, confidence, reliance on, assurance, security, con-

viction; expectation, hope; consign-ment, deposit; -թիւ S. Վստահաբար.

Վտակ, աջ s. brook, rivulet, stream, small river or current of water; -արտասուաց, արեան ից. flood, stream; -ս արտասուաց իջուցանել, to shed a flood or torrent of tears; բազում-ս արեան հեղուկ, to cause immense bloodshed; S. Չեղուն.

Վտակից a. streamy, abounding in brooks or rivers, well irrigated; -խաղաց a. flowing, abundant, very copious; -հոս a. streaming; -յեղց a. overflowing; - արտասոււթ, eyes swimming with tears; -նամ, աջայ տ. to stream down, to fall or flow as a river; -նի s. pl. brooks, rivulets; -վայրք s. places interspersed with rivers or brooks; -բոռ a. watered, irrigated with rivulets.

Վտակիկ s. rill, streamlet, brooklet.

Վտակիմ S. Վտականամ.

Վտակորէն ad. like a river, copiously, overflowing.

Վտանգ or նկ, էց s. peril, danger, risk, chance, hazard, ill, misfortune; punishment; -աւ ad. perilously, haz-ardously, dangerously; է -արկանել, զնել է -ի, մասնել է -, to put in jeopardy, to endanger, to compromise; է -արկանել զանձն, to put oneself in jeopardy, to risk or venture oneself; է -ի լինել, to be in jeopardy, to incur danger, to run risk; խուսել, փրկել է -ից, to shun danger, to avoid perils; նաւն է -ի կայր խորտակել, the ship was in danger of being wrecked; - է վերայ կայր նր, he was in peril; - է նմա, he is in danger, he runs the risk of...; -աւ կենացն, at the risk of his life; -աւ անձինն, at the peril of my life.

Վտանգաբործ a. dangerous; -կան a. gr. circumstantial; -կից լինիմ տ. to be a companion in danger, to encounter risks or dangers together; -ւոր a. perilous, dangerous, hazardous; in danger, exposed in jeopardy; sad, fatal, disastrous; - ժամանակ, critical moment; - վայրկեան, crisis.

Վտանգեմ, էցի, -էցուցանեմ va. to put in peril, to endanger, to expose, to venture, to hazard, to put in jeopardy, to risk; to ill-treat, to importune, to torment; - զառողջութիւն, to ruin the health.

Վտանգիմ, էցայ տ. to be in peril, in jeopardy, to risk, to run danger.

Վտառ, աջ s. multitude, band, flock, herd; anat. pore; -բ ձկանց, shoal of fish; --, in herds, in troops or flocks; -ապահ s. herd, herdsman, herdsman; porter, door-keeper.

Վտարական a. chasing, driving out, expulsive; - լինել, to be driven out, banished, exiled.

Վտարանդեմ, էցի va. to drive away, to expel, to banish, to exile, to expatriate, to cause to wander or stray; - է ծառայութիւն, to reduce to slavery, to lead into bondage.

Վտարանդի, դւոյ, դեաց, -կ a. banished, exiled; vagabond, wandering; uncertain, in doubt, doubtful; -բ s. exile; ից. anguish; - առնել, to cause to wander; - տաւ, to deliver up, to betray; զգազանացն բարս առեր, եւ - էտուր զգազանականութիւն, false to your original nobility of soul, you have fallen to the level of the beasts of the forest.

Վտարանդիմ, էցայ տ. to be exiled, expatriated; to be uncertain.

Վտարանդութիւն or ումն s. slavery, bonds; banishment, exile, expatriation; exodus, emigration; uncertainty.

Վտարանդեմ, էցի տ. to revolt, to rebel, to rise up against, to mutiny.

Վտարանդութիւն s. revolt, rebellion, insurrection, mutiny.

Վտարեմ, էցի va. to dislodge, to remove, to expel, to drive away, to send off, to banish, to exile; to usurp, to seize, to assume wrongfully; -է-ցուցանեմ va. to drive from home, to cause to become fugitive, wandering, houseless, homeless. [roam, to wander.]

Վտարիմ, էցայ տ. to go away, to Վտարութիւն or ումն s. expulsion, banishment; wandering.

Վտաւակ, աջ s. under waistcoat, shift, shirt, &c.; petticoat.

Վտաւան, աջ s. stadium; էրբեւ -աւ, as it were a bow-shot.

Վտաւատ, աջ s. lappet, skirt.

Վտաւ, վտաւ a. lean, meagre, scraggy, skinny, gaunt, spare, slender, thin, lank, sorry, dry; - մարմնով, lean.

Վտաւամ S. Վտաւիմ. [fleshed.]

Վտեմ, էցի va. to make lean or thin, to emaciate, to weaken.

Վտիմ, էցայ տ. to grow lean, to

fall away, to become thin, emaciated, weakened.

Վատութիւն *s.* leanness, meagreness, sparseness, thinness; emaciation, extenuation, weakness.

Վրան, աջ *s.* tent, pavilion; - ժամու, Tabernacle; - հարկանել, կանգնել, to pitch a tent, to dress a pavilion; - իւր բնակել, to dwell in tents; բառնալ զ-ն, to strike a tent.

Վրանաբնակ, աջ, -իւ *a.* dwelling, living in tents, nomad, bedwin; ազգ-աց, wandering tribe; -կից *a.* dwelling in the same or a neighbouring tent; -յարկ *s.* the inmost division or room in a tent; -նման *a.* tent-shaped; -պահ *s.* tent-keeper; -առիւթ *s.* encampment. [- եկեղեցի, portable altar.

Վրանեայ *a.* tent- or pavilion-like; Վրացերէն *a.* Georgian; *ad.* in the - language.

Վրացի *a. s.* Georgian; - կոճ *s.* bot. hellebore, bear's foot; տարազ - կո. ճակի *s.* bot. agaric, mushroom.

Վրդուտ *a.* stony, abounding in stones, pebbly.

Վրդով, կից *S.* Վրդովումն; -ասէր *a.* restless, turbulent, seditious, mutinous; -եմ, եցի, -եցուցանեմ *va.* to alarm, to rouse, to disquiet, to trouble, to disturb, to perturb, to agitate; -իմ, եցայ *vn.* to be alarmed, disquieted, disturbed, agitated, to be out of one's reckoning; -իւ *a.* alarming, startling, disquieting; seditious; -ուժի or ուժն *s.* alarm, trouble, disquiet, restlessness, agitation, confusion, disorder, tumult.

Վրէժ, վրէժուց *s.* revenge, vengeance; -ի, in return, in requital; առ-նուլ, ինքրել, հանել զ-ն, -ս պահանջել, հանել զքէն վրէժուն, to avenge, to revenge, to avenge oneself, to take vengeance, to be revenged, to have revenge; -ս լուծանիլ, պահանջիլ, տալ, to suffer vengeance, to bear punishment, to pay dear for, to smart for; -ի -նախատանաց դստեր իւրոյ, to avenge his daughter; առից ի նմանէ զ-իմ, I will revenge myself on him, he shall pay me dearly; ինքրեաց զ-զրուկեղն, he avenged the wrongs of him who suffered; հասուցից -ս թշնամեաց իմոյ եւ ասեղեաց իմոյ հասուցից, I will be avenged of my enemies & I will requite them who hate me; եօթն

-ս լուծցէ, he shall be avenged seven fold.

Վրէժխնդիր, դրաց *a.* revengeful, vindictive, avenging; - լինել, to call for vengeance, to be revenged; -իւրեքրուժիւն *S.* Վրէժ.

Վրէպ, ք *s.* fault, defect; want, privation, deprivation; *a.* defective, wanting, failing in, deprived of; ոչ -ի ճշշմարտուէ, likely, probable; - ելանել, գտանիլ, to want, to fail, to miss, to be deprived of; to be rendered useless, inefficacious, to be deluded, annulled.

Վրիժարեք *a.* vindictive; -գործ, աջ *a.* evil-doing, spiteful, wicked, nefarious; -գործուժի *s.* ill deed, spiteful action.

Վրիժակ, աջ *a. S.* Վրէժխնդիր; *s.* defensive weapon; means of defence; -ք կնձի, razors; -ք փղի, tusks of an elephant; -ազէն *a.* armed with a weapon of offence; *s.* vindictiveness; -եմ, եցի *vn.* to make use of defensive weapons; - զըք, to slay with a weapon.

Վրիժապարտ, կից *a.* guilty, worthy of being punished; -ուի *s.* guiltiness, wickedness.

Վրիժառու *S.* Վրէժխնդիր.

Վրիպագործիմ *vn.* to spoil, to be spoiled; -գուժ *a.* inconstant in love; -գրեմ *va.* to make mistakes in writing; -լուր *a.* hearing erroneously, understanding one thing for another.

Վրիպած *s.* fault, error, mistake.

Վրիպակ, աջ *s.* error, mistake; failing, fault, perversity; unforeseen event, accident, casualty, hazard, chance; *a.* wanting, failing, wrong, mistaken, false, erroneous, perverse; -աւ *ad.* by mistake, erroneously; accidentally, casually, by chance; -աւ պագրուէ, erratum, *pl.* errata; - ժամանակագրական, anachronism; - գլուսանիլ, to wander, to go astray, to deviate. [*s.* fallibility.

Վրիպական *a.* faulty, fallible; -ուի Վրիպակութիւն *s.* failing, fault; accident.

Վրիպամիտ *a.* erroneous.

Վրիպանուն *S.* Սուտանուն.

Վրիպանք *s.* error, fault, misunderstanding, oversight, blunder, mistake; delusion, deception, frustration, disappointment.

Վրիպանէր *S.* Չարանէր.

Վրիպարհեստ բժիշկ *s.* quack, mountebank, charlatan.

Վրիպեմ, եցի, -եցուցանեմ *va.* to cause to fail or miss, to turn aside, to mislead, to deceive, to delude, to pervert; to deprive of, to take away; *S.* Մալ; -եցուցիւ *s.* deceiver, knave, cozenner, hoaker.

Վրիպեմ, եցի, -սլիմ, եցայ *vn.* to be mistaken, to commit an oversight, to err, to miscarry, to be under a mistake; to be deceived, frustrated, deluded, disappointed; to turn away, to swerve, to go astray, to wander; -ի մտայ, to escape from one's memory; ոչ վրիպեաց բան մի, not one word remained without its effect; վրիպեալ ըստ բժշկութիւն, past cure, incurable, hopeless.

Վրիպիւ *a.* frustratory, annulling.

Վրիպութիւ or ուժն *S.* Վրիպանք.

Վրձին, ձնի *s.* brush; - նկարչաց, brush, pencil; - զգեստուց, հերաց, սաամանց, եղնգանց, &c., clothes-brush, hair-, tooth-, nail-

Վրձնեմ, եցի *va.* to brush.

Վրնիկ *S.* Մատաղ *a.*

Վրնջապապեակ or չակ *a.* bleating.

Վրնջեմ, եցի *vn.* to neigh; *fig.* to neigh after. [*fig.* furious lust.

Վրնջիւն or ջուժն *s.* neigh, neighing;

Վրնջողական *a.* neighing; *fig.* concupiscible; -ն *s.* concupiscence.

Վրնջողութիւն *S.* Վրնջիւն.

S (*deune*) տիւն *s.* the thirty first letter of the alphabet, & the twenty fifth of the consonants; տ, տ, four thousand; four thousandth.

— On account of its similarity of sound, it is sometimes confounded with ք & թ; for example: ընտել-ընդել, տոփեղ-գոփեղ, տրամ-գրամ.

բանտ-բանդ; կատայ-կաթայ, շիւ-շիթ, &c.

— At the beginning of words it is sometimes a negative particle; for example: գեղ-ագեղ, գետ-ագետ, տհաս, տմարդի, աքնութիւն.

— Between words it is sometimes an augmentative particle, as բեկա. նեկ-բեկտել, քակեկ-քակտել, ոլորք-ոլորաք, փեռեկեկ-փեռեկտել, նովկալ, նոյակալ.

— In foreign words, the Greek τ & the Latin t are changed by us into ա. as, Πέτρος-Petrus-Պետրոս, Αριστοτέλης-Aristoteles-Արիստոտէլ.

Տաբատ *a.* linen, of linen; *s.* pantaloons, trowsers; -աձիք *s.* brace, a pair of braces. [loaded.

Տաբենի *s.* L. w. tavern; *a.* over-Sաբուն *a.* unnatural, monstrous.

Տաքնայ, աջ *s.* anxiety, anguish, restlessness, embarrassment, perplexity, agitation, alarm, trouble; crisis; haste, precipitation; -աւ *ad.* in haste, hastily, with all possible speed, in a hurry, hurriedly, precipitately; anxiously, with anxiety; -մտայ, grief, anxiety, mental torture, constraint, heaviness of heart, oppression; -մահու, pangs or agony of death, death-struggle; արկանել, մատնել ի -ս անհարկնա, to embarrass extremely, to place in a strait, in a scrape, embarrassment or perplexity; արկանել զանձն ի -, to embarrass oneself; կալ ի -ի, to be in trouble, anxiety or embarrassment; հասանել ի յեափն -, to be reduced to extremities; եղիցի -հեթանոսաց, the nations shall be plunged in consternation; եկն յանկարծակի գողումն եւ -, a sudden fear fell on them; ամ -հասցէ ի վերայ նր, every kind of grief shall fall upon him; ըմբռնեալ յանդիմ -հասանէր, he found himself embarrassed by that insuperable necessity; -էր նմա յամ կողմանց, he was hemmed in by necessities; -մեծ էր նմա, he had extreme difficulty, he turned on all sides; հարից զամ երկվարս -աւ եւ զհեծեալս նր յիմարութիւն, I will turn the horses into stone & their riders will I stultify; յեափն -կալալ զնա, he was brought to the last extremity; փոյթ եւ -եղեւ ի ջուրս, the waters rivalled each other; *S.* Շտապ, &c.

Տաղնապախիցի *a.* urgent, pressing, earnest; - ստիպաւ *ad.* hurriedly, most hastily.

Տաղնապեմ, էջի. - էջուցանեմ *va.* to put to trouble, to embarrass, to perplex, to puzzle, to torment, to grieve; to constrain, to force, to tease, to importune; to urge, to hasten, to solicit, to quicken; աշիւ - , to strike with terror, to appal, to terrify; - էջուցիւ *a.* pressing, urgent.

Տաղնապիմ, էջայ *vn.* to be grieved, distressed, disturbed, embarrassed, to be torn with anguish, to be in great pain; to have an urgent & pressing necessity, to be in despair; to be hurried, in haste; տաղնապէր ջերմամբ մեծաւ, he had been seized with a violent fever. [ent, acute, sharp.

Տաղնապիւ *a.* cogent, urgent, violent. Տաղնապութիւն or ումն *S.* Տաղնապ.

Տաղր, դէր, էրայ *s.* brother-in-law (husband's brother).

Տաժան, ի *a.* worn out by fatigue, overwhelmed with labour, weary, tired out; - աբար *ad.* painfully, with much trouble, laboriously, with difficulty; - ագործ *a.* working hard, very laborious; troublesome, tiresome; - ալից, - ալան, - աշատ, - աւոր, - էլի *a.* painful, grievous, hard, difficult, incommodious, vexatious, laborious, fatiguing, tiring, toilsome, annoying, rude, heavy; - աբայլ *a.* walking with difficulty; - էմ, էջի *va.* to fatigue, to tire, to overdo, to harass, to oppress, to vex; - իմ, էջայ *vn.* to give oneself trouble, to have much trouble, to toil, to be fatigued, worn out with fatigue, to drudge, to work hard; - էբ, - ուն, - ումն or

Տաժանը *s.* great fatigue, much labour, trouble, toil, weariness; pain, hard work, drudgery.

Տալ, էջ *sf.* sister-in-law (husband's sister); - տյր *s.* brother-in-law (sister-in-law's husband).

Տալի *a.* donable; *s.* giver, donor; - բ. liabilities, debts.

Տալիթայ *sf.* *H. w.* talitha; - կումի, - cumi! damsel, arise! - սարկաւադ, deaconess.

Տախ, էջ *s.* throne, seat, bench. Տախաւի, աջ *s.* board, plank, shelf, table, tablet; tables; book; *ast.* *S.* Տեղեկացոյց; - երկաթի, iron-plate, sheet-

iron; - մետաղեայ, plate of metal; - բլկայութեան, the tables of the decalogue; - դատաստանաց, breastplate, pectoral, rational; - նկարուց, canvass, wood, &c.; - ճաարակի, chess-board; - զըստի, the hollow of the thigh; - խոհանոցի, trencher.

Տախտակագործ *a.* built of wood or of planks (ship); - մած, էջ *a.* covered with boards, planks, boarded, planked, floored; wainscotted; *s.* wooden floor; scaffolding; wainscot; - նաւու, deck; - առնել, գործել, to wainscot, to plank, to board, to floor; - փակ *a.* laminated.

Տախտակեայ *a.* wooden. Տախտաձեւ *a.* throne-shaped.

Տախտապար *a.* stretched on the earth; ի - արկանել or - էմ *va.* to stretch on the earth; to beat down, to overthrow.

Տած, էջ *s.* care, heed, charge.

Տածեմ, էջի *va.* to care, to take care of, to preserve; to nourish, to maintain, to sustain, to feed; to cultivate; to foment, to stir up; - զախտս, to cherish, to flatter vices; - զխռովութիւն, to foment disturbances; *S. Զու.* [ing, nutritious.

Տածիւլ or ծող *a.* nutritive, nourishing. Տածողական *a.* nutritive, alimentary.

Տածողութիւն, Տածութիւն or ումն *s.* care; food, nourishment, sustenance; fomentation.

Տակ, էջ or աջ *s.* bottom, under part or side; root; race, row, range, string; * *bot.* beet; - առնուլ, to take root, to be rooted; խոտս - աւ մեծաւ, great provision; * մամլոյ - , in the press.

Տակախիւ առնեմ or - կոտոր խլեմ or առնեմ *va.* to root up, to pluck up by the roots, to extirpate.

Տակաւ, աջ *s.* barrel, cask, punch-eon, butt; tun; խից - ի, spigot; ծուրակ - ի tap; շերտ or կողք - աջ, staff.

Տակաւագործ, աջ *s.* cooper; - ուն *s.* cooperage.

Տակաւակ, աջ *s.* cask, keg.

Տակաւաշափ *s.* mar. ton, 2240 lbs; - ումն *s.* tonnage, burden.

Տակաւապետ *s.* chief cup-bearer, butler; - էմ *va.* to give to drink; - ուն *s.* office or dignity of a butler, butler.

Տակաւիկ *s.* cask, hogshead. [ship.

Տակաւ *ad.* by little & little, by slow degrees, insensibly; yet, still; - ,

little by little, slowly, by degrees.

Տակաւին, - եւ *ad.* again, more, still more, some more; yet, as yet, still; little by little.

Տակերասիւս *s.* daguerreotype; - typ-er; *a.* - typed; - տպեմ *va.* to daguerreotype; - տպութիւն *s.* daguerrotypy.

Տակի, աւ, - չ or - չ *s.* bot. fibre, filament; - ծառաց, top-root.

Տալ, էջ *s.* verse, poem, ode; canticle, hymn; *med.* cautery; stamp, mark, print.

Տալախ, ոյ *s.* cement; *chem.* mortar.

Տալական *a.* rhythmical.

Տալանդ, ոյ or աջ *s.* talent (weight); *fig.* talent, ability, parts, attainments; - ոսկի, golden talent; - աւոր *a.* talented, of talent.

Տալապի, էջ *s.* versifier; - էմ *va.* to versify; - ութիւն *s.* versification; verses. [maker.

Տալասաց, էջ *s.* song-writer, ballad. Տալասարափ *S.* Տեղասարափ.

Տալարան *s.* song-book.

Տաղաւար, աջ *s.* tabernacle, tent, booth; hut, lodging, cabin, vine-arbour; scene, stage; - միգապահաց, fruit-house; - ալից *a.* dwelling together; *S.* Վրանակից; - տալք, բաց, - աշարութիւն or - աշխուրթի *s.* erecting a tabernacle or pavilion, building a hut or cottage; տոն - աշարաց, feast of tabernacles; scenopegia; - էմ, էջի, - իմ, էջայ *vn.* to dwell in tents or in huts; - իկ *s.* hut, a poor cottage.

Տաղեմ, էջի *va.* to cauterize.

Տաղերգութիւն *s.* ode.

Տաղսեմ *S.* Ժողովեմ.

Տաղս *s.* disgust, distaste, loathing.

Տաղաղա, Տաղաղափմ *S.* Տաղաղափ, Տաղաղամ.

Տաղապանք *s.* annoyance, pain, anxiety, anguish; - պեմ, էջի *va.* to annoy, to disturb, to importune, to trouble, to molest; - պիմ, էջայ *vn.* to be distressed, harassed, uneasy, annoyed, plagued.

Տաղտալի or լից *a.* displeasing, disgusting, tiresome, fastidious, loathsome; - լուր *a.* tedious, wearisome to hear.

Տաղտկամ, - կանամ, աջայ *vn.* to be disgusted, wearied, sick or tired of, to loathe, to nauseate; տաղտկացեալ էմ ի մարդկանէ, I am weary of men.

Տաղտկանք *S.* Տաղտկութիւն.

Տաղտկացուցանեմ *va.* to tire, to disgust, to put out of conceit, to annoy, to sicken, to plague.

Տաղտկաւ *a.* squeamish.

Տաղտկութիւն *s.* displeasure, disgust, dislike, aversion, nausea; annoyance, vexation, trouble.

Տաղտուկ *a.* wearisome, tedious, tiresome, bothering, troublesome; idle, cowardly, tedious to oneself; *s.* *S.* Տաղտկութիւն.

Տաճար, աջ *s.* temple, fane, church; palace, court, hotel; banqueting-hall; banquet, feast; - խորհրդոյ, council-hall, House of Parliament.

Տաճարափիւս *a.* many roomed; - կան *s.* knight templar; - կապուտ, - կողպուտ, &c. *S.* Սեղանակապուտ, &c.; - կից *s.* table-companion; - յարգար *s.* guardian or minister of a temple; - նամ *vn.* *fig.* to become a temple of the Holy Ghost; - պետ *s.* house-steward; chief-captain; high-priest; governor or ruler of the feast, high seneschal; *S.* Հացերէց; - ցուցանեմ *va.* *fig.* to convert the soul into a temple.

Տաճիկ, ճիւղ *s.* Arab; Turk; *a.* Arabian; Turkish; swift-footed; - ձի, barb, Barbary or Arabian horse; - աւորի, Canaanite; *S.* Ուղտ.

Տաճկաբար *ad.* like a Turk, in the Turkish fashion; - բնակ *a.* inhabited by Turks; - բնոյթ *a.* of Turkish character; - կան *a.* Turkish; - Հայաստակ *s.* Turkish subject; - նամ, աջայ *vn.* to become or turn Turk; - սէր *a.* *s.* philoturk; - սորի *s.* Canaanite; Phenician; - սասն *s.* Turkey; - Ասիոյ, Եւրոպիոյ, Asiatic, European - ; - սասնեկալք *s. pl.* Arabs; Turks; - ցուցանեմ *va.* to convert to Muhammedanism.

Տաճիկնակ, աջ *s.* whip, rod; whipping, thrashing. [the being Turkish.

Տաճկութիւն *s.* Turkish nationality.

Տամ, ետու, տուր, տուեալ *va.* to give, to present, to offer; to concede, to grant, to bestow; to provide, to furnish, to lend; to give up, to deliver, to abandon, to expose, to make, to render, to produce, to cause; - զանձն, to apply to, to addict oneself to; to give oneself up to, to abandon oneself to; - խօսել, to cause to speak; - պատասխանի, to answer, to reply, to respond; *S.* Պատասխանի; - դուր եւ դադար, to give neither peace nor

rest, to disturb continually; - *խնայել*, to invest or intrust with authority; *վկայադիր, անցագիր* -, to deliver a certificate, to grant a passport; *մրցանակ, վարձ* -, to decree rewards, to award prizes or premiums; - *ածել*, to cause to bring; - *գերեզմանի*, to bury, to inter; - *խնայել*, to put in jail or prison, to imprison; *ժողով* -, to come together, to assemble, to reunite, to meet, to hold a meeting; *քարամբար* -, to strike with stones; *ուսուցիչ, յազգ. մեծ*, I will make of you a great nation; *ուսուցիչ, քեզ տեր լինել*, may you be! *չէ տուեալ իմացն*, it is not every one that can...; *զորս լէ ձեռամբ ձերով ետու*, which I put in subjection to you; *ես ետու տալ նեղ զուլք*, I have sent the kid; *հորն իւրում ետ տանել*, he sent to his father; *ուսուցիչ ինձ փայտս մայրս*, send me cedar wood; *ես զանձն իւր երթալ*, he went; *զէգէնն ալսոցն անգնդոց տալ*, he sends the legions of devils into the pit; *զպատիժ տալցեն յաւիտենից տանջանաց*, they will suffer eternal punishment; *զմեզ ի կոչուստ եւ յոչնութիւն տան*, they load us with evil & annihilate us; *մի տալք մեռանել*, do not leave to die; *S. Դէպ, Մանով, Ձեռն, Շարակ, Մատան, Տեղի, &c. &c.* [terrace.

Տամալ, ոյ, -ի, լոյ s. house-top, *Տամի* a. humid, moist, wet, damp; - *անամ, ագայ տ.* to be wet, moistened, to become humid, moist; - *ատեւակ* a. of wet or moist nature; - *ացուցանեմ տ.* to moisten, to damp, to wet, to dew, to bedew, to soak, to steep; - *ուլիւն* s. humidity, moisture, damp-
Տամուկ S. *Տամկ*. [ness.
Տամիկէլ, Տամուկէլ sf. Fr. w. damsel, girl, young lady.

Տանելի a. portable.
Տանեստան, ագ s. flat roof; platform.
Տաներես s. elevation or front of a building, frontispiece; - *րեց* s. chaplain.

Տանիմ, տարայ, տար տ. to carry, to carry away or off, to bear off, to take or convey away, to lead, to bring, to fetch away, to transport; to drive at, to tend or lead to; to hold, to contain, to comprise, to include, to comprehend; to bear, to suffer, to endure; to carry to an end, to accomplish, to crown; *տ.* to be brought, conducted,

led; *խնայել* -, to appropriate to oneself, to assume wrongfully, to arrogate, to lay claim to; *լէ մտ* -, to take exception or offence at, to find fault with; - *եւ ածել ինչ*, to publish, to celebrate, to make public; *S. Բաց, Գրուի, Խնամ, &c.* [top.

Տանիք, նեաց s. roof, roofing, house-

Տանի, ից s. pear; - *ալուր* s. perry; - *էնի* s. pear-tree; - *իկ* s. small pear or pear-tree. [bearing, supporting.

Տանողական a. carrying, sustaining,

Տանուտեր s. master of a house, head of a family; landlord, householder; patriarch, chief of a tribe or race; - *տարւոյ* ast. the Sun's house; - *արար* ad. absolutely, despotically, independently; - *ական* a. appertaining to the head of a house, feudal; - *ացուց* s. zodiacal ephemeris; - *ուլիւն* s. condition or authority of the master of a house, or of the chief of a tribe; feudality. [punishment.

Տանջական a. suffering torment or

Տանջանական a. tormenting, torturing, inflictive, penal; - *կից* a. sharing in torture; - *րան* s. rack, instrument of torture; - *ուր* a. in tortures, in torment; tormenting; s. torturer, executioner.

Տանջանք s. torment, torture, punishment, suffering, pain, plague, grief; - *նա ածել ի վերայ*, or *արկանել զգրւթով ուրուք* S. *Տանջեմ*.

Տանիլի S. *Տանիլի*.

Տանիմ, էցի տ. to torment, to torture, to rack, to afflict, to cause to suffer, to harrow; - *իմ տ.* to be tormented, to suffer tortures; *զանհարին տանջանա տանիլի*, he suffers cruel tortments; *տանիլի զանմահ մահն*, they die eternal death.

Տանիլի a. torturing, setting on the rack; s. tormentor, torturer, execu-

Տանիլական S. *Տանիլական*. [tioner.

Տանիլմի, Տանիք S. *Տանիլմի*.

Տանալ s. phys. tantalum; pn. Tan-

talus; - *ական* a. tantalizing; *տանջանք*

Տանտեր S. *Տանուտեր*. [-, tantalism.

Տանիկին sf. mistress of a house, matron; housewife; - *տիկնութիւն* s. authority of a mistress or matron.

Տաշ s. rasping, scraping, smoothing, polishing; - *ածոյ, ից* a. planed, cut, polished, smoothened; - *էլ* or - *իլ*, *այ* s. chip, shaving; - *եմ, էցի տ.* to

rough-hew, to roughen down, to chip, to square, to plane, to smooth, to
Տաշի or - *ի* S. *Ստաշին*. [polish.

Տաշ, ից s. cup, mug; bowl, basin; vat, trough; tub, bucket, wash- or lye-tub; basket; *bot.* layer, slip, offset; vine-branch, --shoot; - *խմորոյ*, kneading-trough, hutch; - *խնկոց*, bed of spices; *S. Խնկանոց*; - *որմածուաց*, hod, tray.

Տաշագեղ a. putting forth fine shoots; - *թալ* s. layer, slip, provine, shoot, sprig of a vine, &c.; - *անել*, to lay vines, &c., to provine, to propagate the vine by layers, to plant with slips; - *իւլ լինիմ տ.* to have branches torn away; to be rooted up or out; - *անել*, to root out, to pull up, to pluck up. [tions; libatorium.

Տաշակ s. chalice for offering liba-
Տաշաւոր a. full of, or loaded with vine-branches; - *անիւ* mech. overshot mill-wheel.

Տալ, ոյ, ու s. heat, ardour, warmth, solar heat; inflammation; over-excitement; foaming or frothing of the sea, storm; - *ազն* a. very hot, burning, ardent, scorching.

Տալալ a. prostrate, fallen down; ad. *S. Թալալալ*; - *յերկր կործանել*, to fall down; to be struck dead on the spot.

Տալալած, ի s. fall, ruin.
Տալալական a. gr. declinable.

Տալալեմ, էցի, - *էցուցանեմ տ.* to fell or throw to the ground, to beat down, to prostrate, to overturn, to overthrow, to upset; to subvert, to demolish, to destroy, to ruin; to roll, to turn; - *զխորհուրդս ուրուք*, to destroy a person's projects; *S. Խոշ*; - *իմ տ.* to be fallen down, overthrown, to fall or go to ruin; to roll, to tumble; *զէլըր տալալեր երկզմի մօք*, he tortured himself with uncertainty; *տալալեւ անկաւ երկարն*, the horse fell, was broken down; *տալալեցու ի մէջ ոսկոյնի Սիսարա*, Sisera rolled under her feet.

Տալալի s. backgammon, tricktrack.

Տալալիլ a. beating down, overthrowing, ruining.

Տալալումի s. throwing down, overturning, subversion, ruin, fall; rolling; gr. declension.

**Տալալի* med. *S. Տալալալ*.

Տալալաւոր, - *ի* S. *Տալալի*; - *խորհ* a. burning; - *անել*, to burn; - *լինել*, to burn, to be burnt.

Տալակ, ագ s. frying-pan; *S. Վահանակ*; - *եմ, էցի տ.* to fry, to fricassée; - *էլ* a. very hot, burning; - *լինել*, to be scorched up; - *իմ տ.* to be fried; to be parched with thirst; - *ուլիւն* s.

Տալալեց S. *Տալալի*. [frying.

Տալան, ագ s. large box or trunk; Noah's ark; coffin, bier; tomb, sarcophagus, sepulchre, urn; - *ազիր* s. epitaph.

Տալանակ, ագ s. chest, box, coffer, small trunk; poor's box; tabernacle; *S. Ուխտ*; - *պրտուկայ*, ark of bulrushes; - *ալիլ* s. Tabernacle-bearer.

Տալանածեւ a. coffer-shaped.

Տալանամ, ագայ տ. to grow warm, to be excessively hot, to be burnt, scorched; to be in a fever.

Տալանատեղ s. niche or place for a sarcophagus; - *աւու* s. cemetery, burial-ground; - *էկեղեցոյ*, churchyard; - *քար* s. tomb-stone.

Տալանիմ, էցայ տ. to be buried.

Տալասալ, ի s. mat, carpet; *med.* mange, scab in cattle; - *արկանել*, to strike or fell to the ground, to stretch dead, to kill on the spot; - *անկանել*, to be struck dead, to fall dead on the spot, to be slain; - *անկանել ի փոշուր*, to bite the dust or the ground, to be killed; - *անկանել ի սայր սուսերի*, to fall by the edge of the sword.

Տալասակ, ագ s. mattress; cushion. [spot.

Տալասալիմ տ. to fall dead on the

Տալար, ագ s. hatchet, axe; *զնել զաւարմին*, to lay the axe to the tree; - *աւոր* a. axe-bearing; s. sapper.

Տալացուցանեմ տ. to warm, to heat, to overheat, to burn; - *ուցիլ* or

Տալեան a. ardent, burning.

Տալեղ, ի s. play-ground; backgammon-table; - *ուլուք* s. dice.

Տալեւանի S. *Տալեան*.

**Տալգէ* a. unchaste, lewd.

Տալիմ S. *Տալանամ*.

**Տալգեր* s. carpenter's plane.

Տալալակ s. horse-cloth, housing.

Տալումի s. phys. calefaction.

Տաւ, ից s. *S. Տարր*; letter, character; letter, epistle; book; *ածեղէն -ք*, the Holy Scriptures; *մարգարէական -ք*, the prophecies; - *ք* *կանոնականք*,

canons, constitutions, statutes, writ-

Տառադձական *a.* literary. [ten laws.

Տառադարձուի *s.* anagram; *աննեկ* -, to anagrammatize; *յորինող* -*թէ*, anagrammatist; *յորինումն* -*թէ*, anagrammatism.

Տառադան, *այ* *s.* basket, hamper.

Տառապալին, *-կան* *a.* unhappy, wretched, miserable; *-նամ* *S.* *Տառապիմ*.

Տառապանք *s.* tribulation, affliction, anguish, distress, grief, trouble, vexation, pain, torment, fatigue, misery, misfortune, disaster.

Տառապեալ *a.* loaded with misfortunes, with trouble, poor, pitiable, unhappy, miserable.

Տառապելութի *s.* misery; poverty.

Տառապեմ, *եցի*, *-եցուցանեմ* *va.* to trouble, to afflict, to oppress, to molest, to maltreat, to vex; to violate, to dishonour, to deflower; *-եցուցաւ նես զաղիսս իմ*, I am afflicted by your woes; *-եցուցիչ* *a.* afflicting, afflictive, grievous, vexing, tormenting.

Տառապիմ, *եցայ* *vn.* to grieve at, to be pained, uneasy, afflicted, tormented, vexed, to be unhappy, miserable; *տառապեալք ինդրեալք զքեզ*, we have sought thee sorrowing.

Տառապումն *S.* *Տառապանք*.

Տառապիւ *a.* written; *s.* copyist; *-տոկ*, *այ* *s.* military coat or mantle, cassock, capote; doublet, jerkin; *-տպեալ* *a.* written, engraved; *-տպութի* *s.* writing, engraving.

Տառեխ, *այ* *s.* herring.

Տառեղն *s.* stork; heron.

Տասանորդ, *այ* *s.* tenth part, tithe; decime or dime; *տանուլ զ-ն*, to decimate, to tithe, to collect tithes; *-ական* *a.* decimal; *S.* *Կոտորակ*; *-ելի* *a.* tithable; *-եմ*, *եցի* *va.* to decimate, to tithe, to take tithes; *-իչ* *s.* tither, tithe proctor; *-ութի* *s.* decimation, tithing.

Տասն, *սին*, *տունք*, *սանց* *a.* ten; *ի -ամսոյն*, on the tenth of the month; *-անգամ* *ad.* ten times; *-*, by tens.

Տասնաբանեայ օրէնք *s.* Decalogue; *-լիւր* *s.* decalitre, 2. 2 imp. gals; *-ղի* *a.* ten-stringed; *s.* decachord, lyre, harp; *-կրամ* *s.* decagram, 5. 64 drams avoirdupois, or 154 grains troy; *-մասնեայ* *a.* ten-fingered; *-մեայ*, *մէկի*, *-մեան*, *մենից* *a.* decennial, of ten

years; ten years old; *-մէքր* *s.* decameter, 31. 81 Engl. feet; *-մեկայ* *a.* of six months; *-յարկ* *a.* ten-storied; *-նկին* *s.* decagon; *-պամիկ*, &c. *S.* *Տանապամիկ*, &c.; *-պեւ* *s.* decurion, corporal; *-ստեր* *s.* decastere, 13. 08 cubic yards; *-ւոր* *a.* denary, ten, half-a-score. [calogue.

Տանբանեան պատգամք *s.* the Decalogue; *եկի* *a.* ten, half-a-score; *Տանեան* *ad.* by tens. [*s.* decade. *Տանեկին* *ad.* tenfold. [decade.

Տաներեակ, *րեկի* *s.* tenth part; *Տաներիւր* *ad.* for the tenth time, tenthly. [tenthly.

Տաներորդ, *այ* *a.* tenth, 10th; *ad.* *Տանեքեան* or *քին*, *եցունց* *s.* the whole ten; *a.* all the ten.

Տանից *ad.* ten times.

Տանկանդնեայ *a.* of ten cubits.

Տանհազար *s.* ten thousand; *S.* *Բիւր*; *-հարուածեայ* or *ծեան* *a.* of the ten plagues; *-հրամանեան* *a.* of ten dogmas. [donkeys.

Տանյովանակեան *a.* drawn by six *Տանոսնեան* *a.* decempedal; ten-footed.

Տանորդ, *այ* *s.* decime, tenth part; *-ական* *S.* *Տասանորդական*; *-ալիւր* *s.* deciliter, 0, 176 imp. pint; *-ակրամ* *s.* decigram, 1, 5432 grain or gr. troy; *-ամէքր* *s.* decimeter, 3. 937 Engl. inches; *-ստեր* *s.* decistere, 3. 5316 cubic feet.

Տանութի *s.* ten, the number ten.

Տանապագամեան *S.* *Տանբանեան*.

Տանպամիկ *a.* decuple, tenfold; *ad.* ten times as much; *-ակեմ*, *եցի* *va.* to decuple, to increase tenfold.

Տանպեա *s.* decemvir; *-ութիւն* *s.* decemvirate.

Տանսիւնեան *a.* decastile.

Տանվանկեան *a.* decasyllabic.

Տանիեղեան *a.* of ten curtains, shutters, pieces or breadths. [meron.

Տանօրեայ *a.* of ten days; *s.* decap.

Տաստակ *S.* *Տախտակ*.

**Տատա* *s.* daddy, dad, papa.

Տատմանական *a.* perplexed, uneasy, uncertain.

Տատմախիմ, *եցայ* *vn.* to be embarrassed, disturbed or pained in mind, to have difficulty in deciding, to hesitate, to waver, to be unsettled, uneasy, concerned, in trouble.

Տատմաութի *s.* vexatious perplex-

ity, titubation, hesitation, wavering, inquietude, embarrassment.

Տատան *a.* shaky, tottering, vacillating; *s.* swing, see-saw; *S.* *Տատանումն*; *կալի* *ի* *ի* *S.* *Տատանիմ*; *-անեկ*, to swing, to send up & down, to see-saw; *-ական* *a.* hesitating, doubtful; *-եմ*, *եցի* *va.* to jog, to stagger, to shake, to swing, to oscillate, to wag, to toss, to agitate; to bandy about, to titubate, to vacillate; *-իմ*, *եցայ* *vn.* to jog, to wag, to totter, to vacillate, to flutter about, to struggle, to tremble, to be shaken, agitated, staggered; to hesitate, to waver, to be in suspense; *-ումն* *s.* jogging, jostling, staggering, shaking, tottering, vacillating, trembling.

Տատակ, *այ* *s.* bot. star-thistle; caltrop; *-երկաթի*, iron-thistle, instrument of torture; *-աբեր*, *-ածին* or *ծնունդ* *a.* thistle-bearing.

Տատրակ, *այ* *s.* turtle-dove; *ձագ* *-ի*, young -; *-վուլգու արձակի*, the - coos: bot. eryngo, sea-holly.

Տար *a.* far off, distant, remote; *-Յ* *Հասանել* or *Հարկանել*, *երթալի* *ի* *-Յ*, *ի* *-Յ* *ընթանալ* or *անցանել*, to travel abroad; *ի* *-Յէ* *գալ*, to return from abroad.

Տարբաժանիմ *vn.* to start from, to remove, to expatriate oneself; *-բաժին* *a.* divided, separated, removed; separating, removing; *-հանել*, *կացուցանել*, to alienate, to transfer, to separate; to expatriate; *Ելանել* -, to abandon one's country; *-բան* *a.* irrational, incongruous; *-բարձ* *a.* taken away, carried off; *-բարձիմ* *vn.* to be taken away; to be divided; *-բարձուլ* *թի* *s.* division; *-բեր* *a.* moved, agitated; unlike, different; *-բերեմ*, *եցի* *va.* to bear here & there, to shake, to agitate, to move, to stir; *-բերիմ*, *եցայ* *vn.* to be borne about, to be shaken, agitated; to differ, to be unlike; *-բերուի* *s.* agitation, shaking; difference, diversity; *-բնակ* *a.* living abroad, expatriated; excluded; *-լինել*, or *-բնակիմ* *vn.* to dwell abroad, afar off; to estrange oneself, to be removed; *-բնակութի* *s.* act of living at a distance, removal, pilgrimage; *-բուն* *a.* unnatural, contrary to nature; far from one's country or home, abroad.

Տարագիր *a.* proscribed, removed,

driven away, expatriated, banished, exiled; *-անեկ*, *լինել* *S.* *Տարագրեմ* & *Տարագրիմ*; *-ելանել* *ի* *կենաց*, to pass from this world; *ի* *Հայրենի ընկից* *-գտանիլ*, to be disinherited; *-գծեալ* *a.* counterfeit, base; *-գահեկան*, coin, false money; *-գնաց* *a.* expatriated, banished, estranged; *-գործ* *a.* misplaced, unbecoming, useless; *-անեկ*, to render useless, inefficacious, to cause to miscarry, to foil, to delude; *-գրեմ* *va.* to proscribe, to banish, to exile, to drive away, to remove, to exclude; *-գրիմ* *vn.* to be proscribed, banished or excluded; *-գրուլ* *թի* *s.* proscription, ban, banishment, exile, exclusion, transportation, expatriation; *-գտանեմ* *va.* to discern, to distinguish; *-գէմ* *a.* far, far off, far distant, remote; *-գնալ*, *գէմ* *երեւալ* *-գնալ*, to go afar, abroad, to be estranged, to leave one's native land, to go from home; *-գէպ* *a.* unsuitable, improper, unbecoming, undue, disagreeing, absurd, extravagant; *թէ* *ի* *Հանդէպս եւ* *թէ* *ի* *-գէպս*, *per fas et nefas*, by right or wrong; *-գիւղի* *a.* travelling abroad; *-գիւմուլ* *թիւն* *s.* the travelling abroad.

Տարազ, *ուց* *s.* form, fashion, manner, way; furniture; *alg.* formula; *-* or *գործ* *-ու*, clever work, artistic production; *գրահաշուական* -, algebraic formula; *-խօսից*, style; *S.* *Վրացի*; *ի* *-քաղաքացի*, in plain, in private clothes; *ի* *-եկեղեցական*, in clerical attire, dressed like a clergyman; *զգեցաւ աշխարհական* -, he dressed like a layman.

Տարազագործ, *այ* *s.* clever manufacturer, master; *-ուլ* *s.* weaver's art, woollen manufacture.

Տարազարդ *a.* ungraceful, unadorned; deformed, ugly; *-ուի* *s.* ungracefulness; deformity; *-զգեստ* *a.* unclothed.

Տարածամ *a.* mistimed, ill-timed, inopportune, unseasonable, untimely; premature; *ad.* unseasonably, inopportune, at the wrong time or moment, out of season; prematurely; too late, when too late; *s.* *S.* *Տարածամուլ* *թիւն*; *-հասակաւ*, not full grown, young; *-ծերանալ*, to age prematurely; *-իլ* *աւուր*, to decline, to be on the decline, to begin to go down, to begin

to be night; *ի -ել առաւել*, towards nightfall; *-ի օրն*, it is getting late, the daylight fades, the day wanes, the sun is going down; *-եալ է օրս*, the day is already on the decline, it is drawing towards night; *-ու S. Տարածում ad.*; *-ութիւն s.* unseasonableness, importunity; tardiness, nightfall.

Տարալծեմ, էջի va. to chase, to expel, to drive away; *-լեզու s.* a different tongue; *-լուծական gr.* disjunctive; *-լուծեալ a.* dissolved, disjoined, spoiled; *-լուծ S. Ստուգականեմ*; *-լուծութիւն s.* disobedience.

Տարախ s. epidemy; *-ական a.* epidemical; *-խոս, &c. S. Թոթով, &c.*

Տարած, էջ a. spread out, extended, stretched out; extensible; *- or -ածք s.* extent, extension; volume, bulk, size; show, display.

Տարածական a. ductile, extensive, extensible, dilatible, expansible; *-էկուչ, elastic fluid*; *-ութիւն s.* ductility, extensibility, expansibility, dilatibility.

Տարածանեմ or ծեմ, էջի va. to spread, to extend, to stretch out, to dilate; to unfold, to open, to spread out, to display; to propagate, to diffuse, to spread abroad, to strew, to spread; *-իմ vn.* to be spread, stretched out, extended; to be propagated, spread out; *անկեալ կան մահու -ծեալ*, slain they lay stretched on earth; *դրօշքն -ծանէին*, the banners were displayed; *ազիտութիւն յաշխարհի -ի*, ignorance is spreading over the world; *-ծեցաւ յամենեւին*, it became general; *S. Համբաւ, &c.* [fusion, spreading.

Տարածանք s. extent, extension, diffusion; *Տարածատակ a.* of a spreading root.

Տարածոց, աջ s. volume; *- արկանել, to spread, to extend.*

Տարածութիւն or ումի s. extent, dimension, latitude; dilatation, extension, expansion, diffusion; propagation, spread, reach, sphere; *տարածմուհի med.* tetanus, lock-jaw.

Տարածուն S. Տարածական.

Տարակայ, &c. S. Բացակայ, &c.; *-կանամ, աշեալ vn.* to constitute itself, to proceed, to issue; *-կասկած a.* unsuspecting, unsuspicious; unexpected; *-կարծ a.* unthought of, unlooked for, unforeseen; absurd, strange, extraordinary; *-լինել, to form strange*

suspicious; *-կայ ad.* aloof, from afar; *-կայութիւն s.* distance; *-կենդրոն S. Արտակենդրոն.*

Տարակոյս, կուսից s. doubt, uncertainty, wavering, vacillation, irresolution, hesitation, embarrassment; tribulation, anguish, anxiety; *a.* doubtful, uncertain; *ի -կուսի կայունեմ, ի -արկանել, to cause to doubt, to call into question; կալ ի -կուսի, to doubt, to be in doubt, to waver; -ի -ս կցել, to multiply doubts, questions; չիք ինչ -*, there is no doubt; undoubtedly.

Տարակորզեմ va. to pull up, to root out, to pluck up; *-կուսական a.* doubtful, uncertain, ambiguous; dubitative; *-կուսանամ S. Տարակուսիմ*; *-կուսանք S. Տարակոյս*; *լ -կուսանից անկանել, to be called in question; լ -կուսանից արկանել, to call into question; -կուսանել S. Տարակուսական; -կուսեմ, էջի va.* to cause to doubt, to create doubts, to cause doubts to; *- or -կուսիմ, սեւցայ vn.* to doubt, to have doubts, to question, to hesitate, to be irresolute, embarrassed, to demur; *-ի դիւտ, to become furious, to rage like a madman; -կուսութիւն, -կուսումն s.* S. Տարակոյս; argument, objection.

Տարահաճելի a. disagreeable; *-հանգիստ a.* restless, uneasy; *-հասակ a.* tender, very young.

Տարաձայն a. dissenting; *-եմ, էջի, -իմ, էջայ vn.* to dissent, to disagree, to differ, to be at variance; *-ութիւն s.* dissension, disagreement, variance, discord, strife; *-ձեւ a.* deform.

Տարամերժ a. reprobate, cast out, rejected, thrown out; disowned, disapproved; *-եմ va.* to cast out, to reject, to reprobate; to expel, to drive away; to disown, to disapprove; *-ութիւն s.* reprobation; *-միտ a.* senseless, foolish; *-մտութիւն s.* foolishness.

Տարայ, ի s. jar; *tare, tare & tret.

Տարանկիւն s. rhomb, lozenge; *-ալիւն a.* rhomboidal, rhombic; *-անիստ s.* rhomboid, rhombohedral.

Տարաշխարհ s. distant country, remote region, abroad, foreign lands; *-*, *-եայ, -իկ a.* S. Տար; foreign, exotic; *s.* foreigner, stranger, traveller, pilgrim.

Տարապայման a. exorbitant, excessive, unbounded, inordinate, extra-

vagant, immoderate, enormous; *-պաշտ a.* heathen; *-պատկան a.* unadapted, unfit, useless, unsuitable; *-պարհակ վարեմ va.* to oppress, to compel, to constrain, to vex, to tax unmercifully; *-պարտ a.* wrong, undue, unjust, unreasonable; unnecessary, needless, useless, vain; *- or ի -ad.* unduly, in vain, uselessly, without reason, improperly, wrongfully; *- աւժթ, bashfulness, sheepishness; հաւքալ ի բանս -ս, to believe in idle gossip; -պարտարտ a.* feeding on illusions; *ից, feeding negligently; -պարտուց or ի - S. Տարապարտ ad.*

Տարասահման առնեմ or -սահմանեմ va. to banish, to exile, to drive away, to remove; *-սուզիմ vn.* to be engulfed, swallowed up, precipitated, sunk to the bottom; *-սեռ a.* heterogeneous; *-սեռութիւն s.* heterogeneity; *-ստուերք s.* heteroscians.

Տարավարժ a. acclimated; *-եմ va.* to acclimate, to acclimatize; *-իմ vn.* to get accustomed to a climate or place; *-ութիւն s.* acclimation.

Տարատարակ a. scattered about, spread here and there; *-արահեմ va.* to disjoin, to separate, to remove.

Տարացոյց S. Յարացոյց, Օրինակ; -ցուցարանութիւն s. speaking metaphorically, parable, allegory, metaphor; *-ցուցական a.* allegorical; *-ցուցումն s.* speaking in parables; *-ցուցորէն ad.* exemplarily.

Տարակ, ոյ s. shower, abundant rain; *- ձեան, flake of snow; աեղ եւ - նեւաից, a shower of arrows; a cloud of darts; ծակոտեալ ի -ոյ նեաից, pierced with a hundred arrow wounds; -անման a.* showery; flaky.

Տարափառ a. unglorious.

Տարափեմ, եալ vn. to rain or to snow heavily.

Տարափոխիկ a. contagious, epidemical, infectious, catching; *- ախտ, contagion, epidemical disease, infection; - լինել or -փոխիմ vn.* to be contagious, catching; *-փոխութիւն s.* contagion; *-փումն s.* heavy fall of rain.

Տարբազմատ a. gr. casual; *-բեղուն a.* bastard.

Տարբեր, էջ or աջ a. different, unlike, various, diverse, dissimilar, sundry; *-ք s.* difference; *-ական a.* differential; agitated, vacillating; *-ապէս*

ad. differently; *-եմ, էջի va.* to differ, to diversify, to distinguish, to vary, to change; *- or -իմ, էջայ vn.* to differ, to be unlike or different, to stand out, to be distinguished; to be agitated, to flutter, to waver, to turn on all sides; *-ութիւն s.* difference; dissimilitude, diversity, variety, distinction, disparity; shade; agitation, inconstancy, wavering; *ast.* course; *վերական - ast.* ascensional difference.

Տարգաւ, ի s. table-spoon; *S. Դրգաւ.*

Տարեգիր s. annalist; *-ք, annals; -գրուի s.* new year, new year's day; *S. Կարանդ; -գրութիւն s.* annals.

Տարեդարձ s. anniversary; *- ծննդ, դոց, birthday; կատարել զ- ծննդոց, յաղթութիւն, to keep the anniversary of a birth; to commemorate a victory.*

Տարեկից s. end of the year.

Տարեկան a. yearly, annual, anniversary, once a year; *s.* year; solemnity, feast, festival; etesian or trade-winds; *օր -ի or -աց, anniversary, - day; կարգեցին ամ յամէ զօրն զայն ամս -աց, it was ordered that this day be annually commemorated; ոչ դոյր երթեալեկ ամսից -աց նի, no one frequented his festivals any longer; յաւուր նշանաւորի -աց, on the festival day.*

Տարեմուտ S. Տարեգրուի.

Տարեդոյ a. dissonant, discordant.

Տարեցոյց s. almanack, annuary, annual register.

Տարեւոր, -ական a. annual, yearly; *S. Հողմ; գառն -*, teg; *գահեկանաց -*, yearly stipend; *-ութիւն s.* annuity.

**Տարթ s.* dried sheep's dung.

Տարթորական s. talent (money).

Տարժան a. unworthy; *S. Տաժան, &c.*

Տարի, ընդ, ընաց s. year, twelve-months; *պարականոն -*, embolismic year; *տարւոյն ի -*, տարւոյ տարւոյ, տարւոյ - *ad.* annually, yearly, year by year, every year; *ի տարւոյ, in the year; per annum, a year; S. Այ, Թռ, զութիւն.* [prudence.

Տարիթիւրէ s. Pers. w. seat of jurisprudence; *Տարիւ a.* carrying away, leading into captivity.

Տարրուումն s. corruption.

Տարմ, էջ s. S. Տարմահաւ; - or -թռնոց, flock, flight of birds; - or

Տարմաբար ad. in flocks, in troops, in great numbers; *-բանք s.* a multitude of talkers.

Տարմալ, -ակ *s.* sack; pocket; skirt.
Տարմաշաւ *s.* starling.
Տարմանաւ, աչեալ *vn.* to flock together, to form troops.
Տարմաշուր *s.* starling-water.
Տարմաւոր *S.* Տարմաբար.
Տարող *a.* leading, bringing, conducting; -ուի *s.* transport, transportation, carriage; capacity.
Տարորիշ, or որոշ, ից *a.* distinct, different, separate.
Տարորշաբար *ad.* distinctly.
Տարորշեմ *va.* to distinguish, to separate, to divide.
Տարորշութիւն *s.* distinction, separation, division; -ութիւն *s.* med. secretion.
Տարուբեր, աչ *a.* agitation, tossed about, driven here & there; carrying or bringing merchandise; *s.* agitation; -բանից messenger; -եմ, էջի *va.* to agitate, to toss about, to stir, to drive here & there; to repeat; -իմ *vn.* to hesitate, to vacillate, to be in suspense; to carry messages, to negotiate, to parley; to trade, to carry on commerce. [-, carrying to absurdity.
Տարուծիւն *S.* Տարողութիւն; յանաւելի
Տարամ, աչ *s.* unsteady, irresolute, perplexed, wavering, indeterminate, uncertain, cowardly, slothful, sluggish, idle; -տաշնապի տարախուսանաց, painful thoughts, mental anguish; -իմ, էջայ *vn.* to be irresolute, undecided, uncertain; to grow slothful, lazy; to move slowly; -ութիւն *s.* want of determination, irresolution, indecision, uncertainty, embarrassment, perplexity; cowardice, poltroonery; sloth, idleness.
Տարտարոս, աչ *s.* Tartarus, hell; մշտադիւեր -, the gloomy Tartarus; -ական *a.* tartarean, hellish, infernal.
Տարր, տարեր. երբ, երաց *s.* element, elementary substance or matter; տարերբ, elements; rudiments; տարերբ կենաց, the elements of life; ը տարերց աշխարհի, according to the worldly maxims.
Տարրաբան *s.* chemist; -ական *a.* chemical; -ութիւն *s.* chemistry; -բաշխութիւն *s.* decomposition; -բար *ad.* in an elementary state or form, elementally, rudimentally; materially; -դէտ, -լոյծ, &c. *S.* Տարրաբան, &c.; -լուծութիւն *s.* decomposition; -կան *a.* elemental, elementary, uncompounded

Տարրանամ, աչայ *vn.* to be compounded of elements, to be reduced to elements, to be produced, formed, to exist, to be; to incorporate, to adhere, to be united, attached; to be inculcated, impressed or imprinted; բանիւ տարրացեալ մարմինը, created beings furnished with reasoning faculties; Սողոմոն տարրանայր ի խորս էակաց, Solomon penetrated the secrets of nature; յերկիւղի նր տարրաշուք, let us keep his fear in our hearts; տարրացեալ են ի սիրտ իմ, they have penetrated to my inmost soul; տարրացաւ խաւարն ի վերայ երկրի, darkness covered the face of the earth; տարրացեալ առ ԱՅ սիրով, bound to God by love.

Տարրապաշա, ից *s.* fetich; fetich-worshipper; -ութիւն *s.* fetichism; object-worship; -պէս *S.* Տարրաբար; -տաւութիւն *s.* immoderate love or desire of terrestrial things; idolatry; -ցուցանեմ *va.* to element, to compound of elements, to constitute, to produce, to form, to give being to; to incorporate, to attach together, to mix, to unite; to inculcate, to impress; -ւոր *a.* *S.* Տարրական; material, corporeal; -ւորութիւն *s.* materiality.
Տարրեղէն *S.* Տարրաւոր. [corporeity.
Տարրիչ *a.* creating, producing, making.

Տարրութիւն *s.* elementariness, elementarity, substance, existence; elements, rudiments. [constitution.

Տարրութիւն *s.* incorporation, union, **Տարրի**, ոյ *s.* ardent desire; love.

Տարրաւի *a.* desirable, wishful; kind, dear, beloved; -ծու, աչ *s.* lover, wooer, sweetheart, beau, gallant, fop; *sf.* lover, mistress, sweetheart; -կան *a.* relating to love, erotic.

Տարրամ, աչայ *vn.* to wish for ardently, to long or sigh for, to covet eagerly; to burn with desire or passion, to be in love.

Տարրանք *s.* love, passion, ardent desire, over-eagerness; բայց զինչ -քեզ առասպելքն իցեն, why are you so fond of fables?

Տարրաւանչ *a.* ardently longing for, sighing after, very desirous.

Տարրաւոր *S.* Տարրաւոր.

Տարրիւ *a.* amorous, loving, fond; desirous, covetous.

Տարրողեմ *va.* to announce loudly, with shouts & cries, to cry aloud, to shout; to celebrate, to publish.

Տարրութիւն or ում *S.* Տարրանք.

Տարրիւն *a.* unreasonable, unlawful, illicit, iniquitous, wicked; *ad.* unlawfully, illegally, unjustly, contrary to equity, iniquitously, wickedly; -ութիւն *s.* injustice, wrong, iniquity, improbity, wickedness.

Տարրիւնակ *a.* unlike, dissimilar, unequal, extraordinary, strange, eccentric, odd, singular, uncouth, outlandish.

Տաւաղեմ, էջի *va.* to aggregate, to assemble, to reunite, to collect, to gather together; -իմ *vn.* to be aggregated, united or collected together.

Տաւիլ, լաւայ *s.* psalter, harp, dulcimer; հարկանիւղ - or

Տաւիլեմ, էջի *va.* to play on the harp.

Տաւիլապիւն *s.* harper, harpist.

Տաւի, բ. -եր *s.* plain, flat country or district; - or * -ակ *S.* Տաւիարակ *a.*

Տաւաւոր *s.* planisphere; -ութեմ *a.* palmipede; -ական *a.* plane figured, plane; -ակողմ *s.* flat side, plain, flat ground; -ակուլ *s.* flatness, vapidness; -աձուկն *s.* skate, ray, thornback.

Տաւան *s.* agr. harrow; -ամ, աչայ *vn.* to be flattened; -եմ *va.* to harrow.

Տաւաւորեւ *a.* planifolius, planipetalous.

Տաւարակ, աչ *a.* flat, level, plane, smooth, even, shorn; *s.* plain; esplanade, glacis; -աձեւ *a.* planiform; -եմ, էջի *va.* to flat, to flatten, to plane; -ութիւն *s.* *S.* Տաւաւորութիւն; flattening.

Տաւաւորեւ *s.* bot. tribulus terrestris, caltrop, thistle. [camoys.

Տաւաւորիւ *a.* flat- or snub-nosed;

Տաւեմ, էջի *va.* to harrow.

Տաւերական *s.* extremities or flat sides of a bridge.

Տաւերեւ *a.* flat- or bull-faced.

Տաւիւնութիւն *s.* flat-nosedness.

Տաւիւն *s.* back-bone.

Տաւիւն *S.* Տաւաւորիւ.

Տաւ, ից *a.* warm, hot; *S.* Չէրմ; * -դէւ *S.* Պղպեղ; -իմ, էջայ *vn.* to get or become warm; -ութիւն *s.* warmth, heat, caloric; -ութիւն *s.* getting warm; -սաւ *s.* *Gr.* w. rank, line, order; -տուն *s.* warming- or stove-room.

Տգեղ, ոյ, աչ *a.* ill-favoured, ill-featured, unsightly, ugly, deformed, hid-

eous, squalid; foul, villainous, bad; -աբան or բարբառ *a.* turpiloquent, foul-mouthed; -անամ, աչայ *vn.* to grow ugly, to become deformed, to disfigure oneself; -ացուցանեմ *va.* to deform, to render ugly, to disfigure.

Տգեղ *S.* Տգեղ & Տիւղծ. [to distort.

Տգեղութիւն *s.* ugliness, deformity, ill-featuredness, unsightliness; անհարկն -, frightful ugliness, hideousness.

Տգէտ *a.* ignorant; unlearned, untaught, illiterate; idiotic, silly, simple.

Տգիտաբար *ad.* ignorantly, unlearnedly, unskillfully; -բարոյ *a.* stupid, heavy, dull, lazy; -կան *a.* ignorant; -նամ, աչայ *vn.* to be ignorant, unaware of, unacquainted with.

Տգիտանք *s.* ignorance.

Տգիտութիւն *s.* ignorance, nescience, rudeness, rawness, unskillfulness; մեծ. թանձրամած, սոսկալի -, great, utter, gross, complete ignorance; առ -թե *ad.* through ignorance; զգածնուլ -ք, թաւալիլ ի -թե, to live, to wallow in ignorance.

Տգին, ից *a.* colourless, pale, faded.

Տգուհիմ *S.* Ալլաւորիւնիմ.

Տգուհութիւն *s.* colourlessness, discoloration, paleness.

Տեաւորաբար *ad.* like Jesus; -բարբառ *a.* pronounced by our Lord; -գարուս *a.* relating to the advent of our Saviour; -գիր *a.* ordered by Jesus; signed with the sign of the cross; -գրեմ *va.* to sign with the cross, to make the sign of the cross; -գրութիւն *s.* sign of the cross; -կնքոյ, baptism; -ժողով *a.* assembled together in God's name; -կան *s.* offering for the poor; *a.* divine; -կողմ or -կոյս *s.* our Lord's side; -մայր *S.* Տիրամայր; -նման խաչ *s.* the true cross.

Տեաւորեղբայր *s.* the Saviour's brother, (St. James Ap.).

Տեաւորեղբայր, ի *s.* Candlemas-day, Purification, Penthesis.

Տեաւորագի *s.* Son of God; son of a freeman or noble; -ք, sons of illustrious families.

Տեւեմ *s.* *Gr.* w. consecration.

Տեղ, ոյ, աչ *s.* shower, abundant rain: spot, place; post; յամ -, every where; always; ի -, instead, in substitution for, in the place of; անցանիլ ի - ուրուք, to stand instead of, to

supply the place of, to substitute, to replace; *S. Տեղի*; *սեղային ի ձեզ զերկնաւոր շնորհքն*, heavenly graces rained thick upon you; - *սակի սեղալար ի փեսայութեն Արամայիսի*, gold fell in showers at the nuptials of Artaxerxes.

Տեղագիր *s.* topographer; - *գրական* *a.* topographical; - *գրութիւն* *s.* topography; - *զանական* *o.* parallactical; - *զանութիւն* *s.* parallax; - *զերծ* *a.* driven from a place or post, removed; - *թափ աւանդ* *va.* to set free from a place; - *լի* *a.* raining abundantly; - *ծու* *a.* producing abundant rain; - *կալ*, *այ* *a.* fixed in place, firm, stable, immovable, constant, stationary; *s.* lieutenant; vicar; capitular; substitute; - *կալութիւն* *s.* stability, firmness; lieutenantancy; vicegerency, vicariate; substitution; - *կան* *a.* local; *med.* topical; - *դեղ* *med.* topic.

Տեղամ, *այի*, *ա*, *Տեղամ*, *Տեղեմ*, *դեայ*, *Տեղում* *va.* to cause to rain heavily, to open the windows of heaven; *fig.* to shower down, to rain abundantly; *vn.* to shower, to rain hard, to pour; *նեսա* - *ի վերայ ուրուք*, to send a shower of arrows; *սեղաց ի նոսա մանանայ*, manna rained down upon them; *սեղալար մարգարիտ ի հարսնութեն Սաթնիկան*, pearls were showered round at the nuptials of Sathinig; *նեայ սեղային*, arrows fell in showers; *Չէւս, սեղա ի մեզ փորձութիւն*, o great Jupiter, load us with evils! *կայծակունք սեղացին*, thunderbolts fell.

Տեղալար *a.* *s.* locomotive; - *ուլթի* *s.* locomotion; - *պալ*, *այ* *s.* vicar, capitular, substitute; lieutenant; - *պալ*, *հուլթի* *s.* lieutenantancy; *S. Տեղակալութիւն*; - *տարաւի* *s.* very heavy shower, pelt-ing or drenching rain, floods, torrents of rain; heavy fall of snow or hail; - *լինել սպառնալէք* *fig.* to rain threats; *էսես զնեսա* - *խաղացեալ*, he saw a storm of arrows coming; - *առ* *a.* hospitable; - *առութիւն* *s.* reflux, ebb; *S. Մակընթացութիւն*; - *ցումն* *s.* raining in torrents; - *ւոր* *a.* local; - *փոխ* *a.* changing place, translocating, transferring, displacing; transferred, displaced; - *լինել*, to change place, to be translocated, to move from place to place; - *փոխեմ* *va.* to translocate, to trans-

port, to carry off from one place to another, to transfer, to displace, to remove; - *փոխութիւն* *s.* change of place, translocation, displacing, removal; locomotion; *ast.* translocation; *S. Տեղապահութիւն*.

Տեղեակ, *դեկաց* *a.* well informed, instructed, skilled, versed in, intimately acquainted with, expert; *s.* little place.

Տեղեկաբար *ad.* eruditely, with knowledge, skilfully, well; - *դոյն* *ad.* thoroughly, to the bottom, minutely, in detail; - *քննել*, to examine thoroughly, to go to the bottom of, to sift; - *դիրք* *s.* *mus.* finger-board, keys; - *նամ*, *այ* *vn.* to be informed of, instructed in, acquainted with, to make inquiries, to acquire instruction or knowledge, to inquire, to teach oneself; - *րան* *s.* intelligence office; - *յուզանեմ* *va.* to inform, to instruct, to give knowledge of, to acquaint with, to teach.

Տեղեկիկ *S. Տեղեակ* *s.* to apprise of.

Տեղեկութիւն *s.* information, knowledge, instruction, notice; *վեր ի վերայ ինչ* -, general information; *աւլ* -, to inform, to instruct; - *անուլ*, to inform oneself, to make inquiries.

Տեղի, *դույ*, *դեայ* *s.* place, spot, site; occasion, opportunity; *ast.* point, lieu; *հասարակ* - *ք* *rhét.* common-place topics; *հասարակաց* - *ք*, public places, squares, &c.; *սք* - *ք*, holy place; the Holy Land; - *սպաւանիւն*, refuge, shelter, retreat, cover; *առ*, *սեղեաւս*, here; *ի* - *or ի սեղեւոյ*, in the room of, instead of, in lieu or place of; *ի* - *ս* - *ս*, *սեղեայ* *սեղեայ*, in different places, in some or several places; *լ* *ամ* - *ս*, in all places, every where; omnipresent; *առ*, *սեղեաւն*, there, in the very place; just then, for that time, for a short time; *ունել* *զ* - *ս*, to supply the place of, to substitute for, to take or fill the place of, to succeed; *ունել զառաջին* -, to hold or occupy the most advantageous place, to be on the side of the wall; *զ* - *անուլ*, *ունել*, to stop, to cease to go, to rest, to take repose, to halt; *անկանել ի սեղեւոյ*, to be left dead on the spot; - *անել ուլք*, to give the first place to a person; - *աւլ ուլք*, to yield, to give up, to acquiesce, to consent, to condescend, to submit; - *աւլ իմք*,

to expose oneself, to give hold; - *աւլ յիմք* *or յուլք*, to evade, to avoid, to draw back, to withdraw, to retire, to depart, to go away; *չըջր փախաւական սեղեւոյ ի* -, as a fugitive he wandered; *բանին իմոյ չիք* - *ի ձեզ*, my words have no place in you; - *աւր զնամ*, get thee hence! *S. Թատր*, *Տեղումն* *S. Տեղացումն*. [*Ժաշահոտ*. *Տեղ*, *ի*, *իւ* *s.* fever; - *չառագոյն*, scarletina febris, scarlet-fever; - *աւ*, *այ* *a.* feverish; - *աւիմ*, *եցայ* *vn.* to be in a fever.

Տեղ *or Տեղի*, *եց* *S. Տեղանք*.

Տեղալի *a.* desirable, enviable; dear.

Տեղամ *or Տեղանամ*, *այայ*, *Տեղ*, *չիմ*, *եցայ* *vn.* to desire, to wish, to envy, to covet, to burn for; *սեղայ Սաթնիկ սեղանա զարախուր խաւարան*, Sathinig is seized by a violent desire for curled endive.

Տեղանք, *Տեղութիւն* *or ումն* *s.* desire, wish, envy, avidity, cupidity, covetousness, longing for.

Տեղող *a.* desirous, eager, covetous, anxious, greedy.

Տեղ, *եց* *s.* gauze, crape, thin veil: galling; callosity, corn.

Տեղալոր *a.* unveiled, brazen-faced, impudent; *s.* spoiler, despoiler; - *անել* *or* - *եմ* *va.* to unveil, to raise the veil; to despoil, to strip, to rob, to spoil.

Տեղաւես, *այ* *af.* troubled with the bloody flux; - *ուլթի* *s.* bloody flux; hemorrhoids or piles.

Տեղեմ, *եցի* *va.* to gall, to rub the skin off, to graze, to excoriate; to render callous, hard as a corn; - *իմ* *vn.* to have the skin rubbed off; to become callous, to harden.

Տեղ, *ոյ* *s.* sight, view; spectacle, scene; aspect, look, figure, face; vision, apparition; visit; *ի* - *երթալ*, to go to see, to call upon, to pay a visit to; *չոյն անել*, to pretend not to see; - *անել ի բանակն*, to send forth spies; *ակն ունիմք* - *ոյն Այ*, we desire to see God; *էկն ի* - *իմ*, he came to see me, he called upon me.

Տեղաբան *s.* optician; - *ական* *a.* optical; - *ուլթի* *s.* optics; - *բար* *ad.* visibly; - *դիր* *s.* scenographer; - *գրական* *a.* scenographical; - *գրութիւն* *s.* scenography.

Տեղակ, *այ* *s.* species; sort, kind,

race; fashion, manner, way; form, figure, appearance, look; sight, countenance, aspect, air; image, idea; dress, costume; *gr.* form, species; *a.* visible; *հաղորդել կրկին* - *աւ*, to receive the Communion in both kinds; *սեռ*, *կենդանի*, - *մարդ*, *եւ տարբեր ուլթի բանական*, genus animal, species man, whose distinctive characteristic is the faculty of reason.

Տեղալարծեմ *va.* to specify, to qualify, to form, to figure; - *գործուլթի* *s.* specification, qualification, formation; *Տեղալիկ* *a.* of the same idea. [*tion*.

Տեղան *a.* visible, apparent, plain; theoretical, contemplative, speculative; perspicacious, sharp; prophetic, prescient, foreknowing; *phil.* formal, special; - *ն* *s.* theory; - *աշն*, *աղգ*, *առչմ*, the nation, race, tribes of Israel; - *ն ընդ զգայութեանն*, the visible is subject to the senses.

Տեղանամ, *այայ* *vn.* to be specified, qualified, formed, figured.

Տեղանեմ *va.* to give being & form; *S. Տեղալարծեմ*. [*lation*.

Տեղանութիւն *s.* visibility, contemplation.

Տեղալար *a.* specific; - *եմ* *va.* to specify; - *ուլթի* *s.* specification.

Տեղալար *a.* *gr.* specified.

Տեղալութիւն *s.* look, countenance.

Տեղանելի *a.* visible; seeing; - *ք* *s.* organ of sight, the eyes; *S. Եւրլ*; - *ուլթիւն* *s.* visibility.

Տեղանեմ, *սի*, *սեղ* *va.* to see, to perceive; to regard, to contemplate; to observe, to consider, to remark, to examine; to know; to provide, to supply, to furnish; to take care of, to tend; to go to see, to visit; to spy, to watch; *սեղանելով* *ad.* apparently, in appearance; by sight; *գեղեցիկ տեսանելով*, handsome, beautiful; *կոյսս գեղեցիկ տեսանելով*, fair girls, charming maidens; *լինեցին սեղան մեծ տեսանելով*, they built an altar of immense size; *որ խուժարուժ եւս էր տեսանելով*, who was still more barbarous in appearance; - *զմիմանս պաւտրազմաւ*, to engage in war amongst themselves; to grapple with each other; - *զպէսա ուրուք*, to provide with necessities; *զառն* -, to manage household or domestic affairs; *չոյն անել*, to pretend not to see; *տեսէք զինչ Լէքդ*, pay attention to

what you hear; *տեսլիք*, *զնամ նշանն արասցես*, take care to work all the wonders; *ԱՅ տեսցէ իւր ոչխար յողջակէզ*, God will provide himself with a lamb for the burnt offering; *Հիւանդ էի եւ տեսէք զիս*, I was sick, & you visited me; *տես ինձ*, see, you see; *այպ թէ ոչ տեսից զի քո*, if not you will see how I will pay you; *տեսքեզ արս զորաւորս*, choose valiant men to accompany you.

Տեսանող *a.* seeing; *s.* prophet, seer; *-ապուշակ* *a.* predicted, foretold, prophesied; *-ական* *a.* visual; prophetic; *-ն* *s.* the eyes; *-ութի* *s.* vision, sight; prophecy.

Տեսաչափ, *ի* *s.* optometer.

Տեսասէր *a.* fond of seeing.

Տեսարան *s.* theatre, spectacle; scene; sight, the eyes; landscape, scenery; watch-tower; look-out man, top-man; vedette; *շուրջ* -, amphitheatre; *-աշխարհի լինել*, to be a subject of scorn or opprobrium.

Տեսարանագրական, &c. *S.* *Տեսագրական*, &c.; *-գիտակ* *s.* opera-glass; *-կան* *a.* scenic, theatrical; *-յաղթունի* *s.* teatrocracy; *-սէր* *a.* fond of spectacle; *-յոյց* *s.* diorama.

Տեսարանեմ, *էջի va.* to put upon the stage, to represent, to perform, to expose to public view, to make a spectacle.

Տեսաւոր *a.* visible, apparent; *-իմ*, *էջայ vn.* to make oneself seen, to become visible, to be in sight, to appear; to have an interview, a meeting; *-ութիւն* *s.* theory; vision; the eyes; interview.

Տեսիլ, *սլեանց* *s.* aspect; appearance, look, sight, view; air, mien, visage, image; spectacle, representation; vision, apparition, phantom, spectre, dream; phenomenon; contemplation; theory, idea; *գեղեցիկ* -, *-գեղոյ*, beauty, loveliness; *գեղեցիկ տեսլամբ*, handsome, beautiful, charming; *երկնային* -, celestial vision; *-գիմար*, figure, physiognomy; *ի* - *ածել*, to represent, to perform, to put upon the stage; *-լինել աշխարհի*, to be made a spectacle unto the world; *-տեսանել*, to have a vision; *արար առն տեսլան խաղու*, he held a festival with public games; *ի* - *ամեն*, before all men, or all eyes; *եղեւ բան*

Տեսն առ Աբրամ ի տեսլան, God spoke in a dream to Abram; *տեսլամբ բնու թէ պարապեալ*, given to the contemplation of nature; *-աչացն է հաւա*, *տարիմ եւ ոչ լուր ականջացն*, hearing is believing but seeing has no fellow.

Տեսլական *a.* special, formal; *-նկար*, *այ* *s.* scene; landscape; landscape-painter; *-սէր* *a.* fond of seeing.

Տեսլարան *s.* circus, theatre, spectacle, scene; sight, the eyes; *-ական* *a.* theatrical, scenic; *-յոյցք*, theatre, spectacle; *-աձեւ* *a.* theatre-shaped.

Տեսող *s.* seer; spectator; *-ապոյն* *a.* very perspicacious, of subtle intelligence; *-ական* *a.* visual; contemplative, ascetic, intellectual; *-ականութիւն* *s.* the contemplative faculty; contemplative life; *-ութի* *s.* *S.* *Տեսանողութիւն*; theorem; *ast.* vision, visibility; *-ու* *նակ* *a.* prophetic.

Տեսուած, *ոյ* *s.* intelligence, flash of wit, conceit, witticism.

Տեսուի *s.* sight, vision, look, view; theory, plan, speculation; visit; contemplation, consideration; idea, conception, knowledge, notion; vision, dream; prophecy; ecstasy; *-թէ* or *գիտական ասպարեզ*, field of view or vision; *համարում* -, cursory view, short notice, sketch; *հասարակարար* *-թէ*, at or with a single glance, in a summary way.

Տեսումն *S.* *Տեսում*. [summary way.]

Տեսուն *a.* visible.

Տեսուչ, *սչի* *s.* inspector, director, overseer, intendant, guardian; *fig.*

Տեսչական *a.* providential. [bishop.]

Տեսչաւորեմ *vn.* to take care of, to tend, to provide.

Տեսչութիւն *s.* Providence; direction, inspection, superintendence, survey, watch; incarnation: police; government; *անձական*, *վերին* -, Divine Providence.

Տեսք, *ի*, *-ակ*, *այ* *s.* *Gr. w.* quire of paper, stitched-book, copy-book; pamphlet; *-ակեղ* *s.* *Gr. w.* *τετρασκέλης*; *-եմ*, *էջի va.* to stitch; *-ող* *s.* sticher.

Տերեւ, *ոյ* *s.* leaf, *pl.* leaves; *-ծաղկանց*, corolla, petal; *աստանիլ ուղի դ*, to quiver like an aspen leaf; *եւ* - *չանկանի թէ ԱՅ չկամի*, no leaf falls but God's will drops it.

Տերեւաբեր *a.* leaf-bearing, petaliferous; *-բուխ* *a.* producing leaves; *-Ժամանակ*, spring time, spring; *bot.*

frondescence, foliation; *-գոյն* *a.* vegetable green; *s.* chlorophyllus; *-զարդ* *a.* adorned with leaves or foliage; *-զգեաց* or *զգեստ* *a.* clothed, covered with leaves, leafy, green; *-զրկ* *a.* despoiled of leaves; *-թափ* *a.* deprived, stripped of leaves, leafless; stripping or despoiling of leaves; *-առնել*, to pluck or strip off leaves; *-լինել*, to shed or lose leaves; *-լի* or *լից* *a.* full of leaves, leafy; *-խիտ* *a.* thick with leaves, leafy, bushy; *-կոյուք* *s.* heaps of dried leaves; *-մած*, *-չառ* *S.* *Տերեւախիւ*; *-մերկ* *S.* *Տերեւազրկ*; *-շարժ* *a.* shaking or quivering like an aspen leaf; *-պառ* *a.* girt with leaves; *-լինել*, to be -; *-սաղարթ* *S.* *Վարսա* *Տերեւատ* *s.* *bot.* camelia. [*տր* *bot.* *Տերեւընկէց* *S.* *Տերեւաթափ*. *Տերեւիկ* *s.* small leaf.

Տերեւիմ, *էջայ vn.* to leaf, to put forth or produce leaves, to be covered with foliage, to become green.

Տերեւիմ *s.* *bot.* phyllitis, hart's-tongue, asplenium.

Տերեւիւն, *Տերուկ*, *Տերփուկ* *s.* *bot.* greater & lesser centaury; bull-weed.

Տեւ *s.* duration; * oak or elm leaves for fodder; *ի* - *ad.* durably, lastingly, for ever; *ի* - *երթալ* or *պահիւ* *S.* *Տեւեմ*.

Տեւական *a.* durable, permanent, stable, persisting, lasting; *-ութի* or *Տեւականութիւն* *s.* constant duration, permanence, stability, persistence; constancy, perseverance.

Տեւեմ, *էջի vn.* to last, to persevere, to continue; to endure, to support, to bear; *-ի մարմին*, to live, to subsist; *Ժուժկալեալ տեւեր չարչարանաց*, he patiently suffered the tortures.

Տեւթիկէզ *s.* *Gr. w.* cuttle-fish, *Տեւողական* *S.* *Տեւական*. [*sepie*.]

Տեւողութիւն, *Տեւութիւն*, *Տեւումն* *S.* *Տեւականութիւն*. [*der*.]

**Տեւուոր* *s.* leaf-gatherer (for fodder); **Տերուր* *s.* wooden disk or plate.

Տընիկ *s.* *bot.* ricinus, palma Christi, castor-oil plant.

Տըզամ, *ացի vn.* to buzz, to hum. *Տըզանք* *s.* buzz, hum, buzzing.

Տըրկախոտ *s.* *bot.* chick-weed, pimpernel, samolus; *-ձեւ* *a.* leech-shaped.

Տըրուկ, *րկի* *s.* leech; *fig.* blood-sucker; *bot.* *S.* *Բզրուկ*; *գնել* - *ս*, to apply leeches.

Տզոր, *աց* *a.* powerless, impotent, weak, feeble, languid.

Տէգ, *տիգայ* *s.* pike; spade in cards; *-մերուաց*, fresh beard, down, downy beard; *ի* - *նիզակի* or *նիզակաց*, *ի սուր* - *նիզակի*, with the lance, with arms; with lance or spear thrusts; *ի* - *նիզակի ասպարեցի զնա*, I brought him down with a lance thrust; *տիգը աչաց ականարկել*, to glare at, to frown at, to dart an angry or threatening look, to look daggers at; *տիգը աչաց խաղաց ի վերայ իմ*, he sharpened his eyes upon me, he frowned on me.

Տէգընկէց *a.* hurling a javelin; *s.* discobolus, quoit-player; tilter; *-լի* *նել*, to joust, to tilt; to play at quoits.

Տէր, *տեսուն*, *տեսք*, *տերանց* or *տեսք* *s.* God, the Lord; Sir, lord, master, Mister, Mr.; possessor, owner, master; Reverend, Rev.; *մի* - *Lord!* o Lord! good God! Heavens! goodness! good gracious! *-արքայ*! Sire! *-իմ արքայ*! o King! o Majesty! *-իմ*, My Lord; *-Թովմաս*, Mr. Thomas; Rev. Thomas; *-բայի gr.* objective or accusative case; *-լինել*, *կալ*, to be or become master of, to be lord over, to rule, to overcome, to master; *յա. մի Տէր*, in the year of our Lord, Anno Domini, A. D.

Տէրութիւն *s.* Estate, State; domination, rule, power; sovereignty, empire; Barony, lordship; *-ք*, the dominions, (2^d hierarchy of angels); *-Ձեր*, Your Majesty; *առաջի քոյոյ հզոր* *-թէք*, before your high Majesty; *-քո ազգէ մինչեւ յազգ*, your dominion endures throughout all generations.

Տէրունական *a.* Lord's, dominical; *-աղօթք*, the Lord's prayer; *-առն*, church; *-օր*, sunday; *-գիրք*, Holy Scriptures.

Տէրունասուր *a.* given by the Lord. *Տէրունեան*, *-ունի* *S.* *Տէրունական*.

Տէրունուտ or *ի* - *ad.* from God, on the Lord's side.

Տէգին *a.* depreciated; *s.* undervalue. *Տէգինեմ* *va.* to depreciate, to undervalue, to undervalue.

Տէգնութիւն *s.* depreciation.

Տէգոհ *a.* discontent, malcontent, dissatisfied; *-լինել* or *-իմ*, *էջայ vn.* to be discontented, displeased; *-ուի* *s.* malcontent, discontent or discontentment, dissatisfaction.

Տգոյն *a.* colourless, discoloured, pale, wan, ghastly, leaden-hued, livid.

Տգոշեմ *va.* to discolour, to cause to lose colour, to render pale, to tarnish; -իմ *vn.* to lose colour, to fade, to become wan, to grow pale. [paleness.

Տգոշուլթիւն *s.* want of colour,

Տի *int.* come now! come on! courage! - նա *conj.* rather, it is better; moreover; *s.* S. **Տիք**.

Տիւթիկ *Gr. w. S. Դիւթիկ*.

Տիք or -ս *Ar. w. S. Թիւթի*.

Տիգաբուն *s.* pike-staff, shaft of a spear; rest of a lance; -*խոյ* *a.* wounded by a lance or pike; - *անեւ*, to wound with a lance; -*ւոր* *s.* lancer, pikeman, halberdier.

Տիգանք *s.* roots.

Տիգեալ *a.* growing, new (beard).

Տիգեմ, *էցի* *va.* to lance, to strike with a lance.

Տիգք, *գաց* *s.* fore-arms, arms.

Տիեզերաբանական *a.* cosmological; -*բանութիւն* *s.* cosmology; -*գիտական*, &c. *S.* **Տիեզերաբանական**, &c.; -*գիր*, *գրի* *s.* cosmographer; -*գոչ* *a.* resounding throughout the universe; -*գրաւ* *a.* occupying all the world; -*գրական* *a.* cosmographical; -*գրուի* *s.* cosmography; -*գաւ* *a.* of the last judgment; -*գաւ* *a.* deceiving all the world; -*լուր* *a.* heard throughout the universe; -*խոս* *a.* spoken or published through all the world; -*ծաւալ* *a.* spread over the world, everywhere; -*ծնութիւն* *s.* cosmogony; -*կալ*, *աց* *s.* master, conqueror of the universe; -*կալեմ*, *էցի* *vn.* to become lord of the whole universe, to conquer, subject or subjugate the world; -*կալութիւն* *s.* universal dominion, rule over the whole world; -*կան* *a.* cosmical, universal, general, oecumenical; -*կանութիւն* *s.* oecumenicity; -*կէցոյց* *a.* saving the world, all-saving; -*կոյր* *a.* assembled with all the world; -*հասակ* *a.* known all the world over, known to the whole world; -*հրաւ* *a.* universally wondered at, marvelled at by all the world, by every one; -*պաւ* *a.* surrounding the universe; -*պեւ* *S.* **Տիեզերական**; -*սաս* *a.* making every one, or all the world tremble; -*սոյլ* *a.* overflowing, submerging or drowning all the world; -*սարած* *a.* spread through the whole world; -*սոնակ* *a.* celebrated or feast-

ed by all the world; -*բարոզ* *a.* preached, published to all the world.

Տիեզերք, *բաց* *s.* the universe, the whole world, the earth, macrocosm; *լէ* -*րս*, *լէ* *ամ* or *բնաւ* -*ս*, *լէ* *բոլորս* -*րաց*, throughout the world, every where; *անեւ* -*րս* *անապատ*, to reduce the earth to a waste.

Տիւ, *աղոց* *s.* tick, acarus; Mexico-seed, castor-oil, ricinine oil.

***Տիւ**, *աղոց* *S. Տիգմ*.

Տիկ, *սկայ* *s.* leather bottle, goat's skin; - *գինւոյ*, a skin of wine; - *հոլուաց*, bagpipe.

Տիկին *sf.* mistress, Mrs, dame, lady; princess, queen, empress; *Վիկտորիա* *տիկնանց* - Queen Victoria; - *մանկա-մարդ*, young lady, miss, damsel; - *երկնից* *fig.* queen of heaven, moon; - *վանաց*, superioress, abbess.

Տիկնակիւ *s.* gum-mastic (of Chios).

Տիկնանման *a.* lady-like. [Majesty.

Տիկնութիւն *s.* ladyship; Highness,

Տիկնուի *a.* womanish; womanly; - *ապարանք*, gynæceum, women's apartment, *S.* *Խորոպշին*; - *գունդ*, party, group or bevy of ladies.

Տիկնասկ *a.* skin-like; - *գործել*, to inflate or blow out as a goat's skin.

Տիգմ, *սպմոյ* *s.* mire, mud, slime, dirt, filth, soil, slough, muck; *S.* *Թաւ* *թաւիմ*, *թաւայիմ*; *ի* *քարը* *ածել* *ընդ* - , to drag in the mud; *fig.* to cover with shame; *մաքրել* *զ* - , to rub off the dirt, to perfrigate, to clean, to brush *Տի* *նա* *S. Տի*. [off.

Տիւնամ *vn.* *Gr. w. πικτιζω*.

Տիպ, *սպի* or *սպոյ*, *սպաց* *s.* *Gr. w.* type, model, example, pattern; manner; figure, image, form; expression; style; impression, stamp, print, mark; edition; *ονα*, hymen, the virgineal membrane; - *ք* *կերպարանաց*, feature, lineament, character; - *ք* *մեռելոց*, phantom, ghost, shadow; - *կերպարանաց* *բանից*, style; *այսու* *սպով*, in this manner or way; *ի* - , similar, like, conform, in the form of; *վաթսներորդ* - , sixtieth edition; *բերել* *զ* - *ուրուք*, *իրիւք*, to be like, to resemble, to have likeness to. [pattern, sampler.

Տիպար, *աց* *s.* type, model, example, *Տիւ* *s.* breast, bosom.

Տիւալ *s.* chem. diastasis; - *աչափ*, *ի* *s.* diastasis, distance-meter.

Տիւան, *աց*, - *իք*, *նեաց* *sf.* nurse.

Տիւան *s.* Titan; chem. titanium; - *աչափ*, - *եան* *a.* gigantic, titanic; - *եմ*, - *իմ* *vn.* to be gigantic.

Տիւեռն, *աւն* *s.* crocodile.

Տիւղոս, *աց* *s.* *L. w.* title.

Տիւ *S. Տի*; - *ծն* *անդր*, - *ծն* *ի* *բաց* *սար*, oh! shocking! fye! fye upon you! God forbid!

Տիրաբանեմ, *էցի* *va.* to speak imperiously, lordly; seriously, sensibly; - *բար* *S.* **Տիրապէս; - *բնակ* *a.* where God lives or dwells; - *գէտ* *a.* knowing the Lord; - *գիծ* or *գիր* *a.* written or traced by God; - *գրուի* *a.* independent, free; *ad.* as a master, independently, absolutely, freely; - *գոյն* *S.* *Բուն*; - *գունդ* *a.* levied, assembled by the nobles; - *գաւ*, - *գրուի* *a.* betraying one's master, faithless, traitorous, treacherous, false; - *գոր* *a.* strengthened by God; - *ծին* *S.* *Ածածին*; - *կան* *a.* dominical; divine; feudal; lordly, predominant, prevailing, despotic, absolute, sovereign, supreme; own; proper; - *պատկեր*, God's image or likeness; - *իշխանութիւն*, absolute power; - *կին* *sf.* mistress, matron; - *կիր* *a.* carrying, bearing or containing the Lord; - *կից* *a.* co-equal in dignity; - *կոյր* *a.* formed of nobles; - *հաւաք* *a.* gathered together in the Lord's name; - *հրաւեր* *a.* called or invited by the Lord; - *ձիր* *a.* given or granted by God; - *ճան* *a.* knowing one's master or lord; - *մայր* *sf.* Mother of God, the Holy Virgin, mother of our Lord; *fig.* a priest's mother; - *մասնիւ* *S.* *Տիրադաւա*; - *մարտ* *a.* waging war against the Lord, against Heaven; - *մարտուի* *s.* fight, war against God; - *մեծար* *a.* honoured by the Lord; - *նամ*, *ացայ* *vn.* to make oneself master of, to become master, to rule, to dominate, to govern, to have dominion over, to sway; to pass under the dominion; - *նարդ* *a.* despising one's master; - *նենդ* *a.* plotting against one's master; - *նման* *ad.* like our Lord; - *նուեր* *a.* dedicated or consecrated to God; - *նուն* *s.* pronoun; - *շօշափ* *a.* feeling God; - *պատիւ* *S.* **Տիրամեծար**; - *պատուաստ* *a.* woven or made by the Lord; - *պատուեմ* *va.* to honour, to pay homage as to God, truly to revere; - *պատուեր* *a.* ordained by God; - *պարգեւ* *S.* **Տիրաձիր**; - *պիւտ* *s.* despot; - *պե-***

տական *a.* despotic; - *պետեմ*, *էցի* *va.* to domineer, to rule, to lord over; - *պետոյ* *s.* ruler; - *պետութիւն* *s.* domination; despotism, absolute authority; - *թիւ* *ad.* despotically; - *պէս* *ad.* lordly, imperiously, authoritatively, sovereignly, absolutely; in effect, properly, truly, verily; *a.* proper, own, real, true, genuine, veritable; - *ազատ*, really free; - *հաւաք*, true faith; - *բարի*, real good; - *խօսելով*, properly speaking; *էթէ* - *կամիս* *գիտել*, if you will to know thoroughly; - *սէր* *a.* fond of, attached, devoted to one's master; - *սիրութիւն* *s.* love, attachment, devotion to one's master, zeal, warmth, affection; - *սուն* *a.* well-educated, well-brought up; - *սպան*, *ից* or *աց*, - *սպանու* *a.* slaying one's master; - *վաճառ* *a.* selling one's master; - *սեպ* *a.* hating one's master; - *սիրպ* *a.* Lord-like, divine; - *բար*, *ի* *a.* rendering master or lord, giving possession or power over; - *ցու*, *ի* *s.* lecturer; clerk; chorister; - *ցուցանեմ* *va.* to render or make master, to cause to rule or govern; to authorize, to empower; to effectuate, to fulfil; - *ւանդ* *a.* transmitted or handed down by the Lord; - *ւորապէս* *a.* first, chief, highest, greatest; - *փառական* *a.* befitting our Lord's glory; - *բարոզ* *a.* according to our Lord's will. [es; *S.* *Հերմէս*.

Տիր *գիք* *s.* Tir (Persian god), Herm. **Տիրեմ**, *էցի* *va.* to bear sway, to reign over, to rule; to become master, to seize, to conquer, to occupy, to hold, to possess, to subject; to predominate; *vn.* to become subject, to pass under the rule or dominion of; *տիրել* *ամէն*, your power over all; *կամ* *տիրելով* *տիրեցեալ* *մեզ*, or shall we be subject to your rule? *տիրեսցեն երկրին*, they shall possess the earth; *տիրեցին նոյն առիւծքն*, they were caught by lions; *յորժամ ի նիւթին տիրէ հուր*, when any thing is set on fire; *ոչ տիրէին նմա տանջանքն*, torture had no power over him; *գուտիրես զօրութեց ծովու*, thou rulest the proud waves; *արքայուն նոյն ամէն տիրէ*, (his kingdom embraces all), all shall be subject to his kingdom.

Տիրեցուցանեմ *S.* **Տիրացու**.

Տիրող *a.* ruling; prevailing, predominant; *s.* ruler, master; - *աբար* *S.* *Տի-*

բապտիսմ; -ութիւն or [power.

Տիրութիւն *s.* domination, authority, *Տիրուհի* *s.* the blessed Virgin; mistress or lady; բաղաւթ -, capital.

Տից *s.* dainty food; excellent meal.

Տիւ, տուրջեան *s.* day; *ast.* -, day-time; - եւ գիշեր, nyctemeron; *ի տուէ* or *ի տուրջեան*, during the day, by day, in the day-time; *ի լուսապայծառ* or *ի լյս տուրջեան*, in broad daylight; *չ-ն ողջին*, all day long; *ի տուէ եւ ի գիշերի*, *զ- եւ զգիշեր*, day & night, night & day; *չեւ խնարհեալ տուրջեան*, before the end of the day, before nightfall; *արփիաճաճանչ* -, fine day, fine weather; *ի տուրջեան յայսմիկ*, this day, to-day; *S. Օր.*

Տիր գիշ *s.* Mercury, Tir.

Տիւփոն *s.* Gr. w. typhon.

Տիփիկոն, *ի s. Gr. w.* diptycha.

Տիւ, տիւց *s.* age, years, time of life; century; - մանկութիւն, infancy, tender age, first period of life; *անկուրթի տիւց*, immaturity, unripe age; - *ճեւրութիւն*, old age; *ի տղայ տիւց*, *անգամին յառաջին տիւցն*, from one's infancy; from one's boyish or girlish days, from boyhood or girlhood; *ի մատաղ* or *ի մանուկ տիւց*, from one's earliest years; *ի հասակ եւ ի տիւ հասակ*, grown up; *ի կատարեալ տիւ հասակ*, arrived at years of discretion; *յերեքսասանամեան տիւ*, thirteen years old; *մանկագոյն տիւլք*, young, in infancy; *ի նոյն տիւ հասակաց*, *հասարակ տիւլք*, of the same age, co-etaneous; *S. Մատաղ.* [with mud.

*Տիւմ *vn.* to get splashed, covered

*Տիւմ *s.* talisman; *S. Թիւ.*

Տլմեմ, *էջի va.* to macerate, to *Տլակ *S. Ճիւ.* [mortify.

Տլիկն *Gr. w. S. Դեղին.*

Տխաւանք *s.* sadness, grief, affliction, sorrow; mourning.

Տխաւիմ, *էջայ vn.* to grieve, to fret, to be afflicted, sorry, to deplore, to bewail; to be in mourning for.

Տիւեղ *a.* young, in infancy; deformed, disfigured, ugly, sorry, bad; - *անամ vn.* to be spoiled, disordered, corrupted; - *ուրթիւն s.* imperfection; deformity; infancy, youth.

Տխմար, *այ a.* simple, foolish, idiotic, ignorant; - *աբար ad.* sillily, foolishly, senselessly, ignorantly; - *ուրթիւն s.* ignorance, simplicity, silliness, idiocy.

Տխուր *a.* cheerless, sad, afflicted, grieved, gloomy, sorrowful, melancholy; sullen, morose, surly, peevish; sombre, gloomy, dismal, dull, dark, obscure; - *տրամուրթի գիշերոյն*, the thick darkness of the night; *լըջացուցանել զ- գիշերն*, to dispel that horrible darkness.

Տխրագին *a.* sad, melancholy; *ad.* sadly, sorrowfully; - *գէմ a.* dejected, sorrowful; *ad.* with a dejected air; - *լի* or *լից a.* full of sadness or affliction, greatly dejected, oppressed with sorrow; - *կան a.* sad, dreary, grievous, doleful, mournful; - *կանութիւն s.* sadness, sorrow, melancholy; - *համ vn.* to lose splendour, to become insignificant.

Տխրանք *S. Տխրութիւն.* [faint.

Տխրանք *a.* fond of, or loving sadness, melancholy; - *տեսակ* or *տեսիլ a.* sullen, gloomy, dismal, sombre.

Տխրեանք *a.* sad-coloured, brown, black.

Տխրեցուցանեմ *va.* to sadden, to afflict, to grieve, to weigh on the spirits; - *ուրթիւն a.* sad, sorrowful, vexatious.

Տխրիմ, *էջայ vn.* to be sad, sorry, afflicted, chagrined, to grieve, to take to heart; to wither, to fade.

Տխրութիւն *s.* sadness, grief, sorrow, chagrin, dejection, melancholy.

Տխր, *այ a.* feeble, weak, debilitated; powerless, impotent, infirm, languid, faint; small, slight, slender, trifling; fragile, frail.

Տխրաբար *ad.* feebly, faintly, slightly; - *կողմն s.* weak side; - *միւ a.* weak-minded, poor-spirited, dull-witted, imbecile; - *մոռութիւն s.* weak-mindedness, slowness, stupidity, dulness, imbecility.

Տխրանամ, *այայ vn.* to lose strength, to become weak, to be weakened, to decay; to become infirm, unwell, indisposed, poorly, to fall sick; to be incapable, unable; to have the weakness to ...; to be scandalized; - *ի հաւատս*, to be of little faith; *որում հայ եւ ոչ ինչ*, nothing is impossible with Him.

Տխրանոց *S. Հիւանդանոց.*

Տխրատար *a.* of weak materials.

Տխրացուցանեմ *va.* to weaken, to debilitate, to render feeble, infirm, to enervate, to unnerve, to cast down, to deject.

Տխրութիւն *s.* weakness, debility, imbecility, infirmity; languor, extenuation; impotency; indisposition, sickness; fragility; *S. Տխրամոռութիւն*; - *ածել* or *արկանել զԱստուծոյ*, to accuse God of weakness.

Տիւղա *a.* simple-minded.

Տիւղոր *s. S. Տիկ & Գրեի*; - *անուր*, to take a clyster.

Տիւղա *a.* low, hollow, intrenched.

Տիւղ *a.* indigestible.

Տիւղ *a.* displeased, discontent, crabbed, cross, sulky, morose, surly, peevish, pouting; - *լիւկել*, *-եմ* or *-իմ vn.* to be displeased, discontented, sulky; - *ուրթիւն s.* displeasure, discontent, disgust, dislike; disagreement; sulkiness.

Տիւղ, *ից a.* unripe, immature; *ից*, very young, ignorant, unpractised, inexperienced, raw, crude; - *ուրթիւն s.* unripeness, immaturity, crudeness, crudity; ignorance.

Տիւղ *a.* deformed, ugly, unshapely, ill made; - *եմ va.* to deform, to disfigure; - *ուրթիւն s.* deformity, ugliness.

Տիւղ, *ոց s.* infant, baby, child; strippling, youth, lad; *ից*, simple-minded, innocent; novice, ignorant; - *մանուկ*, little child.

Տիւղաբար *ad.* like a child, childish, girlishly; - *բարոյ* or *բու a.* childish, puerile, light, silly, imprudent; - *գիւտակ a.* of tender age, young; - *թաղ* or *թաղումն s.* child's funeral; - *խոյլիւղ S. Տիւղախոյլոր*; - *կան a.* childish, puerile, infantine; boyish, girlish; - *կից լիւկիմ vn.* to be a child like the others; - *կոտոր a.* child-slaying; - *հանձար*, *-միւ a.* child- or simple-minded, of child-like simplicity; - *հեղձ a.* smothering, drowning children; - *մըւտութիւն s.* child- or simple-mindedness, simpleness, simplicity; lightness, silliness, imprudence; - *անամ, այայ vn.* to be or become a child; to behave as a child; to act the child; *ից*, to grow or become young again; - *անման a.* child-like; - *պէս S. Տիւղաբար*; - *միւղց s.* nurse; - *սպան a.* child-murdering; *s.* infanticide; - *սպանութիւն s.* child-murder, infanticide; - *չուցանեմ va.* to restore to youth; - *լուրց a.* infantine, very young.

Տիւղերամ *a.* where is an assemblage of children.

Տիւղիկ *s.* little child, baby, bantling.

Տիւղութիւն *s.* infancy, childhood, puerility, childishness; girlhood, girlishness; *զ-թիւն ի բաց խափանել*, to put away childish things, to renounce puerilities.

Տիւղորէն *S. Տիւղաբար & Տիւղախան.* *Տիւղեմ, Տիւղիմ vn.* to begin or to wish to move.

Տիւղորէն *a.* tun- or big-bellied.

Տիւղ, *տղից s.* dregs, lees.

*Տիւղիմ *vn.* to imbibe, to absorb.

Տիւղաբար *a.* living, dwelling in the dirt or mud; - *գիւն a.* mixed with mud, muddy; brown; - *թաթաւ a.* dabbled, covered with mire, all over or quite dirty; - *թաւալ a.* rolling, wallowing or dragging in the mud; - *լի, լիւր* or *լից a.* full of mud, muddy, dirty, miry, filthy; - *խառն a.* mixed with mud, sloughy, sloppy; - *խոր a.* deep in mud; - *ծնունդ a.* born of mud; - *կան a.* like mud, muddy; - *կերպ a.* dirt-like; - *ձայն a.* foul-tongued, dirty, nasty; - *շին a.* muddy, miry; - *անամ, այայ vn.* to get dirty, to be dabbled or covered with mire, to draggle in the mud; - *սէր a.* fond of mud, wallowing; *ից*, fond of sin; - *սոյզ a.* sunk in mud; - *տարած a.* muddy, full of mud; - *տեսակ a.* like mud; - *տիւղ S. Տիւղախոյլ*; - *չուցանեմ va.* to bespatter with mud, to dirty, to soil to foul. [mire, marshy land.

Տիւղա *S. Տիւղալից*; - *բ s.* bog, quag-

Տիւղիկ *S. Տուղա.*

Տիւղիկ *a.* willing; *ad.* willingly.

Տիւղանամ *vn.* to become immortal, to be immortalized.

Տիւղորի, *գւղ, գւղաց, -կ a.* disobliging, uncivil, impolite, gross, rough, rude, clownish, rustic, brutal, cruel, ferocious, barbarous, inhuman.

Տիւղորութիւն *s.* impoliteness, incivility, ungraciousness, rudeness, grossness, rusticity, brutality, barbarity, inhumanity; - *թիւ ad.* disobligingly, uncivilly, roughly, rudely, churlishly, boorishly, brutally, cruelly, barbarously, inhumanly.

Տիւղ *a.* discoloured, wan, sallow, pale; gloomy, sorry, sullen, mournful; - *անուր*, to discolour, to cause to fade; *S. Մոյն.* [Մոյն.

Տիւղութիւն *s.* paleness, wanness; *S.*

Տիւղաւոր *a.* dividing verses (point).

Տիւղախան *s.* œcomancy, divin-

ation by domestic accidents.

Տնալ *s. Ar. w.* scorn, derision.

Տնակ, *այ s.* small house, cottage, cabin, hut.

Տնակալ, *այ s.* householder, master of the house; *-կան a.* domestic, household, family, private; *- տնտեսութիւն s.* domestic economy; *S. Առանին, Բնամին; -կից a.* living, lodging or dwelling in the same house, cohabiting; neighbouring; *- լինել, to live in the same house, to cohabit; -կյութի s.* dwelling together, cohabitation; *- չարկ s.* house-tax.

Տանկ, *այ a.* poor, indigent, impoverished, ruined; *s.* bankrupt; *-աւար ad.* poorly, penuriously, in poverty; *-անամ, այցայ vn.* to lose wealth, to decay, to go to ruin, to become poor, needy or necessitous; to be expelled, driven out or deprived of one's house, to be forsaken, abandoned; to fail, to become a bankrupt; *-անոց S. Աղքատանոց; -ացուցանեմ va.* to impoverish, to make poor, to render indigent; *-իմ S. Տանկանամ; -ութի s.* poverty, indigence, beggary; impoverishment; bankruptcy; *ի վերջին -թէ կայ, he is reduced to extremities, he is at his last shift, in utmost distress, in a despairing condition; -օրէն a. ad.* like a poor man; *S. Տանկաբար.*

Տնալէն a. erecting, building a house; *S. Տնաբար; -շինութիւն s.* house-building, construction; *S. Տնաբարութիւն; -պան, այ s.* guardian, door-keeper, porter; a stay-at-home; *-պանութի s.* house-keeper's calling or office; domestic life, staying at home; *-տնութի s.* dispossession, expropriation; *-տէր a.* fond of home, domestic, retired, sedentary; *- լինել, to delight in domestic or sedentary life; -տուն a.* home-bred, homeborn, nourished, brought up at home, domestic, private; tame; *-տպատեակ a.* staying at home; *-բար, այ s.* housekeeper; *sf.* housewife; *a.* thrifty, housewifely, frugal; *-բարութի s.* housekeeping, housewifery; husbandry, thrift; *-բգէլ a.* homely, sedentary, retired; *-ւեր a.* whose house is destroyed, ruined, homeless; **S. Վանիւն.* [Տնակ; nest.

Տնիկ, *անկան. անկունք, կանց s. S.* **Տնկաբան s.** botanist; *-անան a.* botanical; *-ութի s.* botany; *-բեր a.* bear-

ing or producing plants or trees; *-գէտ. &c. S. Տնկաբան, &c.; -գործ, այ a. s.* planter, gardener; *fig.* Creator; *-գործեմ va.* to cultivate, to plant; *-գործութի s.* cultivation, plantation; *-գրութիւն s.* phytography; *-լուս sf.* housewife; *-խիւ a.* thick with plants; thick, branchy, bushy; *-խօսութիւն s.* phytology; *-ծոյ a.* planted; *-կան a.* vegetable, vegetative, vegetating; innate, inborn; possessive, adventitious; *-կանուի s.* vegetation; *-կից a.* springing up, shooting forth, or vegetating together, planted together; inborn, innate, natural; participating; *-կտաւութի s.* felling of trees; *-կյութի s.* participation; *-չառ, այ a.* wood- or plant-cutting; *s.* feller.

Տնկալ s. potash; *կիզէ - , caustic -.* **Տնկաւարութի a.** well adorned with leaves; *-տէր a.* fond of botany; *-բան s.* garden; green-house; *-բար, &c. S. Տնկաբար, &c.*

Տնկարկ, այ s. planter; *-եմ va.* to plant; *-ութի s.* plantation.

Տնկաւէտ a. abounding with plants; *-ւոր S. Տնկաւան; -ւորիմ vn.* to flourish; *-բար s.* phytolite.

Տնկեմ, էջի va. to plant; to constitute, to place, to establish, to collo-
Տնկեցութի s. plantation. [ate.
Տնկիչ s. planter.

Տնկից S. Տնակից. [planted.
Տնկուած, ոյ s. plant, or anything
Տնկումն s. plantation, planting.

Տնպահ, &c. S. Տնապան, &c.; -աւրան s. porter's lodge.
Տնուտ, այ s. steward, economist, manager, bursar; *- վանայ, cellarist; - եկեղեցւոյ, church-warden; - անաս- յին օրինայ, dispenser of the divine precepts.*

Տնտեսաբար ad. economically, thriftily; providently, providentially, mysteriously; *-կան a.* economical; *S. Տնտեսութիւն; -ն s.* economy; *-վարեմ va.* to govern economically, wisely; *-բան s.* steward's office; administration.
Տնտեսայք s. economy.
Տնտեսեմ, էջի va. to manage, to have the direction, to regulate; to economize; to govern, to rule, to dispose, to dispense, to distribute, to provide, to administer.

Տնտեսութի s. economy; stewardship, housekeeping, management,

direction, administration, distribution; Providence; the mystery of the incarnation; *անանին, քաղաքական - , domestic, political economy.*

Տնալիմ vn. med. to swell, to tumify.

Տնորէն s. S. Տնետ; director, manager, administrator; *-ութի s. S. Տնտեսութի;* disposition, measure; *-թէ տեղիք, the Holy places.*

Տնորինաբար S. Տնտեսաբար; -կան a. economical, administrative; relating to the incarnation of our Lord; *- տեղիք, the Holy Land; -բան s.* place of our Saviour's passion.

Տնորինեմ, էջի va. S. Տնտեսեմ; to dispose; to dispense with, to exempt from; *- բարեւոյ զկեանս, to lead a more regular life; vn. S. Մարգանամ.*

Տնորինումն s. dispensation; *- խնդրել, աւալ, ընդունել, to demand, to grant, to obtain a - .*

Տոգիմ vn. to pant for; *S. Տոգորիմ.* **Տոգոր, էջ s.** imbibition, impregnation, absorption, saturation; *fig.* great erudition; *-եմ, էջի va.* to imbibe, to impregnate, to saturate; to penetrate, to dive into; *-իմ vn.* to imbibe, to soak, to be penetrated, saturated with, to become impregnated with; *-իչ a. chem. saturant.*

Տոգուրք s. tart or pie.

Տոնիկ S. Մտեր.

Տոկ, ոյ s. persistence, resistance, patience; duration; *a.* resisting, persisting, durable, lasting; *ի - or -ու ad.* long, a long time; *ի - անկանել, ձգել, to be prolonged, protracted, to last; - ունել, to have duration; ի - կտուել or տանջել, to subject to lingering torture.*

Տոկամ, աջի vn. to resist, to persist, to support, to endure, to bear, to maintain, to suffer.

Տոկացուցանեմ va. to corroborate, to strengthen, to fortify, to consolidate.
Տոկոս S. Տոկոսիք. [ate.
Տոկոսաւ, ի s. usurer.

Տոկոսեմ, էջի va. to extort usury, to lend upon usury.

Տոկոսիք, տեայ s. Gr. w. birth; *fig.* illegal profit, usury, exorbitant interest; *-տեք ad.* with usury.

Տոկուն S. Տոկ a.

Տոկմ, էջ or այ s. family, tribe, house, race, line, lineage, extraction.

Տոկմադիք, -թիւք s. genealogy,

pedigree; *-կան a.* of good family, high-born, illustrious, noble, patrician; national; *s.* relation, kindred; *-ք, produce, fruit, revenue, harvest; -կանութի s.* high birth, nobility; production, fertility; *-կից, յին a.* of the same family, descent or lineage, related, consanguineous; *յին s.* abundant, rich produce; *-պետ s.* chief of a family or race; *-ւորութի s.* nobility.

Տոկմիկ S. Տոկմական. [descend from.

Տոկմիմ vn. to take rise or origin, to

Տոկմորոյ անեմ va. to distinguish or separate according to family or tribe. [ity.

Տոկմութի s. parentage, consanguin-

Տոկորակեմ vn. to strut, to flaunt.

Տոկ, էջ s. line; row, file, rank; series.

Տոկաբան a. loquacious, garrulous, chattering, talkative; *-բար ad.* in rank, in files, in line, by series; *-գլուխ s.* break, new paragraph; *a.* at the head of a line; *-դիր a.* ranged in line; *-գրեմ, էջի va.* to put in a straight line; *-գրութիւն s.* ranging in line; *-կան a.* well ranged, regulated, in order; *-մէջ s.* interline; lead, space-line.

Տոկան, ի s. row, range, series, course, chain, train, concatenation.

Տոկանի a. S. Տոկական; continual; *ad.* in series, by order, successively.

Տոկանիմ vn. to descend or arrive in order; to be classified, arranged methodically.

Տոկաւար s. lines, sheet of lines.

Տոկեմ, էջի va. to thread, to string; to arrange, to place or put in order, to classify; to draw up, to range, to marshal, to array; to write, to compose.

Տոկիք, զեայ, -զուկք, զկայ, -զունք, նից. Տոկք, զից s. saliva, spittle, slaver, drivel, pittance, phlegm.

***Տոկիմ, էջայ vn.** to be reduced to paste, to be overdone.

Տոմար, այ s. Gr. w. tome, volume; book; calendar, almanack; *Կորոգումի -ի, Reform of the Calendar; - Լեւոնի, Dogmatical Letter of Pope Leo I to the Patriarch Flavian.*

Տոմարագէտ a. skilled in almanack-making; *-կան a.* relating to the calendar.

Տոմար էջ, -տկ, այ s. Gr. w. roll, scroll; note, letter, lines; card, billet; ticket; *- երթուղարձի, ticket there*

& back, return ticket; մահազույժ - , announcement of decease; invitation to a funeral; - հարսանեկան, announcement of matrimony.

Տոյժ, սուժի. ք, սուժից s. S. Տուգան, damage, loss, disadvantage, prejudice, injury, wrong; սուժիք անձին, at one's expense; փոխարինել սուժիցն, to indemnify, to recompense.

Տոյի s. vine. [ass, to vex, to ill-treat.

Տոյեմ, էջի va. to torment, to har-

Տոյոր S. Տոյորում; - ական a. burning; - էմ, էջի va. to burn, to set on fire, to fire; - Իմ va. to be burning, on fire, in a glow, to glow; ֆց. to be fired, to long, to burn, to be eager or impatient; - էցայ յառ քեզ սուգա- նացդ, thy love burned in my heart; - էցուցանեմ va. to burn; - Իչ a. burning, devouring; - ումն s. burning, conflagration, torrefaction; ardour, fervor.

Տուական, Տաւրիկեան a. Crimean.

Տուն, ուն or ուն. ունիք, ունից s. rope, cord, string, twine; ֆց. tie, band, bond, link; - շան, leash; - Իմ, էցայ, էայ va. to be tied by a string.

Տուամ, ոյ s. handle.

Տորբանական a. obscure or prolix.

Տորբանեմ va. to be prolix, redund-

Տորգ, փս. cob-web, spider's web. [ant.

Տորգիկ s. turdus, field-fare, thrush.

Տորիկ or - նաւաց s. fleet; S. Նաւատորմ. [swell.

Տորմեցուցանեմ va. to inflate, to

Տորմիմ, էցայ va. to swell, to bloat, to puff up; to rot, to putrefy.

Տորոն, Ի s. madder; - Չմիւնիոյ, alizari, Smyrna madder; - Իս s. chem. garancine. [-ական, -ային a. tartaric.

Տորո, ոյ s. tartar, dregs, sediment;

Տորր, ֆց s. vine-shoot, --branch; -ական a. hard, stiff, tough; -անոց s. bot. nursery; - էմ, էջի va. to bud, to shoot, to sprout, to put forth buds.

Տուայտ a. suffering, troubled as with dropsy; -անք. - էմ, - Իմ S. Տաւապանք, - սլեմ, - սլեմ; - ուժի S. Տաւապանք. [er.

Տուայր, Ի s. wedding presents; dow-

Տուար, աջ s. cattle.

Տուարած, Ի s. pastor, shepherd; -ական a. pastoral, bucolic; s. pastor; eclogue; -առափ s. pasture-land.

Տուբիկ s. Tobe or Tybi, (the fifth month of the ancient Egyptian solar year).

Տուգան, Ի, -ք, նաց s. amends, fine, mulct, penalty, indemnity, damages, amends, compensation; zool. toucan; - էմ, - Իմ S. Տուժեմ, - ժիմ.

Տուգամ or կամ a. weak, feeble, frail; S. Ներքեւ; * s. ducat (silver, 5 fr. 50 c.; golden, 11 fr. 50 c.).

Տուժապարտ a. amenable to fine.

Տուժեմ, էջի va. to amerce, to fine, to mulct, to punish with a fine; - Իմ va. to pay a fine, to indemnify, to make amends, to recompense.

Տուիչ, տըւի, չաց s. giver, donor.

Տուկ, ֆց, Դուքս s. D. w. duke, guide, leader, general, chief.

Տուլա, աղաց s. bot. marsh-mallow, althæa; աբբուշի - , althæa frutex.

Տուլոյ, Ի, Իւ s. Turk. w. tougra,

Տումար S. Տոմար. [royal monogram.

Տուն, տան, տանից s. house, habita-

tion, home; house, family, race, nation;

family, household; goods, fortune;

house, commercial house; couplet,

strophe, stanza, verse; - Աղամայ, the

human race, mankind; - Թորգոմայ,

the Armenian nation; - Թագաւորի or

արքայի, the king's household; - մա-

տենագրաց, &c., library; - Պլատո-

նեայ, Plato's Academy or school; առ-

- Ի sf. Vesta; փայտակերտ, աղւսա-

կերտ, քարաէն or քարակիր - , wood-

en, brick, stone house; հանգիստ .

բնակելի, լաւ, մեծ, փոքրիկ, դեղեցիկ,

տէւ or անպիտան - , commodious,

inhabitable, good, large, small, fine,

wretched house; հիմունք, որմունք

տան, the foundations, the walls of a

house; վարձել կամ վաճառել - , house

to be let or sold; - Ի տանէ, տանէ Ի - ,

from house to house; արտաքոյ տան,

ք - Ի, out, not at home; Ի տան, at

home; կալ Ի տան, to stay, to be at

home; էլանել Ի տանէ, to go out; մեկ-

նել Ի տանէ, չուէլ, to remove, to

move; դառնալ, գնալ Ի - , to go home

again, to come home, to go home; -

վարձել, to let a house; վարձել գ-

իւր, to let his house; - շինել or կա-

ռուցանել, քանդել, to build, to pull

down a house; ական հատանել զտան,

to break into a house; շրջել տանէ Ի

- , to wander from house to house; S.

Ըստ, Թափեմ, Հուր, Վարձ, &c.

Տունկ, անկոց s. plant, shrub, tree;

planting; անկել - , to set plants, to

plant trees; լու անկոց zool. podura.

Տունթեան, ջէնի, ջէնէ s. day, day-time; - or - ջէնական, - ջէնային, - ջէն a. day's, belonging to the day, diurnal.

Տուող a. giving; s. giver; chem. manipulator; - ուժիւն or [pulation.

Տուումն s. gift, donation; chem. mani-

պուլատ; tradition; giving in, delivery,

surrender; - օրինաց, legislation,

forming laws; - Եօթանասնից, the

Septuagint.

Տուռէճ S. Սարմա & Դուռէճ.

Տուռ s. heap, mass, pile; - - ad.

in heaps. [հանդերձի, train; skirt.

Տուռն, տըռան s. extremity; tail; -

Տուր, տըր, ք, տըրց s. giving; dona-

tion, gift, presents; alms; duty, taxes,

impost; -ք սուստ՝ առնեն զբարե-

կամ զուարթ, short reckonings make

long friends.

Տուրեւառ. ֆց s. commerce, traffic,

trade; interchange, exchange; con-

ference, communication, correspond-

ence, frequentation, society; - շնոյ,

respiration, breath; - ամուսնութեց,

marriages, weddings; դադարումն - ֆց,

stagnation of business, of affairs; Ի

յեան - շնոյն, at the last moment or

gasp; - առնել, to trade, to traffic, to

negotiate; Ի - գեղարդանին ճայթիւն

որոտման էլաներ, a sound as of thund-

er proceeded from the clash of the

spears; S. Թեւակոխեմ.

Տուրեւառ. - Իկ a. commercial, merc-

cantile, trading; - Իկ s. merchant, trad-

er; - Իկը, or - Իկ փոփոխումն, շահաւե-

տութի, վաճառք, commerce, trade; Ի

- Իկ վաճառս ք ուրուք բերիլ, to trade,

to negotiate, to traffic.

Տուրեւառութի S. Տուրեւառիկը; -

շնոյ, respiration.

Տուրժ, ֆց, - Իմ S. Տոյժ, Տուժիմ.

Տուրտուութի s. tax giving, paying

tribute, being tributary.

Տուրք S. Տուր, ք.

Տուփ, տփոց s. box, case, chest; S.

Խնկաման; book-case; arith. small

square; - սահուն phys. movable, run-

ning or drop-box; չքնաղագիւտք Ի

յակունս՝ պահին Ի - ս մանունս, preci-

ous things are packed in small parcels.

Տոփան, աջ s. batlet, rammer; beetle,

ram; tewing-beetle.

Տոփեմ, էջի va. to beat with a bat-

let; to ram, to drive in, to tread und-

Տոփիչ S. Տոփան. [er foot.

Տոփիւն s. noise of beating, crash.

Տըսական a. Gr. w. toxical, poison-

ous; - դեղ, toxic, poison.

Տպագիր, գրի a. published, printed;

s. typographer; publisher; edition,

impression; - գրական a. typographic-

al; - գրատուն s. printing-house; -

գրեմ va. to stamp, to mould, to cast,

to model, to shape; to print, to pub-

lish; - գրիչ or գրող s. typographer,

printer; publisher; - գրութի s. typo-

graphy, impression, printing; edition,

impression. [topaz.

Տպագիւն or ուն, աջ or ֆց s. Gr. w.

Տպանամ, աջայ va. to be printed,

stamped or impressed.

Տպարան s. printing-press, --office;

- ապեւ s. superintendent of the - .

Տպացուցանեմ S. Տպաւորեմ.

Տպաւոր a. typical, original; figur-

ed; printed, marked, impressed; - ա-

բար ad. symbolically, mystically, ana-

logically; - ազոյն a. more or very like,

precise, genuine, true; - ս ad. precisely;

- սասցից, properly speaking;

կամ - աւել, or more correctly to say;

- էմ, էջի va. to form, to figure, to

model; to imprint, to print, to mark;

to grave, to engrave; to inculcate, to

impress; - ուժի s. impression, stamp,

print, mark, figure, form; ֆց. impres-

sion; chem. fixation; - գործել յոք, to

produce an impression on a person.

Տպեմ, էջի va. to print; - Իմ va. to be

Տպող S. Տպագրող. [printed.

Տախոն s. Gr. w. med. intermitting

ague, tertian fever, tertian.

Տախիք, տախից s. eros, lust; S. Տրա-

Տախաւոր a. callous, hard. [փանք.

Տափական a. concupiscible, sensual,

libidinous, amorous.

Տափամ, Տափանամ, աջայ va. to love

to distraction, to be madly in love

with; to love tenderly, to covet, to

long for, to desire ardently, to wish

eagerly, to burn for, to be athirst for.

Տափանք s. amours, amorous desire,

concupiscence; cupidity, strong des-

ire, ardent wish; էղանակ - նաց անաս-

նոց, rutting-season, --time. [s. Cupid.

Տափաւոր a. libidinous, luxurious;

Տափեիլ c. desirable, worthy of pos-

Տափիմ S. Տափամ. [session.

Տափող a. desirous; amorous.

Տափոտ a. passionate, impassioned,

amorous, smitten with love or desire.

Տոփուլի or ումի S. Տոփանք.
Տոաղեղն s. zool. screech-owl.
Տոխի, տրապի or պրոս. sour, rough, sharp, acerb, hard, tart, astringent, acrid, pungent; -դիտի, racy or brisk
Տանաւոր a. tailed. [wine].
Տոոց s. draught-house.
Տոուն, տանայ S. Տունն.
Տոպեմ va. to sour, to render acrid;
-իւմ va. to grow sour.
Տոպուլի s. sour taste, acidity, ac-
ridity, pungency, acerbity, harshness.
Տոքանայ մեղր S. Գործոյ մեղր.
Տոքեմ, էջի տ. to like.
Տրակ, աջ S. Տոմակ.
Տրակն s. gr. dative; a. dative; -կից
a. granting or according together.
Տրամ a. firm, solid, substantial,
hard, resisting; -երկր, solid earth;
-գործել, to render firm.
Տրամաբան s. logician; -աբար ad.
logically; -ական a. logical; -եմ, էջի
va. to reason; -ուլի s. logic; սուտ -
paralogy; -օրէն ad. logically; -դիտ S.
Տրամաչափ; -դէտ s. ast. dioptra, pl.
dioptra; -գրեմ, էջի va. to dispose;
-գրուլի s. disposition; gr. class of
verbs; -լար s. perpendicular, plumb
line; -խոյ a. judicious, reasonable;
-խոյուլի s. judgment, reasoning; -
խոս, էջ s. dialectician; dialogist; -
խոսուլի s. dialectics; dialogue; -միտ
S. Տրամախոյ; -նամ, աջայ տ. to be-
come firm, to harden, to solidify, to
grow hard or tough; -նկիւն s. diagon-
al; -նկիւնաբար ad. diagonally; -նկիւ-
նի a. diagonal; -նկանակ a. philosophic,
historical; -ըջիւմ տ. to go round a-
bout, to travel over, to wander here &
there; -չափ, է s. diameter; -չափա-
կան a. diametrical; -չափապէս ad. dia-
metrically; -տեմ, էջի va. to divide
equally; -տուլի s. equal division;
-տպաւորեմ va. to impress well, to
imprint solidly. [inguish, to separate].
Տրամորոշեմ va. to divide, to dis-
tinct; էջի va. to harden, to con-
solidate. [solidate].
Տրապիզ, աջ s. Gr. w. trapeze, table;
geom. trapezium; -աձեւ a. trapezi-
form, trapezoidal; s. trapezoid; -իտ,
աջ s. Gr. w. money-changer; table-
companion, messmate. [stone].
Տրապոլ s. tripoli; -աղիւ, rotten
Տրապեր, սիրայ a. generous, liberal.
Տրապէ S. Ստալին.

Տրապ S. Տարապ.
Տրեխ, աջ s. sandal; wooden-shoe,
clog; -հոմուլ, calage; -ադործ, աջ
s. --maker; -աւորեմ, էջայ տ. to put
on sandals.
Տրէ, է s. the fourth month of the
ancient Armenian calendar, (Novemb-
ber).
Տրէզ, տրիզ s. Pers. w. hem. [er].
Տրիբուն, է s. L. w. tribune; -ական
a. tribunitian; -ուլի s. tribuneship.
Տրիպոն, է s. Gr. w. pastinax, puffin,
poison-fish, sting-ray.
Տրիբեր, է a. Gr. w. mar. three-banked
or benched; -եւա, three-benched
galley, trireme.
Տրիպոն s. Gr. w. plate, disk.
Տրիտոն s. Gr. w. Triton, sea-god.
Տրիտուր s. reward, recompense,
retribution, requital.
Տրիտ or Տրիտ S. Տիտ. [sis].
Տրիտ, մեայ s. Gr. w. triens, trimes-
տրիտեմ, էջի va. to rake, to gather
with a rake, to racle.
Տրիտուլի s. inexperience.
Տրիտուլ s. rake; hay--.
Տրիտուլ, միւ a. inexperienced, in-
expert, raw, unpractised, new; un-
tamed, wild.
Տրոյ, էջ s. mus. division.
Տրոյակ, աջ s. gr. disjunctive sign,
divisible point. [ive].
Տրոյական a. disjunctive; adversat-
տրոյեմ, էջի va. to divide, to sort.
Տրոյուլի or ումի s. division; ab-
duction; gr. diæresis; chem. sorting,
Տրոյախաղ s. Trojan games. [choice].
*Տրոյեմ, էջի va. to grind, to pound,
to crush; to dissolve, to dilute, to spoil.
Տրոյիւմ, էջայ տ. to rot, to become
rotten, to grow putrid or corrupt, to
spoil; to fester.
Տրոյուլի s. corruption, putrefaction,
rottenness; festering.
Տրուպ, տրապի, պայ a. humble, low-
ly, unworthy, inferior, least, vile, ab-
սրոյական a. noisy. [ject, despicable].
Տրոյեմ, էջի տ. to stamp on the
ground; to trample or tread under
foot; ոստ or զոստ - է վերայ, to des-
pise, to insult, to outrage. [ling].
Տրոյիւն or փուլի s. tramp, tramp-
Տրոյիւն s. Gr. w. trochilus, gold-
crested wren.
Տրոյանամ տ. to degenerate, to be-
come abject, vile, mean, base.
Տրոյաբար ad. sadly, sorrowfully;

-դիտ a. much afflicted, sad, melanco-
ly, oppressed with grief; unpleasant,
afflicting, grievous; -դիտայ or դիտայ
a. mourning, dejected, gloomy, sor-
rowful, mournful; -դի or դից a. full of
affliction, doleful, sorrowful, sad, un-
happy; -ծիւն a. causing or producing
sadness; -ծիւնի s. the bringing forth
with sorrow; -կան a. saddening, pain-
ful, vexatious, provoking; -կից լինիւմ
տ. to compassionate, to be afflicted
for another, to share another's grief
or care; -կցուլի s. compassion, con-
dolence; -հալած a. care-dispelling,
comforting; -հաղորդ a. mingled with
sadness; -սեր a. fond of sadness, me-
lancholy, pensive; -բար a. saddening,
afflicting.
Տրոյեմ, էջի, -եցուցանեմ va. to
displease, to discontent, to afflict, to
chagrin, to pain, to grieve; to cast a
gloom over, to darken.
Տրոյիւմ, էջայ տ. to be displeased,
afflicted, grieved, chagrined, to sor-
row, to take to heart, to repine, to fret.
Տրոյուլի s. sorrow, chagrin, afflic-
tion, dejection, sadness, melancholy;
S. Բնկում. [ing].
Տրոյական a. grumbling, complain-
տրոյեմ S. Տրոյեմ.
Տրոյանք S. Տրոյանք.
Տրոյեմ, էջի տ. to grumble, to
murmur, to complain, to cry out, to
quarrel. [S. Տրոյանք].
Տրոյիւն, -ըզուլի, -ըզուլ or ըզուլի
Տրոյիւն s. complainer, grumbler,
murmurer, quareller.
Տրոյուլ a. sad, sorry, afflicted, cha-
grined, melancholy, dull; ad. sadly;
-լինել, to be sorry, grieved, to have
one's heart full of affliction or sorrow.
Տրոյանք, տրոյանք s. complaint,
grumbling, murmur, lament, cry,
quarrel; a. complaining, murmuring;
-ուլի, to make a complaint, to
complain; -լինել S. Տրոյեմ; -աւ-
նել, to dissatisfy, to discontent.
Տրոյակ, աջ s. bundle, bunch; -խո-
այ, truss, bottle; -փայտի, faggot,
bundle of wood; -մագնիտական, pen-
cil of magnetic rays; աւնել - or -եմ,
էջի va. to truss, to tie in a bundle, to
bottle, to bind up in faggots. [&c].
Տրոյական, Տրոյանք, &c. S. Տրոյական,
*Տրոյանք տ. to palpitate, to throb, to
flutter; S. *Կոտամ.

*Տրակ s. S. Տրակ; sack; pocket.
Տրիկ s. small box, casket, jewel-
case; bot. lion's foot, leontopodium.
*Տրիկիւմ տ. to be flattened, to shrink;
to sit, to squat. [whimper, to pule].
*Տրամ, աջի տ. to moan, to whine, to
Տրաբար տանիւմ S. Տարապահակ
վարեմ.
Տրիտուր a. vigilant; Akimtan.
Տրեմ, էջի, Տրիտ, էջայ տ. to be
vigilant or watchful, to be awake, to
watch. [keep awake].
Տրեցուցանեմ va. to keep up, to
Տրուլի s. sleeplessness, wakeful-
ness, vigil, vigilance, watch.
Տոթ, ոյ s. hot weather, great or
ardent heat, burning atmosphere,
solar heat, sunburning; a. hot; -ոյ ad.
during the heat; -ամարայնայ, sum-
mer heat; հարկանիւ է -ոյ, to be cor-
rupt, to rot, to putrefy.
Տոթաղիւն a. very hot, burning; -
ժամ or ժամանակ s. hot hours of the
day; է -ժամու աւուրն, in the heat of
the day; -ժամու or է -ժամու ad.
during the heat; -խարչ, -կէզ, -հար
a. parched with heat; յիւն a. hot; -
նամ, աջայ տ. to be consumed by
heat, to burn; -ցուցանեմ va. to burn
Տոթուլի s. great heat. [with heat].
Տոմար S. Տոմար.
Տոն, էջ s. feast, solemnity, festival,
celebration; -նշանաւոր, հանդիսաւոր
or մեծահանգէս, extraordinary, sol-
emn feast; օր -ի, feast-day, holiday;
ամենաժողով - , fair day, market day;
-անուան, saint's day; -ամ Սրբոյ,
All-Saints'day, All Hallows day; -
մարմնայ էւ արեան Տոն, Corpus Christi
day; -անմեղ Մանկանց, Childermas-
day; սրբել, խմբել, կատարել, տօնել
զ-, to keep, to observe, to celebrate
a feast; շնորհաւորել ուրուք զ-իւր,
to wish a person many happy returns
of the day; S. Տարեկան.
Տոնախմբեմ va. to solemnize, to cele-
brate, to feast, to keep a holiday; -
խմբուլի s. celebration of a feast,
solemn reunion, solemnity, festivity,
festival, solemnization, feast, com-
memoration, holiday; -կան a. festive,
festival; holy, solemn, public; -օր,
feast-day, holiday; -դիւր S. Տոնացոյ;
-կանուլի s. feast; -կարգ s. regula-
tions concerning a feast-day; -կար-
գեմ va. to fix or establish a com-
me-

moration or feast-day; -*կէց լինի՜սն*. to feast, to celebrate a feast in company, to solemnize together; -*հրաւան* *a.* containing the regulations concerning feast-days; -*մակ.աց* *s.* church-calendar, table of lessons for the day; lectionary, service-book; -*մերձ օր* *s.* a day near a feast; -*համակ*, -*պատ. շառ* *s.* book or treatise on feast-days; -*պետ* *s.* chief of a feast or solemnity; chairman of a banquet, host, inviter; -*սէր* *a.* fond of feasts or solemnities; -*սիրունի* *s.* love of festivals; -*վաճառ* *s.* fair, public market; -*տեղի* *s.* festive hall or board, place where festivals are held; -*ցոյց* *s.* calendar of feasts or high days, ordo, directory, rubric.

Տօնեմ, *էցի* *va.* to feast, to keep holiday, to celebrate, to solemnize.

Տօնո՞ւնք *s.* New year's gift, reciprocal gifts on festive occasions.

Տօնու *S.* *Տօնական*.

Տօսակ, *ից* *s.* bot. box, box-tree; *փայտ -ի*, box-wood; -*ի* *a.* box-wood, made of box.

Բ

Բ (*rē*) *բէ* *s.* the thirty second letter of the alphabet, & the twenty sixth of the consonants; *բ*, *բ*, five thousand; five thousandth.

— It is sometimes confounded with *ռ*, as: *մրմում-մումում*, *ձերբակալ-ձերբակալ*, *ձմեռն-ձմեռան*. Also with the *լ* & *ղ* letters, as: *սրանամ-սրանամ*, *բեղար-պեղիլալ*, * *տեսեր-տեսել եմ*, * *բսեր-ասել եմ*. And also with the *յ*, *աներկբար-աներկբայ*, *երեկոր-երեկոյ*, *անդորր-անդորր*.

— It is sometimes redundant in words; for example: *բարժանեմ-բաժանեմ*, *տարժանիմ-տաժանիմ*, *տուրժիմ-տուժիմ*.

— There are but few words which

commence with this letter, & those are either abbreviations or foreign words; it is rather used as a medial & final. [lord; master, doctor.

Բաբուն, *ից* *s.* *H. w.* my master, my *Բաբունաբար* *ad.* masterly, doctorally, like a master; -*կան* *a.* masterly, doctoral; -*պետ* *s.* chief master or doctor, pontiff; our Lord & Master Jesus Christ; -*բան* *s.* residence of a bishop or patriarch.

Բաբունեմ, *էցի* *va.* to teach, to instruct, to give precepts.

Բաբունի *s.* *H. w.* rabbi, master, doctor, instructor; -*նեայ* *պետ*, chief-rabbi.

Բաբունորէն *S.* *Բաբունաբար*. *Բախ* *maimed of the word Ուրախ* or *Խրախ*, *S.* there with its derivatives.

Բախան *S.* *Խրախանք*.

Բակերա, &c. *S.* *Հրաշակերա*, &c.

Բահեա *S.* *Արահեա*.

Բահիրաբ *ad.* in haste, hastily.

Բամ, -*եմ*, &c. *S.* *Երամ*, &c.

Բամկան *a.* whole, total, all together.

Բամբէն *a.* total; *ad.* totally. [ther.

Բաւոս *s.* *Gr. w.* rod; *phys.* beams

Բենական *a.* divine. [of light.

Բենասես *a.* seeing or who saw God.

Բետեմ *va.* to drive a coach; *mar.*

**Բում* *S.* *Շաքարօղի*. [to steer.

Բոյ or -*է*, *ից* *s.* second; instant, moment; the world, the universe; Europe.

Բոպէաճամար *a.* counting the seconds; casting one's nativity.

Բոտեմ, *էցի* *va.* to assemble, to reunite; to beseech, to beg; to drive away. [miserable.

Բոսին *a.* vile, abject, despicable,

Բոտումն *s.* assemblage, reunion;

prayer; *բոտմամբ* *սրտի*, with palpitat-

Բուպ *S.* *Տրուպ*. [ing heart.

**Բոբ*, *ից* *S.* *Ալեկատ*.

Յ

Յ (*tsoe*) *ցոյ* *s.* the thirty third letter of the alphabet, & the twenty seventh of the consonants; *յ*, *յ*, six thousand; six thousandth.

— It is sometimes confounded with the letters *զ*, *է* & *լ*; as: *փլուցանեմ-փլուզանեմ*, *լեւուցանեմ-լեւուզանեմ*; *յեղյէղձ*, *բարց-բարձ*; *անիցեք-անիշէք*, *կեցցէք-կեշէք*.

— As a prefix to words it is a sign of the dative; for example: *ասէ ցՅեր*, he says to the Lord; *մինչեւ ցայժմ*, until now; *մինչեւ ցերէք*, to or till when? *մինչեւ ցօրս ցայր*, up to this day.

— *Pr.* to, as far as; till; *ցայդ վայր եկեցես*, heither shalt thou come, come thus far! *յմեծ ժամն*, for long time; *կասկածեմ ցառաւտն*, *եւ հաւսեալ յառաւտն*, *երկնիմ ցերեկոյն*, suspicions assail me till morning light, from break of day fear torments me till evening.

Յաբի, *բւոյ* *s.* bot. erythroxylum?

Յախ, *ոյ* *s.* branches, brushwood; furze; birch-tree; maple; - *մորուք*, matted beard; * - *աւել* *s.* birch-broom; - *եայ* *a.* birchen; *S.* *Յախիճան*; - *եմ*, *էցի* *va.* to rake, to harrow; - *իճան* *s.* *a.* maple-wood; - *սարեկ* *s.* zool. wren; gold-hammer.

Յած, *ոյ* or *ի* *a.* low, lower; *ից*, humble, lowly, modest, moderate, mild, docile, good; low, vile, abject, ignoble, base, mean, grovelling, worthless; - *հայելով*, looking down, modestly.

Յածաղին *a.* cheap; *ad.* cheaply; - *գնաց* *a.* slow-gowing, gentle-moving;

- *խօս* *a.* speaking in a low voice; - *նամ* *vn.* to go down.

Յածիկ *ad.* in a low voice.

Յածնում, *ծեայ* *vn.* to become or

grow low, to go down, to subside, to fall, to diminish, to lower, to be humbled; to calm, to stoop, to be appeased; *med.* to go down, to subside.

Յածողի *a.* sweet-tempered, meek, submissive.

Յածութի *s.* lowness; *ից*, modesty, moderation, sobriety, decency; humiliation; humility; vileness, meanness, baseness; - *թք* *ad.* with a lowly air, meekly, modestly; meanly, basely.

Յածումն *s.* calm, quiet, tranquillity.

Յածուն, *ծնոց* *a.* humble, meek, modest, moderate, sober, good; low, lower; - *վայրք*, lowlands; - *խորհուրդ*, wise or prudent counsel.

Յածուցանեմ, *ցի* *va.* to lower, to put or bring down, to stoop; to reduce, to abate, to diminish, to lessen; to abase, to debase, to disparage, to humiliate; to soften, to assuage, to calm, to moderate, to appease, to allay, to tranquillize; *ցածոյց Տէր շուրջ զինեւ*, the Lord has given me peace on all sides.

Յականեմ or *նիմ*, *եալ* *vn.* to be in want, in a miserable state, without resources, to be reduced to extremities; - *եցուցանեմ* *va.* to reduce to want, to impoverish, to make unhappy.

Յակն, *կան*, *կանք* *s.* want, need, indigence, poverty, misery.

Յամաք, *աց* *a.* dry, arid; *s.* terra firma, continent, mainland; - *կղզի*, peninsula; - *երկիր*, dry land; *հաց*, dry bread; - *փայտ*, dry wood; - *աւ չօք*, with tearless or dry eyes; *զ-ծաւ րաւոյն շիջուցանել*, to quench or allay thirst; *յածիլ ի ծով եւ ի -*, to scour sea & land; *անցանել ի -*, to pass dry-footed, dry-shod; *ելանել* or *իջանել ի -*, to land, to go ashore or on shore; *հասանել ի -*, to reach the shore; - *երթալ*, *անցանել*, to travel by land.

Յամաքաբնակ *a.* dwelling on the continent, on terra firma; - *թեւ* *a.* *ad.* without turning a hair, safe & sound; - *կան* *S.* *Յամաքային*; - *կէտ* *s.* sea-shore, country-side, beach, coast; - *կղզի* *s.* peninsula; *յատաակ* *a.* dried, without water; *յին* *a.* terrestrial, continental; dry, arid; - *ք*, denizens of terra firma; - *իւրք*, solid food; - *չափ*, *ից* *s.* land-measurer, surveyor; - *չափութի* *s.* land-measuring, surveying.

Յամաքեմ, *էցի* *S.* *Յամաքեմ* and

Յամաքեցուցանեմ *va.* to dry, to desiccate; to dry up, to parch, to render arid; to drain, to dry up, to exhaust; -ուցիչ *a.* drying, withering, desiccative.

Յամաքնիւթայ *a.* travelling by land.

Յամաքիմ, էցայ *vn.* to dry, to dry up; to drain, to be exhausted; to wither, to fade, to die; - յոգւոց, to expire, to breathe one's last, to die; - զօրութեան, to grow weak, to lose strength, to fall away, to languish; - սիրոյ, to grow indifferent; յամաքեալ *a.* dry, arid; - գօտի, torrid zone; ստինք -բ, flabby breasts, withered teats; ոսկերք -բ, dried bones.

Յամաքութիւն or ումն *s.* dryness, aridity, siccidity; drying up, draining; withering, leanness, exhaustion; - ումն սիրոյ, indifference, coolness.

Յամաքուտ *a.* dry, arid, parched.

Յայգ, ոյ *s.* night; - or զ- *ad.* nightly, by night, during the night; զ- եւ զցերեկ, night & day, day & night; by night & by day.

Յայգազնայ *a.* prowling by night; -ս անեւ, to cause to march by night; -զուարճ *s.* bot. marvel of Peru; -խումբ *S.* Յայգահանդէս; -կանթեղ *s.* night-lamp; float-light; -կոիւ մարտ *s.* nocturnal combat; -հանդէս *s.* evening party; -նոց հանդերձ *s.* night-dress, -gown; -նուազ *s.* mus. serenade; -սալ, to serenade; -սահ, այ *s.* night-sentry; -սալստն *s.* nocturn (religious service in the night); -ցնոր *a.* Յայգերդ *s.* serenade. [dreaming.

Յայգութիւն *s.* night, night time or hour, the whole night; բոլորումն -թէ, nocturnal pollution. [night.

Յայգութ անեմ *va.* to leave out at Յայգ վայր *ad.* so far, as far as that, to that place, there.

Յայթեմ, &c. *S.* Յայտեմ, &c.

Յայթմ *ad.* until now.

Յայք or դք *s.* groin.

Յայն *S.* Յայնքան; -ժամ, -վայր *ad.* until or up to that time, hour or epoch, till than; -բան *ad.* so, so much, to such a degree. [down to there.

Յայսվայր *ad.* here, to this place; Յայս զայն *ad.* both as to this & to that, considering both sides of the case.

Յայսքան *ad.* thus far; till here.

Յայսր *ad.* hitherto, to this day, till to-day, until now.

Յայտ, բ *s.* jet, gush, spirt, splash; -

ջրոյ, jet d'eau, water-spout, fountain; *mech.* condensing jet; - լուսոյ, sudden ray.

Յայտեմ, էցի *va.* to spout, to cause to gush out, to spirt out; to shine, to beam, to emit rays; տիղմ- , to splash, to bespatter; -իմ *vn.* to gush, to spout out, to spring up, to break, to burst.

Յայտուկ *S.* Յայտումն; -բ տղմոյ, splash of mud.

Յայտումն *s.* Յայտ; squirt, gushing, spirting; breaking; flashing, reflection; - սերման, ejaculation.

Յայտք *S.* Յայտ.

Յան, էց *s.* sowing; dispersion; *S.* * Յոն; *a.* scattered, disseminated, spread; - եւ ցիր, ցիր եւ - , scattered about, dispersed every where; *ad.* here & there; - եւ ցիր անեւ, կացուցանել, տփռել, to scatter here & there, to disperse; - սատ անդ հարցանել, to interrogate (a scholar) promiscuously.

Յանդ, &c. *S.* Յանկ, &c.

Յանեմ, էցի *va.* to sow, to strew; to spread, to scatter, to diffuse; to sprinkle, to besprinkle.

Յանկ, ոյ *s.* hedge, fence, enclosure, boundary, wall; index, catalogue, list, table; desire, love, lust; *anat.* secundine, after-birth; *ad.* always, continually; պատել, փակել -ով, to surround with hedges, to fence in; - արկանել, to hedge in, to encompass, to surround.

Յանկալի *a.* desirable, to be wished for, longed for, much sought after, amiable, dear; - պարզութիւն, amiable simplicity; - է քնն, I desire, I wish for, I would that, I dream of nothing but; -բ *s.* whatever is pleasing, desirable or dear; -բ աչաց, that which is pleasing to the sight; անդաւակեցիք զ-իս որովայնից նչ, I will slay their dearest sons.

Յանկական *a.* concupiscible; -ն *s.* concupiscence; -կաւար *a.* high-built (wall); -կարկաս *a.* hedge-repairing, restoring a wall.

Յանկամ, Յանկանամ, աջայ *vn.* to desire, to wish, to envy, to covet, to long for; to desire inordinately, to covet greedily.

Յանկամոյ *a.* lustful, libidinous.

Յանկապատ *a.* hedged in, surrounded with hedges; -սա *a.* hedge-breaking; -եմ *va.* to surround with hedges; to encompass, to encircle.

Յանկալան *S.* Մշտալան.

Յանկասեր *a.* amorous, lecherous, lewd, voluptuous, sensual, libidinous; -սիրեմ *vn.* to desire passionately; -սիրութիւն *s.* passion, love, lust, sensuality, lechery, concupiscence; զվազաշուտ -թէ թեւակոխել, to abandon oneself to voluptuousness.

Յանկասեալի *a.* pretty, fine, nice-looking; -բար *a.* tempting, delicious; -բզէլ, -բիւմ *S.* Յանկապատ, -պատեմ; -ցող *a.* desirous, covetous, greedy; *s.* desirer; -ցողական *S.* Յանկական; -ցուցիչ *S.* Յանկարար; -փակ *S.* Յանկապատ.

Յանկեմ, էցի *va.* to surround with hedges, to hedge or wall in, to enclose, to encircle; - զհամարս տանց, to divide into chapter & verse.

Յանկոտ, աջ *a.* lascivious.

Յանկորդ *a.* assiduous, continual; *ad.* ever, continually; -եմ, էցի *va.* to frequent, to haunt; *vn.* to continue, to persevere, to perpetuate, to last.

Յանկութիւն *s.* desire, longing, envy; will, pleasure; sensual pleasures, lust, concupiscence, voluptuousness, sensuality, passion, love; cupidity; - փառաց, ambition; զալ ի - , to desire, to wish; քնեւ ի - թէ մեծի, to desire ardently, to wish for eagerly; անեւ ի - թէ անձին, to act according to Յանկութիւն *s.* desiring. [one's caprice. Յանկումն *s.* sowing.

Յանց, էց *s.* net, seine; net-work; *fig.* snare; *anat.* *S.* Յանցատեալի; սփռել զ- , to spread nets; անկանիւ ի -ս, to be caught, taken in a net; to be snared, netted, entrapped.

Յանցակերպ *a.* retiform, reticular.

*Յանցառ *a.* thin, scarce, rare; *s.* glade. Յանցատեալի *s.* anat. retina, net-like tunic or innermost coat of the eye.

Յանցարկ, աջ *s.* haul, cast of a net; *a.* casting nets.

Յանցեմ, էցի *va.* to fish with nets, to take or catch in a net.

Յանցորդ, աջ *s.* seiner, fisherman.

Յանկոտ, աջ *a.* inclined to anger, hasty, irascible, passionate, choleric; -ութիւն *s.* irascibility.

Յամալի *a.* wrathful, angry.

Յամալական or Յամալան *a.* fit to excite anger; irascible; -ն *s.* irascibility.

Յամում, սեայ, սիր, սուցեալ *vn.*

to lose one's temper, to put oneself in a passion, to fall or fly into a passion, to fire up, to be indignant, very cross, greatly incensed, violently enraged, angry, vexed, exasperated; - տարապարտուց, to fire up at the least thing, to be easily provoked, put out.

Յասումն *s.* anger, indignation, passion, wrath, ire, rage, fury; ի - անեւ, to provoke, to anger, to incense; զբռնել զ- ուրուք, to rouse or stir up wrath, to put into a passion; թափել զ- բարկութիւն, to vent one's anger or spleen; մեծապէս յամումք եռալ տիւտից, to be aggravated, to become worse; քնեւ յամումք ի ումք, to be angry with, to quarrel with a person.

Յասուցանեմ, ցի *va.* to offend, to rouse the indignation of, to put in a passion, to irritate, to incense, to chafe, to provoke, to exasperate.

Յասիմ, սեայ *S.* Յամում.

Յատեղի *s.* point?

Յարասի *s.* bot. broom, genista, birch.

Յարդ, - եւս, - իսկ *ad.* until now, still, yet; - եւս ոչ, not yet.

Յաւ, ոց *s.* pain, ill, suffering; *fig.* sorrow, grief, affliction, displeasure, bitterness; regret; disease, illness; -ովք *ad.* painfully, sorrowfully, sadly; զանախակիծ - , sharp, smarting, poignant or bitter pain; - սրբազան, epilepsy, falling sickness; -բ զանկութիւն, concupiscence; ի -ս քնեւ, -ս կրեւ, տանել or բերել -ոց, to suffer or endure pain, to feel unwell, to be in pain, full of pain; զմահու - ջերանիւ, to be ill of a fatal disease; մեղմեւ զ-ս, to calm, to allay, assuage or lull pain; զժողովբեր կալաւ զիս - , a cruel pain seized me; փարատեցան յինէն -բ իմ, I have no more illness, I am free from pain; - է or -է քնն, it displeases me, I am vexed, I am very sorry; *S.* Ըբեմիմ.

Յաւաբեր *a.* causing pain, dolorous; hurtful, unwholesome; -գար, աջ *a.* unhealthy, infirm, sickly, broken down, feeble, weak; -գին *a.* painful, doleful, afflicted, sorrowful, dismal, mournful; *ad.* dolefully, dolesomely, painfully, sadly; - ձայնիւ, in a mournful tone; - սիրտ, sorrowful heart; - աւնէճք, atrocious curse; - կեանք, tiresome life.

Յաւազնեմ, էցի, -գինիմ, էցայ *vn.* to

be in pain, to have a pain, to be ill, to suffer; to pain, to be afflicted, vexed, chagrined, sorry.

Յաւազնոս S. Յաւազար; -եմ, -իմ vn. to fall sick, to be ailing, poorly; -գնութիւն s. pain, grief, affliction, tribulation; condolence, compassion.

Յաւաղ or լից a. painful, doleful, grievous, sad.

Յաւած, ի a. suffering, infirm, ill; afflicted, wretched; -ուծի s. illness, sickness, pain.

Յաւակից a. condoling with, compassionate, feeling for; -լինել, to condole with, to commiserate, to share in another's affliction, to be compassionate, to sympathise with, to pity; -կցաբար ad. compassionately, sympathisingly; -կցեմ, -կցիմ S. Յաւակից լինիմ; -կցութիւն s. condolence, compassion, sympathy; լուսլիթ -թէ, letter of condolence.

Յաւազաւած, ից a. antimoribous, curing, dispelling diseases.

Յաւանակիմ, էցայ vn. to last.

Յաւասեր a. merciful.

Յաւատեմ, էցի va. to cut or tear up.

Յաւայածոյց a. assuasive, lenient.

Յաւացաւած, ի s. pain.

Յաւեցուցանեմ va. to cause pain or sorrow, to pain, to afflict.

Յաւէ, լեն, լեաց, լեցին, լեցեց v. imp. to be in or to suffer pain or grief; to be displeased, to regret, to be sorry; to be afflicted, to grieve; to be compassionate, to pity, to complain; ջաւէ գլուխիմ, my head aches, I have a pain in my head, I have the headache; ջաւէցին ոտք իւր, he suffered from a pain in his foot; ոչ ումէք ջաւէ չիս, nobody pities me; ջաւէ ինձ ի վերայք, I pity you, I weep for you; ջաւէնք ձեզ վն իմ, were you sorry for me? did you feel compassion for me? ոչինչ ջաւէր նմա վն քո, he had no compassion for you.

Յաւիմ, էցայ vn. to have a pain, an ailing; to be afflicted, chagrined; to

Յաւոս S. Յաւած. [regret; S. Յաւէ. *Յաւան, ի s. agr. scarifier; -եմ, էցի va. to scarify.

Յեւեմ, լեցի, լեմ, -լում, լի, ջեւէ va. to rend, to break, to split, to cleave, to cut, to divide lengthways; -լում, լայ vn. to be torn, rent; to be split, cloven; ջեւաւ յերկուս, it was rent in twain.

Յեւաւի s. cleaving, rending; cleft, rent. [&c.

Յեւ, ոյ S. Յիւ; -ոս, &c. S. Յիսոս, Յեւիկէ ձեռալուայի s. dirty water,

Յեծ, ոյ s. ibis, Egyptian bird. [slops. Յեղ, ից s. tribe, caste, race, branch;

-ից -ից, various, diverse.

Յեղակարգութիւն s. separation of one tribe from another; -կից a. of the same tribe, family or race; -կցութիւն s. identity of tribe.

Յեղապետ s. patriarch; chief of a race, tribe or clan; -ական a. patriarchal; -եմ, էցի va. to be chief or patriarch of a tribe; -ութիւն s. dignity of a chief, patriarchship.

Յեղացեղ, Յեղ եւ ջեղ s. various tribes or clans; a. diverse, varied; ad. diversely.

Յեղճաիր a. of a different tribe or clan; -աւնել or լինել, to distinguish one tribe or family from another; -արութիւն s. distinction of one tribe from another. [ive from, to take origin.

Յեղիմ, էցայ vn. to descend or descend *Յեռ S. Որովայնածութիւն.

Յեռ S. Ձեռ.

Յերբ ad. till when? how long?

Յերեակ, Յերեկ ad. by day, in daytime, during the day, in broad daylight; զցայդ եւ զցերեկ, day & night; զ- զօրն ջերեկ, all day long.

Յերեկապահ s. day-sentry.

Յերեկութիւն s. daytime, duration of a day, the whole day.

Յերեկօթ, ի s. day-school.

Յերեկօթիկ s. day-scholar; a. -դպրոց, day-school.

Յից, ոյ s. moth, worm, wood-fretter, moth-worm; med. ring-worm, herpes; -ակեր a. moth-eaten, worm-eaten; -ակերիմ vn. to be worm-eaten; -ամէց S. Յիցակեր.

Յիւ, ջիւց s. mud, mire, dirt; չ- դաւ, to get splashed, to be covered with mud. [kite-fish, milvago.

Յիւ, ջիւց s. zool. kite; - ծովային,

Յիւգ, Յիւկ, ջիւկոյ or կի s. bot. meadow-rue, thalictrum.

Յիւ, ջիւց, ջիւց s. onager, wild ass; - խանէ, the - brays.

Յիր, ջրիւ, -ք s. dispersion; vast open space; - or - եւ ջան a. dispersed, scattered about, spread; S. Յան; - չ- լինել, - վարդապան լինել, to be dispersed, scattered about, spread

over; - եւ ջան մտօք, absent-minded, distracted. [scattered around.

Յերապահաւք s. guards or sentries Յիրդ, ջրդոյ, Յրդի s. briar, bramble;

bot. pimpernel, burnet: smilax, rough bindweed; S. Գի; ջրդոյ պտուղ, juniper-berries.

Յից, ջցոյ s. pale, stake, pile; peg, pin; a. upright, erect, straight; acute, sharp; դասապարտել ի-, to sentence to be empaled; Հանել, վարտել ի-, to empale.

Յիւ, ջուոց s. tiling, roof; ընդ or զցուոցն կախել, to let down through Յիւկիմ S. Յուկիմ. [the roof.

Յուգլուխ a. bull-headed; s. Bucephalus; zool. bull-head; -դէմ a. bull-faced; -ձեւ a. bull-shaped; -մարտութիւն s. bull-fight, -feast, -baiting; -շուն s. bull-dog; -փիղ s. chimera, half-bull-half-elephant.

Յիւղջիւր a. tauricornous.

Յիւկ s. steer, bullock; pn. Tzelig.

Յիւս s. chem. taurine.

Յիւստեակ a. muddy, dirty.

Յիսոս a. miry, covered with mire; -եմ, էցի va. to dirt, to bemire; -իմ, էցայ vn. to soil oneself, to get dirty.

Յիսիւ, ի s. bot. water-parsley, apium palustre: white hellebore, veratrum; -ասկ s. veratrum root.

Յիւաբար ad. here & there.

Յիւական, Յիւելի a. volatile; -ուի s. volatility.

Յիւեմ, էցի va. to dissipate, to disperse; to volatilize, to exhale, to evaporate, to vanish; - զվաս ուրուք, to distract, to divert from, to turn from or away; - զք յարտօք, to excite a person's compassion, to move, to affect; -իմ vn. to be dissipated, dispersed; to be turned to vapour, to be evaporated, volatilized, exhaled; * to be in one's dotage, to twaddle, to dote, to get heedless; - յարտաւաւ, to melt in tears; - մտօք, to be wrapt or absorbed in contemplation, to be absent in mind, inattentive.

Յիւուան s. dispersion, dissipation; volatilization, exhalation, evaporation; - գլոյ, մտաց, inattention, distraction.

Յիւալի, լից a. joyful, joyous, merry, cheerful, blithe, gay, exhilarated.

Յիւամ, աջայ, ծա vn. to rejoice, to be joyful, to be transported with

happiness, to be full of merriment. Յիւացուցանեմ va. to rejoice, to gladden, to make joyous, to exhilarate, to delight.

Յիւուութիւն s. exultation, rejoicing, cheerfulness, blithesomeness, mirth, joy, exhilaration; - զլենուել, to be festive, joyous, gladsome, blithe.

Յիւկիմ, էցայ vn. to bring forth, to litter, to have young; - շան, to pup; - կատուի, to kitten; - գաղանդ, to cub; - (ծնանել) կովու, to calve; - (ծնանել) խաշանց, to lamb; - (ծնանել) գրաստուց, to foal; - այծի (ծնանել), to kid.

Յիւր, ի better -ք, բաց s. giddiness, delirium, raving, vertigo, frenzy, madness; phantom, shadow, whimsical fancy, vision, illusion, imagination, fantasy, chimera; -ք անդաշտահեք, անժպիտօք, horrible visions, fantastic apparitions.

Յիւրական a. imaginary, fanciful, fantastic, illusory, chimerical, extravagant, air-built; -կոծ a. deranged, frantic, delirious, frenzied, raving, mad; - աւնել, to strike with frenzy, to torment with madness; - լինել, to be a prey to delirium, to be tormented by a diseased imagination, to be infatuated.

Յիւրեմ, էցի, -եցուցանեմ va. to cause giddiness, to induce to idle fancy, vagaries, day dreams, to building castles in the air, to creating oneself illusions, to running after chimeras or vain show, to seduce, to infatuate, to craze, to drive mad.

Յիւրիմ, էցայ vn. to be delirious, deranged or light-headed, to feel giddy, dizzy, to be crazy, to talk nonsense, to rave; to be beside oneself, to wander, to run mad; to create oneself illusions, to build castles in the air. [lirium, folly; illusion; distraction.

Յիւրուան s. wandering of mind, delirium; Յիւեմ S. Յուեց տամ; - զձեռս, to shake hands.

Յիւղաձեւ a. perforated with many holes, like the rose of a watering-pot.

Յիւղանամ, Յիւղանամ vn. to gush forth, to spout out.

Յիւրաւոր a. dressed in tatters, in rags; s. tattereddemalion, ragamuffin.

Յիւրեմ, էցի va. to piece, to patch. Յիւրի, տւոյ, տեաց, -կ, -տուն a.

worn out, old, ragged, tattered; *s.* old clothes, rags, tatters, rubbish.

Ֆիցուլ, ցլլ, զով *s.* pipe, conduit, duct, tube; watering-pot; besprinkling; dispersion.

Ֆիցուլի *s. phys.* (electric) shock.

Ֆոլ *S. Ֆոլ*; - *ցոլալ*, to shen.

Ֆոլական *a.* shining, sheeny.

Ֆոլամ, *Ֆոլանամ*, *ացայ տ.* to shine, to sparkle, to glitter; to reflect, to be reflected, to reverberate, to flash.

Ֆոլացիկ *a.* reflecting, reverberatory.

Ֆոլացումն *S. Ֆոլումն*.

Ֆոլեմ *S. Ֆոլանամ*.

Ֆոլացուցանեմ *va.* to reflect, to reverberate; to emit, to exhale, to send forth; - *ուցիլ* *s.* reflector; *a.* reflective, reverberant.

Ֆոլումն *s.* reflection, reflex, reverberation; sparkling, flashing, lightening.

Ֆոլք *s.* reflections; flashes; *S. Ֆոլա*.

Ֆոլ, -ուն *S. Ֆոլուն*.

Ֆոլի *s. zool.* millepede; *S. Նեպուկ*.

Ֆոլց, ցուցից *s.* showing, indication, mark, index, sign, testimony; demonstration, evident proof; show, appearance, parade, ostentation; spectacle, laughing-stock, butt; *Հաստատուն* -, plain proof; - *բարեկամութե*, show of friendship; - *մեծարանաց*, demonstration of respect; *ի* -, *ի* - *ս*, *ի* - *ս* *ինչ*, only for show, for pretence, for ostentation; - *ս* *անեւ*, to shew, to show off, to make parade or display of, to display; *անեւ ինչ ի* - *ս* *մարդկան*, to do any thing so as to be seen of men, ostentatiously, for mere shew, to obtain applause fraudulently; *լինեւ ի* - *ս*, to be exposed to mockery or contempt, to be the laughing-stock, the butt of; *զոմանս* - *անեւ ի խրատ պլլց*, to hold up to opprobrium for example to others.

Ֆորեան, էնոց *s.* wheat; corn, grain; *սուրբ ցորենոյ*, cornage; *փոխինդ ի ցորենոյ եւ ի կաթանէ*, frumenty; *Հարկանէն քչիք* *զ* -, weevils destroy corn.

Ֆորեկ *S. Ֆերեկ*.

Ֆորեաբաշխ *a.* wheat-distributing; - *բեր* *a.* bearing or producing wheat; - *դոյն* *a.* wheat-coloured; - *Հաս*, *ից* *s.* grain of wheat, grain; - *մորթ* *a.* wheat-coloured, fallow; - *Հաս* *a.* profiting by corn; - *Հաս* *a.* abounding in wheat; - *վաճառ* *s.* corn-merchant,

corn-chandler; seedsman; - *վաճառութի* *s.* corn trade. [*ցորեմ*, how long?

Ցորեմ *ad.* till, until, as long as;

Ցորեմի *S. Ցորեան*. [*վայր*, how far?

Ցոր վայր *ad.* where, whither; *ցոր*

Ցորեան *ad.* as long as, during, whilst; *ցորեան*, until when? how long?

Ցու, ոց *S. Ցիւ*.

Ցուլ, ցուց *s.* bull; *ast.* Taurus, the Bull; - *վայրի*, ure-ox, urus; *միս, մորթ ցուլ*, bull-beef; bull's-hide; *բաւաչ, պոչին* or *պոռոչին* *ցուլ*, bellowing, lowing; - *բաւաչէ*, the bull bellows; *զոհ ցուց*, taurobolium. [cavity.

Ցուլ ախանջաց *s.* auricular tube or *Ցում* or *-ն* *s.* humour, matter, pus, sanies. [shake, to agitate, to stir.

Ցունց *s.* shock, shake; - *տալ*, to

Ցուպ, ցպոյ *s.* stick, switch, rod;

beams or rays of light; - *ծերութե* *ի* -

մոյ ից, the staff of my old age; -

պանդխտաց, Jacob's-staff; - *Հովուի*,

shepherd's crook; - *կաղաց*, crutch;

- *Հնդիկ*, ebony; - *էպսական*, pastoral

staff, crosier; - *ի ձեռին*, stick in

hand; *չըլի ի ցպոյ*, to go or walk with

crutches.

Ցուրա, ցրոյ *a.* cold; *ից*, cold, senseless, silly, stupid, insipid; vain, frivolous, trifling; *s.* cold, chill; - *մարդ*, cold, frigid, unconcerned, indifferent person; - *ցաւ*, piercing cold; - *պառաւոր*, poverty of argument; - *մահաւ*, *Համբար*, chill of death; - *սաստիկ*, a violent or biting cold; *սաստիկ, խիստ, անտանելի, թափանցող* -, horrible, bitter, insupportable, piercing cold; - *է*, it is cold; *սարսաւացեալ դողալ ի ցրոյ*, to tremble all over with cold, to be benumbed with cold; *պատասպարիլ ի ցրոյ*, to provide against the cold; *վարժիլ ցրոյ*, to be inured to cold; - *անուլ*, to take cold, to catch cold; *դի* - *յերկիր ընկենուլ*, to kill on the spot, to strike, a cold corpse, to the ground; *S. Ընդարմանամ*.

Ցուց, ցցոյ, -բ *s.* shouts of joy; air, song, glee, ditty, ballad; pomp, show; - *բանալ*, to sing a song.

Ցուցակ, ալ *a.* showing, indicating; *s.* indicator, sign, mark, token; catalogue, index, table, list; repertory; Ritual; hand, index; *math.* co-efficient; - *վաճառուց*, inventory; - *մեռելոց*, table of mortality; - *կերակրոց*, bill of fare; - *արդեւեալ դրոյ*, index ex-

purgatorius, list of prohibited books.

Ցուցական *a.* demonstrative, indicative; - *դերանուն* *gr.* demonstrative pronoun; *S. Ման*; - *անեւ*, to demonstrate, to evince, to evidence, to prove, to show; - *ապէս* *ad.* ostentatiously, with vain show.

Ցուցակութի *s.* demonstration, proof, reason; *ածեւ ի* -, to show, to manifest; *յանէութի* *ի* - *ածեւ*, to create, to give being, to cause to exist.

Ցուցամասն *s.* forefinger.

Ցուցամոլութիւն *s.* vainglory, ostentatiousness.

Ցուցանակ *s.* index, token, sign.

Ցուցանեմ, ցի *va.* to shew, to indicate, to designate, to point out; to cause to be seen or known, to expose, to declare, to represent; to demonstrate, to prove; - *զանձն թէ ան իցէ*, to pretend to be a god.

Ցուցիչ *s.* indicator; *a. S. Ցուցական*.

Ցուցումն *s.* exposition; indication; demonstration, proof.

Ցոփ, ի *a.* garrulous, glib, chattering; loose, disordered, dissolute, lewd.

Ցոփաբան *a.* silly-talking, nasty, indiscreet, unbridled; debauched, licentious; - *ուրիշ* *s.* coarse language, idle prating; - *բերան* *a.* loose or filthy-tongued; - *զնաց* *a.* leading a dissolute life; - *բ* or - *զնացութի* *s.* dissolute life, disorderly conduct; - *կեաց* *S. Ցոփա, զնաց*; - *Հայեաց* *a.* lewd-faced, brazen, shameless; - *միտ* *a.* loose-minded; low-minded; - *մեմ* *vn.* to pique oneself extremely; - *անամ, աղայ տ.* to follow ill courses, to lead a dissolute life, to rush headlong into vice.

Ցոփանք *S. Ցոփութիւն*.

Ցոփախրա *a.* lewd, indecent, profligate, licentious.

Ցոփացուցանեմ *va.* to debauch, to lead into wrong courses, to corrupt, to vitiate, to pervert.

Ցոփոգի *a.* effeminate.

Ցոփութիւն *s.* profligacy, disorder, libertinism, licentiousness, debauchery, lewdness, scandalous behaviour.

Ցոակաթեալ *a.* dripping from snout

Ցուէլ *S. Ցիւ*. [& jaws.

Ցուկակապ *s.* muzzle; nose-band; - *ձեւ* *a.* snout-shaped; - *նաւ* *s. mar.* rostral, beaked ship, galley; - *մեծ*, galeas; - *փոքր*, galiot; *S. Հնդաթի*; - *ւոր* *a.* long-nosed, snouted.

Ցուկեղ, ալ *a.* thick muzzled.

Ցուկիմ, էցայ տ. to jut out, to project, to protrude; to spout or rush out.

Ցուկ, ցուկի or *կոյ* *s.* snout, muzzle; *mar.* rostrum, cut-water, prow; *կապել զ- էզին*, to muzzle the ox; - *Հարկանեւ ի ջուրս*, to plunge the nose & mouth under water. [tezek.

**Ցուս* *s.* dried cow-dung for fuel,

Ցուեմ, էցի *va.* to graze, to rub the skin off, to scratch, to bruise, to notch, to jag; to make incisions, to cut; to wrest, to extort, to carry off; *med.* to scarify, to cup; - *զէրս*, to tear out one's hair; - *իմ տ.* to bruise oneself, to rub the skin off, to scratch oneself. [*լաց*, plucking out of the hair.

Ցուեմ *s.* scratch, cut, bruise; - *Հե*

Ցուկ *a. chem.* diaphorous.

Ցրան, ի *s.* squirt, spirt, sprinkling.

Ցրեկի, Ցրդի *S. Ցիրդ*.

Ցրեմ, էցի *va. S. Ցրուեմ*; to transgress, to violate, to break, to infringe; - *զնորհուրդս*, to reveal secrets; to thwart the projects, to counteract the designs, to baffle the devices of a person; - *զինչս*, to lavish, to waste, to squander, to run through, to dissipate; - *զմիտս*, to distract, to divert, to call off; - *զնաւար*, to dispel the darkness.

Ցրիչ *a. S. Ցրուիչ*; divergent; *phys.* diffusive; *opt.* dispersive.

Ցրել *ad.* dispersedly, here & there; - *արկանել*, to scatter about.

Ցրուեմ, էցի *va.* to disperse, to dissipate, to scatter, to spread; to rout, to disperse, to put to the rout, to destroy; - *զատու*, to distribute the letters, to take down the types; *S. Ցրեմ*; - *իմ տ.* to disperse, to spread; to be scattered or dispersed; - *մուաց*, to divert one's attention or mind from; - *չէրես էրկի*, to spread all over the world. [dissipating.

Ցրուիչ *s.* dispersor; *a.* dispersing,

Ցրումն, Ցրումն *s.* dispersion, diffusion, scattering; - *մուաց*, distraction;

- *ուխի*, violation, transgression.

Ցրուբան *a.* talking insipidly, mawkish, dull, stupid, silly, witless; - *եմ, էցի տ.* to jest or talk sillily or insipidly, to talk nonsense; - *ուրիշ* *s.* nauseous speech or conversation, insipid talk, silliness, nonsense; - *բեկ, &c. S. Ցրուհար, &c.*; - *բեր* *a.* causing cold, frigorific; - *բուխ* *a.* cool, fresh;

-դին *a.* very cold; *ad.* coolly, coldly;
-հէջ *S.* Յրտաշար; -հէր *s. phys.* cryo-
phore; -շար *a.* struck, benumbed
with cold; *bot.* blasted, spoiled by
cold; -անհէլ, to chill, to benumb
with cold; to dazzle, to blast; -լինէլ
or -շարիւմ, ելայ *vn.* to become rigid,
stiff, benumbed with cold, to be froz-
en; -շարուծի *s.* numbness, stiffness;
-անկոյ, blasting, blast.

Յրտամ *S.* Յրտանամ.

Յրտային *a.* cold, frigid.

Յրտանամ, ալայ *vn.* to become cold,
to grow cool, chilly; to be seized
with cold, to catch cold; *fig.* to be-
come lukewarm, to grow cool; to talk
nonsense, to prate.

Յրտաշունչ *a.* blowing cold, frosty,
sharp, biting; -չափ *s. phys.* psychro-
meter; -սառայ *a.* freezing, icy, glaci-
al, frigid; -ցուսն *s.* refrigeration; -
ցուցանեմ *va.* to cool, to chill, to freeze;
fig. to cool; -ցուցիչ *a.* frigorific; re-
frigerant.

Յրտընկուծիւն *s.* catching cold.

Յրտին *a.* cold.

*Յրտնիւած *s.* chilblain.

Յրտուծի *s.* cold, coldness, frigidity,
chilliness; *fig.* coolness.

Յրտուհակ կուժ *s.* alcarraza, - ves-
sel, wine- or water-cooler.

Յրցուն *a.* rent, torn, tattered, in rags.

Յրցում, էջի *va.* to rend, to tear or

Յրցիւք, նից *s.* dispersion. [lacerate.

Յցաշար *a.* pile-driving; *S.* Մէքե-

նայ; *s.* pile-driver; -դորանաւոր, pile-
driving engine with pincers; -չուս-

նաձիգ, ringing pile-engine.

Յցապատնէշ *s.* palisade, stockade.

Յցասացուծիւն *s.* singing a song or
ballad.

Յցեմ, էջի *va.* to thrust down, to
drive in, to fix, to plant, to set up, to

erect, to raise. [mination.

Յցուծիւն *s. bot.* shoot, sprout, ger-

մանում, էջի, Յցուծիւմ, էլայ *vn.* to
shoot forth, to sprout, to pullulate;

to be planted, set up; -հէրայ, to
stand erect, on end, to bristle up.

Յցումն *s.* driving or thrusting in,
standing up. [plumed.

Յցունալարդ *a.* crested; tufted;

Յցունք, նից *s.* curl, ringlet, lock;
egret, tuft of feathers, plume; -սա-

ղաւարտի, crest of a helmet; -ծըւ-

շնոց, crest, comb.

Յփսի, սւղ *s.* serge, camlet stuff,
woollen stuff; *S.* Խարաշն; -աղնիւ,

shawl.
Յթագործ *s.* brandy-distiller; -հան
s. alembic, still; -լին *a.* alcoholic; -
չափ *s.* alecometer; -վաճառ *s.* bran-
dy-seller.

Յքի, ջքեւյ *s.* alcohol, spirits of wine;
brandy, arrack; -հանեալի պողոց,
cider.

Յու, ոյ *s.* dew; շիծ -ոյ, dew-drop;
-քաղցրածաւալ, the gently-falling

dew; -քաղցրուծիւ, the benign dew.

Յողաբեր *a.* roriferous; -բուխ *a.*
rorifluent; -դին *a.* dewy; cool, fresh,
refreshing; *ad.* coolly, freshly; -դնեմ

va. to refresh; -լի or լից, -խառն *a.*
full of dew, wet with dew, dew-be-

sprinkled; -ծին *a.* *S.* Յողաբեր; born
of dew; -որդ, dew-worm; -կերպ *a.*

like dew, dewy; -շար *a.* mildewed,
blasted; -հոս *S.* Յողաբուխ; -նամ, ա-

լայ *vn.* to grow cool, to cool, to be re-

freshed; to drop with dew; -պաճոյճ

a. sprinkled with dew; -տարափ *a.* as
a dew-drop; *s.* fall of dew; -րկեմ, էջի

va. to bedew, to besprinkle; to re-

fresh; -ցուցանեմ *va.* to cool, to re-

fresh; -ւոր *a.* full of or sprinkled with
dew; ամպ -, mist, fog.

Յողեմ, էջի *va.* to dew; to bedew,
to sprinkle or cover with dew, to be-

sprinkle, to wet, to water; -անձրեւ,

to rain; -արտօսը, to shed tears, to
weep; -բերանով, to sprinkle with

the mouth; ջողէ, the dew falls; ամպ

ջողեցին ջուր, the clouds melted in rain.

Յողիկ *s.* fine or gentle dew.

Յողէջք *s.* fall of dew.

Յողումն *s.* falling of dew, roration.

Յողուն, զնոյ or դուան *s.* stalk, stem,
blade; straw: rinsing; *a.* dewy, dew-

besprent.

Ի

Ի (*yune*) *և* *իւն* *s.* the thirty fourth
letter of the alphabet & the seventh
of the vowels; *և*, *ւ*, seven thousand;
seven thousandth.

— It is used both as a vowel & as
a consonant. As a vowel for example
in the words *իւրաքանչիւր*, *ուխա*, &c.,
and as a consonant in the words *հա-*
ւատ, *սեւա*, *հիւանդ*, &c.

— It is only used as a medial &
final letter, & sometimes serves for
the consonant *վ*; as, *օթեւան-օթեվան*,
երիւար-երիվար, *վաւաշ-վավաշ*, &c.,
or for the diphthong *ւ*, as, *հաւա* in-
stead of *հիւսիւս*.

— There is no proper word begin-
ning with this letter, but on account
of its affinity with the letter *հ*, it is
sometimes substituted for it.

— Joined with *ի* (*իւ*), it is gener-
ally pronounced like the French *u*;
as, *դիւր*, *հիւր*, *դիւծ*; & preceding
the *ա* (*ու*) is pronounced like the En-
glish *oo*. Preceded also by *ա* (*աւ*),
was anciently pronounced *o*; as, *աւր-*
հնեմ-օրհնեմ, *աւր-օր*.

— It is sometimes used instead of
the suffixes *ի* & *յ*; as, *ւայդմանէ-յայդ-*
մանէ, *ւիւրաքանչիւր-յիւրաքանչիւր*.

— In poetry, it is sometimes used
instead of the conjunction *եւ* or *ու*.

— Instead of the Greek *ν*, *իւ* is
frequently used; as *Κύριλλος-իւրիւղ*,
Κυριακη-իւրակէ.

ի *conj.* and, &.

իււծ, &c. *S.* *Հիւծ*, &c.

իււծիւմ, &c. *S.* *Հիւծիւմ*, &c.

իււն *s. Gr.* *ω*, *ὀς*, poison: the letter
ւ; - *անդր*! *S.* *Օն* *անդր*.

իււս, &c. *S.* *Հիւս*, &c.

Փ

Փ (*pure*) *փիւր* *s.* the thirty fifth
letter of the alphabet, & the twenty
ninth of the consonants; *փ*, *ք*, eight
thousand; eight thousandth.

— It is used, but rarely, instead of
the letters *բ* & *պ*; as, *փաղառութի-*
ւաղառութի, *դերփեւ-դերբեւ*; *կարափ-*
կարապ, *փոր-պոր*, *փայլար-պայլար*.

— In foreign words, the Greek *φ*
& the Latin *ph* are changed into *փ*; as,
φλοσοφία-philosophia-*փիլիսոփայութիւն*.

Փագրոս, *այ* *s. Gr. w.* *zool.* phagrus
or pagrus, sea-bream.

Փաղամ, *Փաղան* *s.* head-band, veil.

**Փաթաթ* *s.* patat, tandoorer's pad,
padded disk used by bakers to press
the dough for loaves against the sides
of the tandoor. [packet, pack.

**Փաթաթանք* *s.* fasciation, bandage;

Փաթաթեմ, *էջի* *va.* to wrap up, to
envelope; to bandage, to wind round.

Փաթանք, -*թեթք* *s.* packet, bundle,
fagot; envelope; amulet.

Փաթերակ *ստանում*, *Փաթերակիւմ*
vn. to be fascinated. [ian note (յ).

Փաթոյթ or *ութ* *s. mus.* an Armen-
Փաթուլեմ *S.* *Փաթաթեմ*.

Փալանգ *S.* *Փալանգ*, god).

Փալին *s. L. w.* Falcon, (a Sicilian
Փախ *s.* flight; - *ի* -, running away.

Փախառուած *S.* *Փախառայ*.

Փախում, *խեայ* *S.* *Փախիւմ*.

Փախուտ, *խաւան* or *տի* *s.* flight,
escape; evasion, subterfuge, shift,

tergiversation; - *զօրայ*, rout, defeat,
overthrow; *ի* - *դարձուցանել*, to put

to flight, to rout; *ի* - *մտաբերել*, to
meditate flight; - *անոււլ*, *ի* - *գաւ-*

նալ, *աճապարել*, *երթայ*, *մաւնիլ*, *լի-*
նել, *կալ*, to take to flight, to flee, to

run away, to turn one's back, to turn
tail.

Փախուցանեմ, *յի* *va.* to put to flight,

to cause to flee, to drive away, to dislodge; -ցիւն *a.* putting to flight.
 Փախչելի *a.* avoidable: fleeting, transitory.
 Փախչիմ, խեղ, խուցեալ *vn.* to flee, to run away, to escape, to get away, to evade, to elude, to avoid.
 Փախչող, աչ *S.* Փախստական.
 Փախուցիւն *S.* Փախուստ.
 Փախստական *s.* fugitive, deserter, runaway; *a.* fugitive, fleeing; *fig.* fleeting, transient; - ծառայ, runaway slave; - առնել, արկանել, հանել, վարել, տալ, to put to flight; - լինել, գնալ, երթալ, դառնալ, անկանել, դիմել, to take to flight, to turn tail, to run away; - ութիւն *s.* flight, escape; - կից *a.* escaped or escaping together.
 Փախստեայ, տեղց. - տէութիւն, *S.* Փախստական, &c. [-նիմ.
 Փածանելի, -նիմ *S.* Սփածանելի, Փածուցանել *va.* to put in paper.
 Փակ, պ or փ *s.* fastening, lock, padlock; stick; *a.* shut; - արկանել, to lock, to padlock, to latch, to bolt, to shut.
 Փակագիծ *s.* parenthesis; - գիր *s.* monogram; cipher; - թէլ *s.* phys. reophore; - կալ, աչ *s.* turnkey, doorkeeper; *mus.* key-board, keys; - or - դակ, աչ *s.* lock; valve.
 Փական, փ, -ք, նաց *s.* fastening, lock, padlock, latch, bolt; key.
 Փակարան *s.* cloister, enclosure; con-
 Փակդուրակ *S.* Փանդուրակ. [clave.
 Փակեղն, դան *s.* turban; head-dress, -band, fillet, band; hood, cowl; *S.* վահա & Ուրար; - զունք *s.* head-dress, veil.
 Փակեմ, եցի *va.* to shut, to close; to shut up, to enclose, to fence in, to bar; to shut, to lock; փ ներքս -, to shut up, to beset, to hem round, to encircle, to surround, to encompass; - փ բանտի, to imprison, to put in jail; - գրան, to conclude, to close, to end; - ինչ յուսեքէ, to prohibit, to forbid; - զարգանդ (կնոջ), to procure sterility; - զոք փ ձեռն ուրուք, to deliver up, to betray; փ ներքս փակեալ, here-in enclosed; փակեալ էին ընդ իշխանութիւն մահու, they were subject to death; փառքն Այ դքեւ փակեցին, may divine glory encompass you! *S.* Դուան, Յոյս. [up.
 Փակնում, կեայ *vn.* to be shut in or

Փակոց, աչ *S.* Փակաղակ.
 Փակում, կի, փակ *va.* to shut.
 Փակումն *s.* shutting, fastening.
 Փակուցանել, ցի *va.* to attach, to stick, to cement.
 Փակուտ *a.* sticky, tenacious.
 Փահ *s.* horse, stallion. [a. friable.
 Փալ, էջ *s.* zool. phalarope, sea-duck;
 Փաղաղոյ *a.* heterogeneous; - կատարական *a.* perfecting totally; - կերպ *S.* Համակերպ.
 Փաղաղեմ, եցի *va.* to devour, to consume; to burn.
 Փաղաղիչ *a.* devouring, ravenous.
 Փաղանդ, աչ *s.* Gr. w. phalanx, legion; troop; - ամուշկ *s.* bot. lavender, spica.
 Փաղանուն *a.* univocal; synonym-ous; *s.* synonym, pl. synonyma; - աբար, -ակի, -ապէս *ad.* univocally; synonymously.
 Փաղառական *a.* syllabic; - սեմ *va.* to form syllables, to spell; - ութիւն *s.* Փաղարիկ *S.* Փաղ *s.* [syllable.
 Փաղաբաբան *a.* smooth-tongued, flattering, bland; - բար *ad.* with adulation, blandishingly.
 Փաղաբաբան *a.* flattering, caressing, coaxing; *gr.* diminutive; - բառ, term of endearment.
 Փաղաբանք *s.* endearments, caresses, wheedling, coaxing; flattery, adulation, palaver.
 Փաղաբանք, եցի *va.* to caress, to fondle, to coax, to wheedle, to cajole, to flatter, to fawn, to adulate.
 Փաղաբոյս, աչ *a.* fawning; seductive; - շուքի *S.* Փաղաբանք.
 Փաղաբուշ, բայ *a.* caressing, coaxing, wheedling; *s.* flatterer, fawner, toadeater, adulator, smooth-tongued fellow, sycophant.
 Փաղեմ, եցի *va.* to conjoin, to unite.
 Փաղերութիւն *s.* frothy whiteness.
 Փաղիժ *s.* zool. phalangium, tarantula, (a venomous insect, whose bite is supposed to be cured by music.)!
 Փաղաղական *a.* fig. devouring or burning; lascivious.
 Փաղղոս *s.* Gr. w. Phallus; penis.
 Փաղուժի *s.* period of a discourse.
 Փաղփ, բ, էջ, փ-բ *s.* sheen, refulgence, lustre. [to gleam.
 Փաղփաղիմ *vn.* to shine, to glitter, Փաղփաղոյ *a.* bleating; growling.
 Փաղփաղուն *S.* Փաղփուն.

Փաղփեցուցանել *va.* to cause to shine or glitter, to give brightness to.
 Փաղփիմ, էջայ *S.* Փաղփաղիմ.
 Փաղփիւն, Փաղփուն *s.* brilliancy, brightness, splendour.
 Փաղփուն *a.* lustrous, brilliant, shining, glittering; *s.* tinsel, spangle.
 Փամիւռ, փշտի *s.* bladder, vesicle; - ապակեղէն, balloon; - հրետի, gun cartridge; - հրաձիգ, fusee; *S.* Հրա-տիկ; - լողական, air-bladder.
 Փայառութիւն *s.* slipping, stumbling.
 Փայէթոն, փ, փ-լ or աւ *s.* Gr. w. Phaë-
 *Փայիկ *s.* footman. [ton.
 Փայլ, էջ *s.* shine, brilliancy, lustre, glitter, splendour; *a.* shining, brilliant, glittering; - փ -, extremely bright, dazzling; *ad.* sparklingly; - գի տալ *S.* Փայլեմ *vn.* [-ծուն *a.* brilliant.
 Փայլածոյ or ծոն, փ *s.* ast. Mercury; Փայլական, փ *s.* pyramid.
 Փայլակեմ *S.* Փայլատակեմ; - եցու-ցանեմ *va.* to cause to flash or flare.
 Փայլակն, կան *s.* lightning, flash of lightning; սրավար, արագաթուիչ փ-րեւ, զ, quick, swift as lightning.
 Փայլակնաբար *ad.* like a flash of lightning; - բորբոք *a.* ardent, vivid as a flash of lightning; flashing, dazzling; - կերպ *a.* like lightning; - հար *a.* striking like a thunderbolt; - առնել, to fulminate, to lighten; - ձեւ *a.* like lightning, very luminous, radiant, coruscant; - նամ *vn.* to flash like lightning, to gleam transiently; - նման *S.* Փայլակնակերպ; - նշող *a.* bright as a flash of lightning; - տարած *a.* gleaming flashes; extending, diffused as a lightning flash; - տեսիլ *a.* resembling a flash of lightning, flashing, flaring; - ցայտ *a.* emitting flashes, flashing, sparkling. [flash, light.
 Փայլակումն *s.* flashing; lightning; Փայլատակեմ, եցի *vn.* to lighten; to throw out sparks, to scintillate, to sparkle, to gleam, to shine; *va.* to cause to flash or sparkle; - զփայլա-տակուն, to make the lightning flash; բոց անային յաչայ նի - կեր, divine fire flashed from his eyes; - կէ *v.* imp. it lightens; - եցուցանեմ *S.* Փայլատա-կեմ *va.*; կայծակուն յաչայ -, to flash fire from the eyes.
 Փայլատակն *pl.* - կունք *s.* lightning, flash; spark; brightness, brilliancy; thunderbolt.

Փայլատակումն *s.* lightning, flashing; coruscation, scintillation, fulguration; sparkling; thunderbolt; - կմամբ սա-տակել, to thunderstrike; - կունս տե-ղալ, to rain lightnings & thunderbolts.
 Փայլեմ, էջի *vn.* to shine, to glitter, to gleam, to flash, to sparkle, to glisten, to be resplendent; *va.* to cause to shine, to give a lustre or brightness to, to polish, to furbish, to burnish; ինդութիւն փայլէ յաչայ նի, joy shines in his looks; - եցուցանեմ *S.* Փայլեմ *va.*; * - զլօշկիս, to black or polish shoes; - եցուցիչ *s.* polisher.
 Փայլիմ *S.* Փայլեմ *vn.*
 Փայլիւն *s.* brightness, lustre, refulgence, brilliancy, splendour.
 Փայլող *a.* shining; *s.* *S.* Փայլածոն.
 Փայլումն *s.* resplendence.
 Փայլուն *a.* clear, polished, bright, shining, sheen, splendid, brilliant; - պղինձ, brass, yellow copper; - ապ *a.* resplendent.
 Փայլփայլումն *s.* resplendency.
 Փայծաղն, զան *s.* spleen, milt; - ա-ցաւ *a.* spleen-sick, troubled with the spleen, splenetic; *s.* spleen, melancholy; - ոտ *a.* splenetic, splenish.
 Փայծեղն, զան or ծղան *S.* Փայծաղն; - փշ *s.* bot. spleen-wort, miltwaste, ceterach; *S.* Տերեւիք.
 Փայտ, էջ *s.* wood; tree; - կենաց, the Holy-Rood, the Cross; bot. tree of life, lignum-vitæ, guaiacum, thula or thuya; - խնկոց, odorous, scented wood; - իւղոյ, olive-wood, olive; ինչին -, fragile wood; - այրելի, fire-wood; - հարկանել, պատառել, to cut wood; to cut down, to fell; - ընկե-նուլ, to draw or cast lots; կախել զ-է, to crucify.
 Փայտաբեր, էջ *a.* producing wood; *s.* wood-carrier; - գործ *a.* made of wood, wooden; - ծոն *s.* wood-coal, charcoal.
 Փայտակ *s.* chem. pyrolignite.
 Փայտակերտ *a.* built of wood, wood-
 en; *s.* wooden bulding, scaffolding, plank; - կերտիկ *s.* nest made of twigs; - կիր *s.* wood-carrier; - կոյտ *s.* heap or pile of wood; pyre, funeral pile; - կո-տոր, էջ *s.* wood-cutter; - կոփ *s.* car-
 penter, joiner; - հատ or հար, աչ *s.* woodsman, wood-cutter, --cleaver, feller; axe, hatchet; - հատութիւն or -հարութիւն *s.* wood-cutting, felling,
 93

clearing; -մած *a. mar.* planked, covered with wood, wainscotted; յարկ *a.* wooden roofed; *s.* wooden roof; յին *a.* ligneous, woody; -համ. աջայ *vn.* to become wood, to be changed into wood; հց. to be enumbed, to become stiff; շատ *S.* Փայտաւէտ; -պաշտ, հց *a. s.* tree-worshipper, idolater; -պաշտութիւն *s.* tree-worship, idolatry.

Փայտաւ, աջ *s.* hatchet, axe; hoe, mattock, spade, pick-axe.

Փայտաւէտ *a.* abounding in forests, woody, sylvan, woodland; -բար, հց *a. s.* wood-gatherer; -բար *s.* lignite.

Փայտեր *S.* Փայտաբեր. [en, woody.

Փայտեայ, -եղէն *a.* of wood, wood-Փայտիկ *s.* small wood. [work.

Փայտփորութիւն *s.* carpentry, wood-Փայտփոր *S.* Մուկն.

Փայտան *s.* easel, wooden horse.

Փայտփոր *s.* zool. wood-pecker; կա-նանէ - , hick-wall, hickway; - ծովա-յին, sea-pik, pica marina.

Փայփայտեայ *s.* pretty ways, caressing, coaxing; cajoling, fawning, flatter- ing.

Փայփայտեմ, էջի *va.* to pet, to take great care of, to nurse tenderly, to fondle, to caress, to make much of; to fawn upon, to cajole, to flatter.

Փանաբ, ի *S.* Փանաբի; -ապէս *ad.* meanly, poorly.

Փանաբի, բւոյ, բեայ *a.* weak; mean, vile, worthless, contemptible, poor, miserable.

Փանաբիմայ *a.* weak- or poor-mind- ed, of slender parts; -ուծի *s.* slender wit, mediocrity, weakness or poverty of mind. [ness, smallness, meanness.

Փանաբութիւն *s.* weakness, slender- Փանաբմ *S.* Փաղամ. round.

Փանաբանդեմ *va.* to enclose, to sur-

Փանաբանեմ *va.* to rend asunder, to tear to pieces, to dilaniate.

Փանդեան, դան, -գիւ, դապ, - գիւն, դանայ *s. mus.* pandura, three- stringed guitar; trumpet. [carpenter.

Փանդուրակ, այ *s. Pers. w.* son of a Փանդուրակ *s. mus.* jew's harp.

Փանդանահար *s.* player on the pan- dura, guitar-player, guitarist; trum- peter.

Փաշաման *s. Pers. w.* anguish, afflic- tion; blame, reproach; - կրեմ, to suf- fer invectives; to receive reproaches.

Փապ, -ար, աջ *s.* crevice, rift, cleft;

cave, cavity, hollow, hole; *a.* hollow. Փապարեմ, էջի, -բիմ, էջայ *vn.* to become callous, to harden.

Փառ *s. S.* Մեղեղի; thin skin, pel- licle, cuticle, film, husk; *anat.* se- cundine.

Փառաբանական *a.* laudable; -կից *a.* praising with another; glorified to- gether; -բանեմ, էջի *va.* to laud, to praise, to glorify; -բանիչ *a.* praising, glorifying; -բանութիւն *s.* laud, praise, glory, honour; -բաստութիւն *s.* happi- ness; -զարդ, հց *a.* adorned with glory, glorious; -զարդեմ, էջի *va.* to cover with glory, to load with hon- ours, to render glorious; -զարդութիւն *s.* glorious ornament, glory, honour; -զնոսի *s. ast.* Mars; -ինդիր, գրայ *a.* seeking for glory, ambitious, vain- glorious; -ինդրութիւն *s.* ambition; -կից *a.* equally glorious, having the same glory as another, sharing an- other's glory; -կցութիւն *s.* identity of glory; -հեղ *a.* very glorious, majestic; -մոլ, հց or աջ *a.* greedy of glory, vain, very ambitious; -մոլեմ *vn.* to thirst for glory; -մոլութիւն *s.* inordin- ate love of glory, insatiate or immoderate ambition; -սէր *a.* fond of glory, full of vanity, ambitious, vain; -սէ- րեմ *una.* to be fond of glory, to as- pire but to glory; -սիրութիւն *s.* love of glory, ambition, vanity; -տենչիկ *a.* greedy of fame, thirsting after glory; -տրեմ, էջի *va.* to praise, to laud, to glorify; -տրութիւն *s.* laud, exaltation, glorification; -ցի *S.* Փառաւոր; -ւա- զեան *a.* of high family, princely.

Փառաւոր *a.* glorious, illustrious; - աւնեմ, to pay honours to, to glorify, to praise, to celebrate, to extol; - լի- նեմ, to be glorious, glorified, honoured, extolled; -ակից *a.* glorified with another; -ապէս *ad.* with much hon- our, gloriously, magnificently, pomp- ously; -եալ *a.* glorified, glorious; -եմ, էջի, -եցուցանեմ *va.* to glorify, to render honour & glory, to honour, to exalt, to praise, to magnify, to cele- brate; -ընկալ *a.* praiseworthy; -իչ *a.* glorifying; -ութիւն *s.* glorification; glory, magnificence, pomp, splendour; -թեամբ *S.* Փառաւորապէս.

Փառորսակ *a.* fishing for praise.

Փառունակ *a.* glorious.

Փառք, ոայ *s.* glory; honour, praise,

fame, renown, celebrity; majesty, splendour, magnificence; փառք *ad.* gloriously, with glory, pompously, splendidly; շմարիմ, անարատ or անսպաւր, անեղծ, անկապուտ, շքեղ, յաւերժական - , true, spotless, solid, real, great, imperishable glory; սուտ, փախստական, մոտի, կորստական - , false, fleeting, vain, perishable glory; սիրել զփառս, to love glory; փառս ստանալ, to acquire fame or glory; փառաց ի փառս բարձրանալ, to be raised or exalted to the highest pitch of glory; ընծանալ ի փառս, to be in a fair way to glory; անկապուտ փառս անձին համարել, to put one's chief glory in; ուղիղ փառս ունել, to be of an orthodox belief or profession, to have a catholic sense; տալ փառս Աշ, to glorify God, to give or render glo- ry to God, to thank God; քն փառաց մեռանել, to die for glory; անկանել փառք, to fall gloriously; յաւերժա- ջուցանել զփառս իւր, to make one's glory eternal; կնիք տալ փառաց, to put the seal to one's fame; տենչալ փառաց, զակաւիլ զհեռ փառաց, to aim at glory, to pursue glory; աղար- տել զփառս իւր, to tarnish one's glo- ry, to stain one's reputation; աղօտա- ջուցանել, նսեմացուցանել զփառս իւր, to obscure, darken or efface one's glory; անկանել ի փառաց, to abase, degrade or dishonour oneself; առանց փառաց, inglorious; փառաւորեալ փա- ռք, covered with glory, with laurels, renowned, famous; շքեղապանծ փա- ռք, with extraordinary splendour; փառս քեզ համարեմք, make it your aim & glory to...; տեսէք, մի գուցէ քաղտեմք ի փառացդ, take care not to lose your renown; անմահական փառս յաւերժ քեզ այս, this will bring you immortal glory; նսեմացեալ ան- հետանայր գողցես եւ - նր զոյգ ընդ բաղդին, his glory seemed to be eclipsed with his fortune; ի փառս Աշ, to the glory of God; - Հօր. &c., the « Gloria Patri », &c.; - Տէն! - Աշ! glory to God! God be praised! thank God! - քեզ, Տէր, glory to Thee, o God; - ի բարձունս Աշ, glory to God in the highest; Որում միայն զայեւն - , to Whom alone glory belongs.

Փաս *s.* pitcher, jug.

Փասեան or սիան *s.* pheasant; էգ - ,

hen -; արու - , cock -; ձագ - , pheas- ant-poult; - ծովային, sea-pheasant, cracker, pin-tail duck; -արքած *s.* pheasant-breeder; -արան or -ոց *s.* pheasantry, pheasant-walk.

Փաստ, հց *s.* reason, ground, argu- ment, proof.

Փաստաբան *s.* lawyer, attorney, advocate, barrister, counsel; -ական *a.* argumental, argumentative, orator- ical; -եմ, էջի *va.* to reason, to seek or allege reasons, to adduce grounds or motives, to plead, to argue; -ուի *s.* argumentation, reasoning, pleading; advocacy, bar.

Փաստական *a.* causative; *gr.* accus- ative; -պատիր *a.* groundless, cause- less, deceitful; -սէր *a.* cavilling, litigi- ous, querulous, contentious; -ւոր *a.* guilty, culpable, unworthy. [causal.

Փաստեանական *a.* blameable; *gr.* Փասր *s.* a wind, phasser.

Փաքուս, բսի *a.* chattering, pratt- ling, tale-bearing, whispering, sland- erous, back-biting.

Փաքեմ, էջի *vn.* to tattle, to re- peat, to whisper, to murmur or grum- ble, to tell tales, to speak ill of, to slander.

Փարազ or Փարաձ *s.* scissors?

Փարազուր *s. Hebr. w.* suburbs, boroughs, market-towns: noblemen, magnates.

Փարսի, հց *s.* fold, sheep-- , pen, cattle-shed; հց. church, convent, ho- tel, &c.; Ժողովել ի - , to bring back to the fold; -ապէս *S.* վանահայր; -եմ, էջի *va.* to stable, to put in a stable, to gather into the fold.

Փարայ *s.* erotic plant.

Փարսա *a.* detached, disunited, dis- persed, removed; -եմ, էջի *va.* to dis- sipate, to disperse, to scatter, to re- move, to drive away, to destroy, to take away; *vn.* to be dissipated, dis- pelled, removed, to vanish; - զհոգս, to charm away, to beguile care; -ե- ջուցանեմ *S.* Փարստեմ *va.*; - զցաւս, to soothe, to allay pain; - զարմուի, to drive away melancholy; -իչ *a.* dis- sipating, taking away, dispelling, re- moving; -ուի *s.* removing away, dis- sipation.

Փարաւազեմ, էջի, -զս տամ *va.* to comfort, to console, to solace, to cheer, to amuse.

Փարալաթեմ S. Փերեւեմեմ.
 Փարաք s. brach, setting-dog; a. libidinous; -ուսն s. luxury. [sense!]
 Փարգաստ *int.* pooh! pshaw! non-
 Փարեղի a. affecting, moving, touch-
 ing; amiable, dear; s. offscum, off-
 scouring, S. Չընն; - առնել, առել, to
 conjure, to beseech, to entreat, to
 beg, to supplicate.
 Փարեմ, էջի va. to embrace, to take
 in, to encompass, to contain; *vn.* S.
 Փարթ, է s. grease; tripe. [Փարթմ.
 Փարթամ, աջ a. opulent, wealthy,
 rich; abundant, copious; -անամ, ա-
 ցայ *vn.* to become or grow rich, to
 thrive; -աշնորհ a. generous, liberal;
 -ապէս *ad.* copiously, abundantly;
 -աջուցանեմ va. to enrich, to render
 rich, to make wealthy; -ուհի s. riches,
 opulence, abundance, wealth.
 Փարթար *conj.* at least.
 Փարթմ, էջայ *vn.* to embrace, to
 clasp in one's arms, to throw one's
 arms round, to hug, to fold or lock in
 one's arms; to surround, to encircle;
 - զմիմեանք, to embrace mutually;
 - զիւրիւր, to apply oneself, to give one-
 self up to; - զփառօք, to be ambitio-
 us; S. Մունդ.
 Փարթաբար *ad.* like a pharisee;
 -կան a. pharisaical, hypocritical; -
 կանութիւն s. pharisaism.
 Փարթեցի, ցւոյ s. pharisee; *fig.* -
 hypocrite; -ութիւն s. pharisaism, hy-
 pocrisy.
 Փարուազ s. Ar. w. skirt. [pocrisy.
 Փարումն s. embrace, hug, clasp,
 fond pressure. [flagon, tankard.
 Փարչ, Փարջ, է s. water-pot, jug,
 Փարսախ s. Pers. w. parasang, ancient
 Persian measure of length = 4 stadii
 or about 4 miles. [-խաղալ S. Կոշառ.
 Փարս a. Ar. w. odd, uneven; դար եւ
 *Փարտեմ S. Փերեւեմեմ & Չըննեմ.
 *Փարտիչ or Փարթոյ s. oven-cloth
 or broom. [ing.
 Փարփառ a. bright-eyed, mild-look-
 ing.
 Փարփար s. zool. moor- or water-hen,
 coot, fen-duck, S. Հաւալուսն; *bot.* se-
 curidaca, emerus, hatchet-vetch.
 Փարփազ or Փարփաք, -անք s. desire,
 wish, eagerness, longing; -ելի a. de-
 sirable, covetable; -եմ, էջի *vn.* to
 desire, to wish, to long for, to want;
 -է տեսանել զբեդ, he desires to see
 you; -էջուցանեմ va. to excite the
 wish for, to render desirous, to in-

spire desire; -ուսն S. Փարփաք; կատա-
 րել, ցուցանել զ-, to content, to sat-
 isfy; որով է - ածէ զնո, with which
 he excited desire in their hearts.
 Փարփազոյն a. more delicate; -լի a.
 delicious, delightful, charming; -խոս
 a. gentle-voiced, sweet-tongued; -
 կան S. Փարփալի; -կեայ a. tender,
 delicate, living delicately, leading a
 dainty life, foppish, effeminate, volup-
 tuous; -լինել S. Փարփալամ; -կեր,
 աջ a. dainty-mouthed, nice, sweet-
 toothed; -կերութիւն s. daintiness, deli-
 cateness, nicety; -կեցութիւն s. delicate
 or voluptuous life, daintiness, soft-
 ness, delicacy, effeminacy; -ձայն a.
 tender-voiced; -մորթ a. soft-skinned;
 -նամ, աջայ *vn.* to soften, to become
 tender, soft; *fig.* to become nice, deli-
 cate, to get soft or effeminate, to live
 in idleness, in pleasures, to pamper
 oneself, to give oneself up to effemin-
 acy or voluptuousness; - յանկողինս,
 to throw oneself listlessly or lazily on
 divans or couches, to sleep in soft
 beds; - որովայնիւ, to addict oneself
 to epicurism; ածն փարփազեալ, a
 duly kept feast or festival.
 Փարփալ S. Փարփալութիւն.
 Փարփալեմ a. fond of softness, of
 delights, dainty, voluptuous, effemin-
 ate; -սիրութիւն s. love of delicacy, of
 delights, voluptuousness, effeminacy;
 -սիրտ a. tender- or soft-hearted, feel-
 ing, sensible; -անոյց a. bringing up
 delicately; -անուշ, -սուս a. brought
 up delicately, petted, delicate, nice;
 - մանուկ, petted, spoiled child, child
 cockered too much, brought up in la-
 vender; - կեանք, softness; -վանկ a.
 child-voiced; -վար a. wanting deli-
 cate care; -ցուցանեմ va. to soften,
 to render tender; to take the great-
 est care of, to pet, to render delicate,
 soft; - զծոմական առուրս, to banquet
 on fast days. [tractable, docile.
 Փարփալեմ, էջ a. soft-mouthed,
 Փարփալի, Փարփալին a. very delicate,
 dainty, most tender, young, fresh, new.
 Փարփալութիւն s. delicacy, tenderness;
 effeminacy, daintiness, delight, plea-
 sure, voluptuousness; - խղճի, scrup-
 ulousness of conscience, scrupulosity;
 - իմաստից, niceties or delicacies
 of thoughts; - սրտի, ակործակի, de-
 licacy of heart; - of taste; - կերա-

կրոց, luxurious feeding, delicacies,
 dainty meats, good living; արօք -է,
 pleasant pastures; պարտեղ -է, garden
 of delights; օր -է, holiday; է չան
 դերձս -թէ զարգարեալ, tastefully,
 daintily clothed or dressed; ընկզմի
 է -ս, to revel in voluptuousness; S.
 Հատանեմ.
 Փարփալ, փկի a. delicate, soft, dain-
 ty, voluptuous; delicious, tender,
 nice, exquisite; charming, gentle,
 graceful; holy, sacred; -ս *ad.* deli-
 cately, tenderly, gently; - ակործակ,
 fine taste; - խղճ, tender or scrupul-
 ous conscience.
 Փարփալ *vn.* med. to wheeze.
 Փարփալութիւն s. L. w. February.
 Փարփալայ or -գէնայ, էջ s. *bot.* ruta,
 rue; վարի - , wild rue, ruta sylves-
 tris, harmala.
 Փարթակ, աջ s. hive, bee-hive.
 Փարթի, էջ s. tent-curtain, curtain;
 linen; breadth; - լերանց, side or
 spur of mountains; - պատուհանաց,
 shutter; - իմ *vn.* to be divided in two.
 Փարթմիսի s. Chald. w. phelmoni, such
 a one; էրթմիսի - , or - էրթմիսի, in such
 & such a place.
 Փարթիկ, -ձող, է or ոյ s. shell, husk;
 - պաղոց, rind, peel, paring; - ծառոց,
 bark; - ընկուզի, nut-shell; - ձուլոյ,
 egg-shell; - ընդեղինաց, pod, cod,
 husk; - խեցեմորթից, oyster- or tor-
 toise-shell; scale; - արեւելեան, co-
 culus Indicus, fisher's berry.
 Փարթիկ s. chem. pycrotoxine.
 Փարթիկեմ, էջի va. to bark, to peel,
 to pare; - զընկող, to shell nuts.
 Փարթիկ s. Pers. w. refined sugar;
 candy. [corn-flower; S. Հոգմածաղիկ.
 Փարթիկ, է s. Gr. w. *bot.* blue-cyanus,
 Փարթիկ s. *bot.* betony.
 Փարթիկեմ, էջի va. to cleave, to
 rend, to tear, to divide, to open, to
 break, to burst; - կիմ *vn.* to be divid-
 ed, separated, to be in discord, to dis-
 agree; - կեալ կոկորդ, open-mouth;
 gaper; - կուած s. lode; - կուածի s. open-
 ing, cleft, aperture, chasm.
 Փարթիկիմ S. Փարթիկիմ.
 Փարթիկ, էջ s. spouse, bridegroom;
 husband; son-in-law; -ածու, աջ s.
 bride's man or maid, paranymp; -
 ալան a. pertaining to the bride-
 groom, marital, conjugal; -անամ, ա-
 ցայ *vn.* to espouse, to marry a person's

daughter, to be or become a son-
 in-law; -անուէրք s. espousals, nupti-
 als; -ացուցանել va. to marry, to give
 one's daughter in marriage; -արան
 s. wedding-chamber; nuptial bed;
 -իմ S. Փարթիկեմ; -ութիւն s. nuptials,
 marriage, wedding; -օրէն *ad.* like a
 bridegroom. [paranymp.
 Փարթիկ, էջի va. s. bride's man,
 Փարթիկ, էջ s. pluck, pull.
 Փարթիկ, էջի va. to pull or pluck out,
 to depilate; - զփետուրս, to pluck or
 strip off feathers; - զէրս, զմորուս,
 to tear out the hair or beard; * - զքթ,
 to fleece a person.
 Փարթիկ s. tearing out of the hair.
 Փարթիկ, արոց s. feather; նուրբ,
 մանր -ք, down, soft feathers; * խոշոր
 -ք, master or longest quills; յարա-
 րել զ-ս, to preen, cleanse or dress
 the feathers; աւել է փետրոց, feather-
 Փարթիկ S. Փարթիկ. [broom.
 Փարթալար a. plumigerous, plumy;
 -թափ a. featherless, stripped of
 feathers, plumeless, bare, plucked; -
 առնել, to pick, to shake the feathers,
 to pluck; - լինել, to moult, to change
 feathers; -լի, լիւր or լից a. well-feath-
 ered, covered with feathers, plumy;
 պաղեղ - , plumeallum; -մորուս a.
 wattled; -ուայր a. feather-edged;
 -տախտակ, feather-edge; -վաճառ s.
 feather-seller; -ւոր a. feathery, fea-
 thered, plumous; -ւորութիւն s. plumo-
 sity; -փոխ լինիմ *vn.* to moult; -փո-
 խութիւն s. moulting; ժամանակ -թէ,
 moulting-time.
 Փարթիկ s. soft feather, down.
 Փարթալարի s. plumipede.
 Փարթալար s. L. w. February. [pedlar.
 Փարթալ, աջ s. huckster; չընող - ,
 Փարթիկեմ, թեմ, տեմ or լերթեմ
 էջի *vn.* to dress oneself with studied
 elegance, with affected neatness, with
 too great attention to effect, to be
 very spruce or smart; to bridle up,
 to strut, to carry proudly, to walk
 with affected dignity.
 Փարթ, էջ s. piece, bit; -եմ, էջի va.
 to tear, to rend, to lacerate.
 Փարթիկ, քարի s. *bot.* samphire, pars-
 ley-pert, crithmum. [laca sativa.
 Փարթիկ s. *bot.* purslain, portu-
 փէջի, ցւոյ, ցեայ a. one-handed;
 Փէք a. miserable. [one-armed.
 Փթալար a. in full bloom.

Փթթեմ, էջի *va.* to put or shoot forth, to cause to blow or blossom, to deck with flowers; -իմ *vn.* to sprout, to germinate, to shoot; to blow, to bloom, to blossom, to open; S. Բնդ.
Փթթինազարդ *a.* beautifully flowering, bloomy.

Փթթիթ *s.* shoot, sprout, blossoming, blooming; *a.* blossomed, flowered; Ի -ս չարկանիլ, to blow.

*Փթթիթ *s.* dried cow-dung for fuel.

Փթթուր *s.* powder, dust, sand, &c.

Փթթանք *s.* particle, fragment, grain.

Փթթիմ, էջայ *vn.* to dry up, to fall to dust. [friable, frangible.

Փթթուռիկ *a.* reducible to powder,

Փթթակէ *s. Gr. w.* prison, jail.

Փթթաք, Ի, -ս *s. Gr. w. ast.* phylax.

*Փթթայ, էջ *s. med.* lint, scraped lint.

Փթթկոն or կուռն, -իպան *s. Pers. w.* large cross-bow, arbalest.

Փթթոսփայ, էջ *s. Gr. w.* philosopher: chorister, singer; -ական *a.* philosophical; -եմ *S. Իմաստասիրեմ*; -ուհի *s.* philosophy. [sophers.

Փթթոսփայեմ *s.* chief of the philosophy.

Փթթոսփայ, աջ *S. Թիթոսփայ.*

Փթթոն, Ի *s. Gr. w.* cloak, mantle; priest's mantle; -աւոր *a.* wearing a mantle.

Փթթ, փթթի or օթթ *a.* spotted, stained, sullied, dirty; unclean, impure, obscene.

Փթթ, փթթայ *s.* elephant; - մասակ, she -, female -; փթթին փթթի, trumpet- ing of the -, « barrit »; S. Թանիք.

Փթթի, չւոյ *s. bot.* pine-tree; S. Հա- շարի, beech-tree.

Փթթ *s.* excrement; - բերեւ or դաւ ի բերան, - ի բերան դաւ *med.* iliac passion, twisting of the intestines, volvulus, S. Վերադարձութիւն.

Փթթաւ *a. Gr. w.* poor, miserable.

Փթթակ, աջ *s.* fir-cone, pine-cone.

Փթթ *s. S. Թիթ*; fish-scale; - or -ա- կէ *s. Gr. w.* arrest, prison.

Փթթնիկ, նիկի or նկան *s. Gr. w. S. Ար- մաւ*; phenix; Phœnician; - աշխարհ, Phœnicia.

Փթթնիկեան or փթթնիկեան *a. Gr. w.* physical; *s.* physician; natural philo- sopher. [basket, pannier.

Փթթիթ or րիտ, րտան, րտունք *s. Gr. փթթ*, Ի *s.* rubbish, ruin.

Փթթամ *vn. ast.* to wane, to diminish.

Փթթիմ, փթթ, փթթաւ or փթթաւաւ

vn. to fall, to fall or sink in or down, to crumble, to fall or go to ruin.

Փթթ *a.* falling, crumbling; -ակ *S. Գլաւ* *s.* pilau, stewed rice. [թթ.

Փթթ *a.* lazy, cowardly, pusillanim- փթթ *S. Գլանամ*. [ous.

Փթթանեմ, զի *S. Թրուցանեմ.*

Փթթաւ, փթթ *s.* destruction, ruin, waste.

Փթթանեմ, զի, փթթ *va.* to beat down, to cause to fall, to destroy, to demolish, to ruin; to rout, to defeat, to disperse. [S. Թիթեւ.

Փթթան, աջ *s.* piece, bit, particle; *a.* փթթաւոր *s.* tufa stone.

Փթթեւ *a.* friable, frangible.

Փթթեմ, էջի *va.* to pound, to crush, to crumble, to bruise, to grind; to

roast, to toast, to torrefy.

Փթթուռ *a.* friable. [contamination.

Փթթանք *s.* spot, impurity, foulness, փթթեմ, էջի *va.* to stain, to foul, to

sully, to maculate, to contaminate.

Փթթիկ *S. Թիթ*. [contaminated.

Փթթիմ *vn.* to be stained, sullied, փթթ *S. Թթանք*. [bad, vile, abject.

Փթթուռ *a.* soiled, dirty, impure, filthy, փթթաւոր *a.* ad. with many elephants;

- բաղմունքի, herd of elephants; - չեծեաւ *a.* mounted on an elephant;

- պան, աջ *s.* cornac, elephant-driver, mahout; - պեւ *s.* chief-cornac; - քաղ *s.* half-elephant-half-goat, chimera.

Փթթուռ, փթթայ *a. s.* Philistine.

Փթթաւ *a.* moving, touching.

Փթթամ, աջայ, զեաւ, փթթիմ, է- յայ, կեաւ *vn.* to be deeply grieved at, to have one's heart full of pity, to be

much touched, moved; փթթեցաւ յարաստեաց, his eyes filled with

tears. [weep, emotion: spleen.

Փթթուռ, փթթուռ *s.* inclination to փթթուռ *s. Gr. w. bot.* mullein, shep-

herd's-club, torch-weed, verbascum.

Փթթուր *s.* elephant's tusk, ivory; -այ, -եայ, րեկի *a.* ivory, made of ivo-

ry; *s. S. Թրուր*. [elephant.

Փթթուր *s.* elephant's foal, young փթթանամ *S. Պրաքանամ.*

Փթթ *S. Թեւեկ*. [dung-beetle.

Փթթեան, գռան. գռունք *s.* scarab, *Փթթեմ or փթթեմ *S. Զուգեմ.*

*Փթթի *a.* dirty, filthy.

Փթթեմ, էջի *vn.* to puff, to blow; to sneeze; S. Մանչեմ.

Փթթիւն *s.* bellowing; sneeze.

Փթթեր, էջ or աջ. -բայ *a.* produc- ing thorns, spiniferous; -գգած, - զգգած *a.* covered with thorns, thorny; -էջ *a.* full of thorns or briars, thorny, braky, prickly, briery; -իւլ *a.* extir- pating briars; - շրթել, to pull up, to root out thorns or briars; -ծին *a.* bearing thorns; -կերպ *a.* thorn-like; -հիւսակ *a.* woven of thorns; -մու, -յեղ *a.* choked with briars, full of thorns; -համ, աջայ *vn.* to grow thorn- y, to bristle with thorns; փթթ. to have one's hair stand on end from terror, to be horror-struck; -հիւլ *a.* made of thorn; - պակ, crown of thorns.

Փթթ, էջ *s.* zizyphus rubra.

Փթթեաւ *a.* thorny; S. Թթեւեւ.

Փթթի *s. bot.* zizyphus lotus, seedra.

Փթթաւ *S. Թթիւլ*; * -իւլ *S. Թթիւլիւլ.*

Փթթայ, փթթիւլ *a.* thorny, spiny, made of thorns. [(շ).

Փթթի *s.* small thorn; *gr.* apostrophe

Փթթ, փթթ *s.* farthing, mite.

Փթթ, էջ *a.* thorny, spinous, S. Թթիւլայն *S. Թթիւլայն.* [Փթթիւլ.

Փթթանք *s. pl.* crumbs, scraps, small փթթիւլ *a.* triturable. [bits, morsels.

Փթթեմ, էջի *va.* to grind to dust or powder, to pound, to bruise, to crush, to triturate, to pulverize; to crumble.

Փթթուռ *s.* trituration, pulverization.

Փթթ, էջ *s.* fold, plait, gather; wrinkle; -եմ, էջի *va.* to fold, to plait; to wrinkle, to contract; -իւլ *vn.* to be folded or plaited; to wrinkle, to puck- er, to shrink, to shrivel up.

Փթթութ, -աւամ, -ային *a.* astring- ent, rough, harsh, sharp, acerb; -ու- թի *s.* astringency, acridity, acerbity.

Փթթոր *s.* top, whipping-top; -եմ, էջի *va.* to spin round.

Փթթորիկ, րկայ *s.* tempest, storm, hurricane, whirlwind; -ս յարուցա- նել, to raise a tempest; - էլ, a tem- pest burst, a storm arose; S. Մրթիկ.

Փթթորկամ, աջաւ, -կիւլ, էջայ, կեաւ *vn.* to whirl, to whirl round; to rush on like a tempest, impetuously; -կեաւ *a.* stormy, tempestuous; impe-

թթորուն *a.* very deep. [tuous.

Փթթուռ, ոյ, փթթութի *s.* folding, plaiting, fold.

Փթթեմ *va.* to irritate or bite the *Փթթիւլ *S. Կրկուռ*. [tongue or palate.

Փթթ, ոյ or էջ *s.* loan, borrowing; anthem, response, antistrophe, anti-

phon; - աւ, - * -ի - , by turns, re- ciprocally, alternatively, mutually; փթթել, - , to ask in loan; - աւաւ, to lend, to make a loan; - աւանաւ, to receive as a loan, to borrow; Է -ս մտանել, to be overburdened by loans, to be obliged to beg; - ուլ կեաւ, to live upon trust, or upon credit.

Փթթաւանակեմ *va.* to retribute, to requite, to remunerate, to reward; -բերաւոր *ad.* metaphorically; -կան *a.* metaphorical, figurative, allegoric- al; -բերեմ, էջի or րի, րեւ *va.* to transfer, to transport; to transpose; to translate, to change: to reward: to succeed; -բերուի or ուլի *s.* trans- port; translation, removal; allegory; *rhet.* metaphor; -բնակ *a.* translocated, foreign; -բնակեցուցանեմ *va.* to trans- locate, to change residence or place; -բնակիւմ *vn.* to emigrate, to remove; -բնակութիւն *s.* emigration; -բնականիւմ *vn.* to change nature, to be trans- formed; -բնակութիւն *s.* transmigration; -գործեմ *va.* to execute the like, to make a copy; -գործութիւն *s.* taking a copy, copying; -գրեմ *va.* to trans-cribe, to copy; -գրան *va.* to trans-fer; -գարձ *s.* reciprocity, return, re- compensate, compensation; *a.* reciproc- al, mutual, respective, alternative; -անկիւնիւլ *geom.* alternate angles; -գար- ձաբար *ad.* reciprocally, mutually, alternatively, vice-versa; -գարձեմ, էջի *va.* to recompense, to reward; to return like for like; -գարձութիւն *s.* reciprocity; compensation; -գրական *a.* contagious, infectious, S. Տարափո- խիկ; -գրապէս *ad.* similarly; -գրեւի *a.* transmissible, transportable; -գրեմ, էջի *va.* to transpose, to transfer, to transport, to displace; to remove; to copy; to translate; *vn.* to depart from this world, to die; -գրութիւն *s.* trans- port, transposition, transmission, translation; removal; -կերպեմ, էջի *va.* to transform, to metamorphose, to transmute, to change; -կերպութիւն *s.* transformation, metamorphosis, change; *rhet.* trope; -կոչեաւ *a.* invit- ed, called on; -Հասարց լինիւմ or դաւա- նիւմ *va.* to repay a loan; to reward, to remunerate; -Հայիւր *s.* anthem; - Հեւեմ, &c. S. Փոխակերպեմ, &c.; -մարձեաւ *a.* taken up, translated to heaven; -մուսնութիւն *s.* metamery;

allelology; allelobasy; յեղեղեմ *va.* to convert reciprocally, to the contrary; յեղեղեմ *s.* mutation, change.

Փոխան *pr.* instead of, in the place of, for; *S.* Փոխանորդ.

Փոխանագիր *s.* bill of exchange, bill, note, draft; փոխանցել *զ-*, to endorse a note or bill; *S.* Բնորոշեցութիւն.

Փոխանակ *pr.* instead of, in place of; in exchange or in return for, as a reward for; - նր, in his place; - ընդ, instead of; - զի, whereas; for as much as, since, because; անձն ըստ անձին նր, your life shall be surety for his; ասել - ուրուք, to say in a person's name.

Փոխանակ, *ի* *s.* substitute; lieutenant; vicar; successor; exchange, barter, compensation; - աւ *ad.* by turns, alternatively, reciprocally, mutually; - արքայի, vice-roy; - բռնի, vice-consul; proconsul; - հանդերձից, change of clothes, changes of raiment; արարի - ըստ զԵգիպտոս, I have given Egypt as your ransom.

Փոխանակաբանեմ, *էջի va.* to answer, to contradict, to gainsay; - բար *ad.* in one's name; - կալ *S.* Ետեղակալ; - կալարձուծի, - կատուծութիւն *s.* remuneration, recompense; - կազիր *S.* Փոխանագիր.

Փոխանակեմ, *էջի va.* to exchange, to make an exchange, to barter; to substitute for, to fill the place of; to succeed; to permute, to alternate; to compensate, to counterbalance; - զտեղի, to take the place of, to substitute for; - զանձն *ի* վերայ ճշմարտութե, to give oneself for the truth; - զոք *ի* վերայ ապահովութե հասարակաց, to sacrifice a person for the public safety; - զկեանս իւր *ի* վերայ ուրուք, to hazard one's life in defence of a person; զմահ չե կենաց -, բան..., to die rather than yield...

Փոխանակութիւն *s.* change, exchange, barter, counter-change; supplying the place, substitution; succession, permutation; turn, vicissitude; - բռնի, vice-consulship; proconsulship.

Փոխանկիւն *s.* allogone.

Փոխանորդ, *այ* *s.* substitute, representative; vicegerent, vicar; successor; compensation, equivalent; - արքայի, vice-roy; - պատրիարքի, patriarch's vicar general; - բանաւեաց,

duplicate key; false key; - եմ, *էջի va.* to substitute, to fill or take the place of, to succeed to; - զկեանս, to die; - ութիւն *s.* substitution, succession; vicarship, vicariate; permutation, exchange; compensation.

Փոխանուն, &c. *S.* Գերանուն, &c.; - արար *ad.* denominatively; - ութիւն *s.* rhet. antonomasia.

Փոխանցաբար *ad.* transitorily; - ցալան *a.* moveable, strolling; *gr.* transitive; - ցեմ, *էջի va.* to transmit, to hand down; *vn.* to be converted, turned, changed or transformed; *S.* Փոխանագիր; - ցիւն *s.* endorser; - ցուծի or ցուծիւն *s.* transmission; transition; endorsement; mech. translation.

Փոխապարտ, *ից* *s.* debtor.

Փոխառու, *այ* *s.* borrower; - ութիւն *s.* borrowing.

Փոխաստեղծեմ *S.* Փոխակերպեմ.

Փոխաւաճառութիւն *s.* commerce.

Փոխատուութիւն *S.* Տաւադարձութիւն;

- տու, *այ* *s.* lender; - տուութիւն *s.* loan;

- արական *a.* successive; - արեմ, *էջի va.* to retribute, to requite, to recompense; *S.* Փոխադրեմ; - արուհի *s.* restitution, restoration, retribution, recompense; change, mutation; lending.

Փոխարէն, *բինաց* *s.* recompense, compensation, retribution, remuneration, reward; return, requital, satisfaction, revenge; *pr.* in exchange or return for, instead of, for; *ad.* reciprocally; - փաստուն, amends, indemnity, reparation; - այցելութիւն, return visit; դարձ - բինի, condign recompense; առնել զդարձ - բինի, to give like for like; հատուցանել զ-փաստուն, to make up to, to indemnify for.

Փոխարէնատուութիւն *s.* recompense.

Փոխարկեմ, *էջի va.* to compensate, to return, to reward, to content, to satisfy, to acknowledge; to indemnify, to requite; - նիւն *s.* compensator; - նուծի or նուծիւն *s.* compensation.

Փոխարկական *a.* mutable.

Փոխարկեմ, *էջի va.* to convert, to change, to turn, to transform; - կիմ *ի* խելաց, to become mad; - կիւն *s.* phys. commutator; - կուծիւն or կուծիւն *s.* conversion, change.

Փոխարքայ *s.* vice-roy, vizier; - ալան *a.* vice-regal; - ուն *s.* viceroyalty, viceroyship.

Փոխաւորեմ *va.* to borrow.

Փոխելաբանեմ *vn.* to talk nonsense, to rave, to dote; - լանամ, *այցայ vn.* to go mad; - լապատճառ լինիմ *vn.* to adduce or allege pretexts, to make pretence of, to feign, to counterfeit; - լուծիւն *s.* mental alienation, madness, insanity.

Փոխեմ, *էջի va.* to change, to convert, to transform, to modify; to remove, to displace, to transfer, to transport; to succeed; to translate; - զհրամանս or զիրաւունս Տեան, to transgress God's commandments; - զհանգերէս, to change one's clothes; - զապակի, to shift one's shirt or shift; - զբնակութիւն, to shift one's quarters, to remove; - զկարծիս, to alter or change one's mind; - զպատիւ, (աւճառել) to commute a punishment; - զաչալ յերկինս, to raise the eyes to heaven; - *ի* հայ լեզու, to translate into Armenian; *S.* Լեզու.

Փոխիմ, *էցայ vn.* to change, to be changed or modified; to be transported, to leave, to remove; to go, to pass; - յձե, - յաստեացս, to depart this life, to cease to live, to die; - *ի* կաւաղութի, to break or fall into a fit of rage; - մտք *ի* ..., to transport oneself in thought to ...

Փոխընդեայ *s.* food made of the flour of parched corn, as helvā, &c.

*Փոխընդիս *s.* hasty-pudding; - *ի* կալթանէ, frumenty.

Փոխիւն, *խնդր* *s.* flour of parched corn; hasty-pudding made of butter & honey.

*Փոխնորդ *s.* change of clothes.

Փոխորդ, *այ*, - *ի* *s.* interest, fruit of loans; - ութիւն *s.* tradition.

Փոխումն *s.* change, mutation; - յձե, passing from this world to the next, exit, decease, death; - Ս. Կուսի, Assumption.

Փոծորեմ *S.* Պղտորեմ.

Փոկ, *ոց* or *այ* *s.* thong, leather thong, strap, girth; leather whip; zool. phoca, seal, sea-calf; - գօտի, leather belt; - անվախճան mech. endless strap.

Փոկակապ *a.* bound with thongs; - հանութիւն, - ձեւութիւն *s.* art or calling of a cordwainer, saddler or harness-maker; *S.* Փոկեայ *a.* leathern. [maker, &c.

*Փոկէմալ *a.* leather-sieve.

Փոկանա, web-footed, fin-, fin-toed.

Փոկուռի *s.* bot. black-alder, frangula.

Փող, *ից* *s.* throat; neck: street; corridor, lobby, passage, gallery; - սրուակի, neck or gullet of a bottle; ունել զոք *էջի*, to seize or take one by the throat, to arrest.

Փող, *ոց* *s.* trumpet, horn; *ից* *s.* apostle; tube, pipe; conduit, canal; reed: asper, mite, sou, halfpenny; money; - ականջաց, ear-trumpet; ձայնատար -, speaking-trumpet; - երգեհոնի, organ-pipe; - ծխաբարի, shank of a tobacco-pipe; - գրէի, barrel; - հրաւրէի, gun-barrel; - կապարեայ, lead-pipe, conduit-pipe; *S.* Խողովակ, Եղէգն; հովուի - bot. water-plantain, alisma; հնչիւն - ոյ, blast of trumpet; *ի* ձայն - ոյ, by sound of trumpet; - հարկանել, հնչեցուցանել, to trumpet, to sound the trumpet, to wind or blow the horn, to play on the horn.

Փողաբար *ad.* like a tube; - գոչ *a.* sonorous as a trumpet.

Փողակ, *այ* *s.* tube-shaped shrine; anat. bronchia.

Փողական *a.* pertaining to the trumpet; - կապ, *ի* *s.* cravat, neck-cloth, stock; - կարգաց *a.* warning by sound of trumpet; *S.* Փողահար; - կացաւ *s.* med. bronchitis; - կցութիւն *s.* band of trumpets; - հար, *այ* *s.* trumpeter, horn-blower, cornetter; - հարուհի *s.* trumpet sounding; - ձեւ *a.* trumpet-shaped; tube-shaped, cylindrical; - նշան *s.* trumpet-signal; - սահարկանել, to signal with the trumpet; - պատ *s.* comfort, comforter.

Փողար, *այ* *s.* minstrel; *S.* Փողահար; - ական սրուակս, trumpeter's vocation.

Փողացաւ *s.* med. angina, quinsy, mumps, the croup, diphtheria; *a.* attended with angina, having a quinsy.

Փողաւոր *a.* gluttonous.

Փողեան *s.* pl. pence, moneys.

Փողեմ, *էջի va.* to trumpet, to announce with the trumpet, to sound the horn, to intimate or warn by sound of a trumpet; to cause to march on to the sound of the trumpet; *vn.* *S.* Հորդան ամալ.

Փողեակ *s.* anat. jugular vein, aorta.

Փողեանոց *s.* the Mint; ոսթիկան - *ի*, Master of the Mint.

Փողեղեմ *S.* Փող հարկանեմ. [lar. Փողնոց *s.* neck-chain, necklace, col-

Փողորջ *s. zool.* lamprey, murena, suck-
 Փողորշ *s.* hair-net, --bag. [stone.
 Փողորմ, էջի *va.* to cut the throat,
 to behead, to slaughter, to kill; -
 զմիմեանս, to cut each other's throats.
 Փողորիչ *s.* cut-throat; -տուճի *s.*
 Փողորակ *S. Ագուգայ.* [murdering.
 Փողոց, այ *s.* street; մանր -, nar-
 row-street, alley; -բ վաճառաց, mer-
 cery, mercer's shops; -բ գնացից ջրոյ,
 water-pipe, --conduit; է -ի, in the
 open street; - տալ, կարել, կազմել,
 թողուլ, to open a way, to fray a way,
 to cut a road through the enemy.
 Փողոցաձեւ *a.* street-shaped; -մէջ
s. middle of a street; յարգար *a.* furn-
 ished with corridors.
 Փողպատ *s.* neck-cloth, neckerchief.
 Փողրակ, այ *s.* Ս. Ագուգայ; pipe; -
 շնորհական, suction-pipe; - փախստի,
 blast-, eduction-pipe.
 Փողփողեալ *a.* woven, furnished
 with fringes or trimmings, fringed.
 Փողփողիմ, էջայ *vn.* to play in the
 light, to shine, to glitter, to sparkle,
 to gleam, to sheen, to blaze, to twinkle,
 to scintillate, to coruscate; to trim, to
 adorn with fringes; to cause to shine, to
 Փռնիկ, &c. *S. Փռնիկ.* &c. [emit rays.
 Փրկի, փութիլ or թի, թով *s.* care,
 solicitude, study, attention, entreaty;
 diligence, promptitude, activity, celer-
 ity, hast, hurry; *a.* active, diligent,
 careful, prompt, vigilant, assiduous;
 - անդուլթ, eagerness, assiduity, in-
 terest, care; - լ, - լ, - լ, - լ, - լ
 փութիլ *ad.* diligently, soon, promptly,
 hastily; փութիլ անդուլթ *ad.* eagerly,
 carefully, earnestly, ardently, passion-
 ately; - առնել, ունել, դնել, - է մէջ
 առնուլ, - յանձին ունել, to be anx-
 ious or zealous about, to apply one-
 self with diligence to, to take to heart,
 to be warm about, to endeavour or
 strive to; - տանել, to take care of, to
 care, to solicit, to watch; - է մէջ
 առնալ, seriously, earnestly; մէջ չէ
 -, that is no matter to us, what is that
 to us? չէ -, չէ ինչ -, no matter, nev-
 er mind, it is nothing; ոչ զի զարթա-
 տաց ինչ - էր նմա, not that he cared
 for the poor; - մեծ էր նր արամ, he
 took great care of that; ոչ - ինչ առ-
 նեմ, I don't care, it is no matter to
 me; ամ - ն, all their care, effort or
 thought; զի - է, what does that mat-

ter? what does it signify? what of
 that? զի - է, քեզ, what is that to you?
 what does it matter to you? զի - է
 ինչ, what does it concern me? what
 does it matter to me? nonsense! -
 ինչ չառնէր, he did not take it into
 account, he took no heed of it; չէ -
 ինչ, it is no matter to me, it is all the
 same to me, I don't care about it, I
 am indifferent about it; չառնեն ինչ -
 զիմեքէ, they care for nothing.

Փրկարար *a.* diligent, prompt, live-
 ly, active. [zealous.

Փրկեալ *a.* fervent, ardent,
 Փրկիւթայ *a.* quick, swift, rapid.

Փրկաւոր *a.* the soil of which is as
 the sand of the desert; - ջուր *a.* of
 turbid or muddy water.

Փռնիկ, - լից, - խառն *a.* covered
 with or full of dust, dusty; - չող *a.*
 mixed with dust; *s.* dusty soil; - տե-
 սակ *a.* like dust, powdery; very small,
 thin, light; - տեսակութիւն *s.* atom,
 mote, minute particles. [water.

Փռնիկ *s.* barley-flour mixed with

Փռնի, շէյ, շէյ *s.* dust; - or - չրա-
 ցան, gun-powder, powder; - կարկոյ,
 tan, oak-bark; - շաքարի, powder-
 sugar; - իւրեփեցաց, sweet-powder;
 - չերաց, hair-powder; տուփ փռնի
 չերաց, powder-box; ամպ փռնի, a
 cloud or whirlwind of dust; գնել ինչ
 է - է - դարձուցանել, to powder, to
 grind to dust, to reduce to powder, to
 pulverize; ընուլ փռնուլ, to cover or
 sprinkle with dust; է - դառնալ, to be
 reduced to powder, to be pulverized;
 to crumble into dust, to moulder a-
 way; - յարուցանել, to raise a dust;
 լ - թաւալել, to roll in the dust; թա-
 թափել զ-, to dust, to beat the dust
 out of, to shake off the dust, to free
 from dust; - զէզդէզ ամբռնայր
 յամպ չառնէր, a thick cloud of
 dust rose up to the skies; - ամպաձեւ
 մրրկեալ զիզացեալ ծածկէ զերկին, a
 cloud of dust arose & obscured the
 heavens; Ս. Մանրամար, վառող, ջա-
 թիւնամ *S.* ի Փռնի դառնամ. [զացք.

Փռնիացուցանեմ *S.* ի Փռնի դարձու-
 թիւն *S.* Փռնիւթ. [յանեմ.

Փռնիացեալ *a.* reduced to dust; di-
 gested.

Փռնու *a.* dusty, covered with dust;
 - իմ, էջայ *vn.* to be covered with, or
 full of dust.

Փռնու, է *s.* anal. scrotum; - անկ, այ
s. scrotocoele; - մեղէն, sarcocoele; - or
 Փռնանկաւոր *a.* affected with scro-
 tocele, ruptured.

Փռնանկութիւն *S.* Փռնանկ *s.*

Փռն, ոյ or էջ *s.* ditch, pit, foss;
 trench, hollow; grave; - or - ս չառա-
 նել, գործել, փորել, to dig a ditch, to
 ditch, to trench; - չառանել քաղա-
 քին, to intrench, to circumvallate.

*Փռնաչառ *s.* grave-digger; - չերձ *a.*
 excavated, hollow.

Փռնացուցանեմ, Փռնափորեմ, Փռ-
 նեմ, էջի *S.* Փռն չառանեմ.

Փռնուց, էջ *s.* Gr. w. fire-fly; -
 անթեւ, glow-worm.

Փռնու *s.* measure, 10th part of a pot.
 Փռնիւթ, է *s.* Gr. w. phosphorus, Ս.
 լուսածին, &c.; - անկ *a.* phosphoric;
 - փանութիւն *s.* phosphorescence.

Փռն, ոյ or է *s.* belly, abdomen,
 paunch; womb, bowels, entrails; con-
 cavity, cavity, hollow; side, part; Ս.
 փռն; *zool.* Ս. Փռն; sea-scorpion, fa-
 ther-lasher, scorpæna; *a.* hollow,
 empty, void; - անթոյ, capacity of
 vases; - նաւի *mar.* keel, ship's bot-
 tom, careen; - սեխի, seed-pulp of
 melon.

Փռնաքերմ *va.* to engrave, to grave;
 - ժանտալով, to etch; - գրող *s.* en-
 graver; - է փայտի, wood-; - ժան-
 տալով, etcher; - գրուի *s.* engraving;
 - լուսագրական, heliographic -; պող-
 պատային -, steel-; փայտեղէն -,
 wood-, wood-cut; - ժանտալային,
 etching; վաճառական-էջ, print-seller.

Փռնած, է or ոյ *S.* Փռնուած; - ոյ *S.*
 Փռնակ *S.* Չորակ. [Փռնուածոյ.

Փռնաչառ *S.* Caesarian; - միւ *a.* in-
 discreet, light of tongue, tattling,
 babbling; - նկեալ *a.* without seam.

Փռնաց *s.* diarrhoea.

Փռնացաւ, է, - ութի *s.* belly-ache,
 pain in the bowels; colick, gripes;
 - ջուցանեմ գանձն *va.* to bend forward;
 - փողոց *a.* with hollowed streets.

Փռնեմ, էջի *va.* to dig, to hollow, to
 ditch, to excavate, to hollow out; to
 sap, to undermine; to engrave, to
 notch, to jag; - զաւս, to tear out the
 eyes. [menian chasuble).

Փռնիւթ *a.* open in front (the Ar-
 Փռնիւթ *S.* Բրիւթ.

Փռն, ոյ or է *s.* trial, test, proof,
 attempt; specimen, sample; experi-

ence, proof; endeavour, undertaking,
 enterprise, expedient; trial, adversi-
 ty, misfortune; temptation; proba-
 tion; *a.* experienced, expert, practis-
 ed; approved, tried, pure; է - ոյ *ad.*
 by or from experience; խիստ -, a
 hard trial; բաղմամբայ -, experience;
 բնադիտական -, physical experiment;
 - ու ուսեալ, taught by experience;
 լինել -, to be experienced, versed,
 exercised; զ- առնուլ, - փորձել, է -
 մտանել, to experience, to make an
 experiment of, to attempt, to make
 attempts, to try, to assay, to prove,
 to experiment; է - արկանել, to put
 to the trial or test, to torture; - փոր-
 ձել վերստին, to renew an attempt,
 to make a new effort; է վերջին - մա-
 տուցանել զինն, to put to the final
 proof; է մահու - գալ, to prove death,
 voluntarily to encounter death; չա-
 յատան նախ զ- առ զորութիւն նր, Ar-
 menia was the first to feel his strength;
 լն նոր - չանդիսի էանց նա, he was put
 to a new trial; մատեաւ եւ յարգարան
 - մահու, even the righteous were in
 mortal danger; գիտեալ զ- առն, well
 knowing what a man he is; զգանից զ-
 առ, he was beaten; - է, he is ex-
 periented, he has much practice; -
 արծաթոյ եւ ոսկոյ է բովս, gold &
 silver are tried in the furnace; Ս. Ջէն.

Փռնական *a.* experimental; empiric;
 tried, proved; - ութի *s.* empiricism;
 - էջ *a.* tried or experienced together.

Փռնան, այ *s.* proof, assay, trial;
 tentative. [tried, tempted.

Փռնանակից *S.* Փռնակից; - ուր *a.*
 Փռնանք *s.* temptation; evil, tribol-
 ation, misfortune, disaster, mischance;
 Ս. Փռնան.

Փռնապետ *s.* arch-tempter, the devil.
 Փռնաական *a.* experimental; - բ *s.*
 touch-needles, assaying piece or slip;
 - ու, այ *a.* experienced, expert; -
 ութիւն *s.* experience.

Փռնաքար *s.* touch-stone.

Փռնեմ, էջի *va.* to attempt, to try,
 to experiment, to make an experiment
 of; to prove, to assay, to put to the
 test; to tempt, to sound, to try; to
 tempt, to allure, to entice; - իմ *vn.* to
 be tried, tempted; to try, to endeav-
 our, to seek; to be purified, refined.

Փռնիւթ, - ձող *s.* trier; tempter; as-
 sayer; Ս. Ջէն.

Փորձուի *s.* temptation; misfortune, calamity; * - ունեւել, to be tempted to; *ի* - արկանեւել, տանեւել, to lead into temptation; յարձեւել - թեւ, to resist temptation; յարձեւել, ընկճել *ի* - թեւ, to succumb to temptation.

Փորոն, *ի* *s.* L. w. forum. [bellow.

Փորոտա՛մ or տե՛մ *տն.* to roar, to

Փորոտի, տւոյ. *բ.* տեւոյ *s.* entrails, intestines, bowels, guts; pith, heart, kernel; - տեւոյ *a.* intestinal.

Փորոտած, *ոյ* *s.* hollow, cavity, excavation; notch, score, hole; - խեւաց, the ventricles or cavity of the brain; - ոյ, *ի* *a.* hollow. [tion.

Փորոտն *s.* hollowing out, excavation.

Փորոտար *s.* stole. [groove.

Փորոք, *այ* *s.* ditch, cavity, hollow;

Փորէ *S.* Սիկի.

*Փորքուծիւն *S.* Որովայնածուծիւն.

*Փու *տն.* pooh! fie! fie for shame!

Փուծ, - *ու* *ad.* hastily, soon; - *աւ* - նել, to rend, to tear in pieces.

Փուծաբան *a.* speedy in speech, quick speaking; - եմ, էջի *տն.* to speak too fast, & too indistinctly; - բար *S.* Փուծապէս; - լի *a.* pressing, important, desirable; - լուր *a.* quick-eared; *fig.* intelligent, sharp-witted; - կամ *a.* earnest, diligent; - ճեմ *a.* swift of foot.

Փուծամ, աջայ, *ա* or աջիւր *տն.* to make haste, to hasten, to be quick, eager, to hurry; to strive, to endeavour; to be diligent, to apply oneself to; - *չ*, to be slow, not to hurry, to take one's time; *փուծարով* առնել զիմն, to do anything in a hurry; *փուծաւ*, quick! make haste! *փուծաւ*, էջ ալսի, come down quickly! *յայն միայն փուծայր*, he dreamed of nothing else than ...; *յայն առաւել փուծամ զի*, my chief desire is to; *եւ զիմն փուծամ մինչեւ կատարեսցի*, & how am I straitened till it be accomplished!

Փուծամահ *a.* hastening death, causing death quickly; - մոռաց *a.* forgetful, oblivious, of short memory; - նակի, - պէս *ad.* in haste, hastily, diligently, promptly, rapidly, quickly, soon; - ջան *a.* diligent, eager, careful, attentive, studious; - սիրտ *a.* eager, impatient, in haste; - ցուցն *s.* haste, eagerness, ardour, zeal; - ցուցանեմ *va.* to make haste, to hasten, to urge, to solicit, to accelerate, to dispatch, to expedite; - ցուցիւ *a.* urgent, earn-

est; - *ւոր* *a.* diligent, careful, attentive, heedful. [quick, speedy, prompt.

Փուծկոտ *a.* very diligent, active,

Փուծով. Փուծոտ *S.* Փուծանակի.

Փուծաւոր. [Փուծապէս.

Փուծուծի *S.* Փուծացուն; - թի *S.*

Փու *s.* crumbling, falling, fall; *ast.*

wane; - *բ.* ruins, rubbish; *ի* - ածեւ,

to ruin, to destroy, to crumble; *ի* -

գաւ, to go to ruin; *լուսին* *ի* - է, the

moon is waning.

Փուլոս *s.* Gr. w. smoke; *a.* smoky.

Փուխ, - *ր* *a.* friable, crumbling.

Փուլած *a.* soft, damp, moist.

Փուլիւ *S.* Կապար.

*Փուլիւ *S.* Դուլ.

Փուլիւ, փնի *s.* root or stalk; bunch, nosegay, bouquet; - *հրեղէն*, bouquet, girandole, crowning-piece; - *ս* *յորի* - նել, to make a nosegay.

Փուլ, փնի *s.* thorn, spine, prickle; *bol.* thistle; *mus.* an Armenian note (°);

- ձկան, bone, fish-bone; - պսակ,

crown of thorns.

Փուլապան, *այ* *s.* Pers. w. body-guard, satellite, life-guard; - զօրք, guard-house.

Փուլն, փուլն *s.* oven; bake-house;

kiln; ծակ փուլն, kiln-hole; - *հացա*

զօրծի, baking-oven; - *խորովածոյ*,

Dutch oven; - *հասարակաց*, common,

parish oven; - *խոհակերպի*, kitchen-

range; - *խնայողական*, economical

stove, soup-kitchen; - *կովնարի*, brick-

kiln; - *կրէի*, portable oven; port-

able air furnace; *ի* - or *փուլն*, in the

oven; *ջեռուցանել* *զ* - , to heat the

oven, to charge, to fill; *արկանել* *ի*

- ն, to put in the oven; *S.* թի.

*Փուլնիթ *s.* misshapen loaf.

Փուլ, փուլ *a.* rotten, putrid, spoiled;

s. rottenness, corruption, putre-

faction; - *ատամանց*, caries, cariosity;

Փուլակայ *s.* caravanserai. [S. Առան.

Փուլած *s.* broken piece, bit, chip,

splinter, fragment; - *կաւաւոյ*, shear-

ings or flue of linen or cloth, stuff,

hards. [law-suit.

Փուլիւ *s.* Pers. w. process, action,

Փուլիւլուլայ *s.* poorpoozna, (kind

of grapes).

Փուլ, փնի *s.* Pers. w. breath, wind;

intestinal gas, fart, wind, flatulency,

windiness; swelling, puffiness; *fig.*

turgidness, bombast; - *հպարտութե*,

gust or fit of pride; *անձայն* - , noise-

less fart, fizzle, foist; - *ս* *արձակել*, *հանել* - *ս*, to fart, to let a fart, to break wind; (*անձայն*) to fizzle, to foist; - *արձակող*, farter; fizzler, foister.

Փուլիւ *s.* bot. fuchsia; - *ծիրանե* - *դոյն*, - coccinea.

Փուլք, փնի *s.* bellow, pair of bellows; *mech.* blast, blast engine; *mus.* bag-pipe; *bot.* follicle, seed vessel; - *ձեռաց*, snapper bellows; *պարզ* - , single bellows; - *զարբնաց*, smith's or forge bellows; - *երգէհնի*, organ-bellows; - *կրկին հողմով*, double bellows.

Փոփոգանք *s.* palliation, relief, solace; - *զեմ*, էջի *va.* to palliate, to relieve, to lighten; - *զեւ* *a.* palliative, easing.

Փոփոխ *a.* alternate, mutual, reciprocal; *ad.* alternatively, by turns, mutually, reciprocally.

Փոփոխական *a.* changeable, variable, changing, mutable, varying, inconstant; restless, unsettled, unsteady; transmutable, alterable; - *ուծի* *s.* variability, mutability; transmutability; - *կի* *S.* Փոփոխ *ad.*

Փոփոխամիտ *a.* fickle-minded, fickle, unsteady, unsteadfast, inconstant, volatile; - *մոռութիւն* *s.* fickle-mindedness, fickleness, inconstancy.

Փոփոխելի *a.* subject to change, mutable; transmutable.

Փոփոխեմ, էջի *va.* to change, to alter, to turn, to convert, to vary, to modify, to permute, to transform, to transmute.

Փոփոխիչ *s.* changer, modifier.

Փոփոխութիւն or ուժն *s.* change, mutation, alteration, variation, conversion, permutation, transformation, transmutation; change, vicissitude, turn; commutation; season; *փոփոխ մունք արեգական*, tropic; - *անուանց*, tropology, allegory.

Փոքր, քու. քունք, քունց *a.* little, small; few; inconsiderable, trifling; minor; - *ինչ*, - *մի*, somewhat, a little; *փոքու իմն*, in few; almost; *յեւ փոքու*, զինի փոքու ինչ, *յեւ* - *ինչ*, shortly after, in a short time, shortly; *ի փոքուստ*, from small matters; *ի փոքուն*, in small things; *ի փոքուստ* or *փոքրուստ*, in infancy, yet young; - *աւ* - *աւ*, *ի փոքու փոքու*, *աւ* *ի* - , by little & little, little by little, by

degrees, insensibly; - *մի յառաջ*, shortly before; - *մի եւս* *եւ*, - *միւս* *եւս*, - *ինչ* *եւ*, little was wanting, there was little wanting to, almost, nearly; - *միւս եւս եւ անկանէի*, I was very near falling in; - *մի եւս սասա* - *նեալ էին ոտք իմ*, my feet were near sliding; - *ինչ համարել*, *վարկանիլ*, - *իմն թուել յաւ*, to hold as trifles, to consider as insignificant; *ի փոքունս յարեալ հայել*, to stand upon trifles, to lay much stress upon things of no importance; *S.* *Ընդ*, *Հաս*, &c.

Փոքրաբան *a.* low-speaking; - *ուծի* *s.* low expression; - *զին* *a.* cheap, of little value; - *զուլի* *a.* small-headed; - *զոյն* *a.* smaller; minor; - *կն* *a.* small-eyed; - *հասակ* *a.* short-sized, short, little; - *հոգի* *a.* pusillanimous; impatient, hasty; - *հոգութիւն* *s.* pusillanimity; - *մեայ* *a.* of short duration, transitory; - *մոռութիւն* *S.* Փոքրահոգութիւն; - *նամ* *S.* Փոքրահամ; - *չեայ* *a.* pink-eyed; - *տար* *a.* narrow; - *տեսակ* or *տեսիլ* *a.* of small size, little; - *ցուցա* - *նեմ* *S.* Փոքրացուցանեմ; - *ցոյց* *s.* microscope; * - *ւոր* *S.* Հորա; - *քանակ* *a.* retailing; *S.* *Վաճառ* & *Վաճառական*.

Փոքրեմ, էջի *va.* to shave; to trim, to cut the hair; - *զհերս իւր*, to cut one's hair, to have the hair cut.

Փոքրիկ, րկան. րկունք, կանց *a.* very little, quite small, tiny, wee, slender, scanty, petty, slight; minor.

Փոքրկանամ, աջայ *տն.* to grow less or shorter, to shorten, to become smaller, to be lessened, diminished, to decrease. [degrees.

Փոքրկապէս *ad.* little by little, by

Փոքրկացուցանեմ *va.* to render less, to make smaller, to shorten, to lessen, to decrease, to diminish; to extenuate.

Փոքրկութիւն *s.* littleness, smallness, tenuity, diminution, decrease, lessening; extenuation.

Փոքրուի *a.* pusillanimous; short-witted, shallow, weak-minded; light, easy; *բեռն* - , light burden; - *առնել*, to lighten, to lessen, to ease; - *զուծի* *s.* lightness, slenderness; pusillanimity; low-mindedness, baseness, coward-

Փոքրութիւն *S.* Փոքրկութիւն. [liness.

Փչեմ, էջի *va.* to blow, to breathe; to swell, to inflate; to expire; to die; *S.* *Հոգի* & *Ոգի*; *հոգն փչե*, the wind blows.

Փչեցուցանեմ *va.* to blow, to swell.
Փչողական *a.* wind; - նուագարանք,
wind-instruments.

Փչումն *s.* blowing, breath.

*Փչուլ *s.* blow-pipe.

*Փչոք *S.* Փեշեկ.

Փռանք or նկ, այ *a. L. w.* frank,
French; European; աղջն -այ, the
Franks, (German tribe who conquer-
ed France). [ber of a curia.

Փռատոր, այ *s. Gr. w.* քռատոր, mem-

Փռեմ *S.* Սփռեմ. [ness, distraction.

Փռենիա, այ *s. Gr. w.* frenzy, mad-

Փռնքումն *vn.* to boast, to become

haughty, insolent, to fume, to puff, to

Փռիւզացի *a. s.* Phrygian. [chafe.

Փռնապան, այ *s.* baker, oven-keeper.

Փռնգամ, այցի, Փռնցեմ, եցի *vn.* to

sneeze; to cry, to bellow; to neigh.

*Փռոց, ի *s.* cloth, table-cloth; - սե-

ղանոյ, altar-cloth; սփռել զ-, արկա-

նել - , to lay the cloth; բառնալ զ-,

to remove the cloth; -ակ ի *s.* napkin.

*Փռան, ի *s.* kite, paper-kite.

Փսալմոս *s. Gr. w.* psalm.

Փսալմ, այ *s. Gr. w.* psalmist.

Փսեխաս *s. Gr. w.* fig-insect, cynips,

gall-insects.

Փսիւթ *s. Gr. w.* mat, rush-mat;

-ադործ *s.* mat-maker; -եայ *a.* made

of mat; woven with rushes; -ին *s.*

small mat; tissue of rushes.

Փսիւծ, ի *s.* vomit; չռն դառնայ ի

-իւր, the dog returns to his vomit.

Փսիւթ, եցի *vn.* to vomit, to cast

or throw up, to puke, to spew; -ե-

ցուցանեմ *va.* to cause to vomit; -ե-

ցուցիչ *a.* vomitive, emetic; դեղ - med.

Փսիւռն *s.* vomiting. [puke, puker.

Փստածաղիկ *a.* pronounced on the

top of tongue.

Փստղենի *s. bot.* pistachio-tree.

Փստուղ, աղոյ *s.* pistachio.

Փտական *a.* corruptible.

Փտանամ *S.* Փտիմ.

Փտեմ, եցի *va.* to rot, to let rot, to

corrupt, to render putrid, to putrefy,

to spoil; - or

Փտիմ, եցայ *vn.* to rot, to become

or get rotten, to be corrupted, spoiled;

փտեալ ատամն, carious tooth.

Փաղեմ, եցի *va.* to pinch, to test the

ripeness of fruit.

Փառութիւն *s. S.* Փռււ; - ոսկերաց,

caries, cariosity; - անկոց, brown

rust, cariosity.

Փրանք or նկ, այ *s. S.* Փռանք; frank
(10 pence).

Փրզունդ *s. Pers. w.* child, boy.

Փրթանիւմ, թայ, թուլեալ *vn.* to be

detached, broken, to break off, to

come off. [en part, bit, fragment.

Փրթուած, ոյ *s.* detached or brok-

Փրթուցանեմ, ջի *va.* to detach, to

separate, to take away; - դմածու-

ցեալն, to unglue, to unsolder; -

զնեան, to let fly an arrow; - դբեւե-

ւեալն, to unmail, to unhook; - դբը-

թայն, to unchain, to unfetter, to un-

shackle. [faggots.

Փրիւայ, ից *s. Gr. w.* dry brushwood.

Փրծանիւմ, ծայ, ծեալ or ծուլեալ

vn. to be detached, taken away, to

escape, to break away, to shake off,

to get rid of; *S.* Յիշատակ.

Փրծուցանեմ, ջի *va.* to detach, to

save, to deliver, to free, to set free.

Փրկադործ, այ *a.* salutary; *s.* savor,

deliverer; redeemer, saviour; -եմ

va. to save, to redeem; -ութիւն *s.* de-

livery, redemption. [wholesome.

Փրկական *a.* redeeming, salutary;

Փրկան *S.* Փրկանք; -ակ, ի *a.* offer-

ing oneself as ransom for others.

Փրկանաւորեմ, եցի *va.* to deliver or

save by means of ransom, to redeem;

S. Նամակ. [redemption.

Փրկանաւորութիւն *s.* ransoming,

Փրկանք *s.* ransom, price of redem-

tion; ransoming; redeeming, deliver-

ance; -նամակի, prepayment, postage.

Փրկարան *s.* means of salvation; of

Փրկաւէա *S.* Փրկական. [redemption.

Փրկեմ, եցի *va.* to save, to deliver,

to liberate, to redeem.

Փրկիչ *s.* Saviour, Redeemer, savor,

liberator; թուական or թուականութիւն

Փրկիչն, christian era.

Փրկութիւն *s.* salvation; liberation,

recovery, deliverance, redemption;

ransom; - or -ք, -թէյն, դո՛ւ -թէ,

victim, peace-offering; -աբեր, -ա-

դործ *a.* salutiferous, causing health,

Փրկումն *S.* Փրկութիւն. [salutary.

Փրկչական *a.* Saviour's, Redeemer's.

Փրփուր, փրոց *s.* froth, foam, scum;

slaver, drivel; - օշառի, soap-lather;

- ի վեր բերել, to froth, to foam; ի

բաց աւնուլ or բառնալ զ-ն, to skim,

to scum, to despumate.

Փրփրադէղ *a.* covered with foam or

froth, frothy, foaming; - ալիք, foam-

ing billows; -լից *a.* full of foam, foa-
my, frothy; -ծին *a.* born of sea-foam
(Aphrodite); -կան *a.* spumous; -հան,
ի *s.* skimmer; slice.

Փրփրամ, րեամ, աջայ, Փրփրանամ,
այեալ *vn.* to foam, to froth, to spume,
to mantle; to slaver; - օշառի, to
lather. [foam-like.

Փրփրատեսակ *a.* resembling froth,

Փրփրեղջիւր *a.* aphriceronous.

Փրփրեմ, եցի *va.* to cause to froth,

to cover with foam; *vn.* *S.* Փրփրամ;

- առ կատաղութիւն, to foam with rage,

to fume with anger. [մեռուկ.

Փրփրեմ, ի *s.* bot. portulaca; *S.* Սն.

Փրփրեբախ *a.* foaming-mouthed,

slobbering, slaving, drivelling; -

երիվար, foaming courser or steed.

Փրփրեցուցանեմ *S.* Փրփրեմ *va.*

Փրփրիմ *S.* Փրփրամ.

Փրբամ, աջայ or աջի *vn.* to spout or

blow water from the nostrils.

Փշնութիւն *s.* inutility, uselessness,

bad quality; *bot.* rust or blight of trees.

Փշուռ, ջնոյ *a.* bad, useless, vile, ab-

ject, despicable; *bot.* carious, rotten.

Փշալի or վր *a.* windy, flatulent.

Փշաղիք *s.* artery.

Փշամ *vn.* to hiss; - or

Փշանամ, աջայ *vn.* to swell, to be

swollen; ից. to be puffed up, elated,

to grow proud, to be swollen with

pride, to take a pride in one's success-

es, to be bloated with pride & pre-

sumption.

Փշանք, Փշացումն *s.* swelling, infla-

tion; ից. puffiness, wind, pride, vanity.

Փշացուցանեմ *va.* to bloat, to swell,

to inflate; ից. to puff up, to swell, to

elate; -ուցիչ *a.* windy, flatulent.

Փշին, փշին, նաւ, նայ *s.* shaft, ar-

row, dart, javelin; ի քէն եւ անդր է

-ն, the arrows are beyond thee.

Փշոցուռոյց *a.* swollen, bloated, in-

flated, puffy, turgid, high-flown, fus-

tian, bombastic, emphatic.

Փշումն *S.* Փշանք.

Փշուռոյց *S.* Փշոցուռոյց.

Ք (ke) քէ *s.* the thirty sixth letter
of the alphabet, & the thirtieth of the
consonants; ք. ք, nine thousand; nine
thousandth. Ես եմ այբ եւ քէ, սկիզբն
եւ կատարած. (ես եմ այբի եւ քի, ա-
ռաջին եւ վերջին), I am Ipe & Ké, the
beginning & the ending, (I am Alpha
& Omega, the first & the last).

— It is sometimes changed for the
letters ք. կ. խ; for example: Կէք-
Կէք, թարգմանալէ; ծարքէ-ծառ-
կէլ, պարքիլ-պարկիլ; Աբաբ-Ա.
խաբ. Նաբեբ-Նախաբ.

— The Greek χ is changed by us
into ք, as Χριστός-Քրիստոս.

Քալա *int.* I say! holla! hallo!

Քալաք *s.* circle, orb.

Քած, ից *sf.* bitch; Scylla; *a.* female.

Քածաւարոս, այ *a.* castrated; *s.*

eunuch.

Քածբոր *s. med.* mange, dog-itch.

Քակ, ք *a.* unsewed, ripped, disjoin-

ed, separated; *s.* separation.

Քակեմ, եցի *va.* to undo, to unmake,

to untie, to loosen, to unbind, to de-

tach; to disjoin, to disunite, to dis-

solve, to resolve; to destroy, to de-

molish, to beat down; to take to

pieces, to take asunder, to dismount;

- զկարեալն, to unsew, to unstitch, to

rip up; - զհիւսեալն, to unweave, to

unravel; - զբեռնն, to unpack; -

զբարձս, to dislocate, to put out of

joint, to disjoint; - զազդերս, to make

hip-shot, to dislocate one's thighs;

- զք յաթուոց, to depose from the

throne; - զբարեկամն, to part, to se-

parate, to sever; զկնի քակելոյ առ-

նիցն, the holidays being finished. [&c.

Քակիչ *a.* destroying; *s.* destroyer,

Քակողական *a.* destructive.

Քակոր, ոյ *s.* animal excrement, or-

dure; - արջաւոյ, cow-dung, manure.

Բախում , *ry* or *h* *s.* dissolution, rupture; unsewing, rip; *a.* unsewn, ripped. [ling, solution, enodation. Բախում *s.* S. Բախում; unravel- Բախում , Բախելի *a.* dissoluble, dissolvable; destructible.

Բախում , *եցի* *va.* to undo totally, to decompose, to destroy; to dissolve; to divide, to separate; -իմ *ի* *փառաց* , to lose one's renown.

Բախելի *a.* destructive; *s.* destroyer.

Բախում [ի] or ուն *s.* dissolution, decomposition, separation, rupture, destruction, total ruin.

Բախակ , *ից* *s.* priest, clergyman.

Բախակապարդ *a.* officiating; -եմ *va.* to consecrate; to ordain priest; -ու *s.* consecration; -թաղ *s.* priest's funeral; -կան *a.* sacerdotal, priestly; -ք , priests; -կից *s.* brother-priest, colleague; -նամ , ապա *vn.* to take orders, to become or to be ordained priest; to perform the duties of priest; -պետ , ապ *s.* high priest, chief priest; pontiff; hierarchy; -ն Հռովմայ , sovereign pontiff; -պետաբար *ad.* pontifically; -պետական *a.* pontifical; -պետեմ , եցի *vn.* to be or become high priest or pontiff; to perform the duties of pontiff; -պետութի *s.* dignity of a high priest, pontificate; hierarchy; -պես *ad.* like a priest, sacerdotally; -վարութի *s.* sacerdotal order or function; -րան *s.* temple, church, holy place; priest's residence; * -ցու , ապ *S.* Ձեռնադրելի; -ցուցանեմ *va.* to ordain priest. [office.

Բախակապարդ , *եցի* *vn.* to hold priest's Բախակապարդի *s.* priesthood; hierarchy; -ուհի *sf.* priestess.

Բախեմ *S.* Բախեմ.

Բաղ , *ից* *s.* he-goat, goat; *bot.* weedings; - հանել *S.* Բաղահան առնեմ.

Բաղադիր or դրոն *s.* mat.

Բաղածոյ or ծու *s.* collection, compendium, anthology; *chem.* extract, spirit; *a.* collected, compiled.

Բաղակ , ապ *s.* young kid.

Բաղահան *s.* weed-hook; - առնել *va.* to weed, to hoe, to pluck up weeds; *fig.* to scan, to sift, to pick out, to select, to choose; -հեղձոց լինիմ *vn.* to be choked by weeds. [timber.

*Բաղան *s.* log of wood, beam of

Բաղաբ , ապ *s.* town, city; *S.* Թա- գաւորեալ, Մայր; *ի* -ս -ս, լը -աց -աց,

-ի -ի, in every city or town, every where; -է *ի* -, from one town to another; արտաքս ք զ-ն , out of town; բնակիչք -ի , towns-people, towns-folk; ղիշակ , սահման -ի , township.

Բաղաբաբերդ *s.* place, fortress; - բնակ *s.* townsman, inhabitant of a town, citizen, cit, burgess; - լինել , to live in a town; -գիւղ or գեղ *s.* small town, village; market town, borough; -գէտ *a.* *s.* politician, statesman; մեծ- իմաստ -, great -; -գիտութի *s.* politics, polity; -գլուխ *s.* mayor, city magistrate; -գրիմ *vn.* to be naturalized; -գուռն *s.* city-gate; -ժողով *a.* composed of all the towns-people; *s.* public meeting; popular assembly; - ընկերութի *s.* society; -կան *a.* civil, political, civic; citizen; *S.* Բաղաբաբար; *s.* politics; -կանութի *s.* policy, polity; *S.* Բաղաբաբարութի; -կիրթ or կրթել *a.* civilized; -կից *a.* of the same town; *s.* fellow-citizen, fellow-townsmen; - կրթեմ *va.* to civilize; -կրթութի *s.* civilization; -կցութի *s.* fellow-citizenship; -մայր *S.* Մայրաքաղաք; -մարտութի *s.* civil war; war between city & city; -մէջ *s.* the centre or chief square of a city; -մուր *s.* fortified town; յարգար *a.* built with taste, embellished; յին *S.* Բաղաբաբան; -ք , citizens, towns-people; -նամ , աղեալ *vn.* to become a town; to be peopled like a town; -նի *s.* towns; -նիստ *a.* town-like; -նորէն *ad.* politically; -ընտել *s.* civic order, police; -պահ , ապ *s.* policeman; -պետ , ապ *s.* governor of a town; chief magistrate or mayor of a town; -պետա- րան *s.* town-hall; -պետութի *s.* mayor- alty; -ուռ , ապ *s.* conqueror of a city; -սէր *a.* loving one's native place, patriotic; -վար , ապ *a.* political; civil, polite, courteous, mannerly; -վարեմ , եցի , -վարիմ , եցալ *vn.* to behave well, to conduct oneself honestly; to rule with wisdom; -վարութի *s.* behaviour; policy; police; good breeding, civility, urbanity, courtesy, politeness, affability; - կենաց , personal conduct; անսագիւտ -, unimpeachable morality or integrity; ծայրացեալ -, deep policy; -առար *s.* betrayer of the city, traitor; -ցի , ցւոյ , ցեաց *a.* of the same country; *s.* townsman, citizen, bur- gess; -ք , towns-people, -folk; -ցու- ցանեմ *va.* to make like a city; -ւեր *a.*

town destroying; -ւորութի *s.* civility, politeness; honesty, virtue.

Բաղաբիկ *s.* small town.

Բաղաբիկեալ , երոյ *s.* pl. small towns.

Բաղաբովն *ad.* with all the inhabit- ants.

Բաղաբորմ *s.* wall of a town, forti- fication, rampart; interval between two lines of defence.

Բաղբան , ապ *s.* *Gr.* *w.* galbanum; - երեւելի , transparent -.

Բաղբայ , գէից *s.* Chaldean; caster of nativities; astrologer, soothsayer; -գէական *a.* Chaldaic, astrological; -գէարէն *ad.* in Chaldee; -գէացի *a.* *s.* Chaldean; -ք , the Chaldeans; -գէ- ուի *s.* judiciary astrology, horoscope, Բաղբան *a.* born of a goat. [nativity.

Բաղեմ , եցի *va.* to gather, to gather together, to collect, to assemble, to amass; to draw, to extract; to pick, to pluck up, to take away; - զոգիս , զուռն ուրուք , to keep in suspense, to amuse, to keep at bay; - բանս *ի* բե- րանոյ ուրուք , to catch something out of one's mouth; *fig.* to get cunningly into the confidence of one, to obtain his secret surreptitiously; սկսա- ոգի նր քաղիլ *ի* նմանէ , he began to faint away; լյս *իմ* քաղիլ , my life is consuming; *S.* Ընկոյղ , &c.

Բաղթնատ , &c. *S.* Թոթով , &c.

Բաղիւրթ , զրթաց *s.* tripe; վաճառա- նոց քաղիւրթի , tripe-stall. [ius.

Բաղիւրթիկ *s.* calcedony, calcedon- Բաղահանեմ *va.* *S.* Բաղահանեմ; - ձե- ուք , to handweed.

Բաղոց , *ի* *s.* the fifth month of the ancient Armenian calendar, (Dec. - Jan.). [abstract, epitome.

Բաղուածոյք *s.* extract, abridgment,

Բաղրան *s.* earthen dish. [ler.

Բաղրթաձառն *s.* tripe-man, --sel-

Բաղրթեղ *a.* tun-bellied.

Բաղոց , *ոյ* or *ի* *s.* hunger; *a.* hungry; - գէնգակ , ուժգին , անհարկն , viol- ent, canine, ravenous appetite or hunger; յուրեւ *զ-* , to excite, sharp- en or quicken the appetite; -իւ հար- կանիլ , to be hunger-beaten, to be or feel hungry; մեռանել առ -ըն , to starve, to die of starvation; հարկա- նել *զ-* , to stay or satiate hunger.

Բաղական *a.* where starvation is Բաղանամ *S.* Բաղանամ. [felt.

Բաղաւոր , ցեալ *a.* hungry, starv-

ing, famished. [person, greedily.

Բաղեւաբար *ad.* like a famished

Բաղեւամ *S.* Բաղեւամ.

Բաղեցուցանեմ *va.* to cause hun- ger, to famish, to starve.

Բաղցկեղ , *ի* *s.* med. cancer, gangrene, mortification; impetigo, moist tetter.

Բաղնում , ցեայ , ցեալ *vn.* to feel hungry, to be hungry, famished; *fig.* to hunger after, to thirst for, to be greedy of, thirsty or eager for.

Բաղոյու , *ոյ* *s.* must, new wine; -ա- լից *a.* full of or drunk with new wine.

Բաղցունի *a.* sweet; gentle.

Բաղցութի or ուն *s.* hunger.

Բաղցուցանեմ *S.* Բաղցուցանեմ.

Բաղցր , ցու . ցուռ , ցունց *a.* sweet, delicious; mild, pleasant, agreeable, charming, amiable, affable, dear, be- loved; *s.* sweetness, honey; - or -ցունս *ad.* sweetly, softly, gently, pleasantly, nicely; - հայեցուածք , mild looking; - բնաւորութիւն , good-temperedness; - բարք , gentle manners; - յիշատակ , pleasing remembrance; - է տեսանել , it is pleasant to see; - է նշ , it is a pleasure for them to; - է ինձ , I should like; - էր մեզ տեսանել , we saw with pleasure.

Բաղցրաբաժակ *a.* bearing sweet wine; -բան *a.* sweet-spoken, mealy- mouthed, smooth-tongued; flattering; -բանութի *s.* sweet tongue, kind things, honeyed, fine or soft words, flatter- ing discourse, flattery, wheedling, blarney; -բար *ad.* sweetly, softly, gently, mildly; -բարբառ *a.* honey- tongued; sweet-voiced, melodiously singing; -բարոյ *a.* sweet- or good- tempered, affable, condescending; -բարութի *s.* good-temperedness, mild- ness, meekness; -բեր *a.* bearing sweets, producing agreeable fruits; -բոյր *a.* sweet-smelling, odoriferous, sweet-scented, fragrant; -բուխ *a.* mel- lifluous, sweet; -լից *a.* full of sweet- ness; -լուր *a.* agreeable, sweet to the ear; gentle, docile, submissive; -խառն *a.* mixed with sweetness, sweet; mild, soft, temperate; - բանք , honeyed words; -խառնութի *s.* temperature; -խորթ *a.* agreeable to the taste, sweet to the palate; -խօս or խօսիկ *a.* speak- ing or singing sweetly, sweet, har- monious, tuneful; *S.* Բաղցրաբան; - ծաղիկ *a.* adorned with fine flowers;

-ծաւալ *a.* spread or sprinkled gently;
-կան *a.* sweet; -կարկալ *a.* purling,
murmuring gently; -կն *a.* sweet-eyed;
-համ *a.* sweet-tasted, savoury, deli-
cate, delicious; -համբար *a.* sweet, de-
mure, affable, obliging, complaisant,
kind; -համուհի *s.* savouriness, relish;
-հայեաց *a.* mild-looking; fine, grace-
ful; -հնչակ or հնչիւն *a.* soft-sounding,
harmonious; -հոս *a.* flowing gently;
-ձայն *a.* sweet-voiced, melodious, tune-
ful, musical; -բարբառով, melodious-
ly; -ձայնով *s.* sweet voice, melody,
harmony, euphony, music; -թեամբ
իւրով, by his harmonious voice; -ղի
a. well tuned, harmonious; -ճաճանի
a. gently beaming; -ճաճակ *S.* Քաղ-
ցրահամ.

Քաղցրան *s.* chem. glycium, beryllium.
Քաղցրանամ, աջայ *vn.* to become or
grow sweet, mild; *fig.* to soften down,
to relent; -նինջ or -նիրհ *s.* grape
sugar; -նոյլ *a.* spreading a subdued
light; -նուագ *a.* causing harmonious
chants to be heard; -նուն *a.* gently
blowing; -պատիր *a.* flattering, de-
ceiving; -պարզ աչք *s.* soft eyes, gentle
glance; -պէս *ad.* sweetly, gently, soft-
ly; -պտուղ *a.* bearing or producing
pleasant fruits; -սէր *a.* fond of sweets;
-սիւր or սիւր *S.* Քաղցրաշունչ; -սինձ *s.*
chem. gelatine sugar; -սնոյց *a.* brought
up tenderly, in delicacy, delicate;
-վաճառ *s.* confectioner; -տենչ *a.*
sweet & desirable (sleep); -տես or
տեսիլ *a.* fine-looking, graceful, hand-
some; -տուր *a.* given with gentleness,
by fair means (order); -րար *a.* pro-
ducing sweet things; -ցուցանեմ *va.*
to sweeten, to render sweet; *med.* to
edulcorate; *fig.* to soften, to temper,
to calm, to allay; -ցուցիչ *a.* soothing,
demulcent, emollient; *med.* edulcorant;
-ւենի *s.* sweets, comfits, preserves;
-քուն *a.* of sweet sleep.

Քաղցրեմ *S.* Քաղցրանամ.
Քաղցրենի *a.* sweet. [hallelujah.
Քաղցրերգուհի *s.* sweet song, melody,
Քաղցրիկ *a.* sweet, benign, dear,
Քաղցրիւ *s.* chem. glycerine. [darling.
Քաղցրութիւն *s.* sweetness, suavity;
saviour; softening; gentleness, affabi-
lity, meekness, amability, benignity,
amenity, urbanity; -թք *ad.* sweetly,
softly, gently, mildly; -թք օձնի *ի* ծաւ.

կէն էլանէ, a smooth tongue draws
even the serpent out of his hole,
(gentleness is better than force).

Քաղցրութեան *a.* teaching with gentle-
ness; pleasant to learn.

Քամ, ոյ *s.* juice; gravy; jelly.

Քամակ, աջ *s.* back, back-bone,
spine; -աբէկ, -ակոտոր *a.* broken-
backed, hipshot; *fig.* cast down, cowed,
craven, dismayed; -ակոր *a.* humped,
hump-backed.

Քամահարբար *ad.* scornfully, disdain-
fully, slightly; -կան *a.* contempt-
ible, despicable.

Քամահանք *s.* contempt, scorn, dis-
dain; -նա առնեմ or

Քամահեմ, էջի *va.* to despise, to
scorn, to disdain, to slight, to set at
nought, to take no heed of, to make
no account of; -հէրի *a.* despicable.

Քամահիւ *a.* scornful, contemptuous.

Քամեմ, էջի *va.* to press, to squeeze,
to extract, to wring; to strain, to fil-
ter; to drain, to cause to flow; *fig.* to
exhaust, to drain, to use up, to empty;
-զբաժակ, to swallow up, to drain
the cup; -զբաժակ մինչեւ ցմբուր, to
drink the cup to the dregs, to swallow
the pill; -զամ մըրուս դառնութեան
բաղդին, to drain or exhaust the rig-
ours of fate; յինքն -, to suck, to
imbibe, to draw in; արտասուք յաջայ
նը քամէին, he wept bitterly; Հողմով
-, to winnow; քամիմ *vn.* to be swollen.

*Քամի, մւոյ *s.* wind; flatulency; *S.*
Հողմ.

*Քամից, աջ *s.* filter, strainer, cullen-
residue; *chem.* residuum.

Քայլ, ից *s.* pace, step, stride; -մի
ոտին, a foot of earth; -առ -, -- *ad.*
step by step; ը - -, at each step;
Հաղար -, mile; առնուլ զառաջին -, to
take the first steps, to break the ice;
-ս փոխել, to step, to walk; եւ - առ
- յուշիկ ընթաց՝ վարեալ ամանի քաջ
անդրի բաց, fair & softly goes far in
a day.

Քայլափոխ, ից *s.* motion of the feet,
step, pace, walk, gait; -եմ or

Քայլեմ, էջի *vn.* to step, to take a
step, to walk, to stride, to go.

Քայու, ից, -ամանեակ *s.* necklace,
collar, carcanet. [ety, mental trouble.

Քայքայանք *s.* Քաղցրաշունչ; anxi-
Քայքայեմ, էջի *va.* to dissolve, to

undo, to destroy, to take to pieces;
to disperse, to break up; -զմիսա, to
dissipate, to distract; -զմաւար, to
chase the darkness; -իմ *vn.* to be dis-
solved, destroyed; to be dispersed,
spread over; -յոք, to be violently
fond of.

Քայքայութիւն or ունի *s.* dissolution,
destruction, division, separation;
looseness; -մտաց, dissipation.

Քայքայուն *a.* wanton, loose, lewd.

Քան *pr.* more than, more, under,
beneath, over; as, as well as, as much
as; - or - էթէ, - էթ *conj.* that; more,
than; անդր -, further, beyond; ոչ ոք
- զնա, no one but he; առաւել - զե-
րեսուն եւ Հինգ ամբ էն իմ, I am more
than thirty five years old; դքեզ ըն-
արեաց - զազգս ամ, he choosed thee
before all the nations; պատրաստ եմք
մեռանել - անցանէլ ը օրէնս Հայրենիս,
we are ready to die, rather than vio-
late our country's laws; Հատու - զամ
սուր, much keener than any other
sword; մըքան խաղաղութիւն է ի տունս
Հինականաց - ի տունս թագաւորաց,
when will peace reign alike in the
cottage & in the palace!

Քանաբար *ad.* in how many ways?

Քանակ, աջ *s.* quantity, measure;
-ազէտ *a.* knowing the quantity; -ա-
կան *a.* quantitative; -անամ, աջայ *vn.*
to be limited in quantity; -ւոր *a.* hav-
ing a quantity; -եմ, էջի *va.* to assign
the quantity; to measure; to contain,
to comprehend.

Քանակիւ *ad.* in how many ways?

Քանակութիւն *s.* quantity.

Քանանացի, Քանանիդաս or -իւս *a.*
s. Canaanite. [ferocious, fierce.

Քանասար, -եան, -իկ *a.* wolf-like,
Քանգ, ի, -ակ, աջ *s.* carving, sculp-
ture, chiselling, chasing; notch; ca-
meo; բարձր -ակ, relief, relievo, em-
bossment.

Քանդակագործ, աջ sculpture; chis-
elling; sculptured or chased object;
sculptor, carver; chaser; *a.* sculptur-
ed, carved, chiselled, notched; -գոր-
ծի *s.* graving-tool, chisel; -գործութիւն
s. sculpture, carving, chiselling, chas-
ing.

Քանդակաւոր *S.* -դակագործ *a.* [ing.

Քանդակեմ, էջի *va.* to sculpture, to
carve, to chisel; to notch, to cut.

Քանդակիչ *s.* sculptor, carver; chas-
er, chiseller.

Քանդեմ, էջի *va.* to demolish, to
destroy, to beat, to knock or pull
down, to subvert, to overturn, to ruin,
to dismantle, to rase; to ravage, to
devastate, to desolate; *S.* Քանդակեմ.
Քանդիչ *s.* destroyer, ravager, des-
poiler. [զուլմ.

Քանդուած, ոյ *S.* Քանդակ * & Քան-
Քանդուկ, զկաց *s.* jar, large earthen
vessel to contain corn.

Քանդումն *s.* demolition, destruc-
tion, dismantling.

Քանդորդ, աջ *a.* *s.* what, which.

Քանդի *conj.* for, because, since, con-
sidering that, whereas, inasmuch as,
though.

Քանի, նոյ or նւոյ. նիւր, նեաց *a.* how!
how much! *ad.* what? how much? how
many? *s.* quantity; - անգամ? how
many times? - առաւել! - եւս! how
much more! with still more reason;
- ամաց է? how old is he? - ժամանակ
էն? how long is it? - մարտ պատե-
րազմի միեցաք! how often have we
fought! ի - առաւել? in how many
days? ի - ան ամսոյն? on what day of
the month? - ինչ պարտիս? how much
do you owe? - զնոյ or քանոյ վաճա-
ռեցեր, how much did you sell it for?
at what price did you sell it? քանոյ
զնեցեր, how much did you give for
it? at what price did you buy it? -
մի, some; առաւել - մի, some days;
քանի քանի, how! how much! how
often! how many times! քանի գեղեց-
կացար եւ քանի քաղցրացար, how fair
& how pleasant art thou! - գեղեցիկ
է առաքինութիւն! how lovely is virtue!
ոհ, - վէհ է Հայրենասիրութիւն! how
sublime is patriotism!

Քանիութիւն *s.* quantity.

Քանիպատիւ *ad.* how many more?

Քանիս, Քանիցս, Քանիցս անգամ *ad.*
how many times? քանիցս անգամ,
every time that.

Քանիսն *a.* *S.* Քանի; -! - եւս! - ա-
ռաւել? how much more! with still
more reason. [measure.

Քանիսնութիւն *s.* quantity, number,

Քանի օրինակ *ad.* in how many man-

Քանիակ *s.* table. [ners or ways?

Քանոն or ոմն, ոմ, աջ *s.* *Gr. w.* ruler,
rule, square; *fig.* rule, guide, model,

principle; *S.* Կանոն; -ական *a.* regular.

Քանորդ, աջ *s.* arith. quotient.

Քանուն *S.* Քանոն.

Գանցանք *s.* hard work, hard labour.
Գանցեմ, եցի *va.* to lacerate, to tear in pieces, to rend asunder; to separate, to detach, to divide; - զոսկերս, to bone.

Գանցումն *s.* laceration, tearing.

Գանգատեմ *S.* Գանգատեմ *va.*

to take away, to snatch away, to rob, to despoil; - ածաղց *a.* hiding one's talent; - աւոր *a.* having talents; of the weight, or value of a talent.

Գաշ *s.* *S.* Գարշ, Սնակուշ; *gr.* *S.* Պատիւ; false religion, sect; *mus.* *S.* Փուշ; * օշ, two pounds weight; *h.* - բերեւ, to cause the coupling of animals. Գաշեմ *va.* *S.* Գարշեմ; * to graft, to inoculate.

Գաշկազործ *a.* felt, made of felt.

Գաշկէն *s.* barley-bread.

* Գաշկու առնեմ *S.* * Գաշեմ.

Գաւմ *S.* Կապիւղեղ. [builder.

Գաւտի *s.* *Pers.* *w.* ship; - *h.* *s.* ship.

Գառուշու *S.* Խիժ առաջական.

Գապրցախ *S.* Կապար.

Գալ, ալ *a.* brave, gallant, valiant, courageous, intrepid, valorous, manful, stout, bold, daring; good, honest, worthy; clever, excelling in, of good abilities, fit for; noble, distinguished, eminent; *s.* hero; tutelary genius; *S.* Միջառանջ; *ad.* good, well, right, suitably, very, much, very much; - *ա.* ըանց, emperor, Cæsar, Augustus; - *ի* բաց, very far; very, much, much more; *կարի* -, *կարի իսկ* -, very well, as well as can be; - *է*, that will do, that is settled; well, very well! - *էր*! courage! be of good cheer! *S.* Կարի, Վաղ.

Գալարան, - *իկ* *a.* well-spoken, abounding in words, eloquent, fluent; - բանութիւն *s.* eloquence, fluency of speech; - բաստիկ *a.* happy, fortunate; - բար *ad.* bravely, valiantly, courageously, boldly, heroically; - բարութիւն *s.* probity, integrity, honesty; fortune, good fortune; - բեր, *ից* *a.* producing much, very fertile, fruitful; - բերութիւն *s.* fertility, fecundity; - բերուն, - բեր. րի *S.* Գալարեր; - բուր *a.* well turned; - բոյս or բուսիկ *a.* well sprouted, flourishing; *fig.* good-tempered; well affected; - բուսութիւն *s.* fine vegetation; *fig.* good temper or nature; happy disposition; - բուս *a.* well nourished or fed.

Գալաւանգուր *a.* well curled, curly-haired; - գեղեցիկ *a.* very pretty, graceful, charming; - գնաց *a.* light-footed, nimble; - գոյն *ad.* very well; - գործութիւն *s.* great deed, achievement, exploit, feat; - գօտի *a.* having the clothes well tucked up, or well girdled round the body, agile, brisk, active, alert, lithe.

Գալադարման *a.* well or carefully cultivated; - գէտ *a.* watching, looking well over; - գիպութիւն *s.* opportunity; - *ի* *ad.* opportunely, at the proper time.

Գալադարմ, - գգի, &c. *S.* Գալաւանգ, &c.; - գեկ *a.* well warned, very clear, plain, evident; - գէն *a.* well armed; *այր* -, man at arms; - գնեայ *S.* Գալազուն; - գուարթ, - գուարձ *a.* flourishing, full-blown; cheerful, brisk, joyous, merry-looking; - գուգուն *s.* well proportion; - գուն, *գնոյ*, *գունը*, *գանց* *a.* noble, valiant; *s.* hero; - գոր *a.* very strong, powerful, mighty; - գորութիւն *s.* vigour, valour, power.

Գալաթոյր *a.* of a fine colour; - թուխ *a.* very dark, as black as ebony; - չերք, raven locks; - թուխ *a.* soaring very high. [dustrious.

Գալաթիր *a.* very active, quick, industrious.

* Գալալ *a.* bald, hairless.
Գալալան *a.* high-breasted, broad-breasted, robust, intrepid; - լաւ *a.* very good, excellent, honest, upright; - *այր*, honest man; - լաւութիւն *s.* excellence, probity, honesty; - լեզու *a.* fluent, eloquent; - լեր *a.* encouraging, inspiring; - լինել, - *ս* մատուցանել, *աւալ*, to rouse the courage, to give heart to, to inspire; *S.* Գալալերեմ; - *ս* առնուլ, to pluck up courage, to take heart, to cheer up; - լերան *a.* exhortative, encouraging; - լերեմ, *ե.* *ցի* *va.* to encourage, to give courage, to animate, to reanimate, to invigorate, to incite, to embolden, to cheer up; - լերիմ *vn.* to take courage, to be inspirited; - լերեաց, courage! be courageous, take heart, don't be disheartened, cheer up! - լերիւ *a.* encouraging; - լերութիւն *s.* encouragement, exhortation, comfort; courage; - լուր *a.* attentive, mindful, docile, meek.

Գալախանութիւն *s.* temperature; good temper; - անամող *S.* Բարեխնամ; - անհ *a.* judicious, wise, prudent; - անս

a. abounding in grass or fodder; - անս *a.* giving or suggesting good counsel, wise; - անսրգունութիւն *s.* good sense, wisdom, prudence; - անս, &c. *S.* Գալաւան, &c.

Գալաւանգիկ *a.* well blossomed, adorned or ornamented with pretty flowers, full-blown, flourishing; - ծաւոթ *a.* well known; well versed, expert; - ծաւ *a.* well timbered, abounding in woods; - ծեր *a.* enjoying a vigorous old age; - ծերուն *s.* a prosperous or happy old age; - ծնութիւն *s.* the having many children; fecundity, fruitfulness; - ծնունդ *a.* having many children, prolific, fecund; fruitful, rich, fertile.

Գալաւազմ *a.* well prepared, dressed; strong constitutioned; - կազմութիւն *s.* good furniture; strong or iron constitution; - կալ *a.* possessed, demoniacal; - կարգ *a.* well ordered, regulated, disposed; - կարգութիւն *s.* good order, nice disposition; - կարծրադէմ *S.* Անպարտելի; - կերպ *a.* sightly, comely, handsome; - կերպութիւն *s.* sightliness, comeliness; - կիրթ *a.* well disciplined, educated, instructed, versed or exercised; - կորով *a.* very robust, vigorous, valorous; *S.* Գալաւազմ; - կուռ *a.* very solid, well beaten or hammered; - կրօն *a.* very religious.

Գալաւազմ *a.* very pleasant, most agreeable; - չայեաց *a.* sharp-eyed, acute-looking; - չայր *S.* Հորամոյն; - չանձար *a.* very talented, full of intelligence, witty; - չասակ *a.* of lofty stature, tall, well-shaped; - չասկ *a.* well-eared; fertile in grain; - չաս *a.* very sharp, keen, edged; - չաւ *s.* zool. ibis; - չաւաս *a.* very faithful; most confiding; - չաւաստութիւն *s.* great faith; - չմուռ *a.* very erudite, well versed, skilful, very learned; *s.* bachelor; - չիտունեց, bachelor of sciences; - չի նեւ իմիք, to be well acquainted with, to be a connoisseur in, to know thoroughly; - չմտութիւն *s.* vast erudition, great knowledge; - չարութեց, baccalaureate of sciences; - չնար *a.* very clever, ingenious, witty; - չնեւ, to task one's ingenuity, to set one's wits to, to exert or strain oneself; - չնչող *a.* loud, resounding, very sonorous, canorous; - չոգի *a.* lively, courageous, resolute, determined; - չող *a.* fer-

tile, rich; - չոկ *a.* very cool, very agreeable, fresh; - չոս *a.* sweet-smelling, pleasant, balmy, odoriferous; - չնեւ, to have an agreeable odour; - չոսութիւն *s.* sweet smell, scent, perfume.

Գալաւաջիւն *a.* sweet-voiced, euphonic, harmonious, sonorous, resonant; - ձայնութիւն *s.* powerful or agreeable voice; euphony, harmony; - ձի *a.* well-horsed, mounted on a good horse; skilful in horsemanship; - ձիւ *a.* holding well, dexterous, clever; well-bent.

Գալաւեղն *a.* having a strong bow; skilful in archery.

Գալաւանկութիւն *s.* fortune to have good children; - մասն *a.* lucky, happy; - մասնութիւն *s.* fortune, prosperity, felicity; - մասն *a.* skilful in playing (music); - մարմին *a.* endowed with strength, vigorous, strong, robust; - մարտ or մարտիկ *a.* *s.* warlike, martial, brave soldier; - մարտութիւն *s.* bravery, valour; - միւ *a.* sharp-witted, very intelligent, full of wit; - մոխ *a.* very shrewd; - լինել, to penetrate; - մտութիւն *s.* sharp-mindedness, genius, intelligence, sagacity.

Գալալաղթ *a.* victorious, bright, signal; *s.* famous conqueror; - յայտ *a.* very clear, plain, very evident, obvious; - առնել, to throw light on, to clear up, to bring to light, to put in evidence; - լինել, to be as plain as day, to be quite evident; - յանդուգն *a.* very bold, most audacious or daring, hardy, dauntless; *ad.* boldly, daringly, hardily; - յարմար *a.* very suitable, becoming, very fit or proper, apt, appropriate; - յարմարութիւն *s.* fitness, aptitude, right proportion; adaptability; harmony; - յոյս *a.* full of hope, well secured, in good hopes, full of faith or reliance; - յուշ *a.* endowed with a good memory; - յուսութիւն *s.* great hope or assurance; - յօժար *a.* well disposed, very willing, very diligent.

Գալանամ, ալալ *vn.* to set forth one's value or worth, to make oneself known, to shew one's courage or energy, to exert one's abilities, to excel; - անամող *a.* well membered, strong-limbed, well-shaped; - անն *a.* highly renowned, far-famed, celebrated, very famous; - աննութիւն *s.* renown, celebrity.

Քաջապաշար *a.* abounding in cat-
tles, full of cattle; -պարասա *a.* quite
ready; -պերճ *S.* Գերապանծ; -պէս
ad. bravely, courageously, valiantly,
stoutly, resolutely; -պինդ *a.* very
solid, firm, constant; strong, robust,
vigorous; *ad.* stoutly, strongly, vigor-
ously; -պնդութիւն *s.* solidity, firmness;
vigour, sustained effort, unflagging
force; -պտղութիւն *s.* fertility, fruitfulness,
abundance; -պտուղ *a.* produc-
ing much or good fruits, abundant,
fertile, fruitful. [water, irriguous.

Քաջջուր *a.* abounding in good
Քաջաւասա *a.* very abundant; gener-
ous, liberal; -անարար *ad.* like a val-
iant man, gallantly, valiantly; -աղջ
a. very healthy, of good constitution,
sound of body, in perfect health; -
լինել, to be well, to enjoy health; -
աղջութիւն *s.* good health, soundness
of body, plumpness; -աղջ *a.* in the
full vigour of youth, in the springtime
of life, lively, brisk, vivacious, vigor-
ous; -առ *a.* learning with facility,
very intelligent.

Քաջասեւ *a.* very black; -սէր *a.* lov-
ing truly; -սիրա *a.* stout-hearted,
courageous, intrepid, fearless; *ad.*
courageously; -սլաց -սլացիկ *a.* swift-
ly pouncing or springing on; -սնուծի
s. good nurture or education; -սնունդ
a. well nurtured or brought up; -սուր
a. very pointed, very cutting; -ստուեր
a. shadowy, well shaded, umbrageous;
-սրունք *a.* well-legged, strong-limbed;
-սրտեմ, էջի, -սրտիմ, էջայ *vn.* to
take courage, to be animated; -սրբ-
տունութիւն *s.* courage, stout-heartedness,
intrepidity.

Քաջավազիկ *a.* light- or swift-footed;
-վայելուչ *a.* very suitable, very de-
cent; very elegant, handsome, charm-
ing; -վարժ *a.* well exercised, well in-
structed, expert, highly versed in; *s.*
licentiate; - օրէնսգիտութիւն, licentiate
in law; -վարժունի *s.* great exer-
cise, great practice; licentiate's degree.

Քաջատես or տեսիկ *a.* far-seeing,
far-sighted; *fig.* far-piercing; -տեսունի
s. far-sightedness, sharp sight; -տոհմ
or տոհմիկ *a.* high-born, of good birth,
noble, illustrious; -տոհմութիւն *s.*
high birth, nobility.

Քաջարի *a.* very brave, valiant, gall-
ant, valorous, courageous; -բշաւ *a.*

light-footed, running swiftly; -լինել
to run fast, to gallop; -բուեւս *a.* in-
dustrious, ingenious, clever, skilful;
-բուծի *s.* act of courage or valour,
great bravery, prowess.

Քաջացուցանեմ *va.* to render cour-
ageous, brave, to inspire courage, to
give heart, to reanimate, to revive.

Քաջաւէտ *a.* very brave, valiant,
doughty.

Քաջափայլ *a.* very bright, brilliant,
splendid, illustrious, superb; -փառ *a.*
very glorious, majestic, magnificent;
-փառութիւն *s.* majesty, magnificence;
-փրցիւթ *a.* very diligent, active, very
quick; -փորձ *a.* very experienced,
most expert.

Քաջաբարոյ *a.* good preaching. [ous.
Քաջեան *a.* noble, high born, illustri-
ous; -բոլոր *a.* well boiled, overheated.
Քաջերգող *a.* singing well, musical.
Քաջերէ *a.* abounding in games.

Քաջեփ *a.* well cooked, well done,
done to a turn; - առնել, to cook well.
Քաջնիւթայ, -իկ *a.* nimble, light-
footed, swift, quick; *s.* courier, ex-
press. [to understand, intelligible.

Քաջնիւթայ *a.* comprehensible, easy
Քաջնիւթի *a.* choice, select, picked;
- զօրք, choice troops, picked soldiers.
Քաջիկ *ad.* well, very well, properly,
as it ought to be.

Քաջիմաց *a.* sharp-witted, acute.
Քաջուղիւղ *a.* well loaded with
grapes; - գինի, generous wine.

Քաջուղութիւն *S.* Քաջառողջութիւն.
Քաջորդի *a.* having virtuous or illus-
trious children; good, dutiful. [ous.

Քաջորեար *s. pl.* the brave, the valor-
ous; - զորք, true courage; - ցուցանել, to
display courage; - առնուլ, to take
heart, to cheer up.

Քաջութիւն *s.* valour, courage, brav-
ery, manhood, gallantry; stoutness,
vigour, force; exploit, achievement,
heroic acts; virtue, nobility, integrity;
-բժ *ad.* bravely, manfully, stoutly,
courageously, valiantly, valorously;
ստորդ, true courage; - ցուցանել, to
display courage; - առնուլ, to take
heart, to cheer up.

Քաջուղէշ *a.* fine-branched.
Քաջունակութիւն *s.* dexterity.

Քաջուշ, -եղ, աջ *a.* very intelligent,
full of wit, ingenious; - է մանուկդ,
there's good stuff in that boy; - ութի
s. great intelligence, sharpness of wit,
good, happy disposition.

Քաջաւարտեմ *s.* well instructed, learn-
ed; fond of science; - ութիւն *s.* great
learning, vast erudition, well ground-
ed knowledge; fondness for science,
learning well. [a. keeping well the rules.

Քաջօրէն *ad.* bravely, courageously;
Քառ, ից *a.* four.

Քառարած or բաշխ *a.* divided in four
parts; -գիր *a.* four-lettered; -գրութիւն
a. four-chaptered; four-headed; -գէմ,
-գիմակ or գիմի *a.* four-faced, square;
s. tetrahedron; -թեւ, -թեւեան *a.*
four-winged; -թթուռիկ *s. chem.* qua-
tracide; -թի *s.* quadriforme; -թիւ *a.*
s. four; -թանի *a.* four-toothed, --tusk-
ed; -ծաւ *a. s.* quarto, 4°. [աւիկ.

Քառակ, աջ *a. s.* four; -աբար *S.* Քա-
ռակահնգնայ or կանգուն *a.* of
four cubits; -կարգեան *a.* having four
strata, layers or tiers; -կերպ, -կեր-
պեան *a.* having four forms; -կի *ad.*
in four manners or ways; -կողմ, -
կողմեան *a.* quadrilateral; square; -
կուսեակ *s.* magic square; -կոյս *S.* Քա-
ռակուսի; -կուսեմ, էջի *va.* to square;
-կուսի, սւռ *a. s.* square; -արմատ, -
root; -թուր, - of a number; -կու-
սունի *s. geom.* quadrature; -բոլորակի,
quadrature or squaring of the circle;

-զատոր *a.* four-volumed, in four vol-
umes; -հողով *a.* turning or rolling in
four manners; ի - եղանակս տարւոյ,
in all seasons; -ձեւ *a.* four-tailed; -ձի
a. drawn by four horses; -ձիք *s.* qua-
driga; -մանակ *a. gr.* tetrachronous;
-մանեակ *s.* necklace, collar; -մաս-
նայ *a.* having four parts; -մեայ *a.* of
four years, quadrennial; - ժամանակ,
four years; -միլիոն *s.* quadrillion; -նիւ
a. four-wheeled; -նիւթ or նիւթայ *a.*
composed of four matters or elements;
-նիւթ *a.* quadrangular; *s.* tetragone;
- վանաց, cloister; -նիւթնի *a.* having
four angles, quadrangular; -շուրթի
a. four-lipped, --pointed, --ended;
-պատիկ *a.* quadruple; -պատկեմ, էջի
va. to quadruple; -պատկութիւն *s.* qua-
druplication; -աւալ or ջեայ *a.* divided
in four branches (river).

Քառասայր, րեան or րի *a.* four-edged;
-սնաթիւ *a.* forty; -սնակասար պաշք
s. lent; -սնաշորակ *a.* forty-eared; -սնա-
շի *s.* forty-chorded or stringed; -սնա-
մեայ, մէից, -մեան, մեանայ *a.* quadra-
genarius; of forty years; -սնամուկ
s. age of forty years; -սնապաշ *a.*

keeping lent; -սնեակ, -սնեակ *s.*
quarantine; -սնեայ *a.* forty; -սնեարդ,
or սնորդ, աջ *a.* fortieth; -ք *s.* lent;
-սնեքեան or քին, նեցուց *a.* all the
forty; -սնիցս *ad.* forty times; -սնոր-
գական *a.* quadragesimal; -սնոր, *ի s.*
forty days; -սնորեայ, բէից *a.* of forty
days; -սուն, սնից *a.* forty; նք -ք, the
forty martyrs of Sebaste; էր ամաց
-սնից, he was forty years old; ամս
երկու ք -սնիւ, forty two years; քա-
ղաքս ութ առ -սնիւք, forty eight cit-
ies; -սուն -սուն զպաշքն լուծանել, to
break the fast once in forty days.

Քառալանկ *a.* quadrisyllable; -վե-
տակ *a.* of four streams; -տարրեան *S.*
Քառանիւթ; -տեսակ *S.* Քառակերպ;
-տեսիւ *a.* four-faced; -բայլ, -բեայ *a.*
quadruped, four-footed, four-legged.

Քառեակ, էկի *a. s.* four; *mus.* fourth.
Քառեամ *s.* four years.

Քառեակ *s.* dozen.
Քառերանգ *a.* four-coloured.

Քառիցս *ad.* four times.
Քառուի *s. Gr. w.* Charon (the ferry-
man of the Styx).

Քառասանի *a. s.* quadruped.
Քառորդ, աջ *s.* fourth; quarter,
fourth part; quarter of an hour; *qua-
drant; - լուսնի, quarter; *S.* ժամ;
-ութի *s. ast.* quadrature; *chem.* quarta-

Քառուղի *s.* cross, cross-ways. [tion.
Քառուտակ *a.* four, containing four.
Քառասափ *s.* carsaph, a wind.

Քառօրեայ *S.* Չորեքօրեայ.
Քասիօփէ, Կասիօփէ *sf.* Cassiope.

Քասլեւ *s.* Chisleu, the ninth month
of the Hebrews.

Քասլեւի *a.* dreadful, horrible.
Քասլեւեմ, էջի, -նիւթ, էջայ *vn.* to be
afraid greatly, to shudder with fear,
to thrill with horror, to be horror-
struck; -նեցուցանեմ *va.* to frighten,
to startle, to scare, to dismay, to ter-
rify; -նեցուցիչ *a.* frightful, terrific.

Քասակ, աջ *s.* likeness, resemblance,
conformity, form, proportion; -եմ,
էջի *va.* to liken, to assimilate, to form,
to proportion; -իմ *vn.* to resemble, to
be conformable; -ութի *S.* Քասակ.
Քար, ի, իւ or ամբ, ինք, անց, ամբք
s. stone; - պատուական, precious
stone, jewel, gem; - գծապային *chem.*
infernal stone, caustic; - կրային, lime-
stone; - ծանրակշիւ, ponderous, heavy
spar, cawk; - մանրիկ, small stone,

pebble, gravel; Հարկանել -իւ, քար-կոծել -ամբ, to stone, to lapidate, to stone to death; Հարածել -ամբ, to pelt with stones; չթողուլ, չմնալ -ի -ի վերայ, not to leave, not to remain one stone standing; Հարկանել զոտն զ-ի, to strike the foot against a stone; միով -ամբ զերկուս պարսաքարել, (ը աջ եւ ը ահեակ յաղողել), to kill two birds with one stone; S. Կաթն, Շար-ժեմ, &c.

Քարաբլուր s. craggy rock, rough, steep rock; -բոյս s. roccella, alga tinctoria, lichen, cinereus terrestris, white moss; -բուխ a. flowing or springing forth from a rock; -գագաթն, -գլուխ a. craggy topped; -գիր, &c. S. Վիմա-գիր, &c.; -գնաց a. wandering among mountains, among rocks, in craggy places; -գործ, աջ a. stony, of stone, made of stone; s. S. Քարակոխ; med. gravel, stone; -գէզ s. mass of stones.

Քարագր, ի s. Gr. w. zool. plover, pluvialis, lapwing; or jaundice-bird, icterus, galbula.

Քարադրոշ, ից S. Քարակոխ; -թռչ or թռթռ s. stellion, newt; -ժայռ or ժեռ, ից s. sharp rock, steep rock, crag; a. rough, rocky, craggy; -լեռան s. rocky mountain; -լեռանակ s. rocky hill; -լից a. full of stones, stony; -առնել, to fill or block up with stones; -խաչ s. stone-cross; -խառն a. mixed with stones; -խիւս a. abounding in stones; -խուսկ s. bdellium; -ծեծ a. pelted with stones, stoned, lapidated; -պատառել, to be stoned to death; -ծերպ s. cavern, cave. [-trellis.

Քարակ, աջ s. Gr. w. vine-hedge, Քարակարկառ s. heap of stones; ad. like a heap or pile of stones; -կերտ a. stone, built of stone; -տուն, stone-house; -կիր s. stone-carrier; S. Քար-ուկիր; -կրտ s. heap of stones; -կոշ-կոշ S. Քարածեծ; -առնել, to stone, to lapidate; -կոշք s. block of stone; precipice, ravine; -կուռ, -կոխ, աջ a. made or built of stone; s. stone-cutter, -mason; sculptor, carver; -կոխութի s. stone-cutter's calling or art; -կտուր a. cut from stone; steep, rugged; -Հա-լած s. mech. rail-guard, sweeper, fender; -Հաս, աջ s. stone-cutter; pav-our's beetle or rammer; -բ or -Հանք s. quarry, stone-pit; -Հար, ի a. med. troubled with the stone or gravel,

nephritic; -ձգութիւն s. stone-throw; stoning, lapidation; -ձգող or ձիգ a. throwing stones; -ձիգ լինել, -ձիգս առնել, to fling or throw stones; -ձիգ, բ s. stone's throw; -ձիւթ s. petrol-eum; -ձկուկ s. ichthyolites.

Քարալ s. rock-salt, mineral-salt. Քարաման s. cross-shaped distaff. Քարայատակ a. paved with stones; s. pavement; յարկ a. stone-roofed; յին a. stony.

Քարայր, ից s. grotto, cave, cavern. Քարանամ, աջայ տ. to turn to or become stone, to be changed into stone, to be petrified; ից. to be stoned, hardened, obdurate.

Քարանձաւ S. Քարայր & Քարածայռ; -ամուռ a. dwelling in a grotto.

Քարանման a. stone-like.

Քարանուխ s. bot. wild-mint, penny-wort; bird's-foot-trefoil. [stone-work.

Քարաշէն S. Քարակերտ; -շինուի s.

Քարապաշտ, ից s. stone-worshipper, idolater; -ուի s. stone-worship, idol-atri; -պատուար a. stone-walled, for-tified; s. stone-wall.

Քարաջրոց a. ground between stones.

Քարասերմիկ s. bot. lithospermum, cromil, stone-crop, gold-moss; -սիրտ a. stone-hearted, flinty; -hard-, ob-durate; -սրտիմ, եցայ տ. to have a heart of flint, to be stony-hearted, cruel, obdurate.

Քարավազ s. waterfall, cataract; -վէժ a. precipitated, fallen or thrown headlong; struck with a stone, stoned; -առնել, արկանել, to precipitate, to fling or hurl headlong; to stone, to cast stones; -լինել, to fling, cast or throw oneself headlong; -վէժք S. Քա-րաձգութիւն; -վիժեմ, ժիմ S. Քարա-վէժ առնեմ, լինիմ; -վիժութի s. preci-pitation, falling headlong; steep, preci-pice; -վէժ առնեմ տ. to throw stones revengefully.

Քարացումն s. petrification; -ցուցա-նեմ տ. to petrify, to turn into stone, to stone; ից. to harden, to obdurate.

Քարափն s. steepy side, bank or shore, precipice; -ժայռիմ, edge or verge of a rock.

Քարափոր S. Վիմափոր.

Քարաքալ a. cleared from stones; -քիւ S. Քարաքուի; -քոս, ի s. S. Քա-րաքոս; med. morphew; -քուի s. cav-ern, grotto.

Քար, ից s. aspic, basilisk, cocka-trice; -ածնունդ a. born of an aspic.

Քարբեկ s. bot. stone-break, saxi-frage, alchemilla or lady's mantle.

Քարգանական, Քարգանասական a. royal. [stony, stone.

Քարեայ, Քարեղէն a. made of stone, Քարեկարկուռ s. hail of stones.

*Քարեղ S. Քարաձիւթ.

Քարենաւ s. boat-shaped stone vase used by grape-pressers.

Քարեպարիսայ s. stone-wall.

Քարընդուն s. stumbling-block, -stone; -լինել, to stumble over a stone, to trip, to stumble; -եմ, եցի տ. to serve as a stumbling-block, to cause to stumble, fail or fall, to trip up, to supplant.

Քարընկէց, կէցի a. throwing, fling-ing or casting stones; s. balista, cata-pult; -բարբառ ից. biting words; իբ-րեւ -մի, a stone's cast or throw; -առնել, to precipitate; -լինել, to throw stones; ից. to fling at one; -ու-թի s. act of throwing stones, lapida-tion.

Քարթակ, ի s. zool. gudgeon. [tion.

Քարթնդուն s. murmur, grum-

*Քարթուռ a. stale. [bling, murmuring.

Քարիբբ, ի s. Charybdis.

Քարխոս s. bot. the great consound; symphytum, solidago, golden rod; S. Շամիլիտակ.

Քարծիկ s. med. xapiov, favus. [թող.

Քարկոթոյ s. obelisk, cippus; S. Կռ

Քարկոծ a. stoned; -առնել, to

stone; -անք S. Քարկոծումն; -եմ տ.

to stone, to lapidate, to kill by ston-

ing; -ութի or ումն s. stoning, lapida-

Քարկուռ s. stone-cutter. [tion.

Քարկոխ S. Քարակոխ.

ՔարՀաս, ի s. stone-cutter's or

quarry-man's pick.

Քարձ, ից a. thin-bearded; -աքին a.

beardless; -ուկ S. Քարձ.

Քարձիկ s. bird's crop, maw, craw.

*Քարձին s. wild pear.

*Քարմաղ s. wire sieve for gravel.

Քարմարցանկ s. litharge; S. Մարգա-սանկ.

Քար S. Քարումն; ի -, ը - ad. trailingly, creepingly; ը or ի -ածել, արկանել, ձգել, to train, to trail, to draggle, to drag or draw along; ի -գնայ, to crawl, to creep in the belly. Քարած, ոյ, ՔարաՀետ s. serpent's trail.

Քարանք S. Քարումն.

Քարէմ, եցի տ. to draw, to drag, to pull or haul about, to drag along, to lead away; -յինքն, to attract, to win, to gain or bring over; -ը գե-տին, to drag on the ground; -առ-դասուորն, to lead or drag before the judge, to bring to justice; յարասուռ - , to stir to pity, to affect, to move; -զոք ից. to defame, to slander, to bite; -իմ տ. to be led, drawn, dragged, trailed; -ը երկիր, to crawl along on the ground, to creep; -ը փռչի, to be dragged along in the dust.

Քարողական a. attractive.

Քարումն s. attraction, act of draw-ing to, dragging or drawing along.

Քարոյ, ից or աջ s. herald, crier; preacher; musician; preach, sermon; -լինել, կարգալ, to announce, to pub-lish, to herald, to proclaim; -առլ, to preach, to make or to preach a sermon.

Քարողակ, ի s. caduceus, wand; Aaron's rod; -ան a. preaching; -ն s. proclaimer, herald; -եց. s. fellow-preacher.

Քարոզեմ, եցի տ. to herald, to pro-claim by heralds, to announce public-ly, to publish loudly, to cry; to preach; թագաւոր -, to proclaim king; -յա-նապատի, to preach in the desert; -օ-րինակաւ անձին, to practise what one preaches, to be the first to set an ex-ample to others.

Քարոզիչ s. herald, crier; promulga-tor; preacher; missionary, missioner.

Քարողութի s. act of proclaiming, of publishing by means of heralds, prom-ulgation; preaching; mission.

Քարոս S. Կարոս. [porum.

Քարոսկր s. ossa petrosa, ossa tem-Քարոսմ s. stone-wall.

Քարուակ a. infamous, disparaged, disgraced, blasted; -կալ, to bear, to pocket an affront, to put up with an insult, to behave in an infamous man-ner, to behave brutally, filthily; -ա-նութի, -անք s. ill treatment, outrage, dishonour, brand or stigma, infamy, disgrace, opprobrium, turpitude, crime.

Քարուկ s. small stone, pebble.

Քարուկիր s. (wall of) cemented stones; a. S. Տուն.

Քարուպայ s. Pers. w. yellow amber.

Քարուռ, *ից* *a.* full of stones, rough, *Քարուռազ* *S.* *Քարհատ*. [stony. *Քարսոն* or *Կարսոն* *s.* *bot.* parsley. *Քարկտեմ*, *էջի* *va.* to hack or hew to pieces, to kill. *Քարու*, *ից*, *-էզ*, *իզաց*, *-էն*, *ենի*, *-էս*, *իւաց* *s. Gr. w.* card, paper, parchment; cartoon, pasteboard; letter; book. *Քարտուղար*, *աց* *s.* secretary; chancellor; *-ան* *s.* secretary's office; *-ուհ* *s.* secretaryship. [*(բն)*]. *Քարբաշ* *s. mus.* an Armenian note *Քացախ*, *ոյ* *s.* vinegar; acid; *Համեմուտ* *-*, aromatic vinegar. *Քացախածան* *s.* oxymel; *-ման* *s.* vinegar-cruet; *-յին* *a.* acetic; *-չափ*, *ի* *s.* acetimeter; *-վաճառ* *s.* vinegar-maker, *-սeller*. *Քացախեմ*, *էջի*, *-եղուցանեմ* *va.* to sour, to render sour or acid. *Քացախիկ* *s.* chem. acetine. *Քացախիմ* *vn.* to taste acid, to turn sour, acid, sharp. *Քացախութիւն* *s.* acidity, sourness. *Քացախուտ* *a.* acetous, acid, pungent; *ից* corrupt, spoiled; * *s.* stewed *Քացխակ*, *ի* *s.* chem. acetate. [fruit. *Քաւ* *conj.* not, no, never, not at all; *int.* away with! go along! fye! for shame! *pr.* without, besides, except; *-յինէն*, far be it from me, God save me! *-լիցի ինչ ի Տէնէ*. God preserve me! *-բեզ*, *-լիցի*. *-մի լիցի*, no! God forbid! *-լիցի բեզ*, far be such thoughts from thee; *-լիցի մեզ*, we will not, we don't like; *-ի մէջ*. God preserve us, God save us; *մի անդր*, *-լիցի*, oh! never! fye! fye upon it! *Քաւարան* *s.* place or instrument of expiation; purgatory; * *catalfalco*; *-րար* *S.* *Քաւիչ*. *Քաւիչ*, *ից* *s.* astrological trifles. *Քաւդեայ*, *դէից* *s.* magian, magician, wizard; *-դէական* *a.* magical; *-դէուհ* *s.* magic; astrology. *Քաւեմ*, *էջի* *va.* to expiate, to atone for; to justify; to propitiate, to satisfy, to conciliate, to render favorable or propitious; ԱՃ. *քաւեա դիս զմեզաւորս*, God, be merciful to me, a sinner; *քաւեալ եմ ես*, I am innocent. *Քաւթարիկ* *s.* *zool.* lynx. *Քաւիչ* *a.* expiatory, propitiatory; *-լիւն*, to expiate. *Քաւութի* *s.* expiation, atonement,

pardon, propitiation; *- or սեղան* *-է*, libation; propitiatory; *զոհ* *-թէ*, sin-offering; *-աբեր* *a.* expiatory. *Քաւապետ*, &c. *S.* *Քահանայապետ*. *Քափուր*, *ի* *s.* camphor; *bot.* *-tree*. *Քափրախան* *a.* camphorate. *Քաբար*, *աց* *s.* cake, bun, pastry, wafer, simnel, hearth-cake. *Քեզէն*, *Քեզյն* *ad.* of or by thyself; *pr.* thou alone. *Քեծ* *a.* faint, weak, languid. *Քեղախարս* *s.* *bot.* oreoselinum, mountain-parsley; chærophyllum, sweet-fern, chervil. *Քեղանամ*, *ացայ* *vn.* to govern, to be at the helm, to steer. [man, helmsman. *Քեղալար*, *ից* *a.* steered; *s.* steers. *Քեղաւոր* *a.* furnished with a rudder. *Քեղի*, *դէոյ*, *դէաց* *s.* *mar.* rudder, helm, tiller; *-կառաց*, pole, carriage. *Քեղյեթիմ* *S.* *Կապիւղեղ* *l.* pole, shaft. * *Քեմն* *S.* *Չաման*. *Քեմաւական* *a.* leathern, parchment. *Քեմաւապատ* *a.* covered with leath-er. [rocco leather. *Քեմուխ*, *միսոյ* *s.* leather, Mo-*թեմայր*, *Քեմեկալ* *s.* brother-in-law (sister-in-law's husband). [sister). *Քեմի*, *նւոյ* *sf.* sister-in-law (wife's daughter). *Քեմադուսար* *sf.* niece (sister's daughter). [ter's husband). *Քեմայր*, *սան* *s.* brother-in-law (sis-**Քեմեկին* *sf.* maternal uncle's wife. *Քեմի*, *ուոյ*, *ուեաց* *s.* uncle (moth-er's brother). *Քեմորդեակ*, *-դի* *s.* nephew. *Քեմայ*, *ի* *s.* *Ar.* *w.* letter, writing. *Քեմուրածին*, *-կան* *a.* born of, or descended from Keturah. *Քերած*, *ոյ* *s.* shaving, planing, scrap-*ing*, smoothing; *-ոյ*, *ից* *a.* scratched out, scraped, polished. *Քերական* *s.* grammarian; grammar; * *spelling-book*, primer; *-ական* *a.* grammatical; *-ուհ* *s.* grammar; *-որէն* *ad.* grammatically. *Քերանք* *s.* act of scraping, scratch-*ing* or rubbing off; *med.* abrasion; *S.* *Քերած*, &c. *S.* *Քերթած*. [*Քերիչ*. *Քերթին* *S.* *H. w.* cherethim, arch-*ers*, bowmen. *Քերեմ*, *էջի* *va.* to erase, to scratch out; to scrape, to scratch, to grate, to graze, to rasp, to plane, to polish; to rub the skin off, to excoriate, to flay, to lacerate, to torture; to take away,

to remove, to annul; to engrave, to inscribe, to write; *- աւ*, to graze, to touch slightly; *- առ ակամբ*, to skirt, to coast along, to keep close to the shore; *- զակամբ* *mar.* to go terra a terra, to sail along the coast; *զաւթն ի բաց* *-*, to lay aside all sense of shame; *S.* *Ուշք*. *Քերթած*, *աց* *S.* *Քերթուած*. *Քերթեմ*, *էջի* *va.* to flay, to strip, to excoriate, to peel off; to make, to compose, to write; to versify, to poetize. [grammarian. *Քերթող*, *աց* *s.* poet; philologist; *Քերթողաբանեմ*, *էջի* *vn.* to speak or write like a poet, to poetize, to versify; *-բար* *ad.* poetically; *-կան* *a.* poetical; grammatical; *ազատութիւն* *-*, poetical license; *-Հայր* *s.* prince or father of poets, of grammarians. *Քերթողութիւն* *S.* *Քերթուած*. *Քերթողուհի* *sf.* poetess. *Քերթուած*, *ոյ*, *Քերթութի* *s.* poe-*try*, poem, verse; grammar. *Քերիչ* *s.* scraper; rasp, grater, era-*ser*; rake; plane; planer, polisher; iron-harrows, combs or hooks of iron, instruments of torture; *- ճիւղ*, cur-*comb*; *- շաքարի*, sugar-rasp. *Քերծէ*, *ոյ* *s.* grey hound. *Քերծեմ*, *էջի*, *Քերծում*, *ծի*, *քերծ* *va.* to strip off, to peel, to bark, to pare; to shave. *Քերոբ*, *Քերոբ*, *ից*, *-է*, *ից*, *-իմ*, *աց*, *Քերոբ*, *ից* *s.* cherub, *pl.* cherub. *Քերոբեական* *a.* cherubic. [im. *Քերոց* *S.* *Քերիչ*. [rasping. *Քերուած*, *ոյ* *s.* scratch; scraping, *Քերում* *s.* scratching, scraping; *excoriation*. [insula, (Crimea). *Քերսոն*, *ի* *s.* *Gr. w.* chersonese, pen-*Քերքեմ*, *էջի* *va.* to drive away, to repulse. [*-իմ* *vn.* to be wounded. *Քերքեշեմ*, *էջի* *va.* to gall, to wound; *Քերքեշ* or *էս* *s.* *bot.* acorus, sweet-*rush*, *-cane*. *Քեց* *a.* detached, divided, separated. *Քեցեմ*, *էջի* *va.* to detach, to separ-*ate*, to extrange, to remove, to take away; *- ի ստեղծ զորթն*, *- զմանուկն* *ի կաթին սովորուէ*, to wean; *- զսիրտ* *Յէ*, *ի Հեղութեց*, to wean or detach one's heart from worldly matters. *Քեցում* *s.* detachment, separation. *Քեղում* *s.* horse laugh, loud lough. *Քեղութ* *s.* belching, eructation.

Քեղքում *vn.* to belch, to eruct. *Քէ* *s.* omega, end. *Քէն*, *քինու* *s.* rancour, inveterate hate, spite, ill-will, resentment; re-*venge*; *ի* *- զրիժուց*, out of or from hatred; *- պահել*, *ի* *-ս մոռնել*, to bear or owe a grudge, to bear malice or ill-will, to bear hard; *- ի մահու* *նել*, to keep alive resentment for an injury; *- ունել չ ունէք*, to have a grudge or spite against; *Հանել զլրեմք*, *քինու*, *ինդրել* *չ զրիժուց*, to be revenged, to revenge oneself. * *Քէնի* *sf.* female of domestic ani-*mals*, she-cat, bitch, &c. *Քէշ*, *ից* *s.* *Pers. w.* sect; *-ակարկատ* *a.* *s.* sectarian. *Քէան* *s.* flax, linen; *-ազգեստ* *a.* wearing a linen cloth; *-էայ* *a.* flaxen, linen. [առնուլ *չ*, to take *-*. *Քէսխոս* *s.* snuff; *սուփ* *-ոյ*, *-box*; *Քէանոց* *s.* oil-filter. *Քէսփող* *s.* nostrils. *Քէէթ* *s.* flaxen cord. *Քէեր*, *ոյ* *s.* flower end of fruits. *Քէթեղ* *s.* winking, blinking of the eye; twinkling, trice. *Քէթեմ*, *էջի* *vn.* to winkle, to twin-*kle*, to wink, to blink; *ի* *-սկան*, in a twinkling, in a trice, in no time, as if by magic; *արաբաբոյն չ զթթեմէ մի* *սկան*, swifter than lightning. *Քթումն*, *Քթիթ* *S.* *Քթիթեղ*. *Քթոց* *S.* *Կողով*. *Քթում*, *էջի* *va.* to louse; to flea. *Քիթ*, *թթաց* *s.* nose; *- կենդանեաց*, snout, muzzle; *մեծ*, *փոքր*, *սրածայր*, *շրջակա*, *սափակ* *-*, a large, big or bot-*tle*, little, pointed, turned up, snub or flat nose; *զս ի վեր տանել*, to turn up the nose, to look scornful, haugh-*ty*; *այսրէն չ -մի դառնալ*, to get into the nose, to go the wrong way in swal-*lowing*. *Քիւքի*, *քլաւ* *s.* space between the tips of the thumb & forefinger; *- or* *Քիւ* *s.* detractor, slanderer, traduc-*er*, informer; spy. *Քիլոս*, *ի*, *իւ* *s.* *Gr. w.* aliment, food. *Քիմեռ* *s.* *Gr. w.* chimera. *Քիմեռոն* *s.* *Gr. w.* frigid zone. *Քիմիա* *s.* *Gr.* or *Ar. w.* chemistry; alchymy; *S.* *Տարբարանութիւն*, &c. *Քիմք*, *քմաց* *s.* palate; *ից* *s.* liking, ca-*price*, fancy; *թ*, *քմաց*, by whim, hu-*morously*, capriciously, fantastically;

ինքնայն, according to one's fancy, liking, &c.; ընդ քինս Ժպտիլ, to laugh constrainedly, from the teeth outward; լեզուն նորա է քինս իւր կցեցաւ, his tongue clove to his palate.

Քինաթաղոյց *a.* rancorous, spiteful; -ինդիր *a.* revengeful, vindictive, malevolent; -լինել, ելանել, to revenge oneself; -եղեւ մահու նորա, he revenged his death; -ինդրութիւն *s.* revenge, vengeance; -կալութիւն *s.* harbouring revenge or rancour; -հան, -հատոյց, &c. *S.* քինանդիր, &c.

Քինամ, քինանամ, սցայ *vn.* to bear a grudge, to nourish hate, to resent.

Քինայոյց *S.* քինանդիր; -պահ *a.* harbouring resentment for an injury, resentful, rancorous; -պահութիւն *s.* resentment, remembrance of an injury, spite, ill-will; -ւոր *a.* hate-breathing; -ւորութիւն or [cour.

Քինուի *s.* resentment, hatred, rancour; *a.* Pers. *w.* few, some, *S.* Սակաւ.

Քիւ. քոյ *s.* kind of chalk or whiting.

Քիւամիւ. ման *s.* bot. wood- or heath-pease, ervum, orobus, bitter vetch, fitch.

Քիւս. քսոյց *s.* awn, beard of corn.

Քիրան. քրան, տամբ. տունք or տինք, տանց *s.* perspiration, sweat; *fig.* fatigue, labour, hard work, toil, hardship; - մահու, death-sweat, perspiration preceding death; աւառ, կծու, գարշահոտ, թթու - , copious, acrid, fetid, sour or unpleasant perspiration; լ - մտանել or հարկանել, ի քրան լինել, to sweat, to perspire, to transpire, to be all in a perspiration; ի քրանու համակել, ողողել յաւել քրր. տան, to be all over in a sweat, to be bathed in perspiration; քրամալք երեւաց հայթայթել զկեանս, to earn one's bread or livelihood by the sweat of one's brow; հարցայ լ - ցուրտ. I fell into a cold sweat; - ցուրտ լանդաման իլանէր, a cold sweat ran from all his members; *S.* Ապաժոյժ, Թաթաւիւ.

Քիւ. քուց, քուաւ *s.* eaves-lath, penthouse, cornice; - տան, eaves of a house; - քարայրի, entrance to a cavern, mouth of a cave; լ. քուաւ, *ՔիւրՏ. Յոգ. under cover, sheltered.

Քլաչափ *s.* measure, distance between tips of thumb & forefinger extended; span.

Քծինք *s.* caresses, fondling, endear-

ment, coaxing, fawning; wooing, court, courtship, gallantry; ածել ի -նս, to tame, to domesticate, to familiarize; գալ ի -նս, to grow tame, to be tamed; -նս տալ, ի -նս հարկանել *S.*

Քծնարան *a.* sweet-spoken. [Քծնիմ.

Քծնի *a.* caressing, affectionate, coaxing, flattering; wooing, courting.

Քծնիմ, եցայ *vn.* to endeavour to please, to affect, to caress, to flatter, to fondle; to court, to woo, to pay one's court to, * to go a courting.

Քծնութի or ունի *s.* *S.* Քծինք; flattery, affected airs, adulation.

Քծուար, աջ *s.* wedge, ingot.

Քղամիգ, աջ or միաց *s.* *Gr. w.* chlamys, mantle, cloak.

Քղանցաւոր *a.* bordered, hemmed, fringed, edged, trimmed.

Քղանցք, ցից *s.* skirt of a cloak, lap-pet of a coat, border, tail; fringe, trimming.

Քթքճեմ, եցի *va.* to tear, to rend, to tear in pieces, to reduce in tatters.

Քմազարդ, -խորժ *a.* pleasant, agreeable. [watch.

Քմի *s.* *Pers. w.* watch, ambush; *a.* in Քմճալքեմ *va.* to quiz, to laugh at.

Քնարկց *a.* sleepy, overcome with sleep

Քնած, -եայ *a.* *S.* Քնեած; -ու *a.* sleep-begetting, somniferous, soporific; -դեղ, narcotic, opiate.

Քնակից լինիմ *vn.* to sleep together.

Քնահատ, աջ *a.* sleepless; -ութիւն *s.* sleeplessness; -ընկ *a.* sleep-walking; *s.* somnambulist; -ընկութիւն *s.* sleep-walking, somnambulism; -սէր *a.* fond of sleep, drowsy, sleepy.

Քնար, աջ or էց *s.* lyre; viol, harp; *ast.* Lyra; - հարկանել, to play on or sound the lyre.

Քնարական *a.* lyrical; - քերթողուն, lyric poetry. [lyre-playing.

Քնարահար, աջ *s.* lyrist; -ութիւն *s.*

Քնարաձայն *a.* sweet-toned.

Քնարան *s.* bed, couch, sleeping-room, dormitory; *fig.* grave, tomb; - մանկան, crib, cradle. [ing awake.

Քնարդեւ *a.* hindering sleep, keep-

Քնարերդ, -ակ, աջ *a.* lyrical; *s.* lyric author or poet; -ութիւն *s.* lyrics, lyric poetry. [fruit].

Քնարուկ *s.* bot. cucio-fora? cucci (the

Քնեայ, Քնեած, էց *a.* sleepy, drow-

*Քնեք *S.* Քուչք. [sy; lethargic.

Քնեութի *s.* sleepiness, drowsiness,

lethargy; - մահաքուն, trance, lethargic sleep. [whilst eating.

Քնթմթամ *vn.* to move nose & mouth

Քնթնեցուցանեմ *va.* to move the muzzle about.

Քնթնոց *s.* folds of serpents; rings or wrinkles in the elephant's trunk.

Քնիս *s.* examination; ի - առնուլ, to examine, to consider, to ponder; to argue, to discuss; ի - գալ, to be examined, criticized; ի - արկանել, մտա- նել, լինել, to examine, to study, to criticize.

Քնիսքան *s.* critic, censor; -ական *a.* critical; -եմ, եցի *va.* to criticize, to censure; -ութիւն *s.* criticism, censure;

-ինդիր *a.* investigating, making re-searches, seeking inquisitively; - ա- րաւոյ, fault-finder; -խոսութիւն *s.* criticism; *S.* Բնագնութիւն; -կան *a.* of examination; -կից *a.* examining to-

gether; յոյզ լինիմ, ինդրեմ *va.* to make a diligent search, to investigate, to make researches; -սէր *a.* fond of examination, desirous or eager to know how, curious; -սիրութիւն *s.* pas-

sion for research, desire of information, curiosity.

Քնիեմ, եցի *va.* to examine, to study, to investigate, to discuss; to censure, to control; to meditate, to consider, to think; *S.* Քնեկադոյն; -իմ *vn.* to be examined, to undergo an examen.

Քնիկ *s.* examiner; inquisitor; con-troller; fault-finder; critic; - գրոց, censor.

Քննողութի or քննութի *s.* examina-tion; research, discussion; inquiry, inquest, inquisition; control; thorough investigation; - խըճի, self-examina-tion; ի - մտանել, to examine; լ - թք անցանել, to pass the censorship; ընդ - թք արկանել, to examine, to control;

to criticize, to censure.

Քննութի *s.* examination.

Քնու, -կ *S.* Քնեած.

Քնցաւեմ *S.* Քծնիմ.

Քնցեղ *s.* clod, glebe, lump of earth; *fig.* obscene word or jest.

Քնքական *a.* delicate, soft.

Քնքամ *S.* Քնքեմ.

Քնքանք *s.* pretty ways, mincing manner, smirking, prettiness, nicety, daintiness; caress, endearment, fond-

ling.

Քնքեմ, եցի *vn.* to smirk, to be

treated delicately, to cuddle or in-dulge oneself, to be nice, dainty, to give oneself airs; -եցուցանեմ *va.* to render delicate, to pamper, to pet, to fondle, to coddle, to make much of.

Քնքեմ *S.* Քնքեմ.

Քնքու *a.* delicate, tender, soft, mor-bid, pretty, darling, mincing; *s.* puss.

Քշեմ, եցի *va.* to chase, to drive away or out, to expel.

Քշոց, աջ *s.* fly-flap, fan; keshotz, flabellum, ringing-instrument agitated by the deacons during the Armenian & Greek Mass.

Քշեմ, եցի *va.* to lop off, to trim, to prune; to cut, to retrench.

Քո, քոյ, քոյով *pron.* thy; *a.* poss. thine; իմե եւ քո պատճառք ամ դատի or կռուոյ, «mine & thine» are the causes of all law-suits. [ers.

Քոթանակ, աջ *s.* cloth; cover; draw-

Քոլ, ոյ, ուլ *s.* veil, cover; - հար-

սանեայ, nuptial veil.

Քոպալորդ *s.* *gr.* amphoter; -գարդ *a.* veiled, adorned with a veil; -խըն- դրեմ *va.* to discover, to unveil, to un-

mask; -ծածուկ *a.* concealed by a veil, *Քոպակ* *s.* sweet-gum. [veiled.

Քոպալեւեմ *va.* *fig.* to veil, to cloak, to shroud; -ձիգ *a.* veiled-headed, wear-

ing a veil, veiled; *fig.* coy, shy, mod-est, timid; drawing the veil; -դոս *s.* *gr.* amphibrach; -նոց *s.* head-veil; -

սուգեմ, -քիեմ, եցի *va.* to veil, to con- ceal, to hide, to cover; -բեւել *s.* veil-

ing or concealing.

Քոլընկեց *a.* unveiled, bare-headed, brazen-faced, unblushing, shameless.

Քոյին *a.* poss. thy, thine.

Քոյինադորժ *a.* made by thee or by thyself, thy; -գէն *a.* armed by thyself;

-կրոն *a.* belonging to thy religion; - հրաման *a.* ordered or imposed by thee or by thyself; -նիւթ *a.* done, produc-

ed by thee; -շունչ *a.* inspired by thee; -ջան *a.* done with thy diligent care;

-ստեղծ *a.* created by thee; -տուր *a.* given by thee. [ter; nun.

Քոյր, քեւ, քերք, քոյր, քերք *s.* sis-

Քոյրագիր, -թիւ *s.* adopted sister;

-սեւայ *a.* hating one's sister.

Քոչեմ, Քոչքոտեմ, եցի, -սիմ, ե- ցայ *vn.* to scratch oneself, to stretch & yawn.

Քու, էց *s.* *H. w.* corus, bushel; strike.

Քու, ոյ, ուլ *s.* med. itch, scurf, scab.

Փոսաբոյս *s. bot. scabious.*
 Փոսոտ, աջ *a. itchy, scurfy, scabby,*
 scabbed; -իմ, եղայ *vn. to be infected*
 Փոսոթի *S. փոս.* [with the itch.
 Փովթար, -ովթ, աջ *s. H. w. epistyle,*
 Փորեմ, եղի *va. to scratch.* [capital.
 Փորեպիսկոպոս *s. chorepiscopus,*
 rural bishop, suffragan; -ուհ *s. dig-*
 nity of a - rural bishopric.
 Փուական *a. cubic;* -Հարցութիւն *s.*
 cybomancy, indovination by means
 of cubes or dice; -ւոր *a. eaved, furn-*
 ished with an eaves-lath.
 Փուեայ, Փուէ, էից *s. Gr. w. cube,*
 die; suffrage, vote, ball, ballot; առւի
 քուէից, urn, ballot-box; միաբան
 քուէիւք, by an unanimous vote; -
 արկանել, առլ, ձգել, to vote, to bal-
 lot, to come to the vote, to poll.
 Փուերորդի *S. փուերորդի.*
 Փուերք *s. pl. sisters.*
 Փուզայ *S. կապիւն.*
 Փուէարկու, աջ *s. voter;* -Թիւն *s.*
 balloting, voting, ballot; գաղանի -
 vote by ballot; արդասիք -Թէ, result
 of the poll; - խնդրել, to demand a
 poll; -Թէ ընտրել, to elect by ballot;
 - առնել, to poll, to go to the poll;
 ներկայ լինել -Թէ, to be present at
 the poll; մասնակից լինել -Թէ, to take
 part in the ballot.
 ՓուէՀամար, *ի s. summing up of*
 votes, counting of votes by ballot.
 Փուլ, քղլ *s. tow, thread, string,*
 yarn.
 *Փուլայ *s. wooden water-vessel, pail,*
 bucket; mech. mill-hopper; - կաթին
 milk-pail. [coarse language.
 Փուճայ *s. coarse or obscene word,*
 Փուճայթ *a. light, bay, chestnut.*
 Փուճ, քնոյ, ով *s. sleep, slumber,*
 nap, rest, repose, pause; - մահու,
 sleep of death; քաղցր, անորթ, հան-
 գիտ, խաղաղ, փրկաւէտ, կենսանորոգ
 -, soft, agreeable, tranquil, calm,
 healthy, refreshing slumber; Թեթեւ,
 ընդհատ, անհանգիստ, յուզեալ or
 խռովեալ, դժնդակ, ծանր, փռասկար,
 մահապառ, light, broken, agitated,
 troubled, hard, heavy, dangerous,
 mortal sleep; - or *ի - լինել, երթալ,*
 քնոյ առլ զանձն, to sleep, to go to
 sleep, to lie down, to repose; գլխով
 անկանիլ, *ի - մտանել, to be overcome*
 with sleep, to fall asleep; ննջել - յա-
 լտեանից, to sleep the sleep that knows

no waking; *ի - առնել, to send to*
 sleep; (*յորորանի*), to lull or rock to
 sleep; խոր *ի - լինել, to be in a sound*
 sleep, to sleep soundly; ճաշակել ըզ-
 քաղցրութիւն քնոյ, to enjoy sleep; *ի*
 - գտանել զոր, to find a person asleep;
 խռովել, ընդհատել, խախտել զ-, to
 trouble, to disturb or break one's
 sleep, to awake, to rouse; իբրեւ - լ
 արթունա լինել, to be half asleep; Հա-
 տանիլ քնոյ յաջաց, to lose one's sleep;
 - քաղցրանիմ ճատեալ էր յարտեալ
 նայ նր, calm sleep was unknown to
 him; փախեալ յինէն -, sleep fled far
 from me; այս *ի - տանիլ, that causes*
 sleep; ընկղմեալ *ի - Թանձրութեան,*
 buried in sleep, fast asleep; - Հա-
 տեալ է յաջաց իմոյ զգայութեւ պերեկ,
 I sleep neither night nor day, I am
 sleepless; *S. Ձարթնում, Ընդոստ, Թ-*
Թափեմ, &c.
 Փուճեմ, եղի *vn. to sleep, to repose,*
 to take rest; to lie with, to sleep with a
 woman, to know her; - ընդ Հարս, to
 sleep with one's fathers; -եցուցանեմ
va. to send to sleep.
 Փուճք *s. temple, side of the head.*
 Փուճանաբար *ad. like the Tartars.*
 Փուճկէն *s. deaconess' stole.*
 Փուճայ, *ի s. Pers. w. bot. bitter-*
 vetch; *S. Գինձ.* [Ըմբիւ-
 Փուճանդիր or տնդուր *Pers. w. S.*
 *Փուճորիմ *vn. to squat, to sit as*
 fowls. [male sparrow-hawk.
 Փուլիճ *s. zool. musket-hawk, tarsel,*
 Փուռ *S. փռ & փռաւակ.*
 Փուռաթ, փռաթ or փռաթ, *ի s. leek.*
 Փուռակ, աջ, փռաթ *s. colt, foal; sf.*
 *Փուռնիթ *s. rath or rare egg. [filly.*
 Փուռիթայ, *ից s. monk's cap, cowl,*
 capuche, hood, cuculla.
 Փուրական *a. sister's, sisterly.*
 Փուրայ, *ից s. cupel, crucible; S.*
 Փուրապիւրեւ *s. sisterly love. [Հալոց-*
 Փուրապիւրեւ *s. cupellation.*
 Փուրճ, քրճի *s. hair-cloth, sack--;*
 sack; - գգեւուլ, to put on, or to wear
 hair-cloth. [priest.
 Փուրմ, քրմայ *s. heathen or pagan*
 Փուք, քքայ *s. scorpion, knotty cud-*
 gel, iron rod; *ից. groan, moan, wail,*
 sigh; -ամ, աջայ *vn. to groan, to moan,*
 to wail, to sigh heavily.
 Փշփորիկ *s. tooth-pick. [fetidness.*
 Փռահոտ *s. offensive smell, stink,*
 Փռեւեալ *S. Թարաշնաղդեաց.*

Փռի, քռեաց *a. fetid, stinking.*
 Փռնեալ *Gr. w. S. փռան.*
 Փռանեմ զյոնս *va. to knit one's*
 brows, to be haughty.
 Փրակ, աջ *s. purse, little bag,*
 satchel; pack, packet; - արծաթայ,
 purse, flat-purse, money-bag, bill-
 case, portfolio; - Հասարակաց ունել,
 to have the same, or a common purse.
 Փրակազին *a. bought very dear, at*
 a high price; -գործ *s. purse-maker,*
 -seller; -կալ, աջ *s. purser, agent,*
 major-domo, steward; -Հատու, աջ *s.*
 cut-purse, pick-pocket. [scent-bag.
 Փրակիկ *s. fob, small pocket; sachet;*
 Փրան, *ից a. twenty;* -ակորմ *S.*
 Փրաննիստ; -ամեակ or -եմեակ, էկի
s. the twentieth year; -ամեայ, մէկից,
 -աման, մեկից *a. twenty years old;*
 of twenty years; -անիստ *s. icosae-*
 dron; -անիկան *s. icosigone;* -ապառիկ
a. ad. twenty times as much; -եակ *a.*
s. a score of, about twenty ...; -է-
 ման *S. Փրանմեան;* -երորդ, աջ *a.*
 twentieth; -եւէնիգամեան *a. of twenty*
 five years; -եւութամի *a. of twenty*
 eight years; -էքեան, -էքին, էքունց
a. s. all the twenty; -իցս *ad. twenty*
 times; -օրեայ *a. of twenty days, ico-*
 simeron.
 Փրեմ, եղի *va. to whisper, to make*
 false or indiscreet reports, to report,
 to tell tales, to detract, to intrigue,
 to denounce, to defame.
 Փրեստ, *ից s. Gr. w. sextary; pitcher,*
 jar; measure of 12 bushels, or 2 En-
 glish gallons; -ութի *S. փռութիւն.*
 Փրիս *s. plants, vegetables.*
 Փրիչ *S. փռու.* [fish.
 Փրիւփիէ *s. Gr. w. xiphias, sword-*
 փիլք, քռեաց *S. փռութիւն;* քրիս մա-
 առցանեմ *S. փռեմ.* [S. փռութիւն.
 Փրիս *S. փռու;* -եմ *S. փռեմ;* -ուհ
 Փռու, աջ *a. s. tale-bearer, informer,*
 tell-tale, slanderer, backbiter; -Թիւն
s. tale-bearing, story, report, tale,
 delation, secret accusation.
 Փռուկ *s. bot. oxyacantha.*
 Փռեմ, &c. *S. փռեմ, &c.*
 Փռանաւածան *a. mighty, roaring,*
 awe-compelling (Ocean); -փուռ *a.*
 terrifying, striking with horror, mak-
 ing one's hair stand on end, horrible,
 fearful, awful.
 Փռանեմ *S. փռանափուռ & Սիրալի.*
 Փռանեմ, եղի, Փռանիմ, եղայ *vn.*

to have one's hair stand on end, to
 feel the hair of one's head stand erect,
 to be horror-struck, to shudder with
 fear; քռանեալ գիղայան բաշք առիւ-
 ծուն, the lion bristled up his mane;
S. Հեր.
 Փռանեցուցանեմ *va. to make one's*
 hair stand on end, to cause to shiver,
 shudder, thrill with fear; to jar upon,
 to irritate the nerves.
 Փռանուլիմ or Փռանուլիմ *s. thrill, great*
 dread, cold shiver or shudder of
 փոփու *S. Փառքու.* [horror.
 Փրածեմ *s. cement composed of*
 powdered charcoal & clay.
 Փրայ *S. փուրայ;* -ական *a. metallic,*
 mineral; -նիւթ, metal, mineral, ore.
 Փրեւս, *ի S. կարու.*
 Փրեւական *a. S. փրայական;* criminal,
 enormous, horrible; - միւլք, յան-
 ջաղք, high treason; -մետաղք, mine,
 galleys, place of detention for crimin-
 փրեւուր *a. impure, foul, nasty. [als.*
 Փրեւիւր *S. փրեւիւր.*
 Փրեւիւրեմ, եղի *vn. to murmur, to*
 complain, to growl, to grumble, to
 mutter, to mumble; -ջեւն, ջեւն *s.*
 murmur, complaint, grumbling, hum,
 growling, mumble; -ջուլ *a. grumbling,*
 growling, complaining, mumbing;
 -ջուլի *S. փրեւիւր.* [prasus.
 Փրիստայրաս, -ու *s. Gr. w. chryso-*
 փրիստայրաս, աջ *Gr. w. or*
 Փրիստայրայ, նիւթ *a. s. christian;*
 -նեւաբար *ad. like a christian, christian-*
 ly; - կեալ, to live -, to lead a life
 worthy of a christian; -կան *a. christi-*
 an; * *s. catechism;* -նեւանան *a. christi-*
 an-like; -նեւաբար *a. fond of christi-*
 ans; -նեւացուցանեմ *va. to christianize,*
 to make christian, to convert to chris-
 tianity; -նեւութիւն *s. christianism,*
 christianity; christendom.
 ՔՐԻՍՏՈՒ, Քր, *ի, իւ s. Gr. w.*
 CHRIST, the Anointed, Jesus Christ,
 Messiah, the Saviour of the world;
 առւա -, antechrist.
 Քրիստոսաբար *ad. like Jesus Christ;*
 -բեր *a. brought by the Saviour;* -
 գործ *a. made by J. C.;* -գունդ *a. as-*
 sembled by J. C.; -գաւան, *ից a. pro-*
 fessing the faith of J. C., christian;
 -գիր *a. established or ordered by J.*
 C.; -գրու *a. signed by J. C., or with*
 the sign of the Cross, or with Christ's
 name; -գարդ *a. adorned by J. C.;* -

զգեաց, եջից, -զգեստ, էջ a. bearing J. C. in one's soul, christian; *pn.* Christopher; -զգեստեմ, էջի va. to christen, to baptize, to make christian; -զոր a. strengthened by J. C.; called to be a soldier of Christ; -ծանօթ a. having the knowledge of J. C., knowing J. C., christian; -ծին af. Christipara, Mother of Christ; -հան a. of J. C., belonging to J. C., Christ's; -հաւաք, christianity; -հարգ S. Գրիստոսադէր; -կեցոյց a. saved by J. C.; -կիր S. Գրիստոսադէր; -կոչ a. called or invited by J. C.; -կրօն S. Գրիստոսադէր; living like a christian; -հաշի a. pleasing or agreeable to J. C.; -ձեր S. Գրիստոսադէր; -մարտ a. warring against J. C., antichristian; -մարտութի s. war against J. C.; the denying the divinity of Christ; -մեծար a. honoured by J. C.; -մերձ a. near unto J. C.; -մուտ Գարուստ s. the first & the second coming of Christ; -նշան a. bearing or representing the sign of J. C.; s. emblem of christianity, the Cross; -նորոգ a. restored by J. C.; -նուէր a. offered, consecrated to J. C., holy, divine; -նահ a. simoniacal; -պատու a. narrated or taught by J. C.; -պսակ a. crowned by J. C.; -բաբ a. sent by J. C.; -սէր, սիրաց a. fond of J. C., loving J. C., devout, pious; -սիրութիւն s. piety, love of Christ; -սպան, էջ a. crucifying J. C.; -վաճառ u. selling or betraying J. C.; -տեաց, էջաց a. hating, detesting J. C.; -տունի a. planted by J. C.; -տուր a. given by J. C.; -ւանդ a. transmitted, given or taught by J. C.; -փոխան a. s. Christ's vicar.

Գրիստոսեան, ք, ց a. Christ's, of J. C.; christian, faithful.
Գրիստոսընկալ a. having received J. C.; bound up in J. C.
Գրիստոսիմաստ a. sharing in the spirit & knowledge of J. C.
Գրիստոսին S. Գրիստոս.
Գրիստոսեան a. having or bearing J. C. in the heart.
Գրիստոսուրաց a. denying J. C.
Գրիստոսաւոր a. -զգեաց, -զգեստ a. clothed in hair-cloth; -էնիւ, to put on, or to wear sack-cloth. [s. S. Գրիստոս.
Գրիստոս, -եղէն a. made of sack-cloth;
Գրիստոսաւոր a. assembled by heathen or pagan priests; -կին sf. wife of a

heathen priest; -նամ, աջայ vn. to become a pagan priest, to perform the functions of priest of a divinity; -նոյշ, նուշայ sf. daughter or wife of a heathen priest, priestess; -պետ s. heathen pontiff.

Գրիստոսի s. son of a pagan priest.
Գրիստութի s. heathen priesthood; մեծ -, pagan pontificate.

Գրիստոսի S. Գրիստոս; -հուլիւն s. pagan priestesshood. [chronological.

Գրիստոսի, է s. Gr. w. chronicle; a.

Գրիստոսադէր s. Gr. w. chronologist.

Գրիստ, էջ S. Գրիստութի.

Գրիստաւոր a. dwelt in by the cherubim; -գումար a. levied or assembled by cherubim; -կան a. cherubic, angelical; -պէս ad. like a cherub, angelically.

Գրիստաւոր s. Pers. w. a worship among the ancient Persians; good & faithful minister.

Գրիստաւոր a. sudoriferous, sudorific, diaphoretic; -զին a. all over in perspiration, bathed in sweat; -զանգ a. steeped in sweat (bread); -թոր a. dripping sweat; -լի, լի or լից a. full of sweat, in a profuse perspiration; -խոն a. fatigued to perspiration; -ծին a. born of, or produced by sweat; -հար a. sweat-struck, sweating profusely, too much fatigued; S. Գրիստաւոր; -ջան S. Գրիստաւոր; -ցուցանեմ va. to cause to sweat or perspire, to throw into a perspiration.

Գրիստեմ, էջի, Գրիստիմ, էջայ vn. to sweat, to perspire, to transpire, to be in a perspiration; to work much, to toil, to drudge, to sweat, to strive hard: to sweat out, to exude, to exsude; to transude.

Գրիստութի s. sweat, perspiration; ից. sweat, endeavour, fatigue.

Գրիստում S. Գրիստիմ.

Գրիստում s. transudation; exudation; oozing out.

Գրիստ s. minister, servant.

Գրիստ, նայ, Գրիստ, քլի s. hearty laugh, loud or derisive laughter, burst of laughter; -բառնալ, to burst out a laughing, to burst into a loud derisive laugh, to laugh outright or immoderately, to roar with laughter; -կալ, to be laughed at, derided, scorned.

Գրիստ a. ploughed, soft, friable.

Գրիստաւոր a. saffron-coloured; -

յան a. strewn with saffron; -էւա a. abounding in saffron or in crocus.

Գրիստ s. bot. Arabian bean.

Գրիստի s. usquebaugh, whiskey.

Գրիստիմ, էջայ vn. to vaunt, to boast, to brag, to be proud of.

Գրիստիմ, քլի s. crocus, saffron; chem. crocus; -վայրենի, սուա -, carthamus, bastard or mock saffron, safflower; -հիւլի -, curcuma, turmeric, terra merita.

Գրիստիմ, էջի vn. S. Գրիստիմ բառնամ; med. to itch excessively, to tickle.

Գրիստեցուցանեմ va. to heap up, to accumulate, to increase. [softness.

Գրիստի s. looseness, dissoluteness,

Գրիստի, էջի va. to search or dive into, to investigate carefully, to examine with care; to agitate, to undo, to destroy; -զմիս, to excite, to rouse up or awake the mind, to stimulate; -զախորժակ, to sharpen, to quicken the appetite.

Գրիստեցուցանեմ va. to excite, to stir up, to agitate.

*Գրիմ s. flaw, agnail.

Գրիստի s. distraction, upsetting, confusion, agitation, emotion; groaning, complaint, outcry.

Գրիստիմ, էջայ vn. to moan, to howl, to sigh; to be agitated, confused: to laugh out loud; S. Գրիստիմ.

Գրիստի s. commotion, compassion.

Գր, &c. S. Գր, &c.

Գրիստի, Գրիստ, էլից s. ruffle.

Գր, էլից s. he-goat, buck; -անման a. goat-like; -եմ S. Գրիստիմ; -ում s. leap of a wild beast on its prey.

0 (o) • s. the thirty seventh letter of the alphabet, & the eighth of the vowels.

— It was introduced in the Armenian alphabet towards the end of the

XIIth century to facilitate or distinguish the two different pronunciations of the syllable աւ, which is generally pronounced աւ when followed by a vowel; as, աւետարան, աւագան, աւադ; on the contrary, when followed by a consonant, it is pronounced like the English o; as, աւանդեմ, աւանդեմ, աւանդակ, աւանդ.

Օգն s. help, aid, assistance, succour; յ-գալ, հասանել, to help, aid or succour a person; յ-կոչել, to call for help.

Օգնական a. aiding, assisting, helping, auxiliary; s. aid, helper, assistant, adjutant, coadjutor, colleague; -զօրք, auxiliary forces, reinforcements, auxiliaries; -էնիւ, to help, to aid, to give help to, to succour; -էնիւ միմեանց, to help one another; -իւր աւանդ, to profit by, to avail oneself of; զխաւար - աւալ, under cover or favour of the darkness; -եմ S. Օգնեմ; -ուլի s. S. Օգնութի; alliance, league; co-operation, collaboration; -թեմալ Ս, 7 or Տէն, with the help of God, God willing, God helping.

Օգնեմ, էջի va. to aid, to succour, to assist, to second, to back; to be good for, to serve, to favour, to sustain; -միմեանց, to help one another.

Օգնութիւն s. aid, succour, assistance, help, furtherance, support, stay, prop; favour, relief, resource, means; forces; գրամական -, pecuniary aid, relief, subsidy, grant; փութալ, հասանել յ- ուրաք, to hasten to a person's aid.

Օգոստոս sf. august, empress; -Տի. րուհի. Holy Virgin, Queen of heaven & earth; -ման a. imperial; -կան a. august, majestic, grand, magnificent; -ք s. cæsars, emperors; -փառ S. Օգոստական.

Օգոստոս, է s. August; *pn.* Augustus.

Օգոստ, օգոստի s. utility, profit, interest, advantage, emolument, gain, lucre; a. useful, advantageous; great, much; - or յ-է, օգոստ է, էն v. imp. it is good for, it is useful, profitable; գտանել զ-իւր, to find one's interest; -քալել, to derive or reap benefit from; -էնիւ, to be useful, advantageous, to serve; վաստակել յ- Յին, to work for the public weal; յ- արկանել, յ- է կիր or է վար արկանել, յ- անձին վա.

բեւ, յ- իւր շքեւ, աւանդ, to profit by, to avail oneself of, to turn to account, to turn to the best account; յաջ գնել զեւմ ի շահ օգտի անձին, to sacrifice all to one's interest; վասն օգտի քո է, յ- քոյին է, it is for your good, for your interest; ք- ժամն աւանդն, the greater part of the day; S. Դահ.

Օգտաւար ad. usefully, advantageously; -բեր a. profitable, useful, lucrative, fruitful; -ժողով, -խնդիր, -ծաւաւ a. self-interested, selfish, covetous; -կար, աջ a. useful, profitable, advantageous, favourable; -կարութի s. utility, usefulness, advantage, good; -մատոյց S. Օգտաբեր; -սէր, սիրաց a. fond of one's profit or gain, very interested; -ցոյց a. showing profit or utility.

Օգտեմ, եցի տ. to profit, to boot, to be advantageous or profitable, to fructify; -եցուցանեմ va. to interest, to give an interest, to advantage, to profit, to benefit, to improve.

Օգտիմ, եցայ տ. to profit, to derive use or advantage from, to take advantage of, to turn to account, to reap benefit from.

Օգտիք, Օգտութիւն S. Օգուտ. Օդ, ոյ or ի s. air; weather; wind, light wind, breeze: shoe, boot, half-boot, &c.; կանացի օդք, lady's boot; պարզ, անոյշ or քաղցրասիւք, բարեխառն, հանդարտ, գեղեցիկ, լաւ, զով, ծծելի օդ, serene, mild, temperate, calm, fine, good, cool, breathable air or weather; ցուրտ, չոր, փոփոխական, անհաստատ, վատ, փնասկար, վատաւոր, ժանտ, ապականեալ, խոնաւ, ամպամած, մրրկայոյզ օդ, cold, dry, changeable, inconstant, bad weather; deadly or deleterious, unwholesome, infectious, corrupt or foul air or atmosphere; damp, overcast or cloudy, tempestuous or stormy weather; արկածք օդոյ, the injuries of the weather; յօդս, ընդ օդս, in vain, vainly, sillily; at venture or random; բանք, խորհուրդք ի օդս, idle talk, silly words, empty discourse, vain, extravagant designs, castles in the air; ի օդս խօսել, հարկանել, to talk idly, to beat the wind, to talk to the winds; - աւանդել, to air oneself, to take an airing or walk; - փոխել, to have a change

of air, to go abroad, to go into the country; պղտորի օդն, it is bad or foul weather; թմուռա են օդք, we shall have rain; խաղաղին, պարզին օդք, it is getting fair again, it is clearing up; մեղմանան, զովանան օդք, it is growing mild, cool; օդք զբազից, the extremity or break in armour; S. Հողմ.

Օգտաւորի s. climate, clime; -բան a. idly speaking, talking to the winds; s. aerologist; S. Օգտերեւութաբան, &c.; -բանական a. aerological; -բանութի s. aerology; -բեր a. aeriferous; -գիտութի s. aerognosy; -գիր s. aerographer; -գնաց a. traversing, moving, flying in the air; -գոյն a. azure, cerulean; -գործ, աջ s. shoe-maker; -գունդ s. aerosphere; aerostatic balloon; -գրական a. aerographical; -գրութի s. aerography; -գիւթ, &c. S. Օգահայ, &c.; -գիւր a. variable, changeable, uncertain as the wind; -դնութի s. aerocopy; -գորական a. aerodynamical; -գորութի s. aerodynamics; -թեւ a. swift as the wind; -թռիչ a. flying in the air, very swift, like the wind; -խաղաց S. Օգահայ; -խառն a. mixed with air; -խիւս a. full of or condensed with air; hermetical; -խոնաւ a. affected by damp, damped by the atmosphere; -կայուն S. Օգահայ; -կան a. aerial, ethereal; raised in the air; -կառոյց a. situated or built in the air, aerial; -կառք s. atmospheric or pneumatic railway; -կերպ a. aeriform; -կռական a. aerostatic; -կռութի s. aerostatics; -հան, ի s. mech. the air-pump; -հերձիկ a. cutting, cleaving the air; -հմայ s. aeromancian; -հմայութի s. aeromancy; -հոտ s. vapour, exhalation; -հրահան s. fire syringe; -հեւութի s. shoe-maker's calling; -ձիգ a. inhaling air; -ջրհան, suction-pump; -մուղ a. expelling air; -ջրհան, force pump; -մուռ a. open, aired, ventilating; s. air-hole, casement, window, door; -յաձ a. wandering in the air, in space; -յատակ a. whose floor or pavement is in the air; -յիւ S. Օգական; -նամ, աջայ տ. to be changed or resolved into air; to be transparent as the air; -նաւորդ s. aeronaut; -նաւորդութի s. aeronautics; -նման a. air-like, aeriform; -շունչ a. blowing in the air; -չափ, ի s. aerometer, air-poise; baro-

meter; -ն բարձրանայ, իջնէ or խոնարհի, the barometer is rising, is falling; -չափութի s. aerometry; -չու a. travelling through the air; s. aeronaut; -պար, -պարիկ a. floating, flying through the air; -պարիկ s. balloon, air- or aerostatic-balloon; -պարութի s. aerostation. [աւթիւն s. cold.

Օգաւ լինիմ տ. to catch a cold; -Օգասուն a. nourished by air, aerivorous; -վախ s. a. aerophobic; -վախութիւն s. aerophobia; -վար, աջ a. driven through the air; -վարիմ տ. to fly in the air; -տեսակ S. Օգանման; -փոխ s. ventilator, fan, air-trap; -փոխեմ va. to change the air, to ventilate, to air; to aerify; -փոխութի s. change of air, taking a walk, going into the country, going abroad; ventilation, airing; -քար s. aerolite.

Օգեղէն a. airy, aerial. Օգեղի s. sheepskin with the wool on; s. sheepskin, of sheepskin.

Օգերեւոյթ s. meteor; -ութաբան s. meteorologist; -ութաբանական a. meteorological; -ութաբանութիւն s. meteorology; -ութադիտակ s. meteoroscope; -ութանման a. meteor-like.

Օգրկալ a. containing air; s. air-vessel; -կէց մարմին s. projectile; -կէցութիւն s. projection.

Օգի, օգայ, ք. դեպ s. sheep. Օգիկ s. sheepskin; fur coat, pelisse. Օգորդ s. atmosphere; -ային a. atmospherical.

Օգոյի sf. goddess of the air, Hera. Օրոյ s. state of the weather.

Օթ, եց s. pernoctation, passing the night in a place; sleeping place, lodging, inn; evening; առ -, towards dusk, in the evening; առ - դադարել ուրեք, to pass the night in a place, to make a halt; - առնել, to stop or stay with, to lodge at; զնացեալ ընդ անապատ -ս երկուս, journeying two nights in the desert.

Օթադայանամ, աջայ, յիմ, եցայ -գանամ, աջայ տ. to lodge, to pass the night in, to sojourn, to dwell, to stay in a person's house.

Օթակից լինիմ տ. to lodge, to dwell together, to live under the same roof. Օթանոյ, Օթարան s. lodging or sleeping place, inn, hotel, hostelry.

Օթեակ, եկի s. S. Օթ; bivouac; -դէկոյ դռանայ, dressing-room; -ս

առնել S. Օթեվանեմ; to bivouac. Օթեգանամ S. Օթադայիմ. Օթեկ, -ան a. stale, hard; S. Հաց. Օթեմ S. Օթիմ.

Օթեվան, Օթեւան, աջ s. inn, hostelry; dwelling, lodging, habitation, convent; a day's journey; երանաւէտ - արդարոյ, the happy abode of the just; -ս առնել, առնուլ or ունել, to lodge in, to dwell in, to reside in, to live in, to inhabit; ուր են -ք քո, where do you live? Հեռի երեսուն -ք, thirty day's journey distant. [innkeeper.

Օթեվանաւոր a. hospitable; s. host, Օթեվանեմ, եցի va. to receive into one's house or hotel, to lodge, to harbour; -նիմ or

Օթիմ, եցայ տ. to take up one's lodgings, to stay, to sojourn.

Օթոյ, աջ s. sleeping-place, bedroom; blanket, carpet, tapestry, hangings, arras; S. վերարկու.

Օթանդակ, աջ a. aiding, helping, assisting, auxiliary, subsidiary; confederate, allied; -բայ, auxiliary verb; -գունդ, auxiliary troop; -եմ, եցի va. to aid, to succour, to assist, to protect, to favour, to support, to sustain; -ուէ s. aid, succour, assistance, support, protection. [rier, runner.

Օթնդակ s. S. Օթանդակ, &c.; օթիմ, օթից or օթաց s. marriage-portion, dowry, endowment; gift, present.

Օթաբեր a. bearing gifts; - լինել, to bring a portion or dowry; to make a present; -կան a. dotal.

Օթեմ, եցի va. to portion, to assign a dower, to endow with a fortune; to offer, to make a present.

Օթաութիւն S. Օթիմ. Օծ s. unction; anointing-oil. Օծակից a. anointed together.

Օծանելիք, լեպ s. ointment, salve, unguent, pomatum, pomade.

Օծանեմ, օծի, օծ va. to anoint; to consecrate; - ոսկեով, to gild; - արծաթով, to silver; - զանձն իւզով աւանդել, to pomatum, to perfume one's person; S. Իւզ.

Օծեալ a. anointed, consecrated; s. king, priest, &c.; -ն Ա. յ. the Lord's Anointed; -ն, Christ, the Messiah.

Օծելութիւն s. the being anointed; unction.

Օծութիւն, Օծում s. S. Օծելութիւն;

anointing, consecration; *վերջին օծումն*, extreme unction.

Օձ, ից s. serpent, adder, snake; - or - *աւաղակ*, the devil; - *խարամաշիկ*, dipsas or dipsade; - *չէ*, the serpent hisses; S. *Քաղցրութիւն*.

Օձաբար ad. like a serpent; - *բարոյ* a. cunning, artful; - *բնակ* a. inhabited by serpents; - *բորբ* a. abounding or swarming with serpents; - *դէպ* s. bot. baldmony, S. *Բոր*; - *թոյն* a. poisonous as an asp; - *էղու* s. bot. ophioglossum, adder's tongue; - *խած* a. bitten by a serpent; - *խաղացք* s. serpent-charmers: Ophites (sectarians); - *խառն* a. infected with serpents; - *խառն* a. snake-haired, Gorgon- or Medusa-headed, having the head bristling with serpents; - *խալ*, *ի* a. holding a serpent; s. *ast.* serpentarius; - *կերպ* a. serpent-like; - *կոխ* a. trampling serpents under foot; - *կոչ* a. calling, charming serpents; - *ք* s. Psylli; - *կուճ* s. serpentine, - stone, ophites; - *հարած* a. driving away serpents; - *հար* S. *Օձախած*; - *հարութիւն* s. serpent-bite; - *ձեւ* a. snake-shaped, snaky; full of turnings & windings, going or running winding about, zigzag, cranking; s. zigzag, crankle; - *ձուկն* s. eel, conger; - *մարտ* a. inimical to serpents; s. ophiomachus; ichneumon; - *նամ*, *այեալ* v. to become a serpent, or like a serpent; to be changed into a serpent, to turn into a snake; - *նման* a. resembling a serpent, serpent-like, serpentine; - *շունչ* a. serpent-breathed; - *պաշտ*, *այ* a. worshipping serpents, ophialatrous; - *պաշտութիւն* s. serpent-worship, ophialatry; - *պատիր* a. deceived by the serpent; - *պաղպաղ* a. serpentine, winding, meandering, sinuous, tortuous, cranking; S. *Օձաձեւ*; - *խողովակ*, *chem.* worm of a still; serpentine-pipe; - *շամբ* a. given by the serpent to eat; - *սանդղ* s. *zool.* ophiocete, scolopendra, millepede; - *սերունդք* s. Ophiogenes or -genæ; - *սպան* a. serpent killing; - *տանջ* a. tormented by a serpent; - *տեսիլ* S. *Օձակերպ*; - *ցաւ* s. med. erysipelas; - *փայտ* s. snake-wood; - *փող* s. *mus.* ophicleide; - *քար* S. *Օձակուճ*.

Օձեակ, *եկի* s. cock, hammer. [um.

Օձի գեղ s. bot. viper's bugloss, echi-

Օձիք, *օձեաց* s. collar; - *շապկաց*, shirt-collar; *զօժիս պատառել*, to rend

one's garments. [ill-naturedness.

Օձութիւն s. serpentine nature; *ից*.

Օձուտ a. swarming or infested with serpents.

Օձեմէ՛, էցի v. to divide, to disunite, to separate, to detach, to sever, to part, to distract, to divert from; to dissipate, to disperse, to scatter; to sow discord or strife; to tear, to lacerate; v. to be divided, dissipated, &c., to dissent.

Օձառմն s. separation, disunion, dissension; dispersion; tearing to pieces.

Օղ, ից or *ոց* s. ring, slide; curl, ringlet; - *շղթայի*, link; - *շարմանդի*, button-hole.

Օղաւաք, *այ* s. staple, ring-staff.

Օղակ, ի s. ring, slide; - *աւորք* s. *pl.* annelides.

Օղակաճիկ s. *anat.* ericoides.

Օղաձեւ a. ring-shaped, circular.

Օղամանեակ s. ring; ferrule; - *ոսից* որսական *թռչնոց*, varvells.

Օղաւոր a. ringed; curled in ringlets.

Օղերձ, &c. S. *Ուղերձ*, &c.

Օղի. օղոյ s. strong drink, spirit, brandy; S. *Յքի*.

Օղեկ s. *rossolis*, liqueur.

Օղուն s. S. *Ողուն*; a. delightful, charming, enchanting.

Օջան, ի s. assistance, favour, protection, goodness, grace; *անուշ* -, to gain one's cause.

Օջաւ, այ s. soap; S. *Օջան* & *Սճաւ*; bride's dress, furniture, ornaments,

Օճիր S. *Ոճիր*. [&c.; means, remedy.

Օն s. cheer, shout of encouragement; - *անուշ*, to cheer up, to pluck up courage; *օն, օն աւ, օն առեալ* int. now! come! cheer up! courage! bravo! *օն անդր*, oh fie! for shame! pshaw! *avaunt!* back! stand back! off or away with you! *օն անդր ի բաց կաց*, be off! go away! begone! get you gone! *օն արի*, rise up! come! *օն էկայք*, come along! *օն արիք զնացուք*, up with you! let us go! *օն էկայք էլ մեք*, let us go too; *օն արիք*, arise! get up! *օն էլ օն*, so, in this or that way, thus, such; certainly, to be sure, assuredly; *օն էլ օն արացեմք ինձ Սճ էլ օն էլ օն յաւելցէ եթէ ոչ մահու մեռանիցիս*, may God strike me if you die not! *օն էլ օն արացեմք ինձ դէք էլ օն էլ օն յաւելցէ եթէ*, the gods do

so unto me, & more also, if...; *օն էլ օն արացեմք զեղ ամբ էլ օն էլ օն յաւելցէ եթէ*, may the gods load or afflict you with every evil if...; *օն էլ օն արացեմք Սճ Գաւթի էլ օն էլ օն յաւելցէ եթէ*, so & more also do God unto the enemies of David, if...; *օն ի բաց թողցուք*, oh too much! leave off! have done! [God! God grant it! *Օշ, Օշ թէ* int. would to God! please *Օշ, Օշակ, ի* s. gum ammoniac, ammoniacum. [salt, sal ammoniac.

Օշակային a. ammoniacal; - *աղ*, - *Օշաւեմ* S. *Յօշաւեմ*.

Օշարակ, այ s. syrup, sherbet.

Օշեմ S. *Յօշեմ*.

Օշինդր, դրի s. worm-wood, absinth.

Օշնայ, ից s. mistletoe, lichen.

Օշան, ի s. kali, glass-wort, soap-

Օւարք S. *Աւարք*. [wort.

Օւրայ, ի s. starch; *գործարան* - *ի*,

-manufactory; - *ական* a. amylic;

- *ակերպ* a. amylaceous; - *եմ*, *էցի* v.

Օտիս S. *Ոտիս*. [to starch.

Օտար, այ s. a. stranger; foreign; remote, distant; other; extraordinary,

strange; ad. vainly, in vain, unjustly, wrongfully. [stranger.

Օտարաբար ad. strangely; like a

Օտարաբէտ S. *Օտարաւետեւ*.

Օտարազգի, գւոյ, գեաց, -գն a. of an another nation, foreign, outlandish.

Օտարալեզու a. speaking another language, foreign.

Օտարախառն a. crossed, cross-bred; s. crossing with another species; *աւլ*

or *խառնել* զանասունս *յ-ս*, to cross animals, to cross-breed; - *խորթ* a.

spurious, bastard, illegitimate; - *խորհուրդ* or - *խոհ* a. excentric, strange,

odd, fantastical, extravagant; S. *Այլ-լախաւ*. [ger; foreign, stranger.

Օտարածին, ծնաց a. born of a stran-

Օտարակալութիւն s. foreign yoke;

- *կան* a. foreign, alien; s. stranger, foreigner; - *կերպ* a. of another form

or appearance, diverse, different; - *կերպութիւն* s. extravagance; - *կողմն*

կոյս s. foreign land, abroad; *գործող*

զով լինել *յ- կուսաց*, to recruit abroad.

Օտարաշարժութիւն s. inhospitality.

Օտարաձայն a. of a different language; disagreeing, dissenting or

-tient; - *ուսմունք*, strange doctrines; - *ձեւ* a. odd-shaped.

Օտարամահ լինիմ v. to die in a for-

eign land or country, to die abroad; - *մերթ* a. inhospitable; - *միւս* a. S. *Օտարախոհ*; singular, whimsical; - *մուտ* a. adventitious, foreign.

Օտարանալի a. alienable, transferable; - *նամ*, *այցայ* v. to become a stranger, to adopt foreign manners & customs; to estrange oneself, to go away, to leave; *ից*. to be alienated, estranged, disunited, disaffected; - *նշան* a. unusual, extraordinary, strange, singular, out of the way; - *նոց* s. place where strangers are lodged, guest's house, residence for foreigners; hospice for pilgrims or other travellers.

Օտարաշխարհացի, հեւց or *հիկ* a. exotic, foreign; - *շխարհիկ երթանալ*, to become a pilgrim.

Օտարապաշտ a. of false religion, unorthodox, heterodox; - *պէս* S. *Օտարաբար*.

Օտարատեւ, սեր or *սերմ* a. heterogeneous, dissimilar; S. *Օտարազգի*; - *սեր, սիրաց* a. fond of strangers, hospitable; - *սիրեմ* v. to be fond of strangers, to welcome foreigners, to be hospitable, to entertain strangers; - *սիրութիւն* s. kindness to strangers, hospitality; - *սպան, ից* a. murdering strangers, hospicidal; - *սպանութիւն* s. stranger-murder, hospicide; - *ստան* S. *Օտարանոց*.

Օտարատեաց a. hating strangers, inhospitable; - *տես*, &c. S. *Շիւրաւեր*, &c.; - *տեսակ* a. of another kind, form or manner, diverse, different; - *տեսուց* a. meddling with another's things, bearing envy, envious; - *տեցութիւն* s. hatred of strangers, inhospitality; - *տուն* S. *Օտարանոց*; - *տունի* a. bot. degenerate, wild.

Օտարացեղ a. of another tribe, foreign, heterogeneous; - *ցեղունի* s. heterogeneousness; - *ցուցանեմ* v. to alienate, to estrange; to alienate from affection, to disaffect, to avert, to turn aside or away, to detach, to wean; - *յիւրմէ* *Յէ*, to send from home, to remove, to send abroad, to expatriate; - *ցուցիչ* a. estranging, alienating; strange, paradoxical; - *ցուցումն* s. estrangement, alienation.

Օտարափառ a. heterodox, heretical; - *ութիւն* s. heterodoxy.

Օտարեկալ, &c. S. *Շիւրեկալ*, &c.

Օտարին a. another's, not one's own.

Օտարիտ *Pers. w. S. ֆայլածու.*
Օտարոտի, տւոյ, տեայ *a.* strange, foreign, alien; new, strange, extravagant; diverse, different; *-ք* *s.* false gods, idols.

Օտարութիւն *s.* condition of a strange; alienation, estrangement, separation; unlikeness, difference; strangeness, extravagancy; elimination, proscription; absence, pilgrimage; abroad, foreign lands.

Օտարուհի *sf.* stranger, foreigner.

Օտարութիւն *a.* following, holding or teaching new or strange doctrine; չլինել - not to hold strange doctrines.

Օտարութիւն, *ad.* from another part, elsewhere, from any other place.

Օտարութիւն, &c. *S.* Օտարասիրութիւն.

Օր, աւուր, աւուրք, ուրց *s.* day, daytime; *fig.* time, days, life; արդոյ օր, week-day; օր գործոյ, work-day; օր տօնի, feast-day, holiday; օր ծննդոց, birth-day; օր հանդիսի, day of solemnity; ուտիք օր, flesh-day; օր սրահոց, fast day; օր միջրոց, ash-wednesday; տօն աւուրց յաւուրս, anniversary solemnity; գեղեցիկ, գեղածիծաղ օր, fine, splendid day; բարենշան, երջանիկ, երանաւէտ օր, fortunate, happy, lucky day; չարագուշակ օր, unlucky day; այս օր զայս օր, to-day; օր չ մէջ, օր չ օրն, every other day; օր յօրէ, from day to day; օր ը օրէ *a.* quotidian; *ad.* day by day, daily, every day, more & more; օր աւուր, աւուր աւուր, աւուրց յաւուրս, daily, every day; առ օրն, նոյն օրն, the same day, in the same day, presently, soon; զօրն ցերեկ, զօրն ողջոյն, զօրն ի բուն, all day, all day long, during the livelong day, from morning till night; զօր ամ, every day, diurnal; all day long; մինչեւ յօր հասարակ, till noon; աւուրն, a day; յաւուր միում, ի միում աւուրց, օր մի, one day, a day, one fine day, some fine day; յերկրորդում աւուր, the day after, next day; ի միւսում աւուր, the day after, to-morrow; հեւտեւեալ օրն, the following day; յեւերկուց աւուրց, two days after; յերկր աւուր, in three days; ի նմին աւուր, the same day; ի նմին իսկ աւուր, the very same day; յօրէ յառաջմէ, from the first day; զամ աւուրս, every day, for ever; յաւուրս մեր, in our days, in these days, in our time; յաւուրս յեանն, in the latter days, latterly; յաւուրսն յայնստիկ, in those times or days; յաւուրս նորա, under him, during his time; օր օր, the day that; զաւուրս, many days, long time; միով օրով, of a day; օր ի յօր or օր յօր առնել, to put off from day to day, to procrastinate, to defer, to delay; օր սահմանել, to fix a day; կալ զօրս ցերեկ դատարկ, to waste the day, to remain idle all day; համարել զաւուրս, to count the days; մեռանել լի աւուրք, to die full of days; չընել աւուրն, the passing of the day; բառնալ զծանրութիւն աւուրն, to bear the burden of the day; գեղ աւուր շատ կայ, it is not yet late, it is yet early; մինչ աւուր կայ, while it is day; զամ աւուրս կենաց իւրոց, for his whole lifetime; երկայնիկ, կարճիկ աւուրք, the days grow or are growing longer, shorter; երեք ժամ է աւուրն, it is three o'clock a.m.; ոչ յեա բազում ինչ աւուրց, in a few days, soon, shortly; տային նմա աւուրն նկանակ մի, they gave him a loaf daily; արկանէր վիճակ օր յօրէ եւ ամիս յամիս զի ոչ կորուցէ, he cast lots to see in what month & on what day he should lose him; եկն օր յաւուրց, or եղեւ օր մի յաւուրց, հիւանդացաւ, one day he fell sick; մանուկ ծնեալ առ օրն, new-born babe; օրն խոնարհեցաւ յոյժ, the day gave place to evening; շատ է աւուրն չար իւր, sufficient for the day is the evil thereof; *S.* Հասարակ, Կատարեալ, Վախճանեմ, Խոնարհիմ, Կարճատեմ, Տարածամիլ, &c. &c.

Օրաբեր *a.* bringing day, luciferous; -բնակ լինիմ տն, to sojourn for a day; -գիշեր *s.* day & night, a whole day, twenty four hours; -գիր, &c. *S.* Լրացիր, &c.; -գնաց *s.* a day's journey; -գրութիւն *s.* diary, journal; -թիւ, թուի *s.* day's work; day of the month; -խնդիր լինիմ տն, to note lucky & unlucky days; -կան *a.* diurnal; daily; day's or daily earnings or wages; -հաշիւ *s.* day's account; day-book, journal; -հաս *S.* Օրհաս; -հմայք *s.* ephemeracy; -միլարիք *s.* Ephionithes, daily baptists; -մուսք *s.* daily service.

Օրան, աջ *s.* bundle of corn, sheaf, shock, stack.

Օրաչար *s.* fatal, unlucky or inauspicious day; -պակաս *a.* wanting some

or a few days; -պահ or հակ, աջ *s.* day-sentry; -պահիկ *s.* livelihood, daily bread; -պարէն *a.* living from hand to mouth.

Օրաս *s.* *Gr. w. δ'ρασις*; halo.

Օրաւար *S.* Լծար & Սրաւար.

Օրացի *a.* of every day, daily, quotidian; -գրց *s.* almanack, calendar; -ցու *a.* lasting several days.

Օրաւոր *a.* diurnal, ephemeral; *fig.* short-lived, temporary; -ակ *s.* ephemereuta, hebdomadary.

*Օրեմ *S.* Որբեմ.

Օրեր *S.* *S.* Որեար; *days; -ք, աջ *s.* imprecation, malediction, curse.

Օրէն, օրինի *better* Օրէնք, օրինաց *s.* law; precepts; faith, religion; constitution; rule, regulation; right; principle, maxim; usage, uses, custom; institution; condition, fashion, mode; district, canton, province; -ք, or ք, անապական -ք, the Eucharist, the Holy Sacrament or Communion; -աւետեաց, guerdon or gift to a bringer of good news; -ք քահանայապետականք, decretals; հմուտ քահանայապետական օրինաց, decretalist, canonist; -ք կանանց, menses, menstrea, catamenia; -ք, or Գիրք Բ. օրինաց, or Երկրորդում օրինաց, Deuteronomy; -ք ազգաց, the law of nations; -ք մտաց, principles; -պատուոյ, decoration, insignia, badge; -ք անօրէնք, corrupt practice, abuses; -ք հզօրագուհին, the law of might, the good old rule; հակառակ, ընդդէմ օրինաց, against all rule, illegally; անպիսի, յաւանական, բնական, հին, նոր, աւետարանական, գրաւոր, քաղաքական, զինուորական -ք, divine, eternal, natural, ancient, new, evangelical, written, civil, military law; գրաւոր -ք, statute law; օրինք, ը օրինաց or օրինի *ad.* according to law, legally, legitimately, lawfully; ծալ, suitably, regularly, properly; խնդրել -ս, to come to Communion; տալ -ս, to administer the Sacrament; -ս առնուլ, հաղորդել օրինաց, to receive the Sacraments, to communicate; արժանի լինել օրինաց, to be worthy of receiving the Sacrament; -ս գնել, հաստատել *S.* Օրինադրեմ; -ս գնել, to dictate or lay down laws; to give laws to, to prescribe laws; -ս տալ, to give laws; պահել զ-ս, to keep, to obey the laws; չ -ս

համարել, to lay down or state as a principle; անտարեկ յօրինաց, to swerve, to depart or deviate from the laws; անցանել զօրինք, to transgress, to violate the law; բառնալ, ջնքել զ-ս, to abolish, to repeal, to abrogate a law; բազում օրինք հակառակել, to resist or oppose in many ways; լինել ի կանանց օրինի or ի կանանց -ս, to have the menses; ի կանանց օրինաց պակասել, to cease to be after the manner of women; եթէ - իցէ ասել, if it may be said; - է, it may be, it is allowed, one may; - էր նմա, he was allowed to; - էր քեզ, you might; օրէն իցէ, էցէ - , is it allowed to? չէ - , it is not permitted to; յեա օրինացն կցորդուլ թէ, after the Holy Communion; -ս իւր կալեալ էր, he holded as a maxim or principle; -ս կարծեցին անձանց, they believed themselves permitted to; զամ ինչ - համարի ի բուն ըզնից իւրոց, he avails himself of every means in order to satisfy his desires; ը օրինի փարիսեցւոյն, like the pharisee; *S.* Վարք.

Օրէնագէտ *a.* skilled in the law; *s.* legist, jurisconsult, lawyer, civilian; Doctor in Law, L. L. D.; - առնել, to initiate in the laws, to indoctrinate in jurisprudence; -գիտութիւն *s.* Jurisprudence, the Law; ուսանել զ- , to study law.

Օրէնագիր, գրաց, -գրիչ *s.* law-giver, -maker, legislator; - or -գրական *a.* legislative; -գրեմ, -գրութիւն *S.* Օրինադրեմ, &c.

Օրէնաբէն *a.* following the law; *ad.* according to the old law.

Օրէնազանց &c. *S.* Օրինազանց, &c.

Օրէնախոսող *S.* Օրինազանց.

Օրէնահաստիւ *a.* law-making.

Օրէնաւարց *s.* professor of jurisprudence, legist, lawyer; *a.* legislative, instructive.

Օրէնապահ *S.* Օրինապահ; -պահանջ *a.* zealous for the law, exacting perfect observance of the law.

Օրնթիւք *s.* dinner bespoke for a certain day; day's earnings or wages.

Օրըստօրեայ or քէ, քէնց *a.* daily, of every day, quotidian, diurnal.

Օրթի *s.* *Gr. w. δ'ρδοι*, stand up!

Օրնաբար *ad.* legally, lawfully, conformably; -գէտ *S.* Օրէնագէտ; -գիրք *s.* code, laws; law-book; -գիր *S.* Օրէնա

դիր; -դրեմ, եջի տ. to establish, to give laws; to ordain, to decree, to enact, to emanate, to prescribe; -դրում s. law-giving, -making, legislation; legislature; law, decree, ordinance; constitution; institution; -զանց, էջ a. transgressing, breaking law; s. transgressor, law-breaker, prevaricator, infractor; -լինել, to violate the laws, to prevaricate; -զանցութիւն s. transgression, offence, prevarication, infraction of the law.

Օրինակ, այ s. example, model, exemplar, original; transcript, copy; idea, shadow, image; drawing, design, plan, project, representation; form, manner, way, sort, figure; sample, pattern, specimen; gr. paradigm; pr. as, in imitation of, after the fashion of, by way of, like ...; -զայս, զ-զայս, զայս - զայս ձեւ -ի, իմ սմին -ի, պէս զ-զայս ad. in this manner or way, thus, so; զայն - զայն - ի, իմ սմին -ի, in that way, in the same way, likewise; զոր - ի, ազգաւ, - իմ, for example, for instance; - իմ, let us say, we will suppose; ի -ի, after the manner of, according to the example of, in imitation of, like; սովին -աւ, like that, in that way; անհրաժեշտ -աւ, in a divine way; որով -աւ էւ է or էյէ, in whatever way it may be; բարի, չար, չքնաղ, գեղեցիկ - չ, good, bad, rare, fine example; մի նկար զին միով էւ է -աւ, do not in any way molest them; - աւ, to give or set the example; - առաջի ընծայել, to indicate as an example; - առնուլ, to take for example or for model, to follow; - զանձն ընծայեցուցանել, կացուցանել, to shew or set oneself an example of; -աւ իւրով քաջալերել, to encourage by one's example; նմանել, հետեւել -ի ուրուք, to imitate, to follow a person's example; անհերք - բարձրանալ, to pretend to be equal to God; -էկաց թագաւորաց, he was the model of kings; S. կամ.

Օրինակաբար ad. like an example; in a figurative sense, figuratively; -գիր a. book-copying; s. copyist, transcriber, scribe; -գիր, գրաց s. writer, author, historian, &c.; -գրութիւն s. composing or writing a work or book, writing; -կան a. figurative.

Օրինական S. Օրինաւոր; -կատար a.

fulfilling the laws (J. C.); -կարգ a. established, sanctioned by the law; -կեմ, էջի տ. to copy, to transcribe; to figure, to trace, to delineate, to represent, to show; to give or present as example or model; -զանձն է կարգը, to be subject to the law; -գիր S. Օրինաւոր; -կուի s. copying; likeness, resemblance.

Օրինաւոր, այ a. fulfilling, observing or keeping the law; -ուի s. keeping, obeying or fulfilling the law; -պատգամք s. the laws or oracles of God; -պատմութիւն s. interpreter of the laws, legist; -պէս ad. S. Օրինաբար; according to the ancient law.

Օրինաւոր a. legal, legitimate, lawful, permitted, conformable to the law or to custom; legal, juridical, canonical; valid, efficacious, in due form; s. legist, doctor in law; -ցուցանել, կացուցանել, to legitimate, to authorize, to sanction; -ական a. legitimate; s. legitimist; -ականութիւն s. legitimacy; -էմ, էջի տ. to legalize, to legitimate; -ուի s. legality, legitimacy; legalization, authentication.

Օրինեմ S. Օրինադրեմ.

Օրինող s. seditious; agronomist.

Օրինող, այ sf. girl, maid, virgin, maiden, damsel; young lady; - աղ-նուական, gentle-woman; - շքադէմ, maid of honour; -ն Մարիանէ, Miss Marian; -ուի s. maidenhood, virginity.

Օրինող S. Ուրիանող. [ity.]

Օրհաս, ի. աւ s. extremity, last moment, agony, death; fate, destiny, fatality; - մահու, the point of death, death's-door; յ- իւր ճեպել, to run to one's ruin; ժամանէ յ- վախճանին, his last hour is at hand.

Օրհասաբեր a. mortal, deadly, fatal; -կան a. in the pangs of death, at the last gasp, dying, expiring; S. Օրհասաբեր. [tide, twelve o'clock.

Օրհասարակ s. midday, noon, noon.

Օրհ S. Օրհնութիւն.

Օրհնաբան a. singing hymns, lauding, praising God; -էմ, էջի տ. to sing hymns, to bless, to exalt, to give praises; -ուի s. benediction, praise, canticle, hymn.

Օրհնանուն a. Whose name is blessed.

Օրհնաւոր a. blessing, praising, lauding.

Օրհնաւոր s. chaplet, rosary.

Օրհնեալ a. blessed; holy; consecrated; - դու ի Տէնէ, God bless you; - է ԱՅ, Heaven be praised.

Օրհնեմ, էջի տ. to bless, to shower down or bestow blessings on; to bless, to consecrate, to offer; to bless, to glorify, to sing hymns, to praise; to bless, to prosper, to speed; to salute, to greet: to curse, to blaspheme; - զանգան, to say grace, to ask a blessing; - զոր յերեսս, to curse a person to his face; ոչ օրհնեցի զքեզ, didn't I curse you nicely?

Օրհնեցու or գող S. Օրհնել; -թիւն s. hymn, canticle, praise.

Օրհնել s. blessing, praiser, glorifier.

Օրհնութիւն s. benediction, blessing, doxology; praise, laud, hymn, canticle; blessings, great abundance, plenty, prosperity, wealth; gift, present; consecration; the Eucharist; eulogy; relics; mus. instruments; - թէջ, the Song of Songs, the song of Solomon; - սեղանոյ, grace before meat; - աւ, to bless, to pronounce the blessing; առնուլ, to receive the blessing, to be blessed; to receive presents; յ-ս համարիլ, to consider as a great blessing; հայր, առ-ը ինձ զ- ըր, father, your blessing.

Օրհնութիւնաբեր a. bringing blessing or benediction; - ցուցակ, Ritual.

Օրհ S. Որհնան.

Օրհն S. Ուրհն.

Օրհն s. by-by, lullaby.

Օրհն &c. S. Օրհն, &c.

Օրհն s. Fr. w. offering.

Ֆ (fē) ֆ s. the thirty eighth letter of the alphabet, & the thirtieth of the consonants.

— It was taken at the time of the Crusaders from the Greek, in order to facilitate the writing of foreign words. The ancients used in its stead the letter փ; as, փսիւս—փիւսեան.

— It is consequently pertinent only to modern Armenian, & if found in some early writers, the words are of foreign derivation.

Ֆարսանգ S. Փարսախ.

Ֆարս S. Փարս, կռճառ.

Ֆիլիպպ, &c. S. Բնագիտութիւն.

Ֆիորին, այ s. florin.

Ֆուսի S. Փուսի.

Ֆրանցէս a. French; S. Գաղղիացի.

Ֆրանք, այ s. frank.

Ֆրեր or Ֆուեր s. Fr. w. brother; -ք, Crusaders; Templars, Knights templars.

Աբաս Abas.
 Աբգար Abgarus, Abgar.
 Աբդիաս Abdias, Obadiah.
 Աբդուլմեսի Abdulmeseh.
 Աբեդնագոս Abed-nego.
 Աբերներ Abner.
 Աբեսալոմ Absalom.
 Աբել Abel.
 Աբիաթար Abiathar.
 Աբիբաս Abibas.
 Աբիգեա f. Abigail.
 Աբիկ f. Avice.
 Աբիմելեք Abimelech.
 Աբիսա Abia, -h.
 Աբիսակ Abisag.
 Աբիրոն Abiron.
 Աբիդենոս Abydene.
 Աբուբեքր Abubekr.
 Աբրահամ Abraham.
 Ագաբոս Agabus.
 Ագագ Agag.
 Ագաթա f. Agatha.
 Ագաթանգելոս Agathangelus.
 Ագաթոկլէս Agathocles.
 Ագամեմնոն Agamemnon.
 Ագապի f. Agapy.
 Ագար f. Hagar.
 Ագենոր Agenor.
 Ագեսիլոս Agesilaus.
 Ագիս, Ագիսոս Agis.
 Ագնէս f. Agnes. [Köver.
 Ագոնց Գիւլէր (Գեր. Ստ.) Akontz
 Ագրիկոլա Agricola.
 Ագրիպպա Agrippa.
 Ագրիպպինա f. Agrippina.
 Ադամ Adam.
 Ադէյ Addey.
 Ադոկտոս Adoctus.
 Ադոնիա Adonia.
 Ադոնիբեզեք Adonibesech.

Ադրամելեք Adrammelech.
 Ադրիանոս Adrian, Hadrian, -us.
 Ազաշէլ Azael.
 Ազարիա Azariah.
 Անիլ Bon.
 Աթանագինէ Athanagenes.
 Աթանաս, -իոս Athanasius.
 Աթանասիա f. Athanasia.
 Աթենագորաս Athenagoras.
 Աթենաս Athena, Minerva, Pallas.
 Աթենոդոր Athenodorus.
 Ասթաշակ Astyages.
 Ալբերտ Albert.
 Ալբինա f. Albina.
 Ալբինոս Albinus.
 Ալեքսիանոս Alexis. [nus.
 Ալեքսիոս Կոմնէնոս Alexius Comne-
 Ալթէա f. Althæa.
 Ալիկ f. Alice, Alicia.
 Ալուիս Alwise, Lewis.
 Ալպերիկ Alperice.
 Ալփէոս Alpheus.
 Ալփոնսոս Alphonso.
 Ալֆրէդոս Alfred.
 Ալֆիէրի Alfieri.
 Ակակիոս Acacius.
 Ակիլլոս Aquila.
 Ակիփոսիմոս Achipsimus.
 Ակլայէ f. Aglaia.
 Ահարոն Aaron.
 Աղաթոն Agathon.
 Աղաւնի f. Colomba.
 Ալեքսանդր Alexander, Sanders.
 Ալեքսանդրա f. Alexandra.
 Ալկիբիադ Alcibiades.
 Ալկիոն Halcyone.
 Ամալէկ Amalek.
 Ամասիա Amasia (patriarch).
 Ամբակուս Habakuk.
 Ամբրոսիոս Ambrose, Ham.

Ամեդէոս Amedeus.
 Ամելիա f. Amelia.
 Ամերիկոս Americus (Vespucius).
 Ամի f. Amy.
 Ամիլիար Hamilcar.
 Ամինտաս Amyntas.
 Ամոն Ammon.
 Ամոս Amos.
 Ամփիտրիոն Amphitryon.
 Այաքս Ajax.
 Այետիոս Aetius.
 Այիթալաս Aithalas.
 Այծեմիկ f. Dorcas.
 Անակ Anag.
 Անակետոս Anacletus.
 Անակրէոն Anacreon.
 Անահիտ f. Anaitis, Diana, Dy.
 Անան Anan.
 Անանիա, -ս Anania.
 Անաստաս Anastasius.
 Անաստասիա f. Anastasia.
 Անատոլ, -իոս Anatolius.
 Անատոլա f. Anatola.
 Անաքարիս Anacharsis.
 Անաքագորաս Anaxagoras.
 Անաքսարքոս Anaxarchus.
 Անաքսիմանդրոս Anaximander.
 Անաքսիմենէս Anaximenes.
 Անգելոս Angelus, Angelo.
 Անգէ, -ոս Haggai, Aggee.
 Անդրիպաս Antipas.
 Անդրանիկ Protogenes.
 Անդրէաս Andrew.
 Անդրոմաք f. Andromache.
 Անդրոնիկոս Andronicus.
 Անթառամ f. Amaranth.
 Անթիմոս Anthimus.
 Անթուս f. Anthusa.
 Անիկտոս Anictus.
 Անճէլա f. Angela.
 Անճէլինա f. Angelina.
 Անմեղուկ S. Իննովէնտ.
 Աննա f. Anna, Ann, Anne, Hanna.
 Աննիբալ Hannibal, Annibal.
 Աննիկ f. Nan, Nancy, Nanny.
 Աննիս f. Annis.
 Անոշ f. Anosh.
 Անուշաւան Anoshawan.
 Անսելմոս Anselm, -o.
 Անտենոր Antenor.
 Անտիգոնոս Antigonus.
 Անտիոպէ f. Antiope.
 Անտիոքոս Antiochus.
 Անտիպատրոս Antipater. [ny.
 Անտոն, -իոս Antonius, Anthony, Tho-

Անտոնիա, Անտոնիա f. Antonia.
 Անտոնինոս Antoninus, Antonine.
 Աշխէն f. Ashkhen.
 Աշոտ Ashod, Asotus.
 Աշուշայ Ashoosha.
 Ապելլէս Apelles.
 Ապիրաս Apirate.
 Ապոլլինար Apollinarius.
 Ապոլլոդորոս Apollodorus.
 Ապոլլոն Apollo, Apollus.
 Արան Aran.
 Արաքէլ Arachel.
 Արնոլդոս Arnold.
 Ասանէթ f. Asenath.
 Ասթիիէ f. Vashthi, Asthiny.
 Ասկանիոս Ascanius.
 Ասկլէպիադէս Asclepiades.
 Ասկլէպիոս Aesculapius.
 Ասոլիկ Asolice.
 Աստարտէ f. Astarte.
 Աստիադէս Astiades.
 Աստղիկ f. Stella, Aphrodite, Venus.
 Աստուածատուր Theodatus.
 Աստրուբալ Hastrupal.
 Ասքանազ or ասս Ashchenaz, Ascenes.
 Ատա f. Adah.
 Ատէլ f. Adela.
 Ատէլայիա f. Adelaide.
 Ատէլինա f. Adeline.
 Ատոլիոս Adolphus.
 Ատովմ Atom.
 Ատտիկոս Atticus.
 Ատտիլաս Attila.
 Ատրնէրսէզ Aternarses.
 Արամ Aram, Aramus.
 Արամազդ Jupiter, Zeus.
 Արայ Ara; — Գեղեցիկ, — the Fair.
 Արբակ Arbaces.
 Արգէսիլայոս Argesilajus.
 Արգոս Argus.
 Արեգ, Արիգա f. Herica.
 Արետա Aretas.
 Արէս Ares, Mars.
 Արթուր Arthur.
 Արիադնէ f. Ariadne.
 Արիոբարզան Ariobarzanes.
 Արիոս Arius.
 Արիոստոյ Ariosto.
 Արիստակէս Aristaces.
 Արիստարքոս Aristarchus.
 Արիստիգէս Aristides.
 Արիստիպպոս Aristippus.
 Արիստոբոլոս Aristobolus.
 Արիստոդէմ Aristodemus.
 Արիստոտէլ Aristoteles, Aristotle.

Արիստոփան Aristophanes.
 Արիստոքսէն Aristoxenes.
 Արծրունի Ardzeroony.
 Արկադ, -էոս Arcadius.
 Արմայիս Armais.
 Արմենակ Armenace.
 Արմինիա f. Armenia.
 Արշակ Arsaces.
 Արշամ Arsames, Arsham.
 Արուսեակ f. Mattutina, Aurora.
 Արսէն, -իոս Arsen, Arsenius.
 Արտակ Artace.
 Արտաշէս Artaxias, Artaxes.
 Արտաշէր Artaxerxes; — Երկայնաձեռն, — Longimanus, Macrochir.
 Արտաւաղ Artabasus.
 Արտաւաղք Artabazes, Artavasdes.
 Արտաւան Artaban, -us.
 Արտափիեռնէս Artaphernes.
 Արտեմիս f. Artemis, Diana.
 Արրիանոս Arrian.
 Արփաքադ Arphaxad.
 Արքեդայոս Archelaus.
 Արքիմէդէս Archimedes.
 Աւագ Magnus. [Aucher.
 Աւգերեան (Հ.Յ.Մ. և Յ.) Awker,
 Աւգոստինոս Augustinus.
 Աւգոստոս Augustus.
 Աւետիս Avedis.
 Աւետիքեան (Հ.Գ.) Awedikian.
 Աւրա f. Aura.
 Աւրելիա f. Aurelia.
 Աւրելիանոս Aurelian.
 Ափրոդիտէ, -ս f. Aphrodite, Venus.
 Աբաբ Ahab.
 Աբազ Achaz.
 Աբիա Achia.
 Աբիմէլէք Achimelech.
 Աբիուր Achior.
 Աբիւլէս, Աբիլլաս, Աբիւլէս Achilles.

Բաբ Bab, Babus.
 Բաբիկ Babig. [grat.
 Բագարատ Pancratus, Bagarat, Ba-
 Բագոս Bacchus (St.).
 Բագրատունի (Հ.Ա.Կ.) Bagratoony.
 Բազ Bas or Basus.
 Բազուկ Basook.
 Բալդուինոս Baldwin.
 Բակուր Pacorus, Bachorus.
 Բաշաղ Baal.
 Բաշլ Balkh.
 Բաղամ Balaam.
 Բաղակ Balak.
 Բաղտասար Balteshazzar, Baltasar.
 Բայաջիտ Bajazeth.

Բառնաբաս Barnaby, Barnabas.
 Բասիլիդէս Basilites.
 Բասիլիոս Basil.
 Բասիլիսկոս Basiiscus.
 Բարալամ Barlaam.
 Բարաքիա Barachias.
 Բարզաճան Bardezanes.
 Բարթոլոմէոս Bartholomew.
 Բարշամ Barsam.
 Բարշամին Barsamina.
 Բարոնիոս Baronius.
 Բարուք Baruch.
 Բարսեղ Basil.
 Բաքոս Bacchus, Dionisus.
 Բելիսար Belisarius.
 Բելլիքոգոր Beelphegor.
 Բելլենտ Vincent.
 Բելլատոր Victor.
 Բենեդիկտոս Benedict, Bennet.
 Բենիամին Benjamin, Ben.
 Բենարդ, -ոս Bernardus, Bernard.
 Բերենիկէ f. Berenices.
 Բերթա f. Bertha.
 Բերիոս, Բերոսոս, Բիււիոս Berosus.
 Բերսաբէ Berth-sheba.
 Բէլզեբուբ Beelzebub.
 Բէթսաբէ f. Bathsheba.
 Բէլ Bel, Belus.
 Բիբի f. Bibiana.
 Բիւրասպի Piurasby, Byraspy.
 Բոնադենուրա S. Պոնադենուրա.
 Բուբուլ f. Bubula.
 Բուզանդ Byzant.
 Բրիարէ Briareus.
 Բրիգիտա S. Պրիշիգա.
 Բրիտաննիկոս Britannicus.
 Բրունոն Brunone.
 Բրուտոս Brutus.

Գաբէլէդդի (Տէր Յ.) Cappelletti.
 Գաբինիոս Gabinius.
 Գաբրիէլ Gabriel.
 Գադիկ Kakig.
 Գազմիր Casimir.
 Գալանոս Galano.
 Գալբա Galba.
 Գալիլէոս Galileo.
 Գալուստ Kaloost; S. Պոնադենուրա.
 Գալենոս Galenus, Galien.
 Գալէրիոս Galerius.
 Գամալիէլ Gamaliel.
 Գայետան, -ոս Gajetan.
 Գայիանէ f. Gaianey.
 Գանիմէդէս Ganymedes.
 Գաննիկ Garnice.
 Գասպար Jasper.

Գարեգին Carekin.
 Գեդեոն Gideon.
 Գելասիոս Gelasius.
 Գելամ Kelam, Speciosus.
 Գելեցիկ f. Speciosa, Bella.
 Գեննատիոս Gennatius.
 Գեննարիոս Gennarius, Januarius.
 Գերարդոս Gerardus.
 Գերմանիկոս Germanicus.
 Գերմանոս Germain.
 Գերարդուհա f. Gertrude.
 Գեորգ George.
 Գիարա S. Մաքրուհի.
 Գիլբերտոս Gilbert.
 Գիլիպպոս Gilippus.
 Գիսակ Kisace.
 Գիսանե Gisaney.
 Գիւա Kiud, Kude.
 Գլակ Kelace.
 Գլոգիլակ f. Clotilda.
 Գլեբիկոս Clericus.
 Գնեկ Kenél.
 Գոգարդոս Godard.
 Գոթ, Գոթ Գոթ.
 Գոլոմպա S. Աղանի.
 Գոհարինե f. Gemma.
 Գոլիաթ Goliath, Goliah.
 Գոնրաս Conrad.
 Գորգոն Gorgo, -n.
 Գորգիոս Gortius.
 Գուլիելմոս William, Will, Bill, Billy.
 Գուշար Gooshar.
 Գուրգեն Koorken.
 Գուրիաս Gurias.
 Գրակիոս Gracehus.
 Գրասիա f. Grace.
 Գրասիանոս Gratianus.
 Գրիգոր, -իոս Gregorius, Gregory; -
 Լուսաւորիչ, - the Illuminator; -
 Նարեկացի, - Naregatz; - Նազիան
 զացի, - Nazianzen; - Նիկաացի, -
 Գրիգորիոս Gregorin. [of Nyssa.
 Գրոտիոս Grotius.

Դադան Dathan.
 Դալիլա f. Dalilah.
 Դամասոս Damasus.
 Դամարիա f. Damaris.
 Դամիանոս Damianus.
 Դամոկլէս Damocles.
 Դամոն Damon.
 Դան Dan.
 Դանիէլ Daniel, Dan.
 Դարեհ Darius.
 Դաւիթ David, Davy.
 Դափնէ f. Daphne.

Դեբորա f. Deborah, Deb, Debby.
 Դեդալոս Dædalus.
 Դեկիոս, Դեկու Decius.
 Դեմետր Demeter, Ceres.
 Դեմետրիոս Demetrius.
 Դեմոսթենէս Demosthenes.
 Դերենիկ Derenice.
 Դեւկալիոն Deucalion.
 Դեոկլիս Deioces.
 Դիագորաս Diagoras.
 Դիդէ, Դիդոն, Դիդոլ Dido.
 Դիմոկրատէս Democrates.
 Դիմոկրիտոս Democritus.
 Դինա f. Dinah.
 Դինգորէդոլլ Tintoretto.
 Դիոգենէս Diogenes.
 Դիոդորոս Diodorus. [tian.
 Դիոկլետիանոս Diocletianus, Diocle-
 Դիոմիդէս Diomedes, Diomed.
 Դիոն Dion.
 Դիոնիսիոս Dionysius, Denis.
 Դիոնիս Dionysus, Bacchus.
 Դիոս Jupiter.
 Դիոսկորիդէս Dioscorides.
 Դիոսկորոս Dioscorus.
 Դիոնիա f. Diona.
 Դիցիանոս Tiziano.
 Դոլաբելլա Dolabella.
 Դոմեան, -իանոս Domitianus, Domitian.
 Դոմինիկոս Dominic.
 Դոմնա f. Domna. [Dolly.
 Դորոթէա f. Dorothea, Dorothy, Doll,
 Դորոթէոս Dorotheus.
 Դրակոն Draco, Dracon.
 Դրուսիլլա f. Drusilla.
 Դրուսոս Druso, Drusus.

Եբէ f. Hebe.
 Եբորա Ebora.
 Եգեսիպպոս Hegesippus.
 Եգերիա f. Egeria.
 Եգիդիոս Ægidius; S. Վահան.
 Եդիթ f. Edith.
 Եդիպոս Œdipus.
 Եդուարդ Edward, Ned, Teddy.
 Եզեկիա Hezekiah, Ezechias.
 Եզեկիէլ Ezekiel, Ekiel.
 Եզնիկ Yeznig.
 Եզր Ezra, Esdras.
 Ելեկարա f. Electra. [nora.
 Ելէանովրա, Ելէանորա f. Eleanor, Eleo-
 Ելիզա f. Eliza.
 Ելոիզա f. Eloisa, Heloisa.
 Ելպիս f. Elpis.
 Ելիա Elijah, Elias, Eliah.
 Ելիազար Eleazar.

Եղիշ Elisha. [Betty, Lizzie, Lizzy.
 Եղիսաբէթ f. Elisabeth, Bess, Bet,
 Եղիսէ, -է Elishah.
 Եմիլիա f. Emilia, Emily.
 Եմիլիոս Emilius.
 Եմմա f. Emma.
 Եմպեդոկլէս Empedocles.
 Ենէաս Æneas.
 Ենոս Enos.
 Ենոք Enoch.
 Եպամոնոնք Epaminondas.
 Եպիկուրոս Epicurus.
 Եպիկտետոս Epictetus.
 Եպիմենիդէս Epimenides.
 Եպիփանիոս Epiphanius.
 Եռնէստ Ernest.
 Եսայի, -աս Esaias, Isaiah.
 Եսաւ Esau.
 Եսթէր Esther, Hetty.
 Եսիոդոս Hesiodus, Hesiod.
 Եսկուլապ Æsculapius.
 Եսոպոս Æsop.
 Եսքիլոս Æschylus.
 Եսքինէս Æschines.
 Ետար Edgar.
 Երանեակ, -հուհի f. Beatrice, Fortune.
 Երանոս Irenæus.
 Երանուհի f. Felicia.
 Երասմոս Erasmus.
 Երատոս f. Erato.
 Երեմիա, -ս Jeremiah, Jerry.
 Երիդանոս Eridanus.
 Երինէ f. Irene.
 Երինոս Erinius.
 Երմինիա f. Herminia.
 Երմինիոս Herminius.
 Երմոգենէս Hermogenes.
 Երմոկայոս Ermolaus.
 Երմոնէ f. Hermiona.
 Երոստրատոս Herostratus.
 Երուանք Erwant.
 Երսիլիա f. Hersilia.
 Եւա f. Eva.
 Եւագորաս Evagoras.
 Եւագր Evagrius.
 Եւանդր Evander.
 Եւգենիէ f. Eugenia.
 Եւգինէոս Eugenius.
 Եւդոքսիա f. Eudoxia.
 Եւլալիա f. Eulalia.
 Եւկլիդէս Euclides, Euclid.
 Եւմենէս Eumenes.
 Եւնիկէ f. Eunice.
 Եւնոմիոս Eunomius.
 Եւոլոս Æolus.
 Եւպրաքսիա f. Eupraxia.

Եւսեբիա f. Eusebia.
 Եւսեբիոս Eusebius.
 Եւստատիոս Eustathius.
 Եւստաքէոս Eustachius, Eustace.
 Եւստրատիոս Eustratius.
 Եւտիքէս, -քիոս Eutichius, Eutyches.
 Եւտիքոս Eutychus.
 Եւրիդիկէ f. Eurydice.
 Եւրիպիդէս Euripides.
 Եւփեմէ f. Eupheme.
 Եւփրոսինէ f. Euphrosyna or ne.
 Եփրեմ Ephraim.

Զաբուլոն Zabulon.
 Զապէլ f. Isabella, Nib, Tib.
 Զարէհ Zareh.
 Զարմայր Zarmaïr.
 Զարմանդուխա f. Zarmandookhd.
 Զարուհի f. Zaroochy.
 Զաւան Zavan.
 Զաւեն Savinus.
 Զաւինա f. Savina. [Zachary, Zach.
 Զաքարիա, -ս Zachariah, Zacharias,
 Զաքէոս Zaccheus.
 Զեբեդէոս Zebediah.
 Զենոք Zenobius.
 Զենոբիա f. Zenobia.
 Զենոն Zenon, Zeno.
 Զէւս Zeus, Jupiter.
 Զէւքսիա Zeuxis.
 Զոէ f. Zoe.
 Զոյլոս Zoilus.
 Զոսիմոս Zosimus.
 Զորաշտ Zoroaster, Zerdust.
 Զրուան Saturnus, Saturn, Zerwan.
 Զորաբաբէլ, Զորաբաբէլ Zorobabel.
 Զորայ Zorah.

Իակոս Æacus.
 Իաս S. Այաքս.
 Թադուհի f. Thakoohy, Regina.
 Թադէոս Thaddeus.
 Թաթուլ Thathool.
 Թալիլէոս Thalileus.
 Թալէս Thales.
 Թամար f. Thamar.
 Թասար Tasso.
 Թարա Terah.
 Թարաթայ Tharatha.
 Թեկէ f. Tecele, Thecle.
 Թեսէոս Theseus.
 Թեսպիա Thespis.
 Թետիս f. Thetis.
 Թերէզա f. Theresa, Tit.
 Թերսիսէս Thersites.

Թեմիստոկլէս Themistocles.
Թեոդոսիոս Theodosius.
Թեոդոսիա f. Theodosia.
Թեոդորա f. Theodora.
Թեոդորոս Theodorus.
Թեոկրիտոս Theocritus.
Թեոփիլա f. Theophila.
Թեոփիլոս Theophilus.
Թեոփրաստ, -ոս Theophrastus.
Թոմասէն Tommaséo.
Թոմաշան (Հ. Ե.) Thomagian.
Թոմպսոն Thompson.
Թորնիկ Thornig.
Թոմաս Thomas, Tommy, Tom.
Թորգոմ Thorgoma, Thoghorma.
Թորոս S. Թեոդորոս.
Թուկիդիդէս Thucydites.

Ժնըվիէ f. Genevieve.

Իբրահիմ Ibrahim.
Իգնատիոս Ignatius.
Իդա f. Ida.
Իդիպոս Œdipus.
Իզապէլ S. Զապէլ.
Իկարոս Icarus, Icarion.
Ինաքոս Inachus.
Ինիգիան (Հ. Գ.) Ingigian.
Ինոքենտ, -իոս Innocent.
Իսահակ Isaac.
Իսիդորոս Isidorus.
Իսիս Isis.
Իսկուհի f. Isgoohy, Alethea.
Իսմայէլ Ismael.
Իսոկրատ Isocrates.
Իսրայէլ Israel.
Իրաւափառ S. Թեմիստոկլէս.
Իրենէոս Irenæus.
Իրենէ f. Irene.
Իրիս Iris.
Իփիգենի f. Iphigenia.
Իփիկրատ Iphicrates.

Լաբան Laban.
Լակտանտիոս Lactantius.
Լամարտին Lamartine.
Լամբրոնացի S. Ներսէս.
Լայոկոն Laocoon.
Լանկեմաներ Tamerlane, Timour.
Լարունդա Larunda.
Լաւինիա f. Lavinia.
Լաոմեդոն Laometon.
Լաւրա f. Laura.
Լաւրենտիոս Laurentius, Lawrence.
Լետտիկէ f. Lettice.
Լեւկիպոս Leucippus.

Լեոնիդաս Leonidas.
Լեոն, Լեոն Leon, Livon, Leo.
Լեոպոլդ Leopold.
Լեոնորա f. Leonora.
Լեպրեօն Lebrun.
Լիա f. Lia, Leah.
Լիկինոս or Լիէս Licinius.
Լիկուրգոս Lycurgus.
Լիւդիա f. Lydia, Lydy.
Լիւիա f. Livia.
Լիւիոս Livius, Livy.
Լիւսանդր Lysander.
Լիւսիաս Lysias.
Լիւսիմաք, -ոս Lysimachus.
Լիւսիպոս Lysippus.
Լոբէ f. Love. [Ludovicus.
Լուդովիկ, -ոս, Լուդովիկ Louis, Lewis,
Լուիզա, Լուիզիա f. Louisa, Luigia,
Լուկանոս Lucan. [Lou.
Լուկիա S. Լուկիա.
Լուկինա f. Lucina.
Լուկուլլոս Lucullus.
Լուկրետիա f. Lucretia.
Լուկրետիոս Lucretius.
Լուսաբեր f. Lucifer, Mattutina.
Լուսաւորիչ S. Գրիգոր.
Լուսիա f. Lucy.
Լուտեր Luther.
Լոք Լոքե.
Լոքման Լոքման.
Լորենցիոս S. Լաւրենտիոս.

Խաղ Khat.
Խաչատուր, Խաչիկ Khachiadoor.
Խարիթիա f. Charity.
Խոսրով Khosroes.
Խոսրովանոշ f. Khosrovanoosh.
Խոսրովիդուխ f. Khosrovidookhd.
Խորենացի S. Մովսէս.
Խորէն Khoren.

Կադմոս Cadmus.
Կալիքսոս f. Calypso.
Կալիգուլա Caligula.
Կալիմաքոս Callimachus.
Կալինիկէ f. Calinice.
Կալիստոս Callisto.
Կալիստրատոս Calistratus.
Կալիպոս f. Calliope.
Կալպուրնիա f. Calpurnia.
Կալվին Calvin.
Կակոս Cacus.
Կամբիս, -էս Cambyses.
Կամիլլա f. Camille.
Կամիլլոս Camillus.
Կամսար Camsarus.

Կայէն Cain.
Կայիոս Caius.
Կանդակէ f. Candace.
Կանդիտոս Candidus.
Կասանդրա f. Cassandra.
Կասիոպէ f. Cassiope, -a.
Կատարինէ f. Catharine, Katharine,
Kate, Katie, Kitty.
Կատիլինա Catilina.
Կատոն Cato.
Կատուլլոս Catullus.
Կարապէտ Garabed, (precursor, St.
Կարդոս Cardus. [John the Baptist).
Կարէն Caren.
Կարլոտտա f. Charlotte.
Կարոլինէ f. Carolina.
Կարոլոս Charles.
Կելեստինէ f. Celestina.
Կելիկիա f. Cicely, Cecil, Cis.
Կեկրոպ Cecrops.
Կեսար Cæsar; Յուլիոս - , Julius - .
Կեսնէր Gessner.
Կերբերոս Cerberus.
Կեփաս Cephas.
Կիպքար Cyaxares.
Կիկերոն Cicero.
Կիկլոպ Cyclop.
Կիմոն Cimon.
Կինկինատոս Cincinnatus.
Կիննա Cinna.
Կիպրիանոս Cyprianus, Cyprian.
Կիրակոս or Կիր- Ciriacus, Cyriaque.
Կիւբէզ f. Cybele.
Կիւրիլլ Կիրիլլ, Cyril.
Կիւրոս Cyrus.
Կլարա S. Մարգարէ.
Կլայքի S. Ներսէս.
Կլելիա f. Clælia.
Կլէմէնտինա f. Clementina.
Կլէոպատրա f. Cleopatra.
Կլիմաքոս Climachus.
Կլարք Կլարք.
Կլեմէնտ Clement.
Կլէարքոս Clearchus.
Կլէոպոլս Cleopulus.
Կլէոպա Կլեոփաս.
Կլորիա f. Claudia.
Կլորիոս Claudius, Claude.
Կոդրոս Codrus.
Կոզմոս Cosmo, Cosmus.
Կոլոմբ Goldoni.
Կոլոմբի Goldsmith.
Կոզզի Gozzi.
Կոմիտաս Comitas.
Կոմենոս Comnenus.
Կոնդոլֆ Godfrey.

Կոնոն Conon.
Կոնփուցիոս Confucius.
Կոպէրնիկոս Copernicus.
Կոռնակ Cornace.
Կոստանտ Constantius.
Կոստանդիա f. Constance. [tantine.
Կոստանդինոս Constantinus, Cons-
Կոստանդին Constantinus.
Կոստանդինա f. Constantine.
Կոստանդոս Constant.
Կոստաս Constans.
Կորբուլոն Corbulo.
Կորիննա f. Corinna.
Կորիոլանոս Coriolanus.
Կորիւն Corewn.
Կորի Core.
Կուէնտոլին f. Gwendolen.
Կուինտիլիանոս Quintilianus.
Կուիտոյ Guy; - Գիւիդ, Guido.
Կուպիդոն Cupid.
Կուռնելիա f. Cornelia.
Կուռնելիոս Cornelius.
Կուստաւոս Gustavus.
Կուրտիոս Curtius.
Կտեսիոս Ctesias.
Կրասոս Crassus.
Կրատիպոս Cratippus.
Կրեսոս Croesus.
Կրիտիա Critias.

Համազասպ Hamazaspes. [poohy.
Համազասպուհի f. Hamazaspe, -zas-
Համամ Hamam.
Համան Haman.
Համասփիւռ f. Hamaspewr.
Համբարձում Hambartzoom.
Համլէթ Hamlet.
Հայկ Haïg, Haicus; Orion.
Հայկանոշ f. Haïganoosh.
Հայրապետ Haïrabad.
Հասան Hasan.
Հարման Hermann.
Հարոլդ Harold.
Հաւանակ Hawanag.
Հեթում Hethoom, Hayton, Aïton.
Հելլեոս Helvetius.
Հեկտոր Hector.
Հելի Eli.
Հելինէ f. Helen, Helena, Nel.
Հելիոդորոս Heliodorus.
Հեմմա S. Էմմա.
Հենրիէտա f. Henrietta, Harryot.
Հենրիկոս Henry, Hall, Harry.
Հերա f. Hera.
Հերակլ, -էս Heraclius.
Հերակլիդէս Heraclides.

Հերակլիդոս Heraclitus.
 Հերմէս Hermes, Mercury.
 Հերշել Herschel.
 Հերոդոտոս Herodotus.
 Հերոնիմոս Hierom, Jerome.
 Հերովդէս Herod, Herodes.
 Հերովդիադա f. Herodias.
 Հերքլէս Hercules.
 Հեփեստոս Hephæstus, Vulcanus.
 Հիլարիոն Hilary, Hilarius.
 Հիմէն Hymen.
 Հիմիլիոն Himileo.
 Հիպերիքոս Hiperichius.
 Հիպոկրատ Hippocrates.
 Հիպոլիտոս Hippolytus.
 Հիւսիքոս Hesyehius.
 Հիւրկանոս Hyrcanus.
 Հիւրմիւզ (Գեր. Գ. Է. Ե.) Hürmüz.
 Հիւյեակ Hemajace.
 Հոհենլոէ Hohenlohe.
 Հոլոփեռնէս Holophernes.
 Հոմեր, -ոս, -ոն Homerus, Homer.
 Հոշիոս Hoschius (Sidonius).
 Հումպոլդտ Humbolt.
 Համեսէս Ramesses, Ramses.
 Հաքէլ S. Ռաքէլ.
 Հեգուլոս Regulus.
 Հեմոս Remus.
 Հիփսիմիա f. Ripsimia, Sima.
 Հիքարտոս Richard, Dick.
 Հոդոլփոս Rudolphus.
 Հոմուլոս Romulus.
 Հուլթ f. Ruth.
 Հրաշաա Phraates, Herahat.
 Հրանտ Herant, Oronte.
 Հրաչեայ Herachia (fire-eyed).

Հազար, -ոս Lazarus.
 Համէք Lamech.
 Հարալամպոս Charalambus.
 Հատուկ f. Latona.
 Հերուքնա Lerupna.
 Հէւի Levi.
 Հէոնդ Leon, Leontius.
 Հինոս Linus.
 Հոնգինոս Longinus.
 Հովա Lot.
 Հուկաա Luke.
 Հուկուլոս S. Լուկուլոս.
 Հուսկիանոս Lucianus.

Ճինգիզխան Jenghis or Chingis Khan.
 Ջոնսոն Johnson.

Մաբէլ f. Mabel.

Մագդալինէ f. Magdalene, Madeline,
 Մագիստրոս Magistrus. [Maudlin, Maud.
 Մագոգ Magog.
 Մադիլտէ f. Matilda.
 Մաթուսաղայ Methuselah.
 Մաժան Majan.
 Մակաբէ Macchabæus, Maccabi.
 Մակար Macar, -ius.
 Մակբէթ Machbeth.
 Մակեդոն Macedon, -ius.
 Մահմէտ Mahomet, Mohammed.
 Մալաքիա Malachi.
 Մալքոս Malchus.
 Մամաս Mamas.
 Մամբրէ Mambres.
 Մամիկոնեան Mamigonian J.
 Մանասէ Manasseh, -es.
 Մանաւաղ Manawaz.
 Մանգալոոնի Mantagoony J.
 Մանեթոն Manetho.
 Մանէ f. Mane.
 Մանի Manes, Manichea.
 Մանիշակ f. Violet.
 Մանլիոս Manlius.
 Մաննոնի Manzoni.
 Մանուէլ Emmanuel.
 Մանուկ Manoog.
 Մանփրէտ Manfred.
 Մաշտոց Mashtotz.
 Մապիլեոն Mabilion.
 Մասիլեոն Massillon.
 Մասինիսա Masinissa.
 Մասկարոն Mascaron.
 Մատաթիա, -ս Matthias.
 Մատթէոս Matthew, Mat.
 Մարգարիտ, -ա f. Margaret, Margery,
 Madge, Marget, Margy, Meg.
 Մարթա f. Martha, Matty, Patty.
 Մարիամ f. Mary, Maria.
 Մարիամիկ f. Poll, Polly.
 Մարիանէ f. Marian.
 Մարիաննա f. Marianne.
 Մարիբաա (Կատինա) Mar-Ibas.
 Մարիոս Marius.
 Մարկէղոս Marcellus.
 Մարկիանոս Marcian, -us.
 Մարկիոն Marcion.
 Մարկոս Mark, Marcus; --Անտոնիոս,
 --Antony; --Արքեդիանոս, Marcus-
 Aurelius.
 Մարտիաքս Martial.
 Մարտինոս Martin.
 Մարտիրոս Martirus.
 Մարտիրոս S. Մօրիկ.
 Մաքիավէլի Machiavel, -li.
 Մաքսիմիանոս Maximianus.
 Մաքսիմիլիանոս Maximilian.

Մաքսիմոս Maximus.
 Մաքրուհի f. Clara; Macrian.
 Մեդասդաղոյ Metastasio.
 Մեդէա f. Medea.
 Մեդուսա f. Medusa.
 Մելչիօր Melchior.
 Մելիտոս Melitus.
 Մելպոմէն f. Melpomene.
 Մելքիսեդէկ Melchizedech.
 Մեկենաս Mecenas, Mœcenas.
 Մէհենթէկ Mehentace.
 Մէհրուժան S. Մերուժան.
 Մելքոյ f. Milcah.
 Մէմոն Memnon.
 Մենանդր Menander.
 Մենէլաոս Menelaus.
 Մենտոր Mentor.
 Մեռիկուրիոս Mercurius, Mercury.
 Մեսիա, -յ Messiah.
 Մեսալինա f. Messalina.
 Մեսրոպ Mesrop, Mesrobe.
 Մետելլա f. Metellia.
 Մետելլոս Metellus.
 Մետրոփանոս Metrophanes.
 Մերովպէ f. Merope.
 Մերուժան Meroosean.
 Մեփիստոփէլ Mephistopheles.
 Միդաս Midas.
 Միլետոս Miletus.
 Միլոն Milo, Milon.
 Միլտիադէս Miltiades.
 Միլտոն Milton.
 Միհր Mithras.
 Միհրան Mithran.
 Միհրդատ Mithridates.
 Միհիշապուհ Mihrsapore.
 Մինաս Minas.
 Մինոս Minos.
 Միսաք Mishaeh.
 Միսայէլ Mishaeh.
 Միրրա f. Myrrha.
 Միւրոն Myron.
 Միքայէլ Michael, Mick, Mike.
 Միքէլ-Անջէլօ Michael-Angelo.
 Միքիա Micah.
 Միքիթար Mekhithar.
 Մկրտիչ Baptist, Bap.
 Մնեմոսինէ f. Mnemosyne.
 Մշակ Meshace.
 Մոլիէր Molière.
 Մոլոք Moloch.
 Մոնդի Monti V.
 Մոնիգա f. Monnica.
 Մոնֆրանտ Montfaucon.
 Մովսէս Moab. [ronese.
 Մովսէս Moses; - Խորենացի, - Kho-

Մորփէոս Morpheus.
 Մուկիոս Սկեւոլա Mucius Scævola.
 Մուշէղ Mooshegh, Mushel.
 Մուսէոս Musæus.
 Մուստաֆա Moustapha.
 Մուր Moore.
 Մուրատ Amurath; Moorat.
 Մուրդէկ Mordecai.
 Մորիկ Mauritus, Maurice, Morris.

Յաբէթ Japetus, Japheth. [gerdes.
 Յազկերա Jezdegerd, Isdegerde, Isdi-
 Յակինթ f. Hyacinthia.
 Յակոբ Jacob.
 Յակոբոս James, Jemmy.
 Յակովքիա f. Jaquet; Joan.
 Յանոս Janus.
 Յանսենիոս Jansenius.
 Յասոն Jason.
 Յարութիւն Paschal.
 Յաւերժ f. Eterne.
 Յաւերժուհի f. Perpetua.
 Յեզաբէլ f. Jezabel, Isabel.
 Յեզանդուխտ f. Jezandookhd.
 Յեսու Joshua, Jos.
 Յեսսէ Jesse.
 Յերոբոամ Jeroboam.
 Յեփթայէ Jephthah.
 Յիսուս Jesus.
 Յոբ Job.
 Յովանոս Jovian.
 Յովնալ Juvenal, -is.
 Յոնիա Jonia.
 Յովաբ Joab.
 Յովակիմ Joachim.
 Յովաա Joash.
 Յովաքալ Jehoahaz.
 Յովէլ Joel.
 Յովիանոս Jovianus.
 Յովիդայէ Jehoiada.
 Յովհան, -նէս John, Johnny, Jack; -
 Ոսկեբերան, John Chrysostom.
 Յովհաննա f. Johanna, Jane, Jinny.
 Յովհաննէս Մկրտիչ John Baptist.
 Յովհաննիս f. Joan, Jin, Jennet, Jen-
 Յովնաթան Jonathan. [ny.
 Յովնան Jonah, Jonas.
 Յովսափաա Jehoshaphat.
 Յովսէպոս Josephus (Flavius).
 Յովսէփ Joseph, Joe.
 Յովսիա Josiah.
 Յուդուրթ Jugurtha.
 Յուդա Judah.
 Յուդիթ f. Judith.
 Յուլիա f. Julia.
 Յուլիանէ f. Juliana.

Յուլիանոս Julian, -us.
Յուլիոս Julius.
Յուլիետա f. Julietta, Julia.
Յուսիկ Jusice, Isichius.
Յուսուփ Jousouph.
Յուստինէ f. Justina.
Յուստինոս Justinian, -us.
Յուստինոս Justin, -us.

Նաբալ Nabal.
Նաբոլէոն Napoleon.
Նաբոլթ Naboth.
Նաբուչոդոնոսոր Nebuchadnezzar.
Նաբոնասար Nabonassar.
Նաբոպալասար Nabopalasar.
Նազար Nazarius.
Նաթան Nathan.
Նաթանայէլ Nathaniel, Nat, Natty.
Նարեկացի S. Գրիգոր.
Նարկիս Narcissus.
Նաւում Nahum.
Նեբրոլթ Nimrod.
Նեեման Naaman.
Նեեմի Nehemiah.
Նեղոս Nileus, Nilus.
Նեմեսիս f. Nemesis.
Նեպոս Nepos.
Նեստոր Nestor, -ius.
Ներոն Nero.
Ներուաս Nerva.
Ներսէս Nerseh; - or
Ներսէս Narses; - Շնորհալի կամ Կա-
յէյի, - the Graceful or Clajensis;
- Լամբրոնացի, - Lambronese; -
Պարթեւ, - the Parthian.
Նեւտոն Newton.
Նեքաւոլ Neco, Necho.
Նեքտառինէ S. կատարինէ.
Նէարկոն Nearkus.
Նեոկլէս Neocles.
Նեոպտոլեմոս Neoptolemus.
Նիկանոր Nicanor.
Նիկեփոր Nicephorus.
Նիկիաս Nicias.
Նիկոդեմոս Nicodemus.
Նիկողայոս Nicholas, Nicol, Nick.
Նիկոմեդէս Nicomedes.
Նիկոն Nikon.
Նինոս Ninus.
Նինուաս Ninias.
Նիոբէ f. Niobe.
Նիւքար Nucar.
Նշան Nishan.
Նոյ Noah.
Նոյեմզար f. Noemzara.
Նոյեմի f. Naomi.

Նովատիանոս Novatianus.
Նուարդ f. Nooward.
Նումա Numa.
Նումերիանոս Numerianus.
Նունէ or Նի f. Nunia.
Նուշիրւան Nushirwan.

Շառլոպրիան Chateaubriand.
Շահնշահ Shahenshah.
Շամբաթ Shambath, Sabbatai.
Շամիրամ f. Semiramis.
Շապուր Sapor, (Shapur).
Շարայ Sharah.
Շարաէն Chardin.
Շէքսպիր Shakspeare.
Շիլլեր Schiller.
Շիլլայ Silas.
Շմաւոն S. Սիմոն.
Շնորհալի Shenorhaly S. Ներսէս.
Շուշան f. Susannah, Susan, Lily.
Շուշանիկ f. Sue, Sukey.

Ոգիգէս Ogyges.
Ոդիսսէս Ulysses.
Ոթէլլոյ Othello.
Ոթոն Otho.
Օլիւեր Oliver.
Օլիմպիա, Օլիմպիադա f. Olympia.
Օլիմպիոդորոս Olympiodorus.
Օկտաւիա f. Octavia.
Օկտաւիոս Octavius, Octavianus.
Օնեսիմոս Onesimus.
Օնորիոս Honorius.
Օնոփրիոս Onuphrius.
Օսիան Ossian.
Օսիրիս Osiris.
Օսկան Wosgan.
Օսկար Oscar.
Օսկի Wosky.
Օվիդիոս Ovid, -ius.
Ուսէ Hosea.
Ուլքոս Oehus.
Օւին Odin.
Օրատիոս Horatius, Horace.
Օրդենիա f. Hortensia.
Օրեստէս Orestes.
Օրիբասիոս Oribasius.
Օրիոն Orion.
Օրլանդոս Orlando.
Օրմիզան Hormisdan. [(god).
Օրմիզդ Hormisdas (king); Ormuzd
Օրոգինէս Origen, -es.
Օրսուլա f. Ursula.
Օրփէոս Orpheus.
Օւաշինկըն Washington.
Օւսերիոս Usserius.

Ուրանիա f. Urania.
Ուրբանոս Urban, -us.
Ուրիա Uriah.
Ուրիէլ Huriel.
Ոչոզիա Ahaziah, Ochozias.

Չամիէան (Հ. Մ.) Chamich.
Չիլիլիա S. Կեկիլիա.

Պալէոլոգ Palæologus.
Պալլադիոս Palladius.
Պալմիրա f. Palmyra.
Պաղտասար S. Բաղտասար.
Պայրն (Լորտ) Lord Byron.
Պանդալէոն Pantaleon.
Պանդորա f. Pandora.
Պապ Pape, Papis.
Պատրիկ Patrick.
Պատրոկլէս Patrocles.
Պարթենոպէ f. Parthenope.
Պարթէն or Թէր Parthen.
Պարիս Paris.
Պարմենիդէս Parmenides.
Պարբյր Baruir.
Պարպարոսսա Barbarossa.
Պաւլինէ, -իա f. Paulina.
Պաւլոս Paulus, Paul.
Պաւսանիոս Pausanias.
Պեգասոս Pegasus.
Պելագիա f. Pelagia, Pelage.
Պելագիոս Pelagius.
Պելագոս Pelasgus.
Պելոպիդէս Pelopidas.
Պենէլոպէ f. Penelope.
Պետաւիոս Petavius.
Պետրոս Peter.
Պերդիկէաս Perdiccas.
Պերիկլէս Pericles.
Պերոզ Peroses, or -sas (Firoze).
Պրոսերփինէ f. Proserpine.
Պրոսէոս Perseus.
Պէոփէոնիդէն Porphyrogenite.
Պիա f. Pia.
Պիգմալիոն Pygmalion.
Պիլատոս Pilate.
Պիկոս Picus.
Պինդար Pindarus.
Պիոնիոս Pionius.
Պիոս Pius.
Պիստարատոս Pisistratus.
Պիստոս f. Pistis.
Պիլաթոս Pythagoras.
Պիլիթիա f. Pythia.
Պիլիթիոս Pythias.
Պիրոն Pyrrho, Pyrrhon.
Պիրուս Pyrrhus.

Պիւֆոն Buffon.
Պլինիոս Plinius, Pliny.
Պլուտարքոս Plutarch.
Պլատոն Plato.
Պլաւտոս Plautus.
Պլուտոն Plutus, Pluton.
Պոլեմոն Polemon.
Պոլիբիոս Polybius.
Պոլլիքսէս Pollux.
Պոլիքրատէս Polycrates.
Պոմոնա f. Pomona.
Պոմպէոս Pompeus, Pompey.
Պոմպիլիոս Pompilius.
Պոմպոնիոս Pomponius.
Պոնափէնդուրա Bonadventure.
Պոպպէա f. Poppœa.
Պոսիդոն Neptun.
Պոսիդոնիոս Posidonius.
Պոսիէ Բոսսուէ Bossuet.
Պորթիա f. Portia, Porcia.
Պորփիրիոս Porphyrius.
Պուալլոյ Boileau.
Պուլքերիա f. Pulcheria.
Պուրտալու Bourdaloue.
Պտոլեմոս Ptolomæus, Ptolemy.
Պրիամոս Priamus.
Պրիճիդա f. Bridget, Biddy.
Պրիսկիլլա f. Priscilla.
Պրոբոս Probus.
Պրոկլ Փրոկլ, -us.
Պրոկոպիոս Procopius.
Պրոմիթէոս Prometheus.
Պրոպերտիոս Propertius.
Պրոտագորաս Protagoras.
Պրոտէոս, Պրոտէս Proteus.
Պոլ Փաւլ.
Պոլիկարպոս Polycarp, -us.
Պոլիկատոս Polyeucte.
Պոլոս S. Պաւլոս.
Պոքքաչչիոյ Boccaccio.

Չախիսխէան (Հ. Մ.) Chakhchakh.
Չեռոնիմոս S. Շեռոնիմոս.

Ռախաբ f. Rachab.
Ռասին Racine.
Ռաֆայէլ Raphael.
Ռաքէլ f. Rachel.
Ռեբեկա f. Rebekah, Rebecca, Becky.
Ռէա f. Rhea.
Ռէթէոս Retheus.
Ռէօմուր Reaumur.
Ռէնէար Regnard.
Ռոբերտ, -ոս Robert, Rob.
Ռոբոլամ Rehoboam.
Ռոզա S. Վարդ, Վարդուհի.

Ռոզալիա *f.* Rosalia.
 Ռոմանոս Romanus.
 Ռոմելոս Romelus.
 Ռոմեո Romeo.
 Ռուպենս Rubens.
 Ռոքոս Roch.
 Ռուբեն Reuben.
 Ռուբինոս Rubinus.
 Ռուսսոյ Rousseau.
 Ռուտակէս S. Արիստակէս.
 Ռոլէն Rollin.
 Ռոսսինի Rossini.

Սաբա *f.* Sheba.
 Սաբէլ Sabellius.
 Սաբինա *f.* Sabina. [thiney.
 Սաթինիկ *f.* Sathinig, Sathinice, Sa-
 Սալադին Saladin.
 Սալուստիոս Sallustius.
 Սահակ Isaac.
 Սահականոշ *f.* Sahaganoosh.
 Սաղմանասար Salmanassar.
 Սաղմոնէոս Salmoneus.
 Սաղոմէ *f.* Salome.
 Սամոնաս Samonas.
 Սամուէլ Samuel, Sam, Sammy.
 Սամսոն, Սամիսոն Sampson, Samson.
 Սանատրուկ Sanatruce.
 Սանդուխտ *f.* Sandookhd.
 Սահա *f.* Sarah, Sal, Sally.
 Սասան Sassan.
 Սատուռնոս Saturn.
 Սարգիս Sergius.
 Սարգանաբադ Sardanapalus.
 Սաուլ Saul.
 Սափփոփ Sappho, Sapho.
 Ստուարտ Stuart, Stewart.
 Սեբաստիանոս Sebastian.
 Սեբերիանոս Severianus.
 Սեգրակ Shadrach.
 Սելէւկոս Seleucus.
 Սելգեստրոս Silvester, Sil.
 Սեմ Shem.
 Սենեկա Seneca.
 Սենեքերիմ Sanacherib.
 Սենեկերի Segneri.
 Սեսոստր Sesostris.
 Սեպուհ Sebooh.
 Սերապիս Serapis.
 Սերգիոս Sergius.
 Սերափէ Seraphin, -us.
 Սերենա *f.* Serena.
 Սեւերոս Severus.
 Սէթ Seth.
 Սէլիմ Selim.
 Սէյիւն Ségur.

Սիբիլ *f.* Sibyl.
 Սիգիսմունդ Sigismund.
 Սիլլա Sylla.
 Սիմէոն, Սիմոն Simeon, Simon.
 Սիմոնիդէս Simonides.
 Սիսակ Sisace.
 Սիսարա Sisera.
 Սիսիանոս Sisianus.
 Սիբոն *f.* Amabilis; Bella.
 Սիւլէյման Soliman.
 Սիւլիանոս Solianus.
 Սկեւոլա Scævola.
 Սկիպիոն Scipio.
 Սմբատ Sembat.
 Սոզոմենոս Sozomenus.
 Սոկիանոս Socianus.
 Սոկիոս Socirus.
 Սոկրատես Socrates.
 Սոլոմէ *f.* Solomy.
 Սոլոմոն Solomon, Sol.
 Սոլոն Solon.
 Սուարէզ Suarez.
 Սուիդաս Suidas.
 Սուլպիկիոս Sulpicius, Sulpitius.
 Սուրէն Suren.
 Սուրիոս Surius.
 Սուքիաս Sukias.
 Սոփիա *f.* Sophia, Sophy, Soph.
 Սոփոկլոս Sophocles.
 Սոփոնիա Zephaniah.
 Սոփրոնիա *f.* Sophronia.
 Սպարտակոս Spartacus.
 Սպեւսիպպոս Speusippus.
 Սպինոզա Spinosa.
 Սպիրիդոն Spiridion.
 Ստանիսլաւ Stanislaus.
 Ստեփանիա *f.* Stephania, Fanny.
 Ստեփանոս Stephen.
 Ստրաբոն Strabo.
 Սրապիոն Serapion.
 Սրբուհի *f.* Serpoohy; Moll, Molly.
 Սքալիկեր Scaliger.

Վախթանգ Vakhthanges.
 Վահագն Vahaken, Hercules.
 Վահան Vahan, Ægidius.
 Վահէ Vahé.
 Վահրամ Vahram.
 Վալարշ Valarses.
 Վալարշակ Valarsaces.
 Վալենտինոս Valentine, Val.
 Վալենտիանոս Valentinian.
 Վալերիա *f.* Valeria.
 Վալերիանոս Valerian.
 Վալերիոս Valerius.

Վալէս Valens.
 Վալինակ Valinace.
 Վառվառէ *f.* Barbara, Barbe.
 Վասակ Vasace.
 Վասիլ Basil.
 Վասիլուհի *f.* Vasiloochy, Basilla.
 Վարազդատ Varasdate.
 Վարաժ Varase.
 Վարդ Vard, Rose.
 Վարդան Vardan.
 Վարդենի, -դուհի *f.* Rose.
 Վարոս Varus.
 Վարրոն Varro.
 Վէզ Superius.
 Վեսպասիանոս Vespasian.
 Վերոնիկա *f.* Veronica.
 Վիկտոր Victor, Victorius.
 Վիկտորիա *f.* Victoria.
 Վինչենտինոս, Վինչենցիոս Vincent, Vin.
 Վինիֆրէտա *f.* Winifred.
 Վիտրուվիոս Vitruvius.
 Վիրգիլիոս Virgil.
 Վիրգինիա *f.* Virginia.
 Վիքլիֆ Wickliff.
 Վլաս, -իոս Blase, Blasius.
 Վլաստաս Hystaspes.
 Վոլթէր Voltaire.
 Վարան Varanes, (Bahram).
 Վարամշապուհ Veramsapor.
 Վերթանէս Verthanes.
 Վրոյր Vruir.

Տաբիթա *f.* Tabitha.
 Տագէս Tages.
 Տաթէլ S. Եւստաքէոս.
 Տակիտոս Tacitus.
 Տաճատ Dagiate, Tagiatius.
 Տանգրէտ Tancred.
 Տանդէ Dante.
 Տանտալոս Tantalus.
 Տարազոս Taracus.
 Տարկուինիա *f.* Tarquinia.
 Տարկուինոս Tarquin.
 Տելեմաք Telemachus.
 Տերենտիա *f.* Terentia.
 Տերենտիոս Terence.
 Տերէոս Tereus.
 Տերտիոս Tertius.
 Տերտուլիանոս Tertullian.
 Տիբեր, -իոս Tiberius.
 Տիբուլլոս Tibullus.
 Տիգրան Tigranes: Tygrinus (St.).
 Տիգրանուհի *f.* Tigranoohi.
 Տիմոթէոս Timotheus, Timothy, Tim.
 Տիմոն Timon.
 Տիսիփոն Tisiphone.

Տիտանիա *f.* Titania.
 Տիտոս Titus.
 Տիրանիւմ Tiranium: Tyrannio (St.).
 Տիրիթ Tirith.
 Տիրուհի *f.* Diroohy.
 Տիրտէոս Tyrtæus.
 Տիրոն Tiro.
 Տովինիլլոս Dominichino.
 Տովիթ Tobias, Toby.
 Տորք Dork.
 Տուբիա *f.* Toby.
 Տուլիա *f.* Tullia.
 Տրայանոս Trajan, -us.
 Տրիդատէս Tiridates.
 Տրիտոն Triton.
 Տրիփոն Tryphon.

Յոլակ Tzolace.

Փաբիանոս Fabian.
 Փաբիոլա Fabiola.
 Փաբիոս Fabius.
 Փաբիլիոս Fabricius.
 Փալարիս Phalaris.
 Փալերիոս Phalerius.
 Փայէթոն Phaethon.
 Փարանզէմ *f.* Pharanzem.
 Փարնակ Pharnaces.
 Փարնաս Pharnas.
 Փարնաւաք Pharnouas.
 Փարաոն Pharaoh.
 Փարաման Pharasman.
 Փաւստինա *f.* Faustina.
 Փաւստոս Faust, Faustus.
 Փեբոս Phœbus.
 Փեբրոնի *f.* Phebronia, Febronia.
 Փեդրա *f.* Phædra.
 Փեդրարքա Petrarca.
 Փեդրոս Phœdrus.
 Փելիքս Felix.
 Փեստոս Festus.
 Փիբէ *f.* Phœbe.
 Փիդիաս Phidias.
 Փիլեմոն Philemon.
 Փիլիպիմոն Philictimon.
 Փիլիպպինա *f.* Philippina.
 Փիլիպպոս Philip, Phil.
 Փիլոկետէս Philoctetes.
 Փիլոմելա *f.* Philomela.
 Փիլո Փիլո the Jew.
 Փիլոստրատոս Philostratus.
 Փենիկ Phoenix.
 Փլաւիանոս Flavianus.
 Փլամինիոս Flaminus.
 Փլորա *f.* Flora.
 Փլորենտիա *f.* Florence.

Փոկաս Phocas.
Փոկիոն Phocion.
Փոտ Photius.
Փոտինոս Photinus.
Փորտունէ f. Fortune.
Փոքոս Phryxus.
Փամետիկոս Psammetichus.
Փսիքէ f. Psyche.
Փրանկիսկիա f. Frances, Fan.
Փրանկիսկոս Francis, Frank.
Փրաւորա Phraortes.
Փրեդերիկ, -ոս Frederic, Fred.

Քամ Ham.
Քանան Canaan.
Քանովա Canova.
Քերրեք Cherubin, -us.
Քիապրերա Chiabrera.
Քիլոն Chilon.
Քիրոն Chiron.
Քլարա f. Clara.
Քլոմպոս Columbus.
Քոռնէլ Corneille.
Քանթիպպոս Xanthippus.
Քսաւեր, -իոս Xavier, Xaverius.
Քսենոկրատ Xenocrates.
Քսենոփան Xenophanes.
Քսենոփոն Xenophon.
Քսեստոս Sixtus; - Ե, - the Fifth.

Քսերքսէս Xerxes.
Քրիստիպպոս Chrysippus.
Քրիստափոր Christopher.
Քրիստինէ f. Christina, Christiana.
Քրիստոս Christus, Christ.
Քրոմուելլ Cromwell.
Քորէճճիյ Correggio.

Օգոստինոս, &c. S. Ագոստինոս.
Օթոն Otho.
Օշին Awshin.
Օտայ Ota, Awta.
Օքսենտիոս Auxence, Auxentius.

Ֆանի f. Fanny, Fan.
Ֆարենհայթ Fahrenheit.
Ֆաւստինա S. Փաւստինա.
Ֆենելոն Fenelon.
Ֆերանանտ, -ոս Ferdinand.
Ֆիլոմենա f. Filomena.
Ֆիմի f. Euphemia.
Ֆիրմուսի Firdoucy.
Ֆլէշէ Fléchier.
Ֆլէորի Fleury.
Ֆլորենցիա S. Փլորենցիա.
Ֆոհի Fohi, Fo, Foe.
Ֆրանկիսկոս &c. S. Փրանկիսկոս, &c.
Ֆոտինէ f. Photina.

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՊՍՏՄՍԿԱՆ ԱՆՈՒՍՆԻՔ

Աբանդ, Հաբանդ Abande, Hapante.
Աբդերա Abdera.
Աբիւզոս Abydos. [ers of Abraham.
Աբրահամեանք Descendants or follow-
Ագուլիս Akoolis.
Ագրականդ Agrigentum.
Ադրիա Adria, Hadria.
Ադրիական the Adriatic.
Ադրիանուպոլիս Adrianople.
Ազոփ Asoph.
Աթենացի Athenian.
Աթէնք Athens.
Աթոս Athos.
Ալաման Germany, Deutschland.
Ալանի Alani.
Ալզաս Alsatia.
Ալիս Halys.
Ալճէրի Algiers. [Albanian.
Ալպանիա Albania, Arnaootleek; -ցի,
Ալպեան Alpien; - էրինք, the Alps.
Ալպիոն Albion.
Ալփէոս the Alpheus.
Ախեթոն S. Աքեթոն.
Ախուրեան Akhoorian.
Ակառնանիա Acarnania.
Ահն Aghen.
Ագորի Agory.
Ակուիտանիա Aquitain.
Ալբալի Albach.
Ալեքսանդրիա Alexandria.
Աղթամար Aghthamar.
Աղիկառնիա Halicarnassus.
Ալճնիք Alznick, Alznia.
Ալուան Albanese; -ք, Alvania or Al-
bania; the Albaneses.
Ամազոնք Amazons.
Ամալէկ Amalekite.
Ամասիա Amasia.
Ամերիկա America; -ցի, -ն.
Ամիդ Amida, Diarbekir.

Ամստերտամ Amsterdam.
Այրարատ Ararat.
Անատոլիա Anatolia, Natolia.
Անգլիա England; -ցի, English.
Անգոնա Ancona.
Անդլեան կղզիք the Artilles.
Անթափ Anthep.
Անի Any. [Ancyrian.
Անկիւրիա Ancyra, Angoora; -ցի,
Անտալուսիա Andalusia.
Անտիոք Antioch, Antakia.
Անտվերպիա Antwerp, -en.
Աշտիշատ S. Յաշտիշատ.
Ապարան Aparan.
Ապեննեանք the Apennians.
Ապուլիա Apulia.
Ասիա Asia; -ցի, Asiatic.
Ասիալոն Aschalon. [syrians.
Ասորեստան Assyria; -էպք, the As-
սորի Syrian; -ք, Soria, Syria.
Ապազան S. Ապազան.
Ասիզ Assisi.
Աստապատ Astapat.
Աստրաքան, Աթաերխան Astrakhan.
Ասփաղտիսէս ծովակ Asphaltites lake.
Աքանազէնք Ashkenaz.
Ատանա Adana.
Ատիճէ Adige.
Ատլանտական the Atlantic.
Ատտիկէցի Atticus; -էէ Attica. [an.
Ատրպատական Atropatene, Aderbig-
Արաբացի Arab; -քիս Arabia.
Արագոնիա Aragon.
Արածանի Aradzany, Euphrates.
Արամեանք Armenians.
Արարատ Ararat; -էան, of - .
Արբելա Arbela.
Արգոլիս Argolis.
Արգոս Argos.
Արիանոք, Արիստեանք Arians.

Արծրունի Ardzeruny.
Արկադիա Arcadia.
Արմավիր Armavir.
Արմորիկա Armorica.
Արշակունի Arshagawan.
Արշակունիք Arsacides.
Արշամունիս Arsamosata.
Արշարունիք Arsharunia.
Արշիպելագոս the Archipelago.
Արտաշ Ardzaz.
Արտաշատ Artaxata.
Արտաշիլ Ardebil.
Արշախ Artzakh.
Աւենտին the Aventine.
Աւլիս Aulis.
Աւկապուրի, Աւգոստա Augsburg.
Աւստրալիա Australia. [Austrian.
Աւստրիա Austria, Oestreich; -ցի,
Աֆրիկէցի African; -կէ, Africa.
Աքայիա Achaia.
Աքերոն the Acheron.
Աքուիլէա Aquileia.
Աֆղանիստան Afghanistan.

Բաբելոն Babylon, Babel.
Բագարան Bagaran.
Բագրատունիք Bagratides.
Բագրեւանդ Bagrewand.
Բաղանինի Patagonia.
Բալերմոյ Palermo.
Բակտրիա Bactria.
Բալկ Balk.
Բալէշ Betlis.
Բաղատա Bagdad.
Բասեն Bassen.
Բասրա Bassora.
Բարբարոսաց աշխարհ Barbary.
Բարիզ Paris.
Բարձր Հայք Upper Armenia.
Բարմա Parma.
Բաւիա Pavia.
Բեթլէհէմ Beth-lehem.
Բեթսայիդա Bethsaida.
Բելգիա Belgium.
Բենեւենտո Benevento.
Բէշտ Pesth.
Բէրիա Haleb, Aleppo.
Բերուչիա Perugia.
Բէյքին Pekin.
Բէթէլ Bethel.
Բեովաիա Beotia.
Բիաչենցա Piacenza.
Բիզա Pisa.
Բիէմոնտ Piedmont. [zantium.
Բիւզանդացի, Byzantin; -գիոն By-
Բիւթանիա Bithynia.

Բոնոնիա Bologna.
Բոսփորոս the Bosphorus.
Բորդուգալ S. Լուսիտանիա.
Բորիսթենէս the Borysthenes.
Բուլղարիք Bulgaria.
Բրանդենբուրգ Brandenburg.
Բրիտոն Briton.
Բրիտանիա Britain; -ցիք, Britanians.
Բրուսիա Prussia, Preussen.

Գազա Gaza.
Գալիլէա Galilee; -ցի, Galilean.
Գալաադ Galaad.
Գալատիա Galatia; -ցի, -ն.
Գալլիա Gallia, France, Gaul; -ցի,
French, Gaul; -ցիք, the Gauls, the
Գամբրիք Cappadocia. [French.
Գայիրէ Cairo.
Գանգէս Ganges.
Գանձակ Gantzaek.
Գամնի Garny.
Գարդման Guardman.
Գեթեմանի Gethsemane.
Գէհոն Gihon.
Գեննեսարէթ Gennesareth.
Գենուա Genoa.
Գերմանիա Germany; -ցի, German.
Գլուխ Բարեկուսոյ the Cape of Good
Գոթենհագէն Copenhagen. [Hope.
Գոթ, Գոթ, Գոթ, Goths.
Գոթլանդ Gothland.
Գոլգոթա Golgotha.
Գոլթեն Colthen.
Գոմիլի լիճ the Lake of Como.
Գոմորր Gomorrah.
Գոպլենց Coblenz.
Գուգարիք Gugaria.
Գրակիքեանք the Gracchi.
Գրանատա Granada.
Գրէմոնա Cremona.

Դակիա Dacia, Transylvania.
Դալմատիա Dalmatia. [beer).
Դամասկոս Damascus (Sham-el-Ke-
Դանայիս f. the Danaides.
Դանէյք Dane.
Դանիա Denmark, Danemark.
Դանուբ the Danube.
Դավրէթ Tauris.
Դարանալի Daranalia.
Դարբանդ Derbent.
Դելտա Delta.
Դեկապոլիս Decapolis.
Դելփիք Delphi, Delphos.
Դերթիան Dertchian.
Դիոսպոլիս Diospolis.

Դիկտէ Dicté.
Դիրոլ the Tyrol.
Դիլաթ S. Տէպրիս.
Դոդոնա Dodona.
Դորիա Doris.
Դուին Dwin.
Դուրին Turin, Augustus Taurinorum.

Եբրայեցի Hebrew.
Եբրոս Ebro, Hebrus.
Եգէան ծով the Aegean sea.
Եգիպտացի Egyptian; -սոս Egypt.
Եդէմ Eden.
Եդեսիա Edessa, Urfah. [mean.
Եդում Idume, Idumæa; -այեցի, Idu-
Եթովպիա Ethiopia; -ցի, -ն.
Ելլադա S. Յունաստան.
Ելէսիս Eleusis.
Ելլեսպոնտ Hellespont.
Եկբատան Ecbatan.
Եմեսա Emessa.
Եուդանիա Jutland.
Եպիդաւրոս Epidaurus.
Եպիրոս Epirus.
Ետնա the Aetna.
Ետրուրիա Etruria.
Երասի Araxes, Aras.
Երեւան Erivan.
Երզնկա Arzingian, Erzanga.
Երիզանոս Eridanus.
Երիննայք f. Erinnyes.
Երիքոլ Jericho.
Երուանդակերտ Erwantacerta.
Երուանդաշատ Erwantaxata.
Երուսաղէմ Jerusalem.
Եւբիա Eubæa, Negroponte.
Եւդոկիա Eutochia, Tokat.
Եւոլիա Æolia.
Եւտիքիանք Eutychians.
Եւրոպացի European; -պիա Europe.
Եւքսինեան Euxine.
Եփեսացի Ephesian; -սոս Ephesus.
Եփրատ Euphrates.

Զակինթոս Zacynthus, Zante.
Զանկիսար Zanguibar.
Զարեհաւան Zarehawan.
Զելանդիա Zealand.
Զմիւռնիա Smyrna.
Զուլտերզէ Zuyderzee.
Զուլտերի S. Հելլէնիա.

Իթիլ Volga.
Էլբա Elba.
Էլմիադին Echmiadzin.
Էդինբուրգ Edinburg.

Էրզնկալի, Էրզնուլ Erzroom, Erze-
room, Arsdroom.

Թաբոր Tabor.
Թաթարաց աշխարհ Tartary.
Թամիզ Thames.
Թեբայիք Thebais.
Թեբէ Thebæ.
Թեսալոնիկէ Thessalonica, Salonichi.
Թեսալիա Thessaly; -ցի, Thessalian.
Թերմոպիլէ Thermopylæ.
Թէւոնք Teutones, Teutoni.
Թէոդոսիա Caffa, Theodosia.
Թէոդոսիական, Թէոդոսիական Theo-
dosiopolis; S. Վարին.
Թոլէտոլ Toleda.
Թոլոսա Tolosa; Toulouse.
Թոսկանա Toscan, Tuscany.
Թորգոմեանք Descendants of Thor-
Թորդան Thordan. [goma, Armenians.
Թունիս Tunis.
Թուրին S. Գուրին.
Թուրք Turks.
Թուրքաստան Turkey, Turkestan.
Թրակիա Thrace.
Թրանսիլվանիա Transylvania.
Թրասիմենոս Trasimenus.
Թրեստ, Թրիեստ Triest.

Իբերիա Iberia.
Իդումէա Idumea.
Իթակէ Ithace.
Իլիոն Ilion, Ilium, Troy.
Իկարիա Icaria.
Իռլանդ Ireland; -ցի, Irish.
Իսլանդ Iceland.
Իստրիա Istria, Histria.
Իսրայէլացի Israelite.
Իվերիա Hibernia, S. Իռլանդ.
Իտալացի Italian; -լիա Italy.

Լակեդեմոն Lacedæmon, Sparta, Mistra.
Լակոնիա Laconia.
Լամբասիկոն Lampsacus.
Լամբրոն Lambron; -ացի Lambronese.
Լապիթէպք Lapithes, Lapithæ.
Լատին Latin, European; -աց երկիր,
Լաուդիկէ Laodicia, Latakia. [Latium.
Լաւրետոն Loretto.
Լափոնիա Lapland.
Լեպանտոյ ծոց the Gulf of Lepanto.
Լէհաստան Poland.
Լէմնոս Lemnos, Stalimene.
Լէմպերկ Lemberg.
Լէսբոս Lesbos.
Լեւկադիա Leucadia, Santa Maura.

Լիբանան Libanus, Mount - .
Լիբիա Libya, Africa.
Լեյպսիկ Leipsic.
Լեղհորն Leghorn.
Լիթուանիա Lithuania.
Լիկիա Lycia.
Լիմ Lim.
Լիսաբոն Lisbon.
Լիվոնիա Livonia.
Լիվերպուլ Liverpool.
Լիւդիա Lydia.
Լիւրիկէ Illyria; -կէցի, -ն.
Լոկրիա Locris. [bardy.
Լոմպարդիա or Լոմպարդիա Lom-
բոնիոն, Լոնդոն, Լոնդրա London.
Լորէն Lorain.
Լուզոն, Լիոն Lyons.
Լուչերնա Lucerne.
Լուպիանա Laybach, Lublana.
Լուսիտանիա Lusitania, Portugal; -ցի
Լուստեմբուրգ Paris. [Portuguese.
Լուքսեմբուրգ Luxembourg.
Լուքքա Lucca.

Խաղախի Cossack.
Խարբերդ Kharput.
Խափշիկէ S. Հապէշ.
Խալաթ Khelath.
Խոյ Khoy.
Խորասան Khorassan.
Խորեան, Խորնի Khorny.
Խուստան Khousistan.
Խրիմ the Crimea.
Խրուաթ Croat; -ք, Croatia.

Չաղկոտն Dzalgoten.
Չոփէ Sopheue.

Կալաբրիա Calabria.
Կալեդոնիա Caledonia.
Կալցիա Galicia.
Կալիպոլիս Callipolis, Gallipoli.
Կալկադա Calcutta.
Կամենից Kamenetz.
Կամպանիա Campania.
Կապադովիա Cappadocia.
Կապան Capan.
Կապուա Capua. [pian sea.
Կասպից or Կասպիական ծով the Cas-
պասիկա Castile.
Կատանիա Catana.
Կարթագինէ Carthage.
Կարթուսեանք Certusian.
Կարին Գարին, Erzurum; S. Էրզրում.
Կարմել the Carmel.
Կարմիր ծով the Red-Sea.

Կարս Cars.
Կարթէգոն Carthage.
Կափառնաում Capernaum.
Կաֆա Caffa.
Կէլեսիւրիա Cœlesyria.
Կէլտք Celt.
Կենտաւրոսք Centauri.
Կեսարիա Cæsarea, Mazaca.
Կեփալոնիա Cephalonia.
Կիզիկոն Cyzicus.
Կիթերոն Cithæron.
Կիլիկիա Cilicia, Karamania.
Կիկլոպաք Cyclopes.
Կիպրոս Cyprus; -րացի, Cyprian.
Կիկլադաք Cyclades.
Կիրենէ Cyrene.
Կալէ Կալէ; S. Հոմիլիայ.
Կոկիտոս Cocytus.
Կոլք Colp.
Կոլոնիա Cologne, Coln, Köln.
Կոլքիս Colehis.
Կոմպոստէլլա Compostella.
Կոստանդիա Constantina. [Stamboul.
Կոստանդինուպոլիս Constantinople,
Կոստանցա Costance.
Կովկաս Caucasus.
Կորդուք Corduene, Gordyene.
Կորկիրա Coreyra, Corfu.
Կորձաք Corgia.
Կորնթոս Corinth; -թացի, -ian.
Կոպենհագեն Copenhagen, Kjöbenhavn.
Կուինէա Guinea.
Կուր Գէա Cyrus, Goor, Kour.
Կուրան Curan.
Կրետէ Creta, Candia.
Կրման Carmania, Kirman.
Հալէպ Haleb, Aleppo.
Հալբաա Halbat.
Համպուրկ Hamburg.
Հայ Armenian; -ք, Descendants of
Haicus, the Armenians.
Հայաստան Hajastan, Armenia.
Հայկաշէն Haigashen.
Հայկաւան Haigawan.
Հայք Armenia; յէժ - . Armenia Ma-
jor; փոքր - , Armenia Minor.
Հաննովեր Hannover.
Հապէշ Abyssinia; the -ns.
Հավանա the Havana or Havannah.
Հարպէաք Harpie.
Հասսիա Hesse.
Հարք Hark. [Dardanelles.
Հելլեսպոնտ the Hellespont, the
Հելլենք Hellenes, Hellenists, Greeks.
Հելվետիա Helvetia, Switzerland,

Schweitz; ցի, Swiss.
Հերակլեան արձանք Hercules' Pillars.
Հերակլէա Heraclea.
Հերգոլանոն Herculanæum.
Հերձէկովինա Herzegovina.
Հիմալայա Himalaya.
Հիւրկանիա Hyrcania.
Հնդիկ Indian, Hindoo; -ք or [Indies.
Հնդկաստան Hindostan, India; the
Հոլանտա Holland; -ցի, Dutch, Hol-
լանդարիա Hungary. [lander.
Հոնք Hunni, Huns.
Հռենոս Rhine.
Հոդանոս Rhône.
Հոդոս Rhodes.
Հոմիլիայ Room-Kaley.
Հոմիլ Rome; -այցի, Roman.
Հրեայ Jew; -ք, the Jews.
Հրէաստան Judæa.

Ջորափոր Tzoraphor.

Ջաբոն S. Յաբոն.
Ջաւա Java, Jahva.
Ջենովա Genoa.
Ջինեւրա Geneva.
Ջիպրալթար Gibraltar.
Ճորոխ S. Փխոն.

Մազանդարան Mazandaran.
Մաթանի S. Կեսարիա.
Մալակա Malaga.
Մալթա Malta.
Մակեդոնիա Macedonia.
Մակոնցա S. Մոգոնիա.
Մակուրան Magooran, Mekeran.
Մակտեմբուրկ Magdeburg.
Մալթեղիւք Amalthea.
Մայորիքա Majorca.
Մանազկերտ Manazcerta.
Մանդուա Mantua; -ցի, -ն.
Մանիքեցիք Manichæans.
Մասիս Masis, Ararat.
Մատակապար Madagascar.
Մատրա Madeira.
Մատրա Madras.
Մարրիա Madrid.
Մարաթոն Marathon.
Մարանք Marant.
Մարաստան Media.
Մարգաստան Marcastan.
Մարկիոնացիք Marcionites.
Մարմարա Marmara.
Մարոկկա Marocco.
Մարսիլէա Marseilles.
Մարք Medes, Medians.

Մաւրիտանիա Mauritania; -ցի, Moor.
Մեդաքի Median.
Մեդիոլան S. Միլան.
Մեդք S. Մարք.
Մեթիւնացիք Maltese; -նէ Malta.
Մեմփիս Memphis.
Մեսինա Messina.
Մեանէ Medina.
Մերսին Merdin.
Մեքսիկոյ Mexico.
Մէնչեսթըր Manchester.
Մենիա Mæonia.
Մէքքէ Mecca.
Միլան Mediolanum, Milan.
Միջագետք Mesopotamia. [the - Sea.
Միջերկրական Mediterranean; - ծով.
Մոբիլ Nisibin.
Մոգոնիա Mayence, Maintz, Mentz.
Մոլտաւիա Moldavia.
Մոլդէ Mungles, Moguls.
Մոնախ Munich, München.
Մոսկովք Moscovites; -վաց աշխարհ,
Մոսքա Moscow. Moscovy.
Մոտենա, Մոնտիա Modena.
Մորաւիա Moravia.
Մուշ Moosh.
Մուսայք Musæ, Muses.
Մուսուլ Mossoul.

Յաբոն Japan; -ացի, -ese.
Յաւաիա Jastishat.
Յաւա S. Ջաւա.
Յուն Greek; -ք, the -s.
Յոնիա Jonia. [sapath.
Յովսափաալ Ջոր The Valley of Jo-
րդանիան Jordan.
Յուդայաստան Judæa.
Յուստան Greece.

Նազարէթ Nazareth.
Նազովրացի Nazarite, Nazarene.
Նախուան Naxuana, Nakhchivan.
Նայադք f. the Naiades or ds.
Նանսի Nancy.
Նարեկ Nareg.
Նաւարա Navarra.
Նաքսոս Naxos, Naxia.
Նեղոս Nile. [litan.
Նեպոլիս Naples; -պոլսեցի Napo-
լէմա Nemea.
Նիակարա Niagara.
Նիծա Nice.
Նիկիա Nicæa, Ixnik.
Նիկոմիդիա Nicomedia, Iznimid.
Նինուէ Nineveh.
Նովորոս Novogorod.

Նոր-Եորք New York.
 Նոր-Ջեյմսոս New Zealand.
 Նորմանդիա Normandy.
 Նորվեգիա Norway; -ցի, Norwegian.
 Նուբիա Nubia.
 Նումանտիա Numantia.
 Նումիդիա Numidia.
 Նպատ Napat, Nephates.

Շամ Sham, S. Դամասկոս.
 Շամիրամակերտ Semiramacerta.
 Շամրին Samaria.
 Շիրազ Shiras.
 Շիրակ Sirace.
 Շիրակաւան Sciragawan.
 Շիրվան Shirvan.
 Շոշ Susiana.

Ոլինթոս Olynthus.
 Օլիմպոս Olympus.
 Օռլէան Orleans.
 Օստան Ostan.
 Օստրոգոթք the Ostrogoths.
 Օվկիան Ocean.
 Օվկիանիա Oceania.
 Օրմի Oormiah, Wormy.
 Օրոտն Woroten.
 Օւդրէիդ Utrecht.
 Օւէստֆալիա Westphalia.
 Օւմբրիա Umbria.
 Օւոշինկզըն Washington.
 Օւտի Oody.
 Օւտիկէ Utica.
 Օւտինոն Utinum, Udine.
 Օւրալ Oural.
 Օւրհայ S. Եդեսիա.

Չինաստան, Չինաց աշխարհ China.

Պադաւիա Batavia.
 Պադոս Padus (Po).
 Պալատինատ Palatinate.
 Պալդիկ the Baltic.
 Պալդիմոր Baltimore.
 Պալմիրա Palmyra.
 Պաղեստին Palestina.
 Պամփիլիա Pamphylia.
 Պայազիա Bayazid.
 Պանորմոն Panormus, Palermo.
 Պաննոնիա Pannonia.
 Պառնասոս Parnassus.
 Պատաւին Patavium, Padua.
 Պատէն Baden.
 Պարթեւք Parthians.
 Պարէլնա Barcelona.
 Պարս, -ք Persia; -իկ, Persian.

Պարսկահայք Persarmenia.
 Պարսկաստան Farsistan, Persia.
 Պաւիերա Bavaria.
 Պափլագոնիա Paphlagonia.
 Պելլըրատ Belgrade.
 Պելասգէանք Pelasgians.
 Պելոպոննէս Peloponessus, Morea.
 Պենկալ Bengal.
 Պերլին Berlin.
 Պեսարապիա Bessarabia.
 Պետրպուրկ Petersburg.
 Պէյրուէ Beyrout.
 Պիժիդ Bidlis.
 Պիսիդիա Pisidia.
 Պիրենեանք Pyreneens.
 Պիրման Birman.
 Պլակենտիա Placentia, Piacenza.
 Պլատէա Platea.
 Պոլոնէա Bologna.
 Պոլէմիա Bohemia.
 Պոմերանիա Pomerania.
 Պոմպէ Bombay.
 Պոնտոս Pontus; ծով -ի, the Euxine.
 Պոսթըն Boston.
 Պոսնիա Bosnia.
 Պոտիդէա Potidæa.
 Պորաոյ Bordeaux.
 Պոխարա Bukharia.
 Պրազիլ Brazil.
 Պրինսիպի Brindisi.
 Պրիսէլ Bruxelles.
 Պրոպոնտիս Propontis.
 Պրուսա Bursa.

Ջուլայ Zulpha.

Ռադիսպոնա Ratisbon.
 Ռադուս Ragusa.
 Ռաւեննա Ravenna.
 Ռիփեան Riphean.
 Ռոմանիա Romagna.
 Ռուս Russian; -ք, -ս; Russia.
 Ռուսաստան Russia.

Սաբա Sheba.
 Սաբաւգիա Saubadia, Savoy.
 Սագաստան Segestan.
 Սագուկէցիք Sadducee.
 Սալէռնոյ Salerno.
 Սախսոնիա Saxony.
 Սահարա Sahara.
 Սալամինա Salamis.
 Սալեմ Salem.
 Սամարիա Samaria.
 Սամոթրակէ Samothrace.
 Սամոս Samos, Samus.

Սասոն Sassoon.
 Սարակինոսք Saracens.
 Սարակոսա Saragossa.
 Սարդինիա Sardinia.
 Սարմատիա Sarmatia.
 Սաւոնա Savoy.
 Սաքսոնիա Saxony.
 Սդոքհոլմ Stockholm.
 Ստուտարտ Stutgard.
 Ստրասպուրկ Strasburg.
 Սեաւ ծով the Black Sea.
 Սեբաստիա Sivas, Sebaste.
 Սելեւկիա Seleucia.
 Սելլան Ceylon.
 Սենեկամպիա Senegambia.
 Սեպուհ Սեբոո (mount).
 Սերվիա Servia.
 Սիամ Siam.
 Սիդոն Sidon, Saide.
 Սիլեզիա Silesia.
 Սիկիլիա Sicily; -ցի, -lian.
 Սիկիոն Sicyon.
 Սիմ Սիմ (mount).
 Սինա Sinai.
 Սինէպի Chinese; -ցոնց աշխ. China.
 Սինոպ Sinope.
 Սիոն Sion or Zion.
 Սիպերիա Siberia.
 Սիս Sis.
 Սիրակուսա Syracuse.
 Սիւնիք or Սիսական Sünik or Sissagan.
 Սիրիա Syria, Soristan.
 Սիւքէմ Shechem.
 Սկանինաւիա Scandinavia.
 Սկիւթացի Scythian; -ք, Scythes.
 Սկիւթիա Scythia, Tartary.
 Սկլաւոնիա Slavonia.
 Սկոթլանդ Scotland.
 Սմբաստան Sempadawan.
 Սմոլենսքոյ Smolensk, -o.
 Սմրղանդ Samarcand.
 Սոգդիանէ Sogdiana.
 Սոդոմ Sodom.
 Սոկինեանք Socinians.
 Սորենդոյ Sorrento.
 Սուէզ Suez.
 Սուէդք Sweden.
 Սուրաթ Surat, Soorat.
 Սպահան Ispahan.
 Սպանիա Spain; -ցի, Spaniard.
 Սպարտա Sparta.
 Սփիցպերկ Spitzbergen.

Վադերլու Waterloo.
 Վալաքիա Wallachia.

Վալարաւերտ Valarsacerta.
 Վալարապատ Valarsapate.
 Վալարաւան Valarsawan.
 Վալենտիա Valencia, Valentia.
 Վան Van.
 Վանանդ Vanant.
 Վանդալք Vandals.
 Վասակաշէն Vassagashen.
 Վասպուրական Vasbooragan.
 Վարդանակերտ Vartanacerta.
 Վարշաւա, Վարսավիա Warsaw.
 Վենետիկ Venice.
 Վեսուվ Vesuvius.
 Վերոնա Verona.
 Վերսալլ Versailles.
 Վիեննա Vienne.
 Վիշապաքաղաք Vishabacalack.
 Վիչենցա Vicenza.
 Վիսիգոթք Visigoths. [տան.
 Վիքք Georgians, Iberians; S. Վրաս.
 Վիւրթեմպերկ Wurtemberg.
 Վոլգա Wolga.
 Վոլկէանք Volsci.
 Վուլքանոյ Volcan.
 Վրաստան Georgia. [Mare.
 Վրկան Hyrcania; -այ ծով, Hyrcanum

Տաթել Datew.
 Տաշիկք the Turks.
 Տաշկաստան Turkey.
 Տամիէդ Damietta.
 Տայք Daik (Taoeki).
 Տանայիս Tanais.
 Տանձիք Dantzic.
 Տարենտոն Tarentum.
 Տարսոն Tarsus, Tarsoon.
 Տարսանէլլէ Dardanelles.
 Տարոն Taron.
 Տաւալակիր Dhawalaghiri.
 Տաւրիս Tauris.
 Տենեդոս Tenedos.
 Տեմիսկարինոն Themeschwar.
 Տիարպէրկ Diarbekir.
 Տիբերիա Tiber.
 Տիգրանակերտ Tigranocerta.
 Տիգրիս Tigris, Hiddekel.
 Տիգրոն Ctesiphon.
 Տիտանէանք the Titans.
 Տիրոս Tyrus, Sur.
 Տիքեր Dnieper.
 Տիւսպէր Dniester.
 Տորոս, Տաւրոս Taurus.
 Տուրուքերան Toorooperan.
 Տրայանուպոլիս Trajanopolis.
 Տրապիզոն Trebizond.
 Տրէզուա Dresden.

Տրիերի Trier, Treves.
 Տրոյա, Տրոյի Troy; -ցի, -an.
 Տիֆլիս Tiflis.
 Յուրիք Zurich.
 Փայտակարան Païdagaran.
 Փասիա Phasis.
 Փարսալիա Pharsalia.
 Փիլադելֆիա Philadelphia.
 Փիսոն Pison.
 Փիւնիկէ. Փիւնիկիա Phœnice.
 Փլորենտիա Florence.
 Փիլիստինիա Philistine.
 Փոկէա, Փոկիա Phocæa; -ցի, Phocian.
 Փրիգիա Phrygia.
 Քալիֆորնիա California.
 Քալդէացւոց աշխարհ Chaldea.
 Քալկէդոն Calcedon.
 Քանանու երկիր Cananea, Canaan.
 Քանադայ Canada. [tunate Islands.
 Քանարեան կղզիք the Canaries, For-

Քանաիա Candia.
 Քերոնիա Chæronea.
 Քերսոն Chersonesus.
 Քենդերպրի Canterbury.
 Քիլի Chili.
 Քոչինչին Cochín China.
 Քորեբ Oreb.
 Քորսիքա Corsica.
 Քորֆու Corfu.
 Քրաքովիա Cracovia.
 Քրիստիանիա Christiania.
 Քուպա Cuba.
 Քուրլանդիա Courland.
 Քուրախստան Koordistan.
 Օտեսսա Odessa.
 Օքսֆորդ Oxford.
 Ֆերրարա Ferrara.
 Ֆլանդրա Flanders.
 Ֆրանկֆորտ Frankfort.
 Ֆրեյբուրգ Freyburg, Friburg.

ERRATA

CORRIGE

Page	5	Line	40	tast	taste
»	155	»	30	to be fellow-... .	to be a fellow-...
»	168	»	46	laborius	laborious
»	246	»	40	չունենալ	*չունենալ
»	261	»	7	northern lights, &c.	the zodiacal light;
»	417	»	35	barvest	harvest